

NEW DICTIONARY
ARMENIAN-ENGLISH

BY

REV. MATTHIAS BEDROSSIAN M. M.

D. D.

*« Tous les autres auteurs peuvent aspirer
à la louange ; les Lexicographes ne
peuvent aspirer qu'à échapper aux re-
proches ».*

ANDRIEUX

Librairie du Liban

Ն Ո Ր Բ Ա Ռ Ք Ի Ր Ք

Հ Ա Յ - Ա Ն Ք Լ Ի Ա Ր Է Ն

Ի

Հ. ՄԱՏԱԹԵԱՅ Վ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Մ. Մ.

New Impression 1985

« Այլը՝ ամենայն ժամանակի ժամանակ
հանել զբանասիրաց. այլ որոյ բանասիր
յօրինեն՝ չար է և զերծ յեղբանաց
հաւը »:

ԱՆՏԻՔՈՅ

Printed by A. J

Librairie du Liban

... Դժուարին բռնի ինձ հայ չեզոքն որ յերկուս ուզես բաժանի, — ի գրոց և յաշխարհիկ —, այլ ոչ անյադրելի, որպէս յոռամա. յառաջ դիմեցից...: Ճոխ է բարբառս, և առատապէս փոխաւորեցե զփաստապէս յոռամա և որին տքենկոց:

ԼՈՐՏ ՊԱՅՐՆ

ԱՌ ՀԱՆԴԻՊՈՂՆՍ

Ուսումն բազմութեան լեզուաց փնասել փնասէ արդարեւ յըստակութեան լեզուի ազգի միոյ, այլ բազում անգամ և ընդարձակէ զսահմանս մտաց ազգին, յաճախէ զնորանոր դարձուածս, զազգոյ և զգեղեցիկ ոճս մութանէ նորոգ և ճոխացուցանէ զայն: Մնդստին ի վազուց հայկական լեզուս մեր հանդիպեալ է միշտ ճոխ և ընտիր լեզուաց, յորոց բազում ինչ ամբարեալ է զանձս, որպիսի ոմանք են՝ Յոյն, Ասորի և Լատին բարբառքն. որք ճարտարութեամբ թարգմանչաց մերոց հնոց և նորոց՝ նոր իմն գրեթէ ասպարէզ բացեալ են հայ բարբառոյս և ընդարձակեալ զլորտս զաղափարաց նորա՝ իւրեանց նրբին և զողտր փափկութեամբն: Եթէ ոչ նոյնպիսի, թերեւս ոչ յոյժ նուազ օգտութիւնս բերցեն ի զաղափարս մեր և նոր արդի լեզուք, որ այժմ եւրոպականքն յորջորջին, առաւել ծանօթք մերայոց գոգցես ամենեցուն, մանաւանդ որք զաղթականութեամբ բնական ի կողմանս պետութեանց եւրոպացւոց, և ընդ նոսա ելանեն և մտանեն յիրս տուրեւառիկս վաճառաց: Ո՛րչափ արդարեւ շահս չգործեաց մեզ գալլիականն բարբառ, որ այսչափ ամբ են՝ զի փութով և ջանիւ ուսեալ է ի հայ ազգէն, մինչև սոսկականք իսկ և ռամիկ մարդիկն չթողուն ի ձեռանէ գքերականութիւնս գալլիարէն լեզուի, և փոքր ի շատէ հասկանան և բարբառին ի նոյն լեզու: Սմին բազդի հանդիպեալ է կամ հանդիպեցի տակաւ և անգլիականն բարբառ. թէպէտ ոչ նոյնպէս՝ որպէս զգալլիացին՝ զիւրին և հեշտ իցէ յուսումն, — քանզի զժուարութիւն հնչմանց թերեւս վճատեցուցէ զոմանս —. սակայն պանծալի ճոխութիւն նորա, որ ոչ սակաւ յորդորէ զբազումս յոռամա նորին, յընթեռնուլ զմատեանս նոցա գքերթողականս և զհմտականս, այլ և անհրաժեշտ կարևորութիւն այնր ակն

յայտնի երևի այժմ որոց ի վաճառաշահութեան և ի գրազրութեան արուեստս թարթափիցեն, կամ յայլ զինչ և իցէ տեսակս ճարտարութեանց, եթէ ձեռագործականքն իցեն, եթէ փաստաբանիցն ուսումն և եթէ գեղեցիկ դպրութիւնքն :

Վկայեսցէ և կարևորութեան այսր լեզուի և ընդարձակութիւն գաղթականութեանցն՝ զոր ընդ իւրեւ զբաւեալ ունի անգլիականն պետութիւն . թող ի բաց զայնոսիկ՝ որ բուն իսկ ի քաղաքս Մեծին Բրիտանիոյ բնակեալն իցեն , յիշեսցուք ևեթ զնոսա՝ որ արտաքոյ այնր սահմանաց , պանդխտեալ նօդէհէին ի Հնդկային աշխարհի՝ ուսումնասէր Հայք և համբակք և արք կատարեալք , որ ցանկա- ցողք միշտ լեալ են ի պանդխտութեան անգ իւրեանց հայրենա- կան լեզուի , և յիշեն ըզձմամբ զանունս և զլեզուս ՀԱՅ : Աւաղ զի սնեալ թուին բազում անգամ յոճ լեզուի նոցա քան եթէ յիւ- րեանց բնիկ ազգային բարբառս : Այլ զի մի իսպառ անգլիակա- նացեալ կորուսցեն զհայրենի իւրեանց շնորհս լեզուին , զործա- ծութիւն հմուտ բառադրոց կարևոր է յոյժ այնպիսեաց : Նուիրա- կան իմն պարտս համարիմք մեզ՝ մերովսանն ընդ զիզմս և զփա- փաք նոցա , նոքօք և այլոցն ամենեցուն ուսումնատենչ հայասի- րաց , մերովս այսու հրատարակմամբ . և յուսամք զի յօգուտ ի վար արկեալ՝ պիտանի լիցի նոցա և առիթ յառաջագէժ զարգացման : Եւ յայսպիսի աշխատութիւն , եթէ չիցեմք առաջինք , սակայն և ոչ կամիմք զվերջին ունել տեղիս . ի յորդորել զայլս յուսումն և ի գիտութիւն ընտիր և ճոխագոյն լեզուաց :

Եղև մեզ և այլ կէտ նպատակի յաշխատութեանս յայսմիկ, զի և բանասէրք և հմուտք անգլիացիք, որ փափաքենն ուսանել զհայ բարբառ, ունիցին առձեռն իւրեանց դիւրամատոյց և օգտակար իմն գործի, որով և դիւրաւ իմանայցեն և ընթեռնուցուն զմեր մատենագիրս: Քանզի ոչ սակաւ և առ նոսա տարածեալ է ուսումն և փափաք ուսանելոյ զհայերէն բարբառս մեր: Եւ ահա այսու երկոքումք ևս պիտանի կարիցեմք լինել, մերայոցս՝ ի զարգացումն անգլիական լեզուի, և անգլիացոցս՝ սիրելի և ցանկալի յարդարել զհայկականս բարբառ:

Յետ ամաց ինչ հրաաարակելոյ երկրորդ ապագրութեամբ զԱնգլիարէն-Հայ Բառգիրս Ագգերեան Հ. Յ. Վարդապետի մերոյ, — յոր ոչ սակաւ աշխատ եղաք յաւելմամբ, զեղչմամբ, և որչափ մարթն էր՝ ուղղելով զբառս —, ընծայեմք ահա ի լոյս և զայս ՆՈՐ ՀԱՅ-ԱՆԳԼԻՍՏԻՆ:

Նախկինը Հայ-Մինդլիարեն բառգիրքը, երկասիրեալ է Նմին վաճառատներ Ուստոխ վարդապետէ՝ ալակցուլթեամբ անդիւիացի ճոն Պրէնտ ասպետի (տպ. 1825), թէպէտ արժանաւոր եղև մեծի ընդունելութեան ի ժամանակին յանդիւացւոց և ի համադ-

գեաց, այլ յետ կիսով չափ դարու ըստ ծաղկել մասենագրու-
թեան՝ և փոփոխմունս մեծամեծս տակաւ կարեւոր թուեցաւ յա-
ւելուլ ի նոյն, եթէ ի բառս եւ եթէ յոճս բանից: Զայս զգացեալ
բազմաց ոչ միայն ի կրօնակից եղբարց, այլ և յԱզգայնոց՝ մեծաւ
թախանձանօք խնդրէին զնոյն միւսանգամ ի լոյս ընծայել ճոխա-
գոյն բառիւք և ոճովք. զորս հաճել կամեցեալ՝ ձեռն արկաք յայս
գործ տարժանական՝ աշխատ լեալ զցայգ և զցերեկ:

Առ այս զառաջինն զհետ չոգաք փորձի շատե հին Բառագրոց Աւգերեան վ. այլ յընթացս անդ գործոյս տեսեալ զի ոչ էր բաւական այնու միայն ընու զփափաք ինչբողացն, — քանզի բազում ինչ զեղչել և յաւելուլ հարկ լինէր, — փոփոխեցաք ամեննին զոճ Բառագրոցս, և ընտրեալ կալաք մեզ զայլս յարդի Բառագրոց եւրոպականաց. որպէս յայտնի երևի այս յառաջին թերթս, յորս պակասէ ճոխութիւն վերջնոցն:

Եւ քանզիի առաւել քան զչափ ստուարանայր մատեանս, զա-
մենայն փոյթ ի մէջ առաք՝ զի մի անհեթեթ իմն լիցի գիրս
և անաանելի և դժուարատար ի հասարակաց կիրառութիւն. վասն
որոյ, փոխանակ երկրորդելոյ ընդ վայր՝ Թ. զհայ բառս որ ի տո-
ղազլուխս, Թ. զտողադիր զանգլիարէնսն, և Դ. զառաջին մաս-
նիկս բարդ անուանց երկաքանչիւր լեզուաց, ի գործ ածաք
զգծիկդ (—) հորիզոնական : Այսպէս իմա. Թ. Կարագ butter ;
թարմ —, fresh —. փոխանակ երկրորդելոյ յանպէտս զկարագ և
զbutter բառն : Դ. Մեծաբան magniloquent ; —հոգի magnanimous ;
—պանծ boastful ; —րդեմ, —րեմ to respect ; —ուր, —փոր, —քիթ,
և այլն, և այլն. փոխանակ գրելոյ մի առ մի ուրոյն ի տողազլուխս
Մեծաբան, Մեծահոգի, Մեծապանծ, Մեծարգեմ, Մեծարեմ,
և այլն, և այսպէս խորչեցաք ի հնդապատկելոյ, աամնապատ-
կելոյ և հարիւրապատկելոյ ի զուր ամենեկն զմի և զնոյն Մեծա
մասնիկն :

Ըստ նմին օրինակի ի բաց թողաք և զսեռականս բառից
յանգեյոց՝

Թ. Ի քիշն, որպէս բնութիւն. որոյ սեռականն է միշտ
 քեան, այս է բնութեան. Թ. Ի գոյն, սեռ. գոռնի, գոռնից, բազ-
 մագոյն, -գոռնի, -գոռնից. Կ. Ի ան, սեռ. Ի, աց, բնկարան,
 -ի, -աց. Կ. Ի անք, սեռ. անաց, բամբասանք, -անաց. Է. Ի
 ոռնն, սեռ. ման, գլորոռնն, -ման, որպէս և յոգն. ուղղ. գլոր-
 մունք, սեռ. -մանց. Զ. Ի կից, սեռ. կցի, կցաց, զատակից,
 -կցի, -կցաց. Է. Ի ոռնի, սեռ. ոռնոյ, ոռնաց, երանոռնի,
 -ոռնոյ, -ոռնաց. Ը. Ի իչ, սեռ. չի, չաց, զարթուցիչ, -ցի,
 ցաց. Թ. Ի ող, սեռ. դի, դաց, երգող, -դի, -դաց. Ժ. Ի դէն,
 սեռ. դիւնի, դիւնաց, ընչեդէն, -դիւնի, -դիւնաց. ԺԹ. Ի որ, սեռ.
 րի, րաց, Թագաւոր, -րի, -րաց. ԺԶ. Ի կան, սեռ. Ի, աց

ժողովական, -ի, -աց, ժհ. ի այիմ, սեռ. այնոյ, այնոց, իւ. բայիմ, -այնոյ, -այնոց. ժհ. ի եյի և այի, սեռ. շոյ, շեաց, շսեյի, -շոյ, -շեաց և բանայի, -շոյ, -շեաց. ժհ. ի ենի և լսեյի, սեռ. նշոյ, նեաց, նոնեյի, -նշոյ, -նեաց և ակաւնի, -նշոյ, -նեաց. ժհ. ի ոց, սեռ. ի, աց, խնկանոց, -ի, -աց, -նշոյ, -նեաց. ժհ. ի ոց, սեռ. ի, աց, խնկանոց, -ի, -աց:

Նշանակելով զսեռական ամենայն արմատ բառից, դիւրին եղև մեզ յապաւել և զսեռական ածականաց կազմելոց յարմար տոց անտի. զոր օրինակ. ածականքն բարդեալք միով յարմատոցս միտ, ծիւն, գեղ, և այլն, որպէս ծանրամիտ, պտղածիւն, բանա, միտ, ծիւն, գեղ, և այլն, որպէս ծանրամիտ, պտղածիւն, բանա, միտ, գեղ, ունին զսեռ. վերջնոյ արմատոյն. այս է միտ, մտի, մտաց, գեղ, ունին զսեռ. վերջնոյ արմատոյն. այս է միտ, մտի, մտաց, ծիւն, ծնի, ից, գեղ, գիտի, գիտաց: — Զնոյն իմանալ արժան է և զբարդ գոյականաց, ևս և զբայից. զայսոցիկ վերջնոցս ի բաց բարդ զբարդ գոյականաց, ևս և զբայից. զայսոցիկ վերջնոցս ի բաց բարդ ձաք յաճախ զկատարեալ ժամանակն, որպէս. փոխանակ գրելոյ Մեղմանցոցանեմ, ցոռցի, թողաք զցոռցի կրկնութիւնն, որ է կա. տարեալ ցոռցանեմ բային: — Զեղաք և ոչ զածականաբար վա. բեալ սեռական անցեալ ժամանակաց բայից, անփոփոխ յանդէ. լով միշտ երոյ, երոց, որպէս, օրհնեալ, -եւոյ, -եւոց: — ի սեռա. կանս յանդեալս յիյեգական և յիյ կամ ազ ի յոգնական, վասն ոչ կրկնելոյ հանդէպ ամենայն բառից երկիցս ի, ից կամ ազ, բարդ ձաք զեղ. թողով միայն զյոգն. զոր օրինակ, փոխանակ զնեւոյ, բալ, ի, ից, մուրհակ, ի, ազ, եղաք՝ բալ, ից, մուրհակ, ազ: — Զսոյն իմա և զայլոց ամենայն սեռականաց յանդեւոց ի ոյ, ոց. ոշ, ոշոց. եղան, եղանց. որպէս, աթոռ, ոյ, ոց. արջ, ոշ, ոշոց. բա. զեղն, եղան, եղանց:

Զանդիւարէն բառս ըստ այլ և այլ նշանակութեանց հայոյն կարգեցաք. յորս զնոյնանիշան որոշեցաք ստորակիտիւ (,), և ըզ. տարբերութիւնս նշանակութեանց՝ մերթ միջակիտիւ և ստորակի. տիւ միանգամայն (;), և մերթ կրկին կիտիւ (:) ուրանօր կարի իմն տարբեր էին նշանակութիւնքն:

Ի հայ բառսն՝ զհետ զնացաք ըստ կարի մերոյս Առձեռն Բառարանի (ք տպ. 1865), ծաղկաքաղ արարեալ գրեա թէ զհամօրէն ընտիր բառս մատենագրաց մերոց, ի բաց պարուրելով զուսմայէտան և զանսովորս և զխորթս և զբազմութիւն բարդ բա. ուից՝ զորոց զնշանակութիւնս դիւրին իցէ և օտարի ումեք իմաս. տասիրել յարմատոց անտի: Եւ փոխանակ այնոցիկ աստղանիշ (*) եղաք բազում բառս ուսմականս կամ գաւառականս, զոր լուեալ և ընթերցեալ էր մեր ուրեք ուրեք: Իսկ եթէ երբեք բառ ինչ անծանօթ և անստոյգ ել մեզ ընդ առաջ, եւրոպացի հարցա. կան նշանակաւ (?) յայտ արարաք՝ իբր երկբայական: Բաց ի սո. ցանէ կարեւոր յոյժ թուեցաւ յաւելուլ և զայն բառս, որ ոչ գտա. նէին ի գիրս նախնեաց՝ վասն անծանօթ լինելոյ առ նոսա և ուս. մանցն, որպիսի են՝ բառք ուսումնականք և արուեստականք. ևս և

նորսդ իմն բառս ճարտարապէս յօրինեալս յարդի քով հմտից հայկականս բարբառոյ: Բայց զի մի մերովքս և եթ վաստակովք թուիցիմք պանծալ, ի դէպ էր արդեօք յիշատակել զհմտագոյնսն ի նոցանէ յայսմ ուսումնական ասպարիզին, որպիսի որ եկաց Վ. Հ. Մանուէլ Վ. մեր ֆալունի, որում պարտիւք զբառս տարրա. բանականս և զմեքենականս, կամ զչափագիտականն և զաստեղա. բաշխականն. որ յոգնաբեղուն արդեամբք և ջանիւք զողոցես առա. ջին եկաց յազգիս՝ որ ինամով ճգնեցաւ ի զարգացումն այսպիսի ուսմանց, և եթող արձան յաւեժական երախտեաց ի սիրտ և ի միտս հայկազուն մանկանց:

Յանգլիական մասին առաջնորդ կալաք զընդարձակ Բառգիրս մեծանուն D. Johnsonի և A. Boyerի. որպէս և զԱռձեռնս Alfred Elwallի, John Millhouseի, J. P. Robertsի, E. Cliftonի և զԵռա. լեզու Արուեստական Բառգիրս (տպ. 1873) A.-L. Tolhausenի. ո. րոց ամենեցուն կիրառութիւն մեծ է յամենայն եւրոպացի ճեմա. բանս և ի վարժարանս:

Ի սկզբան հատորոյս եզոք զՑարերս հայ ֆերականութեան, որպէս և ի վախճանի Յանկս երկուս համառօտս, մին՝ յատուկ անուանց մարդոց, և այլն, և միւս այլ՝ քաղաքաց, տեղեաց, և այլն:

Այսպիսի ինչ զոյգնաբանեալ վասն փոքու աշխատութեանս, ոչ այլում իմիք փոխարինի ակն ունիմք, բայց զներողամտութիւն և եթ գտանել ի բարեւէր կամաց Հանդիպողացս. զայս աղաչե. լով զի մի անաչառ դատաւորք միայն և քննողք լինիցին այսմ, յուչ ածեալ զբան մեծին Յ. Աքալիկերեայ. Եթէ դատաւոր ի խիստ պատուաւորս կամիցի զոք արկանել, մատնեցէ զնա ի քառագիրս յօրինել: Զի արգահատութեան թէ գտցի արժանի մերս այս ջան, սրտապնդեցի արդեօք և աշխատող նորին ոչ ինչ վեհերել արկանել ձեռն և յայլ նմանօրինակ վաստակս՝ յօգուտ և ի պատիւ թորգումեան զրոհիս, որոյ անուն և սէր միշտ վառեաց զաջ և զսիրտս որդւոց Մխիթարայ՝ ճգնել ի զարգացումն նորին:

Ս. Ղազար, ի 2 Մեհեկանի օգոս

Հ. Մ. Գ.

. . . I find the Armenian language – which is twin, the literal and the vulgar – difficult, but not invincible; at least I hope not. I shall go on . . . It is a rich language, and would amply repay any one the trouble of learning it.

LORD BYRON
to Messrs Moore and Murray
4 and 5 dec. 1816.

P R E F A C E

The Armenian language, celebrated for its antiquity, is modelled in a great measure by the Greek and Syriac, the richest idioms in the world; but it has undergone since its origin numerous and considerable alterations both in syntax and by the adoption of words from foreign languages. This is especially observed in the translations of Greek and Syriac authors during the VI, VII, X and XII centuries of our æra.

The progress of philology permitting us at present to study accurately our language, if not to be absolutely its masters, it behoves us to endeavour to prevent the influence of modern languages, such as French and English, from making too many encroachments. The first of these languages, written and spoken by so many foreigners, has become very familiar to many of our Armenian fellow-countrymen. The second, owing to the extension of British power in the East, visited to its extremities by English ships, and to the foundation of that vast Indian empire, could not fail to attract the attention of the Armenians. Its study became a necessity for their commercial transactions; and they found also in its literature treasures of a varied, rich and original style. It is strange to say, and yet it is an undeniable fact, that many Armenians know the English language better than their mother-tongue! Far from opposing this partiality for it, we wish to promote it, regulating and directing the study of that language, by means of good grammars and dictionaries.

This is no new idea of our's. The Armenian Academy of St. Lazarus has worked for many years, and is still seriously occupied in spreading the knowledge of the English language in Armenia, by publications of this kind.

All living languages require to be modified according to the progress of time. New objects require new names; nothing more rational. But it is an imperious duty for learned men to control these innovations so as to prevent too great an abuse of neology, that gnawing worm, which alters, corrupts and distorts the most beautiful languages. To attain this object, all friends of science should unite together to oppose with all their might such abuses, and the help of the most humble assistant is not to be despised.

Scholars of the highest order and distinguished compatriots, whose commendation is precious to me, have imposed a heavy task on me, requesting me to publish a new dictionary. I have done my best to repay their confidence. The stock of the first dictionary being exhausted, and having found it incomplete, it was necessary to consult several Armenian and English works, and to have recourse to a new method, and change the rules adopted by the Rev. F. Paschal Awker, that learned divine who has rendered great services.

As regards the number of words, our New Dictionary is much richer than the former one and at the same time more purified. It contains besides the terms of the Armenian language used by ancient authors, a great number of popular words in daily use at present in our country, the synonymes of which exist only partially in works of our classic authors. It contains also a scientific nomenclature, composed by the first scholars of our nation, and by our best Academicians more particularly, of words relating to astronomy, physic, anatomy, natural history, chemistry and alchymy. We have included also some "current" words; that is to say, words generally made use of in good society, making a judicious use of them, and explaining as well as possible their meaning.

It is some years since we published the second edition of the English-Armenian Dictionary; which we have revised, making additions, corrections, suppressions etc.; and now we have the pleasure of presenting to the public this ARMENIAN-ENGLISH NEW DICTIONARY.

The old Armenian-English Dictionary (pub. 1825) — compiled by the above-mentioned Rev. Father, with the assistance of J. Brand Esq. the eminent Armenian scholar, — was undoubtedly a

most excellent work and was very favourably received by the literary world of that period; but the many researches and studies made in both languages during the half century which has elapsed since the publication of that book, have caused a very detailed revision of the original work indispensable. That is what we have tried to do in as accurate and extensive a manner as possible, and we have done it most willingly as it seemed to us as necessary for our own countrymen as for foreigners.

We have done our utmost to make this dictionary as compact as possible, preferring to offer it to the public in a convenient portable size, so that its small dimensions may render it accessible to all. For this reason we have omitted the genitives of words terminating:

1st in *թիւն*, such as *քնութիւն*, whose gen. is always *քեան*, that is to say, *քնութեան*.

2dly in *զոյն*, gen. *զունի*, *զունից*, *բաղմագոյն*, — *զունի*, — *զունից*.

3dly in *ան*, gen. *ի*, *աց*, *քնակարան*, — *ի*, — *աց*.

4thly in *անք*, gen. *անաց*, *բամբասանք*, — *անաց*.

5thly in *ունն*, gen. *ման*, *գլորումն*, — *ման*, as well as the nominative plural *գլորմունք*, gen. — *մանց*.

6thly in *կից*, gen. *կցի*, *կցաց*, *գատակից*, — *կցի*, — *կցաց*.

7thly in *ունի*, gen. *ունւոյ*, *ունեաց*, *երանունի*, — *ունւոյ*, — *ունեաց*.

8thly in *իւ*, gen. *չի*, *չաց*, *զարթուցիւ*, — *չի*, — *չաց*.

9thly in *ող*, gen. *ղի*, *ղաց*, *երգող*, — *ղի*, — *ղաց*.

10thly in *դէն*, gen. *դինի*, *դինաց*, *ընչեղէն*, — *դինի*, — *դինաց*.

11thly in *որ*, gen. *րի*, *րաց*, *թագաւոր*, — *րի*, — *րաց*.

12thly in *կան*, gen. *ի*, *աց*, *ժողովական*, — *ի*, — *աց*.

13thly in *ային*, gen. *այնոյ*, *այնոց*, *իւրային*, — *այնոյ*, — *այնոց*.

14thly in *ելի* and *ալի*, gen. *ւոյ*, *ւեաց*, *լեւի* and *բանալի*, — *ւոյ*, — *ւեաց*.

15thly in *ենի* and *անի*, gen. *նոյ*, *նեաց*, *նոնենի* and *ականի*, — *նոյ*, — *նեաց*.

16thly in *ոց*, gen. *ի*, *աց*, *խնկանոց*, — *ի*, — *աց*.

As we have indicated the gen. of all the roots, we have naturally suppressed also the genitive of compound adjectives with the roots *միտ*, *ճիւն*, *գետ*, etc., such as *ծանրամիտ*, *պողածին*, *բանագէտ*, etc. having the same genitive as their final radical; that is to say: *միտ*, *մտի*, *մտաց*; *ճիւն*, *ճնի*, *ճնից*; *գէտ*, *գիտի*, *գիտաց*. — This occurs also in all compound words and also in

the verbs, of which we have often omitted the preterit tense: instead of putting *մեղմարացանեմ, ցուցի*, we left the repetition *ցուցի*, which is at the same time the preterit of the verb *ցուցա- նեմ*. — We have also suppressed the genitives of participles employed as adjectives, as they are invariably *ելց, ելց: օրհնեալ, -ելց, -ելց*.

In those genitives which are declined in *ի* in the singular and *ից* or *աց* in the plural, not to repeat unnecessarily before every word *ի, ից, or աց*, we have suppressed the singular, and employed only the plural. For instance: instead of putting *բալ, ի, ից, մութակ, ի, աց*, we have made use of *բալ, ից, մութակ, աց*. — We have adopted this system for all other genitives declined in *ոյ, ոց; ու, ոց; եղան, եղանց; as, աթոռ, ոյ, ոց; արջ, ու, ոց; բաղեղն, եղան, եղանց*.

We have arranged the English words according to their different significations in Armenian; the synonymes are always divided by a comma only (,) and the different significations are separated sometimes by a semicolon (;) at other times by a colon (:) where there is a different signification. — Not to repeat the Armenian words which are at the head of the article, or the English words and phrases in the middle, we have employed the following small horizontal line (—), as also in compound words formed from it by the addition of a syllable or another word, when they follow in the same paragraph.

In the series of Armenian words, we have adopted as much as possible the method of our Armenian Academic Dictionary, making a summary of nearly all the words chosen from our classic authors; obsolete words being excluded, as also a number of compound words, the meaning of which would easily be understood even by those unacquainted with the Armenian language. All these words have been substituted by other recent terms referring to arts, sciences and trades, adopted by our best modern writers and grammarians. And if we met sometimes with doubtful or unknown words, we have expressed this uncertainty by making use of an interrogative point (?), thus denoting the word as an unknown one. As well as all popular terms or phrases are preceded by an asterisk (*).

For the English words we have followed the method adopted in the very extensive Dictionaries of the two most famous lexicographers D. Johnson and A. Boyer; as well as the Dictionaries of Alfred Elwall, John Millhouse, J. P. Roberts, E. Clifton and the Technological Dictionary in three languages of A.-L. Tol-

hausen, (pub. 1873); all which are much in use in many European Lyceums and schools.

This Preface is followed by a Table of the Armenian Alphabet. It contains a better and more correct explanation of the sounds of the Armenian letters in English characters, which has not been so fully explained hitherto. We have added also a Short Accidence of the Armenian language. At the end of the dictionary two lists will be found; one containing Proper Names, the other Geographical and Historical ones.

These details are given for the information of our Readers, but in no wise to lessen the merits of the works of our predecessors. Besides the compilation of a dictionary is a work of time, and if one can say so of industry and ingenuity — which brings neither glory nor profit to the Author, particularly so, if the critic discovers faults therein.

..... Quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura.

HORACE

The wisest thing is to attribute inevitable imperfections to inadvertency and to human weakness, and to appeal, without the patronage of the poet, to the indulgence of the Reader.

St. Lazarus, the 24th February 1879.

F. M. B.

TABLE OF THE ARMENIAN ALPHABET

There are thirty eight letters in the Alphabet. The first thirty six from Ա to Ֆ, - which are also used as numerals -, were formed in the fourth century; the last two, Օ and Ֆ, being introduced into the Alphabet towards the end of the XIIth century, they are not included in the numeration. - The eight which are marked with an asterisk are vowels. - The letters *a* and *e* marked with a long accent (*ā*, *ē*), are pronounced like Italian *a* and *e*.

Capital	Small	Current	Value	NAME	SOUND	PRONUNCIATION	NUMBERS
Ա	ա	Ա	A	ipe	a as in part	պիբ	1
Բ	բ	Բ	P	pun	p soft	բիբ	2
Գ	գ	Գ	K	kim	k, g	գիբ	3
Դ	դ	Դ	T	ta	t soft	դիբ	4
Ե	ե	Ե	YE	ye	ye as in yes	յիբ	5
Զ	զ	Զ	Z	ze	z or s between two vowels	զիբ	6
Է	է	Է	E	e	e as in met	էիբ	7
Ը	ը	Ը	E	yet	e as in her, or like the French e mute in the monosyllables me, ce	ըիբ	8
Թ	թ	Թ	TH	toe	t hard	թիբ	9
Ճ	ճ	Ճ	S or Z	shē	j French, or s in pleasure and z in azure	ճիբ	10
Լ	լ	Լ	L	leuon	i short, or e as in he, he	լիբ	20
Խ	խ	Խ	KH	khē	kh as Greek χ or German ch	խիբ	30
Ծ	ծ	Ծ	DZ	dzē	dz or cz in czar, o z as in mezzotinto	ծիբ	40
Կ	կ	Կ	G	ghēn	g hard, as good	կիբ	50
Հ	հ	Հ	H	hoe	h	հիբ	60
Տ	տ	Տ	TZ	tzē	ts soft	տիբ	70
Ր	ր	Ր	GH	ghēd	gh as Greek γ, or Parisian r	րիբ	80
Ս	ս	Ս	J	jan	j or dg as in judge	սիբ	90
Մ	մ	Մ	M	man	m	միբ	100
Ի	ի	Ի	H	he	h soft in the beginning of words; y as in boy in the midst; and mute at the end	իիբ	200
Ն	ն	Ն	N	noo	n	նիբ	300
Շ	շ	Շ	SH	shē	sh	շիբ	400
Վ	վ	Վ	W	wo	too as in word	վիբ	500
Բ	բ	Բ	TCH	tchē	tch as in fetch or ch in such	բիբ	600
Ք	ք	Ք	P	pe	b	քիբ	700
Ղ	ղ	Ղ	TSH	tshē	tsh or ch soft as in church, or like t in nature	ղիբ	800
Ր	ր	Ր	R	re	r hard	րիբ	900
Տ	տ	Տ	S	se	s	տիբ	1000
Ծ	ծ	Ծ	V	ve	v	ծիբ	2000
Դ	դ	Դ	D	deune	d	դիբ	3000
Ր	ր	Ր	R	re	r soft	րիբ	4000
Տ	տ	Տ	TZ	tzē	ts hard	տիբ	5000
Վ	վ	Վ	W	weune	w long as in mute, or w in vowel	վիբ	6000
Ք	ք	Ք	P	pe	p hard	քիբ	7000
Պ	պ	Պ	K	ke	k hard, or ch as in chaos	պիբ	8000
Ֆ	ֆ	Ֆ	O	fo	o	ֆիբ	9000
Ֆ	ֆ	Ֆ	F	fo	f or ph	ֆիբ	9000

The above sounds are the nearest that he given in English characters; hut in some cases the master's voice is indispensable to convey a clear idea of the pronunciation.

NEW ARM.-ENGL. DICTIONARY

SHORT ARMENIAN GRAMMAR

WORD

Words in the Armenian language consist of eight parts of speech; Nouns, Pronouns, Verbs, Participles, Prepositions, Adverbs, Conjunctions, Interjections.

NOUN

In nouns six peculiarities are to be considered: Gender, Form, Species or Kind, Number, Case, Declension.

GENDER

In the Armenian language the genders are distinguished by their natural significations, as

MASCULINE

Ադամ Adam. Պետրոս Peter. Գրիգոր Gregory. Վարդան Vardan, &c.

Հայր father. Ուսար son. Թագաւոր king. ցուլ bull. Էղէբու a stag. արաղաղ cock, &c.

Ատեան tribunal. զօր soldiers. Հեծեկաւ Գուհի cavalry, horse-troops, &c.

FEMININE

Եւայ Eve. Մարիամ Mary. Շուշան Susanna. Վարդուհի Rose, &c.

Մայր mother. քոյր sister. Հարսն bride. Թագուհի queen. Կով cow. Էրինջ heifer. Մաքի ewe. մարի hen. Էնի kind, &c.

COMMON

Մարդ man. զաւակ child. տղայ infant.

Ժառանգ an heir. Թռչուն bird. ձագ chick, chicken. Հաւ fowl. ոչխար sheep. աղաւնի dove. ձի horse. շուն dog, &c.

NEUTER

Ջուր water. օդ air. հող earth. մարմն body. Երկինք heaven. լոյս light. Ժառ tree. ձեռք hand. ոտք foot. հոգի soul, spirit. միտք mind. տուն house. աթոռ chair. կեանք life. մահ death. Համբերութիւն patience. անիրաւութիւն injustice, &c.

FORM

The forms of the nouns are three: simple, as, մարդ man: Preceded by a particle, as, անմարդ inhuman: Composed of entire words, as, մարդասէր human, kind.

The different modes of producing compound epithets and words, are the treasure and ornament of the Armenian language; a thousand varieties of compounded words may be made in this tongue.

SPECIES or KIND

There are two kinds of words: Primitive, as, մարդ man: and Derivative or Derived having at the termination a particle, as, մարդկային human.

The Derivatives are most abundant in the Armenian language.

NUMBER

Numbers are two: Singular, as, մարդ man: and Plural, as, մարդք or մարդիկ men.

The plural of some nouns is formed in a particular manner, as, *կին woman, կանայք women. վանք convent, վանորայք or վանորեայք convents. գիր or գիրք book, գրեան books. մանուկ child, boy, մանկաի children, boys.*

CASE

The cases in the Armenian language according to the modern authors are *ten* (10) in number.

- 1 Nominative *մարդ the man.*
- 2 Genitive *մարդոյ of the man.* [man.]
- 3 Dative *մարդոյ or ի մարդ to the*
- 4 Accusative *զմարդ the man.*
- 5 Ablative *ի մարդոյ from the man.*
- 6 Narrative *զմարդոյ concerning the man.* [man.]
- 7 Instrumental *մարդով by means of*
- 8 Circumdativ *զմարդով about the man.* [գուժ in the man.]
- 9 Commorative *ի մարդ or ի մար-*
- 10 Vocative *մի մարդ o man!*

According to the ancient authors the cases are properly only *six* (6).

1 Nominative.	4 Accusative.
2 Genitive.	5 Ablative.
3 Dative.	6 Instrumental.

And these will be followed in the present grammar.

DECLENSION

Concerning the number of declensions of the nouns, the opinions of authors are various: we will number *ten* (X), dividing them into two classes.

The first class contains six *simple* or *regular* declensions, and the second four *mixed* or *irregular* declensions: and they are distinguished from the second and sixth cases in this manner.

Regular declensions

SINGULAR		PLURAL	
Gen.	Instr.	Gen.	Instr.
1 ի, իւ.		ից, իւք.	
2 ի, աւ.		աց, օք.	
3 ոյ, ով.		աց, ովք.	
4 ան, ամբ.		անց, ամբք.	
5 ու, ու.		ուց, ուք.	
6 եր, երբ or եղ, եղբ.		երց, երբք or եղց, եղբք.	

Irregular declensions

SINGULAR		PLURAL	
Gen.	Instr.	Gen.	Instr.
1 լոյ, լով or եալ, լովք or եաւ.		եաց, եաք.	
2 ին, ամբ.		անց, ամբք.	
3 ոյ, աւ or ամբ.		անց, ամբք.	
4 այ or եայ, աւ or եաւ.			

I

SINGULAR

Արքայ the king.
 Արքայի of the king.
 Արքայի or յարքայ, ցարքայ to the king.
 ՂԱրքայ the king.
 յԱրքայի from the king.
 Արքայիւ with or by the king.

PLURAL

Արքայք the kings.
 Արքայից of the kings.
 Արքայից or յարքայս, ցարքայս to the
 ՂԱրքայս the kings. [kings.]
 յԱրքայից from the kings.
 Արքայիւք with or by the kings.

II

SINGULAR

Կարդ the order.
 Կարդի of the order.
 Կարդի or ի կարդ, աւ կարդ to the
 ՂԿարդ the order. [order.]
 ի կարդի from the order.
 Կարդաւ with or by the order.

PLURAL

Կարդք the orders.
 Կարդաց of the orders.
 Կարդաց or ի կարդս to the orders.
 ՂԿարդս the orders.
 ի կարդաց from the orders. [orders.]
 Կարդաւք or կարդք with or by the

III

SINGULAR

Մարդ the man.
 Մարդոյ of the man. [man.]
 Մարդոյ or մարդու՞մ er ի մարդ to the
 ՂՄարդ the man.
 ի Մարդոյ from the man.
 Մարդով with or by the man.

PLURAL

Մարդք the men.
 Մարդոց of the men.
 Մարդոց or ի մարդս to the men.
 ՂՄարդս the men.
 ի Մարդոց from the men.
 Մարդովք with or by the men.

IV

SINGULAR

Հիմն the foundation.
 Հիման of the foundation.
 Հիման or ի հիմն to the foundation.
 ՂՀիմն the foundation.
 ի Հիմանի from the foundation.
 Հիմամբ with or by the foundation.

PLURAL

Հիմանք the foundations.
 Հիմանց of the foundations.
 Հիմանց or ի հիմանս to the foundations.
 ՂՀիմանս the foundations.
 ի Հիմանից from the foundations.
 Հիմամբք with or by the foundations.

V

SINGULAR

Փանձ the treasure.
 Փանձու of the treasure.
 Փանձու or ի փանձ to the treasure.
 ՂՓանձ the treasure.
 ի Փանձի from the treasure.
 Փանձաւ with or by the treasure.

PLURAL

Փանձք the treasures.
 Փանձուց of the treasures.
 Փանձուց or ի փանձս to the treasures.
 ՂՓանձս the treasures.
 ի Փանձուց from the treasures.
 Փանձաւք with or by the treasures.

VI

SINGULAR

Աղբիւր the fountain.
 Աղբիւր of the fountain.
 Աղբիւր or յաղբիւր to the fountain.
 ՂԱղբիւր the fountain.
 յԱղբիւրէ or յաղբիւրէ from the fountain. [fountain.]
 Աղբիւրք or աղբիւրաւ with or by the

PLURAL

Աղբիւրք or աղբիւրք the fountains.
 Աղբիւրց or աղբիւրաց of the fountains.
 Աղբիւրց, աղբիւրաց or յաղբիւրս, յաղբիւրս to the fountains.
 ՂԱղբիւրս or զաղբիւրս the fountains.
 յԱղբիւրց or յաղբիւրաց from the fountains. [fountains.]
 Աղբիւրքք or աղբիւրաւք with or by the

VII

SINGULAR

Տեղի the place.
 Տեղւոյ of the place.
 Տեղւոյ or տեղուոյ or ի տեղի to the
 ՂՏեղի the place. [place.]
 ի Տեղւոյ or ի տեղուոյ from the place.
 Տեղեաւ with or by the place.

PLURAL

Տեղիք the places.
 Տեղեաց of the places.
 Տեղեաց or ի տեղիս to the places.
 ՂՏեղիս the places.
 ի Տեղեաց from the places. [places.]
 Տեղեաւք or տեղեաւք with or by the

VIII

SINGULAR

Բեռն the burden.
 Բեռնի of the burden.
 Բեռնի or ի բեռն to the burden.
 ՂԲեռն the burden.
 ի Բեռնի from the burden.
 Բեռամբ with or by the burden.

PLURAL

Բեռնիք the burdens.
 Բեռնաց of the burdens.
 Բեռնաց or ի բեռնիս to the burdens.
 ՂԲեռնիս the burdens.
 ի Բեռնից from the burdens.
 Բեռամբք with or by the burdens.

IX

SINGULAR

Կին the woman or the wife.
 Կնոջ of the woman.
 Կնոջ or ի կին to the woman.
 ՂԿին the woman.
 ի Կնոջի from the woman.
 Կնաւ or կանամբ with or by the woman.

PLURAL

Կանայք the women or the wives.
 Կանանց of the women.
 Կանանց or առ կանայս to the women.
 Չկանայս the women.
 Ի կանանց from the women.
 Կանամբք with or by the women.

*The following are declined
 in this manner.*

SINGULAR

Գիւղ or գետ the village.
 Գիւղ of the village.
 Գիւղ or Ի գիւղ to the village.
 ՉԳիւղ the village.
 Ի Գիւղէ from the village.
 Գիւղեք with or by the village.

PLURAL

Գիւղք the villages.
 Գիւղից of the villages.
 Գիւղից or Ի գիւղս to the villages.
 ՉԳիւղս the villages.
 Ի Գիւղից from the villages. [villages.
 Գիւղեք or գիւղք with or by the

SINGULAR

Տէր the Lord, the Master.
 Տէառն of the lord.
 Տէառն or ցտէր to the lord.
 ՉՏէր the lord.
 Ի Տէառնէ or Ի Տէռնէ from the lord.
 Տէրամբք with or by the lord.

PLURAL

Տէառք the Lords, the Masters.
 Տէառց or տէրանց of the lords. [lords.
 Տէառց, տէրանց or ցտէրս to the
 ՉՏէառս the lords.
 Ի Տէառց or Ի տէրանց from the lords.
 Տէրամբք with or by the lords.

SINGULAR

Աւր or օր the day.
 Աւուր of the day.
 Աւուր or ցաւր or օր to the day.
 ՉԱւր or րօր the day.
 Ի Աւրէ or օրէ from the day.
 Աւուրք with or by the day.

PLURAL

Աւուրք the days.
 Աւուրց of the days.
 Աւուրց or ցաւուրս to the days.
 ՉԱւուրս the days.
 Ի Աւուրց from the days.
 Աւուրքք with or by the days.

SINGULAR

Հայր the father.
 Հաւր or հօր of the father.
 Հաւր, հօր or ցհայր to the father.
 ՉՀայր the father.
 Ի Հաւրէ or Ի հօրէ from the father.
 Հարբք with or by the father.

PLURAL

Հարք the fathers.
 Հարց or հարանց of the fathers.
 Հարց, հարանց or ցհարս to the fathers.
 ՉՀարս the fathers.
 Ի Հարց or Ի հարանց from the fathers.
 Հարբք with or by the fathers.

X

SINGULAR

Տիգրան Tigranes.
 Տիգրանայ of Tigranes.
 Տիգրանայ or Ի Տիգրան to Tigranes.
 ՉՏիգրան Tigranes.
 Ի Տիգրանայ from Tigranes.
 Տիգրանաւ with or by Tigranes.

SINGULAR

Հելենէ Helena.
 Հելենեայ of Helena.
 Հելենեայ or առ Հելենէ to Helena.
 ՉՀելենէ Helena.
 Ի Հելենեայ from Helena.
 Հելենեաւ with or by Helena.

ADJECTIVES

Adjectives in the Armenian language admit besides the number or case the degrees of comparison.

The Comparatives are formed in

three modes: 1. with the particle գոյն, as բարի, good, բարեգոյն, better. 2. with the prepositions քան, եւ, առաւել, as, մեծ, great, մեծ քան, մեծ էս, առաւել մեծ, greater. 3. with different cases of the substantive, as, մեծն Ի մարգարէից, greater than all prophets; մեծն Ի մարգարէս, greater amongst the prophets.

The Superlatives are also formed in three manners: 1. with the particles ալի, գէ, գէ, երէ or եւ put before them, as, ամենաբարի, best. ամենիմաստուն, wisest, գերամարգար, most clean. մեծավայելուչ, most convenient. եւամեծ, greatest. 2. by adding to them some adverbs, as, էս մեծագոյն or մեծագոյն էս, greatest. յոյժ վառթարագոյն, անհարկն չար, worst. ամենեկն գեղեցիկ, most handsome. երկն եղիկ, most miserable. 3. by redoubling the positives, as, մեծամեծ, greatest. չարաչար or չար առաւելքան զչար, worst.

PRONOUNS

Pronouns supply the place of nouns and, like them, have case, number, and particularly the first, second and third persons, as, էս I, դու thou, նա he.

In Armenian they have no genders. There are four kinds of pronouns: Substantive or Personal, as, էս I, դու thou, նա he, himself, իւր own, himself. Definitive, as, սա this, դա that, նա that, he, she, it. Possessive, as, իմ or իմոյն my, mine, մեր or մերոյն our, our's, քոյ or քոյն thy, thine, ձեր or ձերոյն your, your's, իւր or իւրոյն his, hers, իւրեանց, their, their's; & Relative, as, որ who, which, that, what.

The three letters ա, ր, ն are called Articles-distinctive-of-the-persons; and joined to the terminations of words and verbs, shew their persons or order, and are used as personal, possessive, and definitive pronouns; as: մարդ, I who am a man or my man, or this man; մարդդ thou who art a man, or thy man, or that man; մարդն he who is a man, or his man or that man.

DECLENSIONS OF THE PERSONAL PRONOUNS

Ես I.
 Իմ of me, mine or my.
 Ինձ, ցիւ, առ իւ to me.
 Չիւ me.
 Ինէն from me.
 Ինեք with or by me.

Մեք we.
 Մեր of us, our or our's.
 Մեզ, ցմեզ, առ մեզ to us.
 ՉՄեզ us.
 Ի Մեռն from us.
 Մեքք or մեքք with or by us.

Դու thou.
 Դո of thee, thine or thy.
 Դեզ, առ քեզ, ցքեզ to thee.
 ՉԴեզ thee.
 Ի Դեռն from thee.
 Դուք with or by thee.

Դուք ye or you.
 Զեր of you, your or your's.
 Զեզ, ցձեզ, առ ձեզ to you.
 ՉԶեզ you.
 Ի Զեռն from you.
 Զեքք or ձեքք with or by you.

Ինքն he or himself.
 Ինքեան of him or his.
 Ինքեան or առ ինքն to him.
 ՉԻնքն him.
 Ինքեանէ from him.
 Ինքեամբք with or by him.

Ինքեանք they or themselves.
 Ինքեանց of them, their or their's.
 Ինքեանց or առ ինքեանս to them.
 ՉԻնքեանս them.
 Ինքեանց from them.
 Ինքեամբք with or by them.

VERBS

The Conjugations of the verbs are four, and are distinguished by the last vowels of their indicative, which are, է, ւ, ւ, ւ.

The indicative of the First conjugation ends with the vowel է as, շար. Ժեմ, I move; of the Second with ւ as, լուանամ, I wash; of the Third with ւ as, հեղում, I pour out; of the Fourth with է as, ուսանիմ, I learn.

Specimen of the four conjugations of the regular verbs, with their moods, tenses, numbers and persons.

INDICATIVE — Present

Sing. Pers.	Plur. Pers.
Շարժ-եմ-ես-է.	շարժ-եմք-եք-են.
լուան-ամ-աս-այ.	լուան-ամք-այք-ան.
Հեղ-ում-ու-ու.	Հեղ-ումք-ոյք-ուն.
Ուսան-իմ-իս-ի.	ուսան-իմք-իք-ին.

Imperfect

Շարժ-էի-էիր-էր.	շարժ-էաք-էիք-էին.
լուան-այի-այիր-այր.	լուան-այաք-այիք-ային.
Հեղ-ուի-ուիր-ուր.	Հեղ-ուաք-ուիք-ուն.
Ուսան-իի-իիր-իր.	ուսան-իաք-իիք-ին.

Perfect

Շարժ-եցի-եցիր-եաց.	շարժ-եցաք-եցիք-եցին.
լուան-ցի-ցիր-լուաց.	լուան-ցաք-ցիք-ցին.
Հեղ-ի-իր-Հեղ.	Հեղ-աք-իք-ին.
Ուս-աց-ար-աւ.	ուս-ացաք-արք-ան.

Future

Շարժ-եցից-եսցես-եսցէ.	շարժ-եսցուք-եսցիք-եսցեն.
լուան-ցից-սցես-սցէ.	լուան-սցուք-սցիք-սցեն.
Հեղ-ից-ցես-ցէ.	Հեղ-ցուք-ջիք-ցեն.
Ուս-ացց-ցից-ցի.	ուս-ացուք-ջիք-ցին.

IMPERATIVE — Present

Շարժ-եա, մի շարժ-եր.	Շարժ-եցէք, մի շարժ-եք.
Շարժ-եսցէ, մի շարժ-եսցէ.	Շարժ-եսցեն, մի շարժ-եսցեն.
լուա, մի լուանար.	լուացէք, մի լուանայք.
լուանցէ, մի լուանցէ.	լուանցեն, մի լուանցեն.
Հեղ, մի Հեղուր.	Հեղէք, մի Հեղուք.
Հեղցէ, մի Հեղցէ.	Հեղցեն, մի Հեղցեն.
Ուսիր, մի ուսանիր.	Ուսարուք, մի ուսանիք.
Ուսցի, մի ուսցի.	Ուսցին, մի ուսցին.

Future

Շարժ-եսցիր OR շարժ-եսցես,	Շարժ-եսցուք, շարժ-եսցիք,
շարժ-եսցէ.	շարժ-եսցեն.
լուանցիր OR լուանցես,	լուանցուք, լուանցիք,
լուանցէ.	լուանցեն.
Հեղջիր OR Հեղցես, Հեղցէ.	Հեղցուք, Հեղջիք, Հեղցեն.
Ուսջիր OR ուսանիջիր, ուսցի.	Ուսցուք, ուսանիջիք OR ուսանիջեն, ուսցին.

SUBJUNCTIVE

The Present is formed like that of Indicative.

Future

Շարժ-իցեմ-իցես-իցէ.	շարժ-իցեմք-իցեք-իցեն.
լուան-այցեմ-այցես-այցէ.	լուան-այցեմք-այցեք-այցեն.
Հեղ-ուցեմ-ուցես-ուցու.	Հեղ-ուցեմք-ուցեք-ուցուն.
Ուսան-իցեմ-իցես-իցի.	ուսան-իցեմք-իցեք-իցին.

INFINITIVE

Շարժ-ել. Լուան-ալ. Հեղ-ուլ. Ուսան-իլ OR ել.

PARTICIPLE — Present

Շարժող OR Շարժեցող. Լուացող. Հեղող. Ուսանող.

Past

Շարժեալ. Լուացեալ. Հեղեալ. Ուսեալ.

Future

Շարժելոց OR Շարժելի. Լուանալոց OR Լուանալի.
Հեղոց OR Հեղի. Ուսանելոց OR Ուսանելի.

CONJUGATION OF SUBSTANTIVE VERBS

Defective verb եմ, I am.

INDICATIVE — Present

Եմ I am ես thou art է he is.
Եմք we are էք you are են they are.

Imperfect

Եի I was էիր thou wast էր he was.
Եմք we were էիք you were էին they were.

IMPERATIVE

Ե՛ր he thou or do thou he.
Ե՛ք OR Երո՛ւք be you or do you be.

SUBJUNCTIVE

Իցեմ I be իցես thou be իցէ he he.
Իցեմք we be իցեք you be իցեն they be.

INFINITIVE

Ել to be.

PARTICIPLE — Past

Եալ been or having been.

Future

Ելցց which is to be or about to be.

Defective verb գոր I am or I exist.

INDICATIVE — Present

Գոր I am գոս thou art գոյ he is.
Գորք we are գոք you are գոն they are.

Imperfect

Գորիր thou wast գոյր he was.

Գորն they were.

SUBJUNCTIVE — Future

Գուցէ he he, it may be, it would be.
Գուցեն they he, they may be.

INFINITIVE

Գուլ to he, to exist.

PARTICIPLE — Present

Գոյող heing.

Substantive verb եղանիւ I am made or done.

INDICATIVE — Present

Եղանիւ I am made եղանիս thou art made եղանի he is made.
Եղանիմք we are made եղանիք you are made եղանին they are made.

Imperfect

Եղանէի I was made եղանէիր thou wast made եղանէր he was made.
Եղանէաք we were made եղանէիք you were made եղանէին they were made.

Perfect

Եղէ OR Եղայ I have been եղեր thou hast been եղե he has been.
Եղաք OR Եղեաք we have been եղէք OR Եղայք you have been եղեն they have been.

Future

Ելէց I shall be ելցիս thou shalt be ելցի he shall be.

IMPERATIVE — Present

Մի եղանի՛ր be thou not եղիցի՛ let him be.
 Յղերո՞ւք be you մի եղանի՛ք be you not եղիցին՛ let them be.

SUBJUNCTIVE

The Present is formed like that of the Indicative.

Future

Եղիցի՛մ or եղանիցի՛մ I shall be made եղիցես thou shalt be made եղիցի՛ he shall be made.
 Եղիցի՛մք or եղանիցի՛մք we shall be made եղիցի՛ք or եղիցին՛ք you shall be made եղիցին՛ they shall be made.

INFINITIVE

Եղանիլ to be, to be made, to be done.

PARTICIPLE — Past

Եղեալ been, made, done, having been.

Future

Եղանիլոց or եղանիլի՛ which is to be.

Substantive verb լինիս I am, I am made or done.

INDICATIVE — Present

Լինի՛մ I am լինես thou art լինի՛ he is.
 Լինի՛մք we are լինիք you are լինին՛ they are.

Imperfect

Լինեի՛ I was լինեիր thou wast լինեիր he was.
 Լինեաք we were լինեիք you were լինեին՛ they were.

Future

Լիցի՛մ I shall be լիցես thou shalt be լիցի՛ he shall be.
 Լիցու՞ք we shall be լիցիք or լիցին՛ք you shall be լիցին՛ they shall be.

IMPERATIVE — Present

Լի՛ր be thou մի լինիր be thou not լիցի՛ let him be.
 Լի՛ք or լերո՞ւք be you մի լինիք be you not լիցին՛ let them be.

Future

Լիցի՛ր or լինիցիր or լիցես be thou լիցի՛ let him be.
 Լիցու՞ք let us be լիցիք or լինիցիք be you լիցին՛ let them be.

SUBJUNCTIVE

Present is like that of the Indicative.

Future

Լինիցի՛մ I be or may be լինիցես thou be լինիցի՛ he be.
 Լինիցի՛մք we be լինիցիք you be լինիցին՛ they be.

INFINITIVE

Լինիլ to be.

PARTICIPLE — Present

Լինող being.

Past

Լեալ or լեկալ been, having been.

Future

Լինիլոց or լինիլի՛ which is to be.

FIRST CONJUGATION

Active շարժիլ To move.

INDICATIVE — Present

Շարժի՛մ I move շարժես thou movest շարժե՛ he moves.
 Շարժի՛մք we move շարժեք you move շարժեն՛ they move.

Imperfect

Շարժեի՛ I moved or was moving շարժեիր thou movedst or wast moving շարժեիր he moved or was moving.
 Շարժեաք we moved or were moving շարժեիք you moved or were moving շարժեին՛ they moved or were moving.

Perfect

Շարժեցի՛ I moved շարժեցիր thou movedst շարժեաց he moved.
 Շարժեցաք we moved շարժեցիք you moved շարժեցին՛ they moved.

Future

Շարժեցի՛ց I shall move շարժեցես thou shalt move շարժեցի՛ he shall move.
 Շարժեցու՞ք we shall move շարժես ջիք you shall move շարժեցեն՛ they shall move.

IMPERATIVE — Present

Շարժեա՛ move thou մի շարժիր move thou not շարժեցի՛ let him move.
 Շարժեցի՛ք move you մի շարժեք move you not շարժեցեն՛ let them move.

Future

Շարժեալի՛ր or շարժեցես move thou շարժեցի՛ let him move.
 Շարժեցու՞ք let us move շարժեալի՛ք move you շարժեցեն՛ let them move.

SUBJUNCTIVE

The Present is like that of the Indicative.

Future

Շարժիցե՛մ I move, I may, might, could, should, would move շարժիցես thou move, &c. շարժիցի՛ he move, &c.
 Շարժիցե՛մք we move, &c. շարժիցի՛ք you move, &c. շարժիցեն՛ they move, &c.

INFINITIVE

Շարժիլ to move.

PARTICIPLE — Present

Շարժող or շարժեցող moving, who moves.

Past

Շարժեալ or շարժեցեալ having moved.

Future

Շարժիլոց which has to move.

Passive շարժիլ To be moved

INDICATIVE — Present

Շարժի՛մ I am moved շարժիս thou art moved շարժի՛ he is moved.
 Շարժի՛մք we are moved շարժիք you are moved շարժին՛ they are moved.

Imperfect

Շարժեի՛ I was moved շարժեիր thou wast moved շարժիր or շարժիւր he was moved.
 Շարժեաք we were moved շարժեիք you were moved շարժեին՛ they were moved.

Perfect

Շարժեցա՛ I have been moved շարժեցար thou hast been moved շարժեցաւ he has been moved.
 Շարժեցաք we have been moved շարժեցաք you have been moved շարժեցան՛ they have been moved.

Future

Շարժեցայց I shall be moved շարժես ջիս thou shalt be moved շարժեցի՛ he shall be moved.
 Շարժեցու՞ք we shall be moved շարժիք ջիք you shall be moved շարժեն՛ they shall be moved.

IMPERATIVE — Present

Շարժեաց or շարժեցիր be thou moved մի շարժիր be thou not moved շարժեցի՛ let him be moved.
 Շարժեցարո՞ւք be you moved մի շարժիք be you not moved շարժեցին՛ let them be moved.

Future

Շարժեալի՛ր or շարժիլի՛ր be thou moved շարժեցի՛ let him be moved.
 Շարժեցու՞ք let us be moved շարժիք ջիք be you moved շարժեցին՛ let them be moved.

SUBJUNCTIVE

Present is like that of the Indicative.

Future

Շարժիցի՛մ I shall be moved շարժիցես ջիս thou shalt be moved շարժիցի՛ he shall be moved.
 Շարժիցի՛մք we shall be moved շարժիցիք ջիք you shall be moved շարժիցեն՛ they shall be moved.

INFINITIVE

Շարժիլ or շարժեալ to be moved.

PARTICIPLE — Past

Շարժեալ or շարժեցեալ moved, being moved.

Future

Շարժեալ or շարժելի which is to be moved.

In this manner many neuter-passive and common verbs are conjugated.

SECOND CONJUGATION

Active ԼՈՒՍԱԾ To wash

INDICATIVE — Present

Լուսում I wash Լուսաս thou washest Լուսայ he washes.

Լուսումք we wash Լուսայք you wash Լուսան they wash.

Imperfect

Լուսայի I washed or was washing Լուսայիր thou washedst or wast washing Լուսայր he washed or was washing.

Լուսայաք we washed or were washing Լուսայիք you washed or were washing Լուսային they washed or were washing.

Perfect

Լուսցի I washed Լուսցիր thou washedst Լուսց he washed.

Լուսցաք we washed Լուսցիք you washed Լուսցին they washed.

Future

Լուսցից I shall wash Լուսցես thou shalt wash Լուսցի he shall wash.

Լուսցուք we shall wash Լուսցիք you shall wash Լուսցեն they shall wash.

IMPERATIVE

Present and Future

Լուս, Լուսայիր or Լուսացես wash thou մի Լուսար wash thou not Լուսացի let him wash.

Լուսացուք let us wash Լուսցիք or Լուսայիք wash you Լուսացեն let them wash.

SUBJUNCTIVE — Future

Լուսայցեմ I wash, may wash, might wash, I could, should, would wash Լուսայցես thou wash, &c. Լուսայցի he wash, &c.

Լուսայցեմք we wash Լուսայցիք you wash Լուսայցեն they wash.

INFINITIVE

Լուսալ to wash.

PARTICIPLE — Present

Լուսցող washing, who washes.

Past

Լուսցեալ having washed.

Future

Լուսանալոց who has to wash.

Passive ԼՈՒՍԱԾ To be washed

INDICATIVE — Present

Լուսնիմ I am washed Լուսնիս thou art washed Լուսնի he is washed.

Լուսնիմք we are washed Լուսնիք you are washed Լուսնին they are washed.

Perfect

Լուսցայ I have been washed Լուսցար thou hast been washed Լուսցալ he has been washed.

Լուսցաք we have been washed Լուսցայք you have been washed Լուսցան they have been washed.

Future

Լուսցայց I shall be washed Լուսցեսիս thou shalt be washed Լուսցիս he shall be washed.

Լուսցուք we shall be washed Լուսցիք you shall be washed Լուսցեն they shall be washed.

IMPERATIVE

Present and Future

Լուս, Լուսցիր or Լուսայիր be thou washed Լուսցի let him be washed.

Լուսացուք let us be washed Լուսայիք

be you washed Լուսայցին let them be washed.

SUBJUNCTIVE

Լուսայցեմ I may be washed Լուսայցեսիս thou mayest be washed Լուսայցի he may be washed.

Լուսայցեմք we may be washed Լուսայցիք you may be washed Լուսայցեն they may be washed.

INFINITIVE

Լուսնիլ to be washed.

PARTICIPLE — Past

Լուսցեալ washed.

Future

Լուսանալի which is to be washed.

The passives of the second conjugation are not so harmonious to the ear, whence they are sometimes formed by means of the verbs substantive, or the actives are adopted with a passive sense.

THIRD CONJUGATION

Active ՀԵՂՈՒ To pour out

INDICATIVE — Present

Հեղում I pour out Հեղուս thou pourest out Հեղու he pours out.

Հեղումք we pour out Հեղուք you pour out Հեղուն they pour out.

Imperfect

Հեղուի I poured out or was pouring out Հեղուիր thou pour'dst out or wast pouring out Հեղուր he poured out or was pouring out.

Հեղուաք we poured out or were pouring out Հեղուիք you poured out or were pouring out Հեղուին they poured out or were pouring out.

Perfect

Հեղի I poured out Հեղիր thou pour'dst out Հեղ he poured out.

Հեղաք we poured out Հեղիք you poured out Հեղին they poured out.

Future

Հեղից I shall pour out Հեղեսիս thou shalt pour out Հեղես he shall pour out.

Հեղուք we shall pour out Հեղիք you shall pour out Հեղեն they shall pour out.

IMPERATIVE

Present and Future

Հեղ, Հեղիր or Հեղես do thou pour out մի Հեղուք do thou not pour out Հեղի let him pour out.

Հեղուք let us pour out Հեղիք or Հեղիք do you pour out մի Հեղուք do you not pour out Հեղեն let them pour out.

SUBJUNCTIVE — Future

Հեղուցում I pour out, I may, might, could, should, would pour out Հեղուցուս, thou pour out, &c. Հեղուցուց he pour out, &c.

Հեղուցումք we pour out, &c. Հեղուցուք you pour out Հեղուցեն they pour out.

INFINITIVE

Հեղուլ to pour out.

PARTICIPLE — Present

Հեղող pouring out.

Past

Հեղեալ having poured out.

Future

Հեղալոց who has to pour out.

Passive ՀԵՂՈՒ To be poured out

INDICATIVE — Present

Հեղանիմ I am poured out Հեղանիս thou art poured out Հեղանի he is poured out.

Հեղանիմք we are poured out Հեղանիք you are poured out Հեղանին they are poured out.

Perfect

Հեղայ I have been poured out Հե-

XXVIII

զարժ thou hast been poured out Հե-
զու he has been poured out.
Հեզաբ we have been poured out Հե-
զաբ you have been poured out Հե-
զան they have been poured out.

Future

Հեզայց I shall be poured out Հեզցիս
thou shalt be poured out Հեզցի he
shall be poured out.
Հեզոց we shall be poured out Հեզ-
ցիք you shall be poured out Հեզցին
they shall be poured out.

IMPERATIVE

Հեզիր or Հեզցիս be thou poured out
Հեզցի let him be poured out.
Հեզարուց or Հեզցիք be you poured out
Հեզցին let them be poured out.

INFINITIVE

Հեզանիլ to be poured out.

PARTICIPLE — Past

Հեզեալ poured out.

Future

Հեզի which is to be poured out.

The deficiencies of the third con-
jugation passive are supplied from
it's active.

FOURTH CONJUGATION

Common verb ԳԻՍԽԵԻՒ To learn

INDICATIVE — Present

ԳԻՍԽԵԻՄ I learn ԳԻՍԽԵՒս thou learn-
est ԳԻՍԽԵՒի he learns.
ԳԻՍԽԵՒց we learn ԳԻՍԽԵՒիք you learn
ԳԻՍԽԵՒն they learn.

Imperfect

ԳԻՍԽԵԼԻ I learned or was learning
ԳԻՍԽԵԼԻր thou learnedst or wast
learning ԳԻՍԽԵԼԻր he learned or was
learning.
ԳԻՍԽԵԼԱՐ we learned or were learn-
ing ԳԻՍԽԵԼԱՐք you learned or were
learning ԳԻՍԽԵԼԻՆ they learned or
were learning.

Perfect

ԳԼՈՍԻԿ I have learned ԳԼՈՍԻԿր thou
hast learned ԳԼՈՍԻԿ he has learned.
ԳԼՈՍԻԿ we have learned ԳԼՈՍԻԿք you
have learned ԳԼՈՍԻԿն they have
learned.

Future

ԳԼՈՍԻԿց I shall learn ԳԼՈՍԻԿս thou shalt
learn ԳԼՈՍԻԿի he shall learn.
ԳԼՈՍԻԿց we shall learn ԳԼՈՍԻԿք you shall
learn ԳԼՈՍԻԿն they shall learn.

IMPERATIVE — Present

ԳԼՈՍԻԿ learn thou ԳԼՈՍԻԿր learn
thou not ԳԼՈՍԻԿի let him learn.
ԳԼՈՍԻԿուց do you learn ԳԼՈՍԻԿիք do
you not learn ԳԼՈՍԻԿն let them learn.

Future

ԳԼՈՍԻԿիր or ԳԼՈՍԻԿիք learn thou ԳԼՈՍԻԿի
let him learn.
ԳԼՈՍԻԿուց let us learn ԳԼՈՍԻԿիք or ԳԼՈՍԻԿ-
նիք do you learn ԳԼՈՍԻԿն let them
learn.

SUBJUNCTIVE

The Present is like that of the Indicative.

Future

ԳԼՈՍԻԿցիմ I learn, may, might, could,
should, would learn ԳԼՈՍԻԿցիս thou
learn, &c. ԳԼՈՍԻԿցի he learn, &c.
ԳԼՈՍԻԿցիք we learn, &c. ԳԼՈՍԻԿցիք
you learn ԳԼՈՍԻԿցին they learn.

INFINITIVE

ԳԼՈՍԻԿիլ or ԳԼՈՍԻԿել to learn.

PARTICIPLE — Present

ԳԼՈՍԻԿող learning, who learns.

Past

ԳԼՈՍԻԿալ having learned.

Future

ԳԼՈՍԻԿեաց or ԳԼՈՍԻԿելի who has to
learn.

Thus are also conjugated the com-
mon verbs, which in the first person
of the Perfect terminate in ցայ.

They are at the same time active
and passive.

IRREGULAR VERBS

The Irregular Verbs are changed in their Perfect Tenses in the following
manner.

Infinitive	Indicative-Present	Perfect
ՍԵՆԵԼ to do.	սանեմ I do.	արարի I did.
ՊԵՆԵԼ to put.	դնեմ I put.	եդի I have put, I put.
ԼԵՆԵԼ to hear.	լսեմ I hear.	լուայ I heard.
ՃԱՆԱԶԵԼ to know.	ճանաչեմ I know.	ճանեայ I have known, I knew.
ՄԵՂԱՆԶԵԼ to sin.	մեղանչեմ I sin.	մեղայ I have sin, or sinned.
ՅԱՆԵԼ to rise.	յառնեմ I rise.	յարեայ I have been risen, I rose.
ՏԱՄ to give.	տամ I give.	եառլ I have given, I gave.
ԳԱՄ to come.	գամ I come.	եկի I came, or I was come.
ՈՒՄԵԼ to eat.	ուտեմ I eat.	կերայ I have eaten, I ate or eat.
ԸՄԿԵԼ to drink.	ըմպեմ I drink.	արբի I drank.
ՈՇԵԼ to take.	ոշեմ I take.	կառայ I took, or I have taken.
ԵՐԹԱԼ to go.	երթամ I go.	չուայ I went, or I am gone.

VERBS IMPERSONAL

Ամպէ, it begins to cloud.	Լսի it is noised abroad.
Անձրիէ it rains; it is raining.	Հասանէ or Հասանի it happens, it falls
Ցոյէ the dew falls.	Պատահէ it happens. [out.]
Հեղեղամէ it comes pouring, it runs	Հանդիպի it happens.
Ձիւնէ it snows. [over.]	Պիտի one must.
Ճառագայթէ it shines.	Ցաւէ or ցաւի it pains.
Առաւօտէ it begins to be day-light.	Անէ է it becomes, it is fit, must.
Մրդէ it blows very hard.	Արժան է it is convenient, it becomes.
Փայլատակէ it lightens.	Անհար է it is impossible.
Պողպեթէ it produces fruit.	Բարւոք է it is good, it is well.
Մռնէ it bellows, it roars.	Խիստ է it is hard.
Կողմանէ it howls.	Կամ է or կամք է it is wished, it wills.
Բառաթէ it bellows, it roars.	Հարկ է it must, it is necessary.
Այգանայ it clears up.	Մարթ է it may be.
Առաւօտանայ it dawns.	Յայտ է it is clear.
Երեկոյանայ it darkens; the night falls.	Շատ է it is enough, it suffices.
Գիշերանայ it is become night.	Պարտ է it must.
Լուսանայ it brightens.	Վայել է it is fit, it is proper.
Խաւարանայ it grows dusky.	Պէտք է it must, it is necessary.
Հրանայ it kindles.	Օրէն է or էն 't is lawful, it allows.
Որոտայ it thunders.	Փոյթ է it is cared for.
Ասի it is reported, they say.	Օգուտ է it is expedient.
Երևի it appears, it seems.	Ի դէպ է it is suitable, or convenient,
Թուի it seems.	it becomes, it is fit.
Կարծի 'tis believed, it is thought.	

ՀԱՄԱՌՕՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ — ABBREVIATIONS

a. af.	adjective, adjective feminine	ածական, ած. իգական
ad.	adverb	մակբայ
agr.	agriculture	երկրագործություն
alg.	algebra	գրահաշիվ
anat.	anatomy	անդամազննություն
Ar.	Arabic	արաբերեն
arith.	arithmetic	թուաբանություն
art.	article	յօդ
ast.	astronomy	աստղագիտություն
bot.	botany	մանկաբանություն
Chald.	Chaldaic	քաղդէարեն
chem.	chemistry	տարրաբանություն
com.	commerce	վաճառականություն
conj.	conjunction	շաղկապ
fig.	figurative	փոխաբերական
Fr.	French	գաղղիարեն
geog.	geography	աշխարհագրություն
geol.	geology	երկրաբանություն
geom.	geometry	երկրաչափություն
gr.	grammar	քերականություն
Gr.	Greek	յունարեն
H.	Hebrew	եբրայերեն
int.	interjection	միջարկություն
L.	Latin	լատիներեն
mar.	marine, sea-term	ծովային
math.	mathematics	չափագիտություն
mech.	mechanics	մեքենականություն
med.	medical term	բժշկություն
mus.	music	երաժշտություն
pn. or np.	proper name	յատուկ անուն
Pers.	Persian	պարսկերեն
phil.	philosophy	խմաստասիրություն
phys.	physics	բնագիտություն
pl.	plural	յոգնակի
poss.	possessive	ստացական
pr.	preposition	նախադրություն
pron.	pronoun	դերանուն
rhet.	rhetoric	ճարտասանություն
S.	See	Տես
s. sf.	substantive, substantive feminine	գոյական, գոյ. իգական
Syr.	Syriac	սուրբերեն
Turk.	Turkish	տաճկերեն
v.	verb	բայ
va.	— active	— ներգործական
v. aux.	— auxiliary	— օժանդակ
vd.	— defective	— պակասաոր
v. imp.	— impersonal	— գիմազուրկ
vn.	— neuter	— չէզոք
vna.	— —active	— —ներգործական
vp.	— passive	— կրաւորական
v. pron.	— pronominal	— դերանունական
w.	word	բառ
zool.	zoology	կենդանաբանություն
.	popular	ոսմկական

ՆՈՐ ԲԱՌԳԻՐՔ

Հ Ա Յ — Ա Ն Գ Լ Ի Ա Ր Է Ն

Ա.

Ա (*ipe*) այբ, *ից* s. the first letter & the first vowel of the alphabet; ա, ան, one; first; ա, ten thousand.

— It is sometimes changed for է, է, ը & օ, as, աղաւիւր-էղաւիւր, Եւրոպա-Եւրոպէ, անկողին-ընկողին, աշաւ-օշաւ. And sometimes it is used for ornament; as, առեամ-առեմ, ղեակ-ղեկ.

Ա, Ա՛, ա՛, *int.* ah! oh! alas! oh heavens! ա՛ ա՛, տէր տէր, alas! o Lord God! ա՛ թշուառական, o miserable! o villain! o rascal!

Աբ s. ab, the twelfth month of the Hebrews. [abbot.

Աբաս, Աբբաս, ու s. H. w. father; Աբարբի, -ոն s. Gr. w. euphorbinm.

Աբբայ, *ից* s. Syr. w. abba; S. Աբաս; - or -ազայր s. abbot, superior; ընդհանրական - , abbot general; յական a. abbatial; յարան s. abbey; յուլթ s. abbey, abbacy, abbotship.

Աբբանա s. H. w. Bamah, high place.

Աբբասուհի s. f. abbess, superioress.

Աբեթ, *ի* s. tinder.

Աբելուհի s. f. Abel's sister.

Աբեղաթաղ s. monk's funeral.

Աբեղայ, *ից* s. monk, friar; - լինել, to turn or become monk; -ական a. monachal; -աճաշ s. monk's food; -ուլթին or

Աբեղուլթի s. monachism, monastic Աբեղեան s. pl. monks. [life.

*Աբեղուկ s. zool. lark, tit-lark; Երդէ - , the - carols. [an; pn. Ebion.

Աբիոն, -ացի a. H. w. poor; Ebionit-Ագաթէս s. Gr. w. agate.

Ագահ, ագ a. avaricious, stingy, grasping, sordid; գոխային - , very greedy or insatiable avaricious; -աբար ad. avariciously, niggardly; -աժիւս a. very covetous, griping, miserly; -անամ or -եմ, էցի vn. to be avaricious, niggard, to save sordidly; to be sparing of, to hoard avariciously; -գագահուլթի, to be given to covetousness; -ի ժամանակին, to be sparing of one's time; -ուլթի s. avarice, niggardness, stinginess.

Ագաղաղ S. Աբաղաղ.

Ագան a. early-rising, diligent.

Ագանեղք, լեաց s. clothes, attire, dress, garb, raiment; - ոսկց, shoes, slippers; -նիմ, գայ, գիր, գեալ or գուլ յեալ vn. to clothe or dress oneself, to wear, to put on: to take lodgings, to pass the night, to sojourn, to dwell; to stay; - գրահա, to put on a breast-plate or cuirass.

Ագանովթ, այ s. H. w. liquid vessel.

Ագապ, ագ s. Gr. w. agapæ, love-feasts.

Ագառ, *ի* a. beb-tailed; docked, tail-less.

Ագարակ, *այ* s. farm, land, field; country, village; - *մեղիք*, rural or country places; - *աբաշխ* s. farm-guardian, or inspector; - *ային* a. agrarian; rural, rustic, country; - *օրէնք*, agrarian law; - *անամ* *տն.* to be deserted, unpeopled; - *իկ* s. small field.

Ագեռակ s. the under part of the tail.

Ագեռոր a. tailed; - *ասալ*, comet.

Ագի, *ազույ* s. tail.

Ագոյց, *ուցից* s. lever, bar, crow-bar; ring; enchaining, jointing, staple of a lock.

Ագոն, *ի* s. G. w. agon, fight, Olympic game; - *ագիր*, *գրաց* s. agonothete; - *առաջ* s. arena; - *ավար*, - *արար* s. athlete, wrestler; - *խաղաց* s. athletes.

Ագոռանք s. dung-hill.

Ագոգայք, *ից* s. G. w. pipe, tube, conduit, canal, aqueduct.

Ագոռ s. palm, hollow of the hand: brick; a. hard.

Ագոցանիւմ, *ցի* *va.* to clothe, to dress; to enchain, to set, to fit in: to harbour, to lodge; - *հօկիս*, to put on the shoes of; - *մատանիս* *սւմեք*, to put a ring in a person's finger.

Ագոցիկ a. enchain. [*& Անչեմ*].

Ագռաւ, *սւ* s. raven, crow; S. *Անչեմ*

*Ագռմէջ s. the groin.

Ագցան S. Ագցան.

Ագամաթուզ s. banana-fig, plantain; - *թիւնի* s. banana-tree.

Ագամանդ, *ի* s. diamond; S. *Մագնիս*; - *էպ* a. adamant; adamantean, hard; magnetic. [of the Hebrews.

Ագար, *այ* s. adar, the sixth month
Ագէն, *ի*, Ագին, *այ* s. H. w. Eden, paradise. [Lord God.

Ագոնիս, *յի* s. H. w. Adonai, the
Ագազանամ, *ացայ* *տն.* to grow dry or lean, to fade, to wither.

Ագազեմ, *էցի* *va.* to cause to fade, to tarnish, to dry.

Ագալիմ S. Ագազանամ.

Ագալու s. bot. carpesium.

Ագալուն a. dry, arid, dead; lean, slender, wasted away.

Ագառ, *այ* a. free, independent; freed, enfranchised, redeemed, quit, ransomed; large, vast; noble; - *Մասիս*, the great Ararat; - *անեւ* S. Ագառեմ; - *կացուցանեւ*, to dispense, to exempt; - or

Ագասաբար *ad.* freely; nobly; - *բանեմ*, *էցի* *տն.* to speak freely, frankly;

- *բերան* a. plain-er free-spoken, -tongued, frank, bold; *ad.* freely, boldly;

- *գիր*, *գրաց* s. freed-man, libertine;

- *գունդ* s. the noble corps, corps of nobles; a. formed, composed of nobles;

- *գրեմ* *va.* to set free, to enfranchise;

- *գրութիւն* s. libertinism, enfranchisement; - *գէմ* *ad.* openly, frankly; - *գորմ*, - *գիւնայ* a. of noble birth, high-born, illustrious;

- *գոր* s. regiment of nebles; - *ժողով*, - *խումբ* S. Ագասա-

- *գունդ*; - *խոս* S. Համարձակաստ; - *կ* a. very noble; - *կան* a. liberal; free;

noble; - *կանութիւն* s. liberty; liberality; generosity; nobleness; - *կին* s. gentle-

woman, dame, lady; - *կից* a. s. free-companion; - *կոյս* s. the nobility; -

- *կրօն* s. free-thinker; - *դաց* s. public free mill; - *միտ* a. noble-minded, free-

hearted; generous, liberal; - *մտութիւն* s. free-heartedness; liberalism; - *նամ*,

ացայ *տն.* to free or rid oneself, to shake off, to break away; to be ennobled or

exalted; - *նի*, - *տեարք* s. pl. the nobility, the aristocracy, the court; - *սէր*,

սիրաց a. fond of liberty, liberal; - *սի-*

րութիւն s. love of liberty; liberalism; - *տոհմ* S. Ագասաբար; - *տոհմութիւն*

s. noble birth, nobility of family; -

- *րար*, *այ* a. s. liberator, saver, deliverer; - *բայլ* a. free-footed.

Ագասեմ, *էցի* *va.* to liberate, to deliver, to save; to enfranchise, to

emancipate; to free, to exempt, to disentangle, to disengage; - *էցուցա-*

նեմ *va.* to free.

Ագասորդի s. free-born, son of a noble, nobleman; - *որեար* s. pl. the nobility, the peers.

Ագատութիւն s. liberty, freedom; exemption; privilege; emancipation, deliverance, enfranchisement; noble-

ness; generosity; frankness.

Ագասուհի s. gentlewoman. [բոս.

Ագասթեղ s. bot. parsley, S. *Քեղախա-*

Ագասորէն S. Ագասաբար.

Ագրախումբ a. very close, serried.

Ագրն, *բին* s. weft, woof, warp.

Ագրոց s. simple stick.

Ագր, *այ* s. nation, people; genera-

tion; race; gender; kind, sort, quality; sex, age, epoch; century; manner,

way; *Գիրք* - *այ*, Book of Judges;

յ-է *յ-*, from age to age, from gene-

ration to generation; - *Հայոց*, the Armenian nation; *Անգլացի* *յ-է*, of the English nation, English; *Ամերիկացի* *եմ* - *աւ.* I am American by birth; - *կանանց*, the female sex, the fair sex, the woman kind; - *մարդկան*, the human kind, humanity; - *ով*, with all the nation; *մի* -, the same, the same manner, equally; - *բ* - *բ* բանասիրութեան, the different kinds of literature; - *բ* *ւ.* *ազնիք*, all nations, all people.

Ագագրան s. genealogist.

Ագագրանահան a. genealogical.

Ագագրանեմ, *էցի* *va.* to draw or write a genealogy, to number ancestors.

Ագագրանութիւն s. genealogy.

Ագգ, *ազգ*, Ագգի *ազգի* s. many nations, many people; a. various, different, manifold.

Ագգագով a. admirer of his country, who praises his country.

Ագգաբաւ, Ագգաբորոժ a. who betrays his country.

Ագգաբորոզ a. who shakes, overthrows, upsets the nation.

Ագգաթիւ s. relation; genealogy: lineage.

Ագգաժողով a. united by nationality; s. national assembly.

Ագգախառն a. relation, consanguineous. [consanguinity.

Ագգախառնութիւն s. relationship, consanguinity.

Ագգախոռով a. who agitates, disturbs the nation.

Ագգածանութիւն a. known by the nation; known to the nation.

Ագգական s. relation, kinsman or kinswoman; *մերձաւոր* -, next of kin; a. like, analogous.

Ագգականութիւն s. relationship, consanguinity, kin, cognation; race, family; likeness, analogy; *զոգք* *ազգա-*

կանութիւն, the ties of relationship.

Ագգականուհի s. kinswoman.

Ագգակեղծ a. who hides or dissimulates his nationality. [his nation.

Ագգակեցոյց a. who rescues, liberates

Ագգակից s. parent, compatriot; a. national, of the same nation; allied to,

near, like, similar, analogous.

Ագգակցիմ, *էցայ* *տն.* to make alliance by marriage.

Ագգակցութիւն s. consanguinity: affinity, alliance by marriage: analogy, likeness, resemblance.

Ագգահամար s. census; enumeration;

- *անեւ*, to make the census of a nation or people.

Ագգահատութիւն s. extinction of a nation, race. [or race.

Ագգահաւ s. chief, father of a nation

Ագգային a. national: related, allied to by marriage; s. parent, relation;

- *բարք*, national character; *աւանդու-*

թիւն -, national tradition; - *Ժողով* *Հայոց*, the national assembly or synod of the Armenians.

Ագգայոգ a. which unites the nation; s. national tie.

Ագգանուէր a. devoted to the nation; offered by the nation. [nation.

Ագգասպան a. who is proud of his

Ագգասպետ s. chief, governor of a nation or family.

Ագգասպետութիւն s. charge or office of a governor of the people.

Ագգասպիկ a. incestuous.

Ագգասպիկութիւն s. incest.

Ագգասէր a. loving his country or nation, patriotic.

Ագգասիրութիւն s. attachment to his country or nation, patriotism.

Ագգաւարէլ a. worthy or becoming to the nation. [mily or race.

Ագգառ *անեւ* *va.* to extirpate a fa-

Ագգառեաց a. who hates his nation.

Ագգառեցութիւն s. hatred of one's nation.

Ագգասոհմ s. family, house, genera-

Ագգովիմ, Ագգովն *ad.* throughout the nation, nationally.

Ագգութիւն s. nationality.

Ագգ s. sensation, feeling; advice;

- *անեւ*, to give notice or information, to notify; to instruct; to advise, to

admonish; to announce, to publish;

- *անեւ* *յառաջագործ* or *կանխաւ*, to precaution, to premonish, to put on

guard; - *ինեւ*, to be aware of, to be informed of; to be announced or published.

Ագգական a. advising, monitorial: penetrative, energetic, efficacious.

Ագգարան s. place where a public notice is proclaimed: instrument with which notice is given, horn, trumpet.

Ագգարար a. monitorial, advising; s. monitor, adviser.

Ագգարարութիւն s. advice, admonition, counsel; warning, summons; notice, information.

Ագգելի a. sensible; sensitive.

Ազգեկէք *s. pl.* the senses.
 Ազգեմ, էջի *va.* to inform, to advertise, to announce; to influence, to inspire, to dictate; to work upon, move or affect; to suggest, to insinuate.
 Ազգեցական, Ազգեցիկ *a.* efficacious, energetic.
 Ազգեցութիւն. Ազգեցումն *s.* notice, warning, admonition; perception, instinct; inspiration; suggestion, instigation: efficacy, force, power; emphasis, energy.
 Ազգեցումն S. Ազգեմ. [viser.
 Ազգեւ *a.* efficacious, energetic: *s. ad.*
 Ազգողաբար *ad.* efficaciously, energetically.
 Ազգողական *a.* efficacious, energetic.
 Ազգողութիւն S. Ազգեցութիւն.
 Ազգոյ, Ազգու *a.* efficacious, strong, energetic, penetrative; pathetic, expressive, emphatic, significant; active, vehement, spirituous, violent.
 Ազգումն S. Ազգեցութիւն.
 Ազգր, դէր *s.* thigh; back.
 Ազն, ազին, զինք, զանց *s.* nation, people, generation; S. Ազգ.
 Ազնիւ, նուր, ուայ *a.* fine, good, exquisite, excellent, precious, rare, choice, worthy; noble, great; genteel, civil; *ad. int.* well! very well! bravo!
 Ազնուաբար *ad.* genteelly, civilly; nobly, generously.
 Ազնուաբարոյ, էջ *a.* genteel, civil, well-mannered; noble, generous.
 Ազնուազին *a.* precious, rare.
 Ազնուազութ *a.* benign, element, kind, merciful, humane.
 Ազնուազարմ *a.* noble, illustrious, of a noble family.
 Ազնուազգի *a.* of noble nation, race.
 Ազնուազգութիւն *s.* nobility of nation, race.
 Ազնուախոհ *a.* who has noble sentiments.
 Ազնուական *a.* civil, genteel, noble, generous: *s.* gentleman.
 Ազնուականութիւն *s.* nobility, birth, gentility: civility, genteelness; generosity, nobleness.
 Ազնուամիտ *a.* of good sentiments, noble, generous.
 Ազնուամտութիւն *s.* nobility of sentiments.
 Ազնուանամ, աջայ *vn.* to grow better, to mend: to receive a grant of nobility: to be ennobled, to become noble.

Ազնուապաշտոն *a.* pious, religious, devout.
 Ազնուապետ, է *s.* aristocrat.
 Ազնուապետական *a.* aristocratic.
 Ազնուապետութիւն *s.* aristocracy.
 Ազնուասիրտ *a.* who has a noble heart.
 Ազնուասրտութիւն *s.* nobility of heart.
 Ազնուատոհմ *a.* noble, of a noble family.
 Ազնուատոհմութիւն *s.* nobility of family, high birth.
 Ազնուացումն, ուշի *va.* to improve, to civilize; to refine: to confer a title, to grant nobility, to ennoble.
 Ազնուութիւն *s.* fineness, goodness, costliness, excellence, rarity; genteelness, civility: dignity, nobility.
 Ազրի, էջ *s.* sour grapes.
 Ազրիաշուր *s.* verjuice.
 Ածար *s.* dry cow's dung.
 Ածու, ոյ *s.* chair, seat; stool; throne; bench; նստուցանէլ յ-, to make one sit on a throne or chair; to throne; նստել յ-, to sit on a chair or throne; -ս արկանէլ, to give seats or chairs; էլանէլ յ-ոյ, to rise up, to get up.
 Ածուադարձ *s.* chair-maker.
 Ածուաժառանգ *s.* possessor, successor to any place or dignity.
 Ածուակ, աջ *s.* stool; foot-stool.
 Ածուակալ, աջ *s.* vicar; vice-president: successor.
 Ածուակալութիւն *s.* vicarship, vicarage; possession of a chair, succession to a dignity.
 Ածուակից *s.* colleague or companion in the same dignity, or on the same throne.
 Ածուակցութիւն *s.* company on the same throne.
 Ածութալ, յից *s. pl.* elements, letters, characters, alphabet.
 Ածուր S. Առ անուր.
 Աժան *a.* *ad.* cheap, cheaply; - գնէլ, to buy cheaply.
 Աժէք, էից *s. pl.* value, price.
 Ալ S. Ալի.
 Ալապատր *s.* alabaster.
 Ալաունք, Ալաունք *s. pl.* the pleiades or pleiads; S. Բազմաստեղք.
 Ալեզարդ *a.* gray-haired, gray-headed.
 Ալեաստ S. Ալեաստ.
 Ալեբախուն *a.* farinaceous, mixed with flour, mealy.
 Ալեբախուն *s.* meal-man.

Ալեւոյթ S. Ալեւորութիւն.
 Ալեւոր *s.* gray-haired; old man.
 Ալեւորիմ, էջայ *vn.* to grow gray-haired, to grow old.
 Ալեւորութիւն *s.* old age, the state of being gray-haired.
 Ալեւուհա *s.* hallelujah.
 Ալեխուն *a.* gray, gray-haired.
 Ալեծուր, Ալեկոծ *a.* subject to tempests, tempest-beaten, floating, agitated, troubled; - առնեմ S. Ալեկոծեմ.
 - լինիմ S. Ալեկոծիմ.
 Ալեկոծեմ, էջի *va.* to beat to and fro; to agitate violently, to trouble.
 Ալեկոծիմ, էջայ *vn.* to float, to chafe, to grow troubled or agitated.
 Ալեկոծութիւն, Ալեկոծումն *s.* agitation of the sea, storm, tempest: trouble, agitation.
 Ալեասունք, Ալեասուն *a.* floating, swelling, rough.
 Ալի, ալույ, Ալ, է *s.* axle; millstone; pulley; phantom.
 Ալեասուն *a.* having large waves, swelling, stormy; subject to tempests.
 Ալեւ, ալեւ *s.* meal, flour; ցանէլ զ-էլեւայ, to powder or whiten with flour.
 Ալեւ, ալեւայ *s. pl.* wave, billow, surge, swell of the sea: gray hairs, old age; ծաղկել ալեւայ, խոնարհել յալեւ, to grow gray-haired, to get old; ալեւ յալեւայանէլ, to agitate the waves; հեր-ձանէլ պատահել զալեւ, to cleave the waves.
 Ալուճ, էջ *s.* a small medlar.
 Ալուճիկ *s.* small medlar-tree.
 Ալըլ, է, աջ *sf.* she-kid.
 Ալուց, ալցի *s. a.* hollow, cavity, inside: hollow, interior, deep.
 Ալիաբետ, Ալիաբետ *s. pl.* alphabet.
 Ալը, ալըց, ալից *s. pl.* S. Ալուց.
 Ալիլիմ *s.* alchemy.
 Ախ S. Ալի.
 Ախ *int.* ah! alas!
 Ախազ *s.* ermine.
 Ախախա *s.* acacia.
 Ախախա *a.* foolish, gross-headed.
 Ախախազ *a.* highwayman; indocile, ferocious.
 Ախախազէս *s.* hanging cornice.
 Ախախա *a.* vain.
 - յԱխախախ, յԱխախա *ad.* vainly.
 Ախախիք, Ախախիք *s.* dregs.
 Ախախալ S. Զախախալ.
 Ախախ, etc. S. Տախախ, etc.
 Ախախ, էջ, աջ, Ախախ, էնի, էջ

s. antagonist, adversary, opponent; rival, competitor: champion, hero; triumpher.
 Ախախախ *ad.* as an antagonist; valiantly, heroically.
 Ախախախ *a.* hypochondriac.
 Ախախախ, նայ, Ախախիք, դեպ *s. pl.* hypochondria: entrails, intestines, pluck.
 Ախա, ոյ *s.* stall, stable.
 Ախախախ, աջ *s.* groom.
 Ախախախ *s.* equerry; groom.
 Ախախ *a.* savoury; sweet, agreeable, delicious; - բանք, agreeable words; - վայրք, enchanting places; - յոժա-րութեամբ *ad.* with great pleasure, willingly.
 Ախախք, էջ *s. pl.* appetite; desire, wish; savour, taste; satisfaction, pleasure; ըստ մասնի ախախքի, ըստ ախախքի իմի, capriciously.
 Ախախախ *ad.* with appetite; with pleasure, readily, willingly.
 Ախախախ *a.* appetizing, attractive.
 Ախախալից *a.* full of pleasure, agreeable.
 Ախախալուր *a.* who grants, accords, listens willingly; pleasurable to the ear, gratifying.
 Ախախալ, աջ *s.* taste; appetite; affection, will, inclination, willingness; passion, sentiment; ուշի, to be hungry; to have a taste; չուշի, to have a taste for nothing; պակասութիւն, want of appetite; - առ ուշի, to eat with appetite; չարեւել բանալ զ-, to excite the appetite; բանալ զ-, to take away the appetite; ըստիկ կերթ, սնկերթ -, good, bad taste; ըստ իմոյս -ի, according to my taste.
 Ախախախ *a.* pleasing, agreeable, sweet, amiable, delightful.
 Ախախախ, Ախախախախ *a.* pleasing to the taste, savoury, sweet; good to eat, savoury.
 Ախախախ *s. pl.* appetite; desire, pleasure; ախախախք, with appetite; with pleasure. [agreeable.
 Ախախալի *a.* desirable, pleasing.
 Ախախալ, էջի *va.* to taste of, to relish, to like; to love, to take pleasure in; to desire, to aim at; ոչ -, to take a disgust for or to; թէ ախախալէք, if you please.
 Ախախախախ, ուշի *va.* to inspire gratification, taste, pleasure.

Ախորժիմ S. Ախորժիմ.
Ախորժուծիւն, Ախորժումն s. pleasure, taste.

Ախա, էջ s. illness, disease, indisposition; affection, passion; vice, bad habit; menses: seed of man; - ցաւոյ՝ դառնութեան, calamity, plague, disaster, any thing troublesome; - արտաւտուց, tears; - քնոյ, sleep; - մահու մահացու, mortal malady; - Գ-ս մահու ջերանիւ, to be seriously, mortally ill; - մարդահաճութեան, adulation, flattery; սպաս ունեւ -ի, մեծարել Գ-ս, to give one's self up to vice, pleasure.

Ախաբան s. pathologist.
Ախաբանական a. pathological.
Ախաբանութիւն s. pathology.
Ախաբար ad. viciously, passionately.

Ախաբել a. crushed, oppressed by
Ախաբեր a. morbid, engendering diseases or passions.

Ախաբոյժ s. a. physician: that cures diseases, restorative.

Ախաբիմ, էջոյ տ. to be ill, indisposed, sick.

Ախաժէտ, Ժեմայ a. sick, ill, of a bad constitution or temperament; unhealthy.

Ախաժէտութիւն s. bad temperature, indisposition, languor, sickness, cacochymy.

Ախալից a. full of diseases, ill: vicious, bad, passionate. [passions.

Ախաակիր a. subject to diseases or
Ախաակից a. that has the same sickness: compassionate; - լինել ումէք, to have compassion, pity on some one, to compassionate.

Ախաակրեմ, էջի տ. to be ill, to suffer.

Ախաակրութիւն s. illness, sickness, distemper; suffering. [pity.

Ախաակցաբար ad. with compassion,
Ախաակցեմ, էջի, Ախաակցիմ, էջոյ տ. to have compassion, to compassionate, to pity. [vice, passion.

Ախաակցութիւն s. compassion, pity;
Ախաազարած a. that drives away or cures diseases.

Ախամուլ, էջ a. vicious; lascivious.

Ախամուլութիւն s. concupiscence, luxury.

Ախաման, աջոյ տ. to be sick or ill: to have bad habits, to be vicious.

Ախամեր a. that loves vices, vicious, devoted to passions.

Ախաստրութիւն s. sensuality, love of vice, dishonest desires.

Ախասապան a. that mortifies or controls his passions.

Ախարակ, էջ s. pl. lot, disposition, nature, fate; a. natural, physical;

ախարակաց ad. physically, naturally.
Ախարար a. morbid. [rally.

Ախարծարծ a. that excites illness, bad passions; - կերպարան, voluptuous image.

Ախարմուլ, Ախարմախ s. astrologer, one who professes judiciary astrology, magician, sorcerer.

Ախարք, բայ s. pl. horoscope, nativity, stars.

Ախաջեալ a. ill, unwell.
Ախաջոյց a. symptomatic. [ene ill.

Ախաջուցանեմ, ուցի տ. to make
Ախաւոր a. vicious, passionate; ill, infirm; morbid.

Ախաւորութիւն s. illness, malady: bad disposition, vice, passion.

Աժ, աժք s. shooting, slip, cutting.
Աժական a. adjective.

Աժականաբար ad. adjectively.
Աժանական a. derivative.

Աժանցեմ, էջի տ. to derive.
Աժանցիմ, էջոյ տ. to be derived from, to come from.

Աժանցութիւն, Աժանցումն s. derivation, origin, formation.

Աժելեմ, էջի տ. to raze.
Աժել s. razor.

Աժեմ, աժի տ. to carry, to fetch, to bring; to strike; - ընդ իւր, to conduct; - 'ի ներքս, 'ի մէջ, to introduce;

- 'ի վերայ or - թափել, to infer; - 'ի or վերածել, to reduce; - ընդ քարշ, to drag along; - զբոցով, to pass through flame, to enflame, to burn; - զմտաւ, to consider, to think, to reflect; - զբռամբ, to seize, to lay hold of; - զձու, to lay eggs; առանց ընդ բանս ինչ ածելոյ, without making any objection, readily; - զհերո, to raze; - զհերեւ յինքն, to seduce, to entice.

Աժխաղործ s. coal-man; charcoal-dealer. [coal.

Աժխակէլ առնեմ տ. to burn like
Աժխահմէք s. coal-pit, coal-mine.

Աժխանամ, աջոյ տ. to become coal.
Աժխանոց s. coal-house.

Աժխալաճառ S. Աժխաղործ.
Աժու, ոյ s. nation, people: bed of a garden; parterre.

Աժուխ, աժխոյ s. coal; charcoal.
Ակազ a. having a knowledge of, well versed.

Ակազեալ, Ակազուն a. filled, full; - պտղով ծառք, trees loaded with fruit.

Ակամայ ad. involuntarily; by force, with regret, reluctantly; էթէ կամաւ, էթէ -, willing or unwilling.

Ակամայ, էջ, աջ a. involuntary; forced, constrained.

Ակամայութիւն s. the state of being involuntary; repugnance, reluctance, constraint, necessity. [mine.

Ական s. mine, meat; - հատանել, to
Ականակաւ a. ornamented or inlaid with precious stones, worked in jewels.

Ականակիւ a. limpid, clear.
Ականակու S. Ականակաւ.

Ականաչառ, աջ s. miner; thief, a body snatcher.

Ականամիմ s. propolis.
Ականայեւ S. Ականակաւ.

Ականաւ s. trap; - մկանց, rat-trap, mouse-trap.

Ականաւես, էջ, աջ a. ocular, witnessed by the eye; visible, apparent; - վկայ, eye - witness; - շքմարտութիւն, an evident truth; ad. visibly, seeing with one's own eyes; - լինել, to see with one's own eyes.

Ականաւեսութիւն s. act of seeing with one's own eyes.

Ականաւոր a. that has eyes: signal, illustrious, famous.

Ականեմ, էջի տ. to look at, to see, to cast eyes upon.

Ականի a. that has eyes, that sees.

Ականողիք, զեաց s. pl. the eyes, the looks.

Ականջ, է, ջաց s. ear; - ծովու, cove, creek; - ձկան, mussel; ձգել Գ- ու լուք, to pinch the ear of some one; to rub his ears; ինուլ Գ-ս, to stop one's ears; ուղղել Գ-ս, to prick up one's ears; ասել խօսել Գ-ս, to speak in one's ear; ցաւ -աց, ear-ache; քլիւրիկ -աց, ear-picker; Գէջ -աց, ear-wax.

Ականջաւոր a. auricular: that has heard; that is heard; - վկայ, auricular witness; -, Գ-ս, ad. auricularly; Գ-ս լսել, to hear with one's own ears; Գ- Գալ, to be heard.

Ականջաման s. pavilion (of the ear).
Ականջամուս s. ear-wig.

Ականջաւոր a. whose ears are cut.
Ականջացաւ s. ear-ache; a. who suffers malady of the ear.

Ականջեմ, էջի տ. to listen, to hear, to be attentive.

Ականջոտ s. lobe of the ear.
Ականջիկ s. ear-pick.

Ակառնիք s. garrison; the inhabitants of the citadel.

Ակառն s. citadel, castle, fortress.
Ակաստան s. snrety, shelter; մնալ՝ կալ Գ-ի, to fortify one's self, to sustain one's self in a position.

Ակատ, աջ s. agate: boat, skiff.
Ակիլ, ալի s. hook, hasp; a sort of iron shovel.

Ակիւ s. sele of the foot; Գ-ս կալ, յաթիւս է Գ-ս կալ, to listen, to look at with admiration, attention, to be all eyes, all ears, in suspens, enchanted.

Ակիւհայլ a. assembled in a circle.
Ակիւբիմ, էջոյ տ. to assemble, to form a circle.

Ակն, ալան s. eye: sight, look; bud, germ; hope, expectation; opinion, suspicion; յականէ յանուանէ, by name, specially, expressly; յական թօթաւ փել, in the twinkling of an eye, instantaneously; - առնուլ, to shew a respect of persons, to be partial; - արկանել, to cast eyes upon; Գ- արկանել, to shew; to review, to read; ընդ ալամբ ալանրկել, to scowl; - ունել, to hope, to expect; - յայտնի, - յանդիման, in presence of, visibly, openly; - յանդիման առնել, to represent, to lay before; առ ալան դիպիլ, to see by accident; առ ալան, ostentatiously; Գ- առնուլ, to have an eye to, to watch, to take care of; - է խնարհ, quite confused; կորովաբիք -, Argus-eyed, piercing eye; - կառուցեալ հայել, to look fixedly.

Ակն, ալան, ալանք s. precious stone, jewel, gem; pearl; cameo; - բազմադունի, - վանի, S. Բազմադունի and վանի.

Ակն, ալան, ալուիք s. source, origin; water-spout, spring; hole, stitch; ring, link; - լուսոյ՝ արեւու՝ տուրքեան, day-star, the sun; - գերեզմանի, grave, tomb; - սապարի, the orifice of the hatchet, axe; ալուիք լուսորձակք, Ակաբոյժ s. oculist. [glass.

Ակաբոյժ s. jeweller, lapidary, worker of precious stones.

orison, entreaty, humble request; - or
համակ աղաչանաց, petition.
Աղաչաւոր, Աղաչելի *a.* suppliant, pe-
titionary.

Աղաչելութիւն *S.* Աղաչանք.

Աղաչեմ, էջի *vn.* to supplicate, to
pray, to conjure.

Աղաչողութիւն *S.* Աղաչանք.

Աղապասանք *s. pl.* sympathy, affec-
tion, tenderness. [ed.]

Աղաջուր *s.* brine: *a.* flagitious, wick-
ed. Աղաջուրի *S.* Աղաջուրի.

Աղաբան or Աղ արձան *s.* pillar of
salt, statue of salt.

Աղարս վարեմ *va.* to spoil, to deso-
late, to ruin, to destroy.

Աղարսանք *s.* destruction, devasta-
tion, ruin: disparagement, defamation.

Աղարոտեմ, էջի *va.* to besprinkle with
salt: to spoil, to desolate: to cast a
stain upon, to wound the reputation of,
to slander, to calumniate.

Աղարոտութիւն *S.* Աղարոտանք.

Աղացիկ *a.* ground, bruised, broken.

Աղաւաղ *a.* spoiled, vitiated, cor-
rupted, adulterated, tainted, impaired;
disordered, discomposed.

Աղաւաղեմ, էջի *va.* to spoil, to cor-
rupt, to adulterate, to taint, to impair,
to disorder, to discompose, to vitiate.

Աղաւաղիչ *a.* destructive.

Աղաւաղութիւն *s.* deterioration, de-
struction. [form of a dove.]

Աղանակերայ *a.* like a dove, in the
Աղանակայ *S.* Աղանակ.

Աղանակաւառ, Աղանակաւառ *s.*
dealer in doves or pigeons.

Աղանարոտ *S.* Աղանիչ.

Աղանակ, նեկի, կաց *s.* a young
pigeon; pigeon.

Աղանետուն *S.* Աղանոց.

Աղանի, նույ, նոյ, նեայ *s.* dove, pi-
geon; վայրի -, stock-dove, wood-pi-
geon, wild pigeon.

Աղանիչ *s.* vervain. [dove-cot.]

Աղանոց *s.* dove-house, pigeon-house,

Աղբ, ոյ, էջ *s.* excrement, dung,
faeces; muck, manure; - արկանել, to
manure, to muck.

Աղբակոյր *s.* muck-heap, dung-hill.

Աղբանոց *s.* privy: sink. [tious.]

Աղբեղէն *a.* excremental, excremen-

Աղբեմ, էջի *vn.* to go to stool, to
dung: *va.* to dung, to manure.

Աղբերաբար *ad.* like a fountain,
fluently; abundantly, copiously.

Աղբերակ, աղան, կունք *s.* spring
of water, source, fountain.

Աղբերակոյն *a.* flowing like a foun-
tain, fluent, streaming; copious, a-
bundant.

Աղբերակամ, աջայ *vn.* to flow as a
fountain, to stream; to abound.

Աղբերակոյնեմ, ուցի *va.* to make
to flow as a fountain, to make to flow
or gush out; to pour forth abundantly.

Աղբեւք, էւայ *s. pl.* excrement, dung;
muck, manure; filth; place for the re-
ception of all filth.

Աղբեւք, Աղբեւք *s. pl.* sweepings,
filth. *S.* Աղբեւք.

Աղբեւք or Աղբեւք, բերց, բերաց *s.*
fountain, source, spring, brook; origin.

Աղբեւքաբար *S.* Աղբեւքաբար.

Աղբեւքանամ *S.* Աղբեւքանամ, etc.

Աղբոտ *a.* slovenly, dirty, filthy,
nasty.

Աղբորակ *s.* saltpetre, nitre.

Աղբոց *S.* Աղբանոց:

Աղբեկ *S.* Աղբեկ.

Աղբեկայ *S.* Աղբեկայ.

Աղբեկաւ *S.* Աղբեկաւ.

Աղբեկարծ *S.* Աղբեկարծ.

Աղբեկէլ *S.* Աղբեկէլ. [sharp.]

Աղբեկամ *a.* salted, brackish, pungent,

Աղբիւն, էղան, զունք, զանց *s.* bow:
arc of a circle, arch; - էրկնից, rain-

bow; այր արկան, archer. [ver.]

Աղբիւնաբուն, Աղբիւնաբարձ *s.* qui-

Աղբիւնաձի *a.* arched, bent in form
of a bow.

Աղբիւնաւոր *s.* archer: Sagittarius.

Աղբիւնաւորութիւն *s.* archery.

Աղբիւն *S.* Աղբիւն.

Աղբաբեր, Աղբաբեր, Աղբաբան,
Աղբաբան, Աղբաբար *S.* Աղբաբեր,
etc.

Աղբա, էջ *s.* supplication, petition,
deprecation, entreaty; - արկանել, յ-

մատչել, - մատչեցանել, to supplicate,
to implore, to pray, to request.

Աղբաբան *s.* suppliant; flattering,
adulator. [to pray.]

Աղբաբանեմ, էջի *va.* to supplicate,

Աղբաբանութիւն *s.* supplication,
entreaty, instance.

Աղբաբանիւր *s.* written entreaty, pe-
tition, memorial.

Աղբաբան, Աղբաբան *a.* full of sup-
plication, suppliant.

Աղբաբան *s. pl.* supplication, peti-
tion; զիր արկանաց *S.* Աղբաբան.

Աղբաբան, աջ *a.* suppliant.

Աղբաբանութիւն *S.* Աղբաբանք.

Աղբաբան, էջի *va.* to supplicate, to
implore, to entreat, to petition.

Աղբ *int.* now! now then! come on!

Աղբեկ *a.* gray-haired; *S.* Աղբեկ.

*Աղբեկ *a.* bursten, hernious, rup-
tured.

աԱղբեկութիւն *s.* hernia.

Աղբաբար, Աղբաբար *a.* pitiable, wor-
thy of compassion: afflicted with grief;
heart-breaking.

Աղբեկաւ, է *s.* truss, bandage.

Աղբեկաւ, է *s.* distaff.

Աղբեկեր *a.* eating bowels, that eats
its young: cruel, barbarous, inhuman,
devoid of pity.

Աղբեկէլ *a.* pitiable: afflicted with
grief.

Աղբեկեմ, էջայ *vn.* to yearn with
compassion, to be compassionate.

Աղբեկոր *a.* pitiable, that excites
compassion.

Աղբաբար *a.* well-chorded, well-tu-
ned: adapted, suitable.

Աղբ, էտից *s.* misfortune, misery,
evil, calamity, disaster; - ով արկանցս,
alas! oh how unfortunate I am!

Աղբաբար, Աղբաբար, Աղբաբան,
Աղբաբան, Աղբաբար *a.* fatal, calami-
tous, bringing evil, disastrous, grie-
vous, mournful; full of misery, piteous,
exciting pity.

Աղբաբար *S.* Աղբաբար.

Աղբ, աղբ *a.* salt, salino, brackish;
S. Աղբ.

Աղբիչ, աղբիչ *sf.* prostitute, whore.

Աղբաբար *a.* miserable, pitiable, un-
fortunate, calamitous, grievous.

Աղբ, ոյ *s.* brick; tile.

Աղբաբար *s.* brick-maker.

Աղբաբարութիւն *s.* the employ-
ment, the art of making bricks.

Աղբաբար, աջ *s.* little brick: tablet:
draught-board: arithmetical table, log-
arithm. [աղբութիւն.]

Աղբաբար, Աղբաբարութիւն *S.* Աղբ.

Աղբաբար *s.* brick-maker.

Աղբաբար *a.* made of brick, brick.

Աղբաբար, էջի *va.* to floor with tiles;
to imitate brick.

Աղբ, աղբ *s. pl.* bowels, guts;
tripe, garbage; intestines, entrails:

strings, chords; խաղիւն-իւր, I have pity,
compassion; որդի արկանց, well loved
son.

Աղբ, էջ *s.* buckle, ring: button: lock:
baggage, equipage: goods and chattels.
Աղբաբար, էջի *va.* to join together,
to chain, to fasten, to buckle: to but-
ton: to lock.

Աղբաբար, է, Աղբաբար *s.* mo-
veables, goods, effects, commodities.

Աղբաբար *a.* rude, barbarous,
coarse, uncivilized, gross: that has a
disagreeable sound.

Աղբեմ, էջի *va.* to lock, to fasten, to
enclose, to shut up; to stop or close up:
to button.

Աղբաբար *a.* unchaste, lascivious.

Աղբաբարութիւն *s.* unchastity, lewd-
ness.

Աղբեւ *a.* salted.

Աղբաբար, աջ *a.* destitute, indigent,
poor, necessitous.

Աղբաբարութիւն *s.* indigence, destitu-
tion, poverty, beggarliness.

Աղբեր *s.* sardel, sardine.

Աղբիւն, աջ *s.* kingfisher: halcyon.

Աղբաբար *s.* idle talker, chatterer,
prattler, babbler.

Աղբաբար *a.* talkative, chattering,
extravagantly, to chatter, to prattle, to
be tedious in conversation.

Աղբաբարութիւն *s.* talkativeness,
loquacity, garrulity.

Աղբաբար *S.* Աղբաբար.

Աղբաբար *s. pl.* idle words, frivolous
discourse, chitchat, nonsense: *S.* Աղ-
բաբարութիւն.

Աղբաբար, էջայ *vn.* to grow childish,
to dote, to rave, to talk nonsense; to
stagger, to reel, to waver; աղբաբար

էր, garrulous and decrepit old man.

Աղբաբար *a. s.* loquacious, chattering,
prating: putting into disorder, that
spoils, ruinous, that causes the loss of
reputation. [of confusion.]

Աղբաբար *a.* tumultuous, noisy, full

Աղբաբար, Աղբաբար *a.* mutinous,
seditious, turbulent, inclined to excite
sedition.

Աղբեմ, էջի *va.* to trouble, to dis-
quiet; to alarm; to put into disorder,
to jumble, to mix, to confound.

Աղբութիւն *S.* Աղբութիւն.

Աղբութիւն, մի, միայ *s.* alarm, noise,
uproar, tumult, bustle; squabble, fray,
scuffle, broil, quarrel, contest; disorder,
confusion; clamour, riot, rising,
sedition, revolt, revolution; plot, in-
trigue; - յարուցանել առնել, յարու-

ցանկ-ս չիմեց, -ս յուզեց, to trouble, to disturb, to alarm, to embroil, to excite to mutiny or sedition; զաղմկալինեց, to be troubled, in confusion, agitated, embroiled.

Աղու *a.* soft, sweet, agreeable, affable; delicious, tender, delicate: knavish, dodge.

Աղուամաղ *s.* soft hair, down; hair.

Աղուաշ, Աղուաշիկ *a.s.* half-witted, apish, trifling, silly, that plays the fool: ninny, simpleton.

Աղուաշուկ *s.* silliness, buffoonery, foolery, low jesting. [crafty.

Աղուեսաբար *a.* cunning, artful,

Աղուեսացաւ *s.* alopecy, fox-evil.

Աղուեսեկի, *s.* skin of a fox, fox-case.

Աղուէս, ւեսուց *s.* fox; կորիւն աղուեսու, fox's cub.

Աղուիւն *s.* saltiness.

Աղուհացք, ջից *s. pl.* lent.

Աղուհակ, ի *s.* rock-salt.

Աղուիւն, ունց *s. pl.* bitterness, grief, trouble: crime.

Աղուուիւն *s.* sweetness, insinuation: knavery, craft.

Աղուբայ, Աղուբի, բեայ *s.* slip, cutting (to plant), layer.

Աղուար *s.* collyrium, eye-salve.

Աղուաղբիւն *a.* dark, obscure, gloomy, black. [rity.

Աղամուղ, մղի *s.* darkness, obscure.

Աղիկ, ջիւնիւ, կանց *sf.* maid, girl, virgin: chamber-maid, female servant; nursery-maid, child's maid.

Աղիւորդի *s.* bastard.

Աղուիւն *S.* Աղամուղ.

Աղուր *s.* brine; the action of salting in brine.

Աղու, ոյ, էց *s.* grease, scurf, stain, grease-spot, dirt, impurity: sweat: saltiness: after-birth; ծով աղուից, salt-marsh.

Աղուաղու, Աղուաղուին, Աղուաղուուկ *a.* salt, saline, brackish.

Աղուաղուուկ *s. pl.* salt-mine.

Աղուեղանամ, աջայ *vn.* to be stained or soiled, to grow greasy or dirty.

Աղուեղանէր *a.* that likes filth or dirt.

Աղուեղանցանեմ, ուցի, Աղուեղեմ, էցի *va.* to soil, to dirty, to stain, to besmear with filth or grease, to befoul, to bedaub, to sully, to tarnish, to grease.

Աղուեղի *a.* soiled, dirtied, spotted,

befouled, stained: impure, filthy, obscene; greasy, muddy, mucky, nasty, dirty.

Աղուեղուիւն *s.* greasiness, dirtiness, foulness, stain, impurity: turpitude, excess: sweepings: excrement; աղուեղուիւն, privy, necessary; աղուեղուիւն, chamber-pot or [water.

Աղուիւր *s.* marsh, swamp of stagnant

Աղուոր *s.* sumach-tree: sumach.

Աղան, ի *s.* salad.

Աղաւոր *a.* miserable, wretched, sorrowful; raging, violent. [sery.

Աղաւորուիւն *s.* wretchedness, misery, grief, pain.

Աղաւ, ջից *s. pl.* evil, misery, grief, pain.

Աղաւ, աջ *s. a.* beggar, mendicant, pauper; poor, indigent, needy, necessitous, miserable, beggarly.

Աղաւաբար *ad.* poorly, beggarly, like a beggar.

Աղաւաղեղուիւն *s.* act of spoiling the poor, extortion of the poor.

Աղաւաղիւն *a.* of poor abilities, weak, foolish, imbecile.

Աղաւանամ, աջայ *vn.* to grow, to get poor, to render one's self poor, to become impoverished.

Աղաւանայ *s.* poor-house, almshouse, hospital for the poor.

Աղաւանիւն *s. pl.* poverty.

Աղաւանէր *a.* that loves the poor, charitable.

Աղաւանիւն *s.* love of the poor, charity. [uncharitable.

Աղաւանեղաց *a.* that hates the poor, version to the poor. [poverish.

Աղաւանեղուիւն *s.* hatred aversion to the poor. [poverish.

Աղաւանեղանեմ, ուցի *va.* to impoverish, rather poor, poor.

Աղաւանիւն *a.s.* poor, poor.

Աղաւանիւն, Աղաւանիւն *a.* poor in understanding, shallow, empty, witless. [contemptible.

Աղաւանիւն *a.* poor, sorry, pitiful, vile, Աղաւանիւն *s.* poverty, indigence, beggary, want, necessity, penury: meanness.

Աղաւանիւն *S.* Աղաւանիւն.

Աղաւանիւն *S.* Աղաւանիւն.

Աղաւ *s.* mineral salt.

Աղաւաղիւն *s. pl.* prayer-book.

Աղաւաղիւն *a.* of or belonging to pray-ers: *s.* that prays to God.

Աղաւաղիւն, Աղաւաղիւն, Աղաւաղիւն *s.* that prays to God; *a.* suppliant.

Աղաւանայ *a.* that prays to God, that addresses his prayers to God: *s.* prayer-book.

Աղաւանայ *s.* chapel, house of prayer.

Աղաւանէր *a.* that offers up his prayers to God; suppliant.

Աղաւանէր *a.* that loves prayers.

Աղաւանիւն *s.* chapel, place of prayer.

Աղաւանիւն *s.* small chapel, chapel.

Աղաւանայ *a.s.* that prays to God; that addresses God in prayer.

Աղաւան, էցի *vn.* to pray, to address one's self to God in prayer: to supplicate; to intercede.

Աղաւան, էցի *S.* Աղաւան, էցի.

Աղաւան, էցի *s. pl.* prayer, orison, supplication; աղաւան առնել, կանխել յաղաւան, յաղաւան կալ *S.* Աղաւան.

Աղաւ, էց *a.* obscure, dull, dim, cloudy, dark, hidden, without lustre; tawny; wan: feeble, indistinct, small; - լոյս, darkness visible, glimmer, faint light; ընդ - տեսանել, անհայտել, to catch a glimpse of, to see indistinctly, to blink. [distinctly, dimly.

Աղաւանայ *ad.* obscurely, darkly, indistinctly, dimly.

Աղաւանայ *a.* more obscure or dim; very small or feeble.

Աղաւանայ *a.* having a feeble voice.

Աղաւանայ *a.* having a very feeble light.

Աղաւանամ, աջայ *vn.* to grow dim, to become obscure, to grow dark; to grow tarnished, to lose its lustre or polish: to grow feeble, to be diminished.

Աղաւանեղացանեմ, ուցի *va.* to obscure, to cloud, to diminish the splendour of any thing or person, to eclipse, to extinguish; to tarnish, to sully, to take away the polish from any thing: to slander: to enfeeble, to debilitate, to diminish.

Աղաւանիւն *s.* obscurity, darkness.

Աղաւանիւն *s.* miller.

Աղաւ, բոյ, բեայ *s.* mill: the teeth called grinders; - ձեռաց, hand-mill.

Աղ *s.* growth: *S.* Աղաւան.

Աղաւ *s. bot.* senna.

Աղաւան *S.* Աղաւան.

Աղաւանիւն, էցի *va.* to make haste, to use diligence; to forward, to hasten, to press or push forward; to prevent, to anticipate, to get the start.

Աղաւ, աջ *s.* cartilage, gristle: soap: *S.* Օղաւ.

Աղաւանայ, Աղաւանայիւն *a.* cartila-

Աղաւանիւն *S.* Աղաւան.

Աղաւ, էցի *vn.* to grow, to increase, to be augmented, to grow tall or stout: to make progress: to vegetate, to sprout, to come up; to be multiplied; to be heightened, to grow upon or out of: to grow dear.

Աղաւան, Աղաւան *a.* vegetable, vegetative. [getation.

Աղաւանիւն, Աղաւանիւն *s.* ve-

Աղաւան *a.* grown, augmented.

Աղաւանցանեմ, ուցի *va.* to increase, to make to grow, to augment, to enlarge, to heighten, to make stout, to multiply; to exaggerate; to make dear, to raise the price of.

Աղաւանցիւն *a.s.* that makes to grow or increases, augmentative: increaser.

Աղաւ, էցի *S.* Աղաւ.

Աղաւ, ի, ոյ *s.* ashes; յաղաւանցանեմ, to reduce to ashes.

Աղաւանայ *a.* mixed with ashes, dirtied. [to ashes.

Աղաւանցանեմ, ուցի *va.* to reduce

Աղաւան *S.* Աղաւան.

Աղաւանիւն, Աղաւանիւն *S.* Աղաւան.

Աղաւան *s.* growth, augmentation, increase, enlargement, progress, extension, amplification, multiplication; exaggeration; augment: vegetation.

Աղաւ *S.* Աղաւան.

Աղաւանիւն *a.* bushy, thick, full of

Աղաւանայ *s.* juggler; conjurer.

Աղաւանայ *s.* juggle, juggling.

Աղաւան *s.* public sale, auction: աղաւանիւն, to sell by auction.

Աղ, աջ *s.* year; աղի աղի, - յաւան, yearly, annually, a year, every year; յաւան, the following year, the year after; յաւանիւն, -ի, next year; յաւանիւն, -ի, last year; յաւան, -ի, this year; յաւան, -ի, all the year; յաւանիւն, -ի, towards the end of the year.

Աղաւան *s.* amazon.

Աղաւանիւն *s.* horn of plenty.

Աղաւ, աջի *va.* to pour out, to empty, to discharge; to cast forth or emit.

Աղաւանայ *a.* deserted, uninhabited; solitary.

Աղաւանամ, աջայ *vn.* to become deserted, to be uninhabited or uninhabitable.

Աղաւանցանեմ, ուցի *va.* to deva-

state, to deprive, to spoil.

Աղաւան, էցի *va.* to pour out, to emp-

ty; to collect together; S. Ամանեմ; -ծաբիր յաչա, to colour the eyes with prepared antimony.

Ամայի a. desert, uninhabited, deserted, uninhabitable, solitary, uncultivated, desolate.

Ամայութիւն s. solitude: desolation, depopulation; abandonment.

Աման, ոյ s. vase, vessel, pot; bag, sack, purse, cloak-bag; ուից -, shoe.

Ամանակ s. time; time or measure in music; S. Ժամանակ.

Ամանեմ, էցի va. to put in a vessel or bag, to bag.

Ամանոր, ոյ, աչ s. new year; տօն ա. մանորայ, new-year's day.

Ամաշեմ, էցի vn. to be ashamed, to blush with shame, to be confounded.

Ամաշեցուցանեմ, ուցի va. to make ashamed.

Ամառն, արան, բուշք s. summer.

Ամառնամուտ s. beginning of summer.

Ամառնային, Ամարային a. of or belonging to summer: s. summer-time; ամառային, ամարանի, in summer-time, during summer.

Ամարանց s. a summer-residence, summer-house, summer-quarters.

Ամարաստան, Ամարաստուն S. Ամարանց.

Ամբ S. Ամպ.

Ամբառնակք s. pl. lever, a piece of wood to raise or move any burden.

Ամբառնամ, բարձի va. to raise, to raise up, to take up, to heighten, to lift up.

Ամբառնամ, բարձայ vn. to rise, to get up, to go up, to ascend.

Ամբաստան s. accuser, informer, plaintiff, complainant, prosecutor.

Ամբաստանեմ, էցի va. to accuse, to inform against, to charge, to complain against: to plead guilty, to confess.

Ամբաստանութի s. accusation, complaint, information, action; imputation.

Ամբար s. provision: S. Համբար.

Ամբարանց S. Համբարանց.

Ամբարեմ, էցի va. to provide, to store: S. Համբարեմ.

Ամբարիշտ, Ամբարիշտ, բշտի, տաց a. ungodly, impious, irreligious, sacrilegious, unholy, unrighteous, profane, extremely wicked, flagitious.

Ամբարհաւաճ, էց a. proud, haughty, presumptuous, arrogant.

Ամբարհաւաճեմ, էցի vn. to grow

proud, to grow arrogant, to be presumptuous.

Ամբարհաւաճեցուցանեմ, ուցի va. to make proud, to render arrogant, to cause to be presumptuous.

Ամբարհաւաճութի s. presumptuousness, haughtiness, pride, arrogance.

Ամբարձում s. elevation, exaltation: advancement, promotion.

Ամբարշտաբար ad. impiously; irreli-

giously, ungodlily, sacrilegiously, unrighteously, profanely.

Ամբարշտական a. impious, irreligious, unrighteous, profane.

Ամբարշտանամ, ազայ, Ամբարշտեմ, էցայ vn. to be irreligious, to be ungod-

ly, to be sacrilegious, to be profane, to be impious or unrighteous.

Ամբարշտութիւն s. impiety, irreligion, ungodliness, iniquity, unrighteousness, profaneness, wickedness, flagitiousness.

Ամբարում s. victualling, supply.

Ամբարտակ, աչ s. bank, dam, dike, mound; beach, strand, bank of a river; mole, pier; tower.

Ամբարտական a. proud, haughty, stiff, high, arrogant, vain, conceited, presumptuous; -u ad. haughtily, proudly, highly.

Ամբարտականական a. haughty, proud.

Ամբարտականատեայ a. that hates the proud.

Ամբարտականիմ, էցայ vn. to be proud, haughty, presumptuous.

Ամբարտականութիւն s. pride, haughtiness, arrogance, presumptuousness.

Ամբիծ, բծի, բծայ a. unsoiled, clean, neat; immaculate, spotless, pure, innocent, honest, just.

Ամբին, Ամբն s. pulpit.

Ամբութիւն s. cleanliness, purity, integrity, honesty, probity.

Ամբս, ոյ, էց s. mob, riotous assembly, bear-garden; crowd, multitude; rabble, populace, the vulgar; riot, tumult; a. tumultuous.

Ամբսալէց a. turbulent, riotous, seditious; crowded, thronged, full of people.

Ամբսեմ, էցի va. to crowd; to embroil, to put in confusion, to disturb; to stir up or excite to sedition.

Ամբսիմ, էցայ vn. to be in confusion; to be embroiled, disturbed, to riot, to be in commotion.

Ամբխութիւն s. perturbation; commotion.

Ամբխում s. turbulence, disorder, confusion, perturbation.

Ամբից s. finishing; յ- գործոյն ժա. մանել, to attain one's end or object, to complete, to bring to a conclusion.

Ամբողջ, էց a. entire, complete; whole, total; neat, perfect, exact.

Ամբողջական a. integral.

Ամբողջանամ, ազայ vn. to be an integer; to be entire or perfect.

Ամբողջապէս ad. entirely, completely, wholly, totally.

Ամբողջացուցանեմ, ուցի va. to make whole, entire, to complete, to perfect.

Ամբողջութիւն s. entire state, totality, completeness, whole; accomplishment.

Ամբոն S. Ամբին.

Ամբու S. Ամբու.

Ամբ a. strong, firm, solid, massive.

Ամբիթոս, Ամբիթոսոս s. amethyst; granite. [intrepidly.]

Ամբաբար ad. furiously, audaciously, Ամբեմ, էցի vna. to become wild, to be unruly; to make ferocious, unmanageable.

Ամբի a. fierce, ferocious, savage, wild, unruly, untameable; raging, furious. [savageness; fury.]

Ամբիւթիւն s. ferocity, fierceness, Ամբ S. Ամբն and Ամբայն.

Ամբաբարեպաշտ, Ամբաբարեպաշտիկ a. very pious, religious, devout.

Ամբաբարի a. all-bountiful, super-excellent, most excellent, best.

Ամբաբարեղ a. ad. very good, best, very excellent: very well, excellently, exceedingly well.

Ամբաբարեղի a. curing all diseases.

Ամբաբարեղան a. all-sufficient, omnipotent.

Ամբաբարեղ, Ամբաբարեղեղի a. very pretty, very handsome, charming, very genteel; extremely agreeable, most beautiful. [all-wise.]

Ամբաբարեղ a. omniscient, most wise, Ամբաբարեղ a. most merciful, most compassionate, most kind, most tender.

Ամբաբարեղ, Ամբաբարեղի a. most praise-worthy, very laudable, most commendable.

Ամբաբարեղ S. Ամբաբարեղ.

Ամբաբարեղակ, Ամբաբարեղեղ a. very hard, burdensome, very troublesome, severe.

Ամբաբարեղ, Ամբաբարեղակ, Ամբաբարեղեղ a. very difficult, grievous, rigid.

Ամբաբարեղեղ մեհեան s. pantheon.

Ամբաբարեղեղ a. very vigilant, watchful, diligent: very sober, moderate, most temperate.

Ամբաբարեղեղ a. very amusing, full of pleasure.

Ամբաբարեղ a. omnipotent, all-sufficient; most powerful, very strong.

Ամբաբարեղութիւն s. omnipotence.

Ամբաբարեղեղ s. king of the universe, the Creator.

Ամբաբարեղեղ a. very unfortunate, most miserable, most calamitous.

Ամբաբարեղեղ a. of general assembly.

Ամբաբարեղ a. best, finest, choicest, most exquisite; excellent, worthiest.

Ամբաբարեղ a. that takes care of all his creatures, all-provident.

Ամբաբարեղ a. all-consuming.

Ամբաբարեղ a. preserving or governing all things, omnipotent, all-powerful.

Ամբաբարեղութիւն s. omnipotency.

Ամբաբարեղ a. all-perfect; very perfect. [tent, all-powerful.]

Ամբաբարեղ, Ամբաբարեղ a. omnipo-

Ամբաբարեղեղ a. that saves all; all-preserving. [pleasant.]

Ամբաբարեղ a. most agreeable, very Ամբաբարեղ a. very savoury, very highseasoned, most delicious.

Ամբաբարեղ a. all-seeing.

Ամբաբարեղ s. father of all men, the Creator.

Ամբաբարեղ a. very wealthy, very rich, very opulent. [peaceable.]

Ամբաբարեղ a. mildest, very gentle or Ամբաբարեղ a. easiest, very light or easy.

Ամբաբարեղ a. very ingenious, very artful, very dexterous, skilful, most able.

Ամբաբարեղ a. most miraculous, very prodigious, wonderful, amazing, astonishing. [certain.]

Ամբաբարեղ a. most true, very Ամբաբարեղ a. very sinful, most criminal; s. great sinner.

Ամբաբարեղ a. all-conquering, subduing all enemies, very victorious, that gains the advantage always.

Ամբաբարեղ, էց a.s. all, total, whole; each, every: all, every thing; -դ, e-

very one; who ever, whosoever, what-

ever, whatsoever; - *ինչ*, every thing, whatever; *ամենայնիւ*, *յամենայնի*, altogether, entirely, quite; - *ուստեք*, from all sides, from all parts; - *ուրեք*, *ընդ-տեղիս*, every where, in all places; *զգիւնիս* -, all the night; *զ-ուրուս*, every day; *յառաջ քան զ-*, before all; *յետ-ի*, after all; *պատրաստ լինել-ի*, to be ready for every thing; *ի վեր քան զ-*, above all or every thing.

Ամենայրաք, *Ամենայօժար* *a.* very prompt, very willing, very eager, very ready, very much inclined, very well disposed, very diligent. [little.

Ամենանուաղ *a.* least, smallest, very *Ամենանուշակ* *a.* very sweet, very savoury, very good, very delicate.

Ամենաւար *a.* worst, very bad; very wicked, very malicious, execrable, abominable.

Ամենապայծառ *a.* very bright, very clear, very shining; very splendid, very illustrious: most honourable, right honourable.

Ամենապատիւ *a.* very deceitful, very fraudulent, very knavish, very roguish.

Ամենապատիւ *a.* very venerable, very respectable, very estimable: right or most reverend: most honourable.

Ամենապարսառ *a.* very well prepared, quite ready.

Ամենապարգեւ, *Ամենապարգեւոյ* *a.* that gives to all, generous, liberal: given to all.

Ամենապարկեշտ *a.* very modest.

Ամենապարտ *a.* much obliged, much indebted.

Ամենապիղծ *a.* very unclean, most impure, execrable, detestable.

Ամենապոռնիկ *a.* notoriously prostitute, abandoned to prostitution.

Ամենաուստ *a.* very abundant, most plentiful; very generous, most liberal.

Ամենաուրբ *a.* holiest, very sacred, very holy; - or *ամենաւրբունի* *Սոյս*, the very holy Virgin.

Ամենաստեղծ, *ի*, *Ամենաստեղծիւ*, *Ամենաստեղծոյ* *a.* that has created all things, all-creating, omnipotent.

Ամենասփիւռ *a.* diffused every where, spread far and wide, very extensive.

Ամենաքանչ *a.* most wonderful, very admirable.

Ամենալայելուչ *a.* most becoming, decent, suitable, appropriate, very convenient.

Ամենալարան *a.* most perplexed, very anxious, very embarrassed; very irresolute, full of inquietude.

Ամենատարած *a.* diffused every where, very extensive, most ample.

Ամենատեղ *a.* most desirable: most desirous.

Ամենատես *a.* all-seeing.

Ամենատեսուչ *a.* all-watchful, that superintends all things.

Ամենատէր *s.* the Lord or Creator of all things. [all-creating.

Ամենարար *a.* that has made all things, *Ամենարուեստ* *a.* very skilful, ingenious; very instructive; most wise.

Ամենափայլ *a.* most shining, brightest, very bright, resplendent, shiny, glittering, blazing or beamy.

Ամենափափաքելի *a.* very much to be wished, most desirable.

Ամենափրկիչ *s.* saviour of all.

Ամենիմիւր, *Ամենիմիւր* *ad.* not at all, by no means, no wise, not in the least: quite, wholly, totally, entirely.

Ամենեղանեան, *Ամենեղանիկ* *a.* most blessed.

Ամենեղանիկ *a.* very happy.

Ամենեղեան, *Ամենեղին*, *նեղունց* *a.* all men, all persons, every body, as many as, whoever.

Ամենիմաստ *a.* most wise, - scientific, - learned. [universe.

Ամենիշխան *s.* prince or master of the *Ամենողորմ* *a.* very merciful.

Ամենուշակ, *Ամենուշակ* *a.* containing all: most capacious.

Ամենորհնեալ, *Ամեն-որհնեան* *a.* most blessed.

Ամեն, մենից *a.* S. *Ամենայն*; *ad.* amen, so be it, verily, truly, certainly, positively.

Ամիկ, *ժիկ* *sm.* he-kid.

Ամիճ, մճոյ *s.* dainty, daintiness.

Ամիս, մնոյ, մսեան, մնոց *s.* month; - *յամնոյ, ամնոյ ամնոյ*, every -; *առաջին օր ամնոյ*, the first day of the -; *ի սկիզբն ամսեան*, the beginning of the -; *ի վերջ ամնոյ*, the end of the -; *ի մէջ կոյս ամսեան*, towards the middle of the -.

THE ARMENIAN ANCIENT AND MODERN MONTHS

1	Նաւասարդ	30	8	Աւգոստոս	August
2	Հոռի	30	9	Սեպտեմբեր	September
3	Սահմի	30	10	Հոկտեմբեր	October
4	Տրէ	30	11	Նոյեմբեր	November
5	Փարոյ	30	12	Դեկտեմբեր	December
6	Արաց	30	1	Յունուար	January
7	Մեհկան	30	2	Փետրուար	February
8	Արեգ	30	3	Մարտ	March
9	Ահեկան	30	4	Ապրիլ	April
10	Մարտի	30	5	Մայիս	May
11	Մարգաց	30	6	Յունիս	June
12	Հրոտից	30	7	Յուլիս	July
	Աւելաց	5			Epagomenes.

Ամիրայ, էյ *s.* knight; sir, esquire, master.

Ամիրապետ *s.* caliph.

Ամրածին *a.* born of a barren woman.

Ամրանամ, ացայ տ. to be or become barren.

Ամրորի *s.* son of a barren woman; St. John-Baptist.

Ամրութիւն *s.* sterility, infecundity, barrenness.

Ամրան, ի *s.* great coat, riding-coat or hood, cloak. [couple.

Ամր, լայ, Ամրե, լաց *s.* yoke: pair, *Ամրալիւ* *s.* ham-string, tendon of the ham.

Ամրախ, աջ *s.* brought up together, comrade, companion, play-fellow; *a.* familiar.

Ամրածին *a.* born of Amos, Isaiah.

Ամրաւստ *a.* castrated, cut, gelded.

Ամրաւստեմ, էյի *va.* to castrate, to cut, to geld.

Ամրալիւ, ձեաց *s.pl.* testicles; *պարկ ամրալեաց*, scrotum; - *շան*, orchis, satyrion.

Ամրուլ, մրոյ *a.* steril, barren.

Ամրուխ, միւր, մնոյ, նաց *s.* consort, husband: wife, spouse.

Ամրանական *a.* conjugal, matrimonial, nuptial. [wed.

Ամրանամամ, ացայ տ. to marry, to *Ամրանասէր* *a.* that loves his or her consort.

Ամրանացեալ *a.* married, wedded.

Ամրանացուցանեմ, ուցի *va.* to marry, to give in marriage, to wed.

Ամրանաւոր *a.* married.

Ամրանաւորեմ S. *Ամրանացուցանեմ.*

Ամրանաւորութիւն *s.* the married

state, wedlock; S. *Ամրանութիւն.*

Ամրանութիւն *s.* marriage, nuptials, wedding; matrimony, wedlock; *անուշ-յ-*, to take in marriage; *եղծանել ըզ-պատկն ամրանութեան*, to annul or do away a marriage; *գալ յ-*, to marry.

Ամր *a.* solid, stable, durable, tough, lasting; hard, strong, firm, fast; compact, massive, thick: locked, fastened.

Ամր, ամրի, բաց, ըյ, բոց *s.* fort, fortification, fortress: grotto, cave, cavern.

Ամրի, բոյ, բեաց *s.* unmarried person, maid, bachelor; that is about to be married, that is in a marriageable state; *վիճակ ամրեաց*, celibacy.

Ամր, Ամրախան *a.* soft, sweet, gentle, agreeable, inviting, engaging, winning, attractive, affable, conciliating, persuasive.

Ամրանիւր *s.pl.* seasoning, sauce.

Ամրեմ, էյի *va.* to soften, to calm, to compose; to conciliate, to appease, to allay, to pacify, to reconcile; to affect, to move, to touch; to abate, to diminish; to sooth, to caress; to engage, to win over, to persuade.

Ամրումն *s.* appeasement, assuagement, moderation, abatement; inducement, persuasion.

Ամր, ոյ *s.* cloud; - *փռւլոյ՝ ծխոյ*, a cloud of dust, smoke.

Ամրագոյն *a.* having the colour or appearance of a cloud.

Ամրախալաց *a.* moving towards the clouds, rising to the clouds.

Ամրածին *a.* which produces clouds.

Ամրահարեմ, էյի *va.* to strike with a thunderbolt or by lightning.

Անդաշարիմ, եցայ *vn.* to be struck by lightning. [cloudy, misty.]

Անգամած *a.* covered with clouds, Անգամած, ացայ *vn.* to be transformed into clouds, to become clouds.

Անգալու *a.* that travels in the clouds, reaching the clouds.

Անգալուեմ, եցի *vn.* to travel, to be or to rise in the clouds.

Անգալուստ *S.* Անգամած.

Անգալիւ, etc. *S.* Անգալիւ, etc.

Անգեմ, եցի *vn.* to grow cloudy, to be clouded or cloudy.

Անգին *S.* Անգին.

Անգնովանի *s.* canopy, awning; a pall; a portable canopy.

Անգրու, աց *s.* thunder-clap, thunder: noise, explosion, crash, report.

Անգրուային *a.* thundering, loud, noisy.

Անգրիկ *s.* monthly news paper.

Անգրուի *s.* first day of the month, calends.

Անգրիւ *s.* day of the month.

Անգին *a.* monthly: *s.* menses: monthly pay. [calends.]

Անամուս *s.* beginning of the month, Անամուս, Անմայ, Անսորայ, րէից

a. lasting a month, of a month's duration; - մի ժամանակ, a month's time, space of a month.

Անգրոյն *a.* more solid or strong, very durable, well fortified.

Անգածուկ *a.* very secret, very private; very intricately fortified: protecting, sheltering.

Անգին *a.s.* inhabiting a fortified place: guard of a fortress.

Անգիւղոյ *a.* strongly built, very strong or solid.

Անգիւղմ *s.* strongest side of a fortress, most fortified part; citadel, castle, fortress.

Անգիւղ *a.* extremely strong or solid, very hard: made hard under the hammer.

Անգնամ, ացայ *vn.* to establish one's self, to fortify one's self, to be intrenched, strongly posted.

Անգնին *S.* Անգիւղոյ.

Անգալ, աց *a.* that guards well; strongly guarded.

Անգալեւտ *S.* Անգալ.

Անգալիւ *a.* strongly walled.

Անգալուանեմ, ուցի *va.* to fortify, to garrison, to put in a state of defence;

to re-enforce, to strengthen, to confirm, to corroborate, to establish, to settle, to cement; to encourage, to hearten, to animate, to imbolden; to prop, to support, to sustain, to stay, to keep up, to hold up; to bar, to fasten, to shut, to stop up, to close.

Անգալեւ *a.* well shut or locked, strongly barred, well fastened.

Անգալեւեմ, եցի *va.* to shut up strongly, to lock well, to preserve; to fasten, to bar, to close.

Անգ, աց *s.* castle; citadel; fort, fortress; redoubt, outwork.

Անգութիւն *s.* solidity, durability, strength; re-enforcement, establishment, confirmation, settlement, corroboration; fort, fortification; redoubt, outwork.

Անգիւ *a.* gathered together, close, concentrated; - ունել, to keep together, to hold collected.

Անգիւեմ, եցի *va.* to assemble, to concentrate; to enclose, to confine; to fold, to furl, to tighten, to pack, to tuck; to shorten, to restrain, to contract; to straiten, to stint, to limit, to bound; - զմտա՝ զանձն, to recollect one's self, to collect one's ideas; - զմեռեալն, to bury the dead, to inter; - զսուրն, to sheathe a sword.

Անգիւիմ, եցայ *vn.* to contain, to be closed or shut up; to draw closer, to be restringed, concentrated, to assemble; to fold up; to fall back; to reflect.

Անգիւիւկ *S.* Պատկառուկ.

Անգիւիւկութիւն, Անգիւիւկում *s.* restriction, modification, contraction, limitation; - մտայ, attention.

Անգ, ոյ *s.* shame, confusion, abashment; bashfulness; ignominy, turpitude; baseness; - առնել, to put to shame, to confound; - լինել զանգիւղ հարկանի, to be ashamed, to be confounded, to blush; - ք, privy parts.

Անգալի, Անգալից *a.* shameful, disgraceful, ignominious, scandalous.

Անգալիք, լեաց *s.pl.* turpitude, obscenity; privy parts.

Անգալք *s.pl.* shame, confusion, abashment; bashfulness; parts of shame.

Անգալարտ, Անգալարտեալ *a.* abashed, confounded, put to shame, shamed, overwhelmed with confusion; bashful.

Անգալեւ *a.* abashed, put to the

blush, confounded; shamefaced.

Անգիւլեւ, Անգիւլեւ, աց *a.* bashful, modest. [desty.]

Անգիւլեւութիւն *s.* bashfulness, modesty, S. Անգիւլեւ.

Այ *int.* oh! ho! ho there!

Այբէն, Այբէբէնք, Այբուբէնք, էց *s.* alphabet.

Այբուբէնական *a.* alphabetical.

Այդ, դոյ, դու, ուէ, դուց *s.* day-break, dawn, aurora: day-light, morning; ընդ -ն, յայդուէ, ընդ -ս յայդուէ, յայդուէ or յայդուցն, at day-break, at the dawn of day, in the morning; - լէնել, S. Այգնամ; յայդուէ մինչև ցերեկոյ, from morning till night.

Այգնամ, ացայ *vn.* to dawn, to grow light, to be light, to be day-light.

Այգաւտ *a.* wine-growing, planted with vines, full of vines.

Այգեգործ, աց *s.* vine-dresser, husbandman, that cultivates the vine, wine-grower. [the vine.]

Այգեգործութիւն *s.* cultivation of Այգեկութիւն, Այգեկութիւն, կիւսց *s.pl.* vintage; time of vintage.

Այգեկութիւն, կիւս, լաց *s.* vintager.

Այգեստան, Այգեստանայք, Այգեհասանի *s.* vineyard, large extent of country planted with vines.

Այգետէր *s.* wine-grower, owner or master of the vineyard.

Այգեւէտ *S.* Այգաւէտ.

Այգի, գույ, գեաց *s.* vineyard, land planted with slips of the vine; տնկել զայգիւ, to plant the vineyard; կիւսոյ յայգոյ, S. Այգեկութիւն; տէր յայգոյ, S. Այգետէր; սահապան յայգոյ, keeper or guard of the vineyard.

Այգոյք *s.pl.* funerals performed the day after death.

Այգորդ *S.* Այգեգործ.

Այգուն, Այգունց *ad.* at day-break, at the dawn of day, in the morning; - , every morning.

Այդ, յայդ, յայգորիկ, յայգու, յայգուիկ *pron.* that, the.

Այգանոր *ad.* there, in that place.

Այգալի *a.* ad. so much, so many: so, so much, to such a degree.

Այգալի *ad.* so, thus, in this manner.

Այգալի, իւոյ, իսեաց *a.* such, like, similar, so.

Այգը, Այգըն *ad.* just there, in the same place: from the same place, again, over again, anew, afresh.

Այգընածին *a.* indigenous.

Այգըն *S.* Այգալի.

Այգը, է *s.* air, atmosphere: Juno.

Այգիւ, յայգիւ or յայգիւական, S. Այգիւ.

Այգիւ *ad.* now, at present, at this time; just now, immediately, instantly, by and by; recently, newly, freshly; - էսկ, presently; just now.

Այգիւածին *a.* new-born.

Այգիւան *a.* recent, modern, new.

Այգիւց *ad.* from this moment or time, henceforth, henceforward.

Այգիւի *ad.* now, at present.

Այգիւն, ուց *S.* Այգիւան.

Այգիւն, յայգիւն, զայգիւն *S.* Այգիւ.

Այլ, լոյ, լում, լմէ *a.* another, other; different, unlike: some; - ուլ ճանապարհաւ, by another way; - ուլ օրինակաւ, in another manner; - ուր, another; է ուլ - ուր, not even another; - մէ կողմանէ, another side, the other side; - է տեղ է - գործել, it is one thing to say, another to do; է -ն, - ուլն ճանապարհ, etc., and so on; - ընդ - ուր, one for another, pellmell; - յ - մէ լինել, to lose one's presence of mind, to be overcome by joy or fear; ուլ - իւր, in no other way; - ընդ - ուր տեղ, to say equivocally, ambiguously.

Այլ Այլ ապր *conj.* but, yet, still, however; only, but; now, then.

Այլ *ad.* besides, moreover, more.

Այլաբան, էց *a.s.* that says or speaks otherwise; allegorical.

Այլաբանաբար *ad.* differently, otherwise: allegorically, enigmatically.

Այլաբանական *a.* allegorical, enigmatical, mystical; typical, symbolical; emblematic; figurative, metaphorical.

Այլաբանեմ, էցի *va.* to use allegories in speech; to use the figures of rhetoric; to allegorize.

Այլաբանութիւն *s.* allegory; symbol, type; emblem; figure, metaphor; enigma, riddle, rebus.

Այլաբանորէն *ad.* S. Այլաբանաբար

Այլաբան, Այլաբայ *a.* of a different nature or kind, heterogeneous.

Այլաբայ *a.* of a different colour; unlike, different.

Այլաբանեմ, էցի, Այլաբանիմ, է - յոյ տա. to discolour, to tarnish, to stain; to turn pale. [stain, paleness.]

Այլաբանութիւն *s.* discoloration, tarnish,

Այլաբան *a.s.* of a different religion; infidel.

Այլաբան *a.* of a different aspect; different, unlike. [dissimilar.

Այլաբան, էջ *a.* different, unlike, *va.* to vary, to change, to diversify.

Այլաբանութիւն *s.* variation, diversity, difference, dissimilarity, variety.

Այլաբան *a.* of another kind, other, different; *ad.* otherwise, differently; else.

Այլաբանաբար *ad.* in a different manner, otherwise, differently: as an infidel, as a pagan, as a heathen.

Այլաբանացի *a.* very or more different; *-ս*, *ad.* very differently.

Այլաբան, դէպ, դեպ, Այլաբան, զին, զանց *s.a.* foreigner, stranger: pagan, gentile, heathen: foreign; different, unlike. [nism.

Այլաբանութիւն *s.* paganism, heathenism.

Այլաբանացի *a.* foreign, stranger.

Այլաբան *a.* who speaks another language; foreign.

Այլաբանութիւն *a.* of a different opinion.

Այլաբան *S.* Այլաբանութիւն.

Այլաբան *a.* transformed, transfigured; changed, metamorphosed; different, unlike: disguised, masked; *-ս*, incognito, in disguise; *-ս լինել*, to be masked, to be in disguise, to disguise one's self; to be transfigured; to be metamorphosed, to be transformed; *- յորջորջումն*, allegory, metaphor.

Այլաբանութիւն, էջ *va.* to transform; to disguise, to mask, to change; to transfigure; to metamorphose.

Այլաբանութիւն, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբանութիւն, Այլաբանութիւն *s.* transfiguration; metamorphosis; transformation, disguise.

Այլաբան *a.* of a different religion.

Այլաբանութիւն *s.* heterodoxy.

Այլաբան *a.s.* of a different belief, sectary: pagan: heterodox.

Այլաբան *a.* of a different voice; discordant, dissonant. [gure.

Այլաբան *a.* of a different form or figure.

Այլաբան *a.s.* of another sect, of a different faith: sectary.

Այլաբան *a.* of a different sentiment or opinion; whose ideas wander, flighty, lightheaded.

Այլաբան, էջ *vn.* to be lightheaded, to undergo an alienation of mind, to be delirious.

Այլաբանութիւն *s.* alienation of mind, flightiness, delirium.

Այլաբան *a.* variegated; diversified; mixed. [various, different.

Այլաբան *a.* changeable, variable; *Այլաբան *a.* of a different sex or kind; mixed.*

Այլաբան, էջ *va.* to alter, to change; to vary, to diversify; to corrupt; to disaffect, to alienate; to discountenance; to falsify, to counterfeit; to distemper, to disorder.

Այլաբան, էջ *vn.* to vary, to be altered, to change; to degenerate, to become corrupt; to be disaffected, to be alienated; to be indisposed.

Այլաբան, էջ *vn.* to vary, to be altered, to change; to degenerate, to become corrupt; to be disaffected, to be alienated; to be indisposed.

Այլաբանութիւն, Այլաբանութիւն *s.* alteration, change, variation, mutation; emotion, perturbation; corruption, degeneration; falsification; distemper, disorder, indisposition.

Այլաբան, էջ *a.* whimsical, odd, capricious, fanciful, fantastical, extravagant, mad, ridiculous, extraordinary, singular, strange, enormous, uncouth; grotesque, distorted.

Այլաբան, էջ *vn.* to be extravagant or whimsical; to be distorted, disfigured, spoiled; to be dissolute.

Այլաբանութիւն *s.* extraordinariness, uncouthness, extravagance, strangeness, oddness; dissoluteness, irregularity of conduct.

Այլաբան *a.* of another sign or mark.

Այլաբան *a.* allonymous.

Այլաբան *a.* who speaks differently to what he thinks, double-faced or dealer. [նութիւն.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան, էջ *vn.* to be transformed; to be disguised; to be transfigured.

Այլաբան *a.* of another family, nation.

Այլաբան, էջ *a.* heterodox.

Այլաբան, էջ *vn.* to apostatize, to be heterodox, heretical; to teach heresy; to err in the catholic faith.

Այլաբանութիւն *s.* heterodoxy.

Այլաբան, էջ *a.* changed, altered, converted, turned; degenerate; different; allegorical; *ad.* differently.

Այլաբան, էջ *va.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան, էջ *vn.* to change, to alter; to counterfeit; to metamorphose; to diversify.

Այլաբան *s.* Capricorn.

Այլաբան *s.* fawn of a roe.

Այլաբան, էջ *s.* stuff made with the hair of goats.

Այլաբան *S.* Այլաբան.

Այլաբան, էջ *s.* flock of goats.

Այլաբան, էջ *s.* goat's hair.

Այլաբան, էջ *s.* goat-footed.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան *S.* Այլաբան.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այլաբան, էջ *s.* goat-herd.

Այսինակատակ գուսան. *s. mime, buffoon.*

Այսինակատակ լինիմ. *S. Այսանեմ.*

Այսնարարութիւն. *S. Այսանութիւն.*

Այրեք *s. noise, brawling; gormandizing, gormandizer.*

Այս, այսր, այսորիկ, այսու, այսու-իկ *pron. this; ասացից զայս ինչ և զայն, I shall say this and that, so and so.*

Այս, այսոյ, սու, սոց *s. evil genius, evil spirit, demon, devil; genius, spirit, ghost, apparition; goblin, imp, sprite, hobgoblin, familiar, elf, fairy; tempest, storm; thundering noise, hurlyburly.*

Այսաբեկ, Այսաբնակ, Այսակիր *a. possessed with a devil or evil genius, tormented with a devil, demoniac.*

Այսախառն *a. possessed with a devil.*

Այսաշալաճ *a. that drives away devils. [devil, demoniac.*

Այսաշար, այ *a.s. possessed with a devil: mad, phrenetic, frantic.*

Այսաշարիմ, եցայ *vn. to be possessed with a devil: to roar, to make a dreadful noise; to rave, to be frantic, to storm, to be furious.*

Այսաշարութիւն *s. the state of a demoniac or of a person possessed with a devil: madness, phrenzy, fury, frantiness.*

Այսամուտ *S. Այսաշար.*

Այսանակ *a. such, like, in this manner or fashion.*

Այս անգամ *ad. this time, this once.*

Այս անուն *a. such-a-one.*

Այսպոյն *S. Այսպիսի.*

Այսպոչնակ *S. Այսպէս.*

Այսինքն, Այսինքն է *ad. namely, that is to say, to wit. [mark, such.*

Այս նիշ *a. marked thus, having this Այսու ամենայնիւ ad. still, nevertheless, as for the rest.*

Այսուհետեւ *ad. henceforth, henceforward, hereafter, for the future: as for the rest; now, then, but.*

Այսչափ, ից *a. to this degree, in this quantity, so great; ad. so much, so.*

Այսպէս *ad. thus, in this manner, in the same manner; so.*

Այսպիսի, սւց, սեաց *a. such, like, in this manner, of this sort; such, so great.*

Այսր *ad. here, in this place; hither, to this place; - աղաքաւ, therefore, for this reason.*

Այսրէն *ad. back, again; եկից - ընդհուպ, I shall return here immediately, I shall be back presently.*

Այսքան, ոյ, ից, Այսքանի, նւոյ, նեաց *a. in this quantity, such, so numerous, thus great.*

Այսօր *ad. to-day, this day; ց-, մինչև ց-, մինչև ց- ժամանակի, to this day, up to this time.*

Այսօրածին *a. born to-day, new-born.*

Այս, ից *s. cheek; համարեւ զայսու, to embrace, to kiss the cheek.*

Այսի *ad. thence, from that place.*

Այսնում, սեայ, տուցեալ *vn. to swell, to puff, to be inflamed, to be bloated.*

Այսոյց, ուցի *s. swelling, protuberance, enlargement; excrescence, hump, wart, corn, wen, push, pimple, pustule; tumour, inflammation, tumefaction.*

Այսումն *s. inflammation, tumefaction, swelling, protuberance, enlargement: S. Այսոյց.*

Այսուցանեմ, ուցի *va. to swell, to inflame, to tumefy.*

Այր, առն, յառնէ, արամբ, արբ, աւանց *s. man: husband, spouse: person: youth, young man; - երեւի, personage; - իւրաքանչիւր, every one, every person, every body; - րբ, a person, some one; - ընդ արամբ, - զարամբ, in competition; with emulation; - ցընկեր, one to another; ընդ - և ընդ կին, the men as well as the women, both men and women; առ -, յ-, each person, a head, a man; առն տալ, to marry; առն արանց լինել, to get, to be married; վատ արանց, coward; քաջ արանց, brave, courageous; - խաղաղութեան, peaceful man; - գործոյ, ingenious, active man; - զօրութեան, valorous man; - մահու, guilty, worthy of death; - պատերազմի, belligerous, warlike, martial; արբ արեանց, sanguinary, bloody men; - Աստուծոյ, man of God.*

Այր, ից *s. antre, cavern, grotto, den.*

Այրաբար *ad. manfully, vigorously; valiantly, bravely, courageously.*

Այրաթող, ոց *a. that abandons her husband.*

Այրական *a. virile, manly.*

Այրաձև *a. manlike, manly.*

Այրանամ *S. Այրիանամ, Արիանամ.*

Այրասեր *a. that loves her husband.*

Այրասերութիւն *s. love of the wife for her husband, conjugal affection.*

Այրասպան *a. that has killed her husband.*

Այրատ, etc. *S. Յայրատ, etc.*

Այրացաւոր առնեմ, to burn and to ravage.

Այրեայ (յ) տամ, to burn; յայրեայ և յաւեր զարձուցանել, to burn and to ravage.

Այրեմ, եցի *va. to burn, to enflame, to fire; to torrefy, to scorch, to parch, to dry.*

Այրենոց *s. hospital for widows.*

Այրեցած, ի, ոյ *s. burning, deflagration; burn, mark caused by fire; soot; torrid. [caustic.*

Այրեցող *a. burning, scorching; s.*

Այրեցուած, ոյ *s. burn, burning.*

Այրեցումն *s. conflagration, deflagration, combustion, burning.*

Այր եւ ձի, առն եւ ձիոյ *s. cavalry, horse. [wer.*

Այրի, րւոյ, րեայ *s.a. widow; widow: Այրիանամ, աջոյ vn. to become a widow or widower, to be a widow or widower. S. Արիանամ.*

Այրիութիւն *S. Այրութիւն.*

Այրոյեմ, եցի *va. to burn.*

Այրութի *s. virile age, age of manhood, virility, manhood: widow-hood.*

Այրուկ *s. dwarf, very little man.*

Այրուձի, ձիոյ, or առնուձիոյ *s. horseman; trooper; horse-soldiers, cavalry.*

Այրումն *s. burning.*

Այց *s. visit; search; inspection; - առնել, յ- ելանել, to visit, to go to see, to make a visit; - և ինչիւր առնել, յ- և ի ինչիւր ելանել, to search, to examine, to observe. [tor: bishop.*

Այցելու, ուի, այց *s. visitor; inspection; inspection; examine.*

Այցելութիւն *s. visit; visitation; search; inspection; examine.*

Այցիմ, եցի *va. to visit; to search.*

Անագ, ի, ոյ *s. tin; օծանել զրուագել անագաւ, to tin, to cover with tin; օծումն անագաւ, act or employment of tinning.*

Անագան *ad.a. late, behindhand, tardily, long, slowly: late, tardy; long, slow, not ready, not prompt; - ուրեմն, - երբեք, too late, very late; at latest, at the latest.*

Անագանեղ *a. produced, done, born, created too late. [ning, at a late hour.*

Անագանի *ad. late, late in the eve-*

Անագանիմ, եցայ, Անագանեմ, եցի *vn. to delay, to linger, to loiter, to tarry, to stay: to arrive late, to be late.*

Անագանութիւն *s. tardiness, slowness, lateness; sluggishness.*

Անագեայ *a. made of tin; plated or covered with tin.*

Անագեմ, եցի *va. to tin.*

Անագիչ, Անագող *s. tinman.*

Անագորոյն, Անագորոն, Անագորուն *a. perfidious, disloyal, traitorous, treacherous, treasonable, faithless; cruel, ferocious, inhuman, barbarous.*

Անագորոյնութիւն or բռնութիւն *s. perfidy, treachery, disloyalty: cruelty, inhumanity, ferocity, barbarity.*

Անագաւ *a. not free, dependant; mean, ignoble, niggardly.*

Անագատութիւն *s. want of nobility; niggardness, lowness.*

Անագակցութիւն *s. want of affinity; dissimilarity.*

Անագի *a. ignoble, vulgar, of low extraction, of mean birth.*

Անագ *a. unexpected, sudden.*

Անագակ, այ *a. strange, extraordinary; undutiful, insolent, impudent, froward, obstinate, stubborn; rascally, wicked. [dient, insolent.*

Անագակեմ, եցի *vn. to be disobedient, insolent.*

Անագելի *a. insensible.*

Անաթեմայ *s. anathema.*

Անաթեմայեմ, եցի *va. to anathematize, to excommunicate.*

Անալ *S. Անալ.*

Անալոգալ *a. insipid, tasteless; pernicious; very unproductive.*

Անալոգ *S. Անալոգ.*

Անախորժ, Անախորժակ, Անախորժեղ *a. insipid, tasteless, unsavoury; hated, disliked.*

Անախոր *a. not subject to diseases or passions; innocent, pure.*

Անախորաբար *ad. without vices or passions, honestly, innocently.*

Անախորակ *a. not subject to diseases or passions.*

Անախորութիւն *s. apathy, dispassion; integrity, purity: good constitution, health.*

Անակնածութիւն *s. irreverence.*

Անակնաւոր *S. Անաշաւ.*

Անակնաւորութիւն *S. Անաշաւութիւն.*

Անակնակ *a. hopeless, despondent, desperate: unexpected, unforeseen, unlooked-for, sudden.*

Անտիստենի S. Անտիստենի.
 Անազ a. fearless.
 Անաշխա or Արուսիս sf. Venus, Diana (anagram of Անաշխա written invertedly). [Venus or Diana.
 Անաշխական a. of or belonging to Անաշ, Անաշի a. without salt, unsalted; insipid, tasteless.
 Անաշխարտելի a. incorruptible, unalterable; incontestable.
 Անաշխաց a. not ground or pounded.
 Անաշխելի a. not salted.
 Անաշխ a. unspotted, unstained, unsullied, pure. [neatness.
 Անաշխութիւն s. cleanliness, purity, Անաշխութիւն a. shining, clear, bright.
 Անաշխ, Անաշխական, Անաշխելի a. that does not grow, decreasing. [tion.
 Անաշխութիւն s. decrease, diminution.
 Անամանակ S. Անժամանակ.
 Անամուսին a. unmarried.
 Անամուսնութիւն s. celibacy.
 Անամուս a. cloudless, clear, serene.
 Անամութ a. shameless, unblushing, impudent; audacious, insolent.
 Անամութեամբ ad. without shame, impudently; audaciously.
 Անամութեամբ, ազգայ, Անամութեամբ, Է-
 ցայ տ. to lose all shame, to be shameless.
 Անամութեան s. impudence, audacity, effrontery. [tably, constantly.
 Անաշխարտելի ad. invariably, immutably.
 Անաշխարտելի, Անաշխարտելի a. invariable, unalterable, immutable.
 Անաշխարտելի s. invariability, immutability.
 Անաշխ a. unmarried (woman).
 Անաշխելու a. abandoned, forlorn, helpless. [prehensible.
 Անաշխարտելի a. irreproachable, irreproachable, Անաշխարտելի a. inanimate, lifeless; impersonal. [one's self.
 Անաշխարտելի a. that does not praise
 Անաշխարտելի a. unconfinned, wide, large: disagreeable.
 Անաշխարտելի a. without rain, arid, dry.
 Անաշխարտելի, նիւթ s. mint.
 Անանուն a. anonymous; ignoble.
 Անանուն, Անանունի a. inseparable, indivisible.
 Անանունաբար ad. indivisibly. [ble.
 Անանունաբար a. undivided, inseparable.
 Անանուն, Անանունի, Անանունի a. that passes not away, eternal: impassable.

Անաշխարտ a. free from want, rich, affluent.
 Անաշխարտ a. unfatigued, fresh: easy, not difficult; ad. easily, without fatigue or trouble.
 Անաշխարտելի a. banished or driven from his country; captive, enslaved: strange, foreign.
 Անաշխարտ a. impartial, shewing no respect of persons, upright, disinterested, just, fair, righteous, exact; strict, austere, severe, rigid, rigorous.
 Անաշխարտ, Անաշխարտեալ or ազգայ ad. impartially, without respect of persons, justly; rigorously, strictly, austere.
 Անաշխարտեալ a. that takes an impartial view, sincere, ingenuous.
 Անաշխարտեալիւն a. that scatters impartially, that diffuses liberally.
 Անաշխարտութիւն s. impartiality, disinterestedness, uprightness, justness, sincerity; strictness, rigour, ansterity, severity. [eyes; blinded.
 Անաշխարտ, Անաշխարտ a. blind; without Անաշխարտ, ազգայ a. pure, unmixed, neat, unadulterated.
 Անաշխարտ a. incorruptible; pure, chaste, inviolate. [purity, chastity.
 Անաշխարտութիւն s. incorruption; Անաշխարտութիւն a. impenitent, hardened, obdurate. [obduracy.
 Անաշխարտութիւն s. impenitence, Անաշխարտ, էջ, ազգայ s. a. desert, hermitage, solitude: solitary, uninhabited, lonely, unfrequented.
 Անաշխարտեալ, Անաշխարտեալ a. living in a lonely place, eremitical.
 Անաշխարտեալ, Անաշխարտեալ a. s. solitary, eremitical: hermit, anachorite.
 Անաշխարտեալ, ազգայ տ. to become a desert, to be deserted; to fall, to decay.
 Անաշխարտեալ a. loving solitude, or retired situations, retired, solitary.
 Անաշխարտեալ a. bred in a desert.
 Անաշխարտեալ, ազգայ տ. to cause to be deserted, to lay waste, to unpeople.
 Անաշխարտեալ S. Անաշխարտեալ.
 Անաշխարտեալ a. without refuge, destitute, unprotected.
 Անաշխարտեալ, ազգայ a. dissolute, debauched, libertine, licentious, wanton, lewd: prodigal, profuse.
 Անաշխարտեալ ad. dissolutely, lewdly, wantonly: prodigally, lavishly.

Անաշխարտ, էջայ տ. to be dissolute, to be debauched, to be a libertine; to be prodigal or lavish.
 Անաշխարտելի s. debauchery, dissoluteness, libertinism, excess, disorderly life, wantonness, lasciviousness, lust; in chastity, prostitution.
 Անաշխարտեալ a. without a guide or chief, indirect. [ble.
 Անաշխարտ a. impregnable, inexpugnable.
 Անաշխարտ a. unhealthy.
 Անաշխարտ a. unspeakable, ineffable.
 Անաշխարտ ad. brutally, coarsely.
 Անաշխարտեալ, էջ a. brutal, rude, ill-mannered. [animals or cattle.
 Անաշխարտեալ a. that rears, breeds Անաշխարտեալ a. guilty of an unnatural crime with a beast, bestial.
 Անաշխարտութիւն s. unnatural knowledge of a beast, bestiality.
 Անաշխարտեալ a. more brutal or coarse.
 Անաշխարտեալ, etc. S. Անաշխարտեալ, etc.
 Անաշխարտեալ, Անաշխարտեալ a. that sacrifices or immolates beasts.
 Անաշխարտութիւն, Անաշխարտեալ s. immolation of beasts.
 Անաշխարտեալ, Անաշխարտեալ a. of or belonging to the brute creation, animal; brutal, brutish.
 Անաշխարտեալ a. that lives like a beast, brutal, bestial.
 Անաշխարտեալ, Անաշխարտեալ a. having the form of a beast, brutish. [բէտ.
 Անաշխարտեալ, Անաշխարտեալ S. Անաշխարտեալ.
 Անաշխարտեալ S. Անաշխարտեալ.
 Անաշխարտեալ a. having the understanding of a brute, stupid, dull.
 Անաշխարտեալ s. stupidity, dullness.
 Անաշխարտեալ S. Անաշխարտեալ.
 Անաշխարտեալ, ազգայ տ. to become quite a brute, to lead the life of a brute; to be clownish or churlish, to be besotted.
 Անաշխարտեալ S. Անաշխարտեալ.
 Անաշխարտեալ a. fit for a brute, brutal, bestial.
 Անաշխարտեալ S. Անաշխարտեալ.
 Անաշխարտեալ s. a small beast; animal-enle; a lean beast.
 Անաշխարտեալ s. nature of the brute creation; brutality, bestiality.
 Անաշխարտ, միւս a. irrational: s. animal, brute.
 Անաշխարտ a. without lining.
 Անաշխարտ a. atheistic, atheist; ungodly, irreligious.

Անաշխարտեալ s. atheism; ungodliness, irreligion.
 Անաշխարտեալ s. idolatry.
 Անաշխարտ a. impotent, imbecile, feeble.
 Անաշխարտ, էջ a. immaculate, without sin, innocent, irreproachable; clear, refined; intact, pure, whole, perfect.
 Անաշխարտ ad. holily, inviolably.
 Անաշխարտութիւն s. purity, uprightness, integrity, entire state. [hol y.
 Անաշխարտեալ af. immaculate, pure, Անաշխարտ a. increate.
 Անաշխարտ a. sober, abstemious.
 Անաշխարտ, ազգայ a. worthless, contemptible, vile, abject, despicable, ignoble.
 Անաշխարտ ad. unworthily, basely, dishonourably, vilely, meanly.
 Անաշխարտեալ a. disconsolate; inconsolable.
 Անաշխարտեալ a. by an ignoble death, dying ingloriously. [humble.
 Անաշխարտեալ a. that honours the Անաշխարտեալ, ազգայ տ. to be debauched; to become abject or contemptible; to lose value; to humble or abase one's self.
 Անաշխարտեալ s. pl. affront, offence, wrong, insult; indignity, slight, contempt, disgrace, shame, opprobrium, discredit, blame.
 Անաշխարտեալ a. unfertile, unfruitful, poor, barren, sterile.
 Անաշխարտեալ s. barrenness, poorness, sterility. [ugly, rugged.
 Անաշխարտեալ a. formless, deformed, Անաշխարտեալ a. ad. free, unembarrassed; without obstacle, freely.
 Անաշխարտեալ s. freedom, state of any thing free from obstacle or hindrance.
 Անաշխարտեալ, էջ տ. to offend, to shock; to despise, to depreciate, to disparage; to disapprove, to disallow, to refuse, to reject; to blame, to find fault with.
 Անաշխարտեալ S. Անաշխարտեալ.
 Անաշխարտեալ, Անաշխարտեալ a. contemptuous, disdainful, haughty, offensive.
 Անաշխարտեալ s. offence, slight, refusal, reprobation; humiliation; villainess, meanness, worthlessness; յ-ի-
 ջանել, to demean, to degrade one's self.
 Անաշխարտ, Անաշխարտեալ uneven, unpolished.
 Անաշխարտ a. unjust, partial. [quity.
 Անաշխարտութիւն s. unjustness, ini-

Անարդիւն *a.* unproductive, fruitless, useless; worthless.

Անարդուծիւն *s.* deformity.

Անարեւ *a.* without sun, dark, cloudy.

Անարժան, *ից, այ a.* unworthy, unfit, improper; condemnable, blamable, illegal, dishonest; - համարել, to disdain. [unworthily.

Անարժանաբար, Անարժանապէս *ad.*

Անարժանաւոր *a.* unworthy.

Անարժանի *S.* Անարժան; *յ-*, *ad.* unworthily.

Անարժանութիւն *s.* unworthiness.

Անարի, բոյ, բեայ *a.* weak, feeble, unmanly, timid, pusillanimous, cowardly; giantie, enormous, monstrous.

Անարիազոյն *a.* more or very feeble, - weak, - timid. [wardly.

Անարիական *a.* timorous, fearful; co-

Անարիութիւն *s.* timidity, pusillanimity, fearfulness, cowardice; gigantic size.

Անարիւն *a.* that has no blood, bloodless; that does not bleed.

Անարծաթ *a.* moneyless, poor; gratuitous, gratis.

Անարծաթասէր *a.* that does not love money, generous, liberal.

Անարծարծելի *a.* that cannot be revived, or rekindled, not renewable, extinct. [up.

Անարմատ *a.* without roots, rooted

Անարուեստ *a.* of no trade, or profession; artless; guileless; immaterial, simple, natural; rough, rude.

Անարուեստութիւն *s.* simplicity; rudeness.

Անարութիւն *S.* Անարիութիւն.

Անարտաբերելի *a.* that cannot be pronounced distinctly, difficult to articulate.

Անարոր, Անարորադիր *a.* uncultivated, waste; intact, chaste.

Անաւազ *a.* feeble, poor, low, humble, petty; minor. [humble, to abase.

Անաւազեմ, եցի *va.* to weaken, to

Անաւազութիւն *s.* weakness, debility, lowness, inconsiderableness.

Անաւարտ *a.* infinite, interminable, endless, continual, perpetual; not finished.

Անբոժ *a.* without portion, destitute, unprovided for; indivisible, inseparable. [ded, inseparable.

Անբաժան, Անբաժանելի *a.* undivi-

Անբաժանաբար *ad.* indivisibly.

Անբաժանութիւն *s.* indivisibility.

Անբաժին *S.* Անբաժ.

Անբախտ, Անբախտելի *a.* unfortunate, unhappy. [fortune, adversity.

Անբախտութիւն *s.* unhappiness, mis-

Անբազադրելի *a.* simple, uncompounded.

Անբազայ *a.* irreproachable, irrepre-

hensible; frank, sincere; *ad.* irreproachably; frankly, openly.

Անբազատ *a.* incomparable, matchless; incongruous, disproportionate.

Անբամբաս *a.* that does not calumniate, that does not detract; irreproachable, irreprehensible.

Անբան, *ից a.s.* irrational; dumb; animal; blockhead.

Անբանս, Անբանաբար *ad.* stupidly, irrationally, like a dumb animal.

Անբանական *a.* like a dumb animal, stupid; irrational.

Անբանազոյն *a.* very stupid, more irrational or brutal.

Անբանամբ, ազայ *va.* to brutify.

Անբանաւոր *a.* irrational; unreasonable, unjust. [ality, brutality.

Անբանութիւն *s.* stupidity, irrationality.

Անբառայ *a.* without bellowing, - roaring, - bleating.

Անբասիր *a.* innocent, irreproachable; - առնել, to exculpate.

Անբարբառ *a.* dumb, speechless, mute, silent.

Անբարբառութիւն *S.* Անբասութիւն.

Անբարդ, Անբարդելի *a.* simple, uncompounded.

Անբարեկամ *a.* without friends. [ed.

Անբարեկեր *a.* malevolent, evil-minded.

Անբարի *a.* bad, wicked.

Անբաց *a.* shut, closed, covered.

Անբացարարելի *a.* inexplicable, inexpressible.

Անբաւ, *ից a.* infinite, unbounded, unlimited, innumerable, immense.

Անբաւազոր *a.* whose power is infinite.

Անբաւածաւալ *a.* vasting in extent, immense, unlimited. [ble.

Անբաւական *a.* insufficient, incapacity.

Անբաւականութիւն *s.* insufficiency, incapacity. [rable parts.

Անբաւաւոր *a.* composed of innumerable.

Անբաւանամ, ազայ *vn.* to grow or increase excessively, to be immense.

Անբաւելի *a.* incomprehensible, immeasurable, infinite.

Անբաւութիւն *s.* infinity, immensity.

Անբեկանելի *a.* infrangible.

Անբեղնաւոր, Անբեղուն, Անբեր *a.* barren, sterile; unfruitful, unproductive.

Անբեղնաւորութիւն *s.* barrenness; [infertility.

Անբերան *a.* mouthless, speechless.

Անբերելի *a.* intolerable, insupportable. [ness.

Անբերութիւն *s.* infertility, barren-

Անբեղելի *a.* that cannot be blunted, unblunted, sharp. [ble.

Անբեղնական, Անբեղնելի *a.* incurable.

Անբեղնութիւն *s.* incurability.

Անբիծ *S.* Ամբիծ.

Անբնաբար *ad.* supernaturally.

Անբնակ *a.* houseless; uninhabited, desert; - առնել, to depopulate, to un-

people.

Անբնական *a.* artificial, unnatural.

Անբնակութիւն *s.* depopulation.

Անբոկ *S.* Ամբոկ.

Անբոյժ *a.* incurable.

Անբոյս *a.* unfruitful, barren.

Անբովանդակ, Անբովանդակելի *a.* incomprehensible, inconceivable.

Անբովանդակութիւն *s.* infinity, im-

ensity.

Անբոց *a.* without flame.

Անբոցակեղ *a.* unflammable.

Անբուժ, Անբուժական, Անբուժելի *a.* incurable, irremediable.

Անբուն *a.* of a different nature, bas-

tard, spurious.

Անբունաբար *ad.* without force, wil-

lingly, freely. [ble.

Անբունազատ *a.* voluntary; inviolable.

Անգ *S.* Անկ.

Անգամ *ad. conj.* once, at one time; even, notwithstanding; այս - , this

once; այլ - , another time; առաջին - , the first time; մի - , only once; բազում - , many times, often; միւսանգամ, once more, over again; առ - մի, at once, this time; քանիցս - , every time; how many times?

Անգամագիւտ *a.* unsuccessful, unsatisfied.

Անգայթ, Անգայթակղ, Անգայթա-

կղելի *a.* not liable to stumble, surefooted; not liable to scandal.

Անգայրազեղ *S.* Անգառազեղ.

Անգայա, *ից a.* thin, incompact, porous; rare, subtle; soft, liquid.

Անգայտանամ, ազայ *vn.* to be diluted, to rarefy; to become liquid, to liquefy.

Անգայտանուցանեմ, ուցի *va.* to rarefy; to liquefy. [faction.

Անգայտութիւն *s.* rarefaction; lique-

Անգառազեղ *a.* that cannot be kept in a cage, wild, untameable.

Անգար, *ի s.* megrim.

Անգարշ *a.* that does not disgust; - լինել, not to disgust.

Անգեղ *s.* handle.

Անգեղ, Անգեղազեղ, Անգեղեայ, Ան-

գեղեցիկ *a.* deformed, ngly.

Անգեղ *a.* unspotted; not freckled.

Անգեւ *a.* ignorant, unlearned, stupid, awkward; *յ-*, ignorantly, inad-

vertently; at all events, at all hazards; *յ-* լինել, to connive, to dissemble.

Անգթաբար *ad.* cruelly, unmercifully.

Անգթական, Անգթաւոր *a.* hardhearted, delighting in cruelty, cruel.

Անգթութիւն *s.* cruelty, inhumanity.

Անգիծ *a.* not described, not marked, not written; that cannot be marked, hard. [without price.

Անգին *a.* inestimable, invaluable,

Անգինեբոու *a.* that drinks no wine, abstemious.

Անգիտակ *a.* ignorant.

Անգիտանամ, ազայ *vn.* to be ignorant; to forget one's self.

Անգիտելի *a.* not to be understood, incomprehensible.

Անգիտութիւն *s.* ignorance, inexperience; անգիտութեամբ, ignorantly.

Անգիր *a.ad.* without letters, - print; unwritten, verbal, oral; ignorant, un-

instructed; verbally, by word of mouth.

Անգիւտ *a.* unfindable, rare, precious, dear.

Անգլու *a.* without a head, headless; without a leader or chief. [hard.

Անգլելի *a.* that cannot be marked,

Անգլ, գեղ, գեղց, եղաց *s.* vulture.

Անգլիաբան *a.* who employs English phrases; who knows how to speak English. [English idioms.

Անգլիաբանեմ, եցի *vn.* to employ

Անգլիաբանութիւն *s.* anglicism.

Անգլիախոս *s.* who speaks English.

Անգլիական *a.* English; - եկեղեցի, the Anglican church; - բարբառ, the English language; աճ - , anglicism.

Անգլիաբէն *ad.* in English; after the English manner; *s.* English, the English language; - ուսանել, to learn, to speak English. [glishman.

Անգլիացի, ցւոց *a.* English; *s.* En-

Անգոհ *a.* ungrateful, unthankful; discontented, dissatisfied.

Անգոյ, *ից a.s.* not existing, having no being; non-existence, non-entirety; nothing; արար Աստուած զաշխարհս յանգոյց, God created the world from nothing; յանգոյս, vainly.

Անգոյն *a.* colourless.

Անգոյութիւն *s.* nothingness, nothing.

Անգոնեմ, *եցի va.* to despise, to slight, to reprove, to blame; to jeer, to ridicule, to mock.

Անգոնելի *a.* contemptible, despicable, blamable, condemnable.

Անգործ *a.* idle, inactive, indolent, lazy; ineffectual, inefficacious, ineffective; unexecuted, incomplete; uncultivated; *երկիր -*, waste land.

Անգործագրելի *a.* impracticable.

Անգործագրութիւն *s.* inexecution, non-performance; unfinished state.

Անգործածութիւն *s.* disuse, obsolescence; indolence; inefficacy.

Անգործութիւն *s.* idleness, inaction.

Անգութ *a.* incompassionate, un pitying, inhuman: cruel, barbarous, implacable.

Անգուշակ *a.* not foretold, not predicted.

Անդասան, Անդասանելի *S.* Անդիւտ.

Անդրադէտ *a.* illiterate, ignorant.

Անդրիճեմ *S.* Հանգրիճեմ.

Անդաւի *a.* without girdle.

Անդ, *ոց, ից s.* field; fallow, soil; *-ք*, the fields, country.

Անդ *ad.* there, yonder, in that place; *-ի ներքս*, therein, within; *ի վեր -*, there above, yonder above; *-ի վայր*, down there, below; *-... աստ*, then... and now; *աստ և -*, here and there.

Անդադար *a.* incessant, continual; restless, agitated; *ad.* incessantly, continually.

Անդաճեմ, *եցի va.* to examine, to search; to think, to meditate.

Անդամ, *ոց s.* limb, member; *- - յօ. շէլ*, to dissect, to dismember, to anatomize, to carve.

Անդամազնական *a.* anatomical.

Անդամազնիկ *s.a.* anatomist.

Անդամազնութիւն *s.* anatomy; *- աս. նիւ*, to anatomize.

Անդամազնորէն *ad.* anatomically.

Անդամաթիւ *s.* the dissected parts.

Անդամալոյծ, *լուծի, ոց, ծից a.s.* paralytic, palsical.

Անդամալուծիմ *vn.* to be struck with a palsy, to have a paralytic stroke.

Անդամալուծութիւն *s.* palsy, paralysis.

Անդամախել *a.* lamed, crippled.

Անդամախելութիւն *s.* lameness.

Անդամանդ *S.* Արամանդ.

Անդանդազ *a.ad.* prompt, diligent; diligently, promptly, without delay.

Անդանոր *ad.* there, yonder.

Անդառնալի *a.* irrevocable; *S.* Անդարձ.

Անդաստակ, *այց s.* portico, porch.

Անդաստան, *այց s.* cultivated land, fields; village.

Անդաստարակ *a.* without education, uneducated, ungoverned.

Անդատ *a.* not sentenced, not condemned.

Անդատապարտ *a.* not deserving condemnation, blameless.

Անդարձ, *ից a.* irrevocable, irreclaimable; impenitent; held in mortmain.

Անդարձ, Անդարձաբար *ad.* irrevocably.

Անդարման, Անդարմանելի *a.* irremediable, irreparable, incurable.

Անդեայ, *դէոց, էից, դէպց s.* flock, herd, cattle; fields, country.

Անդեղել, Անդեղելուն *a.* unshaken, firm, resolute.

Անդեղայ, *ից, Անդեղեայ, եղաց s.* antidote, counter-poison.

Անդէն *ad.* there; *- - առ նմին*, *- վազվազակի*, *- իսկ*, *- և անդ*, on the spot, immediately, out of hand, without delay.

Անդերդ, *այց s.* herdsman, shepherd.

Անդերդական *a.* bucolic.

Անդերդութիւն *s.* herd.

Անդէպ *a.* indecent, unbecoming, unseasonable; absurd, clumsy, extravagant, ridiculous; *յ-ս*, indecently, unbecomingly; awkwardly, unseasonably.

Անդժուար, Անդժուարանալի, Անդժուարին *a.* complaisant, easy, gracious, condescending.

Անդժրելի *a.* inviolable; that cannot be contravened or mistaken; irrefragable.

Անդիմադարձ *a.ad.* irresistible; irresistibly, beyond contradiction.

Անդակի *S.* Անդուլ. [ble, firm.

Անդորդէր, Անդորդէրի *a.* immovable.

Անդորդանակ *a.* dwelling in the abyss; infernal: spread over the abyss.

Անդնդալիւր *a.ad.* swallowed up in an abyss, sunk deeply; to a great depth.

Անդնդախոր *a.* deep as an abyss, unfathomable.

Անդնդական *S.* Անդնդային.

Անդնդաշէրձ *a.* dividing the abyss.

Անդնդայեղ *a.* sunk in an abyss; very deep. [hellish.

Անդնդային *a.* very deep; infernal.

Անդնդապետական *a.s.* belonging to the prince of hell; prince of hell.

Անդնդապտոյտ *a.* making a deep vortex; turning itself in the abyss.

Անդնդապոյզ, Անդնդապոյզեալ, Անդնդալիւթակ *a.* plunged, submerged, precipitated in an abyss; engulfed; *- լինել*, to plunge, to engulf, to sink to the bottom; *- առնել*, to submerge, to precipitate, to sink.

Անդնդախոր *a.* fortified by a deep trench; very deep.

Անգոհ, Անգոհական *a.* vexatious, grievous; melancholy.

Անգոհութիւն *s.* melancholy, grief.

Անդորդ *a.* unshaken, firm.

Անդորդ *S.* Անդորդ. [tain, peak.

Անդորդանիւր *s.pl.* summit of a mountain.

Անդորդ *a.* quiet, still, tranquil, calm, mild, peaceable; easy, convenient, comfortable; *- օր յանդորդ*, peaceably, in tranquillity; comfortably, at ease; *- առնել յ- հանել*, to calm, to quiet, to soften, to appease, to comfort.

Անդորդադիր *s.* receipt, discharge, quittance.

Անդորդամիտ *a.* possessing a tranquil mind, calm, of a peaceable disposition; magnanimous.

Անդորդանամ, *այցայ vn.* to compose one's self; to be easy, to be comfortable.

Անդորդացուցանեմ, *ուցի, Անդորդեմ, եցի, Անդորդեցուցանեմ, ուցի va.* to calm, to pacify; to comfort, to soften, to alleviate.

Անդորդիմ, *եցայ S.* Անդորդանամ.

Անդորդիչ *a.* quieting, calming, tranquillizing.

Անդորդութիւն *s.* tranquillity, calm, repose; ease, comfort.

Անդուլ *a.ad.* assiduous, continual; assiduously, continually, incessantly.

Անդուլիւր, *դնդոց s.pl.* abyss, gulf; precipice; the infernal regions, hell, tartar.

Անդուռն *a.* without gates, open; *-*

բերան' լեզու, tattler, person of an unbridled tongue. [from above.

Անդուռն *ad.* thence; *- 'ի վերուստ*, Անդուռնիմ, Անդուռնիմ *ad.* there; *S.* Անդ *ad.*

Անդարութիւն *S.* Անուստմութիւն.

Անդալին *ad.* from, since, as soon as, when; radically, originally, naturally; anew, afresh: even then; *- 'ի մանկութեան իմմէ*, from my infancy; *- յարարութեան աշխարհի*, from the creation of the world.

Անդ *ad.* there; beyond, on the other side; yonder; *'ի քաղաք -*, to the city; *- քան, pr.* beyond, further than, on the other side of, over; *- քան զծով*, beyond the sea. [position.

Անդաբերութիւն *s.* metaphor; transposition.

Անդաբեր *s.* inscription.

Անդաբար *a.* further.

Անդադարձ *a.s.* reciprocal, mutual; inverse; retrograde: requital, return, exchange.

Անդադարձութիւն *s.* retrogression; reverberation, repercussion; reflection; rebound.

Անդադարձուցանեմ, *ուցի va.* to drive back; to reverberate; to reflect; to repel, to cause to rebound.

Անդանամ, *այցայ vn.* to go beyond, to go further, to pass, to go before.

Անդանիկ, *նկի* or *նկան*, *կաց a.s.* eldest, first-born.

Անդանկածախ *a.* that destroys the first-born.

Անդանկածին *a.* first-born.

Անդանկածնունդ *S.* Անդանիկ.

Անդանկանամ, *այցայ vn.* to be eldest; to claim primogeniture.

Անդանկարար *a.* that gives the right of primogeniture.

Անդանկացուցանեմ, *ուցի va.* to make eldest, to give the right of primogeniture.

Անդանկութիւն *s.* seniority, primogeniture, right of primogeniture.

Անդաւարալի *s.pl.* breeches, hose, trousers.

Անդուռն *a.* immovable, firm, constant; inflexible.

Անդուռնութիւն *s.* firmness, constancy, resolution.

Անդէն *ad.* again, anew, afresh; from or to the same place, in the same situation; *- դառնալ*, to return; *- սկըսանել*, to recommence; *- ասել*, to re-

peat or say over again; S. Անդէն. [ը-
Անդժեղի a. inviolable; S. Անդժրե-
Անդրի, բւյ, բեայ s. statue; bust;
- զեթարի, colossus. [tor.
Անդրիադործ, ագ a. statuary, sculp-
Անդրիադործութիւն s. sculpture.
Անդրիանդ, ագ S. Անդրի.
Անդրիանդործ, Անդրիաստեղծ S.
Անդրիադործ.
Անդրոլթ s. eructation.
Անդրոլթ, ագ a. unscribed; without
mark; unsealed; not ratified; without
confirmation. [nag, hackney.
Անդրուար, Անդրուար, Անդրուար s.
Անդր քան S. Անդր.
Անդր, Անդրական a. interminable,
boundless.
Անել, Անելանելի a. much embarrass-
ed, much perplexed, inextricable,
without escape; - և անուռ առնել,
to hem in on all sides, to cut off all
means of escape from; - փողոց, blind
alley; street or court with only one
entrance. [uncreate.
Անել, էյ, Անելական a. uncreated,
Անելածին a. born of increated God.
Անելակերտ a. made by increated
God.
Անելանելի a. that cannot be created.
Անելաշէն S. Անելակերտ.
Անելայր a. without brother.
Անելծ, էյ, Անելծական, Անելծա-
նելի a. incorruptible, indissoluble; in-
delible, not to be effaced; inviolable.
Անելծութիւն s. incorruption, indis-
solubleness.
Անելութիւն s. ncreated state.
Անելեր a. unblamable.
Անել, ոյ s. wife's father, father-in-
law; - Լիւանանու or Լիւանաներ, An-
tilibanus.
Անելաժիշտ a. unmusical.
Անելաժառութիւն s. ignorance of
music.
Անելանամ, ագայ տ. to become fa-
ther-in-law, brother-in-law.
Անելաան, Անելաանակ a. not bro-
ken in, unruly; unbridled, unreined,
ungoverned, debauched. [nal.
Անել a. not bounded by time, eter-
Անելի, Անելեկոյ a. that has no
night, that always enjoys the light;
eternal, endless.
Անելեակ, Անելեական, Անելեա-
կի, յԱնելեակի a. ad. invisible, hidden,
obscure; ignoble: invisibly.

Անելեակայի a. unimaginable.
Անելեան S. Անելեակ.
Անելեկոյթ, ագ a. ad. invisible,
vanished; imperceptible, insensible;
gr. infinitive; յ-ս, անելեկոյթաբար,
invisibly; - յ-ս լինել, to vanish, to
disappear; - լինել, disappearance.
Անելեկոյթանամ, ագայ տ. to va-
nish, to disappear.
Անելեկոյթանամ, ագայ տ. to
cause to disappear, to hide. [hidden.
Անելեկոյթեակ a. whose veins are
Անելեկոյթիւն, Անելեկոյթութիւն
s. disappearing, disappearance.
Անելեկաթ a. without iron, - chains.
Անելեկայ, Անելեկայաբար, Անելե-
կայապէս, Անելեկայի a. doubtless,
indubitable, sure, certain, unquestion-
able, incontestable, indisputable; ad.
doubtless, indubitably, certainly.
Անելեկայութիւն s. certainty, cer-
titude.
Անելեկեան a. safe, free from dan-
ger; bold, fearless; certain, doubtless;
infallible, faithful; ad. safely, in safety;
certainly; boldly, fearlessly.
Անելեկեանութիւն s. safety; confi-
dence, security; boldness.
Անելեկիւ, յԱնելեկիւ, Անելեկա-
բար a. ad. fearless, bold, courageous,
intrepid; fearlessly; courageously, in-
trepidly. [God, irreligious.
Անելեկիւած a. that has no fear of
Անելեկիւածութիւն s. irreligion.
Անելեկիւութիւն s. fearlessness.
Անելեկիւ, Անելեկիւի a. without
hesitation, resolute, certain.
Անելեկուանակ S. Անելեկուանակ.
Անելեկադործելի a. that cannot be
cultivated.
Անելեկադու a. that does not adore,
indeout, irreligious. [in-law's son).
Անելեկոյթ sm. brother-in-law, (father-
Անելի a. not enough cooked, raw.
Անելազան a. indifferent.
Անելազանութիւն s. indifference.
Անելորդ a. unadorned, without em-
bellishment; unpolished, uncivilized.
Անելորդանամ, ագայ տ. to be divest-
ed of ornament.
Անելորդացուցանել, ագայ տ. to divest
of ornament, to despoil, to disfigure.
Անելորդիւ, էյ, ագ տ. S. Անելորդանամ.
Անելորդութիւն s. state of any thing
without ornament, disfiguration, despo-
liation.

Անգաւակ, ագ a. childless; barren.
Անգաւակեմ, էյ, Անգաւակեցուցա-
նել, ագ տ. to deprive of childring,
to kill children.
Անգաւակիւ, էյ, ագ տ. to be bereaved
of children.
Անգաւակութիւն s. state of a person
bereft of children; barrenness.
Անգաւ a. at leisure, disengaged,
unemployed, undisturbed.
Անգաւութիւն s. leisure, tranquillity.
Անգաւ S. Անգաւ.
Անգաւութիւն S. Անգաւութիւն.
Անգաւի a. insensible, imperceptible.
Անգամ, ագ a. rascally, knavish, ro-
guish, wicked; foolish, mad.
Անգամաբար ad. foolishly, stupidly;
imprudently, perversely.
Անգամեցուցանել, ագ տ. to en-
rage, to make wicked.
Անգամիւ, մեյ, ագ տ. to be rascally,
to be knavish, to be wicked; to become
mad, to grow mischievous.
Անգամութիւն s. roguery, knavery;
malignity, ill turn, wicked action.
Անգայ, էյ a. insensible, inanimate,
dull, stupid; besotted, infatuated, stu-
pified.
Անգայ, յԱնգայ, յԱնգայ, Անգա-
յաբար ad. insensibly, imperceptibly;
stupidly.
Անգայական S. Անգայ a.
Անգայանամ, ագայ տ. to be insen-
sible, to be stupid; to be infatuated.
Անգայացուցանել, ագ տ. to infa-
tuate, to stnify, to hebetate; to de-
prive of reason.
Անգայիւ, էյ, ագ S. Անգայանամ.
Անգայութիւն s. insensibility, stu-
pidity, apathy, indolence, lethargy.
Անգայութիւն, յոյ, ագ a. insensible.
Անգաստ, էյ a. not vigilant, care-
less, inattentive; յ-ս, յ-էյ ad. in-
sensibly.
Անգաստութիւն s. want of a vigi-
lance, carelessness, inattention.
Անգաշ, դու, ագ a. incautious, uncir-
cumspect, inconsiderate, imprudent,
unwary, heedless.
Անգաշ, Անգաշաբար ad. without
precaution, inadvertently, imprudently.
Անգաշութիւն s. want of circum-
spection, unwaryness, imprudence, in-
considerateness, negligence.
Անգած, էյ a. stupid, foolish, sense-
less, indiscreet.

Անդեղ, էյ a. impenitent, irreclaim-
able; irrevocable.
Անդեր a. inextricable.
Անդէն a. unarmed.
Անդերի a. undeprived.
Անդեկան S. Անդեղ.
Անդեկանի a. not to be repented of,
not to be regretted.
Անդեկութիւն s. impenitence, obduracy.
Անդին, Անդինական, Անդինի a. in-
considerable, imperceptible.
Անդի, ագ a. without sacrifice; unworthy
to be sacrificed.
Անդի a. odd, not a pair; different,
dissimilar; - դործել, to spoil the pair,
to render dissimilar. [ed.
Անդուանի a. that cannot be refresh-
Անդուական a. matchless, incompa-
rable, unparalleled, unequalled.
Անդուականութիւն s. matchlessness,
incomparableness, excellence.
Անդուականութիւն s. disjunction, se-
paration; virginity.
Անդուութիւն s. disparity, inequa-
lity; disjunction, separation; disord,
division, dissension, disunion; virgi-
nity. [ble, infinite, perpetual.
Անդու, Անդուական a. intermina-
Անդուապ a. disinterested.
Անդր, ագ a. without power, weak,
impotent, feeble; nnmanly, faintheart-
ed; ineffacious, insufficient; invalid.
Անդրանամ, ագայ տ. to lose strength,
to be feeble.
Անդրացուցանել, ագ տ. to render
feeble, without force, to render po-
werless. [ness; invalidity.
Անդրութիւն s. weakness, feeble-
Ան, էյ, Անակ a. s. that does not
exist, null, none: nothing, non-entity.
Անէծ, էյ, էյ s. pl. imprecation, ma-
lediction; execration, horror, dete-
station.
Անէութիւն s. nothingness.
Անդժալի, Անդժանակ a. not desi-
rable, detestable.
Անդժեր, Անդժերի a. impatient;
intolerable, insupportable.
Անդժանի a. that cannot be ta-
ken; incomprehensible, inconceivable.
Անդժանութիւն, Անդժանութիւն
a. incontestable, indisputable.
Անդժանիւ, Անդժանակ, Անդժ-
անակ a. unresisting; resistless, ir-
resistible. [parent.
Անդժանիւ a. not opaque, trans-

Անընդել, etc. S. Անընդել, etc.
 Անընդհատ a. uninterrupted, continual, successive; ad. uninterruptedly, successively.
 Անընդմիջաբար ad. immediately.
 Անընդմիջական a. immediate.
 Անընդմիջելի a. inseparable, indivisible; continual.
 Անընդոստ a. that cannot be jolted out of its place, fast; firm, steadfast.
 Անընդունակ a. incapable, unqualified, insufficient.
 Անընդունակութիւն s. incapacity, inability.
 Անընդունելի a. inadmissible.
 Անընթեռնելի a. illegible, unreadable.
 Անընթիւք a. supperless.
 Անընկալ S. Անընդունելի; - ընկել, to be inadmissible.
 Անընկեր a. without companion, alone.
 Անընկերական a. unsociable; unsocial.
 Անընկերականութիւն s. unsociability.
 Անընկերասէր a. that loves not his companions.
 Անընկշէի a. indomitable, invincible, inflexible, unconquerable.
 Անընկուի s. want of fortune, poverty.
 Անընտել a. not familiar, strange; unaccustomed; indocile, wild, savage.
 Անընտելութիւն s. want of familiarity; disuse; indocility, ferocity.
 Անընտրաբար, Անընտրողաբար ad. indiscreetly, imprudently.
 Անընտրող a. indiscreet, imprudent.
 Անընտրողութիւն s. indiscretion, imprudence.
 Անընտրելա S. Անտագիւտ.
 Անըստերիւր S. Անստերիւր.
 Անթ S. Անութ.
 Անթագաւոր a. kingless.
 Անթախան a. without importunity, - intrusion.
 Անթաղ a. unburied.
 Անթանցիկ s. armful, any thing carried under the arm-pit.
 Անթառամ a. unfading; incorruptible: s. amaranth.
 Անթառակ s. arm-pit.
 Անթարգման, Անթարգմանելի a. without interpreter; that cannot be translated; inexplicable.
 Անթարգմանաբար, Անթարգմանապէս ad. inexplicably.
 Անթարթ, Անթարթափ a. earnest, steadfast; with fixed eyes.

Անթարթամ S. Անթառամ.
 Անթաց a. dry.
 Անթափ a. unsplilt; raw, unprepared.
 Անթափանց, Անթափանցիկ a. opaque, impenetrable. [penetrability.
 Անթափանցելութիւն s. opacity, impenetrability.
 Անթաքուն, Անթաքունաւ, Անթաքէի a. inconcealable, manifest, evident, public.
 Անթեղ, է s. wood embers; - հարկանէմ, to cover the fire with ashes.
 Անթեղայ S. Անդեղայ.
 Անթերի a. entire, complete, perfect; ad. entirely, completely.
 Անթել, էջ a. without wings.
 Անթեփ a. peeled, sealed.
 Անթեքելի a. inflexible, stiff.
 Անթեքութիւն s. inflexibility, stiffness, hardness. [consul.
 Անթիպատոս, Անթիպատոս s. proconsul.
 Անթիպատութիւն s. proconsulship.
 Անթիւ a. innumerable, immense.
 Անթիւստ a. uncircumcised.
 Անթիւստութիւն s. uncircumcision; prepulse. [inexpiable.
 Անթող, Անթողի a. unpardonable.
 Անթոյն a. without poison.
 Անթոյակ a. without pension, wages; without the last Sacrament.
 Անթոռ a. without nephews or nieces.
 Անթուական, Անթուելի a. innumerable. [not baked.
 Անթուրծ a. unbaked; - սափոր, urn.
 Անթամ a. too late; unseasonable; unforeseen, unexpected.
 Անթաման a. that cannot arrive; not arrived, slow, tardy.
 Անթամանակ a. not limited or subject to time, eternal; unseasonable.
 Անթամանակաբար or պէս ad. unseasonably; eternally.
 Անթամանակաւոր, Անթամանակեայ, Անթամանակեայ, Անթամանակեան S. Անթամանակ.
 Անթամութիւն s. mischance, disappointment; unseasonableness.
 Անթառանգ a. heirless.
 Անթառանգեմ, էջի va. to deprive of heirs; to disinherit.
 Անթառանգութիւն s. heirless state, want of succession; disinherison.
 Անթախելի a. incontestable, undeniable.
 Անթալ a. intolerant, impatient; incontinent, intemperate, immoderate; violent.

ridiculous, not scornful, not apt to deride.
 Անծամ a. that cannot be chewed, [tough.
 Անծանակ a. that is not mocked; free from shame.
 Անծանօթ, էջ a. ignorant; unknown; foreign; ignoble, obscure; յ-ս, ad. ignorantly, unwittingly; incognito, without being known; յ-ս լինել, to be in disguise; to feign or counterfeit.
 Անծանօթամամ, ապայ va. to be unknown; to be disguised.
 Անծառ a. treeless.
 Անծառայ a. free; without servants.
 Անծառայական a. that is not servile, free.
 Անծառքելի S. Անծամ. [tile.
 Անծառքելի a. irreducible; not reducible.
 Անծեղ, աջ s. magpie, pie.
 Անծեր, Անծերական, Անծերանալի a. not subject to the effects of age, perpetual, durable. [ren, steril.
 Անծին a. unbegotten, unborn; barren.
 Անծնելութիւն s. unborn state.
 Անծնութիւն s. barrenness: S. Անծնելութիւն. [steril.
 Անծնողական, Անծնող a. barren, sterility.
 Անծնողութիւն s. sterility.
 Անծոծ a. that does not give suck; that no longer suckles.
 Անծուփ a. not agitated by the waves, calm, peaceable.
 Անկ, էջ a. proper, fit; - է, v. imp. it ought, it is right, it is proper; յ- էլաշէր, to be completed, accomplished, finished.
 Անկազմ a. unbuilt, unfurnished, unprepared, not ready; unbound.
 Անկազմութիւն s. want of construction, unfurnished state, imperfection.
 Անկախ a. independent, free; free from all attachment, disengaged.
 Անկախութիւն s. independence, freedom.
 Անկած, էջ a. fallen; abject, vile, despicable; booty, spoil.
 Անկածութիւն s. fallen state, humiliation. [ad. involuntarily.
 Անկամ a. involuntary, forced; յ-ս, ad. unwillingness, constraint, compulsion.
 Անկայ, Անկայական, Անկայան, Անկայուն a. unestablished, unfounded, unsupported, uncertain, frail.
 Անկան, էջ s. mortar; լեւու յ-է, to pound or beat in a mortar.

Անկանգնելի a. that cannot rise again; that cannot be reestablished.
 Անկանեմ, անկի va. to lay the groundwork of lace; to weave; to twine.
 Անկանխ, անկայ va. to fall; to chance, to happen; to descend, to flow; to steal away, to slip away, to escape; to fall to ruin, to decay, to be impaired, to decline, to fail; to place one's self, to fix one's self, to belong, to have relation to; to put down, to deposit; to pass away; - ընդ, to undergo; to sink under; - երեսայ, to be put out of countenance, to be abashed; - զբաշէլք, to hold a long discourse; - յոք, to associate with (any one), to be intimate with, to confide in; - է միտ, զմտք, է սիրտ, to remember, to recall; - է ճանապարհ, է չու, յուր, to voyage, to travel; - է վերայ, to come upon unawares, to attack, to surprise; - է մտայ, to become made, to lose one's reason; - է կենայ, to die, to lose one's life; - է յուսայ, to lose hope, to become desperate; - է վերայ երեսայ, to fall upon one's face, to prostrate; - յոսս ուրուք, to throw one's self or fall at the feet of some one; - է ձեռն ուրուք, to fall in the hands or power of some one; - ընդ ումք, ընդ միեման, այր ընդայր, to come to blows, to fight, to combat, to quarrel, to dispute; - յէլախանութեան, to lose one's authority, to fall from one's power.
 Անկանոն a. irregular, anomalous.
 Անկանոնութիւն s. irregularity, anomaly. [the apocrypha.
 Անկանոնական a. apocryphal; - գիրք, Անկաշառ, Անկաշառառու a. that does not take bribes, incorruptible, honest.
 Անկապ a. loose, untied, free.
 Անկապուտ, Անկապուելի a. that cannot be plundered or robbed.
 Անկասելի a. incessant, unceasing.
 Անկասկած, էջ a. sure, certain, indubitable.
 Անկասկած, Անկասկածելի, յԱնկասկածի, յԱնկասկածս, Անկասկածաբար ad. surely, certainly, doubtless.
 Անկասակ a. not in jest, serious.
 Անկատար a. imperfect, incomplete, defective, faulty; ad. imperfectly, incompletely, faultily; s. gr. imperfect tense.
 Անկատարած a. infinite, endless.
 Անկատարելութիւն, Անկատարութիւն

Անխառն *a.* unmixed, simple, pure.
 Անխառնութիւն *s.* purity, unmixed state; intemperance.
 Անխորհրդ *a.* sincere, ingenuous; loyal, faithful; simple, unadulterated; well disposed; *ad.* sincerely; loyally, faithfully, with simplicity, innocently.
 Անխորհրդ *a.* unruined, solid.
 Անխորհրդ *a.* without base or foundation; anchorless.
 Անխորհ *a.* not boiled, raw.
 Անխաւար *a.* clear, luminous, bright.
 Անխաւան *a.* incessant, unintermitted, nceasing, continual; unobstructed; *ad.* without opposition or intermission, constantly, incessantly, continually.
 Անխզեղ *a.* indivisible, infragible.
 Անխէթ *a.* unsuspicious; sincere.
 Անխիզ *a.* not scrupulous; unexceptionable.
 Անխիւ *a.* thin, uncompact, porous.
 Անխիւսկան *S.* Անխիւզ.
 Անխոր, *ից* *a.* unleavened, azymous, unfermented. [stitute.
 Անխնամ *a.* unprotected, forlorn, de-
 Անխնամակաւ *a.* that does not protect; unprotected, forlorn.
 Անխնամեմ, *եցի* *va.* to be careless.
 Անխնամութիւն *s.* carelessness, heedlessness.
 Անխնայ, *յ-*, *a.ad.* without compassion; indiscreetly, prodigally, profusely.
 Անխնայեմ, *եցի* *vn.* to be lavish, to be prodigal; to be void of compassion.
 Անխնայութիւն *s.* cruelty; prodigality, profusion.
 Անխնդիր *a.* unsought, unsearched.
 Անխնէմ *a.* imprudent, indiscreet; inconsiderate, unadvised, rash.
 Անխնէմաբար *ad.* imprudently.
 Անխնէմութիւն *s.* imprudence.
 Անխնդ *a.* that does not search or examine; unsought, unsearched; iuscrutable, unsearchable.
 Անխնարհելի *a.* that cannot be humbled, stern, undaunted: firm.
 Անխնաւ *a.* unmoist, dry.
 Անխնդ *a.* indefatigable; fresh, unfatigued; stubborn, obstinate; *ad.* indefatigably. [diment.
 Անխոյ *a.* without obstacle or impediment.
 Անխու *a.* not stolen, not purloined, not undermined, entire, perfect.

Անխոր, Անխաւարակ *a.* that does not wander; straight. [artless.
 Անխորամանկ *a.* ingenuous, naive,
 Անխորհուրդ *a.* inconsiderate, rash, imprudent.
 Անխորհուրդ, Անխորհուրդաբար *ad.* imprudently, inconsiderately, without reflection. [ness.
 Անխորհրդածութիւն *s.* thoughtlessness.
 Անխորհրդաւար, *այ* *a.* that does not keep secret, indiscreet.
 Անխորհրդաւարութիւն *s.* indiscretion.
 Անխորհրդութիւն *s.* inconsiderateness, rashness, temerity.
 Անխորհ *a.* without a bay.
 Անխորհելի *a.* inevitable.
 Անխոյ, Անխոյելի *a.* invulnerable.
 Անխոյսկութիւն *s.* invulnerability.
 Անխուզ *a.* indestructible; inconsiderate, blind, unthinking.
 Անխուշաւ *a.* intrepid, calm.
 Անխուզ *a.* unruffled, calm, peaceable.
 Անխուզ, Անխուզաբար *ad.* without perturbation. [lity.
 Անխուզութիւն *s.* calmness, tranquillity.
 Անխաւոր, յԱնխաւոր, Անխաւորաբար *a.* *ad.* indifferent; indiscreet; indifferently; indiscreetly.
 Անխարոյ *a.* without interval or intermedium. [cretion.
 Անխարութիւն *s.* indifference; indifference.
 Անխարայոյ, Անխարայութիւն *a.* disheartened, dispirited, cowardly.
 Անխարամ, Անխարամութիւն *a.* breachless, solid.
 Անխարատ, *ից*, Անխարատական *a.* undisciplined, irregular, licentious, incorrigible.
 Անխարատութիւն *s.* indocility; irregularity, licentiousness; incorrigibility.
 Անխու *a.* dumb; irrational.
 Անխուսանամ, *այցոյ* *vn.* to become dumb; to be dumb; to be silent.
 Անխուսութիւն *s.* dumbness; irrationality.
 Անխուսուն, *անոց* *S.* Անխու.
 Անծագելի *a.* that cannot be enlightened, dark, gloomy.
 Անծախ, Անծախական *a.* inconsumable; incombustible.
 Անծախաբար, Անծախապէս *ad.* without being consumed.
 Անծաղիկ *a.* that does not flower or blossom. [serious.
 Անծաղ *a.* that never smiles, grave,
 Անծաղածութիւն, *այ* *a.* that does not

Անծուժաբար *ad.* impatiently; intemperately.
 Անծուժանամ, *այցոյ* *vn.* to lose patience, to grow impatient.
 Անծուժելի *a.* intolerable, insupportable. [nent, intemperate.
 Անծուժիւլ *a.* impatient; incontinent.
 Անծուժիւլութիւն, Անծուժութիւն *s.* impatience; intolerance; incontinence, intemperance; immoderation, violence.
 Անծալիւ *a.* sorrowful, grave, serious (in countenance).
 Անծի, *անծոյ* *s.* nit. [curse.
 Անծալանութիւն *s.* malediction,
 Անծալեմ *a.* that bears a curse; that curses. [imprecation.
 Անծալութիւն *s.* malediction, curse.
 Անծալութիւն, Անծալութիւն *a.* loaded with curses; - առնել, to load with maledictions.
 Անծանեմ, *իծել*, Անծեմ, *եցի* *va.* to curse, to imprecate; to detaste, to loathe, to abhor, to forswear, to deny upon oath. [S. Անծալութիւն.
 Անծալաբար *a.* worthy to be cursed;
 Անծեալ *a.* cursed.
 Անծիւլ *S.* Անծալ.
 Անծիւլան *a.* unintelligible, inconceivable, incomprehensible.
 Անծիւլանութիւն *s.* unintelligibility; incomprehensibility.
 Անծիւլ *a.* foolish, senseless, insipid; irrational, absurd.
 Անծիւլաստեմ *a.* that does not love wisdom, ignorant; unphilosophical.
 Անծիւլաստեմութիւն, Անծիւլաստութիւն *s.* folly, senselessness, absurdity.
 Անծիւլ *a.* incomprehensible; insensible. [nothingness.
 Անծիւլ, *ընչից* *a.* pennyless, poor; *s.*
 Անծիւլան *a.* without a prince, - chief, - governor, in anarchy; vulgar, plebeian.
 Անծիւլանութիւն *s.* anarchy.
 Անծիւլ, *ից* *a.* not real, false; accidental.
 Անծիւլ, *ի* *s.* anise.
 Անծիւլ *a.* bodiless, deformed.
 Անծիւլ, *այ* *a.* unjust, iniquitous, wicked; injurious, offensive; perfidious, disloyal; false, illegitimate; tyrannical; *ad.* - յ-ի, յ-ս, unjustly, iniquitously.
 Անծիւլաստեմ *a.* that hates the unjust or the injustice.

Անիրաւացի *a.ad.* unjust; *ad.* unjustly.
 Անիրաւեմ, *եցի* *va.* to offend, to sin against, to wrong, to injure, to abuse, to hurt.
 Անիրաւիւմ, *եցոյ* *vn.* to be unjust, to be unrighteous; to sin, to fail in duty.
 Անիրաւութիւն *s.* injustice, iniquity; injury, wrong, offence, affront; trespass; oppression.
 Անիւլ, նուոյ, նուի, ուոյ *s.* wheel; - մեքենայի, *ի-* of a machine; - յետանի, grindstone; - խորակաց, jack; - սպալոյ, gig; - առաջակողման նաւին, capstan.
 Անիւլ *a.* without a tongue, dumb.
 Անիւլութիւն *s.* imperfection, fault; - հասակի, ամաց, youth.
 Անիւլ *a.* incomplete, imperfect.
 Անիւլ *a.* free from vexation, tranquil.
 Անծակեց, Անծորդ *a.* disjoined, separate; that cannot be united; virgin.
 Անլոյծ, լուծից *a.* indissoluble; insoluble.
 Անլոյս *a.* dark, obscure.
 Անլու *a.* disobedient. [pure.
 Անլուայ, Անլուաց *a.* unwashed, im-
 Անլուծական, Անլուծանելի *a.* indissoluble, incorruptible; insoluble, not to be decomposed; that cannot be deciphered. [ble.
 Անլուծից *a.* indissoluble, incorruptible.
 Անլուութիւն *S.* Անլուութիւն.
 Անլուսիւ *a.* moonless, dark.
 Անլու *a.* unheard of, new, extraordinary; deaf; disobedient; without news, - tidings.
 Անլուաբար, Անլուական, Անլուելի *a.* that never ceases to speak; incessant; *ad.* incessantly.
 Անլոյ *a.* deaf; disobedient.
 Անլուութիւն *s.* disobedience.
 Անլուարդ *S.* Անլու.
 Անլու *a.* infallible; sure.
 Անլուստեմ, Անլուստ, Անլուստական, Անլուստելի *a.* firm, unshakeable; indissoluble, incorruptible; inviolable.
 Անլու *a.* ripe. [peace, turbulent.
 Անլուապաւար *a.* that loves not
 Անլուաց *a.* without movement, stationary; indeclinable.
 Անլուեմ, *եցի* *va.* to be economical; to spare, to except; to respect; to preserve.
 Անլուութիւն *s.* economy; respect; exemption; preservation.

s. imperfection, incomplete state; defectiveness, want, faultiness.

Անկար a. seamless; not sewed: incapable, unable, weak, feeble, impotent; impossible; - է, it is impossible.

Անկարանամ, ազայ տ. to be unable, to be incapable, to be insufficient.

Անկարգ a. without order, in disorder, disorderly, irregular, confused, indistinct, not methodical; intemperate, inordinate, immoderate, excessive, licentious.

Անկարգ, յԱնկարգ, Անկարգաբար, Անկարգապէս ad. disorderly, out of order, in confusion, irregularly; inordinately, excessively, intemperately.

Անկարգեմ, էջի տ. to disorder.

Անկարգութիւն s. disorder, confusion, irregularity; inordinateness, intemperance, excess, immoderation.

Անկարէի S. Անհարէի.

Անկարեկան S. Անխոս.

Անկարեկիր, Անկարեկից a. incompassionate, cruel, inhuman; inflexible, inexorable.

Անկարեկցութիւն s. want of compassion, insensibility.

Անկարծ, Անկարծելի a. unexpected, unforeseen, extraordinary, unaccountable; յ-ս, ad. suddenly.

Անկարկամ, Անկարկամելի a. not mended, not repaired; irreconcilable.

Անկարող a. unable, feeble, incapable.

Անկարողանամ S. Անկարանամ.

Անկարութիւն s. impossibility; incapacity.

Անկարուս u. not indigent, not in want.

Անկարտաճեմ a. not compelled to move on the ground.

Անկարտուութիւն s. plenitude, fullness, abundance.

Անկաւոր S. Յանգաւոր.

Անկեանոց, աջ s. hospital.

Անկեպակարծ a. certain, sure.

Անկեղծ, էջ, Անկեղծական, Անկեղծաւոր, Անկեղծիկ a. sincere, candid, frank, ingenuous; true, loyal, faithful; ad. sincerely, ingenuously, candidly.

Անկեղծութիւն s. sincerity, candour; loyalty, fidelity; honour, truth.

Անկեղտ a. unsullied, pure.

Անկենդան a. lifeless, dead; cold, without ardour, - animation; inanimate; s. chem. azote.

Անկեր, Անկերակուր a. that does not eat; not eaten: that has nothing to eat, famished.

Անկերակրութիւն s. want of food; hunger: phthisis.

Անկերակ, Անկերակարան a. shapeless; unformed, imperfect; ugly.

Անկերակաբերի a. that cannot be figured; not to be described; unimaginable. [s. deformity.

Անկերակարանութիւն, Անկերակութիւն S. Անկերակ.

Անկէզ, Անկէզելի a. unburnt; incom-bustible. [panse, eternal.

Անկէտ a. without a point; without

Անկէզանոյ a. not fit to burn; that will not burn.

Անկէս a.m. unmarried.

Անկիր a. not subject to passions; impassive, incapable of suffering.

Անկիրթ a. uncultivated, uncivilized, unpolished; indocile, untractable.

Անկից a. not united, separate; not closed, not healed.

Անկիւն, կէանց s. angle; corner, nook; - շահապարհի, turning of the road; բութ - , obtus-angled, obtusangular; սուր - , acute-angled; - հասանել, S. Արան հասանել.

Անկիւնակալ a. angular; - վէմ, քար, corner-stone.

Անկիւնաչափ s. goniometer.

Անկիւնաչափութիւն s. goniometry.

Անկիւնաւոր a. angulous, angular.

Անկը S. Անգը and Անգը s. [lute.

Անկըմանամ, ազայ տ. to be dissipated.

Անկըրուի a. without incense, - oblation.

Անկընք, Անկընքելի a. not marked, unsealed: not baptized.

Անկընք, Անկընքելի a. that cannot be weighed; inestimable, incomparable.

Անկոխ, Անկոխելի a. untrodden, desert.

Անկողն, զնոց, նից, նաց s. bed; mattress; nuptial couch; - անպիտան, ա-

նարք, truckle-bed; խորշ անկողնոյ, alcove; դնել յանկողնի, ննջեցուցանել, to put to bed; գնալ յ- , ննջել, to go to bed; փետրակից - , feather-bed; յար-

գալից - , straw-bed; -ս արկանել, to make a bed; մնանել յ- , to go to bed; յանել յանկողնի, to get up; յարգա-

րել զ- , to make the bed; անկեալ դնել յանկողնի, to take to one's bed.

Անկողնագործ s. mattress-maker.

Անկողնակից s. bed-fellow.

Անկողնակցութիւն s. bed-fellowship.

Անկողնարկ լինիմ տ. to make a bed.

Անկողնապաւ, Անկողնապաւելի a. that cannot be plundered, not subject to devastation.

Անկոչ a. uncalled, not named; uninvited; - բազմակիւն, parasite, smell-feast, trencher-friend.

Անկոտոր a. infrangible, hard.

Անկործան a. not fallen; that cannot fall or be thrown down.

Անկորուս a. that cannot be lost, imperishable; ad. without loss. [weft.

Անկուած, ոջ s. weaving, texture;

Անկուածոյ, էջ a. woven.

Անկուծիւ s. fall, tumble; overthrow, ruin, subversion; degradation; cadence; վերադիւն - , second fall; relapse.

Անկուշեմ, էջի տ. to kick, to strike with the hind feet; to resist, to reject.

Անկուռ a. rough, rude, uneven, rugged. [rough.

Անկոխի a. not carved, unpolished,

Անկուշիւ a. without cries; unable to cry out.

Անկուռ a. without contention, - resistance, - quarrel. [ble.

Անկուռելի a. impregnable; invincible.

Անկուռի a. intestate.

Անկրակն a. impassive, insensible.

Անկրելի a. unable to bear; insup-

portable.

Անկրթական S. Անկիրթ.

Անկրթութիւն s. want of discipline,

indocility, rudeness.

Անկրոն, էջ a. irreligious.

Անկրոնութիւն s. irreligion.

Անկցորդ a. disjoined, separate; that does not participate, that takes no share.

Անկընքելի a. inflexible.

Անհագազ a. speechless; without aspiration; breathless. [indigest.

Անհալ a. not fusible; indissoluble;

Անհալաւորելի a. indisputable, irresistible.

Անհալաւորելի s. pacific conduct.

Անհալորդ, էջ a. that does not participate; incommunicable: that does not receive the communion.

Անհալորդական a. incommunicable.

Անհաշիւ a. unpleasant, disagreeable, offensive; disgusting; - իմ օրինա-

կաւ, disagreeable; - լինել, to displease; to disgust.

Անհաշիւամ, ազայ տ. to displease, to be disagreeable.

Անհամ, էջ a. insipid, unsavoury; nauseous, disgusting.

Անհամաձայն a. discordant, dissonant, incongruous; S. Անհամաձայն.

Անհամաձայնութիւն s. discord, dissension, misunderstanding; discon-

venience, incongruity, unsuitableness; S. Անհամաձայնութիւն.

Անհամանամ, ազայ տ. to grow insipid, to be nauseous, to be disgusting.

Անհամառու a. not brief, not concise, prolix.

Անհամար a. innumerable, infinite.

Անհամբաւ S. Վստահամբաւ.

Անհամբաւելի a. not divulged or made public.

Անհամբեր a. impatient; intolerant.

Անհամբերութիւն s. impatience; intolerance.

Անհամբար a. haughty, unsociable, reserved, austere, churlish, uncivil, morose, sullen, surly, harsh, forbidding.

Անհամեմատ, Անհամեմատական, Անհամեմատելի a. disproportionate; incomparable, unparalleled, matchless.

Անհամեմատաբար ad. incomparably, disproportionately.

Անհամեմատութիւն s. disproportion; inequality. [obscene.

Անհամեստ a. immodest, unchaste,

Անհամեստութիւն s. immodesty.

Անհամիմ S. Անհամանամ.

Անհամոզելի a. unpersuadable.

Անհամոռութիւն s. insipidity, ill flavour; nauseousness.

Անհայր a. fatherless.

Անհանգէտ a. not conformable, dissimilar, unequal; inconsequent, not inferible.

Անհանգիստ a. restless, fretful, agitated; turbulent, unquiet, tumultuous; ad. incessantly, always; - կալ, to fret, to be agitated, to fidget; - առնել, to fret, to agitate.

Անհանգիստութիւն s. disparity, inequality. [easiness; agitation.

Անհանգստութիւն s. inquietude, un-

Անհանգորտ a. fidgety, inquiet, noisy.

Անհանգորտութիւն S. Անհանգըտութիւն.

Անհանդերձ a. unclad, naked.

Անհանդուրժակ, Անհանդուրժական, Անհանդուրժելի a. intolerable, insup-

portable.

Անհանձար, *ից, ազ* *a.* foolish, imprudent, ill-advised. [dently.]

Անհանձարաբար *ad.* foolishly, imprudently. Անհանձարագոյն *a.* more or very foolish.

Անհանձարական *S.* Անհանձար.

Անհանձարութիւն *s.* folly, imprudence; insipidity, dulness.

Անհաշիւ *S.* Անհամար.

Անհաշա, Անհաշական, Անհաշտելի *a.* implacable, irreconcilable.

Անհաս, *ից* *a.* imperceptible, incomprehensible, inconceivable; unripe.

Անհասակայ, Անհասական, Անհասանելի *S.* Անհաս.

Անհասութիւն *s.* incomprehensibility; unripeness.

Անհաստատ *a.* inconstant, changeable, variable, alterable; fragile.

Անհաստատութիւն *s.* inconstancy, instability, mutability, frailty; fragility.

Անհատ, *ից* *a.* undivided, indivisible, inseparable; incessant, continual; *s.* individual, one, atom.

Անհատաբար *ad.* indivisibly, inseparably; individually.

Անհատական *a.* individual, atomic.

Անհատաշնոյ *a.* that flows incessantly.

Անհատուած, Անհատուածելի *a.* indivisible, inseparable.

Անհատութիւն *s.* inexhaustibleness; individuality. [payed.]

Անհատացումն *a.* that cannot be

Անհարազատ *a.* illegitimate, bastard, base-born, natural; altered, corrupted, false.

Անհարազատութիւն *s.* bastardy; falseness, alteration.

Անհարթ *a.* crooked, uneven, rough, rugged; awkward, rude, unpolished, coarse.

Անհարթութիւն *s.* unevenness, inequality of surface; want of politeness, rudeness, awkwardness, harshness, roughness, coarseness; - *օգոյ*, intemperance. [assured.]

Անհարթելի *a.* inevitable; fearless.

Անհարկ *a.* exempt from tax or impost.

Անհարսն, Անհարսնական, Անհարսնացեալ *a.* unmarried; whose marriage has not been consummated, virgin.

Անհարց *a.* without asking.

Անհաց *a.* without bread, - the means of subsistence.

Անհաւան, *ից* *a.* incredulous, who

makes difficulties; obstinate, stubborn, headstrong.

Անհաւանական, Անհաւանելի *a.* improbable, unlikely.

Անհաւանիմ, *եցոյ* *vn.* to differ in opinion, to disagree; to be obstinate; to disapprove, to disallow.

Անհաւանութիւն *s.* incredulity; disapprobation; obstinacy.

Անհաւասար *a.* unequal.

Անհաւասարապէս *ad.* unequally.

Անհաւասարութիւն *s.* inequality, disparity, disproportion.

Անհաւաստի *a.* uncertain, unassured, doubtful; contingent, casual.

Անհաւաստութիւն *s.* incertitude, doubt, uncertainty; contingency.

Անհաւատ, *ից* *a.* incredulous, unbelieving, infidel, irreligious; incredible; - *լինել*, to disbelieve.

Անհաւատելի *a.* incredible.

Անհաւատամբ, աջի, Անհաւատամամբ, *ացոյ* *vn.* to disbelieve.

Անհաւատարիմ *a.* unfaithful, disloyal, perfidious.

Անհաւատարմութիւն *s.* infidelity, disloyalty, treason, perfidy.

Անհաւատեմ, Անհաւատիմ *S.* Անհաւատամ.

Անհաւատութիւն *s.* incredulity, infidelity, irreligion.

Անհեղեղ, Անհեղեթ *a.* unfit, inept, foolish, absurd, fantastical, whimsical, grotesque, ridiculous, extravagant, silly, ill-shaped, ill-contrived, awkward; - *ս*, *ad.* absurdly, fantastically, ridiculously, awkwardly.

Անհեղեղութիւն, Անհեղեթութիւն *s.* absurdity, whim, extravagance; awkwardness, unfitness.

Անհեռ *a.* without vestige, untraced; - *աննել*, to annihilate; - *լինել*, to be annihilated.

Անհետացում, Անհետացումն *a.* that cannot be traced or investigated; impenetrable, inscrutable. [նել.]

Անհետամամբ, Անհետիմ *S.* Անհետ լիւ.

Անհերքելի *a.* irrefutable; undeniable, incontestable.

Անհզօր *S.* Անզօր.

Անհիմն *a.* without foundation, - base.

Անհիւլ, Անհիւլական *a.* sapless, marrowless; incorporeal, immaterial, spiritual.

Անհմուտ *a.* unpractised, untried, new, inexperienced, ignorant.

Անհմուտաբար *ad.* inexperienced, without ability, - knowledge of.

Անհմուտութիւն *s.* inexperience, unskilfulness, ignorance.

Անհնազանդ *a.* disobedient, refractory, rebellious; - *լինել*, to disobey.

Անհնազանդիմ, *եցոյ* *vn.* to disobey, to rebel. [transgression.]

Անհնազանդութիւն *s.* disobedience, Anհնար, *ից* *a.* impossible; - *ս մտա*

նել, to get embarrassed, to be entangled, to want resources, to be reduced to extremities, not to know what to do; - *իցն է*, it is impossible.

Անհնարաբար *a.* quite impossible; very difficult.

Անհնարաւոր *a.* impossible; imaginary; excessive, violent.

Անհնարիմ, *եցոյ* *vn.* to be impossible; to be irremediable, to be desperate.

Անհնարիւն *a.* *ad.* impossible; extremely difficult; insupportable, intolerable; extreme, violent, excessive, enormous, horrible, terrible.

Անհնարութիւն *s.* impossibility. [old.]

Անհոլութիւն *s.* act of never growing

Անհոլ, *աց* *a.* negligent, heedless, indifferent, inattentive; confident, sure; - *ս*, *ad.* negligently, carelessly; confidently; indifferently; - *ս կալ լի*

նել, to be negligent or indifferent.

Անհոլամամբ, *ացոյ* *vn.* to be neglectful, inattentive, indifferent.

Անհոլի *a.* without soul; spiritless; inanimate.

Անհոլութիւն *s.* negligence, heedlessness, carelessness, inattention, lethargy.

Անհոլով *a.* indeclinable.

Անհոլմ *a.* not agitated by the wind, calm, serene. [serenity.]

Անհոլմութիւն *s.* want of wind, calm, Անհովիւ *a.* without shepherd, untended.

Անհոռ *a.* without smell.

Անհուն *a.* not fordable; unfathomable, immense.

Անհուլ *a.* that does not approach, come near, touch; inaccessible; distant, far. [need of fire.]

Անհուր *a.* without fire; that has no

Անհաւասակ *a.* insubordinate; not subject. [tion.]

Անհաւասակութիւն *s.* insubordination

Անհպարտ *a.* not haughty, humble, unpretending.

Անհպարտութիւն *s.* freedom from pride, humility.

Անհպելի *S.* Անհուլ.

Անհրաժեշտ *a.* inevitable, indispensable, necessary; irrevocable; *ad.* indispensably, necessarily, inevitably, irrevocably.

Անհրաժանդ *S.* Անհիրթ.

Անհրաման *a.* without permission or licence. [seduce.]

Անհրապոյր *a.* that does not allure or

Անհրաւեր *a.* who invites nobody: *S.* Անհոյ.

Անհայն *a.* without voice; mute, without sound; consonant.

Անհայնութիւն *s.* loss of voice; aphony.

Անհանձիր, Անհանձրցիւթ *a.* indefatigable, diligent; *ad.* indefatigably, diligently.

Անհաւ, *աց* *s.* cavern, den, eave.

Անհաւախիւթ *a.* cavernous.

Անհեւաբործ, Անհեւակերտ *a.* not made by hands, natural, spiritual.

Անհեւն *a.* handless; without succour.

Անհեւնարկելի *a.* that cannot be taken in hand, extremely difficult; untractable. [wild.]

Անհեւնընդել *a.* untameable, savage, Անհեւնկալ *a.* helpless, without succour.

Անհեւնշատ *a.* that cannot reach or accomplish, incapable, unskilful.

Անհեւոց, *աց* *s.* towel.

Անհեւոցիկ *s.* napkin.

Անհել, *ից* *a.* unformed.

Անհեւանամ, *ացոյ* *vn.* to lose shape, to become deformed.

Անհիր *a.* unproductive, unfruitful; ungrateful, unthankful.

Անհիտ *s.* bot. fumitory.

Անհկաբեկ *a.* panting with desire, very desirous. [sirable.]

Անհկալի, Անհկական *a.* narrow; de-

Անհկակարօտ *S.* Անհկարեաց.

Անհկամ, *ացոյ* *vn.* to desire, to wish; to aspire to, to sigh for, to long for.

Անհկարեաց *a.* burning with desire, sighing after. [Անհկամ.]

Անհկանամ, *ացոյ* *vn.* to be narrow; *S.* Անհկանք *s.* lively desire, impatience; *անհկանօք*, *ad.* impatiently; *սպասել*

անհկանօք, to wait impatiently.

Անհկացուցանիմ, *ուցի* *va.* to reduce to extremities, to force; to narrow, to contract, to restringe.

Անձկութիւն *s.* narrowness, contractedness; pressure; constraint; anxiety, inquietude, chagrin, trouble, vexation, care, affliction, tribulation, anguish.

Անձն, ձին, ձանց *s.* person; hypostasis, personality; creature, being; soul; mind; heart; myself, thyself, himself; անձամբ, personally; անձամբ անձին, by one's self, personally; զանձամբ դառնալ, to turn back; զանձամբ արկանել, to put on; յանձին բերել, to imitate; յանձին ունել, to accept, to approve; չառնուլ յ-, to refuse, to deny; սիրէ նա զ-իւր, he loves himself; վասն անձին եւեթ տամ պատասխանի, I only answer for myself; երդնում յ-իմ, թէ այդ այդպէս է, on my soul, it is so; զգաստանալ յանձին, to revive, to recover one's senses; փոյթ ունի նա վասն անձին, he takes care of himself; անձին առնել, to commit suicide; ձեռն յանձին հարկանել, to boast of, to flatter one's self, to prick one's self; յ-առնել, to recommend, to confide; յ-լինել, to commend one's self, to have confidence in, to confide in, to be committed.

Անձադէզ, ոյ *a.* well formed, elegant, handsome, beautiful.

Անձազով *a.* boasting, blustering, swaggering.

Անձազովութիւն *s.* self-praise, vain-glory, arrogance; egotism. [self.]

Անձազաւ *a.* that condemns himself.

Անձադիր *a.* that gives bail for another, responsible.

Անձադիր S. Անձադիր.

Անձադրոյ *a.* that blames himself.

Անձախոս *a.* vain, presumptuous, haughty.

Անձակամ *a.* voluntary, with good will; free; -կամբ, *ad.* willingly.

Անձական *a.* personal; hypostatical; own. [accord.]

Անձակից *a.* unanimous, with one

Անձակործան, Անձակորոյս *a.* that ruins himself. [tuous, vain.]

Անձաւաճ, Անձաւաճոյ *a.* presumption, pride, vanity.

Անձաւաճութիւն *s.* presumption, pride, vanity.

Անձաւաճող *a.* unanimous, contemporaneous.

Անձամասն *a.* that betrays himself; -լինել, to betray one's self.

Անձանախամ *a.* that reproaches himself.

Անձանուէր *a.* self-devoted.

Անձանուիրութիւն, Անձանուիրումն *s.* self-devotion, self-sacrifice.

Անձապահ *a.* on guard, cautious; *s.* royal guard, body-guard; -լինել, to be cautious, to be on guard.

Անձապահապետ *s.* the commander or captain of the guard.

Անձապանծ *a.* boastful, full of vanity; -լինել, to be extolled.

Անձապաշտ *a.* that adores himself, interested, selfish, egoistical.

Անձապարար *a.* that pampers himself, dainty, delicate.

Անձապէս *ad.* personally; properly; hypostatically.

Անձապուր, Անձապուրծ լինել երթալ *vn.* to escape, to fly, to have a narrow escape, to run away.

Անձասէր *a.* selfish, self-interested; guilty of egotism; mild, courteous.

Անձասիրութիւն *s.* selfishness, self-love; egotism.

Անձասպան, աջ *a.* that has committed suicide; *s.* self-murderer.

Անձասպանութիւն *s.* suicide, self-murder.

Անձաւաճաւ *a.* that sells himself.

Անձաւաճ S. Անձաւաճ.

Անձաւաճող *a.* that burns himself.

Անձաւաճող *a.* that surrenders; abdicated, subject; determined, desperate; -լինել, to abandon himself, to be abdicated; to surrender, to capitulate; to refer.

Անձաւաճող *a.* ostentatious, pompous, full of affectation.

Անձաւաճողական, ուցի *va.* to be the vital or principal to an organized body, to animate; to vivify, to personify, to personate.

Անձաւաճող *a.* animated, alive, rational; personal; hypostatical.

Անձաւաճող *ad.* personally; hypostatically. [statistical.]

Անձաւաճողական *a.* personal; hypostatically.

Անձաւաճողական, եցի *va.* S. Անձաւաճողական.

Անձաւաճողական, եցի *vn.* to have a soul; to be animate; to live, to exist.

Անձաւաճողական *s.* personality; hypostasis; person.

Անձաւաճողական *a.* given to pleasure, to one's own comforts, lazy, dissipated; selfish; comfortable.

Անձաւաճողական *s.* dissipation; egotism,

Անձաւաճողական *s.* dissipation; egotism,

selfishness; comfortableness; անձրեղութիւն *s.* to live delicately.

Անձնեայ, Անձնեղ *a.* personable, of good appearance, tall, well made, fine limbed.

Անձնախնդր լինել, առնել *va.* to seek for quiet, tranquillity, ease, to look after one's interests; -առնել, to choose among men. [independent.]

Անձնախնդր *a.* free, that has freewill, Անձնախնդրութիւն *s.* freewill, choice, free agency, independence.

Անձնախնդր S. Անձնախնդր.

Անձնախնդրութիւն *s.* self-esteem, presumption. [negation.]

Անձնախնդրութիւն *s.* self-denial, ab-

Անձնախնդր, ձիկ, ձիկ *a.* narrow, strait; narrow passage, defile, strait, pass; desire, wish; -առնել, to desire, to wish.

Անձնախնդր, ի, ոյ, աջ *s.* rain; -լինել, to rain; -արտասուաց, a flood of tears;

յորդ-, violent, pouring rain; անձրեւաչափ (զործի), rain-guage.

Անձրեւաչափ *a.* beaten by the rain.

Անձրեւաբեր *a.* that brings rain, rainy.

Անձրեւաթաց *a.* wet with rain.

Անձրեւաթիւք *s.* drop of rain.

Անձրեւաթիւք *a.* that engenders rain; copious.

Անձրեւակ *s.* fine rain.

Անձրեւակաթ S. Անձրեւակաթ.

Անձրեւակաթ *a.* that gives or engenders rain.

Անձրեւակաթ *a.* rainy, that abounds in rain, formed from rain.

Անձրեւակաթ *a.* rainy. [rain.]

Անձրեւակաթ *s.* shower, violent rain.

Անձրեւակաթ, աջ *vn.* to fall like rain.

Անձրեւակաթ, -ք S. Անձրեւակաթ.

Անձրեւակաթ *s.* rain-guage.

Անձրեւակաթ *s.* rain-water.

Անձրեւակաթ *a.* produced by rain.

Անձրեւակ, եցի *vn.* to rain, to shower, to pour down; անձրեւէ, it rains.

Անձրեւակ *s.* anchovy.

Անձաւ *a.* inconvenient, unbecoming; -ս, *ad.* unseemly.

Անձաւաճ *a.* not brilliant, gloomy.

Անձաւաճ *a.* unrecognizable.

Անձաւաճ S. Անձաւաճ.

Անձաւաճ *a.* that fasts, fasting; without eating.

Անձաւ, ից *a.* ineffable, unspeakable.

Անձաւաճայթ *a.* without rays, -light. [prodigious.]

Անձաւաճայթ *a.* very wonderful, Անձաւաճայթ *a.* of wonderful grace,

very graceful, admirable; very abundant.

Անձաւաճայթ *a.* that has an admirable figure or appearance.

Անձաւաճ S. Անձաւաճ.

Անձաւաճութիւն *s.* ineffability; unspeakableness.

Անձաւաճ, Անձաւաճ *a.* unskilful, incapable; irreparable, irremediable.

Անձաւաճութիւն *s.* inability, incapacity.

Անձաւաճամ, աջ *vn.* to be incapable; to be without remedy, to despair.

Անձաւաճութիւն S. Անձաւաճութիւն.

Անձաւաճ *a.* without posterity; -առնել S. Անձաւաճ.

Անձաւաճ, եցի *va.* to destroy the race of, to extirpate the posterity of.

Անձաւաճ, Անձաւաճ *a.* incompressible.

Անձաւաճութիւն *s.* inaccuracy.

Անձաւաճութիւն *a.* inextricable.

Անձաւաճ *a.* gigantic, enormous, monstrous; grotesque, extravagant, absurd, ridiculous, unseemly.

Անձաւաճութիւն *s.* monstrosity, absurdity. [licious.]

Անձաւաճ *a.* not envious, not malicious.

Անձաւաճ, ից *a.* immortal.

Անձաւաճ *a.* that immortalizes, immortal. [ambrosia.]

Անձաւաճ *a.* immortal; -առնել, Անձաւաճ *a.* that does not taste death, immortal; that has a foretaste of immortality. [talized.]

Անձաւաճ, աջ *vn.* to be immortal.

Անձաւաճ S. Անձաւաճ.

Անձաւաճ *a.* to immortalize, to eternize.

Անձաւաճ *a.* that immortalizes.

Անձաւաճ *s.* immortality.

Անձաւաճ *a.* motherless.

Անձաւաճ *a.* without share or portion, that does not participate; bereft, destitute; -լինել, to be destitute, to be bereft; -առնել, to deprive.

Անձաւաճ, Անձաւաճ *a.* inaccessible, unapproachable.

Անձաւաճ, Անձաւաճ *a.* uninhabited; uninhabitable, desert, unfrequented, lonely.

Անմարդազորն *a.* more or very inhuman, - fierce, - unkind.

Անմարդանամ, ազայ *vn.* to be deserted, to be dispeopled.

Անմարդացուցանեմ, ուցի *va.* to depopulate, to dispeople, to desolate.

Անմարդի *a.* inhuman; unkind, uncivil, brutal; desert, uninhabited; - կացուցանել, դնել, to unman, to divest of humanity; to depopulate.

Անմարդութիւն *s.* depopulation; inhumanity, barbarity; incivility, brutality.

Անմարդ *a.* impossible; very difficult; indecent, unseemly; - է, it is not fit; it is impossible.

Անմարմին, Անմարմնաւոր *a.* incorporeal, immaterial. [մարմին.

Անմարմնական, Անմարմնային *S.* Անմարմնութիւն *s.* incorporeality.

Անմարս *a.* undigested.

Անմարսութիւն *s.* indigestion.

Անմարտ, Անմարտնչելի *a.* impregnable, invincible.

Անմաքոր, Անմաքրական *a.* impure, filthy, indecent, obscene, vile. [ly.

Անմաքրապէս *ad.* impurely, indecently.

Անմաքրասէր *a.* that does not love purity, uncleanly, filthy, indecent.

Անմաքրութիւն *s.* impurity, uncleanness, filthiness, indecency.

Անմեծար *a.* vile, abject, degraded.

Անմեծարդի *a.* who desires not honour or preferment.

Անմեծարդութիւն *s.* want of ambition, indifference to honour.

Անմեծարութիւն *s.* want of respect; - հիւրոց, inhospitality.

Անմեկին *a.* not clear, indistinct, not evident, not explicit, not plain: indivisible.

Անմեկնելի *a.* inseparable, indivisible; inexplicable, inexpressible.

Անմեղ, ի, ազ *a.* impeccable; innocent; harmless, silly; - կացուցանել, to acquit.

Անմեղաբար, Անմեղ *ad.* innocently.

Անմեղադիր *a.* that excuses, pardons; - առնել, to excuse, to pardon; - զանձն, to excuse one's self, to justify himself. [able.

Անմեղադրելի *a.* excusable, pardonable.

Անմեղադրութիւն *s.* excuse, apology.

Անմեղանամ, ազայ *vn.* to be innocent.

Անմեղանական *a.* impeccable; innocent.

Անմեղացուցանեմ, ուցի *va.* to acquit, to declare innocent, to clear.

Անմեղկելի *a.* not to be softened, hardhearted, inflexible, inexorable.

Անմեղութիւն *s.* innocence; impeccability.

Անմեռ *S.* Անմահ.

Անմեռուկ *s.* *bol.* purslain.

Անմեռնալի *a.* not to be accosted, inaccessible; untouched.

Անմի առնեմ *va.* to leave not one, to exterminate.

Անմիաբան *a.* discordant, different, dissonant, diverse, divided, not agreed, at variance, contrary; irreconcilable; - լինել, to differ, to disagree.

Անմիաբանիմ *S.* Անմիաբան լինիմ.

Անմիաբանութիւն *s.* discord, dissension, disagreement, difference, misunderstanding; - ձայնի, discordance, dissonance.

Անմիասնական *a.* discordant, incompatible, inconsistent.

Անմիասնականութիւն *s.* incompatibility, inconsistency.

Անմիջաբար, Անմիջապէս *ad.* immediately, directly.

Անմիջական *a.* immediate, direct.

Անմիջնորդ *a.* *ad.* without mediator.

Անմիս *a.* fleshless; without meat.

Անմիս *a.* mad, silly, brainless, senseless, stupid, foolish, irrational, crazy.

Անմիսիւթար *a.* disconsolate, inconsolable; *ad.* disconsolately.

Անմասցական *a.* inconstant, variable, uncertain, transitory.

Անմշակելի *a.* incapable of cultivation.

Անմոլար, Անմոլոր *a.* infallible, unerring; - աստեղք, fixed stars.

Անմոլորութիւն *s.* infallibility.

Անմոլորապէս *ad.* infallibly.

Անմոռանալի, Անմոռաց *a.* that does not forget; unforgotten; that cannot be forgotten; *ad.* without fail, infallibly.

Անմոռացութիւն *s.* eternal remembrance. [ken.

Անմուկ, մկնց *a.* indomitable, unbroke.

Անմուտ *a.* the entrance to which is shut; without entrance; impenetrable, inaccessible.

Անմուրուս *a.* beardless.

Անմունչելի, Անմունչ, մունչ *a.* mute, speechless; that will not speak.

Անմաբար *ad.* foolishly, stupidly, inconsiderately, ignorantly, rashly, madly.

Անմտազորն *a.* more or very senseless, - foolish, - stupid.

Անմտադիր *a.* inattentive, careless, inconsiderate, unmindful.

Անմտադրութիւն *s.* inattention, want of application, carelessness, inconsiderateness, inadvertence.

Անմտանամ, ազայ *vn.* to lose senses, to become crazy or stupid.

Անմոռութիւն *s.* madness, craziness, fatuity; phrensy; folly, silliness, imprudence, extravagancy, absurdity.

Անմորու, Անմորուս *S.* Անմուրուս.

Անյազ, ազ *a.* insatiable, greedy, gluttonous; - ուտել, to devour.

Անյազ, Անյազաբար *ad.* insatiably, greedily, gluttonously.

Անյազութիւն *s.* insatiableness, greediness, gluttony.

Անյալիւթ, Անյալիւթիւթ *a.* invincible, unconquered, insurmountable, ungodly.

Անյայտ, ից *a.* not evident, not manifest, obscure, hidden, secret; apocryphal. [re.

Անյայտազորն *a.* more or very obscure.

Անյայտեմ, էցի *va.* to annihilate; to hide.

Անյայտիմ, էցայ *vn.* to be annihilated, to vanish, to disappear.

Անյայտութիւն, Անյայտութիւն *s.* obscurity, occultness, secretness.

Անյանգ *a.* rhymeless.

Անյապալ *a.* prompt, diligent; *ad.* promptly, diligently, without delay.

Անյալորդ, Անյալորդակ *a.* unfavourable, unlucky, unfortunate, disadvantageous.

Անյալորդակ *a.* awkward, incapable.

Անյալորդակութիւն *s.* unskilfulness, awkwardness.

Անյալորդութիւն *s.* unfavourableness, unfortunateness, disadvantage.

Անյալորդ *a.* without successour, - succession; unchangeable.

Անյատակ, Անյատակելի *a.* bottomless; very deep.

Անյատակ *a.* improper.

Անյարդար *a.* unpolished, unfurnished, unprovided, unprepared, out of order; hard, cold, raw; կին - , slut.

Անյարիւր *a.* that cannot rise.

Անյարկ *a.* shelterless, without roof, houseless.

Անյարմար *a.* incongruous, unsuitable, unbecoming, not appropriate; un-

skilful, insufficient, incapable.

Անյարմարազիր *a.* that writes in an unbecoming manner; indecently written.

Անյարմարութիւն *s.* incongruity, impropriety; incapacity, insufficiency.

Անյաւ *a.* infinite, interminable.

Անյել, Անյելի, Անյելիկ *a.* immutable, unchangeable, constant.

Անյելաբար, Անյելապէս *ad.* immutably. [յել.

Անյելազրելի, Անյելադիմելի *S.* Անյելութիւն *s.* immutability.

Անյերկունալի *a.* indubitable.

Անյիշաւար *a.* that easily forgives, that does not bear malice.

Անյիշաւարութիւն *s.* forgiveness, amnesty, pardon. [rial.

Անյիշատակ *a.* forgotten; immemorable.

Անյիշատակութիւն *s.* forgetfulness.

Անյիշելի *a.* immemorable.

Անյիշողութիւն, Անյիշող *s.* amnesty.

Անյուշող *a.* unshakeable, firm, immovable.

Անյուշ *a.* inscrutable.

Անյոյս, յուսից, ազ *a.* hopeless, desperate, despaired of; unhopd, unexpected; *ad.* desperately; - առնել, to render hopeless; - լինել, to despair, to give way to despair.

Անյուշ *a.* forgotten; - առնել, to bury in oblivion. [rate.

Անյուշազորն *a.* more or very desperate, despaired of; unhopeful.

Անյուշանամ, ազայ *vn.* to despair.

Անյուշութիւն *s.* despair.

Անյոգ, Անյոգական, Անյոգաւոր *a.* inarticulate; not joined, simple.

Անյոգար *a.* without desire, - wish or inclination; involuntary, forced.

Աննախանձ *a.* not envious; liberal, generous; *ad.* without envy; generously, abundantly.

Աննախանձաւորութիւն, Աննախանձութիւն *s.* absence of all feeling of envy.

Աննահանջելի *a.* irrevocable.

Աննահանջաց *a.* unnavigable.

Աննենդ *a.* artless, guileless, sincere, upright, ingenuous; *ad.* artlessly, ingenuously.

Աննենդութիւն *s.* sincerity, simplicity, ingenuousness.

Աննենդործելի *a.* not susceptible; inefficacious.

Անհերքելի *a.* unpardonable; intolerable.

Անհերքուհի *S.* Անհմուտ.

Անհեցուկ *a.* without support.

Անհիազ *a.* not indigent; opulent.

Անհազաբար *ad.* abundantly.

Անհրէհ, Անհրէհէլ *a.* sleepless, watchful. [material.]

Անհիւթ, էջ, Անհիւթական *a.* im-

Անհիւթութիւն *s.* immateriality.

Անհկար *a.* without painting, figure or device; unformed, imperfect, shapeless.

Անհկարագիր, Անհկարագրելի *a.* indescribable. [superable.]

Անհկուհի *a.* invincible, tameless, in-

Անհման, էջ *a.* unlike, dissimilar, different; not uniform; incomparable.

Անհմանելի *a.* inimitable.

Անհմանութիւն *s.* unlikeness, dissimilitude, difference; unsuitableness, disproportion.

Անհշան, էջ *a.* without mark, - sign, - character; ignoble, unknown, obscure; - վարել կեանս, to leave retired. [ble.]

Անհշար, Անհշարելի *a.* unobserva-

Անհշուր *a.* without lustre, dull, gloomy, dark.

Անհորդելի *a.* irreparable.

Անհուազ *a.* inexhaustible.

Անհուաղ *a.* inextinguishable.

Անհուառ *S.* Անհուռ.

Անհուէր, ուիրաց, բէջ *a.* without offering; implacable, inexorable, cruel.

Անհուիրական *a.* that cannot be offered, not sacred, profane. [vain.]

Անհազ, էջ *a.* unprofitable, useless,

Անհազանդիր *a.* disinterested.

Անհազանդութիւն *s.* disinterestedness. [etc.]

Անհազասեր, etc. *S.* Անհազանդիր,

Անհազաւետ, Անհաշեկան, Անհայեկան *S.* Անհաշ.

Անհաշուութիւն *s.* unprofitableness, uselessness.

Անհաղտի *a.* free from dirt, clean; not contaminated, pure, clear.

Անհամադաղ *a.* unclouded, clear.

Անհարադիր *a.* uncompounded, simple.

Անհարծ, էջ *a.* immovable, fixed, stable, firm; not commutable; real, not personal.

Անհարծաբար *ad.* immovably, firmly.

Անհարծութիւն *s.* immobility, immovableness, stability, firmness.

Անշաւիղ *a.* pathless, trackless.

Անշեղ *a.* not oblique, straight, direct.

Անշէն *a.* uninhabited, desert.

Անշէր *a.* inextinguishable.

Անշորհ, էջ, աջ *a.* ill-favoured, disfigured, deformed; ungracious, ungraceful, unpleasant; unfortunate, unlucky; ungrateful, unthankful.

Անշորհակալ, Անշորհակալու, աջ *a.* ungrateful, unthankful.

Անշորհակալութիւն *s.* ingratitude.

Անշորհուութիւն *s.* deformity, ugliness, ill-favouredness; ingratitude.

Անշնական *a.* breathless, dead; inanimate, senseless.

Անշնամա՛, աջայ *vn.* to expire; to die; to commit suicide by suffocation.

Անշնացեալ *a.* asphyxiated. [late.]

Անշնացուցանեմ, ուշի *va.* to asphyx-

Անշնութիւն *s.* expiration, death; asphyxia.

Անշուկ, Անշուշ *a.* dumb with amazement, astonished, surprised; - լինել, to be astonished, to wonder; - լռութիւն, utter or profound silence. [seless.]

Անշունչ, շնչից, ոչ *a.* inanimate, senseless.

Անշուշտ *a.* incontestable, sure, certain, assured, infallible; *ad.* assuredly, incontestably, certainly.

Անշուք *a.* inglorious, unhonoured, ignoble, vile; ill-favoured, deformed; - վարել կեանս, to live retired.

Անշրթելի *a.* unchangeable; that cannot be overturned.

Անշիւթ, էջ *a.* *ad.* without confusion; unperplexed, not embarrassed; tranquil. [calm.]

Անշիւթութիւն *s.* imperturbability,

Անշնամա՛, աջայ *vn.* to become vile, to grow despicable; to grow ugly, to fade.

Անշնացուցանեմ, ուշի *va.* to disfigure, to deform, to spoil.

Անշուութիւն *s.* awkwardness, deformity, ugliness.

Անշուշթելի *a.* impalpable.

Անշորթ *a.* unbounded, unlimited, infinite.

Անիական, աջ *a.* without malice, not revengeful, not malignant.

Անիականութիւն, Անիականութիւն *s.* absence of maliciousness, freedom from revenge or hatred.

Անիորդ *a.* unpolished, uneven, rough.

Անիորդ, էջ *a.* unpitying, incom-

passionate, inhuman, barbarous, cruel, brutal.

Անիորդ, Անիորդաբար *ad.* cruelly, barbarously, atrociously; - չարչարել, to tyrannize.

Անիորդ, Անիորդելի *a.* implacable, severe, inflexible, inexorable.

Անիւթական *a.* unchaste, incontinent, impure, immodest.

Անաշանալի *a.* insanable, incurable.

Անառ *a.* without style, orderless, confused; - էմ, pellmell, promiscuously.

Անշրթ *a.* without force, feeble.

Անշրթ, նուշից, ուշուշ *a.* sweet, agreeable; հոտ - բուրբ, to give an agreeable odour; հոտ անուշից, perfume.

Անշրթ, ուշից *s.* sweetness, suavity.

Անուշայ, էջ *a.* untoward, rude, rough, rustic; uncivil, disobliging; awkward, unbecoming.

Անուս *a.* without branches; that does not rise or stir.

Անուս *a.* footless, apode; baseless; յանուսից *ad.* at the feet.

Անուսանալի անուս *va.* to walk on tip-toe; *vn.* to walk on the tip of one's toes. [dent.]

Անորակ *a.* without quality or accident.

Անորդի *a.* childless, heirless; steril, barren; - մեանել, to die without children.

Անորդիմ, էջայ *vn.* to remain without children, to lose one's children.

Անորդութիւն *S.* Անգաւակութիւն.

Անորիշ *a.* inseparable, indivisible.

Անորոշ *a.* that does not ruminate or chew the cud.

Անորոշ *a.* undetermined, indefinite, uncertain; vague, indistinct, confused; inarticulate; contingent.

Անորոշ, Անորոշաբար *ad.* indefinitely; confusedly, indistinctly; implicitly.

Անորոշութիւն *s.* indecision, indetermination. [wheel.]

Անուաձեւ, է *a.* in the shape of a

Անուանագիր *a.* that gives a name to, that names. [me to, to name.]

Անուանագրեմ, էջի *va.* to give a name.

Անուանագրութիւն *s.* nomenclature.

Անուանակիր *a.* that bears the name of another.

Անուանակից *a.* of the same name; homonymous. [call.]

Անուանակցեմ, էջի *va.* to name, to

Անուանակցութիւն *s.* denomination; nomenclature.

Անուանակցութիւն *s.* act of bearing the same name, homonymy.

Անուանակցեմ, էջայ *vn.* to share the same name. [թիւն.]

Անուանակցութիւն *S.* Անուանակցութիւն.

Անուանալուս *a.* that has many names.

Անուանորդ, աջ *a.* infamous, notorious; shameful, scandalous, disgraceful, vile; - առնել, to disgrace, to bring to shame, to dishonour.

Անուանորդութիւն *s.* defamation, discredit.

Անուանադիմութիւն *s.* metonymy, change of name.

Անուանեմ, էջի *va.* to name, to call, to denominate, to term.

Անուանի *a.* renowned, famous, illustrious; - լինել, to become illustrious.

Անուանում *s.* nomination. [ly.]

Անուաւոր *a.* that has wheels, wheeled; - նիւթ, էջ, թոյ, թոյ *s.* arm-pit.

Անուաւիղ *a.* crooked; indirect.

Անուաւիղ *ad.* indirectly.

Անուաւիղ, էջ *a.* incorrigible, perverse.

Անուն, նուան, ուանք, անց *s.* name; renown, glory, reputation, honour, title; - բայի, *gr.* nominative; noun, substantive; - չբայ, title. [etc.]

Անունագրեմ, etc. *S.* Անունագրեմ.

Անունակ *a.* that does not contain, that has not; poor, needy.

Անունգ. անեմ *va.* to destroy the name, the race. [macious.]

Անունիւղիր *a.* disobedient; contumacious.

Անունիւղութիւն *s.* disobedience; contumacy.

Անունոյ *S.* Անունակ.

Անունագիր *a.* inattentive.

Անունագր *s.* sal ammoniac.

Անունագրութիւն *s.* inattention.

Անունակ, աջ *a.* sweet, agreeable to the taste, savoury, delicate; benign, gracious.

Անունակամ *a.* sweet, savoury.

Անունակոտ *a.* sweet, odoriferous, delicate; - առնել, to perfume, to scent.

Անունակոտեմ, էջի *vn.* *S.* Անունակոտ առնեմ.

Անունակոտիմ, էջայ *vn.* to smell sweet, to be odoriferous.

Անունակոտութիւն *s.* sweetness of smell, perfume.

Անունաշաղկ *S.* Անունաշամ. [joy.]

Անունամոլութիւն *s.* mirth, gaiety,

Անայծառ, Անայծառելի *a.* that is not slippery; that does not stumble; firm, sure; infallible.

Անանձ *a.* without bridle, - reins; unbridled, unrestrained; unruly, ungovernable.

Անասուն, Անասունելի *a.* unshaken, immovable, firm.

Անաստ, Անաստելի *a.* ungovernable, unruly, disobedient, obstinate, incorrigible.

Անաստեմ, եղի *vn.* to disobey, to resist, to be refractory.

Անաստելի *s.* disobedience, contumacy, obstinacy. [for eating.

Անեղան *a.* without having a table
Անեղ *a.* steril.

Անեղին, Անեղինաւոր *a.* without seed; unfruitful, barren.

Անէր *a.* without love, - affection; cold, unfeeling.

Անին *a.* without nourishment.

Անիրելի *a.* who has neither lovers nor friends; antipathetic.

Անիրելութիւն, Անիրութիւն *s.* want of love or affection; antipathy.

Անիրա *a.* heartless.

Անխալ *a.* without fault; infallible, impeccable; *ad.* infallibly.

Անխալութիւն *s.* infallibility.

Անխուր *a.* without salary, unpaid, unrewarded.

Անկզնաբար *ad.* without beginning.

Անկզնական *a.* without beginning, that has existed from all eternity.

Անկզնակեց *a.* equally without beginning, coeternal.

Անկզնութիւն *s.* uncreatedness, eternal existence.

Անկիզն *a.* without beginning, eternal: baseless.

Աննունդ *S.* Անին.

Անովոր *a.* unaccustomed; unusual; strange, extraordinary, new; irregular.

Անուռ *a.* *ad.* hungry, unfed, troubled with hunger; fasting; without food; լինել կալ - to fast.

Անուռանամ, աջայ *vn.* to fast; to be hungry. [state.

Անուռութիւն *s.* hunger; fasting

Անուռ *a.* without mourning, - affliction.

Անուռ *a.* real, true, certain.

Անուրբ *a.* impure, unclean; unholy, profane.

Անպար, Անպարական, Անպարու-

լի *a.* infinite, interminable; perpetual, durable; inexhaustible.

Անպարութիւն *s.* inexhaustible state.

Անպի *a.* unscarred.

Անպաշակ *a.* docile, submissive.

Անպարուհ, ից *a.* without means, - property, poor. [poverty.

Անպարութիւն *s.* want of means,

Անպիւս *a.* irreproachable, unblemished, pure, blameless; *ad.* irreproachably. [ed.

Անպիւծ, Անպիւծական *a.* uncreated

Անպիւծելի *a.* infallible, sure, unerring, without mistake.

Անպին *a.* without breast or udder; without milk.

Անպայ *a.* uncertain.

Անպարութիւն *s.* incertitude.

Անպար *a.* unshadowed, unclouded, clear, light.

Անպարեղծ, Անպարեղծ *a.* evident, manifest; indelible.

Անպարեղծիւ *a.* glittering, luminous, brilliant, bright. [falsehood.

Անպարութիւն *s.* veracity, without

Անպարութիւն *s.* uncleanness, impurity. [ness.

Անպարութիւն *s.* good-humour, mild-

Անպար, Անպարելի *a.* inconsolable.

Անպար *a.* endless, eternal.

Անպար *a.* unsaleable.

Անպար, Անպարելի *a.* unbecoming, indecent, unsuitable, improper, unfit; dishonourable; - *ad.* indecently, improperly; dishonourably.

Անպարութիւն *s.* indecency, impropriety; deformity.

Անպարական *a.* unlimited, unbounded; incomprehensible.

Անպար, Անպարելի *a.* that cannot be repulsed or put to flight, invincible, impregnable.

Անպարական *a.* indefatigable; idle, lazy; *ad.* without fatigue.

Անպար *a.* uncultivated.

Անպար, ից *a.* inexperienced, rude, unpractised, unskilled, unexercised.

Անպարութիւն *s.* unskilfulness, inexperience.

Անպար *a.* unforeseen, unexpected; vile, without esteem.

Անպար *a.* without salary, unpaid; without merit or recompense.

Անպար, Անպարական *a.* invalid, null, illegal, insufficient; apocryphal; - առնել, to invalidate.

Անպարեղծ *ad.* illegally, insufficiently. [lity, illegality.

Անպարութիւն *s.* invalidity, nullity.

Անպար *a.* intrepid, fearless, courageous, bold; *ad.* intrepidly, fearlessly, boldly.

Անպարութիւն *s.* intrepidity.

Անպարեղծ *a.* without inspector, - superintendent. [out pretext.

Անպարելի *a.* inconcealable, without mantle.

Անպարելի *a.* without cloak or

Անպարեղծ *a.* illegible.

Անպարեղծ *a.* without title or inscription.

Անպար *a.* unwounded, invulnerable.

Անպար, Անպարելի *a.* exact, precise, perfect; *ad.* exactly, precisely.

Անպարութիւն *s.* exactness.

Անպար *a.* indisputable.

Անպար *a.* without pain, that has nothing to suffer. [nerable.

Անպար, Անպարելի *a.* invulnerable.

Անպար *a.* unwitnessed.

Անպար *a.* firm, determined, steady, resolute, invincible, inexpugnable.

Անպար *a.* invaluable; unpaid; infinite, endless.

Անպար *a.* harmless, innocent, innoxious; unhurt, undamaged, safe and sound; *ad.* harmly.

Անպար *a.* not liable to injury.

Անպար *a.* distrustful, suspicious; - լինել, to distrust, to suspect.

Անպարութիւն *s.* mistrust, diffidence.

Անպար *a.* out of danger, safe; unhurt, free from harm.

Անպար *a.* fat, plump.

Անպար *a.* untroubled, tranquil; *ad.* peacefully, quietly.

Անպարութիւն *s.* tranquillity, undisturbed state.

Անպար *a.* unfailing, punctual, exact, regular, correct, sure, certain; *ad.* without fail, punctually, precisely, exactly, correctly.

Անպարական, Անպարական *a.* unwearied; not tedious, not wearisome.

Անպար *a.* insupportable, intolerable, heavy, burdensome; incomprehensible, inconceivable.

Անպար *a.* without moisture, dry.

Անպար, ից *a.* rough, unpolished; hard.

Անպար, ի, աջ *s.* forest, wood; - փոքր, grove, copse, thicket; - թաւ,

thickest part of a forest; զբաղակաւ, ranger of a forest, forester.

Անպար *a.* brought up in a forest. [thick; bushy; woody.

Անպարական *s.* strong, tough;

Անպար, ի *s.* grove, thicket.

Անպարան *a.* become a forest, overgrown with wood.

Անպարական *a.* silvan. [forest.

Անպարան, աջայ *vn.* to become a

Անպարան *S.* Անպարան.

Անպար *a.* unwavering.

Անպարական *a.* indubitable, certain; *ad.* without doubt, - difficulty.

Անպար *a.* indifferent.

Անպարեղծ *ad.* indifferently.

Անպարեղծութիւն *s.* indifference; neutrality.

Անպար *a.* resolute, determined.

Անպար, Անպարական *a.* immaterial, incorporeal.

Անպարական *a.* moro or very absurd, - extravagant. [unskilful.

Անպարական *a.* ignorant, unlearned,

Անպարականութիւն *s.* unskilfulness, ignorance.

Անպար *a.* not confined to one place, uncircumscribed; absurd, extravagant; unbecoming, unsuitable.

Անպարական *a.* hard, inflexible.

Անպարական *s.* absurdity, extravagance, incongruity, unsuitableness, unfitness, impropriety.

Անպարական *a.* who does not aspire, unambitious; - աւագութիւն, not desiring honour.

Անպար, ից *a.* invisible; incomprehensible; - առնել, to neglect, to take no care of, to despise, to quit, to abandon.

Անպար *ad.* invisibly.

Անպարական *a.* formless, shapeless.

Անպարական, Անպարական *a.* invisible; incomprehensible.

Անպարական, եղի *va.* to neglect, to abandon, to slight; to connive at.

Անպարական *s.* invisibility; incomprehensibility; blindness; connivance.

Անպարական *a.* without master or governor; unassisted, forlorn, abandoned.

Անպարական *a.* which does not last, inconstant. [սերունդ.

Անպար *a.* free, independent; *S.* Անպարականութիւն, Անպարական *s.* anarchy, interregnum.

Անպար *ad.* *a.* thence; there; 'ի լեռնէ

-, from yonder mountain; *սասի և -*, from each side.

Անտի, *ից* *s.* the world to come; *pl.* the blessings of the world to come.

Անտիական *a.* young; childish.

Անտիա *a.* without type; unlike; shapeless, deformed.

Անտիս *S.* *Անտիական*.

Անտիքրիստոս *s.* antichrist.

Անտիքեդ *ad.* without deformity, - defect, perfect.

Անտիուր *a.* joyful, gay.

Անտկար *a.* strong, able.

Անտկաբար *ad.* inseparably.

Անտկելի *a.* inseparable.

Անտկորինելի *a.* indispensable.

Անտկոյմ *a.* of low birth, ignoble.

Անտուհ *a.* without habitation, houseless; *ad.* like a pilgrim.

Անտրուս *a.* joyful, cheerful; *ad.* without sorrow.

Անրակ, *աց* *s.* clavicle, collar-bone.

Անրական *a.* that relates to dreams; visionary.

Անյ *s.* abortive; Easter; *S.* *Անյք*.

Անյաղիր *s.* passport; - *տալ*, to give a -; *հաստատել զ-*, to vicer the -.

Անյական *S.* *Անյաղիր*.

Անյանել, *անյի տ.* to pass; to flow, to run; to pass away, to end, to cease; to pass over, to omit; - *զանցանել*, to exceed; to surpass, to excel; - *զբաւնիւ* *բաւ հրամանն*, to infringe, to transgress, to violate, to break; - *ընդ մէջ*, to cross; to pierce, to penetrate; - *վերստին*, to repass; - *ի տեղի պլլոյ*, to succeed; - *ընդստա*, to leap; - *արագ*, to hasten; - *զաւուրբք*, to grow old; - *չքաղի*, to be extinguished; - *ժամանակի*, to elapse; - *անցից*, to happen; - *յաշխարհէ*, to die, to expire; *հասաւնել* -, to cross, to traverse; - *բաւ չափի* *բաւ սահման*, to surpass, to exceed, to go beyond the limit; - *հապաճեալ զբազում իւրից*, to pass rapidly over many things; *սակաւ ինչ* - *բաւնիւ*, to speak briefly.

Անյասունի *a.* soft, affable.

Անյարան *s.* passage.

Անյաւ *a.* healthy, free from pain; insensible; *ad.* without pain.

Անյաւոր *s.* *a.* passenger, traveller; fugitive, transitory, perishable, temporal, frail, vain.

Անյաւորութիւն *s.* instability, frailty, vanity.

Անյաւութիւն *s.* health, freedom from pain; insensibility; apathy, inaction; impassibility.

Անյեալ *a.* passed; - *զաւուրբք*, old, advanced in age; - *ժամանակ*, the time past. [ter.]

Անյիկ *a.* passenger, traveller; *s.* East.

Անյիւր *a.* each, every.

Անյոյական *a.* transitive.

Անյորդ, *աց* *s.* passenger.

Անյութիւն, *Անյութիւն* *s.* journey, passage; transition.

Անյուկ *a.* open to the public, frequented by passengers; - *փողոց*, great thoroughfare.

Անյուցանեմ, *ուցի տ.* to pass, to cause to pass; to transmit; to dissipate, to drive away; to consume, to employ; to transport; to carry back; to pierce; to twine; to enchain; to omit, to pass over; to surpass, to excel; - *զմեղս*, to pardon sins; - *զաւուրբ զժամանակ կենաց*, to pass away the time, to live; - *զճրագ զհոգի*, to extinguish or put out the candle or fire; - *ընդ սուր* *ի սայր սուրբի*, to put to the sword; - *զբաւ փոխանակաւ* or *ի ձեռն դրամաւ* *փոխութեան*, to remit money, to send letters of change; - *զգաւակն*, to miscarry in child-birth; - *զանյուցանել*, to excel, to surpass; - *ընդ թիւ*, to count, to enumerate; - *զսասունի*, to appease anger; - *զքննութիւն իւր*, to pass one's examination; *չարիս* - *ընդ*, to hurt some one.

Անյուցեալ *a.* passed, transmitted; *s.* abortive child.

Անյոյութիւն *s.* modesty, chastity.

Անյք, *ցից* *s.* *pl.* passage, journey; pass, defile; street, lane; avenue; channel, canal; hole, opening; gate; accident, event; leap; flux; - *բնակարանաց սենեկաց*, gallery, corridor; - *ժամանակի*, space of time, lapse of time; - or *բերան անոթաց*, orifice; - *անց և անց առնել*, to pass, to go; *անց և դարձ առնել*, to come and go, to traverse; *բազում* - *անցին ընդ իս*, I have suffered much; *պատմելն իրեւոյց որ ինչ* - *ընդ իւրեանս անցեալ էին*, they told each other every thing that had happened them. [ble.]

Անյիսխուստ, *Անյիսխելի* *a.* inevitable.

Անյիակ *a.* unclosed, open.

Անյիաւ, *Անյիաւացի* *a.* inglorious, unhonoured, abject.

Անյիաւութիւն *s.* inglorious state, abject condition, vileness, baseness.

Անյիաւունակ *S.* *Անյիաւ*.

Անյիոյ *S.* *Անյիոյի*.

Անյիոյազդեղի *a.* immutable, not liable to change, invariable.

Անյիոյան, *Անյիոյանակելի* *a.* immutable, invariable. [replaced.]

Անյիոյանորդ *a.* which cannot be

Անյիոյելի *S.* *Անյիոյի*.

Անյիոյթ *a.* negligent, careless, inattentive, indifferent, indolent; - *անշնել*, *ընեւ*, to neglect, to slight.

Անյիոյութիւն *s.* negligence, carelessness.

Անյիործ, *ից* *a.* that does not put to the test; that is not tried or put to the test; inexperienced, untried, new; pure, chaste.

Անյիործութիւն *s.* want of temptation; inexperience.

Անյիութիւն *S.* *Անյիոյութիւն*.

Անյիուս *a.* not rotten, incorruptible,

not liable to decay.

Անյիոյի, *Անյիոյիական*, *Անյիոյիականի* *a.* immutable, invariable, unalterable, uniform, constant; *ad.* immutably, invariably.

Անյիոյիութիւն *s.* immutability, invariableness, constancy.

Անյիաւութիւն *s.* want of rottenness, incorruptibility.

Անյիւրանաւոր *a.* that cannot be ransomed or redeemed.

Անյեակ *a.* indestructible, indissoluble; insoluble; inherent; *ad.* indissolubly.

Անյեակութիւն *s.* indissolubility. [try.]

Անյեալաք *a.* without a city or country.

Անյեալաքազէս *a.* who does not understand politics.

Անյեալաքաւոր *a.* impolitic, uncivil, unpolite, uncourteous.

Անյեալաքաւորութիւն *s.* incivility, unpoliteness, rudeness.

Անյայլ *a.* that does not walk.

Անյանակ *a.* without measure or quantity.

Անյապքեղի *a.* intrepid, fearless, bold.

Անյաւա *a.* indigent, necessitous, poor, ferlorn.

Անյաւանամ, *ցայ*, *Անյաւամ*, *եցայ տ.* to be indigent, to be poor.

Անյաւութիւն *s.* indigence, poverty.

Անյաւելի *a.* inexpiable, irremissible, unpardonable.

Անյէն *a.* void of malice, not vindictive.

Անյթթելի, *Անյթթիթ* *a.* that does not wink the eye; *ad.* without winking, with fixed eyes.

Անյիւս *S.* *Անյաւանայր*.

Անյիւն, *Անյնեղի* *a.* inscrutable, impenetrable, hidden, secret.

Անյնութիւն *s.* inscrutability; want of examination.

Անյոյթ *a.* safe, secure.

Անյոյթութիւն *s.* security, safety.

Անյոյն *a.* awake, wakeful, sleepless, watchful; - *ընեւ*, *կալ*, to be awake; to be wakeful, sleepless.

Անյոյն *a.* without veil; without pretext, plain.

Անյոյնական *a.* helpless, succourless.

Անյոյնականիւ, *եցայ տ.* to be unassisted, to be helpless.

Անյոյն *a.* useless, fruitless, vain, unprofitable; *յու* *ad.* unprofitably, vainly.

Անյթ, *ոյ*, *ից* *s.* vase, vessel, pot; box; piece of furniture; tool, instrument; - *ք խոհակերպի*, kitchen-range, set of pots and kettles; *յու առնուլ*, *խնդրել*, to borrow; *յու տալ*, to lend.

Անյթագրութիւն *s.* angiography.

Անյթի *S.* *Անյթի*.

Անյթութիւն *S.* *Անյութութիւն*.

Անյութ, *ից* *a.* slender; rare; fine, subtle, thin, delicate; feeble, meager, lean; light. [very subtle.]

Անյութագոյն *a.* more or very thin, *Անյութեւ* *a.* that has light wings.

Անյութանան *a.* composed of thin or subtle particles.

Անյութամբին *a.* that has a body subtle, thin.

Անյութամբ, *ացայ տ.* to rarefy; to become thin; to be diminished; to waste; to become fine or subtle.

Անյութացանեմ, *ուցի տ.* to rarefy; to make thin; to lessen, to diminish, to subtilize.

Անյութեմ *S.* *Անյութացանեմ*.

Անյութիւ *S.* *Անյութամբ*.

Անյութութիւն *s.* subtilty, thinness.

Անյութն *a.* unjust, wicked; impious; untoward; illicit, base; prefane.

Անյութութիւն *s.* iniquity, malice; impiety.

Անյութաբար *ad.* illegally, unjustly.

Անյութակ *a.* unexampled, unparalleled, unequalled.

Անօրինեմ, եցի, Անօրինեմ, եցայ տ. to be iniquitous, to be unjust; to sin, to transgress.

Աշաղուրջ, Աշաղուրջ s. aurora, dawn, day-break; ընդ արշաղուրջն ad. at dawn, at break of day.

Աշակերտ, է, աջ s. disciple, student, pupil, scholar; foster-child; sectator, follower; - արուեստի, apprentice.

Աշակերտաբար ad. like a scholar or disciple.

Աշակերտակից s. fellow-student, companion, school-fellow, comrade.

Աշակերտանոց s. school.

Աշակերտասէր a. that loves his scholar or disciple.

Աշակերտեմ, եցի va. to have in tuition, to teach, to instruct.

Աշակերտութիւն s. pupillage; apprenticeship.

Աշակերտուհի sf. school-girl.

Աշակերտօրէն S. Աշակերտաբար.

Աշարայ, էջ s. bot. rye.

Աշատ առնեմ va. to give trouble, to fatigue, to harass, to incommode, to disquiet, to disturb; to torment, to plague, to rack; to weary; to importune, to pester; - լինել, to take trouble.

Աշատաժիր, Աշատախոյն a. active, diligent.

Աշատանք S. Աշատութիւն.

Աշատաշն, Աշատասէր a. laborious, active, diligent, industrious.

Աշատասիրաբար ad. diligently, carefully.

Աշատասիրեմ, եցի va. to labour diligently; to compose, to write.

Աշատասիրութիւն s. diligent labour, elaborate study, industry; work, production.

Աշատուոր a. s. that works, that labours; servant; - եղբայր, lay-brother.

Աշատեմ, եցի, Աշատեցուցանեմ, ուցի va. to fatigue, to trouble, to incommode, to disquiet, to disturb.

Աշատեցուցիչ, Աշատեցուցանող a. troublesome, tedious; which makes work, fatiguing.

Աշատիմ, եցայ տ. to work, to take trouble, to toil, to labour.

Աշատութիւն s. fatigue, trouble, labour, care, endeavour, effort; work, business; exercise; fabrication; - մտայ, stretch of the mind, intense application; աշատութեամբ ad. with difficulty, with great trouble.

Աշխար s. mourning, lamentation, complaint. [lamentation.

Աշխարհ, է s. a place for tears or Աշխարհաւոր a. plaintive, mournful, lamentable.

Աշխարեմ, եցի va. to complain of, to lament, to mourn, to deplore.

Աշխարհի a. deplorable, lamentable.

Աշխարհ, է, աջ s. world, universe; land, country, region; փոքր - , microcosm; հանդերձեալ - , the other world, future life; ընդ մոկնայն - , through all the world; - ամենայն, all the world or people, every body; ըստ - հանել, to expatriate, to exile; երանել, փոխել, յ-է, to go in the other world; գալ, յ-է, to be born, to come into the world; յաջա - է, in the eyes of the world; Թողուց - , to leave the world.

Աշխարհաբնակ a. that inhabits the world or a country; cosmopolitan.

Աշխարհագիր s. geographer; cosmographer; geography; cosmography, poll-tax; - առնել, to take a census.

Աշխարհագրոյժ առնեմ va. to proclaim every where or with a loud voice, to divulge, to noise abroad.

Աշխարհագրող a. published or that publishes throughout the world.

Աշխարհագով a. praised by all the world.

Աշխարհագովութիւն s. the reception of universal praise; universal praise.

Աշխարհագործ s. Creator of the world. [the world.

Աշխարհագործութիւն s. creation of Աշխարհագործման S. Աշխարհախումբ.

Աշխարհագունդ s. geographical globe.

Աշխարհագրական a. geographical.

Աշխարհագրութիւն s. geography; - բնական, physical - ; - քաղաքական, political - .

Աշխարհագրեմ, եցի տ. to observe or spy a country. [of warriors.

Աշխարհագոր a. composed of all sorts Աշխարհագորդ S. Աշխարհախումբ.

Աշխարհայր a. that fills the universe.

Աշխարհալոյս a. that gives light to all the world.

Աշխարհալուր a. heard throughout the world.

Աշխարհախորհ a. thought or done by universal consent.

Աշխարհախումբ a. in universal or general assembly; universal, general.

Աշխարհածանօթ a. acknowledged by all the world; notorious, manifest; - հրատարակութիւն, notoriety.

Աշխարհածուհի sf. empress, queen, princess.

Աշխարհածուփ a. that agitates or troubles the world; agitated or troubled in the world.

Աշխարհակալ, է, աջ s. conqueror; monarch, emperor, prince.

Աշխարհակալութիւն s. conquest.

Աշխարհական a. worldly, temporal; secular, lay; universal, general; s. lay or secular man; - առնել, to secularize; - փրփալ կորդ, a secular life.

Աշխարհականացեալ a. secularized; married.

Աշխարհականութիւն s. secular life.

Աշխարհակեաց a. secular, laical, temporal. [universe.

Աշխարհակեր a. that consumes the Աշխարհակերպ a. worldly, secular.

Աշխարհակեցոյց a. that saves, redeems the world. [world.

Աշխարհակիր a. that sustains the Աշխարհակոյս S. Աշխարհախումբ.

Աշխարհակործան, Աշխարհակորոյս a. that destroys the world.

Աշխարհակուլ a. that absorbs or swallows up the world.

Աշխարհակուր s. father of the world.

Աշխարհամած a. that surrounds all the world.

Աշխարհամար or Աշխարհամար s. list or register of the people, census of the population: a. that keeps the register of the people; առնել գիր զ-, to register the number of the people.

Աշխարհամէջ s. public square or place in a town or country.

Աշխարհամուռ a. open to public entrance, frequented, resorted to; - Դուռն, Court.

Աշխարհային a. worldly, profane; secular, lay, temporal.

Աշխարհանազ a. esteemed or respected by all men.

Աշխարհաշէն a. that causes a country to flourish; blooming, in bloom.

Աշխարհապահ a. that preserves the universe.

Աշխարհապատմ a. that relates from the creation of the world.

Աշխարհապարունակ a. that surrounds the world, (Ocean).

Աշխարհասէր a. worldly, attached

to the worldly vanities.

Աշխարհասիրութիւն s. love of the world.

Աշխարհաստեղծ, էջ a. that created the world.

Աշխարհավար a. political; secular.

Աշխարհավար լինիմ, Աշխարհավարիմ, եցայ տ. to live according to the rules of good policy; to live a secular life. [lar life.

Աշխարհավարութիւն s. policy; secular.

Աշխարհաստեղծ a. that takes care of the people.

Աշխարհաստարած a. spread throughout the universe.

Աշխարհաստեղծ a. that detests the world, that is not attached to the vanities of the world.

Աշխարհաստեղծ a. that has seen much of the world; known by all, notorious, public, manifest; - ցուցանել, to publish, to make known.

Աշխարհասէր s. master of the world, conqueror; prince. [victress.

Աշխարհասիրիկ sf. queen; princess, Աշխարհարար S. Աշխարհաստեղծ.

Աշխարհարարութիւն s. creation of the world.

Աշխարհացոյց s. map; համաշխարհ - , map of the world.

Աշխարհաւանդ, էջ s. public-house; pot-house; wine-shop.

Աշխարհաւանդիկ s. publican; tavern keeper. [the world.

Աշխարհաւեր a. that ruins, destroys Աշխարհաւարացացի s. cosmopolite.

Աշխարհիկ a. secular; lay, vulgar, popular; - լեզու, vulgar tongue.

Աշխարհօրէն ad. secularly; vulgarly; generally, universally. [tion.

Աշխարհում s. complaint, lamentation.

Աշխարհում a. reddish; of a fiery colour; - ձի, chesnut horse.

Աշխարհում a. ardent, spirited, lively, sprightly, mettlesome, fiery; a-droit, skilful; alert, vigilant; - ձի, a spirited horse.

Աշխարհում a. autumnal.

Աշխարհում s. vivacity, spirit, gaiety, sprightliness; rapture; mettle.

Աշխարհում a. autumnal.

Աշխարհում s. beginning of autumn. [the autumn.

Աշխարհում s. autumn; a. ad. of or in Աշխարհում, շուն s. autumn.

Աշխարհում S. Յաշար.

Աշտանակ, *ի, այ s.* candle-stick.
 Աշտանակամաղ *a.* hair on end, bristly.
 Աշտանակեմ, *եցի vn.* to be on horseback, to ride, to mount a horse; to break in a horse.
 Աշտարակ, *ի, այ s.* tower; donjon; watch-tower.
 Աշտարակագործ *a.* that builds a tower.
 Աշտարակագործութիւն *s.* construction of a tower.
 Աշտարակազարդ *a.* set round with towers or turrets, turreted.
 Աշտարակաձև *a.* which has the form of a tower, turreted.
 Աշտարակաշէն *S.* Աշտարակագործ.
 Աշտարակեալ, Աշտարակեայ *a.* having towers, set round with towers.
 Աշտեայ, Աշտէ, էկց *s.* pike; javelin, dart, lance.
 Աշտենաւոր *s.* lancer.
 Աշտիճան *S.* Ատիճան.
 Աշտուճ *a.* dry; - հաց, dry bread.
 Աշագար *a.* who has bad or sore eyes.
 Աշագեղ, *յ, Աշագեղեայ a.* that has beautiful eyes.
 Աշաղբը *a.* alert, sprightly, vigilant, active, gay; circumspect.
 Աշարժութիւն *s.* vigilance, circumspection; frankness; spirit.
 Աշակաբաւ *a.* that moves the eyes.
 Աշակէջ *s. pl.* space between the two eyes.
 Աշառանք *S.* Աշառութիւն.
 Աշառեմ, *եցի, Աշառեմ, եցայ vn.* to have respect to the appearance of persons.
 Աշառու, *ի, այ a.* that respects the appearance of persons, partial.
 Աշառութիւն *s.* respect of persons, partiality.
 Աշարձակութիւն *s.* look of love, longing eye, amorous glance, lust.
 Աշացաւ *a.* that has bad eyes: *s.* ophthalmia.
 Աշացաւութիւն *s.* complaint, pain in the eyes; ophthalmia.
 Աշացու, Աշիկայ *S.* Ձաշացու.
 Աշեայ, էկց *a.* that has eyes, that sees.
 Աշեղ, *ի, այ a.* that has a fine eye.
 Աշեր, Աշիկ, Աշկունք *S.* Աշք.
 *Աշիփիկ, *Աշիպուկ *s.* blindman's-buff.
 Աշոց *S.* Ամնաց.
 Աշք, աշաց *s. pl.* eyes, sight, look;

աշտ արձակել, արկանել, to cast eyes upon, to desire; ըստ աշտ գառել, to judge by first sight; յաջ գնել, to despise; առ աշտ հայել, to pay respect to persons; յաջաց երանել, to render odious; յաջաց երանել, to be in disgrace, to lose the good graces of any one; առ աշք, fantastical, fanciful, chimerical; visibly; առ աշք ինչ անել, երեւոյթ, spectre, phantom, ghost; vision, illusion; կալ աշաց, to become blind; թերաբաց -, half-closed eyes; յաջ գնել, to be bold, to brave, to defy; - յարաատու, tears in the eyes, weeping; զաշ ի վայր արկանել, to lower the eyes; զաւ աշաց *S.* Աշացաւ, - աւ թիւն.
 Ապա, եւ ապա *ad.* afterwards, then, immediately afterwards; consequently, in consequence; finally, at last; secondly; *conj.* then, therefore; առ յապա, one day, some day; for the future; յ-յա, առ ի յ-յա, henceforth, for the future; առ ի յ-յան յիշատակ, a monument for posterity, for the remembrance or memory; առ յ-յա *s.* the future; future things; յիշեալ, որդեակ, զառ յ-յան, remember, son, the future. [- reply.
 Ապաւան *a.* without reason, - answer, Ապաւանութիւն *s.* eulogy, praise.
 Ապաւայ, *ից, այց a.* that is to come, future, posterior.
 Ապաւովանք, Ապաւովութիւն *s.* blame, dispraise. [blame.
 Ապաւովեմ, *եցի va.* to dispraise, to Ապա եմէ *S.* Ապա եմէ.
 Ապաղէն *a.* unarmed; յ- մարտնչել, to fight without weapons.
 Ապա թէ *conj.* but if, if, in case that; - ոչ, if not, otherwise, else.
 Ապաթարց *s. gr.* apostrophe.
 Ապաթոյն *a.* without venom, - poison.
 Ապաթամ *a.* tardy, too late; out of season.
 Ապաթաման *a.* that comes or happens too late, tardy; out of season.
 Ապաթոյթ, Ժուժի *a.* intolerable, insufferable, insupportable: *s.* menses: blood, river or shedding of blood; ապաթիւ յարիւն յ- յ- թաւալիւ, յարիւն և յ- համակիւ, արեամբ և ապաթիւ թաւալիւ, to be bloody, stained with blood; ընդ արիւն և ընդ - գալ, ընդ քերտն և ընդ - գալ, to make great force,

to fatigue one's self to death; - բեւութիւն, intemperateness, violence.
 Ապալեր, Ապալերի *a.* desert, uncultivated. [one's hat.
 Ապախուրեմ, *եցի va.* to take off
 Ապախու *a.* vain, useless, neglected, slighted, forgotten; - առնել, to neglect, to forget, to slight, to violate, to infringe. [be ungrateful.
 Ապախտանամ, ապայ *vn.* to forget, to Ապախտարք, բաց *s. pl.* bad omen, sad destiny.
 Ապախտաւոր *a.* ungrateful.
 Ապախտաւորութիւն, Ապախտեք *s.* ingratitude. [glazier.
 Ապակագործ, *ի, այ s.* glass-maker;
 Ապակագործութիւն *s.* art of making glass; glass-house, glass-works, glass-trade; glazing, glazier's work.
 Ապական *a.* corrupted, corruptive.
 Ապականագործ *a.* that corrupts, corrupter, destructive. [tion.
 Ապականաւոր *a.* that likes corrupt-Ապականարար *S.* Ապականագործ.
 Ապականացու *a.* corruptible.
 Ապականեմ, *եցի va.* to corrupt, to spoil; to alter, to change, to falsify; to contaminate, to soil, to dirt, to spot; to cause to rot, to putrefy; to deform, to disfigure; to deprave, to seduce; to pollute, to profane; to poison, to infect; to vitiate; to debauch, to lead astray; - զիւրս, to deflower, to debauch; - զիւրս, to corrupt the heart; - զանիւր մորուաց, to shave; - զառուջութիւն, to ruin the health; - զբարս, to corrupt the morals; - զօդ, to infect the air; - զհամբաւ, to libel; - հրդ զերինս, to consume, to burn, to devour the mountains; - զխորհուրդս ուրուք, to render useless advice; - զմիաս, to seduce.
 Ապականիւմ, *եցայ vp.* to be corrupted, ruined, spoiled; to dirty one's self; - ընդ ումեք, to sin with some one.
 Ապականիւն *a.* corruptive, contagious, infectious.
 Ապականութիւն *s.* corruption; destruction, ruin; contamination, infection; depravity, perversion, degeneration; putrefaction, rottenness, sourness, staleness, rancidity; - կուրի, defloration, debauchment; անդի գուր անականութեան, sepulchre, tomb; - բարուց, corruption, depravation of morals or manners; յ- գնել, դարձու-

ցանել, կարգել, հարուցանել, *S.* Ապականեմ; յ- դառնալ, լինել, անցեալ գնալ, *S.* Ապականիւմ; ձեռն ապականութեան, the winter destroyer or spoiler.
 Ապակեայ, Ապակեղէն *a.* made of glass.
 Ապակի, կւոյ, կեաց *s.* glass; drinking-glass; bottle; - պատուհանաց, window-glass.
 Ապահար, *ից a.* menstrual; having menses: excrement: privy.
 Ապահարգան, *ի s.* repudiation, divorce; զեր, թուղթ - ի, act of divorce.
 Ապահարիւմ *S.* Ապահար.
 Ապահարի *a.* exempt from taxes; - առնել, to exempt one from taxes.
 Ապահարիւմ *S.* Ապահարի առնեմ.
 Ապահարիութիւն *s.* exemption, freedom from taxes, franchise, immunity.
 Ապահով *a.* sure, safe, assured; յ- ad. assuredly; յ-ս լինել, to be sure, to be certain.
 Ապահովանամ, ապայ, Ապահովիւմ, եւայ *vn.* to be sure, to be assured.
 Ապահովացուցանեմ, ուցի, Ապահովեմ, *եցի va.* to make sure, to assure; to give security for.
 Ապահովութիւն *s.* surety, security.
 Ապաշաւ *s.* repentance, regret; remorse; penitence, compunction, contrition; - առնուլ, զեղէ և - լինել, to repent, to feel regret.
 Ապաշաւանք *S.* Ապաշաւ.
 Ապաշաւեմ, *եցի va.* to regret, to repent of, to lament.
 Ապաշաւարեմ *s. pl.* penance.
 Ապաշաւարեմ, *եցի va.* to repent of, to regret.
 Ապաշաւարող *s.* penitent.
 Ապաշաւարողաշայ *s.* penitentiary.
 Ապաշաւարութիւն *s.* repentance, penitence; mortification.
 Ապաշորհ *a.* ungrateful; vain; vile, disagreeable.
 Ապաշորհութիւն *s.* ingratitude.
 Ապաշուք *a.* vile, base, abject.
 Ապա ուրեմն *conj.* then, therefore; ad. finally, at last.
 Ապառաժ, *ից s.* rock: *a.* rocky, rugged, hilly, stony; -ն Արաբիա, stony Arabia.
 Ապառաժաւ *a.* rugged, rough, stony, rocky.
 *Ապառիկ *a.* on credit; - գնել, վաւառել, to buy or sell on credit.
 Ապառնի, նույ, նեաց *s.* futurity; *a.*

future; - Ժամանակ բայից, gr. future tense.

Ապառուժ a. insolent, pert, bold, audacious; -u ad. insolently, pertly.

Ապաստան, և, այց s. asylum, refuge, place of safety, shelter; a. sheltered, placed under protection; - առնել, to confide, to intrust; to secure; - լինել, to take refuge; to confide, to trust, to be confident; յոգիս - լինել, յոգւոյն պարզել - լինել, to be in the last agonies, to be at the point of death.

Ապաստանապահ a. kept in a place of safety. [retreat.

Ապաստանարան s. refuge, asylum; Ապաստանեմ S. Ապաստան առնել.

Ապաստանիմ S. Ապաստան լինել. Ապաստանութիւն s. refuge, trust, confidence.

Ապառ S. Դէն.

Ապառուժ, Ապառուժիկ a. ignoble, obscure, low, plebeian.

Ապարահ S. Ապահար.

Ապարահանոց, Ապարահեղ s. privy.

Ապարահեղ s. excrement.

Ապարահիւ S. Ապահար.

Ապարանդարդ a. ornamented by palaces or mansions.

Ապարանդան, ևց, այց s. bracelet.

Ապարանդ s.pl. palace, court, regal mansion; house, dwelling.

Ապարասան, ևց a. unbridled, unrestrained, licentious, insolent, impudent. [bridled, licentious, insolent.

Ապարասանեմ, ևցի տ. to be un-Aպարասանութիւն s. insolence, effrontery, impudence, licentiousness.

Ապարժանեմ S. Մեծաբանեմ.

Ապարում s. border or edge of a tent or pavilion, fringe. [frontlet.

Ապարոշ, ևց s. turban, head-band, Ապարոշ, ցուցից s. index, sign,

mark; example, model; proof, argument, reason, evidence, testimony; demonstration; յայտնի -, evident proof.

Ապացուցական a. demonstrative.

Ապացուցանեմ, ուցի տ. to demonstrate.

Ապաւանդակ, այց s. cord, string, line.

Ապաւառ, այց s. excrement.

Ապաւարտակ a. dirty, unclean.

Ապաւեն, ևինի, նայց s. asylum, refuge, retreat; confidence, assurance.

Ապաւնեմ, ևցի, Ապաւնեցուցանեմ, ուցի տ. to confide, to attract.

Ապաւնիմ, ևցայ տ. to trust, to con-

fide, to rely; to take refuge, to take shelter.

Ապաւնութիւն s. refuge, resource; confidence, security.

Ապաքէն conj. then, therefore; perhaps; already; in effect, in fact, indeed, truly, really; - ցապաք ad. nevertheless, however, yet, notwithstanding.

Ապաքինացուցանեմ, ուցի, Ապաքինեմ, ևցի տ. to cure, to restore to health; to take away, to cause to cease.

Ապեհաղ S. Անիհաղ.

Ապերախ, ևց a. ungrateful.

Ապերախիմ, ևցայ տ. to be ungrateful.

Ապերախութիւն s. ingratitude.

Ապերասան, etc. S. Ապարասան, etc.

Ապեղակ s. brooch.

Ապիկած a. varnished.

Ապիկար a. impotent, weak, feeble.

Ապիկարութիւն s. impotence, feebleness.

Ապիկի s. varnish: S. Ապակի.

Ապիրաւ, ևց a. wicked, iniquitous, rascally, roguish, flagitious.

Ապիրատախոս a. slanderous.

Ապիրատութիւն s. wickedness, iniquity, malice, flagitiousness, villainy.

Ապիտեմ, ևցի տ. to dry salt-meat, to cure hams. [to wonder.

Ապշնամ, այցայ տ. to grow stupid, Ապշեցուցանեմ, ուցի տ. to astonish,

to surprise, to enehant, to enrapture, to amaze.

Ապշիմ, ևցայ տ. to be astonished, surprised, enraptured, amazed; to grow stupid. [by force.

Ապշուպեմ, ևցի տ. to seize; to take

Ապշութիւն s. astonishment, surprise, amazement, stupor; dulness, heaviness, stupidity; lethargy; յ- կործա-

նել, to hebetate; S. Ապշեցուցանեմ; յ- կործանել, ընկղմել S. Ապշիմ.

Ապուզնայ, ևց s. monkey.

Ապուխտ s. salted and dried meat; ham; -ք, pig-meat.

Ապուռ a. stupid, dull, heavy, foolish, silly; astonished, surprised, amazed;

յ- կրթել, հարկանել, արկանել, դարձուցանել, to strike with astonishment, to surprise, to amaze; յ- կրթել, հարկա-

նել, դառնալ, լինել, to be struck with astonishment, to be surprised, amazed, to wonder. [fish-hook.

Ապուռ, ապուռից s. booty, plunder:

Ապուր s. pottage, soup; nourishment: S. Ապուռ.

Ապուռեմ, ևցի տ. to plunder, to pilage, to ravage.

Ապապարեմ, ևցի տ. to recommend.

Ապստամբ, և, այց a. rebellious, disobedient, refractory, contumacious, factious, seditious; -ք, conspirators; ժողով, միաբանութիւն -այց, conspiracy.

Ապստամբական a. insurrectional.

Ապստամբեմ, ևցի, Ապստամբիմ, ևցայ տ. to rebel, to revolt, to mutiny, to conspire; - ի հաւատոյ, to apostatize, to abjure religion.

Ապստամբեցուցանեմ, ուցի տ. to excite to sedition, to stir up to rebellion, to cause to revolt.

Ապստամբող S. Ապստամբ.

Ապստամբութիւն s. rebellion, revolt, mutiny, sedition, faction, revolution.

Ապսակ, այց s. slap, box, tap; - ածել, հանել մատուցանել, to slap; - առնուլ, ըմպել, ուտել, to receive a box on the ear.

Ապսակալից, Ապսակակոծ առնեմ տ. to slap, to buffet. [on the ear.

Ապսակառու, և a. that gives a box

Ապսակեմ, ևցի տ. to box, to slap, to cuff.

Ապրանք, նայց s.pl. life, duration of life; ոչ լինել ապրանայ, to be in a dying state, to be dying.

Ապրեմ S. Ապրելում.

Ապրեցուցանեմ, ուցի տ. to deliver, to set at liberty; to save, to preserve.

Ապրեցուցիչ a. that saves, preserves, delivers.

Ապրիլ, Ապրիլ, և s. April.

Ապրիմ, ևցայ տ. to live; to obtain freedom, to escape, to fly. [տաքս.

Ապրիլում, շիկ, շիկ s. silk; S. Մե-

Ապրուստ s. livelihood, subsistence, maintenance, provision.

Ապրում S. Բաղամուն.

Ապրիմ S. pail, vessel to hold water. [ful.

Ապրիմաւոր a. illegal, illicit, unlawful.

Աջ, ոյ, ու a.s. right; right hand; ընդ աջ, to the right; աջը ձեռամբ

յաջողակ, right-handed; յաջմէ և յաջմէ, յաջող և յաջողակ, to the right

and left, on each side; - թեւ բանակի, right wing of an army; - հաւանութիւն

առ կարկառել ումք, to offer one's hand, to consent; յ- և յաջեակ, right or wrong.

Աջակից a.s. coadjutor; assistant, helper; confederate.

Աջակից S. Աջակողմ.

Աջակողմեան a. to the right, on the right side; յ- դասու, to the right.

Աջակողմ s. right side, right hand; - նուռ, starboard; յաջակողմեան, to the right.

Աջակոյս S. Աջակողմ.

Աջակցեմ, ևցայ տ. to aid, to assist, to succour; to league, to confederate.

Աջակցութիւն s. coadjuvancy; aid, assistance, succour; confederation, league, alliance.

Աջահամբոյր s. kissing of the hand; homage; compliments.

Աջեայ, հայք or աջիք, ևայց, ևայց: S. Աջակողմեան.

Աջող, etc. S. Յաջող, etc.

Առ, ևց s. taking, capture, seizure; plunder, pillage; - աւար, - և ապուռ

S. Աւար; յ- յապուռ, ad. plundering, sacking, pillaging.

Առ pr. at; near; among; in comparison of; with regard to; relatively to;

during, in, under; against; with; towards; next to; by; for; on; in presence of, before; առ իմ է յամենայն

Ժամ, he is always near me; արդարա-

ցուպիք զնա առ հօր իւրում, make excuses for him to his father; ալէպք քո

ոչինչ են առ իմում, your misfortune is nothing in comparison of mine; զնայց

առ դուքս, he is gone to the duke; առ Հայս և առ Յոնս, among the Armenians and Greeks; ոչ է նոյնպէս առ Անգլիա-

ցիս, it is not even among the English; սակաւ ինչ է այդ առ պարտեքս զոր

ոչինչ առ քեզ, it is little in comparison of what I owe you; յարգոյ՝ մեծա-

րու է առ ամենեւին, he is respected by all men; կայթել or խայտալ առ ինդու-

թեան, to leap for joy; պարտ է լինել ազնուաբարոյ առ անձն և առ այլ, it is

right to respect one's self as well as others; առ բարեկամս ոչինչ զնա, I

keep him for my friend; նստել, բազմել առ ումն or առ ումք, to sit down

near any one; առ Թագաւորութեամբ Տրդատայ, under the reign of Tiridates;

առ ի տեսնել զնա, to see him; առ արտաքս, on the outside; առ երկ,

near, towards; առ երկրաւ, on the ground; առ այր, to each person, a-

piece; առ չարութեան, for malice, through malice; առ աշի, երկիւղի, for

or through fear; առ նովին ժամանակաւ, at that time, then.

Առաքաւոր, էջ, այգ s. curtain, veil, net; pretext; nuptial couch: gynaeceum: bed-curtain; pavilion, sail of a ship; մանկունք -ի, young persons that accompany the bridegroom, par-nymphs; - պարզել, վերացուցանել, to sail; իջուցանել, to strike sail.

Առաքաւորակաւ, այգ s. mar. sail-yard. [sail.]

Առաքաւորածեւ a. in the shape of a Առաքաւորածիգ a. that draws the curtain; that veils; that sets sail.

Առաքաւորանութիւն a. given to the nuptial couch.

Առաքաւորասպաս a. for the service of the nuptial room.

Առաքաւորափակ a. veiled, covered with a veil or curtain.

Առաքաւորմ, էջի va. to veil, to cover with a veil or curtain; to cloak under a pretence, to mask; to set sail, to make sail, to sail. [ascribe.]

Առաքելմ, էջի va. to attribute, to Առաքելմ, էջի va. to prefix, to put before; to set, to apply, to put, to join, to add; to establish, to appoint, to make.

Առաքելութիւն, Առաքելութիւն s. ap-position, addition; proposition.

Առաքելութիւն կոխել առնել ճարկանել va. to trample under foot.

Առած, էջ s. adage, proverb, saying, aphorism, sentence, apophthegm; axiom, maxim, general proposition, rule, principle: oracle.

Առակ, այգ s. proverb, adage; figure, enigma; parable, simile, allegory; apologue, fable; spectacle; -աւ, proverbially; առ -է, to be exposed to public laughter or contempt; յ-ս առ, to expose to public attention or censure; յ-ս, - նշանակի լինել, to be exposed to public view, to lay open to public contempt; ըստ -ին, according to the proverb; - արկանել, -օք խօսել, to tell a proverb, parable, fables; to proverb; to give an enigma or charade to guess or divine; յ-ածել, to give an example, to quote; յ-գալ, յ-ս լինել, to become proverbial or a proverb.

Առակաբան a. that speaks in proverbs; fabulist.

Առակաբանմ, էջի va. to proverb, to speak proverbs; to speak figuratively.

Առակաբանութիւն s. figurative discourse, parable; enigma.

Առակագիր a. that writes proverbs or moral fables.

Առակագրութիւն s. book of proverbs or moral fables; the act of writing fables.

Առակախօս, etc. S. Առակաբան, etc.

Առակական a. proverbial; enigmatical.

Առականմ, էջի va. to expose to public notice: to conceal, to hide; to dissemble, to play the hypocrite.

Առականք s.pl. ignominy; private parts, nakedness.

Առակարկաւ, այգ a. who propounds enigmas; who talks in proverbs.

Առակաւոր S. Առակական.

Առակեմ, էջի va. to allegorize, to make use of parables; to confront, to compare, to resemble; to expose to public censure.

Առակութիւն s. simile, allegory, parable; public censure. [poise.]

Առակութիւն, Առակութիւն s. counter-Առակութիւն a. mysterious; - ճրագման, վարդապետութիւնը հաւատոյ, e-minent, sublime, mysterious dogma.

Առակական a. elastic.

Առակութիւն s. elasticity; spring.

Առակութիւն s. menses.

Առ ալիմ S. Ալիմ.

Առանձին, Առանձինն a. peculiar, singular, special; insulated; solitary, lonely, obscure; specific; - յատկութիւն, speciality; ad. particularly, especially, expressly; singularly, specifically, narrowly; apart, in reserve, secretly, aside, separately, solitarily.

Առանձնախօսութիւն s. soliloquy.

Առանձնական a. peculiar, singular; lonely, solitary; own.

Առանձնականութիւն s. peculiarity; propriety; solitude.

Առանձնակեաց, էջից a. solitary.

Առանձնակեցութիւն s. solitude, state of living alone. [withdraw.]

Առանձնամ, այցլ v. to retire, to Առանձնաւորութիւն s. prerogative, privilege, exemption, immunity.

Առանձնասէր a. that loves the solitude. [proprie.]

Առանձնաւորմ, էջից v. to be ap-propriety.

Առանձնաւորութիւն s. singularity; propriety.

Առանձնաց s. solitude, monastery.

Առանձնութիւն s. solitude, retreat.

Առանց pr. without, except, save; - իմ, without me.

Առանցանմ, էջի v. to lose one's head, to rave, to talk nonsense; to surpass, to go to extremes.

Առանցանք, Առանցիկ a. false, feigned, imaginary, fabulous. [sage.]

Առանց, էջի s.pl. axis; pivot; pas-Առանց a. distinct; ad. distinctly.

Առաւար, այգ, Առաւարին a. stony, rugged, craggy, uneven, rough; s. rug-ged or rough road.

Առաւ, ոյ, Առաւջ s. front, head; arm, division, branch; -բ գետոյ, arm of a river; յ-ոյ er յ-ոյ կողմանէ, before, in front, at the head of; դ-ս ունել, առ-նու, to obviate, to be beforehand, to prevent; - նաւու, head, prow, bow of a ship; - զօրաց, division of forces; ընդ - գնալ, ելանել, to go to meet.

Առաւարդ S. Յաւարդաւ.

Առաւարդաց S. Յաւարդաց.

Առաւարդ a. placed before, set be-fore, proposed.

Առաւարդմ, էջի va. to set before, to place before, to propose; to intend, to design.

Առաւարդութիւն s. proposition, eb-ject; purpose, resolution.

Առաւարդ, Առաւարդ s. joint, com-missioner, assessor: S. Առաւարդ.

Առաւարդութիւն s. assistance, joint-commission: S. Առաւարդութիւն.

Առաւարդութիւն s. front, fore-part.

Առաւարդաց, այգ s. vanguard, van; guard; - նաւաց, pilot, steersman.

Առաւարդաւ, էջի s. outpost, out-guard.

Առաւարդեմ, էջի va. to propose, to offer; to propose for consideration.

Առաւարդութիւն s. proposition, pro-posal, project, question; establishment, introduction, motion; arrangement; theme; problem; discourse; -բ, pre-mises.

Առաւարդ, այգ a. proposed; prece-dent, prior, first; -բ, first-fruits.

Առաւարդութիւն s. proposition, proposal; first-fruits.

Առաւարդ, էջի s. offering.

Առաւել, դԱռաւել ad. before; դա-ռաւել անկանել, to go to meet (a per-son), to advance before (the enemy).

Առաւելութիւն a. present.

Առաւել pr. ad. before, in presence of,

in front of, opposite; forward; - իմ, before me, in my presence; դնալ - , to go before, to precede; - առնել, դնել, արկանել, to prepose, to assert, to pro-ject, to offer, to represent, to produce to decree, to exhibit; to explain, to declare; - կալ, to present one's self, to appear; to resist, to oppose; - կայ, v. imp. which is or are in front, forward, before; որ -ս կայ խրատ, the present maxim; կամքն - կան ինձ, I have the will before me; ինձ չարն - կայ, the ill is near me; զոր առել կայ մեզ - , what we have to say; ամենե-յուն մեզ յանդիման լինել կայ - , it is necessary for us all to appear before.

Առաւելից, էջ a. present; near, clo-se; s. assistant; - արի, the current year; - ամիս, present month; յ- շա-բաթու, in the next week; - լինել, to be present, to interpose; յերեսուն - ամեան, the thirtieth inst.; յ-ան ad. for the future, henceforth.

Առաւելիցութիւն s. presence, assi-stance, intervention.

Առաւին, ջնում, ջնու, ջնուց a. first; prior, antecedent; ancient, pri-mitive, chief; previous, original; pre-cocious; in the first place; -բ, s. ance-stors, predecessors; the ancients; - , յառաջմէ, յառաջում ad. before, at first.

Առաւնապտուղ S. Առաւնապտուղ.

Առաւնապտուղ a. that is created first.

Առաւնապտուղ, այգ a. first.

Առաւնորդ, է, այգ s. author, creator; captain, chief, conductor, guide, escort,

director, guardian, rector: ordinary, principal, provost, overseer, prelate,

superior, father; - կարգել, to set over.

Առաւնորդական a. belonging to a prelate: that conducts, that regulates.

Առաւնորդապետ s. chief of authors or prelates.

Առաւնորդաւորութիւն s. immodera-te thirst of dignity or power.

*Առաւնորդաբան s. residence of a prelate, - presbyter or ordinary.

Առաւնորդեմ, էջի v. to conduct, to lead, to guide, to command, to head,

to rule, to govern, to direct, to escort, to accompany.

Առաւնորդութիւն s. conduct, com-mand, governance, direction; provost-ship, prelature. [primacy.]

Առաւնութիւն s. antiquity, priority,

Առաջ *ad.* forward, before; - *կողմանի*, in front of, in presence of; - *քան* *pr.* before.

Առասան, *ից, այ* *s.* packthread, string; waxed thread; rope, cord, line; thread.

Առասանեմ, *եղի* *va.* to tie with string; to cord.

Առասանութիւն *s.* name, title; diction, elocution; tale, recital.

Առասպել, *այ* *s.* fable, fiction, tale, romance, novel; apologue; mythology; enigma.

Առասպելաբան, *ից* *a.* *s.* narrator, fabulist; mythologist; romancer; quack, story-teller.

Առասպելաբանեմ, *եղի* *vn.* to tell tales, to talk nonsense.

Առասպելաբանութիւն *s.* tale, fable, story; tales, idle talk; quackery, romancing; mythology.

Առասպելագիր, Առասպելախօս *S.* Առասպելաբան.

Առասպելական *a.* romantic, fabulous.

Առասպելապատում *a.* who tells idle stories, novelist, who spreads news; fabulist; fabulous.

Առասպելարկու *S.* Առասպելաբան.

Առասպելեմ *S.* Առասպելաբանեմ.

Առասպելորէն *ad.* fabulously.

Առաստաղ, *ի, այ* *s.* ceiling, roof; floor; garret. [canopy.

Առաստաղակալ, *այ* *s.* wainseot; Առատ, *ի, այ* *a.* abundant, superabundant, copious; rich, full, plentiful; liberal, generous; simple, plain, clear.

Առատաբախ *a.* who gives or distributes bountifully, liberal, generous.

Առատաբախութիւն *s.* generosity, liberality, abundance. [fertile.

Առատաբեր *a.* fruitful, abundant,

Առատաբերութիւն *s.* abundance, fertility. [ly, abundant.

Առատաբուխ *a.* that flows copiously.

Առատագութ *S.* Բազմագութ.

Առատահոս *S.* Առատաբուխ.

Առատաձեռն *a.* liberal, generous, bountiful: *ad.* plentifully, liberally, abundantly.

Առատաձեռնեմ, *եղի* *va.* to give bountifully, liberally, to gratify, to favour.

Առատաձեռնութիւն *s.* liberality, generosity, bounty, munificence, favour, gift, privilege.

Առատաձիր *a.* who gives liberally; that is given abundantly, abundant, copious.

Առատամիտ *a.* liberal, noble, generous, magnanimous; ingenious, intelligent.

Առատամտութիւն *s.* generosity, liberality; abundance, fertility of mind, intelligence.

Առատանամ, *այ* *vn.* to abound, to increase, to augment; to overflow; to run over: to be bountiful, generous; to be proud; to be angry, to be in a passion. [առտաձիր.

Առատաշնորհ, Առատապարզ *S.* Առատապէս *ad.* abundantly, superabundantly, copiously, plentifully, liberally, greatly, nobly, richly, splendidly; profusely; fruitfully.

Առատապէս *S.* Առատաբախ.

Առատապոկ *ad.* abundantly, superabundantly, copiously, plentifully, liberally, greatly, nobly, richly, splendidly; profusely; fruitfully.

Առատապոկ *S.* Առատաբախ.

Առատապոկեմ, *ոչ* *va.* to fill, to heap up; to augment.

Առատութիւն *s.* abundance, plenty, superabundance, exuberance, copiousness; fulness, repletion; fertility, fecundity; *անչափ* -, profusion. [cord.

Առատուկ, Առատիկ, *ոկայ* *s.* small Առարկական *a.* objective. [end.

Առարկայ, *ից* *s.* object; subject; aim; Առարկանեմ, *արկի*, Առարկեմ, *եղի* *va.* to object, to oppose.

Առարկու, *այ* *s.* antagonist, adversary, rival, opponent.

Առարկութիւն *s.* objection; proposition; purpose.

Առաւել, *աւ, զք, ուք* *a.* redundant, superfluous, excessive; transcendent: - *ad.* more, rather; too much; - *եւ*, more, over and above, besides, so much, the more; - *քան*, more than; - *քան զ-*, - *ազոյն*, more and more, too much; - *եմ, լինիմ, գտանիմ* *S.* Առաւելում.

Առաւելաբանութիւն *S.* Աւելաբանութիւն. [dition, apposition.

Առաւելաբանութիւն *s.* increase, addition, apposition.

Առաւելազանց *a.* excessive, exaggerated. [geration.

Առաւելազանցութիւն *s.* excess, exaggeration.

Առաւելահաշիւ *a.* admirable, excellent, magnificent, superb.

Առաւելապէս *ad.* principally, especially, chiefly, rather.

Առաւելաբաւ *a.* greedy, eager; avaricious.

Առաւելում, *եղի* *va.* to favour, to advantage; to increase, to augment, to enlarge, to grow, to multiply, to accumulate, to amass; to raise, to enhance.

Առաւելում, *եղի* *vn.* to grow, to increase, to augment; to abound, to superabound, to overflow; to be redundant; to overcome, to surpass, to exceed, to excel, to predominate, to prevail; to remain.

Առաւելութիւն *s.* growth, increase, addition, augmentation, redundancy, superabundance, superfluity, exuberance, diffusion, transcendence; enhancement of price; excess; prerogative, distinction, superiority.

Առաւել *or* Առաւել *ad.* in vain.

Առաւել *s.* bladder.

Առաւել *a.* diurnal, daily.

Առաւել, *ոչ* *s.* morning; *որոյն* -, forenoon; *ընդ -ն, ընդ -ս, the -; ընդ -ս ընդ -ս*, every -; *յառնել ընդ -ն, զազաւ ընդ -ն*, - *առնել*, to rise early or betimes; *յ-է մինչեւ ցերեկոյ*, from - till evening. [get light.

Առաւելում, *այ* *vn.* to dawn, to dawn.

Առաւելան *a.* morning, early; - *ժամերգութիւն*, matins.

Առաւելում *S.* Առաւելում *առնեմ.*

Առաւելին *a.* morning, early; *յ-ն* *ad.* every morning. [the morning.

Առաւելու, *ոչ* *ad.* very early in Առաւելայ, *եղի* *a.* envoy, messenger; apostle; emissary; missionary.

Առաւելաբար *a.* apostolically.

Առաւելաբար *a.* who does or lives after the manner of the apostles; - *մատեն*, the Acts of the Apostles.

Առաւելախօս *a.* that is said or spoken like an apostle.

Առաւելական *a.* apostolic.

Առաւելակից *s.* companion of the apostles, - of mission.

Առաւելան *a.* who has the sign of the apostles; who performs miracles like the apostles. [of the apostles.

Առաւելաշնորհ *a.* who has the gifts Առաւելապէս *s.* chief of the apostles.

Առաւելաւանդ *a.* that is founded or transmitted by the apostles, apostolic.

Առաւելութիւն *s.* mission; apostleship. [of an apostle.

Առաւելութիւն *sf.* who fills the office Առաւելորէն *ad.* after the manner of the apostles, apostolically.

Առաւել, *եղի* *va.* to send, to dispatch, to expedite; *անդրէն* - to send back, to return.

Առաւելաբար *ad.* virtuously; bravely, courageously.

Առաւելաբար *a.* more or very virtuous; very courageous.

Առաւելաբար *a.* who acts virtuously or bravely; virtuous; courageous.

Առաւելաբար *a.* adorned with virtues, virtuous. [or bravery.

Առաւելակից *a.* companion of virtue Առաւելանամ, *այ* *vn.* to labour, to strive, to take pains, to have or show bravery; to be virtuous.

Առաւելան *a.* virtuous, brave.

Առաւելասէր *a.* who loves virtue or bravery, virtuous.

Առաւելաբան *s.* place for the practice of virtue or bravery.

Առաւելաբանեմ, Առաւելեցուցաւ *եմ, ոչ* *va.* to render valiant, to inspire courage; to render virtuous.

Առաւելի, *նոր, նայ* *a.* valiant, courageous; virtuous, honest.

Առաւելում *S.* Առաւելում.

Առաւելութիւն *s.* valour, bravery; virtue, probity; goodness; politics, government; conduct, behaviour.

Առաւելուայ *a.* who teaches virtue; who is taught by virtue, virtuous.

Առաւելորէն *S.* Առաւելաբար.

Առաւել, Առաւել *a.* sender.

Առաւել *s.* mission, emission.

Առաւել, *բերի* *va.* to bring, to carry; to present, to offer.

Առաւել *s.* pattern, sample, specimen. Առաւել *a.* broker, agent.

Առաւել, *եղի* *va.* to propose, to set over; to put, to insert; to suppose, to believe.

Առաւել, *այ* *s.* pole (of a coach).

Առաւելանիւ *a.* dissolvable; explicable; that dissolves; that explains.

Առաւելանիւ, *ծի* *va.* to undo; to untie, to dissolve, to ruin; to explain an enigma.

Առաւելան, *ոչ* *s.* dissolution; explication; enigma, proverb; - *ս արկաւել*, to propose an enigma or charade, to tell a parable, to proverb.

Առաւել *S.* Երբ.

Առաւել *ad.* when? until when?

Առաւել *ad.* towards the evening.

Առաւել *S.* Երբ.

Առաւել *S.* Երբ.

Առաւել, *այ* *s.* rape, abduction; - *անիւ* *S.* Առաւելում.

Առաւելում, *եղի* *va.* to rap, to seize, to carry off.

Առաւելութիւն *S.* Առաւելում.

Առեւանջայ առնել S. Առեւանգել.
Առեւանջայ առնել. to take away, to carry off.

Առէջ, Առէջ, էջ, էջ s. chain (threads stretched lengthwise on a weaver's loom).

Առնիքեր pr. ad. near, next, close, contiguous, nigh, beside; նստել - ումք, to sit near some one; դիտել - , to observe closely; - ինչ, near me; կալ'ի սպասու - ումք, to serve some one; գայ - , he comes near; առն նորա է - ինում, his house is close to mine; լինել - , to be near or close; բնակէ նա - այն ինչ պալատի, he lodges quite close to such a palace; - կալ, to attend, to be present, to wait; - դնել, to put, to place near, to join.

Առնիքերակայ a. s. assistant.

Առնիքերակացութիւն s. presence.

Առնիկենում: էջի va. to throw, to push; to despise, to abandon.

Առթեմ, էջի va. to occasion, to cause, to produce, to engender.

Առժամակալ a. new found, recent, new fashion.

Առժամայն a. recent, new; ad. presently, immediately; soon, forthwith, directly, suddenly; առժամայն, at present, now; for the present.

Առժամայն s. pl. the present world, things temporal; the moderns.

Առժամանակի մի S. ժամանակ.

Առժամանակեայ a. temporal, perishable; provisional.

Առժամայն, Առժաման S. Առժամանակեայ.

Առժամ մի S. ժամ.

Առ'ի pr. to; from; for; by; towards, with respect to; in order to; - նոս, to them; - մէջ, from us; - սրբել, in order to purify; - յիշատակ, for the memory, for the remembrance; - չգոյե, not having, because he had not; - մահ վերաւորեալ, wounded to death or mortally wounded; - մահ մեղանջել, to commit a deadly sin; - հօրէ, from the father; paternal; - չգիտել, ignorantly; - զարդ, ornamental, by way of ornament.

Առիդած, աջ s. apron.

Առիթ, առիթայ s. occasion, opportunity, concurrence; subject, cause, matter, motive, convenience, conjuncture, object. [cause or reason?

Առ իմ, Առ իմ ad. why? for what

Առ'ի յետոյ s. pl. things past.

Առ'ի ներքոյ pr. under.

Առ ինչ ad. how? why? for what cause? - էջէ ինչ, no matter to me! what does it matter to me? - էջէն այն ամենայն, of what use is all that?

Առինչ, առնչից S. Առնչութիւն.

Առնչութեան S. Առնչական.

Առիւծ, ոյ or ու, ոյ or ուց s. lion; մատակ - , lioness; կորիւն - ու, lion's whelp, young lion; մանչիւն, մանչել - ու, roaring, to roar.

Առիւծաբար ad. lionlike.

Առիւծախոտ s. bot. an evergreen shrub. [bles an ape.

Առիւծակապիկ s. lion that resembles.

Առիւծակորիւն s. lion's eub, lion's whelp. [like a lion.

Առիւծանամ, աջայ տ. to become

Առիւծանման, Առիւծապես S. Առիւծաբար.

Առիւծասիրտ a. lion-hearted.

Առիւծացուցանեմ, ուցի va. to make to become like a lion.

Առիւծենի s. skin of a lion.

Առիւծոսկր s. bone of a lion.

Առլեզ S. Յարալեզ.

Առլի a. full, replete, brimful.

Առլում, լլի va. to fill, to fill to the brim, to brim.

Առիւթեմ S. խթեմ.

Առկախեալ a. suspended, in suspense: hung up, pendulous, declivous.

Առկայանամ, աջայ տ. to settle, to fix, to determine. [fix, to constitute.

Առկայեմ, էջի va. to establish, to

Առկայծիմ, էջայ տ. to flame very little, to be nearly extinguished.

Առ հասարակ a. common, general, universal; ad. generally, universally.

Առհաւատչեայ, չէից s. earnest, earnest money; pledge, essay, token, sign, testimony.

Առձայնեմ, էջի va. to call.

Առձայնութիւն s. appeal, call, voice.

Առձեռն a. ready to the hand, handy, manual, portatif; s. in part payment, on account; - տալ, to give in part payment; - բաւարան, pocket dictionary.

Առձեռնպատրաստ a. ad. prompt, ready; imminent, threatening; evident, clear, manifest; promptly, quickly; - դրամ, ready money, cash.

Առյապայ ad. in future, henceforth; - բ, S. Ապապայ.

Առն, ունք, ունց s. he-lamb.

Առնաբար ad. manly, vigorously.

Առնազգեստ a. that wears a man's dress.

Առնազէն s. armour; a. armed.

Առնակերպ, Առնաձեւ a. manly, virile; manly figure.

Առնակին sf. married woman.

Առնակնութիւն sf. condition of a married woman. [thed.

Առնակոյս sf. an affianced, betrothed.

Առնամուկ, etc. S. Արուագէտ, etc.

Առնանոց s. men's room or dwelling.

Առնապատկեր s. figure or statue of a man.

Առնապես S. Առնաբար.

Առնայի a. manly, masculine; - անդամ, s. genitals.

Առնելի a. feasible; making, maker.

Առնելիք s. pl. actions, acts, deeds.

Առնեմ, արարի va. to make, to do, to form, to produce, to compose, to fabric, to operate, to act, to render, to commit, to effectuate, to execute, to cause; - յունչ, to create; - վերստին, to remake; կին - , to marry; ատելի - , to make odious; բարեք, չարեք առնէք, yo do well, - ill; բարի; չարիս, հիւսս - ումք, to do good, ill, wrong to some one; ինչ ոչ արարի քեզ, I have done nothing to you; զինչ - էջէ զոյր, what to do with that? չգիտեմ որպէս - , I do not know how to do that; չգիտեմ զինչ - , I know not what to do; ձայն - հաւուց, the singing of birds; - ողջակեզ, to sacrifice, to immolate; ինդիր, մոռացումն, յիշատակ, ծառայութիւն, դարձակիւն, դատաստան, վախճան - , to seek; to forget; to remember; to serve; to assail; to judge; to finish or end.

Առնէա, նիտայ s. dormouse.

Առնի a. virile; - անդամ, genitals.

Առնիսութիւն s. espousals, nuptials.

Առնութիւն s. virile mind, bravery, strength of mind, courage; virtue.

Առնում, տուի va. to receive, to take, to accept, to admit, to collect, to welcome; to reap, to derive, to gather; to have, to occupy; to take away, to carry off, to ravish, to rob; - վերստին, to retake; - ապուսկ, to receive a box on the ear; - զատամուշ, to set the teeth on edge; - արմատ, to take root; - զգրում, to surround, to enelope; - երգ, to sing; է մէջ - , to encompass;

խորհուրդ - , խորհուրդ'ի մէջ - , to consult, to deliberate; է միտ - , to conceive, to comprehend, to understand; to learn by heart; խումբ - , to assemble; մեղս - , to sin, to be culpable; է բաց - , to subtract, to take away; to remove; սուգ - , to mourn, to be afflicted; առիթ - , to take the opportunity, to profit by it; - ընդ կատակս, to take a thing in jest; կասկած - , to suspect; - է կին, է կնութիւն, to marry; - ողջին հրաժարական, to take leave of, to bid adieu to; - օրինակ, to take example; շունչ - , to breathe; զէն - , to take arms, to arm one's self; մարմին - , to incarnate, to be incarnate; ծագումն - , to take birth, to shoot out; առնորդ առնէր զք, how I should wish that some one had done it!

Առնական a. relative.

Առնակից a. correlative.

Առնչութիւն s. relation.

Առողանեմ, էջի va. to pronounce words regularly: to sprinkle, to wet.

Առողանութիւն s. prosody; pronunciation.

Առողեմ S. Առողանեմ.

Առողում s. watering, sprinkling.

Առող, աջ, էջ, ոյ a. healthy; alive, vivacious; salubrious, wholesome; valid, entire, complete, perfect. [some.

Առողջագոյն a. very or more whole.

Առողջամիտ a. who is in his senses, whose judgement is sound; lively.

Առողջամտութիւն s. good sense, reason, sensibleness.

Առողջանամ, աջայ տ. to be cured, to heal, to recover health.

Առողջարար, է, աջ a. healthy, salubrious, salutary.

Առողջացեայ a. cured; նորոգ - or թերառողջ, convalescent.

Առողջացուցանեմ, ուցի va. to cure, to heal, to restore to health or to life, to resuscitate; - զմիտ, to undeceive.

Առողջութիւն s. health, life; salubrity, healthfulness; cure, recovery of health; յ- ձեր, to your health! Հաստախլ յառողջութեան, to be convalescent, to return in health; քեզու, տկար, յեղեղուկ - , a delicate, feeble, wavering health; պահպանել զ- , to keep one's health; խանգարել զ- , to destroy, to ruin the health; զօրանալ տակաւ յ- , to be convalescent.

Առողջ a. young, blithe, lively, gay, brisk.

Առոյգաբարձ *a.* whose haunches are young, that has firm hips.
 Առոյգանամ, աջայ *vn.* to grow young, to become young again.
 Առոյգանմ *a.* young, robust.
 Առոյգացուցանեմ, ուցի *va.* to make young, to make look younger.
 Առոյգութիւն *s.* youth, bloom, growing young again; prime of life, vigour.
 Առջողի *ad.* privately, apart, separately.
 Առու, էջ, ոյ *s.* trench, channel; brook, small stream of water; հեղուհ հոսել -ս արտասուաց, to shed tears profusely.
 Առուակ, աջ *s.* rivulet.
 Առուակարկաչ *a.* that runs like a rivulet with a great noise.
 Առուահանք *s.* channel, aqueduct.
 Առուամէջք *s.* trench, channel, ditch.
 Առուգանամ, etc. *S.* Առոյգանամ, etc.
 Առումն *s.* taking, reception, capture, possession; acceptance, sense, signification; assumption (in logic); lemma; receipt.
 Առումննառ *a.* whisperer; informer, accuser, denunciator.
 Առուոյտ, ուտից *s.* bot. lucerne.
 Ապարաստ *a.* prompt, prepared; -լինել, to be prompt, to prepare one's self.
 Ասանին *ad.* at home, at one's house; *a.* domestic, belonging to the house; familiar; - ուսուցանել, to teach at home; - անկարգութիւնք, family discords; - պատերազմ, civil war; - ճաշել, to dine at home; - էրք, domestic affairs; - հանդերձ, house dress; morning-gown.
 Ասորեայ, Ասորեական *a.* diurnal; ephemeral; daily; inconstant, uncertain, temporal, perishable. [tely].
 Ասորին *ad.* the same day, immediately.
 Ասացած, է, Ասացուած, ոյ *s.* saying, word, term, expression; proverb; dictate; recital.
 Ասելն, ասլան, զուրք, զանց *s.* needle; ծակ ասլան, eye of a -; մագնիսեալ - , magnetic -; անցուցանել զծակն ընդ ծակ ասլան, to thread a -.
 Ասեմ, ասայի *va.* to say, to express, to speak, to relate, to recite, to tell, to recount, to declare, to pronounce, to utter, to dictate; - յառաջագոյն, to foretell; - զերստին, to repeat; բարիս, չարիս - զուսկէք, to speak well, badly

of a person; ասա ինձ, tell me; պարտէ - , one must say; որպէս ասացաք, as we have said; համառոտ - , briefly, in one word; չգիտեմ զինչ - , I know not what to say; զինչ ասիցեն զքէն, what will they say of you? անհիմն է զոր ասեալք, what you say is without foundation; չգիտէ զոր ինչ ասէ, he does not know what he says; յանգ զնոյն - , to repeat always the same thing; - զհարծիս իւր զիմեք, to give one's opinion on some thing; սուտ - , to tell falsehoods or lies; - զճմարտութիւն, to speak the truth; - այո, ոչ - , to say yes, no; զինչ կամիցի - այս, what does that mean? այլ զինչ ասեմս, but what do I say? ըստ ասելոյ իւրաքանչիւր, as every one says; - ընդ միտս, to say to one's self; զայս իբրեւ ասաց, when he has said that, at these words; զայս ասացեալ, that said.
 Ասիական *a.* asiatic.
 Աղանի *s.* needleful, thread, string; անցուցանել զ- ընդ ծակ ասլան, to thread a needle.
 Աղանոց *s.* needle-case.
 Աղնագործ, աջ *s.* embroiderer; *a.* embroidered; -ք, embroidery; lace; vellum lace. [to purple or purflew].
 Աղնագործեմ, էջի *va.* to embroider;
 Աղնագործութիւն *s.* embroidery.
 Աղնանի *s.* amulet.
 Աղնեգործ *S.* Աղնագործ.
 Աորեակ, էկաց *s.* rocket.
 Աորերէն *a.* s. syriac.
 Ասուեայ, էէից *S.* Ասուի.
 Ասուեղ *a.* woolly, fleecy.
 Ասուի, ուոյ, էաց *a.* woollen; *s.* blanket; cloth, stuff; flannel; drapery.
 Ասուն, ասնոց *a.* that is endowed with the faculty of speaking, reasonable, gifted with reason.
 Ասուս *s.* shooting star.
 Ասլազէն *s.* iron armour, horse armour; trooper, horseman; *a.* caparisoned. [horse].
 Ասլազինեմ, էջի *va.* to caparison (a horse).
 Ասլականասլաս *s.* hound.
 Ասլականի *s.* huntsman, hunter.
 Ասլահապետ *s.* *a.* cavalry general.
 Ասլանդակ, Ասլատանդ *s.* stirrup; -ի, stirrup-strap or -leather.
 Ասլատան, աջ *s.* stable; drove of horses, horses. [ble (horse)].
 Ասլատանիկ *a.* brought up in a stable.
 Ասլատակ, աջ *s.* straggler, marau-

der; inroad, incursion; - ծովու, corsair, pirate, sea-robber; - տալ, գնել, սփռել, to go marauding, to infest.
 Ասլատակաւոր *s.* marauder, freebooter, straggler.
 Ասլատակեմ, էջի *va.* to go marauding, to go plundering, to plunder, to infest; - է ծովու, to scour the sea, to rob at sea.
 Ասլատակի, յԱսլատակի *ad.* runing, rushing.
 Ասլատակութիւն *s.* cruise, excursion, incursion, descent, irruption, marauding, plundering; - է ծովու, piracy.
 Ասլար, աջ *s.* shield, buckler.
 Ասլարաբէկ *s.* fragment of a shield; small shield.
 Ասլարակիր *s.* bearing a shield.
 Ասլարապետ *S.* Ասլարապետ.
 Ասլարաւոր *S.* Ասլարակիր.
 Ասլարափակ *a.* surrounded, protected by shields or bucklers.
 Ասլարեմ, էջի *vn.* to use a buckler.
 Ասլարեզ or էս, էզաց *s.* career, course, horse-race; furlong; field, place, area, arena; - ըմբշամարտութիւն, wrestling place; գիմել, իջանել, խոյաշաւ, էրանել, - , to throw one's self, to brave, to descend, to fling, to rush, to hurl in the arena.
 Ասլարընկէց *a.* who throws away, who abandons his shield or buckler.
 Ասլարիզաճեմ *a.* that walks in the lists. [race].
 Ասլարինեմ, էջի *vn.* to run in the lists.
 Ասլետ, աջ *s.* equerry, knight, squire, cavalier.
 Ասլետութիւն *s.* knighthood.
 Ասլիական, էջ, աջ *s.* receptacle, dwelling, inn, shelter; *a.* hospitable, who willingly shelters strangers.
 Ասլիականեմ *S.* Հիւրընկալեմ.
 Ասլիականութիւն *s.* reception; hospitality; lodging.
 Ասլուզան *s.* bot. marigold.
 Աստ *ad.* here, in this place; - է, he or it is here; - է անդ, here and there, this way, that way.
 Աստակոս *s.* lobster.
 Աստանդական *a.* wandering, vagrant, vagabond; - չորիւ, *S.* Աստանդիմ.
 Աստանդեմ, էջի *va.* to lead about, to lead up and down, to walk about.
 Աստանդիմ, էջայ *vn.* to rove, to ramble, to wander.

Աստանդութիւն *s.* absence (of mind), evagation, dissipation.
 Աստանոր *ad.* here, in this place.
 Աստառ, աջ *s.* lining.
 Աստղաբան *s.* astronomer; astrologer, observer of the stars.
 Աստղաբանութիւն *s.* astronomy; astrology.
 Աստղաբան, էջ *s.* astronomer.
 Աստղաբանական *a.* astronomical.
 Աստղաբանութիւն *s.* astronomy.
 Աստղաբան *S.* Աստղաբան.
 Աստղադիտութիւն *S.* Աստղաբանութիւն.
 Աստղադէտ *s.* observer of the stars.
 Աստղազորդ, Աստղադիր *a.* full of stars, starry, studded with stars.
 Աստղազարդեմ, էջի *va.* to decorate, to stud with stars.
 Աստղանիւզ *a.* starlike, that has the shape of a star; *s.* asterisk.
 Աստղասուն *s.* constellation.
 Աստուոր *a.* sure, infallible, constant.
 Աստէն *ad.* here; hence.
 Աստի *ad.* *a.* hence, thence; here; this, present; գնացուք - , come let us go hence; - սկսանի թագաւորութիւնն Արշակայ, here begins the reign of Arsaces; - առ յապայ, henceforward; է մարդոյ - , from this man; է տանէ - , from this house; - է անիւ, this life, the present life; - է անտի, here and there, on each side.
 Աստի, տուոյ, տիւց *s.* present life, world, temporal things; youth, young people, young folks; vigour, force, freshness; *a.* firm, sure; vehement, impetuous, strong; յ-ս մանկութեան, in the flower of age; յ-ս երկ տասարդութեան, in all the vigour of youth.
 Աստիճան, աջ *s.* stair, step; paece; stair-case; steps; gradation; graduation; story; degree, dignity, character, class, condition, honour, place; quality, rank; - էկեղեցական, holy orders; հոսիւ ընդ -ս է վայր, to run down stairs; տալ - , բաժանել յ-ս, to graduate.
 Աստիճանաւոր *s.* *a.* dignitary, graduated; gradual.
 Աստիճանեմ, էջի *va.* to graduate; to ascend gradually, to go by degrees.
 Աստիւ, տեայ *S.* Աստի, էք *a.* *s.*
 Աստղ, տեղ, էզաց *s.* star; asterisk; - գիշերոյ, star of night, the moon; - տուրնդեան, star of day, the sun; -

աստղափն, morning-star, Venus, Lucifer; - սլացեալ, թռիչ-, shooting, flying star; բևեռային, հաստատուն -, polar, fixed star. [etc.]

Աստղաբաշխ, etc. S. Աստղաբաշխ, Աստղաբաշխ a. that is announced by a star; prognosticator.

Աստղաբաշխութիւն s. prognostic.

Աստղադիտակ s. astrolabe; telescope.

Աստղալից S. Աստղալիք.

Աստղակերպ a. that has the form of a star.

Աստղազմայ s.a. astrologer. [logy.]

Աստղազմայութիւն s. judicial astrology.

Աստղանման S. Աստղակերպ.

Աստղանշան S. Աստղանիշ.

Աստղավար a. studded with stars, starry.

Աստղիկ, տղան or կայ sf. Venus, Lucifer; morning-star; Venus, goddess of love and beauty.

Աստղիկան a. venereal; of Venus.

ԱՍՏՈՒԱԾ, Աստուծոյ S. God, the Supreme Being. [false gods, idols.]

Աստուածք, ասոց s.pl. heathen gods,

Աճաբան s. theologian.

Աճաբանական a. theological.

Աճաբանեմ, եջի տ. to write, to discourse or speak theologically.

Աճաբանութիւն s. theology; - հեթանոսաց, or դիցաբանութիւն, mythology.

Աճաբանորէն ad. theologically.

Աճաբար ad. godlike, divinely.

Աճաբարբառ a. declared by God.

Աճաբանակ a. where God dwells.

Աճաբուզն a. produced by God.

Աճաբուն a. that partakes of the nature of God, that belongs to God, divine.

Աճապէտ a. who has the knowledge of God.

Աճապիծ, Աճապիր a. written or engraved by God. [of God.]

Աճապնաց a. who walks in the ways

Աճապործ a. made by God; that consecrates, that causes God to descend; divine, sacred.

Աճապործեմ, եջի տ. to render godlike; to consecrate.

Աճապործութիւն s. resemblance, conformity with God; consecration.

Աճապութ a. who is divinely merciful. [by God.]

Աճապիր a. established or ordained

Աճապրոյմ a. imprinted or marked by God.

Աճապան a. divine.

Աճապարդ, Աճապարդեալ a. adorned by God, or with the grace of God.

Աճապեաց, Աճապեառ a. that bears God; carried by God.

Աճապեցիկ a. inspired of God.

Աճապեցութիւն s. inspiration of God; enthusiasm.

Աճապուց a. joined by God.

Աճապոր a. strengthened by God; who has divine strength.

Աճախառն a. who is united to God.

Աճախում a. cared for by God; - տեսչութիւն, divine Providence.

Աճախող a. who seeks God.

Աճախումբ a. brought together by the inspiration of God.

Աճախարատ a. instructed by God.

Աճախուս a. who speaks of God; declared by God.

Աճախուեմ, եջի տ. to speak, to discourse of God or with God; to talk divinely.

Աճախութիւն s. discourse of God or with God; theology.

Աճաճազ a. produced by, born of or proceeding from God.

Աճաճանոթ a. who has the knowledge of God.

Աճաճանութիւն s. knowledge of God.

Աճաճին a. Mother of God.

Աճախաղմ a. constructed or made by God. [to God.]

Աճախամ a. willed by God, agreeable

Աճախան a. divine; -ն, s. God, divinity, divineness. [by God.]

Աճախարդ a. ordained or established

Աճախեաց a. who lives with God or according to the will of God.

Աճախերայ a. godlike, in the form of God, divinely.

Աճախերա a. made or built by God.

Աճախիր a. that bears God.

Աճախից a. that participates in the

divine nature or grace.

Աճախոս a. where God has walked or placed his foot.

Աճախողմն s. side or part of God.

Աճախոյս կողմն S. Աճախողմն.

Աճախոյ a. called by God; where God was invited.

Աճախուն a. pious, religious. [God.]

Աճաճաճոյ a. agreeable to or pleases

Աճաճայր s. father of God.

Աճաճաշտ a. that calms or appeases the anger of God.

Աճաճար a. chastised or punished by God. [mandated by God.]

Աճաճաման a. ordained or commanded by God.

Աճաճաշ a. done by a miracle or divinely. [God.]

Աճաճուկըր a. invited or called by

Աճաճիր a. given by God.

Աճաճառ a. declared by God; who discourses of God.

Աճամայր s. Mother of God.

Աճամարդ s. God and man conjointly.

Աճամարտ a. that wars against Heaven, that is repugnant to God; - ձառնել, to declare against Heaven.

Աճամերձ a. that is near God.

Աճամոռաց a. who has forgotten God.

Աճամոխ a. who is profoundly learned or versed in divine things; who is familiar with God; hardened by God.

Աճամուտ a. where God enters or dwells.

Աճայայտութիւն s. Epiphany.

Աճային a. divine, belonging to God; sacred, pious. [sacred thing.]

Աճայնութիւն s. state of a divine or

Աճայրական a. divine and human conjointly.

Աճանամ, ազայ տ. to make one's self God; to become God; to unite one's self, to join one's self to God; to resemble God. [godlike.]

Աճանման a. that resembles God,

Աճաէն a. built by God.

Աճաշնորճ a. given by God; full of the grace of God.

Աճաշունչ s. inspired by God, divine, holy: Bible, holy Scripture.

Աճաշուք S. Աճապատիւ.

Աճաշարջար a. who has caused God to suffer: who holds the doctrine that God is amenable to suffer.

Աճաշարջարութիւն s. passibleness of divine nature. [by God.]

Աճապահ a. preserved or protected

Աճապաշտ a. who worships God, pious, religious, devout, spiritual.

Աճապատիւ a. honoured by God, who has divine honour.

Աճապատում a. who relates, narrates, speaks of God.

Աճապարդեալ a. given by God.

Աճապէս S. Աճաբար.

Աճապակ a. crowned by God.

Աճառաք a. sent by God.

Աճաստատ a. chastised by God; that comes of divine wrath.

Աճատեր a. that loves God, pious.

Աճատերութիւն s. love of God, piety, religion, devotion.

Աճանունդ a. cherished by God; brought up in the fear of God.

Աճապան a. that has put God to death.

Աճապանութիւն s. deicide.

Աճապունդ a. created by God.

Աճաբանչ S. Աճաճաշ. [God.]

Աճապեղն a. that befits, becomes

Աճատեաց a. that hates God.

Աճատես a. that has seen, that sees God. [divine.]

Աճատեսիլ a. that resembles God,

Աճատեսութիւն S. Աճատեսութիւն.

Աճատեցութիւն s. hatred, aversion of God.

Աճատուր s. given by God, infused: np. Deodatus. [fies.]

Աճարար a. made by God; that deifies.

Աճարեալ a. strengthened by God; friend of God or familiar with God; divine, holy; - հոյրապետ, holy pontiff.

Աճացուցանեմ, ուշի տ. to make a god of any thing, to deify, to admit into the number of gods, to idolize.

Աճացուցիչ a. that makes a god of any thing; that deifies.

Աճացուցումն s. deification, apotheosis. [taught by God.]

Աճաւանդ a. given, transmitted or

Աճախախց a. that drives away, that causes God to remove far off: unpleasant to God.

Աճախալ a. bright, brilliant, that shines divinely.

Աճաբարդ a. who preaches God.

Աճախութիւն s. knowledge of God, theodicy.

Աճեան a. divine; s. deist.

Աճեղէն a. divine. [tar.]

Աճրմայելի s. drink of the gods, nec-

Աճրդգէմ a. repugnant to God.

Աճրնկալ a. that has received God; received or accepted of God, agreeable to God.

Աճրնոր a. chosen of God.

Աճիմաստ, Աճիմաց a. that has the wisdom of God, instructed by heaven.

Աճիտութիւն s. oracle: S. Աճախութիւն.

Աճորդի s. Son of God.

Աճութիւն s. divinity; deity; God.

Աճուհի sf. goddess.

Ածուհակ *a.* that has received or embraced God.
 Ածուհայ *a.* instructed by God.
 Ածուհայ, յԱստուծոս *ad.* heavenly, by God, of God, divinely.
 Ածուհայ *a.* atheist; *s.* apostate.
 Ածալաւորութիւն *s.* piety, religion, love or worship of God.
 Ածալաւորական *a.* theocratical.
 Ածալաւորութիւն *s.* theocracy; divine majesty.
 Ածալաւորութիւն *s.* love of God, charity, vision of God, divine intuition.
 Ածորէն *ad.* divinely, godly.
 Աստուծո՞ւ *S.* Աստուծո՞ւ.
 Աստուծո՞ւ *ad.* hence, thence.
 Աստուծո՞ւ *ad.* hence; here.
 Ասր, բու, բոյ or սու *s.* fleece, wool.
 Ասրաբեր *a.* lanigerous.
 Ասրաբործ, աջ *a.s.* dealer in wool.
 Ասրաբործութիւն *s.* wool-trade.
 Ասրաբեց *a.* woolly.
 Ասրեայ, Ասրեղէն *a.* lanigerous, woolly; woollen.
 Ասր *S.* Ասրացուած.
 Ասակ *a.* clever, capable; - լինել, to be capable. [be clever.
 Ասակեմ, էջի *va.* to be capable, to be capable.
 Ասաղ, էջ *s.* matter; timber; timber-work, carpentry. [ner.
 Ասաղաւործ, աջ *s.* carpenter, joiner.
 Ասաղաւործութիւն *s.* carpentry, joinery.
 Ասամահան *S.* Ասամահան.
 Ասամահան, էջի *va.* to bite.
 Ասամահան *S.* Ասամահան.
 Ասամահ, ման, մուշ, մանց *s.* tooth; պար, շար, ատամանց, set, row of teeth; յորինել ատամանց, to indent; խորտակել, փշրել զատամանց, to break the teeth, to notch, to break off; - ածել, to bite; ածուհակ ատամանց, to set the teeth on edge; հանել զ-, to extract or draw out a tooth; ցաւ ատամանց, tooth-ache; ցաւ - փմ, I have the tooth-ache; փուս -, carious tooth; մաքրել զատամանց, to brush or clean the teeth; կրճակել զատամանց, to gnash, to show the teeth.
 Ասամահարժ *s.* dentist, tooth-drawer.
 Ասամահարժ (գործի) *s.* forceps; a. toothless; - լինիմ, to lose the teeth.
 Ասամահարժ առնիմ *va.* to bite.
 Ասամահարժ առնիմ *va.* to extract or draw out a tooth.

Ասամահարժ *s.* tooth-pick, tooth-picker.
 Ասամահան *s.* forceps: dentist.
 Ասամահան *a.* denticulated, notched, indented; - գործել, to notch, to break a piece off. [edge.
 Ասամահան *a.* that sets the teeth on edge.
 Ասամահանութիւն *s.* setting on edge.
 Ասամահարժ *a.* bit or bitten; - ածել, to bite, to wound with the teeth.
 Ասամահարժ *ad.* with the teeth.
 Ասամահարժ *a.* toothed, notched, dented.
 Աստան, ատենց *s.* tribunal, court, audience, auditory, assembly of judges, seat, bar; magistrate; senate; յ- մատնել, to call before a tribunal or council; գումարել զ-, to convoke, to call together an assembly.
 Աստեն *a.* hateful, odious; tiresome, disagreeable, unpleasant; that bears hatred, malevolent.
 Աստենութիւն *s.* hate, aversion, horror, rancour, enmity, dislike.
 Աստեն, էջի *va.* to hate, to abhor, to detest; to become tired of, to take a dislike to. [claimer.
 Աստենաբան *s.* speaker, orator, declamatory.
 Աստենաբանական *a.* oratorical, declamatory.
 Աստենաբանիմ, էջի *va.* to harangue, to speak in public, to declaim.
 Աստենաբանութիւն *s.* harangue, public speech, oration, declamation.
 Աստենաբանիմ, էջի *va.* to report, to stenograph.
 Աստենաբանութիւն *s.* reporting, judicial report.
 Աստենաբանիմ *s.* secretary: chancellor.
 Աստենաբանութիւն *s.* secretaryship, secretary's office.
 Աստենաբան *S.* Աստենաբան. [tor.
 Աստենակալ, աջ *s.* magistrate, senator.
 Աստենակալութիւն *s.* magistracy.
 Աստենական *a.* that belongs to courts of justice, judicial; public, oratorical; *s.* orator; magistrate; judge; practitioner. [judge.
 Աստենապետ, աջ *s.* chief-justice, judge.
 Աստենաբարձ լինիմ *va.* to be summoned before a tribunal.
 Աստեն, էջ *s.* atlas.
 Ատոգ *a.* full, fat, abundant, fertile; - հասկ, eared, an ear (of corn).
 Ատոգանամ, աջ *va.* to fill, to be full, fertile or fat.

Ատոգանակ *S.* Ատոգ; - հասկ, yellow ear (of corn).
 Ատոգանակ *va.* to fill, to make full or fat.
 Ատոգութիւն *s.* fulness, abundance, fertility, ripeness.
 Ատոգական, Ատոգեցի *a.* *s.* attic.
 Ատոգեցի *a.* red, of a fiery colour.
 Ատոգեցի *a.* fiery, ardent, burning, red-hot, inflamed.
 Ատոգանակ, աջ *s.* pistol.
 Ատոգանակ, աջ *s.* fire-temple (of Persians).
 Ատոգ, ուշ, աջ *a.* quick, prompt, dexterous, nimble; rapid, swift; expeditious; frequent; *ad.* quickly, promptly, adroitly, swiftly, speedily; --, very quickly, very soon. [quickly.
 Ատոգաբան *a.* that talks fluently, quickly.
 Ատոգաբանութիւն *s.* quickness of speech, verbosity; facility of expression.
 Ատոգաբան *a.* that writes quick.
 Ատոգաբան *a.* that walks or goes quick, swift, rapid.
 Ատոգաբան *a.* very quick, quicker.
 Ատոգաբանութիւն *s.* tachygraphy.
 Ատոգաբ, էջ *s.* toil, net to catch animals: *S.* Յանց, Վարդ.
 Ատոգաբ, Ատոգաբ *a.* that flies fast, winged, swift, rapid, nimble, prompt.
 Ատոգաբ *a.* that hears, understands easily or readily; that has fine ears. [quick.
 Ատոգաբալայ *a.* that moves, stirs.
 Ատոգաբալայ *a.* that fades, withers or dries soon.
 Ատոգաբալայ *a.* that speaks rapidly.
 Ատոգաբալայ *a.* that happens, arrives or comes quickly. [ty, clever.
 Ատոգաբալայ *a.* acute, ingenious, witty.
 Ատոգաբալայ *a.* that moves quick, light, active, nimble, quick, dexterous.
 Ատոգաբալայութիւն *s.* agility, lightness, quickness, dexterity; flexibility.
 Ատոգաբալայան *a.* that is soon ended or dead.
 Ատոգաբալայ *a.* that soon changes.
 Ատոգաբալայ *a.* that walks fast, quick, nimble.
 Ատոգեմ, էջի *va.* to hurry one's self, to hasten, to be diligent.
 Ատոգեցուցանիմ, ուշ *va.* to hasten, to press, to accelerate, to dispatch.
 Ատոգեցուց *a.* that runs quick, swift.

Արագիլ, գիլ, գիլ *s.* stork.
 Արագիլ *S.* Արագիլ.
 Արագութիւն *s.* celerity, velocity, acceleration, rapidity, nimbleness, swiftness, speed.
 Արագ *S.* Արագ.
 Արագութիւն *a.* who learns quickly.
 Արագ *S.* Յարալ.
 Արագ, ուշ, էջ *s.* ulcer, ulceration; cicatrice; spot, stain.
 Արագեմ *a.* marked or pitted with the small pox.
 Արագեմ, էջի *va.* to graze, to pasture, to keep, to take care of; - զհոգն, to cherish vain hopes, to build castles in the air.
 Արագիմ, էջ *va.* to pasture, to feed.
 Արակ *a.* male; *gr.* masculine; - բ, *S.* Արակ; - թիւ, odd; - or արեկան, jaundice.
 Արակ *a.* public; - ճանապարհ, պողոտայ, road much frequented, thoroughfare.
 Արամայ *s.* Jupiter, Jove.
 Արամայ *a.* Armenian.
 Արամի, բայ, բայ *a.* *sf.* married woman; - առնել, to impregnate, to violate.
 Արամի *a.* Armenian.
 Արամայ *a.* hard, strong.
 Արամ, ուշ *s.* spot, stain, blemish; vice, fault, defect; sign, natural mark; blot, disgrace; յ- հայել, to regard amorously or indecently.
 Արամայ *a.* that regards indecently or amorously, immodest.
 Արամայ *a.* vitious, faulty.
 Արամայութիւն *s.* stain, contamination; vice, defect, imperfection; deficiency.
 Արամեմ, էջի *va.* to spot, to stain, to soil, to spoil, to blot, to vitiate, to contaminate.
 Արար, ուշ *s.* act, action, fact, deed, work; production, creation; - բ երեւել, exploit, achievement.
 Արար, ուշ *s.* creature, created being; creation; generation; work, deed, action.
 Արարածապատում *a.* who writes the creation of the world, (Moses).
 Արարածապատում *a.* of Ararat; - թագաւորութիւն, the kingdom of Armenia.
 Արարիչ *s.* creator; author.
 Արարչապետ *s.* master of the ceremonies.

Արարողութիւն *s.* rite, ceremony; - պատարագի *or* պատարագամատոյց, liturgy. [an act of theatre.]

Արարուած *s.* action; work, deed; Արարադիր *a.* written by the hand or by the inspiration of the creator.

Արարչագործ *s.* creator.

Արարչագործեմ, եցի *va.* to create.

Արարչագործութիւն *s.* creation.

Արարչադիր *a.* established or ordained by the creator.

Արարչական *a.* that belongs to the creator; that creates; efficient, plastic.

Արարչակերպ *a.* made or constructed by the creator. [carries the creator.]

Արարչակիր *a.* that has carried or Արարչակց *a.* associate in the creation.

Արարչապետ *s.* creator, author.

Արարչաոես *a.* that has seen the creator; that is seen by the creator.

Արարչափայլ *a.* that resembles the creator, that is made after the image of the creator. [by the creator.]

Արարչասուր, Արարչաւանդ *a.* given

Արարչութիւն *s.* creation.

Արաց-*s.* sixth ancient month of the Armenians.

Արբանեակ, եկի, եկաց *s.* footman, groom, waiter; servant; - մուրակի, *ast.* satellite.

Արբանեկեմ, եցի *vn.* to serve; - ցանկութեանց, to be the slave of one's passions.

Արբանեկութիւն *s.* service.

Արբեալ *a.* drunk, inebriated, intoxicated; քան - , whipped, beaten with a stick.

Արբեղիք *s.* inebriety, drunkenness.

Արբեմամ, եցայ *vn.* to get drunk, to intoxicate, to drink to excess.

Արբեցող *s.* drinker.

Արբեցութիւն *s.* drunkenness, intoxication, inebriation; - անախ, intoxication of the passions; - հրճուանաց, transport of joy; զմայլել - [էամբ, to enjoy drunkenness.]

Արբեցուցանեմ, ուցի *va.* to intoxicate, to inebriate; to soak, to make drink.

Արբջիւ, չռաց *s.* tippler, tipsy.

Արբջութիւն *s.* drunkenness, inebriation; - հատանել, to intoxicate, to get drunk, tipsy.

Արբուցի *s.* act of drinking; drink.

Արբուցիք, ունց *s. pl.* puberty, age of

puberty; -ս հասանել, to attain the age of puberty, to grow; -ս հասնալ, adult, pubescent, marriageable.

Արբուցանեմ, ուցի *va.* to give to drink, to soak; to water, to steep.

Արբուցիչ *a.* who makes one drink.

Արբուցումն *s.* the act of making one drink; the act of watering.

Արդահատանք *s. pl.* S. Արդահատութիւն.

Արդահատեմ, եցի *vn.* to have pity or compassion, to grieve, to console, to comfort; to conjure, to entreat, to demand, to intercede.

Արդահատութիւն *s.* compassion, care; consolation, comfort; prayer, supplication, intercession.

Արդանակ, սց *s.* broth.

Արդանդ, ի *or* ղ *s.* matrix, womb, belly, bosom; abdomen; փող, անցք - է, vagina.

Արդասաւոր, աջ *a.* fertile, fruitful, abundant, fecund.

Արդասաւորութիւն *s.* fertility, fecundity, abundance.

Արդասիք, սեաց [s. pl. fruit, production; benediction, grace, favour; effect, work.]

Արդաւանդ *a.* fertile.

Արդաւանդահող *a.* fertile soil.

Արդաւանդութիւն *s.* fertility.

Արդել, Արդելք *s.* hinderance, obstacle, opposition, impediment, embarrassment, difficulty, delay, obstruction; encumbrance; prohibition, forbiddance, inhibition, interdiction; arrest; detention, prison; contrary, opposing; - եկեղեցական, interdict; - անել, առկանել, լինել, to arrest, to hinder, to contradict, to oppose, to embarrass; - արկանել, to arrest, to imprison, to immure, to encloister.

Արդելական *a.* encloistered, arrested, enclosed, detained, imprisoned.

Արդելան, Արդելանց *s.* arrest, detention, prison; lazaretto, quarantine; զնել -ս, to arrest, to imprison.

Արդելանք *s. pl.* cloister.

Արդելեմ, եցի S. Արդելում.

Արդելոց *s.* park, close; cloister.

Արդելում, ելի *va.* to hinder, to obstruct, to arrest; to close, to shut, to enclose; to sequester, to hold, to imprison; to forbid, to interdict, to prohibit; to amuse, to occupy; to interrupt, to disturb.

Արդելումն *s.* forbiddance, prohibition, interdiction; retention, hinderance; - եկեղեցական, interdict.

Արդոյ *a.* important, considerable; efficacious; working; -օր, a working day.

Արդ conj. *ad.* now; accordingly; at present, now, presently, recently, lately; - իսկ, just now, directly, newly, very lately.

Արդածին *a.* new-born.

Արդատունի *a.* new planted.

Արդար, ոյ *a.* just, upright, faithful, honest, loyal, well disposed, worthy, equitable, reasonable, legitimate; *ad.* justly, equitably, truly.

Արդարաբան *a.* veracious, just.

Արդարազնաց, Արդարազնացիկ *ad.* just, upright, honest, innocent.

Արդարադործ *a.* just, equitable, upright; justifying.

Արդարադործութիւն *s.* justice, equity, integrity, probity; justification, act of justifying.

Արդարադատ *a.* that judges equitably, just, equitable. [ment.]

Արդարադատութիւն *s.* equitable judgement.

Արդարալուկ *a.* justly tormented.

Արդարախոհ *a.* that thinks justly, that is just, equitable in his judgement.

Արդարափոս S. Արդարաբան.

Արդարակ *a.* just, equitable, upright, innocent.

Արդարաշիւ *a.* who weighs, judges equitably, just, equitable.

Արդարաշիւով *a.* very just, upright.

Արդարամիտ *a.* innocent, just, honest.

Արդարանամ, աջայ *vn.* to justify one's self, to prove one's innocence; to be justified.

Արդարապէս *ad.* justly, equitably, deservedly, rightly, fitly, exactly.

Արդարասէր *a.* that loves justice, just, upright.

Արդարաւճիւ *a.* sentenced or judged equitably; who sentences justly.

Արդարացի *a. ad.* just, equitable, legitimate; justly, legitimately.

Արդարացուցանեմ, ուցի *va.* to justify, to declare innocent, to acquit, to excuse, to exculpate, to clear, to absolve, to save; - անձն, to make excuses; -ն, justification. [cative.]

Արդարացուցիչ *a.* justifying, justifying.

Արդարեւ *ad.* truly, in truth, certainly, surely, yes, yes truly, yes indeed, really.

Արդարութիւն *s.* justice, equity, right, uprightness, loyalty, fidelity; rectitude, reason.

Արդեան S. Արդի.

Արդեք *ad.* perhaps, never, if, not, still, even; certainly, undoubtedly, indeed; կամք - , will you? ոչ կարեմ - , I cannot; այնչափ իմաստուն է, որպիսի ոչ դք - , he is as learned as any one; չգիտեմ արարից - թէ ոչ, I know not whether I shall do it or not? հարցանէք թէ - սիրեցեմ զձեզ, you ask if I love you? մի - , God forbid! [now; before.]

Արդէն, Արդէն իսկ *ad.* already, even

Արդի, դեռաց *a.* present, new, recent, modern; - ծնեալ, newly born; -ք, the moderns.

Արդիւն S. Արդիւնք.

Արդիւնաբեր, Արդիւնական *a.* meritorious, fruitful, useful, profitable.

Արդիւնանամ, աջայ *vn.* to be carried into effect, to produce some effect or fruit. [գիւնաբեր.]

Արդիւնաշատ, Արդիւնատու S. Ար.

Արդիւնաբեր, եցի *va.* to fructify, to bear fruit, to make a favourable impression, to be advantageous.

Արդիւնաորութիւն *s.* production, fruit, utility. [man.]

Արդիւնարար *a. s.* fruitful; husband-

Արդիւնարարութիւն *s.* [production; tillage, agriculture.]

Արդիւնացուցանեմ, ուցի *va.* to make useful or fruitful, to produce, to fructify; to effect, to execute, to complete.

Արդիւնաւոր, աջ *a.* meritorious, useful, fruitful.

Արդիւնաւորիմ, եցայ *vn.* to be meritorious or fruitful. [fruit, utility.]

Արդիւնաւորութիւն *s.* fecundity.

Արդիւնք, դեանց *s. pl.* production, fruit, utility; work; merit; deed, effect, operation; price; reality; արդեամբք, *ad.* in effect, really, actually, positively, fully; -ս անել, to effect, to execute, to fulfil; բանքն - լինէին, the words were fulfilled, realized; իրացի իսկ - ազգաւ, կենեւ լիպէին, the actions speak for themselves; - իրաց, experience; յարդեանց իրացն, by experience.

Արդկեմ, եցի *va.* to polish up; - զկաւախ, to iron linen.

Արդհարսուցիչ *sf. pl.* new-brides.

Արդն, դունք *s.* lance, spear.

Արդնակիր, Արդնաւոր *a.* javelin-bearer, pikeman.

Արգիւնիկէց *a.* tilter; - լինել, to tilt;
- խաղարկութիւն, joust, tournament.
Արդու, *այ s.* artabe, epha, (an ancient measure of the capacity of 65 litres).

Արեգ, *ի s.* sun: the eighth ancient month of the Armenians; - քաղաք, *որ.* city of the sun, Heliopolis; *յ-* կուսէ, on the eastern side.

Արեգակն, *ական, կուսք, կանց s.* sun; *S. Արեւ.*

Արեգակնաբար *ad.* sunlike.

Արեգակնակ *s.* balcony.

Արեգակնակէզ *a.* burnt by the sun, tanned.

Արեգակնաճմ *a.* where the sun shoots or enters, bright; solar.

Արեգակնային *a.* solar.

Արեգակնապէս *S. Արեգակնաբար.*

Արեգակնատես *a.* where the sun shines or shoots, luminous, clear.

Արեգակնափայլ *a.* shining like the sun, brilliant, resplendent, clear.

Արեգակէտ *a.* bright, luminous.

Արեգակէմ *a.* exposed to the sun.

Արեգունի *a.* sunny. [warm.]

Արեգքեր *a.* warmed by the sun,

Արեկ *a.* strong, violent.

Արեկան *s.* jaundice.

Արեկակից *a.* of the same blood, consanguineous, kindred, relation.

Արեկակցութիւն *s.* consanguinity, kindred.

Արեկաճմ *a.* bloody, sanguinary.

Արեւ, *ու s.* sun; light; life, day; *յ-* ու գաւ, to come in broad, day-light,

to come before the sun sets; *յ-* ն երդ- նուլ, to swear by one's days or life;

զքաղցր -ն յաջաց հանել, զրկել *յ-* է, to deprive of light, to blind; *յ-* է արկա- նել, զ-հատանել, to murder, to kill;

to lose one's life; *ի մասնել -ու,* the setting of the sun; *յկընել, ի ծագել -ու,* the rising of the sun; *բմպել յ-* ուրուք, to drink to the health of

some one, to toast; *մուտք, ելք -ու,* sun set or -- down, sun rise.

Արեւագալ, *ի s.* day-break, dawn, sun rise.

Արեւադարձ *s.* tropic.

Արեւադէմ *s.* bot. vanilla; heliotrope.

Արեւագիտակ *s.* helioscope.

Արեւածաղիկ *s.* bot. litmus, turnsole, sun-flower.

Արեւածայրք *S. Արեւագալ.*

Արեւակայք *s.* solstice.

Արեւակէզ *a.* tanned; - լինել, to be sun-burnt. [stroke.]

Արեւահար լինիմ *vn.* to have a sun- stroke.

Արեւահարք *S. Արեւագալ.*

Արեւամերձ, Արեւամերձութիւն *s.* perihelion.

Արեւամասնութիւն *s.* parhelion.

Արեւաչափ (գործի) *s.* heliometer.

Արեւապաշտ *a.* who worships the sun.

Արեւացոյց (գործի) *s.* gnomon.

Արեւացուցակ *s.* sun-dial.

Արեւափառ *a.* splendid, brilliant.

Արեւալազէտ *s.* orientalist.

Արեւեկաժողովուրդ *a. s.* conqueror

or master of the eastern regions.

Արեւեկակողմ, Արեւեկակոյս *s.* east- ern region, East.

Արեւեկան *a.* that has appeared or

shone in the East.

Արեւեկայ, եայց *a. s.* oriental; -ք,

արեւեկք, the orientals; the eastern

regions.

Արեւեկան *a.* oriental, eastern;

հողմն - , east-wind; երկիր, կողմն - ,

East, eastern region.

Արեւեկք, երկր *s. pl.* East; sun rise;

eastern regions, the orientals; դար-

ձուցանել յարեւել, to set towards the

East; կորուսանել, շփոթել զարեւել,

to turn from the East. [ing term].

Արեւիկ *s.* little or sweet sun (jest-

ing term).

Արեւիկուտ *a.* ungrateful.

Արեւկայ *a.* a sunny day; fine

weather.

Արեւմուտք, մուկ *s. pl.* West; sun

set; the western nations; յարեւմուտս

կոյս, westerly, towards the west.

Արեւմուտայ, եայց *s.* west; -ք, the

western nations.

Արեւմոտան *a.* westerly, western,

west; հողմն - , west, westerly wind;

կողմն - , west, western region.

Արեւշատութիւն *s.* health; toast;

բմպել *յ-* ուրուք, to give a toast, to

drink to the health of some one.

Արեւորդիք *s. pl.* sons or worship-

pers of the sun.

Արդն *s.* alum.

Արէս, *ի s.* Mars, (god and planet);

-ի or -եան դաշտ, field of Mars.

Արթմիկ, *յ-* *ad.* awake.

Արթնական *a.* watchful, vigilant.

Արթնամամ, ապայ *vn.* to awake.

Արթնութիւն *s.* watch; want of sleep;

vigilance, diligence, precaution, care.

Արթուն, թնոց *a.* watchful, that does

not sleep; alert, lively, vigilant, dili- gent, careful; - կալ, to watch; քուն ընդ -ս լինիմ, to doze, to drowse, to be half asleep.

Արժան, *ից a.* worthy, proper, suit- able, fit; cheap; *s.* dignity; right, e- quity, justice; - է, it suits, it befits, it

is necessary; ոչ է - , it is not just, ne- cessary, convenient; - համարել, to

judge worthy; to deign; ոչ - համարիլ,

to disdain, to judge unworthy; - թիչ

էր, was it necessary? - է իրաւ է, it

is just to, fit; *յ-*ս, - տալ, վաճառել,

գնել, to give, to sell, to buy cheap or

cheaply. [thy.]

Արժանազոյ *a.* laudable, praise-wor-

thy.

Արժանաժառանգ *a.* worthy heir.

Արժանաւոր *a.* that deserves to be

heard.

Արժանահայց *a.* justly demanded;

that demands worthily.

Արժանահաս *a.* that happens deser-

vedly, worthy.

Արժանահատոյց *a.* paid justly.

Արժանահաւատ *a.* credible, wo thy

of being believed, faithful, worthy to

be trusted or believed.

Արժանանամ, ապայ *vn.* to be worthy,

to deserve, to make one's self worthy.

Արժանապատիւ *a.* worthy of ho-

nour, honourable, that deserves res-

pect, respectable.

Արժանապատուութիւն *s.* dignity,

eminent quality, greatness, honour,

character.

Արժանապէս *ad.* worthily.

Արժանավայել *a.* worthy, just; very

suitable, becoming.

Արժանացուցանեմ, ուցի *va.* to make

worthy.

Արժանաւոր *a.* that deserves, wor-

thy, just, meritorious.

Արժանաւորեմ, եցի *va.* to deserve,

to render worthy; to obtain, to procure.

Արժանաւորիմ, եպայ *vn.* to be wor-

thy, to merit.

Արժանաւորութիւն *s.* dignity, merit.

Արժանափառ *a.* worthy of glory,

that deserves to be glorified.

Արժանեմ, եցի *va.* - արժանս, to

coin, to mint; to stamp, to impress.

Արժանընդունակ, Արժանընկալ *a.*

that is worthy of being received or

granted, agreeable.

Արժանի *a.* worthy, that deserves

something; just, convenient, suitable,

decent, proper; - համարել, to deign;

գնալ - , to go worthily, conformably;

- , ըստ արժանւոյն, *յ-*, *ad.* worthily,

justly, suitably; - լինել, to be worthy,

to deserve; - առնել *S. Արժանաւորեմ.*

Արժանիք, նեաց *s. pl.* dignity, merit,

importance; ըստ արժանեաց, worthily,

meritoriously. [stamp.]

Արժանիք *s. pl.* dignity, merit: coin,

Արժեմ, եցի *vn.* to cost, to amount,

to stand in; to be worth; հաւասար - ,

to be equivalent.

Արժեցուցանեմ, ուցի *va.* to esti-

mate, to price, to value.

Արժեգին *s.* prime cost, cost price.

Արժեք, Արժողութիւն *s.* value, price.

Արի, բւոյ, բեաց *a.* valiant, valo-

rons, courageous, manly, strong, bold,

intrepid, brave; Արիք, the Persians.

Արիաբար *ad.* valiantly, valorously,

courageously, manly, bravely, strong-

ly, vigorously; resolutely, generously,

magnanimously.

Արիական *a.* masculine, manly,

strong; valiant, courageous; - աղք,

the Persian nation.

Արիանամ, ապայ *vn.* to have courage,

energy, to be strong, to be notable for

courage.

Արիանոս, *ի s.* Arian.

Արիացուցանեմ, ուցի *va.* to encou-

rage, to embolden, to strengthen.

Արիութիւն *s.* valour, courage, brave-

ry, boldness, firmness, steadiness.

Արիւն, բեանց *s.* blood, kin; - խա-

ղողալ, unpreserved wine, must, wine; ա-

րեւութիւնը ներկել շաղկիւն, to imbue with

blood, to spot with blood; - հեղուլ, to

shed blood, to kill, to wound; - հանել,

to bleed; հոսումն արեան, hemorrhage;

կցորդ արեան, who sheds blood with

another, consanguineous, of the same

blood, related; *S. Արաւոյժ.*

Արիւնագոյն *a.* of a blood colour,

red, sanguine.

Արիւնազանդ *a.* bloody.

Արիւնաթաթաւ *a.* bloody, dyed,

stained with blood.

Արիւնալից *a.* full of blood.

Արիւնախանձ *a.* bloody, bloodthirs-

ty, sanguinary, cruel, that delights in

shedding human blood; that loves

blood. [blood.]

Արիւնախառն *a.* bloody, mixed with

Արիւնակալ, աջ *s.* vessel to hold

blood, eup of libation.

Արինահան, Արինահեղ *a. s.* sanguinary; murderous, bloodshedder.
Արինահեղութիւն *s.* bloodshed, slaughter, massacre, carnage, bloodiness.

Արինահոս *a.* bleeding, bloody.

Արինայեղութիւն *s.* abundance of blood.

Արինային *a.* sanguine, that abounds in blood, sanguineous.

Արինանամ, ապայ *vn.* to be turned or changed into blood; to become red.

Արինաներկ *a.* coloured with blood.

Արինանշան *a.* marked with blood.

Արինալաս *a.* who has much blood, sanguine. [blood shed.]

Արինապարտ *a.* responsible for
Արինաոակա *a.* who has little blood.

Արինասէր *a.* that loves blood, sanguinary.

Արինարբու *a.* blood-sucking, bloody, sanguinary, bloodthirsty.

Արինացայտ *a.* who emits blood, bloody.

Արինեմ, եջի *va.* to bleed.

Արիներանգ *a.* colour of blood, red, bloody.

Արինընծայ *a.* offered with the blood.

Արինհեղութիւն *S.* Արինահեղութիւն *s.* hemorrhagy.

Արինոռոգ *a.* watered with blood.

Արինոռ *a.* sanguine, full of blood.

Արինորակ *a.* having the colour of blood, sanguine, red.

Արինոռոշտ *a.* bloody, full of blood; sanguinary, bloodthirsty.

Արծաթ, ոյ *s.* silver; coin, money, species; -ոյ տալ, վաճառել, to sell for ready money; քերել զ-, to take or wear the silver off; անթ-ոյ, a silver vase. [s. slave.]

Արծաթադին *a.* bought for money;

Արծաթադին *a.* silvery, having the colour of silver.

Արծաթագործ, է, աջ *s.* silversmith; *a.* silver. [silversmith.]

Արծաթագործութիւն *s.* trade of a silversmith.

Արծաթագոծ *a.* silvered.

Արծաթագոծեմ, եջի *va.* to silver, to plate, to wash with silver.

Արծաթածրար *a.* that hides or has hidden the money. [silver.]

Արծաթաշահք, հանաց *s. pl.* mine of silver, silversmith; *a.* melted or made with silver; that is entirely of silver.

Արծաթաշահք *S.* Արծաթափայլ.
Արծաթապատ *a.* silvered.

Արծաթառու *a.* that has received or borrowed money.

Արծաթասէր *a.* that loves money, avaricious, covetous, too fond of money.

Արծաթավաճառ *s.* silversmith, who sells silver-plate; money-changer.

Արծաթարար, աջ *s.* silversmith.

Արծաթափայլ *a.* shining or polished like silver, silvery, having the colour of silver.

Արծաթեղէն *a.* silvery, made of silver; *s.* silver plate.

Արծաթեմ, եջի *va.* to silver.

Արծաթի *a.* silvery, made of silver; *s.* silver-coin.

Արծաթումն *s.* silvering.

Արծաթունակ *s.* trunk; poor-box.

Արծաթսիրութիւն, Արծաթջաղջու-

թիւն *s.* love of money, avarice.

Արծարծանեմ, ծի, Արծարծեմ, եջի

va. to stir, to poke, to blow the fire; to incense, to animate, to irritate; to revive, to renovate, to renew.

Արծարծիչ *a.* kindler.

Արծարծումն *s.* rekindling.

Արծիւ *S.* Արծուի.

Արծնեմ, եջի *va.* to enamel.

Արծուաւիւծ *s.* griffin.

Արծուաքար *s.* eagle-stone.

Արծուէնան *a.* that has the sign of an eagle; *s.* eagle (standard).

Արծուի, ծուր, ծուեայ *s.* eagle;

ձագ արծուոյ, eaglet; էգ -, eagless.

Արծուունի *a.* that has an aquiline nose.

Արկած *a.* endorsed, cloathed.

Արկած, էջ *s.* misfortune, disaster,

calamity, mischance, mishap, danger,

peril, risk, hazard, chance, adversity,

storm, tempest, evil.

Արկանեղի *s. a.* clothing, dress, ap-

parel; cloak; that throws, that puts,

that pours.

Արկանեմ, արկի *va.* to cast, to

throw, to shoot; to put away, to re-

ject; to reduce to, to bring to; to sow,

to scatter, to spread; to pour out, to

shed; to mix; է մէջ - զանձն, to inter-

meddle, to intrude; to enter; - է մէջ,

է ներքս, to thrust in, to introduce, to

mix; - է միտս, to insinuate; - զանձն

ընդ, է ներքոյ, to undergo; - զեւրեւ,

զանձամբ, to endorse, to put on one's

back; to put on, to dress one's self; -

աղիւս, to make bricks; - զկալ, to win-
now corn; - ողորմութիւն, to pity; -
ընդ յեսան, ընդ սրոյ, to whet, to shar-
pen; - ընդ սղոյաւ, to saw; - ջուր, to
pour water; գուծս -, to pity; խունկ
-, to cense, to perfume with incense;
է ինդիր -, to seek, to trouble one's
self to find; ձայն -, to cry, to scream,
to shriek; վարձս, սակ -, to bargain,
to make an agreement, to contract;
վիշակ -, to cast or draw lots; է կեր,
է վար, է գործ -, to use, to employ, to
make use of; ձեռն -, to undertake; -
ընդ ասարակութեամբ, to make doubtful,
to doubt; - է մոռացոնս, to forget; -
զանձն է վտանգ, to place one's self in
danger; - է յուսահատութիւն, to re-
duce to despair.

Արկանեմ, արկայ *vp.* to throw one's
self, to fall; to dress one's self.

Արկի, կեղաց *s.* chest; eaisson;
trunk, box; զնէլ յարկել, to pack up,
to put in a chest; հանէլ յարկել, to
unpack.

Արկղագործ, Արկղակերտ *s. a.* trunk-
maker, box-maker; made like a box
or trunk.

Արկղակալ, աջ *s.* cashier. [box.]

Արկղիկ *s.* casket, cash-box, small

Արկիւնց *S.* վանդակ.

Արկուած *S.* Արկած *s. a.*

Արկամարտ *a.* despicable, contempti-
ble, vile, abject, low, poor, sorry.

Արկամարտանք *s. pl.* contempt, dis-
dain; outrage, offence, injury; ար-
կամարտանք *ad.* disdainfully, contemp-
tuously.

Արկամարտեմ, եջի *va.* to despise, to
repulse, to disdain; to aggrrieve, to of-
fend; to vex; to debase.

Արկամարտիչ, Արկամարտոս *a.* con-
temptuous, despicable, disdainful, of-
fensive.

Արկամարտութիւն *s.* contempt, dis-
dain, abjection, shame; vexation, of-
fence, humiliation.

Արկաւերթ, աւրաց *s.* fright, terror,
great and sudden fear, dread, conster-
nation, shock.

Արկեստ, etc. *S.* Արուեստ, etc.

Արկագանդ, աջ *s.* echo; resound,

repercussion; - տալ, to echo.

Արկակ, աջ *a.* free, loose, untied;
open, unsealed; vast, spacious; ample;
licentious, rash, dissolute, debauched,
unbridled; prosaic; - բան, prose; -

զամարտակ, boldly, frankly; --, freely.

Արկակաբան *s.* prose-writer.

Արկակահեր *S.* Հերարտակ.

Արկակապարթ *s.* suburbs; outskirts
(of a town).

Արկակաքաղաք *s.* open town, coun-
try town; without fortification.

Արկակաքայլ *a.* free, that goes with-
out hinderance, freely.

Արկակեան *sf.* woman divorced by
her husband.

Արկակեմ, եջի *va.* to untie, to loo-
sen, to detach, to break; to unchain, to
slacken; to unpack, to unfold; to un-
load, to deliver; to dispatch, to expe-
dite, to send; to release, to let go; to
relax; to throw, to thrust, to fling, to
shoot; to discharge, to disband, to
dismiss; - է մեղաց, to absolve; - բա-
րկնս սարսաղակաւ, to sling; ձայն -, to
scream, to ery; աչս -, to ogle, to cast
eyes on; - ճաւաղայթս, to cast a
brilliancy, to shine; բոցս, կայծակունս
-, to sparkle; կիցս -, to fling, to yerk;
նետս -, to draw the bow; հրացան -,
to let off a gun; հրետ -, to fire a can-
non; - զկին, to divorce; - զատեան, to
dismiss the session; - զըբ, to dismiss
a person; փութ -, to fart, to break wind.

Արկակերտան, Արկակերտանակ *a.*
ad. unbridled, unruly; helter-skelter.

Արկակեմ, կեցայ *vn.* to be untied,
delivered, detached, liberated.

Արկակիչ *a.* who delivers, unties, li-
berates.

Արկակումն *s.* deliverance; shoot;
disbanding troops; dismission; - է
մեղաց. absolution; - հրացանի, dis-
charge; - կնոջ, divorce.

Արկակուրդ *s.* leave, holidays; *S.*
Արկակումն.

Արկան, աջ *s.* column; statue, figu-
re, image, idol; instrument, writing;

Հերակլեան -ք, the pillars of Hercules;
կալ - անմուաց, to become an eternal
monument.

Արկանագիր, գրաց *s.* inscription,
title; epitaph; trophy, protocol; ma-
triculation.

Արկանագործ *a.* stone, stony; *s.* *S.*
Արկանագործ.

Արկանագործութիւն *S.* Արկանագոր-

Արկանագրեմ, եջի *va.* to inscribe,
to write; to enrol, to check; to regis-
ter; to record, to draw deeds; to enter
a will.

Արձանագրութիւն *s.* acts, registers; enrolment, writing, deed, book, roll, record, protocol; inscription; account, list, memorial; calendar of the ancient Romans.

Արձանական *s.* register; epitaph; funeral sermon.

Արձանանամ, ազայ *vn.* to become like a statue, to be firm, fixed; to stop; to stand, to stand upright.

Արձանացուցանեմ, ուցի *va.* to convert into a statue; to raise, to erect; to establish; to exhibit, to represent; to inscribe, to write; to register, to record.

Արձանութիւն, Արձանումն *s.* stability; representation; establishment.

Արձանուհակ *S.* Վիմաճին.

Արձեղ *s. pl.* pitch-fork.

Արձող *s.* hoop-net, net, snare, toils.

Արձիճ *S.* Վապար.

Արմ, է *s.* stump, root; stem, set, block, chump; առարմաթ խել, to eradicate; առարմին դնել, to place near the root.

Արմանամ, ազայ *vn.* to be benumbed; to be stunned; to be astonished.

Արմատ, ոց *s.* root; stump; trunk, stem; source, origin, cause; -ս առնուլ, արձակել, to take root.

Արմատագէտ *s.* botanist.

Արմատախիւ առնեմ, Արմատախիւէմ, էցի *vn.* to eradicate, to pull up, to extirpate.

Արմատական *a.* radical. [herbs.

Արմատակեր *a.* that eats roots or Արմատանամ, ազայ *vn.* to take root, to take hold, to grow.

Արմատաղինդ *a.* extirpated.

Արմատաղի *ad.* rootedly, radically; -խել, to pull up by the roots, to eradicate, to displant, to grub up; -խլումն, eradication. [phenix.

Արմաւ, ու, ոց *s.* date; date-tree;

Արմաւաստան *s.* spot planted with palm-trees.

Արմաւենի *s.* palm-tree, date-tree; palm; branch of a palm-tree, palm; իւր արմաւենուց, palm-oil.

Արմն *S.* Արմ:

Արմնիմ *S.* Արմատանամ.

Արմուկ, Արմուկն *s.* elbow; fore-arm; արմկամբ խել, մղել, to elbow, to push or thrust with the elbow.

Արմուկը, տեաց *s.* corn, corn-crops; production, fruit, product.

Արշարյու, Արշարուրթ *s.* dawn, day-break, twilight, aurora; *S.* Արշարուրթ.

Արշաւ *s.* course.

Արշաւակի *ad.* currently, rapidly.

Արշաւանդէս *a.* that runs, races; olympic.

Արշաւան, նայ *s.* course; eruption, invasion, incursion, excursion, descent; expedition; -ք ձիւց, league (four kilometres, two and a half English miles).

Արշաւասոր *a.* that runs rapidly.

Արշաւեմ, էցի *vn.* to run; to go quick and with impetuosity, to run as fast as possible; to gallop; to make an incursion or excursion, to pursue.

Արշաւեմ, էցի, Արշաւեցուցանեմ, ուցի *va.* to gallop, to cause to gallop; to make run; to force one to make an excursion, invasion.

Արշիւր, արուրի *s.* latten, brass.

Արու, ուաց *a.* male.

Արուագէտ *a.s.* sodomite.

Արուագիտութիւն *s.* sodomy.

Արուախելիւ *a.* that chokes the males.

Արուական *a.* male, masculine.

Արուամու *S.* Արուագէտ.

Արուայիկ *a.* arabian.

Արուարձական, Արուարձային *a.* bordering, frontier, neighbouring.

Արուարձան, աջ *s.* suburb.

Արուարձանեայք, էայց *s. pl.* inhabitants of a suburb; outskirts, suburbs.

Արուգ *a.* meager, thin, dry, barren.

Արուեստ, էց *s.* art, trade, profession, study, condition, office; artifice, expedient, means, invention, ingenuity; sign, miracle; ազատական, մեքէ-

նական, գեղեցիկ -ք, the liberal, mechanical, fine arts.

Արուեստաբար *ad.* artistically.

Արուեստագէտ *a.s.* artisan, artist, master, author.

Արուեստագիտութիւն *s.* knowledge of arts; state of one skilled in the arts; qualification to become master, skillfulness.

Արուեստագիր *s. a.* calligrapher; that is skillfully written.

Արուեստագիւտ *a. s.* inventor, author, master.

Արուեստախառն *a.* artificial.

Արուեստախօս, etc. *S.* Հարտարախօս, etc.

Արուեստական *a. s.* technical, artificial; artful; factitious; skilful; mu-

sical; musician, composer; music, symphony.

Արուեստակեալ *a.* affected, studied, formal, stiff, finical.

Արուեստակեմ, էցի *va.* to make with art or cunning; to invent, to affect, to pry into.

Արուեստակիտութիւն *s.* manufacture; -ս յորինել, to manufacture; *a.* embroidered with art; delicately painted in miniature.

Արուեստակից *ս.* companion, associate in the same art.

Արուեստակութիւն *s.* artifice; affectation, scrutiny.

Արուեստահանդէս *s.* exhibition.

Արուեստահիւսակ *a.* woven or made with art. [fitted.

Արուեստադարձար *a.* well made, well made. [made.

Արուեստանոց *s.* workshop, work-room.

Արուեստաշէն *a.* well made; skilfully

Արուեստապետ *s.* master of arts, foreman, overseer; chief artist.

Արուեստապէս *ad.* skilfully, ingeniously, with art.

Արուեստառէր *a.* industrious, who works diligently, skilful, ingenious, artful.

Արուեստաւոր *s.* artisan, artist, workman, manufacturer, maker; *a.* artificial, ingenious; artful.

Արուեստաւորեմ, էցի *va.* to make with art; to invent, to find.

Արուեստաւորութիւն *s.* artifice.

Արուեստագիտութիւն *S.* Արուեստագիտութիւն.

Արուեստեմ *S.* Արուեստակեմ.

Արուէգ, լիգաց *s.* hermaphrodite, androgyne.

Արուէին, Արուէին *s.* virility, manhood; courage, valour; fortitude, virtue; male sex; seed of man.

Արուեսեակ, սեկի *s.* Venus, Lucifer; devil.

Արջ, ոց, ուց *s.* bear; -մտակ, she-bear; կորին արջու or արջուկ, bear's cub.

Արջային *a.* arctic.

Արջալան *s.* bear-ward.

Արջաւ, ոց *s.* ox; -ք, cattle.

Արջաւամահ *s.* mortality of cattle.

Արջաւամորթ *s.* skin or hide of an ox.

Արջաւորիկ *s.* pizzle; whip.

Արջասու, ոյ, Արջասին, է *s.* vitriol.

Արջնագաւ *s.* raven, crow.

Արջնագաւ *a.* dressed in a black or dark coat.

Արջնութիւն *a.* black, dark; dull, sad, melancholy.

Արջնաւես, Արջնաւեսակ *a.* dull, dark, black, gloomy, sad, melancholy.

Արջիգէղ *s. bot.* fennel-flower.

Արջուակ *s. bot.* truffle. [soil.

Արա, ոց *s.* field, piece of arable land,

Արապերեմ, էցի *va.* to utter, to pronounce.

Արապերութիւն *s.* pronunciation.

Արապրեալ *a.* produced; -ն, product. [express.

Արապրեմ, էցի *va.* to produce; to Արապրութիւն *s.* production, generation, reproduction; expression; -

Հաւամոյ, creed. [sate.

Արապրում, էգայ *vn.* to extravasate.

Արապրումն *s.* extravasation.

Արաւած *a.* driven out, banished, exiled.

Արաւածեմ, էցի *va.* to drive out, to banish, to exile. [dem.

Արաւանոյր, ուրի *s.* tiara, mitre, diadem.

Արաւանուրակ, ոց *s.* cover, veil; *S.* Արաւանոյր.

Արաւանուրեմ, էցի *va.* to crown.

Արաւանուրեմ *a.* excentric.

Արաւանուրեմութիւն *s.* excentricity.

Արաւանուրեմ *S.* Արաւանուրեմ.

Արաւանուրեմ *a. ad.* evident, clear; evidently.

Արաւանուրեմ, էցի *va.* to declare, to express, to utter.

Արաւանուրեմ *S.* Արաւանուրեմ.

Արաւանուրեմ *a.* very or more ardent, much inflamed.

Արաւանուրեմ, ազայ *vn.* to become ardent or red, to catch fire, to inflame.

Արաւանուրեմ *s.* ignition.

Արաւանուրեմ, չաքեալ *vn.* to expire, to die.

Արաւանուրեմ, էցի *va.* to expire, to die; to exhale; to exude, to perspire, to transpire.

Արաւանուրեմ *s.* perspiration, exudation, exhalation; vapour.

Արաւանուրեմ *s.* land-surveyor.

Արաւանուրեմ, էցի *va.* to survey; to measure (land).

Արաւանուրեմ *s.* land-surveying.

Արաւանուրեմ *a.* strayed, out of the road.

Արաւանուրեմ *S.* Արաւանուրեմ.

Արաւանուրեմ *S.* Արաւանուրեմ.

Արտասանեմ, եղի *va.* to pronounce, to utter, to articulate, to sound, to recite.

Արտասանութիւն *s.* pronunciation, articulation, recitation.

Արտասուաբեր *a.* that causes, produces tears, that weeps.

Արտասուազին *a.* melting in tears, all in tears, weeping; lamentably.

Արտասուազող *a.* that cries while weeping.

Արտասուաթոր *a.* lachrymal, that sheds tears.

Արտասուալիւր, Արտասուալից *a.* tearful, all in tears; weeping.

Արտասուախառն *a.* mixed with tears; weeping, tearful.

Արտասուակաթ *S.* Արտասուաթոր.

Արտասուակից, Արտասուակցորդ *a.* that weeps with, that participates in the sorrow of another; - լինիմ, to weep together; to console.

Արտասուալեց *a.* melting in tears, weeping.

Արտասուեմ, եղի *vn.* to weep, to shed tears; to lament, to groan, to complain; to deplore. [rable.

Արտասուելի *a.* lamentable, deplorable.

Արտասուեք, սուսց *s. pl.* tears, lamentation; յարտասուս հարկանել, լուծանել, to melt in tears; արտասուեք, with tears; քերտարտասուս իջուցանել, լալ քերտարտասուեք, to cry bitterly; աչք յարտասուս, with tears in the eyes; արտասուեցն թանալ, ուռեղել, to water with tears; - հոսէին յաչաց նորա, the tears ran from his eyes; արբեւ զարտասուս յաչաց, to dry one's tears.

Արտավար, աջ *s.* husbandman; ground for tillage, arable land.

Արտափայլեմ, եղի *va.* to shine, to sparkle, to be resplendent; to glitter.

Արտաքին, քնաց *a.* exterior, external, extrinsic; superficial; profane.

Արտաքնայարդար *a.* that is only outwardly clean, false, feigned, pretending; - առաքնութիւն, pretending, deceptive virtue.

Արտաքնաց *s.* privy, necessary.

Արտաքոյ *pr. ad.* out, abroad; outwardly, outward, externally; - քաղաքին, out of town; - ժամու, beyond the hour.

Արտաքցեք *s. pl.* outward appearance, external part.

Արտաքուստ *ad.* out, outwardly, ex-

ternally; սուգն - միայն է, mourning is merely outward shown.

Արտաքս *ad.* out, outwardly.

Արտաքսեմ, եղի *va.* to put out, to drive out, to exclude.

Արտաքսումն *s.* exclusion; expulsion.

Արտեմիս, Արտեմուհի *S.* Անահիտ.

Արտեւան, է, նայ *s.* top, summit, the highest part of a mountain, of an edifice; - ունք *pl.* eye-lid, eye-lash.

Արտիկ *s.* wild sheep.

Արտոյտ, սուսի *s.* lark, skylark.

Արտորայ, էց, Արտորեայ, բէից *s.* field, country.

Արտուղի *a.* stray, misled; - շաւիղ, by-way; ըստ - անկանել, մոլորել, to go wrong way, to err.

Արտունութիւն, Արտունութիւն *s.* privilege, prerogative, right, favour, exemption, immunity.

Արտուր *s.* tear; *S.* Արտասուեք.

Արտուրաբեր, etc. *S.* Արտասուաքեր, etc. [weeps.

Արտուրահառաջ *a.* that sighs and weeps.

Արտուրահոս *S.* Արտասուաթոր.

Արփ *S.* Արփի.

Արփազեղ *s. pl.* sun and moon.

Արփաթեւեմ *vn.* to fly in the air.

Արփամերձ *a.* near the sun.

Արփեան, փեւեց, Արփեան *a.* solar; luminous, bright, celestial.

Արփի, փայ, փեաց *s.* sun, luminary; heaven, ether; light, brightness, splendour. [or light.

Արփիաբնակ *a.* that dwells in heaven.

Արփիազեղ *a.* beautiful, luminous like the sun, bright, brilliant.

Արփիազնայ *a.* that walks boldly in the light; that goes to heaven or towards the sun.

Արփիազարդ *a.* adorned by the sun or light, luminous, bright.

Արփիական *S.* Արփեան.

Արփիահրաշ, հրաւ or ճառանջ *a.* very luminous, extremely bright, brilliant, resplendent.

Արփիաշեմ *a.* that walks in the light; that goes like the sun; bright, luminous.

Արքայ, էց *s.* king; prince, monarch, potentate, sovereign; արքայից, king of kings, emperor; կեցցէ, God save the King! long live the King!

Արքայաբար *ad.* royally.

Արքայազուն *s.* royal regiment or guard.

Արքայազն, զունք, զանց *s.* royal prince.

Արքայական *a.* royal.

Արքայակերպ *a.* royal; *ad.* kinglike, kingly, royally.

Արքայանիսա *a.* where the king resides; - քաղաք, *s.* capital.

Արքայաշէն *a.* made or built by the king; royal, magnificent.

Արքայաշուք, Արքայապատիւ *a.* that has royal honour; royal.

Արքայաջուր *s.* aqua-regia.

Արքայասպան *s.* regicide.

Արքայատուր *a.* given by the king.

Արքայաքան *s.* palace or city of the king.

Արքայիկ օձ *s.* basilisk (lizard).

Արքայկաշի *s.* walnut-tree or almond-tree. [ce.

Արքայորդի *s.* son of the king, prince.

Արքայութիւն *s.* royalty, reign, kingdom; heaven, paradise.

Արքայուհի *sf.* queen; կեցցէ, God save the Queen!

Արքեան *a.* royal; - թագաւորութիւն, reign; - տիկին, queen, royal princess. [tropolitan.

Արքեպիսկոպոս *s.* archbishop, metropolitan.

Արքեպիսկոպոսական *a.* archiepiscopal. [ric.

Արքեպիսկոպոսարան *s.* archbishop-cathedral.

Արքեպիսկոպոսութիւն *s.* archiepiscopacy.

Արքեմանտրիս *s.* archimandrite.

Արքունական *a.* royal; - ճանապարհ, great thoroughfare, high-road.

Արքունատուր *a.* given by the king or Court.

Արքունի *a.* royal; aulic; - ճանապարհ, high-way, road-way.

Արքունիք, նեաց *s.* palace, royal residence; court, courtier; յարքունիս առնուլ, գրաւել, to confiscate.

Արքունուստ, յ- *ad.* from the Porte or Grand-Seignior's court; from the public treasure.

Արքոս, է *s.* bustard.

Արքոսի *s.* sorb-tree, beam-tree; sorb, sorb-apple.

Արքոս, էց *s.* pasturage, pasture, pasture-ground, herbage.

Արքոսական *a. s.* that pastures, eats grass, at pasture, at feed; that leads cattle to pasture, herdsman, shepherd; pasturage. [plough.

Արքոս, է *s.* plough; - առնեմ, to

Արքորդի *s.* ploughman, plougher, husbandman; *a.* ploughed up, tilled; - , արքորդի առնել, to plough up, to till; - լինել, to be ploughed up or tilled. [նել.

Արքորդեմ, եղի *S.* Արքորդի առնել.

Արքորդութիւն *s.* tillage, ploughing.

Աւագ, աջ *a.* greater, eldest, oldest, senior; chief, first, noble, nobleman; prior, superior; - շաբաթ, holy-week; - ուրբաթ, good-friday; - սեղան, խո-

րան, high altar.

Աւագագոյն *a.* older.

Աւագախումբ *a.* composed of nobility; - ստեան, assembly of emperors, kings, etc.

Աւագամեծար *a.* noble, excellent, much honoured, very estimable.

Աւագանամ, աջոյ *vn.* to ennoble one's self.

Աւագանի *s.* court, nobility, grandee.

Աւագափող *s.* trombone.

Աւագերեց *s.* archpriest, parish-priest.

Աւագոյթ *s.* old age.

Աւագորեար *s.* court, nobility.

Աւագութիւն *s.* greatness, excellence, sublimity, dignity, degree, degree of honour, nobility; majority.

Աւագուհի *sf.* lady; - վանաց, prioress, abbess.

Աւագիկ *ad.* there is, here is.

Աւագ, ոյ *s.* sand, gravel; powder; - ցանել, to gravel; խրել յ-է, to run upon a sand, to stick fast in the sand; չփել-ով, to scour with sand; տեղի, փոս - ոյ, sand-pit; ժամացոյց յ-ոյ, hour-glass.

Աւագակ, աջ *s.* thief, robber, rifler; assassin, brigand, high-wayman.

Աւագակաբար *ad.* like brigands.

Աւագականոց *s.* receptacle for thieves. [sand.

Աւագակապ *a.* bound or confined by

Աւագակապեա *s.* captain of robbers.

Աւագակեմ, եղի *va.* to assassinate, to plunder, to rob.

Աւագակոյտ *s.* sand-banks, shelves, quick-sands, downs; *a.* gathered together like sand, numerous.

Աւագակութիւն *s.* robbery, depredation, assassination.

Աւագակուտ *a.* full of robbers; who loves robbery.

Աւագահիմն *a.* built on the sand.

Աւագաման *s.* pounce-box, sand-box.

Աւաղան, այ s. basin of a fountain; bath, bathing tub; pool, reservoir of water; horsepond; basin; - մկրտութեան, font, baptistery. [ble.

Աւաղանման a. like sand, innumera-

Աւաղանի S. Աւաղանիցս.

Աւաղանի S. Աւաղանիմ.

Աւաղանու a. fallen or ruined from having been built on sand.

Աւաղեղէն a. sanded, sandy, sandish.

Աւաղեմ, էջի va. to sand, to gravel.

Աւաղին, Աւաղու a. sandy, gravelly; -ք, sand-banks, quick-sands, downs; sand-pit; էջի-ս, to run upon a sand. [plain, to lament.

Աւալ int. alas! -ս արկանել, to com-

Աւաղանայնութիւն s. complaint, moan, lamentation.

Աւաղեմ, էջի va. to pity, to complain, to bewail, to lament, to be displeased.

Աւաղիկ, Աւաղուկ a. lamentable, deplorable.

Աւան, այ s. small market town, borough, village.

Աւանադիւ s. small town.

Աւանանամ, այցալ տո. to become a borough.

Աւանդ, էջ s. deposit; consignment; tradition; offer; -ս տալ, դնել -ի, to consign, to deposit. [traditions.

Աւանդախոսութիւն s. knowledge of Աւանդակիր, Աւանդապահ, այ a.

that keeps a deposit; that preserves the tradition, depositary; sacrist, sexton.

Աւանդառու, այ a. that has received a deposit, depositary, trustee.

Աւանդատու, այ a. that deposits; who has given, who is the author of a tradition.

Աւանդատուն s. vestry, sacristy.

Աւանդեմ, էջի va. to consign, to deposit; to leave, to commit, to deliver, to remit, to transmit; to recommend; to teach; to give; - զրգի, to give up the ghost, to die.

Աւանդիւ a. that consigns, deposits; that teaches; that gives.

Աւանդութիւն s. consignment, deposit; tradition.

Աւանդում S. Աւանդութիւն; - հոգւոյ, commendation of the soul.

Աւանիկ ad. see there, see here; here is, there is.

Աւալ, ոյ, է a. voice, sound; melody, harmony; - անեմ, to sing.

Աւաղան a. tender, mild.

Աւաղիկ S. Աւանիկ.

Աւատ, ոյ s. faith; fidelity; - գործել, to make, to work faithfully.

Աւար, այ s. booty; pillage, sack, capture, recapture, prey; plunder, marauding; devastation, depredation, disorder; - անուել, անել, հարկանել, - մատնել, -ի անուել, մատնել, to spoil, to make booty, to pillage, to sack, to plunder, to ravage; լիաձեռն աւարաւ, charged with plunder; - մատնել, to be a prey, to be given to pillage.

Աւարաբաշխ a. that distributes the booty.

Աւարաբար ad. with plunder.

Աւարամասն s. portion of plunder.

Աւարառու, ոռւայ a. plunderer, depredator, freebooter, marauder.

Աւարառութիւն s. sack, pillage.

Աւարեմ, էջի va. to make booty; to sack, to pillage, to ravage.

Աւարում s. pillage, sack; devastation.

Աւարտ, է s. termination, completion, consummation, end, term, point, extremity, issue, exit, conclusion; fall, termination, eadence; - դնել, to end.

Աւարտաբանութիւն s. epilogue, concluding discourse. [shape.

Աւարտահասակ a. having a finest

Աւարտեմ, էջի va. to terminate, to finish, to end, to complete, to consummate, to close, to conclude, to make an end. [end, completion.

Աւարտում s. termination, term, Աւարտուն a. ended, finished.

Աւաքեմ, էջի va. to cure, to deliver from sickness; S. Հաւաքեմ.

Աւել, է, այ s. broom; hair or feather broom; brush; coat-brush; - անել, to sweep; to brush; to dust.

Աւելութիւն a. that is redundant in words.

Աւելութիւն s. pleonasm, redundancy of words.

Աւելագոյն a. very abundant, much.

Աւելագրեմ, էջի va. to join, to add, to increase.

Աւելանից a. excessive.

Աւելանիցութիւն s. excess.

Աւելախոս S. Աւելաբան.

Աւելած s. sweepings.

Աւելածու, այ s. sweeper.

Աւելածութիւն s. sweeping.

Աւելասաց a. avaricious, greedy.

Աւելասացութիւն s. acquisition of superfluous things, avidity.

Աւելեմ, էջի S. Աւել անել.

Աւելի, էլեւայ a. ad. exceeding, superfluous; more, above, beyond; աւելայ բանք, exaggeration; աւելեայ s. the five epagomene days of the Armenian calendar.

Աւելորդ, այ a. exceeding, redundant, superfluous, too much; s. rest; -ք որովայնի, excrement.

Աւելորդապաշտ a. superstitious.

Աւելորդապաշտութիւն s. superstition. [perfluity.

Աւելորդութիւն s. redundancy, superfluity.

Աւելուկ, էլի s. bot. dock; -ք, sweepings. [sorry for.

Աւելեմ, էջի va. to regret, to be Աւել S. Աւելեք.

Աւետաբան a. that gives, brings good news.

Աւետաբանեմ, էջի va. to give, to announce good news.

Աւետաբեր a. that brings good news, messenger.

Աւետագիր s. copy or writing of good news; a. that writes good news.

Աւետագրեմ, էջի va. to write good news. [news.

Աւետագրութիւն s. writing of good news.

Աւետալուրդ s.pl. good news.

Աւետապատմիչ S. Աւետագիր.

Աւետապարզեմ, Աւետառու a. that gives good news; that is given with good news.

Աւետարան, այ s. Gospel; պատմել, քարոզել, -ք, to preach the -.

Աւետարանագիր, դրաց s. evangelist.

Աւետարանագործ or կան a. evangelic.

Աւետարանեմ, էջի va. to give good news, to announce; to evangelize, to preach the Gospel.

Աւետարանիչ s. evangelist.

Աւետարանութիւն, Աւետարանում s. notification of good news; preaching the Gospel. [news.

Աւետաւար a. that has, brings good news, to bring good news, to announce.

Աւետեք, տեայ s. good news, notification of good news; էրկիր աւել, տեայ, land of promise; -ս տալ, S. Աւետեմ; տն Աւետեայ, Lady-day.

Աւետեայ s. present given to one who brings good news.

Աւեր a. ruined, destroyed, desolated; s. ruin, destruction; demolition, dismantling, overthrow; waste, damage; havoc, devastation, desolation; - լինել, կալ, մասնիւր դառնալ, to be ruined, to decay, to be desolate; - դարձուցանել, - անմարդի դնել, to ruin, to destroy, to ravage, to desolate, to harass, to infest.

Աւերած, էջ, ոյ s. ruin, demolition, destruction, desolation.

Աւերակ, այ a. ruined, desolated; s. ruin, rubbish.

Աւերանք s.pl. ruin, desolation, ravage, devastation.

Աւերեմ, էջի va. to ruin, to destroy, to demolish, to undo, to overthrow; to ravage, to desolate, to break, to spoil.

Աւերուած, Աւերում S. Աւերած.

Աւերման s. bot. spanish eamomile, pellitory of Spain.

Աւել, Աւելի, Աւելք s. lymph, humour, fluid substance, serosity, liquid.

Աւել s. fury, transport, enthusiasm.

Աւել S. Օշակ.

Աւելորդ S. Օշկոր.

Աւելոյ էլանեմ տո. to run away, to vanish, to drop off.

Աւելական S. Տրմուկ.

Աւետար or Օտարք s. old woman.

Աւել s. bile; dysentery.

Աւել, ոյ s. palm of the hand, handful; - յոյ ad. in haste, on a sudden; -ս զ-ի հարկանեմ, to clap the hands, to applaud.

Աւելաբայ, պիւյ s. pl. summit, side, declivity of a mountain, rock, high and steep place.

Աւելեբան անել, Աւելեբանեմ, էջի va. to confound, to stop the mouth of some one, to silence; - լինել, to be confounded, to be unable to answer.

Աւելին, է s. opium.

Աւելափեմ S. խաղափեմ.

Աւել, փին, փանց s. shore, bank, brink, coast; steep bank, bold shore.

Աւելեմ a. confined by the shore.

Աւելի s. glean.

Աւելի, etc. S. Աւելի, etc.

Աւելայ, Աւել, էլի s. plate, dish; bowl; tray.

Աւելի S. Օշկոր.

Աւետում, Աւետում տո. to regret.

Աւետանք s.pl. regret, repentance, grief.

Ափրոդիտեան, Ափրոդիտեան *a.* venereal, syphilitic; - ախտ, syphilis.
 Ափրոդիտե S. Աստղիկ.
 Ա. ք. ք. *s.* leg.
 Ա. քաղաք, ք. *s.* cock; քաղաքեւ - ք. crowing of a cock.
 Ա. քացեւ, քցի *vn.* to kick, to kick up one's heels.
 Ա. քացի *ad.* kicking; - քեծեւ, to kick.
 Ա. քացիք, քեաց *s.* pl. feet, legs.
 Ա. քացող *a.* kicking.
 Ա. քեացք S. Ա. քացիք.
 Ա. քիւ, քից *s.* weasel; - սպիտակ, ermine.
 Ա. քստեւ, քցի *va.* to leap, to skip, to bounce; S. Ա. քացեւ.
 Ա. քոր, Ա. քորանք *s.* exile, ban, banishment, transportation.
 Ա. քորեւ, քցի *va.* to exile, to banish, to transport, to send away, to confine, to proscribe.
 Ա. քան *s.* tongs, pincers; - սասանա, քիւ, forceps.
 Ա. քոտեւ S. Ա. քացեւ.
 Ա. քին S. Ա. քին.

Բ

Բ (pēn) բեն *s.* the second letter of the alphabet and the first consonant; its sound is between *պ* and *փ*; բ, բ̄, two; second.
 Բա *conj.* that; սասցի բա, I have said that; *ad.* truly, indeed, really; *int.* hey! bah!
 Բաք *s.* door.
 Բաքսեւ, քցի *vn.* to strike; to palpitate, to beat; - զձեռ, to clap the hands; - սրտի, to palpitate.
 Բաքսիւն, Բաքսումն *s.* pulsation, palpitation, irregular beating of the heart.
 Բաքան *s.* balister; swing, see-saw; Խաղալ բաքանաւ, to swing, to see-saw.
 Բաքանաքար *s.* stone of a balister.

Բաբելոնեան, Բաբելոնեան *a.* s. babylonian.
 Բաբել *int.* oh! hal fy! alas!
 Բաբելեան *a.* admirable, surprising, astonishing.
 Բադ, ք *s.* barnacle, muzzle; part, portion; արկանեւ ք - 'ի ցողուն, to muzzle; - արկանեւ, to partieipate.
 Բադին, քնաց *s.* altar of an idol; idol, statue of a false god; altar; temple.
 Բադաձաքար *ad.* collectively.
 Բադաձակեան *a.* gr. collective.
 Բադաձեւ, քցի *va.* to amass, to gather, to collect.
 Բադաձումն *s.* collection.
 Բադաձեւ *a.* in the shape of idolatrons temples.
 Բադապետ *s.* keeper of the temple; priest of the idol; pontiff of the heathens. [idols].
 Բադապետ *a.* idolatrous, lover of idolatry S. Հաղորդ.
 Բադ, ուց *s.* drake; քդ - , duck; ձադ - ու, duckling; - ընտանի, tame duck; - վայրենի, wild duck, teal; քդքայ - ն, the duck quacks.
 Բադեան, Բադեն *s.* sacerdotal robe.
 Բադրոն, Բադրոնակ *s.* bench; bedstead; sofa.
 Բադայ, Բադէ, քց *s.* falcon; merlin; gerfalcon; hawk.
 Բադեակաւ, Բադէկիր, Բադէպան *a.* that fowls with, carries or has a falcon, falconer.
 Բադէպանութիւն *s.* falconry.
 Բադէպակիր *s.* helper, coadjutor.
 Բադէպակիր *a.* that stretches out the arm; received with open arms.
 Բադէպակիրութիւն *s.* wrestling.
 Բադէպանութեան *a.* that puts forth branches, ramous (tree), branchy.
 Բադէպանութեան *a.* that stretches out its arms, spread; *ad.* with open arms.
 Բադէպանութեան *s.* stretching of the arms.
 Բադէպան S. Բադէպանութեան.
 Բադէպակիր *ad.* with the arms.
 Բադէպակիր, քցի *va.* to divide into several branches; to cut, to cut off; to abridge, to resume in a few words.
 Բադէպակիր S. Բադէպան.
 Բադէպան *a.* verbose; talker.
 Բադէպանեւ, քցի *vn.* to talk much, to be verbose.
 Բադէպանութիւն *s.* redundancy of words, verbosity, polylogy.

Բադէպակիր *a.* that distributes, gives much; that is given abundantly, abundant: polynomial. [words].
 Բադէպանութիւն *s.* abundance of words.
 Բադէպանութեան *a.* that speaks, contains many languages; polyglot; - քնար, an harmonious lyre.
 Բադէպակիր, Բադէպակիր *a.* very fertile, very abundant, fruitful.
 Բադէպակիր *a.* S. Բադէպակիր; *ad.* fruitfully.
 Բադէպակիրեան *a.* that has many mouths or branches; Ջրաք - , chandelier.
 Բադէպակիր *a.* very high.
 Բադէպակիրութիւն *s.* much fertility.
 Բադէպակիր *a.* that has many stains.
 Բադէպակիր, Բադէպակիր *a.* very numerous; that has many forces.
 Բադէպակիր *a.* very populous.
 Բադէպակիր *a.* that flows abundantly. [good seent].
 Բադէպակիրեան *a.* that spreads much.
 Բադէպակիր *a.* wealthy, opulent, very rich; precious, very dear.
 Բադէպակիր *a.* that has many beams.
 Բադէպակիր *a.* very learned.
 Բադէպակիր *a.* very slippery, where one slips, stumbles often or very easily.
 Բադէպակիրութիւն *s.* abundance of mercy or clemency.
 Բադէպակիր, Բադէպակիր *a.* very dear, precious.
 Բադէպակիրութիւն *s.* polymathy.
 Բադէպակիր *a.* written in many manners; polygraph.
 Բադէպակիրեան, Բադէպակիր, Բադէպակիր *a.* that has many heads.
 Բադէպակիր *a.* very frequented (road).
 Բադէպակիր *a.* of many colours; more, much, various.
 Բադէպակիր, Բադէպակիր *a.* very celebrated: very praiseworthy; that praises or is praised much.
 Բադէպակիր *a.* very mild, merciful, full of fondness, compassionate.
 Բադէպակիր *a.* of a great assembly.
 Բադէպակիրակ, Բադէպակիրեան *a.* that has many colours or shapes, diverse, multifarious.
 Բադէպակիր *a.* very numerous, of many forces.
 Բադէպակիր *a.* of several colours or shapes, diverse, multifarious; - ալն,

succinum (yellow amber).
 Բադէպակիրեան *a.* of several ages; - հեռութիւն, remote antiquity; - ժամանակ, a long suite of centuries.
 Բադէպակիրեան *a.* that is carefully nourished, of which much care is taken.
 Բադէպակիր *a.* who is possessed by demons; idolator of many gods.
 Բադէպակիր *a.* much hoarded up.
 Բադէպակիր, Բադէպակիր *a.* polyedrical; equivocal; multifarious; *ad.* of many different manners.
 Բադէպակիր *a.* of many doors.
 Բադէպակիր *a.* very various, of many kinds. [diversity].
 Բադէպակիրութիւն *s.* great variety, Բադէպակիր *a.* that is adorned magnificently; that has many ornaments.
 Բադէպակիրակ *a.* that has many children.
 Բադէպակիր *a.* wandering; busy, eager; meddlesome.
 Բադէպակիրեան *a.* of many nations.
 Բադէպակիր *a.* of several species, sorts or kinds, diverse, manifold.
 Բադէպակիր, Բադէպակիր *a.* copious, abundant.
 Բադէպակիրակ *a.* full of pleasures, very amusing.
 Բադէպակիր *a.* very strong, very powerful: *s.* numerous army.
 Բադէպակիր *a.* filaceous.
 Բադէպակիր *a.* polypetalous.
 Բադէպակիր *a.* very numerous.
 Բադէպակիր *a.* very wrong; perverse.
 Բադէպակիրակ, Բադէպակիրակ, Բադէպակիրակ *a.* long since, old, ancient, antique.
 Բադէպակիր *s.* harpoon.
 Բադէպակիրակ *a.* populous, numerous; *s.* great assembly, meeting, party; crowd, multitude.
 Բադէպակիր *a.* of many chords.
 Բադէպակիր *a.* polyglot.
 Բադէպակիր *a.* surgy, billowy, tempestuous, agitated.
 Բադէպակիր *a.* full of lights.
 Բադէպակիր *a.* that deceives or that is much or often deceived.
 Բադէպակիր *a.* gambling, sporting place. [materials].
 Բադէպակիրակ *a.* composed of various Բադէպակիրակ *a.* much mixed; in various voices. [ed, mischievous].
 Բադէպակիրակ *a.* very false, wicked.

Բազմախիտ *a.* very thick; very frequented (way); very difficult; very abundant.

Բազմախիտացիք *or* խիտացիք *a.* ulcerated, full of wounds. [care.]

Բազմախնամ *a.* careful; kept with care. Բազմախնդիր *a.* that asks, demands much; liable to many discussions or disputes; much sought.

Բազմախնդր *a.* feastful, joyful, splendid, pompous.

Բազմախոտող *a.* that kills much.

Բազմախոյզ *a.* much sought; - լինիմ, to make researches; to be curious, inquisitive.

Բազմախորան *a.* that has many tabernacles; - սաղաւարտ, helmet of many crests.

Բազմախորտիկ *a.* full of victuals, splendid, magnificent entertainment or fare.

Բազմախուզեմ, եղի *va.* to seek much.

Բազմախուժք *S.* Բազմաժողով *a.*

Բազմախուռն *a.* of a great concourse; thick, thronged, mixed.

Բազմախտեան *a.* unhealthy, that is subject to many maladies.

Բազմախոս, etc. *S.* Բազմաբան, etc.

Բազմածախ *a.* expensive, costly; splendid, sumptuous, rich, magnificent.

Բազմածաղիկ *a.* that has many flowers.

Բազմածին, Բազմանունդ *a.* that generates much, fruitful, fertile. [ted.]

Բազմածուփ *a.* stormy, much agitated. Բազմակ, աջ *s.* socket; snuffer-tray; candle; candle-light.

Բազմակալ, աջ *s.* candlestick; snuffers: guest; *S.* Բազմակ.

Բազմական *s.* guest, invited person: table, banquet; carpet, mattress, couch, sofa; bench, seat; -ս -ս բաշխել, to divide the guests, to form several banquets apart; -ս արկանել, to offer chairs or seats.

Բազմականակից *a.* messmate, com-mensal. [feast or banquet.]

Բազմականատու, է *a.* that gives a feast. Բազմակապ *a.* that is joined or tied with many strings. [wants.]

Բազմակարօտ *a.* who has many desires. Բազմակերուծիւն *s.* voracity.

Բազմակերպ *a.* in several shapes, diverse, various. [polygamist.]

Բազմակին *a.* having many wives, Բազմակնձիւն *a.* embarrassing, very

entangled, complicated, embroiled.

Բազմակնուծիւն *s.* polygamy.

Բազմակոխ *a.* that is trampled on or oppressed much or often; - ճանապարհ, public or much frequented road.

Բազմակոհակ *a.* that has many waves.

Բազմակոյտ *a.* *s.* of a great assembly, where there are many people, in great quantity, many; crowd; assembly.

Բազմահամ *a.* savoury, that has much savour.

Բազմահամար *S.* Բազմաթիւ.

Բազմահամբար *a.* that has much provision, well provided with necessary things.

Բազմահամբաւ *a.* very renowned.

Բազմահանդէս *a.* pompous, with great solemnity; glorious, victorious.

Բազմահանձար *a.* that has much wisdom, very wise, - learned.

Բազմահաւալ *a.* that sighs much, lamentable, grievous.

Բազմահատոր *a.* voluminous.

Բազմահատուած *a.* divided into several parts or sections.

Բազմահարկի *a.* very honourable, - respectful; splendid, magnificent.

Բազմահարուստ *a.* very rich.

Բազմահաւաք *a.* that amasses, collects many things. [or ways.]

Բազմահետ *a.* that has many tracks. Բազմահացիկ *a.* astonishing, surprising.

Բազմահիւս, Բազմահիւսակ *a.* well woven, that has much web, closely woven.

Բազմահմուտ *a.* very skilful, full of erudition, very learned.

Բազմահմուտիւն *s.* great erudition.

Բազմահար *a.* very ingenious, dexterous; several, diverse, in several ways.

Բազմահոգ *a.* pensive, gloomy, anxious, full of care or anxiety.

Բազմահոլով *a.* that has many windings or ways.

Բազմահոմանի, Բազմահոմեան *a.* that has many lovers, gallants.

Բազմահոյլ *a.* very numerous, immense, infinite.

Բազմահոս, Բազմահոսան *a.* that flows or spreads abundantly, copious.

Բազմահունձ *a.* having an abundant harvest, that has much fruit.

Բազմահունչ *a.* that has much sound;

that has several sounds, very sonorous; polyacoustic.

Բազմահոյակ *S.* Բազմահամբաւ.

Բազմահրաշ *a.* astonishing, wonderful.

Բազմաձայն *a.* that has several sounds, that speaks several languages, resounding; in various voices.

Բազմաձեւ *a.* powerful, strong; numerous, much, in several manners.

Բազմաձեւութիւն *s.* hand, power, great number of people.

Բազմաձև *a.* multiform.

Բազմաձիգ *a.* that is thrown or spread several times.

Բազմազգացակ *a.* very noisy, loud.

Բազմազեւ *a.* very unhappy, distressful, pitiful, unfortunate.

Բազմազիւ *S.* Բազմաշար.

Բազմաշառնչ *a.* full of rays or light, splendid, brilliant. [colours.]

Բազմաշմուռն *a.* of many and various colours. Բազմաշիւղ *or* շիւղ *a.* polypetalous, branchy, ramous, full of boughs.

Բազմաշուկ *a.* that has many claws or fangs.

Բազմաման *or* մանուած *a.* that is well or in several ways woven, that has many turns and windings, tortuous.

Բազմամանկութիւն *s.* having many children. [children.]

Բազմամանուկ *a.* who has many children. Բազմաման *or* մանեայ *a.* that is formed of several parts; diverse, various, multifarious. [bundantly.]

Բազմամասոյց *a.* given much or a great deal. Բազմամարդ *a.* populous; - առնել, բազմամարդացուցանել, to people.

Բազմամարդութիւն *s.* state of an inhabited town; great population.

Բազմամբար *a.* peopled; of great concourse, numerous; tumultuous.

Բազմամբութիւն *s.* great multitude of people; tumult, great noise with confusion and disorder.

Բազմամեջ *or* մեան *a.* old, aged, ancient, of old date.

Բազմամեղ *a.* burdened with many sins, great sinner.

Բազմամետաքս *a.* abounding in silk. Բազմամեքենայ *a.* furnished with many machines; full of machinations, very cunning.

Բազմամիտ *S.* Բազմահամբար.

Բազմամիս *a.* plump.

Բազմամիտ *a.* wise, learned.

Բազմամեծիւն *s.* longevity.

Բազմամեծիւն *a.* who has had many wives or husbands; polygamist.

Բազմամեծութիւն *s.* polygamy.

Բազմամոր *a.* dirty.

Բազմայածեան *a.* that wanders; tortuous, devious.

Բազմայալք *a.* much renowned in wars, victorious.

Բազմայանց *S.* Բազմամեղ.

Բազմայեղ *a.* plentiful, abundant.

Բազմայլով *a.* much, numerous.

Բազմայլոյզ *a.* tumultuous, much agitated, uneasy.

Բազմայորդ *a.* copious.

Բազմայորդոր *a.* active, very diligent.

Բազմայր *af.* who has many husbands: populous (town).

Բազմայոյ *a.* that has many joints; false: *ad.* piecemeal.

Բազմանաւ, աջայ *vn.* to increase, to grow in great numbers, to shoot, to multiply, to enlarge; to abound, to overflow.

Բազմանդամ *a.* that has many members: polynomial.

Բազմանիւս *a.* polyhedron.

Բազմանիւծ *a.* that abounds in materials; that contrives in several ways.

Բազմանկար *a.* provided with many pictures; various.

Բազմանկիւն *a.* polygonal.

Բազմանկողին *af.* prostituted, whore-monger; prostitute; *S.* Բազմայր.

Բազմանձուկ *a.* very affectionate, enamoured.

Բազմանշան *or* նշանակ *a.* that has many significations, equivocal, ambiguous; that has many marks.

Բազմանշոյլ *S.* Բազմաշառնչ.

Բազմանուագ *a.* that is composed of, or has many tunes; harmonious, melodious.

Բազմանուն *a.* that has many names.

Բազմաշահ *a.* very useful, profitable. Բազմաշառնակ *S.* Բազմաշիւղ.

Բազմաշարժ *a.* trembling; mutable.

Բազմաշուկ *a.* that has many tracks or turns; tortuous.

Բազմաշխատ *a.* laborious, that loves work, that has worked much; laborious, painful, heavy, difficult, hard; *ad.* laboriously, with much difficulty and work.

Բազմաշորհ *a.* that does many favours, that gives bountifully; that a-

bounds in favours. [bond.
 Բազմաշրջիկ *a.* rover, roamer, vaga-
 Բազմաշրջութիւն *s.* state of a vaga-
 bond.
 Բազմաշար *a.* very wicked.
 Բազմաշարար *a.* that has suffered
 much.
 Բազմաշափ *a.* immense, vasty.
 Բազմաշէպ or շէան or չի *a.* furnish-
 ed with many eyes.
 Բազմապաշնոյժ *a.* well adorned, em-
 bellished.
 Բազմապայծառ *a.* very clear, bril-
 liant, most illustrious.
 Բազմապատիկ *a.* multiple; diverse,
 much, several; magnificent; - առնել,
 - լինել, to multiply; *ad.* more, more-
 over. [very cunning.
 Բազմապատիր *a.* that deceives much.
 Բազմապատիւ *a.* much honoured,
 very honourable, respectful.
 Բազմապատկառ *a.* very bashful.
 Բազմապատկեմ, եջի *va.* to multiply;
 to repeat.
 Բազմապատկելի *s.* multiplicand.
 Բազմապատկեր *S.* Բազմանկար.
 Բազմապատկել or կող *s.* multiplica-
 tion.
 Բազմապատկութիւն *s.* multiplica-
 Բազմապարգէւ *a.* that gives or is gi-
 ven abundantly.
 Բազմապարունակ *a.* that contains
 much; multitudinous, much.
 Բազմապարտ *a.* that owes much;
 much obliged.
 Բազմապետութիւն *s.* polyarchy.
 Բազմապիսի *a.* of many forms or
 fashions, diverse, various, many.
 Բազմապտուղ *a.* that abounds in
 fruit, that produces much, fruitful.
 Բազմաբան *a.* painful, fatiguing; la-
 borious, busy, diligent, careful; *ad.*
 diligently.
 Բազմառատ *a.* superabundant.
 Բազմասեղէի *af.* prostitute.
 Բազմասերեմ, եջի *va.* to multiply,
 to increase by propagation.
 Բազմասխալ *a.* subject to many faults.
 Բազմաստեղ, ստեղծեան *a.* that has
 many branches, boughs or parts.
 Բազմաստեղ *s.pl. ast.* pleiades. [ast.
 Բազմասող *S.* Բազմաստեղ, Սայլ
 Բազմասուած, Բազմասուածեան
a.s. polytheist; -ք, idols.
 Բազմասուածութիւն *s.* polytheism.
 Բազմականգ *a.* polysyllabic.

Բազմաձառ *a.* mercantile.
 Բազմաձառ *a.* ardent, inflamed.
 Բազմաձեպ *a.* that relates many
 things, polyhistor.
 Բազմաձեր *a.* much wounded, that
 has many sores.
 Բազմաձէշտ *a.* tormenting, painful;
 gloomy, grievous. [gerous.
 Բազմաձտանգ *a.* very perilous, dan-
 Բազմաձրդով *a.* turbulent, much a-
 gitated, stormy.
 Բազմաձեպ *S.* Բազմասխալ.
 Բազմառազնապ *a.* tormenting, gloo-
 my, painful, sad. [extensive.
 Բազմառարած *a.* far extended, very
 Բազմառեղեակ *S.* Բազմաշմուտ.
 Բազմառենիկ *a.* very desirous,
 eager, anxious.
 Բազմառես *S.* Բազմաշէպ.
 Բազմառեսակ *a.* of many kinds or
 sorts. [pects or forms.
 Բազմառեսիւ *a.* of many looks, as-
 Բազմառերեւ *a.* polypetalous.
 Բազմառիւ *a.* of many forms, edi-
 tions or types; various, different.
 Բազմառիւր *a.* very sad, grieved
 or melancholy; very vexatious.
 Բազմառոշմ *a.* of many species or
 kinds; populous.
 Բազմառան *S.* Բազմոյ.
 Բազմառդիւն *a.* very useful, profi-
 table; very meritorious; full of merit,
 well deserved. [meritorious.
 Բազմառժանի *a.* very worthy, very
 Բազմառժաթ *a.* very rich, opulent.
 Բազմառուեստ *a.* ingenious, full of
 cunning, of ingenuity, artful; poly-
 technic. [Բազմաստեղ.
 Բազմացեղ *a.* of many tribes; *S.*
 Բազմացուցանեմ, ուշի *va.* to aug-
 ment, to grow, to enlarge, to increase,
 to multiply; to accumulate; to re-in-
 force; to fill, to people, to repeople.
 Բազմաւաղելի *a.* very deplorable,
 pitiable, miserable.
 Բազմաւոր or բազան *a.* multitu-
 dinous, numerous; plural.
 Բազմաւորութիւն *s.* plurality.
 Բազմափայլ *a.* very shiny, bright,
 brilliant. [practised.
 Բազմափորձ *a.* very experienced,
 Բազմաքանդակ *a.* that has many
 fine sculptures; well engraved; well
 worked.
 Բազմաքանդար *a.* very clever; very
 valuable, rich, precious; very heavy.

Բազմաքննիչ *a.* scrutinizing, very in-
 quisitive. [obliging.
 Բազմերախտ *a.* full of kindness, very
 Բազմերամբ *a.* of several flocks, or-
 ders or ranks, numerous.
 Բազմերան *a.* very happy, blessed.
 Բազմերանգ *a.* of several colours,
 variegated. [songs.
 Բազմերգութիւն *s.* frequent use of
 Բազմերգանիկ *S.* Բազմերան.
 Բազմերգեան *a.* of a thousand diffe-
 rent colours.
 Բազմերուցանեմ, ուշի *va.* to set, to
 place, to lay down, to put.
 Բազմերեկաց *a.* well cooked; cook-
 ing mixed things. [cious.
 Բազմերիւտ *a.* very avaricious, tena-
 Բազմիմ, եցայ *vp.* to sit down, to sit,
 to place one's self.
 Բազմիմաստ *a.* very wise, learned.
 Բազմիւրանութիւն *s.* polyarchy.
 Բազմիւր *S.* Բազմաւ.
 Բազմիւր *S.* Սայլ *ast.*
 Բազմիւր *a.* knotty, nodous; *S.* Բազ-
 մաշիւղ. [polypous.
 Բազմիւրանի *a.* having many feet; *s.*
 Բազմիւրակ *a.* having many qualities
 or accidents; of many colours.
 Բազմիւրդի *a.* having many children.
 Բազմիւրդութիւն *s.* state of a person
 having many children.
 Բազմիւրդայլ *a.* full of snares or
 springs, dangerous, perilous.
 Բազմոյ. *ի* *s.* altar or resting-place;
 chair, seat; mattress; couch, sofa.
 Բազմութիւն *s.* multitude, great
 number, quantity, crowd, gross, heap,
 mass, bulk, body; abundance, increase,
 inundation; multiplicity, plurality, in-
 finity; people, troops, regiment, force,
 retinue.
 Բազմունակ *a.* that contains much
 or many things.
 Բազմունակ *a.* very wise, learned,
 skilful, scientific. [ledge.
 Բազմունակութիւն *s.* great know-
 Բազմօրեայ, ըէկ *a.* many days
 since; old, that has existed a long time.
 Բազմօրինակ *a.ad.* in several ways or
 manners, divers, various; in many
 shapes.
 Բազուկ, զիկ, զկաց *s.* arm, forearm;
 power; branch, bough; *bot.* beet, straw-
 berry-spinach; - առ - մարտնչել, կար-
 կառել, to come to blows, to fight; -
 առ - գնալ, to hold by the hand, to

give each other the hand, to go arm in
 arm, together.
 Բազում, զմի, զմաց *a.* several, di-
 verse, much, thick, great, large, full,
 abundant, copious, numerous, consi-
 derable, frequent, very, too much, ex-
 cessive; ոչ -, but little, not much; -
 անգամ, բազմիցս, several times, often,
 frequently; - ինչ պէտք էն, it is ne-
 cessary much trouble, many things;
 յետ ոչ - առւրց, in a few days; *ի*
 բազմաց հետեւ, a long time ago; -ք,
 many people; -ք *ի* մարդկանէ, the
 most part of men; -ս, - ինչ, *ad.*
 much, too much; - ինչ գոչել ծովու,
 roaring of the waves; -ս չարարիւ, to
 suffer much; ընդ - ժամանակս, for a
 long time.
 Բազումիւրդ *S.* Բազմագուծ.
 Բազան, աջ *s.* sacerdotal maniple;
 bracelet.
 Բազիկ, բաց *s.pl.* flight (of stairs),
 balusters, balustrade (-): bed.
 Բազուն *s.* stair, step.
 Բաժ, ից *s.* impost, duty, tax, con-
 tribution, levy, custom; - անցից, toll.
 Բաժակ, աջ *s.* cup, glass, mug,
 goblet; chalice; bumper.
 Բաժակալ *s.* saucer.
 Բաժակալալ *s.* salver.
 Բաժակեմ, եջի *va.* to soak, to wa-
 ter; - զգետինն, զառնիկս, to water
 the ground, the plants.
 Բաժակիկ *s.* small cup.
 Բաժամիւ *a.* distrustful. [cion.
 Բաժամութիւն *s.* mistrust, suspi-
 Բաժանաբար *ad.* dividedly, sepa-
 rately.
 Բաժանակալ *s.* heir.
 Բաժանական *a.* divisible.
 Բաժանականութիւն *s.* divisibility.
 Բաժանակից *a.* that partakes with
 another.
 Բաժանաբար *s.* distributor; divisor.
 Բաժանելի *a.* divisible; *s.* dividend.
 Բաժանեմ, եջի *va.* to divide, to se-
 parate; to share, to distribute; to cut,
 to decompound, to disjoin, to uncouple,
 to disunite, to split, to cleave, to
 scatter, to behead, to make an inci-
 sion; - զիւսակաւ, to allot.
 Բաժանորդ, աջ *a.s.* partaker, con-
 cerned, participant; subscriber, shar-
 ing; - լինել, to participate, to sub-
 scribe. [share, subscription.
 Բաժանորդութիւն *s.* participation;

Բաժանումն *s.* division, share, distribution, partition, repartition, dispensation; decomposition, dismemberment, disengagement, disjunction, distraction, dissolution; stitch, rupture, departure; separation, disunion, scission, retrenchment, section, segregation.

Բաժապետ *s.* custom-house officer. Բաժանու, *այ s.* receiver of duties or taxes, custom-house officer.

Բաժեմ, *եղի va.* to tax, to levy a duty.

Բաժին, ժնից *s.* part, share, portion, quota, proportion, distribution, equality, parcel, piece; dose; lot; - հարկաց, assessment.

*Բաժկաման *S.* Ժամանոց.

Բաժուռն *s.* custom-house.

Բալ, *ից s.* cherry; large black cherry; morello cherry; fog, mist; pale colour, paleness.

Բալաձիթ *a.* nebulous, misty, foggy; -թ, dull weather. [balsam-tree.

Բալասան, *այ s.* balm; balsam; Բալաստիւ *a.* dark, gloomy.

Բալենի *s.* cherry-tree.

Բալիկ *s.* sledge.

Բալլինջ *s.* gad-fly. [gloomy.

Բալուտ *s.* acorn, tassel; *a.* cloudy, Բախած, *ից a.* foolish, wanton, mad, cracked.

Բախծովթիւն *s.* folly.

Բախեմ, *եղի va.* to strike, to beat; to shock, to knock; to touch; to scourge; -ի զարի զգուտ, to strike one's foot in a stone; - հոգմոց զառն, raging of the wind against the houses; - զգուռն, *ի գրան,* to knock at the door; - զկուրծս, to beat one's breast; - զհար, to touch a cithern, harp, lyre; - ճառագայթից զաչո, to dazzle the eyes; բախեալ արտասուք, burst into tears.

Բախեցուցանեմ, *ուցի va.* to knock one against another.

Բախեմ, *եցայ vn.* to be beaten; to fight, to combat, to attack; - ընդ միմեանս, to fight together, to knock, to dash against each other.

Բախիւն, Բախումն *s.* beating, percussion, blow; knock, shock; ren-counter, combat.

Բախա, *ից s.* fortune, prosperity, luck; destiny, fate, fatality; chance, hazard; Fortune, Good Genius; չեղի.

խնձ -, I have not had the happiness; բառ չար -ին, by ill luck, unfortunately; բառ յաջողեցի -ի, բառ յաջողուածոյ -ի, բառ -ի եղեալ նորա մեռանի թշնամին, by chance, fortunately his enemy dies. [ner, foreteller.

Բախապիւտ *a.* prophetic; *s.* divi-

Բախապիւտիւր *a.* adventurous; - լի նեղ, to seek fortune, to adventure.

Բախանոց *s.* Temple of Fortune.

Բախապիւր *ad.* fortunately, luckily; at all events or hazards, by chance, by good luck.

Բախաւոր *a.* fortunate, lucky.

Բախաւորութիւն *s.* happiness, good fortune, luck. [or chance.

Բախիւմ, *եցայ vn.* to have fortune Բալ, *ից s.* porch, portico; halo,

red circle round the sun or moon; sheepfold, fold; circumference, round, circuit; - ոռնու, ոռնել, արկանել, to encompass, to surround, to begird.

Բախուեմ, *եղի va.* to encompass, to begird; to contain, to comprehend.

Բախեալթ, *ի s.* wallet, bag.

Բախայ, *ից s.* bean; lupine.

Բախուղ *s.* stick, staff.

Բաչ, *ից s.* spade, hoe; mattock; բաչեմ, to hoe.

Բաչուանդ, *ից s.* necklace, diamond to hang on the neck; iron collar.

Բաղադրեմ, *եղի va.* to compose, to conjoin; to ally; to mingle, to mix; to compound.

Բաղադրութիւն *s.* compound, composition, synthesis, combination, condition, confection, formation, mixture.

Բաղադան *a.* suitable.

Բաղադանեմ, *եղի va.* to conform, to make conformable.

Բաղադանութիւն or նուան *s.* fitness, relation, conformity, connection: alliance.

Բաղաձայն *a.* consonant; nnanimous. Բաղաձայնութիւն *s.* consonance.

Բաղալք, պից or պյց *s.* pretext, excuse, subterfuge; suspicien; stain, fault; cause, reason; բաղալք *ի վերայ զնեղ, զբաղալքն յօգել պատճառս, to seek excuses or pretexts; բաղալքս ստուծեան կարկառել *ի վերայ, to calumniate, to slander; առանց բաղալքն, innocent, inculpable, blameless; ad. inexcusably.**

Բաղանապետ or պան *s.* bath-keeper, bather; *sf.* bath-woman.

Բաղանիք, նեաց *s.pl.* baths, bath-house; bathing place; տաշա բաղա- նեաց, bathing-tub; վերարկու բաղա- նեաց, bathing-gown; Եղանակ բաղա- նեաց, bathing season; սրահ, սենեակ բաղանեաց, bath-room; *ի բաղանիս մտանել, բաղանիս առնուլ, to bathe, to take a bath; *ի բաղանիս երթալ, to go to the baths; գետոյ, ծովու -, river-baths, sea-baths; - գողրուլոյ, բժշկա- կան -, vapour, medicated bath; նստական -, hip bath; ցուրտ, ջերմ ջրոյ -, cold, hot or warm baths.**

Բաղանուծութիւն *S.* Փնդանուծութիւն. [compound.

Բաղարկեմ, *եղի va.* to assemble, to Բաղարլ, *ից a.* unleavened, azymous; *s.* unleavened bread, azyme.

Բաղարկեալք, բաց *s. pl.* the feast of unleavened bread.

Բաղափուշա *s.* bladder.

Բաղապալք, յից, Բաղապանք *s. pl.* pretext, colour, cloak; calumny, false accusation; *S.* Բաղապալք.

Բաղապեմ, *եղի va.* to pretend, to conceal under a pretext; to calum-

inate; to accuse, to impeach.

Բաղանիւնք *S.* Բաղանիւնք.

Բաղք *S.* Բախա.

Բաղքառական *a.* comparative.

Բաղքառեմ, etc. *S.* Համեմատեմ, etc. Բաղեմ, *եղի va.* to join.

Բաղեղն, Եղանց *s. bot.* ivy.

Բաղխար, *այ s.* stone-bow; cross-

bow; catapult; dart, arrow; small dagger.

Բաղեմ, etc. *S.* Բախեմ, etc.

Բաղխոհական *a.* deliberative.

Բաղխակից *a.* conjoined.

Բաղխակցեմ, *եցայ vn.* to conjoin, to be united.

Բաղխանամ, *ացայ vn.* to consist; to be composed, constructed, constituted.

Բաղխացութիւն *s.* consistency, com-

position, conjunction.

Բաղխացուցանեմ, *ուցի va.* to consti-

tute, to compose.

Բաղխացուցիչ *a.* constituent.

Բաղչիւսական *a.* copulative.

Բաղչիւսեմ, *եղի va.* to make an in-

termixture, to conjoin.

Բաղչալի, etc. *S.* Փափաղեղի, etc.

Բաղչաակ *s. bot.* acorus; yellow water-flag.

Բաղանման *S.* Բաղանման.

Բաղընուկ *S.* Մղըն.

Բաշին, *այ s.* vest; waistcoat; flannel waistcoat; night waistcoat; bodice; cloak, mantle; tunic.

Բաշինակ, *այ s.* waistcoat; jacket; little old cloak; short cloak.

Բամ *conj.* that; ասացի -, I said that. Բամս *s.* altar.

Բամբ, *ից s. mus.* basse, base: *a.* thorough base. [wadding.

Բամբակ, *այ s.* cotton; - ալինիւ, Բամբակենի *s.* cotton-plant.

Բամբաս, *ից s.* guilt; *S.* Բամբասանք.

Բամբասական *a.* slanderous.

Բամբասանք *s. pl.* detraction, slan-

der, defamation.

Բամբասանէր *a.* that lewes slander. Բամբասաւոր *a.* slanderous.

Բամբաւոր, *եղի va.* to detract, to slander, to speak ill of, to calumniate, to defame, to backbite.

Բամբիշ, բշի, Բամբիշն, բշան *sf.* lady; princess; queen. [pers.

Բամբլուն, բռանց *s.* castanets, snap-

Բամբոց *s.* gum ammoniac; bamboo: agasyllis.

Բայ *S.* Բա, Բամ.

Բայ, *ից s. gr.* verb; word, speech, discours; *S.* Բայոց. [verb.

Բայածական *a.* derived from the Բայանամ, ացայ, Բայիմ, *եցայ vn.* to be clayed, to hide one's self in a den.

Բայանուն *s.* supine; verbal.

Բայոց, *այ s.* den, cave, lair, haunt, kennel.

Բայց *conj.* but, yet, notwithstanding, however, nevertheless, though, still; save, except, without; - եթէ, except; unless; - միայն, if, provided, with the exception of, excepted, but, besides; if not; - սակայն, yet, however, ne-

vertheless.

Բան, ներ, նեար *s.* thing; *S.* Բան.

Բան, *ից s.* speech, word, term, say- ing, dictate, expression, oration, dis- course, language, history; proposal, treaty, promise; thing; reason, intel- lect; understanding, intelligence; ora- cle: the Word; *bot.* myrobalan (fruit, tree and oil); acorn (fruit); 'ի -ի առնել, to interpose, to employ; ընդ -իւ առնել, to excommunicate; - առ -, word for word; միով -իւ, in a word; զ-իւք առնել, to converse, to speak; *ի -ի արկանել, *ի -ի առնել, to persuade, to convince, to gain; զ-իւք անկանել, to converse with, to hold a conversa-**

Բաշխոյք, *դից* s.pl. gift, present, gratuity, donation.
 Բաշխութիւն, *բաշխումն* s. distribution, apportionment, division.
 Բաշտ s. a kind of falcon.
 Բաշիւն S. Բառաշ.
 Բաշաւանք s.pl. silly story, idle talk, stories, nonsense, prattle, quackery.
 Բաշաղեմ, *էջի* vn. to tattle, to prattle, to talk idly, to tell idle tales, to speak of trifles.
 Բաշաղկոս a. prattler, great talker.
 Բառ, *ից* s. word, term, speech, expression; air, song; - առ -, word for word; բառ բառին, literally.
 Բառագիրք S. Բառգիրք.
 Բառաշ, *ոյ* s. bellowing, lowing; roaring. [to roar.
 Բառաշեմ, *էջի* vn. to bellow, to low;
 *Բառարան S. Բառգիրք.
 Բառացի a. renowned, famous, excellent; rich. [cellence, beauty.
 Բառացութիւն s. renown, glory, ex-
 Բառգիրք s. dictionary, vocabulary, lexicon, glossary. [handle.
 Բանալիք s.pl. lever; porringer;
 Բանամ, բարձի va. to take away, to remove, to carry off, to displace; to retrench; to derogate, to suppress, to withdraw; to cause to cease, to destroy, to dispel, to efface, to exting-
 guish, to stifle; to take away, to ravish, to take, to steal, to rob; to lift up, to raise; to bear, to support, to sustain;
 - 'ի վերայ, to put, to put on, to load;
 - 'ի հարուս, to discount, to deduct, to abate; - զօրէնս, to repeal a law, to cancel, to annul; - զխոյն, to clear, to extricate; - զցանկն, to unbar; - զմա-
 նուն յարգանդէ, to deliver a woman;
 - թողուլ, բարձի թողի առնել, to abandon, to forsake entirely; - ի լուծ կշռոյ, to weigh; - զգլուխ, to behead; աղա-
 զակ, կական, կառաշ, ճիւղ, ձայն -, to scream, to cry out; to weep; - ի միջոյ, to carry away, to stroy, to annul; -
 զամենայն դժուարութիւն, to take away all difficulty; - զկեանս ուրուք, to take away the life of some one, to kill, to murder; բողոք -, to appeal, to invoke, to lament; - զցաւս, to support pain; -
 ուտոք, to go away, to depart; - զթիւ, to subtract; - արձակել, to dismiss;
 բարձեալ բերել, to carry.
 Բառնամ, Բառնիմ, Բարձեալ լինիմ,
 բարձայ vp. to be carried or brought;

to liken, to compare; to be taken a-
 way; to be destroyed; to be extinguish-
 ed; բարձիր է անկիր է ծով, be thou
 removed and cast into the sea; - մասց
 հպարտութեամբ, to be proud of; արք
 արդարք բանին, the just perish; Դա-
 մասկոս բարձիք է քաղաքաց, Damascus
 will soon be no longer a city; բարձաւ
 ուխտն, the pact is broken; - է կենաց,
 to die; նմա բարձին զխաշն, they put
 on him the cross.
 Բասիլիսկոս S. Աղբայիկ օձ.
 Բասիր S. Բասրէլ.
 Բասա, *ից* s. fortune, luck; destiny,
 fate; wager, bet, stake; - արկանել, to
 lay a wager, to bet. [buke.
 Բասրանք s.pl. reproach, blame, re-
 Բասրեմ, *էջի* va. to reproach, to
 blame, to condemn, to rebuke, to cen-
 sure.
 Բասրէլ a. reproachable, blamable.
 Բարաք s. shuttle.
 Բարակ, *այ* a. subtle; - ցաւ, ջերմ,
 phthisis; S. Նուրբ: brach (sporting
 dog): nitre; S. Բորակ.
 Բարակաման a. that spins or weaves
 finely; finely spun or woven.
 Բարակալիկ a. a skinny neck; a long
 or thin neck.
 Բարաշ a. hard: soft. [porter.
 Բարասան, Բարասեա s. usher,
 Բարանահան a. personified; - բան,
 prosopopœia. [legory.
 Բարանութիւն s. prosopopœia; al-
 Բարաւոր s. lintel, door-post, door-
 tree.
 Բարաւորութիւն s. manners, custom.
 Բարանք, Բարաշ, *ից*, Բարանքումն,
 Բարաշանք s. idle tales, nonsense, tire-
 some repetitions, silly story, prating,
 gossip, dotage.
 Բարանիմ, Բարաշեմ, *էջի* vn. to
 make tiresome repetitions, to chat, to
 prattle, to bawl, to tattle.
 Բարբառ, *ոյ* s. speech, voice, accent,
 language, idiom, dialect; acclamation,
 exclamation; cry, clamour; sound;
 կերկերեալ, գողգոթ, ընդհատ, սպառ-
 նալից -, a hoarse or gruff, trembling,
 interrupted, menacing voice; յօդէլ -,
 to offer a word, to speak; ածել ի -,
 to make one speak; - արձակել, to cry,
 to raise the voice, to exclaim; հնչելն
 օդք ի - ցնծութեան, the air was filled
 with cries or a thousand cries of joy;
 է Հայ -, in the Armenian language; -

ամպոց, որոտման, thunder, noise; -
 ամբոյնին, clamour, cry; - փողոյ, հաւ-
 ուց, վահանայ, հողմոց, blast of trum-
 pets, ruff; eackling; noise or clashing
 of shields; whistling or bluster of the
 wind; - առիւծու, գաղանայ, S. Մարն-
 շիւն; - աղաղակի, rumour.
 Բարբաւիմ, *էջայ* vn. to speak; to
 cry out, to exclaim.
 Բարբարոնք s. haggling, hesitating.
 Բարբարիկ, Բարբարիկոն S. Բարբա-
 ռոս.
 Բարբարիմ, *էջայ* vn. to hesitate, to
 haggle; to be busy, embroiled, per-
 plexed.
 Բարբարոս, *այ* a. s. barbarous, sa-
 vage; barbarian, cruel.
 Բարբարութիւն s. barbarity, cruel-
 ty, grossness.
 Բարբուռ s. mus. cithern.
 Բարգաւաշ, *ից* a. signal, illustrious;
 eheerful; increased, flourished, flour-
 ishing, civilized.
 Բարգաւաշանք s. pl. increase, abun-
 dance; profit, improvement, bloom,
 lustre, splendour, renown.
 Բարգաւաշեմ, *էջի* va. to make flour-
 ish; to civilize.
 Բարգաւաշիմ, *էջայ* vn. to increase,
 to flourish, to be in repute, in ho-
 nour, in vogue, to profit, to improve.
 Բարգաւաշութիւն S. Բարգաւա-
 շանք.
 Բարգ, *ից* s. a. hay-rick; heaped up,
 piled, bound up; polypetalous; - ա-
 նուն, բառ, gr. compound word.
 Բարդեմ, *էջի* va. to accumulate, to
 hoard; to bind up; to compound, to
 conjoin.
 Բարդութիւն s. accumulation, heap;
 composition, formation. [others.
 Բարեասաց a. that speaks well of
 Բարեստեաց a. that hates the good,
 evil, malicious, wicked.
 Բարեացակամ a. benevolent.
 Բարեացապարտ a. well deserved,
 worthy, obliging.
 Բարեաւ ad. well, right; safely; -
 էկիւք, be welcome; - միւս, adieu! -
 միւս առնել, to bid farewell, to take
 leave; to renounce, to forsake.
 Բարեբախտ, Բարեբախտիկ a. fortu-
 nate, lucky; prosperous, happy, fa-
 vourable, propitious.
 Բարեբախտաբար ad. fortunately,
 happily, luckily.

Բարեբախտանամ, *այցայ* vn. to pros-
 per, to be fortunate, to succeed, to
 be happy.
 Բարեբախտութիւն s. fortune, hap-
 piness, prosperity, chance, destiny.
 Բարեբաղդ S. Բարեբախտ.
 Բարեբան a. that praises.
 Բարեբանակից a. that praises with
 another or together.
 Բարեբանեմ, *էջի* va. to bless, to
 praise. [encomium.
 Բարեանութիւն s. benediction praise,
 Բարեբաշ a. beneficent, bounteous,
 that does good, liberal.
 Բարեբաշութիւն s. bounty, bene-
 fit, favour, liberality.
 Բարեբաստ, Բարեբաստիկ S. Բարե-
 բախտ. [Բարեբախտանամ.
 Բարեբաստանամ, Բարեբաստիմ S.
 Բարեբաստութիւն S. Բարեբախտ-
 թիւն.
 Բարեբարոյ, *ից* a. good-natured,
 good-tempered, civil, benign, affable,
 kind.
 Բարեբարոյութիւն, Բարեբարութիւն s.
 excellent character, good-nature.
 Բարեբեր a. productive of good,
 fruitful, fertile, abundant.
 Բարեբերութիւն s. fertility, fructi-
 fication.
 Բարեբոյրոյ a. that has good suck-
 ers, shoots or sprouts.
 Բարեբոյս a. that produces good
 fruit fruitful; good-natured.
 Բարեբուղի a. that causes good to
 come forth.
 Բարեբուն a. naturally good, that
 has a good disposition, humano.
 Բարեգեղ a. beautiful, graceful,
 charming, genteel, pretty, handsome.
 Բարեգթութիւն s. benignity, ele-
 mency, merey. [verses, lives well.
 Բարեգնաց a. that runs, walks, con-
 Բարեգործ a. beneficent, virtuous,
 pious, that does good. [good.
 Բարեգործեմ, *էջի* vn. to do well,
 Բարեգործութիւն s. bounty, bene-
 ficence; good works.
 Բարեգութ a. benign, humane, mer-
 ciful, compassionate, tender, charita-
 blo, flexible. [proper.
 Բարեդէպ a. becoming, suitable, fit,
 Բարեդիպութիւն s. decorum, fit-
 ness; prosperity, luck.
 Բարեդրուժ a. ungrateful. [ed.
 Բարեզարդ a. well adorned; reform-

Բարեզարդեմ, եցի *va.* to embellish, to adorn; to reform.
 Բարեզարդութիւն *s.* embellishment, ornament, finery; reformation, reform.
 Բարեզարմ *a.* of good family, noble.
 Բարեժառանգութիւն *s.* inheritance of great property; good inheritance.
 Բարելա *a.* very good, very useful.
 Բարեկերպութիւն *s.* great goodness, good-nature, nobleness, gentility.
 Բարեխառն *a.* sober, temperate, moderate.
 Բարեխառնեմ, եցի *va.* to temper, to moderate, to soften, to modify.
 Բարեխառնութիւն *s.* temperance; temperature, moderation, modification, mitigation; - *օդոց*, temperature of the air.
 Բարեխնամ *a.* careful, that provides for wants, for an affair. [to provide.
 Բարեխնամեմ, եցի *va.* to be careful, Բարեխնամող *S.* Բարեխնամ.
 Բարեխնդիր *a.* that asks for, that seeks for good things.
 Բարեխոհ, Բարեխորհուրդ *a.* that thinks of good things.
 Բարեխրատ *a.* that gives good advice, good instruction; well instructed.
 Բարեխօս, աջ *a.s.* intercessor, mediator.
 Բարեխօսեմ, եցի *vn.* to intercede.
 Բարեխօսութիւն *s.* intercession, mediation.
 Բարեկամ, աջ *s.* friend; familiar, dear; մտերիմ, անկեղծ, ճշմարիտ, անձնանուէր, սիրելի, սուս - intimate, sincere, true, devoted, dear, false friend.
 Բարեկամաբար *ad.* friendly, familiarly, domestically.
 Բարեկամական *a.* amicable, friendly.
 Բարեկամանամ, աջայ *vn.* to be friendly, familiar, to make one's self familiar.
 Բարեկամութիւն *s.* friendship, familiarity, attachment; սերտ - intimacy; անկեղծ - cordiality.
 Բարեկամուհի *sf.* friend.
 Բարեկարգ *a.* well regulated, corrected, reformed, policed.
 Բարեկարգեմ, եցի *va.* to order properly, to dispose, to put in order; to amend, to reform.
 Բարեկարգութիւն *s.* good order, organization; reform, reformation; discipline; policy.
 Բարեկեաց *S.* Բարեկեցիկ.

Բարեկենդան, աջ *s.* carnival, holiday time; բուն - the day before lent, shrovetuesday, shrovetide.
 Բարեկենդանութիւն *s.* happiness, felicity, prosperity, rejoicing.
 Բարեկերպ *a.* that has a good figure, handsome, graceful, genteel, pretty, well-made. [shape, grace, gentility.
 Բարեկերպութիւն *s.* fine figure, good
 Բարեկեցիկ *a.* happy, prosperous, in good circumstances, rich.
 Բարեկեցութիւն *s.* happiness, felicity, ease, contentment, comfort.
 Բարեկիր *a.* good, honest, virtuous.
 Բարեկիրթ *a.* well instructed, civil.
 Բարեկրթութիւն *s.* good education, good-breeding, politeness.
 Բարեկրօն, կց *a.* of good morals, pious, virtuous, honest, religious.
 Բարեկրօնութիւն *s.* good morals, honesty, probity, piety, religion, goodness.
 Բարեհաճիմ, շեցայ *vn.* to vouchsafe, to accept, to receive favourably, to please.
 Բարեհաճայ *a.* very agreeable.
 Բարեհաճոյսնամ, աջայ *vn.* to be very agreeable or very amiable.
 Բարեհաճութիւն *s.* approbation, consent, benevolence, favour, friendship.
 Բարեհամ *a.* tasteful, savoury.
 Բարեհամբաւ *a.* of good renown, of great reputation, famous, renowned, celebrated.
 Բարեհամբաւեմ, եցի *va.* to celebrate, to publish with praise.
 Բարեհամբաւութիւն *s.* good name, renown, reputation, fame, praise.
 Բարեհամբոյր *a.* agreeable, amiable, graceful, polite, civil, gentle, tractable, humane, kind, courteous, complaisant, beneficent. [things.
 Բարեհայց *a.* that demands good
 Բարեհանձար *a.* very sensible, - wise, - learned. [or stature.
 Բարեհասակ *a.* having a fine shape
 Բարեհաաջց *a.* rewarder, that recompenses well, that does good.
 Բարեհաւան *a.* obedient, submissive.
 Բարեհնար *a.* very ingenious, - clever.
 Բարեհուշակ, etc. *S.* Բարեհամբաւ, etc. [to good things.
 Բարեհրուէր *a.* that invites, exhorts
 Բարեձեւ *a.* of a good shape, well made, genteel; graceful.

Բարեձեւութիւն *s.* fine figure, gracefulness, decorum.
 Բարեձիր *S.* Առատաձիր.
 Բարեմասն *a.* well matched, lucky, fortunate.
 Բարեմասնութիւն *s.* good fortune, happiness, participation of good; goodness, perfection.
 Բարեմարդիկ *a.* coxer, cajoler, gallant, eomplaisant; - լինել, to please, to flatter, to coax, to cajole, to adulate.
 Բարեմարդութիւն *s.* flattery, adulation, complaisance.
 Բարեմիտ *a.* sincere, ingenuous, frank, naive; innocent, good, well disposed.
 Բարեմոյն *a.* peaceable, flexible, good-natured, good-humoured.
 Բարեմոռաց *a.* nthankful, ungrateful. [ly, naively.
 Բարեմոռաբար *ad.* ingenuously, frankly
 Բարեմոռութիւն *s.* sincerity, innocence, goodness, indulgence.
 Բարեյաջող *a.* favourable, prosperous; - լինել, to prosper.
 Բարեյարմար *a.* well adjusted, well agreed; symmetrical.
 Բարեկիստակ *a.* of happy memory, whose memory is venerated.
 Բարեկոյս *a.* of good or of great hope.
 Բարեկորդոր *a.* that exhorts to good things; well inclined, very willing.
 Բարեկուտութիւն *s.* good hope.
 Բարեյօժար *a.* well inclined, very willing, benevolent.
 Բարեխառնեմ *a.* zealous.
 Բարեկշան *a.* of good sign; signalized, remarkable, famous.
 Բարեկեն *a.* well settled, rich, happy, prosperous.
 Բարեշնորհ *a.* that grants or does favours, that gratifies; handsome, graceful, agreeable, charming.
 Բարեշնորհութիւն *s.* bounty, goodness; gracefulness, elegance, charms.
 Բարեշունչ *a.* mild (speaking of the wind), the mild zephyr.
 Բարեշուք *a.* splendid, magnificent; superb, graceful, pretty; venerable; modest, chaste, bashful; առնուլ զիւրեաւ ծածկոյթ - to cover one's self with a veil for modesty.
 Բարեշքեղութիւն, Բարեշքութիւն *s.* splendour, magnificence, pomp, lustre, refugence; honesty, modesty.
 Բարեչափ *a.* well measured or pro-

portioned, exact, well made.

Բարեչափութիւն *s.* exactness, beauty, exact proportion. [devout.
 Բարեպաշտ *a.* *s.* pious, religious, Բարեպաշտեմ, եցի *vn.* to be religious, to lead a pious life, to do good works.
 Բարեպաշտութիւն *s.* piety, religion.
 Բարեպաշտուհի *af.* pious, religious.
 Բարեպաշտօն *S.* Բարեպաշտ.
 Բարեպատեհ *a.* very convenient, proper, decent, fit, worthy.
 Բարեպարկեւ *S.* Բարեպաշտ.
 Բարեպէր, սիրաց *a.* good, virtuous, pious, religious; benevolent, indulgent, obliging.
 Բարեսիրութիւն *s.* bounty, goodness, kindness, obligingness.
 Բարեսնութիւն *s.* good education.
 Բարեսնուեմ *a.* well instructed, - brought up, - educated.
 Բարեկայեղութիւն *s.* fitness, convenience; lustre, splendour. [nate.
 Բարեկեանակ *a.* well settled, fortunate.
 Բարեկտաւութիւն *s.* good assurance, certainty, boldness.
 Բարեհաւան *a.* that sounds well, sweet, harmonious, well adjusted or organized.
 Բարեհետակ, Բարեհետիւ *a.* having a good prospect, aspect or countenance, handsome, charming, graceful, genteel, delicate, pretty, agreeable.
 Բարեհիւպ *a.* becoming, proper; of good figure, genteel.
 Բարեհոնմ, Բարեհոնմիկ *a.* that is of good family, noble, illustrious.
 Բարեհոնմութիւն *s.* nobility; noble birth; grandeur; fertility.
 Բարեարութիւն *s.* gratification; production, fruit, profit, advantage.
 Բարեբար, աջ *a.* beneficent, benefactor, friend, obliging, indulgent, favourable, kind.
 Բարեբարեմ, եցի *vn.* to do good, to gratify, to favour, to oblige.
 Բարեբարութիւն *s.* benefit, bounty, good, beneficence, kindness, favour, service, pleasure, gratification, liberality.
 Բարեբանիկ *a.* blissful.
 Բարեբանիկութիւն *s.* blissfulness; good fortune, happiness.

Բարեփառ *a.* glorious, illustrious, splendid, magnificent.

Բարեփառութիւն *s.* splendour, grandeur, magnificence, majesty.

Բարեփորձ *a.* well tried, - proved.

Բարեքեմ, եջի *va.* to hide, to veil, to dissimulate. [agreeable.

Բարեքի. քիկ *a.* personable, genteel, Բարե conj. at least, at the least.

Բարժանեմ *S.* Բարժանեմ.

Բարի, բար, բեայ *a.* good, nice, kind, indulgent; fit; fine, handsome; *ad.* well, right; *s.* good, benefit, favour; goods; - է, it is good; - առել, to do well; - or բարեաւ եկիք, be welcome! Համբաւ բարեայ, good reputation; ոչ գիտել զ- կամ զգար, to ignore the difference between good and evil; զինչ - գործեցից, what shall I do well? Հաւառցեր ինձ - ս, you have done me good; ընկալար անպէս զ-ս քո, you have received good in your life; յորժամ - լինիցի քեզ, when will you be happy; *S.* Բարեաւ.

Բարիք *a.* good; *ad.* well, softly, leisurely; ծածկել - է, it is better to hide it; - է, it is well; որպէս է - թուի քեզ, as you like it, if you please.

Բարկ *a.* sharp, pungent, acrid; acid, sour, rough. [Թթւածին.

*Բարկածին *s.* chem. oxygen; *S.*

Բարկանամ, աջայ *vn.* to be angry, provoked, to storm, to rage.

Բարկասիրտ *a.* passionate, apt to be angry, fretful, peevish, impatient. [ged.

Բարկացայտ *a.* angry, vexed, enra- Բարկացող *S.* Բարկասիրտ.

Բարկացողութիւն *s.* irascibility, ire.

Բարկացուցանեմ, ուցի *va.* to exasperate, to irritate, to anger, to displease, to offend, to enrage.

Բարկութիւն *s.* anger, wrath, ire, indignation, passion; harshness; disgrace; զիջանել. ցածնուլ, դառնալ 'ի բարկութենէ, to be appeased, to allay one's anger; Թափել զ-, to give vent to one's anger; - or հրացան -, thunder-bolt; սրամուկ բարկութեամբ, to rage, to get into a passion; - սրամուկ թեան, սրամուկութի բարկութեան, fury, ire, wrath.

Բարձ, կց *s.* cushion; bolster, pillow; squab, mattress, divan; bench, sofa: hip, thigh: dignity, degree, throne: floor or board of a ship; փեարակց - ,

downy pillow; - երեսայ, pillow; առաջին -, first place, place of honour; - տալ ումէք, to confer a dignity of some one.

Բարձարեկութիւն *s.* fracture of the leg, broken leg.

Բարձակից *a.* *s.* that sits on the same mattress, that is partaker of the same banquet or dignity; colleague.

Բարձակուիւ *s.* competitor.

Բարձաձգութիւն *s.* search of dignity, pursuit of honour; competition, rivalry, ambition.

Բարձապան, աջ *s.* cuish.

Բարձառու լինիմ *vn.* to obtain some dignity.

Բարձերես *s.* pillow-beer, - ease.

Բարձերեց *s.* president; - տեղի or - ք, the first place, honourable place.

Բարձրութիւն *a.* that seeks the first place, fixed in an honourable place; - լինել, to seek the first place.

Բարձի թողի առնեմ *va.* to abandon, to leave, to forsake entirely.

Բարձիկ *s.* small cushion, bolster: compress. [shions, pillows.

Բարձկնեար, ներայ *s.* pl. small cushion; Բարձուհեակ, նեկայ *s.* bol. south-ernwood.

Բարձուհի *s.* act of raising; carriage; subtraction; exception; suppression, repeal, derogation; degradation, dissolution, extinction; deduction, defalcation. [burden.

Բարձուցանեմ, ուցի *va.* to load, to Բարձր, ձու, ձուկ, ձանց *a.* high,

elevated; sublime, eminent, great, excellent; հոսել 'ի բարձուէ, to fling, to throw from above; ի ձայն բարձր, - ձայնիւ, ձայնիւ բարձու, *ad.* aloud, loudly; - առնել, to elevate, to raise on high; to magnify, to exalt; - լինիմ, to be elevated, glorified; ճանաչել զբարձունս, to know sublime or profound things; սեղան -, splendid, sumptuous dinner, banquet; ի բարձուէ, from above; - ոճ, elevated style; - բանգակ, relief, basso-rilievo.

Բարձունք, ձանց *s.* pl. height, top, summit, eminence, elevation; heaven; Թագաւոր բարձանց, king of heaven; Թռչունք բարձանց, birds of air.

Բարձրաբազուկ *a.* that has a strong arm, strong hand, valiant; vigorous.

Բարձրաբարբառ *a.* that has a strong voice; sounding, that has a loud or

shrill sound; resounding, clamorous, sonorous, elangous; *ad.* loudly, aloud.

Բարձրաբերձ *a.* very high, much elevated, lofty.

Բարձրաբուն *a.* that has a long stalk.

Բարձրագագաթն *a.* whose summit is very high, lofty.

Բարձրագահ *s.* a. seat, the chair, the highest place; president, the most honourable; high, elevated; - ք, the first place, precedence.

Բարձրագեղ *a.* very pretty, charming, excellent, supreme.

Բարձրագէտ *a.* that knows sublime or profound things.

Բարձրագլուխ *a.* high, elevated; bold, frank, honourable; *ad.* boldly, highly.

Բարձրագոյն *a.* higher, sublime; supreme, grand; - , - ս, *ad.* highly, sublimely, boldly.

Բարձրագոյն *S.* Բարձրաբարբառ.

Բարձրագէտ *a.* much accumulated.

Բարձրագլխակ *a.* very high, to wering; *s.* observatory.

Բարձրաթռչն *a.* that flies above.

Բարձրախորհուրդ *a.* mysterious, profound.

Բարձրակայ *a.* high, great, supreme, sublime, excellent. [very high.

Բարձրակատար *a.* whose summit is Բարձրակոհակ or կուտակ *a.* subject to large waves, stormy. [sublime.

Բարձրահայեաց *a.* that looks above; Բարձրահասակ *a.* that has a large size, tall. [mous, celebrated.

Բարձրահռչակ *a.* very renowned, famous; Բարձրաձայն *a.* that has very high branches.

Բարձրաձայն *S.* Բարձրաբարբառ.

Բարձրամիտ *a.* proud, lofty, arrogant, presumptuous. [high place.

Բարձրամուր *a.* fortified in a very Բարձրամեմ, եջի, Բարձրամեմ, եջայ *vn.* to be proud of, to be selfconceited.

Բարձրամուկութիւն *s.* presumption, pride, arrogance, haughtiness.

Բարձրայծն *a.* lofty, proud, supercilious, haughty.

Բարձրայծնութիւն *s.* haughtiness, pride, arrogance.

Բարձրանամ, աջայ *vn.* to rise, to ascend, to re-ascend, to surmount, to exceed, to surpass; to increase, to grow; to be proud, to pride one's self.

Բարձրանշան *a.* remarkable, signal,

signalized, famous, renowned.

Բարձրաբուն *a.* built very high.

Բարձրաչափութիւն *s.* altimetry.

Բարձրապատիւ *a.* very honourable, much esteemed.

Բարձրապատում *a.* that relates sublime things, sublime, profound.

Բարձրապարանոց *a.* puffed up, arrogant, proud; - շրջիլ, to be puffed up, to be proud of, to bridle up. [walls.

Բարձրապարսպ *a.* that has high Բարձրասրուն *a.* with long legs.

Բարձրավարս *a.* that has high branches: covered with many leaves, leafy.

Բարձրավանամ, աջայ, Բարձրավան, եջայ *vn.* to be puffed up, to be proud of, to bridle up, to assume airs of importance.

Բարձրավզութիւն *s.* pride, haughtiness, arrogance.

Բարձրավել *S.* Բարձրապարանոց.

Բարձրացուցանեմ, ուցի *va.* to elevate, to lift up, to raise, to exalt, to raise higher, to raise again, to ascend, to promote, to advance.

Բարձրաւանդ, Բարձրաւանդակ, աջ *s.* height, hill, eminence, summit, top, ridge, hillock; promontory, cape; *a.* high, elevated.

Բարձրաբանդակ *s.* bass-relief, basso-rilievo. [High.

Բարձրեալ *as.* very high; the Most Բարձրութիւն *s.* height, eminence, elevation, act of raising up, summit, sublimity, grandeur, highness.

Բարձրուղէ *S.* Բարձրաձայն.

Բարձր, ձից *s.* leg; *S.* Բարձ.

Բարդապետ *s.* moralist.

Բարդապետութիւն *s.* moral, morality.

Բարդապետ *a.* moralist; *S.* Բնախօս.

Բարդապետեմ, եջի *vn.* to moralize.

Բարդապետ *a.* natural.

Բարդապետ *a.* moral, belonging to morals; *s.* moralist; moral; - իմաստաւորութիւն, ethics; - գիտութիւն, morality, ethics; - իմաստ, morality; առնել - խորհրդածութիւն, to moralize, to make moral reflections.

Բարդապետութիւն *s.* morality.

Բարդապետ *a.* that has the same disposition or humour. [morally.

Բարդապետ, Բարդապետապետ *ad.* Բարդ, զից *S.* Բարդ.

Բարութիւն *s.* goodness, probity; benignity, mildness, clemency; proceeds, produce.

Բարունակ, աջ s. vine-branch; branch, bough, shoot.

Բարութիւն, Բարութիւն s. crimina- tion, imputation, calumny, false accu- sation; pretext; motive. [lust.

Բարսկութիւն s. concupiscence, Բարսկ, տեւոյ, տեւոյ s. bot. aspen (poplar).

Բարսկ S. Բարսկ.

Բարսկ, եջի, Բարսկ, եջայ տ. to pretend, to feign.

Բարսկ, ոյ a. good; ad. well; եթէ - թուի առաջիկայ or յայտնի, if you please or like; - ծերութիւն, a pros- perous old age; - վարդապետութիւն, good or sound doctrine; - պր, a good man; - խոտել, to despise or to scorn well; - է մեզ աստ լինել, it is a good thing for us to remain here; - է or - է բանդ, վարդապետ, you say well, master; ոյ է - մարդոյ միայն լինել, it is not well for man to be alone; տուժել զայր արդար չէ -, it is not a good thing to do ill to the just.

Բարսկութիւն a. better.

Բարսկութիւն, եջի տ. to benefit, to do good to.

Բարսկ, բոյ s.pl. manners, custom, disposition, inclination, conduct, man- ner of acting; բոյս բարոյ, nature, character, natural, disposition, incli- nation; - բարոյ, good manners, morals; անբիծ, անարատ -, pure mo- rals; խորիմ -, proud character; խան- դարել, եղծանել զբարս, to corrupt the morals; ամոքել զբարս, to soften the morals; յիւրոյ բարոյ, ի կամայ բարոյ, կամաւոր բարոյ, բարոյ յօժարութեւ, willingly, spontaneously.

Բարսկութիւն s. happiness, prospe- rity, well-being.

Բայ a. open, uncovered; բայա- գլխով, with an uncovered head, bare- headed; impudently; աջ - աջ or - ա- աջ ոյ զոյ տեսնել, with the eyes open, he saw nothing; - աւ երեսոյ or - աջ երեսոյ, with the face uncovered; թողուի - զբաղաւն, to leave open the gates of a city; ի - է դուռն, the door is open; ի - ունել զգլխովն, to have the head uncovered; ի - գնա, go away! ի - գնացէ յինն, go away from me! - է ի -, ի -, ad. far, very far; quite; out, abroad; - ի -, openly, evidently; բայաւոր ի -, from afar; far; ի - ի, in a field, out of the city, in the country,

in the open air, under the open sky; ի - առնել, to remove, to send away; բայ ի - անցանել զբայմբ, to surpass many; ի - բառաւ, to take away; եր- թալ ի -, ի - գնալ, to go away, to de- part; ի - եղաւ ձմեռնային ցրտութիւն, the rigour of winter is past; ի - բա- կել զաղաղան, to cease from erying; ի - ապր, ի - անգր ապր, int. never! no! God forbid! come along! fy! - 'ի, pr. except, excepted, besides, save; without.

Բայապարսկութիւն, եջի տ. to cry out, to scream; to exclaim.

Բայապարսկութիւն s. exclamation.

Բայապարսկ, Բայապարսկ, Բայա- գլխով a. ad. with uncovered head, bareheaded.

Բայապարսկ a. distant, far off: diluted; pale; -, -u ad. far, at a great distance, very far; - կանաչ, sea-green.

Բայապարսկ a. bold-faced; shameless.

Բայապարսկ, իյ a. absent, distant, re- mote, far off.

Բայապարսկ, եջայ տ. to absent one's self, to go away.

Բայապարսկութիւն s. absence, removal, non-residence, distance.

Բայապարսկ, Բայապարսկ S. Բայապարսկ.

Բայապարսկութիւն a. very or farther removed.

Բայապարսկութիւն s. divergent; - աջ, ախմբ, with open eyes.

Բայապարսկ, իյ a. evident, manifest, clear, intelligible; formal, express.

Բայապարսկութիւն or պէս ad. evidently, manifestly, intelligibly; formally, ex- pressly.

Բայապարսկութիւն, եջի տ. to declare, to set forth, to explain, to utter; to un- fold, to clear.

Բայապարսկութիւն a. declarative, determi- native, significative, apodictical.

Բայապարսկութիւն s. evidence; expla- nation; developement, disentangle- ment.

Բայապարսկութիւն s. looseness, flux, diarrhoea; excrement.

*Բայապարսկ s. gr. ablative.

Բայապարսկութիւն s. exception, abstrac- tion.

Բայապարսկ ad. negatively.

Բայապարսկ a. negative. [vow.

Բայապարսկ, սեջի տ. to deny, to disa- Բայապարսկութիւն s. denial, disavowal.

Բայապարսկ s. camp, campaign, plain.

Բայապարսկ, աջ a. s. distant, far off; camp; suburb; interval. [sible.

Բայապարսկ a. explainable, expres- Բայապարսկ, եջի տ. to explain, to set forth, to declare, to specify, to ex- press; to comment; to remove, to scat- ter.

Բայապարսկ a. explicative.

Բայապարսկութիւն, եջի տ. to remove, to distinguish, to discern, to divide, to se- parate.

Բայապարսկութիւն s. explanation, ex- position, enunciation, elucidation; eom- mentary, gloss; տեսնել -, specifica- tion; - զանապարսկ, the act of decipher- ing.

Բայապարսկ a.s. that opens; key, pick- lock; dilator.

Բայապարսկ, աջ a. much extended, vast, ample, full; absolute, independ- ent, despotic; free; distant, far.

Բայապարսկութիւն ad. absolutely, in- dispensably; boldly, resolutely.

Բայապարսկութիւն s. distance, inter- val, great extent, breadth.

Բայապարսկ, ի - a. ad. remote, distant, far; ի - լինել, to absent one's self, to quit. [candid.

Բայապարսկ a. barefaced, open; frank, Բայապարսկութիւն s. barefacedness, evidence; frankness, candour.

Բայապարսկ a. evident, clear, open; ad. evidently, plainly, openly, clearly.

Բայապարսկ, ի - ad. very far; from afar; out; S. Բայ.

Բայապարսկ S. Բայ.

Բայապարսկ a. abject, despicable, low, vile.

Բայապարսկ S. Բայ.

Բայապարսկ or Բայապարսկ խաղաւ, to unveil; to lose all shame, to be shame- less.

Բայապարսկ, ոյ s. opening; hiatus.

Բայապարսկ s. act of opening, opening, discovery, expansion, extent.

Բայապարսկ, ի - ad. far, very far; - ի բայ S. Բայ.

Բայապարսկ, եջի, զայ, Բայապարսկ, լէկի a. who lives, sleeps in the open air; shelterless; ad. uncovered, in the open air, under the open sky; - լինել, to sleep, to lodge in the open air or under the stars; to pass the night in the fields.

Բայապարսկ s. end, limit; sufficiency; - է, v. imp. it suffices, it is enough; իմաստաւ.

Թէ նորա ոյ գոյ -, his wisdom is with- out measure.

Բայապարսկ a. sufficient, fit, capable, competent, qualified; s. worthy, capa- city, ability; -ի or Աստուած -, God, Omnipotent, Almighty; - լինել, to suf- fice, to be capable; - լինել տեսնել, to content one's self; - առնել, to enable, to capacitate; to content, to satisfy; ad. sufficiently, enough; բայ - է, pas- sably, tolerably, so-so; - է, it is enough, it suffices; չէ -, it is not enough or sufficient. [potent.

Բայապարսկ a. powerful, omni- Բայապարսկ, աջայ տ. S. Բայա- կան լինել.

Բայապարսկ a.s. that opens; key, pick- lock; dilator.

Բայապարսկութիւն s. capacity, abili- ty, competence, aptness.

Բայապարսկ S. Բայապարսկ.

Բայապարսկ, եջի տ. to suffice, to be ca- pable, to be able; to furnish; to suffer.

Բայապարսկ, ոյ տ. to render sufficient, to give sufficiently; to sa- tisfy, to content; to suffice.

Բայապարսկ, լինել, զայ, Բայապարսկ s. maze, labyrinth. [labyrinth.

Բայապարսկ a. in the shape of a Բայապարսկ s. noise, confused sound.

Բայապարսկ, բայայ տ. crest, comb, cox- comb.

Բայապարսկ, Բայապարսկ, աջ s. consul; ma- yor; prince; Բայապարսկ - է, proconsul.

Բայապարսկութիւն s. consulate.

Բայապարսկ s. repair. [derbolt.

Բայապարսկ, Բայապարսկ s. sun; light; thun- Բայապարսկ, աջ s. Belial; devil, demon.

Բայապարսկ a. broken; deject.

Բայապարսկ, բայայ տ. to break; to break to pieces; to crack, to split; to dishearten.

Բայապարսկ, բայայ տ. to break; to lose courage, to be discouraged; to reflect. [gible.

Բայապարսկ a. brittle, frail; refran- Բայապարսկ s. tribute, impost: vicar.

Բայապարսկ a. broken; interrupted, dis- continued: full of caresses, effeminate, soft, affectedly delicate, affected; s. affected woman.

Բայապարսկ, եջի, Բայապարսկ, եջայ տ. to break, to break to pieces; to re- flect; to prim; to stammer, to stutter;

Բայապարսկ, եջի, Բայապարսկ, եջայ տ. to break, to break to pieces; to re- flect; to prim; to stammer, to stutter;

Բայապարսկ, եջի, Բայապարսկ, եջայ տ. to break, to break to pieces; to re- flect; to prim; to stammer, to stutter;

Բայապարսկ s. fracture; refraction;

inflection; quaver; affected ways, lolling, grimace.

Բեկոր, ոչ s. fragment, piece, morsel; -բ քարանց, շինումանց, rubbish.

Բեկումն s. breaking; rupture, fracture; fraction; refraction; rebuff; -ողայ, discouragement, despondency. Բեկումն, եղի va. to break to pieces, to break.

Բեհեզ, ոչ s. byssus, muslin.

Բեհեզեայ, Բեհեզեզն a. of byssus.

Բեղմաւոր, Բեղմաւոր a. fruitful, fecund.

Բեղմաւորեմ, եղի va. to make fruitful, to fecundity, to produce.

Բեղմաւորութիւն s. fecundity.

Բեմ, Բեմք, ոչ, աչ s. step; sanctuary; seat, bench, bar; tribunal.

Բեմական a. s. that beholds the altar or sanctuary; clerk, clergyman.

Բեմասացութիւն s. oration or discourse delivered from the chancel, the pulpit or the tribunal.

Բեմադր՝ s. a note in music.

Բեռն, Բեռն, Բեռն s. burden, load, weight; cargo; duty; bale.

Բեռնաբարձ, Բեռնակիր s. porter, bearer, labourer; waggoner.

Բեռնակրութիւն s. carriage, conveyance; cargo.

Բեռնաւոր a. burdened.

Բեռնաւորեմ, եղի va. to load, to burden. [ed.]

Բեռնաւորեմ, եղայ vn. to be burdened. Բեռ int. come now! come on!

Բեր, ոչ, էջ s. product, fruit: a not in music.

Բերան, ոչ s. mouth; entrance, opening; narrow entrance of a harbour; orifice; defile; anus; -ի-, face to face; -ի-, -ի-, by heart, by rote; -ի- գիտել, ուսանել, առնուլ, ունել, to learn by heart; - սրայ, edge; - գետայ, mouth; արկանել, կտորել -ի- սրայ, հարկանել -ով սուտերի, to kill with the sword, to put to the sword; -ի- սովուն, at the beginning of the famine; ըստ -, each, so much a head, apiece; աղաղակէր ամենայն -, every one or body cried out, all the people cried out; - Ժողովայն, orator of the assembly or council; նա եղիցի բեզ -, he will speak for you; գրել ինչ -ի- ոչ ուրուք, to write under dictation; -ի- սովուն, հարկանել, տապալել, -ի- վայր անկանել, to fall upon one's face; գրի -ի- առնուլ,

to bring bad news; երգս -ի- առնուլ, to sing, to warble; -ի- ոչ ուրուք, on account of or in the name of some one; -ի- մի -, ընդ մի -, -ի- միով -ի-, with one voice, unanimous; -ի- վայր, -ի- վերայ -ի-, lying upon one's face; ընդ -ածել, to repeat incessantly; բանս -ի- գնել, to suggest, to hint; -բ ճրագայ S. Բազմակալ.

Բերանաբաց a. that has the mouth open, open-mouthed; delighted to admiration; ad. open-mouth, open-mouthed; - մնալ, կալ յալճիւս, պարզեալ or լեալ հայել, to gape after, at, for, to desire ardently, to long for impatiently, to contemplate open-mouth.

Բերանալիք a. ad. with the mouth full.

Բերանալիք a. that says whatever comes uppermost; not fasting; gluttonous.

Բերանալիքութիւն s. too great a freedom of speech; gluttony; state of a person who is not fasting.

Բերանակալ s. lid; cork.

Բերանակալ s. bit, bridle, gag; a. with the mouth shut, dumb, speechless; - լինել, to become dumb.

Բերանանում, աչայ vn. to form itself a mouth, to open, to flow away, to stream.

Բերանացաւ a. that has a pain in the mouth; s. sore mouth.

Բերանացի ad. with the mouth.

Բերանացութիւն, ոչի va. to make a mouth, an aperture, to open.

Բերդ, էջ s. fortress, castle.

Բերդակալ, աչ s. governor of a castle, commander of a fortress, castellan; -բ, garrison.

Բերդակալ, Բերդակալեանք s. pl. guard of a fortress, garrison.

Բերդամարտութիւն s. war against a fortress.

Բերդամէջ s. the interior or centre of a fortress.

Բերդապահ S. Բերդակալ.

Բերդաբազէլ a. imprisoned in a fortress. [garrison.]

Բերդեան s. pl. fortresses, castles;

Բերեմ, բերի va. to carry, to bring, to bear; to produce; to conduct, to lead back, to drag along; to provoke; to refer; to render; to suffer, to support; - զմանութիւն, to imitate; to resemble, to be like; յինքեան - գիտել, to feign, to dissimulate, to pre-

tend; - ընդ միայ երեսուն, to give thirty for one; - զլճիւս, to give sentence; - զլուծիւն, to be silent, to hold one's tongue; ոչ բերեալ կարգ բառիս, the order of mine discourse does not permit me to say; - ասելութիւն ընդ ումք, to hate, to dislike some one; նախանձ - ընդ ումք, to envy some one; - սրամտութիւն ընդ ումք, to be angry with some one; to be offended; -ի- գործ -, to make use of; Խորհուրդ - ընդ ումք, to consult, to take counsel with some one; ուրեք -, to strengthen one's self, to become strong; ոչ - զգիտաւ ուրուք, to envy the glory of some one; -ի- համար, -ի- հաշիւ -, to count, to enumerate; առ -, to cause to be conveyed, to despatch; -ի- մաս, -ի- յուշ -, to remember; օտարացուցիւս իմն բերես ի լսելիս մեր, you tell us strange things.

Բերիմ, բերայ vp. to go; to carry or to bear one's self; to be inclined, to lean; to behave one's self, to act; զինչ օգուտ յայնմնէ բերցի, what advantage will result from it? -ի- վերայ ջրայ, to walk on the waters; ընդ երկիր -, to travel, to voyage; to be busy with mundane things; առ երկրաւ -, to travel round the world; to shed on the earth; անխախտ ընդ մեզս -, to be given up to sin; պարսկաւ - or բերեալ լինել, to go here and there; to be taken hither and thither; շուրջ - զօրինոց Աստուծոյ, to observe the laws of God; -ի- կործանումն, -ի- վայր, to fall into ruin, to fall down; -ի- նախանձ or նախանձաւ -, to envy, to covet; -ի- բարկութիւն or բարկութիւն -, to get angry; ընդ ջրան -, to sweat, to perspire; Լայլոր ընդ սոքք բերին, Լոր զինի բերին ա. սայեալքն, and so on for the rest, as follows.

Բերբալի, Բերբալի, Բերբալից, Բերբալիս a. joyful, delicious, delightful, pleasant, diverting, delectable; content, cheerful.

Բերբալիս a. joyful, cheerful.

Բերբալիս s. belvedere, stage.

Բերբալիս s. pl. joy, mirth, pleasure, content, delight; բերբալից ad. deliciously. [cheerful.]

Բերբալիսաւոր a. joyful, joyous, Բերբալիս a. gay, joyful, that gives joy, delightful, pleasant.

Բերբերեմ, եղի, Բերբերեցանեմ,

ուշի va. to rejoice, to give joy, to recreate, to divert, to delight, to enliven, to please.

Բերբերեմ, եղայ vn. to rejoice, to be delighted, pleased.

Բերբերութիւն s. joy, mirth, contentment, pleasure, delight, gaiety, agreeableness, satisfaction, complaisance, mildness.

Բերբիւս s. portage, carriage; exigence; tendency; proneness, propension, inclination; fertility.

Բերբիւս a. fruitful, fertile.

Բերբիւս, ոչ s. turpentine.

Բերբիւսի s. turpentine-tree; juniper-tree; բերբիւսի խիւժ or կռէզ, colophony, rosin.

Բերեւ, -ի-, աչ s. nail: pole; դարձնող բերեւայ, nail-trade; բերեւոյց հաստաւոր, to nail; հանել բերեւն, to unmail; բերեւով - թափել, one ill chases another; (diamond cut diamond).

Բերեւադորձ s. nailer, nail-maker; -ութիւն, nailery.

Բերեւակալ, Բերեւակալիչ a. nailed, fastened with nails.

Բերեւաձեւ a. cuneiform.

Բերեւեմ, եղի va. to nail, to nail up, to fasten with nails.

Բէք, Բէք a. rich, potent; int. o! oh! Բզաք s. goat castrated.

Բզգամ, աչի, Բզգամ, եղի vn. to buzz, to hum, to murmur.

Բզգամի, Բզգամի s. buzz, hum.

Բզէզ, Բզէզ, Բզէզ, զայ s. scarab, beetle; stag-beetle; cockchafer.

Բզուկ s. bot. myosotis, mouse-ear, forget-me-not. [devil.]

Բէշեշեշ s. Beelzebub; satan, Բէշ, Բէշ s. eover; curtain.

Բէշ s. prince, bey.

Բէշի մէջ, Բէշի մէջ s. beaver, civet, civet-cat.

Բէշ, Բէշ s. back, shoulder; handle of a weaver's comb. [tuse.]

Բթամիւս a. stupid, dull, heavy, obtuse. Բթամիւս S. Բթամ.

Բթանկիւն a. obtuse-angled, obtus- angular.

*Բթանկան s. gr. grave accent.

Բթացուցանեմ, ուշի, Բթեմ, եղի, Բթեցուցանեմ va. to blunt, to make less sharp or piercing, to take off the point, to rust; to stupify, to make stupid or heavy.

ԲԹԻՄ, եցայ *vn.* to make one's self dull, less keen; to be dull, stupid, to grow rusty.

ԲԺԱԲԵՐ, ԲԺԱԼՆ *a.* blear, bleared; *S.* Գիշակն.

ԲԺԺԱԳՐԹ *a.* talismanic, that makes talismans or amulets.

ԲԺԺԱՆԶ *s. pl.* talisman, amulet, phylactery.

ԲԺԻԼԷ, ԲԺԼԻԼ, ԲԺԼԿԱՅ *s.* physician, doctor.

ԲԺԼԿԱՆ *a.* medical.

ԲԺԼԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* physic, medicine.

ԲԺԼԿԱԿԵՆ *s.* first physician.

ԲԺԼԿԱՐԱՆ *s.* place of cure; doctor's shop; medical book.

ԲԺԼԿԵԼԻ *s.* curable.

ԲԺԼԵՄ, ԵԳԻ *va.* to cure, to physic, to remedy, to dress.

ԲԺԼՈՒԹԻՆ *s.* cure, attendance, recovery, dressing; medicament, medicine, remedy.

ԲԺՈՒՆ *a.* bleared.

[eyes.

ԲԺՈՒՄ, ԵԳԱՅ *vn.* to have bleared

ԲԺՈՒՄԹԻՆ *s.* blearedness.

ԲԻԲ, ԲԲԻ, ԲԲԱՅ *s.* pupil, apple of the eye.

ԲԻԲԵՄ, ԵԳՆ *vn.* to pip, to chirp.

ԲԻԲՐՍ *s.* papyrus; bark, peel, skin; parchment, book.

ԲԻԺ, ԲԺՂ *s.* blearedness.

ԲԻԼ *s.* azure, bright blue.

ԲԻԺ, ԲԺԻԳ, ԲԺՈՅ *s.* spot, stain; sun-burning; blot, blemish; soil; small pustule; *a.* spotty, nasty; - աչաց, web; - Ի մարմնի, mole, mark, spot; - ք աղամանդի, flaws, specks in a diamond; - դնել, - ու կարկատել, շփել, արկանել, Ի - տանել, Ի ներքոյ բծի դնել, to blame, to find fault with, to accuse, to criticise, to censure, to calumniate.

ԲԻՍ *s.* spur of a cock, etc.

ԲԻՐ, ԲԲԻ, ԲԲԱՅ *s.* large stick, club, cudgel.

ԲԻՐԱ *a.* big, coarse, awkward, rude, clownish, rough, rustic, wild, base, ungenteel, clumsy, heavy, impolite, dull, ignorant, brutal.

ԲԻՐ, ՈՅ, ՈՒՅ *s.* myriad; ten thousand; *a.* much, many, several; - , - , - ԻՅՍ *ad.* ten thousand times, several times, often.

ԲԻՐԱԲԵՐՈՒՆ *a.* very fruitful, very abundant.

[lours.

ԲԻՐԱԳՂՆ *a. ad.* of a thousand co-

ԲԻՐԱԳՂԻ, ԲԻՐԱԿԵՐԱԿ, ԲԻՐԱԿԱՎ

ԽԻԼ *a. ad.* of several shapes or kinds, several, many, multitudinous.

ԲԻՐԱԿՆԵՅ *a.* having many precious stones.

[thousand soldiers.

ԲԻՐԱԿԱՆ *s.* commander of ten horses; that has many wounds.

ԲԻՐԱԿԱՆԵՂՆ *a.* having many branches or beughs.

ԲԻՐԱԿԱՆ *a.* ten thousand or ten millionaries; thousand, many, immense, numberless.

ԲԻՐԵԼ, ՈՅ *s.* beryl; crystal.

ԲԻՐԵԼԱՆՈՒՄ *a.* crystalline.

ԲԻՐԵԼԱՆՈՒՄ, ՈՅԱՅ, ԲԻՐԵԼԱՅՈՒՄ *va.* to crystallize.

ԲԻՐԵԼԱՅՈՒՄ *s.* crystallization.

ԲԼԺԱԿ, Ի, ՈՅ *s.* lobe of the ear; - սրան, auricles of the heart; - ԼԵՂԻ, lobe of the lungs.

ԲԼԺ, ԲԼԺԱՅ *s.* loaf; cake, bun.

ԲԼԱՆ *s. a.* cover, lid; that has a cataract in the eye, blind.

ԲԼԱՆԻՄ, ԵԳԱՅ *vn.* to have a cataract in the eye.

ԲԼԱՆՈՒԹԻՆ *s.* state of a person who has a cataract or web in the eye, obscurity of vision.

ԲԼԱՆՈՒՄ *S.* ԲԼԱՆԻՄ.

ԲԼԱՆՈՒՄՆԵՄ, ՈՒՅԻ, ԲԼԱՆՈՒՄՆԵՄ *va.* to obscure the sight, to blind; to blunt, to rust.

ԲԼՈՐ, ԲԼՈՅ *s.* hill, hillock.

ԲԼՈՒԿ, ՈՅ *s.* hillock, knoll.

ԲԼՈՒԿԻ, ԳԼՈՒԿ *a. s.* inhabitant of a hill.

ԲԺԱԿԱՆ, ԲԺԱԿՈՐ *a.* spotted, stained, faulty.

ԲԺԱԿՈՐԵՄ, ԵԳԻ *va.* to spot, to soil.

ԲԺԵՄ *S.* ԲԺԺ ԴՆԵՄ.

ԲԺԺ *s.* louse; քաղէ՛ ԳՍ, to louse, to free from lice.

ԲԺԿԱՆ *a.* spotted, soiled, vicious, dishonest, ugly.

ԲԺԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* spot, soil, fault, ugliness, deformity.

ԲԼԵՄ, ԵԳԻ, ԲԼԱՆՈՒՄՆԵՄ, ՈՒՅԻ *va.* to produce, to cause; to spread; to pour.

ԲԼԵՄ, ԵԳԱՅ *vn.* to flow, to drop, to gush, to stream, to spout out; to derive, to emanate, to come, to proceed, to arise, to spring from.

ԲԼՈՒՄ *s.* source, gush, eruption; emission, spiration, proceeding, emanation.

ԲԼՈՒԿ, ԲԼՈՒԿ *s.* pot, earthen vessel.

ԲՆԱԿԱՆ, ՈՅ *a.* luxurious, lascivious, lewd, lecherous.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* luxury, licentiousness, incontinence, lasciviousness.

ԲՆԱԿ, ԲՆԱԿԱՅ *s.* cell of a honeycomb.

ԲՆԱԿԱՆ *s.* theme, text.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* physics.

ԲՆԱԿԱՆ *ad.* naturally.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *S.* ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ.

ԲՆԱԿԱՆ *a.* native, natural; - ԳԱՆԱՆ, native country.

ԲՆԱԿԱՆ *a.* natural, innate.

ԲՆԱԿԱՆ *s.* native country.

ԲՆԱԿԱՆ *s.* natural philosopher.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *a.* physical.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* physics.

ԲՆԱԿԱՆ *s.* original, text.

ԲՆԱԿԱՆ *s.* camp, encampment.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *a.* metaphysical.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* metaphysics.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *ad.* metaphysically.

ԲՆԱԿԱՆ *s.* physiognomist; natural philosopher.

[sical.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *a.* physiognomic; physiognomy; physics.

ԲՆԱԿԱՆ *s.* chymist.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *a.* chymical.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* laboratory.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* chymistry.

ԲՆԱԿԱՆ *s.* physiologist; moralist; apologist; veridical, truth-telling.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *a.* physiological.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *va.* to philosophize; to discourse of natural things.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* physiology; physics.

ԲՆԱԿԱՆ *a.* innate, natural.

ԲՆԱԿ, ՈՅ *a. s.* inhabitant, native, indigenous; inherent; habitation, dwelling; sepulchre, tomb.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *a.* that dwells together; cohabitant.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* cohabitation.

ԲՆԱԿԱՆ *a.* natural; - , - Իմաստաւ, արք. philosopher; physician; - Ի, physics; - ք արուաց, genitals; - ք, - քաւ, օրէնք, light of nature, natural law.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *ad.* naturally.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *S.* ԲՆԱԿԱՆ.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* nature, naturalness; simplicity.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* habitation, house, home, lodging, dwelling, chamber.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *a.* adapted for lodging; full of habitations.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *a.* settled resident; natural.

ԲՆԱԿԱՆ, ԵԳԻ, ԲՆԱԿԱՆ, ԵԳԱՅ *vn.* to inhabit, to dwell, to lodge, to reside, to make abode, to sojourn, to settle, to occupy; - Ի միասին, to cohabit.

ԲՆԱԿԱՆ *s.* dwelling, lodging, residence, abode, station.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *va.* to ledge.

ԲՆԱԿԱՆ *a. s.* inhabiting, dwelling; inhabitant.

ԲՆԱԿԱՆ *a.* of the same nature or essence, consubstantial; that dwells together, cohabitant.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* habitation, inhabitation, inhabitation, dwelling, residence; station, lodging, home, establishment, house; habit, custom.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* sepulchres.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* consubstantiality; cohabitation.

ԲՆԱԿԱՆ *s.* extensive valley.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* original.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *S.* ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ.

ԲՆԱԿԱՆ *s.* country, reign.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *a.* of the same country, native; *s.* countryman, compatriot.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* natural history.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *va.* to exterminate, to destroy entirely, to extirpate; - ԼԵՂ, to be exterminated or extirpated.

ԲՆԱԿԱՆ *s.* true owner, master, prince.

ԲՆԱԿ, ԻՅ *a.* all, total, entire; - ոչ, ոչ - , - Իսկ ոչ, not, none, never, nothing; - , - Իսկ *ad.* totally, entirely, absolutely; ԸՆԴ - , everywhere; thoroughly.

ԲՆԱԿԱՆ, ԲՆԱԿԱՆ *S.* ԲՆԱԿԱՆ *ad.*

ԲՆԱԿԱՆ *a.* natural, innate; - ԵՍԺԱՆՈՒԹԻՆ, temper, inclination.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ, ԵԳԻ, ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *va.* to habituate, to accustom.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ, ԵԳԱՅ *vn.* to custom or habituate one's self.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *s.* habit, custom; character, temper, disposition, nature, humour, inclination, genius.

ԲՆԱԿԱՆ, ԳԱՆՈՒՅ *s.* cantharides.

ԲՆԻ, ԲՆԻԿ *a.* natural, innate, original, proper, radical, native, natural, indigenous; - քաւաքաւաճութիւն, state of a native; - ք. *s.* aborigines.

ԲՆԻՆ, ԻՅ *s.* mite, farthing, obole.

ԲՆԱԿԱՆՈՒԹԻՆ *a.* of the same nature, consubstantial.

Բնութիւն *s.* nature; essence, substance; being, entity; the elements; disposition, constitution, temper; humour, inclination, genius; birth, naturalism; person, hypostasis; quality, manner; sex; *ստուեր է և ոչ - քն*; it is a shadow and not a substance; *ամ - քաղանաց և թռչնոց*, all kinds of flesh and fowl; *Հասուցանել զհարկ բնութեան*, to pay the tribute of nature; *զգորդին արարածոց - ք*, all nature is in commotion or confounded; *էն սղբա բնութեամբ Գերմանացի*, these are by origin Germans; *մի թէ յիւրմէ բնութեան էդ զբանն*, did he say it out of his own head? *բնութեամբ ad.* naturally; really, truly; physically; personally, hypostatically.

Բնուած, *ի - ad.* naturally, originally, radically. [roar.

Բնեմ, *էջի vn.* to bellow, to low, to roar. *Բնումն s.* bellow, roar; sound.

Բոք *s.* basket; sack.

Բոբոյն *s.* buffalo.

Բոգ, *ոյ s. bot.* gentian.

Բոգ, ից, աջ sf. whore, prostitute, strumpet, street-walker.

Բոգաբոյժ, **Բոգաշումնի**, **Բոգարած** *a.* whoremonger, whoremaster, that keeps a strumpet, that frequents brothels, lewd, lecherous, lecher.

Բոգանամ, *ացայ vn.* to prostitute one's self, to whore. [dy house.

Բոգանոց, **Բոգատուն** *s.* brothel, baw-house. **Բոգաւազ** *s.* pimp, go-between.

Բոգորդի *s.* illegitimate child, bastard, whoreson.

Բոգութիւն *s.* whoredom, prostitution, whoring.

Բոգուն *S.* **Բոգանոց**.

Բոժոժ, *այ s.* bell, small bell, hand-bell, rattle; coral.

Բոբոր, *ից a.s.* all, total, entire; garland, crown, circle; bud, button; environs; - *գիր*, primer. [cular.

Բոբորածէր *a.* circular, round, orbicular. **Բոբորակ** *a.s.* round, circular; circle, circuit, orb. [make round.

Բոբորակեմ, *էջի va.* to round, to roundness, rotundity, circle, orb.

Բոբորակութիւն *s.* roundness, rotundity, circle, orb.

Բոբորակաւ *a.* round, circular, orbicular; *ad.* roundly, circularly.

Բոբորանիստ *a.* circularly situate.

Բոբորանուէր *a.* all offered, very devoted.

Բոբորաւէն *a.* rotund. [caust.

Բոբորապառու *a.* all offered; *s.* holocaust. **Բոբորեմ**, *էջի va.* to round; to crown, to finish; to environ, to surround, to begird; to bring together.

Բոբորեքեան, *էջուց*, **Բոբորեքին**, *էջուն s.pl.* all, every body, every one, all things. [rotund.

Բոբորի *a.* round, circular, orbicular; **Բոբորովիմ**, **Բոբորովի ad. all, entirely, totally, quite, utterly; *a.* all.**

Բոբորութիւն *s.* whole, total; roundness, rotundity.

Բոբորումն *s.* rotundity; roundness, circle; eompletion, accomplishment, end.

Բոկ *a. ad.* barefooted.

Բոկազնայ *a.* that walks barefooted.

Բոկանամ, *ացայ vn.* to pull off one's shoes or stockings.

Բոկացուցանեմ, *ուցի va.* to pull off stockings or shoes. [nel.

Բոկեղ *s.* ring biscuit, simnel, crack.

Բոկոսն *a.* barefoot, -ed. [person.

Բոկութիւն *s.* state of a barefooted

Բոհ *s.* slaver; dark.

Բոհբոհեմ, *էջի vn.* to foam, to slaver; to grunt.

Բոհմունց *s.pl.* threat.

Բոգբոյ, *ից, աջ, ոյ s.* shoot, sprout, scion; bud, germ.

Բոգբոյաւոր *a.* having many shoots.

Բոգբոյեմ, *էջի vn.* to bud, to bud again, to pullulate, to shoot, to germinate, to sprout.

Բոգբոյումն *s.* germination.

Բոգի, *ից s.* horse-radish; *կարմիր -*, radish. [little horn.

Բոգիւկ *s.* new horn of animals, **Բոգն** *S.* Ալաբոյուն, Փիւն.

Բոգոր, *ոյ, աջ s.* appeal; complaint, recourse; claim, lodging an appeal; - *բառնալ*, *Հարկանել*, *ունել*, *կարգալ*, *արկանել*, *S.* **Բոգորեմ**.

Բոգորական *s.a.* protestant.

Բոգորականութիւն *s.* protestantism.

Բոգորեմ, *էջի vn.* to appeal, to complain, to claim; to lodge an appeal; to complain.

Բոմբիւլու *s.* silk-worm.

Բոմբիւն *s.* sound, resound, detonation, crash, great noise, explosion; echo; - *ս արձակել*, to resound, to clap; to crack.

Բոյթ, *բութի, թաց, Բոյթն, բութին, Թանց s.* thumb: a tuning pin.

Բոյժ *e.* cure; remedy.

Բոյլ, **բուլից** *s.* company, body, assembly; - *ք*, *ast.* pleiades.

Բոյժ *s.* nourishment; expedient.

Բոյն, **բունոց** *s.* nest; niche; dwelling, lodging; - *գնել*, *կառուցանել*, to nestle, to make one's nest; *Հանել ի բունոց*, to take out of the nest.

Բոյս, **բուսոց** *s.* herb, plant, simple; vegetative body; - *բարուց*, - *ք բնութեան*, *բարբ բուսոց*, nature, temper, natural character; - *արձակել*, to bud, to pullulate.

Բոյք, **բուրից** *s. pl.* scent, smell; aroma.

Բոնու, **Բոնուս** *s.* wild ox.

Բոնջա *s. bot.* yellow southernwood.

***Բոչայ**, *ից s.* gipsy man or woman.

Բոչոյ, **Բոչոյ** *s.* nag.

Բոռ, *ոյ s.* hornet, drone.

Բոսոր *a.* blood-colour.

Բոսորած *a.* reddened.

Բոսորային, **Բոսորաւիւ** *a.* reddish, red, dyed red; colour of blood.

Բով, **բովք**, **վուց** *s.* furnace, forge, coppel; mine; chimney, stove: grief, affliction: heat, ardour.

Բովանդակ *a.* all, total, entire, perfect, complete; - *ն*, the whole, the total, together.

Բովանդակ, **Բովանդակաւ** *ad.* all, entirely, totally, completely.

Բովանդակեմ, *էջի va.* to assemble, to gather; to complete, to accomplete, to accomplish, to finish; to contain, to inclose, to comprehend; *ի Համառոտն* -, to abridge.

Բովանդակութիւն *s.* total, totality, sum, amount; summary, abridgement, contents; completion.

Բովեմ, *էջի vn.* to be able; to suffer; to wait, to expect.

Բովեւորք *s.* aromatics, spice; incense; perfume.

Բովեւորեմ, *էջի vn.* to torrefy, to toast, to brown, to parch.

Բովք *S.* **Բով**.

Բոսառ, *ից s.* mow-worm; moth, wood-fretter.

Բոսառակեր *a.* moth, worm-eaten; - *լնել*, to get moth-eaten.

Բոր, *ոյ s.* leprosy, itch, scurf; - *գրասառուց*, farcy. [vein of nitre.

Բորակ, *ի s.* nitre, borax; *Հանք -ի*, **Բորք**, *ի, ոյ s.* brightness; heat; dark, mist; *a.* abundant.

Բորբոս, *ի, ոյ s.* mould, mouldiness, mustiness; *ունել զհոս -ի*, to smell musty.

Բորբոսահամ, **Բորբոսային** *a.* mouldy. **Բորբոսեմ**, *էջայ vn.* to mouldy, to grow mouldy, to become musty.

Բորբորիս, **Բորբորիստն** *a.* that loves mire or mud; lascivious, lewd.

Բորբոք *s.* heat, violent heat, inflammation, fire; effervescence; fervour, rapture. [ed, with great heat.

Բորբոք, **Բորբոքախառն** *a.* hot, inflammation, fire; effervescence; fervour, rapture.

Բորբոքեմ, *էջի*, **Բորբոքեցուցանեմ**, *ուցի va.* to inflame, to kindle, to set on fire, to burn; to warm, to heat; to rekindle, to revive.

Բորբոքեմ, *էջայ vn.* to be inflamed, kindled, to flame, to crackle; to be in a passion; to be mad.

Բորբոքիչ *a.* inflammatory.

Բորբոքումն *S.* **Բորբոք**.

Բորեան, **Էնից**, **Բորեիկ**, **Բորէ**, **Բորէն**, *ից s.* hyena.

Բորեկ *S.* **Բոր**.

Բորեկեմ *s.* thistle.

Բորոտ, *ից, աջ a.* leprous; scabby, itchy, scurvy.

Բորոտեմ, *էջի*, **Բորոտեցուցանեմ**, *ուցի va.* to render leprous or scurvy.

Բորոտանամ, *ացայ*, **Բորոտեմ**, *էջայ vn.* to be or become leprous or scurvy.

Բորոտութիւն *s.* leprosy.

Բոց, *ոյ s.* flame; fury; - *արձակել*, to flame.

Բոցագոյն *a.* flame-colour.

Բոցախառն *a.* mixed with flame, ardent, inflamed. [brightness.

Բոցածագումն *s.* brilliancy, lustre, **Բոցածաւալ** *a.* that flames, flaming, blazing.

Բոցակեղ *a.* inflamed; kindled, burnt.

Բոցակեղեմ, *էջի va.* to flame, to pass above the flame; to burn, to kindle.

Բոցակեղութիւն *s.* burning, inflammation, deflagration.

Բոցակիծ *a.* that burns, consumes like flame. [eyes.

Բոցակիւղոյն *a.* that has sparkling **Բոցաճաճանց**, **Բոցանիւ** *a.* flaming, blazing, bright, brilliant, sparkling.

Բոցանիւթ *a.* made or composed of flame or fire, luminous; *s.* angel.

Բոցանիւն, **Բոցանիւղ** *S.* **Բոցաճաճանց**.

Բոցանցութիւն *s.* act of sending out flames.

Բոցաշունչ *a.* that sends out flames.

Բոցառես, Բոցառեսիկ, Բոցառիկ *a.* like a flame, flaming, blazing, sparkling, bright, brilliant. [leaves.]

Բոցառեթեւ *a.* furnished with red
Բոցառիկ *S.* Բոցառանիկ.
Բոցեղէն *a.* of flame, luminous; *s.* angel.

Բու, ոց *s.* owl.
Բուէճ *s.* horned-owl.
Բուծ, բծի *a.* blunt, dull, whose edge is worn; stupid, heavy; - անկիւն, obtuse angle; - շէշա, ողորակ, *gr.* grave accent.

Բութակ, աջ *s.* thumb; prop, support; pin, peg; coppel, crucible; cork; ring put on the thumb.

Բութանիկ *s.* obtuse angle.
Բութակ, Բութական, Բութիւն *a.* curative; medicinal.

Բութեմ, եղի *va.* to cure, to heal, to physic; to deliver; - դժարաւ, to quench or slake thirst.

Բութումն *s.* cure, recovery of health; treatment, dressing of some disease or wound; medicament, remedy.

Բութնակ *s.* little horned-owl.
Բութնեղիկ *s.* aromatics, perfume, fragrance; drugs, groceries.

Բութերիկ *s.* chimney.
Բութ, բծայ *s.* sucking lamb.
Բութական *s.* nourishing; therapeutic.

Բութանեմ, բութի *va.* to nourish, to feed; to treat, to dress; to fatten.

Բութարան *s.* park; food.

Բութեմ *S.* Բութանեմ.

Բութին, ծնոց *s.* wick, match.

Բութումն *s.* nourishment, maintenance.

Բուլիս *s.* bud, germ, offset.

Բուշուշ *s.* husk of chestnuts.

Բուն, բնից, ոց *s.* nature, native, origin, spring, root; stock, stalk, trunk, set, stake, stem: baggage: camp, army; ancestor; chief: *a.* own, natural, real, original, radical, true, principal; - աշտանակի, socket; - սեան, shaft of a column; *ի* -, *ց* -, *մինչև* *ի* -, *մինչև* *ց* -, *ի* բնի, to the end, entirely; *զգիւշերն* *ի* -, all the night; - *ի* բնէ *ad.* naturally, by origin; - *ի* ներս մտանել, to enter precisely, exactly; *ի* - խն ուսանել, to learn thoroughly; *դուք* որ - անարդէք, you who are by nature vile; *ի* - քաղաքն *ի* - նոցա, in their own capital; *ի* - խն յերկինս, in the heaven

itself; *ի* բնի խն *ի* զասկի, in the same day of Easter; - բարեկենդան, quinquagesima Sunday; - բարեկամ, intimate friend.

Բունեմ, եղի, Բունիմ, եցայ *vn.* to nestle, to make one's nest; to place one's self.

Բունիկ *s.* small nest.

Բունծ *s.* clod, glebe.

*Բունիկալ *s.* nest-egg.

Բունիկն *a.* cells, pigeon-holes.

Բուշա, բշոյ, աի *s.* chyst; bladder; bubo; carbuncle.

Բուռ, բուր *s.* lime; plaster; varnish.

Բուռն, բուռն *s.* fist; hand; violence, force, tyranny; *a.* tyrant, usurper; impetuous, furious, fiery, spirited, energetic, unruly, vehement, vigorous, angry, enraged, tyrannical, predominant, powerful; *ad.* violently, ardently; with violence; - մի, a handful; - առնել, վնել, *ի* վերայ դնել, to force, to offer violence; - հարկանել, to undertake; *ի* - արկանել, առնուլ, զբաւմբ ածել, արկանել, ընդ բուռն ունել, to take, to grasp, to arrest; to rule, to conquer, to subjugate; - հարկանել զօճեաց, to take by the neck; *ի* բռն ունել, դնել զորիկ or զորին, to risk, to hazard, to expose one's self to peril; *ի* - դալ, անկանել, to be taken, seized, arrested; - դէտ or դէպ ունել, to aim at.

Բուսաբեր *a.* vegetative.

Բուսաբերութիւն *s.* vegetation.

Բուսադրեաւ *a.* adorned with herbs or vegetables.

Բուսակ, աջ *s.* small plant; herb, plant, vegetable.

Բուսական *a.* vegetable, vegetative; -ք, plants, vegetables.

Բուսանիմ, բուսայ *vn.* to spring, to grow, to pullulate, to bud, to shoot, to take root, to appear, to vegetate, to sprout out; to grow again.

Բուսարձակ *S.* Բուսաբեր.

Բուսուցանեմ, ուցի *va.* to produce, to put forth, to shoot, to sprout.

Բուսա *s.* coral.

Բուս, բայ *s.* nourishment, food.

Բուրազուարթ *a.* fragrant, odoriferous.

Բուրանոց *s.* censor.

Բուրառան *s.* garden; orchard.

Բուրդն, բրդան *s.* pyramid; tower.

Բուրդ, բրդոց *s.* wool.

Բուրեմ, եղի *va.* to smell, to exhale, to issue; - զհոտ անոյշ, to embalm, to perfume; - ժահաշոտ, to stink, to have a bad smell.

Բուրուաւ, աջ *s.* censor.

Բուրումն *s.* smell, odour; flavour; fumigation; - անուշեց, perfume, pleasant scent.

Բուրվաւ *S.* Բուրուաւ. [tion.

Բուր, բրդ *s.* snow-storm; tribulation.

Բււմ, Բււմ *S.* Բւււմ.

Բւււն *S.* Բււււն, Բաւաւ.

Բւււ *S.* Բաւաւ.

Բւււն *s.* buzzing, hum.

Բաւաւ *a.* plastered.

Բաւմ, եղի *va.* to plaster; to white-wash; to roughcast.

Բաւաւ *ad.* violently, forcibly, tyrannically. [force.

Բաւաւաւ, եղի *va.* to violate, to

Բաւաւաւ *S.* Բաւաւաւ.

Բաւաւաւութիւն *S.* Բաւաւաւութիւն.

Բաւաւոյն *a.* stronger, very violent, very impetuous.

Բաւաւաւ *a.* violent, coercive, troubled, constrained, forced.

Բաւաւաւանք *s.* pl. violence, force, constraint.

Բաւաւաւեմ, եղի *va.* to violate, to force, to oblige, to necessitate, to compel, to convince, to subject, to constrain, to exact, to persecute.

Բաւաւաւութիւն *s.* violence, force, constraint, assault, persecution, extortion; violation, rape.

Բաւաւաւութեմ *S.* Բաւաւաւեմ.

Բաւաւաւութիւն *a.* forced, constrained, affected. [թիւն.

Բաւաւաւութիւն *S.* Բաւաւաւութիւն.

Բաւաւ *ad.* with unsparing hand, by handfuls, liberally.

Բաւակալ, աջ *a.* *s.* tyrant, despot, usurper.

Բաւակաւեմ, եղի *va.* to tyrannize.

Բաւակաւ *S.* Բաւակաւ.

Բաւակաւութիւն *s.* tyranny; despotism.

Բաւական *a.* violent, tyrannical.

Բաւակաւ *s.* wrestler; wrestling.

Բաւաւաւեմ, եղի *va.* to force, to oppress, to molest; to fist.

Բաւաւաւութիւն *s.* vexation, oppression.

Բաւաւաւ *a.* died by a violent death, killed, murdered; *s.* self-murderer.

Բաւաւաւութիւն *s.* wrestler, pugilist,

boxer, athlete, martial, warlike; inextinguishable.

Բաւաւաւութիւն *կաւաւ*, Բաւաւաւութիւն *s.* pugilism, wrestling, boxing, fisticuffs.

Բաւաւաւ, աջայ *vn.* to encroach, to invade, to subject, to tyrannize, to rule, to reign.

Բաւաւաւ *a.* violent (wind).

Բաւաւաւակ *s.* blow with the fist, fisticuffs; բաւաւաւակը ձեռակոծել, to beat with the fist, to thrash, to thump.

Բաւաւակ *s.* handle.

Բաւաւաւ *a.* violent, impetuous; *s.* tyrant, usurper.

Բաւաւաւաւ *ad.* tyrannically.

Բաւաւաւական *a.* tyrannical, violent.

Բաւաւաւեմ, եղի *va.* to force; to tyrannize, to encroach.

Բաւաւաւութիւն *s.* tyranny.

Բաւաւաւ *s.* stone thrown with the hand.

Բաւաւ *S.* Բաւաւեմ.

Բաւ *ad.* violently, forcibly, in spite of, by all means, involuntarily; *a.* forced, violent, involuntary, constrained; bound.

Բաւակ *s.* enff, boxing-match.

Բաւաւութիւն *s.* violence, force, concussion, constraint; usurpation, tyranny; push, assault, vehemence, vivacity, transport; fury, phrensy, impetuosity.

Բաւակ *ad.* with fist; - հարկանել, to cuff, to box, to fist; - հարուած, fisticuffs. [multuous, troubled.

Բաւակ *a.* carried off by force; turbulent.

Բաւակ *S.* Բաւաւեմ.

Բաւակ *a.* fattened.

Բաւակ, աջ *s.* recompense, prize, laurel, palm; bot. tuberosa.

Բաւակ *s.* hollow, cavity.

Բաւակ *a.* struck with a stick; - առնել, to bastinado, to beat with a stick; - դան, bastinado.

Բաւակ *a.* hollowed; -ք *s.* fossil.

Բաւակ *s.* that carries a stick.

Բաւակ *a.* pyramidal.

Բաւակեաց *a.* hairy, furnished with wool, covered with mourning, woolly.

Բաւակեալ *a.* ragged, tattered.

Բաւակ, եղի *va.* to crumble; - Բաւակութիւն, - Բաւակութիւն բարկութեամբ, to be on a passion, to be angry, mad.

Բրդոն *s.* crumb, morsel.
 Բրդոն *s.* ospray.
 Բրեմ, էջի *va.* to dig, to hoe, to dig with a mattock, to hollow, to trench, to sink, to undermine; to scratch.
 Բրէս *s.* wasp.
 Բրինձ, բրնձոյ *s.* rice: prince.
 Բրէն, բրնայ *s.* hoe, pickaxe, spade, mattock.
 Բրուս, բրուց, տաց *s.* potter.
 Բրտաբար *ad.* rudely, unmannerly.
 Բրտանամ, աջայ *vn.* to become rnde, rough, gross or uncivil; to thicken.
 Բրտարան *s.* pottery.
 Բրտացուցանեմ, ուշի *va.* to make hard, coarse, thick or rusty.
 Բրտերախ *S.* Խտերախ.
 Բրտութիւն *s.* harshness, asperity, roughness, crudity, aridity; rusticity, incivility, rudeness, impoliteness, brutality, caprice; - մարմնոյ, callosity, callus.
 Բրբեր, Բրբեց, Բրբոյղ, Բրբար *a.* stormy; snowy, full of snow.
 Բոթ, է, ոյ *s.* sorrowful news.
 Բոթաբեր, էջ, աջ *a.* that brings sad news, sorrowful; bearer of unhappy news. [ful, vexatious.
 Բոթալի *a.* full of sad news, sorrowful.
 Բոթեմ *S.* Գոթեմ.
 Գ (kim) գիմ or գեմ *s.* the third letter of the alphabet and the second of the consonants. It is sometimes confounded with or used for the letters է and ը: գ, է, three; third.
 Գաբ, է *s.* bot. rhubarb (the root); muzzle, snout; hook.
 Գաբեիլ *s.* bot. rhubarb (the plant).
 Գազաթի, թանց *s.* top of the head, skull, head; height, summit, top, ridge, pinnacle, extremity, end, brow.
 Գազաթիակէտ *s.* zenith.

Գազաթիակէտ *a.* ad. vertical; vertically.
 Գազաթիակէտ *s.* pericranium.
 Գազաթիակ, էջայ *vn.* S. Բանդաթիակ.
 Գազաթու *a.* lecherous, lewd, immodeste.
 Գազացեմ *vn.* to crow (of a cock).
 Գազի, գի *s.* heap of sheaves or bundles of cut corn.
 Գազ, է *s.* bot. tragacanth; milk-vetch: cubit. [ashes.
 Գազի, Գազալ, աջ *s.* embers; Գազալանամ, աջայ *vn.* to be reduced to ashes, to burn to ashes.
 Գազալուցուցանեմ, ուշի *va.* to reduce to ashes, to burn.
 Գազան, աջ *s.* wild beast; brute, animal, beast. [cruelly.
 Գազանաբար *ad.* brutally, fiercely, Գազանաբարոյ, or բու *a.* brutal, beastly, fierce, inhuman, savage, wild, rude.
 Գազանաբարոյութիւն or բուութիւն *s.* bestiality; cruelty.
 Գազանաբեկ, Գազանաբեկ *a.* torn by a wild beast. [beasts live.
 Գազանաբակ *a.* desert, where the Գազանաբոյժ *a.* keeper of a menagerie.
 Գազանաբոյժ *a.* ferocious, savage.
 Գազանակ *s.* small wild beast.
 Գազանական *a.* brutal, beastly, fierce, wild. [that lives like a beast.
 Գազանակեայ *a.* brutal, beastly, Գազանակեր *a.* devoured by beasts.
 Գազանակերայ *a.* like a wild beast.
 Գազանակուր *a.* devoured or torn by a wild beast.
 Գազանամարտ or մարտիկ *a.* s. that fights with wild beasts; combat and place to combat with wild beasts; - լի- նեկ, to combat with wild beasts.
 Գազանամարտութիւն *s.* combat with wild beasts.
 Գազանամիտ *a.* brutal, beastly, fierce, savage, inhuman, cruel.
 Գազանամիտութիւն *S.* Գազանաբարոյութիւն.
 Գազանային *S.* Գազանական.
 Գազանանամ, աջայ *vn.* to become cruel, savage, to be fierce.
 Գազանառիւտ *a.* ferocious heart.
 Գազանամոյց *a.* that produces or nourishes wild beasts.
 Գազանացուցանեմ, ուշի *va.* to render fierce or cruel.

Գազանեղէն *a.* brutal, beastly, like a beast. [beasts.
 Գազանեղէն *a.* thrown before wild Գազանութիւն *s.* brutality, bestiality; fierceness, ferocity, inhumanity, barbarity, cruelty, rage, madness.
 Գազանու *a.* abounding in wild beasts.
 Գազար *s.* bot. carrot; parsnip.
 Գազերուակ *s.* sort of aromatic gum.
 Գազի խէժ or խիժ or էնէժ *s.* pitch, gum tragacanth.
 Գազէն *s.* honey-dew, manna.
 Գալար, էջ *s.* turn, rotation; tenderness of heart, bowel.
 Գալարեղի *a.* pitiful, that has a tender heart. [հոթ, matrass, retort.
 Գալարափող *s.* horn, trumpet; - ա- Գալարեմ, էջի, Գալարեցուցանեմ, ուշի *va.* to roll, to roll up; to twist, to writhe, to bend; to shrivel; to curl.
 Գալարիմ, էջայ *vp.* to wriggle, to shrink, to eurl, to roll up; to squat.
 Գալարումն *s.* roll; fold, contraction, shrink; wrench, sprain, distortion, twisting, tortuosity.
 Գալարուն *a.* tortuous, puckerred.
 Գալուստ, լրտեսան *s.* arrival, approach, accession.
 Գալ, էջ, ուշ *s.* throne; seat, chair; dignity; precipice, high and very steep place; անկանէլ է - է, - է է - կործանիլ, չափիլ է - էջ, է - էջն լիժէլ to be precipitated, to be thrown or to fall from one precipice to another; է - էջ միէլ to precipitate.
 Գալադիւտութիւն *S.* Գալադիւտութիւն.
 Գալադիւտ *s.* first rank, head, first place; president.
 Գալակ, աջ *s.* chair: ring, link.
 Գալակալ, աջ *s.* successor; vicar.
 Գալակալեմ, էջի *vn.* to succeed to the throne, to take the place of some one in dignity.
 Գալակալութիւն *s.* succession to the throne or to some dignity.
 Գալակից *s.* partner of the same throne or dignity.
 Գալակիցիմ, էջայ *vn.* to sit on the same throne, to have the same dignity as another.
 Գալակցութիւն *S.* Ամբողջութիւն.
 Գալամեծար *a.* honourable, primary; - լիւանդ, grandee, court, nobility.
 Գալանան *a.* remarkable in dignity, royal prince.

Գալասէր *a.* ambitious, desirous of grandeur or dignity.
 Գալասիրութիւն *s.* ambition, immoderate desire of honour and grandeur.
 Գալակէժ *a.* precipitated; - առնէլ, to precipitate, to throw from a precipice; - լիւնէլ, to be precipitated, to fall from above; - առնէլ, precipice; - , - լիւնութիւն *ad.* precipitately, hurriedly.
 Գալակիժեմ, էջի *va.* to precipitate.
 Գալակիժութիւն *s.* precipitation; high precipice.
 Գալականդ, աջ, Գալականդակ *s.* cap, height, elevation, precipice, very high and steep place.
 Գալակար *a.* s. that keeps a seat; page of the back stairs; throne.
 Գալակարակ, աջ *s.* throne; palanquin; high canopy; gridiron.
 Գալեմ, էջի *va.* to beat, to strike.
 Գալերէջ *s.* president, principal; primate; dean.
 Գալերիցութիւն *s.* presidency; primacy; deanery.
 Գալերից առնեմ *va.* to dethrone.
 Գալերիցութիւն *s.* dethronement.
 Գալիւն *s.* precipice.
 Գալու, ուշ *a.* a hunter's net.
 Գալույթ, լից *s.* pl. throne; high canopy, arm-chair; state-bed, palanquin.
 Գալաուտ, աջ *s.* stone-cutter.
 Գալափար, աջ *s.* idea, notion, image; opinion, thought; design, project, plan, conception; pattern, model, exemplar, form, example, cast, mould; copy, apograph.
 Գալափարական *a.* ideal.
 Գալափարեմ, էջի *va.* to conform, to imitate; to copy, to transcribe.
 Գալթ, էջ *s.* transmigration, emigration, flight; journey; pilgrimage; the colony, the settlers or fugitives.
 Գալթական *a.* s. fugitive, refugee, settler; colony.
 Գալթականութիւն *S.* Գալթ.
 Գալթանոց *s.* refuge, retreat.
 Գալթայր *s.* settler, fugitive.
 Գալթեմ, էջի *va.* to send abroad or from home.
 Գալթեմ, էջի, Գալթիմ, էջայ *vn.* to leave one's home or country, to emigrate; to steal away, to escape, to flee; to take refuge, to retire.
 Գալին, ձիւ *s.* bot. monk's rhubarb.
 Գալիփաբան *a.* who employs French phrases; who knows French.

Քաղցիւրանեմ, եջի տ. to frenchify.
Քաղցիւրանութիւն s. gallicism.
Քաղցիւրիս s. who speaks French.
Քաղցիւրահան a. french; - եկեղեցի, the gallican church; - բարբառ, the French language; ոչ - լեզուի, gallicism. [French, frenchified.

Քաղցիւրանամ, ազայ տ. to become
Քաղցիւրեմ ad. in French; after the French manner; s. French, the French language; - գիտել, ուսանել, խօսիլ, to know, to learn, to speak French; խօսի՞ք - , do you speak French? չգիտեմ, Տէր, չխօսիմ - , I do not know, Sir, I cannot speak French. [man.

Քաղցիւրացի, ցւոյ a.s. French; french-
Քաղցիւրացուցանեմ, ուցի տ. to frenchify.

Քաղուծ, զթից S. Գալթ.
Քաղը, էջ a. tepid, lukewarm.
Քաղանամ, ազայ տ. to cool, to grow tepid, lukewarm; to slacken.
Քաղացուցանեմ, ուցի տ. to cool, to make lukewarm.

Քաղըութիւն s. lukewarmness, tepidity, coolness, slackness: indevotion.
Քաղտ, Քաղտաբար ad. pr. in secret, secretly, by stealth, unknown, underhand; - ընդ - , covertly, clandestinely.
Քաղտաբաց լինիմ տ. to steal away, to slip away.

Քաղտագողի ad. by stealth, clandestinely, secretly; a. secret, furtive, stealthy.

Քաղտագողիք s. pl. theft; ի գաղտա գողման անկանիմ, to conceal one's self, to hide.

Քաղտակեր a. that eats by stealth or secretly.

Քաղտակծութիւն s. cheat, imposture.
Քաղտակուր, կրաց, Քաղտակրայ, էջ, այց s. oyster; mother-of-pearl.

Քաղտաձիգ a. who throws secretly; that is thrown secretly.

Քաղտամարտ a. that makes war secretly or invisibly.

Քաղտամեռ ad. secretly, artfully, cunningly, eheatingly.

Քաղտանոց s. hiding-place.
Քաղտառու, աջ a. that takes by stealth, deceitful, malicious.

Քաղտիկ S. Գաղտուկ.
Քաղտիկուր s. bot. borage.

Քաղտագործ a. that does, that works in secret; -ք, concealments, hidden actions, secret.

Քաղտագործութիւն s. steganography.
Քաղտածածուկ a. secret, occult, hidden, impenetrable; furtive, stolen.

Քաղտակուր S. Գաղտակեր.
Քաղտաձիգ S. Գաղտաձիգ.

Քաղտամարտ S. Գաղտամարտ.
Քաղտաշուշ a. that speaks or whispers in secret, informer.

Քաղտիկ, նւոյ, նեաց a. secret, occult, latent, hidden; stolen, furtive; clandestine. [destinely.

Քաղտիկ, նեաց, էջ -ս ad. clandestine.
Քաղտիկ, նեաց s. pl. secret, mystery; hidden or private place.

Քաղտորոգայթ a. that lays snares in secret, insidious.

Քաղտութիւն s. occultation, hiding, concealment; secret.

Քաղտորակ a. that takes, pursues in secret.

Քաղտուկ ad. secretly.
Քաճ, է s. gypsum, plaster; պատել -իւ, to plaster.

Քաճաճ, էջ s. pigmy, dwarf.
Քաճային a. ygpseous, chalky.

Քամ, եկի տ. to come; to arrive, to attain; to behave, to demean one's self, to act; to be inclined; to apply one's self with ardour; յառաջ - , to spring, to proceed, to emanate, to rise, to derive, to result; - ի միաս, յինքն, to recover one's senses; - ի լաւութիւն, to amend, to reform; - ի յոռութիւն, to grow worse; ընդ արհամարհանս - , to be despised; եկն ի վախճանել, he was near death; - աւուր, it is getting light; ի - աւուրն, at the break of day, at dawn; ի - երեկոյն, towards evening; - ի վտանգ, to run into danger or peril; - ի զարմացումն, to admire; - ի հարցումն, to interrogate; յերկիւզ - , to fear; - յողորմութիւն, to have pity; - ի զղումն, to repent; - յիմն, to undertake; ի ընկն - , to examine; - ի կարծիս ուրուք, to consent; յաղբս - , to grant, to become compassionate; ընդ ձեռամբ - , to fall into the hands of; - ընդ աղբ or ապաւառ, to stain, to soil one's self; - ընդ ծուխ, ընդ փոշի, to be smoked; to cover with dust; - ընդ կուսական արգանդ, to be born of a virgin; ընդ ուրուք կեանս - , to examine the life of some one; - ըստ կամաց or ըստ բանի ուրուք, to listen, to give attention; ըստ կարծեաց ուրուք - , to speak according to the opinion of

some one; սիրով - զմասնըսաւ, to love traitors; - զայլ արամբ, to love another person's husband; - զտամբ իւրով, to take care of one's own household; զերկրաւ - , to turn, to travel round the world; - զեւիք, to applieate one's self, to give one's self to; զինւոյ - զակամբ, to see double from wine; զօրինոք - , to keep the laws; զանառակութիւն - , to be inclined to debauchery; - զարեւոյթութեամբ, զընկիւք - , to give one's self to drink, - to avarice; զբանիւք - , to chatter, to tattle; որքան - է քեզ, according to your strength; որչափ իւր - էր, as much as he could; - ի վերայ, to assail, to come upon; to happen some misfortune.

Քամ, մոյ or մու s. means, resources, remedy; hold, crack, opening; time, retaking; ոչ կարել -ս գտանել, not to know where to put the hands or feet, to be without remedy; -ս է հնարս գտանել, to find the way to do a thing; ոչ կարացին - է մուտ գտանել, they could not do more; - մի, ad. once; - ու, - ու, many times, successively, always; - քան զ - , little at a time, more and more.

Քամագիծ գտանեմ, Քամագիւտ or Քամագիւտ լինիմ տ. to find means or place, to take, to lay, to have hold; to find the means of vanquishing or to wrong, to obtain one's intention or design; to succeed; ոչինչ - լինել, to succeed never; իրեւ չլինէր - պաշարմանն, despairing to take the city by siege.

Քամիկ s. bull-dog, mastiff.

Քայլ, էջ s. slip, slide; scandal; obstacle, stumbling; fart; -ս արձակել, to fart, to break wind; - 'է - , - 'է - 'է, a. hesitating, uncertain, inconstant; ad. irresolutely, remissly, in stumbling.

Քայլազակահան a. scandalous; scandalized.

Քայլազակ S. Քայլազակութիւն.
Քայլազակ S. Քայլազակ.

Քայլազակեմ, էջի, Քայլազակեցուցանեմ, ուցի տ. to scandalize, to supplant; to stumble, to trip.

Քայլազակեցուցիւ a. scandalous, who causes scandal.

Քայլազակիմ, էջայ տ. to be scandalized, offended, to take offence, to be in a passion; to stumble, to slip, to trip.

Քայլազակա a. slippery, slippy, slid-
ing; who is easily scandalized.

Քայլազակութիւն, Քայլազակումն s. scandal; stumble; obstacle. [etc.

Քայլազակիմ, etc. S. Քայլազակիմ, Քայլեմ, էջի, Քայլիմ, էջայ տ. to stumble, to trip, to glid, to slip.

Քայլառ, աջ a. that stumbles, trips; slippery.

Քայլան s. lance.

Քայլ, ոչ s. wolf; - մատակ, she-wolf; կորիւն -ոյ, wolf's cub; ցնկիւլ -ոյ, to whelp; ոռնաւ -ոյ, to howl.

Քայլ, է s. gag; - 'է բերան անել, արկանել, հարկանել, to gag.

Քայլախաղ, էջ s. pebble, flint.

Քայլախաղեայ a. made of pebble or flint.

Քայլակորիւն s. wolf's cub.
Քայլանամ, ազայ տ. to be like a wolf; to be ravenous.

Քայլենի s. wolf's skin.

Քայլիւն, է s. trepan, awl; wimble.
Քայլառ s. bot. hop.

Քայլ, էջ s. mud, mire, filth; slough.
Քայլալիւք a. muddy, miry, dirty.

Քայլաւ, աջի, Քայլեմ, էջի տ. to lie down.

Քան, էջ s. bastinado, blows with a stick, whip, lash, whipping; scourge, chastisement, punishment; - հարկանել, to cudgel, to strike with a stick, to whip; - ըմպել, to receive a bastinado, beating, blows, to be beaten with a stick or whip.

Քանակից a. much cudgeled, punished, chastised; - անել, to give a heavy blow with a stick, to strike with a stick; - լինել, to be struck with a stick.

Քանահար a. that which beats; - լի - նիմ, Քանահարիմ S. Քան ըմպել.

Քանգ S. Քանկ.

Քանգալեցուցանեմ, ուցի տ. to ring (the bells), to resound, to echo.

Քանգատ s. complaint, lament, quarrel, woe, claim; - ունել, անել S. Քան գատիմ.

Քանգատիմ, էջայ տ. to complain, to implore, to grumble; - զմիմեանց, to quarrel together.

Քանգիւն s. sound; echo.

Քանգուր a. frizzled, curled; -ք, curl; -ք ջրոց, ալեաց, little waves, bubbles. [dorned with curls.

Քանգրագեղ a. curled, frizzled, a-
Քանգրահեր a. curled, frizzled; whose hair is curled.

Գանդրեմ, եջի *va.* to frizzle, to eurl, to crisp, to buckle.

Գանդը, գից *S.* Գանդին.

Գանեմ, եջի *va.* to cudgel, to scourge, to whip, to thump, to beat.

Գանիկ, ից *s.* skull, cranium.

Գանկաբան *s.* craniologist.

Գանկաբանական *a.* craniologie.

Գանկաբանութիւն *s.* craniology.

Գանիւ, ուց, ից *s.* treasure; heap; hymn; - արբուհի, exchequer, finances; տուն -ու, treasure, treasury; - արբայի, privy purse of the king.

Գանձակ, աջ *s.* abdomen, bowel.

Գանձատա, աջ *a.* peculator, cnt-purse, pick-pocket.

Գանձատուութիւն *s.* speculation.

Գանձանակ, աջ *s.* box, chest, casket; alms-box; poor-box; treasure, treasury; - մանկաւոյ, money-box. [rer.

Գանձապահ, Գանձապետ *s.* treasu-

Գանձապետութիւն *s.* treasury.

Գանձատուն, Գանձարան *s.* treasure, treasury; casket, chest, box (wherein money is put).

Գանձաւոր *s.* treasurer; receiver.

Գանձեմ, եջի *va.* to treasure up, to hoard, to amass treasures; to lay up in a trunk; to pocket.

Գանձող *s.* hoarder.

Գանուսն *s.* bastinado; torment.

Գանչեմ, եջի *vn.* to cry, to scream.

Գառազեղ, գաջ *s.* cage, park: menagery; den, haunt; prison; գնէլի - , to shut up in a cage.

Գառազեղեմ, եջի *va.* to imprison.

Գառազեղանեմ, ուցի *va.* to stretch on the ground, to lay down.

Գառեմ, աջի, Գառիմ, եջայ *vn.* to stretch or to lay one's self down.

Գառն, ուին, ունց *s.* lamb; - մայի, the - baas. [rel.

Գառնադմակ *s.* bot. stone-crop, sor- Գառնազգեստ *a.* dressed in lamb-skins; hypocritical.

Գառնազէն *a.* belonging to the pas- cal lamb; *s.* immolation of the pascal lamb, Easter.

Գառնազգու *a.* bot. plantain.

Գառնածին *a.* that brings forth lambs.

Գառնամուր *s.* pl. a couple of lambs.

Գառնամամ, աջայ *vn.* to become like a lamb.

Գառնեհի *s.* lamb-skin.

Գառնիկ *s.* lambkin.

Գաւարս, ից *s.* bot. cornel.

Գաւին *s.* theorbo.

Գարգալիումն, Գարգալք *s.* crack- ing, noise of planks; ի գարգալս յառ- նեմ, to jump, to dance, to stamp.

Գարգանակ, աջ *s.* crest, tuft, plume.

Գարեթան *s.* barley broth.

Գարեհատ, աջ *s.* grain (sort of weight).

Գարեհաց, ից *s.* barley bread.

Գարեղէն *a.* of barley, that is made of barley.

Գարեջուր *s.* orgeat, beer; հանել, յօրինել - , to brew, to make beer.

Գարի, լույ, բեայ *s.* barley; grain; *a.* of barley. [spring; spring.

Գարնային, Գարնային *a.* s. vernal, Գարնային or նոյ *ad.* of or belonging to spring.

Գարնամբեր *a.* that brings spring; that is produced in spring.

Գարնամագեղ *a.* vernal; green.

Գարնամազայր *a.* increased in spring.

Գարնամուտ *s.* entrance or com- mencement of spring.

Գարնային *S.* Գարնային.

Գարնային *S.* Գարնային *a.* *ad.*

Գար, ից *a.* execrable, ugly, deform- ed, slovenly; excrementitious; im- pure; unchaste, smutty, obscene, lewd.

Գարաբանութիւն *s.* immoral dis- course, impudent, immodest words.

Գարազոտ *a.* stinking, fetid; *s.* stink; *ad.* stinkingly.

Գարազտութիւն *s.* stink, rank or bad smell, infection, fetidness.

Գարանամ, աջայ *vn.* to be execra- ble; to soil one's self.

Գարանք *s.* pl. execration, abomina- tion, horror; stain.

Գարապար, աջ *s.* heel; sole of the foot. [deous, horrible.

Գարապարիւ *a.* ugly, deformed; hi- Գարեղ *a.* execrable, abominable,

detestable; deformed, ugly, frightful, slovenly, dirty, filthy, fetid, loathsome, bad, base, infamous.

Գարեղիւ *s.* pl. abomination, abomin- able thing or person; excrement: idols.

Գարեմ *S.* Գարեմ.

Գարեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to abhor; to abhor, to detest; to make execrable. [that abhors, detests.

Գարեցուցիւ *a.* that causes to abhor; Գարեմ, եջայ *vn.* to abhor, to abo- minate, to detest, to hate.

Գարութիւն *s.* abomination, detes- tation, horror, execration; ugliness, deformity, the act of growing ugly; dirt, filth, ordure, stain, nastiness, filthiness.

Գարուսն *s.* disgust; abhorrence.

Գարունակ *S.* Գարեղիւ.

Գարուն, բնան *s.* spring.

Գարունաբեր *S.* Գարնամբեր.

Գարոզի *s.* beer.

Գաւաղ *s.* small hawk.

Գաւաղան, աջ *s.* stick; rod, switch, whip; wand; cudgel; crook; flail; bar; sprig, shoot; twig; stock, lineage; - իշխանութեան, sceptre; - եպիսկոպո- սական, crosier.

Գաւաղապար *s.* pl. book contain- ing the history or the series of kings and patriarchs of a nation, catalogue, list, index, series; chronicle.

Գաւաղանակիր *s.* crosier-bearer; verger, mace-bearer.

Գաւաղանակեր *a.* divided by the rod (sea, stone).

Գաւաղանակաւ *a.* in the form of a rod.

Գաւաղանաստ *a.* that has punish- ed or is punished with a rod.

Գաւաղանակար *a.* that carries a stick or sceptre: *S.* Գաւաղանակիր.

Գաւաղանեմ, եջի *va.* to beat with a stick, to whip, to cudgel.

Գաւաղաներգութիւն *s.* rhapsody.

Գաւաթ *S.* Բաժակ.

Գաւակ, աջ *s.* croup.

Գաւառ, աջ *s.* province, region, eountry; sky, climate; native land.

Գաւառակ, աջ *s.* small province.

Գաւառակալ *S.* Գաւառապետ.

Գաւառական *a.* provincial; native.

Գաւառակից *a.* s. of the same pro- vince, compatriot.

Գաւառակոյտ *a.* provincial; assem- bled from several provinces.

Գաւառապետ *s.* governor of a pro- vince, prefect; agent, manager; - մի- անանց, provincial.

Գաւառապետութիւն *s.* dignity of a provincial; prefecture; - վանորէից, provincialship. [vernor of a province.

Գաւառապետ *s.* master, prefect, go- Գաւարս, ից *s.* yellow millet.

Գաւիթ, լիթայ *s.* vestibule, court, forecourt, porch, portico, - , - ոչխա- րաց, sheepfold, sheepcote; - եկեղե- ցւոյ, parvise.

Գալայթ *s.* home, house.

Գալայի, Գալայի *a.* that dwells in a pit. Գաւառիք *s.* pl. caresses, cajolery, flattery, endearments.

Գաւառեմ, եջի, Գաւառեցուցանեմ, ուցի *va.* to caress, to cajole, to coax, to fondle, to flatter, to coddle, to dandle.

Գաւառիւ *a.* caressing, fawning.

Գաւի, աջ *s.* cap, bonnet, coif; big- gin; - ծաղկանց, ealix.

Գեղաւոր *S.* Հէն. [mark.

Գեղ, Գեղութիւն *s.* slit, rent, stain, Գեղ, գեղ *s.* S. Գեղարան. *a.* tight, stiff; intertwined, twisted.

Գեղաթիւր, Գեղաթիւ *S.* Խոտորակի.

Գեղանիւմ, լայ *vn.* to twist, to wring, to writhe; to distress, to break one's heart; to grow tender, to be moved, to pity.

Գեղարան, Գեղաց, աջ *s.* an instru- ment of torture, press, gag, torture, fetters. [ding, distressing.

Գեղիւ *a.* heart-breaking, heart-ren- Գեղում, գեղ *va.* to tighten, to press, to close; to wring, to distress.

Գեղում *s.* distortion, contortion, sprain, strain, wrench, twist: com- motion. [flock, herd.

Գեհ *s.* valley; ditch, trench; grave: Գեհան *s.* furnace.

Գեհէն, ի, ոյ *s.* gehenna, hell.

Գեհէնաժառանգ *a.* heir or worthy of hell. [nal, hellish.

Գեհէնական, Գեհէնաժոտ *a.* infer- Գեղ, ոյ *s.* beauty, charm, attrac- tion, allurements, good grace.

Գեղ, ից *s.* village, fields.

Գեղաբնակ *a.* countryman.

Գեղազոյն *a.* very handsome.

Գեղազրեմ, եջի *va.* to paint, to a- dorn; to write beautifully.

Գեղազրութիւն *s.* calligraphy.

Գեղազան *a.* handsome, charming, polite, pretty, genteel, graceful.

Գեղազատ, Գեղազատ *s.* courser, steed. [pretty, spruce.

Գեղազարդ *a.* well adorned, polite, Գեղազարդեմ, եջի *va.* to ornament, to embellish.

Գեղազարդութիւն *s.* embellishment.

Գեղածիծաղ *a.* smiling, graceful.

Գեղածուփ, Գեղածիծաղ *a.* undu- lating gracefully. [fully.

Գեղածիփմ, եջայ *vn.* to float grace- Գեղակ *s.* small village; villa.

Գեղականութիւն *s.* the condition of a peasant; peasant-life.

Գետամեռ *a.* dead in the river; -ք, death in the river. [rivers.]

Գետամեջ *s.* the space between two Գետամեջի *S.* Գետակուր.

Գետալարացք *s.pl.* over-flow of the river, inundation, flood.

Գետապատ *a.* surrounded by a river.

Գետառու *s.* a branch or arm of a river.

Գետասող or Գետավեժ *առնեմ* *va.* to drown, to throw in the river; - լի- նիմ *vn.* to submerge, to drown one's self in the river.

Գետարծուի *s.* ospry, sea-eagle.

Գետափն, Գետառ, Գետեզր *s.* edge of a river, bank, shore; beach; quay.

Գետընկեց *a.* thrown into a river; - or գետընկեցիկ *առնեմ*, to throw into a river.

Գետին, անոց *s.* ground, earth, soil, land, place; գետնի, ընդ - , և գետնի, և - , on the ground, in the earth; հո- րացեալ մտանել or պնուլ ընդ - , covered with confusion to look on the ground; անկեալ և - երկիր պագանել, prostrated to worship; հարկանել ըզ- րուին և - , to knock one's head on the ground; զարկանել, հարկանել զգե- տնի, to throw one's self violently on the ground; զարկուցանել, հարկանել զգե- տնի, *S.* Զգետնեմ; գետնի աղիք or սլը- տուղ, earth-worm.

Գետնաբեկ *S.* Գետնախշանայ.

Գետնաբեր *a.* that burrows in the earth.

Գետնափնայ *a.* reptile, that ereeps, crawls on the ground; tortuous; - ճա- նապարհորդեմ, to travel or to go on foot. [ground.]

Գետնաթաւալ *a.* that rolls on the

Գետնախնձոր *s.* potato, truffle: *bot.* camomile.

Գետնախշտեայ, Գետնախշտի *a.* that stretches itself, that lies on the ground.

Գետնախշտի or տիկ լինիմ, Գետնա- խշտիմ, *եցայ vn.* to stretch one's self, to lie on the ground. [on the ground.]

Գետնախշտութիւն *s.* the lying down Գետնակոխ *a.* that treads on the earth, that walks on the earth, mortal.

Գետնակոչ, Գետնահարց, Գետնա- ձայն *s.* enchanter with earth, geo- mancer.

Գետնակոչութիւն *s.* geomancy.

Գետնամած *a.* attached to earth; prostrate.

Գետնամածիմ, *եցայ vn.* to attach one's self to earth; to prostrate one's self.

Գետնամուտ *a.* that sinks, hides itself under the earth.

Գետնայարկ *s.* ground-floor.

Գետնանախանձ *a.* that loves the ground, that stretches itself on the ground; attached to the vanities of the world, secular, mundane; low, vile.

Գետնանախանձութիւն *s.* attachment to earth, love of the vanities of the world.

Գետնաշարժ, *եց* *s.* earth-quake.

Գետնաչափ *s.* land-surveyor.

Գետնաչափեմ, *եցի va.* to survey, to measure (land).

Գետնաչափութիւն *s.* land-surveying.

Գետնառուիւծ *s.* chameleon.

Գետնասող *a.* creeping, crawling; low, mundane, mean.

Գետնասարած *a.* prostrate or stre- tched on the ground; - անկողին, pallet.

Գետնասարածութիւն *s.* prostration; the lying down on the ground.

Գետնատուն *s.* cellar, vault, sub- terraneous place; ground-floor; the inferior part of the honey-comb.

Գետնափոր *a.* hollowed; subterra- neous; -ք *s.pl.* catacombs: drain; *S.* Գետնաբեր.

Գետնաբարդ *a.* that crawls on the ground, creeping; mundane; vile, low; - ասնել, to drag on the ground; - լի- նել *S.* Գետնաբարդիմ.

Գետնաբարդիմ, *եցայ vn.* to crawl on the ground.

Գետօրէն *ad.* like a river.

Գեր *s.* weeping, wailing, noise; - գործել, to weep: - , *pr. ad.* on, up, above; more, very, much.

Գերաբնութիւն *s.* superior or ex- cellent nature; state of a superna- tural thing.

Գերաբուն *a.* supernatural; sublime, excellent, divine.

Գերագահ *a.* principal; *s.* president.

Գերագուեմ, *եցի va.* to caress with tenderness.

Գերագոյ, Գերագոյակ *a.s.* superna- tural; supreme; Supreme Being.

Գերագոյն *a.* supreme, sublime, ex- cellent, superior, eminent.

Գերագոյութիւն *s.* essence or ex- cellent nature; supreme being.

Գերազատեմ, *եցի va.* to elevate, to

raise, to put higher or in the first place; to prefer.

Գերազատական *a.s.* superlative.

Գերադրեմ, *եցի va.* to elevate, to prefer; to augment, to benefit.

Գերադրութիւն *s.* elevation, subli- mity; preference; excellence, ad- vantage.

Գերազանց *a.* excellent, sublime, e- minent, superior, magnificent, extraor- dinary; - իմն օրինակաւ, excellently, eminently, supremely.

Գերազանցեմ, *եցի vn.* to surpass, to surmount, to excel, to exceed.

Գերազանցութիւն *s.* excellence, su- blimity. [much.]

Գերազանցօրէն *ad.* excellently; too Գերազարդ *a.* well ornamented, rich, superb.

Գերազոր *a.* powerful.

Գերալիւր *a.* heaped up, very full.

Գերալոյս *a.* very bright, brilliant, luminous.

Գերաժայր or բեաւ *a.* excellent, high, sovereign, extreme.

Գերաժաւալ *a.* much spread.

Գերակայ, *եց* *a.* eminent, pre-emi- nent, supreme.

Գերակայիմ, *եցայ vn.* to excel, to surpass, to surmount.

Գերակայութիւն *s.* eminence, height, pre-eminence, superiority.

Գերակաւոր *a.* supreme, highest, greatest: *s. gr.* preterpluperfect.

Գերահռչակ *a.* very celebrated, fa- mous, renowned.

Գերահռչակեմ, *եցի va.* to celebrate, to praise publicly, to render famous.

Գերահրաշ *a.* astonishing, surpris- ing, marvellous, very admirable, mi- raculous. [gent, brilliant.]

Գերաճառն *a.* full of rays, efful- Գերաճումն *s.* increase, advantage.

Գերամաքուր *a.* very clean, very pure, spotless; very holy.

Գերամբարձ *a.* very elevated, lofty, high.

Գերանկար *a.* very honorable, - respectable; very reverend.

Գերան, *եց*, *այ s.* beam, rafter, joist.

Գերանալեց *a.* full of beams.

Գերանակիր *a.* that bears, supports a beam.

Գերանաձեւ *a.* in the shape of a beam.

Գերանանամ, *այցայ vn.* to become a beam, to make one's self a beam.

Գերանաւեմ, *եցի vn.* to navigate with the waves.

Գերանգաղէն *a.* armed with scythes.

Գերանգալեց *a.* full of or furnished with scythes.

Գերանդի, դեպ *s.* scythe, sickle.

Գերաշնորհ, Գերաշնորհիկ *a.* cele- stial, divine, supernatural, extraordi- nary; excellent, rare, peculiar.

Գերապայծառ *a.* most illustrious; splendid, brilliant; - , - տէր, my Lord, your Lordship.

Գերապանծ *a.* glorious, illustrious, superb, excellent. [most reverend.]

Գերապատիւ *a.* very honourable,

Գերապատուութիւն *s.* reverence.

Գերաբարձ *s.* torrent of tears, bit- ter tears.

Գերաբարձալեց *a.* very full of tears, melting into tears; *ad.* with tears in the eyes. [did, brilliant.]

Գերաբիւլի *a.* very luminous, splen- did.

Գերաբիւլ *a.* brilliant, splendid.

Գերաբիւլեմ, *եցի vn.* to shine, to sparkle. [magnificent.]

Գերափառ *a.* glorious, excellent, Գերբնական *a.* supernatural.

Գերբնաբար or պէս *ad.* supernatu- rally.

Գերբաստական *s.* servants.

Գերբաստան, *այ s.* goods, posses- sions; fireside, family, house.

Գերբաստանակից *s.* fellow-servant.

Գերբաստանիկ *s.* domestic; maid- servant.

Գերեզարձ *s.* repurchase, emanici- pation of slaves, deliverance, redemp- tion; *a.* that delivers, frees, emanici- pates slaves.

Գերեզման, *այ s.* grave, sepulchre, pit, tomb, monument, vault; church- yard; հանել 'ի -է, to dig out of the ground, to disinter.

Գերեզմանափր *s.* epitaph.

Գերեզմանական *a.* sepulchral, fune- ral; - վայր, cemetery, burial-ground; -ք, the dead.

Գերեզմանակից *a.* buried together.

Գերեզմանակուր *a.* that is consumed in the grave.

Գերեզմանակրկիտ, կրկնայ *a. s.* that strips sepulchres or the buried dead.

Գերեզմանաւոր *a.* who diligently visits and ornaments sepulchres.

Գերեզմանատեղի, Գերեզմանատուն *s.* cemetery, church-yard.

Գերեկեց *a. s.* enslaved with another, companion of a captive or slave.

Գերեթափ, Գերեհան *a. s.* redeemer, that delivers slaves.

Գերեմ, էջի *va.* to make prisoner, to enslave; to take captive, to take: to seduce, to gain.

Գերեվար, աջ *a. s.* that makes prisoner, that leads into slavery, captivity, that takes captive.

Գերի, րեաց *s.* captive, slave, prisoner; - վարիչ, to be prisoner; - ունեւ, to keep prisoner; - վարեւ, to bring captive.

Գերիմ, էջայ *vn.* to become a prisoner, to go into captivity.

Գերիմաստ *S.* Հանձարեզ.

Գերիմաց *a.* incomprehensible.

Գերիմացական *a.* inconceivable.

Գերիչ *S.* Գերեվար.

Գերի վերայ *a.* supreme, superior, excellent, sublime, pre-eminent, higher; - քան *ad. pr.* over, upon, above, beyond; - լինել, to be above, to excel, to surpass, to surmount.

Գերծանեմ, ծի, Գերծեմ, էջի, Գերծում *ծի va.* to shave; to make bald. [ing bald.]

Գերծումն *s.* act of shaving or making bald.

Գերմակ, ոյ *a.* fine, thin, subtle, delicate; white; - ալււր, fine flour; - հաց, finest bread.

Գերմանաբանութիւն *s.* germanism.

Գերմանախօս *s.* who speaks German.

Գերմանական *a.* germanic.

Գերմանացի, ցւոյ *a. s.* German.

Գերմաներէն *ad.* in German; *s.* German, the German language; - ուսանել, գիտել, խօսել, to learn, to know, to speak German.

Գերմաս, ոյ *s. bot.* lupine.

Գերմարգկային *a.* superhuman.

Գերյարգոյ *a.* very estimable, most reverend.

Գերութիւն *s.* captivity, slavery, servitude, yoke; tie; transmigration; - վարեմ, վարիմ, ի գերութեմ վարեմ *S.* Գերեմ, Գերիմ. [cellent.]

Գերունակ *a.* sublime, eminent, excellence, excellency.

Գերվանք *S.* Գերվումն.

Գերվեմ, էջի *va.* to ravage, to ruin, to pillage, to sack.

Գերվիչ *a.* that ravages, plunderer.

Գերվումն *s.* ravage, ruin, pillage.

Գեր քան *pr.* above, beyond.

Գերօրինակ *a.* extraordinary, excellent, rare, transcendent.

Գեւղ, Գեղ, գեղը, գեղից *s.* village, country.

Գեղեան *s. pl.* villages.

Գլաթ, ու, ի *s.* fleece, wool.

Գլեմ, էջի *va.* to card, to comb (wool); to tear; ի հուր - և ի ջուր աւալ, to make ropes of sand.

Գլեւեմ, էջի *va.* to attract, to grasp, to grasp, to catch.

Գլիչ *s.* carder. [ւադ.]

Գլիւր, զրաց *s. bot.* rush; *S.* Գեղաւ.

Գլոց, աջ *s.* casket, drawer, small box, till; desk.

Գլոցիկ *s.* little box.

Գեղ *S.* Գեղ. [again.]

Գեթ *conj.* at least, however; only,

Գեշ, գիշոց *s.* corpse, carrion, dead body: *a.* bad, ill; - արկանել, to devour or make beasts eat.

Գեշագէշ, Գեշ գէշ *ad.* in several pieces, by bits, piecemeal.

Գեշ, գիշոց, ջաց *a.* humid, moist;

lewd, libidinous; - ականջաց, ear-wax.

Գէս, գիտոց, սաց *s.* hair, head of hair, long hanging hair.

Գէս, գիտից, սաց *s.* skilful, learned man; magician, sorcerer, astrologer, prophetic. [full.]

Գեր, գիրաց *a.* fat; corpulent, plump,

Գթած, ի *a.* clement, compassionate, merciful, humane, benign, mild, charitable, flexible, tender.

Գթամ, աջի *vn.* to be moved to compassion, to pity, to be moved to compassion, to pardon, to grow tender.

Գթասէր *S.* Գթած.

Գթասիրաբար *ad.* tenderly.

Գթասիրեմ *S.* Գթամ.

Գթասիրութիւն *s.* tenderness.

Գթեմ, էջի *vn.* to stumble, to trip; to commit a fault; to fail.

Գթեմ, Գթեցուցանեմ, ուցի *va.* to stumble, to make one stumble; to seduce, to pervert.

Գթութիւն *s.* clemency, mildness, pity, compassion, mercy, humanity.

Գթումն *s.* stumble, false step.

Գթմիմ, մեցայ, Գթմիմ, նեցայ *vn.* to pout, to be sulky with, angry, offended, in a passion; to take offence.

Գթմութիւն *s.* vexation, sulkiness, anger.

Գթմ *a.* harsh, unpleasant.

Գծտիմ, տեցայ *vn.* to differ, to disagree, to quarrel.

Գծտութիւն *s.* altercation, contention, dispute, quarrel, discord, dissension, disagreement.

Գի, ոյ *s.* juniper-tree.

Գիւ *s. a.* stone easily thrown by the hand; ի - դաւ, to wheel.

Գիծ, գծից *s.* line, stroke, dash, trace; notch, incision, cut; flourish; hyphen.

Գիշագոյն, etc. *S.* Գիշագոյն, etc.

Գին, գնոյ *s.* price; value; tax, estimate, valuation; rate, tariff; purchase, bargain; - հասանել, արկանել, to rate, to appreciate, to value, to estimate, to tax, to set a price on a thing; անարգ - հասանել, to undervalue; գնոյ աւալ, գնոյ ստանալ, to buy, to purchase for money; գնոյ լուրեւ գնուր, to drink water that has cost money; գնոյ գնել, to buy dearly; բարձրացուցանել, աճեցուցանել, իջեցանել, նուազեցուցանել, գ- , to raise, to augment, to reduce, to lower the price; վեճել վաճն գնոյ, to bargain; անորոշակն - , price-current; որոշեալ - , no abatement; գնելով գնեցից ի քէն գնոյ, I will pay you the price.

Գինարու, աջ *a.* wine-bibber, drunk, intemperate, drunkard.

Գինարուք, ուսայ *s. pl.* erapulence, intemperance, gluttony, feasting, drunkenness.

Գինաւէտ *S.* Գինեւէտ.

Գինգ, գնգաց, գից *s.* ear-ring, buckle, ear-drop.

Գինեակ, եկաց *s.* small wine.

Գինեբեր, Գինեբուրն *a.* that produces much wine, abounding in wine.

Գինեգոյն *a.* wine-colour.

Գինեղէն *a.* tipsy, intoxicated.

Գինեղից *a.* tipsy, drunk.

Գինեխում *S.* Գինարու.

Գինեծափ *S.* Գինեվաճառ.

Գինեծաղիկ *s.* flowered sour grapes or verjuice; flower of the wild wine.

Գինեկարաս *s.* barrel or vase of wine.

Գինեկէզ *S.* Գինեհար.

Գինեհամ *a.* that has the flavour of wine, winy, vinous.

Գինեհան *s.* wine-taster (instrument).

Գինեհասութիւն *s.* abstinence from wine.

Գինեհար *a.* drunk, tipsy.

Գինեհարիմ, էջայ *vn.* to get drunk, intoxicated, to fuddle, to tipple.

Գինեհարութիւն *s.* drunkenness.

Գինեհոտ *a.* smelling of wine.

Գինեհան *a.* drunk, tipsy.

Գինեհանութիւն *s.* drunkenness.

Գինեմ, էջի *vn.* to be seasoned with wine.

Գինեման *S.* Գինեկարաս.

Գինեմոյ, աջ *a.* great drunkard, toper, sucking-bottle. [wine.]

Գինեմուր *s.* dregs, sediment of Գինեմում, էջայ *vn.* to get drunk, tipsy. [drinker, tippler.]

Գինեմեր *a.* that loves to drink, Գինեմաճառ *a. s.* tavern keeper, wine-merchant or seller; -ք, selling of wine, wine-shop.

Գինեվաճառիկ արուեստ *s.* commerce of wine.

Գինեաւ *a.* who offers wine.

Գինեառն *s.* tavern, wine-cellar: wine-shop.

Գինեբու, ուք *S.* Գինարու, ուք. Գինեւէտ *a.* abounding in wine.

Գինեմուր լիք *S.* Գինարուք.

Գինեմուր *S.* Գինարու. [արուք.]

Գինեմուրութիւն, Գինեմուրք *S.* Գին.

Գինի, նւոյ, նեաց *s.* wine; գուարթաւ, նաւ որտի ի գինւոյ, ընդ գինիս մտանել, զգինեք անկանել, ի գինւոյ լինել, to be merry with wine, to drink, to get drunk; Թափել զ-, սթափել ի գինւոյ, to sleep one's self sober; գուարթաւ, Թացուցանել ի գինւոյ, to make tipsy, to fuddle; պարզել զ-, to clear the wine.

Գինձ, գնձոյ *s.* coriander.

Գինութիւն *s.* intoxication.

Գինա *S.* Գինգ.

Գիշագէշ *S.* Գեշագէշ.

Գիշահան, Գիշակեր *a.* that eats dead bodies, carnivorous, ravenous.

Գիշատեմ, էջի *va.* to tear, to devour; -զմիմանա, to tear each other, to tear one another to pieces.

Գիշատիչ *a.* ravenous,

Գիշեմ, էջի *S.* Գիշատեմ.

Գիշեր, ոյ, ի, աջ *s.* night; darkness, obscurity; -աւ, ի -ի *ad.* by night, during the night; nightly; զ-ն ողջոյն or ի բուն, all the night, անքուն - , sleepless night; - յաւիտեանական, eternal night, night of the tomb; հեշտաղի, աննշտաղի - , delicious, impenetrable night; զտիւն ամենայն և զ-ն ամենայն, all day and night; զհասարակ -աւ, at

mid-night; գ-իւր օգնական առեալ, hidden by the night or darkness; ան-քուն անդադանել գ-ն, to pass a sleepless or bad night; -ի առընթեան եղև, the day changed into night; տիւ առ-նել գ-ն, to turn night into day; ընդ մութ -ոյն, in the darkness of night; ագանիւ ուրեք գ-ն, to set up all night, to pass the whole night; մաշել գերկայ-նութիւն -ացն յերգս, to pass every night in singing; մինչդեռ կայր ևս -ոյ, while it was yet dark.

Գիշերագնաց, ից a. that walks, goes by night.

*Գիշերազուարճ s. marvel of Peru.

Գիշերաժամ s. hour of night; nocturn.

Գիշերախառն ad. by night, nightly.

Գիշերական a. nocturnal.

Գիշերակերպ a. obscure, dark.

Գիշերահաւ s. bat.

Գիշերահաւասար s. equinox; գիծ -ից, equinoctial line.

Գիշերազուէս s. great mole.

Գիշերամարա or մարտիկ a. that makes war during the night.

Գիշերամարտ, Գիշերամարտութիւն s. nocturnal combat.

Գիշերամուկն s. bat.

Գիշերայած or յածու a. noctivagant.

Գիշերային a. nocturnal.

Գիշերայն ad. by night, nightly, in the night time.

Գիշերանամ, աջայ տո. to grow dark, to become obscure.

Գիշերանման S. Գիշերակերպ.

Գիշերաշրջիկ a. s. noctambulist, somnambulist; night-rambler.

Գիշերաշրջութիւն s. noctambulism, somnambulism.

Գիշերապահ, աջ a. s. nocturnal guard; -ք, -ութիւն s. bivouac, patrol, sentinel.

Գիշերապաշտօն s. nocturn.

Գիշերասէր a. that loves night or darkness.

Գիշերավար, ի s. Venus, the evening star; S. Գիշերագնաց.

Գիշերաց, Գիշերի, Գիշերոյն S. Գիշերայն.

Գիշերեմ, եցի, Գիշերով առնեմ, Գիշերովիմ տո. to pass the whole night; to sit up or to watch all night in the open air.

Գիշա s. fur-coat, pelisse.

Գիջագոյն a. more damp or moist; bleared.

Գիջակն, կանց a. blear-eyed.

Գիջային, Գիջին a. damp, moist; lascivious, wanton.

Գիջանամ, աջայ տո. to get humid, to become damp; to pollute one's self.

Գիջութիւն s. humidity, moisture; pollution, masturbation, onanism; impurity. [hair grow.

Գիշաբուրդ a. that which makes the Գիշագերծ a. cut or shaved head of hair.

Գիշախուր a. dishevelled hair.

Գիշակ, աջ s. head of hair, long hair.

Գիշակալ S. Մամակալ.

Գիշարձակ S. Հերարձակ.

Գիշաւոր, աջ a. hairy, long-haired: s. comet: Greek monk.

Գիշագոյն a. more learned.

Գիշակ, աջ a. knowing, wise, experienced. [confident.

Գիշակից a. conscious, acquainted, Գիշակցութիւն s. consence; know-ledge.

Գիշանամ, աջայ տո. to know, to have commerce or intimate relations with some one.

Գիշացուցանեմ, ուցի տո. to acquaint, to instruct, to inform.

Գիշելի a. that may be known, perceivable; -ք, s. note, remark.

Գիշեմ, աջի տո. to know, to perceive; to learn, to understand; to feel, to recognize; to be able; to consider, to observe, to note; to believe: to know, to have a carnal connection with; ոչ -, to be ignorant of, not to know; -զայր or զկին, to lie with a man or woman; ոչ գիտէ զամբ, he has no shame; քաջ, ճարտար գիտեմ զայն, I know it thoroughly; չգիտեմ, I do not know, I am ignorant of it; գիտալոր, know! չ- զինչ առնել, to be at a loss what to do. [cally.

Գիտաբար ad. learnedly; scientific. Գիտազոյն a. very learned.

Գիտական S. Գիտուն.

Գիտականութիւն S. Գիտութիւն.

Գիտող s. scholar, learned man; prophet.

Գիտութիւն s. science, knowledge; doctrine, understanding, wisdom, study, art; -լիցի, know, you are informed, you must know; գիտութեամբ, knowingly.

Գիտուն, ոմոյ a.s. learned, lettered, literate, wise, knowing, well perform-

ed; skilful, intelligent: diviner, foreteller; -լիցի, know, you are informed, you must know; - առնել, to inform.

Գիր, գրոց s. letter, character; book, volume, writing; letter, epistle; letters, science, literature; holy scripture, Bible; -or Թուղթ մեկնելոյ, act of divorce; S. Ապագրգան; - առնել, հո- նել, to publish, to write; - հաստա- տել, to post up or stake on the wall a bill, writing or advertisement; ի-, ընդ- գրով անկանել, լինել, to be written or registered; գրով or գրովք գալ, to dedicate one's self to reading; ի-ար- կանել, հանել, գրովել, արձանագրու- նել, ի գրի առնել, գրի հարկանել, to write, to write down, to registrate; to treat a subject; to circumscribe.

Գիրանամ, աջայ տո. to fatten, to grow fat.

Գիրապարար a. fat, plump, corpulent; fertile, abundant.

Գիրացուցանեմ, ուցի տո. to fatten, to make fat; to make clammy.

Գիրացուցիչ a. fattening.

Գիրգ a. delicate, soft, downy, tender, genteel.

Գիրկ, գրկի, գրկաց s. the two arms extended, open arms; bosom, breast: fathom; -ս արկանել, - ընդ -ս խառն լինել, to embrace, to hug one another; ընդ -ս մոտանել, - ընդ- ալեզն լինել, to draw the bow well; այն ինչ լինէր զո- գին ի -ս իւր Թափել, whilst he drew his bow tight; - ընդ- խառնել or խառն լինել, - ընդ խառն or գրկնդխառն or գրկախառն լինել, to wrestle, to struggle with one; - ընդ խառն կռիւ or մարտ, wrestling.

Գիրութիւն s. plumpness, corpulence.

Գիրք, գրոց S. Գիր and Գրեան.

Գիւղ, գեղջ. զից s. village; country; գնալ, բնակել ի -, to go to or live in the country.

Գիւղակ s. little village; villa.

Գիւղական s. peasant, clown.

Գիւղուան, Գիւղաբաղաբ s. small town, borough.

Գիւղապետ S. Գեղապետ.

Գիւղեան, Գիւղորէք, էից s.pl. vil- lages, country.

Գիւտ, ից s. invention, discovery, finding; profit: artifice: salvation: finder; առ չ-, for the want of; չքնալ -ք, fine or rare inventions or diseo- veries; -ք ձկանց, fishing; - որոց,

hunting; -ք որովայնի, tape-worm; է- ղիցի քեզ անձն քո ի -ս, you will save your soul; ի - ածել, to invent; ի - ածիւ, to be invented.

Գիւտական S. Գիւթական.

Գլաթաւ ad. in rolling, tumbling down.

Գլան, ի, աջ s. cylinder.

Գլանակ s. rolling pin.

Գլանաձեւ a. cylindrical.

Գլանամ, աջայ տո. to become blunt- ed, to get dull.

Գլաբարդ առնեմ տո. to break, to bruise with a stone. [noise.

Գլղղղ s. pl. gurgling; murmur;

Գլեմ, էցի տո. to roll; to wheel; to surpass, to excel; to bend, to in- cline; - ղէն, to extend or stretch out the hand; - զք զինքեամ, to win over, to attract, to gain one's favour; Գլունով - խորհրդով, to be on the Greeks side, to be a partisan of the Greeks; - զգլուցմն արեգական, to din, offuscate, darken or eclipse the splendour of the sun.

Գլապար, աջ a. that has a head- ache; dizzy, giddy; whose brains are disordered, mad; - Թմբուլութիւն, diz- ziness.

Գլապարութիւն s. head-ache; mad- ness; giddiness.

Գլապերծ, աջ a. whose head is shaven: barefaced.

Գլապեր, գրաց s. initial, capital letter; inscription, title.

Գլապեր, գրի s. coif, head-dress: where is the head of a Saint preserved.

Գլաթանութիւն s. heaviness of the head. [pudent.

Գլապառ a. headstrong; bold, im- Գլապարութիւն s. division into several chapters, order, arrangement; summary, compendium; index.

Գլապոր a. ashamed, confused.

Գլապորիմ, էցայ տո. to be ashamed.

Գլապատեմ, etc. S. Գլապեմ, etc.

Գլապար s. oppressor; tomahawk.

Գլապարի, աջ s. poll-tax, capi- tation, head-money.

Գլան ձուկն s. chub, mullet.

Գլանի s. pl. the heads.

Գլանոց, աջ s. cap; helmet.

Գլաշուք կառ. head-dress, veil.

Գլապաշ, աջ a.s. life-guard.

Գլապան S. Գլանոց.

Գլապառ, էց s. turban, head-band.

Գլխապարտ, այս *a.* capital, that deserves capital punishment.

Գլխապետ *s.* general.

Գլխապետութիւն *s.* generalship.

Գլխատ *a.* headless. [behead.

Գլխատեմ, եղի *va.* to decapitate, to behead.

Գլխատութիւն, Գլխատումն *s.* decapitation, execution.

Գլխարկ, այս *s.* hat; cap, bonnet.

Գլխարկեմ, եցայ *vn.* to bend one's head.

Գլխացաւ, այս *a.* that has a head-ache.

Գլխացաւութիւն *s.* head-ache.

Գլխաւոր, այս *s.a.* prince, master, superior, deacon; capital, principal, fundamental, essential, first.

Գլխաւորաբար or պէս *ad.* principally.

Գլխաւորեմ, եղի *va.* to finish, to end, to terminate; to abridge, to reduce.

Գլխաւորեմ, եցայ *vn.* to have the pre-eminence, to be at the head: to be finished: *bot.* to bud.

Գլխաւորութիւն *s.* superiority, presidency, priority, supremacy.

Գլխեմ, եղի *va.* to decapitate the idols, to destroy; to turn about: *S.* Գլխաւորեմ.

Գլխեբաց *ad.* the head uncovered.

Գլխեկայր *ad.* the head downwards.

Գլխեկեր *ad.* the head upright.

Գլխովն, *ի* - *ad.* himself, personally, in person; all, totally, entirely.

Գլոր *ad.* in rolling, tumbling down.

Գլորեմ, եղի, Գլորեցուցանեմ, ուցի *va.* to roll.

Գլորեմ, եցայ *vn.* to sink, to fall.

Գլորումն *s.* roll, downfall.

Գլուխ, գլխաց *s.* head; chief; summit, top; individual; the first place, the first rank; - գրոց, chapter; - նաւի, prow; - գործոց, master-piece; - ցամաքի, point, cape; - անկեան, angular stone; - սեան, capital; - գրամոց, capital, funds, principal, capital or principal sum; բոս գլխոյ, բոս գլխոց, բոս - , առ - , by head, for each person; so much a head; զայն ութ օրն ի - , all this week; ծածկել - , to be covered, to put on one's hat; բանալ զ - , to uncover, to take off one's hat; ի - չանկել, տանել, ածել, to finish, to conclude, to bring to a head, to end, *ի* - ելանել, հասանել, գալ, երթալ, to be finished or brought to a close, to end, to come to an end; - աւանց, the first day of the month, new

moon; - տարւոյ, new year's day; - բանից, exordium, preamble; point, article; - շանապարհաց, end of the street; - տողն, beginning of a verse; առնու Տէր զանէր ի գլխոյ քումմէ, the Lord will take away thy master from thee; ունիւ զթիւ գլխոց որդւոցն, to take the number of the children; քաւնի - ք պատուոց, how many punishments? Հանել ընդ - ն or ընդ կառավին զյանցանս ուրուք, to have one's revenge, to punish; - ամբառնալ, to revolt; անկանիւ զգլխով, to fall suddenly on the enemy; զնիւ զ - ի կշիռս, to put one's life in jeopardy; կալ ի - , to put one's self at the head, to be the leader; - բաւնիցս, finally, at length, in conclusion.

Գլուծմն *s.* defeat, ruin.

Գլխոր, ոյ or ի *s.* gall, gall-nut, oak-leaf apple.

Գլխորահամ *a.* that tastes like gall.

Գծագիր, գրաց *a.* traced, sketched: *s.* designer; draught; drawing; sketch; writing, letter.

Գծագրեմ, եղի *va.* to trace, to draw, to delineate, to design; to project, to describe, to paint; to sketch; to write, to form.

Գծագրութիւն *s.* dash, trace; drawing, design; sketch, draught; form, delineation; writing.

Գծած, այս *s.* ruled.

Գծաւորութիւն *S.* Գծագրութիւն.

Գծեմ, եղի *va.* to strike out; to erase, to mark with a flourish; to write; to cut, to scratch.

Գծութիւն *s.* baseness; filthiness, meanness, sordidness, niggardness.

Գծութ, գծիւ *a.* vile, abject; sordid, niggardly.

Գծօրէն *ad.* as a line.

Գծեմ, եղի *va.* to abject, to humble.

Գծիւմ, ձեցայ *vn.* to be debased, to become abject or contemptible.

Գծութիւն *S.* Գծութիւն.

Գծութ, գծայ *S.* Գծութ.

Գլեր, *ի*, գլերք, երց *s.* clergyman, ecclesiastic.

Գլերիկոս *S.* Կղերիկոս. [arrow.

Գլղիկ or գլղի, գլղոյ *s.* notch of an arrow.

Գլթորահամ *S.* Գլխորահամ.

Գծիւմ, եցայ *vn.* to kneel down, to sit squat.

Գմբէթ, այս *s.* dome, cupola, vault, arched roof.

Գմբէթազարդ *a.* adorned with vaults; vaulted.

Գմբէթաձեւ, Գմբէթայարդ, Գմբէթայարկ, Գմբէթաշէն, Գմբէթարդ, Գմբէթաւոր *a.* in the shape of a dome, vaulted, convex. [that has a ceiling.

Գմբէթայ *a.* vaulted, wainscotted, Գմբէթ *S.* Գմբէթ.

Գմեմ, եղի, Գմեմ, ցի *va.* to lie down.

Գնածոյ, ից *a.* bought, purchased.

Գնահատ, այս *s.* appraiser; auctioneer and appraiser.

Գնահատեմ, եղի *va.* to appraise, to estimate, to value, to tax.

Գնահատութիւն *s.* estimate, valuation, taxation, tariff.

Գնամ, այցի *vn.* to go, to walk, to repair; to abandon; to behave one's self, to conduct one's self; to flow, to flow away; to be in circulation; to act, to prevail; to run, to overflow; - զնիւ, զհետ - , to follow; - զշանապարհ, զշանապարհաւ, ընդ շանապարհ, զկողմաբք, to walk; - ի վերայ ջրոց, to swim; - ի չորս, to go on hands and feet, to grope; որ գնայ ի ձեռս or ի վերայ ձեռաց, that walks on its hands, or who walks on his hands; յապակաւ նութիւն անցեալ - , to be corrupted; ի բաց - , to go away; to depart; - յաւիարէ, to die; ոչ ինչ գնան առ նոսա բանք սպանալեացն, the threats make no impression on them; ընդդէմ - , to resist; - արուեստի, to be in use, vogue or fashion; գործք գնացեալք, things that are past; ի գնացելում աւուր, yesterday, the other day; գնացեալ, deceased.

Գնացումն *a.* ambulatory; moveable.

Գնաց, Գնացք, ցից *s.* pl. gait, step, pace, course; passage; walk; departure; circuit; way, journey; current; conduct, behaviour, demeanour, manners, custom; գնացին երկց աւուրց գնաց շանապարհի՝ յերկիր անապատ, they walked three days through the desert; դառնալ ի գնացից չարաց, to reform, to lead a better life.

Գնացական, այս *a.* ambulatory, that walks; fugitive; dying; deceased.

Գնացումն *s.* gait, carriage; deportment; - ջրոց, course.

Գնացուցանեմ, ուցի *va.* to cause to walk or run. [that moves.

Գնացուցիչ *a.* that causes to walk,

Գնդածաշկէ *s.* bot. southernwood.

Գնդակ, այս *s.* globule, globe, bowl, spherical or round body; pincushion; apple; - խաղալ or խաղալիկ, ball, bowl; ball (at tennis); - մեղուաց, swarm of bees; - հրացանից, ball; bullet, large ball; - ձեռնածուաց, juggler's cork-ball; - որթոյ, bud, button.

Գնդակաւ *s.* ring of an ear-ring.

Գնդակախաղութիւն *s.* tennis.

Գնդակից *S.* Դասակից.

Գնդակոծեմ, եղի *va.* to bombard.

Գնդակոծութիւն *s.* bombardment.

Գնդաձեւ *a.* round, spherical, orbicular, spheroidal.

Գնդաձեւութիւն *s.* sphericity.

Գնդանամ, այցայ *vn.* to be spherical or round; *bot.* to bud.

Գնդապետ, այս *s.* brigadier, colonel.

Գնդառեղն, սղան *s.* pin; small pin; bodkin.

Գնդեմ, եղի *va.* to make round or spherical; to condense; to become round.

Գնեմ, եղի *va.* to buy, to purchase for money, to take; արժան - , to buy cheap; Թանկագին - , to buy dear.

Գնող, այս *s.* purchaser, buyer.

Գնչու, Գնչուս *a.* gipsy.

Գնոակ *S.* Գնդակ.

Գլխուր *s.* dry cow-dung.

Գոգ, ոյ *s.* bosom; lap; hollow, cavity; - լերանց or վիմաց, grotto, cavern, den; - ծովու, handle; creek; - նաւու, hold of a ship; - գործել or - ս առնուլ, to be concave or filled.

Գոգ, գոգջիր, ջիբ, դշես, ցուք, ցեն *vd.* to say.

Գոգ, Գոգցես լէ or իմն *ad.* well, as, about, almost, nearly.

Գոգած *s.* hollow, cavity.

Գոգաձեւ *S.* Գոգաւոր.

Գոգանամ, այցայ *vn.* to be hollow, to become hollow.

Գոգաւոր *a.* hollow, concave.

Գոգեմ, եղի *va.* to dig, to hollow; to contain, to include.

Գոգցես *S.* Գոգ *ad.*

Գոգենոց *S.* Ուրկանոց. [real.

Գոգի, դւոյ, դեաց *a.* leprous; venereal; Գոգութիւն *s.* leprosy; syphilis.

Գոգ *S.* Մէշ.

Գոգեբան *s.* urethra.

Գոլ, ոյ, ուլ *s.* being, existence, that is: *vd.* to come; coming.

Գոլ, ի *s.* heat.

Գողափառն *a.* burning, ardent.
 Գողանամ, ազայ *vn.* to warm one's self.
 Գողացուցանեմ, ուցի *va.* to warm.
 Գողընի, Գողընի, շւղ, շեաց *s.* vapour, exhalation, smoke, expiration.
 Գողորջանամ, ազայ *vp.* to evaporate.
 Գողորջացումն *s.* evaporation.
 Գոհ *a.* content, easy, satisfied; - լինել, to be content, satisfied, to take it kindly.
 Գոհաբանս. that praises, thanks.
 Գոհաբանեմ, եցի *va.* to praise, to thank.
 Գոհաբանութիւն *s.* praise, thanks.
 Գոհանամ, ազայ *vn.* to thank, to return thanks.
 Գոհար, աջ *s.* precious stone, gem, diamond; a precious thing; ուռտ - false stone, paste; անկիւն - աջ, facet.
 Գոհարան *s.* place or instrument of praise, of thanks. [gem.
 Գոհարեղէն *s.* precious thing, jewel.
 Գոհացողական *a.* that praises, returns thanks.
 Գոհացողութիւն, Գոհութիւն *s.* grace, thanksgiving, thanks; - or Խորհուրդ-գոհութեան, Eucharist. [sharper.
 Գող, ոց *s.* thief, robber, bandit;
 Գողաբար *ad.* like a thief.
 Գողակից *s.* companion of the thief.
 Գողամիտ *a.* that is addicted to theft.
 Գողանամ, ազայ *va.* to rob, to steal, to take clandestinely, to take away, to purloin; to pillage, to filch; to embezzle, to misapply; գաղա - , to juggle; հարկիւք - , to cheat; զմիտս, զսիրտս, to captivate, to entice.
 Գողանք *S.* Գողոն.
 Գողացիկ *a.* clandestine, stealthy.
 Գողեմ, եցի *va.* to hide, to conceal; to rob.
 Գող'ի գող *ad.* by stealth, secretly.
 Գողութիւն *s.* theft, robbery, rapine, expilation; extortion, plunder.
 Գողումն *s.* robbery; stealth.
 Գողուղի *s.* by-road.
 Գողուն, Գողունի *a.* stolen, robbed; unlawful, natural.
 Գողոր *a.* mild, delicate, soft, morbid.
 Գողարաբարբառ *a.* who has a fine language or tender voice, soft or gentle in speaking; alluring.
 Գողարիկ *S.* Գողար.
 Գողոն, Գողոնք, նից *s.* theft, larceny, thing stolen.
 Գոշազմ, ի *s.* turkois; lapis lazuli.

Գոշամորու *s.* bot. salsify, goat's beard.
 Գոշմակ *s.* bot. colt's-foot.
 Գոմ, գոմ, գոյ, գոյր, գոլգէ, գոլ, գոլով *vd.* to be, to exist, to subsist.
 Գոմ, ոց *s.* stable, sheepfold, stable for oxen. [stable.
 Գոմամուտ լինիմ *vn.* to retire into a
 Գոմէշ, մշոյ, մշաց *s.* buffalo.
 Գոմից *S.* Գոմից.
 Գոմոր *s.* sort of measure.
 Գոյ, ից *s.* being, existence, that is, substance; goods; բոա գոյին, գոյիւ, գոյիւ իւրով, գոյիւ չափ *ad.* as much as his means or property allow, as much as he had; entirely, completely; ի - ածել, to create, to cause to exist.
 Գոյակ, աջ *a.* extant; *s.* being.
 Գոյական, աջ *a.* that exists; *s.* gr. substantive.
 Գոյականութիւն *s.* existence, essence.
 Գոյակից *a.* of the same nature; con-substantial, coexistent.
 Գոյակցութիւն *s.* co-substantiality, coexistence.
 Գոյանամ, ազայ *vn.* to be created, to exist, to be; to be formed, produced.
 Գոյապետ, Գոյարան or արար *s.* that causes to exist, creator.
 Գոյապէս *ad.* substantially.
 Գոյացական *a.* substantial; essential.
 Գոյացութիւն *s.* substance; reality; essence, being, creature.
 Գոյացուցանեմ, ուցի *va.* to create, to give existence; to produce.
 Գոյացուցիչ *s.* creator, that gives existence or being.
 Գոյաւոր *a.* existing, extant: rich, opulent, wealthy.
 Գոյաւորիմ, եզայ *vn.* to be created, to exist; to be formed, produced; to grow rich.
 Գոյաւորութիւն *s.* existence; substance; creature. [tiate.
 Գոյափոխեմ, եցի *va.* to transubstantiate.
 Գոյափոխութիւն *s.* transubstantiation.
 Գոյեղ *a.* substantial.
 Գոյեղաբար *ad.* substantially.
 Գոյեղական *a.* substantial.
 Գոյեղինաբար *ad.* substantially.
 Գոյեղնութիւն *s.* substance.
 Գոյեղում *a.* substantial.
 Գոյժ, գուժից *s.* lamentation, complaint accompanied with groans and cries; sad news; - աւանդ, - ի բերան աւանդ, - գնել, to lament, to deplore;

- արկանել, առնել, տալ, to bring bad news.
 Գոյթեւական *s.* a kind of aromatic.
 Գոյն, գունայ *s.* colour; complexion, ornament; tint, dye: jaundice; Թա- փել, հատանել or բառնալ գ- , to discolour; *pr.* as, like; *ad.* so, thus, in this manner.
 Գոյնագոյն *ad.* in divers colours.
 Գոյն, Գուն, Գոյն Թէ, Գոյն ուրեք *ad.* God preserve us from it, God forbid; take care.
 Գոյութիւն *s.* existence, being, nature, essence, substance, reality; goods.
 Գոնգեղ, աջ *s.* turnip.
 Գոնեա, Գոնեայ, Գոնէ *conj.* at least, above all things, however; only, yet.
 Գոնիւ *a.* scurfy. [scurf.
 Գոնջանամ, ազայ *vn.* to have the
 Գոնջութիւն *s.* scurf.
 Գոշ *S.* Գորշ and Գորձ.
 Գոշեմ, եցի *vn.* to cry, to exclaim, to cry out; to call; to bellow, to roar.
 Գոշեցուցանեմ, ուցի *va.* to sound, to cause to sound or resound.
 Գոշիւն, Գոշումն *s.* clamour, great cry, crash, noise, voice, exclamation; hue and cry, uproar; bellowing, roar.
 Գոշողական *a.* sonorous.
 Գոռ *a.* fierce, bold, haughty, warlike, martial; *s.* noise, anger, crash, attack, assault.
 Գոռամ, աջի *vn.* to make a great noise, to be violently angry; to assault, to attack; to insult.
 Գոռեխ or աեղ *s.* wasp; gad-fly; horse-fly.
 Գոռող, աջ *a.* arrogant, proud, haughty, imperious, insolent; *s.* tyrant.
 Գոռողաբար *ad.* haughtily, proudly.
 Գոռողանամ, ազայ *vn.* to be proud of, puffed up, elated.
 Գոռողութիւն *s.* pride, haughtiness; insolence, arrogance, presumption; lordliness, tyranny.
 Գոռոյ *s.* noise, shriek, cry.
 Գոռութիւն, Գոռումն *s.* anger, violence, noise; haughtiness.
 Գոռ, գոռք, or գոսեր *s.* kettle-drum; գոսերս գոշել, to beat the kettle-drum.
 Գով *s.* praise, eulogy.
 Գովաբան *a.* *s.* that praises, praiser.
 Գովաբանեմ, եցի *va.* to praise.
 Գովաբանութիւն *s.* praise, eulogy.
 Գովանք *S.* Գովաբանութիւն.
 Գովասան, ից *s.* that praises, praiser.

Գովասանական *a.* of praise.
 Գովասանեմ, եցի *va.* to praise.
 Գովասանութիւն *s.* praise, eulogy.
 Գովելի *a.* praise-worthy, plausible.
 Գովեմ, եցի *va.* to praise, to glorify, to exalt, to magnify, to applaud, to celebrate, to renown; to cense; - հա- րի իմն or յանչափս, to extol, to commend excessively; - զանձն, to glory, to boast.
 Գովեստ, ից *s.* praise, eulogy, panegyric; incense; glory.
 Գովիչ *a.* *s.* praiser.
 Գովութիւն, Գովումն *s.* praise, eulogy; honour, glory; գովութեամբ, laudably.
 Գորգ *s.* carpet.
 Գործ, ոյ *s.* work, affair, thing, deed, action, operation, business, trade, negotiation, practice, agency, enterprise, labour; commission; fact, effect, merit; manufacture; make; - քաջութեան, exploit, signal action in war; այր - ոյ or - ոց, an active man, a clever man; օր - ոյ, a working day; - է գտանել, it is difficult to find; - առնել, ընդ - արկանել, ի - արկանել, գնել, to make use of, to employ, to use; to practise, to effect, to accomplish, to execute, to realize; ի - ածել, to use, to employ, to make use of; բանս ի - առնել, to establish, to advance, to take for granted, to agree; ձեռն ի - արկանել, to undertake, to begin, to commence; -, or -ք Առաքելոց, the Acts of the Apostles; նովին իսկ - ու, ipso facto, caught in the act; - առ - ու, - ընդ - ու, transitorily, indifferently; ի - or ընդ - մտանել, to enter on one's duties; - ունել ընդ ումեք, to have to do with some one, to have business with some one; ի - արկանել զերկիր, to cultivate or till the ground; - գնել հողմոյ, to make use of the wind; - օրական, journeywork.
 Գործադիր *s.* actor, executor.
 Գործադրեմ, եցի *vn.* to execute; to practise. [tice.
 Գործադրութիւն *s.* execution; practice.
 Գործած, ոյ *s.* work, manufacture; web, weaving.
 Գործածական *a.* usual. [ploy.
 Գործածեմ, եցի *vn.* to use, to employ, to use, to employ, to practise, exercise, management.
 Գործակ, աջ *s.* maker, worker.

Գործակալ, աջ *s.* officer, minister, commissary, commissioner; manager, agent, factor, negotiator; attorney.

Գործակալութիւն *s.* place, office; agency, business of an agent; procuration.

Գործական *a.* practical, active.

Գործականապէս *ad.* practically.

Գործականեմ, եջի *vn.* to make, to operate.

Գործականութիւն *s.* act, deed, action, operation.

Գործակաւոր *s.* diplomatic agent.

Գործակից *s.* cooperator; associate, coadjutor; - լինել, to cooperate; to contribute, to concur.

Գործակցութիւն *s.* cooperation, concurrence, coadjuvancy.

Գործանոց *s.* workshop, laboratory.

Գործանութիւն *s.* act, affair, work, enterprise, business, office, place, employment. [builder.

Գործառու, աջ *s.* contractor; master-
Գործաւոր *a.* laborious, active, diligent.

Գործասիրութիւն *s.* activity, love of work or labour.

Գործավար, աջ *s.* intendant, officer; foreman, overseer.

Գործասեւաց *a.* lazy, idle.

Գործատուն *s.* manufactory.

Գործարան, աջ *s.* manufactory; instrument; organ. [organical.

Գործարանական, Գործարանաւոր *a.*

Գործարար, աջ *s.* negotiator, correspondent, agent. [agency.

Գործարարութիւն *s.* negotiation, a-
Գործաւոր, աջ *s.* a. maker, work-
man, labourer, worker; husbandman, farmer: efficacious; - օրական, jour-
neyman; դաս - աջ, working-class.

Գործաւորութիւն *s.* work; labour.

Գործելի *a.* feasible; maker; s*. coal.

Գործեմ, եջի *va.* to work, to make, to do; to fashion, to manufacture; to commit, to perpetrate; to knit; to twist; - գերկիր, to cultivate, to la-
bour, to till; - դերկաթ, to forge; չար
գործեցէք զոր արարեքք, you have
done very wrong; զինչ գործ գործե-
ցեր զու ընդ մեզ, why have you done
this to us? - զանորէնութիւն, to do
wrong; to commit a crime; - զարդա-
րութիւն, to act with justice; - զփրկ-
կութիւն, to effect salvation; - զհան-
գեքս, to make clothes; խորշ խորշ -

զտապան, to make small compart-
ments in the ark; շաշ - , to give a
dinner; շահապարհ - , to open up a
way.

Գործի, ծւոյ, ծեաց *s.* instrument,
machine, tool; organ; utensil, furni-
ture.

Գործիական *a.* instrumental.

Գործնական *S.* Գործական.

Գործողութիւն *s.* act, action, pro-
ceeding, function, operation.

Գործուած, ոյ *s.* fabrication, work.

Գործուն, Գործուն, աջ or ից *a.* plough-
ed land; *S.* Գործունեայ.

Գործունեայ, Գործունեայ, նեկց or
նեայց, եայց *s.* a. workman, maker;
minister; active, busy; efficacious.

Գործունեութիւն *s.* efficacy; activity.

Գորշ, ից *a.* ash-coloured, gray.

Գորշակայտ, Գորշակարիւ *a.* dapple;
grayish, grizzly. [ring.

Գորշապահանգ, աջ *s.* ear-drop, ear-

Գորով, ոյ *s.* tenderness, sensibility,
pity, compassion; fondness, sympathy;
a. affectionate, tender.

Գորովազին, Գորովազութ, Գորովա-
լի, լիւր, լից, կան *a.* tender, affection-
ate, sensible, affecting, charitable;
compassionate, feeling; pathetic; *ad.*
tenderly, feelingly. [touching.

Գորովալիւ *a.* affecting, moving,

Գորովամայր *a.* affectionate towards
one's mother, or who has an affection-
ate mother; *s.* pia-mater.

Գորովանք *S.* Գորով; գորովանք *ad.*
tenderly.

Գորովասեր *a.* affectionate, tender,
feeling, charitable.

Գորովեմ, եջի *vn.* to be affected,
touched with compassion; to affect,
to flatter, to caress.

Գորովումն *s.* affection, compassion,
fondness, sympathy.

Գորտ, ոյ or ից or ուց *s.* frog; - թու-
նաւոր, toad; - կարկաչ, the - croaks.

Գուբ, գրոց *s.* ditch, hollow; well,
cistern; abyss; subterraneous place;
cell of honeycomb.

Գուգազ *s.* union of irregular troops.

Գութ, գլոյ *s.* pity, compassion,
tenderness, commiseration, feeling,
mercy, sensibility, tender heart; ի -
չարժեղ, ածել, - արկանել, ի - խանդա-
ղատանաց շարժել, to move, to soften,
to entreat tenderly; փակել զ-ս իւր
յուսեքէ, to harden one's heart a-

gainstanother; -բ նորա առաւելեա եւ
ի ձեզ, he loves you more intensely;
առ - սոհմի նորա, for the love of his
race; յիմարիւ ի - երեսաց ուրուբ, to
go mad on account of the beauty of
some one; - մեր առաջի երեսաց քոց,
let our supplications find favour in thy
sight; կին առնուլ ի նմանէ զի - անկցի,
to marry into his family for the pur-
pose of strengthening the bonds of
friendship: -բ, *np.* the Goths, the na-
tion of Goths.

Գութա or ալ, ի *s.* several pair of
oxen to draw the plough.

Գութաբեր, աջ *a.* s. that brings sad
news, sad, fatal; bearer of unhappy
news. [plore.

Գութամ, աջի *vn.* to lament, to de-
Գութապարտ *a.* lamentable, deplor-
able, worthy to be deplored.

Գութաւոր, Գութաւոր, Գութաւ-
րու *S.* Գութական.

Գութարկեմ, եջի *vn.* to lament, to
deplore; to carry or give sad news.

Գութաւոր *S.* Գութական.

Գութեմ, եջի *vn.* to bring or give
sad news; to lament, to deplore, to
cry, to scream; to sound.

Գութիւն *S.* Գութումն.

Գութիւն, աջ *a.* s. that carries or
gives sad news; bearer of unhappy
news; weeping, in tears; sad news.

Գութումն *s.* lamentation, complaint,
cry, groan.

Գութ *a.* blunt, dull.

Գութալ, ից *s.* sock; short-stocking;
երկայն - , stocking, hose; հանել զ-ս,
to pull off the stockings; դնել զ-ս, to
put on one's stockings.

Գութ or ձն *s.* handful.

Գութ or ձն *s.* glebe, clod.

Գութ, -բ *s.* knee, knees; ի գութն
լիւնել, խոնարհիլ, անկանել, or հար-
կանիլ, կալ, to bend the knees, to pro-
strate one's self; to squat.

Գութ or Գութաւորական առնեմ *S.* Գութ-
մարեմ. [harness of a carriage.

Գութակ *s.* large waggon or cart; the
Գութապետ *s.* colonel.

Գութար, ից or աջ *s.* assembly, ses-
sion; action; addition, summing up;
sum, amount; - առնուլ, to assemble;
- դնել ընդ ումբ, to fight or quarrel
with some one.

Գութարահողով *S.* Բազմահողով.

Գութարեմ, եջի *va.* to assemble; to

convoke; to gather together, to add, to
sum.

Գութարեմ, եջայ *vp.* to assemble
together, to gather together; to be
astonished amazed, surprised, confu-
sed.

Գութարութիւն, Գութարումն *s.* as-
sembly; mob; sitting; addition.

Գութարա *a.* assembled, gathered
together.

Գութարասակ, աջ *s.* assembly, as-
semblage, mob, band, corps, forces;
a. assembled, gathered together; -
նաւուց, squadron; - դնել, կազմել,
սփռել, կարգել, առնել, to assemble,
to gather together; to levy troops, to
send a body of troops; ի -ի, in war.

Գութարական *a.* of an assembly.

Գութիւր *s.* urine: mud, dirt: all-
flower's water: *bot.* soap-wort.

Գութն *s.* effort; - գործել, դնել, - ի
գործ առնել, to study, to devise, to
strive, to try, to labour, to intrigue.

Գութնազեղ *a.* adorned with fine co-
lours.

Գութնազեղեմ, եջի *va.* to colour.

Գութնազոյն *a.* in divers colours.

Գութնազարդեմ *S.* Գութնազեղեմ.

Գութնաթափ *S.* Գութնաւ.

Գութնակ, աջ *a.* similar, equal, like;
s. dye, colour; kind, sort; manner;
difference; - - , in several colours;
various, different; - - , -ս -ս, *ad.* dif-
ferently, variously.

Գութնակաւորեալ *S.* Գութնազեղ.

Գութնակեմ, եջի *va.* to colour, to il-
luminare; to dye.

Գութնակութիւն *s.* colouring; dye;
variety. [ral colours.

Գութնապաշտոյճ *a.* adorned with seve-
Գութնաւոր *a.* tarnished; pale, pallid,
wan.

Գութնաւորեմ, ափս *vn.* to tarnish; to
discolour, to tan; to fade.

Գութնաւորութիւն *s.* loss of colour;
paleness, wanness.

Գութնաւոր, աջ *a.* coloured; dyed;
having several colours; quick, dili-
gent, violent. [lour.

Գութնաւորեմ, եջի *va.* to dye, to co-
Գութնաւորութիւն *s.* colour, dye, tint.

Գութնափոխիմ, Գութնափոխ լինիմ *S.*
Գութնափոխիմ.

Գութնափոխութիւն *s.* transfiguration.

Գութնդ, դնդի, դայց *s.* assemblage,
band; troops, brigade, battalion, re-

giment, legion, cohort, phalanx: globe; sphere; ball, bowl; pincushion; pommel; sounding line, plummet; - *փղբլիկ*, bullet; globule; - *անուղ*, nave of a wheel; - *կշռոց*, weight; - *կապարեայ*, lead; *չափել զծով զնորով*, to sound.

Գունդ Գունդ, *Գունդադունդ* *ad. a.* in several regiments; in a crowd, like a crowd; large, much.

Գունդխաղ *s.* tennis.

Գունդասար *S.* Սարար, Սպասարար.

Գունդասար *s.* constable.

Գունեայ, *Գունեան*, *Գունեզ* *a.* of fine colour, fine, graceful.

Գունեմ *S.* *Գունակեմ*.

Գուներանդ *a.* of good colour or of many colours.

Գունչ *S.* *Գոնչ*, *Գնչու*.

Գունտ, *գնտոյ* *S.* *Գունդ* and *Գնդակ*.

Գունակ, *այ* *s.* *a.* diviner, conjurer, prognosticator; informer, denunciator; sign, mark; that expounds, manifests; *մասն և - լինել*, to denounce, to impeach, to accuse.

Գունակահան *a.* judicial.

Գունակաւոր *a.* already predicted; very evident.

Գունակեմ, *եջի va.* to predict, to prophesy; to foresee, to presage, to conjecture, to guess, to augur, to cast one's nativity, to prognosticate; to denounce.

Գունակութիւն, *Գունակումն* *s.* prophecy; presage, omen, prognostic; augury, auspice, divination, denunciation.

Գունար, *ից* or *այ* *s.* war, combat; wrestling; assembly; dispute; - *սնրստիկ*, to assemble or sit down altogether; *ի - կուռց* *մտանել*, to enter the lists, to wrestle.

Գունարագիր *s.* fencing-master or chief of gladiators.

Գունարած *s.* struggle, wrestling, fight; duel; war; dispute; - *գնել*, to fight, to attack. [wrestling match.]

Գունարայալթ *a.s.* conqueror in a *Գունարեմ*, *եջի*, *Գունարիմ*, *եցայ* *vn.* to make war, to fight; to dispute.

Գունարումն *s.* war, combat; conflict.

Գունան, *այ* *smf.* singer, musician; player; actor. [*s.* song, ballad.]

Գունանական *a.* musical; theatric;

Գունանամիլ *a.* passionately fond of operas or opera-singers; mad for musicians.

Գունանամուտ *a.* where a singer or musician enters; - *աննել*, to receive opera-singers into one's house; - *լի- նել*, to visit the opera-singers.

Գունանութիւն *s.* music, drama, comedy, ballad.

Գունայայ *S.* *Գունայայ*.

Գունչէ, - *երբեք*, - *թէ* *ad.* perhaps; for fear of, lest.

Գլիք *s.* wimble, auger; - *փղբլիկ*, small auger; - *տակաւաց*, piercer, gimlet. [*gle*, to bubble.]

Գոգում, *այի* *vn.* to croak; to gar-

Գոգչ, *ից* or *այ* *s.* street, road.

Գոգչիկ, *հիաց* *a.* s. plebeian, clownish, rude, coarse; peasant, clown.

Գոգչկանամ, *այայ* *vn.* to become rude or clownish, to keep low company. [*per's* grass].

Գոգի, *զւոյ* *s.* *bot.* scorzonera (*vi-* *Գոգչ* *s.* rock-salt, mineral salt.

Գոռչ, *Գոռյթ* *s.* crew, band, crowd; assault, attack; - *տալ*, to assault, to attack.

Գոռչ *S.* *Գանդուր*.

Գոռիկ, *այ* *s.* cap, bonnet: calix, flower-cup: inventor, author; - *լինել*, to invent; - *աւ*, *ad.* exactly, surely, precisely.

Գոռնեմ, *գտի* *va.* to find, to invent, to discover, to find out; to gain, to have; to meet; - *շնորհս առաջի ուրուք*, to gain or acquire the heart, friendship, goodwill of some one; to regain the favour of some one.

Գոռնիմ, *գտայ* *vp.* to find one's self; to appear, to show one's self; *հաւա- տարիմ* - , to be faithful.

Գոռնիք *s.* the finding again; fiction, invention; *գրան* - , fiction, fable.

Գոռիչ *s.* finder, inventor.

Գոռուկան *a.* inventive.

Գոռումն *s.* invention, discovery.

Գոռանական *a.* written, literal.

Գոռաւոր *s.* literary language; *ad.* in the literary language; *a.* literal.

Գոռգէտ, *գիտաց* *a.* book-learned, literate, lettered.

Գոռգիտական *a.* literary.

Գոռգիտութիւն *s.* book-learning, literature, letters, learning.

Գոռգիր, *գրաց* *s.* copier, transcriber; author, writer; secretary.

Գոռգրութիւն *s.* office of a copier.

Գոռարծ *s.* the dividing of words into syllables for the end of the line.

Գրագէղ *s.* ink.

Գրակեց *S.* *Նշանակեց*.

Գրակ, *այ* *s.* small writing.

Գրակաղմ *s.* book-binder.

Գրակաղմութիւն *s.* binding.

Գրակալ, *այ* *s.* desk; reading desk.

Գրական *S.* *Գրագէտ*.

Գրականութիւն *s.* literature; gram-

Գրակարգաց *s.* reader.

Գրակէս *S.* *Նշանակեց*.

Գրակոնակին, *ի* *s.* enamel.

Գրակաշիւ *s.* algebra.

Գրամար *s.* penny-weight; scruple.

Գրամարտիկ, *Գրամարտիկոս*, *այ* *s.* grammarian, literate.

Գրամուլ *s.* bibliomaniac.

Գրամուլութիւն *s.* bibliomania.

Գրայարկ, *Գրանոց* *s.* library.

Գրայար, *այ* *s.* compositor; compos-

ing stick. [library.]

Գրապահ տեղի or *տուն*, archives,

Գրապան, *այ* *s.* hem, border, list: collar of a coat; ephod.

Գրապանակ, *այ* *s.* phylactery, amu-

let; letter case; pocket: ephod.

Գրապետ, *այ* *s.* librarian.

Գրասեղան *s.* desk, writing-table, study, bureau, secretary. [ing-room.]

Գրասենեակ *s.* bureau, office, read-

Գրասեր, *սիրաց* *a.* studious, that loves study, bibliophilist.

Գրաստ, *այ* *s.* led-horse, beast for the saddle, sumpter, sorry horse, ass, short or thick horse, animal, beast, tit; - *մասակ*, mare.

Գրաստամիտ *a.* stupid.

Գրավաճառ, *այ* *s.* book-seller.

Գրավաճառանոց, *այ* *s.* book-shop, book-store.

Գրավաճառութիւն *s.* book-trade.

Գրաւ, *ի* *s.* great coat, loose coat, Persian dress. [case.]

Գրաւուն, *Գրաւան* *s.* library; book-

Գրաւ, *ից*, *այ*, *ուց* *s.* earnest money, assurance, security, pledge, engage-

ment; mort-gage; wager, bet; deten-

tion; - *գնել*, to wager, to lay a bet; to hire, to give wages or salary; - *առ-*

նել ընդ ումք, to lay a wager.

Գրաւագիր, *գրաց* *s.* better, wagerer.

Գրաւական *s.* pledge, assurance; earnest money; mortgage.

Գրաւականեմ, *եջի* *va.* to hire, to engage; to mortgage; to detain, to occupy.

Գրաւահարկ *s.* exaction by seque-

stration; collector; *a.* who exacts by seizure.

Գրաւեմ, *եջի* *va.* to hire, to engage, to secure; to redeem; to hold, to detain, to usurp, to occupy, to seize, to appropriate, to encroach; to stride; to prepossess, to preoccupy; - *յարքու- նիւ*, to confiscate.

Գրաւոր, *այ*, *Գրաւորական* *a.* writ-

ten; literary, literal.

Գրաւումն *s.* detention, encroach-

ment, usurpation, occupation, seizure;

- *յարքունիս*, confiscation.

Գրաւին *s.* critic.

Գրաւնական *a.* critic, critical.

Գրաւնեմ, *եջի* *va.* to critic.

Գրաւնութիւն *s.* critic; censure.

Գրաւմ, *այայ* *vn.* to cluck; to cocker.

Գրաւնամ, *այայ* *vn.* to enjoy, to amuse, to cocker one's self, to live a merry life.

Գրաւնք *s.* *pl.* delicacy, effeminacy; delight, pleasure, voluptuousness; ca-

ress, cockering.

Գրաւան, *այ* *s.* place of pleasure, of delight, paradise.

Գրգեմ, *եջի*, *Գրգեցուցանեմ*, *ուցի* *va.* to fondle, to treat delicately or ef-

feminately, to caress; to feed delica-

tely.

Գրգիմ *S.* *Գրգամ*.

Գրգիչ *a.* caressing.

Գրգիւ *s.* defiance, provocation, challenge, incitement, impulse, insti-

gation, inducement, solicitation, sug-

gestion, temptation, allurements, sti-

mulation, motive. [dress, rag.]

Գրգեակ, *լեկաց*, *Գրգիւք*, *լեաց* *s.* old

Գրգուանք, *Գրգութիւն* *S.* *Գրգանք*.

Գրգեմ, *եջի*, *Գրգեցուցանեմ*, *ուցի* *va.* to irritate, to excite, to provoke;

to incite, to alarm, to inflame, to in-

stigate, to move, to foment, to nettles,

to urge, to rekindle, to revive, to

rouse, to rebel.

Գրգիւ *a.* exciter, provoker.

Գրգութիւն *s.* incitement, impulse, provocation; contest, quarrel.

Գրգամ *vn.* to cluck.

Գրգամ *vn.* to grunt; to murmur.

Գրգանք *s.* whirlpool, vortex, gulf.

Գրեմ, *Գրեմ* *ad.* *conj.* nearly,

almost, about; hardly, like, well.

Գրեայ *S.* *Գրե*.

Գրեան, *Ենց*, *Եանք*, *Ենց* *s.* *pl.*

books; writings.

Գրեթէ *S.* Գրեա թէ.
 Գրեկի *s.pl.* writings.
 *Գրեխ, *այ s.* clyster, injection, syringe.
 Գրեղէն *a.* written.
 Գրեմ, *եղի va.* to write, to compose; to engrave, to carve; to paint; to esteem, to value; *ոչ ինչ -*, to despise, to disesteem.
 Գրէ, *ից s.* crane (bird).
 Գրէ թէ *S.* Գրեա թէ.
 Գրթախաղաց *a.* stumbling (stone); seducer. [pieces.
 Գրթաշարեմ *va.* to break, to cut in
 Գրթաղ, *այ S.* Գրթախաղաց.
 Գրթեմ *va.* to stumble; to deceive; to seduce.
 Գրթիչ *s.* cheater, sharper.
 Գրծեմ, *եղի va.* to knock, to strike.
 (Ս.) Գրիգորի խոտ *s.bot.* marjoram.
 Գրիկ *s.* small book.
 Գրիմ, *եցայ vn.* to be inscribed; to be steamed or valued.
 Գրիչ, գրչաց *s.* writer, scribe, author; pen; - *երկաթի*, style; graver; steel-pen; *գեառուր -*, goose-quill; - *նկարչի*, pencil.
 Գրիւ, գրուաց *s.* bushel.
 Գրկալիւր *a.* full bosomed; - *աղեղն*, a bow well drawn.
 Գրկախառն *a.* embraced; *ad.* with embracements; - *սիրով ողջունել զմիմեանս*, to salute by embracing each other; - *լինել*, to embrace; *S.* Գրիկ ընդ խառն լինել. [embrace.
 Գրկախառնութիւն *s.* embracement, Գրկակից *S.* Գրկախառն.
 Գրկակցութիւն *s.* familiarity, union of love: consubstantiality.
 Գրկանք *s.* embrace.
 Գրկաչափ *s.* fathom.
 Գրկատարած *ad.* with open arms.
 Գրկարան *s.* embracer.
 Գրկեմ, *եղի va.* to embrace.
 Գրկընդխառն *S.* Գրիկ ընդ խառն.
 Գրկընկալ *a.* who is in the arms or at the breast (a baby).
 Գրկոյք, Գրկունք, Գրկուք *S.* Գրքուկ.
 Գրձակ *S.* Գոձմակ.
 Գրմունչ *s.* bird's erop.
 Գրոհ, *ի s.* assault, irruption; nation, people; - *սալ*, to storm; *S.* Գրոհ, etc.
 Գրոհեմ, *եղի vn.* to assault, to storm.
 Գրոց *s.* burin.

Գրուած, *ոյ s.* writing.
 Գրուան, *այ s.* bushel.
 Գրութիւն *s.* writing.
 Գրուիճ *s.* grasshopper.
 Գրչալիւր *a.* s. written; manuscript.
 Գրչաման, *ի s.* inkstand.
 Գրչութիւն *s.* writing, manner of writing.
 Գրպան, *այ s.* pocket; purse; գնել *ի -ի*, to pocket.
 Գրչիւք *S.* Գրչիւք.
 Գրաակ, *այ s.* small loaf, roll.
 Գրաանակ, Գրանակ *s.* rolling-pin.
 Գրքիկ, Գրքուկ, քուկաց *s.* small book, manual, small treatise.
 Գռեմ, *եղի va.* to bite, to sting; to mangle, to lacerate.
 Գոս, *ից a.* dry, arid, dead; benumbed, impotent. [come dry.
 Գոսանամ, *ացայ vn.* to dry, to be-
 Գոսացուցանեմ, *ուցի va.* to dry.
 Գոսութիւն *s.* dryness, aridity.
 Գոսեղած *a.* girdled. [dle.
 Գոսեղած *a.* that has untied his gir-
 Գոսեւած *a.* who girdles; *s.* the girdling one's self.
 Գոսեւոր, *այ a.* girdled, girt.
 Գոսեւորեմ, *եղի*, Գոսեւորիմ, *եցայ vn.* to gird one's self.
 Գոսեղուիւ, Գոսեմարտ *s.* wrestler; - *լինել*, to wrestle. [թիւն.
 Գոսեղուութիւն *S.* Գոսեմարտու-
 Գոսեմարտիմ, *եցայ vn.* wrestle.
 Գոսեմարտուիճ *s.* wrestling, struggle.
 Գոսեպինդ *a.* girt; prompt, active, diligent; - *լինել*, to gird one's self; to be prompt.
 Գոսեպինդիմ *S.* Գոսեւորիմ.
 Գոսի, աւայ, աեաց *s.* girdle; twist; belt; zone; - *ածել*, - *ընդ մէջ ածել*, to gird, to tie or to draw close round the body; to be prompt; *այրեցած*, բարեխառն, սառուցեալ - , torrid, temperate, glacial zone; - *լեւանց*, chain of mountains; - *ստոռածական*, տե-
 րունեան, Արամազդայ, rain-bow.
 Գոտածու, *այ a.* that girds the body; that girds on the sword.

Դ

Դ (tā) *գա s.* the fourth letter of the alphabet and the third of the consonants. It is sometimes used for, or confounded with the letters *ա* and *թ*: *դ*, *թ*, four; fourth.

Դ *s.* article and *pron.* thou, thee, you; this, that, it; these; *սուրբ սրբոց*, you who are the holy of holy ones; *կորուսեր զնորիւ զինչսդ*, you have lost your soul and your property; *արձակեմ զժողովուրդդ*, let this or the people go; *որ խօսիւր ընդ քեզ*, he who talks to you. [this.

Դա, դորա, դորա, դոցա *pron.* that, see here; behold; but; now; *դա* *և* *դուք* աւագիկ, there you too.

Դարիր, *այ s.* sanctuary; altar of the oracle. [sanctuary.

Դարբայօրէն *a.* that resembles the Դարնային *a.* of laurel.

Դարնի, նույ, նեաց *s.* laurel.

Դարր *S.* Դարի.

Դաք *S.* Դեք.

Դազալ, Դազալք, լաց *s.* bier, coffin; litter, sedan; gridiron, grate.

Դադար *s.* cessation, rest; pause; establishment, dwelling; station; - *քաղանաց*, den; - *ք խաշանց*, անանոց, stable; - *ք հաւուց*, roost; perch; - *ք նաւուց*, harbour.

Դադարեմ, *եղի vn.* to cease, to stop, to interrupt; to become calm, to give over; to desist, to rest one's self, to remain; to drain.

Դադարեցուցանեմ, *ուցի va.* to cease, to stop, to calm, to interrupt; to extinguish, to stanch, to quench; to drain.

Դադարիմ, *եցայ S.* Դադարեմ.

Դադարումն *s.* cessation, desistance, repose, rest, pause; discontinuance, vacation; extinction, redemption, act

of stanching; silence; interruption; inaction.

Դաժան, *այ a.* hard, harsh, rough, sharp, sour, atrocious, austere, morose, blunt, cross, froward, difficult, inaccessible, cruel, merciless.

Դաժանաբարոյ or բու *a.* wild, fierce, savage; rude, cruel.

Դաժանաբոյս *a.* whose productions are harsh or hard.

Դաժանաբոյս *a.* harder or very hard; very harsh; haughty, cruel.

Դաժանական *S.* Դաժան.

Դաժանահոտ *a.* that has a bad smell, stinking.

Դաժանանամ, *ացայ vn.* to become cruel or atrocious.

Դաժանատեսակ, Դաժանատեսիլ *a.* deformed, ugly, horrible.

Դաժանիմ, *եցայ vn.* to be angry, mad, to sour, to turn sour, to get worse.

Դաժանութիւն *s.* atrocity, haughtiness, austerity, harshness; sharpness, asperity. [Դալլ.

Դալ, *ի s.* yellowish: colostrum; *S.* Դալակիմ, *եցայ vn.* to endeavour, to study, to labour.

Դալապր *s.* sabre, sword.

Դալար, *ի* or *ոյ a.* green, that is not dry; fresh; - , *դեղ -*, *s.* verdure, herb, grass, greens. [dure, grass.

Դալարաբեր *a.* that produces ver-

Դալարաբեր լինիմ, Դալարաբերեմ, *եղի vna.* to produce verdure; to become green, to become green again.

Դալարագեղ, Դալարագոյն, Դալարազարդ, Դալարազգեաց *a.* green, covered with verdure, verdant, fresh.

Դալարահէր *a.* furnished with new hair.

Դալարանամ, *ացայ vn.* to become green, verdant, to sprout.

Դալարավայր *s.* meadow, pasture-field; *a.* verdant. [ness.

Դալարարար *a.* what produces green-

Դալարացուցանեմ, *ուցի*, Դալարեմ, *եղի va.* to make green; to renew, to restore.

Դալարեղէն *s.* herbs, greens.

Դալարեմ, *եցայ S.* Դալարանամ.

Դալարի, լույ, լեաց *s.* verdure, grass, herbage, vegetables.

Դալարութիւն *s.* green, verdure.

Դալարուս *a.* green, fresh.

Դալափիւ *a.* horrible, dreadful.

Դալիանար, Դալիալոր, Դալիկոս *a.* icterical.

Դալուկն, լյան *s.* jaundice.

Դալու, ուայ *s.* adze, axe.

Դա *a.* hard, old, ancient.

Դադարամ *s.* ten pence, coin of ten pence.

Դաճամուշք, մանց *s.pl.* meat: offering, oblation: bribe, fee.

Դաճանակ, Ալն - *s.* dark green emerald; corundum.

Դաճեկան, աջ *s.* penny; draehm; gold coin; coin; - հասանել, to coin, to mint. [feiter.

Դաճեկանահատ *a.* forger, counter-Դաճիճ, հաջ *s.* hangman, executioner; attendant; torturer.

Դաճիճ, լնայ *s.* closet; hall; portico; gallery, corridor. [officer.

Դաճաստե, աջ *s.* chief of hangmen;

Դաճայ *s.* butcher's axe, hatchet.

Դաճուկ *s.* sledge.

Դաճուճ *s.* god-wit; heath-cock.

Դադճ, Ի, Դադճ, ձին *s.* wild mint; calamint; origan.

Դամ *s.* snare, toil: mus. accord.

Դամարիմ, Էցայ *vn.* to be amazed, blind. [meeting.

Դամարձակ, Իճմականթ *s.* assembly,

Դամբան, աջ *s.* tomb, sepulchre, mausoleum.

Դամբանագիր *s.* epitaph.

Դամբանական *a.* sepulchral, funeral; *s.* funeral oration.

Դամբարան, աջ *s.* vault, charnel-house, catacombs, church-yard; *S.* Դամբան. [bury.

Դամբարանիմ, Էցի *va.* to inter, to Դամն, Ի *s.* prune, damson, damask plum.

Դայեակ, Էկայ *s.* wet-nurse; nurse; midwife; preceptor; tutor, governor.

Դայեակորդի *S.* Դայեկորդի.

Դայեկաբար or սէս *ad.* like a foster-father or nurse.

Դայեկամուշք, Դայեկասուն, Դայեկասուն *s.* foster-brother; *a.* of a foster-brother.

Դայեկեմ, Էցի *va.* to nourish, to bring up, to educate.

Դայեկորդի *s.* foster-brother.

Դայեկուլթ *s.* nurse's office; bringing up, education. [strum.

Դայլ *s.* the first milk of a cow, colostrum.

Դայլայլիկ *s.* trill, modulation, quaver, warbling.

Դան, Դանակ, աջ *s.* knife; clasp-knife; սրէլ զ-, to sharpen a knife.

Դանակագործ, -վաճառ *s.* cutler.

Դանգ, Դանկ, աջ *s.* mite, penny, obole.

Դանդաղ *a.* slow, tardy, idle, heavy.

Դանդաղաբն, -գոյն, -կան *a.* very slow. [standing (water).

Դանդաղամած *a.* thickened, thick;

Դանդաղամիտ *a.* awkward, clumsy.

Դանդաղանք *S.* Դանդաղութիւն.

Դանդաղիմ, Էցայ *vn.* to loiter, to trifle, to slumber, to dally, to waver.

Դանդաղկոտ *S.* Դանդաղ.

Դանդաղութիւն, Դանդաղումն *s.* slowness, tardiness, delay, frivolity, idleness, indolence.

Դանդան *s.* tooth, notch.

Դանդանաւանդ, Էց or աջ *s.* bit, curb; bridle; gag. [curbed.

Դանդանաւանդակապ *a.* tied, bitted,

Դանդաւ, Դանդաւաճ *S.* Դանդաւումն.

Դանդաւական *S.* Դանդաւկոտ.

Դանդաւեմ, Էցի *vn.* to waver, to hesitate; to grope; to talk idly, to dream.

Դանդաւեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to waver or tinkle, to resound.

Դանդաւկոտ *a.* wavering.

Դանդաւութիւն, Դանդաւումն *s.* vacillation; delirium.

Դանդաւուն *S.* Դանդաւկոտ.

Դանդիւն *s.* sepulchral darkness, horror or rottenness.

Դանկ *S.* Դանգ.

Դաշուարան, աջ *s.* drinking vessel, cup or pot.

Դաշն, շին, շանց *s.* contract, convention, bargain, treaty, engagement; condition, capitulation; compact, agreement; concurrence, alliance: harmony; *a.* sweet, agreeable to the ear; *ad.* with a low voice; դաշնա կռել, հաստատել, Ի - մամուլ, to contract, to make an agreement; to stipulate, to transact; to confederate; - խօսիլ, to speak very mildly; - նայիլ, to look tenderly, affectionately, or sweetly on one; անցանել զդաշամբ, to break the conditions, the alliance or faith; անցանել զամուսնութեան, դաշն դաշամբ, to be unfaithful to the marriage-bed; - հաւատոյ, the Creed; - քաղաքական, civil contract. [ment; charter.

Դաշնագիր, գրոյ *s.* contract, agree-

Դաշնագիր, գրոյ *s.* *a.* contractor, that contracts; - լինել, to contract, to make an agreement, to negotiate.

Դաշնագրութիւն *s.* contract, pact, covenant, treaty, compact, engagement; stipulation; capitulation; alliance.

Դաշնակ, աջ *s.* poniard, cimeter, cutlass, dagger, sabre: piano; - հարկանել, to play on the piano.

Դաշնակահար *s.* pianist.

Դաշնականք *s.* harmonious, sweet song.

Դաշնակաւոր *a.* harmonious.

Դաշնակաւորութիւն *s.* harmony.

Դաշնակեմ, Էցի *va.* to harmonize; to tune. [tuner.

Դաշնակիչ, Դաշնակող *s.* harmonist;

Դաշնակից *s.* confederate, leaguer; conspirator; - լինել, to confederate, to unite, to league, to accede.

Դաշնակութիւն, Դաշնակումն *s.* harmony.

Դաշնակցութիւն *s.* confederacy, league, alliance, connexion; treaty; plot, conspiracy.

Դաշնաւոր *a.* confederate, allied; stipulated, conventional.

Դաշնաւորիմ, Էցայ *vn.* to agree; to confederate, to ally; to conspire, to plot. [federacy, league.

Դաշնաւորութիւն *s.* convention; convention.

Դաշնի, շունի *s.* sabre, eutlass; hanger, poniard.

Դաշն, աջ *s.* field, country, soil, heath, fallow ground, plain; Ելիսիան -ք, Elysian fields; Արիստան -ք, field of Mars.

Դաշնաբերան *s.* opening or entrance to a plain or field.

Դաշնագետին *a.* campestal, flat; - վայր, plain, flat country, meadow.

Դաշնական *a.* rural; flat, level; *s.* villager, countryman.

Դաշնակողմն *s.* part or side of the country.

Դաշնաձեւ *a.* plain, in form of a plain.

Դաշնամուտ լինիմ *vn.* to enter into an open country.

Դաշնային *S.* Դաշնական.

Դաշնան, աջ *s.* menses; *a.* monthly.

Դաշնանամ, աջ *vn.* to become a plain, to be flat.

Դաշնանիկ *a.* monthly.

Դաշնակայր, աջ *s.* plain, heath, country, field.

Դաշնացուցանեմ, ուցի, Դաշնեմ, Էցի *va.* to plain, to level.

Դաշնաւէտ *a.* abounding in open country, in fields.

Դաշնաւորիմ *S.* Դաշնանամ.

Դաշնեմ *S.* Դաշնացուցանեմ.

Դաշնորայք, Դէկ *s. pl.* the fields, the open country.

Դաշն, Դին *a.* bitter; sour, acrid, sharp, harsh, grievous, painful, disagreeable, tiresome, tedious, disgraceful, fatal, sad, tormenting, austere; maddening; biting, satirical.

Դաշնաբարոյ *a.* vexatious, proud, tiresome, crabbed, cross. [ness.

Դաշնաբեր *a.* that produces bitter-Դաշնագոյն *a.* very bitter; -, - *ad.* bitterly. [bitter.

Դաշնադաժան, Դաշնադաժան *a.* very bitter remedy.

Դաշնադէմ *a.* of a horrible aspect.

Դաշնաթոյն *a.* that has dangerous venom.

Դաշնաթորմի *a.* furnished with, or full of bitterness, very bitter.

Դաշնալի, -լի *a.* full of bitterness.

Դաշնալուր *a.* disastrous (news).

Դաշնախայրի *a.* productive of bitter or deleterious fruit. [famous.

Դաշնածաղր *a.* very shameful, in-

Դաշնածեր *s.* bad old man.

Դաշնակոծ *a.* deploring with much bitterness. [bitterly, painfully.

Դաշնակողոջ or կորոջ *a.* groaning Դաշնակակիծ *a.* bitter, painful.

Դաշնահամ *a.* that has a bitter taste, bitter, sharp, acrid, harsh, sour.

Դաշնահամբոյր *a.* inhuman, cruel.

Դաշնահայեաց *a.* sullen, grim.

Դաշնահաւալ *a.* who sighs bitterly.

Դաշնահաւ *a.* thoroughly bitter, or bitter indeed. [ed heart.

Դաշնահոգի *a.* who has an afflict-

Դաշնահոտան *a.* bitter, harsh.

Դաշնահոտ *a.* that stinks.

Դաշնաճաշակ *S.* Դաշնահամ; - լի նիմ, to taste gall or anything bitter.

Դաշնամ, դարձայ *vn.* to turn, to turn about, to return, to go or come back again; to repair; to be converted; - յետ or ընդ կրօնին, to recede; ընդէմ-, to object, to resist, to oppose; - Ի քրիստոնէութիւն, to become a christian; - առ Տէր, to repent, to reform; - յԱստուծոյ, to rebel against God; - աւուր, to draw towards night;

ի - սարկոն, the year after; ի զէն - , to arm one's self, to take arms.
 Դաւանմահ a. of a painful or violent death.
 Դաւանմալ a. melancholy, irascible.
 Դաւանմալ, ազայ տ. to become bitter, to turn sour; to be offended, irritated; to be tired, displeased.
 Դաւանմիւր a. lethargic sleep.
 Դաւանմիւր a. rough, violent; bad, venomous.
 Դաւանմիւր ad. bitterly, harshly, Դաւանմիւր S. Դաւանմիւր.
 Դաւանմիւր a. cruel, barbarous, ferocious.
 Դաւանմիւր a. deep, mortal (weund).
 Դաւանմիւր a. of a horrid aspect.
 Դաւանմիւր a. bitter (to drink).
 Դաւանմիւր a. whose root is bitter.
 Դաւանմիւր a. vexatious, offensive, irritating, maddening.
 Դաւանմիւր, ուշի տ. to imbit-ter; to sour, to irritate, to offend, to tire, to displease. [ritates].
 Դաւանմիւր a. that imbitters, ir-ritates.
 Դաւանմիւր a. whose fruits are bitter.
 Դաւանմիւր, նախի տ. bot. endive; wild lettuce; a. bitter. [bitter].
 Դաւանմիւր a. whose branches are bitter.
 Դաւանմիւր S. Դաւանմիւր.
 Դաւանմիւր s. bitterness, disgust, sharpness, gall, distaste; grief, dis-pleasure, vexation; rigour; enormity; mordacity.
 Դաւ, ազ տ. order, rank, division, body, class; choir; place; lesson, pre-cept, dictate, instruction; - առել ա-մել, to lecture, to read, to teach.
 Դաւանմիւր, էջի տ. to arrange, to put in order. [the choir].
 Դաւանմիւր s. chorister, master of
 Դաւանմիւր, էջի տ. to enrol one's self.
 Դաւ դաս, Դաւանմիւր ad. in several orders or assemblages, in several companies.
 Դաւանմիւր a. deserter; - լինել, to de-sert; to apostatise.
 Դաւանմիւր s. desertion. [bly].
 Դաւանմիւր s. meeting, assem-
 Դաւանմիւր a. ordered, assembled.
 Դաւանմիւր, ազ տ. troop, order, division; flock (of sheep, etc.); herd (of oxen, etc.). [ranged, divided].
 Դաւանմիւր a. ordinal; classical; ar-
 Դաւանմիւր s. order, class.

Դաւանմիւր, էջի տ. to put in or-der, to associate, to enrol.
 Դաւանմիւր s. order, sign; en-rolment; choir; hierarchy; category.
 Դաւանմիւր a. of the same order or class; s. colleague, comrade.
 Դաւանմիւր, էջի տ. to be in the same class or society, to enrol one's self.
 Դաւանմիւր s. admission, com-pany.
 Դաւանմիւր, ազ տ. the first of an or-der or class; chorister, precentor, master of the choir.
 Դաւանմիւր, էջի տ. to be the first or chief in an assemblage.
 Դաւանմիւր s. office of a mas-ter of the choir; hierarchy.
 Դաւանմիւր, etc. S. Դաւանմիւր, etc.
 Դաւանմիւր S. Դաւանմիւր.
 Դաւանմիւր, ազ տ. lecturer, profes-sor, teacher.
 Դաւանմիւր s. school-house.
 Դաւանմիւր s. instruction, les-son.
 Դաւանմիւր S. Դաւանմիւր.
 Դաւանմիւր s. order, ordon-nance, arrangement; system; - բառից, syntax.
 Դաւանմիւր, էջի տ. Դաւանմիւր, ուշի տ. to put in order, to order, to ar-range, to distribute; to enrol, to as-sociate.
 Դաւանմիւր s. hand.
 Դաւանմիւր, ազ տ. wrist; hand, palm; - սրդ, hilt of a sword; - ս զնել, to haft, to set in a handle. [euffs].
 Դաւանմիւր s. pl. manacles, hand-
 Դաւանմիւր, էտել տ. place where one rests the wrist or hand.
 Դաւանմիւր, ազ տ. manufactory, edifice, building; estate, village, coun-try house, villa. [or cakes].
 Դաւանմիւր s. pl. exquisite food
 Դաւանմիւր, ազ տ. hilt of a sword; guard (of a gun).
 Դաւանմիւր, ազ տ. handkerchief; towel, napkin. [pedagogue].
 Դաւանմիւր, ազ տ. preceptor, tutor,
 Դաւանմիւր s. place of educa-tion; preceptor.
 Դաւանմիւր, էջի տ. to bring up, to educate, to instruct, to train up, to discipline.
 Դաւանմիւր s. education, in-struction, discipline; pedagogy.
 Դաւանմիւր, էջի տ. lawsuit, cause, litigation;

justice; - լարել, զնել, to proceed, to sue in law, to bring an action; - առ-նել, to do justice; to judge a lawsuit;
 - առել, հաստատել, to judge one's self, to condemn one's self, to be con-demned; ի - լարել, to summon, to cite.
 Դաւանմիւր s. sentence pro-nounced or written.
 Դաւանմիւր, ազ տ. accuser, informer, plaintiff; - լինել, - զնել ընդ, S. Դաւ-անմիւր.
 Դաւանմիւր, էջի տ. to accuse, to denounce; to oppose.
 Դաւանմիւր, Դաւանմիւր s. accusation.
 Դաւանմիւր s. judge; pleader; - լինել, to litigate, to pleade, to contest; to be revenged.
 Դաւանմիւր a. litigant, pleading.
 Դաւանմիւր, էջի տ. sentence, condemna-tion, proscription, censure, fulmination.
 Դաւանմիւր, էջի տ. to sentence, to execute, to condemn, to censure, to proscribe, to fulminate.
 Դաւանմիւր, էջի տ. to judge rightly.
 Դաւանմիւր, առել S. Դաւանմիւր.
 Դաւանմիւր a. condemned; s. crime; - առնել, to condemn; - լինել, to be condemned.
 Դաւանմիւր s. punishment.
 Դաւանմիւր a. damned.
 Դաւանմիւր a. damnable.
 Դաւանմիւր, էջի տ. to condemn, to damn, to censure, to reprobate; to sentence, to execute. [that damns].
 Դաւանմիւր a. that condemns;
 Դաւանմիւր s. condemna-tion, damnation, perdition.
 Դաւանմիւր, ազ տ. judgement, di-scernment, criticism; sentence, con-demnation; act, arbitration, judgement; justice; cause, lawsuit, proceedings;
 - առել, judicially; կոչել ի - , to sum-mon, to cite before a judge; - առել, to be condemned. [of laws].
 Դաւանմիւր s. codex, code
 Դաւանմիւր a. judicial, done by legal authority.
 Դաւանմիւր, Դաւանմիւր s. tribunal, court of justice.
 Դաւանմիւր S. Դաւանմիւր.
 Դաւանմիւր S. Դաւանմիւր and Դաւանմիւր.
 Դաւանմիւր, ազ տ. empty, void; hol-low; vain, useless; idle, indolent, un-

occupied, lazy; - լինել ad. in vain.
 Դաւանմիւր, էջի տ. that speaks in vain.
 Դաւանմիւր, էջի տ. to speak to no purpose or in vain. [course].
 Դաւանմիւր s. useless dis-
 Դաւանմիւր s. leisure-time.
 Դաւանմիւր a. very inquisitive.
 Դաւանմիւր a. slothful, lazy, idle, unoccupied.
 Դաւանմիւր a. ad. emptyhanded, without a present, without offering.
 Դաւանմիւր a. lazy, slothful; mad, foolish.
 Դաւանմիւր a. vagabond, saunter-ing, lounging; - լինել, to lounge, to saunter, to stroll.
 Դաւանմիւր, ազայ տ. to be va-cant, void; to be empty; to be use-less; to be idle or unoccupied.
 Դաւանմիւր, ձուլել S. Դաւանմիւր.
 Դաւանմիւր S. Դաւանմիւր.
 Դաւանմիւր s. sauntering, rambling.
 Դաւանմիւր ad. uselessly.
 Դաւանմիւր, Դաւանմիւր a. blackguard, rogue, rover, vagabond;
 - էտնա լարել, to play the blackguard.
 Դաւանմիւր s. place of vacation.
 Դաւանմիւր, ուշի տ. to empty, to evacuate, to clear; to exhaust.
 Դաւանմիւր s. emptying, va-cuum, space; evacuation; vacuity; vacancy; exhaustion; idleness, sloth-fulness, laziness, leisure.
 Դաւանմիւր, ազ տ. judge; arbiter; counsellor, corrector; bailiff; police-officer; censorer, critic.
 Դաւանմիւր ad. like a judge, in justice, with authority.
 Դաւանմիւր a. judicial, done by authority of justice.
 Դաւանմիւր, Դաւանմիւր s. court, seat of justice, tribunal.
 Դաւանմիւր s. judicature, office of judge, bailiwick, officialty, admin-istration.
 Դաւանմիւր a. summoned; ill-treat-ed; - առնել, to condemn, to blame, to reprobate, to ill-treat, to offend in words. [նեմ].
 Դաւանմիւր S. Դաւանմիւր առ-
 Դաւանմիւր, էջի տ. Դաւանմիւր, էջի տ. to judge; to discern; to criticize; to know; to think, to esteem; to reason; to con-

demn; - ընդ ուժեք, to bring an action against some one; հրով, է հուր -, to burn, to consume by fire; սրով, է սուր -, to kill with a stroke of a sword.

Դատինք S. Դատանք.

Դատիչ, Դատող s. judge.

Դատողական a. judicial; critical.

Դատողութիւն s. judgement.

Դատուհի sf. wife of a judge.

Դատումն s. judgement, opinion, sentiment, advice, understanding; judgement, reasoning, criticism; discernment, decision.

Դար, ուշ s. age; century; ոսկի, ոսկեդրոշիկ -, the golden age; միջին -, the middle ages; է մերում - ու, in our times; - ուշ է - ու, from age to age, for ever and ever.

Դար, էջ s. height, hill, eminence, precipice; a. even number; - էւ էւ - էւ քաւ, to come, to flow in many waves or surges; - էւ կոչաւ խաղաւ, to play at even or odd.

Դարագլուխ s. completion of a century. [embankment.

Դարալիք a. nearly overflowing the Դարակ, աջ s. shelf; little hill.

Դարակոչաւ, աջ a. s. even and odd (number).

Դարահոս առնեմ, գործեմ, Դարահոսեմ, էջի va. to precipitate; - ընկեմ, to throw, to precipitate one's self, to tumble down. [head.

Դարաշակաւ a. having a high forehead, ambush; trap, caltrop, gin, snare; subterranean passage; plot, cheat, deceit, intrigue; - գործեւ or գնեւ, է - մասնեւ, to lay an ambush, to lie in ambush, to be on the watch; to dupe, to cheat, to plot; - մասնեւ, book-case.

Դարանագործ, Դարանակաւ, աջ a. s. insidious, footpad, plotter; - ընկեւ, to seek to surprize some one, to watch, to beset, to supplant.

Դարանակարութիւն s. ambush, ambuscade, obsession.

Դարանակեմ, էջի va. to dilucidate.

Դարանամուս S. Դարանակաւ.

Դարանայրջ առնեմ va. to investigate or observe the ambushes, to beware of.

Դարանապետ s. chief of footpads.

Դարանիմ, էջայ va. to lie in ambush, to be on the watch, to suborn, to

circumvent; to hide one's self.

Դարանաւանդք տան s. ceiling, roof.

Դարապան, աջ s. porter.

Դարապաս S. Դարապաս.

Դարապետ S. Դարապետ.

Դարապուկեւ s. pimento.

Դարտոտան, աջ s. garden; orchard,

place planted with trees.

Դարաւանդ, աջ s. height, eminence,

precipice: eyebrow; - ք S. Դարանաւանդք.

Դարափն s. river-bank.

Դարափոս, Դարափոր, էջ s. cavern, cave, hollow.

Դարբին, բնայ s. forger; brasier; lock-smith; ironmonger.

Դարբնական a. belonging to a smith; - ն, smithcraft.

Դարբնասայ s. anvil.

Դարբնեմ, էջի va. to forge.

Դարբնայ, աջ s. forge, smithery, smithy.

Դարբնութիւն s. lock-smith's trade or work, ironmonger's trade, ironware, smithcraft.

Դարբուկ S. Դարբուկ.

Դարգիւն, գաւ s. bed, litter.

Դարգնակաւ, a. that lies on a litter, that is ill in bed.

Դարեմ, էջի va. to roost, to perch; to remain, to stay.

Դարեւանդ S. Դարաւանդ.

Դարեան, etc. S. Դաւեան, etc.

Դարեան, աջ s. pattern, model.

Դարեւանդ, Դարեւանդ s. cinnamon.

Դարեւ, էջ s. turn, circuit, return;

reference; reduction; increase; burden (of a song); conversion, change; -

յետու or ընդ կրունկն, recoil, putting or drawing back, retreat; - հիւանդութեան, paroxysm; - փոխարինի, re-

compense, return; retaliation, compensation, retribution; - առնեւ, to turn, to turn about, to return; - ad.

again.

Դարձադարձ s. return; relapse; new fall; - առնեւ, to turn or return several times.

Դարձաւած a. of routine, habitual.

Դարձաւածութիւն s. routine, habit.

Դարձաւոր a. that loves to turn often.

Դարձարան s. penitentiary.

Դարձաւոր a. that turns; that is converted. [version.

Դարձաւորութիւն s. return; con-

verted.

Դարձաւորութիւն s. return; con-

verted.

Դարձաւորութիւն s. return; con-

verted.

Դարձաւորութիւն s. return; con-

verted.

Դարձաւորութիւն s. return; con-

verted.

Դարձաւորութիւն s. return; con-

verted.

Դարձաւորութիւն s. return; con-

verted.

Դարձաւորութիւն s. return; con-

verted.

Դարձաւորութիւն s. return; con-

verted.

Դարձեաւ a. turned, returned; converted.

Դարձեաւ ad. again, anew; moreover, besides, otherwise, even, likewise; bis; also.

Դարձնթաց ընկմ va. to pass by; to return running.

Դարձուած, ոյ s. circuit, return; reward, retribution; answer, report, signification; - բանից, phrase, sentence, style.

Դարձումն s. return; repentance.

Դարձուցանեմ, ուշի va. to return, to turn; to avert; to restore; to bring or carry back, to reinstate; to bring back, to recall; to return, to send back;

to make over again; to reduce; to distract; to abate; to resolve; to convert; - յետու or է բաց, to revoke; to reject; to reflect; - անդրէն, to cede,

to resign, to yield; - զերախմի, to renunciate; - զմազ, to vomit.

Դարման, ոյ, էջ s. cure, dressing; culture; remedy, reparation; refreshment; provender, provision, victuals; subsistence, nourishment, maintenance; - ամ, S. Դարմանեմ. [tive.

Դարմանական a. remediable, eura-

Դարմանաւոր a. curing.

Դարմանելի a. curable.

Դարմանեմ, էջի va. to nourish, to sustain, to feed; to fodder; to cherish,

to foment; to physic, to dress, to heal; to repair. [rishes.

Դարմանիչ a. careful of; who nou-

Դարմանոց s. hospital.

Դարմանութիւն S. Դարման.

Դարման S. Դարման.

Դարմանակաւ S. Սուտերաւոր.

Դարման, աջ s. end, term, limit.

Դարման S. Դարման.

Դարմանաւ s. bot. corn-poppy, corn-rose.

Դարմանաւ a. scabrous, scraggy.

Դարմանաւ s. palace, royal house, court.

Դարմանաւ s. courtier.

Դաւ, ոյ or ու, ու s. stratagem, fraud, contrivance, machination, cheat,

circumvention, deceit, trick, imposture, plot, snare, trap, device; - դնեւ or գործեւ, to conspire, to circumvent,

to plot, to lie in wait; - անձին առնեւ, to kill one's self; - ու, deceitfully,

treacherously. [contriver.

Դաւաբեր, Դաւադործ a. s. factious;

Դաւադործ a. s. factious;

Դաւադործ a. s. factious;

Դաւադործ a. s. factious;

Դաւադործ a. s. factious;

Դաւադործ a. s. factious;

Դաւադործութիւն s. stratagem; faction; rebellion.

Դաւաճան, աջ a. s. fraudulent, fallacious, disloyal; impostor; felon, cheat, prevaricator, sycophant, traitor.

Դաւաճանաբար, Դաւաճանեաւ ad. deceitfully, craftily, slyly.

Դաւաճանեմ, էջի va. to betray, to defraud, to deceive, to prevaricate.

Դաւաճանող S. Դաւաճան a.

Դաւաճանութիւն, Դաւաճանումն s. treason, deceit, intrigue, rebellion, fraud, prevarication; stratagem; ambush.

Դաւանակից, Դաւանահամբար a. that holds the same faith.

Դաւանարան S. Վկայարան.

Դաւանաւոր a. that has or gives the confession of faith.

Դաւանեմ, էջի, Դաւանիմ, էջայ va. to confess, to avow, to profess, to protest.

Դաւանիչ S. Դաւանաւոր.

Դաւանութիւն, Դաւանումն s. confession or declaration of faith.

Դաւանք S. Դաւ.

Դաւեմ, էջի va. to defraud, to cheat, to contrive.

Դաւիչ s. charter-party.

Դաւորութիւն, Դաւումն s. fraud, deception, cheat. [rine.

Դաւի s. tambour; eymbal, tambour.

Դաւեմ, էջի va. to strike or sound the tabour.

Դաւիւն, Դաւումն s. the sound of a tabour; uproar, noise, rumour.

Դաւիւն or նի S. Դաւիւն.

Դաւիւր հասանեմ va. to tap, to stamp with the foot, to scrape the ground.

Դաւ S. Դաւաւ.

Դաւեմ, Դաւեմ S. Խոխոլեմ.

Դաւիւն, Դաւումն, Դաւումն s. noise, murmuring of a river; uproar, noise, cry.

Դաւաւ, է s. macaroni, macaroon.

Դաւիւն s. pumpkin, gourd.

Դաւում, գաւմ s. pumpkin; calabash, gourd; - դաւն, bot. colocynth, colo-

quintida.

Դեգ a. odd, fantastical, morose, difficult, extravagant, surly, humour-

some man, peevish, unsociable, intractable, froward, untoward, restive.

Դեգերանք s. pl. frequenting company; evagation, distraction, dissipation.

Դեգերիմ, էջայ va. to frequent com-

pany; evagation, distraction, dissipation.

Դեգերիմ, էջայ va. to frequent com-

pany; evagation, distraction, dissipation.

pany; to trifle; to wander, to recreate one's self.

Դեղերուն S. Դեղերանք.

Դեղուն թիւն s. caprice, oddness.

Դեղեւեմ, եջի va. to vacillate, to stagger, to totter.

Դեղեւեմ, եջայ vn. to vacillate, to totter, to waver, to shake, to fluctuate.

Դեղեւեմ a. vacillating, wavering.

Դեղեւում s. vacillation, unsteadiness, uncertainty, irresolution.

Դեղին, փին or փինի s. dolphin, porpus.

Դեկան S. Դահեկան.

Դեկանբեր, Ի s. december.

Դեհ, Ի s. side, part; S. Կողմ.

Դեհան, Ի s. governor of a province; S. Կողմնակալ.

Դեհանութիւն s. government of a province; office or dignity of the governor of a province; S. Կողմնակալութիւն.

Դեհպետ S. Դահպան.

Դեղ, ոց or Ից s. remedy, medicine, medicament, purgative, potion, draught; spice, drug; cure, dressing; poison, venom; ink; die, colour; amulet, talisman; - դաւար, դաւ, սաստիկ, green; verdure; ամենաբոյժ -, panacea; - մատուցանել, to physic, to dress; - առնուլ, to take a remedy; to take poison; անոյշ, դառն, սաստիկ, դորաւոր, սղուռ -, sweet, bitter, violent, powerful, efficacious remedy.

Դեղաբանական a. pharmaceutical.

Դեղաբանութիւն s. pharmacopœia, pharmaceutic.

Դեղագործ, աջ s. apothecary; that prepares tinctures, physic or poison.

Դեղագործեմ, եջի vn. to prepare physic or tinctures.

Դեղագործութիւն s. pharmacy; art of preparing tinctures or physic: painting.

Դեղադիր, դրի or դրայ a. who applies a plaister or administers medicine; s. hair-pencil to dye the eyes.

Դեղախոտնիկ s. spice, aromatic or medicinal drug.

Դեղակուր a. poisoned; - առնել, կորուսանել, to poison, to give poison, to infect with poison; - լինել, to be poisoned.

Դեղահատ, Ից s. pill; bolus: S. Դատու.

Դեղահոտնիկ s. seed; dried fruit for table. [skirt, border.

Դեղանի s. beggar's pouch or wallet;

Դեղանկար a. painted in colours.

Դեղառեւալ a. poisoned.

Դեղավաճառ, աջ s. druggist, grocer, quack, apothecary; seller of tinctures.

Դեղատու, աջ s. that gives medicaments; poisoner; sorcerer, bewitcher.

Դեղատուեմ, եջի va. to physic, to cure; to poison.

Դեղատուութիւն, Դեղատուութիւն s. medicament, remedy, medicine, cure; poisoning, act of giving poison; witchcraft, enchantment.

Դեղարան s. pharmacy, apothecary's or chemist's shop; drug-box.

Դեղարար S. Դեղագործ.

Դեղբ s. yellow.

Դեղգիր S. Դեղագիր.

Դեղեմ S. Դաւաճան.

Դեղեմ, եջի va. to poison, to infect with poison; to physic; to dye.

Դեղեմու s. that takes physic; that takes poison.

Դեղմաք, Ից s. antidote, counterpoison; - քար, bezoar.

Դեղին, դնդ or դնի a. yellow; fallow; wan, pale, palid.

Դեղիչ a. empoisoner; sorcerer.

Դեղձ, Ից s. peach.

Դեղձան, Ի a. yellowish, light.

Դեղձանամուղ a. fair-haired.

Դեղձանիկ s. canary-bird.

Դեղձենի, Դեղձի, ձայ s. peach-tree.

Դեղձուկ s. small peach.

Դեղնագոյն or դոնեան a. yellow.

Դեղնախոտնիկ s. ochre; yellow incense.

Դեղնաներկ s. massicot.

Դեղնաշաւ s. jaundice.

Դեղնափայլ a. yellow, rather red.

Դեղնգեղ S. Դեղնախոտնիկ.

Դեղնիմ, եջայ vn. to become yellow; to become fair; to grow red; to become pale.

Դեղնում, աջ a. become yellow, grown pale.

Դեղնութիւն s. yellow colour; jaundice; paleness.

Դեղնուց, Ի s. yolk of an egg.

Դեղու, Ից a. venomous, poisoned.

Դեղորայք, բէից s. pl. spices; drugs.

Դեմար, Ի np. Ceres; s. earth, ground, soil. [terrestrial.

Դեմարածին a. sprung from earth,

Դէն, Ից s. religion, faith, sect, belief (of infidels).

Դէնազարձ, Դէնակորոյս a. that has forsaken his religion, irreligious.

Դէնար, Ի s. penny, denier, denarius.

Դէնիմազգէզն s. Persian religion.

Դէնպէս աջ s. head of religion or sect.

Դեռ, - եւ ad. still, yet, to this hour; newly, recently.

Դեռաբողբջ, Դեռաբոյս, Դեռաբուսիկ a. born, grown or produced recently; young, new.

Դեռագիււտ a. new found.

Դեռագեւ a. recent, new; ad. recently, newly. [to speak.

Դեռաբոս a. that has recently begun

Դեռածալիկ a. recently blossomed.

Դեռածին a. recently born or produced; that has recently engendered.

Դեռակայ a. present.

Դեռակիթ a. fresh; - կաթն, ձու, fresh milk, new-laid eggs.

Դեռակիրթ a. new, inexperienced.

Դեռահասակ a. young, junior.

Դեռահաւակ a. new, recently begun.

Դեռահաւատ, Ից a. neophyte, newly converted to christianity.

Դեռամուսին a. new married.

Դեռավարժ S. Դեռակիրթ.

Դեռափթիթ S. Դեռաբոյս.

Դեռնախիւր s. conscript, recruit.

Դեռապակ, աջ s. litter, palanquin.

Դեռապան, աջ s. ambassador, messenger, envoy; legate.

Դեռապանադնաց լինիմ vn. to go on an embassy.

Դեռապանաժողով, ոյ s. congress.

Դեռապանաւան s. embassy.

Դեռապանութիւն s. embassy, message; legation; nunciature.

Դեռապանուհի sf. ambadress.

Դերայ, Ի s. antichrist; * priest.

Դերանդերձապետ s. vice-prefect; treasurer. [through a vow.

Դերանիկ s. first-born granted Դերանուն s. pronoun.

Դերանունական a. pronominal.

Դերանունութիւն s. antonomasia.

Դերասան, աջ s. buffoon, mime; actor, comedian.

Դերասանական a. comical.

Դերասանութիւն s. histrionism; quackery, puffing, mime.

Դերաքրիստոս s. antichrist.

Դերբայ, Ի s. gr. gerund, supine.

Դերբուկ, բկաց a. rough, stiff, rude; s. scabrous place.

Դերել a. eluded, vain, useless, frustrated; -, Ի -, Ի -ս առնել, կացուցանել, չանել, to frustrate, to deceive, to deprive, to elude, to avoid, to render vain, to render abortive, to make useless; to annul, to invalidate; -, -ս լի, նել, ելանել, to deceive one's self, to be frustrated, to deprive one's self, to be vain, useless, to miscarry, to escape.

Դերեւանամ S. Դերել ելանեմ.

Դերեւանք s. pl. vanity, uselessness, privation, want.

Դերեւանցանեմ, Դերեւեցուցանեմ S. Դերել առնեմ.

Դերեւիմ S. Դերել լինիմ.

Դերեւում S. Դերեւանք.

Դերձակ, աջ s. maker of clothes, tailor; shoemaker. [clothes.

Դերձակութիւն s. art of making

Դերձան S. Դապանի.

Դերձիկ s. tumult, uproar.

Դերփուկ s. bot. centaury.

Դեւ, դեւաց s. demon, devil, evil spirit; gnome, spirit, genius.

Դեւպետ s. Satan.

Դդի s. courser.

Դէզ, դիզ or դյո s. heap, assemblage, collection, confused collection, mass, pile.

Դէզագէզ a. ad. much heaped up; in great quantity.

Դէմ, դիմի S. Դեմք; - դնել, to propose, to purpose, to design; դ- առնել, to oppose, to resist, to face, to endure, to thwart, to cross; Ի դիմի or դգիմի հարկանիլ, to encounter, to assail, to attack; to strike, to oppose; - ընդդէմ pr. ad. opposite; directly, diametrically; - յանդիման pr. ad. before, opposite, in presence; publicly, openly, in face; - Ի -, - առ -, face to face, man to man; Ի դիմի, before, opposite to.

Դէմք, դիմաց s. pl. aspect, sight, visage, front; face, presence; air, mien, countenance; manner, fashion, form; regard, consideration; person, hypostasis; - բայից, the persons of verbs; - դերանունաց, the persons of pronouns; Ի դիմաց, in front, before; ասա նմա Ի դիմաց իմաց, tell him from me; Ի դէմն ածել, to represent, to remonstrate; to reproach, to object; դեմեալ or պլադուեալ, առդգ, արխուր, զուարթ, խոժոռ, խորշով, մե.

պղծակալ, պղծակալեալ - , pale, fle-
rid, sad, serene, severe, wrinkled,
livid, disfigured countenance; գիծիւ
եղանել, to run up to one; յամենայն
գէմն, thoroughly.

Դէն int. bravo! o! oh!

Դէպ, դիպել a. fit, proper, suitable,
decent, convenient; accident, case,
incident, hazard, chance; Է - լինել, to
suit, to be proper or fit; Է - ժամա-
նակի, in due time; - լինել, to chance,
to happen, to fall out accidentally; Է -
գալ, պատահել, եղանակ, տալ, to a-
gree, to suit, to be convenient; to suc-
ceed, to happen; Է - է, it is becoming,
necessary; - է, it is possible; - թուլ
to appear suitable; Է թէ - ասցէ, if by
chance; - եղև ինձ, it has happened to
me; - եղև ի միում առաջ, it happen-
ed one day; - ք. towards, with respec-
t to, in the place where; to the
side of; - է - , very suitable; pro-
perly; - ու - ad. fixedly, attentively;
- նկատել, to look at with surprise or
astonishment. [directly.]

Դէպուղի, Դէպուղիակ ad. straight,
Դէպ վերայ pr. above, over, on.

Դէպ, դիպաց s. pl. occurrence, ac-
cident, chance, event, incident, hazard,
fortune, fate, conjuncture, circum-
stance, contingency; season, place;
բառ դիպաց, Է դիպաց իմն ad. fortui-
tously, by chance, incidentally, occa-
sionally.

Դէտ, դիտաց s. guard, guardian,
inspector; spy; sentinel, sentry; in-
former, emissary; examiner: object,
design, end: observatory; - ունել,
առնել, to look, to observe attentively.

Դէտակն ունիմ, կալայ տ. to regard,
to look attentively; to be on the
watch, to lie in wait; - Է վեր ունել,
ամբառնալ, to look with attention, to
raise the eyes.

Դիզբիւն, Դիզբիւն S. Դիզբիւն.

Դիզբան a. having a tart tongue.

Դիզակ, Դիզակն a. barbarian.

Դիզանութիւն s. barbarity.

Դիզար S. Դիզար.

Դիզարի, Դիզարի, Է a. unfortu-
nate, disgraced, unlucky, fatal.

Դիզարտար ad. unfortunately.

Դիզարտութիւն s. misfortune, ill
luck, disgrace, disaster, adversity.

Դիզարմիմ, Դիզարմիմ S. Դիզարմիմ.

Դիզարմ a. discontented, dissatisfied.

Դիզարմ լինիմ, Դիզարմիմ, եցի տ. to
complain, to be dissatisfied.

Դիզարմութիւն s. complaint, discontent.

Դիզարմ a. discoloured, dead, pale.

Դիզարմիմ, եցայ տ. to be discolour-
ed, to fade, to lose colour.

Դիզարմութիւն s. paleness.

Դիզարմ a. obstinate, headstrong,
insolent.

Դիզարմութիւն, Դիզարմութիւն s.
obstinacy, stubbornness, insolence.

Դիզարմ, Դիզարմակ a. involuntary,
disgusted, tired; disastrous, disagree-
able; - լինել, դառնել, to be angry,
displeased.

Դիզարմակիմ, եցի, Դիզարմակիմ, եցայ,
Դիզարմակի լինիմ տ. to be angry,
displeased, tired, to dislike, to grieve;
to disobey, to oppose.

Դիզարմակութիւն s. disgust, aver-
sion, dislike, distaste, vexation; resi-
stance.

Դիզարմութիւն s. ugliness.

Դիզարմ a. malignant.

Դիզարմ a. cruel, inhuman.

Դիզարմ a. of a bad plant; whose
production is bad.

Դիզարմիկաց a. that has a bad or
malignant look or aspect; haggard.

Դիզարմ, աջ a. painful, trouble-
some, uneasy, tiresome, bitter, odious,
cruel; haughty, austere, grievous,
vexatious, mortal, terrible.

Դիզարմաբար ad. rigorously, te-
diously, cruelly.

Դիզարմաբար a. very troublesome,
very harsh, haughty, wicked.

Դիզարմանամ, աջայ տ. to be angry,
to make one's self odious, rude or
troublesome.

Դիզարմակաւ a. that wounds; that
penetrates like a fatal dart.

Դիզարմարմատ a. that has a bad or
bitter root.

Դիզարմութիւն s. atrocity, enor-
mity; cruelty, inhumanity, inclemen-
cy; bitterness; harshness; intempera-
teness.

Դիզարմ, Դիզարմ, նէից a. atrocious,
haughty, violent, tyrannical; harsh,
grievous, severe, austere, difficult.

Դիզարմ, եցի տ. to be angry, haugh-
ty, to become atrocious or fierce. [ly.]

Դիզարմ ad. atrociously, severe-

Դիզարմութիւն, Դիզարմութիւն a. of a
horrible aspect.

Դիզարմութիւն, Դիզարմութիւն
s. stench, bad smell.

Դիզարմութիւն s. atrocity, asperity;
- հայեցաւոր, hurtful aspect.

Դիզարմ, նկայ s. buck-thorn.

Դիզարմ a. hard, harsh, austere, ve-
xatious, difficult.

Դիզարմակ a. that dwells in hell.

Դիզարմ S. Դիզարմարմ.

Դիզարմ a. more vexatious, very
bad.

Դիզարմակ a. infernal.

Դիզարմ a. harsh to the ear, that
has a disagreeable sound.

Դիզարմ a. very bad, wicked,
atrocious, fierce, wild.

Դիզարմ a. vexatious, obstinate.

Դիզարմութիւն s. vexation, ob-
stinacy.

Դիզարմ a. infernal.

Դիզարմ a. what burns or is
burnt in hell.

Դիզարմ a. devoured by hell.

Դիզարմ a. very difficult
to believe. [ble.]

Դիզարմ a. implacable, inexora-

Դիզարմ a. inexpugnable; that
wars against the devil.

Դիզարմ a. infernal.

Դիզարմ, շարժել a. moved
with much difficulty.

Դիզարմ s. chief or prince of
hell, Satan.

Դիզարմ ad. infernally.

Դիզարմ a. cruel, fierce, very
tormenting.

Դիզարմ, Դիզարմ a. very
hideous, horrible.

Դիզարմ a. whose root is bad.

Դիզարմ s. lunar caustic.

Դիզարմ a. very difficult to
ascend or to issue.

Դիզարմ a. unruly, insolent.

Դիզարմ a. haggard, rude, severe;
ugly, deformed.

Դիզարմ or Դիզարմ a. hard, in-
supportable, intolerable.

Դիզարմ a. more or very
hard, very insupportable.

Դիզարմ a. obdurate, disobedient.

Դիզարմ a. voracious, glutton-
ous. [pulehre, tomb.]

Դիզարմ, խոց s. hell; limbo; se-

Դիզարմ a. difficult, vexatious, in-
commodious; rough, rugged; - ք -
բանց, rock, craggy or steep place; Է

- լինել, to be in agony; Է - ահապնել,
to run the risk, to be in danger; - ք
բանց, to be afflicted.

Դիզարմ a. obscure, difficult
to understand. [onerous.]

Դիզարմ a. burdensome,
Դիզարմ or Դիզարմ a. whim-
sical, odd, capricious, humoursome,
hard, impracticable.

Դիզարմ a. obscure, that is not
clear or open.

Դիզարմ a. very heavy, trou-
blesome; very tired. [difficult to cure.]

Դիզարմ or Դիզարմ a. dif-

Դիզարմ a. rare, curious,
difficult to find.

Դիզարմ or Դիզարմ a. difficult
to walk, rough, rugged.

Դիզարմ a. difficult, painful.

Դիզարմ a. rare, extraordi-
nary, that happens with difficulty.

Դիզարմ a. that can be freed
or set at liberty with difficulty.

Դիզարմ a. steep; rough,
rugged. [or explained.]

Դիզարմ a. difficult to be untied

Դիզարմ a. hard of hearing,
rather deaf; inexorable, hard, inflexi-
ble. [to root out or detach.]

Դիզարմ or Դիզարմ a. difficult

Դիզարմ a. that brings forth
with difficulty.

Դիզարմ a. impracticable,
difficult to execute.

Դիզարմ a. difficult to burn.

Դիզարմ a. burdensome, one-
rous, heavy; difficult, painful, vexa-
tious.

Դիզարմ a. full of difficul-
ties, very complicated, embarrassed.

Դիզարմ a. rough, rugged,
impracticable.

Դիզարմ a. difficult to gather.

Դիզարմ a. warlike, invinci-
ble. [gestible, difficult to digest.]

Դիզարմ a. indissoluble; indi-

Դիզարմ or Դիզարմ a. discon-
tented, disgusted, weary; disgusting,
unpleasant, disagreeable, tiresome.

Դիզարմ a. bitter, disgusting.

Դիզարմ a. disgust,
bitterness. [ting, unpleasant.]

Դիզարմ a. nasty, disgus-

Դիզարմ a. obscure, difficult
to understand. [stinate, stubborn.]

Դիզարմ a. incredulous, ob-

Դժուարահաւատ *a.* incredible, un-
heard of. [lect.
Դժուարահաւաք *a.* difficult to col-
Դժուարահոն *a.* difficult to pass.
Դժուարաձեռն *a.* impracticable, dif-
ficult, painful.
Դժուարաճառ *a.* difficult to explain,
difficult, obscure.
Դժուարամահ *S.* Դժուարամեռ.
Դժուարամատոյց *a.* inaccessible,
steep, craggy.
Դժուարամարս *a.* raw, indigested,
difficult to digest.
Դժուարամարսութիւն *s.* indigestion.
Դժուարամարտ *or* մարտիկ *S.* Դժուա-
րակուխ. [culty.
Դժուարամեռ *a.* that dies with diffi-
Դժուարամիջոցութիւն *s.* strangury.
Դժուարամիտ *a.* incredulous, capri-
cious, peevish, odd.
Դժուարամուտ *a.* difficult to enter.
Դժուարամոքելի *a.* inexorable, in-
flexible. [price.
Դժուարամոռութիւն *s.* oddness, ca-
Դժուարապայծա *a.* difficult to conquer.
Դժուարանամ, աջայ *vn.* to be diffi-
cult, to have trouble; to be angry,
perplexed.
Դժուարանք *S.* Դժուարութիւն.
Դժուարաշարժ *or* շարժելի *a.* slow,
tardy; cold; heavy. [focation.
Դժուարաշնչութիւն *s.* asthma; suf-
Դժուարաշունչ *a.* asthmatic; out of
breath; broken-winded.
Դժուարապահ *a.* difficult to keep
or preserve.
Դժուարապատմ *a.* difficult to ex-
plain or narrate.
Դժուարաջինջ *or* ջնջելի *a.* difficult
to strike out.
Դժուարասեւ *a.* steep, craggy.
Դժուարաստաց *a.* difficult to gain
or acquire. [steep.
Դժուարակայր *a.* rough, rugged;
Դժուարակատակ *a.* difficult to cul-
tivate, rough, hard, uncultivated;
painful. [dict.
Դժուարակէճ *a.* difficult to contra-
Դժուարակշռող *a.* contentious.
Դժուարատես *a.* that sees, com-
prehends with difficulty; obscure.
Դժուարատեսութիւն *s.* difficulty
or trouble of seeing, of understanding;
obscurity.
Դժուարարգել *or* դելի *a.* difficult
to impede or hinder.

Դժուարարթուն *a.* difficult to awake,
profound (sleep).
Դժուարարձակ *a.* indissoluble, dif-
ficult to loose.
Դժուարացուցանեմ, ուշի *va.* to ren-
der difficult, to embarrass, to entangle.
Դժուարաւ *ad.* with difficulty, hard-
ly, painfully.
Դժուարափակ *a.* shut or enclosed
in a narrow compass.
Դժուարափոխ *or* փոփոխ *a.* that
changes with difficulty, immutable.
Դժուարափուտ *a.* rotting with dif-
ficulty.
Դժուարաքակ *S.* Դժուարարձակ.
Դժուարաքայլ *a.* who staggers in
walking.
Դժուարաքերան *a.* most painful.
Դժուարաքնն *a.* difficult to exa-
mine, to scrutinize.
Դժուարընդել *or* ընտել *a.* difficult
to tame, to domesticate.
Դժուարընկալ *a.* that has trouble in
conceiving or understanding; difficult
to understand, obscure.
Դժուարիմ, եջայ *vn.* to be angry,
enraged, vexed, offended; to have
trouble or difficulty.
Դժուարիմաց *a.* difficult to under-
stand, obscure, unintelligible.
Դժուարին *a.* difficult, hard, imprac-
ticable, painful, laborious, fatiguing,
grievous, unpleasant, vexatious, thorny,
delicate, imposing; heavy, weighty,
onerous, rough, rugged.
Դժուարոտ *a.* vexatious, difficult.
Դժուարորո *or* որսալի *a.* difficult to
be caught in hunting or fishing.
Դժուարութիւն *s.* difficulty, trouble,
fatigue, distress, perplexity, intrigue,
inconvenience, contrariety; difficult
point, knot, hinderance, obstacle;
asperity, rigidity; բայց ոչ առանց -
թեան, but not without fatigue; բառ-
նալ *q.* to smoothe difficulties; - կրել,
to meet with difficulties; -ս հանել, to
make difficulties; յալթել -թեանց,
to overcome difficulties.
Դժուարութեան *a.* difficult to learn;
who learns with difficulty.
Դժուարութեւ *a.* rugged, impractica-
ble, rude, rough.
Դժուարութեան *a.* hard, raw, harsh.
Դժուարք *S.* Դժուար.
Դժպարտութիւն *s.* impiety.
Դժպատեհ *a.* indecent, unsuitable,

unbecoming, unworthy, impertinent,
loathsome; -ս *or* -ս քիմ *ad.* indecently,
impertinently, slovenly.
Դժպատեհութիւն *s.* indecency, in-
dignity, impertinence.
Դժպարտեցուցանեմ, ուշի *va.* to
confound, to convince, to cover with
shame.
Դժպէհ *a.* refractory, discordant,
contrary, opponent, disagreeable,
vexatious.
Դժպէհիմ, եջայ *vn.* to be angry, en-
raged; to resist, to oppose.
Դժպէհութիւն *s.* dissension, resistance;
vexation, regret, displeasure.
Դժբամիտ *a.* perfidious; traitorous,
disloyal; wicked, malicious.
Դժբանք *S.* Դժբողութիւն.
Դժբեմ, եջի *vn.* to defraud; to
deceive.
Դժբողութիւն, Դժբու-թիւն *s.* fraud,
infidelity, perfidy, non-observance;
snare, contravention; deceit.
Դժբիւլ, Դժբող *a.* s. cheat, infidel,
perfidious, disloyal, traitorous.
Դի, ոչ *s.* dead body, corpse; carcass.
Դիադող *a.* who lifts or plunders
dead bodies; who steals idols.
Դիադարդ, աջ *s.* that dresses a
dead body.
Դիադարդեմ, եջի *va.* to dress a dead
body; to embalm; to bury.
Դիադարդութիւն *s.* act of dressing
a dead body; act of embalming; bu-
rial. [to strip dead bodies.
Դիադերժ առնեմ *va.* to disinter,
Դիաթաղ, աջ *s.* grave-digger.
Դիաթաւալ *a.* dead, killed, stretched
on the ground; - կայուցանել, արկա-
նել, առնել, յերկիր կործանել, to over-
turn, to throw down dead bodies, to
strike stiff to the ground.
Դիաթիւ *s.* testament, will.
Դիակապուտ *a.* that strips dead
bodies. [the dead.
Դիակիր *a.* s. that carries, buries
Դիակն, կանց *s.* corpse, dead body;
պաշուռն դեղով *q.* to embalm;
առնել - անթուելի, to make great
carnage; դիակուշի կող, destruction
of idols.
Դիակնանամ, աջայ *vn.* to become a
corpse, to die.
Դիակողզուտ *S.* Դիակապուտ.
Դիակոյտ *or* կուտեալ *s.* heap of corp-
ses.

Դիակոն *s.* deacon.
Դիահանութիւն, Դիահանք *s.* burial,
funeral procession, obsequies.
Դիանամ *S.* Դիեմ.
Դիապահ *s.* guardian of the dead.
Դիապաշտութիւն *s.* idolatry.
Դիապատեմ *S.* Դիադարդեմ.
Դիապատիկ *S.* Դիադարդ.
Դիապատութիւն *S.* Դիադարդութիւն.
Դիանունդ, Դիասուն լինիմ *vn.* to be
nourished with a mother's milk, to
suck milk from the breast.
Դիացիկ *S.* Դիեցիկ.
Դիգրաքեմայ, էջ *s.* didrachm, piece
of money; *S.* Երկգրամեան.
Դիեմ, եջի *va.* to suck, to suck milk
from the breast.
Դիեցիկ, ցիւց *a.* suckling, that sucks.
Դիեցուց *s.* act of suckling.
Դիեցուցանեմ, ուշի *va.* to suckle, to
nourish with milk, to give suck.
Դիգադէղ *a.* ad. much heaped up, in
a heap.
Դիգան *a.* piled, raised.
Դիգանամ, աջայ *vn.* to gather; to
rise; - հերաց, to bristle up, to stand.
Դիգանեմ, դիգի *va.* to amass, to
gather, to heap up, to pile, to accu-
mulate, to sheaf; to pile up; to raise,
to make straight.
Դիգանիմ *S.* Դիգանամ.
Դիգեմ, Դիգում *S.* Դիգանեմ.
Դիթաւալ *S.* Դիաթաւալ.
Դիկատոր *s.* dictator.
Դիկիկոն, Դիկիկոն *s.* omentum.
Դիկտան *s.* bol. dittany.
Դիմաբանեմ *S.* Ընդդիմաբանեմ.
Դիմաբանութիւն *S.* Ընդդիմաբանու-
թիւն.
Դիմաբար *ad.* on the contrary.
Դիմաբար, էջ *a.* that exposes him-
self, that ventures, adventurous, ha-
zardous; adventurer; bold, insolent;
ad. boldly; - լինել, to expose one's
self, to venture.
Դիմաբարեմ, Դիմաբարեմ *S.* Դի-
մաբար լինիմ. [rage, assurance.
Դիմաբարութիւն *s.* boldness, cou-
Դիմադարձ, աջ *a.* that resists, op-
poses; contumacious, disobedient,
contrary.
Դիմադարձեմ, եջի, Դիմադարձիմ,
եջայ *vn.* to oppose, to resist.
Դիմադարձութիւն *s.* opposition, re-
sistance, contrariety.
Դիմադրական *a.* opponent, contrary.

Դիմադրեմ S. Դիմադարձեմ.
 Դիմադրութիւն s. antiperistasis; S.
 Դիմադարձութիւն.
 Դիմացուրի a. gr. impersonal.
 Դիմախօսեմ S. Ընդդիմաբանեմ.
 Դիմակ, աջ s. facet; face, visage,
 presence; sort, manner, fashion; mask;
 -ս արկանել, to mask, to put a mask on
 the face; բառաւ զ-, to unmask; -
 -, several, in several ways or manners.
 Դիմակալ լինիմ, Դիմակալեմ, եջի տ.
 to oppose, to resist, to abide by.
 Դիմակայ S. Դիմադարձ.
 Դիմակաւոր a.s. masked; mask, per-
 son masked.
 Դիմակաւորութիւն s. masquerade.
 Դիմակերպութիւն s. resemblance.
 Դիմակցիմ, etc. S. Դիմադարձիմ, etc.
 Դիմաւոր a. opaque; S. Ընդդիմա-
 չար.
 Դիմաշորութիւն s. opacity.
 Դիմամարտ or մարտիկ a.s. opponent,
 contrary, enemy, adversary.
 Դիմամարտիմ, եջայ տ. to oppose,
 to resist.
 Դիմամարտութիւն s. war, contrast,
 opposition, resistance, 'enmity, adver-
 sity.
 Դիմանամ S. Ընդդիմանամ.
 Դիմառական a. of prosopopœia, that
 partakes of prosopopœia; allegorical,
 metaphorical.
 Դիմառնութիւն s. prosopopœia.
 Դիմառութիւն s. metaphor, allegory.
 Դիմաւոր a. personal, having the
 person.
 Դիմեմ, եջի տ. to run, to fall upon
 one, to run to, to rush, to dart; to have
 recourse, to apply.
 Դիմեցումն s. tendency, decline; eja-
 culation: recourse.
 Դիմեցուցանեմ, ուշի տ. to make
 run or to rush on.
 Դիմումն S. Դիմեցումն.
 Դիմար S. Դիմար.
 Դիմակ, աջ s. gold stuff, brocade.
 Դիմակնագործ a. brocaded.
 Դիմակազգեստ a. furnished or dress-
 ed in brocade.
 Դիմակակիւղաւած a. embroidered on
 a stuff; furnished with embroidered
 stuff.
 Դիմակահն S. Դիմաւոր.
 Դիմաւ s. arrest; prison; Ի -ով, ar-
 rested, prisoner; շնեւ Ի -ով, to arrest
 some one; to make prisoner; լինել Ի

-ով, to be arrested, detained or under
 arrest.
 Դիմաձգութիւն s. the art of draw-
 ing the bow. [with a bow.
 Դիմալեզն a. that shoots very well
 Դիման a. suitable, proper, decent,
 fit; - պատահեմ, ելանեմ, to brave, to
 attack, to touch.
 Դիմանաւոր S. Դիմաւոր.
 Դիմանեմ S. Դիման պատահեմ.
 Դիմաւոր a. snitable, proper, fit.
 Դիմաւորութիւն s. fitness, conve-
 nience. [touch or strike.
 Դիմեցուցանեմ, ուշի տ. to cause to
 Դիմիմ, եջայ տ. to happen, to ar-
 rive by chance; to match, to suit.
 Դիմոյ S. Դիման.
 Դիմոյութիւն s. opportunity.
 Դիմուած, ոյ s. chance, accession,
 accident, adventure, event, incident,
 luck, hazard, lot; contingency.
 Դիմուածական, Դիմուածոյ a. ca-
 snal, eventual, accidental; contingent.
 Դիմումն s. accident, occurrence,
 chance; meeting, rencounter; col-
 lision.
 Դիմակ, աջ s. watch-tower; scuttle
 of a mast; mark at which one aims in
 shooting; summit or top of plants,
 flowers etc.; observer, guard; aspect,
 sight, face: writing: telescope; bin-
 ocle, double opera-glass; - օղիւղ,
 box (at a theatre).
 Դիմակագործ or վաճառ s. optician.
 Դիմակակայիւղ s. a. that has a fine
 face, elegant, charming.
 Դիմանոց s. observatory; watch-tow-
 er; height, elevated place.
 Դիմապատանկանիմ տ. to be kill-
 ed on the spot; - արկանել or առնել,
 to kill one on the spot.
 Դիմապետ, աջ s. the chief she-
 pher, or overseer; archbishop.
 Դիմարան S. Դիմանոց.
 Դիմաւոր s. sentinel, sentry.
 Դիմաւորեմ S. Դիմեմ.
 Դիմաւորութիւն s. intention, design,
 counsel; destination, end, regard, look.
 Դիմեմ, եջի տ. to consider, to look,
 to observe, to remark, to recognise, to
 see, to stare; to leer; to spy, to watch;
 to examine, to study; to speculate, to
 contemplate; to consult; to look, to
 aim; to aim at, to tend; to expect, to
 mean, to intend.
 Դիմող, աջ s. observer: bishop.

Դիմողութիւն s. observation; re-
 mark; speculation: episcopacy; - առ-
 նել, to observe.
 Դիմումն s. sight, aim; intention.
 Դիմ, դիմ s. position, situation, po-
 stance; state, place, figure, seat; sys-
 tem; theme; application; tomb, se-
 pulchre; - օճառի, bar, stick of soap;
 - գրոց, size of a book; - Է տար առ-
 նել, to scatter, to disperse.
 Դիմ S. Դիմող.
 Դիմաբան s. mythologist.
 Դիմաբանական a. mythological.
 Դիմաբանութիւն s. mythology.
 Դիմախումբ a. composed by the gods.
 Դիմակարգութիւն s. deification, a-
 potheosis.
 Դիման a.s. idolatrous.
 Դիմանութիւն s. idolatry.
 Դիմանոյ sf. goddess.
 Դիմանութիւն a. consecrated (to idols),
 holy. [trous, idolator.
 Դիմապաշտ, Դիմակրօն a.s. idola-
 Դիմապաշտութիւն s. idolatry.
 Դիմաւոր S. Կառմիւ.
 Դիմաւոր s. small town where idols
 are worshipped.
 Դիմաբալ S. Դիմաւոր.
 Դիմաբար ad. diabolically.
 Դիմաբանակ a. where demons dwell.
 Դիմադիւն a. devilish, furious, despe-
 rate.
 Դիմադիւմ, նեցայ տ. to be furious,
 enraged, to play the devil.
 Դիմագումար a. assembly of demons.
 Դիմադիւնայ or դիւնակ a. demoniac.
 Դիմադիւն a. whose origin is of the
 devil.
 Դիմադիւն a. possessed, demoniac.
 Դիմադիւն a. diabolic, where the
 devil is concerned.
 Դիմաճիւն a. produced by the devil.
 Դիմալիմ a. that has a devilish will;
 that is desired by the devil, diabolic.
 Դիմալիւն a. diabolic; enraged.
 Դիմաշարժող a. that has a commu-
 nication with the devil.
 Դիմաւոր, աջ a. demoniac; torment-
 ed, possessed.
 Դիմաւորեմ, եջի, Դիմաւորիմ, Է-
 յայ տ. to be possessed; to play the
 devil, to be enraged.
 Դիմաւորութիւն s. being possessed
 by the devil, possession.
 Դիմաւորայ s. sorcerer, magician.
 Դիմաւորայութիւն s. sorcery, magic.

Դիմաճոյլ a. melted or made to ho-
 nour the devil. [devil.
 Դիմաճեւնէր a. sacrificed to the
 Դիմաճոյլ or մոլոր a. devoted to the
 worship of the devil.
 Դիմալիւն S. Դիմալիւն.
 Դիման, աջ s. court, seat of justice;
 chancery; archives; library; control,
 register; court of records.
 Դիմանագիր s. comptroller; register.
 Դիմանագրակիր s. chancellor; recor-
 der; register.
 Դիմանամ, աջայ տ. to torment, to
 play the devil, to enrage.
 Դիմանագրան, Դիմանագրատ s. keeper
 of the records; librarian; great officer.
 Դիմանագրատութիւն s. office of great
 officer or of keeper of the records.
 Դիմանաւոր s. chancery; court of
 records.
 Դիմանութիւն a. dedicated or sacri-
 ficed to the devil. [diabolic.
 Դիմաշունչ a. inspired by the devil,
 Դիմապաշտ a. s. that worships the
 devil.
 Դիմապաշտութիւն s. idolatry.
 Դիմապաշտիւն a. deceived by the de-
 vil; diabolic. [vil.
 Դիմապաշտող a. agitated by the de-
 Դիմապաշտող a. tormented by the de-
 vil, possessed. [bolie.
 Դիմապաշտող a. like the devil, dia-
 Դիմապաշտող S. Դիմալիւն.
 Դիմա, էջ s. charmer, enchanter,
 sorcerer, magician.
 Դիմալիւն a. magical, enchanted.
 Դիմալիւն s. place of witchcraft.
 Դիմալիւմ, եջի տ. to charm, to en-
 chant, to conjure, to fascinate.
 Դիմալիւն s. charm, incantation,
 enchantment, witchcraft, sorcery, ma-
 gic, theurgy.
 Դիմալիւն s. devilry, witchcraft,
 wickedness, bad humour.
 Դիւր, էջ s. plain; ease; content-
 ment; convenience; a. easy, conve-
 nient; flat, bare; Ի -ի, Ի -ով լինել, to
 live comfortably; - առնել, to facili-
 tato; to relieve; to give convenience;
 ըստ անձին or ըստ մասց-ի, at his ease,
 as he likes; Ի -ի, Ի -ով, in a plain.
 Դիւրաբեկ a. easy to break, brittle,
 fragile, frail; refrangible; tender.
 Դիւրաբեկութիւն s. fragility.
 Դիւրաբոյժ a. easy to be cured,
 curable.

Դիւրաբոյս *a.* what buds easily.
 Դիւրաբորբոք *S.* Դիւրաբոյս.
 Դիւրազայլթ *or* Գայթակղ, Դիւրազայլթոտ, Դիւրազթեղ *a.* decayed, fragile, weak, slippery.
 Դիւրազին *a.* very cheap, of little value, vile, common; - վաճառեւ, to sell at a very low price.
 Դիւրազիւտ *a.* common, ordinary; easy to be found or understood; - լեւեւ, to be found easily.
 Դիւրազնաց *or* Գնալի *a.* easy to walk, commodious, easy. [dious.
 Դիւրազոյն *a.* easier, very commodious.
 Դիւրազործ *a.* that makes or is made easily, easy.
 Դիւրազորով *a.* tender, pitiful.
 Դիւրազգգիւ *a.* hasty, fretful; susceptible.
 Դիւրազգգուծիւն *s.* irritability.
 Դիւրազուծ *a.* flexible, supple.
 Դիւրազարձ *or* Գարձիկ *a.* that turns easily, mutable, changeable; convertible. [versatility.
 Դիւրազարձուծիւն *s.* volubility;
 Դիւրազաւ *a.* that is easily deceived.
 Դիւրազգած *a.* sensible, tender, delicate, susceptible.
 Դիւրազերծ *a.* that escapes easily.
 Դիւրազաւաւ *a.* that fades easily.
 Դիւրազաւաւ *a.* rolling, that is easily rolled.
 Դիւրազեղ *a.* flexible, compliant, supple, pliable, pliant.
 Դիւրազեղուծիւն *s.* flexibility, suppleness, fickleness.
 Դիւրազլոյծ *a.* dissoluble.
 Դիւրազլոյց *a.* easily kindled or inflamed.
 Դիւրալուր *a.* condescending, compliant; gentle, easy, commodious.
 Դիւրախաւթ *a.* easily deceived, that can be taken, dupe.
 Դիւրախաղաց *a.* moveable.
 Դիւրախորտակ *a.* refrangible; fragile, frail.
 Դիւրածալ *a.* pliable, pliant.
 Դիւրածախ *a.* easily consumed.
 Դիւրածան *a.* easy to recognise.
 Դիւրածեմ, ածի *va.* to bear or produce easily. [ders easily.
 Դիւրածին *or* Ծնունդ *a.* that engenders easily.
 Դիւրակեղ *a.* that burns or is burnt easily.
 Դիւրակիրթ *a.* docile, disciplinable.
 Դիւրակոր *a.* flexible, supple.

Դիւրակործան *a.* decayed, ruinous, that falls easily.
 Դիւրակորուծիւն *s.* flexibility.
 Դիւրակրելի *a.* portable, that can easily be carried. [easily.
 Դիւրահալ *a.* that liquefies or melts
 Դիւրահակ *S.* Դիւրակոր.
 Դիւրահամար *a.* that can be easily related. [tle.
 Դիւրահամբար *a.* mild, affable, gentle.
 Դիւրահաշտ *a.* that agrees easily with his enemies.
 Դիւրահաս *a.* that happens quickly; easy, conceivable, that can be easily understood. [to comprehend.
 Դիւրահասոյց *a.* that causes easily
 Դիւրահաւան *a.* easy, condescending; credulous; credible, that can be easily believed. [simplicity.
 Դիւրահաւանութիւն *s.* credulity,
 Դիւրահաւատ *a.* credulous, that believes easily.
 Դիւրահաւատութիւն *s.* credulity, facility of believing readily.
 Դիւրահեշտ *a.* very easy.
 Դիւրահեշտի *ad.* easily, with great facility. [spoils.
 Դիւրահիւծ *a.* that easily decays or
 Դիւրահազանդ *a.* that obeys easily, ready or easy to obey. [ble.
 Դիւրահանար *a.* very easy, or possible.
 Դիւրահոս *a.* flowing, that flows easily. [ble.
 Դիւրահուլ *a.* easy of access, affable.
 Դիւրամած *a.* adhesive, viscous.
 Դիւրամածութիւն *s.* tenacity, viscosity, adhesive quality.
 Դիւրամաշ *a.* what soon wears out.
 Դիւրամատոյց *a.* accostable, accessible.
 Դիւրամարդ *a.* disciplinable, docile.
 Դիւրամարդութիւն *s.* docility.
 Դիւրամարս *a.* easy to digest, light.
 Դիւրամեռ *a.* easy to die.
 Դիւրամերձ *S.* Դիւրահուլ.
 Դիւրամէտ *a.* inclined.
 Դիւրամոռաց *S.* Մոռացկոտ.
 Դիւրամուտ *a.* that enters easily, insinuating; - լինել, to enter easily.
 Դիւրամոքելի *a.* gentle, affable, tractable, flexible, supple; sweet, agreeable to the taste.
 Դիւրամոռութիւն *S.* Յօժարամոռութիւն.
 Դիւրալայլթ *a.* what is soon overcome. [per, becoming, convenient.
 Դիւրալարմար *a.* very suitable, pro-

Դիւրալեւ *a.* mutable, changeable, easily changed.
 Դիւրալոյս *a.* easy to hope; full of hope, hopeful.
 Դիւրալոյեաց *or* Ելոյեղ *S.* Դիւրակեղ.
 Դիւրանամ, աշայ *vn.* to make one's self easy; to accommodate one's self; to be at one's ease, to make one's self at home.
 Դիւրանաց *a.* easy, gentle, obedient, plaint, flexible, supple, condescending, docile.
 Դիւրանց, Դիւրանցուկ *a.* transitory, transient, of short duration.
 Դիւրաշահ *a.* easy to be gained.
 Դիւրաշահութիւն *s.* great gain or business; opulence, wealth.
 Դիւրաշարժ *a.* nimble, moveable, light, lithe, active, free.
 Դիւրաշարժութիւն *s.* agility, pliability, mobility, versatility, fickleness. [ive.
 Դիւրաշղթիկ *a.* versatile, fickle; active.
 Դիւրաշղթիկ *a.* easy to touch, palpable.
 Դիւրապաւիր *a.* that deceives himself easily; easily deceived.
 Դիւրապատում *a.* intelligible.
 Դիւրապատրաստ *a.* active, prompt, nimble, resolute.
 Դիւրապուր *a.* easily got rid of.
 Դիւրառ, -առիկ, -առու *a.* expugnable, that can be easily taken.
 Դիւրառահուծիւն *s.* fragility; lubricity.
 Դիւրառապալպ, -ապլաք *a.* slippery; fragile, weak. [take.
 Դիւրառիւլ *a.* easy to miss or mis-
 Դիւրառնունդ *a.* delicate, brought up delicately.
 Դիւրասուն *S.* Դիւրանաց.
 Դիւրասաց *a.* easy to gain, to acquire. [inflamed.
 Դիւրաւառ *a.* inflammable, easily
 Դիւրաւառութիւն *s.* inflammability.
 Դիւրաւիւտ *a.* delicate, sensible.
 Դիւրասար *a.* light; portable; condescending. [despicable.
 Դիւրահամար *a.* very vile, very
 Դիւրալուցանեմ, ուշի *va.* to facilitate; to lighten, to relieve; to give repose; to soften, to alleviate.
 Դիւրաւ *ad.* easily, with facility, at pleasure; pliantly; currently.
 Դիւրաւոր *a.* easy, commodious.
 Դիւրաւիւտ, -փրկել, -փշրել,

-փռել *a.* friable, easy to reduce to powder.
 Դիւրափրկութիւն *s.* friability.
 Դիւրափոխ, -փոխել, -փոփոխ *a.* that changes easily, changeable, mutable, variable, versatile.
 Դիւրաքակ *a.* very dissoluble.
 Դիւրաքայլ *a.* easy, commodious; that walks easily; *ad.* currently.
 Դիւրեւ *S.* Դիւրաւ.
 Դիւրեղծ *a.* easily cancelled or soon effaced.
 Դիւրեմ, էջի *va.* to facilitate, to make easy; to accommodate; to allay, to solace, to relax, to soften; to unravel; to level; to defer; to untie; to abate. [be easily tamed, pliable.
 Դիւրերասան *a.* tameable, that can
 Դիւրերմբեր *a.* tolerable, supportable. [to understand.
 Դիւրերմբելի *a.* easy to take; easy
 Դիւրերմաց *S.* Դիւրաքայլ.
 Դիւրերկալ *a.* susceptible, sensible, easy to understand, acceptable.
 Դիւրերկուկ *a.* tameable, tractable.
 Դիւրերմաց *a.* easy to understand, intelligible, plain, clear, expressive.
 Դիւրին *a.* easy, light, gentle, commodious; flat.
 Դիւրիւլ *a.* that makes easy.
 Դիւրոյր *a.* soft, flexible.
 Դիւրութիւն *s.* facility, means; ease, comfort, convenience, well-being, leisure, utterance, liberty; alleviation, relief.
 Դիւցարան, etc. *S.* Դիցարան, etc.
 Դիւցան *s.* hero.
 Դիւցանաբանութիւն *s.* epopee.
 Դիւցանաբար *ad.* heroically.
 Դիւցանական *a.* heroic; epic.
 Դիւցանային, -ազնայեալ, -ազնեալ, -ազնեայ *a.* that is become a hero, heroic.
 Դիւցաներգակ *a.* epic.
 Դիւցաներգութիւն *s.* epopee.
 Դիւցանութիւն *s.* heroism.
 Դիւցանուհի *sf.* heroine.
 Դիւցանառն *a.* deified, placed in the number of heroes or gods; heroic.
 Դիւցանեւար *a.* excessively devoted to idolatry.
 Դիւցանիւն *a.* of idols, of gods.
 Դիւցանաւար *a.* sacrificer to idols.
 Դիւցանաւարութիւն *s.* apotheosis, deification.
 Դիւցակրօն *a.* idolatrous.

Դիւցամուլ, -սլաւոյ S. Դիւցամուլ, etc.
Դիւցընկէց լէսան, բարձունք s.
Olympus.

Դիւք, դիւք s. pl. divinity, false god;
idol; կարգէլ ընդ դիւս. to deify, to
place in the number of gods; դաշտային
-, the rural gods.

Դիւմ or Դիւմ, աջայ or յի տո. to
discontinue, to cease.

Դիւլին, Դիւլին S. Դիւլին. [trivet.

Դիւլունք երեքոսնեանք s. tripod;

Դիւլ or Դիւլ s. kidney-bean.

Դիւսի, եկաց s. fortress, dungeon,
fort; redoubt.

Դիւրք s. shivering, shudder, horror.

Դիւրդեմ, Դիւրդեմ, եջի տո. to shake;
to move, to shake off, to agitate; to
raise commotions in a state.

Դիւրդիմ S. Դիւրդիմ.

Դիւրդուն S. Դիւրդուն.

Դիւրդեցունեմ, Դիւրդեցունեմ
S. Դիւրդեմ. [to be agitated.

Դիւրդիմ, եջայ տո. to shake, to stir,

Դիւրդիւն, Դիւրդիւն s. shock, concus-
sion, agitation; disturbance.

Դիւսի, աջ s. tail of a sheep.

Դիւն իրի conj. therefore, for that
cause, on account of.

Դիւսեր, աջ s. muscle.

Դիւսերային u. muscular.

Դիւսիւն S. Թիւսիւն.

Դիւսանք s. pl. wave, billow: contest,
contrariety.

Դիւսնուն S. Դիւսնուն.

Դիւսույ a. trembling, moveable.

Դիւսեմ, եջի տո. to make a noise;
to murmur, to grumble: S. Հիւսեմ.

Դիւսեմ, եգի տո. to lay, to set, to put,
to place; to constitute, to found, to
establish; to apply; - ի վերայ, to
impose; to put on; - ընդ մէջ, to inter-
pose; վերստին -, to reinstate; անուն -,
to give a name, to name; մարտ -, to
make war; պատիւ -, to honour, to
show honour and respect; - զունին,
to obey; - արծաթ ի շահ, to place
money, to invest; - գիրս, to compose
books; - ի սրտի, to think; - առաջի, to
propose; - զանձն ի ձեռն, - զոգի ի
բռն, to expose ones' life; to dedicate
one's self; - յապահանութիւն, to
destroy; մեղս -, միտս ինչ or բաղադր
վերայ -, to blame; to accuse, to im-
pute; - բանս, բան - ընդ ումք, to
agree, to come to an understanding;
to promise, to make an appointment;

վերս -, վերս ի վերայ -, to wound; -
ի դպրոց, to send to a boarding-
school; - զոգ ի նախապիսն ազգաց, to
make one the shame or laughing-stock
of nations; ի պահ -, to reserve, to
put by; խորհուրդ յանձն -, to take a
resolution or decision; պատուէր -,
to give orders, to command; - առ մի-
մեանս, ընդգէմմիմեանց, to compare, to
confront; ընդգէմ բանս -, to speak a-
gainst, to contradict, to oppose; ձայն
զինի - ուրուք, to cry after some one, to
call; կեանս և մահ - ընդ ումք, to agree
to live or die together; քիչեր ախ -,
to turn night into day; քայլ - ի գնալ,
to begin to walk; եգի զքեզ յազգս, I
will make thee a father to nations;
եգի զքեզ յանապատ, I will turn
thee into a desert; սուր ի վերայ
երես կոտորել, to condemn to be
shot; (to put to the sword); Հանգըս-
տեան և դիւր կենաց - զանձն, to abandon
one's self to dissipation; դարձանս,
Թշնաման -, to outrage, to offend, to
insult; ասպատակ -, to ravage with
troops; արշաւանս -, to make inroads;
to plunder; երկիւզ մահու - ի վերայ,
to threaten with death; ալալակ -,
to cry; ալալար -, to weep; - առ լիմք,
to add, to subjoin; - զանձն ուրուք,
to kill some one, to slay.

Դիւմ, եգայ տո. to place one's self;
to become; եգաւ դուռն, the door was
shut; եգաւ զլծագ, he crowned him-
self.

Դիւսեմ S. Դիւսեմ.

Դիւսայ, եջ sf. queen, empress,
princess.

Դիւսայեւերայ a. like a queen.

Դիւսայահաւ s. wood-hen, water-
quail. [queen.

Դիւսայութիւն s. dignity, state of a

Դիւսայ S. Դիւսայ.

Դիւս, խիւն s. mill-hopper.

Դիւ, ի s. tremor, trembling, shi-
vering, fear; զ-ի հարկանիւ, to tremble;
ի -ի եւ յերերի կալ, to shake, to stir,
to shudder; ի -ի կացուցանել, to cause
to tremble.

Դիւսամ, աջայ or աջի տո. to totter,
to stagger; to tremble; to start; to
shudder; to quake, to shiver.

Դիւսանի. զ- հարկանիւ, to tremble.

Դիւսացուցանեմ, ուցի տո. to shake,
to push, to move; to astonish; to cause
to tremble, to agitate.

Դիւսացուցիւ a. which frightens; tre-
mendous, frightful, terrible, horrible.
Դիւսալ, Դիւսալ a. vacillating, trem-
bling, staggering, reeling.

Դիւսալագին ad. in trembling.

Դիւսալամ, - զեմ, եջի տո. to vacillate,
to totter, to waver; to shudder.

Դիւսալոս, - զուն S. Դիւսալո.

Դիւսալոս s. vacillation, staggering;
ast. nutation.

Դիւսալութիւն, Դիւսալութիւն s. trepidation;
start; shudder, horror; convulsive
motion; whim; shiver, shivering; ի
զոգման ընդ, կալ, զգողման հարկանիւ,
to tremble; աչիւ և դիւսալութեամբ, with
fear and trembling; եմուտ - յոսկերս
իմ, (the shudder penetrated to my
bones); I trembled with fright, I shud-
dered with fear; - կալ ի բէն զերինս,
at thy presence the mountains will
tremble; - երկրի, earth-quake.

Դիւս, Դիւսի խեթ s. shell-lac; sealing
wax.

Դիւսի a. very little, exiguous; small;
frivolous, light; - ինչ, very little;
pinch, drop.

Դիւսիւսագիւտ a. rare.

Դիւս, դուլից s. pail; tub; - կաթի,
churn; S. Խիւսի.

Դիւս, դուրիս pron. this, that; same.

Դիւս, Դիւս ինչ S. Դիւս, Դիւս.

Դիւսագունակ S. Դիւսագուն.

Դիւսագիւտ ad. as much as.

Դիւսագիւտ ad. so, in such a manner.

Դիւսալութիւն a. ad. such; in such a
manner.

Դիւս, եջ s. tunny: loaf; biscuit; -
յալեալ, pickled tunny.

Դիւսալ s. jelly. [bushel.

Դիւսակ, աջ s. jar, pitcher; half a

Դիւսալութիւն, եջայ տո. to languish, to
grow weak, to die of hunger.

Դիւս, ըս pron. thou, thee; ի բէն,
from, by or of thee; thyself; զբէն,
upon thee; of thee.

Դիւսար, աջ s. cattle.

Դիւսալ S. Թիւսակ.

Դիւսալաւանեմ, եջի տո. to make a
short discourse.

Դիւսալաւեայ, բէից a. little, very
little, moderate, small, light, thin.

Դիւս, ից a. barbarous; savage.

Դիւս s. cessation, intermission,
pause, relaxation, truce; - եւ դադար
ընդ, to cease; - եւ պատուէր տալ, to
permit; to give directions; to order,

to bid, to command; to exhort; - տալ,
to cause to cease; to give rest, to re-
pose; - առնել, to halt; to pause; -
առնուլ, to cease, to break off, to take
rest or relaxation, to stop; - զինուց,
armistice, truce.

Դիւսան s. beam.

Դիւս, դմոյ s. catarrh; S. Հարբուլի.

Դիւս, - ինչ S. Դիւս; - ուրեք, sel-
dom, rarely.

Դիւս S. Դիւս.

Դիւսի հասիկ s. kidney-bean.

Դիւսի s. chin.

Դիւսայ s. coat, dress.

Դիւսէճ s. heat-cock: venison.

Դիւս, դրանց, Դիւս, դրաց s. door,
entrance; sluice; - մեծ, portal; - or
- արբուլի, the Ottoman or Sublime
Port; the Court; դրան մարդիկ, the
courtiers; դրան երեց, almoner, cha-
plain; արտաքին դրանք, porch, por-
tico; դրանց ի դուրս, դրանի ի -, from
door to door; դրաց փակելովք, with
closed doors; դուրք դրան, the street
door, the gate, portal; ի դուրս, out; ի
դուրս մերձեալ, եկեալ, հասեալ, im-
pending, very near; առ դուրս մահու,
at death's door; դրանք դիտոյ, the
gates of Hell.

Դիւսար, դստեր, աջ sf. daughter,
girl; - եղբոր or քեռն, niece; - որդւոյ or
դստեր, grand daughter; դստերք քա-
ղաքի, villages, suburbs; - Սինի, the
old and new church; - վերին Սինի,
the church triumphant.

Դիւսարիկ S. Դիւսարիկ.

Դիւս, դրոյ or դրի s. carpenter's
tool, plane; auger; - պայտառաց, but-
teris, horse-picker.

Դիւսան, դրան s. potter's wheel.

Դիւս, դրաց S. Դիւս.

Դիւս, դրսի s. duke; general, chief.

Դիւսեմ, եջի տո. to tap, to stamp with
the foot. [feet.

Դիւսիւն, Դիւսիւն s. stamping of

Դիւս, դպրաց s. lecturer; scholar,
one brought up at a seminary; tran-
scriber; notary; scribe, copyist; ար-
քունի or յիշատակաց -, chancellor;
հրովարտակաց -, secretary of State.

Դիւսանոց S. Դիւսանոց.

Դիւսապետ, աջ s. protonotary;
chancellor; chief lecturer.

Դիւսատուն, Դիւսոց, աջ s. school;
college; տալ (զգ) ի -, to send to a
boarding-school.

Դպրոցական *a.* school; of a scholar, of a school-boy.

Դպրոցակից *s.* school-fellow.

Դպրութիւն *s.* office of notary; literature, letters; book, register; lecture, study; order of lecturers; պր առանց դպրութեան, an idiot, ignorant, unlettered, illiterate person; գեղեցիկ լը, the belles lettres, or polite literature.

Դռնակ, այ *s.* wicket; door of a carriage, etc.

Դռնահար *s.* knocker of a door.

Դռնապահ, Դռնապան, այ *s.* porter, usher, door-keeper.

Դռնապանութիւն *s.* porter's office or employment.

Դռնապանուհի *sf.* portress.

Դռնափակ, այ *s.* latch, small bolt; lock, bar.

Դռնեղակ *s.* the vena portæ.

Դռնչեմ, եջի, Դռնչեցուցանեմ, ուջի *va.* to make ring, to resound, to toll, to ring.

Դռնչիմ, եջայ *vn.* to toll, to ring; Դռնչին ականջիմ, my ears tingle.

Դռնչիւն *s.* tinkling, ringing in the ears.

Դռոյթ *S.* Դռոյթ.

Դռոհ or Դռոյթ մամ *S.* Դռոհ մամ.

Դստերգիր *sf.* adopted daughter.

Դստիկոն, այ *s.* story, floor.

Դստրիկ *sf.* a little girl.

Դսրով *s.* blame, reprehension; - առ-նել, to blame; - լինել, to be blamed.

Դսրովանք *S.* Դսրով.

Դսրովեմ, եջի *va.* to blame, to condemn, to reprove.

Դսրովելի *a.* blamable, condemnable.

Դսրովիչ *a.* contemner, blamer.

Դսրովութիւն, Դսրովումն *S.* Դսրով. Դրազմէ, Դրազմայ *s.* drachm, dram; penny.

Դրազարկու *s.* that knocks at a door.

Դրախա, ից, այ *s.* paradise; garden, orchard; - Կորուսեալ, Paradise Lost.

Դրախառնա *s.* bird of paradise.

Դրախառնուն *a.* grown or born in paradise, in the garden.

Դրախառնան *s.* gardener.

Դրական *a.* positive.

Դրականաբար, -սէս, -օրէն *ad.* positively.

Դրակից *a. s.* neighbour; that resides near, that dwells in the neighbourhood.

Դրակոնդիկոն *s. bot.* dragon's wort, grass plantain; *S.* Ծառաշարիւն, Նուխ:

Դրակցութիւն *s.* neighbourhood.

Դրամ, ոց *s.* drachm; coin, money; penny; -ովք վճարել, to pay ready cash; - հասանել, հարկանել, կոփել, գրել, to coin, to make money.

Դրամագէտ *s.* numismatist.

Դրամագիտական *a.* numismatic.

Դրամագիտութիւն *s.* numismatics.

Դրամադրութիւն *s.* funds, capital.

Դրամագործութիւն *s.* act of coining money.

Դրամագրութիւն *s.* numismatography.

Դրամաթուղթ *s.* bill of exchange; banknote, bankbill.

Դրամաժողով *a.* that amasses money; collector, gatherer; tributary; *s.* collection; - առնել, լինել, to collect money. [nummery.

Դրամական *a.* numismatic; pecuniary;

Դրամակէս *s.* half-penny; half a drachm; two pence half-penny.

Դրամակշիւն *s.* drachm, penny.

Դրամակոփ, ից *s.* forger, counterfeit.

Դրամահատ *s.* minter, coiner, money-

Դրամահատութիւն *s.* coining, minting of money.

Դրամանոց *s.* money-box or -case; bank.

Դրամաշահ *s.* agio.

Դրամատէր *s.* capitalist.

Դրամափոխ *s.* money-changer.

Դրամափոխութիւն *s.* change; exchange.

Դրամափորձ *s.* assayer. [money.

Դրամեմ, եջի *va.* to buy or farm for Դրանդ, ից, Դրանդի, դեաց *s.* jamb, threshold; door-posts; portal, entry.

Դրանիկ, նկաց *s.* courtier.

Դրանի *a. s.* beggar, that begs from door to door.

Դրասանդ *s.* festoon.

Դրասանդեմ, եջի *va.* to festoon; to work in festoons.

Դրաստ *S.* Դրախտ, Դրաստան.

Դրացի, ցւոյ, ցեաց *a. s.* neighbour.

Դրացութիւն *s.* neighbourhood.

Դրաբնայ *S.* Դրազմէ.

Դրգալ, ի *s.* spoon; - մի, spoonful; խորովիք -ի, bowl of a spoon.

Դրդեմ, եջի, Դրդեցուցանեմ, ուջի *va.* to incite, to solicit, to instigate, to induce, to raise. [citer.

Դրդիչ *a. s.* abettor, instigator, ex-

Դրդնիւն *S.* Դրդնիւն.

Դրդուալեմ *vn.* to stammer, to lisp.

Դրդուեմ, եջի, Դրդուեցուցանեմ, ուջի *va.* to shake, to stagger, to move, to agitate, to excite.

Դրդուիմ, եջայ *vp.* to stagger, to move, to stir.

Դրդումն, Դրդումն *s.* suggestion, instigation.

Դրդիւն, Դրդումն *s.* prattle, chattering, chit-chat.

Դրժանք *s.* infringement, contravention, faithlessness. [contravene.

Դրժեմ, եջի *va.* to fail, to infringe, to Դրժող *s.* violator, transgressor; *a.* faithless. [S. Դրժանք.

Դրժողութիւն, Դրժութիւն, Դրժումն Դրժիչ *s.* talisman, amulet.

Դրնդեմ, եջի *vn.* to tap, to stamp with the feet; to toll. [tinkling.

Դրնդիւն *s.* stamping with the feet; Դրոյլ *s.* porter, usher.

Դրոյսք *s.* hair-band.

Դրոյմ, ից or այ *s.* character, mark, print, note, impression, stamp; seal; bodkin; blemish; confirmation.

Դրոյմաձ *s.* medal.

Դրոյմաւոր *a.* marked.

Դրոյմեմ, եջի *va.* to print, to mark, to stamp, to decipher, to register; to seal; to confirm; - խաբանաւ, to mark with a hot iron.

Դրուագ, այ *s.* incrustation; sculpture; ceiling, wainscoting; thin plate of metal; emblem; well finished work.

Դրուագական *a.* emblematic.

Դրուագեմ, եջի *va.* to incrust; to sculpture; to eel; to wainscot; to ornament, to embellish, to plaster.

Դրուագիչ *s.* veneerer; plater.

Դրուաւ, ից *s.* eulogy, praise.

Դրուաւեմ, եջի *va.* to praise, to give praises, to celebrate.

Դրուաւութիւն, Դրուաւումն *S.* Դրուաւ. Դրուչ *S.* Դռոյթ.

Դրութիւն *s.* act of putting or laying down; place, position, posture, situation; system; theme, thesis.

Դրութ *S.* Դրժանք.

Դրութ, Դրութան *S.* Դրժող.

Դրսով, etc. Դսրով, etc.

Դրօշ, ուց or ից *s.* banner, ensign, flag, standard; gonfalon: idol, statue; -ս արձակել, to hoist a flag; իջուցանել, to lower the flag, to strike one's colours. [ture.

Դրօշագործութիւն *s.* statuary, sculpture.

Դրօշած *S.* Դրօշեալ.

Դրօշակ, այ *s.* hem, skirt; streamer, pennant; flag; banner, ensign, standard, colour; *S.* Դրօշ.

Դրօշակիր, կրաց *s.* ensign, standard-bearer; gonfalon-bearer; banneret.

Դրօշաւոր *a.* banneret; ensign.

Դրօշեալ, երոց *s.* sculpture, image, idol, statue; - գիրք նուիրականք, hieroglyphics. [images.

Դրօշեմ, եջի *va.* to sculpture, to make Դրօշուած, ոց *s.* sculpture, image.

Դքսական *a.* ducal.

Դքսութիւն *s.* duchy, dukedom.

Դքսուհի *sf.* duchess.

Դօդօշ *s.* toad; stellion (lizard).

Դօշ *S.* Դոյլ.

Ե

Ե (*yélch*) *էջ s.* the fifth letter of the alphabet and the second of the vowels. It is sometimes used for, or confounded with the letters *է, ի, ա*; for example; երէց, երէց; երէ, երէ; իւլ, եւլ; ալլ, ալլ; աղբեր; աղբերաւան, աղբերաւան; եղինձ, ալինձ; *է, է, five; fifth.*

Եաւթն, etc. *S.* Եօթն, etc.

Եբենագործ, այ *s.* cabinet-maker.

Եբենագործութիւն *s.* cabinet-work.

Եբենեայ *a.* ebony.

Եբենոս, ի *s.* ebony; ebony; ebony-tree.

Եբիճալ, ի *s.* hooded cloak.

Եբրայական *a.* hebrew; - բարբառ, hebrew, the hebrew language; - ոճ, hebraism, hebrew idiom.

Եբրայաբէտ *s.* hebraist.

Եբրայեցեան *ad.* in hebrew, in the hebrew language.

Եբրայեցի, ցւաց *s. ad.* jew; hebrew; -ք, the Hebrews, the Jews.

Եգիպտական *a.* egyptian, of Egypt.

Եգիպտականործան *a.* that has destroyed or ruined Egypt.

Եգիպտական *s.* maize, Indian corn or wheat: buck-wheat.
 Եգիպտական *s.* turkey-cock: ibis.
 Եգիպտացի *s.* egyptian alphabet, or life of the holy fathers of Egypt.
 Եգիպտացի, *գույն* *s.* a. egyptian.
 Եգիպտացորենի *S.* Եգիպտական.
 Եգիպտուհի *sf.* egyptian woman.
 Եգիս, *ի* *s.* ægis, shield.
 Եդեն, *այ* *s.* Eden; the terrestrial paradise.
 Եդենաբուն, -ծին *a.* that has its origin in Eden, born or produced in Eden.
 Եդենական, -ման *a.* of Eden.
 Եդենահիւս *a.* composed of the flowers of Eden; of choice flowers.
 Եդենատունիկ *a.* planted or placed in Eden.
 Եզ, *ոյ* *a.* one, alone. [alone.
 Եզաբան *a.* unanimous: that speaks
 Եզաբանութիւն *s.* soliloquy.
 Եզաբար *ad.* solely, only.
 Եզաբուն *a.* sole, only, even.
 Եզախմբում, *եցի* *va.* to assemble, to unite.
 Եզակ, *այ* *a.* one, sole, only; *s.* unity.
 Եզական, *այ* *a.* gr. singular.
 Եզականապէս *ad.* singularly.
 Եզականութիւն *s.* singularity.
 Եզակի *a.* gr. singular; *s.* singular number; *ad.* singularly.
 Եզաձայն *a.* of one voice only; unanimous.
 Եզաձի *s.* a cavalier, rider, horseman; *ad.* with a single horse: small boat.
 Եզանամ, *ացայ* *vn.* to assemble, to be united.
 Եզանած *s.* enthymeme.
 Եզերանամ, *ացայ*, *եզերեմ*, *եցի*, *եզերիմ*, *եցայ* *vn.* to terminate, to finish; to confine.
 Եզերումն *s.* end, term.
 Եզերութիւն, *աից* *s.* pl. confines, limits, boundaries; horizon.
 Եզն, *զին*, *զանց* *s.* ox; *ast.* Taurus; *եզին* *ադի* *bot.* mullein; *եզին* *աչք* *bot.* camomile; *S.* Եզնակն.
 Եզնադի *s.* bot. mullein, shepherd's club.
 Եզնադեզու *s.* bugloss, ox-tongue.
 Եզնալուծ *s.* team, yoke.
 Եզնակ *s.* calf; Աստուծոյ -, *սակի* -, cockchafer, may-bug.
 Եզնակն *s.* chasselas. [couple.
 Եզնամուկ *or* մուկ *s.* a couple of oxen;

Եզնանոց, Եզնոց, *այ* *s.* ox-stall.
 Եզնավար, Եզնու, Եզող *s.* cow-herd; ploughman; Եզող, *ast.* Bootes.
 Եզնաբաղց *s.* bulimy.
 Եզը, *եզերք*, *բայ* *s.* border, extremity, end; limit; term; shore; edge; - *ունել*, *յ* - *եզնել*, to end, to terminate.
 Եզրածիրանի *s.* prætexta (a long white robe fringed with purple).
 Եզրակացութիւն *s.* conclusion; result; epilogue.
 Եզրակացուցանեմ, *ուցի* *va.* to conclude, to infer.
 Եզրացուցանեմ, *ուցի* *va.* to conclude, to terminate.
 Եզրացուցիչ *a.* conclusive.
 Եզրեղի *s.* lanrel; *եզրեղոյ* *պտուղ*, laurel's berry.
 Եթեր, *այ* *s.* ether; heaven; *chim.* ether; - *ծծմբական*, sulphuric -; - *բաշակական*, empyreumatic acetic spirit.
 Եթերականաց, *կան*, *ձեմ*, *յին*, *նման*, *ընթաց* *a.* ethereal, aerial; celestial.
 Եթերածին *s.* chim. ethyle.
 Եթէ *conj.* if; provided, on condition; perhaps; be it so; - *սիրէք զիս*, if you love me; - *ասենք եւ*, if you be told; - *արասցէ եւ* - *ոչ*, whether he do it or not; - *եցէ*, whether; perhaps; - *ոչ*, save, if not, except; unless.
 Եթիայ *or* Եթիւայ, *այց* *or* *այ* *s.* plungeon. [thiopian.
 Եթիւկացի, Եթիւկացի *a.* *s.* E-
 իլ *S.* Ելք; - *ի* *ալաք*, means, expedient; - *ի* *աղազս* *գտանել*, to devise, to find means, to remedy; *ոչ էր նոցա ոչ եւ ոչ մուտ*, they could not neither get out nor in; *ոչ գիտեմ զ* - *եւ զմուտ իմ*, I do not know how to act.
 Ել, *ելոյ*, *լով* *S.* Եմ.
 Ելաք *or* Ելակ, *այ* *s.* straw-berry; arbutus-berry; *սունի* - *ի*, straw-berry-plant.
 Ելամուտ, *սք* *s.* place through which one goes and enters.
 Ելանելի *s.* ladder, scale; stairs, stair-case; *a.* of going out or going up; - *չըմանակաւ*, a round stair-case.
 Ելանեմ, *ելի* *vn.* to go out, to go from the inside to the outside; to ascend, to go to a higher place; to be born, to take rise, to be produced, to proceed, to emanate, to flow from, to derive; to attain, to arrive; to agree, to be proper and suitable; to surmount, to

surpass, to go beyond, to overflow, to advance; to stray; *Ելանէ արեգակն*, the sun rises or begins to appear on the horizon; - *ի վեր* *or* *ի վերայ*, to reascend; to leap over, to cross; to gush out; - *աջալայի ի վերայ մարդին*, to tread the hen; - *ի վերայ մասակի*, to cover a mare, a bitch; - *ի ցամաք*, to disembark; - *յորջոյ*, to dislodge; - *զմիմամբ*, to concur; to snrpass; *յորւոյ* -, to sigh; *ի գլուխ*, *ի լուսն* -, to be ended, finished; - *ի կենաց*, *ի կենցաղոյս*, to make one's exit from this world, to depart this life, to die, to deace; to become defunct; - *ի հիւանդութենէ*, to recover; - *ընդ սուր*, *զէնս*, to commit suicide, to run one's self through with a sword; *ի սլասիւ* -, to exalt or raise one's self to honour; - *յանկողինս ուրուք*, to commit adultery; to seduce; *անմասն*, *գաւառիկ* -, to have no part, to be exclud-
 ed; - *զհետ ուրուք*, to pursue, to give chase; *յաչաց* -, to render one's self hateful or odious, to fall in disgrace; - *բատ չափ*, to pass beyond, to exceed; - *կուսին բատ չափ*, to pass the flower of her youth; - *բատ ձեռն*, *ընդ իշխաւ*, *նուրիւն ուրուք*, to revolt, to rebel, to rise up against; - *բատ քաղաքն*, *բատ գուռն քաղաքն*, to leave the city; - *ի նաւ*, to embark; - *ի կառս*, *ի ձի*, to mount in carriage, on horseback; - *ընդ առաջ*, to meet, to go out to meet; - *ի պատերազմ*, to go to battle; *ի յորս* -, to go hunting; - *յանկողինս մահաց*, to go to bed; *ընդ հակառակս* -, to oppose one's self to, to resist; - *ընդ ինչ*, to occupy one's self, to dedicate one's self to; *ի չարեաց ի չարիս ելին*, from one perverseness they passed to another; *յայլոց յայլ ճառս* -, to pass from one subject of discourse to another; *ընդ գին* -, to buy, to traffic; - *ի սիրս*, to think, to conceive an idea; to hope; *զարդարել եւ ընդ ոսկի* -, to clothe or adorn one's self with golden apparel; - *իմք յայդ*, to remain, to rest over for the next day; - *յաջողութեան գործոյն ի ձեռս ուրուք*, to progress, to succeed, to promote an affair by another person's means; *օրհնեալ լիցիս դու յեւ ի մասնեւ քում*, (blessed be thy going out and coming in), God be with you, good luck to you.
 Ելեկարագէտ *s.* electroscope.

Ելեկարածագէ, -ծայլք *s.* phys. electro-
 trode.
 Ելեկարական *a.* electric; - *մեքենայ* -, machine: - *ցնցումն* -, shock.
 Ելեկարականութիւն *s.* electricity.
 Ելեկարակիր *s.* electrophorus.
 Ելեկարամագնիս *s.* electro-magnet.
 Ելեկարամագնիսական *a.* electro-magnetic.
 Ելեկարամագնիսութիւն *s.* electro-magnetism.
 Ելեկարանամ, *ացայ* *vp.* to become electric, electrified.
 Ելեկարաչափ *s.* electrometer.
 Ելեկարացուցանեմ, *ուցի* *va.* to elect-
 rify.
 Ելեկարացուցիչ *s.* electrifier.
 Ելեկարոն *s.* yellow amber.
 Ելեկարութիւն *S.* Ելեկարականութիւն.
 Ելեւել, - *ս* *անեմ*, to concur, to vie with, to emulate; to surpass; - *ս* *զմիմամբ* *անեմով*, with emulation, vying with each other, in concurrence; *ճառ զճառեց* - *արարից*, I will pass from one subject to another.
 Ելեւելք, զլեւելիս *s.* act of ascending and descending; undulation, wavy motion; *mus.* gamut, scales; - *ս* *անեւել*, to go up and down; to swing, to undulate, to wave; - *ձայնից*, *երգոց*, modulation, cadence, trill, quaver, tune.
 Ելեմուտք, մուկ *s.* act of going out and in; expenditure and income; vestige, foot-step, trace; *զ* - *երկրիս եկեալ էք ահա նեւ*, to spy the nakedness of the land you are come.
 Ելեփանդական *a.* belonging to elephantiasis; affected with elephantiasis; - *ախա*, *բորոսութիւն*, elephantiasis.
 Ելլողական *a.* that belongs to Greece; Grecian, Greek.
 Ելլեհական *a.* philhellenist, philhel-
 lene, philhellenic.
 Ելլեհացի *a.* *s.* Greek.
 Ելլոյ, *այ* *a.* that which comes out of, which proceeds from.
 Ելլութիւն *s.* proceeding, emanation.
 Ելլազակ, *այ* *s.* highwayman, robber, bandit, vagabond.
 Ելլազակաբար *ad.* highwayman-like.
 Ելլազակից *s.* companion of a high-
 wayman, of a robber. [bery.
 Ելլազակութիւն *s.* depredation, rob-
 Ելլազանեմ, *զի* *va.* to extract; to

produce; - զբաղակրտի արմատ *math.* to extract the square root.

Ելուզումն *s.* shoot, sprout, production; extraction; - արմատաց *math.* evolution.

Ելութիւն *s.* being, existence.

Ելումն *s.* proceeding, emanation, birth, emission.

Ելումունտ *S.* Ելումունտը.

Ելունդն, լնդան *s.* carbuncle, boil; pimple, blister, bubo, malignant tumour; - Ելանել, հանել լանթն, to form a gathering under the arm-pits; - քանդակաց, alto-relievo.

Ելի, ելից *s. pl.* elevation, ascension; act of going up; gushing out; issue, exit; proceeding, emanation, birth, production; end, term; effect, event, success; resort, resource; the east, sun-rise; disbursement, current expenses; death, decease; opening, aperture, market; excrement; - հարկից, means, expedient; - ճանապարհի, the turning of the street; - Ի կենաց, յաշխարհէ, decease; - ձախողակ, յաջողակ, disaster; success; - Գիւրգէնից, Exodus; զեւ իրաց գտանել, իմանալ, հնարել, խորհել, յարգարել, to devise, to find means, to remedy; յեւ արեւու, առաւօտու, at sun-rise, at day-break, at dawn; յեւ գարնանց, towards the end of spring; եւ Ի մտի գնել, to bethink one's self, to reflect, to exercise one's ingenuity, to find a means; առ ելիւք սահմանաց նոցա, at their bounds, limits, confines; յարեւմտից Ի յեւ արեւու, յեկից մինչեւ Ի մուտս, from east to west; եկաց նա զհազար ամաց եւս, he lived a thousand years; յեւս պիտոյիցն է, he is in the privy; ուղիւ - *ast.* right ascension.

Եկ *s.* act of coming, arrival.

Եկ, աչ *s. a.* alien, foreigner; external; - ք, income; Ի վերայ - ք, accident, misfortune.

Եկ, - բեր! - գու! *int.* come on!

Եկակոյ *a.* summoned, cited; - առ նեւ, to summon, to cite, to go to law.

Եկամունտ, մոկից or աչ *s. a.* revenue, income, settled income, annuity, interest, rent; proselyte, neophyte; foreign, extrinsic, exotic, false; - ք արբունի, finances; - տարեկան, revenue, annual income; ստանալ զ-ն, to receive one's income.

Եկաւոր, աչ *a.* that comes, foreign.

Եկաւորեմ, եցի, Եկաւորեմ, եցայ *vn.* to come. [arrival.

Եկաւորութիւն, Եկելութիւն *s.* coming, Եկելեցախորան *s.* field or camp-chapel.

Եկելեցական *a.* ecclesiastic, belonging to the church; *s.* ecclesiastic, clergyman.

Եկելեցականութիւն *s.* clericalism; holy orders; Եկելութիւն, to abandon the career or state of a clergyman, to throw off the surplice or the cowl.

Եկելեցականացում or կողոպուտ *a.* sacrilegious, despoiler of the Church.

Եկելեցանամ, աչայ *vn.* to assemble, to be convoked.

Եկելեցապաշ, պան *S.* Եկելեցապան.

Եկելեցապատում մատենագիր *s.* historian of the Church, ecclesiastic historian.

Եկելեցացուցանեմ, ուցի *va.* to assemble, to convoke.

Եկելեցական *S.* Եկելեցական.

Եկելեցի, ցւոյ, ցեաց *s.* church, assembly of the faithful; temple consecrated to God; assembly; զինուորեալ - *the church militant*; յալութեան - *the church triumphant*.

Եկելեցական, աչ *s.* church-warden; patron of a church; sacrist.

Եկելեցականութիւն *s.* office of church-warden; office of patron of a church, of a sacrist. [of a church.

Եկելեցորհնէք, նեաց *s.* consecration Եկելեցապատեալ *s.* Ecclesiastes or the Preacher; Ecclesiasticus (book).

Եկեան *s.* thistle; chard.

Եհ, եհ *int.* oh!

Ել *S.* Իւլ.

Ելագ, աչ *s.* way; means.

Ելական, աչ *a.* created, made.

Ելականապէս *ad.* with creation; like a created being.

Ելականացուցանեմ, ուցի *va.* to create, to cause to exist.

Ելաման *s.* cruet, vial for oil.

Ելան, աչ *s.* fork, pitch-fork.

Ելանակ, աչ *s.* mode, modification; form, formule, make, manner, way; sort, kind, quality, condition, conduct; means, expedient; turn, trick; *mus.* air, tone, modulation; time, measure; *gr.* mood; - տարւոյ, season; անգործ - *dead season*.

Ելանակաւոր *a.* harmonious.

Ելանակաւորեմ, եցի *va.* to modify.

Ելանակաւորումն *s.* modification.

Ելանակեմ, եցի *va.* to sing harmoniously.

Ելանեմ, եղե or եղայ *vn.* to be, to become, to be created; to happen; - ուրեք, to sojourn; - ընդ կնոջ, to know a woman; Եղեցի լոյս եւ Եղեւ լոյս, let there be light! and there was light; Եղեցի or Եղեցի Եղեցի, amen, so be it, be it so; մի Եղեցի, God forbid!

Ելանութիւն *s.* creation; being, creature.

Ելար, աչ *sf.* spouse, wife.

Ելարամար *S.* Ելարամար.

Ելարկեմ, եցի *va.* to anoint, to oil.

Ելարյր, բոր, բարց *s.* brother; մեծ, աւագ, երէց - *eldest*; կրտսեր - *youngest*; - հօր or մօր, uncle; աշխատար - *lay*; - Ի Քրիստոս, - *in Christ-Jesus*.

Ելարյրաբար *ad.* fraternally, brotherly; - կեալ ընդ միմեան, to live together like brothers.

Ելարյրագիր, գրի *s.* adopted brother.

Ելարյրադու, զրու *S.* Ելարյրապան.

Ելարյրական *a.* fraternal. [ber.

Ելարյրակից *s.* fellow, fellow-member.

Ելարյրակցութիւն *s.* fraternity, brotherhood; fellowship. [member.

Ելարյրանամ, աչայ *vn.* to be fellow-member.

Ելարյրանոց *s.* monastery.

Ելարյրասէր, սիրաց *a.* that loves his brother. [deceives his brother.

Ելարյրասպան *a.* fratricide, that

Ելարյրասպանութիւն *s.* fratricide, murder of a brother. [brother.

Ելարյրասեպ *a.* that hates his

Ելարյրասեպութիւն *s.* hatred, ill will towards a brother. [hood.

Ելարյրութիւն *s.* fraternity; brother-

Ելարյրութիւն *s.* charity, brotherly love.

Ելարոս *s. bot.* hellebore.

Ելարորդեակ, եկաց, Ելարորդի, զւոց or դեաց *s.* son of a brother; nephew.

Ելեման, դեման *s.* hoar-frost, rime, frost; լնանել եղեման, to drizzle.

Ելեբորոս *S.* Ելեբորոս.

Ելեգնաբնակ, աչ *a.* dwelling in places planted with reeds or canes.

Ելեգնախոռնկ *s.* sweet calamus.

Ելեգնախոռնիկ *s.* heap of broken canes.

Ելեգնաձեւ *a.* in the form of a cane.

Ելեգնաշմբ, պուրակ *s.* reedy fen; place planted with canes.

Ելեգնացուլ *s.* walking stick, cane.

Ելեգնափող *s.* pipe, flute.

Ելեգնափրփուր *s.* species of aquatic vegetation found in stagnant pools.

Ելեգնեայ *a.* made of cane; - գաւաղան, cane, stick made of cane.

Ելեգնիկ *s.* small cane.

Ելեգնուլ *a.* reedy; *s.* reedy fen.

Ելելութիւն *S.* Ելանութիւն.

Ելեմախառն *a.* loaded with hoar frost, frosty. [drizzling rain.

Ելեմախար *a.* drizzled, spoilt by

Ելեմապատ *a.* covered with drizzling rain.

Ելեմարկու *a.* that casts, produces drizzling rain.

Ելեգնաբար *S.* Ելեգնաբար.

Ելեռն, ռան or ռան, երանք or ելեք *s.* rascality, offence, misdeed, malice, crime, wickedness, fatality; catastrophe; - անկեղեմանալ, to commit a crime; - գտանել, to experience misfortune, losses; to risk, to be in danger. [ed, rascally.

Ելեռնագործ, աչ *a.* flagitious, wicked, crime, wickedness, fatality; catastrophe; - անկեղեմանալ, to commit a crime; - գտանել, to experience misfortune, losses; to risk, to be in danger. [ed, rascally.

Ելեռնագործութիւն *s.* villany, wickedness, heinous crime.

Ելեռնական, յին, -ւոր *a.* flagitious, wicked, rascally; bad, malicious; enormous, atrocious.

Ելեռնութիւն *s.* rascality, wickedness.

Ելեր, Ելերք, բուրք *s.* complaint, lamentation; tragedy.

Ելերական *a.* mournful, dismal, dreary; lamentable, plaintive; tragic; - կատակերգութիւն, tragi-comedy; - վախճան, մահ, tragic end or death; - տեսիլ, tragic, sad spectacle, tragedy.

Ելերամար *sf.* weeper, mourner.

Ելերգ, Ելերգակ, աչ *s.* wild lettuce; succory, endive.

Ելերգակ, -գական *a.* elegiac.

Ելերգուլ, աչ *a.* elegiac; *s.* elegist.

Ելերգութիւն *s.* funeral song; elegy.

Ելեւին, եւնոյ *s.* pine; fir; cedar; mugwort, artemisia; kidney-bean; southernwood.

Ելեւնափայտ, ից *s.* cedar; cedar wood; fir-tree; fir-wood.

Ելեւնափայտեայ, Ելեւնեայ, նեկց, Ելեւնի, նեաց *a.* cedrine.

Ելեգ, Ելեգի *s.* endive, succory.

Ելեգն, դեգանց *s.* reed, cane; pen; stem, stalk of corn; rush; straw, stubble; perch, pole: sweet calamus; walk-

ing-stick, stick, cane; - ապակագործաց, glass-blower's pipe, blowing-iron, bunting-iron; - շաքարի, sugar cane; - հնդկային, bamboo; - տարրաբանական, (glass or brass) blow-pipe.

Եղեգնաշաքար *s.* sugar-cane.

Եղեգնիկ, etc. *S.* եղեգնիկ, etc.

Եղի, եղւոյ *s.* green corn; - խանձեալ, roasted corn or grain; *S.* Մուրկ.

Եղի՜, Եղին՜ *s.* bot. nettle; Եղիան - , indigo; Եղձի սերմն, bot. ivy.

*Եղեցյ *a.* delicate, tender; smooth, glossy.

Եղիսական or Եղիսեան դաշտք *s.* Elysian fields.

Եղիցի *S.* եղանիմ; - թէ, suppose, supposing that, that being supposed.

Եղծ *s.* destruction; refutation; *a.* spoilt, corrupted, misshapen, bad; - զէղծ *ad.* disorderly, confusedly.

Եղծագործ *a.* ruinous, corruptive, destructive, noxious.

Եղծագործիմ, ծեցոյ *vn.* to fall, to ruin, to decay, to crumble, to be destroyed by time or accident.

Եղծագործութիւն *s.* wicked action, iniquity.

Եղծական, Եղծանելի *a.* corruptible; fragile; that may be effaced.

Եղծանեմ, եղծի *va.* to corrupt, to spoil; to vitiate, to destroy, to ruin, to undo, to efface; to erase, to scratch out; to disfigure; to abolish, to abrogate, to annul, to cancel; to disconcert, to put out of tune, to disorder; to overthrow; to waste; to notch, to mar, to choke, to bruise; to cross out; - զկեանս ի ճշմարտութենէ, to deprive one's self of, to shut one's ears to the truth.

Եղծանիմ, եղծոյ *vn.* to corrupt, to spoil, to destroy; to disfigure.

Եղծանուտ *S.* Եղծական.

Եղծեմ, ծեցի, Եղծում, ծի *S.* Եղծանիմ. [destroyer.]

Եղծիչ *a.* s. destroying, destructive;

Եղծուած, ոյ, Եղծումն *s.* corruption, depravity, decay; destruction, extinction; blot, erasure; abolition, abrogation; յ- եւ յօսականութիւն հասուցանել, յ- գնել, to destroy, to ruin, to annihilate; յ- աւերանայ բերել, յ- գնել, մասնիկ, to waste one's self, to throw one's self away, to consume one's self, to wear one's self out; to faint.

Եղճ *a.* lukewarm, tepid.

Եղճական *a.* plaintive, mournful.

Եղճանամ, աջոյ *vn.* to cool, to become tepid. [tepid.]

Եղճացուցանեմ, ուցի *va.* to make Եղճելի *a.* lamentable, deplorable, unfortunate, miserable.

Եղճութիւն *s.* misfortune, misery, disaster, calamity: lukewarmness.

Եղճանամ, աջոյ *vn.* to implore, to beseech, to conjure.

Եղն, եղին, եղանց *sf.* hind; roe.

Եղնաբար, աջ, Եղնեայ բար *s.* onyx, sardonyx.

Եղնորթ, ուց *s.* fawn.

Եղուհ *s.* disgrace, misfortune, disaster; *a.* wretched, unhappy, miserable, unfortunate; *int.* alas! what a pity! how unlucky! - զիս! - եմ ես! woe is me! wretch that I am! oh! how unfortunate I am! unlucky me! - ս կարդալ անձին, to believe one's self unfortunate; յ- անկանել, to supplicate, to entreat, to beseech, to expose one's griefs, to pray, to implore on hended knees.

Եղունգն, եղնոսանց *s.* nail; claw, talon; hoof: onyx.

Եղուչ *s.* hinderance, obstacle.

Եղուա, եղաի *a.* substantial.

Եղջերագեղ *a.* horned, having fine horns.

Եղջերախէժ *s.* gutta-percha.

Եղջերակնձիթ *s.* rhinoceros.

Եղջերաւոր, աջ *a.* horned.

Եղջերեայ, եաւ, եայց *a.* horny, corneous; *s.* trumpet, horn.

Եղջերենի *s.* carob-tree; carob-bean.

Եղջերիկ *s.* cerastes, horned serpent: cornelian: *a.* brazen-faced, bold, shameless. [-, the stag bells.

Եղջերու, աջ *sm.* stag; hart; բառաչէ Եղջերուաբաւ, ից *s.* chimæra, fabulous monster.

Եղջերուկ, րկաց *s.* tame jack-daw.

Եղջերցիմ, եցի *va.* to butt (as a ram); to gore.

Եղջիւր, ջեր, ջերաց or ջերց *s.* horn; huntsman's horn, French horn; vessel or cup made of horn; salient angle: power, force; glory, honour, praise: *cupping-glass: bot. carob-bean: chem. retort; - խողովակաւոր, tubulated -; - ածել *S.* Եղջերցեմ; to puff one's self up with pride; to threaten, to menace; - ամբառնալ, բարձրացուցանել զ-ս, համբ

բառնալ ի բարձունս զ-ս, բարձրանալ եղջեր ամբարառաւանութեան, to lift up the horns, to become insolent, arrogant, proud, tyrannical; to raise one's crest, to rebel; փրկել խորապէլ զ- ամբարառաւանութեան, to break the horns, to humble, to humiliate, to break down, to lower the pride; - փրկութեան իմոյ, horn of my salvation; reliance, support, strength, prop; բարձր եղիցի - արդարոյ, the just shall lift up his head; the righteous shall be exalted.

Եղջերաբոյս *a.* horned, cornigerous.

Եղջերիկ, etc. *S.* Եղջերիկ, etc.

Եղիւր *S.* Աղիւր.

Ե՛, ես, է. էի, էիր, էր. էր. իցեմ.

էղէ. եաւ. *v.* auxiliary. to be; է զի, էր զի, է ուրէք, է երբէք զի..., sometimes; it happens, it turns out; էս եմ Ասաւաճ՝ որ էն, I am that I am; էս եմ էս եմ նոյն որ ջնքեմ, I am, it is I, it is I who blot out and pardon; առն միտք էին երկու որդիք, a certain man had two sons; էր ամաց երկուսս սանից, he was twelve years old; յու- աեղ եմ, I am eating.

Եմակ, աջ *s.* dark or obscure place, valley, side. [pallium.]

Եմիփոյուն, ի, աւ, Եմիփոյուն *s.* pall, նիթ քր. under; *S.* Ընդ.

Եմիթադրաբար *ad.* hypothetically.

Եմիթադրական *a.* hypothetical.

Եմիթադրեմ, էցի *va.* to submit, to subdue, to snbject: to suppose, to presuppose.

Եմիթադրութիւն *s.* submission, subjection; supposition, assertion, demand; hypothesis.

Եմիթադրանեայ *a.* subinary.

Եմիթակայ, ից *s.* subject.

Եմիթակայական *a.* hypostatical; constitutive. [to exist.]

Եմիթակայանամ, աջոյ *vn.* to subsist; Եմիթակայացուցանեմ, ուցի *va.* to cause to subsist or exist.

Եմիթակայութիւն *s.* existence; hypostasis.

Եմիթակէտ *S.* Ստորակէտ. [mission.]

Եմիթազութիւն *s.* subjection, sub-

Եմիթալ *s.* chem. basic salt, subsalt.

Եմիթամայ, ի *s.* hyphen, mark of division of a word (.)

Եմիթանակ *s.* subclavian.

Եմիթիւս *s.* eel.

Եմիթեր *s.* towel.

Եպարքոս, աջ *s.* prefect; viceroy, vizier. [royalty, vizirate.]

Եպարքոսութիւն *s.* prefecture; vice-պսնէս, ի *s.* pinna-marina.

Եպերանք *s.* pl. blame, contempt.

Եպերեղի *a.* reprehensible.

Եպերեմ, էցի *va.* to blame, to despise.

Եպերիչ *a.* s. blamer, contemner.

Եպերուն *S.* Եպերանք.

Եպիկուրեան *s.* epicurean.

Եպիմանիկոս *s.* sacerdotal maniple.

Եպիսկոպոս, աջ *s.* bishop.

Եպիսկոպոսական *a.* episcopal.

Եպիսկոպոսակից *s.* suffragan, companion of a bishop.

Եպիսկոպոսանիստ *a.* where a bishop's see is; - եկեղեցի, cathedral.

Եպիսկոպոսանոց *S.* - արան.

Եպիսկոպոսապետ *s.* archbishop.

Եպիսկոպոսապետութիւն *s.* archbishopric. [bishop's palace.]

Եպիսկոպոսարան *s.* bishop's see,

Եպիսկոպոսեան *s.* pl. the bishops.

Եպիսկոպոսութիւն *s.* episcopate, dignity of bishop, bishopric.

Եռ *s.* ebullition, bubbling: three; *a.* boiling: third.

Եռաբաժին առնեմ *va.* to trisect.

Եռաբաշխ *s.* trinomial.

Եռաթիւ, -թուեան *a.* three, composed of three numbers; ternary.

Եռաթիւուիկ *s.* tritoxide.

Եռաժանի *S.* Երեքժանի.

Եռալուսեակ *a.* chem. triphanous.

Եռալուսեան *a.* having three lights.

Եռականգուն *a.* of three cubits or fathoms.

Եռակերպ *a.* chem. trimorphous.

Եռակրկանոց *a.* furnished with three couches or seats.

Եռակի *ad.* trebly.

Եռակողմեան, -կողմն *a.* trilateral.

Եռահատոր *a.* in three volumes.

Եռահիւսակ, -հիւսեակ *a.* that consists of three things or words; - նուազ, trisagion.

Եռահրաշ *a.* wonderful, astonishing, surprising.

Եռաձեղ *a.* having three branches.

Եռամ, աջի *vn.* to boil; to bubble; to shudder; to swarm; to crawl.

Եռամանակ *a.* of three times or measures.

Եռամասն, -մասնեայ *a.* that consists of three parts; tripartite.

Եռամեայ, -մեան *a.* triennial.

Եռամեծ *a.* supreme, very great; trismegistus.

Եռամիլիոն, էջ *s.* trillion. [months. Եռամսեակ, էկէ *s.* quarter, three Եռամսեայ *a.* of three months; - Ժամանակ, term of three months, quarter. [mar. three-decker.

Եռայարկ *a.* of three stories (house); Երանդ, է *s. ad.* two days ago, day before yesterday. [fervently, devoutly. Երանդագին *a.* fervent, ardent; *ad.* Երանդեան *a.* of yesterday.

Երանդն, դեան *s.* ardour, heat; warmth, bubbling, ebullition, overheating, effervescence; fervour, fire, fury, rapture, zeal, devotion; activity, vivacity, vigour; abundance; - մասց, enthusiasm; - ածել ումեք, to inspire one with ardour; - մարտի, ardour for battle. [ous, eager.

Երանդնալից *a.* fervid, ardent, zeal- Երանդնակայծակ *a.* sparkling; fiery. Երանդնալարժ *S.* Երանդնոտ. Երանդնաւոր *a.* devout, spiritual. Երանդնոտ, աջ *a.* boiling, hot; fer- vent, ardent; fiery, spiritual; devout.

Երանդուն *S.* Երանդն. Երանդուն *S.* Երանդնոտ. Երանկիւն *s.* triangle. [trical. Երանկիւնաչափական *a.* trigonome- Երանկիւնաչափութիւն *s.* trigonometry. Երանկիւնի *a.* triangular. Երանձնեայ *a.* of three persons. Երանուն *a.* of three names.

Երաչափ *a.* verse of three measures; *s.* trimeter. [times. Երապատիկ *a.* triple; *ad.* trebly, three Երապատիւմ, էջի *va.* to triple. Երապատկութիւն *s.* trebleness, tri- plicity, triplication.

Երապետ, աջ *s.* triumvir. Երապետական *a.* triumviral. Երապետութիւն *s.* triumvirate. Երապանկ *a.* trisyllabical; triphthong. Երապտութիւն *s.* phys. triptopy. Երապտութիւն *s.* math. trisection. Երապրոջ *a.* divided into three parts, divided trebly, trisected.

Երապրեալ ակն *S.* Սուտակն. Երապրումն *s.* chem. boiling, ebullition; *S.* Երանդն.

Երապրեցանեմ, ուցի *va.* to make to boil; to warm, to give heat; to make to swarm or crawl.

Երապրեցիչ *s.* mech. boiler, water- space (in the steam-engine).

Երեւ *s.* priest.

Երեւոս *s.* melody, song.

Երեւանի *s.* tripod, trivet.

Երեւեայ *a.* triduan, of three days.

Ես, իմ, ինձ *pron.* I; Ես ինքն, myself; յինքն կողմանէ, as for me, for my part; ըստ իս, in my opinion; ահա ա- սիկ ես, here I am, here am I; Ես եմ, it is I; ոչ եմ ինձ և յիս, I am beside myself, distracted, I am not master of my self-possession, I am driven mad.

Ետեղակալ, աջ *s.* lieutenant, vice- gerent; successor; *a.* stationary, firm; stable.

Ետեղալարժ *s.* mech. movable, tra- velling steam-engine; locomotive.

Ետեղապահ, աջ *s.* vicergerent, vicar.

Ետեղապահութիւն *s.* lieutenantcy.

Ես ընդ ես *ad.* very soon, as soon as, immediately; Ես զեանէ, successive- ly, by degrees.

Ետդ, ետեղ *s.* place, spot, stead; առ ետեղ *ad.* there, in that very place, in the same place; immediately, directly, forthwith; զ- առնուլ, to stop, to cease to go. [S. էր.

Եր, be; ողջ - , live, fare thee well; Երադ, է, գը or ուրջ *a.* quick, nimble, prompt, rapid, swift, current; - - or - - *ad.* quickly, currently; very soon.

Երազար *S.* Երազ. *ad.*

Երազադիր *S.* Արազադիր.

Երազադնաց *a.* that goes, that walks quick, rapid, prompt.

Երազադ *S.* Արազադ.

Երազաթոնիչ *S.* Արազաթոնիչ.

Երազալուր *S.* Արազալուր.

Երազախաղաց *S.* Արազախաղաց.

Երազածագ *a.* that points, that begins to appear soon. [fied.

Երազահալ *a.* soon thawed or lique-

Երազահաս *S.* Արազահաս.

Երազաճեմ *a.* that runs rapidly (steed). [ingenious, sly.

Երազամիտ *a.* subtle, brisk, cunning,

Երազամտութիւն *s.* subtilty, slyness.

Երազայեղ *a.* soon changed.

Երազանցուչ *S.* Վաղանցուչ.

Երազալարժ *S.* Արազալարժ.

Երազապէս *ad.* quickly, rapidly.

Երազապաց *a.* that darts forward, that runs quick, quick.

Երազապիտ *a.* that fails, soon or easily mistaken.

Երազալանձան *a.* that passes, that dies soon, transitory, transient.

Երազաւոր *a.* soon ruined.

Երազալից *a.* quick, nimble, prompt, diligent.

Երազալիցիոն *S.* Երազայեղ.

Երազալարժ *S.* Արազալարժ.

Երազեմ, էջի *va.* to make haste, to hasten; to double the pace, to go quicker, to run, to trot; to accelerate, to hasten, to press.

Երազնթաց *a.* quick, that runs quick, nimble, swift.

Երազուն *a.* light or swift of foot; brisk, nimble.

Երազութիւն *s.* quickness, celerity, velocity, swiftness; expedition; ac- celeration; frequency; *phys.* velocity, speed; - անկիւնային, angular, circular velocity.

Երազումն *s.* velocity, swiftness; haste, hurry; acceleration.

Երազ, ոչ *s.* dream; fancy; vision; - առանել, to dream, to have a dream, to dream a dream; Եւ ոչ յ-ի անգամ տեսնել, not even to dream of; գե- ղեցիկ -ս տեսնել, to have pleasant, or bright dreams; զնորք զահանգելի խաղական -ոց, speetres or monstrous visions, dreadful, ghastly, frightful dreams; յ-ս լինել, յ-ի անցք անցանել, to have a nocturnal pollution, a las- civious dream; - է կեանք մարդայ, life is but a dream.

Երազագէտ *a.* *s.* that explains dreams.

Երազալիւթութիւն *s.* oneiromancy.

Երազակոծ *S.* Երազալիւթութիւն.

Երազահան *S.* Երազահանայ; - երազոց, dreamer, visionary. [dreams.

Երազահանութիւն *s.* explanation of

Երազահանայ *s.* oneirocritic, diviner by means of dreams; - լինել, to divine by means of dreams.

Երազայցող *a.* fanatical, visionary.

Երազանամ *S.* Երազանամ.

Երազատես *s.* dreamer; visionary, enthusiast, fanatic.

Երազայցող *a.* *s.* that shows, that explains dreams.

Երազափորձ *a.* subject to pollution during sleep.

Երազափորձութիւն *s.* pollution which happens during sleep.

Երազնգէտն *S.* Երազահան.

Երազիմ, գեցայ *va.* to dream, to fancy, to see things in a dream.

Երազող *s.* dreamer.

Երաժիշտ, ժըլտաց *s.* musician; eom- poser; music; - ջէ, the Muses.

Երաժշտակ *s.* *a.* singer.

Երաժշտական *a.* musical; *s.* musician; -ն, music.

Երաժշտականութիւն *s.* music.

Երաժշտապետ *s.* music-master; chief of musicians, leader of the band.

Երաժշտարան *s.* academy of music; music-school.

Երաժշտեմ, էջի *va.* to play music.

Երաժշտութիւն *s.* music; - առնել, to play -; ձայնակուն, գործիական - , vocal, instrumental -.

Երախ, աջ *s.* mouth, muzzle.

Երախակալ, աջ *s.* haft, hilt.

Երախաձգութիւն *s.* act of leading by the mouth. [catechumen.

Երախայ, էջ *s.* child, little boy, babe;

Երախայանամ, աջայ *va.* to canse one's self to be instructed in the mysteries of the faith.

Երախայացուցանեմ, ուցի *va.* to instruct in the mysteries of the faith, to catechise, to teach the catechism.

Երախայութիւն *s.* state of a cate- chumen. [first-fruits.

Երախայրէք, դեայ *s.* early fruits,

Երախան, աջ *s.* assembly, company, circle, banquet, table-companions;

բազմել -ս -ս, to sit down by compa- nies or groups; -ք, mouth, lip.

Երախանիմ, էջայ *va.* to eat by com- panies. [etc).

Երախան, աջ *s.* muzzle (for dogs,

Երախապէտ *a.* thankful, grateful; - լինել, to be thankful, grateful.

Երախապիտութիւն *s.* thankfulness, acknowledgment, gratitude.

Երախապիւտ *a.* favoured, that has received a favour, a kindness, a benefit.

Երախապորձ, աջ *a.* beneficent, obliging. [grateful.

Երախապիրոյս *a.* unthankful, un-

Երախապաւոյց *a.* that recompen- ses, grateful; - լինել, to be thankful;

-ք, *s.* thankfulness. [կորոյս.

Երախաամու, -մուայ *S.* Երախա-

Երախանք *s.* act of reminding some one of benefits received.

Երախապարգէւ *S.* Երախանոր.

Երախապարտ *a.* obliged; - լինել, գտանելումեք, to be obliged, indebted,

or to owe obligations to some one;

- առնել, կացուցանել զըք, to oblige a person highly.

Երախտապարտութիւն *s.* obligation.
 Երախտաւոր *S.* Երախտագիւտ.
 Երախտաւոր, *այ a.* thankful; *s.* benefactor, beneficent, obliging.
 Երախտաւորիմ, *եցայ տ.* to be favoured, to receive benefits.
 Երախտաւորութիւն *s.* bounty, beneficence, obligingness.
 Երախտեմ, *եցի տ.* to remind some one of benefits received.
 Երախտիք, *տեպ s.* favour, kindness, benefit, service, pleasure; - *առնել*, to oblige, to please, to do an act of kindness, to deserve well, to favour.
 Երակ, *այ s.* vein; string, filament, fibre; metallic vein; slender thread; pulse; *սնդեղ զ-ս, զինեղ զթնդիւնս -ի*, to feel the pulse of; *զարկ, թնդիւն -ի*, beating, throbbing; - *առնուլ, հատառնել*, to breathe a vein, to bleed, to let blood; *զինեղ զ-*, *ից*, to sound.
 Երակաբուն *s.* vena cava.
 Երակահատ, *այ s.* bleeder; lancet.
 Երակահատութիւն *s.* blood-letting, phlebotomy, bleeding.
 Երակալից *a.* veiny, veined.
 Երակաձեւ *a.* in form of a vein.
 Երահ, Երահիկ *a.* glorified; delighted.
 Երամ, *ոյ, էջ or այ s.* troop, flock; assembly, company; *a.* gathered, assembled; - *ad.* in several troops, in company; - *Թռչնոց*, flight; - *հօտից*, *անդեպց*, flock, herd.
 Երամախմբիմ, *եցայ տ.* to go in a flock, in company, to associate. [flock.
 Երամախմբեալ, -*խումբ a.* *ad.* in a Երամակ, *այ s.* herd, flock, cattle; - *ձիոց*, stud; - *այծից, ոչխարաց*, flock of goats, of sheep; - *խոզից*, herd of swine. [sociable.
 Երամական *a.* that goes in company, Երամակապան, *այ s.* shepherd.
 Երամակից *a.* of the same flock, or company. [of children.
 Երամալ, *ի, Երամալի, զ-ոյ s.* a troop
 Երամանամ, *ացայ տ.* to assemble in troops, to flock, to go in company.
 Երամապետ, *այ s.* chief, keeper of a flock, or herd, shepherd.
 Երամապետութիւն *s.* state of a person at the head of a troop.
 Երամասէր *a.* social, loving its own kind or species.
 Երամացուցանեմ, *ուցի, Երամեմ, էցի տ.* to assemble in company, to gather together, to associate.

Երամովն, -*օրէն ad.* in company, in several troops.
 Երանազորն *a.* happier, very happy.
 Երանալից *a.* happy, full of felicity.
 Երանական *a.* happy, blissful; beatific. [fortunate.
 Երանանամ, *ացայ տ.* to be happy, Երանաշնորհ *a.* happy, blessed.
 Երանատուր *a.* that gives, announces felicity.
 Երանացուցանեմ, *ուցի տ.* to beatify.
 Երանացուցիչ *a.* beatific.
 Երանացուցումն *s.* beatification.
 Երանաւետեալ *a.* happy; that is declared happy.
 Երանաւետեմ, *էցի տ.* to make happy; -*իմ տ.* to be happy.
 Երանաւէտ *S.* Երանալից.
 Երանաւոր *S.* Երանելի.
 Երանոյ, *ոյ or այ s.* dye, colour, hue; - *ad.* in many colours, variegated.
 Երանդեմ, *էցի տ.* to colour, to stain.
 Երանդիչ *s.* colourist; colourer.
 Երանեալ *a.* happy; - *է այր որ*, blessed is the man that. [Fortunate.
 Երանեալ *S.* Երանելի; *ոբ.* Felicity, Երանելի *a.* happy, blessed; - *առնել*, to make happy; - *լինել*, to be happy.
 Երանեմ, *էցի տ.* to declare happy, to felicitate.
 Երանի *a.* int. happy! *s.* *S.* Երանուլ, *Թիւն*; - *Թէ*, if it please God! would to Heaven! - *նմա որ*, happy he who; - *բեզ*! how happy you are! lucky fellow! fortunate man! - *տալ, -ս կարգաւ ու մէք*, to deem or consider some one happy.
 Երանիկ *S.* Երանեալ.
 Երանութիւն *s.* felicity, happiness, beatitude; - *բաշխարհի*, fortune, wealth; - *բե Երան*, the beatitudes of J. C.; - *բո, ձեր, իւր*, thy, your, his blessedness, your holiness; Your Grace.
 Երանուհի *af.* happy; blessed; *ոբ.* Fortunate.
 Երանք, *նայ s.* pl. groin; loins, reins; hip, haunch, thigh; knees; lap; *առաջակողմն -նայ*, mons Veneris; *բունջ -նայ*, groin; *Երանել յ-նայ ուրուք*, to be born of, to spring from the loins of; *լինել յ-նա հօր իւրոյ*, to be yet in the loins of his father; *զ-նա ածել ի վերայ*, to infork, to mount, to ride.
 Երաշխ *a.* *S.* Աշխատ.
 Երաշխ, էջ, Երաշխիք, խեց *s.* pledge, caution, guarantee; *յ-իւն առնուլ*,

առնել, to take in pledge; to give caution, to become bail, to answer for, to become security for.
 Երաշխաւոր, *այ s.* pledge, guarantee, surety, answerable, responsible; assurer, certifier; - *լինել, կալ*, to be, to become surety or guarantee; *S.* Երաշխաւորեմ.
 Երաշխաւորեմ, *էցի տ.* to guaranty, to bail, to promise, to become answerable, to assure.
 Երաշխաւորութիւն *s.* guarantee, gage, bail, assurance, protestation, promise, surety; *տալ զանձն or անկանիլ յ-*, *S.* Երաշխաւորեմ.
 Երաշխեալ, խեւք *s.* torment, great pain, trouble; scar, seam; wound.
 Երաշա, *ի or ոյ a.* dry, arid, parched; *S.* Երաշաութիւն.
 Երաշտաշաւ *s.* tom-tit, tit-mouse.
 Երաշտանամ, *ացայ տ.* to dry, to become dry (speaking of earth or air).
 Երաշտութիւն *s.* dryness, aridity.
 Երաշան, Երաշանակ, *այ s.* bridle, curb, rein, snaffle; halter; scatch, bit; - *արկանել*, to bridle, to put on a halter.
 Երաշանակալ *a.* *s.* that holds the bridle or the rein, coachman, driver; eonductor, leader. [pany.
 Երաստ, էջ or ուց *s.* assembly, company.
 Երաստանք *s.* buttock, arse, fundament; *հարկանել զ-նա*, to flog; *հարուած, գան -նայ*, flogging; *հարկանիլ յ-նա*, to be subject to, or afflicted with hemorrhoids.
 Երաստայ *S.* Արաստայ.
 Երբ, Երբի, զերբն *s.* time, moment, hour; *ad.* when, in what time; - *եւ է*, no matter when; - *բա -?* when? *ց-?* *մինչև յ-?* or *ց-?* how long? - *իցէ՛ զի*, please God! o! when shall I be! when will it be that!
 Երբեմն *ad.* sometimes, now and then, from time to time; - *էր -*, *յ-ժամանակի*, once, in days of yore, in bygone times, of old, of yore, already, formerly, in time past; - *...*, - *...*, now ..., now ...; at times ..., at other times ...; some-times..., some-times...; at one time..., at another; one while..., another while; - *այս ինչ*, - *այի ինչ*, now one thing, now another.
 Երբեք *ad.* sometimes, from time to time; never, at no time; - *ոչ -*, *մի -*, never, no, not, for ever; *ոչ - եկեւցէ*, - *ոչ եկեւցէ*, he will never

come; *մի -*, - *մի զլանար*, do not refuse him; *է -*, *էր -*, - *...*, from time to time, now and then, ever and anon; - *ուրեք*, sometimes.
 Երբուծ, բծոյ *s.* breast of an animal.
 Երգ, ոյ *s.* chant, song, canticle; air; hymn; recitative; ballad; canto; language, voice; - *համառոտ*, canzonet; - *ս առնուլ*, to sing; *յ- արկանել*, to sing or compose a song; to make songs on, to lampoon; *յ- անկանիլ*, to be the subject of a song; - *անհրդեհ*, bad song; *նուագարան - ոյ*, musical instrument; - *Երգոյ*, the song of songs, the song of Solomon.
 Երգաբան, էջ *a.* *s.* ballad-maker, singer; singing.
 Երգաբանեմ, *էցի տ.* to sing, to celebrate, to praise.
 Երգաբանութիւն *s.* song, canticle, hymn; praise. [writer.
 Երգագիր *s.* book of songs; song-
 Երգագրութիւն *s.* song-writing; song, praise. [pose songs.
 Երգագրեմ, *էցի տ.* to make or compose
 Երգակ *S.* Երգեցիկ.
 Երգակից *s.* that sings together or with another; - *լինել S.* Երգակցիմ.
 Երգակցիմ, *եցայ տ.* to sing together, to accompany. [accompaniment.
 Երգակցութիւն *s.* song in company, Երգահան *s.* tragic poet; *mus.* composer. [composer.
 Երգայարդար *s.* comic writer; *mus.*
 Երգարան *s.* singing book; place of songs; musical instrument; - *տարրաբանական*, chemical harmonicon.
 Երգեհոն *S.* Երգիւն.
 Երգեմ, *էցի տ.* to sing; to praise; to play; - *Թռչնոց*, to warble, to chirp; - *բնարաւ*, to play on the lyre. [stress.
 Երգեցիկ *s.* singer, songster, song-
 Երգեցող *s.* singer; song-writer, composer; musician; chorister.
 Երգեցողութիւն *s.* singing.
 Երգիծաբան *s.* satirist; lampooner.
 Երգիծաբանական *a.* satirical.
 Երգիծաբանեմ, *էցի տ.* to satirize, to lampoon. [acrimony.
 Երգիծաբանութիւն *s.* satire, taunt, Երգիծական *a.* satiric, pungent.
 Երգիծանեմ, *գիծի տ.* to bite, to tear, to jeer, to cavil, to nettle, to irritate.
 Երգիծանիչ, -*նող a.* that blames, that finds fault; mocking, taunting, scoffing.

Երգիծանութիւն, -ծանր, -ծանուսն
s. laceration; sarcasm; satire, jeering,
taunting.
Երգիծեցուցանեմ, Երգիծեցանեմ,
S. Երգիծանեմ.
Երգիծ, աջ s. organ; -հարկանեմ,
to play on -.
Երգիծահար, աջ s. organist.
Երգիչ, Երգող S. Երգեցող.
Երգութիւն s. act of singing; song,
canticle. [roof, house, family.
Երգ, ոչ s. dormer window, sky-light;
Երգակից a. s. neighbour.
Երգիչ s. dormer window.
Երգնազանց, էջ a. perjured, for-
sworn; -գտանիւ, լինել, to perjure one's
self, to break an oath, to take a false
oath.
Երգնազանցութիւն s. perjury.
Երգնախոր, -կեր S. Երգնազանց.
Երգնակից s. conspirator, plotter.
Երգնակու a. swearer, that swears;
sworn. [juratation, plot.
Երգնակցութիւն s. conspiracy, con-
spirator, plotter.
Երգնազար լինիմ, Երգնազարիմ,
էջայ տ. to perjure one's self, to swear,
to utter oaths. [ուժիւն.
Երգնազարութիւն S. Երգնազանց.
Երգնասէր s. a. swearer.
Երգնասուտ s. forswearer; S. Ստեր-
գում. [serts on oath.
Երգնիւն s. the fact which one as-
swears, էջ տ. to swear, to take
an oath.
Երգնեցուցանեմ, ուշի տ. to make
swear; -զգեւ, to conjure, to adjure,
to exorcise.
Երգնեցուցիչ s. exorcist.
Երգնեցուցութիւն s. exorcism,
adjuration, conjuration.
Երգնի s. oath; a. swearer; -աւ-
նել, լինել, to swear, to affirm or ratify
by oath.
Երգնուրաց S. Երգնազանց.
Երգնաւութիւն s. false oath, perjury.
Երգնիւ S. Երգնիւն.
Երգնող, աջ s. swearer.
Երգնում, գուայ տ. to swear, to
take an oath; to curse, to detest;
սուտ -, to swear falsely, to perjure
one's self, to take a false oath; -
յանն իւր, to swear to one's self; -
յստուած, ի՞նչիս or աստուածովք, to
swear by one's God, by all that is
sacred.

Երգութիւն, էջայ S. Երգնում.
Երգութեան, աջ or ոչ s. family,
honse.
Երգում, գման s. oath; սուտ -,
perjury, false oath; -գնել, սալ, to
take an oath; -աւ չաւաստութիւն,
to take the oath of fidelity, to swear
fidelity; ստելք, to take a false oath,
to break an oath; անհաստատ -, an
unstable oath, a drunkard's oath; ար-
ձակել, յերգմանէ, to unbend, to libe-
rate from an oath, to release from an
engagement.
Երեակ S. Երեկ.
Երեւմ s. three years; a. of three
years; -, զ-, յ-, ad. in or during
three years, every three years.
Երեսայ, etc. S. Երեսայ, etc.
Երեսայրէք S. Երեսայրէք.
Երեկ s. eve, even, evening, after-
noon; the evening star; west; ընդ,
աւ -, about or towards evening, at
the close of day; յ-ս կըլ, towards
evening; to the west; զըն յ-, from
morning till night; զարձաւ օրն յ-ս,
the daylight fades, the day wanes, the
day is going down; որպէս or իբրեւ
յ-ն եւ յեռանդն, as heretofore; ընդ
-ս է, it grows late; S. Երեկ.
Երեկանամ, աջայ, Երեկեմ, էջի տ.
to amuse one's self until the evening,
to pass the whole day, to stay till the
evening; to remain, to pass the day;
- յանկողնի, to sleep very late.
Երեկայ, է s. evening; ընդ -ս, յ-սն
ad. towards -; բարի -, good -, good
night.
Երեկոյանայ, կոյցաւ տ. imp. the
day is going down, the day wanes, it
is getting dusky.
Երեկոյն, Երեկոյն a. of the evening;
երեկոյն, towards evening.
Երեկոյնայ, էայց a. of the evening;
westerly; s. evening; յ-, ad. from the
evening; the evening; -ջ ծով, the
Atlantic Ocean.
Երեկոյն a. of the evening; -
պաշտօն, vespers.
Երեկոյն, ըւոյ, բեայ s. evening; ad.
towards evening.
Երեկոյն a. of the evening; ad. the
evening.
Երեկոյնական, Երեկոյնայ a. of the
evening; western; - պարտէզք, the
Hesperides.
Երեկութիւն S. Յերեկութիւն.

Երեկուս s. evening; a. of the even-
ing; ad. the evening, about or towards
evening.
Երեկութիւն, թիւ, թիւք s. night's
lodging; -ս առնել, առնուլ, to take a
night's lodging; to remain, to pass the
night in some place.
Երեկօրի S. Երեկօրի. [nial.
Երեկան, մեկից, Երեկանի a. trien-
Երեկաւոր S. Երեկաւոր, etc.
Երես, է, Երեսք, աջ s. visage, face,
look, countenance, mien, air; forehead;
exterior, surface; person; eyes, sight;
body; reputation, honour, respect;
meaning, sense, explanation; mask;
geom. area, superficies, snrface;
- կոկայ, vamp; վերին -ք յարկայ,
roof; - եւ աստու, outside and lining;
- գրոց, page; -ք մի հոլոյ, stratum,
layer, bed; ոչ -ք ինչ երեկեղք էին, they
were not remarkable or important
personages; եւ քո -ք երթիցէն առաջի
նորա, and thou shalt be in their midst
or among them; բաւ ժամանակի եւ
-այ, according to the period and
people; զ-ք ջուրց, at the water's
level; upon the face of the deep; զ-ն
բարի մացէ, so much the worse for
him; to his harm or damage; հոմայ
ընդ -ս հարկանիւ, to perceive the
odour, bad smell, stink; աւ զ-ս
ինդրել զՏէր, to turn his face towards,
to seek God, to be converted; զ-ս
հաստատել, գնել, to turn towards, to
go to; գնել զ-ս իւր առնել ինչ, to
turn the mind or attention towards,
to form or conceive an idea; -ս առնել,
to have regard for, to respect; յ-ս
բերել, գալ, to manifest, to show, to
display, to make known, to discover;
to appear, to present one's self; յ-ս
անկանիւ, to appear; անկանիւ է վե-
րայ -այ, to fall prone, to prostrate
one's self; խոնարհիւ անկանիւ -այ, to
sulk, to be in ill humour; ելանիւ յ-այ
ուրուք, to go out of the presence
of; յանդիման լինել միմեանց -ք, to
see one another, to meet; Թաքել
յ-այ ուրուք, to hide or conceal one's
self, to keep out of sight of some one;
հասանիւ ընդ յ-այ, to have the sleep
broken or troubled, to be unable to
sleep more; անկ առնուլ -այ ուրուք,
to honour, to respect a person; է իւր-
նարհ կարիւլ -այ, to knit one's brows,
to be melancholy, to frown, to look

displeased, sullen or vexed; զ-ս ծռել,
to make wry faces; առնուլ զ-ս ու-
րուք, to assume the appearance of
some one, to sustain a part or charac-
ter, to bear a part; յ-այ, for, on
account of; յ-այ նորա, for his sake;
յ-այ հօր քոյ, from your father, in
your father's name; առաջի-այ Տէրուս,
in presence or before the face of God;
յ-ս, to one's face; in the face of; -
-, - աւ -, face to face; man to man;
ինչ - արա, I entreat you! listen to
me! do me the favour! աւ -ս, է վերին
-ս, externally, apparently; բացաւ
-ք, with the face uncovered; unmas-
ked (man), unveiled (woman); bare-
faced, impudent; frankly, openly; ընդ-
ամենայն -ս երկրի, over or throughout
the whole earth; հայ -այ, S. Առա-
ջուրութիւն; օճանել զ-ս անոր իւրով,
S. իւր; որով -ք, with what an air!
with what audaciousness! անիւ -ք,
of a handsome countenance.
Երեսագիր, գրոյ s. address, direc-
tion, superscription.
Երեսան S. Երեսան.
Երեսանակ S. Երեսանակ.
Երեսանամ S. Երեսան.
Երեսաւոր a. bold, courageous.
Երեսեմ, էջի տ. to offer one's self;
to appear; to see one another.
Երեսամեայ, -մեան, -մեի, -մի a. of
thirty years; thirty years old. [units.
Երեսաւոր a. that contains thirty
Երեսեակ, էկի a. s. thirty.
Երեսեման, -մի S. Երեսամեայ.
Երեսեմորդ, աջ s. thirtieth.
Երեսեմս ad. thirty times.
Երեսեմեակ, -օրեայ a. of thirty days.
Երեսուն, մեկից a. thirty.
Երեսապաշտութիւն S. Մարգահաշտութիւն.
*Երեսաբէլ s. towel; wrapper. [pnty.
Երեսփոխան, աջ s. vicegerent; de-
Երես S. Երես.
Երեր, է s. tremour, motion, agita-
tion, vacillation; wavering; a. trem-
bling; - եւ աստան լինել, to wander up
and down, to ramble, to rove, to stroll,
to range; յ-ի կաւ, զ- հարկանիւ, S.
Երերիմ. [my.
Երերածուկ a. much agitated, stor-
Երերան S. Երեր. [to swing.
Երերեմ, էջի տ. to move, to agitate,
Երերիմ, էջայ տ. to tremble, to
move, to shake, to be agitated; to
quake like a simpleton; to wander.

Երեբունի S. Երեբ.
Երեբունի a. trembling; wandering;
vagrant; ast. erratic.

Երեւակ. ի s. Saturn (planet); S.
Երեւայթ, Տեւեթ.

Երեւակայական a. imaginary, fan-
tastical; imaginative.

Երեւակայեմ, եջի va. to imagine,
to fancy, to dream. [gination.

Երեւակայում a. fraught with ima-
gination; Երեւակայութիւն s. imagination,
fancy, whim, idea; վաւ - , lively ima-
gination. [shadow.

Երեւակերպ s. pl. phantom, ghost;
Երեւակի ad. visibly, openly, mani-
festly. [show.

Երեւակութիւն s. imagination; pomp,
Երեւան s. apparition; a. remarkable,

notable; յ- հանել, ածել, to show, to
make evident, to develop; յ- գալ,
to be evident; to show one's self, to
appear.

Երեւելաբար S. Երեւելապէս.
Երեւելապէս a. more illustrious,
famous.

Երեւելապէս ad. evidently, visibly.
Երեւելի a. visible, palpable, evident;

celebrated, eminent, signal, illustrious,
heroic, high, serious, great, glorious,
famous, brilliant, important, memora-
ble, noble, principal, solemn, splendid;

- առնել, to illustrate, to render il-
lustrious or famous; to manifest; -
լինել, to signalize or distinguish one's
self, to acquire undying fame. [ance.

Երեւելութիւն s. visibility; appear-
ance; Երեւելանման, ուշի va. to make

appear, to represent, to show, to make,
to figure; to feign; to produce, to bud,
to sprout; - դերես, to visit.

Երեւելի ի s. weevil.
Երեւելի, եջայ vn. to appear, to

show one's self, to offer one's self;
to dawn; to bud; երեւի, it appears;
I think.

Երեւայթ, ութից s. appearance,
exterior; vision; air, aspect, face, mien,

sight; colour, semblance, indication,
display; feint, false appearance, illu-
sion; shadow, figure, image; exhibi-
tion, show; ք- րոտի, the phenomena

of nature; a. visible, palpable; notable;
ridicule; whimsical, chimerical; աւ-
-ս, externally, outwardly, in appear-
ance.

Երեւութեան a. fantastic, ideal.

Երեւութեամբ, աջայ vn. to appear,
to present itself, to be represented.

Երեւութիւն, Երեւում s. appari-
tion, manifestation; appearance; re-
presentation.

Երեփս, երեփոռ s. priest.
Երեք, երեց, երես a. three; three

times; third.
Երեքալեւան a. much agitated, stormy.

Երեքամեայ, -մեան S. եռամեայ.
Երեքամեայ, -մեան S. եռամեայ.

Երեքանկիւն, -անկիւնի S. եռան-
կիւն.

Երեքանիւնայ a. of three persons.
Երեքարկ S. երեքարկ.

Երեքարկ, -ձի, -ձին s. trident,
fork with three prongs.

Երեքանգիւն a. that is worth
three pence; vile, despicable.

Երեքան, -քին, եջուց or ցուն
a. all three. [sed.

Երեքանիւն a. very happy, bles-
sed; Երեքեւան a. of three wings.

Երեքթեւան a. of three spans. [te.
Երեքթեւան a. very unfortunate.

Երեքթանի a. of three prongs; s.
fork, trident.

Երեքին S. երեքան.
Երեքանիւն a. of three cubits.

Երեքարկ a. of three orders,
or degrees.

Երեքկին a. ad. triple; trebly, three-
fold; s. thrice wived or married (man).

Երեքկարգ առնեմ va. to till three
times; ից. to examine thoroughly.

Երեքկինեմ, եջի va. to triple; to make
triple.

Երեքկուռ a. triple, tripled.
Երեքկուռի a. that has three sides or

angles, triangular.
Երեքհազարեան a. of three thousand.

Երեքհարիւր, ոչ a. s. three hundred.
Երեքհարիւրեքին a. s. every three

hundred.
Երեքհեղեան a. trisyllabical.

Երեքհարկեայ a. of three stories.
Երեքճիւղ a. of three branches or forks.

Երեքմասնեայ, -մասնեան a. com-
posed of three parts, tripartite; of
three sorts, triple. [branches.

Երեքմասնի a. of three fingers or
Երեքնուկ s. bot. French grass, sain-
foin.

Երեքշաբթի, թու s. tuesday; գէր - ,
shrove - ; աւագ, յետ - , - before Easter.

Երեքապիկ a. ad. triple; trebly.

Երեքայրի a. having three edges.

Երեքարահեան a. having three por-
ches or vestibules.

Երեքարեան, բենի a. s. composed
of three holies; praised with the
Trisagion; - երգ, օրհնութիւն, Trisa-
gion. [river).

Երեքմակեան a. of three brooks
Երեքմակեան, -կէն a. triple, of
three strings (of pearls).

Երեքմասն, ից a. thirteen.
Երեքմասնամեայ, -մեան, յետից a.

thirteen years.
Երեքմասնորդ, աջ a. thirteenth.

Երեքմասնեան, նեցունց s. a.
every thirteen.

Երեքմերեւոկ s. trefoil.
Երեքմաւարեան ad. much glorified,

very holy; glorified with the Trisagion.
Երեքմաւարեան a. much to be

wished, very desirable.
Երեքմաւարեան a. that belongs to

Tripoli, or to the three towns.
Երեքմարեան a. built or furnished

with three stones.
Երեքօրեայ, օրեցից a. of three days;

ad. the third day.
Երեքօրեմ, օրեցայ vn. to stay, to

remain or sojourn in a place three
days.

Երե, երե, ոչ s. deer, fawn-coloured
animals; game; venison.

Երեղ, րեղաց a. desert, uncultivated;
s. sandy plains.

Երեկ, երեկ, յերեկ, յերեկ, զե-
րեկ s. ad. yesterday.

Երեց, երեցու, րեցու, ցանց a.
elder, senior; s. eldest brother: priest;

Երեցանց - , pontiff; - գահ, the first
or highest place.

Երեցաւորց a. elder.
Երեցեղայր s. a priest's brother.

Երեցութիւն S. երեցութիւն.
Երթ, ից s. walk, way, gait, depar-
ture, journey; S. Տմաւակ.

Երթամ, չոգայ, երթ vn. to go, to
march, to repair, to follow a road; -

աւ. հարս, զճանապարհ ամենայն երկրի.
to sleep with one's fathers, to die;

- զիւրովն, to kill one's self; - զիւրե,
to give one's self up to, to apply one's

self; - զջր, to go to fetch water;
to make water; - հեռի or հեռիտոս,

to go on foot, to walk; - հեռի յոչ
կամ, նեղութեամբ or դժուարաւ, to

trudge along; - հեռաւ ի ձի, to go
on horseback, to ride; - կառք, to go

or ride in a carriage; - ստորհանգա-
կաւ, to travel post; - շոգեմուկ կառք,
երկաթուղեաւ, to go or travel by

rail; - (երանել) ի կարիս որովայնի, to
go to the water-closet, to stool, to the
privy; երթայ (գիւն) ի կորուստ իւր,

he hastens to his ruin; այս ճանապարհ
երթայ ի..., this road leads to...;
զհետ, զհին - , to follow; փախտայ - ,
to flee, to take to flight; յաւարի - ,
to be sacked or plundered; ի գլուխ - ,
to finish, to come to an end; յերգումն
- , to swear, to take oath; զբաւար -
ձից, to trip, to fall headlong as a
horse; երթ ի բաց, երթ յետ իմ, be-
gone, go away, get you gone, get
away, or off with you, be off; երթ
խաղաղութեամբ, part in peace! adieu!
ողջ երթ, երթ ողջամբ, adieu! God be
with you! luck be with you!

Երթանամ S. երթամ.
Երթեւել, կայ a. s. that goes and
comes; going to and fro; turn, walk:

life, conduct; -ս առնուլ, առնել, to
go to and fro; to go and come; to make
several cruises; - ծովու, the ebb and
flow.

Երթեւելեմ, երթեւելիմ S. երթ-
եւելի առնեմ.
Երթեւելութիւն s. going to and fro.

Երթում s. walk, step.
Երի, երայ s. spine, or part of the
back of animals; - , աւ - , յ- , pr.
on the edge, towards, on the side of,
near; աւ - ընթանալ, to go, to rank,
to put on the same footing with, to
agree, to be of one mind.

Երկ, ի or ոչ s. band, bandage,
ligature, fillet, string.
Երկապատ, -պինդ a. bound.

Երկապինդեմ, եջի va. to bind, to tie
with a band.

Երկուրու վայր s. sandy plains.

Երկթ, աջ s. wedge, peg, stake; bolt,
square bolt, iron-pin.

Երկթամածեալ, -թացեալ a. driven
in like a wedge.

Երկթանամ, աջայ vn. to sink down,
to waste, to be consumed, to grow lean.

Երկթամածեալութիւն s. nephritis.

Երկթամածեալ, ժեւաց a. nephritic.

Երկթամուկ, մանց s. reins, kidney;
bowels, entrails; խորակել զ-նս, to
break or sprain one's back.

Երեկեան *a.* of yesterday; - վարդապետ, ignorant doctor.
 Երեկոյն, *յ-ն ad.* towards evening.
 Երնիշ, երնիշ or ջուշ *sf.* heifer, young cow; *ից* *sf.* wife, spouse.
 Երկվար, *աց* *s.* horse, palfrey; saddle or riding-horse; - բազմիմաց, pad, ambling nag, stead; *S. Ձի*, etc.
 Երկվարաբուծ *s.* horse-breeder.
 Երկվարական *a.* horse, of a horse, equestrian.
 Երկվարաշատ *a.* having many horses.
 Երկվարեմ *vna.* to ride; to lead, to guide. [horse].
 Երկվարութիւն *s.* cavalcade, riding.
 Երեսասարկ, *աց* *s.* young man, young gentleman; *Թէ դոյր -ի գիտութիւն եւ ծերոյն զօրութիւն*, if young folks had experience, and old ones strength.
 Երեսասարդական *a.* youthful, juvenile, young.
 Երեսասարդանամ, *ացայ vn.* to be or become a young man, to make one's self look young again. [circus].
 Երեսասարդանոց, *աց* *s.* gymnasium.
 Երեսասարդապէս *ad.* youthfully.
 Երեսասարդութիւն *s.* youth, youthfulness, adolescence; young people, young folks; *յաստիս -թեան*, in earliest youth; *եւ - անցանէ*, young men will be young men.
 Երեսասարդուհի *sf.* young woman, girl, maiden, lass.
 Երիր *a. s. ad.* third; three; thirdly.
 Երկն անգամ *S. Երեցս*.
 Երեցազոյն *a.* more ancient, ancient, elder, eldest, senior; first, principal.
 Երեցախումբ *a.* group of priests.
 Երեցական *a.* presbyterian.
 Երեցականութիւն *s.* presbyterianism.
 Երեցակին *sf.* priest's wife; priestess.
 Երեցակից *a. s.* companion of a senior or of a priest.
 Երեցանի *s. pl.* the priests.
 Երեցապետ, *աց* *s.* archpriest.
 Երեցացուցանեմ, *ուցի va.* to make senior, to raise, to advance.
 Երեցութիւն *s.* antiquity, seniority, full age; priesthood.
 Երեցուկ, *ցիկ* *s.* camomile.
 Երեցուհի *sf.* priestess.
 Երեցունիք *S. Երեցանի*.
 Երեցս *ad.* three times, trebly; very, much; - ատելի, very hateful, very odious; - երանելի, very happy, thrice

happy, blessed; - անգամ, three times.
 Երկար *S. Երկվար*.
 Երկբեմ *S. Յերկբեմ*.
 Երկ, *ոց* *s.* work, labour; endeavour; pain, trouble, toil; - *ս արկանել*, to strive hard, to make an effort to, to tire one's self; to endeavour, to try.
 Երկաբնակ, *աց* *a.* believing in two natures in Jesus Christ: having two dwelling-places.
 Երկադիտակ *a.* that looks through two apertures; - գգայարանք, the eyes.
 Երկաշն, - զնի *a.* of two kinds, double.
 Երկաթ, *ոյ* *s.* iron; iron weapon, sword, razor, nail; - կակուղ, soft, malleable iron; - դիւրահերձ, red-short iron, hot-short iron, red shear or sear iron; - կալուսանացեալ, galvanized iron; - կռանաշար, forged, tilted, bar, or malleable iron; - հայեղական, specular, oligist iron, iron ore; - հրաբեր, pyrophoric iron; - սպիտակ կամ թանաք, plate, white iron, tinned iron plate, tin, tin plate; - բ, irons, chains, fetters, gyves; - հոտով, old iron; *կոտորք -ոյ*, grape shot; *սայր -ոյ*, tag; *վաճառական -ոյ*, smith, blacksmith; *սրաւել -ով*, to bind or mount with iron; *բազմախողտող -*, sharp; - *ի դար*, iron age; *կռանել զ- մինչ ատարանէն է*, to beat the iron while it is hot.
 Երկաթագամ *a.* furnished with iron; fastened with iron, nailed.
 Երկաթագիր *a. s.* written with a style or large needle, capital; capital letter.
 Երկաթագործ, *աց* *s.* blacksmith, forger; *S. Երկաթագամ*. [of iron].
 Երկաթագործի, ծեաց *s.* instrument
 Երկաթախոռն *a.* ferruginous.
 Երկաթակապ *a.* chained, bound with iron; - առնել, to enchain, to put in chains or fetters.
 Երկաթակուճ *s.* basalt.
 Երկաթակուռ *a.* made or furnished with iron; - շաւիղ *S. Երկաթակուռ*.
 Երկաթակորուծիւն, Երկաթահանք *s.* iron mine.
 Երկաթահատ, *ուց* *s.* miner; - բ or - մեռալք *S. Երկաթահանք*.
 Երկաթապաւ *a.* bound, furnished with iron. [chained].
 Երկաթապինդ *a.* closed with iron;
 Երկաթաքիւղուր *s.* scoria, cinders, slag.

Երկաթեղէն, Երկաթի *a.* of iron; - գործիք, tool, instrument of iron.
 Երկաթուղի *s.* railway, railroad, line; - ամերիկեան, tramway, American railway; *օդամուղ -*, atmospheric, or pneumatic railway; *հիւսիսային -*, the Northern railway or line; *գնալ - դեաւ*, to go or travel by rail; *շոգեմուղ ձեւ*, *արնթացիւք*, *մեղմնթացիւք - ուղւոյ*, by express; by goods train; *հանգուց - ուղւոյ*, railway station or - terminus; *բաժ*, *պարտաթուղթ - ուղւոյ*, railway-share; *գամանիշ - ուղւոյ*, railway-guide or - tables; *տոմսակ - ուղւոյ*, railway ticket; *կառք*, *սայլ - ուղւոյ*, railway carriage, waggon, car; *ուղեւորութիւն*, *երթեւեկ*, *ձեմք - ուղեւոր*, run, trip, excursion on a railway; *արկածք - ուղւոյ*, railway accident; *ուղղիչ - ուղւոյ*, railway guard, guard; brakeman; *գործակար - ուղւոյ*, public servant on a railway, railroad clerk; *ահազորդ - ուղւոյ*, railway guard, watchman, warden, line-keeper; *վերապահ - ուղւոյ*, railway inspector; *S. Կառուարմ*, *Հանգուց*, *Տոմսակ*, *Շոգեղանք*.
 Երկախառնեմ, *իմ vn.* to cooperate.
 Երկախումբ *a.* that consists of two sets; two, double.
 Երկածին *s. chem.* body composed of two substances.
 Երկակ, *աց* *s.* binary, two; - եռակ or *իկ*, six, (three times two are six).
 Երկակեղան, - կենցաղ *a.* amphibious, that lives on land and in water.
 Երկակի *a. ad.* two, double, binary; twice, doubly.
 Երկակին *a.* bigamist (man).
 Երկակիսակ *s.* twice two and a half, (five).
 Երկակշիւ *a.* that measures two opposite things; *s. mech.* beam, lever of an engine; - *գրամաշատ*, lever for coining; - *փոխարինիչ*, compensating balance.
 Երկակողմ, - կողմանի *a.* having two sides; two sided, reciprocal.
 Երկակաւուր *s.* diameter.
 Երկահանք *s. chem.* amphibole, hornblende, tremolite.
 Երկաշիւ *a.* two footed, biped.
 Երկամ *s.* two years, duration of two years; *S. Երկեամ*. [for measures].
 Երկամսակ *a.* that has two times
 Երկամեայ *a.* biennial; *S. Երկեմեան*.
 Երկամասն *a.* bipartite.

Երկամուսին *s. a.* bigamist.
 Երկամուսնութիւն *s.* bigamy.
 Երկայն, *ի* *a.* long, extended; far; *վաղը փ -*, rather long.
 Երկայնաբազուկ *S. Երկայնաձեռն*.
 Երկայնաբան *a.* prolix, too diffusive, too long, long-tongued.
 Երկայնաբանեմ, *եցի vn.* to be prolix in discourse, to make long tiresome speeches.
 Երկայնաբանութիւն *s.* prolixity, tiresome length in a discourse.
 Երկայնադէմ *ad.* too long.
 Երկայնադէմ, գիգաց *a.* too long or extended, gigantic.
 Երկայնածիւս *a.* having a long jaw, long-jawed.
 Երկայնակեաց *a.* that lives long; - *լինել քան զզոք*, to outlive, to survive.
 Երկայնակեցութիւն *s.* longevity.
 Երկայնահասակ *a.* of too long or extraordinary a size, tall.
 Երկայնահեր *a.* long-haired.
 Երկայնահոգի *S. Երկայնամիտ*.
 Երկայնաձգեմ, *եցի va.* to prolong, to extend.
 Երկայնաձեռն *a.* long-handed.
 Երկայնաձեւ *a.* long, extended; parallelogram, oblong.
 Երկայնաձիգ *a.* very long, elongated; that lasts long; far.
 Երկայնաշիւղ *a.* furnished with long branches.
 Երկայնամիտ, մտաց *a.* patient, that suffers patiently, that perseveres; - *լինել S. Երկայնամտեմ*.
 Երկայնամեմ, *եցի vn.* to be patient, to suffer patiently, to persevere.
 Երկայնամտութիւն *s.* longsuffering, patience.
 Երկայնամորուս *a.* longbearded.
 Երկայնամիտ *S. Երկայնամիտ*.
 Երկայնանիս *a.* extended, great.
 Երկայնաչափ *a.* very long.
 Երկայնաչափութիւն *s.* length; longimetry. [fuse].
 Երկայնաղաւառ *a.* prolix, too diffusive.
 Երկայնաորուք *a.* long-legged, long-shanks.
 Երկայնաորած *a.* much extended.
 Երկայնատուն *a.* long-tailed.
 Երկայնացուցանեմ *S. Երկայնեմ*.
 Երկայնաւուր *s.* long life, long days; - *րո* or - *րց* *a.* long lived; - *րո լինել S. Երկայնորեայ*.
 Երկայնաքիթ *a.* long-nosed.

Երկայնաձողիկ S. Երկայնաբա-
նուկիկ.

Երկայնեմ, եջի va. to lengthen, to
extend, to stretch, to draw, to draw
out; to prolong; - զոռս or զորունս, to
stride, to straddle.

Երկայնամանակեայ, -կեան a. that
lives or lasts long; of a long while or
time.

Երկայնեմ, եջայ vn. to extend or
stretch one's self; to be prolonged.

Երկայնամուկիկ s. longsuffering,
patience.

Երկայնորդ s. mech. lengthening
piece; adjutage, tube or pipe for
waterworks.

Երկայնութիւն s. length; court; longi-
tude; depth; geog. longitude; - աւուրց,
կէնայ, long days; length of days, long
life, longevity; խաղալ գնալ ընդ - գե-
տոյն, to skirt, to run along the river;
յ-, of the length of; to the...

Երկայնորեայ լինիմ vn. to live long.

Երկար sf. bigamist: two men.

Երկան, այ s. mill; mill-stone; grind-
stone; - էյ, mill-stone turned by an
ass; վերին -, upper mill-stone; ներքին
-, lower mill-stone; S. Երկանաքար.

Երկանաղաց s. miller.

Երկանաքար (վէմ, արձան) s. mill-
stone; mill-stone quarry; a. of mill-
stone; - հաստաւուն, bedstone, bed
mill-stone, lower mill-stone; - շարժա-
կան, runner, upper mill-stone, top
mill-stone.

Երկանաւոր մեքենայ s. winding-
machine or engine, whim-engine.

Երկանիւ a. of two wheels; s. cabrio-
let, one-horse chaise; two-wheel-
carriage, cab, hack-cab.

Երկանուն a. binominous, having
two names.

Երկապաշտ, -պաշտեայ a. parasitic.

Երկաւոր a. hermaphroditic.

Երկաւոր, սիրայ a. that loves work,
laborious, diligent.

Երկաւորեմ, etc. S. Աշխատութեմ.

Երկավանդ or վանկ, էջ a. dissyllabic.

Երկավտակ S. Կրկնավտակ.

Երկատեսակ a. of two kinds; - աղ
s. chem. amphot salts.

Երկաւորեմ, էջի va. to divide into two
kinds, to divide.

Երկաւորութիւն s. division into two
parts; - ըւանոյ, dichotomy.

Երկար, այ a. long, extended, ample;

prolix: slow, tardy; s. length; - , ընդ
- ad. long, a long while; at length.

Երկարաբան, etc. S. Երկայնաբան,
etc.

Երկարակեայ S. Երկայնակեայ.

Երկարաձգեմ, էջի va. to lengthen,
to prolong, to drag, to delay; to draw
back; to continue.

Երկարաձգութիւն s. elongation,
prolonging; duration, length, prolon-
gation; act of going back.

Երկարաձիւղ a. long, extended, that
lasts a long time, durable. [diffuse.

Երկարապատում a. long, prolix,

Երկարատեւ a. long, that lasts long,
durable.

Երկարատեւութիւն s. duration, length.

Երկարաւոր a. long, extended; re-
moved, distant.

Երկարեմ, էջի va. to lengthen, to
prolong, to stretch, to extend; to sus-
pend; to delay, to temporize.

Երկարութիւն, երկարում s. length,
elongation, extent, reach; prolixity.

Երկաւոր, երկաւորեակ, երկաւորիք
S. երկուորեակ, երկուորի.

Երկաւորք, եւորս, եւորց ad. of, or
for two days.

Երկաւորիւր, ոյ a. s. both, each,
every.

Երկայ a. doubtful, uncertain, un-
determined, perplexed; յ-ս լինել, to
doubt, to have doubts; to scruple, to
demur; յ-ս արկանել, to call into
question; յ-ս առնել, to bring into
suspicion, to make suspicious.

Երկայաբար ad. uncertainly, doubt-
fully.

Երկայալիւս a. suspicious, doubt-
ful, problematic, uncertain.

Երկայանամ S. Երկայնիմ.

Երկայանք S. Երկայութիւն.

Երկայիմ, էջայ vn. to doubt, to
suspect, to hesitate, to mistrust.

Երկայութիւն s. doubt, hesitation,
perplexity, irresolution; suspicion;
incertitude, ambiguity.

Երկան, էջ a. amphibological,
double, ambiguous; double-dealing,
double-tongued.

Երկանութիւն s. amphibology, am-
biguous discourse, ambiguity.

Երկաւոր a. s. binomial; - Նեւտոնի,
Newton's binomial theorem.

Երկաւորեակ a. binomial.

Երկաւորաւոր a. s. diphthong.

Երկբայիկ a. that opens on two sides
or doubly, double; - դուռն, folding-
door; - խեցեմորթ, bivalve.

Երկբերան, -նեան, -նի a. that has
two apertures; two edged, double-
biting, two-bladed.

Երկբոյս a. born or produced doubly,
double; having two qualities.

Երկգլխի, եւոյ, երկգլխի a. bicipital;
two-headed; double-headed.

Երկզորիմ, էջայ vn. to assemble in
two troops or regiments.

Երկգոգաւոր s. phys. bi-concave,
double concave.

Երկոյն a. of two colours.

Երկ դունակ a. of two sorts, diverse.

Երկդիմեան, -դիմի a. of two faces;
of two sorts, diverse; deceitful, coun-
terfeit; doubtful, equivocal, ambi-
guous, amphibological.

Երկզինութիւն s. equivocation; dissi-
mulation, duplicity, falsehood.

Երկզամեան, մենից s. didrachm, two
drachms or pence.

Երկեակ a. binary.

Երկեամ a. of two years; biennial;
չ-, lasting two years.

Երկեւ, etc. S. երկեւ, etc.

Երկեւոյկ s. fear; -ս արկանել, to
terrify, to frighten.

Երկեւոյս a. frightful.

Երկեմեան, մենից a. of two years,
two years old; յերկեմենից եւ ի իւս.
նարհ, from two years old and under.

Երկեռեակ, երկերեան a. twice
three, six.

Երկերիւր, ոյ a. two hundred.

Երկեցուցանեմ, ուցի va. to intimi-
date, to frighten, to terrify, to cast
down; to startle.

Երկեւան, երկեւանութիւն s. doubt,
suspicion, fear. [sheets.

Երկթերթի a. of two leaves or
երկթեւեան a. of two wings.

Երկթութիւն s. deutoxide.

Երկթանի s. fork, prong; table-fork;
- զսպանակաւոր, trigger, brake with
spring.

Երկին, կին, երկինք, կնից s. heaven;
heavens, the sky, the firmament; pa-
radise, dwelling of the blessed; air,
ether; Էրանել յերկին, to ascend up
into heaven; յերկինս ամբառնալ, to
raise to the skies; կապուտակ -, the
blue sky; կամար երկնից, the arch or
vault of heaven; հուր, շանթ երկնից,

the bolts of heaven; ցառումն երկնից,
the wrath of heaven; -ք եւ եր-
կիր, heaven and earth; -ք! արդար -ք,
heavens! good heavens! ջինջ, պարզ,
անամպ, ամպամած -, clear, serene,
cloudless, cloudy sky; հրեղէն -, the
Empyrean.

Երկնեան a. of two columns (page).

Երկեր, կրի s. earth, globe; ground,
land, territory, soil, district, depart-
ment, jurisdiction; land, country,
province, region, climate; the world;
the earth; յ- անկանել, խնարհել, to
prostrate one's self; - ծնդեան, birth-
place; յ- կործանել (գիւթաւալ), to
strike dead on the spot; յ- օտար, in
a foreign land; Թնայր - յընթացս
մեր, the ground shook beneath our
feet; -! -! land! land! - աւետեայ,
the Holy Land.

Երկեր a. second; ad. secondly, in the
second place.

Երկեր պաշանեմ, պաշի vn. to wor-
ship, to adore; to prostrate one's self;

- կոյ, to idolize, to adore idols.

Երկիցս ad. twice; - անգամ, two
times.

Երկեւ, է, էւ s. fear, timidity; ter-
ror, apprehension, fright, dread; doubt,
distrust; աւ -ի, for fear of; յ- ան-
հարկն վարանել, զ-ի հարկանել, to
fear, to apprehend, to be much afraid;
- արկանել յոյ, to frighten, to startle,
to strike with terror; խուսկան -, a
panic; - մահու անկաւ ի վերայ իմ, the
terror of death is fallen upon me; եր-
կեան երկեւ մեծ, they were sore a-
fraid.

Երկեւաբեկ S. Ահաբեկ.

Երկեւազին a. frightful, dreadful,
terrible; timid.

Երկեւալէ է, it is to be feared.

Երկեւալեր, -լից a. timorous, timid,
astonished, fearful. [with fear.

Երկեւախառն ad. mixed with fear,

Երկեւաւոր, ոյ a. timorous, con-
scientious, scrupulous, pious, religious.

Երկեւաճութիւն s. fear of God,
piety, religion, conscience; - Թեամբ,
religiously, conscientiously.

Երկեւամեծար a. pious, timorous.

Երկեւոյ a. deceitful, ambiguous,
equivocal; S. երկեւ.

Երկուանեայ a. of two moons; -
աւուրք, duration of two moons, two
months.

Երկնային S. Երկնակալ.
 Երկնածրվածք S. bisulphate.
 Երկնոյ a. enclosed or placed between two seas.
 Երկնային, ի s. mar. brig.
 Երկնանամբի S. Երկնին.
 Երկնանդուն a. of two cubits.
 Երկնեղան, -սի a. of two kinds or shapes.
 Երկնեղունութիւն s. chem. dimorphism.
 Երկնին a. bigamist.
 Երկնութիւն s. bigamy.
 Երկնորնթարգ s. phys. bi-convex, double convex.
 Երկնազարեակ a. two thousandth, that contains twice a thousand.
 Երկնատոր a. in two volumes.
 Երկնային s. diphthong; discordant.
 Երկնի a. two horsed; s. carriage, equipage.
 Երկնի, -ձիւ, -ձիւ a. forked; cleft; separated in two, of two branches; S. Երկնանի.
 Երկնասկիւն, -մանի a. having two points or fingers, forked; S. Երկնանի;
 Երկնասկիւն երաժշտաց S. Չայնիւ.
 Երկնիւն, ի s. billion, one million millions.
 Երկնի, մայ a. irresolute, perplexed, wavering, distrustful, suspicious, doubtful; -, յ- լինել S. Երկնիւն.
 Երկնիւն, ելի, Երկնիւն, ելայ տ. to be irresolute, to suspect, to distrust, to waver, to demur; - ի հաւատոյ, to be unbeliever.
 Երկնեղունացան, ուլի va. to make doubt or waver.
 Երկնութիւն s. irresolution, vacillation, doubt, distrust.
 Երկն, կան, Երկունք, կանց s. pang, work, labour in child-birth; pains, labour, trouble, fatigue; Երկունք ճննդականի, throes; Երկունք լինել, յերկն հարկանի, ունել Երկունց, պաւել Երկունց, to be in labour, in the pangs of child-birth, to labour.
 Երկնաբանութիւն s. uranology.
 Երկնաբեր a. sky-high, much elevated.
 Երկնաբնակ a. that dwells in heaven, inhabitant of heaven, celestial.
 Երկնագետ s. astronomer.
 Երկնազնայ a. that hastens, presses on towards heaven. [blue].
 Երկնազոյն a. blue, sky-blue, dark

Երկնագոյն a. that cries to heaven.
 Երկնագումար a. composed of a celestial troop; divine assembly.
 Երկնագուն, գնաց s. celestial globe, sphere, orb.
 Երկնագրական a. uranographic; - գործի, - machine.
 Երկնագրութիւն s. uranography.
 Երկնաթռչ a. that flies, rushes to heaven.
 Երկնաթառնա a. possessing heaven, heir of heaven.
 Երկնայայ a. full of heavenly light, celestial, divine.
 Երկնախոհ or խորհ a. contemplating, meditating on divine matters.
 Երկնախոհ S. Երկնագումար.
 Երկնածաղիկ a. blooming divinely, or by the power of God, celestial, divine.
 Երկնակաշառ a. adorning the sky.
 Երկնակամար s. arch of heaven, vault, roof.
 Երկնակառույց a. founded in heaven, celestial.
 Երկնակեաց, -կենցաղ a. whose conduct is heavenly, that lives like an angel.
 Երկնակերպ S. Երկնահանգէտ.
 Երկնակրն S. Երկնակենցաղ.
 Երկնահայեաց a. looking to heaven.
 Երկնահանգէտ, -հանգոյն a. resembling heaven, celestial, divine.
 Երկնահանգէտ S. Երկնակեաց.
 Երկնահանձար a. full of heavenly or divine wisdom.
 Երկնահաս a. reaching heaven, very high, very elevated.
 Երկնահար a. struck by heaven.
 Երկնահոյլ, հուլից s. celestial assembly; S. Երկնագումար.
 Երկնահոյ a. flowed or come from heaven, celestial.
 Երկնաձեւ S. Երկնահանգոյն.
 Երկնաձիւր a. given by heaven, celestial, divine.
 Երկնաձեւ a. that walks in heaven; celestial.
 Երկնամիջոյ s. sky, firmament.
 Երկնային a. celestial; ethereal; - մարմինք, celestial bodies, planets, etc.; - բարկութիւն, the wrath of heaven.
 Երկնաշնորհ S. Երկնաձիւր.
 Երկնաշափ a. reaching heaven.
 Երկնաշափութիւն s. uranometry.

Երկնաշու a. that goes, that leads to heaven, celestial.
 Երկնապարիկ a. that makes a circuit or a course in heaven.
 Երկնապարգէլ S. Երկնաձիւր.
 Երկնապիւղ S. Երկնահայեաց.
 Երկնառատ a. that flows, that falls from heaven abundantly.
 Երկնառաք a. sent from heaven.
 Երկնառաք a. that rushes to heaven, ejaculatory. [heaven].
 Երկնաստեղծ a. that has created
 Երկնաժառ S. Երկնահոյ.
 Երկնատեղաց a. that has flowed or fallen from heaven, celestial.
 Երկնատուր S. Երկնաձիւր.
 Երկնացոյց տախտակ s. astronomical chart.
 Երկնաւոր a. celestial, divine; հայրն ձեր -, our heavenly father.
 Երկնաբազմաբնիկ a. s. inhabitant of heaven. [stone].
 Երկնաբար s. aerolite, bolid, falling
 Երկնեմ, ելի va. to be in labour, to bring forth a child: to suffer; to be pained or grieved; to think, to contemplate, to ponder over; to elaborate.
 Երկնութիւն S. Երկնաշու.
 Երկնուկէ a. having branches very high or reaching to heaven.
 Երկնուտ, յ- ad. from heaven, from on high.
 Երկնիմ, կեայ, կեր տ. to fear, to be afraid of, to dread, to apprehend, to be frightened, to tremble; to distrust; մի երկնիք, don't be afraid, never fear.
 Երկնոյ, etc. S. Երկնոյ, etc.
 Երկնորէն ad. like heaven.
 Երկնաբաթ or Թի s. monday.
 Երկնոտանի a. s. two-footed, biped.
 Երկնոտան, ից a. twelve; - յուսի, the 12th. of June, the twelfth instant. [12mo].
 Երկնոտասանածաղ a. s. duodecimo.
 Երկնոտասանամեայ, -մեան, մեկից a. of twelve years, twelve years old.
 Երկնոտասանանիւս s. geom. dodecahedral.
 Երկնոտասանակիւն s. dodecagon.
 Երկնոտասանեակ, նեկի s. dozen.
 Երկնոտասաներորդ, աջ a. twelfth.
 Երկնոտասանեղան, -նեղին, ելայնց a. all the twelve.
 Երկնոտասանից ad. twelve times.
 Երկնոտաշափ a. bipedal.
 Երկնորեակ s. mark of abbreviation

or elision (""); e. g. ք. լ. ք. քալաք; կոմ. կոմիսս.
 Երկու, երկուք, կուց, կուս a. two; pair; ad. second; besides, moreover.
 Երկուամիտ, etc. S. Երկուամիտ, etc.
 Երկունք S. Երկն.
 Երկուաբաթ, -Թի s. monday; քէր -, shrove-; աւագ, մեծ -, - before Easter. [twins].
 Երկուորածին a. that brings forth
 Երկուորական a. dual; double.
 Երկուորեակ, եկաց, Երկուորի, լույ, ըկ, ըկաց a. that brings forth, that has twins; couple, pair; s. twin; -ք, testicles.
 Երկուցանիւ S. Երկեղունանիւ.
 Երկուքան, -քին, կոցու or ցուց a. s. both. [animous, cowardly].
 Երկնոյ, աջ a. timid, fearful, pusill.
 Երկնախոհ, ելայ տ. to feel intimidated, to get frightened.
 Երկնախոհութիւն s. timidity, pusillanimity, cowardice.
 Երկնաւոր a. divided, discordant.
 Երկնաւորեակ, ելի va. to divide, to disunite, to set at variance.
 Երկնաւորեակ, ելայ տ. to be divided, disunited, discordant.
 Երկնաւորեակութիւն s. disagreement, variance, discord, dissension, division, disunion, quarrel.
 Երկնաւորեակ S. Երկնաւորեակ.
 Երկնաւոր, տեղաց a. ad. double; doubly.
 Երկնաւորեակ, ելի va. to double.
 Երկնաւորութիւն s. duplicity, state of that which is double or doubled.
 Երկնաւոր, աւագ s. duumvir.
 Երկնաւորութիւն s. duumvirate.
 Երկնաւորութիւն s. dilemma.
 Երկնայր, -րի a. two edged.
 Երկնաւոր, -րեան a. amphiscian.
 Երկնաւորեակ a. that has two cloaks.
 Երկնաւորեակ a. having two masters.
 Երկնայր a. s. two lines; - ոտանաւոր, distich.
 Երկնաբան, ից s. geologist.
 Երկնաբանական a. geological.
 Երկնաբանութիւն s. geology.
 Երկնաբանական a. geodetical.
 Երկնաբանութիւն s. geodesia, geodesy. [world, or of the earth].
 Երկնաբնակ a. inhabitant of the
 Երկնաբնակ a. that is produced, that springs from the earth.
 Երկնաբանութիւն s. geognosy.

Երկրագնաց *a.* that walks on the earth.

Երկրագործ, *այ a. s.* agriculturist; planter, husbandman, labourer.

Երկրագործեմ, *եցի va.* to till, to cultivate, to plough.

Երկրագործութիւն *s.* agriculture, tillage, culture. [globe.

Երկրագունի, *գնաց s.* terrestrial
Երկրագիր, -գրութիւն *S.* Աշխարհագիր, -գրութիւն.

Երկրակր *a.* that fills the world.

Երկրածին, -ծնեալ, -ծնունդ *a.* produced by the earth, terrestrial.

Երկրածուփ *a.* that torments, or agitates the world; tormented or agitated on the earth.

Երկրակալ, etc. *S.* Աշխարհակալ, etc.
Երկրական *a.* terrestrial.

Երկրակեաց, -կենցաղ *a.* that lives on earth, terrestrial, worldly.

Երկրակոխ *a.* that treads, walks on earth; terrestrial.

Երկրակործան *S.* Աշխարհաւեր.

Երկրաչեւութիւն *s.* *ast.* apogee.

Երկրաչմայ, etc. *S.* Գեոմետրիկ, etc.
Երկրամած *S.* Գեոմետրիկ.

Երկրամերձ, -ութիւն *s.* *ast.* perigeum, perigee.

Երկրային *s.* terrestrial; worldly.

Երկրանախնձ *S.* Գեոմետրիկ.

Երկրաշարժ *S.* Գեոմետրիկ.

Երկրաչափ, *ից or այ s.* geometrician.
Երկրաչափական *a.* geometrical; -ի, geometry.

Երկրաչափութիւն *s.* geometry.

Երկրաչափորէն *ad.* geometrically.

Երկրապատեան վերաբերու *s.* sepulchre, tomb. [ing.

Երկրապարար *a.* manuring, fertilizing.
Երկրապարփակ *a.* that surrounds the earth (sea).

Երկրապիշ *a.* worldly-minded.

Երկրասէր *a.* mundane, worldly; patriot. [terrestrial.

Երկրաստեղծ *a.* maintained on earth, rooted in the earth.

Երկրաստեղծ *a.* that has created the world; created of earth, terrestrial.

Երկրասարած *a.* spread in the world or throughout the world; stretched on earth.

Երկրաւոր *S.* Երկրային.

Երկրաւորութիւն *s.* worldly vanities.

Երկրաբարձ, *ից a.* worldly; *S.* Գեոմետրիկ, *այր -*, carnal-minded, lustful.

Երկրաբարձութիւն *s.* worldliness; sensuality.

Երկրմայր *s.* earth-worm.

Երկրորդ, *այ a.* second; secondary, accessory; *ad.* secondly, in the second place; - *որէնք*, Deuteronomy; - *ք*, bigamists; - *անգամ*, once again, once more, a second time. [cessorily.

Երկրորդաբար *ad.* secondarily, accessorially, subaltern.

Երկրորդեմ, *եցի va.* to say again, to repeat, to reiterate; to repeat often, to resume; - *համարում*, to recapitulate; - *ի միտ*, to pass again.

Երկրորդութիւն, Երկրորդում *s.* repetition, resumption, reiteration; - *որինայ*, Deuteronomy.

Երկրորդութիւն *s.* list, roll.

Երկրպագեմ *S.* Երկիր պագանեմ.

Երկրպագութիւն, *այ a. s.* worshipper.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագեմ, *այ a. s.* worshipper.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երկրպագութիւն *s.* adoration, worship; prostration; - *կուռ*, idolatry; - *մատուցանել*, to worship.

Երբ *s.* cariosity, cancer, rottenness, mouldiness.

Երբաւարձ *a.* much agitated, stormy.

Երբակի *a.* *ad.* triple; trebly.

Երբեակ *a.* ternary, three; *s.* trey.

Երբորդ, *այ a. s. ad.* third; third part; thirdly.

Երբորդական *a.* ternary.

Երբորդեմ, *եցի va.* to treble, to triple, to repeat three times.

Երբորդութիւն *s.* Trinity; triplicity.

Երբորդայ *S.* Երբորդայ, Երբորդայ.

Երբին, *ի, փունք, փնից s.* colour, hue, dye; fashion, form.

Երբին երբին *a.* speckled, variegated, diversified with colours; *s.* diversity of colours; *ad.* in several colours or manners; - *հարկանիլ*, *հասանիլ*, to shine with many colours; - *երանգոր*, of a thousand colours, party-coloured.

Երբինաւոր *a.* having good colours.

Երբինաւոր *a.* of many colours, variegated.

Երբինաւոր *a.* dyed of many colours.

Երբինաւոր *a.* having a shining colour.

Երբինաւոր *S.* Երբինաւոր.

Եւ *or ե conj.* and; also, likewise; - ..., - ..., both ..., and; - ոչ, neither, no, nor; ոչ մին - ոչ միւս, neither; neither one nor the other; - երկուս, both; - եւ, both young and old; - այլ *ad.* et cetera, and so on; - ալ, then; - ալ, the more so; - ալ, now, then; - եւ *ad.* only, solely; - եւ *conj.* *ad.* also, more, over, still, moreover, likewise; - զի, - քանի, since, because.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ.

Եւ *S.* Եւ; - մետաղաց, ապա-
կալ, annealing of metals or glass.

Եւ *S.* ephod.

Եւ *S.* remora.

Եւ *S.* sea-hedgehog, sea-urchin.

Եւ *S.* seventy years old.

Եւ *S.* seventy.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy years old.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եւ *S.* seventy; *ad.* seventy times.

Եօթնուտասներորդ, աջ a. seven-
teenth. [times as many.
Եօթնյաակի a. ad. sevenfold, seven
Եօթնյարսպեան a. having seven
walls.
Եօթնօրեայ, բեկ ա. of seven days.

2

2 (zā) զա s. the sixth letter of the
alphabet and the fourth of the conso-
nants; չ, չ, six; sixth.

It is sometimes changed for, or con-
founded with the letter u: զգեստ,
սգեստ; սքօղել, զքօղել; զգալ, սգալ.

- art. that marks the accusative:
սիրել զԱստուած, to love God; տեսա-
լն զարեգակն, to see the sun; ուտել
զհաց, to eat bread. This article is
sometimes understood, for example:
մնացի զի բերցե խաղող, եւ երբեք փուշ
(instead of զխաղող, զփուշ). - It is
often repeated: որք միշտ փրփրեն զեւ-
րեանց զանձանց զամօթ (instead of զա-
մօթ անձանց իւրեանց). - It often
changes its place: ետուն նմա գիրս
զԵսայեայ (usually զգիրս Եսայեայ).

- It marks the narrative or sixth
case, on, of, for: երթալ զօսկւոյ, to go
and fetch gold, or in order to bring
gold; առաքել զջրոյ, to send in order
to bring water; խօսել զմանկ, to speak
of him.

- It marks the eighth case, round,
about, on, above: արկանել զմովսւ, to
put on him; անցել զբոցով, to pass
above the flame, to singe; անցուցանել
զամենեւորմբ, to surpass, to sur-
mount, to excel more than all.

- augmentative letter: զբոգուել,
զբոգուել; եղծանել, զեղծանել; անցա-
լնել, զանցանել.

Չաղիւր, զրաց or բեկ a. ugly, deformed,
slovenly; dirty, filthy, indecent,
impure, lewd, obscene.

Չաղրաբան a. obscene in words or
language.

Չաղրաբանեմ, եցի vn. to discourse
obscenity, to held filthy language.

Չաղրաբանութիւն s. coarse expres-
sions or language, obscene words.

Չաղրաբան a. unchaste, lascivious,
obscene in words.

Չաղրագործ, աջ a. unchaste, lasciv-
ious, obscene; luxurious, dissolute.

Չաղրագործեմ, եցի va. to be lewd,
dissolute.

Չաղրագործութիւն s. lewdness, turpi-
tude in actions.

Չաղրազեմ a. nasty-looking, ugly.

Չաղրաթորմի a. nasty, ugly, impure.

Չաղրալի, -լից S. Չաղիւր.

Չաղրալուր a. that wounds chaste
ears, obscene.

Չաղրախօս S. Չաղրաբան.

Չաղրահոս, etc. S. Գարահոս, etc.

Չաղրաձայն a. having a bad voice;
of perverse doctrine.

Չաղրանամ, աջայ vn. to loathe, to
nauseate; S. Աղտեղանամ.

Չաղրանէր S. Չաղրագործ.

Չաղրառես, -տեսակ, -տեսիլ a. nasty-
looking, ugly, deformed, unpleasant
to the sight.

Չաղրացուցանեմ, ուցի va. to disfi-
gure, to make ugly or dirty, to soil.

Չաղրիմ S. Չաղրանամ.

Չաղրոտի, տւոյ, տեայ a. dirty,
ugly, impure; s. idol.

Չաղրութիւն s. ugliness, filth, act of
growing ugly; deformity, uncleanness;
impurity, dirtiness, nastiness, foulness,
lewdness.

Չածած a. small, mean.

Չահանեմ, եցի va. to look, to cast
eyes on some thing.

Չահաւիմ, եցայ vn. to be extremely
fond, to become excessively affection-
ate, to love with too much passion,
to bend one's whole soul to; to get
furious; - ի խաղա, ի զբօսանա, to give
one's self up to gambling, to pernicious
amusement; - զհեա գեղարուեստից,
to be devotedly fond of the fine arts.

Չահանգիւր a. dreadful, ghastly,
frightful.

Չահանիմ S. Երկնջիմ.

Չահի հարկանիմ, հարայ vn. to dread,
to fear much; S. Ահ.

Չահոմիմ, եցայ vn. to be suitable.

Չաղիւր առնում vn. to grow weak.

Չաղիւրագիւր a. inconstant, unstable,
not solid, slippery.

Չաղիւրում S. Չիւրում.

Չամբիկ sf. mare.

Չամբիկ, -բիւլ, բոկ, աջ or ոյ s.
basket; - մի, a - full; - զգեստուց,
գործոյ, պտղոյ, հացի, clothes-, work-
-, - of fruit, bread-.

Չայգոյ ad. till to-morrow, to-morrow
morning.

Չայրագին a. passionate, desperate,
furious, turbulent; grievous; - , -գնա-
բար ad. abruptly, turbulently, angrily.

Չայրազնեցանեմ, ուցի va. to
anger, to rouse the wrath or ire, to
incense, to provoke, to exasperate, to
drive to extremities.

Չայրազնիմ, նեցայ vn. to be angry,
to fire up, to feel wroth, to become
incensed.

Չայրազնութիւն S. Չայրոյթ.

Չայրանամ, աջայ vn. to grow angry,
to be enraged, to put one's self in a
passion, to fly into a passion, to bluster,
to be angry, vexed, exasperated, to
lose patience, to fret, to be mad, to
inveigh.

Չայրանց s. increase, irritation.

Չայրացեալ a. irritated, vexed, angry,
fretful; furious, outrageous, mad.

Չայրացիութեան աջ a. hasty, passionate,
fiery, wrathful.

Չայրոցութիւն, -ցուկ, -ցումն s.
anger, indignation; passion.

Չայրացուցանեմ, ուցի va. to irritate,
to put in a passion, to enrage, to anger,
to make angry, to fret, to vex, to
nettle, to affront, to provoke.

Չայրոյթ s. flight, gust of passion,
anger, wrath, spite, vexation, indigna-
tion, fury, rage, revolt; առ -, in des-
pite of.

Չայրուկ, -ումն, -ուց S. Չայրոյթ.

Չանազան, եց a. diverse, different,
various, distinct.

Չանազանակ S. Չանազան, -ութիւն.

Չանազանեալ a. variegated.

Չանազանեմ, եցի va. to distinguish,
to diversify, to discern, to vary.

Չանազանիմ, եցայ vn. to signalize
one's self (by), to excel, to surpass.

Չանազանութիւն, -ումն s. distinc-
tion; difference; diversity, variety.

Չանալուծ S. Ընձուլում.

Չանակ s. piece, bit.

Չանապ s. ast. dragon's tail.

Չանգակ, աջ s. bell; clock bell; hand
bell, small bell hung on the neck of
cattle; - էլեքտրական, electric chimes;
- բուսոյ, bell-glass; - կանթեղի, lamp-
glass, glass-globe, glass-shade; գան-
գիւն -ի, stroke of a bell; ձուլիչ -աջ,
bell-founder; ձուան -ի, bell-rope, bell-
pull; - հարկանեալ, to ring the bell; -
վան նմեցեցոյ, to toll for the dead;
հնչիւն -ք պատարագի, the bells were
ringing for church. [of a bell.

Չանգակազան a. ad. at the ringing

Չանգակածաղիկ s. bot. bell-flower.

Չանգակահար a. s. bell-ringer, ringer.

Չանգակաձեւ a. bell-fashioned, bell
shaped.

Չանգականի s. pl. the bells.

Չանգակատուն s. steeple, bell-tower,
belfry; ելանել -ի -, to go up on the -.

Չանգակեմ, եցի vn. to adorn with
little horse-bells.

Չանգակիկ s. little bell, hand-bell;
bot. hare-bell, blue-bell.

Չանգանեմ, գի, Չանգեմ, եցի va.
to knead, to bake; to adhere; to mix
mortar; to mix; - իւլում, to butter.

Չանգիկ s. uvula, epiglottis; chem.
receiver.

Չանգիւտակ S. Չանգիւտող.

Չանգիւտանամ S. Չանգիւտեմ.

Չանգիւտանց s. fear, dread, apprehen-
sion, fright, dismay.

Չանգիւտեմ, եցի vn. to fear, to be
afraid of, to dread; to doubt.

Չանգիւտեցուցանեմ, ուցի va. to make
afraid, to frighten, to terrify, to dismay.

Չանգիւտութիւն, -ումն S. Չանգիւտանց.

Չանգիւտող a. timid, fearful, afraid.

Չանգուած, ոյ s. dough, leaven;
mole; mass, mixture; amalgam.

Չանգուածիկ s. particle.

Չանգիկ, գիւց s. a. follower of
Zoroaster; manichean; - ալանդ, ma-
nicheism.

Չանիւրաբար S. Չանիւր ad.

Չանիւրանամ, աջայ vn. to hide one's
self, to steal away, to retire; to be
ignorant of.

Չանիւրանց S. Չանիւրութիւն.

Չանիւրացուցանեմ, ուցի va. to hide,
to conceal.

Չանիւրութիւն s. state of a thing
hidden, secret, concealment, hiding.

Չանիւր a. hidden, secret; ad. se-
cretly, clandestinely, by stealth, incog-
nito, without being known; s. hiding-

place, lurking-place; - *խնդրա սարգել*, to creep, to slip, to steal stealthily.
Հանկ S. *Հանգակ*.
Հանկասկան, աջ s. stocking, hose.
Հանկիկ s. uvula.
Հանց s. passage, transition; - *աննել*, to pass, to omit, to skip, to leave, to neglect, to fail; - *լինել*, to be wanting, to fail; - *աննուլ*, to flee, to run away.
Հանցանեմ, *զանցի* տո. to pass; to surpass, to surmount, to excel; to go beyond, to exceed; to escape, to leap; to be wanting, to fail; S. *Անցանեմ*; - *զհասակաւ*, *ծերութեամբ*, to grow old; - *զարամբ*, *զամուսնութեմբ*, to be unfaithful to the husband's or marriage bed.
Հանցառու, աջ a. negligent, careless; indolent, sluggish.
Հանցառութիւն s. omission, negligence, carelessness.
Հանցումն S. *Օրինազանցութիւն*.
Հանցուցանեմ, ուցի տա. to pass, to surpass; to go beyond; to cause to fail or be wanting, to make to sin; *անցուցանել* -, to excel, to exceed.
Հաւացու, աջ s. blind, sightless, eyeless.
Հաւածանեմ or *ծիմ*, *ծի*, *Հաւածանիմ*, or *ծիմ*, *ծայ տա*. to avert, to scatter, to distract; to render useless; to mislead, to deceive; to pervert; *ի սիրտը խորհուրդս* -, to have the spleen or blue-devils; *յախոս իւր* -, to give a loose to one's passions; *զանձամբ* -, to come to one's self again, to recover one's self.
Հաւածանք, *Հաւածումն* s. wandering, error, bad conduct, perversion, perversity.
Հաւածեալ a. averted, scattered.
Հաւամ, աջ a. decrepit, broken down, crazy. [or extremely old.
Հաւամանամ, աջայ տո. to be decrepit
Հաւամացեալ, *Հաւամեալ* S. *Հաւամ*.
Հաւամութիւն s. decrepitude, decrepit age.
Հաւանցանք s. delirium, raving, frenzy, dotage, madness, fanaticism, rage. [changed, past.
Հաւանցեալ a. delirious, fanatic;
Հաւանցեմ, եջի տո. to go astray; to dote, to rave, to muse.
Հաւանցութիւն S. *Հաւանցանք*.
Հաւանցուցանեմ, ուցի տա. to turn aside, to mislead, to deceive; to make to rave.

Հաւանջաւոր a. precedent; first, chief; before, present.
Հաւանջաւորութիւն s. proposal; *Հաջ* - *թեան*, show-bread. [sence of.
Հաւանջեալ, *Չեօք* ad. before, in pre-
Հաւանջեմ S. *Հաւանջեմ*.
Հաւանքն a. first, chief, principal;
Հ or *Հն* ad. first, at first, at first sight; originally.
Հաւ *ի* *թափ*, *ի* a. inclining, that bends, that goes stooping; s. slope, declivity, brow, side of a hill.
Հաւիկ s. arsenic; *tinsel; - *կարմրագոյն*, realgar, red arsenic, orpiment; - *ուկեգոյն*, orpiment.
Հաւիկակ s. arsenite. [senical.
Հաւիկակաւ, *Հայկն* a. arsenic, arsenate.
Հաւիկաւ s. arsenate. [ի *թափ*.
Հաւ *ի* *կող*, *Հաւ* *ի* *կողեւ* S. *Հաւ*.
Հաւիկուկ s. arseniuret.
Հաւ *ի* *Հեւ* a. flat, level.
Հաւեմ s. orpiment.
Հաւ *ի* *վայր*, *եջ* s. down-hill, slope, declivity, descent, brow, hill; a. sloping, inclining, down-hill.
Հաւ *ի* *վեր*, *ի* s. steepness, acclivity, up-hill, ascent, steep mountain; hillock, rising ground; a. steep, hilly, up-hill.
Հաւ *ի* *վերակ* s. knoll, little hill, ascent or acclivity.
Հաւանուխաւ, *ի* s. satin; brocade.
Հաւքաւ, *Աւքաւ* s. trailing gown, tail coat.
Հաւ a. isolated, separate; ad. apart, aside; pr. except; - *ի* -, different, various; ad. diversely. [disjoined.
Հաւական a. disjunctive; separate,
Հաւանամ, աջայ տո. to be separated, disjoined.
Հաւանեմ, *զառի*, *Հաւանեմ*, *եջի* տա. to separate, to divide, to distract, to scatter, to disjoin, to detach, to dry up, to disunite, to take to pieces, to disentangle, to pick.
Հաւանիմ, տայ, *Հաւանիմ* տո. to separate; to retire.
Հաւիկ, *ակի* s. Easter; - *Հրէկ*, the Passover; *Հաւան զաակի*, paschal lamb; *իսթումն զաակի*, - eve.
Հաւիկածալիկ s. bot. Easter-daisy.
Հաւիկական a. paschal; *ընդունել զՀաղորդութիւն*, to receive the Sacrament at Easter.
Հաւիկաշաբաթ, ու s. holy-week, Passion-week.

Հաւանում, *զառայ տո*. to part, to retire. [distinction.
Հաւանութիւն, *Հաւանումն* s. separation,
Հաւանցանեմ, ուցի տա. to separate; to divide; to distinguish, to discern; to consecrate, to offer.
Հաւանցեալ a. insulated, separate; offered: excommunicated; s. offering: excommunication; - *շք*, suburb, farm.
Հաւանցումն s. insulation.
Հաւանիմ, տայ S. *Հաւանում*.
Հարամուր a. violent; dense, thick; s. impetuosity; density.
Հարգանամ, աջայ տո. to grow, to increase, to improve, to profit; - *ի մասունքութեամբ եւ Հասակաւ*, to increase in wisdom and stature.
Հարգանք s. bombast, pompous nonsense.
Հարգացումն s. profit, progress.
Հարգացուցանեմ, ուցի տա. to increase, to promote.
Հարգուն a. adult, of age.
Հարգ, ուց s. ornament, finery, embellishment, preparation, furniture, clothes, fringe, decoration; dress, toilette; attire; - or *շք* *երկնից*, the stars; *անուլ զՀաւանամբ*, - *անուլ*, to adorn one's self; *ի զէն եւ ի վառել*, to arm one's self, to fly to arms.
Հարգաւել a. embellished, adorned, beautified.
Հարգաւելք s. ornamentor, ornamentist: ornamental letter.
Հարգաւորութիւն s. ornamenting, ornamentation.
Հարգախոս a. who speaks with politeness or embellishments; bragger.
Հարգակից a. uniform in ornaments.
Հարգանկար, *Հարգանք* s. ornament.
Հարգաւեր a. that loves ornaments, that decks him or herself; daudy, eocomb, coquettish.
Հարգասիրութիւն s. love of dress; affectation in dress; coquettishness, eoquetry.
Հարգար, *Հարգարանք* S. *Հարգ*, *Պաշտօնանք*.
Հարգարեմ, եջի տա. to adorn, to deck, to embellish, to fashion, to enrich, to furnish, to decorate; to enliven, to enamel, to trim, to polish, to set off, to stuff; - *զգլին*, to dress or tire the head; - *իմ տո*. to adorn or bedeck one's self; *յարեաւ զարգարեցաւ զարգու իւրով ըստ զարգու կանանց*, she

arose and arrayed herself in all her woman's attire; - *ժեարովք սիրամարդի*, to deck one's self in borrowed feathers.
Հարգարեցանեմ S. *Հարգարեմ*.
Հարգարեւ s. decorator; a. adorning.
Հարգարեւա S. *Հարգարեւ*.
Հարգարեւած, ոյ s. ornament.
Հարգարուն a. ornamented, polished, spruce, smart. [rich.
Հարգաւալ a. splendid, magnificent,
Հարգաւալեմ, *իմ տա*. to adorn pompously; to be richly embellished, to be splendid.
Հարգեր, *երբ* s. pl. ornaments.
Հարգի, *Հարգիւ* a. recent, new; S. *Արգի*; - *ս* ad. at present, presently, now.
Հարգուն S. *Հարգարուն*.
Հարթիմ S. *Հարթում*.
Հարթում a. awakened after a debauch, drowsy, heavy; *տրե մահմուր*.
Հարթական S. *Արթական*.
Հարթանամ S. *Արթանամ*.
Հարթում, *թեայ տո*. to awake, to rise; to be sensible of; - *յանկարծ ի քնոյ*, - *ընդոստ*, to wake up with a start; to start out of one's sleep.
Հարթումն s. awaking, waking; *ի զարթման Հարկանիլ*, *ընել*, to wake up, to sit up; *ի զարթմնի* ad. wakefully.
Հարթուն S. *Արթուն*.
Հարթուցանեմ, ուցի տա. to awake, to raise; to move, to incite, to reanimate, to sharpen, to revive; - *յանկարծ (ի քնոյ)*, to startle out of one's sleep; - *զաւ ուրուք*, to open one's eyes; to comprehend, to become aware of; - *զախորժակ*, to make one's mouth water; S. *Ախորժակ*.
**Հարթուցիկ* s. time of awaking, alarm-clock or watch, alarum.
Հարթուցիկ s. S. *Հարթուցիկ*; a. awakening, who awakens or arouses; who excites or animates.
Հարթուցումն s. the awaking.
Հարթիմ S. *Հարթում*.
Հարի, աջ s. impulse, motive: pulse, basilic vein; *mus*. time; - *բաղի*, pulsation, beating of the pulse; S. *Երակ*, *Հարկուած*.
Հարկած S. *Հարկուած*.
Հարկանեմ, *կի տա*. to beat down, to beat, strike, to knock, to thump; - *զգլաւ*, to beat down, to throw on the ground, to strike down; - *զգլուին*

զորմով, to strike one's head against the wall; - որգամբ, to breed worms (in the members).

Հարկանիմ, հայ տ. to hit, to strike; - զգեանիմ S. Գեանիմ; - նսւռնիմ ի վէմն, to collide, to strike against a rock.

Հարկուած, Հարկումն S. percussion, striking, friction, knock, shock, conflict, blow.

Հարկուցանեմ S. Հարկանեմ.

Հարկուբազին a. astonishing; frightful, horrible.

Հարկուբազին a. dreadful; timid.

Հարկուբանք s. pl. horror, terror, fright, fear, agony, trouble; ի զարկուբանայ գիշերոյ, because of fear in the night.

Հարկուբելի a. hideous, dreadful, formidable; horrible, execrable.

Հարկուբեմ, եջի, Հարկուբեցուցանեմ, ուցի va. to astonish, to frighten, to intimidate, to afflict, to terrify, to shake, to scare, to fright away.

Հարկուբեցուցի S. Հարկուբելի.

Հարկուբեմ, եցայ տ. to be frightened, terrified, to dread, to be much afraid, to tremble, to be alarmed; to be confounded.

Հարկուբումն S. Հարկուբանք; լինել ի զարկուբումն S. Հարկուբեմ; - ածել S. Հարկուբեցուցանել.

Հարմ, ից s. family, house, blood, race, stock, line; nation.

Հարմանագեղ a. charming, very fine, genteel.

Հարմանագործ, այ a. charming, admirable; wonder-working; -ք, s. miracles, wonders, prodigies.

Հարմանագործեմ, եջի va. to do admirably; to perform miracles or wonders.

Հարմանագործութիւն s. wonderful action; miracle.

Հարմանագրեմ, եջի va. to write admirably, or wonders.

Հարմանազան, -զանեալ a. in several admirable ways, very admirable, wonderful, surprising, excellent.

Հարմանազանութիւն s. variety or admirable beauty, magnificence.

Հարմանալի a. admirable, astonishing, surprising, miraculous, wonderful, bewitching, incredible, extraordinary, excellent; -ք s. wonder; miracle; admiration; -ք առնուլ զոր, to be astonished.

Հարմանակերտ a. admirably made, magnificent, charming.

Հարմանահրաշ, -աքանչ a. wonderful, surprising.

Հարմանամ, աջայ տ. to admire, to wonder, to be astonished; to be enraptured.

Հարմանուոր S. Հարմանալի.

Հարմանուշի af. charming, admirable, excellent.

Հարմանք S. Հարմանումն; wonder, miracle; S. Հարմ; զարմանալ -ս, -ս առնել or համարել, ընդ -ս դալ, to be astonished or amazed, to be struck with admiration, to wonder, to marvel; ի -ս ածել, կրթել, կացուցանել, to astonish, to amaze; ի -ս ըմբանել, to strike with amazement; որպիսի -կալան զիս մինչ... what was my surprise when...; - կալան զամենեկին, they were all amazed; զինչ - իցեն, what is there astonishing in that? - են, it is wonderful, strange, surprising; չեն ինչ - , ոչինչ են - , there is nothing wonderful in that; no wonder, no marvel.

Հարմայական a. of admiration; - նշան ('), a note of - (!).

Հարմայումն s. admiration, astonishment, surprise; enchantment, stupefaction, stupor; ecstasy; wonder; ի զարմայումն լինել, to be wrapped in wonder; ի - դալ, to be in raptures; - էառ զիս, I was struck with wonder, I was surprised; զարմայալ իսահակ - մեծ յոյժ, Isaac wondered exceedingly; զարմայայ առնեալ զիս - մեծ, I wondered with great admiration.

Հարմայուցանեմ, ուցի va. to astonish, to surprise, to be seized with admiration.

Հարմայուցիչ a. surprising, astonishing.

Հարաուղեցուցանեմ, ուցի va. to mislead, to lead astray, to turn, to take a person out of his way.

Հարաուղի a. misled, led astray; anomalous, heteroclitical; - գնալ, ընթանալ, անկանել S. Հարաուղիմ; - հաշել, to seduce, to pervert.

Հարաուղիմ, եցայ տ. to be led astray, to lose one's way, to deviate, to turn aside; to lose one's self.

Հարաուղումն s. going astray, wandering, deviation, digression; ast. anomaly; - աստեղաց, aberration.

Հարօշ, ի s. bot. germander.

Հաւակ, այ s. child, son, blood, infant; descendants, descent, generation, posterity. [forth children.

Հաւակագործեմ, եջի va. to bring Հաւակաւորութիւն s. act of propagating, generation, production. [dren.

Հաւակասեր a. that loves his child.

Հաւեշ, ից s. joke, jest; farce.

Հաւելորար S. Կառակերպու.

Հաւան S. Ճօշ.

Հաիրան s. saffron; S. Բըբում.

Հալալան a. occupied, busy.

Հալալք s. intrigue, affair, traffic; occupation; evagation, distraction; motion; care.

Հալալսեր a. intriguing, that meddles with many intrigues; fond of play or trifles (child).

Հալալեմ, եջի, Հալալեցուցանեմ, ուցի va. to intrigue; to occupy, to amuse; to distract, to busy.

Հալալիմ, եցայ, Հալալում, զեցայ տ. to be occupied or busy, employed in doing something; to intrigue, to be embarrassed, to meddle; to be distracted or agitated.

Հալալոս, Հալալոս a. very occupied, busy, engaged.

Հալալութիւն, Հալալումն s. occupation; distraction.

Հալանամ, աջայ, Հալանիմ, այ S. Հալանում; to take some relaxation, to unbend one's mind.

Հալանք s. diversion, relaxation, refreshment, recreation, pastime, sport, amusement, toy; occupation, distraction, care; pleasure; trouble, agitation, flutter of spirit; water, torrent, the ebb and flow; - ծովու, waves, fluctuation, storm; - ջրոց, watering places, well watered pleasure-grounds or gardens, lake scenery; - բարձանի, irrigated uplands; - հովտայ, pleasant valleys; - աչաց, proud or haughty glance.

Հալասեր a. that loves amusement or pleasures. [or pleasure.

Հալասերութիւն s. love of diversions

Հալասցուցանեմ, Հալասցուցանեմ S. Հալասանեմ. Հալասում, զբոսայ տ. to divert one's self, to make merry, to relax one's self, to unbend one's mind, to take some diversion, to recreate one's self; to play, to amuse one's self; to refresh one's self; - (մոսայ յալոթա), to be dissipated, to get heedless.

Հալուսն s. diversion, sport, pastime. Հալուսանեմ, ուցի va. to divert, to recreate, to make joyful, to relax.

Հալուցուցիչ, Հալուցիչ, Հալուցիչ a. entertaining, amusing, diverting.

Հալալալ ad. sensibly; sensually; materially; openly.

Հալալի a. sensible, perceptible, palpable; -ք, the senses; intellectual faculties; ընդ -ս աշնուլ, to abandon one's self to passions; - ad. really, truly.

Հալալիմ, ծայ, Հալալում, ծայ տ. to be infected; to fly into a passion: to clothe, or to dress one's self.

Հալալումն s. infection; sensibility: act of dressing.

Հալալ, ուցի տա. to feel, to be sensible of, to hear, to have a glimpse of, to learn, to know; to scent; - յառաջագոյն, to foresee; առջին - , - խելաց, մտայ, to come to one's senses, to recover one's wits. [ly.

Հալալալ ad. sensibly; intellectual.

Հալալալի a. that has lost all sensation or sentiment, insensible.

Հալալան a. sensitive; sensible; sensual; discreet, vigilant; -ք, the sensible things; the beasts, brutes; the senses.

Հալալանութիւն s. sensuality; sensation; sensibility. [te.

Հալալից լինիմ տ. to be compassionate.

Հալալալ ad. sensibly.

Հալալալ a. sensual, carnal.

Հալալալութիւն s. sensuality.

Հալալալ, այ s. the five senses or wits, senses, sensorium, seat of sense; a. sensible; - երկաղիւսակ or հայելուց, the eyes; - հանձարոյ, մտայ, իմաստից, intellect, mind, understanding; - սրտի, the heart. [intellective.

Հալալալ a. sensible; rational, Հալալի a. sensitive; sensible.

Հալալութիւն s. sensation; sense; reason, understanding; ի - գալ, to recover, to recover one's senses; ընդ -թեամբ անկանել, to come under the senses; to stand to reason; - առնել, առաւ. բերելի - , to inform, to advise; - առնուլ, ի -թեան լինել, to perceive, to be sensible of; -ք, the senses.

Հալալու a. sensitive, that has the faculty of feeling; lively, brisk; witty, intelligent, judicious; -ք, the senses.

Հալալալան a. sensual, carnal.

Զգայո՞ւ, էջ s. belch, eructation, rising (of the stomach).

Զգայո՞ւեմ, էջի, Զգայո՞ւեմ, էջայ տա. to eruct, to belch; to vomit, to throw up; to blow, to fetch one's breath; - or **զգառիմ արեղուծեամբ պղծուծեան**, to soil, to dirty, to daub one's self, to cast one's self in the mire.

Զգայուծիւն, Զգայուծիւն s. belch, eructation; vomiting; eruption; - **արեւակել**, to eruct, to belch.

Զգաստ, էջ a. vigilant, discreet; clever, alert; sober, moderate; wise, prudent; honest; - **ստեղծել**, to warn, to admonish; to apprise of, to give notice; - **լինել**, to perceive.

Զգաստանամ, աջայ տա. to awake, to come to one's senses; to repent, to reflect; to restrain one's self; to correct, to disabuse, to undeceive one's self, to recover one's wits.

Զգաստաւէր a. sober, honest, moderate; philosopher.

Զգաստասիրութիւն s. sobriety; philosophy.

Զգաստացուցանեմ, ուցի տա. to awake, to lead back, to recall, to correct, to undeceive, to disabuse, to put out of conceit, to teach wisdom.

Զգաստութիւն s. recovery of senses, return to sense, amendment; wisdom, prudence; sobriety, chastity; watchfulness, watching; - **թեամբ ad.** soberly; - **ի կերակուրս**, abstemiousness; - **մըւսաց**, readiness of wit, presence of mind; **զաւնալ, գալ ի** -, to recover one's self, or one's wits, to come to one's self again; to be cured (of), weaned (from); **ածել ի** - **S. Զգաստացուցանեմ.**

Զգաստուն, սնոց S. Զգաստ. [vice].

Զգացումն s. sensation, feeling; **ad- Զգացուցանեմ, ուցի տա.** to warn, to advise, to notify, to instruct, to inform, to announce.

Զգեկիւ a. wearable.

Զգեկիւք s. pl. clothes, garments.

Զգեւում, գեցայ տա. to clothe, to dress one's self, to put on one's back, to put on, to wear, to put on clothes; - **հանգերձ սղոյ**, to put on mourning; - **հանգերձս ուրախութեան**, to put on garments of gladness; **մի գգեցցի պըր գգեսա կանացի**, man shall not put on the garments of woman; **բարւոյ գգեւում**, he dresses

well, with taste; **մարմին** -, to incarnate, to take on himself human nature; - **զարգարութիւն**, to clothe one's self with justice; to do good works; **փառս եւ պատիւ** -, to clothe one's self with glory and honour; **զորութիւն** -, to clothe one's self with strength, to gather strength; - **զպատկեր ուրուք**, to assume the appearance of another person, to resemble.

Զգեւ հանեմ, Զգեւեմ S. Զգայուեմ.

Զգեստ, ուց s. dress, robe, garment, clothes; - **յորինել ումք**, to dress, to make a dress for one; - **ամենօրեայ**, every day clothes; - **հարսանեաց**, wedding garb; - **պըրութեան**, widow's weeds; **սեւա -ք**, dress coat; **պաշտօնական** -, regimentals; **հասարակաց -ուք**, in plain or private clothes; - **աւագանին**, baptismal grace; **ծառայական** -, towel, napkin; - **ոսկն**, boot, shoe; **մերկ ի -ուց**, undressed, disrobed, naked; **զարան -ուց**, clothes-press; **S. Հանգերձ, Զեւ, Պատմաւոր, Աբեմ**, etc. [manteau.

Զգեստակալ ի s. clothes-peg; port-

Զգեստասարդոր a. clothed, dressed; as a dress, that serves to clothe one's self with; surrounded, covered with a dress.

Զգեստաւութիւն S. Աբեմաւութիւն.

Զգեստաւէր, սիրաց a. loving to array one's self in finery.

Զգեստասիրութիւն s. love of fine clothes, of dressing showily, dandyism.

Զգեստաւորեմ, էջի, Զգեստաւորեցուցանեմ S. Զգեցուցանեմ.

Զգեստաւորիմ, բեցայ S. Զգեհում.

Զգեստիկ s. bad dress; little coat, small garment.

Զգեռնեմ, էջի տա. to fling down, to throw on the ground, to beat down, to overturn; **զգեռնեաց զնա գեւն ի միջի անդ**, the devil had thrown him in the midst.

Զգեցութիւն, Զգեցումն s. dressing or robing one's self; **մարմնոյ գգեցմամբ**, clothing himself in flesh.

Զգեցուցանեմ, ուցի տա. to clothe, to dress, to put a dress on any one; to furnish with clothes, to adorn; **Եթէ զնոսն ի վայրի Աստուած պնդէս գգեցուցանէ**, if God so clothe the grass of the field.

Զգեցուցիւ a. that robes or dresses.

Զգլխեմ գլխում տա. to inebriate, to

get tipsy; to fly to the head as wine does.

Զգիւմ, աջի տա. to walk, to take a walk, a turn, to walk out; - **ի վերայ տանեաց**, ի բուրաստանի, to walk upon the roofs, in the garden; - **ընդ եզր ծովուն**, to wander along the sea shore.

Զգըր, զգուցի a. sly, circumspect, considerate, guarded, wary; sure, safe, secure; - **լինել, կալ S. Զգուցանեմ; ի զգուցի տանել S. Զգուցացուցանեմ; - վայր**, place of safety.

Զգուցաբար ad. silly, cautiously, prudently.

Զգուցաւորիւ a. very or more circumspect, very strict, rigorous; more sure; - **անհիցէք զորգլխի իւրացէի ի պղծութեանց նոցա**, you shall cause the children of Israel to avoid their uncleanness.

Զգուցալի a. hurtful, to be abstained from or avoided; important, imposing, considerable; cautious, circumspect; certain, secure, sure.

Զգուցալի a. that renders cautious; that announces, warns.

Զգուցական a. hurtful; to be avoided; **S. Զգուցաւոր**; sober, moderate; - **կենցալ, կեանք**, ascetic life.

Զգուցահայեաց a. cautious, circumspect; smart, open-eyed.

Զգուցանում, աջայ տա. to take care, to provide one's self, to watch, to superintend, to look after, to be cautious, to defend one's self, to mistrust; to evade, to fly, to keep, to stand out of the way; to manage with economy; to abate, to secure one's self, to observe, to parry, to consider, to reserve to one's self, to act up to one's dignity, to retain; - **անձին**, to take care of one's self, to be on one's guard; - **յաւաջ**, to await the future; - **պահել**, - **ի կերակոց**, to fast; to diet; - **զոստ ուրուք ի վայրի**, to put in irons, to lay by the heels; - **ի կոսաց**, to get out of the way.

Զգուցանիւ S. Զգուցութիւն.

Զգուցապէս S. Զգուցաբար.

Զգուցացող a. cautious, wary, circumspect, prudent; ոչ -, inconsiderate, unwary, negligent.

Զգուցացուցանեմ, ուցի տա. to precaution; to forewarn, to preserve; - **զգեքան իւր**, to guard one's tongue, to keep the tongue between the teeth.

Զգուցացուցիւ a. preservative.

Զգուցաւոր, աջ a. provident, circumspect, considerate; exact, just, punctual, scrupulous; sly, politic; sober, moderate; wary, mature.

Զգուցեալ ad. with circumspection, sily; strictly, punctually.

Զգուցական a. that conserves or keeps in safe custody.

Զգուցութիւն s. sliness, precaution, circumspection, consideration, guard, watch, attention, measure, constraint, preservation, management, heed, admonition, defence; discretion; exactitude, accuracy, punctuality; foresight; reserve; diet; sobriety; **գնել ի -թէ**, to heed, to assure; **գնել ծովու** -, to set a bar to the sea, to put a dyke; - **տալ**, to prohibit, to forbid; - **ի կերակոց**, diet, regime; **յաւաջատեւ** -, foresight; - **կեցալ նմա զոր նայն խոյար**, he having divined his thoughts; - **թեամբ ad. S. Զգուցաբար.**

Զգրգռեմ, էջի տա. to provoke, to incite, to excite, to irritate, to incense.

Զգրգռիմ, էջայ տա. to grow angry, to become incensed, provoked, exasperated, to chafe at.

Զգիւ, էջ a. wise, learned, skilful; sober, discreet, prudent; tame, familiar, gentle.

Զգիւաբարոյ Զգիւամիտ a. good, well-behaved, peaceful, quiet, affable, courteous. [to grow familiar.

Զգիւանամ, աջայ տա. to become wise; **Զգիւացուցանեմ, ուցի տա.** to render wise; to tame, to subdue, to humanize.

Զգիւութիւն s. wisdom, maturity, good sense, good judgment; mildness, gentleness, benignity, affability; -, **Գիրք -թէ**, the Book of Wisdom and the Proverbs of Solomon; **սկիզբն -թեան երկիւզ Տեառն**, the fear of the Lord is the beginning of wisdom.

Զեւն s. damage, loss, prejudice; - **ստեղծել**, to damage, to injure.

Զեւնեմ, գեղի տա. to go out, to free one's self, to set one's self at liberty.

Զեւ, etc. S. Զեղն, etc.

Զեկ s. advice, news.

Զեկացանեմ, ուցի տա. to warn, to announce, to declare, to notify, to learn, to instruct, to inform; - **կանխաւ**, to foretell.

Զեկուցիւ a. s. declarative; declarer; *alg. arith.* exponent, index.

Ձեկուցում *s.* declaration, notification, warning, advice.

Ձեկանիմ, *զայ* *vn.* to flock together, to abound, to overabound, to flow, to inundate, to overflow, to purge, to run over, to gush out; to diffuse itself, to spread itself; to rush upon one, to assault; *S.* **Ձեղում**.

Ձեղև, *ից* *a.* intemperate, lewd, debauched, luxurious, dissolute, spoiled; slippery, lubricious, inconstant, voluble; frail, weak; *-ք էն շահապարհք նորա*, his ways are dissolute.

Ձեղխագործութիւն *s.* licentiousness, luxury, wantonness.

Ձեղխակց *a.* brimful, heaped up, overloaded.

Ձեղխամ *S.* **Ձեղխիմ**.

Ձեղխանք *s. pl.* habitual debauch.

Ձեղխաւեր *a.* debauched, lewd.

Ձեղխեմ, *եցի*, **Ձեղխիմ**, *եցայ* *vn.* to abandon one's self to luxury, excess, debauch, to be dissolute; to be intemperate, licentious, prodigal, extravagant; *-ի գինւոյ*, to drink hard, to gormandize; *ըստ մոլորութեանն Բաղամուլեղեցան զհետ վարձուց*, they ran greedily after the error of Balaam for reward.

Ձեղխութիւն, **Ձեղխում** *s.* intemperance, orgies, debauch, luxury, excess, extravagance, extremity, depravation, lust, licentiousness.

Ձեղծ, *ից* *a.* dissolute, incontinent, free, wanton, debauched; spoiled; careless, neglected, indolent, sluggish; *s.* negligence, carelessness, inattention; *ad.* negligently.

Ձեղծադործ *a.* destroying, injurious; badly done, wicked. [*perverse.*]

Ձեղծամեալ *a.* corrupted, spoiled.

Ձեղծանեմ, *ծի*, **Ձեղծեմ**, *եցի*, **Ձեղծեցուցանեմ**, *ուցի* *va.* to spoil, to ruin; to abuse, to deceive, to delude, to seduce, to beguile; to rob, to steal, to ravish; *զեղծեմ զգաւաւորս (ընչեք)*, to corrupt judges.

Ձեղծանիմ, *ծայ*, **Ձեղծիմ**, *ծայ* or *ծեցայ* *vn.* to be spoiled, ruined; to be abused, corrupted; to make a bad use of, to misuse; *-ի խանութեամբն*, to abuse one's power.

Ձեղծմտութիւն *s.* mental aberration, madness, folly.

Ձեղծութիւն *s.* corruption, depravation, debauchery; disorder.

Ձեղծուցանել *a.* fallacious, deceitful.

Ձեղծուցանեմ *S.* **Ձեղծանեմ**.

Ձեղուած *s.* plenty, abundance.

Ձեղում, *զի* *va.* to shed, to pour out, to spill; to fill up; *- ումեք, (յոք)* *զվարդապետութիւնն*, to preach redundantly, to be verbose; *բազում ծաղր զեղեալ հեղուլ*, to laugh immoderately; *զեղուին զնովա զամենայն ամբսն*, the people crowded around him.

Ձեղում, *եղայ* *vn.* *S.* **Ձեղանիմ**; *- խնդութեամբ*, to be filled with joy; *- ծովու*, to be at the flood; *- իմեք ի յուշոյ*, to slip one's memory, to forget; *- զոմամբ*, to embrace, to clasp to one's bosom; *զեղաւ սիրտ նորա*, his heart swelled with emotion, overflowed, outpoured itself.

Ձեղումն *s.* affluence, abundance, exuberance; breaking out, overflowing, defluxion; shedding, effusion; jet, eruption; *- խնդութեան*, transport, rapture; *- շնորհաց*, fullness or abundance of grace; *- սրտի*, overflowing, outpouring, effusion, largeness of heart; *- վտակաց*, overflowing or inundation.

Ձեղուն *a.* heaped, brimful, redundant; *ծաթաղուն*, *շարժուն եւ* *-*, pressed down, shaken together and running over.

Ձեղուցանեմ, *ուցի* *va.* to heap, to overflow.

Ձեղական *a.* elliptical.

Ձեղեմ, *եցի* *va.* to restrain, to retrench, to contract; to throw into the shade, to eclipse, to darken, to obscure, to cloud; *com.* to discount, to cash. *Ձեղումն* *s.* ellipsis; *com.* discount; *- առնել*, to discount bills.

Ձեղջ, *զղջի* *s.* regret, compunction, penitence; remorse; *a.* repentant, contrite; *- լինել մտաց ուրուք*, to scruple; to have qualms of conscience, to be smitten with remorse; *- լինել ումեք*, *- ապաշաւ անկանիլ ի միտս*, *զղջի ունել զոք*, *ի - գալ*, *հարկանիլ ի - ապաշաւանաց գալ*, *- ընդունել*, to repent, to afflict one's conscience; *ի - ածել*, *- բերել*, to cause to repent, to reform; *որպիսի - կալի զմեզ*, how we shall repent!

Ձեմեղ or **մուղ** *S.* **Ձեմեղ**; *- պահել*, to place in safety.

Ձեմեղեմ *vn.* to have pity or compassion; to free from danger.

Ձեն, **Ձենագործութիւն** *S.* **Ձոհ**, etc.

Ձենածոյ, *ից* *a.* sacrificed, immolated.

Ձենական *S.* **Ձենիկ**.

Ձենակար *a.* hurtful, pernicious.

Ձենանիմ, *զենայ* *vn.* to be sacrificed or immolated.

Ձենարան, *աց* *s.* shambles, slaughterhouse; altar; the Cross, the Holy Rood.

Ձենարար *S.* **Ձենակար**.

Ձենեղութիւն *S.* **Ձոհ**.

Ձենիթ *S.* **Գաղաթնակէտ**.

Ձենիկ, *էայ* *s.* victim, that is ready to be sacrificed; immolation.

Ձենում, *նի* *va.* to slaughter, to kill; to immolate, to sacrifice.

Ձենումն *s.* act of slaughtering; victim, sacrifice.

Ձեռալութիւն *s.* tossing, tide, ebb and flow.

Ձեռամ, *ացի* or *ացայ* *vn.* to creep; to swarm; to crawl; *- եռալ*, to burn, to be fervid; *- ցանկութեամբ*, to burn with concupiscence; *յամենայն զեռնոց որ զեռայցեն ի վերայ երկրի*, from all creeping things that creep upon the earth.

Ձեռնական *a.* creeping.

Ձեռնում *vn.* to boil, to bubble up; to be inflamed, to be on fire.

Ձեռումն *s.* crawling, creeping.

Ձեռուն, *ունց* *s.* reptile, creeping animal; aquatic insects; *a.* creeping, crawling.

Ձեռուքէս *s.* arabian wolf, hyena.

Ձեռեղ *s.* place, spot; *a.* placed, arranged; assured, firm; *- առնուլ*, to place one's self, to put one's self, to stop, to stand still, to halt.

Ձեռեղանամ, *ացայ* *vn.* to be placed, established.

Ձեռեղեմ, *եցի*, **Ձեռեղեցուցանեմ**, *ուցի* *va.* to place, to deposit, to put, to establish, to dispose, to plant, to install, to procure a situation or place for.

Ձեռեղիմ, *զեցայ* *vn.* to place one's self, to install or settle or establish one's self; to find a situation, to obtain or find a place.

Ձեռեղում, **Ձեռեղութիւն**, **Ձեռեղումն** *s.* placing, settlement, installation; disposition, arrangement, ordering.

Ձեռնակէղ առնում *S.* **Արշաւեմ**.

Ձերդ *S.* **Ձերթ**.

Ձերեմ *ad.* triennially, three years.

Ձերթ *pr.* as, the same as, as well as, like.

Ձերծ *a.* exempt, frank, free; safe, sure; *s.* deliverance, safety; *- առնել*, *S.* **Ձերծանեմ**; *- կալ*, *լինել*, to be secure from, sheltered from, exempt from; *- կացուցանել*, to shelter, to secure, to screen; to exempt, to free, to dispense from.

Ձերծանեմ, *ծի* *va.* to take away, to carry off; to detach; to strip, to despoil, to rob.

Ձերծանիմ, *ծայ*, **Ձերծիմ**, **Ձերծում** *vn.* to be freed, delivered, to escape, to make one's escape, to disengage one's self, to save one's self, to run away, to detach one's self; to slip off, to slide away; *- յառողջութիւն*, to be cured; *- ի խաւարէ ի լոյս*, to pass from darkness to light; *- յամուսնոյ*, to be widowed, deprived of one's husband.

Ձերծում, *ծի* *va.* to dispossess, to strip, to carry away; to snatch, to deprave, to ravish, to pull off; *- vn.* to free one's self, to get rid of, to have recourse to, to escape to, to take refuge.

Ձերծումն *s.* deliverance, liberation, freedom; stripping off, spoiling, divesting; *- ելից*, decease, death.

Ձերծուցանեմ, *ցի* *va.* to deliver, to free, to save, to undo, to disengage, to liberate, to preserve, to get out; *- ի մահու պարտեաց*, to reprieve from capital punishment, from death.

Ձերծուցիչ *a.* *s.* deliverer, rescuer.

***Ձեւայ** *s.* square; *- երկաթի*, iron knee.

Ձեւ *s.* Jupiter; *S.* **Արամազդ**.

Ձեփիւռ, **Ձեփիւռոս**, *ից* *s.* zephyr; *բաղբալունչ* *-*, the gentle *-s*; *զովարար* *-*, refreshing breeze; *S.* **Իրան**.

Ձուանք *s. pl.* oppression, vexation, vexatious measures; nausea, disgust, aversion, loathing, rising of the stomach; horror, detestation, abomination. [detestable, hateful.

Ձուռել *a.* disgusting, abominable, **Ձուռեմ**, *եցի* *va.* to disgust, to vex, to persecute, to importune; to revile, to abuse, to outrage.

Ձուռիմ, *ւեցայ* *vn.* to be disgusted,

tired, to hate, to abhor, to abominate, to detest.

Ձէն, զինուոյ or *ից* *s.* arm, weapon; armament, armour, munition, harness; *հին -ն*, woman, female; - *եւ զարդ*, armour, arming; - *ի ձեռքն*, in arms; armed, arms in the hands; *զինու զօրութեամբ*, with arms; by main strength; - *ու կրել*, to carry, to bear arms; *ի - զնալ, ընթանալ, դառնալ*, - *առնուլ, գգեհուլ, ի վեր առնուլ, ի - վառել*, to fly to arms, to buckle on one's armour, to take up arms, to arm one's self; - *առնուլ ընդդէմ*, to bear arms against; *ի - վառել*, to put under arms; *ի բաց թողուլ զ-ն*, to lay down one's arms; *հրաման կրելոյ -ն*, license to shoot; *հրաթափ -ք* (*հրազէնք*), fire arms, guns, muskets, rifles; *հատու -ք* (*սուսեր սուխ*), side arms, weapons, cutting, edge; *վառեալ ի - եւ ի զարդ*, armed from head to foot; *առաջին փորձ զինուոյ*, one's first passage in arms; *այր զինու*, man at arms; *ազգ կերթ ի հրահանգս զինուոյ*, a nation inured to war; *ի - ի - ի - ի* to arms! - *ի վեր*! - *յառաջ*! - *ի վայր*! carry, present, ground arms! *կազմ ի - ի* ready! - *կա - լէք*, - *առէք*, - *ի ձեռն*! support arms! *սպանանել զինուոյ*, to put to the sword; *եղանկ ընդ -ն* *S.* *Եղանկ*; *դուլ զինուոյ*, a truce; *սահմանք քաջաց -ն իւրեանց*, the arms of the brave decide the limits of their power.

Ձէնընկէց *a.* that abandons, throws away his arms, fugitive; - *փախստեայ գնալ*, to throw down one's arms and flee; - *լնել*, to lay down one's arms, to unarm, to surrender; - *առնել*, to unarm, to disarm.

Ձէնընկէցութիւն *s.* disarming.

Ձէնընտիր *a.* splendidly armed, well mailed; - *Ժողովել*, to reunite well-armed troops or persons.

Ձմբալ, Ձմբիմ, Ձմբամ, Ձմբան *S.* *Ձմբալ*, etc.

Ձնկենում, եջի *va.* to throw, to thrust, to cast far from one; to drive away, to remove; - *զամեթ*, to throw off all sense of shame, to become immodest.

Ձթափ անցանեմ *S.* *Թափ անցանեմ*.

Ձի *conj.* for, because, in order that, to the end that; that; *զի* *ad.* what? what thing? why? for what reason? *զիկայ իմեւ* *ք.*, what do you want, or

what do you want of me? *զի է զի*, what is the motive for which? why? what is it? why then? *զի է զի յարեալ եկեք այսօր*, how happens it that you are returned before sun-down? *քեզ զի փոյթ է*, what does it matter to you? *զի է որդեակ*, what do you want my son? *զի int.* how! how much! *զի անգուլ էս*, how cruel you are! *զի բարի կամ զի վայելուչ*, how good and how pleasant!

Ձիարդ *ad.* how, of what sort, in what manner, according to; what? how? why? for what reason? *int.* how! how much! - *դժուարին է!* how difficult it is! - *ն, զ-ն* *s.* condition, quality, how, the why, the wherefore; *գիտել զ-ն ամենայնի*, to know the why and the wherefore of every thing.

Ձի արդեալ *ad.* what? how? what is it? - *Պետրոսն եղեւ*? what has happened to Peter? [pleasure.

Ձիարդուպէս *ad.* at one's will or

Ձիքն *s.* hammer-headed shark.

Ձկ *s.* *mus.* first string; treble voice, soprano.

Ձկն *s.* regret, grief; - *է ինչ*, I regret, I repent; - *մեծ է ինչ*, I bitterly reproach myself, I am very sorry; *S.* *Ձկն*.

Ձի մի, Ձի մի երբեք *conj.* lest, for fear that, that never.

Ձինգործ, *այ* *s.* armourer.

Ձինգործութիւն *s.* trade of making arms; arming, armament.

Ձինգործար, *Ձինգործարումն* *s.* armistice, truce; - *առնել*, to make a truce.

Ձինգարդ, Ձինգարդ *a.* armed, invested, furnished with arms; - *լնել*, to arm one's self, to take, to bear arms.

Ձինգարդիմ, եջայ *vn.* to arm one's self, to put on arms.

Ձինգարդ *S.* *Ձինգարդ*.

Ձինգարդիմ *S.* *Ձինգարդիմ*.

Ձինգարդ *s.* fencer; *S.* *Ձինգարդութիւն*; - *առնել*, to fence; *ռուսցիւ - ի*, fencing-master; *մարզարան - ի*, fencing-school.

Ձինգարդութիւն *s.* fencing.

Ձինգիր, կրաց *s.* that carries arms; squire; soldier, swordsman; officer.

Ձինգից *a.* companion (in arms), fellow-soldier, comrade.

Ձինգործիւն *s.* the carrying of arms, armament.

Ձինգիցիմ, եջայ *vn.* to fight together, to accompany in battle.

Ձինգիցութիւն *s.* accompanying in war; alliance.

Ձինգամբարձեալ լնիմ, to arm against, to rebel. [ness.

Ձինգար *a.* struck by love, or sad-

Ձինգարիմ, եջայ *vn.* to be wounded with a weapon.

Ձինգարութիւն *a.* armed combatant.

Ձինգարութիւն *s.* armed warfare.

Ձինգոց, այ *s.* arsenal, magazine of arms. [S. *Ձինգալ*, etc.

Ձինգարժ, ից *a.* that fences, fencer;

Ձինգարտանք *s.* sheath, scabbard.

Ձինգարտ *s.* corporal.

Ձինգարձաւ, այ *s.* armourer; - *հրա-*

ցանից, gunsmith; - *սրագինուց*, sword-cutler.

Ձինգար *a.* avoiding, ahhorring war, desiring peace at all price.

Ձինգարն *S.* *Ձինգար*.

Ձինգար, etc. *S.* *Ձինգար, etc.*

Ձինգար *a.* gathering the arms of the fallen.

Ձինգիմ, եջի *va.* to arm, to provide with arms, to man, to equip; to provide with, to fortify.

Ձինգիմ, եջայ *vn.* to arm one's self, to take up arms, to oppose; to provide one's self with.

Ձինգ, ի *s.* zine.

Ձինգար, այ *s.* militia-man, warrior, soldier; *բրեւ - զ*, in a military manner;

- *սոսկահան*, private or common soldier; *հետեւակ -*, foot-soldier; *հե-*

ծեալ -, horse-soldier. [like a soldier.

Ձինգարար *ad.* in a military way,

Ձինգարարութիւն *s.* conscription, enlistment; *լնիմ* - *ն*, enlisting.

Ձինգարական *a.* military, soldierly, soldier-like; *s.* soldier; - *արուեստ*, tactics.

Ձինգարակից *s.* fellow-soldier; - *քիմ*, my comrades, my brothers in arms.

Ձինգարանիմ, այց *vn.* to be a soldier, to turn soldier.

Ձինգարանից *s.* barracks.

Ձինգարանից *ad.* in a military manner. [militant.

Ձինգարեալ եկեղեցի, the church

Ձինգարեմ, եջի, Ձինգարեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to enlist, to maintain soldiers;

to exercise in the art of war; to arm.

Ձինգարիմ, եջայ *vp.* to take up arms, to fly to arms, to arm one's self; to

oppose; to take up the profession of arms; *նպ երբեք զինուորիցի իւրով* *թաւաթ*, who goeth a warfare any time at his own charges? *զի դու զինուորիցիս նոքօք զգեղեցիկ զինուորութիւնն*, that thou by them mightest war a good warfare.

Ձինուորութիւն *s.* militia, arms, profession of war; army; armament; tactics; soldiery; *մասնէլ, գրիւ ի -*, to enlist; - *հրեշտակաց, զուարթաց, անուրմնոց*, choir, or host of angels.

Ձինս *s.* *a.* who? which? what? *ad.* how? why? *pr. ad.* that, which, what;

- *կերցուք, կամ - արբոյժք, կամ - զգեցուք*, what ye shall eat, or what ye shall drink, what ye shall put on; -

եւ իցէ, whatever, whichever; - *է ինչ*?

what does it matter? - *կամիք*? what do you like? - *ինդրեք*? what are you seeking? - *ապագա*? why? for what cause? - *օրինակ*? in what manner?

- *ասեցին*? what will they say? - *ինչ*?

what? - *ինչ առնել էր եւ ես ոչ արարի*?

what is that which I ought to have done and have not done? - *ապա*?

what? what then?

Ձինս էն, էին, էումն *s.* nature, substance, state of a thing.

Ձինսգինս *a.* *s.* how? what can it be? how can it be?

Ձինսգիւտ *a.* futile, vain, frivolous; *ad.* capriciously. [how?

Ձինսգիւտ *a.* what? in what manner?

Ձինսգիւտեմ *ad.* capriciously, conceitedly.

Ձինսգիւտութիւն *s.* caprice, whim, freak, humour, fantasy; *ի կամս անձին*

- թեան բերիլ, to follow one's own caprice or fancy; *թողուլ զգէ ի կամս*

անձին - թեան, to leave one to his ways or caprices.

Ձինսգիւտ *a.* lower, sunk.

Ձինսկան *a.* mild, humble, condescending, complaisant.

Ձինսկան, զի, Ձինսկան, լայ *vn.* to calm one's self, to relent, to grow tranquil,

to yield, to cool, to comply; to acquiesce, to listen, to condescend, to con-

ceive; to become extinct; - *յառաջին*

զուարթութեանէն, to lose one's cheerfulness; - *յաղաքան*, to be moved by

entreaties, to acquiesce in, to comply with, to yield to; *զինսկան սակաւ եր-*

թայր ջուրն եւ թուրանայր յերկէ, the waters returned from off the earth

continually; էջ եւ զերթիւր ի խորս եւ կրի, yet shalt thou be brought down unto the nether parts of the earth.

Զիւրութիւն, **Զիւրումն** *s.* calmness, tranquillity; subsiding; condescension, connivance, deference; indulgence.

Զիւրացանեմ, **սւցի** *va.* to calm; to cool; to extinguish; - **զոք առ ի վշտու կցութիւն**, to soften, to render compassionate.

Զիսս, **զսոց** *s.* thigh; haunch; - **կենդանեաց**, leg; - **կամրջի**, stern; - **հաւու**, keel of a ship.

Զիրարեմ, **բխումն**. to raise a tumult or disturbance; - **զալանդ**, to divulge, to publish.

Զիրկ *a.* destitute, deprived; - **լինել**, **զամեկել**, to be -.

Զիրովն երթալ, **զնալ**, to kill one's self, to put one's self to death.

Զանամ, **այայ** *va.* to deny, to retract, to refuse, to deprive, to retain.

Զացոյ *a.* that denies, refuses; ungrateful.

Զացողութիւն, **Զացութիւն**, **Զալումն** *s.* denial; recantation, refusal; wrong.

Զկեռ *s.* medlar; medlar-treo.

Զկծանք *s. pl.* chagrin, grief, vexation, crabbedness.

Զկծեմ, **եցի** *va.* to embitter, to afflict, to torment; *S.* **Զկծիմ**.

Զկծեցանեմ, **ուցի** *va.* to displease, to vex, to trouble, to offend, to chagrin; to nett'e, to sting, to peck at; **զկծեցուցիւ եւ ես զձեզ բանիւք**, I will sting you with my words.

Զկծեցուցիւ *a.* sharp, biting, piquant; - **բանք**, biting words, sarcasm.

Զկծիմ, **եցայ** *vn.* to be vexed, grieved, concerned, moved, soured, exasperated; - **զկնուլ**, to intoxicate, to get drunk.

Զկծումն *S.* **Զկծանք**.

Զկնի *pr.* after, since; behind, back, backward; *ad.* after, since, then, afterwards, hereafter, underneath, behind, one after another, next to, subsequently; **Տրայանոս կալալ զինքնալ կարուծիւնն** - **Ներուասայ**, Trajan was emperor after Nerva; - **միմեանց**, **զմիմեանց կնի**, **մի զմիոյ կնի**, one after the other, subsequently, blow upon blow; - **երկուց ամաց**, two years ago; - **ուչ բազում աւուրց**, some days after; - **ապա**, at length; **զերիս ամս ամ զամի**

-, during three successive years; **եկուց** - **իմ**, follow me; **որ զմեր կնի ոչ չըլի**, who is not of us; **զգուռն ձգել** - **իւր**, to shut the door behind or after one; **մի զմիոյ կնի կցեալ**, one tied to another; linked; **եւ որ ինչ - այսորիկ**, **եւ որ** -, and so on, &c. etc.; - **բնուածեանս**, suitable or according to the nature, natural, like nature; - **գալ**, **զնալ**, **երթալ**, **ընթանալ** -, to follow; - **պնդիլ**, **մտանել**, **լինել**, to pursue, to follow up, to hunt, to persecute; - **խառնիլ**, to be allured; to be carried away; **մարդիկ - խրատու**, to be swayed by bad advice; - **կամայ իւրոց անել**, **զոք**, to make the slave of one's will.

Զկնիս, **զկնեաց** *s.* that which follows, following, posterity, future, hereafter; *ad.* afterwards.

Զկրկոսնք *S.* **Զգայր**.

Զէտ *pr. ad.* after, then, since; with, together; - **առաքել**, to send for; - **բերել**, to add, to subjoin; - **գալ**, to follow, to come after; to result; to depend; **զնալ**, **երթալ** -, - **չըլի**, to follow, to go after; to imitate; - **երթալ**, **գալ**, **երթալ**, to love idleness; - **գալարիւրութեան**, to love idleness; - **երանել**, **ընթանալ**, **հեծանել**, **մտանել**, **յարձակիլ**, **ուռնել**, **պնդիլ**, **վարիլ**, to run after, to pursue, to overtake, to follow, to persecute, to be at the heels, to give chase; **իւրաքանչիւր - միմեանց**, one near the other, close to; - **լինել ճանապարհաց սւրուք**, to follow tracks; **զհայ ոչ առաք** - **մեր**, we have brought no bread with us; **մի զմիոյ հէտ**, one after the other, a little at a time, by degrees; **զմիւր** - **երեալ ես**, who is he whom thou pursuest?

Զհետերթանք *s. pl.* consequences; accessories.

Զհետերթութիւն *s.* the following.

Զլալ, *ի s.* cornelian cherry, cornel; cornel tree.

Զլեար, **երոյ** *S.* **Զկեռ**.

Զլեական *a.* plaintive; penitent.

Զլեամ, **ացի**, **Զլեանամ**, **ացայ** *vn.* to repent; to be sorry, to regret, to complain, to acknowledge one's fault.

Զլեասիրտ *a.* tender, affected, plaintive, moaning. [grieved.

Զլեացեալ *a.* repentant, contrite, **Զլեացուցանեմ**, **ուցի** *va.* to make repent, to affect, to move.

Զլուծիւն, **Զլուծումն** *s.* compunction, repentance, contrition; penitence; *ի*

- **գալ**, *ի զզման լինել*, to repent; *ի - անել*, to make repent.

Զճանապարհայն *ad.* by way of, by the way, on the way.

Զմայրական *S.* **Զմայրեցուցիւ**.

Զմայրամ *S.* **Զմայրիմ**.

Զմայրեցանեմ, **ուցի** *va.* to charm, to please extremely, to fill with rapture, to enchant, to put in extasy; to satiate, to satisfy, to sate.

Զմայրեցուցիւ *a.* charming, surprising; enchanting.

Զմայրիմ, **եցայ** *vn.* to be charmed, delighted; to enjoy; to take one's fill of, to glut one's self with, to be satiated, glutted, to be intoxicated, enraptured.

Զմայրութիւն, **Զմայրումն** *s.* satiety; delight, transport, rapture; witchery, enchantment.

Զմբալ *s.* anguish, affliction, anxiety, trouble, tribulation, consternation; whimsy, wild fancy, phantom.

Զմբալիմ, **եցայ** *vn.* to torment one's self, to toss about, to tumble and toss.

Զմբուլ *S.* **Սմբուլ**.

Զմբիմ, **Զմբիմ**, **եցայ** *vn.* to grow torpid, stiff, numb, to be benumbed, dulled; to lose one's senses, to be stunned; to feel giddy.

Զմէլն, *ի . առ* *s.* pen-knife.

Զմէ *ad.* why?

Զմուռս, **զմուռայ**, **սով** *s.* myrrh.

Զմուրբեր, **Զմանբեր** *a.* producing myrrh.

Զմանամ, **ացայ** *vn.* to be perfumed with myrrh.

Զմանեմ *S.* **Զմանեմ**.

Զմանենի *s.* myrrh tree.

Զմանիա *s.* emery.

Զմասալիւր, **լից** *a.* full of myrrh.

Զմասեալ *a.* mixed with myrrh; embalmed.

Զմասեմ, **եցի** *va.* to mix or fill with myrrh; to embalm.

Զմասումն *s.* embalming.

Զմաւա անեմ, **անի** *va.* to think, to regard, to consider; *S.* **Միա**.

Զմաւածութիւն *s.* thought, consideration, reflection, meditation.

Զմիւր *S.* **Զմբիմ**.

Զմիւրեայ, **աի** *a.* emerald, made of emerald.

Զմիւրեալ, **բխայ** or **աի** *s.* emerald. **Զմիւրեմ**, **ացի** *va.* to spare, to save, to

be careful; *vn.* to tremble, to shiver; to throb, to palpitate.

Զնգան, *ի s.* prison; **աալ** *ի -*, **արգել**, **ուլ** - **աւ**, to put in -, to throw into a dungeon; *S.* **Բանա**.

Զնգանարեւել, **աւոր** *S.* **Բանարեւել**.

Զնգանեմ *S.* **Բանանեմ**.

Զնգացումն *s.* care, sparing; heart-breaking, grief.

Զնիս, **զնիւյ** *s.* observation, examination; spectacle, view; *ի - ելանել*, **մաւ**, **չել**, **կալ**, to visit, to go to see; to look at, to observe, to examine; *ի - գալ*, to come within view, to be observed.

Զնիս *a.* low, lower. [ing.

Զնկազոծումն *s.* zinking or galvaniz-

Զնկաւ *s.* zincate.

Զնական *a.* *S.* **Զնիւր**; observing, examiner.

Զնարան *s.* judgment hall; court of justice, tribunal.

Զնիւր *a.* visible, tangible, palpable.

Զնիւր, **եցի** *va.* to look at, to observe, to stare at, to aim at, to contemplate; to examine, to study, to discuss; to remark, to clear up, to recognize; to visit; to feel, to touch.

Զնիւր *s.* observer; examiner.

Զնութիւն, **Զնութումն** *s.* observation, speculation, theory; visit. [sunk.

Զնասաղոյն *a.* lower or very low, **Զնասեմ**, **Զնասիմ**, **ացայ** *vn.* to settle, to grow calm, to relent.

Զնասուցանեմ, **ուցի** *va.* to weigh down, to cause to sink; to depress, to calm.

Զոգիական *S.* **Կենդանական**.

Զոգ, **ից** *s.* victim, sacrifice, immolation, host; - **ողջակէզ**, holocaust; - **մատուցանել**, to make a sacrifice; - **անել** (**զոք**), to kill.

Զոգագործ, **աց** *s.* that immolates, sacrificer.

Զոգագործեմ *S.* **Զոգեմ**.

Զոգագործութիւն *s.* immolation, sacrifice.

Զոգական *S.* **Նուիրական**. [rifices.

Զոգակեր *a.* eating the flesh of sac-

Զոգամատոյց *a.* sacrificing. [ficer.

Զոգասպաս *s.* assistant to the sacrificer.

Զոգասուն *s.* heathen temple.

Զոգանոց, **Զոգարան**, **աց** *s.* altar of sacrifice; vase of immolation.

Զոգարար *S.* **Զոգագործ**.

Զոգաւոր, **աց** *a.* immolated, sacrificed; sacrificial.

Չոհալ *a.* sacrificed, immolated; *s.* things offered to idols, flesh of the victims. [rifice.

Չոհեմ, *էջի* *va.* to immolate, to sacrifice. *s.* sacrificer, immolator.

Չոհում *s.* immolation, act of immolating, sacrifice.

Չողալ *S.* **Չղալ**, *չղն*.

Չոմ, *ոյ* *s.* draw-bridge.

Չոյդ, *զուգից* *a.* even; conjoined, united, equal, alike, similar; *ad.* level, without odds, equally; close to; conjointly, with, together; *s.* pair, couple; *-ք*, *-ք* *կռոց*, balance; a coach and two or four; *-սարանոցին*, nape of the neck; *-մի էզանց*, a yoke of oxen or bullocks; *-ք էրոց*, a couple of asses; *-ք կաբառուց*, սարձանակաց, brace of partridges, of pistols; *-մի կռկաց*, a pair of boots; *-ք*, *-քնդ*, directly, forthwith, as soon; *-քնդ բանին էրեւ*, no sooner said than done; *-ս* *-ս*, in pairs, by twos, two and two.

Չոյգանուն *a.* *gr.* synonymous; equivalent; *S.* *չումանուն*.

Չոյգերկոյսին *a.* God-like, divine.

Չոյգընթաց *S.* **Չուգընթաց.**

Չոյգոստաւ, *աց* *s.* aid-de-camp.

Չոչ, **Չոչոտեմ**, etc. *S.* **Չոչ**, etc.

Չոպայ, *ի*, *իւ* *s.* hyssop; holy-water sprinkler, asperges-brush.

Չով *a.* fresh, cold; *s.* cool, freshness.

Չովական *a.* fresh; refreshing.

Չովամարմին *a.* chilly, sensible to cold.

Չովանամ, *ացայ* *vn.* to cool, to grow cool, to become cool.

Չովարար *a.* refreshing, cooling, refrigerative; *s.* refreshment.

Չովացութիւն *s.* refrigeration.

Չովացումն *s.* refreshment.

Չովացուցանեմ, *ուցի* *va.* to refresh; to give freshness; to refrigerate.

Չովացուցիչ *S.* **Չովարար**.

Չովոյ or **Չուոյ**, *աց*, **Չովոյակից** *s.* companion, fellow, comrade, mate; school-fellow, fellow-student; associate, partaker; accomplice, party, abettor, follower.

Չովոյութիւն *s.* company, society; correspondence, intelligence; participation.

Չովութիւն *s.* coolness, freshness, refreshment, refrigeration; *ի* *-թեան էրեկոյի*, in the cool of the evening.

Չոր օրինակ *conj.* for example, as; *ad.* as well as, as, how.

Չուարակ, *աց* *s.* bullock, steer; ox; bull; *ast.* Taurus, the Bull.

Չուարակագլուխ *S.* **Յրագլուխ.**

Չուարակագլեւութիւն *s.* immolation of bullocks or steers.

Չուարակափիկ *s.* chimera partaking of the bull and the elephant. [stall.

Չուարակափակ, **Չուարափակ** *s.* ox.

Չուարթ *a.* joyful, cheerful, smiling; gay, sprightly, lively, merry; serene, clear.

Չուարթաբեւ *a.* blithesome, smiling, cheerful; *-մանկութիւն*, joyful youth.

Չուարթագին *S.* **Չուարթ**; *ad.* joyfully, gaily; *-էն աչք նորա ի գինւոյ*, his eyes are merry with wine.

Չուարթագէմ *S.* **Չուարթերես**.

Չուարթածաղիկ *a.* smiling, florid, young, graceful; *-հասակ*, sprightly youth, youthfulness; *-մանկութիւն*, infancy, childhood, the prime of life, best time of life; *-ալկը*, gray-beard.

Չուարթակից *a.* rejoicing together; *-լինել*, to congratulate, to share one's joy, happiness or satisfaction; *-առնել*, to make a sharer in one's joy.

Չուարթահայեաց *a.* of gentle aspect, mild looking, laughing, joyous, happy.

Չուարթաճաճան *a.* bright, shining splendidly, fulgid.

Չուարթամիտ *a.* sweet or good-tempered, gay, sprightly; joyful, merry.

Չուարթամոտութիւն *s.* good humour, joyfulness, gaiety; generosity, benignity.

Չուարթանամ, *ացայ* *vn.* to be joyful, to rejoice, to be diverted; to rouse one's self, to give one's self up to gaiety; *ից*, to shine, to enlighten, to cheer up, to be kindled; to be vigilant, sober, to watch; *-ի գինւոյ*, to be seasoned with wine; *զուարթացեալ ի գինւոյ*, tipsy; *S.* **Գինի**; *զուարթացաւ սիրտ նորա*, his heart was merry, expanded, dilated; *զուարթացան էրեւք նորա*, his countenance brightened up; *-հրոյ*, to relight, to rekindle.

Չուարթաշար *a.* malignant, crafty, cunning.

Չուարթառաս *a.* generous, liberal; *-առքը*, liberality.

Չուարթատեւիւ *a.* of fine aspect, pretty, beautiful, handsome; *-գէմք*, *էրեւք*, cheerful countenance, serene aspect.

Չուարթարար *a.* jesting, that makes merry, diverting; that gives joy, joyful.

Չուարթացուցանեմ, *ուցի* *va.* to divert, to exhilarate; to drive away melancholy, to enliven, to animate, to revive; *-զմբաս*, to cheer, to soothe the spirit; *-զեւելա*, to delight the ears, to please, to solace.

Չուարթերես *a.* blithe, smiling, graceful, cheerful, laughing, pleasant looking; shameless, bold.

Չուարթութիւն *s.* gaiety, joy, good humour; activity, vigilance.

Չուարթութիւն, **Թնոց** *a.* sprightly, lively, vigilant; *s.* angel.

Չուարթ *S.* **Չուարթ**; *-*, *-աբար* *ad.* joyously, merrily.

Չուարթաբան *a.* facetious, pleasant, joker, comic fellow; jocose, waggish, droll. [jest.

Չուարթաբանեմ, *էջի* *vn.* to joke, to jest. **Չուարթաբանութիւն** *s.* facetiousness, pleasantry, jest, facetious saying.

Չուարթաբոյս *a.* green, flourishing, covered with leaves.

Չուարթալի, *-լից* *a.* pleasing, recreative, delectable, delicious, diverting, mild, agreeable; jocose, merry, pleasant, jovial, smiling; *-ք*, pleasures, enjoyments of this world.

Չուարթախառն *a.* mixed with joy.

Չուարթախոս *S.* **Չուարթաբան**; *-լիւնել*, to amuse, to joke, to tell stories; *այր* *-*, an amusing fellow; story-teller.

Չուարթախոտութիւն *S.* **Չուարթաբանութիւն**.

Չուարթական *S.* **Չուարթալի**.

Չուարթակից *S.* **Չուարթակից**.

Չուարթաճայն *a.* sweet-throated.

Չուարթանալի *a.* pleasing, enjoyable, to be enjoyed; *S.* **Չուարթալի**.

Չուարթանամ, *ացայ* *vn.* to enjoy, to rejoice, to delight in any thing, to be delighted, to amuse one's self, to be diverted, to play; to laugh, to jest, to divert one's self; *ից*, to flourish; *-սրտի*, to rejoice one's heart, to solace; *-ընդգեւ*, to be delighted with beauty; *-իւրեւ զդարբի*, to flourish like an herb; *զուարթացեալ ալկը*, grey hairs, hoariness.

Չուարթանք *S.* **Չուարթութիւն**.

Չուարթարան *s.* abode of happiness.

Չուարթացումն *s.* rejoicing, happiness, delight; flourishing anew, growing green again.

Չուարթացուցանեմ, *ուցի* *va.* to rejoice, to recreate, to delight, to divert, to drive away melancholy, to amuse, to give pleasure.

Չուարթութիւն *s.* joy, enjoyment, rejoicing, pleasure, deliciousness, delight, diversion, cheerfulness; contentment, complaisance, pleasure, pleasantry; amusement, recreation, pastime; gaiety, frolicsomeness; *-սեղւոյ*, amenity.

Չուարթան *a.* unanimous, with one opinion or voice.

Չուարթանեմ, *էջի* *vn.* to agree, to be of one mind. [tion.

Չուարթանութիւն *s.* analogy, proportion. **Չուարթարաւ** *S.* **Համաձայն**.

Չուարթանակ *a.* that lives or dwells together, neighbouring, adjacent.

Չուարթին *a.* of equal price.

Չուարթոյն *a.* equal, companion; *ad.* equally.

Չուարթործ *a.* that works or labours together, that does the same thing.

Չուարթաւեմ, *էջի* *va.* to range together, to put in the same class.

Չուարթիր *a.* combined; *phys.* coefficient. [compose.

Չուարթրեմ, *էջի* *va.* to combine; to compose. **Չուարթութիւն** *s.* combination;

composition, conjunction.

Չուարթանութիւն *s.* equidifference.

Չուարթոր *a.* *phys.* isodynamic.

Չուարթիւ *a.* even; equal, alike; of the same number; consubstantial.

Չուարթոտ *S.* **Աթոռակից**.

Չուարթութեմ, *էջի* *va.* to relate, to join together.

Չուարթապայ *a.* that stirs together, that walks with another.

Չուարթառան *a.* combined, mixed.

Չուարթառանեմ, *էջի* *va.* to mix together, to compose, to allay.

Չուարթառանութիւն *s.* combination, mixture, medley, miscellany; *-*, *-նումն* *phys.* inflection.

Չուարթնորի *s.* competitor.

Չուարթասոր *a.* *phys.* divergent.

Չուարթերանի *a.* clothed with the same purple, that has the same dignity.

Չուարթան *a.* even, alike, equal; *s.* counterpart.

Չուարթանութիւն *s.* likeness, equality; equivalent.

Չուարթարդեմ, *էջի* *va.* to put in order, to dispose; to put into verse.

Չուգակերպ *a. chem.* isomorphons.
Չուգակերպութիւն *s. chem.* isomorphism.
Չուգակիր *a.* alike, partaking.
Չուգակից *a.* alike, equal, same; *s.* spouse (man or woman).
Չուգակիւն *a.* equivalent, equipollent; just, equal; *s.* equilibrium; compensation.
Չուգակշռեմ, *էջի va.* to reduce to an equilibrium, to render equivalent; to equal, to compare; to counterbalance, to make up for, to counterveil.
Չուգակշռութիւն *S.* **Չուգակշիւն** *s.* **Չուգակողմն** *a.* equilateral.
Չուգակրօն *a.* of the same religion.
Չուգակցեմ, *էջի va.* to join together.
Չուգակցորդ *a.* participant; equal.
Չուգակցութիւն *s.* participation, equality; coupling, match, union.
Չուգահալ *a. phys.* at an equal level.
Չուգահայր *a.* of the same paternity, that has the same quality as the father.
Չուգահասակ *a.* of equal age; of the same height.
Չուգահաւան *a.* unanims.
Չուգահաւասար *a.* equal, just, equivalent; alike, same.
Չուգահաւաքումն *s.* assemblage.
Չուգահեռաքիւն, *գծի s.* parallelogram; - *գորութեանց*, - of forces; - *յորաւոր*, parallel joint.
Չուգահեռական *a. s.* parallel.
Չուգահեռականութիւն *s.* parallelism.
Չուգահեռան *s.* paralleliped.
Չուգահեռ *ad.* together, contiguous.
Չուգահայն *a.* correspondent, equal, unanimous; joining in accord; *ad.* of one accord; - *գտանիլ*, to come to terms, to agree, to be of one mind; *mus.* to be in tune.
Չուգահայնեմ, *էջի va. mus.* to form an accord, to put in tune, to make harmony; - *իմ vn.* to agree with, to correspond; *mus.* to sing in concert.
Չուգահայնութիւն *s.* correspondence, union, equality, concord; unison, sympathy; *mus.* accompaniment. [(lines).
Չուգահանային *a. phys.* isochermal.
Չուգահանակ *a. mech.* isochronal.
Չուգահանակութիւն *s. mech.* isochronism, uniformity of vibration. [(lines).
Չուգահանային *a. phys.* isothermal.
Չուգահան *a.* participant.
Չուգահանեմ, *էջի va.* to impart, to make partake of.

Չուգամասնութիւն *s.* participation; *chem.* isomeria.
Չուգամերձ *a. phys.* convergent.
Չուգայարմարեմ, *էջի va.* to accommodate, to adjust. [to join.
Չուգանամ, *ացայ vn.* to be united,
Չուգանիւն *a.* isogonons.
Չուգաշար *s. gr.* syllable.
Չուգաշարիկ *a.* that holds the same course, companion on the road.
Չուգաշարութիւն *a.* of the same tongue or language. [symmetrical.
Չուգաշարի *a.* of the same measure,
Չուգաշարութիւն *s.* exact proportion, symmetry.
Չուգապատիւ *S.* **Հանգիտապատիւ** - **Չուգապատուութիւն** *s.* the same dignity, participation in the same dignity.
Չուգապարակցեմ, *էջի va.* to receive or rank in the same company, to associate.
Չուգապարիմ, *էջայ vn.* to mix in the same company or circle.
Չուգապարուկ *s.* the same company, participation in the same company.
Չուգապէս *ad.* equally, alike, likewise.
Չուգաջերմ *a. phys.* isothermal.
Չուգաստուած *a.* equal to God; (the Man-God).
Չուգավանկ *a. gr.* parisyllabic.
Չուգավերակ *s. ast. S.* **Շեղումն**.
Չուգատուն *a. ast.* in the same constellation. [together.
Չուգատունեմ, *էջի va.* to celebrate
Չուգաց *ad.* together, conjointly; - *նստել*, to sit beside, contiguous; - - , by twos, two and two, in pairs.
Չուգաւորեմ, *էջի va.* to join together, to couple, to pair, to match, to tie or put two by two, to unite, to join; to liken, to compare; to marry, to join in wedlock.
Չուգաւորութիւն *s.* conjunction, union; coition, embrace; parity, equality; the equinox; relation, connexion; union, match, marriage; *երջանիկ* - *գարնայնոյ ընդ աշնան*, happy union of spring and autumn.
Չուգաքանակ *a.* of the same measure, equal, equivalent.
Չուգեմ, *էջի S.* **Չուգաւորեմ**; - *զմիւն*, *math.* to sum up; - *զկերակուրտ*, to season, to flavour; - *զապաւտ*, to make basket-work; - *զոք ընդ աշնան*, to join in wedlock.

Չուգերգող *S.* **Երգակից**.
Չուգընթանամ, *ացայ vn.* to concur; to coincide.
Չուգընթաց *a.* that runs together, that accompanies, concomitant; - *զօրութիւն*, concurrent.
Չուգընթացական *a. ast.* synodical; - *շրջաբերութիւն*, synodic revolution.
Չուգընթացութիւն *s.* concurrence, concomitance, accompanying; coincidence; coexistence.
Չուգիմ, *էջայ vn.* to couple, to join together, to be united; to pair, to yoke, to match; to be connected with, in correspondence, in communication, to have friendly intercourse.
Չուգից *ad.* in like manner, likewise, equally, as much; twice, double.
Չուգորդ, *ի s. geom.* parabola.
Չուգորդական *a.* parabolic.
Չուգորդաձեւ *a. s.* paraboloid.
Չուգորդեմ *S.* **Չուգակցեմ**.
Չուգութիւն *s.* conjunction, coupling; equality, likeness; union, concord, agreement; coupling, pairing; conjunction, union, wedlock; communication, intercourse; *կէտ* - *թեան բեւրել* (*ընդ ումէք*), to be like, to resemble, to seem like.
Չուգորեայ *a.* equinoctial.
Չուգորութիւն *s.* the equinox.
Չուգրակ, *աց s. bot.* origanum, wild marjoram.
Չուլմբեմ, *էջայ vn.* to splay, to fall headlong, to dislocate or sprain the shoulder, to put the shoulder out of joint; *S.* **Երթամ**.
Չուկ *s.* udder; - , - *ի S.* **Սաւան**, **Ստիւրակ**, **Շեր**; *չոր* - *ի*, storax; - *ի ձէթ*, liquid storax.
Չուկայ *a.* close, narrow; subdued; - *եւ զերծ* *ի մարգկանէ* (*սեղի*), distant, far from, isolated.
Չուկ, *զոռց a.* pure, refined, clean.
Չուր *a.* vain, nseless, futile, trifling, frivolous; - , *ի* - , *ընդ* - , - *ուրեմն* *ad.* vainly, in vain, uselessly, invalidly, unjustly; - *սարմանք*, unavailing regrets; - *լան*, *անուշուր վաստակ*, labour lost; - *խուկ* (*զուլեքէ*), to calumniate, to impute, to accuse; *ի* - *ճգնել*, to labour in vain.
Չուրվաստակ *S.* **Չուրվաստակ**.
Չուրկ *S.* **Չիրկ**.
Չուրամ, *ացայ* or *ացի vn.* to tremble, to shudder, to shake, to quiver, to take

fright, to be scared, startled; to be uneasy, alarmed, to concern one's self; - *ի ջրայ*, to shiver with cold.
Չորանի, *ի sf.* mother-in-law, mother of the wife.
Չարանամ, *ացայ*, **Չարիմ**, *էջայ vn.* to be exasperated, irritated, to put one's self in a passion, to take offence, to resent, to be vexed, to bear malice; to grieve, to complain, to lament.
Չարութիւն *s.* disgust, aversion, dislike.
Չում, **Չունամ**, *ացի vn.* to bray.
Չոնչիւն, - *չումն s.* braying of an ass.
Չսարանի, *աց s.* spring; - *պարուրաձեւ*, spiral - .
Չսանհակաւոր *a.* with a spring; - *անկողին*, spring-mattress.
Չսեմ, *էջի va.* to bind, to tie close, to press; to subdue, to hold, to hinder; to draw, to draw again.
Չսարան *s.* refinery.
Չտեմ, *էջի va.* to clear, to cleanse, to fine, to refine; to clarify, to filter, to purify; to rectify; to revive.
Չտիւ *s.* refiner; *a.* depurative; - *սիւնակ chem.* refiner, beater.
Չոռական *a.* cleansing.
Չոռութիւն, **Չոռումն** *s.* cleaning, fining, refining, purification; filtration.
Չրաբան *a.* that speaks uselessly or unjustly; *s.* everlasting or great talker, chatterer; accuser.
Չրաբանեմ, *էջի vn.* to speak uselessly or unjustly, to talk nonsense; to calumniate.
Չրաբանութիւն *s.* useless discourse, idle talk, nonsensical stuff; calumny.
Չրաբան *a.* that judges uselessly; false, untrue; *ad.* falsely, wrongfully.
Չրաբեռական *a.* that belongs to Zoroaster. [vain, inquisitive.
Չրախդիր *a.* that seeks uselessly;
Չրախորհուրդ *a.* that thinks uselessly, vain, foolish.
Չրախու, etc. *S.* **Չրաբան**, etc.
Չրահ, **Չրահք**, **Հից s. cuirass; corslet; coat of mail, small coat of mail; breast-plate. [esquire.
Չրահաբարձ *s.* knight's attendant,
Չրահագործ, *աց s.* cuirass-maker.
Չրահազգեստ *a.* armed with a cuirass, cuirassier.
Չրահաք *s.* heap, mass, pile.
Չրահապատ, - *վաւ*, - *ւոր s.* armed with a cuirass, cuirassier.**

Զրահաւորիմ, եցի տ. to arm one's self with a cuirass.

Զրահեղել *a.* that flows, inundates uselessly or unjustly.

Զրահեմ, եցի տ. to cuirass, to arm with a cuirass; -իմ *S.* Զրահաւորիմ.

Զրահեմ վարիմ, բերիմ, լինիմ տ. to run or seek uselessly.

Զրահեաւան *a.* vain, useless, false.

Զրապանծ, -պարծ *a.* vainglorious, proud, boastful, braggart.

Զրալան *a.* vain, labouring in vain, fatiguing uselessly; - լինել, to labour in vain, to work without result, to make a hole in the water, to make ropes of sand, to miscarry; - վաստակ, labour lost.

Զրավաստակ *a.* that labours in vain.

Զրաւ *s.* limit, end; - աւել, to end, to finish; - աւել կենաց (ուրուք), to exterminate, to extirpate; - լինել, to end, to be bounded.

Զրաւամահ լինիմ տ. to die, to cease to live, to be killed.

Զրաւեմ, եցի տ. to terminate, to finish; - ի կենաց, to kill, to take away life, to put to death, to slay, to cut the thread of one's days; -իմ տ. to put an end to, to end, to come to a conclusion, to draw to an end; - ի կենցաղոյս, յաստեացս, to depart this life, to die.

Զրաւեցուցանեմ, ուցի տ. to take away, to deliver.

Զրաւաւ *S.* Զրապանծ.

Զրաւաւութիւն *s.* vain glory, self-conceitedness. [root.]

Զրեւանդ *s.* bot. birth-wort, snake-

Զրկահարանք *s.* injustice; privation.

Զրկանք *s.* pl. extortion, exaction, encroachment, injustice, insult, rapine; breach, diminution, loss, grief, wrong, injury, hardship; despoiling, privation, degradation, exclusion, dispossession.

Զրկեմ, եցի տ. to deprive, to rob, to despoil, to commit rapine; to defraud, to frustrate; to vex; to strip, to displace, to depose, to leave destitute; - զանձն, to deprive, to debar one's self from; -իմ տ. to deprive one's self of; to abstain from.

Զրկիչ *a.* that deprives; oppressive.

Զրկողութիւն, **Զրկութիւն**, **Զրկումն** *S.* Զրկանք.

Զրոյ, եց *s.* nought, cipher; - ջերմաւորի, freezing point, zero.

Զրոյց, զրուցաց *s.* term, word, discourse, recital, narrative, narration; talk, conversation, familiar chat; news, hearsay, rumour; - աւել, բերել, տալ, to bring, to give news, to announce, to recount, to inform, to relate; - արկանել, to talk, to converse; -ի- or -ի -ն լինել, to become a by-word; ընդ հանձարեղս եղեցի - քո, let thy conversation be with the wise; ել-, the tale spreads, the report prevails.

Զրուցաբան *s.* talker; *a.* narrative, historical.

Զրուցաբանեմ տ. to recount, to narrate.

Զրուցաբանութիւն *S.* Զրոյց.

Զրուցասեր *a.* talkative.

Զրուցասար *a.* who brings news; - լինիմ, to bring news.

Զրուցատեղ *s.* parlour.

Զրուցաորեմ, եցի տ. to narrate, to relate, to discourse, to talk.

Զրուցասրտութիւն *s.* recital, discourse, narration, dialogue.

Զրուցեմ, եցի *S.* Զրուցաորեմ.

Զրպարա, ի *s.* calumnious, unjust; false; *s.* calumny; - աւել *S.* Զրպարմեմ.

Զրպարմանք *s.* calumny, slander.

Զրպարմեմ, եցի տ. to calumniate, to be censorious; to slander.

Զրպարութիւն *s.* calumniator, imposter; *a.* slandering, defaming.

Զրպարտութիւն *s.* calumny, imposture, inculpation, slander; - թեամբ *ad.* calumniously. [run away.]

Զրպարեմ տ. to flee hurriedly, to flee.

Զօդ, եց *s.* withe, band; tie, bond, link, joint, union.

Զօդակապութիւն *s.* binding, junction, fastening, conjunction.

Զօդամանեալ *a.* tied, joined, annexed, connected; malicious, cunning, hidden, embroiled.

Զօդեմ, եցի տ. to tie, to bind, to fasten, to attach; to solder.

Զօդուած, **Զօդումն** *s.* chem. seam, joint, suture; *S.* Զօդ, Զօդուած.

Զշ *a.* immodest, impudent; filthy, shameful.

Զշաքաղ, եց *a.* avaricious, sordid, stingy, niggardly, miserly.

Զշաքաղեմ, եցի տ. to seek unlawful profits, to gain illicitly, to procure by fraud; to flatter, to allure.

Զշաքաղութիւն *s.* sordid interest,

avarice; sordidness, niggardness, stinginess; **Թիւրիլ զհէտ** - **Թեան**, to turn aside after lucre.

Զօռ *S.* Զշ.

Զօռեալ *a.* lascivious, wanton; covetous.

Զօռեմ, եցի տ. to dazzle, to charm; to effeminate; **Գեղ նորա զօռեմ զաշտ ամենեցուն**, her beauty attracted every one's gaze. [dazzling.]

Զօռիչ *a.* witching, enchanting; **Զօռութիւն** *s.* covetousness, lust; ogling, wooing; filthiness, lewdness.

Զօր, ու, աջ *s.* army, host, soldiery, militia, soldiers, forces, troops; **Հե. տեւակ** - **բ.** infantry, foot-soldier; - **աւել**, **հասանել** *S.* Զօրաժողով լինել; **ընտիր ընտիր** - **ուշ**, the flower of the troops, the best troops in an army; - **ծանր**, **սոււար**, **բազմաձեւ**, great army, numerous troops, overwhelming forces; **բազմակերթ**, **պատերազմափորձ**, **մարզիկ** - , disciplined, experienced, troops inured to war; - **բ.** **երկնից**, **երկնաւոր** - **բ.**, the host of angels; - , strength, vigour, force; **մինչդեռ -ն եւ ոգիքն անդէն կային**, and still breathing, giving signs of life.

Զօրաբար *ad.* bravely, valorously.

Զօրագլուխ *a.* belonging to a general, or to his command.

Զօրագլխան *s.* staff, staff-corps.

Զօրագլուխ, **գլխաց** *s.* general, commander, leader; - **հաւատոյ**, author of the faith.

Զօրագոյն *a.* stronger.

Զօրագուարձ *a.* amusing the army.

Զօրաժողով *s.* levy of troops, enrolment, recruiting; - **աւել**, **լինել**, to levy soldiers, to enrol troops, to subsidize an army, to recruit; - **է նա**, he is gathering together an army; he is ready with an army; - **աւել** **հոգաց**, to select, to separate, or to gather together souls.

Զօրախաղաց լինիմ տ. to lead troops against, to make an expedition, to enter on a campaign.

Զօրական, աջ *s.* army, guards, soldiery, militia; soldier, militiaman; *a.* soldierlike, military; strong, robust, valorous.

Զօրականուհի *sf.* female soldier.

Զօրահանդէս *s.* review; - **աւել**, to pass in review, to review troops, to review.

Զօրակից *a.* fellow-soldier, comrade.

Զօրահառոյց աւել, **լինել տ.** to detach troops, to expedite forces.

Զօրամարտ, -**մարտութիւն** *s.* fierce combat, bloody battle.

Զօր ամենայն *ad.* every day; always.

Զօրանամ, աջայ տ. to grow stronger, to recover one's self; to take root; to revive; to reign, to predominate; to grow, to increase; to be able; - **ան**, **գրէն**, to collect one's strength, to gather strength, to recover; to fortify one's self; **զօրացիւ ձեռք քո**, courage! thy arms shall be strengthened; **զօրացիւր**, take heart! courage! cheer up!

Զօրանիստ, նստի *a.* garrisoned; *s.* quarters, barracks; head-quarters.

Զօրապետ, աջ *s.* commander in chief, supreme head of the army, generalissimo.

Զօրապետեմ *S.* Զօրապետեմ.

Զօրապէս *ad.* valorously, courageously; energetically, efficaciously.

Զօրաւար, աջ *s.* general, commandant.

Զօրաւարեմ, եցի տ. to command, to lead an army.

Զօրաւարութիւն *s.* command of an army, generalship.

Զօրակից *a.* *s.* aid, support, help; defender, partisan; succour, reinforcement; - , - **օգնականութեան լինել**, to aid, to help, to bring succour; - **աւել** **զաք**, to be sustained, or supported by; **որդեակ**, - **լեր** **ծերութեան** **հօր քում**, my son, help thy father in his age.

Զօրացուցանեմ, ուցի տ. to fortify, to strengthen, to sustain, to harden, to fence, to establish, to secure, to repair, to reinforce, to restore, to corroborate; to brighten up, to comfort, to embolden, to reanimate, to revive, to cheer up, to make revive; - **զձեռս** or **զբազուկս ուրուք**, to lend or bring help, to succour, to aid; **ի յաղթութիւն - զաք**, to render victorious, to give the victory.

Զօրացուցիչ *a.* strengthening, comforting; corroborative, cordial; fortifier.

Զօրակից *S.* Զօրապետ.

Զօրաւոր, աջ *a.* strong, vigorous; powerful; energetic, pathetic; possible, efficacious; valorous. [might.]

Զօրաւորութիւն *s.* strength, power, **Զօրեղ** *S.* Զօրաւոր.

Չօրեղապէս S. Չօրապէս.
 Չօրեղութիւն s. valour, vigour.
 Չօրեմ, էջի տ. to be able, worth;
 to govern; to act, to produce an effect.

Չօրէն pr. ad. as, like, so that; as if;
 almost; for instance; - անասնոց, like
 beasts; ad. conj. for instance.

Չօրնտիր լինիմ տ. to assemble the
 staff; S. Չօրաժողով; to pick out or
 unite the flower of the army.

Չօրհանապազ ad. daily, every day,
 always. [namics.]

Չօրութեամբութիւն s. mech. dy-
 Չօրութեամբար ad. virtually.

Չօրութեամբան a. virtual; dynamic;
 - միութիւն, dynamic unity.

Չօրութեամբանութիւն s. virtuality.
 Չօրութեամբիր a. virtuous, powerful.

Չօրութեամբաւ s. mech. dynamo-
 meter.

Չօրութիւն s. power; authority, vi-
 gour, valour, heart, courage, nerve,
 force, spirit, faculty; corroboration,
 supply, reinforcement, aid, energy,
 efficacy, virtue; resource; sense,
 meaning, signification; weight, impor-
 tance; prodigy, miracle, virtue; army;
 person; distinct substance or person;

-բ էրկնից, the angels; celestial
 bodies, stars, &c.; -բ մտաց, the
 faculties, qualities of the mind; Տէր

-թեանց, the Lord of hosts; այր, կին

-թեան, valourous man, virtuous wo-
 man; բա առնել - իւր, as the man is,

so is his strength; գո՛ւ ազուցե՛ր ձեռնոյ
 -, hast thou clothed the horse with

strength? զինու. -թեամբ, with arms;
 by main strength; գիտել զ-արուի, to

lie with a man; -թեամբ ad. powerfully,
 emphatically; understood; by vir-

tue of; with all one's strength; բար-
 ձրացն -թեամբ զբարբառ. բո, lift up

thy voice loudly; սիրել յամենայն
 -թեան, to love with all one's heart;

անկանելի -թեան, to be weakened or
 exhausted; - խաչի քո Գրիստոս, զի...

upon my faith! i' faith! - arith. &c.
 square; mech. &c. force; - անգործութիւն,

vis inertiae; գիմակաւ -, resistance; Ե-

լէքարական -, electric -; զուգահեռա-

կան -, parallel -; կեդրոնական -,
 central -; կեդրոնական -, centrifugal

-; կեդրոնաձիգ -, centripetal -; կեն-

դանի -, vis viva; կենսական -, vital
 power; ձգողական -, attractive power;

մագնիսական -, magnetic -; մասնը-
 կային -, molecular -; շարժիչ -, mo-
 tive -; վանողական -, repulsive -; օդըն-
 կէց -, projectile force.

Է

Է (ē) Է s. the seventh letter of the
 alphabet and the third of the vowels;
 է, է, seven; seventh.

- It is sometimes changed for, or
 confounded with the letters է and ա,
 for example: էրէ, էրէ; էրէկ, էրէկ;
 բազէ, բազայ; Եւրոպէ, Եւրոպա.

- It often enters into the composi-
 tion of words, for example: ալէկոծ,
 հոգեմոգութեամբ, ոսկեօղ.

- prefixed to a missive letter signi-
 fies the Supreme Being.

Է, է, էն or էնն, էնն s. that exists,
 existence; that is of itself, the Supreme
 Being, the Most High, God; էս եմ որ
 էն, I am that I am; որ էն առաքեաց
 զիս առ. ձեզ, I AM sent me unto you;
 էբ pl. the divine persons, the Trinity.

Է, էց s. being, existence, that exists;
 creature, matter; v. aux. he is; անդ է
 տեսանէլ, one saw there, one sees; գէ-
 դով էիցս զուարճացեալ, intoxicated
 with the beauties of nature.

Է int. eh! hey! oh! o! alas! Է Պէ-
 տրէ, oh Peter!

Է զի, է էրբեմն, է ուրեք, էր զի ad.
 sometimes; now and then.

Է որ, էն որ s. some, some one;
 one... and the other; some... others;

some... some; ad. sometimes.

Էակ, այց s. being, existence, that
 exists; creator, that causes to exist,
 that extracts from nothing.

Էակաբանական a. ontological.
 Էակաբանութիւն s. ontology.

Էական, այց a. that exists, that is of
 itself, increate; essential, substantial;
 - բայ gr. substantive, auxiliary.

Էականամ S. Էանամ.

Էականութիւն S. Էութիւն.

Էակից a. that partakes of the same
 existence, consubstantial, coexistent.

Էակցութիւն s. consubstantiality,
 identity of substance. [to subsist.

Էանամ, էացայ տ. to be, to exist,
 Էապէս ad. essentially, really, in
 reality, in fact.

Էացուցանեմ, ուզի տ. to cause to
 exist, to extract from nothing, to
 create. [- sex.

Էգ, էգաց a. s. female; - ազգն, the
 Էկորձ s. mus. an Armenian note (—).

Է՛հ int. ah! oh!

Էկէ s. key-hole.

Էս s. God; S. Է, Որ էն.

Էշ, էռոց, շուց s. ass, jackass, don-
 key; machine of war, (battering-ram):

mus. bridge of a violin, &c.; - մասակ,
 she-ass, donkey; կաթ էռոց, ass's milk;

Հեծանէլ յ- , to ride on a donkey;
 խանէլ, անրակէ, զոնէլ -, the ass

brays; զոյգք էռոց S. Չոյգ.

Էշայծեալ s. she-goat that resembles
 an ass; deer; chamois.

Էութիւն s. essence, nature, consti-
 tution; existence; substance; divinity,
 God; property, fortune, wealth; յ-

ածել, յորինել, to create.

Էշ, էշի s. page (of a book); descent,
 going down; declivity; -ս առնել, to

descend, to go down; -ս եւ էլս առնել,
 to go up and down; ահա գեղասպանծ

- կենաց նորա, this is the brightest
 page in his life; - մեղի է ծանրաշափի,

falling of the mercury.

Էր, էր ազգաւ, էր բնակէր, էր ում,
 էր սակս, էր վասն, վասն էր pr. ad. why?

for what reason or cause? յէր վերայ,
 on what? on which?

Էրան s. gentle breeze, pleasant wind,
 zephyr; քեզ շունչ համայն պալարցի,

ինձ - շունչ փութորի, each breeze for
 you is a furious blast, while to me the

blast is a gentle breeze.

Էրէ S. Երէ.

Էփիմերակ s. ephemeris; S. Աստե-
 ղացոյց.

Ը (yet) ըթ s. the eighth letter of the
 alphabet and the fourth of the vowels;
 ը, ը, eight; eighth.

- At the beginning of words it is
 sometimes redundant, for example:

շատայ, ըշատայ; ստոյգ, ըստոյգ; ըստ,
 ընդ, ստ, նդ.

- Between two or more consonants it
 is always understood; but in the di-

vision of words it is actually put, for
 example: ծնունդ, ծննդեան, ծը-

նունդ, ծընընդեան; ննջել, գրգռել,
 նընջել, գրգռել. As also in poetry:

ըզկողածնին ընջեաց ըզկղս (զկղածնին
 ընջեաց զկղս).

[ah! Ըհ, ըհ, ըհ int. alas! alack! oh!

Ըղեղ S. Ուղեղ.

Ըղերձեմ S. Ուղերձեմ.

Ըղձալի a. desirable, to be wished
 for, amiable; desirous, anxious; - է

ինձ, I wish. [cordial.

Ըղձակաթ a. desirous, longing after;
 Ըղձական S. Ըղձակ; gr. optative

(mood); - գիւթութիւն, witchcraft,
 sorcery, spell, charm.

Ըղձականութիւն s. desire, wish.

Ըղձակերա a. desirable, to be wished
 for; desirous, longing, greedy, thirsty,

eager; - or -ս առնել, to render de-
 sirable, to make valuable, interesting,

to excite desire; - լինել, to desire,
 to wish for, to aspire after, to covet,

to long after, to be greedy of.

Ըղձակերանութիւն s. desire, wish.

Ըղձաձայնութիւն s. agreeable song
 or voice.

Ըղձամ, աղի, Ըղձամամ, աղայ տա.
 to desire, to wish, to long for; to

guess, to divine; ող լինել ձեզ -, I
 wish you health, I hope you will enjoy

good health; adieu! good bye!

Բզանք *s. pl.* strong desire, longing, eagerness; - առաջնորդութեան, ambition.

Բզապատում *a.* conjuror, diviner. Բզաւոր *a.* eager, greedy; lovely, affectionate.

Բզափափաք *a.* very desirable; - առնել, to make one's mouth water; - լինել, to desire passionately.

Բզիկ լինիմ *S.* Բզակերտ լինիմ. Բզութիւն *s.* desire, wish; divination, augury, omen.

Բզումն *s.* desire, wish, fancy.

Բզապան *S.* Ազապան.

Բզան *s.* throat, pharynx.

Բզերանեմ, եջի *va.* to shut a person's mouth, to put to silence; to leave one not a word to say, to dispirit, to convince, to put to a nonplus; - զէշն կարտի, to muzzle the ox; - իմ *vn.* to keep silence, to hold one's tongue, to remain silent, to be struck dumb, to be tongue-tied. [light.]

Բզերելի *a.* tolerable, bearable, Բզերեմ, Բզերութիւն *S.* Համբերեմ, &c. [fig. champion.]

Բմբլ, բաց *s.* athlete, wrestler; Բմբական *a.* athletic; - մրցութիւն, wrestling.

Բմբամարտ, ից *s.* wrestler; *a.* athletic; - , -ք, wrestling. [tler.]

Բմբամարտիկ, սկաց *s.* athlete, wrestler; Բմբամարտիմ, եցայ *vn.* to wrestle, to contend in wrestling.

Բմբամարտութիւն, -մրցութիւն *s.* wrestling.

Բմբն *a.* proper, suitable, convenient; probable; - է, it is proper, right.

Բմբոնեմ, եջի, -իմ, եցայ *vn.* to taste, to eat, to feed on: to enjoy, to delight in, to take pleasure in; to gain, to obtain, to possess: to chew, to masticate, to break with the teeth; - զպատիւ, զվարձս, զփառս, զպատիւ, to obtain honours, to gain recompense, or reward, to acquire glory, to win crowns; - զուսումն, զմահ, զեպերանս, to acquire knowledge; to die; to be despised, contemned, abused.

Բմբոս *a.* refractory, contumacious, disobedient, indocile, crabbed, stubborn, peevish, rebellious.

Բմբոսանամ, ացայ *vn.* to resist, to kick, to disobey, to revolt, to mutiny; to grow insolent, bold, proud.

Բմբոսութիւն *s.* disobedience, insolence, impertinence.

Բմբոսայ *s.* 23rd. November (the day on which sheep are folded).

Բմբոնեմ, եջի *va.* to take, to surprise, to hold, to seize; to entrap, to catch again, to retake, to grapple, to match; to reach; to comprehend, to conceive, to undertake; ձուկն -, to catch fish, to fish; - զոք բանիւք, to surprise, to convince or confound one in argument; to address or question with art, insidiously.

Բմբոնեմ, եջի *vn.* to let one's self be taken, to be taken, surprised; - յոլորակութիւն, to be caught in a trap; to entangle one's self; - ի շնութեան, to be taken in adultery; - խաւարաւ, to be surrounded by darkness; - յաւառայ մեղաց, to be contaminated, or stained by sin; - բանիւ բերանոյ իւրոյ, to be surprised, or convinced in argument, to be confounded; - ի պաւտրանս, to be deceived, caught, duped; - մուայ, to wonder; - աչք, to be deceived by the eyes, to deceive one's self; - ցաւով երկանց, to be in travail, to be surprised by the pains of childbirth; Բմբոնեցան ծածուկը նորա, his secrets were discovered. [vice.]

Բմբոնիչ *a.* holding; *s.* a mechanic's

Բմբոնողական *a.* having the virtue or power to take, to apprehend, to understand; - մէք, surrounding, circumambient; foggy; - կսկորդ, attracting, swallowing.

Բմբոնողութիւն, Բմբոնումն *s.* hold, retention, surprise; comprehension, perception; - ակտից, attack, fit, stroke.

Բմբակ, աջ *s.* cup, drinking-glass.

Բմբակից *a.* commensal, mess-mate.

Բմբակհանք *s. pl.* contempt; insolence, impudence.

Բմբակեմ, եջի, -իմ, եցայ *vn.* to resist, to grow proud, ferocious, to rebel.

Բմբակեմ, Բմբակեցունեմ, ուլջի *va.* to restrain, to bridle, to repress, to tame, to break in.

Բմբակող *a.* contumacious, stubborn, rebellious, ferocious.

Բմբակումն *S.* Բմբակհանք.

Բմբանակ *s.* drinking vase; dish, mug, cup.

Բմբանոց *S.* Բմբակ.

Բմբակահ *a.* potable, drinkable, fit to be drunk.

Բմբակի *a.* potable, drinkable; *s.* drinker; drink, draught, beverage, liquor, potation; *S.* Բմբակ; զովացուցիչ -, refreshing draught; կերակուր եւ -, food and drink; Թակիք եւ -ք, vessels and drink; ի սուն ըմպելեաց մի մասն նիցես նստել ընդ նոսա՝ ուտել եւ ըմպել, thou shalt not go into the house of feasting, to sit with them to eat and to drink; անուշակ - *S.* Օշարակ; -ք զկից *S.* Նեկասար.

Բմբեմ, արբի, արբ *vn.* to drink; - անպաւար, - eagerly, greedily; - սաստիկ յոյժ, - hard or deep, - like a piper, to tipple, to tope, to be a hearty toper; - ի կենդանութիւն Թագաւորի, - the king's health; - ի յաւորութիւն..., - to the success of; զան -, to receive a thrashing, a blow; ապաակ -, to be struck in the face; զուր գնոյ -, to obtain water by dint of money, to pay for water; - ուր ըմպէ զանորէնութիւնս հանգոյն ըմպելոյ, who drinks iniquity like water; սուր ինձ -, give me...; pour me out some; *S.* Արբեալ, Արբեամ, &c.

Բմբիկ, Բմբոց *S.* Բմբակ.

Բմբոլ *a.* drinking; *s.* a drinker.

Բմբումն *s.* the act of drinking.

Բմբանեմ, &c. *S.* Բմբանեմ, &c.

Բմբայք *s. pl.* fabulous monsters, Erinnys, Furies.

Բմբոյզ *S.* Բմբոյզ.

Բմբ *pr.* to, at, towards, by; through; among, in the midst, into, in; with; for; under, below; upon; soon, as soon as; in the place, instead of; հայել - երկինս, to look at the sky; Թագաւորել - նորա, to reign instead of him, to succeed him; սուր - իմ եւ - քո, give for me and for you; - աղօս, obscurely; - ամենայն, totally, in all; - ակամբ հայել, to look upon one with an evil eye or with aversion; - ձեռն, with or by the hand; - մէջ, in; into, inside, in the midst; through; - մէջ կարել, to split, to pass or go across; - աջմէ, to the right; - գիրկս մասնել, to draw the bow strongly; - Ժամն Ժամն, sometimes; - խաբս, fraudulently, erroneously; - խաղ, կատակ, ludicrously, facetiously; - այլ եւ - կին, as much the man as the woman; - ծառով, under a tree; փոխանակ -

այնր, for it; - մի բերան, with one voice, unanimously; գիր գգիրսը - այլ, put these books with the others; եկ - իս, come away with me; - անյանքն, going along; - ո՞ր ճանապարհ, by what road? - արեւել, towards the East; - ամենայն երկիր, in all countries; անյանքն - կարին, - այն, to pass through Erzerum, to go that way; - ջուր եւ - ցամաք, by sea and land; - երկինս եւ - երկիր, between heaven and earth; - հեծեալ եւ - հետեալ, between cavalry and infantry together; - աւուրն - այնորիկ, - Ժամն նակն - այնորիկ, - այնու Ժամանակաւ, in those days, at that time; - շատ եւ - փոքր, more or less, a little more, a little less; - այս եւ - այն, between this and that; altogether, unitedly; ընկենուլ - սրտուհան, to throw out of window; - ամենայն տեղիս, every where; - մահճք, under the bed; - երկնիւք, under heaven; - իւրեւ or իւրեաւ, under him; - պաւրուական, under pretence; - առաւօտն, այգն, at break of day; - երեկս, երեկոյս, or երեկոյն, towards the evening; մեկնեցաւ - լուր համբաւոյ գալստեան նորա, he set out on the report of his coming; - հակառակն, on the contrary; cross-wise; - միս սծել or հարկաւ նել, to think, to reason in one's mind; - ոտն հարկանել, to trample under foot; - Թիւ մասնել, to be reckoned among; - ամս տասն, during ten years; Եւ. Թանասուն եւ հինգ ամբ - ութ հարիւրով, eight hundred and seventy five years; - փթթելն եւ գոսացի, it will fade as soon as it uncloses.

Բմբաբեր *a.* leguminous.

Բմբաբոյս *a.* innate, native, natural, habitual.

Բմբաբուս *a.* fed with pulse.

Բմբաթուր հարկանեմ, to put to the sword, to kill with the sword; to trample under foot.

Բմբաթիւն *S.* Բմբաբոյս.

Բմբակաղաւթ *s.* cauliflower.

Բմբ ակամբ հայել *S.* Ակն, Բմբ.

Բմբականութիւն *s.* mild or gentle looking, affectionate or tender care, protection.

Բմբակեր *a.* that eats pulse.

Բմբակից *a.* dwelling with; neighbouring, familiar; *s.* playfellow, comrade.

Ընդ աղօս ad. S. Աղօսաբար; a. near sighted; hazy, obscure; Իբրեւ - իմն չունէ յունկունս ունէին, they were at the last gasp.

Ընդարձակեալ a. seeing dimly; - աւնել, to darken, to obscure.

Ընդառնել S. Անդառնել.

Ընդանեկան, &c. S. Ընամեկան, &c. Ընդանթական a. under the armpits; - մաղբ, the hair growing -.

Ընդ ածմէ S. Աջ.

Ընդ առաջ pr. before, against; - դաւ, յաւնել, գնալ, ելանել, լինել, to go to meet; to anticipate, to obviate, to prevent, to meet, to affront, to face.

Ընդառաջեմ S. Ընդ առաջ ելանեմ.

Ընդառաջաց S. pl. vanguard, van.

Ընդասուն a. tamed, domestic, familiar; sedentary, home-keeping; delicate, nice.

Ընդարձակ, աջ a. free; large, ample, vast, spacious, great; diffuse; - Ժամս, for a long time, or duration; - ի ներուծիւնս, magnanimous, long-suffering, patient; - կեանք, a dissolute life; - է, it is lawful, permitted, it is not prohibited; - կեալ, to live daintily; - գնալ, to live dissolutely; - աւնել, to facilitate; - , - ad. at length, lengthily; diffusely; dissolutely; - յ-ի, freely, at large; - ի լինել, to be free, in liberty, at large; to be unbound.

Ընդարձակաբան a. diffuse, extended; prolixious. [tions.

Ընդարձակաբանաց a. dissolute, licentious.

Ընդարձակաբան a. larger, vast; very long, lengthy, more diffuse, very prolix; ad. more diffusely, minutely, in all its details.

Ընդարձակաձեռն a. liberal, generous. [patient.

Ընդարձակամիտ a. magnanimous,

Ընդարձակամտութիւն s. magnanimity, long-suffering, patience.

Ընդարձակայարկ a. vast, spacious, extended. [amply.

Ընդարձակապէս, -բար ad. widely,

Ընդարձակասուն a. reared in ease, dainty, delicate, commodious; unbridled, dissolute.

Ընդարձակարար s. saloon. [ձակ.

Ընդարձակատար, -տարր S. Ընդար-

Ընդարձակեմ, եջի va. to dilate, to enlarge, to make greater, to increase, to augment, to extend, to prolong;

to disband, to relax, to spread, to widen, to reach, to stretch, to give ground, to amplify; - բանիւ, to exaggerate; - ից, to relax, to give repose to; to tranquilize; Ընդարձակելով - զձեռն յար or ումէք, to open the hand, to give freely, to be generous; - ումէք, to give rest or repose, liberty, license; - իմ vn. to extend, to widen, to spread, to dilate; to be generous; սիրաբ մեր Ընդարձակեալք... Ընդարձակեցարուք եւ դուք, our heart is enlarged... be ye also enlarged; Ընդարձակեալ է, it is allowed or permitted, it is lawful.

Ընդարձակեցարան S. Արձակ-

Ընդարձակեցուցանեմ S. - կեմ.

Ընդարձակութիւն, - կումն s. extent, extension, size, latitude, greatness, width, amplitude, amplification, enlargement; diffusion; field; capacity, capaciousness; ից. disengagement, relaxation, freedom, liberty.

Ընդարմ S. Ընդարմացեալ.

Ընդարմանամ, ապալ vn. to grow stupid, numb, to fall asleep; ից. to be benumbed, dulled; - ի յրապ, to be benumbed with cold, to be frozen, to become torpid; - աչք լինի, to gaze at, to stare at; - զբարանոք, to preoccupy one's self, to plunge in, to engulf one's self; զբարանոքս ոսկերաց նորա Ընդարմացայց, «he has benumbed the multitude of his bones.» [stupid.

Ընդարմացեալ a. numbed, dull; chill;

Ընդարմացումն s. stupidity, numbness, inaction; stupor.

Ընդարմացուցանեմ, ուցի va. to benumb, to lull asleep; to chill; ից. to stupefy.

Ընդարմացուցիչ a. that chills, lulls asleep; charming.

Ընդարմիկ s. zool. torpedo (fish).

Ընդաւաղեմ, եջի va. to cover with sand, to bury.

*Ընդբերանեմ S. Ըմբերանեմ.

Ընդգեղանիմ, ձայ vn. to cry out-right, or loudly.

Ընդգլխիմ, եջայ vn. to fall on one's knees; to coil one's self up.

Ընդգոգեմ, եջի va. to take or receive to one's bosom, to make welcome.

Ընդգրկեմ, եջի va. to embrace, to clasp in one's arms, to clasp or throw one's arms round, to hug; to undertake;

- զձեռն ի վերայ լանջայ, to remain with the arms crossed. [together.

Ընդգոտեմ, եջի va. to unite, to tie

Ընդգէմ, դիմաց a. contrary, opposed; opposite, inimical; unfortunate; - պա-աստմանի, an adequate or prompt reply; pr. against, on the contrary, the wrong side, outward, the wrong way; before, in face; - դառնալ, կալ, դառնել, հարկանել, to oppose, to resist, to counteract, to make head against, to cope with; - յառնել, to rise up against; to combat; - զանձանակին, opposite the money-box; վէմ - դնել դրան, to place a stone against the door; զգուրս - դնել, to close the doors; բանիցն - բերել, to reply opportunely, to respond; - եղեւ նոցա իրն, they succeeded badly in that affair; յեսս - ընթեւնել, to cavil, to sophisticate; - , յընդդիմէն, դ-ն ad. instead, otherwise, on the contrary; - հակառակութիւն S. Ընդգէմդարձութիւն; - յանդիման S. Իձմ ի դէմ.

Ընդգէմդարձութիւն s. contrariety, contradiction, teasing.

Ընդգէմերկիր s. antipodes.

Ընդգլխաբաժանեմ va. to divide in opposite parts, to place one against the other.

Ընդգլխաբախ a. resistant, solid, hard, compact, opaque; - իմ, - լինիմ, to come in contact with, to strike against. [hardness, solidity.

Ընդգլխաբախութիւն s. resistance,

Ընդգլխաբան, ից a. opposite; contradictory; s. contradicter, opponent; - լինել S. Ընդգլխաբանեմ.

Ընդգլխաբանական a. contradictory; after hearing both sides.

Ընդգլխաբանեմ, եջի vn. to contradict, to counteract, to contest, to answer; va. to object, to oppose.

Ընդգլխաբանութիւն s. contradiction, disputation; antiphrasis.

Ընդգլխաբար ad. on the contrary, in a contrary manner.

Ընդգլխադարձութիւն s. geom. opposed angles.

Ընդգլխադարձ a. opposite, contrary; - կալ, լինել, - ձիւմ vn. to oppose, to resist.

Ընդգլխադարձութիւն s. opposition, resistance; antiperistasis.

Ընդգլխադիր, դրաց a. opposed, contrary; opposite.

Ընդգլխադիրեմ, եջի va. to oppose, to object. [jection.

Ընդգլխադիրութիւն s. opposition, ob-

Ընդգլխադիրութիւն &c. S. -բան &c.

Ընդգլխակ, աջ a. contrary, opposite; s. opposite extremes, adversity, disgrace, calamity; - զօրութիւն, coercive power; -ս դնել, to oppose, to contract.

Ընդգլխակալ լինիմ, Ընդգլխակայեմ, եջի vn. to oppose, to resist.

Ընդգլխակալութիւն s. resistance.

Ընդգլխակայ S. Ընդգլխակաց; - ցաւք or -ք, adversity, calamity.

Ընդգլխակայութիւն, յուսն s. opposition, resistance; confutation, refutation, dispute, controversy.

Ընդգլխակաց, աջ a. that resists, opposite, contrary.

Ընդգլխակացութիւն s. opposition, resistance. [nist.

Ընդգլխակից a. s. adversary, antago-

Ընդգլխակիցմ s. opposite side, reverse, wrong side.

Ընդգլխակրութիւն s. antipathy.

Ընդգլխակրութիւն S. Դիմամարտութիւն.

Ընդգլխակար, աջ a. opposite, that opposes, resists; hard, solid, opaque.

Ընդգլխակարիմ, եջայ vn. to resist; to repel, to reperate.

Ընդգլխակարութիւն s. opposition, resistance; counterblow, rebound; phys. impenetrability.

Ընդգլխամարա, ից, -մարտիկ, տկայ a. contrary, inimical, opposite; s. adversary, antagonist.

Ընդգլխամարտութիւն s. opposition, resistance, action, combat.

Ընդգլխանամ, ապալ vn. to resist, to contrast, to be repugnant, to mutiny.

Ընդգլխաստիւր a. refractory, restive; S. Հակառակաւոր.

Ընդգլխադէլ, ից s. barricade; - կանգնել, to raise a -; կործանել դ- , to force a - .

Ընդգլխադնութիւն s. contrary thought or sentiment. [des.

Ընդգլխոտուք, ոսանց s. pl. antiposition; contradiction, contrariety, discord; hinderance, obstacle; strife; dislike, aversion, repugnance, conflict, trouble, implication.

Ընդգլխ. - աւ, - աւան a. familiar, domestic, tame, easy, mild, tractable, approachable.

Ընդերակից *a.* familiar, intimate, bosom, linked or knit together in the closest bonds of friendship, intimately acquainted; - լինել *S.* Ընդերակցելիմ.

Ընդերակցելիմ, եցայ *vn.* to grow familiar, to make acquaintance.

Ընդերանիմ, ւայ *vn.* to grow familiar, to become familiar; to make acquaintance; to get used or accustomed to, to habituate one's self. [tic.

Ընդերասեր *a.* familiar, tame, domestic. Ընդերացուցանեմ, ուցի *va.* to make familiar, to tame; to instruct; to tame, to render mild and less ferocious.

Ընդերուզած *S.* Ընդերուզուած.

Ընդերուզանեմ, ուցի *va.* to enchase, to fit into, to set, to mount, to enchase, to set in a bezel; to string pearls, to interweave, to entwine, to braid, to form a tress; ընդերուզեալ աւամբք, մարդարտով, ոսկեով, adorned, set with jewels or pearls, ornamented with gold, or arabesqued; ընդերուզեալ յոսկի, set in gold.

Ընդերուզուած, Ընդերուզումն *s.* setting, mounting, enchasing, fitting in; weaving, web, braid, texture.

Ընդերութիւն *s.* familiarity; acquaintance; custom; յ-ածել, to familiarize with; - ունել ընդ ումեք, to be familiar with.

Ընդերուցանեմ *S.* Ընդերացուցանեմ.

Ընդերդէք *s. pl.* all kinds of pulse. Ընդերձանեմ, -նիմ *vn.* to supplicate, to implore, to beseech, to entreat, to beg.

Ընդերաբանութիւն *s.* enterology. Ընդերական *a.* intestinal.

Ընդերահմայ, ից *s.* aruspex, soothsayer. [evening.

Ընդերեկ, -կք, -կս *ad.* towards. Ընդերկայնամիս *S.* Երկայնամիս.

Ընդերկայնիմ, եցայ *vn.* to extend.

Ընդերկար *a.* long, extended; prolix; *ad.* long, at length; long time; amply, diffusely, tediously; - առնել, to prolong; - լինել, to be prolonged.

Ընդերկարաձգեմ, Ընդերկարեմ, եցի *va.* to prolong, to make last a long time; to extend; to defer, to spin out, to great length.

Ընդերկարաձիգ *a.* very long.

Ընդերկարանամ, ացայ *vn.* to last a long time.

Ընդերկարութիւն *s.* length, extent, duration; - կենաց, long life, longevity.

Ընդերկնահաջ *a.* baying the moon; barking at in vain.

Ընդերկուանամ, ացայ, -կուիմ, եցայ *S.* Յերկուանամ.

Ընդերք, րաց *s.* entrails, guts, bowels, intestine, tripe; cæcum, blind-gut; զաւրս նոցա - րաց իւրեանց մաւաւանել, to slay others with their own swords.

Ընդէր *ad.* why? for what reason? wherefore? - ոչ? why not? [&c.

Ընդիկ *s.* a few pulse, pease, beans, Ընդիկախոն, ի *s.* Indiction; շրջանի, cycle of -.

Ընդլայնեմ, եցի *va.* to amplify.

Ընդլայնումն *s.* amplification; chem. ductility.

Ընդծեալ *a.* yoked together; bearing the same yoke. [to intermix.

Ընդխառնեմ, եցի *va.* to incorporate, Ընդխառնիմ, եցայ *vn.* to become incorporated; to intermeddle; to come to blows, to come to battle, to join battle; ընդխառնեցաւ պատերազմն, the battle was commenced.

Ընդխառնութիւն *s.* incorporation. Ընդհայեցողական *a.* dioptric.

Ընդհայեցողութիւն *s.* dioptries. Ընդհանուր *a.* universal, general, common; -ք, or - ախդերք, the universe, the whole world, or earth; - առնել, to generalize; *ad.* every where; in general.

Ընդհանրական *a.* universal, general, catholic; - եկեղեցի, the catholic or universal church; *S.* Թուղթ, Ժողով.

Ընդհանրանամ, ացայ *vn.* to become general.

Ընդհանրապէս *a.* universally, generally, commonly, absolutely.

Ընդհանրացուցանեմ, ուցի *va.* to generalize. [erality.

Ընդհանրութիւն *s.* universality, generality. Ընդհաս, ից *s.* interval, space; *a.* discontinued, intermittent; loose; different, separate; less, lesser; meek. intermittent; *ad.* differently, otherwise; nor more nor less; աւել ասկաւ ինչ - է բիւրուց, a little less than 10,000 years; ինչ ինչ եցեմք - է նոցանէ, in what do we differ from them? ոչ ինչ - է է նմանէ, he differs not from him; նուազ ինչ - է փոքանէ լինել շնչոյն, to be almost at the last extremity, or last gasp; չեն - յերազոյ, they resemble dreams.

Ընդհատեմ, եցի *va.* to interrupt, to discontinue, to cease; -իմ *vn.* to break off, to interrupt one's self.

Ընդհատիչ *s.* interrupter.

Ընդհատութիւն, -ումն *s.* interruption, intermittence, intermission, discontinuance, relaxation, cessation.

Ընդհարկանեմ, հարի *va.* to knock, to clash, to strike, to beat; - զերկաթ, to strike fire.

Ընդհարկանիմ, հարայ *vn.* to fight, to smite, to knock, to strike, to thump at; - ընդ միմեան, to knock against each other; to encounter each other; - զլիւշի ընդ որմն, to knock one's head against a wall; - ընդ ճանապարհ, to be on the way to ...; - է իւզձէ մտայ, to have remorse. [flict.

Ընդհարումն *s.* collision, shock, conflict. Ընդհուպ *S.* Հուպ.

Ընդձեռնեմ, եցի *va.* to give, to put into one's hands, to grant; to take away, to appropriate to one's self.

Ընդ ձեռն *pr.* by means of, through. Ընդ մէջ *S.* Մէջ.

Ընդմիմեամք *a.* subaltern.

Ընդմիջաբար *ad.* by means of, by some expedient.

Ընդմիջական *a.* immediate.

Ընդմիջաւելք *s.* the middle of a way, or road, carriage-road, pitching.

Ընդմիջակութիւն *s.* interposition, intermission, obstacle; partition wall.

Ընդմիջեմ, եցի *va.* to interrupt, to discontinue; to divide into two parts; to separate, to hinder; to intermeddle; - զիստ ուրուք, to interrupt, to break in upon; - զճանապարհն, to go half the way; յ- կենաց իւրեանց սաւաակել, to die halfway on the road of life.

Ընդմիջիմ, եցայ *vn.* to be split, to be in half; to discontinue; իբրեւ սունն ընդմիջեցաւ, passed the middle of the feast.

Ընդմիջութիւն *s.* mediocrity, mediation, middle way.

Ընդմանեմ, մտի *vn.* to penetrate, to pierce, to strike through or pass across; to insinuate one's self; to pass through a filter.

Ընդմանող *a.* piercing, keen, sharp. Ընդմտաւար, աջ *a.* touchy, easily offended, sensible, feeling; thoughtful, pensive, anxious, gloomy, full of care.

Ընդոնին, ծնաց *s. a.* born in the

house of one's master, domestic, servant; -ք, family; *S.* Ընդաբայ.

Ընդողնեցուցանեմ, ուցի *va.* to render proud, insolent, impertinent.

Ընդողնիմ, նեցայ *vn.* to lie down at length, supine; to become idle, negligent, feeble: to adorn one's self magnificently, gorgeously; to make an ostentatious display, to dress pretentiously; to become vain or insolent.

Ընդդր *a.* quiet; good.

Ընդոս *a.* that leaps, that bounds; jumping, starting; *ad.* by stealth, stealthily; rebounding, by fits and starts; - -, by skips and jumps; palpitating, bounding; - է քնոյ լինել, to awake suddenly, to start from sleep; - է քնոյն զարթուցանել, to rouse suddenly, hurriedly; - կաւ, to leap, to hop, to rebound; to start back with fear, to be startled, to retire, to frighten; - - խաղալ, to leap, to jump up, to rouse one's self; - - երթալ, to go with fear and trembling; to go by leaps; - - խաղացումն ուսոց, շարժումն թիկանց, աչաց, shrugging of the shoulders; nervous twitching of the eyes; - անցանել, to leap, to leap over.

Ընդոսախոս *a.* boaster, braggart. Ընդոսական *S.* Ընդոսացի.

Ընդոսանում, Ընդոսանիմ, տեայ *vn.* to leap, to recoil, to start with fear; to be aroused, frightened, dismayed; to shy, to be restive; to be disturbed, disconcerted; to get angry.

Ընդոսումն *s.* leap, rebound; shaking, concussion.

Ընդոսուցանեմ, ուցի *va.* to cause to leap or recoil; to shake, to move; to impel, to push, to spur on, to thrust; to awaken, to excite.

Ընդոսուցիչ *a.* exciting; stimulating, spurring on.

Ընդոսնեմ, եցի *va.* to trample under foot; to despise; to dishearten, to humble, to subdue, to drive out, to push.

Ընդոսնոց *s.* foot-stool.

Ընդունեմ, եցի *va.* to twist or break the neck; to tame, to bridle.

Ընդունակ, աջ *a.* receiving, welcoming; capable, susceptible; acceptable, agreeable.

Ընդունակութիւն *s.* acceptance; capacity, reach; participation; chem. ca-

capacity; - ջերմութեան, heating -.

Ընդունայն *a.* vain, void, useless; empty; indolent, idle; *ad.* in vain, uselessly, empty; - ամեն զանկեղութիւն, to deceive, to disappoint, to frustrate, to destroy the illusions of; ամենայն ինչ - է, all is vanity.

Ընդունայնաբան, *ից a.* romancing, prattling, chattering, prating; *s.* chatterer, idle talker.

Ընդունայնաբանութիւն *s.* prate, prattle, chitchat, nonsense, chattering.

Ընդունայնախօս *S.* Ընդունայնաբան.

Ընդունայնամիտ *a.* vain, frivolous, foolish.

Ընդունայնամիտ, *այսպէս v.* to be vain or empty; to vanish, to pass away, to come to nothing; to seek vanities.

Ընդունայնապարծ *a.* vain, proud, vain-glorious.

Ընդունայնաջան *S.* Զրաջան.

Ընդունայնութիւն *s.* vanity, frivolity, futility; nothing.

Ընդունարան, *այ s.* vase, vessel, receptacle; recipient, reservoir: asylum, refuge, shelter; *mech.* well, tank, cistern; - օդոյ, air-box; - ջուղոյ, steam-chamber; - ջերմջուղ, hot-water well.

Ընդունելի *a.* acceptable, admissible; agreeable, welcome; obtainable; that accepts, that receives.

Ընդունելութիւն *s.* reception, taking, acceptance, admission, obtaining, acquisition; cheer, feast, entertainment; *gr.* participle; - փոխանագրոյ, acceptance of a letter of credit, of a bill of exchange; - ամեն կողմէ, to welcome, to feast, to entertain; - ամեն օտարաց, to lodge strangers; - ամեն ջրագին, to receive coldly, to give a cool reception; - դոյր յարգունիս, ի դեռականաւոր, there was a reception at court, at the embassy; յ- վնէլ Աստուծոյ, to believe in God.

Ընդունիմ. ընկալայ *v.* to receive, to take, to admit, to embrace, to accept, to make welcome; to gather together; to derive; to impetrate, to obtain; to suit, to agree; to approve, to confess, to consent, to acknowledge; ոչ -, to deny, to disavow, to disapprove; - զոք յաւանդեմ, to stand godfather, godmother to a child; մեղր -, to fall into sin; - մտայ աչք, to conceive, to seize mentally; պատուով

- զոք, to receive with honour; ոչ բարւոյք - զոք, to give a bad reception; - յինքեան, to learn by heart; յաստուածս ընկալաւ գնոսա, he has made of them his gods; ի քէն ընկալայ զկեանս, I owe you my life.

Ընդունիչ, Ընդունող *a.* s. who receives, receiver, acceptor; recipient; -նող ի մկրտութեան, godfather, godmother; -նող խոստովանութեան, confessor.

Ընդունչարկու *a.* grining, grimaicing, mimicking; grumbling.

Ընդուն *S.* Ընտուս.

Ընդսահեմ, *եցի v.* to abandon, to despise; to compel to walk; to vex, to harass.

Ընդ վայր *ad.* in vain, uselessly; - հարկունել, to throw away, to abandon, to despise; - յածել, to run here and there, to rove, to wander; - ի օտակ, to talk in vain, right or wrong, at random; - պայքարումն, idle dispute.

Ընդվայրաբան *a.* quack, charlatan, who talks in vain. [idle talk.

Ընդվայրաբանութիւն *s.* quackery, Ընդվայրաբեր *a.* vagabond.

Ընդվայրաբոյս *a.* wild, savage.

Ընդվայրազնայ *S.* Ընդվայրաբեր.

Ընդվայրախոյզ *a.* seeking vain and foolish things; inquisitive.

Ընդվայրախօս *a.* S. Ընդունայնաբան, &c. *s.* magician, enchanter.

Ընդվայրահալ *a.* barking at in vain, bawling.

Ընդվայրահար *a.* abject, vile, despicable, useless, vain.

Ընդվայրամիտ *S.* Զրախորհուրդ.

Ընդվայրաթափ *a.* vagabond; prattling, chattering.

Ընդվայրաթափութիւն *s.* vagrancy.

Ընդվայրաթափ *a.* shameless, lewd; - պչրանք, coaxing, dalliance, coyness, affectation, coquetry.

Ընդվայրապաշտ *a.* coquettish.

Ընդվայրամիտ *a.* savage.

Ընդվայրասուն *a.* ill-bred, rough, rude; idle, lazy, sluggish, unoccupied.

Ընդվայրաբար *S.* Գեոնաբար.

Ընդվայրաբար *v.* շեցայ *v.* to be dragged along the ground, to be fastened to the ground.

Ընդվայրաբար *a.* enrious, that seeks after useless things.

Ընդվայրաբանութիւն *s.* inquisitiveness, curiosity.

Ընդվայրահեցիկ *S.* Ընդվայրահար. Ընդվայրահեց ամենեւ *va.* to debase, to vilify; to despise.

Ընդվայր *s.* haughtiness, pride.

Ընդվայր, *եցի va.* to twist, to wring the neck; -իմ *vn.* to revolt, to resist, to disobey, to rebel, to throw off the yoke; to lift up the horn, to become proud, arrogant, haughty, ostentatious; to turn the back disrespectfully; to throw one's self headlong, to precipitate; ընդվայրել է բայ վազել յիշխանութեան, to free from domination, to shake off the yoke.

Ընդվայրակեմ, *եցի va.* to copy, to take a copy, to transcribe.

Ընդվայրակող *a.* perspective; *s.* painter of perspectives; copist.

Ընդվայրակութիւն *s.* perspective; transcription.

Ընթադրեմ, *եցի va.* to trample under foot; to subdue, to submit; to strike, to knock; to drive away, to disperse.

Ընթադրութիւն *s.* trampling upon; subjection; project, purpose, design; սպանանել ձիախորհուրդ - թեմ, to ride over and trample to death.

Ընթանալի *a.* that runs, that walks; current; - շանապարհ, practicable, passable.

Ընթանամ, *այսպէս v.* to run, to run to; to apply; to slide; to gallop; to walk; to go, to depart, to pass; արշաւադր - , to run full speed, to rattle along full speed; երամովն, խուան - , to run in company, in crowds, in a throng, to rush, to crowd, to flock; - զհետ ուրուք, to follow, to run after; - զհետ հետոյ, շաւղայ ուրուք, to follow the tracks, to tread in the steps; - զշանապարհս իւր, to follow one's career; այս անգոր, to dip into, to run over a book; ընթանալով ասել, to say in few words, to touch lightly; - ի շանապարհս պատուիրանոց, to observe or obey the commandments; բարուք ընթանալի երբ, affairs are thriving, business is prosperous; *S.* Զէն, &c.

Ընթանայ *S.* Դեղնակ.

Ընթաց, ի. Ընթաց, *ցից s.* course, race, gait, step, pace, way, means; progress, succession, train, trace, thread; method; -ա անուր, to rnn; -ից դործի, the feet; - մի, walking distance; հետի -, foot-race; - մտաց,

flight of thought; - կենաց, life's career; յ-ս կենաց, in the course of life; յ-ից շանապարհ զոք, to know one by his gait; բարուք ընթալ զ-ս իւր, to fulfil the duties of one's station, to discharge one's functions honourably; արդեւալ զ-ս բանին, to say concisely, to shorten discourse; -ք հողմոյ, direction of the wind; -ք արեգական, լուսնի, եղանակաց, course of the sun, moon, seasons; -ք սակարանի, վաճառանոցի, հրապարակի, course of Exchange, of the market.

Ընթացական *a.* racing; swift.

Ընթացակից *a.* concurring; accompanying; agreeing, concordant; coincident; concomitant.

Ընթացակցութիւն *s.* concurrence; accompanying; concomitance; retinue; coincidence.

Ընթացատեղ, Ընթացարան *s.* gymnasium or place for gymnastic exercises; *S.* Ասպարէզ. [index.

Ընթացիկ *s.* mech. slider, cnrsor, Ընթացող *s.* walker, pedestrian.

Ընթացուցանեմ, ուցի *va.* to cause to run.

Ընթացք *S.* Ընթաց.

Ընթեանի *a.* legible, readable; *s.* reader, lecturer.

Ընթեանում, երցայ *v.* to read; - ընդ միտս, դաշն ձայնիւ, - to one's self; - ի ձայնի, բարձրաձայն - , - aloud; - յակունջս ուրուք, - in the presence of; անայլթաք - , - currently; կակա, զեւով -, - hesitatingly; to stammer; - հարեանցի, վեր ի վերոյ, to look through, or to skim over a book; յառաջ վարել զ-ն, - on; կրկին եւ երեք կին -, - over and over again; ապա -, to cause -; մանուկ քո գիտե՞ս, can your boy read? ընթերցեալ զթուղթդ, after the perusal of your letter; յետս ընդդէմ -, *S.* Ընդդէմ.

Ընթեր *S.* Առնթեր.

Ընթերակայ, *ից, -կաց, աջ a.* adjacent, adjoining; assisting, present.

Ընթերակից *a.* reading together.

Ընթերանիւ *a.* legible; *s.* reader, lecturer.

Ընթերանում, -նիմ *vn.* to read.

Ընթերանութիւն *s.* reading.

Ընթերանալ, սիրայ *a.* that loves study, studious, well-read.

Ընթերցանիւ *vn.* to study, to read with pleasure.

Ընթերցասիրութիւն *s.* love of study.
Ընթերցարան *s.* reading book; lesson; school; *reading room.

Ընթերցիչ, -ցող *s.* reader, lecturer;
ազդ առ -ցողն, advertisement, address to the reader; ներդասիր -ցող, gentle reader.

Ընթերցողութիւն *s.* reading; lectureship, order of lecturers in the church.

Ընթերցում, ոչ *s.* lecture; lesson.
Ընթերցութեան գիրք *s.* catechism (of S. Cyril).

Ընթերցութեան սեր *S.* Ընթերցասեր.
Ընթերցումն *s.* lecture; ապա յ- , to give to read; to cause to read.

Ընթերցիչ *S.* Հաշակիչ.

Ընթրասուն *a.* who gives a snpper.

Ընթրարան *s.* dining-room, supper-room; tea-garden; eating-, chop-honse.

Ընթրեկեր *s.* supper-time.

Ընթրեմ, եղի *vn.* to sup, to take the evening's repast.

Ընթրիք, ընայ *s.* pl. supper, evening's repast; - տերութեան, the Lord's - , the Last - ; - ս առնել, գործել, ապա, to invite to - , to give a banquet; - ս առնել առ ումք, to sup with...; ի ժամ ընթրեաց, at supper-time.

Ընծախոս *S.* Ընծախոս.

Ընծայ, ից *s.* present, gift, offer, offering; - առնել, ապա մատուցանել, to give, to make a present.

Ընծայաբեր, ից or այ *a.* that carries presents or offerings; - ընկել *S.* Ընծայաբերեմ.

Ընծայաբերեմ, եղի *vn.* to carry presents, to offer, to make a present.

Ընծայաբերութիւն *s.* offer, offering; offertory.

Ընծայական, այ *a.* sacred; *s.* dedication; - գիր, թուղթ, dimissory letter, testimonials; - գեսականաց, credentials; - - բարեկամաց, letter of recommendation. [is offered.

Ընծայամատոյց *a.* that offers; that Ընծայանում, այց *vn.* to be presented, given.

Ընծայատար *S.* Ընծայաբեր.

Ընծայարան, այ *s.* place of offering, altar.

Ընծայաւոր *S.* Ընծայաբեր.

Ընծայեմ, եղի *va.* to offer, to present, to sacrifice, to give, to dedicate, to attribute, to lend, to propose, to refer, to confer, to devote, to

render, to ascribe; to make, to furnish; to impose, to inscribe; ի ըջս - , S. Ըջս; - զոր ի կեանս, to give life to; to vivify; - զոր առտա պարգեւը, to load with presents; to confer great services; - իմ *vn.* to offer, to present one's self; to shew, to make one's self seen; - առաջի ուրուք, to introduce one's self to the presence of; մահու - , to die.

Ընծայեցուցանեմ, ուցի *va.* to offer, to present; to show, to expose, to place in sight; to recommend, to introduce; զանձն - , to pass one's self off for another, to counterfeit; այլ իմն միտս - , to possess, or bear another meaning; սիրելի զանձն - , to make one's self beloved.

Ընծայեցուցիւ *a.* that presents; producing, productive.

Ընծայութիւն *s.* offer, offering, dedication; presentation; թուղթ - թե, letter of recommendation; Կոչումն - թեան, catechism; S. Ընծերցութեան գիրք; - լուսնի, new moon.

Ընծայումն *s.* act of offering, of dedicating one's self; presentation; offering, present; - Ս. Կուսի, Presentation of the B. V. M.; առաջնորդ ընծայման, godfather; - լուսնի, new moon.

Ընծուիմ, շեցայ *vn.* to rise, to shine, to blaze forth, to glitter, to sparkle, to glare, to be bright.

Ընծուլա *S.* Ընծուլա.

Ընկալուչ, ըի *a.* that receives; *s.* betrothed, husband; իտեալ - , affianced wife; - , mech. receiver.

Ընկալաձիւմ, շեցայ *vp.* to bind one's self closely, to adhere to, to entwine one's self with.

Ընկեղի *a.* to be thrown away, to be despised.

Ընկեղում, եղի *va.* to throw, to cast, to hurl, to repulse, to fling, to pour; to destitute, to depose, to deprive; - յերեսաց, to drive from his presence, to despise, to abandon; - յերկիւզ, to frighten; - յոք զհագս իրիք, to confide the care of, to confide to; - զանձն իւր յառաջ, to present one's self, to throw one's self forward, to expose one's self; - զգէս, to throw down one's arms, to surrender; - ի կալանս, to thrust in prison; - յերկիր, to throw down, to slay, to fell to the earth; -

արտաքս, to thrust out, to hunt or drive away: to empty the stomach; - քարին, to throw stones; կիցս - , S. Կիցք; to despise; - զխարխիս, to cast anchor; զտոտուածութեամբն - , to attribute to God; ի վերայ միեւնից - զանցանս, to lay the blame on one another; - , *vn.* to be thrown, or cast away; - արտաքս, արտաքոյ դրան, to be thrown out, driven away; - ի ճաւնապարհի, to be cast on the streets, to be thrown out on the common way.

Ընկեր, այ *s.* companion, comrade, partner; female companion; consort; fellow; agent; neighbour; partaker; peer; clerk; assistant; չիք իմ - , I am peerless, I have no equal; - զ- , այր զ- , one to another, mutually; երգուան այի - ի իւրում, they bound themselves by mutual oaths.

Ընկերաբար *ad.* as a companion or comrade, friendly.

Ընկերագիր, գրաց *s.* subscriber; - առնել *S.* Ընկերագրեմ; - ընկել *S.* Ընկերագրիմ.

Ընկերագրեմ, եղի *va.* to subscribe to; - իմ *vn.* to become a subscriber to.

Ընկերագրութիւն *s.* subscription; մտանել յ- , to subscribe to; ելանել յ- թէնէ, to cease to subscribe, to be no longer a subscriber; պայմանք - թեան, terms of - .

Ընկերաբաւ *a.* that betrays or kills his neighbour.

Ընկերական *a.* social, sociable.

Ընկերակից *s.* companion, comrade, colleague; associate, partner; fellow-member, friar.

Ընկերակցիւմ, ջեցայ *vn.* to accompany one's self, to associate one's self, to become a partner. [ciety.

Ընկերակցութիւն *s.* association; so- Ընկերաշաշտ, - հաշտայ *a.* supporting social, or public harmony.

Ընկերաշաշտայր, աից, - հաշտիք, տեաց, - հաշտք *S.* Ընկերաշաշտութիւն.

Ընկերահեղձոյց *a.* that suffocates his neighbour; annoying, molesting one's friends.

Ընկերանում, այց *S.* Ընկերակցիմ.

Ընկերանի *s.* pl. companions.

Ընկերասեր, սիրաց *a.* that loves his neighbour, charitable; sociable, companionable. [bour.

Ընկերատեաց *a.* that hates his neighbour; Ընկերեմ, եղի *vn.* to accompany,

to escort, to follow; to pair; to associate; to convoy; to aid, to assist.

Ընկերաշաշտութիւն *s.* social harmony under various forms of government, monarchic, oligarchic, or democratic.

Ընկերակեմ, եղի *vn.* to associate with, to conspire, to plot.

Ընկերութիւն *s.* company, society; accompanying, assistance, partnership, match; train, retinue; fraternity, brotherhood, congregation, order, commonalty, body; conversation: knowledge; sociability.

Ընկերսիրութիւն *s.* love of one's neighbour, charity; sociability.

Ընկերոյ *a.* that accompanies, that assists.

Ընկեղի *a.* thrown away, cast off, flung off; abject, vile; exposed, abandoned; mech. projectile; - շարժումն, projection; - ինչ, refuse; - առնել, to throw, to cast; - առնել զմանկունս ի գետ, զկարտին ի ծով, to throw the children in the river, merchandize in the sea; - առնել զմանուկ, to expose a child; - ընկել, to be thrown out, abandoned.

Ընկեցումն *s.* cast, projection, out-east; phys. projection.

Ընկիշեալ կամ *vn.* to resist, to act as an obstacle, to hinder; ի ծուկը - , to kneel down.

Ընկնում, կայ *S.* Ընկնիմ.

Ընկնում, կի, Ընկուցանեմ, ուղի, կիւ *S.* Ընկնիմ.

Ընկուցիւ *a.* submerging, engulfing, swallowing.

Ընկուցումն, Ընկումն *S.* Ընկումումն. Ընկումական *a.* immersive.

Ընկում, եղի *va.* to sink, to deepen, to submerge; to flow, to inundate, to drown, to plunge, to absorb, to bury; to dim, to cloud; նիւհեմք - , to lull, to make sleepy.

Ընկումեցանեմ *S.* Ընկումեմ.

Ընկում, եցայ *vn.* to founder, to sink, to be plunged; to lose one's self; - ի քնոյ, to sleep soundly; յանհարկն արամութիւն, յանմիթար սուգ - , to abandon one's self to melancholy, to be plunged in inconsolable grief; - ի ծով միակեղութեանց, to swim in pleasure, in delight; ի նախանձ - , to envy, to be jealous of.

Ընկումիւ *a.* immersing, submerging; *s.* corsair, pirate, buccaneer.

Ընկղմութիւն, Ընկղմումն *s.* depression; immersion, submersion.

Ընկշեմ, *եցի va.* to oppress, to humble, to bring down, to debase, to throw down, to subdue, to humiliate; to blunt; -իմ *vn.* to sink, to faint, to succumb; - զոր, to be a hindrance, or stumbling block to; - ընդ բեռամբ, to bow beneath a weight; to be overwhelmed, or disheartened; ընկշեալ յամաց, ընդ ամբ, bowed by the weight of years; - զմն, to retire, to withdraw; to impede, to hinder.

Ընկողին *S.* Սնկողին.

Ընկողմանեցումն, Ընկողմանեց-ումն *va.* to stretch, to lay down, to put to bed.

Ընկողմանիմ, *եցայ, -միմ, -միմ, -զնիմ vn.* to stretch one's self in bed, to lie down, to go to bed.

Ընկողմանումն *s.* going to bed: the back of a chair. [to be a partisan.

Ընկողնակից *s.* bed-fellow; - լինել.

Ընկալ, Ընկալ, կուղից or զուց *s.* walnut; - մելահոտ, nutmeg; - հնգկաց, cocoa-nut; - արքայական, the finest quality of -; - ործացուցիչ, nux vomica; կեղեւ ընկուղի, nut-shell; *S.* կորչ, Փեշեկ; կանանց կեղեւ ընկուղի, green husk of -; *S.* կղեղ, Ազոխ; (նեղբն) մաշկ ընկուղի, epidermis or brown cuticle of -; *S.* Պապուկ, Փեշեկ; միջուկ ընկուղի, the kernel of -; *S.* կթուն; ծառ ընկուղի, -tree; *S.* Ընկուղի; փայտ ընկուղի, - wood; գործի ի բեկանեղ զ-, nut-cracker; *S.* Ընկուղաբեկ; ի գոյն ընկուղի, nut-brown; *S.* Ընկուղաբոյն; քաղել -ւ, to nut; երթալ ի քաղել -ւ, to go a-nutting; գաւազան ի ժողովել -ւ, nut-hook; *S.* Թափել.

Ընկուղաբեկ (գործի) *s.* nut-cracker.

Ընկուղաբոյն *a.* nut-brown, hazel.

Ընկուղազարդ, -ձեւ *a.* made like a nut. [walnut wood.

Ընկուղենի, Ընկուղի *s.* walnut-tree;

Ընկուղուա *a.* full of walnut trees; abounding in walnuts.

Ընկրկեմ, *եցի va.* to reject; to draw back, to pull back; to subdue; to roll; -իմ *vn.* to recede, to retreat, to flinch; to be repulsed, driven back; - անուոյ, turning of the wheel; - յաղթաստ, to compassionate the poor; to pardon; - երստանաւ, to be restrained, bridled, kept in; պատերազմաց - ընդ ձեռամբ

ուրուք, to take by force, to storm, to subdue, to conquer.

Ընձախոտ *s.* bot. choke-weed, orobanche.

Ընձանակ *s.* earthen flower-pot.

Ընձառիւծ, ուց *s.* leopard.

Ընձեհի *s.* leopard skin.

Ընձեռալք, յից *s.* pl. gift, present, drink-money.

Ընձեռեմ, *եցի va.* to consign, to place in the hands of some one; to lend, to give; to undertake, to prove; to transmit, to refer, to leave in writing; -իմ *vn.* to receive from, to take, to obtain; to be given, consigned, recommended; Թողութիւն -, to pardon, to forgive; կոչմունս - աստղաց, to give names to the stars.

Ընձեռութիւն *s.* giving; tradition, treatise, discourse.

Ընձիւղ, ղյ *s.* sucker, bud, shoot, spring, button, gem.

Ընձիւղեմ, *եցի va.* to bud, to shoot, to put forth, to sprout, to germinate, to blossom.

Ընձիւղումն *s.* budding, sprout.

Ընձում, *եցայ vn.* to unclothe, to blossom, to be born; to dawn, to appear, to show one's self.

Ընձուլտ, ըզուուց *s.* giraffe, eameleopard.

Ընջաթափ առնեմ, -իմ, լինիմ, -իմ *vn.* to deprive one of his property, to despoil, to exhaust, to extenuate, to reduce to the last shifts; to be deprived of one's property, &c.

Ընջաթողով *a.* avaricious, greedy, desirous. [created.

Ընջանում, *ապայ vn.* to exist, to be Ընջալտ *S.* Ընջալտ.

Ընջապտուկ *a.* grimacing (as a monkey).

Ընջասեղ *a.* loving riches, avaricious, greedy, covetous; - լինիմ, -սիրեմ, to hoard up, to save sordidly, to be niggardly.

Ընջասիրութիւն *s.* passion for riches, avarice, avidity, greediness.

Ընջասացու *a.* accumulating, gathering, acquiring wealth.

Ընջափառն *a.* spendthrift, prodigal.

Ընջասեղ *a.* despising worldly wealth.

Ընջաց, յ- *S.* Ունչ.

Ընջաւէտ, -եռաց *a.* rich, fortunate, monied, opulent; loaded with riches;

- լինել, to be rich, to have one's nest well feathered; անթիւ -, very wealthy, extravagantly rich; ըստ երկրի մասանց -, well off, in easy circumstances.

Ընջաւէտանում, *ապայ vn.* to be enriched, to become wealthy.

Ընջաւէտութիւն *s.* riches, abundance of wealth.

Ընջաբաց, ից *a.* avaricious, niggardly, miserly, sordid.

Ընջաբացութիւն *s.* avidity for wealth, insatiable avarice; անյար -, insatiable thirst for riches. [cher.

Ընչեղ *S.* Ընչաւէտ; -ագոյն *a.* rich; Ընչեղանում *S.* Ընչաւէտանում. [ble.

Ընչեղէն *a.* created; visible, sensitive; Ընչեղութիւն *S.* Ընչաւէտութիւն.

Ընչիկ, -չուկ *s.* trifles, gewgaws, small matters, toys.

Ընչիւ *ad.* why?

Ընչովն *S.* Արմատաքի.

Ընչուղ, ջղոյ or զու *s.* heifer, bullock, calf of a year old. [approach.

Ընտանակցիմ *vn.* to have affinity, to Ընտանակցութիւն *s.* familiarity, participation.

Ընտանում, Ընդ-, *ապայ vn.* to seed, to come to seed.

Ընտանանում *S.* Ընտանեանում.

Ընտանաստուն *S.* Ընտասուն.

Ընտանացուցանեմ *S.* Ընտանե-.

Ընտանեակ, եկաց *a. s.* familiar, one who is of the family, acquaintance, intimate friend. [tically, confidently.

Ընտանեբար *ad.* familiarly, domestic; Ընտանեգոյն *a.* very familiar; proper.

Ընտանեկան *a.* familiar; - կեանք, domestic life.

Ընտանեկոտոր *a. s.* murderer of one's family, parricide, &c. [bitation.

Ընտանեկցութիւն *s.* familiarity; coha-

Ընտանեանում, *եցայ vn.* to familiarize one's self, to grow tame, familiar with,

to keep company, to frequent, to communicate; to get inured, to accustom one's self; անապատի -, to be accustomed to a hermit's life; - կանոնի

հաւատոյ, to observe the precepts of the Faith.

Ընտանեկ *a.* loving one's family.

Ընտանեկուն *S.* Ընտասուն.

Ընտանեցուցանեմ, ուցի *va.* to render familiar, to tame, to civilize, to humanize; to accustom.

Ընտանի, նույ, նեաց *a. s.* familiar,

domestic; proper; native; tamed; intimate, friend, relation; domestic; -բ, family; հայր -նեաց, the father of a family; - պատերազմ, intestine strife, domestic broils; civil war; - գաւառ, թշնամի, traitor, intestine foe; - հաւատոյ, faithful to the Truth; - լինել գրոց, to be familiar with, or versed in literature.

Ընտանութիւն *s.* familiarity, confidence, communication, frequentation; habit; intimacy; friendship; - ընդ կնոջ, carnal intercourse with a woman; յ- կոչել, to domesticate, to tame.

Ընտանուհի *sf.* female neighbour, intimate friend; house-maid, servant.

Ընտանուա *S.* Ընտասուն.

Ընտասուն, -անունք *a.* familiar, brought up in the house; *S.* Ընդասուն.

Ընտել, -ութիւն *S.* Ընդել, &c.

Ընտելակաց *a.* immovable, firm in one place.

Ընտիր *a.* chosen, worthy; fine, good; civil, of good family, elegant, excellent, exquisite, nice, genteel, pretty, noble, polished, precious, pure, singular, sovereign, superb; - -, the best, the most excellent, the choice, the select, the flower, the cream; զ- զարդուցն եղին ի հպարտութիւն, precious ornaments served to beget pride; զ-ս Գաղիկոյ սատակեաց, he beat down the choice troops, the flower of France; գումարել զ- նահապախ, զօրս, to re-unite the bravest warriors, the picked soldiers; - անասունք, very fat animals; - յոյժ, best, first quality; *S.* Ընտրելաբոյն; - մատենագիր, classic author; ընդ -ւ հանել, to select, to make choice of, to elect; յ- առնել, to give the choice, to permit the selection; - առնել, to choose, to make choice of, to appreciate; ընտրոյ աէր, he who has the choice, arbiter; զնոսա Թողացոյց ընտրոյ աէարս լինել, he left them the choice.

Ընտոմն *S.* Ընդոմն.

Ընտուա *ad.* by one's self, or itself; of one's self, naturally; of one's own head; of the house, from one's home; of the family possessions, of one's own wealth.

Ընտրական *a.* elective, eligible, electoral; better, singular, exquisite.

Բնարականութիւն *s.* elegance, goodness, excellence; examination.

Բնարան *s.* choicest, flower; *-աւ* *a.* select, choice, picked; *ad.* by choice, by selection; *մանկունք* *-աւ*, the flower of the youth; *կաշառք* *-աւ*, rich or precious gifts.

Բնարանք *s.* *pl.* choice, election, prime; act of picking; garbling; *արծաթ* *-նաց*, pure silver.

Բնարեալ *a.* select, elect; virtuous, honest, upright.

Բնարեալագոյն *a.* better, excellent, very good, preferable.

Բնարեալից *a.* elected with another.

Բնարեալանորս *a.* elect and graceful.

Բնարելի *a.* eligible; most select, best; *- է քեզ զմի յայտցանէ*, you must choose one of these alternatives.

Բնարեմ, եղի *va.* to elect, to choose; to pick, to sort, to cull; to discern; to judge; to distinguish, to difference, to know; to decide; to love, to embrace, to prefer; *- զարժանն*, to discern what is just; *- զժամանակն*, to choose the time, to select the opportunity; *անկինս անկինս ընտրեալ*, angular; *ընտրեալ կալաւ*, he has chosen; *ընտրեցիք մեռանել*, I would prefer to die.

Բնարել *a.* choosing, electing; *s.* elector.

Բնարող *S.* Բնարել; discreet, prudent, judicious, wise.

Բնարողական *a.* able to discern, having judgment, rational; of one's free will; wise, discreet; *s.* judgment, criterion, free will or choice.

Բնարողութիւն *s.* choice, election; discernment, discretion, judgment, understanding; *- թեամբ* *ad.* discreetly.

Բնարութիւն *s.* choice, election, suffrage, choosing, wish; arbitration, deliberative, decision, discernment, distinction, discretion; option; scrutiny, taste; *անօթ* *- թեան*, a vessel of mercy, chosen instrument; *- քնքնակամ*, liberty, free will; *- առնել*, to distinguish; *- թեամբ* *ad.* by election, or choice.

Բնարուկք *s. pl.* rebuff, refuse, trash, offal, scum, cheat.

Բնարուն *S.* Բնարանք.

*Բնբուխ *S.* Բնբ.

Բնագին *s. bot.* fennel.

Բնագեղձիւր *S.* Բնագեղձիւր.

Բնագունք *S.* Բնագունք.

Ըստ *pr.* according to, in relation to, as for, conformably with, agreeably to; proportionably, at the rate of; after; near, relatively; for, as for; on; of; out; *- իս*, *- իմումն կարծեաց*, according to me, in my opinion; *- իւրում կարի*, according to capacity, to the best of one's ability; *այր* *- որակն Աստուծոյ*, a man after God's own heart; *կին իցէ քո* *- միտս*, if thou hast a wife after thine own heart; *- բախտի եղեալ նորա*, fortunately; *- պատկերի մերում եւ* *- նմանութեան*, in our image and likeness; *- Հիւսիսոյ Կորնոյ*, north of Erzeroum; *- անձին*, upon one's back; wearing upon, *- the shoulders*, *- the body*; *- ճանապարհին*, about the streets; *- Տրապարակի գիւղ*, to pass through, or to wander about the public places; *- բնութեան բարի*, naturally or essentially good; *ի չափու կալցց զանձն* *- օրինակի նորա*, I shall be governed by his example; *եւանել* *- քաղաքն*, to go out of town; *այր* *- առնէ*, one after the other; *ամ* *- ամէ*, annually, every year; *օր* *- օրէ*, daily, every day; *- նախաձորն յանցաւ*, for the sin of the first father; *- չափու եկամուտն*, in proportion to his income; *- ոչս գատեւ*, to judge from the appearance; *- իրեարս պատշաճեալ*, well proportioned, symmetrical; *- տեղիս տեղիս եւ* *- աշխարհս աշխարհս*, according to the various places and different provinces; *- տունս ազգացն ոչխար* *- երգ*, a lamb for every family and every house; *հրաժարել* *- նմանութիւն*, to have no equal, unique; *անցանել* *- սահմանս քո*, to pass through your confines; *- բանս անցանել*, to be inexpressible; *- միտս անցանել*, to be beyond understanding, to be past finding out, inconceivable, incomprehensible; *անցանել* *- չափ*, to go beyond; *- ակն լինել յուրեքէ*, to be far from the sight of, alienated; *- ինքեան*, of one's self; naturally, essentially; *- ամենայնի*, totally, in all, entirely; *- այնմ*, as is said; as they say; *- երկե*, *- իմե*, in some part, in a certain sense, in some way, or manner; in part; *- որում*, as; since; therefore; *- որում* *...*, *- նմին*, or *նոյնպէս*, or *այսպէս*, as..., as; so..., as; *- օրէն*, like, after the fashion of; *- նմանէ*, after him; *-*

այսմանէ, like this, similarly, equally; *եւ որ* *- այսմանէ*, &c. &c. and so on.

Ըստանձնեմ, եղի *va.* to assume, to take, to put on, to put on one's back, to embrace, to undertake.

Ըստանձնութիւն *s.* the wearing, the clothing.

Ըսագիւտ, ից *s.* accusation, blame, reprimand, censure, reprehension, reproach, stain, imputation, criticism; defect, fault, wrong; *a.* blamable, reprehensible; *- լինել*, to be blamed, or scolded; to accuse, to charge with, to blame, to scold, to censure, to condemn: to know, to be informed of, to understand; *- լինել իմիք*, to obtain, to succeed in, to enjoy, or realize one's wishes; *- յանձն առնուլ*, to be blameworthy, to be in the wrong; *- ad.* reprehensibly; culpably; with shame, or remorse.

Ըսագանեմ, գաի *va.* to accuse, to blame, to reprove, to censure, to condemn, to reproach, to rebuke, to jeer, to reprimand, to impute.

Ըսագանք *S.* Ըսագիւտ.

Ըսերիւր, &c. *S.* Ստերիւր, &c.

Ըսերք *S.* Ստերք.

Ըսերիւրաց *S.* Ստերիւրաց.

Ըսելմանիմ, եղայ *vn.* to shoe, to put on shoes, or boots.

Ըսմանեալք, նեալք, սանց *s. pl.* individuals, particulars.

Ըսմիւրէք *s. pl.* all the rest, all; each one. [companions.

Ըսմիւրք, այց *s. pl.* their fellows,

Ըսմանեալք *s. pl.* the following, successors, posterity.

Ըստ որում *S.* Ըստ.

Ըստ օրէն *S.* Ըստ.

Ըրջուի *S.* Ուրջուի.

Թ (toe or tow) Թ *s.* the ninth letter of the alphabet and the fifth of the consonants; Թ, Թ, nine; ninth.

It is sometimes confounded with the letters *դ* and *ա*, for example: *քաղերթ*, *քաղերդ*; *թակարթ*, *թակարդ*; *կաթայ*, *կառայ*.

Թագ, ից or աց *s.* crown, diadem, royal crown; the Crown or regal authority, kingdom; glory, honour; *- պապական*, tiara, the pope's crown; *- եպիսկոպոսական*, mitre; *- ազնուականաց*, coronet; *- ոսկի*, crown of gold; *S.* Պապ; *- առնուլ*, to become king, to reign; *- զինել կապել (անձին)* *vn.* to crown one's self, to put on the crown, to bind on the diadem; *- (այլում)* *va.* to crown, to place a crown on the head of, to cause to rule; *եղաւ զ- զառիւցացոյ*, he crowned himself with the diadem of Asia; *- աւ* or *- իւ* *պապիլ*, to be crowned; *առնուլ զ- ուրուք*, to mount another's throne; *- ի գլուխ*, crowned, wearing a crown on the head.

Թագազանգուր *a.* curled in form of crown or diadem, curled, crisp.

Թագազուխ *a.* crowned, having a crown on the head.

Թագադիւսակ *a.* royal, regal, kingly; crowned.

Թագադիր, գրաց *a.* placing the crown on the king's head; having the hereditary office of crowning the king at his coronation; *- լինել*, to crown.

Թագադրութիւն *s.* coronation; *հանդէս* *- թեան*, inauguration.

Թագազարդ, զարդեան *a.* crowned, adorned with a crown.

Թագադրութեմ, էջի *va.* to crown, to adorn with a crown. [այն.

Թագադրամ, Թագադր S. Թագաւոր. Թագադրմունչի *af.* princess (of the royal family).

Թագաժառանգ, այ *a.* inheriting the crown; *s.* heir to the throne.

Թագակալ, այ *a.* crowned, that has a crown, reigning, that holds a crown; - դէկայ, queen.

Թագակալ, &c. S. Թագադիր, &c.

Թագակից *a.* that shares a crown; that reigns jointly.

Թագատու *a.* that gives a crown, that crowns.

Թագաւոր, այ *s.* king; *bridegroom; - այ, the - of -s; - Հայոց, the - of Armenia; կեցցէ, long live the -! God save the -! - կենդանեաց, the - of beasts, (lion); - թռչնոց, - of birds, (eagle); - ծաղկանց, queen (Arm. king) of flowers, (rose); - Իժ S. Արքայիկ օձ; - ք, certain hymns of the Armenian Church; - կալ յուսմէք ի վերայ աշխարհի ուրուք, to be made - of some country; - աւնել, to make -, to cause to reign.

Թագաւորաբար *ad.* kingly, royally.

Թագաւորաբնակ S. Արքայանիստ.

Թագաւորադիր մատենիք *s.* The Book of Kings.

Թագաւորազարմ, այ, -դէի, դւոյ, գեաց, -զն, -զուն, զնի, զանց *a.* of royal race, blood or house, descending from kings; *s.* prince (royal).

Թագաւորական *a.* royal, regal; *s.* royalist; - Ճանապարհ, the king's highway, main road, the highway; - օձ, Իժ S. Արքայիկ օձ.

Թագաւորականութիւն *s.* royalism.

Թագաւորակաց քաղաք S. Արքայա-

նիստ.

Թագաւորակերպ *a.* king-like, like a king, regal, royal.

Թագաւորակից S. Թագակից; - լի, նիմ, -կցիմ *vn.* to reign together; to reign contemporarily.

Թագաւորանիստ *a.* capital, where the king resides.

Թագաւորանք *s.* court, courtiers.

Թագաւորապէս S. -աբար.

Թագաւորաստ *a.* with royal threats.

Թագաւորեալ *a.* crowned; - քաղաք, royal or capital city, seat of govern-

ment.

Թագաւորեմ, էջի *vn.* to be crown-

ed; to reign. Թագաւորեցունեմ, ուցի *va.* to make king, to crown; - ուցի ձեզ Թագաւոր, I have given you a king; - զՀիմարտութի, to preach the truth publicly.

Թագաւորոյ *a.* reigning; *s.* reigning prince, a crowned head.

Թագաւորորդի S. Արքայորդի.

Թագաւորութիւն *s.* reign, empire; royalty, crown; kingdom; միջոց պա-րապոյ - թեան, interregnum; - or -ք, The Book of Kings. [crown.

Թագեմ, էջի *vn.* to make king, to

Թագեցնելութիւն *s.* coronation.

Թագեցնէց *a.* that refuses a crown;

- աւնել, to dethrone.

Թագնաբար &c. S. Թաքնաբար, &c.

Թագուած *s.* hiding-place, lurking-

place.

Թագուհի *sf.* Queen; *fig.* church:

moon; - Ն Սաթինիկ, - Sathinice; մայր - հոյն, the - mother; կեցցէ - Ն, long

live the -! God save the -!

Թագուհութիւն, Թագուհւոյութիւն *s.* dignity of queen.

Թագուտ, Թագուցանեմ, Թագչիմ &c. S. Թաքուտ, &c.

Թագեմ, էջի *vn.* to run.

Թաթ, ից *s.* hand; palm of the hand;

- ոտից, foot; the sole of the foot;

- կենդանեաց, paw, claw, talon; - եր-

կաթի, gauntlet; (գործի ամանողական)

fang, claw, grappling iron; - կշռոց,

scale; S. Նժար.

Թաթախ *a.* covered, overspread;

wet, moistened, immersed, soaked,

imbued; dirty, mnddy.

Թաթահատ *a.* mutilated, maimed,

cut off.

Թաթահերձ *a.* cloven-footed, elo-

ven-hoofed, fissiped.

Թաթաղեմ, էջի *va.* to fill to the

brim, to load; S. Թաթաւեմ.

Թաթաղուն *a.* full to the brim,

loaded, overflowing.

Թաթառ, Թաթիւ, Թառ, Թառն

s. whirlwind, water-spout.

Թաթաւ. S. Թաթախ; *s.* *rain.

Թաթաւեմ, էջի, Թաթաւեցուցա-

նեմ *va.* to plunge, to immerse, to soak,

to steep, to drench, to imbue; - իմ

vn. to plunge, to dive, to bathe one's

self, to be imbrued; - Ի քիւրան, -

յաւելք, to be reeking with

sweat; - ընդ աղբեւն or յաղաեղու-թիւն, to wallow in the mire, to grovel in filth, to drag in the mud; - արեամբ or յարեան, to be imbrued or covered with blood, to wade, to welter; - աղմով, to get splashed, covered with mud; - մարմնոց զաղբու-թիւն որդանց, to be covered with filth, to be full of vermin; - Ի բանս մատե-նից, to apply one's self with the great-est attention, to study with diligence.

Թաթաւումն *s.* soaking, drenehing, dipping.

Թաթաւուն, - ուլ *a.* full, very full; running over, full to the brim; fur-

nished; endowed; adorned.

Թաթեմ, էջի *va.* to supplant, to trip up; to insnare, to dupe, to deceive.

Թաթուլ, Թաթ *s.* paw, foot.

Թաթպան, այ *s.* glove; S. Ձեռէք, Ձեռնոց.

*Թաթահ, - ժայ S. Թարմ.

Թարմ, Թարմամ, աջայ *vn.* to faint,

to loose feeling, to become insensible;

- Ի ծաղուէ, to laugh till one faints,

to split one's sides with laughing, to

choke, to burst.

Թալա or Թալամեղ *s.* an ewe;

wether.

Թալալ *s.* acre; - խաղամ *vn.* to

struggle, to writhe in the agonies of

death, to be in convulsions, in agony.

Թալալայ *s.* fine thread.

Թալիամ *vn.* to abhor, to detest.

Թալիանամ, աջայ *vn.* to fall into a

fainting fit, to faint, to swoon, to fall

in a swoon; to feel giddy, dizzy, to

have a swimming in the head.

Թալիացումն *s.* swoon, fainting, lipo-

thymy.

Թալիացուցիչ *a.* that causes fainting.

Թալուկ *s.* fainting fit, swoon, swim-

ming in the head, giddiness; nausea,

disorder or rising in the stomach;

- զարտիւն դալ, to turn the stomach,

to disgust, to loathe, to be sick or

ready to vomit.

Թախանձ, ից *s.* importunity, in-

stance, solicitation, entreaty; grief, sor-

row, trouble; -ք, dowry, marriage-

portion, dower; - արկանել, to solicit

earnestly, to importune, to entreat.

Թախանձադին S. Թախանձանք.

Թախանձանք S. Թախանձ; - նօք *ad.*

humbly, in a suppliant manner, ear-

nestly, urgently.

Թախանձեղի *a.* troublesome, impor-

unate, annoying, tedious, tiresome,

disgusting.

Թախանձեմ, էջի, Թախանձեցու-

ցանեմ, ուցի *va.* to solicit earnest-

ly, to importune, to entreat with ear-

nestness; to molest, to annoy, to vex,

to torment, to cease not from entreat-

ing, or causing annoyance.

Թախանձեցուցիչ *a.* importunate,

urgent, troublesome, tedious.

Թախանձիմ, էջայ *vn.* to wish for, to

desire; to have need of, to want; to

sadden, to afflict. [Թախանձանք.

Թախանձութիւն, Թախանձումն S.

Թախ S. Թալի.

Թախիծ *s.* affliction; grief; *a.* griev-

ous, afflicting, disconsolate, forlorn;

-ք դժնդակք, black bile, deep sadness;

-ք մաաց, compunction, regret, remorse;

ընկենուլ զ- սրտի, to console, to

cheer up; -ա արկանել առաջի ուրուք,

to supplicate, to beseech, to implore.

Թախձադին *a.* ad. sorrowful, mourn-

ful; sorrowfully, mournfully.

Թախձադեմ *a.* of a mournful coun-

tenance, melancholy, sorrowful, sad.

Թախձալի, - լից *a.* full of sadness,

of bitter grief, very sad, painful, bitter;

- աւնել դաք, to afflict, to sadden, to

cast down.

Թախձական *a.* sorrowful, grievous,

melancholy.

Թախձանք S. Թախձութիւն.

Թախձեալ *a.* sorrowful, afflicted,

melancholy, gloomy.

Թախձելի S. Թախձական.

Թախձեցուցանեմ, ուցի *va.* to sad-

den, to afflict, to make desolate.

Թախձիմ, ծեցայ *vn.* to grieve, to be

afflicted, to mourn.

Թախձողական S. Թախձական.

Թախձութիւն *s.* sorrow, grief, sad-

ness, affliction, melancholy, mourning.

Թակ, Ի, Թակն, կան *s.* mallet; large

hammer; paver's beetle, rammer; -ն

կաշկռձիչ զգլխոյ ձերմէ կապէք զիս,

you will make me your scourge.

Թակալակ *s.* dalmatica.

Թակակով *a.* beating with a sledge-

hammer; hardening with the hammer.

Թակաղ, Թակաղալ *s.* mallet, mall,

sledge-hammer, beetle.

Թակալակ *s.* small beetle: archi-

trave; - or -գալ, capital (of a pillar);

- նուու, top (in the rigging of a ship).

Թակարդ or -ըթ, էջ or այ s. trap, snare, gin, net; -ըթ որսալ, պարփա կել, փակել, արկանել - , to draw into a snare, to entrap, to catch; շաղկել է -ի, է -ի հարկանել, to fall into a snare, to be entrapped; -աւ ջուր բե- ռել, to beat the water, or the air, to toil in vain, to have one's labour for one's pains; որպէս - զհոյժն անցու- ցանել զխրատ, to be heedless, to dis- regard warning or admonition, "in at one ear, out at the other;" S. Որո- ցայթ.

Թակարդադիր s. he who lays snares or spreads nets.

Թակարդապատ, -եալ a. trapped; ensnared; S. Թակարդադիր.

Թակարդապատիր a. that entraps, ensnares; deceitful.

Թակարդափակեմ, էջի va. to enve- lope or take in nets or snares, to en- trap, to entangle, to catch.

Թակարդեմ, էջի va. to entrap, to ensnare, to decoy; to take in a net, to catch, to lace; to entangle, to allure, to dupe; - զմեքենայս, to spread a net, to lay snares.

Թակեմ, էջի va. to hammer; to beat; to ram.

Թակնակուռ S. Թակակոխ.

Թակոյկ, կուկաց s. pitcher, water- vessel, jug, jar, water-pot, vessel, pot; cup, mug, goblet, bowl: the saveall of a candlestick.

Թալ, էջ s. quarter, ward, district; part; neighbourhood; - or -ի, felt; -եաւ պատել, to felt.

*Թալաթափ a. unveiled (female).

Թալակ, այ s. felt head-piece.

Թալակից լինիմ, Թալակցիմ, էջայ vn. to be buried together.

Թալանթ, -նդ, ոց, էջ, այ s. mem- brane, cuticle, pellicle, tegument; o- mentum, caul, reticulum; diaphragm. Թալանթազեղ, -զարդ a. furnished with a membrane, membranous.

Թալանթաթեւ a. bat-winged, hav- ing membranous wings.

Թալանթային a. membranous.

Թալանթապատեալ a. enveloped with, or in a membrane.

Թալանթիմ vn. to produce or form a pellicle. [castrated, gelt.

Թալամաւոր, Թալամաւոր, այ a. Թալար, այ s. earthen-pot or vessel, basin; flower-pot.

Թալեայ a. worked in felt.

Թալեալթիւն S. Թալուան.

Թալեմ, էջի va. to inter, to bury, to entomb, to inhume; to bury in the ground, to pay the last honours; to hide; -իմ vn. to be buried; - կենդան- ւոյն, to bury alive; է ցաւս Թալեալ, sunk in grief.

Թալերգիչ s. tragedian.

Թալերգութիւն s. tragedy.

Թալէգործ s. felt-maker.

Թալթ, էջ s. bot. eyelamen, sow- bread.

Թալի s. felt cloak; S. Թալ, Կաշ; bot. wild artichoke.

Թալիանամ, աջայ vn. to harden, to become hardened.

Թալի s. tale.

Թալիանամ S. Թալիիմ.

Թալիավարս a. rumpled, disordered, discomposed.

Թալիիմ, էջայ vn. to grow tighter, thick, to condense, to be condensed.

Թալիւն s. thickness, condensa- tion.

Թալչար, այ, Թալչալ s. woman's eap (in form of an earthen pot).

Թալմանական a. funeral, funereal; - հանդէս, funeral, burial, funeral rites, proceession or train.

Թալնորդ a. living in the same neighbourhood.

Թալուան s. sepulture, burial, in- terment; funeral; զ- էջայ Թալել, to be buried like an ass.

Թալուն a. thick, close, compact, dense; chem. stable.

Թամ s. enemy, foe.

Թամբ, այ s. saddle; pack-saddle: calf of the leg; - վան կանանց, կող- մակի - , side-saddle, pillion; աշտանա- կել, ոտնուէ -ի, to mount, to vault into the saddle; -ս հարկանել, - է նուս դնել, to saddle; բաճալ զ-ն, to throw off the saddle, to dismount.

Թամբագործ, այ s. saddle-maker, saddler.

Թամբակալ S. Թանդ.

Թամբահարեմ S. Թամբեմ.

Թամբատեակ, -տոց s. rag, tatter, old clothes; a. old, ragged, shabby, threadbare, all in rags; S. Գրգռեակ. Թամբեմ, էջի va. to saddle, to harness.

Թայլ S. Թալթ. [kindred. Թայլաթոսք s. pl. the relations, the

Թան, էջ s. soup, porridge, broth; skimmed milk; - սասնեայ, pottage of lentiles, lentile soup; dish of pot- tage. [Թէնէքէ.

Թանաթ, էջ s. sheet-iron; turk. Թանահատ, էջ a. abstaining from soups.

Թանամ, Թացի va. to wet, to bathe, to dip, to drench, to soak; to moisten, to bedew, to water; - զանկոյն իւր արտասուք, to bathe one's pillow with tears; արտասուք - զսոս ուրուք, to bathe the feet with one's tears; - զսուր է պարանոց ուրուք, to cut the throat, to massacre; - յարիւնս բազմայ, to butcher, to slaughter, to shed much blood, to swim in blood; - է գինի, to soak, to steep in wine; գնացին առանց Թանալոյ է վերայ ծովուն, they passed the sea dry-shod.

Թանաման, էջ s. soup-tureen.

Թանաթ, է, աւ s. ink; սեւաւ - , black ink; կարմիր - , red-ink; S. Կարմրա- զեղ; կապոյս - , blue-ink; ապագրու- թեան, printing-ink; - ձենաց, Indian or China ink; անելծ - , indelible, in- destructible ink; համակիր, ծածկա- չիր - , sympathetic, invisible, secret ink; - նշանագրութեան, marking- ink; արատ, բիծ -ի, ink-spot, ink- stain; արատել -աւ, to ink; մըշտուի, սլոյտելի -աւ, to be inked all over; պոյտն, շիշ -ի, ink-pot, ink-bottle; ա- ման -ի, ink-horn, inkstand; S. Կաղա- մար. [girth.

Թանդ a. S. Թանի, &c.; s. saddle- Թանդար, այ s. merchant; shop- keeper; retailer; inn-keeper.

Թանդարական a. mercantile, com- merciale; esteemed, precious, dear.

Թանդարան, այ s. treasure, treasu- ry; museum; cabinet, collection; - Բրիտանեան, the British Museum; - Ալեքսանդրեան, the Museum of Alexandria.

Թանդուղեմ, էջի vn. to shun, to elude, to set one's self free, to steal, or to get away, to escape, to fly from, to avoid; to be ashamed, to shuffle, to use chicanery; - զելով խօսել, to speak with respect or reverence.

Թանթ s. fine blade, thin plate; fine membrane, pellicule; - սպակեղ, window-glass.

Թանթուենի s. elder-tree.

Թանիկ s. a little broth, pottage.

Թանի, -գ a. dear, high priced; precious; - է, it is dear; փոքր մի - , rather dear; - մարմնով, corpulent.

Թանկա S. Թանիկ.

Թանկագին S. Թանիկ; - առնել, to make dear; - վաճառել, գնոյ տալ, to sell dear; - գնոյ առնուլ, գնոյ ստա- նալ, to buy at a high price.

Թանկար S. Թանգար.

Թանկուզի S. Փորանկեալ.

Թանկութիւն s. dearness, high price, dearth, famine, scarcity; արտուշ ունել զ-Թենէ իրաց, to complain of the high price of things.

Թանձր, ձու, ձուռ a. thick, big, great; fat; dense; deep; coarse; gross; rude, clumsy, rough; gr. deep, flat, low (sound); mus. barytone; s. zool. bustard; ad. in great quantity, thickly; - միտք, dull-witted, stupid; - տգիտութիւն, gross ignorance; - մար- մին, weighty, heavy; corpulent; - աւ- տառ, մօրուք, dense wood; thick or bushy beard; - քուն, deep sleep.

Թանձրաբարբառ a. of a gruff voice; stammering.

Թանձրաբարդ a. coarse, rude, un- polished, clumsy, awkward.

Թանձրաբնութիւն S. Տխմարութիւն.

Թանձրագոյն a. very thick, very dense; heavy, weighty, coarser; ad. more intelligibly. [lubber.

Թանձրադանդալ a. heavy and slow, Թանձրաթաղանթ a. very fat.

Թանձրաթափ S. Թանձրատարափ.

Թանձրաթեւ s. tow (hemp or flax); S. Բուլ. [woody.

Թանձրաթուփ a. thickly branched, Թանձրալար a. of thick cords or ropes.

Թանձրալեզու a. of an hard lan- guage; who speaks thick, indistinctly; of a strange speech.

Թանձրախիտ, -խուռն a. thick; dense; leafy, wooded, full of branches; heaped up, heaped together.

Թանձրախոր մօր. very deep mud; pond, marsh. [dense.

Թանձրահոծ a. very thick, very Թանձրահող a. thick with earth, fertile.

Թանձրամած a. thickened, condens- ed; heavy, hard; viscous, curdled, clotted, congealed; bushy.

Թանձրամածութիւն s. thickness; viscosity, tenacity.

Թանձրամայրի *a.* bushy, thick, woody, wooded, sylvan, woodland.
Թանձրամարմին *a.* heavy; plump, fat, corpulent, obese, fleshy, bulky.
Թանձրամիս *a.* fleshy, muscular, plump, fat, greasy.
Թանձրամիտ *a.* thick-skulled, stupid, dull, block-headed, dull-witted, awkward.
Թանձրամորթ *a.* thick-skinned.
Թանձրամուտթիւն *s.* obesity, stoutness, corpulency.
Թանձրամուտթիւն *s.* stupidity, dullness, heaviness of mind, slowness of apprehension. [well-bearded.
Թանձրամորուս *a.* thick-bearded, **Թանձրայտակ** *a.* thick bottomed; having a solid foundation.
Թանձրանամ, *ացայ տո.* to thicken, to grow thick; to grow hard; to curdle, to coagulate, to clot; to augment, to increase, to accumulate; - *ի մարմնի*, to become incarnate; **Թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս**, this people's heart is waxed gross; **Թանձրանայր աղաղակն**, *երկիւնն*, the uproar increased; the fear redoubled; **Թանձրացեալ** *a.* *s.* thickened, thick; concreate; **լեռն** -, very fertile hill; **ջուր** -, impure water.
Թանձրասորս *a.* big-bellied, corpulent, thick. [leafy.
Թանձրասաղարթ *a.* densely leaved, **Թանձրասիրտ** *a.* thick-witted, rustic, stupid, half-witted, hard, obstinate.
Թանձրասփռու, -*տարած* *a.* spread thickly over a great space, scattered, spread everywhere; very thick, crowded.
Թանձրասարակ *a.* that pours, that falls thick like hail, heavy, abundant, closed, compact; - *նեղք*, countless arrows; - *ամոլք նետից*, a shower of arrows.
Թանձրացեալ *S.* **Թանձրանամ**.
Թանձրացուցանեմ, *ուցի*, **Թանձրեմ**, *եցի* *va.* to thicken, to condense; to coagulate, to congeal.
Թանձրափուշ *a.* thorny, having many hard thorns. [board.
Թանձրաքար *s.* paste-board; card-
Թանձրութիւն *s.* thickness; solidity, density, bigness; concretion, coagulation, condensation; consistence; fatness, plumpness; plenty, abundance; rusticity, awkwardness; stupidity, dullness; - *ծերութեան*, great old age.

Թանջ, *ի*, **Թանջք**, *չից* *s.* diarrhoea, looseness; dysentery; piles, hemorrhoids; eolie; fistula. [morrhoids.
Թանջակալ *a.* affected with the hemorrhoids.
Թանջեմ *va.* to mutter, to grumble on awakening.
Թանց *pr.* without, except; *S.* **Առանց**.
Թանկիմակ, *աց* *s.* handkerchief; towel; - *նուպ*, *քրտան*, pocket -; - *պարանոցի*, neckcloth, neckerchief; - *մետաքսեայ*, silk--.
Թաշտ *s.* *mus.* an Armenian note (♫).
Թաշեմ, *եցի տո.* to mumble, to mutter.
Թապուլ *S.* **Դրիճ**.
***Թապուլ** *S.* **Սիմակ**.
Թառ, *ի* *s.* roosting place, perch; bar, stake for supporting vines: *- , swing; see-saw.
Թառամ *a.* faded, tarnished.
Թառամեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to cause to fade, to wither, to tarnish.
Թառամիմ, *մեցայ տո.* to fade, to wither, to decay; to be tarnished.
Թառամութիւն, -*ուցի* *s.* fading, withered state, decay.
Թառանջ, *ից*, **Թառանջանք**, **Թառաջ**, *ից* *s.* sigh, groan: colic, bowel complaint.
Թառանջեմ, **Թառաջեմ**, *եցի տո.* to sigh, to groan: to lament, to weep; to have a severe colic.
Թառանջութիւն *S.* **Թառանջ**; - *եղջիւրուաց*, belling of the stag.
Թառափ, *ի* *s.* sturgeon.
Թառլիմ, *եցայ տո.* to perch, to roost, to go to roost.
Թաս, *ի* *s.* cup, mug.
Թասակ *s.* white skull-cap.
Թասամ, *ացի*, **Թասեմ**, *եցի տո.* to wheeze, to pant, to be out of breath, to breath short, to breath gaspingly; **Թասեմ** *պղտայ*, to be asthmatic, to have difficulty in breathing.
Թասու, *աց* *s.* farthing.
Թասուն *a.* panting for breath, asthmatic, short-breathed, wheezy; - or **Արքունի գինի**, Taxos wine; strong, generous wine.
Թատերախաղ, *ուրց* *s.* dramatic representation, play, piece; **Հարկանին** -, *բանի վարպետն*, the play-begins, the curtain rises.
Թատերական *a.* theatrical.
Թատերասեր *s.* a play-goer, lover of theatrical representations.

Թատերասերութիւն *s.* fondness for theatres and public spectacles.
Թատր, *տերց* or *տերաց* *s.* theatre, play-house; drama, play; the audience, the spectators; **խաղեալ** **Թատեր**, scene, stage; **Հրապարակ Թատեր**, pit; **օթեակ Թատեր**, box; **գիտակ տեղիք**, **աստիճանք**, **կայք Թատեր**, tiers of boxes; **տոմսակ**, **պիտակ Թատեր**, ticket for the play; **ծանուցումն Թատեր**, play-bill; **շուրջ Հասեալ գողմարեալ կալ Թատերն**, to crowd to the play; **շուրջ վԹատերն պրեցաւ**, the amphitheatre was burnt; - *իմն են տիեզերք*, all the world's a stage; *S.* **Թատերախաղ**.
Թատրաստես, *աց* *s.* spectator.
Թատրոն *S.* **Թատր**.
Թատրոնական *a.* theatrical, scenic; - *նկարք*, scenery, scene; - *բանաստեղծութիւն*, dramatic poetry, the drama.
Թարսի, *ոյ*, *աց* *s.* matter, sanies, corrupted matter.
Թարսալից, -*ածոր* *a.* purulent, sanious.
Թարսածուծ *a.* that draws off corrupted matter.
Թարսախաղէլ *a.* hindering the discharge of purulent matter.
Թարսեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to render sanious, to make purulent, to corrupt.
Թարսիլիմ, *եցայ տո.* to become sanious, to be purulent, full of corrupted matter.
Թարգման, *աց* *s.* translator; commentator, paraphrast; interpreter; translation; - *կալ լինել ումեք*, to be an interpreter.
Թարգմանելի *a.* translatable.
Թարգմանեմ, *եցի* *va.* to translate; to interpret, to explain; - *յանգլիական լեզուէ ի Հայ բարբառ*, to translate from English into Armenian; - *յանգլաարաստից*, *ափ յափոյ*, to translate off hand, extemporally, fluently; - *բառ առ բառ*, to translate literally, word for word.
Թարգմանիչ *s.* translator; interpreter; - *քբ*, The Seventy, (translators of the Septuagint); the Interpreters of the Armenian Scriptures, (*S.* Isaac, *S.* Mesrob, &c.)
Թարգմանութիւն *s.* translation, version; interpretation, explanation;

Չոխագոյն, *ընդարձակ* -, paraphrase; *ազառ* -, *բառական* -, free translation; literal --. [lators.
Թարգմանադիւր *ad.* written by translation; **Թարգմանորէն** *ad.* by translation; by interpretation.
***Թարթ**, **Թարթափ** *s.* twinkling of an eye, wink, twinkling, trice; *ի-ական*, in a twinkling, in a trice, in a wink, in no time; - *ք*, eye-lid.
Թարթափանք *S.* **Թարթափումն**.
Թարթափեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to cause to loiter, or wander about, to lounge, to idle; to skirmish, to divert; to keep at bay, to occupy with, to distract; to lull with vain hopes.
Թարթափիմ, *եցայ տո.* to wander, to loiter, to lounge about; to be involved in difficulty, perplexed with business; to haunt, to frequent; *ի-ական* *S.* **Թարթափ**.
Թարթափումն *s.* loitering, idling, lounge, sauntering; perplexity, entanglement in business; frequent resort; - *ական* *S.* **Թարթափ**. [wink.
Թարթեւ or **Թարթիւական**, *աչաց*, to **Թարթեւանք** *S.* **Արտեւանք.
***Թարս** *s.* sketch, essay.
Թարսանութիւն *s.* freedom from taxation. [tender.
Թարս *a.* fresh, young, green, soft, **Թարմասոր**, *աց* *a.* vain, frivolous, useless; vile, abject, inferior; superadded, false, factitious, artificial; *gr.* expletive. [greenness.
Թարմութիւն *s.* freshness, verdure, **Թարմեցուցանեմ**, -*միմ*, -*մութիւն* *S.* **Թառամեցուցանեմ**, &c.
Թարշիշ, *շիշ*, **Թարսիս**, *սսի* or *սսայ տո.* Tarsus; **ակն Թարշիշ**, jacinth, precious stone of a flame colour.
Թարց *pr.* without; *S.* **Առանց**.
Թաց, **Թացանամ**, **Թացութիւն** *S.* **Խոնավ**, **Գէշ**, &c.
Թացան, *ի* *s.* vietnals eaten with bread, made dishes; pittance.
Թաւ, *աց*, *ուց* *a.* thick, bushy; woolly, shaggy; *gr.* grave (accent); *mus.* flat. [long-haired.
Թաւաղէս *a.* shock-headed, hairy, **Թաւաղոր** *S.* **Թաւաղաղոր**.
Թաւաղլուխ *a.* shock-headed.
Թաւաղործ *a.* who makes or sews coarse articles.
Թաւաղարդ *a.* full, thick, bushy, leafy, green, branchy.**

Թաւաթուհի S. Թաւաթաւ a.
 Թաւաթ s. roll, act or state of rolling; S. Թաւաթում; a. rolling, tumbling down; առ ի -, on a precipice, steep; - աւաթալ, to roll, to revolve, to turn round; - բանից, a winding discourse; - աւաթաւան, to cause one to roll in his own blood; - անկեալ գործ խաղալ S. Թաւաթալոր խաղալ.
 Թաւաթալոր, -լոր ad. in rolling, revolvingly, rolling along or down; - խաղալ (գիտական, վերաւորաց), to tumble down, to roll down, to prostrate one's self; to agitate one's self, to fall dead; to be thrown down, to be upset; to throw a somerset; to throw one's self headlong, to precipitate one's self; - խաղալուցանել, to roll, to prostrate, to precipitate, to fell, to upset; - անկու յարեան իւրում, he fell rolling in his blood.
 Թաւաթահայ a. which goes rolling.
 Թաւաթական a. rolling, that rolls.
 Թաւաթահիմ S. Թաւաթիմ.
 Թաւաթիմ S. Թաւաթալոր.
 Թաւաթիմ, էջի, Թաւաթեցանեմ, ուցի va. to roll, to turn, to set rolling, to revolve, to wheel; to upset, to overturn, to capsize; ի բոց -, to turn topsy-turvy, to turn elsewhere; to remove, to take away; - լիմ va. to roll, to tumble; to wallow, to plunge in, to penetrate; յերկիր -, to roll on the earth; ընդ մոխիր, յաշիւ -, to get covered with ashes, with dust; ընդ արկով -, to roll in the mud, to wallow in the mire; - ի փափկութիւնս մարմնայ, to give one's self up to sensual pleasures, to abandon one's self to, to plunge into; առջի -, - անկանել, - առջի ուրուք, to prostrate one's self at the feet of, to implore; - առ ինչ, to give one's self up to, to incline to, to bend towards.
 Թաւաթոց, աջ s. bog, marsh, muddy place, miry hole, puddle.
 Թաւաթում s. rolling, turning, wheeling; rotation, revolution; inclination, propension.
 Թաւաթալ, -գեայ a. shaggy, woolly, hairy; woollen. [dense woods.
 Թաւաթուր a. rendered safe by
 Թաւաթառակ a. hairy, hirsute (an epithet of Hercules).
 Թաւաթոն a. heavy eye-browed, beetle-browed.

Թաւանամ, աջայ տո. to grow thick; to become shaggy or hairy.
 Թաւարծի a. shaggy, hairy, hirsute; - այր, hairy man, covered with hairs.
 Թաւաջուցանեմ, ուցի va. to render thick with branches; to make hairy or hirsute.
 Թաւիլ s. velvet; - մետաքսայ, silk-; բամբակախաւն -, cotton-; - առուկայ, woollen-, or plush.
 *Թաւիլ S. Տաւիլ.
 Թաւութ s. thicket, coppice.
 Թաւութիւն s. thickness; hairiness; aspiration of letters or sounds; thickness of voice. [briery.
 Թաւուռ a. thick, bushy, tangled,
 Թաւրիշակ S. Խաթուրիկ.
 Թաւի, ոյ or ու, ից or ուց s. bottom; depth, profound depth, abyss; fury, passion; fire, spirit; impetuosity, violence; effort, furious attempt, struggle; -ք, sheath, scabbard; - ընդ -, or զ-անցանել, to penetrate, to pierce, to run through, to bore; to thread, to spit; - անկանիլ, մտանել, to run rapidly, to pass through, or traverse with impetuosity, to enter with violence or impetus; - or ընդ - անցուցանել, հանել, հասուցանել, to pass, to bore, to pierce, to transfix, to thread, to run through; - առնուլ, զ- առեալ չընել S. Թաւառուիմ; զ- առնուլ, to prepare for an effort, to gather one's self up; - առլ, to hurl, to launch, to fling, to throw; - կրից, fit, outbreak, burst of passion; ի -ս գգնաց, in the depths of hell; - ընդ -, -ն ընդ -, Թաւիմիթափ ad. penetrative, piercing, with penetration.
 Թաւիան S. Քաղերգ.
 Թաւիանայլ a. transparent, clear, pellucid.
 Թաւիանց ածեմ va. to reflect, to shine; Թաւիանց առնել S. Թաւի անցանել.
 Թաւիանցական, -ցային a. penetrative, subtle, piercing, pervious.
 Թաւիանցականութիւն s. penetrability.
 Թաւիանցանց S. Թաւիանցական; - էլանել, ընել, բերիլ, to penetrate, to pierce; - ընել մտայ, to think, to understand, to penetrate, to perceive.
 Թաւիանցանցութիւն s. penetration; penetrability.
 Թաւիանցեմ, էջի տո. to penetrate, to pierce, to pass through, to enter;

to be filtered through; to search thoroughly, to dive to the bottom of.
 Թաւիանցելի a. penetrable, permeable.
 Թաւիանցեցուցանեմ S. Թաւի հանեմ.
 Թաւիանցիկ a. that penetrates, piercing; transparent, diaphanous; - ընել S. Թաւի անցանել.
 Թաւիանցկութիւն, -ցութիւն s. transparency, pellucidity, diaphaneity.
 Թաւիանցում s. penetration, perviousness.
 Թաւիառ a. vagrant; ad. like a -.
 Թաւիառական a. vagabond; vagrant, wandering, roving, rambling; - առապետ, knight-errant; - Հրեայ, the Wandering Jew; - չընել S. Թաւիառիմ.
 Թաւիառականութիւն s. a roving or wandering life, vagrancy, vagabondage. [or lounging about.
 Թաւիառանք s. pl. the act of idling
 Թաւիառիմ, էջայ տո. to wander, to roam, to be vagrant, vagabond; to ramble, to rove, to stroll, to range; - առաւանդ, to wander up and down.
 Թաւիառնակի ad. quickly, without delay, incontinent.
 Թաւիառոս S. Թաւիառական.
 Թաւիառում S. Թաւիառանք.
 Թաւիեալ a. emptied; - առաղ, falling star; S. Առաղ, Ասաղ; - ուղեղ, hare-brained, empty-headed, giddy-pated, mad; s. giddy-pate, light-witted person, blockhead, idiot, fool, madman.
 Թաւիեմ, էջի va. to overturn, to cast down, to fling or throw down; to spill; to empty, to exhaust; to take away, to take by force, to possess one's self of; to cast off; to disengage, to deliver, to release, to relieve; - զառամն, to extract, to pull out, to draw a tooth; - զգրունս, to unhinge the doors; բեւեռովք զբեւեռ -, one nail drives out another, (new things or persons make old ones forgotten); S. Բեւեռ; - կապուա, աւար բաղում, զկապուա սաստիկ, to make a great booty, to pillage, to sack; - զղբ յիմեք, to despoil, to deprive of; - զողի ուրուք, to harass, to hold in suspense; - զբուն, to rouse one's self, to awaken; - զգինի, to get sober again, to sleep off drunkenness or debauch; - զղբ ի ձեռաց ուրուք, to save one from the hands of another, to li-

berate, to rescue; - զբարկութիւն յուրեք, to free from the effects of another's resentment, to pardon; - ի բայ զողի, to die, to perish; - զգաւ սունն, զոնս ի վերայ ուրուք, to vent one's anger, to wreak one's vengeance; - զլիցնս յղբ, to give vent to one's angry passions; - զմալն, to discharge one's bile, to vent one's spleen; առ ձեւ -, to add, to subjoin; to conclude; - զառնն, to remove, to change habitation, to empty a house of its furniture; - զուր իւր յղբ, to draw the sword against, to brandish the sword; - զբաժակ, to drink off the cup to its dregs; to drink up; - զանն, to escape, to disengage one's self, to get rid off, to abscond; fig. to humiliate, to abase, to lower one's self to; - զինքն ի գրաստանն, to dismount, to leap from horseback; - զինչ, to spend, to dissipate, to waste, to squander; - զոյժ եւ զգոյնութիւն, to make great efforts, to employ all one's energy, to do any thing in the world; to strive with all one's heart, to sharpen one's tools, to prepare one's self; - ի լծոյ, to throw off the yoke; - զղբ ի կենաց, to deprive of life, to massacre; - ի միմանց (զարս ի կռուի), to separate the combatants; - զբանն յուրեք, to interrupt a discourse; Թաւիեաց նաւն զբեւեռ, the ship is unloaded; Ելթ Թաւիեալ զմեզ ի քէն, flee from our hands.
 Թաւիմ, էջայ տո. to pour out, to spread, to flow, to throw down, to overturn; to take refuge, to emigrate; to be deprived of; to get rid of, to free one's self from, to disentangle one's self, to flee, to save one's self by flight; - ի վերայ, to fall on (the enemy); to rush against; to dash, to dart, to rush upon; - յուրեք ի բայ, to leave, to desert, to abandon; - ի մտայ, ի խեղաց, to grow foolish, to become mad, to lose one's mind; - տրամութեան յարտասուաց, to vent one's grief in tears; - աման յամանէ, to be decanted, poured from one vessel to another; - գինոյ, to recover from intoxication; - յերկնից յերկիր, to descend from heaven; - Հրոյ յերկաւ, to strike fire, to produce sparks; - գունոյ, to lose colour, to fade; - գրոց, to be dried up, exhausted; ի

բայ թափերուք յինչն, երթ թափեաց յինչն, be off! get out! go away! ծուր կրկնեցի թափեցերուն վան մեր, let every knee bend before the incarnate Word. [rushing (river).

Թափնթաց a. impetuous, violent, Թափթափիլ սրտի. to palpitate, to flutter, to throb, to go pit-a-pat.

Թափիչ s. bleacher: washerwoman, laundress; fuller: a washerwoman's beetle; stick for gathering fruit; - վարոց, the penis of animals; - Համու գահեր, a judge, arbiter, he who confers rewards; he who separates combatants; ագարակ. տուն թափիչի, bleaching-house; bleaching-field; fuller's field.

Թափում s. effusion, shedding; evacuation, expulsion, egestion; - Մեծանին, descent, humiliation, incarnation of J. C.

Թափում S. Ռաբադ.

Թափոց s. fullery, bleaching-house.

Թափուլթիւն s. fulling, act of bleaching linen.

Թափուր a. vacant, empty; abandoned, forsaken; uninhabited, desert, unpeopled; deprived of; wanting in; - առնել, թողուլ, to make or render desert, to devastate; - լինել, մնալ, to be deserted, desolate, unpeopled; - առնել գտան, to remove from a house; - ի Հանձարոյ, deprived or devoid of talent; - ի s. wooden tray, tea-tray.

Թափուրիմ, եցայ, Թափումամ, ա. ցայ տ. to remain empty, without; to be emptied, evacuated; to be uninhabited, devastated; to become desert, desolate.

*Թափուր S. Թանգ.

Թափուլթիւն s. emptiness, vacuity. Թափոր, ի, ա. s. religious procession; ի - երանել, to go in procession; -ական լեռան, mount Tabor; -ապէս ad. processionally.

Թաթթաթուն, -բուր a. hidden, secret, private, stealthy, clandestine; ad. in secret, privately, furtively, by stealth, stealthily, slyly.

Թաթթաթադ ad. secretly, stealthily, furtively; unknown to others; silently, softly, quietly, noiselessly; enigmatically, allegorically.

Թաթթաթադ a. secret, occult, hidden, mysterious, dark, obscure.

Թաթթանամ, ացայ տ. to become hidden, to remain concealed.

Թաթթաթ S. -բար. [նաբար.

Թաթթի a. ad. S. Թաթթաթուն, Թաթթաթուն թիւն s. hiding, occultation, concealment; secrecy, mystery, arcanum.

Թաթթամ, Թաթթամ S. Թաթթիմ.

Թաթթուն, քնոց a. occult, hidden, secret; phys. latent; ի - ad. in secret, privately.

Թաթթում, քստի or քստան s. act of concealing, of being concealed; concealment, secret; hiding-place; retreat; a. hidden, occult, secret; Թաթթում ad. secretly, privately, in a hidden manner; Թաթթան լինել, ի - մասնել, հասիլ or Թաթթիլ ի Թաթթան, լինել ի Թաթթում, to be concealed, hidden, placed in ambush; - ունել, to hide, to abscond, to lie in ambush; դնել ի Թաթթան, to place or hide upon the sly, or in a dungeon; ի նմանէ չէր ինչնարա - , he hid nothing from him, he had no secrets with him.

Թաթթանեմ, ուցի տ. to hide, to cover, to conceal; to mask, to cover with a pretence; to veil; to envelope; to hide or bury under ground, to inter; որդայթ - , to lay snares for; չգիտէր ուր - զանն, he did not know what hole to creep into.

Թաթթանող, -ցող a. that hides, or conceals.

Թաթթիմ, քեոյ տ. to hide, to be concealed, to lie hid, to abscond; to disappear. [tives.

Թաթթաթայ, աւելց s. pl. the fugitives. Թաթթաթայ, աւելց s. pl. hidden things, arcana.

Թաթթաթայ, Թաթթաթայ, աջ s. hiding-place; ի Թաթթաթայ լինել, to hide or conceal one's self.

Թեզան, ոյ or ի, աջ s. woof, warp; S. Թեզանիք.

Թեզանաւ, աջ s. sleeveless cloak.

Թեզանաւ, աջ s. sleeved cloak.

Թեզանիք, նեայ s. pl. sleeves.

Թեթեւ, աջ or ոյ a. light; active, nimble; slender; venial; frivolous; s. ease, leisure; - , -ս, -ով ad. quickly, lightly, easily; - ոտիւք, light-foot, light-footed, nimble; - թեւք, light-winged; - ձեռն, վերք, քուն, light hand; slight wound; light sleep; - գինի, թէյ, կերակուր, սուրճ, light

wine; weak tea; slight repast; weak coffee; -ս յանցանել, to commit slight faults; -ս կայունանել, to lighten, to facilitate; - լինելաւ երբունմ, to take an oath lightly or inconsiderately; - ինչ թուիցի ձեզ? - ինչ էյցէ յաջ ձեզ? does that seem to you a light thing? - եղև նմա յաշխատութենէ, he rested from his labours.

Թեթեւաբար ad. lightly, swiftly; easily.

Թեթեւաբարոյ a. giddy, inconsiderate, trifling; volatile, inconstant.

Թեթեւաբարոյութիւն s. levity, thoughtlessness, unsteadiness; puerility, childishness.

Թեթեւաբուն a. of light weight, light, easy to carry.

Թեթեւագին a. cheap, low-priced.

Թեթեւագիաց, էյ a. swift, nimble, light. [աւել, to sell - .

Թեթեւագինի ad. cheaply; - վաճա.

Թեթեւագոյն a. lighter, very light; very easy. [slight, light.

Թեթեւագործ a. slightly made, Թեթեւագործ, -թուիչ a. swift-winged, swift flying, active, nimble.

Թեթեւագործիկ a. light, frugal; - սեղան, a light dinner.

Թեթեւակի ad. lightly, briskly; slightly, hastily; thoughtlessly.

Թեթեւամիտ a. light-minded, light-headed, hare-brained, giddy.

Թեթեւամիտ, էցայ տ. to be giddy, volatile, inconstant.

Թեթեւամտութիւն s. weakness of mind, giddiness; levity, inconstancy, fickleness; imprudence.

Թեթեւամտ, աջայ տ. to be lightened, disburdened, exonerated; fig. to ease one's self, to relieve one's self.

Թեթեւանդամ a. light-limbed, nimble, agile, brisk, active, alert.

Թեթեւանք s. pl. levity; inconstancy, volubility; adulation.

Թեթեւաշարժ a. agile, lithesome, dexterous; quick, swift.

Թեթեւացունեմ, ուցի տ. to lighten, to disburden; to relieve, to ease; fig. to relieve, to alleviate, to assuage, to lighten, to allay; - զձեռն յովակէ, to withdraw one's hand, to cease to afflict; ապաշաւ թեթեւացունէ զյանցանս, repentance extenuates a fault.

Թեթեւաբար a. of a light step.

Թեթեւեմ S. Թեթեւացունեմ.

Թեթեւութեան a. light in the race, rapid, swiftly-rushing, wing-footed, light of foot, light-footed, nimble; ad. swiftly, rapidly.

Թեթեւութիւն S. Թեթեւանմ.

Թեթեւութիւն s. lightness; activity, agility; alleviation, exonerated, relief; frivolousness, futility; inconsideration, thoughtlessness, folly; levity; ignominy, scorn, dishonour; fig. relief, sollevation. [sing (cloud).

Թեթեւութիւն (ամպիկ) a. light or pas-

Թեթեւութիւն s. relief, ease (from pain).

Թեթեւութիւն, ուս s. conjecture; proof, essay; ի - ուս մատչել, to conjecture;

to put to the proof, to test, to prove, to essay, to try.

Թեթեւ, ոյ s. thread, filament; fibre; mus. chord; - ոսկի, արծաթի, երկաթի, gold or silver thread; iron or metal-wire; Հասանել -ս -ս, to reduce to filaments; to atomize; -

զ-ն յօրինել, to weave thread by thread; to adorn symmetrically; -

բանից, պատմութեան, the thread of a discourse or story; Հասանել զ- բանին, to break the thread of one's argu-

ment; - կենաց, the thread of life; Հասանել զ- կենաց, to cut the thread of life, to cut off one's days.

Թեթեւիւր, &c. S. Հեռագիր, &c.

Թեթեւիւր a. that instigates, that advises; - լինիմ S. Թեթեւիւրեմ.

Թեթեւիւրեմ, էցի տ. to instigate, to prompt, to incite, to suggest, to inspire, to advise, to counsel, to dictate.

Թեթեւութեան s. suggestion, instigation, persuasion, incitement, counsel, advice, dictate.

Թեթեւ, աջ s. oar; rudder.

Թեթեւալ, աջ s. agent, bailiff, proctor, manager, saving man.

Թեթեւան, ի s. wire drawing-plate.

Թեթեւ, թիկան s. top of the shoulder, acromium; shoulder-bone, shoulder;

arm: end of a book; S. Թիկունք; -

ածել զերկի, to undertake, to attempt; to aspire to, to pant for, to seek; to embroil; to sell off, to dispose of; տ.

to explain one's self, to pretend to be; զվարդապետի, զիշխանի - ածել, to pass one's self off for a doctor, for a

prince; to play the grandee, to lord it; - անէլ զաւարտութեան, զպատուոյ, to desire eagerly, to covet the primacy, to aspire to honours; - անէլ ումեք, to favour, to support, to assist, to protect, to aid, to defend; - անէլ ընդդէմ ուրուք, to rebel, to revolt; - Ի Թեկին, strutting, looking big, playing the swell, walking or acting in a stately, imposing or boastful manner.

Թեզ s. a heap of unwinnowed grain. Թեզեայ ծառ, Թեզի, զւոյ s. pitch-tree; bdellium.

Թեզը, Ի s. oak, oak-tree; holm-oak. Թեմ, Ի s. diocese, bishopric; episcopal revenues. [diocese.

Թեմակալ, -կան a. diocesan, of the Թեպեկ s. monkey, ape.

*Թեպուր S. Փետուր. Թեւ s. woollen thread.

Թեւ, Ի s. side, part; ընարեւ զբարին Ի մի -, to select, to separate; ընեւ Ի -է ուրուք, to sustain, to defend, to side with.

Թեւաբաց a. half open, half shut, a-jar, on the jar.

Թեւադիւ s. geom. ellipsis. Թեւադոյն a. most imperfect, very defective.

Թեւադրեմ, եջի va. to write imperfectly or erroneously, to wrest a book (from its proper sense).

Թեւաթափ ընեւ Ի գինւոյ, to be still half drunk.

Թեւաթիւ, -կատար a. imperfect, defective, half formed, incomplete, unfinished.

Թեւածին a. abortive. Թեւակատարութիւն s. imperfection, defect, blemish.

Թեւակէ S. Թեւակէ. Թեւակղզի s. peninsula.

Թեւահաւատ, Ից a. whose belief is imperfect, distrustful, unbelieving, incredulous.

Թեւահաւատեմ, եջի, -տիմ, եջոյ vn. to be distrustful, mistrustful, to distrust, to suspect.

Թեւահաւատութիւն s. distrust, mistrust, unbelief, incredulity.

Թեւահոգ a. negligent, careless. Թեւաձեւ s. geom. ellipsoid.

Թեւափա a. mistrustful, irresolute. Թեւամեմ, եջի vn. to be mistrustful, irresolute, to doubt.

Թեւամոռութիւն s. distrust, mistrust, doubt.

Թեւանամ, աջոյ vn. to want, to be deficient, imperfect, defective; to distrust, to doubt, to suspect; - Ի հաւատս, to deny the faith, to become a renegade; - Ի յուսոյն, to lose hope; - Ի սարառուք, to fail in one's duty.

Թեւառոյճ a. convalescent, recovering. [recovery.

Թեւառոյճութիւն s. convalescence, Թեւաստուեր, Ի s. penumbra, dim light.

Թեւավարժ, Ից a. unpractised, young, unexercised, new, unversed.

Թեւաւ s. geom. ellipsis.

Թեւաւեան a. elliptical.

Թեւաւես a. shortsighted: obscure, not distinct.

Թեւացուցանեմ, ուջի va. to diminish, to render imperfect.

Թեւափ, Թեւափիւմ s. household gods, the penates.

Թեւաքամ a. imperfect; half opened; half shut; scarce, obscure, dark; ad. superficially, obscurely, darkly.

Թեւաքամեալ a. not well placed in the scabbard.

Թեւեւ ad. perhaps, it may be; certainly, also, already; եւ - յիրաւի, in truth, truly, really, indeed; եւ ոչ -, եւ ոչ իսկ -, ոչ ինչ -, certainly not; - մոռցան, have they perhaps forgotten? - ոչ է այսպէս, is it not so? - ասել, to doubt, to have doubts, to question.

Թեւըմպեալ s. remaining in a glass after drinking.

Թեւթ, Ից s. leaf; bot. petal; sheet of paper; lamina, foil, spangle, plate, sheet, leaf; մի - խաւարս, a leaf of salad; մի - թուղթ, a sheet of paper; ութածալ - (գրոյ), in octavo.

Թեւթաքար s. slate.

Թեւթիկ s. small leaf, leaflet; bot. foliole. [to bloom.

Թեւթիւմ vn. to leaf, to put on leaves; Թեւի a. imperfect, defective, incomplete, faulty; ad. imperfectly, faultily; s. the half, moiety; a part, a side; the rest; երեւի արեգակն կէս -, half the sun is seen eclipsed; ընուլ գին, to supply; - գաւառի յիւրեք, to be wanting in, in need of, to want for, to lack; to be at a loss.

Թեւիակէ S. Թեւիակէ.

Թեւիար, Թեւիարով a. boiled soft; - ձու, boiled egg.

Թեւիսո a. stammering; mus. dissonant, discordant.

Թեւութիւն s. want, imperfection, incompleteness, defectiveness, faultiness.

Թեւութիւլ a. not altogether right, not perfectly equitable.

Թեւ, ոյ s. wing; arm; pinion; flight, rush, dash; fig. wing, protection; - ալորեաց, sails of a wind-mill; sweep, fan; - զօրաց, wings of an army; - ձկանց, fins of fish; - հանդերձից, sleeve of a coat; - նաւու, rudder, oar, or sail of a ship; - բ հոգմոց, the wings of the wind; - դրանց, leaf, fold of door; - տաւարի, towers of the temple; pyramids; - գառապի, portcullis; grate door of menagery; - բ երկրի, the ends of the earth; - ս առնուլ, to have wings, feathers; - ս անէլ, to flutter, to take wing; to fly away; - արկանեւ S. Թեւարկեմ; - Ի -, - Ի - խաւեալ or յեռալ, arm in arm; - տալ ումեք, to give one's arm to; բա - նալ, պարզել, տարածել գ-ս, to spread the wings; հասանել գ-ս, to elip or crop (a bird's wings); fig. to fetter or paralyze a person.

Թեւաբերիւմ S. Թեւաիոյեմ.

Թեւաբոյս ընիւմ, Թեւաբուիւմ, Թեւաբուիկ ընիւմ vn. to fledge, to get feathered; to be winged, to have wings; to begin to fly, to spread the wings for flight.

Թեւաբուութիւն s. growth of wings.

Թեւազգեաց, -զգեցեալ, -զգեցիկ a. winged, furnished with wings, plumed, fledged.

Թեւազուարթ a. having fine wings.

Թեւաթափ a. plucked, without feathers, clipped; - առնեմ, to pluck, to clip, to crop.

Թեւաթափիւմ, եջոյ vn. to be plucked; fig. to be put to shame.

Թեւաթիւ a. well feathered.

Թեւածածուկ ընիւմ S. Թեւաբոյսիւմ.

Թեւածեմ, ծի vn. to flutter, to flap the wing, to beat or flutter the wings; to fly, to fly about; to study, to exercise one's self, to apply one's self to; - մերթոյ, the growing of the hairs.

Թեւածուլութիւն s. flutter, flapping of wings.

Թեւակ, ոյ s. small wing, pinion:

clavicu, lacollar-bone: skirt, lappet, fringe.

Թեւական a. winged, flying. [thers. Թեւակիկիւմ vn. to burn one's feathers.

Թեւակից a. of the same party; allied; - ընեւ, to take wing; առնուլ զոք իւր -, to take aid.

Թեւակիոյեմ, եջի, -իւմ, եջոյ vn. to flap, flitter or beat the wings, to soar up, to wing one's flight, to spread the wings for flight; fig. to try, to endeavour, to compel one's self to, to apply one's self to, to do without help; to occupy one's self with; to undertake, to follow; - Ի, to be bordering on; յապտամբութիւն -, to insurge, to revolt; յուսման -, to give one's self up to study; - զմիմեմք to help mutually or one another, to assist each other; Ի տարեւառ -, to devote one's self to commerce.

Թեւակիոյութիւն, -ումն s. effort, eagerness, alacrity, earnestness, assiduity; inclination; application; occupation, study.

Թեւակու ընիւմ S. Թեւակիոյեմ.

Թեւակիւմ, եջոյ vn. to join, to unite wings; to assist each other.

Թեւամուկ ընիւմ S. Թեւակիոյեմ.

Թեւանամ, աջոյ vn. to fly.

Թեւանեցակ s. mech. diagonal brace or piece. [wings; to fly.

Թեւապարեմ, -իւմ vn. to stretch

Թեւապարեակ a. that keeps under the wings; kept under the wings; that protects; protected.

Թեւապետ s. the commander of one wing of an army, brigadier.

Թեւաբոյսեմ, եջի va. to shelter with the wings, to cover.

Թեւաբարձ a. with spread wings; - ընդունել զոք, to receive with open arms or wings.

Թեւաեալ S. Թեւաթափ.

Թեւարկեմ, եջի vn. to extend the wings; to be a protector, to patronize: to obtain possession.

Թեւարկու a. that protects, that patronizes; s. protector; - ընեւ, հան - դիւանալ, to be the protector, to protect, to sustain, to support.

Թեւարկութիւն s. protection, patronage; S. Թեւածութիւն.

Թեւարկումն s. manner of working or managing a rudder or oar, act of steering or rowing.

Թեւաղեմ *vn.* to beat with the wings.

Թեւառոր, *այ a.* winged, that has wings; - *անիւ, mech.* paddle-wheel; - *շղթայ, chain-pump, chain of buckets.*

Թեւառորիմ, *եղայ vn.* to fledge, to get feathered.

Թեւառորութիւն *s.* the being winged or feathered.

Թեւեմ, *եղի vn.* to fly.

Թեւիկ *s.* small wing, pinion; fin; little arm.

Թեւշակ, *այ s.* oar, scull; *mech.* fastening bar, tringle; - *ի ժամացուցի, appendix.*

Թեւոնց *s.* ruffle; muff; *woman's maniple or sleeves; *mech.* casing.

Թեւի, *այ s.* bran; - *ձկանց, scale;* - *գլխոյ, scurf of the head, dandruff;* - *քերէլ զս ձկան, to scale.*

Թեւփամորթ *a.* scaly, that has a scaly skin; crustaceous, shelly with joints; - *թ s.* crustacean, erustata.

Թեւփաւոր, - *փոռ, -տեւալ a.* scaly, squamous, covered with scales.

Թեւփուկ, *փկան s.* white scab, furfur; impetigo, moist tetter; ring-worm.

Թեքանի *S. Շէլ.*

Թեքեմ, *եղի va.* to edge, to sharpen, to point, to grind; to forge, to fashion, to fabricate; to twist, to warp; *fig.* to bend, to incline; to exercise, to instruct, to inform; - *զէզու, to become biting or sarcastic.*

Թաւաղի, Թաւան մի *s.* span, palm, hand; *a. ad.* a palm long.

Թաւնապատ, - *նեկապատ a.* girded with leaves of the fig-tree.

Թաւնի *s.* fig-tree; - *թ, orchard of fig-trees.* [fig-ground.

Թաւնոց *s.* plantation of fig-trees; Թաւնորակ *s.* becafico, fig-eater.

Թաւուկ, Թաւաց *s.* pigmy, dwarf, shrimp.

Թաւաւ *a.* loaded with figs; *s. S.* Թէ *conj.* if; that; whether; perhaps;

- *անէք զայդ, if you do it; ոչ գիտեմ* - *արարից զայդ եթէ ոչ, I do not know whether I shall do it or not; կարծեմ* - *եկեցէ, I think that he will come;* - *արասցէ եւ եթէ ոչ, whether he do it or no.* [supposed.

Թեւական *a.* conditional, hypothetical, Թեւապէս *ad.* conditionally, hypothetically.

Թեւառորակ, Թեւառորն *S.* Թաւառորակ, &c. [notwithstanding.

Թեւեմ *conj.* even if, although, though, Թեւի *S.* Թեւի and Թեւիւնք.

Թէ, ի, իւ *s.* tea; - *կանանչ, green* -; - *սեւա, black* -; *տունի -ի, -shrub,*

- *plant; տերեւ -ի, -leaves; տուր* - *եւա -ի, -trade; արկղիկ -ի, -chest;*

տուր -ի, -caddy, -canister; կաշ - *մածք, սպասք -ի, -service, -set,*

- *things; ափսեայ -ի, -board, -tray;* *սափոր -ի, -urn; ջեռուցիկ -ի, -ket-*

tle; կուժ, անոթ -ի, -pot; սկահակ, - *cupful; գրգալ -ի, -spoon; դրգալ*

մի, -spoonful; դասապակք, ծաղք, *Հասակոյք, բլիթք, մանր պաքսիմանք*

- *ի, -cake; բմպէլ -ի, -անոթ -ի* *յուժիկ, to drink -; to take -;*

Հրաւիրել ի -ի, to give a -party; *Հաճիմ զայս առ իս եւ բնակել -ի,*

will you come and take - with me?

Թէյաման (Չայնիկ) *s.* tea-pot.

Թեւութիւն *s.* condition, clause, hypothesis, supposition.

Թեւեմ, - *եւ conj.* even if, although, though; whether; - *...., -...., whether* *...., or....; either...., or....; -եւ իցէ,*

however, whatever.

Թեւեմի *s.* mulberry-tree. [yeast.

*Թեւաւոր, Թեւաւ խմոր *s.* leaven, Թեւաւ, *այ a.* acid, sour, tart, sharp;

bitter, harsh, grievous, sad; *s. chem.* acid; * - *խմոր S.* Թեւաւոր.

Թեւաւոր, - *գին ad.* rudely, ruggedly, fiercely.

Թեւաւորեմ *a.* that bears sour fruit. Թեւաւորին, ծնի *s. chem.* oxygen.

Թեւաւորան *s.* acid salt. Թեւաւորանաւ *a.* oxygenized, oxygenated.

Թեւաւորանի *a.* oxydable. Թեւաւորանից *a.* austere.

Թեւաւորան *a.* sour-tasted. Թեւաւոր *a.* acidulated, sourish,

somewhat or rather sour, half-sour half-sweet.

*Թեւաւորան *S.* Թեւաւորան.

Թեւաւորին *S.* Թեւաւորան; - *թ, s.* acid fruits in general, lemons, oranges, limes, &c.

Թեւաւորանցանեմ, ուցի *va.* to acidulate, to sour; *fig.* to exasperate, to provoke.

Թեւութիւն *S.* Թեւութիւն.

Թեւութիւն *a.* subacid, sourish; *s.*

weak or small wine, thin watery wine.

Թեւութեմ, *եղայ vn.* to sour, to turn sour; *fig.* to be soured; to be exasperated.

Թեւութիւն, Թեւութիւն *s.* acidity, sourness; - *գինւոյ, aceseence.*

Թեւութիւն *s. chem.* oxyd, oxide; - *անանձ, to oxydate, to oxydize; -ան*

ցութիւն, oxydation; -իկ, protoxide.

Թեւութեմ *a. S.* Թեւութեմ; *pickles; - *կաղամբի, վարունգի, &c., pieklo*

cabbage, cucumber, &c.; chem. acid, salt of hydrogen; - *Հեղանիւթ, liquid*

-; - *ջրախառն, diluted -; - աղաւթ,* weak -; - *բարիկ, concentrated -;*

Թեւութեման - *oxalic -.*

Թեւութեմանցանի *s.* acid-meter. Թեւութիւն, Թեւութիւն *s. bot.* sorrel.

Թի, ոց, Թիակ, *այ s.* shovel; blade of an oar, oar; rudder, helm: bagnio,

hulks; Թի պարտիկի, spade, shovel; Թի փոռն, a baker's shovel; Թիակ

կրակարանի, fire-shovel; - *փայտեայ,* wooden shovel; - *վարել S.* Թիակ

րեմ; - վարել ուժգին, to row vigorously; քառեակ Թիակոք, four-oared;

Թիակ ուոց, shoulder-blade, blade-bone, scapula.

Թիաքուն *s.* row-lock, (that part of a boat's gun-wale in which the oar rests in rowing).

Թիակար, *այ rower, oarsman, boatman, bargeman, waterman.*

Թիակարեմ, *եղի va.* to row, to pull, to oar. [rowing.

Թիակարութիւն *s.* the art or act of Թիգ, Թիգի, Թիգաւ *s.* span; palm;

Թիգաւ յերկայնութիւն, a palm's length; Թանձրութիւն նորա Թիգաւ,

four inches thick. Թիթեղն, Թիգան *s.* plated metal,

plate, lamina; tin, tin-plate. Թիթեղնագործ, *այ s.* tinman; gold-beater.

Թիթեղնագործութիւն *s.* tin wares. Թիթեղնոց *s. mech.* flattening-mill.

Թիթեղն, Թիան, Թիանք, Թիթեղն *s.* butterfly, papilio; փոխարկիկ

ի -ի, to become a butterfly. dung.

*Թիթեղն or Թիթեղն *s.* dried cow-Թիթեղն *s. mica, amochrysos.*

Թիլ, Թիլ *s.* suburb, village. Թիլ, Թիլ, Թիլ *s.* amulet, talisman.

Թիլն *S.* Թիլն, Թիլնք.

Թիլնաթոռ, *այ s.* elbow-chair, arm-chair.

Թիլնաթիւն *a.* having one's back injured, or one's shoulders out of joint.

Թիլնակից *a.* who succours, supports, takes the part of, *backs up.

Թիլնամեջ, մէջք *s.* chine, back-bone, back. [plaid.

Թիլնանոց, *այ s.* frock, mantle, Թիլնապաշտ, *այ s.* body guard, life-

guardsman, yeoman of the guard, satellite; guard, guardsman; - *թ, life-*

guards, body-guards.

Թիլնացաւորութիւն *s.* pain in the back or shoulders.

Թիլնաւէտ, Թիլնեղ, *այ a.* strong-backed, broad-shouldered.

Թիլնոց, *այ s.* frock-coat, surtout; *S.* Թիլնանոց.

Թիլնոցակ, ի *s.* dress coat, habit. Թիլնոք, կանց *s.* back, shoulders;

back, hind part; *fig.* aid, succour, assistance, *backing up; բարձրացաւ

քան զամենայն ժողովուրդն Թիլնամբ

չափ ի վեր, he was taller than all the people from the shoulders upward,

(head and shoulders taller than all the people); ձեռնի ուրուք լինել ի

վերայ Թիլնանց Թիլնամեայ իւրոց, to place one's hand on the necks of one's

enemies; to put one's enemy undor, to subjugate; - *նա դարձուցանել, to*

turn the back, to take to flight, to flee; - *նա առ արեւելից, to turn to*

the west; - *նա առնել or -նա օգնակա*

նուրեան առնել, to form an alliance, to enter into an alliance, to confide

in, to recur to, to rely on; - *նա Հաստ*

առնել, to strengthen one's self, to be reinforced; ի - *նա Հաստնել, կալ, իրա*

նել, to fly to the rescue, to send aid or reinforcements, to give a helping

hand; դառնալ ի - *նա or ի -նա կոյս, to* turn back, to turn one's back, to fly;

ի - *նա առաքել, to send back, away;* - *նալին, poop; ի Թիլնանց, ի -նա or*

ի - *նա կոյս, զԹիլնամբ, behind, from* behind, backward.

Թիլն, Թիլոյ *s.* grape-stone.

Թիլն, Թիլոյ, Թիլնիկ *s.* noise, sound, din, uproar, crash; resounding,

booming, echo; wriggling, frisking; - *ոտից, stamping of the feet; - Հրճուա*

նաց, transport of joy; -ս առնուլ, to make a noise, to resound; to wriggle;

to rebound, to jump, to frisk or turn about; to thrill.

Թիւ, Թիւք S. Թիւք; desire, eagerness, longing.

Թիւրա S. Թիւրա.

Թիւ, Թուոյ S. number; enumeration; list, order, rank; quantity; era, epoch; number of chapters (in a book); gr. number; -ք, arithmetic; վերացեալ -, abstract number; -ք or Գիրք Թուոյ, Book of Numbers; -107. N° 10; ոչ էր or ոչ գոյր նոցա -, բազում էին քան զ-, their multitude was innumerable; Թուով ամբ, մարդիկ, few years; ոչ քան, persons; Թուով են առաքելներ, virtuous people are rare; Ի Թուոյ փախեալ, to be innumerable, numberless; անցուցանել ընդ -, Ի - or ընդ - արկանել, - համարել, to count, to calculate; to range, to set in order; Ի - արկանել զգորս, - համարել անել զորաց, to review the troops; Ի - or ընդ - մասնել, Ի - անկանել, to be of, or among the number; կարգել Ի - այլոց, to reckon or rank among; կարգել զոր Ի - սրբոց, to canonize, to number among the saints; Ի - անել, to recite; Ի - գիտեմ, ուսեալ եմ, I know by heart, memory or rote; - համարուց, - համարել ամենայնի, the detail; the sum total; S. Ոսկեթիւ.

[thyme.

Թիւմ, այ, Եթիւմայք, այց S. bot.

Թիւն, &c. S. Թոյն, &c.

Թիւնամուխ a. poisoned (arrow).

Թիւնիկ S. mackerel (fish).

Թիւնոս, այց S. tunny (fish).

Թիւր, Ից or ոց a. twisted; crooked, oblique; stunted; erroneous, mistaken; perverse, froward; ad. wrongfully; awry, obliquely; crookedly; - մեկնել, Խօսել, to interpret malignantly, to misconstrue, to put an ill construction on; to preach a perverse doctrine; - շանապարհ, unfrequented, winding, tortuous road.

Թիւրաբան a. erroneous.

Թիւրաթեք a. very crooked.

Թիւրաթի S. butt, mark, aim, target.

Թիւրակ, այց S. storax (odoriferous gum); S. Ստիւրակ, Շեր.

Թիւրակե, Ի S. theriac.

Թիւրակից լինիմ vn. to fall in error together, to stray.

Թիւրակն S. Շիւ.

Թիւրաշուրթի a. double tongued, deceiving.

Թիւրասիր a. perverse, malign, wicked.

Թիւրեմ, էջի va. to turn aside; to wrest, to sprain, to wring, to twist, to make crooked, to bend; fig. to deprave, to pervert, to lead astray; -իմ vn. to be sprained, wrung; to turn aside, to err; - զիրաւունս, to give unjust judgments; - զճանապարհս խոնարհաց, to cause the steps of the weak to err; - զխաւն, to run aground, to run on the rocks; - զհետ զօշարաղ ութեան, to run after error for reward, to become corrupt through avarice.

Թիւրութիւն S. sprain, twist; distortion, crookedness; fig. depravation, perversion.

Թլահ առնեմ va. to despise.

Թլացք, ցաց S. Թիւ, Թլոյ.

Թլիկ, Թլիկ S. hem, border: the privy parts; prepuce; - ածել, to border, to hem; to ornament, to trim, to embellish; - ածեալ պաշուճել զանոս արտեւանայ, to tint the eyelashes carefully.

Թլիկա S. the reins.

Թլուս, &c. S. Թոթով, &c.

Թլիկորդ a. obscure, dark, gloomy round about.

Թլիկա, Ի S. circumcised member; prepuce; foreskin.

Թլիկաւեմ, էջի va. to circumcise; զգեթեզման -, to desecrate sepulchres and despoil the dead.

Թլիկաւութիւն S. circumcision.

Թլիկաւոյն a. of a dark colour, brown, dusky, dun.

Թլիկն a. brown-eyed.

Թլիկաւորթ a. that has a dark skin, brown, dusky, tawny, swarthy, sun-burnt.

Թլիկաւմ, այց vn. to become brown; to grow gloomy, to darken; to be brown.

Թլիկաւակ, -ախ a. brown, dark, obscure, blackish.

Թլիկաւանեմ, ուցի va. to make brown, to tan.

Թլիկմ, էջի vna. to sit on eggs, to sit brooding, to hatch, to brood: to bake. [wren.

Թլիկաւոր S. tom-tit; black-hooded

Թլիկութիւն S. darkness, swarthy, brown-colour. [incubation.

Թլիկմն S. the sitting on eggs,

Թլիկաւոյն a. very dark, very gloomy, very foggy (sky or weather).

Թլիկմ S. Թլիկմ.

Թլիկայր, մօր S. bird that broods; sitting hen.

Թլիկեմի S. bot. birch-tree, birch.

Թլիկաբաւ, -բեր, այց S. letter carrier, postman, courier, post, messenger.

[er, clerk.

Թլիկաբեր, -գրող S. scrivener, writer. Թլիկաբորթ, այց S. paper-maker, seller.

Թլիկաբորթութիւն S. paper-making.

Թլիկաբորթութիւն S. Թլիկապոլի.

Թլիկաբորթ S. Գրամիւթուլ.

Թլիկախալ S. card-playing, game at cards; ընկերակցել Ի -, &c. S. Թուլութ.

Թլիկապոլի a. stitched, sewed; s. stitched book, pamphlet. [to sew.

Թլիկապոլեմ, էջի va. to stitch,

Թլիկապոլեմ S. stitcher.

Թլիկապոլի a. of paper, like paper; epistolary, literary; gr. dative.

Թլիկապոլի S. correspondent.

Թլիկապոլի S. Թլիկմ. (by letters).

Թլիկապոլի S. correspondence

Թլիկապոլի S. paper-knife.

Թլիկամաւոյց լինիմ vn. to present a letter or petition.

Թլիկապահ, -պահ S. keeper of the rolls; notary; chancellor.

Թլիկաւաշ, Ից S. heading of a letter.

Թլիկաւաշաւ, այց S. paper-seller, stationer. [ters.

Թլիկաւաւորութիւն S. carriage of let-

Թլիկաւաւոր S. նամակաւոր.

Թլիկաւոր S. paper-mill, paper warehouse.

Թլիկեան, Թլիկեր S. pl. letters, epistles; certificates, instruments, documents. [a letter.

Թլիկեմ, էջի va. to write or send Թլիկ S. lime-tree, linden; turk. օդ-լամուր.

Թլիկե, Դմիկ S. slice; rod, stick.

Թլիկեր S. torpor, numbness, sluggishness; narcotic medicine; hemlock, poison; a. narcotic, benumbing; Թա-

փեղ զ-, to recover from a state of torpor, to be one's self again; - առնուլ, to take poison, to grow torpid.

Թլիկն S. Թլիկն, Բոմբիկ.

Թլիկահար, այց S. drummer; -իկ, a drummer boy or girl.

Թլիկահարութիւն S. the drum-beat, beat of drum.

Թլիկաւ, բկաց S. drum; big drum, kettledrum; side drum; tambourine, tabor; child's rattle; - ախան- ջաց, drum, tympanum; Գափիւն Թլիկի, beat or sound of the drum; a tattoc; Գափիւն, հարկանել -, to drum, to beat the drum; - Ի գումար զօրաց, to beat the tattoo or evening retreat; Գափիւն Թլիկի, drum-stick; մորթ Թլիկի, drum-head; - քողապատ, muffled drum; Ի ձայն Թլիկի, to the sound of drums, drums beating.

Թլիկաբեր a. producing torpor or stupefaction, narcotic, opiate, stupifying, soporific.

Թլիկաբեր, ոյ S. narcotic medicine, stupifier.

Թլիկաւոր S. Բնաւորիկ, Նարկա.

Թլիկաւոր S. lethargy; a. lethargic.

Թլիկեմ, Թլիկեցունեմ, ուցի va.

to lull asleep, to make sleepy, drowsy, lethargic, to benumb.

Թլիկեցունցի a. soporific, sleepy, somniferous, opiate; narcotic.

Թլիկեմ, էցայ vn. to fall asleep, to doze, to be lethargic, drowsy; to be astonished, thunder-struck, to get deranged; - Ի գինու, to get intoxicated, to be plunged in drunkenness; Թլիկեալ սիրա, a sluggish under-standing.

Թլիկիւ S. chem. narcotine, (one of the active principles of opium).

Թլիկութիւն S. numbness, stupefaction; sleepiness, drowsiness, dozing; Թլիկութիւն զ-, to awake up from one's stupor; անխանել Ի խոր -, to fall in a profound lethargy.

Թլիկաւոր S. Թլիկաւոր.

Թլիկեցունեմ, &c. S. Թլիկեցուն- ցանեմ, &c.

Թլիկաւ S. Թլիկ. [stones).

Թլիկաւ S. sultana raisins (without Թլիկաւ, այց, Թլիկեմ, էջի, Թլիկմ,

էցայ vn. to tremble, to quake, to agitate; to move, to disturb, to get angry; to beat, to palpitate.

Թլիկանութ, &c. S. Նրեա, &c.

Թլիկեմ, էջի, Թլիկեցունեմ, ուցի va. to resound, to boom, to make a noise or uproar, to echo; to shake, to agitate violently; to stun, to stupify with noise, to deafen.

Թլիկն, Թլիկմ S. sound, noise, detonation; sound of bells, gingle, clatter; crash; - արձակել, to resound,

to make a noise; *Թնդմամբ հարկանիլ*, to be perturbed by the uproar, to be alarmed or frightened; - *սրտի*, palpitation, throbbing of the heart; - *երակի*, throbbing, beating, pulsation; *զննել զնո երակի*, to feel the pulse; - *կայծի*, clapping; - *գոփի*, tramp, tramping; - *ժառնցուցի*, tick, tick-tack; - *գանգի*, clapping, peal; - *բաղխի*, slam, bang; - *շաշի*, rattling; - *Թմբի* or *գոռոչ որոման*, peal of thunder, thundering noise, rumbling, roll; - *շառաչի*, clash, clang; - *բոմբի*, boom; - *շխաչի*, whizz.

Թիղուխ s. pulp, brawn, the calf of the leg. [dock.

Թիղուչ s. bot. monk's rhubarb, **Թիթուլ* S. *Գնդեղ*.

Թնծկամ, *Թնծկամ*, *ացի տ.* to yelp, to whine, to howl.

Թնջուկ s. bot. boletus, laseras, the most beautiful of mushrooms.

**Թնտիր* S. *Թնտիր*, *ձնիկ*.

**Թնեմ տ.* to stuff one's self, to eat voraciously.

Թնամաբար ad. in a hostile manner, offensively.

Թնամական a. hostile, inimical, adverse.

Թնամաբար ad. injuriously, reproachfully, offensively, outrageously.

Թնամադիր, *գրաց* a. libellous, opprobrious, defamatory.

Թնամադիր a. full of enmity; injurious. [minded.

Թնամադիր a. malevolent, ill-

Թնամադիր, *ացի տ.* to become hostile; to be hostile.

Թնամադիր a. insulting, provoking; S. *Թնամադիր*.

Թնամանիլ, *եջի տ.* to offend, to enrage, to insult, to shock, to affront, to jure; to reprove, to scold, to upbraid; - *զոյց ամուսնութիւն*, to violate or defile another's bed.

Թնամանիլ, *նիլ*, *նոյ* a. offensive, insulting, injurious, outrageous, insolent, saucy, impertinent; *նիլ բանք*, offensive words or expressions.

Թնամանիլ s. pl. insult, affront, offence, injury, outrage; *նոյ զնեւ*, to abuse, to scold, to slang, to revile, to affront; *ի նոյ լինել*, to be

despised, to fall in ignominy or opprobrium; to be put in the pillory, to be object of insult; *նոյ ad.* injuriously, insultingly, offensively. [ամ.

Թնամանիլ, *Թնամիլ* S. *Թնամանիլ*.

Թնամիլ, *մեղ*, *մեղ* s. enemy, foe, adversary, opponent, antagonist; *ա.*

նեղեղի or *հասարակաց* -, the Devil, the invisible enemy of mankind, demon; - *լինել* S. *Թնամանիլ*; *լինել*

ուռեք *ի* - *յաւերեղի*, to be one's eternal enemy; - *ս* *յարուցանել*, to raise up enemies; *ք* *առն ընտանիք* *իւր*, a

man's foes shall be they of his own household; S. *Ընտանիք*.

Թնամութիւն s. enmity, hostility, hatred, aversion, misunderstanding;

ի - *գառնալ*, to become an enemy; - *Թնամիլ* *լինել*, *կալ ընդ* *ուռեք*, to be

at enmity, in contest with, on bad terms; - *Թն* ad. in a hostile manner.

Թնու s. horse's clog, fetters.

Թնուաւ, *աց* a. unfortunate, unhappy, miserable, pitiable, poor, wretched, pitiful; disastrous, calamitous.

Թնուաւաբար ad. miserably, unhappily, unfortunately, wretchedly, poorly, pitifully; fatally, deplorably.

Թնուաւական a. unfortunate, melancholy, miserable. [serable.

Թնուաւայեղ a. full of misery, miserable; to be miserable.

Թնուաւանիլ S. *Թնուաւութիւն*.

Թնուաւապէս S. *բար*.

Թնուաւապէսնեմ, *ուցի տ.* to render miserable.

Թնուաւաբեր a. painful, disastrous, unfortunate.

Թնուաւելի a. deplorable, lamentable, pitiable.

Թնուաւութիւն s. misery, misfortune, evil, calamity, wretchedness, disastrous state; *ի* - *անկանել*, to fall

into misfortune or misery; *գառնալ* *ի* -, to be unfortunate.

Թնուաւաւիլ af. miserable, unhappy.

Թոքի, *բեկաց* s. mole; S. *Թեպեկ*.

Թոք S. *Թոք*.

Թոքան s. cuttle-fish.

Թոքով S. *Աղցեղեւոր*.

Թոքով, *Թոքովաւ* a. tongue-tied, stuttering, stammering, that speaks thick.

Թոքովեմ, *եջի տ.* to stammer, to stutter; to lisp, to speak thick.

Թոքովութիւն s. act of stuttering, impediment of speech, lisp, stammering.

Թոքիւն, *ից* s. young one, little one; - *գառնաց*, cub; - *արջոյ*, bear's cub; S. *Կորիւն*.

Թոքիւր s. pole-cat.

Թոքորն, *աց* s. viper; asp, asp.

**Թոկ* s. cord.

Թոկ էւ Բոկ, *Թոխ էւ Բոխ* s. chaos, abyss, gulf, pit, hell, the bottomless pit; - *Ոկկանաւ*, the deep, the great deep, or the depths of Ocean.

Թոկ ad. leave off! come on! *pr.* save, excepting, besides that; - *անդր*, set aside, leave out, pass over, nonsense! go! get away, or out! fy! pooh!

- *Թէ*, so much the more, more than, rather than; - *զայն*, - *զի*, not only;

- *լիք լինել*, to be abandoned, outcast.

Թոքանամ, *ացի տ.* to be left, given, conceded; to be abandoned,

outcast, rejected, derelict, forlorn, permitted, allowed, conceded, lawful;

to relent, to slacken; - *ի հաւատոյ*, to waver or vacillate in the faith; - *ի մտաց* *իւրոյ*, to change opinion; -

բոլորստեղծութեմ, to give one's self up to luxury, to lead a dissolute life;

Թոքացեալ կին, divorced woman.

Թոքարան, *աց*, *Արձակարան* s. starting-post, barrier.

Թոքացուցանեմ, *ուցի տ.* to permit, to let, to allow, to concede, to forego, to relax.

Թոքութիւն s. remission, relaxation, pardon, discharge, release, deliverance;

defection; - *խնդրել*, to ask pardon, to make excuses; - *տալ*, *չնորհել*, to

pardon, to grant pardon; - *արա ինձ*, I beg pardon, excuse me; have the

goodness; with permission, by your leave; - *աննել ուռեք*, to pardon, to

condone, to absolve; - *աննել երկրին*, to remit taxes or tribute; to con-

done the burdens of taxation, to lighten; to let the earth lie fallow; - *առ-*

նել *ի կապանաց*, to unbind, to release;

արձակել զնեղեալ - *Թեմ*, to set prisoners free; - *լինել մեղաց ուռեք*, to be absolved, or freed from the

effects of sin; - *տարի* or *ամ* - *Թեան*, the sabbatical year, or year of jubilee.

Թոքում, *Թոքի տ.* to let, to permit, to allow; to commit, to abandon, to

resign, to yield, to give up, to forsake,

to cast off, to leave, to desert, to get rid of; to deliver, to free, to pardon, to remit, to release, to acquit, to

forego, to pass over, to tolerate; to repudiate; to renounce; - *տալ*, to

omit, to leave out, to pass over in silence; - *զմեղս*, to pardon, to ab-

solve, to remit; to expiate; - *զիմն* *ի* *զուրկ* *ուրուք*, to let one go one's own

way; *ձայն* -, to cry out; - *աննել*, to permit, to allow; - *առ ժամանակ մի*, to

suspend; - *զոք* *ի մահուանէ*, to free from death; *չ* -, to refuse, to hinder,

not to allow; *սիրտ իմ է Թոք զիմ*, my heart failed me; *ի բաց Թոքուք զայս*, let us leave that aside; - *Թոքանիմ*, *զայ տ.* to be left, abandoned.

Թոքումն s. abandonment, resignation, desertion, cession, renunciation, alienation, estrangement; permission.

Թոյլ, *Թոյլոյ* or *լից* a. languid, faint, feeble, weak, soft, delicate,

tender; - *աննել տալ*, to permit, to accord, to give leave; - *աննել պար-*

տուցն, to remit or cancel debts; - *լինել*, to be permitted, accorded, con-

ceded; - *տալ ուռեք առաջ ինչ*, to concede a few days, to give time; -

տուք ինձ, let me, permit me, allow me; - *տուք ինձ զհամբերութիւն*, don't

make me lose patience; leave me at peace, let me alone; - *տուք մինչեւ*

չայդ վայր, enough of that, enough; - *տալովն Աստուծոյ*, *բաւ* - *տալով բարե-*

րարին, God willing, by divine permis-

sion.

Թոյլանդամ a. whose limbs are weak, feeble, languid, faint.

Թոյլտուութիւն s. permission, allow-

ance, concession, grant; alienation; toleration.

Թոյն, *Թոյնից* or *նոյ* s. poison, ve-

nom; *ից* s. spite, virulency, venom; *Թափել զ-*, to remove or extract the

venom, to give antidotes; *Թափել զ-* *ս* *յոք*, to give vent to one's anger,

rage, malice, to grow fierce or ferocious; S. *Թափեմ*; - *աննել*, to take

poison; - *մահացու*, mortal poison; - *մահու արեւոյանել*, to cause one to

drink a mortal poison; - *գառնութեան*, bitter poison.

Թոյր, *ից* S. *Երանգ*. [swarthy.

Թոյրաթուխ a. blackish, brown, *Թոյրուք*, *Թոյրի*, *նոյ* or *բի* s. eastern stove and oven, (tandoor).

Թոնձ *a.* erippled, lame, maimed, mutilated.

Թոնձ *s.* shell-fish.

*Թոռ or Թոր *s.* film of any substance on the surface of waters.

Թոռակ, աջ *s.* provision; viaticum; pay, wages, hire, salary, stipend; pension; - եկեղեցական, benefice; ուսանել - աւ, to be in a boarding-school; - յետին, վերջին, viaticum; տալ, պաշտել ուսմբ դրեալն -, to administer the viaticum.

Թոռակեր, -աւոր *a. s.* stipendiary; that has a benefice; hired person; pensionary, pensioner; beneficed clergyman.

Թոռակեմ, էջի *va.* to hire, to keep in pay; to pension; to purvey.

Թոռմիմ *S.* Թառմիմ.

Թոռամահ *a.* that suffered a violent death, that died a death of torture; - լինել, to be beaten to death; - աւ, նեղ, սպանանել, to belabour, to maul, to beat to death.

Թոռեմ, էջի *va.* to torment, to torture, to vex; to treat with violence, to beat, to strike, to cudgel, to hit, to bemaule, to beat to death; - իմ *vn.* to be cruelly beaten; to be killed by blows; - ի սուր սուտերի, to be slain.

Թոռլին, Թոռլին *s.* beating, thrashing, blow, stroke; torment, vexation.

Թոռլոց *s.* cudgel; pruning-knife, hedging-bill.

Թոռակուռ *s.* awl; packing-needle.

Թոռապ *S.* Թոռապ.

Թոռն, ուն, անց *s.* grandson; granddaughter, grandchild; Թոռունք or Թոռանց Թոռունք, descendants, children's children, progeny, race, lineage, family.

Թոռնեայ *s/m.* great grand-child.

Թոռնորդի, Թոռնորդի *s.* great grandson. [of mail.

Թոռոպ, էջ *s.* rag, tatter; mail, coat Թոռեմ, Թոռլե, Թոռլուն Թոռլին *S.* Դիւթեմ, Դիւթ, Դիւթուն Թոռլին.

Թոր *a.* that flows down, drops, falls; - աչք, blear eyes; - բ *s.* fall; tear; - աչք, blearedness.

Թորած *s.* anything distilled or obtained drop by drop; anything filtered.

Թորանոց, աջ *s.* alembic; still; chem. cucurbite, pelican.

Թորացուցանեմ *S.* Թորե-

Թորգամածին, -հան, -մեան *a.* de-

scended from Togarmah, Armenian.

Թորեմ, էջի *va.* and *n.* to distil; to flow down, to drop; to sweat; - աւու-

Թեանց մարմնոյ, to suffer gonorrhea.

Թորեցուցանեմ, ուցի *va.* to distil; to cause to drop or sweat.

Թորեցուցի (գործի) *a.* distillatory; *S.* Թորանոց.

Թորթ or Թորթն *s.* bot. scammony.

Թորթոռ *a.* rank, flourishing.

Թորթորիմ, էջայ *vn.* to distil; to drop, to fall drop by drop.

*Թորիծ *s.* bore in the ears for ear-

rings; a hole made in planks or beams for a drag-rope.

Թորումն, Թորեցումն *s.* distillation; ejection, evacuation.

Թուաբան, էջ *s.* arithmetician.

Թուաբանական *a.* arithmetic.

Թուաբանութիւն *s.* arithmetic, ciphering, science of numbers; algorism;

ուսուցիչ - Թեան, ciphering master.

Թուաբանորէն *ad.* arithmetically.

Թուաբերութիւն *s.* supputation, reckoning; epoch, date.

Թուադէտ, &c. *S.* Թուաբան. &c.

Թուադէր *s.* arithmetical letter, number.

Թուադրեմ, էջի *va.* to number.

Թուադրութիւն *s.* numbering.

Թուական *a.* numeral, numerical; *s.* date; epoch; era; դնել զ-, to put the date, to date; - աւ, dated; ան-, undated; - ն, arithmetic.

Թուականագիր *s.* datary.

Թուականագրութիւն *s.* datary's employment or office.

Թուականութիւն *s.* ciphering; calculation, account; era, epoch.

Թուակարգութիւն *s.* date.

Թուակից *a.* of the same number, counted together; *s.* fellow.

Թուակցեմ, էջի *va.* to aggregate.

Թուակցութիւն *s.* aggregation.

Թուահամար *s.* number; enrolment.

Թուայ, էջ *s.* *S.* Թոնիր; kitchen-stove with a frying-pan.

Թուանան, աջ *s.* cipher, figure; number; mark.

Թուանանակ, աջ *s.* logarithm.

Թուանանեմ, էջի *va.* to number, to mark.

Թուարկեմ, էջի *va.* to number, to count.

Թուարկութիւն *s.* numeration.

Թուաբանութիւն *s.* ciphering, arithmetic.

Թուելութիւն *s.* opinion, judgment, mind, advice.

Թուեմ, էջի *va.* to number, to count, to calculate; to rank, to range, to reckon; եւ զի մի մի -, in a word; - իմ

vp. to be numbered, counted, enumerated; to be numbered among, aggregated; to seem, to appear; to esteem,

to believe, to imagine, to fancy; Թուի իմն, Թուի Թե, it seems, it appears that; Թուեր զի, it seemed, it appeared

that; Թուի ինձ, ինձ այսպէս Թուի, it seems to me, I think, I fancy, I believe; զիմից Թուի քեզ, what do you

think of it? բարեւ Թուի ինձ, I think it good, I think well of it; բարեւ

Թուեցաւ նմա, he thought it proper, right, fit, meet, he deemed it expedient;

չար Թուեցաւ առաջի աչաց նորա, he did not approve of it; he was very indig-

nant at it; եթէ բարեւ Թուի քեզ, if you agree to it, if you think fit; արա

որ ինչ բարի Թուի առաջի աչաց քոց, do as you think fit; որպէս շնորհաւ

Թեանն եւ ինձ Թուի, as it is in fact, so it seems to me; չար -, to displease;

չար Թուեցաւ նմա, or յաւ նորա, it displeased him.

Թուեցեալն *S.* Թուելութիւն.

Թուեցուցանեմ, ուցի *va.* to cause to appear, or to seem; to show, to make believe.

Թուգ, Թղյ *s.* fig; պաղատիւ Թղյ, dried-fig; բլիթ Թղյ, cake of figs;

ծառ Թղյ *S.* Թղենի.

Թութ, Թթոյ *s.* mulberry; սպիտակ կամ սեւաւ -, white or black -;

Թթոյ ոչարակ, a drink made from mulberries; ծառ Թթոյ *S.* Թթենի: - or -բ,

piles, hemorrhoides.

Թութակ, աջ *s.* parrot; էգ -, female -;

ժողովի, paroquet; - խօսի, the parrot talks. [eye-water.

Թութի աչաց or աչաց - *s.* collyrium, Թուի *S.* Թուեմ. [ments.

Թուիք, լեաց *s.* pl. opinion, senti-

Թուաբար, -կի *ad.* faintly, effemi-

nately, feebly, softly, languishingly.

Թուամիմ *a.* weak of mind, spiritless, effeminate, pusillanimous.

Թուամորթ, աջ *s.* effeminate, delicate, feeble.

Թուամորթութիւն *s.* effeminacy, feebleness, delicateness, softness.

Թուամորթութիւն *s.* weakness of mind, want of spirit, cowardice.

Թուանամ, աչայ *vn.* to grow faint-hearted, to be dispirited, to grow weak, to abate, to slacken, to be loosened, relaxed; to decrease.

Թուանորո, սրտայ or ախ *a.* faint-hearted, cowardly, pusillanimous.

Թուանորութիւն *s.* faint-heartedness, cowardice, pusillanimity.

Թուանորթ *s.* soft; flabby; *s.* mollusk.

Թուարան *s.* race-course, race-ground; (hippodrome, circus).

Թուացուցանեմ, ուցի *va.* to loosen, to relax, to slacken, to unbend, to untie; to enfeeble, to enervate, to effeminate, to debilitate; to let, to permit; - զալեղն, to unstring the

bow; - ի խնամոյ, to neglect, to abandon; առանց Աստուծոյ - ներոյ, without

God's permission.

Թուելութիւն *s.* looseness, relaxation, slackness; weakness, feebleness, debility; faintness, languour; enervation, effeminacy, softness; - առնել, to give

relief; to set at liberty; to permit, to allow.

Թուխ, Թխոյ *a.* brown, tawny, swarthy, dark; - հաց, brown bread; -

or -ս զգեղնու, ի -ս համակել, to wear mourning, to dress in mourning,

to put on mourning; to be in mourning, to go into mourning; to be plunged in

grief; - զգեցուցանել, ի -ս համակել, to clothe in mourning, to dress in

black, to put into mourning; to throw into mourning, to plunge in grief; ի

-ս համակեալ, in deep mourning: -բ *s.* brood, covey; ի -ս նստել, to brood;

S. Թխեմ.

Թուխուռ *s.* zool. porpoise, sea-hog.

Թուխայ *s.* dark or gloomy weather; fog, mist, clond.

Թուլթ, Թլթի, Թոյ *s.* paper; letter, missive, epistle; com. bills; - գրել,

առաքել, ընդունել, to write, to send, to receive a letter; - աղաչանայ, an

instance; *S.* Աղերագիր; ընծայական - *S.* ընծայական; ընդհանրական -բ, ge-

neral epistles; *S.* կաթուղիէայ; ընդհանրական -բ հայրապետայ *S.* Նըրա-

բերական; արժէից, յարգուն -, pa-

per-money, paper, bills; *S.* Ղրամա-

Թուլթ; սլաւառ մի -, կոտորակ Թլթոյ, a bit of paper; շրջալից զ-ս գրոց, to

turn over the leaves of a book; ծրա-

րել ի -, to put in p.; սողորել, արա-

տել զ-, to blot, to waste p.; դանակ,

Հատիչ թղթոյ, paper-cutter or --knife;
- գրութեան, writing p.; - նամակի,
letter-p.; - տոմսակի, note-p.; - ու-
րուագրութեան, drawing p.; ծծուն -
blotting or bibulous p.; թաւ - paste-
board; S. Թանձրաբար, - ծրարի,
wrapping or packing p.; - յոռի, ան-
պիտան, waste p., old papers; մածու-
ցիկ -, sized p.; - տպագրութեան,
printing p.; - մագաղաթեայ, parch-
ment, vellum, (աշիւ) wove p.; - ձե-
նաց, India p.; - ծրահանելոյ, tracing
p.; - ապիկեայ, զմանիւնեայ, emery-p.,
glass-p., sand-p.; - մզելոյ, filtering-p.;
- գունաւոր, կճեայ, սեկանման, co-
loured, marbled or stained p., morocco
p.; - դրոմեայ, stamped p.; - արծնե-
լոյ, smoothing p.; - ձիւթեղէն, brown
p., tar p.; - մեքենական, machine p.;
- տաշտական or -կաղմ, vat-p., hand-
made p.; - գաղափարեայ, laid p.; -
խաղաղ, խաղութեայ, card, playing card,
(արցակ) pack of cards; խաղ թղթոյ,
թղթախաղ, game at cards, card-
playing; - or թղթի խաղալ, to play
at cards; ընկերակցել ի խաղ թղթոյ,
to have a game at cards; չլի խաղ
թղթի ի տան նորա, there is no card-
playing at his house; նկարէն, հզօր,
թուանիւ, court-cards; սոսկ, անգէմ,
անզօր, անթիւ -, small cards; սին,
ունայն, թարմասար -, odd card; բա-
ժանել զ-ս, to deal the cards; խառ-
նել զ-ս, to shuffle the cards; քեզ անկ
է սկսանիւ, քո է կարգ թղթոյ, it is
your lead; բանալ, ցուցանել զձեռնին -
to show one's hand; գիտել զներքոյ
թղթոյ, to be in the secret; խարդա-
խել ի խաղ թղթի, to show tricks with
cards; հմայել թղթովք, to tell fortunes
with cards; ապիկեայ, արծնեայ -ք,
glazed, enamelled cards.
Թումբ, թմբ, բոյ s. bank, mole;
causeway, pier, dam; - նաւի, gunwale,
breast-works. [(speech).
Թումբեր a. poisonous; biting
Թումբեկ S. Թեղթափ.
Թումաթափ լինիմ S. Թոյն and
Թափեմ.
Թումալի, -լից a. full of poison, ve-
nomous, poisonous; envenomed.
Թումառութիւն s. venefice, act
of poisoning.
Թումառ S. Թումալի.
Թումառութիւմ, եջի va. to poison; to
envenom.

Թումառութիւն s. poisonous quality
or state; poisoning.
Թումբ, թմբ, S. Թեղթ, Թեղթեւ;
սիրտ իմ էր ի թմբոյ, my heart throb-
bed.
Թումեմ S. Թումառութիւմ.
*Թումեմ Թումալ արթոյ, the growling of
a bear.
Թուշ S. Այւ.
Թուշ a. thin, puny, ill-developed,
half-grown (fruit).
Թուշ s. mouthful; S. Թուշ.
Թուշ, թրոյ s. sabre; sword; Հա-
րուած թրոյ, sabre-cut, sword-cut; -
ի ձեռնին, sword in hand; յիւր ապա-
րանին - չողացուցանել, to boast one's
prowess hiding at home; zool. sword-
fish (Թրածուկ): weaver's shuttle;
mus. an Armenian note (J).
Թուրինջ, բոյոյ or ջի s. bitter orange,
Seville orange; - խոտ, bot. balm-mint;
Ծառ թուրինջ S. Թեղթ.
Թուրծ, թրծոյ s. cheek: act of
baking or burning bricks and earthen
vessels; a. S. Թրծուն.
Թուրմ, Թուրմ s. bath; infusion; ի
- արկանիւ, գնել, to bathe, to infuse,
to steep, to soak.
Թուրմ, թիւոյ s. tuft of shrubs, bush,
bramble; thick, copse, underwood.
Թուրմայ, ի s. arbour, summer-house.
Թուրք, թրքոյ s. spit, spittle; - ար-
ձակել, to spit; S. Թքանիմ; աման
Թքոյ S. Թքանոց.
Թոք, ոց s. lungs; -ք ծովական, sea-
nettles, medusa, rhizostoma, acule-
phans.
Թոքագար, -ուծիւն, Թոքաժէտ,
-ուծիւն S. Թոքացաւ, &c.
Թոքախոտ s. bot. lung-wort.
*Թոքած S. Թոքացաւ.
*Թոքամ va. to cough.
Թոքային a. pulmonary, pulmonic.
Թոքառաւք s. fore part of the lungs,
or the part between the stomach and
the lungs. [breast, chest.
Թոքառուն, Թոքառուն s. thorax,
Թոքացաւ s. consumption, phthisis;
a. consumptive, phthisical.
Թոքացաւութիւն S. Թոքացաւ s.
*Թոք a. tough, difficult to masticate.
Թուայի a. whose cheeks are full,
puffy, bloated.
Թուական S. Թուական.
Թուանիմ, թուայ S. Թուչիմ.
Թուաւամ, ալի, Թուաւեմ, եջի va.

to flutter, to flap, to fly about; - սրտի
S. Թափթափել.
Թափ, or -ք s. flight, soaring; -
աստղ, falling star; -ք մտաց, flight of
fancy; -չս ապա մտաց, գրչի, երեւա-
կայութեան, to give loose to one's
genius or pen; to let one's fancy
ramble; -չս առնուլ, արձակել, to take
wing or flight, to wing one's flight,
to soar on high; ի -չս, flying, on the
wing, as it flew by, in the air.
Թառցանիւմ, ուցի va. to cause to
fly; ից, to elevate, to raise, to exalt
the mind; - զթաւս, to spread out the
wings.
Թառական a. flying, volatile.
Թառականութիւն s. volatility.
Թառան s. flight; ի թառանի, in flight,
in flying.
Թառարան s. wing; - նաւու, sail of
a ship; mech. fly-wheel.
Թառմ, թռեայ va. to fly, to take
flight, to soar; - ի մտաց, to escape
one's memory, to go out of one's
mind, to be forgotten; - բանին, to
divulge immediately, to make public.
Թռնաբան, ից s. ornithologist.
Թռնաբանութիւն s. ornithology.
Թռնահմայութիւն s. ornithomaney.
Թռնաձանձ, ից s. humming-bird.
Թռնաձաւառ, աջ s. dealer in birds,
bird-seller.
Թռնարան s. aviary; bird-cage.
Թռնաբալ, ից s. large black kite.
Թռնիկ s. young or little bird.
Թռնորս, աջ s. bird-catcher, fowler.
Թռնորսութիւն s. bird-catching;
երթալ ի -, to go shooting, fowling,
bird-catching.
Թռոյ a. flying.
Թռում s. the flight, the flying.
Թռուն, շոց s. bird, fowl; - բնու-
թիւն, the winged tribe; a. flying,
volatile; -ք, the feathered songsters,
the singing birds; - օձ, winged ser-
pent or dragon; - բան, word or ex-
pression slipped by chance; արու -,
cock bird; էք -, hen bird; երգեցող -,
singing or song-bird; բոյն թռնոյ, a
bird's nest; գոյանալ ի բոյն զ-ս, to go
a bird's nesting; վանդակ թռնոյ, a
bird-cage; շոռաղիւն թռնոյ, warbl-
ing, twittering, chirping; - արաւ, to
fowl; S. Թռնորս, -ուծիւն; - արա-
գութեամբ հասանել, to arrive like
lightning; to fly as swift as a bird; -

զմիտան գործել, to elevate, to exalt
the mind; լաւ է - մ'ի ձեռնին՝ բան թէ
երկուք ի ծառին, a bird in the hand
is worth two in the bush.
Թրախաղ, &c. S. Չինախաղ, &c.
Թրածեծ առնեմ va. to strike with
the flat of a sabre.
Թրածուկ s. sword-fish.
Թրայիանէ, Թրանէ s. phenix (bird).
Թրեմ, եջի va. to knead; chem. to
amalgamate. [oxalic (acid).
Թրթիական (Թրթուռ) a. chem.
Թրթիւս s. chem. saccharate, ox-
alate. [գուգու գուգուլ.
Թրթիւկ, ջի s. bot. sorrel; turk.
Թրթուր, թրոյ s. caterpillar, grub.
Թրթուր, եջի va. to vibrate; to
shudder; to tremble.
*Թրթուր S. Թրթուր.
Թրթում s. vibration; quake,
tremour.
Թրթում, Թրթում a. vibrating;
oscillating; trembling; that shudders,
quakes; - ձայն, thrilling voice.
Թրթակ s. good speaking, flatter-
ing, fawning, deceitful.
Թրթական a. creaking (wheels).
Թրթ, Թրթայ s. cow's dung; ma-
nure, soil, compost.
Թրծեմ, եջի va. to bake or burn
(bricks or earthen vessels).
Թրծոյ, աջ s. brick-kiln.
Թրծում s. burning, baking.
Թրծուն, Թրծեայ a. burnt, baked;
- ալիւ, հող, brick; terra cotta.
Թրկալ s. belt, shoulder-belt.
Թրմեմ, եջի va. to wet, to soak, to
steep; to knead or mix with water;
chem. to dilute.
*Թրմեմ S. Թրմեմ.
Թրմու s. bot. lupine.
Թրմի, ջւոյ s. bitter-orange-tree.
Թրուկ s. bot. gladiolus, sword lily,
corn-flag.
Թրուլայ, ից s. rag, tatter; glass
beads, rings, &c.; trifles, toys.
Թրած a. bathed, wetted, moist-
ened; s. S. Թուրթ.
Թրեմ, եջի va. to bathe, to wet, to
moisten; to drench, to soak; to ma-
cerate; -իմ va. to wet one's self; -
գինուլ, to get tipsy, to booze; - ա-
մօթով or առ ամօթոյ, to perspire from
shame; to blush for shame.
Ի Թրոյ գնեմ va. to steep, to soak,
to macerate.

and those of the Night thus:

1 Խուարակ	7 Խոթափեալ
2 Կղմանդ	8 Գիզակ
3 Սթացեալ	9 Կուսաճեմ
4 Զարեալ	10 Կուսալ
5 Կամաւոտ	11 Երեսփայլ
6 Բաւական	12 Կայլածու

Ժամաբակ s. church-yard, yard.

Ժամաբաշխ, էջ s. astrologer, caster of nativities. [prayer-book.

Ժամագիրք, գրոց s. breviary; hours; Ժամագործ, այ s. watch and clock-maker.

Ժամագործութիւն s. watch and clock-making, clock-work.

Ժամագրութիւն s. horography.

Ժամագէտ s. horoscope, nativity.

Ժամագիր a. appointed, settled, fixed, assigned; s. S. Ժամագրութիւն; -առնել, լինել, to make an appointment; to appoint, to assign the place, time, or day of meeting, or rendez-vous.

Ժամագրեմ S. Ժամագիր լինիմ; է Ժամագրեալն պահու, at the appointed time.

Ժամագրութիւն s. appointment, time, place of meeting, rendez-vous; fixed time, term, appointed time, assignation.

Ժամակալ լինիմ S. Ժամագրեմ.

Ժամակալութիւն S. Ժամագրութիւն.

Ժամական a. horary; -անկիւն, -angle.

Ժամակարգութիւն s. canonical hours, divine service, hours.

Ժամակոչ, է s. beadle. [ral.

Ժամահամբոյր a. transitory, temporary; Ժամահար, է, -ձայն s. rattle; bell-ringer.

Ժամահար գործի, Ժամահարութիւն s. mech. clock-work.

Ժամամուտ, մտի s. introit.

Ժաման a. arriving quickly; that which hastens; hurried, hasty, quick, prompt; - առնել, կացուցանել, to cause to arrive; to forestall, to anticipate.

Ժամանակ, է or եան, այ s. time; year; century, epoch, period; age; the end of life, death; the present life, our times; season; opportunity, leisure; appointment; mus. time; gr. tense; ast. time; Զմարիտ -, true or correct; - միջին -, mean; - արեւային -, solar; - աստղական -, sidereal; - գիշերահաւասարային -, equinoctial

season, equinox; -բ Թագաւորաց, The Books of Kings; անցանէլ զ-բ, to grow old, to advance in years; - պա-տէհի գտանէլ, to find a favorable moment; յօգուտ վարել զ-ն, to make a good use of time; կորուսանէլ, ան-ցուցանէլ զ-ն, to lose, to waste one's time, to while away; զ-էպ -, a favorable moment; - է մնալ, սպասել, or սպասել գիշորդ - է, to wait the favorable moment; - առնուլ, գտանէլ, to find a favorable occasion or opportunity; ընտրել զ-ն S. Ընտրեմ; ոչ բա-զում -բ էն, a short time since, not long since, lately, of late; ոչ սակաւ -բ էն, a long time since, a long, long while ago, long since; առ պիտու -բ էր տեսանէլ, then one saw, it was at that period one saw; առ -բ վարդա-նայ Մեծի, in the time of Vardan the Great; յաւուրո -աց սորա, of his epoch; է վաղեմի -ան, in remote ages; է սուղ, է սակաւ - է, in a short time, in a moment; է միտմ, է նմին - է, at the same time; է յետին -ս, in these latter times, years or days; անդամին է -աց անտի, or յառաջին -աց, thenceforth, from the earliest or olden times; առ նովին -բ, towards this period, about the same time; հզոր է -ին, powerful at that time; - ինչ, some time, a short time; առ - մի, provisionally, for a certain period, for the present; -աւ, with time, in the course of time, in time, in the long run; ընդ or ըստ -ս -ս, from time to time, at intervals, now and then, ever and anon; զայնու or առ պիտու -աւ, զայնու -բ, ընդ -ս, or յամն -ացն պիտոյիկ, առ սովմբ, or զսովին -աւ, ընդ -ս ընդ պիտոյիկ, ընդ ամն -ացն պիտոյիկ, then, at that time, in those times, at that epoch, during that century; է -ին յորում..., in the time when...; ընդ ամենայն -ս, at all times; -աւ, once upon a time; once there was; formerly; - ինչ առ-նէլ առ ձեզ, I shall remain some time among you; -ս ձիգ, long time; բա-զում -ս աշխատ եղէ է վաստակս այս, this work has cost me much time; բազում - է պէտք էն առ սոյ, that re-quires much time; հասեալէ -բ, you are no longer a child: the end of thy days is therefore at hand; անցանէ -ն, time flies.

Ժամանակաբան, &c S. -ախոս, &c.

Ժամանակաբար ad. at a fixed or established time.

Ժամանակագիր, գրոց s. chronicler, chronologist; a. chronological; -բ s. chronicle.

Ժամանակագրական a. chronological. Ժամանակագրեմ, էջի va. to chrono- nicle, to write a chronicle; to write on chronology.

Ժամանակագրութիւն s. chronogra- phy; chronology; chronicle; վրիպակք -թեան, anachronism.

Ժամանակազանց a. advanced in years, aged, stricken in years, very old.

Ժամանակախոս, է s. chrenologist.

Ժամանակախոսական a. chronologi- cal.

Ժամանակախոսութիւն s. chronology.

Ժամանակական a. of time; temporal, worldly; -ս, recent, modern, of our time.

Ժամանակակէտ s. expiration, falling due, term, last moment, close; - պա-ման, appointed time; assignation; ex- piration of a term agreed upon.

Ժամանակակից a. contemporaneous, synchronous, happening at the same time.

Ժամանակակցական a. synchronical.

Ժամանակակցութիւն s. synchronism.

Ժամանակաչափ a. that measures or counts the time; s. chronometer, time-keeper, time-piece. [time.

Ժամանակացոյց a. that shows the Ժամանակաւոր a. temporary, of short duration.

Ժամանակաւորութիւն s. temporari- ness, transitoriness, perishableness.

Ժամանակեայ, կէից, -կեան a. tem- porary; transitory; -կեայ վարձք, tem- poral or mundane rewards; -կեայք, earthly riches; temporality; -կեան, genitive of Ժամանակ.

Ժամանակեմ, էջի va. to assign, ap- point or fix a term.

Ժամանեմ, էջի vn. to arrive; to happen, to come to pass; to ripen; to be able; to have time or leisure; ոչ -, to have no time; to be unable; - է գահ Թագաւորութեան, to gain the throne, to succeed to the throne; Ժամանեցին արդիւնքն՝ բռնիցն, the words are realized.

Ժամանեցանեմ, ուցի va. to cause to arrive or happen.

Ժամանիմ, էջայ vn. to arrive.

Ժամանիչ a. horal, horary; s. time- table; S. Երկաթութիւն.

Ժամանող a. that arrives, or comes; that is able.

Ժամանոց, այ s. cruet (for the mass). Ժամանութիւն, -նումն s. arrival, coming; - ստորոց, the ripening, matu- ration.

Ժամաւար, է s. misfortune, mischance.

Ժամապահ a. punctual, exact to the time appointed, watchful, vigilant; - լինել, to seek, to look out for, to spy, to watch, to be on the watch, to keep watch; - դարանակալ լինել, to lie in wait for, to be on the watch for.

Ժամասացութիւն s. canonical hours, divine service.

Ժամաւաճառ, այ a. that kills, er loses time, loitering, lounging, trifling; - լինել, to kill, or lose time, to trifle, to loiter, to while away.

Ժամաւաճառութիւն s. loitering, trifling.

Ժամասեղ, -ղի s. church, temple, chapel, house of prayer.

Ժամասուն s. parsonage-house, vi- carage; - Հրէից, synagogue, Jewish chapel.

Ժամարար, այ s. officiating priest.

Ժամացոյց, ցուցից s. clock; watch; - ճաճանակաւոր, pendulum; - ծովային, chronometer; S. Ժամանակաչափ; - էլեքտրական, electric clock; - արեւ- ալին, sun-dial; - աւաղի, hour-glass; - ջրոյ, clepsydra; Խառնակար, - anchor watch; Գլանակար, - lever watch; Գլանակար, - keyless watch; Հնչակ -, repeater, repeating watch; զար- թուցիչ -, alarum (watch or clock); Երաժշտակ -, musical watch; Ինքնահնչ- չակ -, striking watch, hour and quarter watch; Բոսկայոյց -, seconds-watch; Ութօրեայ լարեղ -, eight-day clock; Ուղեղ զ-, to set one's watch right; Լարեղ զ-, to wind up a clock; Բա- կեղ զ-, to take a clock to pieces; Բանալի -ցուցի, watch-key; սուտի, սլատեան -ցուցի, watch-case; շղթայ -ցուցի, watch-chain; Թնդիւն, զարկ -ցուցի, tick-tack; Հնչեղ -ցուցի, to strike; S. Ժամ.

Ժամացուցակ s. dial, dial-plate; սլաք - է, the hand, index; արեւային -, sun- dial; աստղական, գիշերահաւասա- րային, բեւեռային, հորիզոնական -,

sideral, equinoctial, polar, horizoutal dial.

Ժամերգութիւն *s.* performance of divino service; *S.* Ժամասացութիւն; առաւօտեան —, matins; երեկոյեան —, vespers.

Ժամիրջ *S.* Ժամակորչ.

Ժամուց, *ի* *s.* offering, alms, charity.

Ժայթքեմ, *եջի* *va.* to vomit, to throw up; to bubble up; to gush out; *ից* to pour forth, to vomit, to utter; *արիւն* —, to vomit blood.

Ժայթքումն *s.* vomiting; eruption.

Ժայռ, *ից* *s.* tooth, indentation; rock; — *ի* ծովու, shoal, reef, shelf, sand-bank, sunken-rock. [shelvy.

Ժայռաւոր *a.* rocky; jagged; shoaly,

Ժանաւոր *S.* Ժանու.

Ժանդ, Ժանդ, *ոյ* *s.* rust, verdigris, oxyde; rustiness; venom, poison; moss; blight, mildew: plague, pestilence.

Ժանգաբեր, —բուղի *a.* deadly, deleterious, pestilent, venomous, baneful.

Ժանգաղից *a.* full of rust, quite rusty, rusty. [ous.

Ժանգախառն *a.* venomous, pestifer-

Ժանգակեր, —հար *a.* rusty; corroded with verdigris; mildewed, blighted; — առնել, to rust, to oxydize, to mildew, to blight; — լինել, to grow rusty, to oxydize. [dation.

Ժանգահարութիւն *s.* rustiness, oxy-

Ժանգառ, Ժանկառ *s.* verdigris, rust; *a.* rusty, mildewed, blighted.

Ժանգառութիւն *s.* mildewed state; rustiness. [sonous.

Ժանգաւոր *a.* rusty; venomous, poi-

Ժանգոտեմ, *եջի*, Ժանգոտեցուցա- նեմ *va.* to rust, to oxydize; — ախմ *տ.* to grow rusty, to oxydize.

Ժանդ, &c. *S.* Ժանու, &c.

Ժանեղ, Ժանեւոր *a.* furnished with tusks, tusked, tusky.

Ժանէհէտ *s.* marks of teeth.

Ժանի, նուց, Ժանիք, նեաց *s.* tusks, teeth of wild beasts; the molars, or grinding teeth; *ից* face, wry face, look; — փղաց, elephant's tusks, ivory; — արկանիւ յոք, to seize with the teeth, to force one's teeth into, to bite.

Ժանկ, &c. *S.* Ժանդ, &c.

Ժանու, Ժանուար, *ի*, առ *s.* palanquin, (kind of carriage used in the East, born on the backs of elephants or camels).

Ժանու, *ից* or *այ* *a.* wicked, bad, profligate; mischievous, hurtful, noxious, injurious, baneful; pestilential, pestiferous, pestilent, contagious; ob- sceue, wanton, lascivious; bitter, sour, harsh to the taste; —, — ախու, plague, contagion; — օդ, foul air; — ք- զօրայինք, the Furies.

Ժանաւարոյ, *ից* *a.* immoral, wicked, of evil manuers, perverse.

Ժանաւարեմ *a.* pestiferous, malignant, pestilent, pestilential.

Ժանաւործ, *այ* *s.* malefactor, scoundrel, rascal; obscene, immodest; pernicious, pestilential, contagious; — ցաւ, հարուած, pest, plague, pesti- ferous scourge.

Ժանաւործութիւն *s.* misdeed, wick- edness, rascality, villany; obscenity, libertinism.

Ժանաւորդէնի *s.* sycamore-tree.

Ժանաւորդիւ *s.* sycamore (fruit).

Ժանաւորուտ *a.* abandoned to wick- edness, very wicked, remorseless, hard- ened in sin.

Ժանաւոր, *ից* *s.* plague; pestilence, contagion, mortality, disease; հարկա- նել, վարակել —իւ, to plague, to infect with the plague; հարկաւի —է, plague- stricken, infected with the plague; ճարակեցաւ — ի զօրու, the plague broke out in the army; կեղա —ի, plague-spot. [tiferous.

Ժանաւորակ *a.* pestiferous; mor-

Ժանաւորիւ *sf.* she-devil, fury.

Ժանաւորուտ *a.* of a harsh taste, crude, sour, bitter.

Ժանաւորաց *a.* of an evil coun- teenance, stern; malignant, malicious.

Ժանաւորաւ *a.* infected, plague-strick- en; pestiferous.

Ժանաւորութիւն *s.* infection.

Ժանաւորոյ, &c. *S.* Ժահահոյ, &c.

Ժանաւորիւ *S.* Ժանաւոր.

Ժանաւորամ, աջայ *տ.* to fall into a passiou, to become enraged, angry; to become ferocious, cruel; to degen- erate; to spoil, to get spoiled, to rot. Ժանաւորեմ *a.* ill-favoured, of bad aspect, ugly.

Ժանաւորութիւն *s.* aquafortis.

Ժանաւորեցանեմ, ուցի *va.* to render wicked or cruel, to divest of humani- ty; to irritate, to enrage; to corrupt, to spoil.

Ժանաւորեւ *s.* bot. holly.

Ժանակէն *a.* filthy, dirty, nasty.

Ժանաւորութիւն *s.* bitterness, harsh- ness of taste; rage; ferocity, cruelty; perversity, impurity, vice; մահ — թէ, plague, pestilence.

Ժապաւէն, շինաց *s.* hem, border of a garment, trimming; purl (of lace); furbelow; riband, string; ferret; gal- loon; lace.

Ժապաւինեմ, *եջի* *va.* to hem, to border, to trim; to lace, to ornament with lace or ribands.

Ժառայծ *s.* chamois, wild goat of the Alps.

Ժառանգ, *այ* *s.* heir, successor; owner, possessor; beneficed clergyman; *S.* Ժառանգութիւն; արժանաւոր — հայրենականացն առաքինութեց, wor- thy inheritor of his father's virtues.

Ժառանգակաւ *S.* Ժառանգ.

Ժառանգական *a.* hereditary.

Ժառանգակից *s.* coheir, coheirress, joint-heir, or -heirress.

Ժառանգակցութիւն *s.* co-inheriting, sharing in inheritance.

Ժառանգատու *s.* patron of a living, advowe; *a.* that presents a living, that gives an ecclesiastical benefice.

Ժառանգատուութիւն *s.* advowsou, patronage.

Ժառանգաւոր, *այ* *s.* heir; posses- sor; beneficed clergyman, incumbent.

Ժառանգաւորութիւն *s.* ecclesiasti- cal benefice, living.

Ժառանգեմ, *եջի* *va.* to inherit, to succeed to, to take possession of, to seize; — զոր, to inherit from; — զսիրա, to gain the affections; — զառաքինութիւն, զխառն նախնեաց, to inherit the virtues, the glory of one's ances- tors; — զանուն, զպարծանս, to acquire a glorious or renowned name, glory; — զամբթ, to be overwhelmed with shame.

Ժառանգեցուցանեմ, ուցի *va.* to make heir, to cause to inherit or pos- sess; անուն պանծանաց անձին —, to achieve great renown; — զկորուստ, to cause to perish.

Ժառանգիւ *s.* he who inherits.

Ժառանգորդ, *այ* *s.* heir, heiress; անմահից կենաց լինել —, to inherit eternal life; հայրենի առաքինութեան լինել —, to inherit or possess the paternal virtues.

Ժառանգութիւն *s.* inheritance, herit-

age, patrimony, succession; seizure, possession; diocese; ecclesiastical state, the clergy; — թողուլ որդւոյ, to leave an inheritance to one's son; մերժել, հառանել, զրկել ի — թէնէ, to disinherit, to deprive of inheritance, *to cut off with a shilling; առնուլ զինն ի —, to have in inheritance; ի — ընձեռել զըք, to place one in the church or ecclesiastical career; — թէք, or բառ կրաւանց — թէան, hereditarily, by inheritance.

Ժարգոն *s.* chem. zircon, jargon.

Ժարգոնիւն *s.* chem. zirconium.

Ժէխ, Ժէխնոյ *S.* Ժախ, Ժախնոյ.

Ժէռ *S.* Ժառ.

Ժէռաւոր *S.* Ժայռաւոր.

Ժէան, *այ* *s.* inflammable matter.

Ժէմակ, Ժէմակ *s.* animalcule, insect, worm; shell, shell-fish: buzzing, humming, buzz; *S.* ձգուռն.

Ժիժի *S.* ձգուռն.

Ժիժիակ, Ժիժիակ, Ժիժիակ *S.* *Ժիշա *a.* inattentive, neglectful.

Ժիշակ *S.* Միգիլ.

Ժիւ *a.* that searches, inquisitive; bold, brazenfaced, impudent, importu- nate, troublesome.

Ժիւր, Ժիւր *a.* active, busy, stirring, diligent, lively, brisk, vigorous; — լե- րուք! now! be lively! courage! cheer up! —, ի — ad. diligently, unweariedly; — գնաւ, to quicken the pace, to advance swiftly, bravely, intrepidly.

Ժիւրժիւր *a.* very active, very dili- gent, very brisk, very vigorous.

Ժիւս, ից *a.* niggardly, stingy, mean, avaricious, sordid, covetous, tena- cious, parsimonious.

Ժիւսանամ, սցայ, Ժիւսամ, *եջայ* *տ.* to be niggardly, sordid, parsimonious.

Ժիւսութիւն *s.* niggardliness, stiu- giness, sordidness, tenacity, avarice, parsimony.

Ժիւս *a.* confused, indistinct; *s.* cou- fusion, tumult, turbulence, uproar, hubbub, clatter, rout, rattle, dreadful or deafening noise; — կանուլ, to go mad or crazy, to be delirious, to rave, to be beside one's self, to wander; — մեծ է, there is such a hubbub one cannot hear one's self.

Ժիւրեմ, *եջի* *va.* to confound, to confuse, to perplex; to make noise, to alarm, to rouse up.

Ժիւրումն *S.* Ժիւր *s.*

Ժխտական *a.* negative.
Ժխտելի *a.* deniable, which may be denied.

Ժխտում, *եջի vn.* to deny, to gainsay, to disown, to disavow; to falsify, to contradict, to oppose; to be unmindful of favours received, to be ungrateful, unthankful; -իմ *vn.* to simulate; *S.* խիմ.

Ժխտող *a.* that denies, disavows, disowns; ungrateful.

Ժխտողական *a.* negative.

Ժխտողութիւն, Ժխտութիւն *s.* ingratitude, unthankfulness, ungrateful conduct.

Ժխտումն *s.* denial, negation, disavowal, contradiction. [pastime.

Չղանք *s.* miscellany; diversion, Ժմերո *a.* insolent, barefaced, impudent.

Ժմերոխիմ *vn.* to become insolent, saucy, arrogant.

Ժմիր *S.* Ժպիւս.

Ժմիրակ *s.* cassia (purgative).

Ժմիրիմ, *եջայ vn.* to smile; to sneer, to laugh in one's sleeve.

Ժմառումն *s.* smile; sneer.

Ժոխ *s.* bot. raspberry.

Ժողելիմ, *եջայ vn.* to liquefy, to melt; to spoil, to get spoiled, to grow corrupt, or putrid, to rot, to fester.

Ժողով, *ոց s.* assemblage, collection; heap; assembly, levy; company, convention, college; chapter, congregation; council, synod, consistory; session, sitting; meeting, assembly, conference, club; crowd, multitude, people; solemnity; synagogue; *a.* assembled, reunited; պատկառելի - , honorable assembly; - Հաւատարմեան, assembly of the faithful, church, solemnity; - վանական, chapter, congregation; - եղբարց, convent, monastery; - Հայրապետաց, council, synod; - արեղեւանական, ecumenical council; - քահանայապետական, consistory; - դեսպանաց, congress; - ծերակուտի, աւագանւոյ or պաշտօնէից տէրութեան, Parliament; diet; գումարումն - ոյ ծերակուտին, meeting of Parliament; - յանձնարարական, committee; - Հերեւակեանց, հերձուածուրաց, conventicle; - գաղտնի, plot, secret meeting; - , ահումբ երեկոյին or գիշերական, evening party; - ջուրց, mass of water; - առնել, ի - գումար.

ըել, to unite in council, in sitting, to hold an assembly, to convoke; արձակել զ-, to dismiss an assembly; - լիւնել, to be convoked, or convened in council; -ս ժողովել, to excite to rebellion; -ս ժողովել ը վերայ տան ուրուք, to bring down a tempest of misfortune on one's family; -ս կուտել ի վերայ ուրուք, to revolt against; ի -ս մեծամեծաց յաշխիւ, to frequent fashionable society, or high life.

Ժողովածոյ, -ծու *a.* assembled, collected; -բ, compilation, collection, miscellany.

Ժողովակ, *աց s.* conventicle; plot, secret meeting; club.

Ժողովական *a.* belonging or pertaining to a council or assembly; *s.* member of the council; member of Parliament: Ecclesiastes (sacred book).

Ժողովակոյր *s.* assembly; multitude.

Ժողովանոց *S.* Ժողովարան.

Ժողովասէր *a.* social, sociable, companionable.

Ժողովարան, *աց s.* council-hall; committee-room; club, club-house: paradise; church; synagogue; mosque: Ecclesiastes. [tor.

Ժողովարար, *աց s.* plotter, conspirator.
Ժողովեցարք *s.* congregation, community.

Ժողովեմ, *եջի va.* to assemble, to collect; to heap, to amass, to gather together; to receive, to reap, to gather, to get; to receive, to welcome; to furl; to infer, to deduce, to argue, to conclude; *math.* to add or sum up; - աւ իւր, ի առն, to entertain, to receive hospitably, to welcome; to lodge; - ի մի, to concentrate; - զյեան շունչ ուրուք, to receive the last sigh of; զորս - , to levy soldiers, to assemble troops; - զկաց մնաց փախտելից, to rally the flying; -իմ *vn.* to convene, to be reunited, brought together; յինքեան - , to be wise or judicious, to have one's wits about one, to return to reason.

Ժողովեալ *S.* Ժողովարան.

Ժողովիչ *a.* who collects or gathers together.

Ժողովող *s.* convener, convoker: the Wise Man, Solomon, the Preacher; the Book of Ecclesiastes.

Ժողովումն *s.* assemblage, reunion; collection.

Ժողովուրդ, վրդեան, վրդոց *s.* people, the multitude, the vulgar; the mob; assembly; synagogue.

Ժողովրդական *a.* popular, plebeian; secular, laic; . a private person.

Ժողովրդակեր *a.* exterminating, deadly.

Ժողովրդանոց *s.* place of assembly; synagogue; *S.* Ժողովարան.

Ժողովրդապետ, *աց s.* rabbi; parish priest, archpriest. [parish.

Ժողովրդապետական *a.* parochial, Ժողովրդապետութիւն *s.* curacy, parish. [popular.

Ժողովրդասէր *a.* loving the people, Ժողովրդասիրութիւն *s.* popularity.

Ժոյժ *s.* patience, long-suffering; power, strength; hardihood, boldness;

- ունել, առնել, to be patient, to endure suffering, to tolerate, to sustain, to bear, to suffer, to support; - ունել արտասուաց, to withhold one's tears;

- ունել պաշարման, to sustain a siege; մեզ առնոսա մերձեանս ոչ գոյր - , it was impossible for us to approach them;

ոչ ունիմ - ի նայելոյ, I cannot refrain from looking at, or contemplating him; չկարան - չմարտութեան, they could not endure or suffer the truth.

Ժուլթիմ *vn.* to eat and drink to excess, or voraciously.

Ժուժալի *a.* supportable, that can be supported.

Ժուժամ, *ացայ or ացի, Ժուժեմ, եջի S.* Ժոյժ ունիմ.

Ժուժկալ, ից or *աց a.* patient; abstinent, sober, continent, temperate, chaste; - կեանք, continence; - լինել or կալ *S.* Ժոյժ ունիմ, Ժուժկալեմ.

Ժուժկալեմ, *եջի vn.* to be patient, to suffer patiently; to resign one's self to; to be courageous, to suffer or bear with courage; to oppose, to resist;

to abstain from, to be continent; to do without; - ի կերակրոց, to fast, to live on a diet; - ի զինւոյ, to abstain from wine.

Ժուժկալութիւն *s.* patience; abstinence, continence, temperance, chastity; sobriety, soberness; fortitude, constancy; fasting, diet; ի - լիւն կեալ, to live continently.

Ժուկ, Ժում *s.* time, moment; Ժում մի, once, once on a time; sometime.

Ժուռ, Ժուի *s.* sour grapes; - - քաղել, to gather unripe grapes; - ումուռ մե-

ռանել, to die prematurely; ի - քալ, to walk, to take a walk.

Ժպիւս *s.* smile; laugh, grin, simper; - ժանտ, երգիծական, կեղծ, քաղցր or անորժ, չարիմաց or դժնդակ, malicious, mocking, affected laugh; sweet, sardonic smile; - ելանել ու-

մեք, to wish to laugh.

Ժպիրհ, *պրհոց a.* bold, audacious, insolent, rash, presumptuous, impudent.

Ժպտանք *s.* sneer.

Ժպտեցանեմ, *ուցի va.* to cause to smile, to draw a smile (from).

Ժպտիմ, *ուցայ vn.* to smile, to sneer, to give a constrained laugh.

Ժպտումն *s.* smile, sneer.

Ժպրհեցանեմ, *ուցի va.* to render insolent, or presumptuous.

Ժպրհիմ, *եջայ vn.* to be bold, to have the audacity, to dare.

Ժպրհութիւն *s.* boldness, audacity, presumptuousness, insolence, effrontery.

Ժւսս *s.* sour grapes.

Ժուռութիւն *s.* unripeness, immaturity.

Ժաանք *s.* earnest entreaty, solicitation, conjuration, importunity.

Ժաեմ, *եջի va.* to entreat earnestly, to conjure, to beseech, to importune, to tease; to dare, to be bold.

Ժաեցուցանեմ, *ուցի va.* to embolden, to give or inspire with courage.

Ժաիմ, *եջայ vn.* to be importunate, to persist in entreaty; to be bold, audacious.

Ժառութիւն *s.* demand, solicitation, instance; importunity, hardihood; վասն - թեան ըր, it is at your prayer that I...; վասն - թեանն, on account of his importunity.

Ժրագլուխ *a.* courageous, bold, brave; noble, magnanimous; diligent, careful.

Ժրահաւ *S.* Աղկին.

Ժրանամ, *ացայ vn.* to take courage, to gather spirits, to grow stronger, to put forth one's strength, or courage, to be courageous; to be diligent, active, laborious.

Ժրանալ *S.* Ժիր, Ժրագլուխ.

Ժրանն, -սէր, -վաստակ *a.* industrious, diligent, careful, active, bustling.

Ժրացուցանեմ, *ուցի va.* to inspirit, to animate, to encourage.

Ժրութիւն *s.* courage, vigour; in-

dustry, diligence, activity; assiduity.
Ժքթեմ, *եցե* *va.* to shake up, to stir,
 to agitate (the water); **Տ. Եթեմ**.
Ժռատ *a.* toothless.
Ժռատութիւն *s.* toothlessness.

Ի

Ի (in or enee) *ին*, *ինի* *s.* the eleventh
 letter of the alphabet and the fifth of
 the vowels; *ի. ի.* twenty; twentieth.
Ի *pr.* to, of, by, for, in, at, upon,
 during, with; **Հայեգաւ ի Պետրոս**, he
 looked at Peter; **Ի ժամ երբորդ**, at
 three o'clock; **Գնալ ի Հայաստան**, *ի*
Լոնդրա, to go to Armenia, to London;
Երկրէ ի Երկինս, from earth to
 heaven; **տեղեաց հուր ի Սոդոմ**, he
 caused fire to fall on Sodom; **Ի պատ-**
կեր Աստուծոյ, in the image of God;
Ի փրկութիւն առաքեաց, he sent to
 save; **բաշխեաց ի մարդ հաց մի**, he
 distributed a loaf to each person;
մեկնեցաւ ի Փլորենտինոյ, he departed
 from Florence; **որ ելանէ ի բերանոյ**
ի որտէ անտի դոյ, that which comes
 out of the mouth comes from the
 heart; **ոչ կարէր տեսնել ի բազմու-**
թենէն, he could not see on account
 of the crowd; **չըջէ ի ցպոյ**, to walk
 with a stick; **Ի ձախմէ Դամասկոսի**,
 to the left of Damascus; **նստել ի տան**,
 to be at home; **Ի տեղւոյ անդ**, in that
 place; **Ի տունքէն եւ գիշերի**, by day
 and night; **Ի նմին ամի**, in the same
 year; **Ի գարնան**, in spring; **Ի ննջէն**,
 asleep, sleeping; **Ի գնալն**, in going,
 while going; **Ի գլուխ իմ**, on my head;
Ի բարկութեան իմում, in my anger;

Ի հանդերձս արտեղծս, with soiled
 clothes. [above].
Ի բարձուս, **Բարձուս** *ad.* from
Ի բաց *ad.* far, afar; outside; apart,
 aside; - **գնալ**, to depart; to steal
 away; - **կալ**, to keep away, to desist,
 to leave off; to refrain; - **կալ ի հաւա-**
մոց, to renounce the faith; - **արձա-**
կել, to deliver up, to abandon; - **խա-**
փանել, to hinder; - **առնել**, **բաժնալ**,
 to take away, to estrange, to remove;
 to snatch away; - **առնուլ**, to carry
 or clear away, to take off, to abstract;
 - **թողուլ**, to abandon, to leave off, to
 cease from; - **գնել**, to put on one
 side, to lay aside or apart; **զոգի -**
գնել, to affront, to brave death; -
մերժել զերկիւզ, to drive away fear;
անդր - քաջ, very, much; **քաջ - քան**
զնոցա անասնութիւնն *գնաս* *գնացս*,
 you are filthier than a beast; - **տար!**
 God forbid! fie! fie upon you! - **գնա!**
 begone! get out! go away! to the devil
 with you! **Տ. Բաց**.
Ի բացեաց *ad.* afar; **Տ. Բացեաց**; - **առ-**
նել, to remove, to put away, to send
 afar, to drive away, to dispel, to avert;
 - **առնիլ** or **լնիլ**, to be removed, sent
 away, absent, put away, dispelled,
 averted.
Ի բացէ *ad.* from afar; afar; in an
 open place, abroad; - **առնել**, to send
 away; **Տ. Բաց**.
Ի բաց ընկեցիկ *a.* cast out, cast off;
 abject; **Տ. Բացընկեցիկ**.
Ի բացի *ad.* in the open air, abroad,
 out, in an open place; **Տ. Բաց**.
Ի բացուս *ad.* from afar; **Տ. Բա-**
ցուս.
Ի ընէ *S.* **Բուն**.
Իբր *pr.* *ad.* *conj.* as, like, in the same
 manner as; whilst, when, while;
 nearly, within a little, almost, about;
 as if; - **այն թէ**, - **զի**, - **եթէ**, as if;
 like as it were; - **ոչ թէ**, not
 that, not only; - **?** how? by what
 means? in what manner? - **ապա?** -
արդեք? how then? how ever? - **է?**
 how is it? - **ոչ?** of course, without
 doubt.
Իբրեւ *pr.* as; in quality of; nearly,
 rather like; *ad.* when; - , - **այն**
թէ, - **զի**, - **եթէ**, as if, as though;
 because, seeing that; - **ոչ եթէ**,
 not as if, not only, as if it were
 not; - **զմից միոյ լերանց**, like the

mountains; - **զարմանալ իմն**, as if
 surprised; **ամաց - երեսնից**, about
 thirty years of age; - **զի!** *conj.* how!
 how much! how many! - **գեղեցիկ է**
առաքինութիւնն! how beautiful is
 virtue!
Իբրու *pr.* *ad.* *conj.* as, so that, like;
 when; almost, nearly; - , - **այն թէ**, -
թէ, as if, in some way; - **զի**, as,
 because; - **ոչ եթէ** *S.* **Իբրեւ ոչ եթէ**.
Իգարար *ad.* *gr.* to the feminine
 gender.
Իգարարութիւն *S.* **Իգարարութիւն**.
Իգարահ *a.* feminine, womanlike;
 effeminate, womanish; *gr.* feminine
 gender; - **տոհմ**, the fair sex, women;
 - **ախտ**, hemorrhage; - **ն** *s.* female,
 woman. [like a woman].
Իգարիկ *a.* that has a female form,
Իգարիկ, *այ* or *եց*, - **ի**, **լեաց** *a.* ad-
 dicted to women, abandoned to the
 love of women, immoderately fond of
 women, in love, amorous madman; *s.*
 slave of the fair sex, general lover.
Իգարիկիմ, *եցայ* *vn.* to be addicted
 to women, abandoned to the lust of
 women.
Իգարիկութիւն *s.* lust of women.
Իգարիմ, *այցայ* *vn.* to become effe-
 minate; to be guilty of sodomy; **Իգա-**
յեալ *a.* effeminate, womanish; *s.* sodo-
 mite.
Իգարէր, **Իգարեհ** *a.* loving, fond
 of women; dandy, coxcomb; gallant;
Տ. Իգարիկ.
Իգարույանեմ, *ուցի* *va.* to effemi-
 nate, to enervate. [effeminacy].
Իգութիւն *s.* feminality, female sex;
Իգորէն *ad.* effeminately.
Ի գրեւ, - *ս* *S.* **Իգրեւ**.
Ի գէտ *S.* **Իգէտ**.
Իգոս *s.* idea, kind, sort, form, model;
 - *բ.* *Ides*.
Ի գուրս *ad.* out: - **կրգել**, to pull
 out, to extract; **Տ. Դուռն**, **Դուրբ**.
Ի զուր *ad.* in vain, vainly, to no
 purpose; without force; unjustly; **Տ.**
Զուր.
Ի թիկանց, &c. *S.* **Թիկանց**.
Իժ, *եց* *s.* viper; asp, asp; adder;
fig. viper; *a.* malicious; **որորդ իժի**,
 viper-catcher.
Իժաբար *a.* like a viper.
Իժաբարոյ, *եց* *a.* viperous, malicious,
 wicked. [adder's wort].
Իժախոս *s.* *bot.* viper's bugloss,

Իժակորիւն *s.* young viper; young
 adder. [to rage].
Իժանամ, *այցայ* *vn.* to get waspish,
Իժանամն *a.* like or similar to vipers.
Իլ, *ոյ* *s.* spindle; - **իւթութեալ**, -
մի լի, spindle-ful; **իւլոյ տալ զմասունս**,
 to twirl the spindle.
Իլաճեւ *a.* spindle-shaped.
Իլէշի *s.* spindle-tree.
Իլիկ, **Իլիկ** *S.* **Իլ**.
Իլճ, **Ըլճից** *s.* desire, wish, will;
 prayer; avidity, eagerness; magician,
 sorcerer, foreteller of events; guess-
 ing, divination, prophecy; - **լնիլ**, to
 wish for, to envy, to covet, to desire
 eagerly, to burn with envy, with im-
 patience; **լնուլ զ-ս իւր**, to satisfy
 one's desire, one's curiosity.
Իմ, *ոյ*, *ուս*, *իմ*, *իմոյ* *pron.* my,
 mine; *s.* my own, mine, my family,
 friends, people, &c.; **իմ է այս**, this is
 mine; **զմէլն իմ**, **գրեանն իմ**, my pen-
 knife, my books; **մին ի բարեկամաց ի-**
մոյ, a friend of mine; **ոչ է իմ մեղ**, it
 is no fault of mine; **իմ եւ քո**, mine
 and thine; **Խաղաղութիւն մեծ յաղու-**
ղէր ի Երկրի, **եթէ ի բաց բաժնայր**
անտի իմ եւ քո, peace would be ge-
 neral in the world if there were neither
 mine nor thine.
Իմածին *a.* begotten, born of me.
Իմանալի *a.* intelligible, comprehen-
 sible, perceptible, conceivable; intel-
 lectual, intelligent; - *բ.* spiritual intel-
 ligences; - *է*, it is to be understood,
 it means.
Իմանամ, *այցայ* *va.* to understand,
 to know, to feel; to conceive, to com-
 prehend, to perceive, to learn, to
 find out, to discover; to think, to
 consider; to believe; **զորութեամբ** - ,
 to understand (something omitted);
հարս - զեւ or **զեւ իրաց** - , to find
 means, to exercise one's ingenuity,
 to invent; **Իմաստա չարս** - , to weave
 a conspiracy, to form a plot, to cabal,
 to conspire; **զմնին - բարի**, to seek
 one's interest, to consult one's own
 happiness; **գիտէ - զամենայն հարս**,
 he knows how to attain his end, how
 to manage; - **նիմ** *vp.* to be known,
 manifest, evident.
Իմաստ, *եց* *s.* signification, sense,
 meaning, substance, drift; acceptation;
 understanding, good sense, judgment;
 notion, knowledge; conception; thought,

idea, design, project; maxim, axiom; invention; expedient, means; intrigue, machination, plot, snare; -ք ուղղութեան, առաքելութեան, sentiment of probity, of virtue; ձեռնարկ -ք, mysteries; գիտարար -ք, the mind, intelligence; ուշ -ին or -ից, spirit, thought; յ- եւ ի բան հասնել, to arrive at the years of discretion; գալ յ-, to return to one's self, to recover the senses: to be known, understood; ունել զ-ս իրից, յ-ս իրից երթալ, to understand, to seize the meaning, to comprehend; -ս չարս իմանալ S. իմանալ; զ- խորհրդեան կատարել, to execute the deliberation of council; զ-ս խաբէութեանն լուծանել, to frustrate a plot, to baffle an intrigue; -քն գործք լինէին, the ideas were realized.

Իմաստագործ a. intelligent, skilful, clever; well made, well constructed, skilfully made.

Իմաստագեղ, -լից a. replete with wisdom, very learned, very skilful; sententious, pithy; sentimental.

Իմաստախոհ, -խորհուրդ a. thinking wisely or judiciously, wise, sensible, judicious, provident, cautious.

Իմաստակ, աջ s. sophist, pedant, sophister; a. sophistical, pedantical; finespun, subtle.

Իմաստակական S. իմաստակ a. intellectual; sensible; sophistical.

Իմաստակեմ, եղի տ. to sophisticate, to play the pedant, to subtilize, to quibble. [tive; sensible.

Իմաստակիր a. intellectual, intellectual; իմաստակութիւն s. sophism, sophistry, pedantry, cavil, chicanery, quibble, paralogism, paralogy; -թեամբ վարել, to pretend to wisdom.

Իմաստակորէն ad. sophistically, pedantically.

Իմաստաճեմ a. that studies the sciences, that cultivates wisdom, lettered, learned; - հանձար, elevated genius.

Իմաստալից S. իմաստալից.

Իմաստանամ S. իմաստանամ.

Իմաստալէս ad. wisely, learnedly.

Իմաստաւեր, սիրաց s. philosopher; sage, man of science, of learning.

Իմաստաւիրաբար ad. philosophical; wisely, learnedly.

Իմաստաւիրական a. philosophical.

Իմաստաւիրանամ, աջայ տ. to be philosophical; to be virtuous.

Իմաստաւիրապէս S. -բարբար.

Իմաստաւիրեմ, եցի տ. to study the sciences; to philosophize, to reason philosophically; to argue, to conclude, to infer; to live or behave wisely.

Իմաստաւիրութիւն s. philosophy; wisdom. [senses, mad, foolish.

Իմաստաւառ a. that has lost his

Իմաստաւար ad. wisely, learnedly, skilfully, sensibly, prudently, judiciously, ingeniously; discreetly; sentimentally.

Իմաստաւախ S. իմաստաւախ.

Իմաստաւանամ, աջայ տ. to grow wise, to learn, to know, to be instructed; to understand, to comprehend.

Իմաստաւազ S. իմաստաւազ.

Իմաստաւարան s. the seat of wisdom; intellect, sense.

Իմաստաւար a. instructive.

Իմաստաւարացանեմ, ուցի տ. to render wise, to improve in wisdom; to free from infatuation, to disabuse, to undeceive.

Իմաստաւարացի S. իմաստաւար.

Իմաստաւար, աջ a. intelligent; knowing, learned:

Իմաստութիւն s. wisdom; sense, reason; understanding; knowledge; philosophy; skill, science; գերաբուն, sovereign wisdom; - Գիրք -թէ, the Book of Wisdom; -թեամբ, wisely, sensibly, judiciously; prudently, discreetly. [woman.

Իմաստուհի sf. wise, sage, learned

Իմաստուն, անոց a. wise, learned; intelligent; prudent, judicious, discreet, sensible; skilful; sentimental; philosopher; -ն, the Wise Man; -ս S. իմաստութեամբ; - առնել S.

Իմաստաւարացանեմ. [իմացութեամբ.

Իմաց S. իմացութիւն; - առնել, տող S.

Իմացական a. intellectual, intellectual; intelligent; spiritual; -ն s. the mind, the intellect, the understanding; -ք, the spirits of light, the Angels.

Իմացականութիւն S. իմացութիւն.

Իմացող a. of quick apprehension, attentive, intelligent, discerning.

Իմացողութիւն S. իմացողութիւն.

Իմացութիւն S. իմացութիւն.

Իմացութիւն, ոչ s. intellect, understanding; sense, sentiment; conception; meaning, sense, signification; thought, design.

Իմացութիւն, ոչ s. intellect, understanding; sense, sentiment; conception; meaning, sense, signification; thought, design.

Իմացութիւն, ոչ s. intellect, understanding; sense, sentiment; conception; meaning, sense, signification; thought, design.

Իմացութիւն, ոչ s. intellect, understanding; sense, sentiment; conception; meaning, sense, signification; thought, design.

Իմացութիւն, իմացութիւն s. intelligence; intellect, understanding, comprehension, perception; sentiment, opinion; thought, design, project; -ք, the celestial intelligences, the angels.

Իմացութեամբ, ուցի տ. to inform, to apprise, to acquaint.

Ի մէջ S. Մէջ.

Ի միասին ad. together, at once; conjointly; altogether, wholly, totally, completely, entirely; գալ -, to assemble; - էական, consubstantial.

Ի՞նչ իմից ad. to what end? to what purpose? [among.

Ի միջի ad. in the middle, between, from the middle.

Իմ, իրից, իմից, ի-ից a. s. some, a, an; somewhat; ad. really, in effect; մեծ - է իմ, it is a great thing for me; կամէի -, I could wish; I would.

Իմ իմ, իրից իրից, ի-ից ի-ից a. different, several, many.

Իմապէս ad. in some manner.

Իմացական, իմացի a. mine, my.

Իմաց s. pl. my goods and chattels.

Իմացան ad. as far as I possibly can, as much as is in my power, as much as I can, the best I can; as for me.

Ի մօտ, ի նանի S. Մօտ, նանի.

Իմացական S. Ընդհանրան.

Ի ներս, ի ներքոյ, ի ներքուս S. ներքոյ, &c.

Ինծ, ընծուց, ինծ, ընծուց s. leopard.

Ինձեմ ad. by myself, personally.

Ին, ինչ, ունց a. s. nine; - մայիսի, the ninth of May, or May 9th.

Իննակնեան a. having nine sources.

Իննամեայ, -մեան, մեկից a. nine years of age, nine years old; եղեւ իննամեան եւ -, he had attained the age of ninety-nine years, he was 99 years old.

Իննամեայ, սէի, -սեան, սեի a. of nine months; ad. during nine months.

Իննակնեան a. s. enneagon, nonagon.

Իննեակ, իննեակ, եկի a. nine; nonenary.

Իննորդ, աջ a. ad. ninth; ninthly; Կարոլս Թ., Charles the Ninth.

Իննեւասան, սին, սանց a. nineteen.

Իննեւասանամեայ a. of nineteen years; nineteen years old.

Իննեւասաներորդ, աջ a. nineteenth.

Իննեքեան, -քին, նեցունց s. a. all the nine.

Իննից ad. nine times.

Իննհարիւր, ոչ a. nine hundred.

Իննհարիւրամեան a. nine hundred years old.

Իննուասան S. իննեւասան. [որդ.

Իննուասաներորդ S. իննեւասաներ.

Իննամեայ, մէի, -մեան, մեի, -մեի, իննամեայ a. nonagenarian, ninety years of age.

Իննեակ a. s. ninety (number).

Իննեակերորդ, աջ a. ninetyeth.

Իննից ad. ninety times.

Իննուն, նանից a. ninety. [novena.

Իննորդ, բէից a. of nine days; s.

Ինչ, իրից, իմից, ի-ից s. thing, some thing; a. some, a, an, one, eertain, single, any; առու - , some days;

ստուղ - , some fruit; չից -, չէ -, nothing, it is nothing, no matter; չը.

գիտեմ -, I know nothing, I know nothing about it; Ի՞նչ, what? which?

զ- ժամ է? what o'clock is it? զ- ասէ?

what says he? առ զ- իցէ? to what purpose? S. Ձիւն; յ- օրէնս? in what law? in what religion or custom? Ի.

ի-ից ad. in something, somehow; by which, whereby.

Ինչ, ինչ, իրից իրից s. something; զ- ինչ? what? what thing? S. Ձիւն.

Ինչ, ընչից s. thing, something; ունիւմ - ասէլ.բեզ, I have something to tell you; յ- ասէլ, to create; ամենայն ոչ.

իմ է՝ ըս է, all that I have is thine.

Ինչ, ընչից s. pl. property, fortune, substance, possessions; riches, effects, goods and chattels; estate, domain;

արկանել յընչից, to despoil or deprive of one's possessions.

Ինքն, ինքեան, ինքեան, ինքեանց pron. he; she; self; ես -, myself;

զու -, thyself; նա -, himself, herself;

ընդ - բարբառել, to say to one's self, to talk with one's self; յ- գալ, գալ - առ -, to come to one's self; յ- ամ.

փոփիլ մտաց, to concentrate one's ideas, to collect one's thoughts; յ- արկանել, to attract, to win, to allure, to draw on, to entice, to gain; յ- հա.

նել, to snatch away, to possess one's self of, to appropriate; ինքեան զու.

ընթեամբ, by one's own power or force; ըստ ինքեան, of oneself.

Ինքեաբար ad. by himself, spontaneously, voluntarily, of one's own accord.

Ինքեաբար a. self-sufficient.

Ինքնաբեր *a.* self-produced, natural, spontaneous. [tion.
Ինքնաբերութիւն *s.* natural production.
Ինքնաբերական *a.* of natural growth.
Ինքնաբերական *a.* self-produced, natural; that produces naturally.
Ինքնաբերորէ *a.* that which inflames, or excites itself.
Ինքնաբերական *a.* that flows or takes its rise naturally; self-produced; spontaneous, natural.
Ինքնաբերուն *a.* natural, innate; - բարի, naturally good.
Ինքնագէտ *a.* that knows by himself.
Ինքնագիր *a.* original, autographic; *s.* autograph, original manuscript.
Ինքնագիտ *a.* found out, discovered or invented by one's self; self-produced, spontaneous.
Ինքնազուլ *a.* independent, absolute, free; *s.* autocephalus.
Ինքնազոյ *a.* self-existent; natural.
Ինքնազոյութիւն *s.* self-existence.
Ինքնազոր *a.* self-created; self-acting, that makes or works for himself, or by himself.
Ինքնազորեմ, *էջի va.* to make by himself, to produce.
Ինքնազորութիւն *s.* own work, sole agency, own action, own composition.
Ինքնազուլ *a.* fortuitous, casual.
Ինքնազում, -գիմաբար *ad.* face to face, personally, in person.
Ինքնազորով *a.* that blames himself.
Ինքնազարդ *a.* self-adorned, simple, natural; - շնորհք, ingenuous grace; - բանք, unaffected words. [vereign.
Ինքնազոր *a.* absolute, supreme, so.
Ինքնաթոյն *a.* of a venomous nature.
Ինքնաթառանգ *a.* hereditary, in his own right, possessed by inheritance.
Ինքնալոյս *a.* of a luminous nature, bright, shining.
Ինքնալուր *a.* auricular, that has heard with his own ears; that only takes counsel of himself, or only obeys himself.
Ինքնախաբ *a.* self-deceiving, self-beguiled; - լինել, to deceive, or flatter one's self. [self.
Ինքնախաղաց *a.* which flows of it.
Ինքնախորժ *a.* desired by himself, voluntary.
Ինքնախօս *a.* that speaks to himself; that soliloquizes. [nologue.
Ինքնախօսութիւն *s.* soliloquy, mo-

Ինքնածին *a.* self-begotten, self-born; innate, natural.
Ինքնակալ, աջ *s.* autocrat, monarch, emperor; *a.* self-depending, independent, absolute, free; - կամք, free will.
Ինքնակալական *a.* despotical.
Ինքնակալութիւն *s.* autocracy, monarchy, empire. [empress.
Ինքնակալուհի *sf.* female autocrat;
Ինքնակամ *a.* voluntary, spontaneous, willing; wilful, self-willed; capricious; *ad.* voluntarily, willingly, spontaneously; - կրօնք, superstition; - անձնիշխանութիւն, free will.
Ինքնակամութիւն *s.* spontaneousness, voluntariness, free will.
Ինքնակայ *a.* that subsists by itself.
Ինքնակայութիւն *s.* distinct substance, hypostasis.
Ինքնակալ *a.* self-bound. [absolute.
Ինքնակատար *a.* perfect, complete, **Ինքնակաց** *S.* **Ինքնակայ**.
Ինքնակերպ *a.* in his own form, in proper form. [innate; primary.
Ինքնակիր *a.* own, proper, natural,
Ինքնակոչ *a.* uninvited, self-invited;
Ինքնակոչ, to come without invitation;
Ինքնակոչ, parasite, smell-feast.
Ինքնակործան *a.* self-destroying; self-destroyed, self-ruined.
Ինքնակրակ *a.* idiopathic.
Ինքնակրութիւն *s.* idiopathy.
Ինքնաշարժ *a.* fugitive, that flies of his own accord; - լինել, to take to flight.
Ինքնաշահ, -հաճոյ *a.* self-admiring, self-conceited, self-pleasing, presumptuous, arrogant; capricious, whimsical; affected.
Ինքնաշահում, էջայ *vn.* to be arrogant, presumptuous, conceited.
Ինքնաշահութիւն *s.* self-admiration, self-conceit, presumption, vanity, arrogance.
Ինքնաշաւան, &c. *S.* **Ինքնաշահոյ**, &c.
Ինքնաշիւակ *a.* woven by himself.
Ինքնաշնար *a.* fantastic, fictitious; *S.* **Ինքնաշոս** *S.* **Ինքնախաղաց**. [-ադիւտ.
Ինքնաշրաման *a.* self-acting, independent, spontaneous.
Ինքնաշայն *a.* vowel; that has a sound by itself.
Ինքնաձեռագիր *S.* **Ինքնագիր**.
Ինքնաձեռն *a.* voluntary; powerful; self-sufficient; - լինել, to take too much liberty, too great a latitude; - լինել յիմն, to dare to undertake some

thing, to attempt, to dare, to presume;
Ինքնաշիւակ, յիւր որդիս, to kill one's children with one's own hands; - խեղդամահ սատակել, to strangle, or choke one's self, to commit suicide.
Ինքնամասն *S.* **Անձնամասն**.
Ինքնամատոյց *a.* self-devoted; that produces naturally, natural; favorable; *s.* accident, fate, destiny; - զիւմագրաւել, to expose one's self, to devote one's self; - տալ զօրինակն, to give an example easily imitated.
Ինքնամարտ *a.* that mortifies himself, that wages war against his passions: that wars against self.
Ինքնամեռ *a.* that dies a natural death; - լինել, to die a natural death.
Ինքնամոխ *a.* forward, bold, presumptuous.
Ինքնաորորոր, յօժար *a.* voluntary, spontaneous, prompt, ready, inclined; - լինել, to crave, to have a longing for, to desire, to want, to long; յորդոր յօժարութեամբ, of one's own free will, willingly, cheerfully, voluntarily.
Ինքնաօժարութիւն *s.* spontaneity.
Ինքնանախա *a.* self-upbraiding, self-reproving.
Ինքնանամ, աջայ *vn.* to become a man, a free man; to emancipate one's self; to exist by itself.
Ինքնանուէր *a.* that offers his services, that gives himself, voluntary, free, self-devoted.
Ինքնաշարժ, էջ *a.* self-moving, automatic; presumptuous; forward; - մեքենայ, automaton. [ful.
Ինքնապանծ *a.* self-glorious, boastful.
Ինքնապատիրութիւն *s.* self-deceit, self-deception.
Ինքնապատում *a.* that relates himself; related by himself.
Ինքնապարծ *S.* **Ինքնապանծ**.
Ինքնապարսաւ *S.* **Ինքնանախատ**.
Ինքնասահման *a.* unbounded, illimited, immense, infinite.
Ինքնասանձ լինիմ *vn.* to restrain oneself, to keep within bounds.
Ինքնասաց *a.* said or pronounced by himself.
Ինքնասէր *a.* self-loving, selfish, egotistical. [selfishness.
Ինքնասիրութիւն *s.* self-love; egotism,
Ինքնասպան *S.* **Անձնասպան**; - լինել անձին իւրոյ, to commit suicide, to kill one's self.

Ինքնաստեղծ *a.* self-created, invented; fictitious, imaginary, fancied, fantastical. [vention.
Ինքնաստեղծութիւն *s.* fiction; invention.
Ինքնաստորակայ *a.* subsistent, existing by itself.
Ինքնատէս *S.* **Ականատէս**.
Ինքնատէր *a.* one's own master, absolute, independent; - էմք գործոյ մերոյ, we are masters of our own actions.
Ինքնատէրութիւն *s.* being one's own master, free will, liberty, independence; absolute or supreme dominion.
Ինքնարդոյ *a.* conceited, vain, vain-glorious, presumptuous.
Ինքնարշաւ *a.* that runs by itself.
Ինքնուոր *a.* proper, own, natural.
Ինքնակ, աջ *a.* that comes of his own accord, voluntary; self-produced, fortuitous, natural; *ad.* by chance, naturally. [turn-coat.
Ինքնեկ, կայ *s.* deserter, fugitive,
Ինքնեկ *a.* self-existent, uncreated; natural, spontaneous.
Ինքնեղութիւն *s.* self-existence, substance, natural production.
Ինքներկրեայ *a.* indigenous.
Ինքնին *ad.* by himself, personally, in person; գու - , yourself, (thyself); ես - իսկ եմ, it is I (myself); Թագաւորն - , the king himself, in person; գուռն - բացաւ, the door opened of itself.
Ինքնիշխան *a.* absolute, sovereign, independent, free, uncontrolled; despotie. [dependently, supremely.
Ինքնիշխանաբար *ad.* absolutely, in-
Ինքնիշխանական *a.* absolute, supreme.
Ինքնիշխանութիւն *s.* absolute power, independence, freedom, despotism.
Ինքնյայտնապէս *ad.* in the very act.
Ինքնյօժար *S.* **Ինքնյօժար**.
Ինքնոգոր *S.* **Ինքնամարտ**.
Ինքնութիւն *s.* selfhood, individuality, personality; essence, nature, property.
Ինքնուս, -ուսմն *a.* self-taught; self-educated. [self-denial.
Ինքնուրացութիւն *s.* abnegation,
Ինքնուրոյն *a.* particular, separate, peculiar.
Ինքնօրէն *a.* autonomous, independent; ից. capricious, fanciful; *ad.* capriciously.
Ինքնօրինութիւն *s.* autonomy, inde-

pendence, freedom; law established by caprice; *fig.* caprice, whim, humour.
Իշտ. Oh! fie! pish! pugh!
Իշտեա *s.* mule.
Իշտեղու *s.* hornet, wasp.
Իշտորուկ *s.* ass's foal or colt.
Իշտը, *ոչ* *s.* wild ass.
Իշտ *S.* **Իշտան**.
Իշտամ *S.* **Գլխամ**.
Իշտամ, *ից* *a.* lascivious; whose flesh is as the flesh of asses.
Իշտան *s.* keeper of asses.
Իշտայր, *ից*, *-ի*, *բւոյ*, *բեայ* *s.* wild ass, onager.
Իշտար, *այ* *s.* donkey-driver; goad, spur, stimulus for asses.
Իշտուկ, *յրուկ* *s.* onocentaur, jument; *S.* **Յուշտարիկ**.
Իշտեղ *S.* **Աղտեղ** & **Վաղտուկ**.
Իշտան, **Իշտար** *s.* pl. asses.
Իշտան, *այ* *s.* prince, sovereign, despot; minister; magistrate; ruler, governor, chief, commander; *-այ*, *-աշտարէի*, the sovereign, the king; prince, crown-prince, heir-apparent; *-գորուն*, general of the army; *-երգոց* *S.* **Դասապետ**; *-աշտարէի*, **Խաւարի**, **Մուրուրէի**, the prince of darkness, satan, demon, fiend; *-բ*, the authorities; *-լինէլ*, to rule, to command, to be in power, in authority; *-առնել զոր*, to give power to some one; *-էր իւրոց ախտից*, he was master of himself, or his own master; *բում գլխոյդ չես* *-*, you are not lord of your own life; *չէ* *-*, he cannot, he is not authorised to; *S.* **Թեկն**.
Իշտանաբար *ad.* as a sovereign, as a commander, authoritatively; magisterially, imperiously; willingly; *-կեալ*, to live like a prince, to lead a princely life.
Իշտանազն, *զին*, *զունք* *s.* prince, prince royal, prince of the blood; petty sovereign.
Իշտանական *a.* sovereign, imperial; seignourial, of or belonging to a baron; magisterial; absolute; lordly; noble; ruling, in power, in authority; *-առնիքան*, *գլխոյ*, the sun; the moon, the stars.
Իշտանականութիւն *S.* **Իշտանութիւն**.
Իշտանակին *sf.* sovereign's wife, princess.
Իշտանակից *s.* joint ruler, joint sovereign; partner in dignity, colleague.

Իշտանանամ, *այցայ* *vn.* to become a prince or sovereign; to rule, to have dominion, to sway, to command.
Իշտանանիստ *a.* where the sovereign resides, capital, metropolitan.
Իշտանապանծ *a.* boastful, haughty.
Իշտանապետ, *այ* *s.* chief ruler, first prince; prime minister; dictator.
Իշտանապետութիւն *s.* dictatorship.
Իշտանաստատ *a.* imperious, lordly, dictatorial.
Իշտանաւոր *a.* ambitious.
Իշտանասիրութիւն *s.* ambition, immoderate thirst of dignity or power.
Իշտանատուն *s.* principality, dominion, lordship, power, rule, state; family or household of a prince, court.
Իշտանաւոր, *այ* *s.* subject, vassal: dignitary. [one's prince or king.
Իշտանափոխ լինիմ *vn.* to change
Իշտանորդի *s.* son of a prince.
Իշտանութիւն *s.* sovereignty, principality, lordship; authority, faculty; empire, dynasty, sway, rule, dominion, domination; absolute power; dignity; right, privilege; government, command, power, jurisdiction; free will, liberty; licence, exclusive permission; place, post; diocese; *-բ*, principalities (the third order in the celestial hierarchy); *Հոգեւոր եւ ժաւմանականոր* *-*, spiritual and temporal power; *առաւելազանց* *-*, too much authority; *յ-Հասանել*, to rise to dignities; to get into office, or power; *առաւելազանց* *զաւանսն* or *լիւրէ* *-*, to empower, to give carte-blanche, or full powers to; *լինել լինդ* *-* [թեամբ ուրուք, to be in the power of some one, or dependent on some one; *չունենալ* *-*, not to have the authority to, the power to, not to be able; *այս ի վերջան զիմս է* *-*, that is beyond my power, that surpasses my capacity; *S.* **Զեղծանիմ**, **Ընդգեմ**.
Իշտանուհի *sf.* princess.
Իշտանորէն *S.* **Իշտանաբար**.
Իշտեմ, *եցի* *vn.* to reign, to rule, to govern, to be master; to be in power, to have power or authority; to presume, to take the liberty, to dare; *-կրից*, *ախտից*, to master, to dominate, or command one's passions; *-մապ ուրուք*, to hook, to lay one's hand on some one, to influence the thoughts and actions of some one;

երկուց զանգայ ոչ իշտէ, he can't even command a half-penny.
Իշտեցեալ *s.* subject.
Իշտեցոյ *s.* ruler, prince, governor; *a.* predominant.
Իշտեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to give power, authority, to cause to dominate; *Իշտեցուցեր ի վերայ իմ զմահ*, you placed me in the power of death, you put death in authority over me.
Իշտոյ *S.* **Իշտեցոյ**.
Իշտոյ վարունք *S.* **Իշտուկ**.
Իշտոնկան *S.* **Զուրակ**.
Իշտոքի *s.* ass's foal; mule.
Իշտք *S.* **Յիշտք**.
Իշտուկ, *իշտան* or *իշտոյ* *s.* young ass, foal; great ass, blockhead; *իշտոյ վարունք* *bol.* elaterium, wild cucumber; colocynth. [there! holla!
Իշտ *int.* oh! fie! pugh! pish! ho
Իշտամուկ *S.* **Զայլամ**.
Իշտկ *s.* half a page, little column (of a book).
Իշտեմ, *իջի*, *էջ* *vn.* to descend; to fall; to decline; to sink; to settle, to subside; to light, to sit down; to empty itself; to lodge, to stop at, to sojourn; *S.* **Արիւմ**; *ի ծառայութիւն* *-*, to lower one's self to servitude, to become a servant; *յարգատութիւն* *-*, to impoverish one's self, to become poor; *-ի նաւէ*, *ի կառայ*, *յերիվարէ*, to disembark, to go a-shore, to land; to alight, to get out of a carriage; to dismount or alight, to get off, to get down from a horse; *-ի գերեզման*, *ի Հոյ մահու*, to descend into the grave, to be buried; *-յօթեւան ուրեք*, to put up at an hotel; *-ի Հասարակութենէն*, to humiliate one's self; to relent, to soften, to become calmed, appeased; *ի Թիկուն* *-*, to go to the rescue, to succour; *-ի Հանգէս մարտի*, to come to blows, to fight; *-գետոց ի ծով*, to discharge, to fall into, to disembody, to disgorge, to empty itself, to overflow; *այս ճանապարհ իջանէ ի Տրապիզոն*, this route leads from Trebizond to Erzerum; *արտասուք զկարմրեղբեան ծոռիւքն իջանէին*, the tears fell down his (or her) rosy cheeks; *էջ մըրիկ Հոյմոյ ի ծովանէ*, a storm broke over the lake.
Իշտան, *այ* *s.* inn, hotel, lodging;
-առնել, to take lodgings, to lodge;
-առաւ, to lodge, to receive into one's

hotel, to accommodate with lodgings, to harbour; to entertain.
Իշտանիմ, *եցայ* *vn.* to lodge, to take up one's abode, to stop, to reside, to dwell, to nestle.
Իշտան, &c. *S.* **Իշտան**, &c.
Իշտոր, *այ* *s.* a traveller, passenger; guest, lodger. [վան, &c.
Իշտան, **Իշտան**, *-առնել* &c. *S.* **Իշտ**.
***Իշտածք** *s.* inflammation.
Իշտմի *s.* descent; fall; declivity; act of sinking; subsidence.
Իշտանեմ, *ցի* *va.* to make to descend, to cause to fall; to let down, to lower; to pull down, to take down; to unfasten, to untie; to turn out, to discard, to dismiss, to remove; *-զառազատ նաւու*, to lower sail, to strike sail; *արտասու* *-*, to shed tears, to weep. [Միածան.
Իշտ, *իւրայ* *sf.* Iris, rainbow; *S.* **Ի ախ** *S.* **Սախ**.
Իշտ, *ից* or *ոչ* *s.* essence, reality, substance, truth; *a.* essential, real, effective, true; *conjunction* besides, moreover; but, still, yet; in fact, really; even; as for, as to; *զ-ն գիտել*, *զ-ն առել*, to be thoroughly acquainted with; to tell the simple truth; to exhaust a subject; *մեզէն* *-լուաք*, we ourselves have heard; *ինձ* *-գլխովն*, to me; to myself; *բնաւ* *-ոչ*, not at all; *բնաւ* *-զիլ լսէք նմա*, why do you listen to him? *չէ եւ չէ* *-*, by no means, in no way whatever; *յայտ* *-է*, it is palpable, evident, clear; *-ես*, for me, as for me; *-վան*, as for; *-արդ*, but, now; *-էթէ*, *-ապ'էթէ*, if, if really, but if; *-եւ*, *ad.* in a moment, soon, speedily, immediately, instantly, directly, forthwith; truly, in effect, really.
Իշտական *a.* real, effective, true, essential, natural, proper; *-ն* *s.* the Eternal, the Everlasting One.
Իշտակից *a.* of the same nature, or essence, consubstantial.
Իշտակցութիւն *S.* **Իշտցութիւն**.
Իշտանեմ *a.* walking, or flying with a graceful motion: seeking after the truth.
Իշտապէս *ad.* really, in effect, in fact, truly; *-բարի*, essentially good; *-բերեղանք*, true or durable pleasures.
Ի սկզբանէ *ad.* from the beginning, at the beginning; *S.* **Սկիզբն**.

Իսկիզբն, բան, յիսկիզբանէ S. Սկիզբն.
Իսկոյն, - իսկ S. իսկ եւ իսկ.
Իսկութիւն s. reality, truth; essence, substance, nature; naturalness: personality, hypostasis; chem. essence, essential or volatile oil; - բեւեղ-նոյ, spirit, or - of turpentine; - խըն-կունւոյ, կինամոնի, - of rosemary, cinnamon; - կիարոնի, - of citron; - նարնջի, orange -, or neroli; - վար-դի, attar, otto of roses; - յասմիկ, - of jasmine; - նարդի, - ef lavender; S. Իւլ.
Իսկուհի sf. queen; - Կոյս, the Holy Virgin; - երկնից, queen of heaven.
Ի սպառ. ad. to the end; finally, at length, at last; fully, altogether, wholly, entirely, quite.
Իսպառազէն S. Սպառազէն.
Իսպառապուռ S. Սպառապուռ.
Ի ստորեւ, Ի ստորէ S. Ստոր.
Ի վարկ, Ի վայր, Ի վեր, Ի վայրա-ձիւ, Ի վեր, Ի վերայ, &c. &c. S. Վա-ղիւ, &c.
Իր, ի, աջ s. thing; affair; fact, ef-fect, substance; reality; յ-արկանել, to use, to wear; to put in execution; օգնել իւր, to procure assistance; - ոչ կարեմ առնել -ս ինչ, I can do noth-ing; -ք առն, յառաջագէտ յաջողէն, this man's affairs prospered; այր հմուտ -աջ պատերազմի, a man experienced in warfare; կարեւոր, - an important affair; -ք աշխարհին, public business; Իրաց Իրաց, of various, or many things; յ-ս յ-ս, in various matters; -ք, by deeds; really, effectively; ա-մենայն -ք, in any way, or manner, at all events; ամին, դմին, նմին -ի, for this, therefore, for this, that reason; բարեոք ընթանան -ք S. Ընթանամ; ընդ բան եւ ընդ - է մեծ ինչ խոր, saying and deing are two things.
Իրագէտ, գիտի, տաջ a. well versed, well informed, acquainted, intel-ligent; - լինել, to be in confidence, to be made acquainted with an affair, to know the case.
Իրագործեմ, եջի va. to effect, to do, to execute. [ance, deed.
Իրագործութիւն s. action, perform-ance.
Իրագլուխ or -գլուխ, Իրագլուխ առ-նել, to inform, to initiate, to let into a secret, to make acquainted; - լինել, to be informed, to be made acquaint-ed, to be aware of, to acquaint one's

self with, to know; զորոց - եղեն զբէն, those things they have heard about you. [ledge, investigation.
Իրագեղութիւն s. information, know-ledge.
Իրահոյզ a. curious, that makes re-searches.
Իրահան a. real, effective, actual, substantial, positive; -աջ պատմու-թիւն, the history of events.
Իրահուծիւն s. action, act, deed.
Իրահամարձակ a. meddling, fussy, busy; s. factotum, busy-body, meddler.
Իրան, աջ s. trunk, upper part of the body.
Իրանուշիւ, նաջ s. temple, (side of the forehead).
Իրապէտ ad. really, in effect, posi-tively; substantially, physically, nat-urally.
Իրաւ s. justice, equity, law; a. just, true, lawful; ad. justly, reasonably, rightly; - առնել, to do justice, to just-ice; դուք ձեզէն տուք զ-ն, be ye your-selves the judges, judge for year-selves.
Իրաւաբան, ից s. speaker of truth; lawyer, barrister; a. just, true.
Իրաւաբանական a. juridical.
Իրաւաբանեմ, եջի vna. to speak truth: to plead; to practise law.
Իրաւաբանութիւն s. veracity: rea-soning, argument; pleading.
Իրաւաբար S. Իրաւապէս.
Իրաւագէտ s. jurist, lawyer, coun-sellor. [law, right.
Իրաւագիտութիւն s. jurisprudence,
Իրաւադատ a. that judges right-ously, jnst, equitable, incorruptible.
Իրաւադատութիւն s. justice; right judgment.
Իրաւախոս or -խորհ, աջ or ից a. whose thoughts are bent on justice, just, equitable; - լինել, to be compe-sed, adjusted; - առնել, to accord, to conciliate, to reconcile.
Իրաւախոսութիւն s. adjustment, accommodation; agreement, articles.
Իրաւախոս a. truth-speaking, truth-ful, veracious.
Իրաւակ, -ան a. true and just.
Իրաւակալութիւն s. usucaption.
Իրաւակշիւ S. Արդարակշիւ.
Իրաւամերժ a. cast out or rejected deservedly.
Իրաւանամ S. Արդարանամ.
Իրաւապէս ad. justly, worthily, equi-

tably, deservedly.
Իրաւասէր S. Արդարասէր.
Իրաւասոյց a. unjust, corrupt; that conceals the truth or justice, corrupt-ing, bribing. [risdiction.
Իրաւասութիւն s. law, justice; ju-riisdiction.
Իրաւարար, աջ a. that renders jus-tice, judging rightly; s. judge, arbi-ter, umpire, mediator; - կացուցանել, to make judge; - անբողբեղի, sove-reign judge.
Իրաւացի, ցեայ, -ցիկ a. just, equit-able, right, reasonable; lawful, legal; honest, worthy, righteous; ad. justly, equitably, reasonably; - է, it is right, just.
Իրաւացուցանեմ, ուցի va. to justi-fy, to approve, to do justice; - զիրա-ւունս այրուց, to support the cause of widows; - զզք Թագաւորել, to confer the right to reign, to legitimate the reign.
Իրաւընտիր a. who discerns be-tween and judges, who decides; s. judge, arbiter.
Իրաւի S. Իրաւացի & Յիրաւի.
Իրաւորեմ, եջի va. to effect, to put in execution, to do.
Իրաւունք, աւանց s. pl. right, just-ice, equity; due; law; duty; reason; rectitude, uprightness; right, faculty, power, competence; Իրաւամբ or ըստ Իրաւանց ad. by right, rightfully, just-ly, duly, lawfully; որով Իրաւամբ, by what right? with what authority? աստուածային -, divine-right; ամե-նայն Իրաւամբ, with all one's autho-rity; -նս առնել or ընտրել, to render justice, to judge; զ-նս ուրուք ի դուրս հանել, to justify completely; առնել ումք -նս ի ձեռաց Թշնամեայ, to free one from his adversaries, to acquit; -նս համարել, վարկանել, to think, or repute right, to think it proper, to be-lieve oneself right; -նս ապ, to show with reason, to bring proofs; to justi-fy, or exculpate oneself; զ-նս ցուցա-նել, to prove one's rights, to adduce or allege proofs in one's defence; to contest, to bring an action against; -նս հանել, to judge rightly; to justi-fy; զ-նս ի նա հանել, to pronounce judgment in one's favour; զ-նս իւր կացուցանել, զ-նս անձին ցուցանել, to put in one's claim, to avail oneself of one's rights; զ-նս խնդրել, to ask for

justice, to demand one's right; պինդ կալ յ-նս, պահանջել զ-նս, to sustain one's rights; Թիւրել զ-նս, to cavil, to sophisticate, to overstrain the law; - էն նոցա բողբ ունելոյ, they have rea-son for complaint; եւ Իրաւամբ ար-դեօք, that is not without reason.
Իրեար, զիրեար, յիրեար, Իրեարց, երբ, եարս s. one another, each o-ther; reciprocally; չեն յ-նման, they are not like, they do not resemble each other; շարկապէ զինքեանս առ-, it unites one to the other, colleagues; ընդ - անկանել, to rise one against the other, to fall out, or disagree among themselves, to quarrel, to come to blows, to fight; անգամք ընդ Իրեարս պատշաճ, well proportioned limbs; անանել զերես Իրեարց, to see each other; Ի վերայ Իրեարց սպանանել, to kill ene after the other; անդոնել զի-րեար, to despise one another; Իրե-րք օգնել միմեանց, to help one ano-ther; զիրեարք անցուցանել, to surpass, to excel, to outdo; առն զիրեարս մինչ փարին զիրեարք, they embrace while mutually hating. [ards -.
*Իրիկացք s. evening; ընդ -ն, tow-
Իրիւ, Ի, Իրիւտէ, տեայ S. Իռիւ.
Իրուութիւն s. affair, transaction, circumstance; occupation, employ-ment, negotiation of affairs, business, practice; S. Գործ.
Իրոցեմ S. Իրագործեմ.
Իրորէն S. Իրապէս.
Իցէ, Իցէ արդեօք ad. conj. can it be! is it possible? - Թէ տեսից? when shall I see? will it ever happen that I shall see? Իցէ Թէ, oh that! would to Heaven that! when will it be? plea-se God! Իցէ Թէ հաճեցին դիւք, the gods permitting; Իցէ Թէ արշաւեսցեն երկվարք ընդ վէմս, can horses run on loose stones!
Իցիւ, - Թէ S. Իցէ Թէ; Իցիւ ad. why? for what reason? Ինչոքեւէր -ք դոնեայ, if you had but, or only asked!
Ի՛ւ, Ի՛ւ իւրեւ ad. in what? with what? in what way, or manner? Ի՛ւ գիտացից, how shall I know it? ոչ իւրեւ, in no way, or manner; S. Ընդ-հաս, Ինչ, Ինչ.
Իւրեւ իւրեւ S. Ինչ.
Իւրպատի s. bot. jujube; S. Յունաստ.
Իւրպէտի s. bot. zizyphus, lok- or jujube-tree; S. Յունաստ.

Իււ. ոյ s. oil; olive-oil; butter; ointment, salve, unguent; pomatum; essence, essential oil, perfume; S. Իււ կուծիւն; - անոյշ, անուշից, անուշուծիւն, perfume, scent, essence; fragrant; - ք անուշուշ, անուշից, perfumery; - օծուծիւն, extreme unction; holy oil; chrism; - օղորմուծիւն, alms, charity; օծանել զերեսս անոյշ - ուղ, to anoint one's face with precious ointment; առնուլ զհոտ - ոյ, to smell of oil; զաւել զ- , to clarify oil; Խանութ - ոյ, oil-shop; Հնձան - ոյ, oil-press; Վաճառականութիւն - ոյ, the oil-trade; շէշ - ոյ, oil-bottle, or cruet; - սեղանոյ, salad-oil; - կանթիւ-կի, lamp-oil; - օծիւն, rancid oil; chem. oil; - կոյս, virgin, pure -; - Թաղուշ or սերտ, fixed, solid -; - չորացուցիչ, seccative, drying -; - արմուկեղոյ, palm -; - ընկուզի, nut -; - նշոյ, almond -; - կարճի, scorpion -; - կիւտի, whale, fish - or train -; - կնձիւն or չուշմիւլի, sesame -; - կաւաւաի, linseed -.

Իւլաբեր, ից a. that produces, or brings oil, ointment or essence; - կաւաւաի, the three Maries. [oily, unctuous.

Իւլաբուրիւ a. that produces oil, Իւլաբուրիւն, էջի va. to anoint the head, to initiate, to consecrate, to ordain; - Խիմ սր. to be initiated; to be consecrated, ordained; - Խիմ զիւլաւ գլխուծի or Իւլաբուրիւն, to be admitted to, or initiated in the mysteries of the pagan rites.

Իւլաբուրիւն s. hair-ointment; sacred unction for the head only; initiation; admission to the rites and mysteries of a religion. [sacred.

Իւլաբուրիւ a. anointed; initiated,

Իւլաբործ, աջ s. perfumer; S. Իւլաւարար; քիմի - աջ, aromatic or perfumed wine.

Իւլաբործութիւն s. perfumery.

Իւլաթուրմ a. steeped in aromatic oil, unctuous, all over oil; - Կլուի, perfumed head.

Իւլալի, - լիւր, - լից a. oily, oleaginous, unctuous, fat, greasy.

Իւլաճին կաղ S. Կաղ.

Իւլաման, ի s. cruet-stand; oil-cruet, oil-bottle.

Իւլային a. oleaginous.

Իւլայիւ s. chem. elaidine.

Իւլանիւրի s. oil-colours; - նկար,

պատկեր, oil painting; նկարել - , to paint in oil.

Իւլաճաւաւ, աջ s. oil-man, oil merchant; կրպակ - ի, oil-shop; Հնձան - ի, oil press.

Իւլաւ s. chem. oleate.

Իւլաւերեւ, ի s. bot. malabathrum.

Իւլարան s. pot, or vase for ointment; the vase for holy oil; place for anointing: *oil factory.

Իւլարար, ի a. olefant, yielding oil, oil-forming; s. butter man, dealer in butter.

Իւլարկեմ, էջի, Իւլեմ, էջի va. to oil, to anoint, to grease. [unctuosity.

Իւլուր a. unctuous; - ուլիւն s.

Իւլեմ S. Իւլարկեմ.

Իւլեմի s. that produces oleaginous fruits, perfumes, incenses; olibanum, frankincense, incense-tree.

Իւլեմիեայ, փեցաց s. perfumer.

Իւլեմիեցութիւն s. perfumery.

Իւլընձիւր a. oil-producing; - փայտ, olive-tree.

Իւլիկ s. a little oil. [of oil.

Իւլիւ s. chem. oleine, elain, fat

Իւր, ոյ pron. his, her; his own;

- ուլ անձամբ, personally, in person;

Իւրեւ - ոյ Հայեր մեծութեանն, he considered riches as belonging to himself; - առնել, to be appropriated; S.

Իւրացուցանեմ; յ- վերայ or ի վերայ - , on him; - քն, his relations, friends,

dependents, &c.

Իւր or Իւրեան, էանց, էամբք pron. himself; - վարկանել զիմն, to think it his own; - ն հետեւել, to follow him;

Իւրեան գործակցօք, with his coadjutors; ունել զիւրեաւ, to put on, to wear; զբազումս զիւրեաւ էած, he attracted many people; Եկին առ Իւրեանցսն, they came to their people;

Ինն անեղ Իւրեւ, God who exists by himself; ըստ - Ինքեան ասելոյն, conformably to what he had himself said. [his habitation.

Իւրաբնակ a. where he dwells; of

Իւրագործ a. made by himself, his.

Իւրագիր a. founded or established by himself.

Իւրածին a. produced by himself, his.

Իւրակայան S. Իւրաբնակ.

Իւրական, աջ a. his own, his.

Իւրակերտ a. built or constructed by himself. [junction with him.

Իւրակից a. the same as he, in con-

Իւրահոգ a. egotist, that thinks only of self; - շահասիրութիւն, self-interest.

Իւրային, յոյ a. s. his, his own; - քն; his parents, servants, &c.; his works, deeds, property, wealth, goods, &c. [own nature.

Իւրանման a. like himself, of his Իւրապէս ad. like him.

Իւրաստեղծ a. created by himself.

Իւրացուցանեմ, ուցի va. [to appropriate to himself; to usurp.

Իւրաբանիւր, ոյ a. s. each, every;

respective; - ոք, each individually;

- ոք առանձինն, each one separately;

մեկնեցան - յեղբորէ Իւրմէ, brother was separated from brother; առն - ,

to each one; - ումք ի նոցանէ, to each of them; գործք - ուրուք, each

man's acts; յ- աւուր, each day, every day.

Իւրեան, -ք, -ց S. Իւր, Իւրեան.

Իւրեանցակուռ a. forged by themselves.

Իւրեանցային, յոյ s. a. their, theirs.

Իւրոյն a. his, his own. [chance.

Իւրովաբար ad. accidentally, by

Իւրովի, - ն ad. of or by himself;

spontaneously, voluntarily, of his own free will; a. his, her; - զիւր անձն ա-

նիծանէ, he curses himself; Ինքն -

կործանէ զանձն չարութիւնն, malice prepares its own punishment; - էր-

թաւ, to go personally; զ- էրթաւ, to commit suicide.

Իւրովանն ad. as much as he could,

as much as lay in his power, as much as is possible for him, his best.

Իւրութիւն s. the act of appropriation;

property, substance.

Իւրուրոյն a. his, his own.

Իք v. is, it, there is; - սպիտակ

մարդ, there is a white man; ոչ - ճշմարիտ, it is not true; չ- ոք, there is

nobody; - or - ն s. what is, what there is; Իքեր, things.

Լ (lewn) լիւն s. the twelfth letter of the alphabet, and the seventh of the consonants; Լ, Զ. thirty, thirtieth.

— It is sometimes confounded with the letter զ, for example: լուակ, զուակ; լիւն, զիւն; Լեւոն, Ղեւոնդ, &c.

Լաբիւրնիւթոս S. Լամբ & Բաւիլ.

Լազութիւն s. luxury; debauchery,

disorderly conduct, excess. [zuli.

Լազուարդ, Լաժուարդ s. lapis la-

* Լաթ S. Կոստ.

Լաժուարդ s. ultramarine.

Լաւ, ի s. balass ruby.

Լաւ, ոյ S. Լամ, Լալիւն; զ- առնուլ,

Հարկանել, լինել, to wail, to weep, to lament, to deplore; to be in mourning.

Լաւալիւ a. tearful, pitiful, rueful,

weeping, in tears; ad. tearfully, all in

tears.

Լաւական, աջ a. that weeps, plaintive,

mournful, dreary, sad; groaning,

moaning, wailing; -ք s. female mourners,

hired female weepers at funerals, mutes; - ն, faculty of weeping.

Լաւականչ a. crying (like a child).

Լաւահաւաջ a. broken by sighs and sobs,

groaning, moaning, wailing.

Լաւատեղ, ի, Լաւտղ, Ետեղ s. place

for weeping.

Լալիւ a. weeping, in tears.

Լալիւն, Լալիւր, լեաց, Լալութիւն,

Լալումն s. weeping, bewailing, tears,

lamentation, mourning, groaning; Լալ

ի լալիւն, Լալ ի լալիւն մեծ, Լալ զլալիւն,

to melt or burst into tears, to weep

bitterly, to shed a shower of tears, to

shed bitter tears; Լալիւ զնիւ, to weep,

to cry, to groan; Լալիւր, mourning,

time of mourning.

Լալիւն, Լալում S. Լալիւ.

Լալիւր, նից S. Լալիւն & Լալեալ.

Լալուր, ի s. apium; նեմեական - (ի

յալթանակո ոյնմեական), a crown of

apium (in the Nemean games).

Լախո, Խ. s. club, mace, mall, bat; աստիկոն -, knotty club.

Լակ s. licking, lapping; *dog-porridge, (made of meal and water for the dogs); bread boiled in water.

Լակն S. Կոնք.

Լակնագէտ or -գէտ s. a. sercerer by means of a basin full of water.

Լակեմ, Էյի va. to lap up, to lick up.

Լակի S. Կակի.

Լակոնական a. laconic.

Լակոնականութիւն s. laconism.

Լակոնական a. laconic, short, concise; - ու, laconism; - ուով, laconically, briefly; վարել զո՞ւ, to be laconic, to speak laconically, to express much in few words.

Լակոնացի a. s. Laconic; Spartan; Lacedaemonian. [whelp; S. Սկոնդ.

Լակոս, Խ or Կոսոյ s. puppy, pup, Լաճ s. boy, lad; waiter; pot-boy; shep-boy; page, servant; serf.

Լամ, Լացի, Լաց vn. to weep, to shed tears, to cry; - դառնալէս, to weep bitterly, to shed bitter tears; - վայրապար, Գ- կեղծաւորել, to have tears at command; - Ի ծաղուէ, to cry with laughing; - զմեզ Խ-ը, to mourn for, or bewail one's sins; - զը, or Ի վե-րայ ուրուք, to weep, to bewail, to deplore some one; S. Լալիւն.

Լամա s. lama, (the human idol of the Asiatic Tartars); zool. lama, (a South American beast of burden).

Լամայականութիւն s. lamaism, lama-worship.

Լամբ, Խց or աց s. ring, circle, hoop, handle; buckle, staple; mech. axle-bearing.

Լամբաղ, ասց s. pl. torches, flam-beaux; a sort of meteor like a torch.

Լամբար, Լամպար S. Լամբար & Լապար.

Լամբեմ, Էյի vn. to bear, to carry.

Լամբիւրնիթոս, Լամբիւրնիթ, Խ s. la-byrinth; - կրեաացի, the - of Crete; S. Բաւի.

Լայն, Խց a. large, broad, ample, vast, spacious, extensive; դեա Խ- ծաւալաւ, a mighty mass of flowing water, an immense, or overflowing river; բարձր եւ - հասակաւ, a tall and stout man, fleshy, corpulent.

Լայնագոյն a. wider, more ample, very extensive; -, -ս ad. largely, co-

piously, amply; -ս եւ պարարտագոյնս ասել, պատմել, to tell, to relate diffus-edly.

Լայնագէմ a. having a bloated face, whose features are too large.

Լայնադէր a. of a wide and roomy situation. [wings (the eagle).

Լայնաթեւ a. having very large

Լայնաթիկունք S. Թիկնաւէա.

Լայնալն a. high chested, bread chested; - երասանակք, rudders, helms.

Լայնալն a. well-bent (bow); - գրկը կորովակի Ժրթուցանել զնեան, to speed the arrow with a vigorous arm; - ալեղնաւոր, who uses a long bow, who bends the bow vigorously; -, s. a well-braced bow, a great and strong bow, a far-shooting bow; Լե-քարէլ պինդ զ-ն, to well draw the stubborn bow.

Լայնալի S. Լայնատարած.

Լայնախորհուրդ a. that has great longanimity, or great forbearance, very patient.

Լայնածաւալ, -ծիր S. -տարած.

Լայնական a. that has a large girdle, or zone.

Լայնակալակ a. flowing copiously.

Լայնական S. Լայն. [furrows.

Լայնակաւ a. having wide and deep

Լայնահանձար a. of a great wit.

Լայնաձիգ a. long-drawn, far stretch-ed, long and large; -ք երկրի, the im-mense size of the earth. [head.

Լայնաձաւաւ a. having a large fore-

Լայնամ, ացս vn. to widen, to stretch, to extend, to grow larger, to branch out; - մարմնոյ, Թիկնոյ, to pick up flesh, to fatten, to get fat, plump, chubby, stout. [vast.

Լայնահաս a. spacious, extensive,

Լայնապատկեր S. Լայնագէմ.

Լայնաթիւ S. Ամրաթիւ. [branched.

Լայնասալարթ a. large-leaved, or

Լայնասիւլեւ, -տարած, -տարր a. far-spread, great, extensive, ample,

vast, spacious; Խ - դաւաի, in the middle of a large plain.

Լայնացուցանեմ, ուցի, Լայնեմ, Էյի va. to widen, to enlarge, to extend;

to dilate, to stretch; to unfold, to unrol, to draw out, to spread, to open.

Լայնափողոց, աց s. wide street; a. of wide streets.

Լայնափորս s. a wide dalmatic.

Լայնեղունիւն a. having wide nails (human), hoofs (horse's).

Լայնեղեւ S. Լայնագէմ.

Լայնեղունիւն S. Լայնաց.

Լայնիմ, նեցայ vn. to be widened, enlarged, extended; - շրթամբք, te prate, to chatter, to blab, to croak;

- ամենայն անցաւորաց ճանապարհի, to abandon, or prostitute oneself te every passer by.

Լայնի a. rather large, wide; flat.

Լայնոյն S. Լայնաթիկունք.

Լայնոս a. large- er web-footed, palmipede.

Լայնութիւն s. width, breadth, extent, space, size; enlargement; geog. latitude; ast. amplitude.

Լայնում, Լայնուց S. Լայնութիւն.

Լայնութեւի, Լոյ s. bot. catalpa.

Լայնութեւուկ s. bot. holy-thistle.

Լայքայ, Խ s. lake, gum-lake; S. Դոճ.

Լանկա s. amentum, (a leathern thong fastened to the middle of a dart); bot. ament, catkins.

Լանթաքէրձ a. high breasted; up to the breast.

Լանթաքէլ a. that ornaments the neck; -, - մանեակ, necklace, collar;

- կամար s. scarf, shawl; stomacher, stays.

Լանթական a. thoracic.

Լանթակից a. in mutual embrace; - Լինիմ, to embrace each other, to be embraced.

Լանթակոյն, մանց s. the shoulder, (that part of a mountain which lies between the summit and the middle).

Լանթանոց աց s. neckerchief, brooch; *bodice, stays; Jewish high-priest's rational, the « Urim and Thummim »: stole worn by deacons in the Eastern Churches.

Լանթապաճ, -պան, -պանակ, աց s. corselet, habergeon, cuirass, breast-plate. [chest; throat, thorax.

Լանթ, Լաց s. pl. lungs, breast,

Լանթամալ S. Լեչի.

Լանթար, աց s. army, troop, power; battalion, regiment.

Լանթաւ s. zool. condor.

*Լանթ S. Գոյ.

Լապա s. bot. lapathum (a purga-tive plant); S. Աւերակ.

Լապար, աց s. lantern; - գողոց, dark -; - մոգական, magic -; - նաւուց, ծովեղերաց, նաւահանգստից,

ship's -; signal light; light-house, bea-con; - ապահովութեան, Davy's lamp, safety-lamp; - ուղղիչ, moderator lamp; - ջրաբաշխական, էլեքտրական, hydrostatic lamp; electric light; S. Կանթեղ.

Լապարագործ s. lantern-maker.

Լապարակալ s. lantern-bearing; - գերան mech. the spindle of a lantern.

Լապարակաւաւ s. lantern-seller.

Լաւոս, Խց s. train of boats; raft, float; vessel, ship, boat; Noah's ark: bedstead; mar. keel of a ship; դաւաք - Խ, port, haven, harbour.

Լաւոսկոտոր աւնեմ vn. to break, or take to pieces, or destroy a raft or ship; to sink.

Լաւոսկոտոր, Խց s. float er raft of timber; ship; դոյն - , a light or buoy-ant ship.

Լաւոսեմ, Էյի va. to build or con-struct; to put in a serviceable state; to get ready.

Լաւոսեի s. bot. alder-tree; timber adapted for shipbuilding.

Լաւան s. med. laudanum, opiate.

Լաւանեի s. bot. Bourbon-palm, macaw-tree.

Լաւն, Խ a. latin; - բարբառ, the - language; - էկեղեցի, the - church.

Լաւնաբանութիւն s. latinism, lat-in idiom.

Լաւնաբան, դիւանց a. latinist, skilled in the latin language.

Լաւնական a. latin; latinizing.

Լաւնականութիւն s. latinisation.

Լաւնակալ, աց s. latinizing, or romanizing Armenian.

Լաւնամոլ, Խց a. latin-mad.

Լաւնամոլութիւն s. mania to be-come latinized or romanized. [ed.

Լաւնամոլ, ացս vn. to be latiniz-

Լաւնացի a. s. latin, roman. [ize.

Լաւնացուցանեմ, ուցի va. to latin-

Լաւնեբէն ad. in latin; s. latin, the latin language. [speak ill of.

Լաւոստեմ, Էյի vn. to bark; to

Լար, Խց s. string, packthread, twine;

line, rope; galloon, ribbon; snare, gin, noose; bird-cage: opisthotones, con-traction of the tendons of the neck; S.

Լորք; back-bene, or spinal marrow: 30, anciently 60 stadia or furlongs a-mong the Egyptians; mus. chord,

string; geom. chord; - շնուղաց, plumb line; - ալեղան, bow-string; - Խեղ.

ման, halter, rope; - անյարդար mus. a false chord; - իւ թակարդել, - ս ձգել յորդայթ, to lay, or set snares, to inveigle, to set gins.

Լարաբաժին a. measured with a surveyor's chain; - չք s. measurement; Gunter's chain, land surveyor's chord; - աննել, to measure with the chain, to lay out by the line, to survey, to parcel out; - աննել զերկիր, to divide, to portion, or to measure out the land; - բաժանել, to be divided, or measured by line.

Լարազիր առնեմ vn. to take the measurement and plan.

Լարախաղ S. - ացութիւն.

Լարախաղաց, ի s. rope-dancer, fun-ambule; mountebank.

Լարախաղացութիւն s. rope-dancing.

Լարախեղդ լինիմ vn. to be strangled.

Լարախիւլ, ք s. a puppet-show-man.

Լարակալ, ի s. mus. bridge; S. Էշ.

Լարաձիգ չուանք s. mar. braces, brails; tackle, cordage.

Լարանոց s. bird-eage.

Լարաչափ a. surveying; s. land-surveyor; - եմ vn. to measure with a line or chain.

Լարեկ, աց s. larch-tree.

Լարեմ, եցի va. to stretch, to draw, to spread; to set, to fix; - աղեղունա, to shoot with the bow, to be a skilful archer; - որդայթս, to lay snares, to stretch out nets; - զոք ի պարանա, to spread a snare, to deceive; - զբիւլ, to stretch forth the hand; խոզի - զբաշն, to bristle up.

Լաց s. tears, weeping; S. Լալիւն.

Լացուցանեմ, ուցի va. to make to weep.

Լաւ, աց a. good, excellent; superior, better; praiseworthy; honest, upright; - համարել, վարկանել, to esteem or love more, to prefer; առ - ս ունել, to hold in honour, to reverence; ի - անդր դալ, to become better, to improve, to ameliorate; - է, it is good, it is better or worth more; - եւս, so much the better; ոչ - եւս իցէ, would it not be better? ոչ - եմ ես քեզ քան զաւան որդի, am I not worth more than ten sons to you? - էր թէ մեռեալ էաք, would that we also had not survived! [ըոյ, - բուլթիւն.

Լաւարարոյ, - բուլթիւն S. Բարեբաւ.

Լաւադոյն a. better; - աննել, to a-

meliorate, to make better, to improve; - վարկանել, համարել, to consider highly, to prefer; - էանք, the future life.

Լաւազդի a. of good family, noble.

Լաւախոս a. fair- or sweet-spoken, courteous. [meant.

Լաւակամ a. well-minded, well- [աւակամութիւն s. bounty, bene- volence, kindness, good disposition, obligingness.

Լաւակեաց a. living comfortably.

Լաւակն a. gentle-eyed.

Լաւաշայեաց a. right-minded, equit- able, good-hearted. [sons.

Լաւամանկութիւն s. the having good

Լաւամարտի s. right-mindedness.

Լուանամ, ացայ vn. to grow better, to be ameliorated, to improve.

Լաւաշ S. Ծօթ. [ate, to improve.

Լաւացուցանեմ, ուցի va. to amelior- [աւիմաց, աց a. knowing, clever, wise.

Լաւորեար, երոյ s. pl. good people.

Լաւութիւն s. goodness, improve- ment, excellence, worthiness; good quality; դալ ի - , to amend, to reform; - թեանցի հանգես, parts.

Լաւի, ից s. S. Լակ; paste; pap (for the babies); hasty-pudding, hodge- podge.

Լաւաւեմ, եցի va. to devour, to swallow, to drink hard, to gulp down; ից. to affront, to outrage.

Լաւեմ, եցի va. to lap up, to lick up, to eat up greedily, to quaff, to toss down, to swill; to devour, to consume. [voracious, consuming.

Լաւիկէզ, Լաւիկիզոյ a. devouring,

Լաւիկիզեմ, եցի va. to devour, to eat up, to raven, to gorge, to glut, to consume; - զմաւեան, to devour, to be a book-worm, to pore night and day, to read over hastily and greedily.

Լաւութիւն s. act of licking or lap- ping up.

Լեալ, Լեալ S. Լինիմ.

Լեառն, լերին, րանց s. mount, mountain; - աեառն, - նք, heaven, pa- radise; լերինք յաւիտենից, յաւիտե- նական or մայնիկեաւոր, the angels, the prophets, the apostles; արաւեան, գաւ- դաթն, կաաար լերանց, the summit, the ridge of the mountain; կապան, կիրճ լերանց, strait, defile, pass; դաւի, շրջ- թոյ, պար լերանց, chain, ridges of

mountains; հրաբուխ - , volcano, a burning mountain; սառնառափ լե- րինք, glaciers; լուզական լերինք, ice- berg; - , or լերինք, mountaineers, highlanders; ast. մոլորակային, լուս- նային լերինք, the planetary, the lunar mountains; զ- լեռնայն դնալ, to go from mountain to mountain, or by mountain paths; - Սինա, Մասիս, mount Sinai, Ararat; իբրեւ զլերինս ելանին բարձրանային փրփրագէզ ա- լիքն, the foaming waves ran moun- tains high; եւ - մուկն ծնաւ, the mountain brought forth a mouse.

Լեռնական, &c. S. Լեռնական, &c.

Լեարդ, լերդի s. liver; - որթու, calf's - ; ցաւ լերդի, - complaint; տապ, բորբոքումն լերդի, hepatitis, in- flammation of the liver.

Լեզեն, Լեզենի, աց or ից s. le- gion; - պատուոյ, - of honour.

Լեզենախումբ a. composed of many legions. [legionary.

Լեզենական a. numerous; - ռնեան, *Լեզ s. the licking, lapping up.

Լեզու, ի or ոյ, աց s. tongue; lang- uage, speech, idiom; nation, people; - սալխաեալ, smoke-dried tongue; - աղաւղի, med. foul tongue; - կոշկի, toe of a boot or shoe; - զանգակի, clapper, tongue of a bell; - երկրի, geog. neck of land; հայ, անգլիական - , the Armenian, the English lang- uage, or the Armenian, the English; դաւառական - , dialect, idiom; մայ- րենի - , mother-tongue, vernacular idiom, native language; կենդանի, մե- ռեալ - , living, dead language; ուսու- ցիչ - աց, language-master; վարժա- պետ դալիլիական - ի, teacher, profes- sor of french; - չար, սուտ, նենգաւոր, a malicious, slanderous tongue; - ա շուշակ, մեղրակալ, honey-tongued; - քաջ, վեհմ, eloquent; խօսել այլ եւ այլ - ս, to speak many languages; to have the gift of tongues; - ի տալ, to speake inconsiderately; to be full of talk; ի - գալ, արձակել - , to be able to talk, to receive the faculty of speech; արձակել ձգել առ դք զ- , to speak openly against, to contradict; - ոյ դրոշմս դնել, ունել զ- ն. կարճել or սանձել զ- ն, to hold one's tongue; to bridle one's tongue; մեք ի ծայր - ին ունել, to have at one's tongue's end; - ն ի քիմս կցիլ, դաղաւանալ - ի, to

lose the use of speech, to be tongue- tied, speechless or dumb, to be struck dumb; անսկիւ է - , այլ զոսկերս լեռու, the tongue has no bones and yet it breaks bones; որպիսի - շաղակրատ, what a chatter-box! կարի քաջ փո- խեաց զ- իւր, he has much changed his language, he now sings quite an- other tune. [languages.

Լեզուբանութիւն s. scienee of Լեզուագար, աց or ից a. talkative, loquacious, garrulous, prating.

Լեզուագարեմ, եցի, - րիմ, եցայ vn. to have a great itching to talk, to be all tongue, to let one's tongue run on, to chatter, to prattle.

Լեզուադարութիւն s. too great a free- dom of speech, flippancy of tongue, the being too free with one's tongue, prate, prattle, loquacity.

Լեզուագէտ s. linguist.

Լեզուագիտութիւն s. linguistics, knowledge of languages.

Լեզուագրութիւն s. glossography.

Լեզուագէեաց a. skilled in many languages.

Լեզուախօսութիւն s. the gift of tongues, gift or power of speaking many languages; med. glossology.

Լեզուածայր a. pronounced with the tip of the tongue.

Լեզուակ, աց s. tongue, epiglottis, uvula; - գործեաց, index; - նուագա- րանաց, key; - սրնեաց, reed; - or մէտ կըռոց, index, tongue; - զանգա- կի, tongue; - or ձգանք հրազենուց, trigger of fire-arms.

Լեզուակապ a. tongue-tied.

Լեզուահատ a. having the tongue cut out; - եմ va. to cut out the tongue.

Լեզուաձեւ a. tongue-shaped.

*Լեզուաձուկն s. zool. a sole (sea-fish).

Լեզուային, Լեզուանի a. *eloquent, fluent; S. Լեզուագար; - լինել, Լե- զուանիմ, եցայ vn. to have a glib or flippant tongue, *to have the gift of the gab.

Լեզուանութիւն s. loquacity, talka- tiveness; garrulity, flippancy.

Լեզուալարախաւ s. detraction, slan- der, evil-speaking, diffamation.

Լեզուատ a. that lips or stammers; S. Լեզուահատ.

Լեզում, լեզի, լեզ va. to lick; to lap. Լեզ S. Լալ, Լեզի, Մարիւր.

Լեզախառն a. mixed with gall, bitter.

Լեզակ, Լ. s. indigo; գործատուն - Լ, -manufactory.
 Լեզակաբեր a. producing indigo.
 Լեզակագոյն a. indigo colour, blue.
 Լեզակենի, Լեզակի s. bot. indigo plant.
 Լեզակիտ s. chem. indigotine.
 Լեզակամ a. of a bitter taste.
 Լեզամ, աջայ S. Լոյիմ, Լուզամ.
 Լեզանդ s. a sandwich.
 Լեզի, զւոյ, զեաց s. gall; bile; fig. gall, spleen, rancor, malice, wrath, cholera; a. *bitter; պարկ լեզոյ, gall-bladder.
 Լեզութիւն s. bitterness. [dissolve.
 Լեզում տ. to temper, to dilute, to [ամն, &c. S. Լիմն, &c.
 Լեչ a. hairless, napless, worn out, consumed, wasted.
 Լեչամուշ, աջ s. hide, skin.
 Լեչեւայ, Լեչ s. a fur coat, pelisse.
 Լեչիմ, Լեչայ տ. to lose the hair; to lose the nap, to wear out.
 Լեպեշտի a. brazenfaced, bold.
 Լեռնաբեր a. high, very high, as high as a mountain.
 Լեռնաբեր a. like a mountain (hill).
 Լեռնաբեր s. highlander, mountaineer; hermit, anchorite; a. dwelling in the mountains; mountainous.
 Լեռնաբեր, Լեչ s. mountain-village.
 Լեռնագիր s. oreographer.
 Լեռնագրական a. oreographic.
 Լեռնագրութիւն s. oreography.
 Լեռնագնաց a. passing or winding among mountains. [plain, table-land.
 Լեռնագաւտ, -ակ, աջ s. mountain.
 Լեռնախոյզ a. seeking among mountains; wandering or roving among mountains. [mong mountains.
 Լեռնախոյզ a. retiring or hiding a.
 Լեռնակ, աջ s. small hill, hillock, eminence.
 Լեռնական a. mountain, mountainous; s. mountaineer; hermit, solitary.
 Լեռնակարկառ a. steep, rising high, very elevated, very lofty, towering.
 Լեռնակեաց, -Լեչիկ a. s. mountaineer; hermit; - Լեչիկ, to live, to dwell in the mountains.
 Լեռնակեցութիւն s. sojourn, retired life among the mountains; զանաւ-թե տալ, to withdraw to the mountains; to live a hermit's life.
 Լեռնակողմ, Լեռնանց s. mountain-

side, highland, mountainous country, region or place.
 Լեռնակոյտ, -Լեռնակ a. heaped up, gathered into a mass, amassed, drifted into a heap like a mountain; Լեռնակոյտ կարկառ, heap, mass; riek; pile; Լեռնակուսակ ալիք, a heavy sea, mountainous billows.
 Լեռնահանգէս a. like a mountain, very high, enormous.
 Լեռնահովիտ a. surrounded by mountains; mountainous, alpine.
 Լեռնաձեւ a. mountain like, very high; - Լեռնակիւ, to be heaped up; - Լեռնակ, waves like mountains, enormous billows. [մէջ.
 Լեռնաձոր, Լեռնամէջ S. Լեռնացա-
 Լեռնամուտ a. retired to, or fled in the mountains.
 Լեռնային a. mountainous, alpine; s. mountaineer, highlander. [ains.
 Լեռնայնոյս a. beyond the mount-
 Լեռնանամ, աջայ տ. to become a mountain; to rise like a mountain, to rise aloft, to elevate, to tower.
 Լեռնանման S. Լեռնաձեւ.
 Լեռնասէր a. that loves the mountains, fond of mountainous country.
 Լեռնավայր S. Լեռնակողմ.
 Լեռնացուցանեմ, ուշի տ. to hoard, to accumulate, to heap together.
 Լեռնառեւոյթ, Լայց s. pl. the dwellers on the slopes, or at the foot of a mountain, lowlanders.
 Լեռնասն, ուրիւն s. foot of a mountain; the country extending from the foot of mountains, lowlands.
 Լեռնորդեայք, Լայց s. pl. mountaineers, mountain population, people dwelling in the mountains.
 Լեռնիկ a. s. mountaineer; աղջիկ - , mountain-lass, -maid; - մանուկ, mountain-lad.
 Լեռնորդի ad. like a mountain.
 Լեռած s. pounded matter, (any substance triturated, panned, or reduced to small bits or to powder).
 Լեռան, Լ s. slab used by painters for grinding and mixing paints.
 Լեռում, Լեւի, Լեւ տ. to grind, to pound, to beat, to powder, to bruise, to crush; chem. to levigate.
 Լեւում s. chem. levigation.
 Լեւուք s. places water-worn by currents, or torrents; chem. detritus; cinders.

Լիք int. now! come on!
 Լեռնայնաձեւ s. mountain valley, vale, dale, dell; սառնակոյտ Լ - ձ, glacier.
 Լիք S. Լեռնայ.
 Լեռնաբերեմ տ. to frighten, to dread, to terrify, to scare. [lungs).
 Լեռնաբոյլ, բուլի s. lobe (of the
 Լեռնագոյն a. liver coloured.
 Լեռնախոյտ s. bot. germander; turk. գրասաձոր մահմուտ.
 Լեռնակեղ a. whose heart is touched; fig. sad, melancholy.
 Լեռնակիւ, -աշատոր a. akin, related, consanguineous; - ալիւն, relation-ship, consanguinity, ties of blood. [side.
 Լեռնակողմ, -կոյս կողմիւ s. the liver
 Լեռնահանգէս s. harnspex, augur, diviner, soothsayer; - Լեւի, to examine or consult the entrails, to prognosticate like an augur.
 Լեռնահանգութիւն s. soothsaying, (divination by the entrails of victims); augury, omen.
 Լեռնասունիկ s. bot. liver-wort; turk. քէչիկ օթու, գայլա գլխասը.
 Լեռնացաւ s. consumption, phthisis, decline; a. consumptive.
 Լեռնաքար, Լեռնորակ քար s. hepatic, liver-stone.
 Լեռնաթիւն a. causing the mountains to tremble and quake.
 Լեռի, Լեչ a. hairless, bald; gr. soft.
 Լեռնաձայն a. mus. shrill, acute, sharp. [or skin is without hair.
 Լեռնամարմին, -մարմ a. whose body
 Լեռնամարմ, աջայ տ. to become bald, to peel off, to come off.
 Լեռնեմ տ. to peel, to strip off.
 Լեռնութիւն s. baldness, smoothness, nakedness.
 Լեւիաթան, ալ s. leviathan.
 Լեւի s. declivity, incline, slope; steepness, a steep & profound declivity; աւ - , - աւ - a. ad. precipitous; in a sloping manner, downwards.
 Լեւիւն S. Լեւիւն.
 Լի, ոյ a. full; superabundant, copious; ad. fully, completely, thoroughly, entirely; perfectly; Լի առնել, to fill, to load, to heap; զբաղում լսել Լիս Լի արար բանն, many have heard him; Լի Լի S. Լիամարմ; Լի եւ Լի S. Լիութիւն; Լի ափով, ձեռք, by handful, profusely, generously; Լի աւարաւ, loaded with booty; Լի փառք, cover-

ed with glory; Լի աւարքք, full of years, old; Լի մաթ, sensible, judicious, wise; Լի երախտագիտութեամբ, սիրով, լիակալօք, full of gratitude, of affection, of faults; զաւուրս տասն Լի, ten entire days; Լի կատարեալ, բոլոր, Լի, perfectly full, entire, complete, perfect; Լուսին Լիով լուսով նկարեալ, full moon; բաժակ զինի Լի արկեալ, a glass of wine full to the brim; Լի ըզ-հատակ մարմնոյն ունել, to be adult, to arrive at man's estate; Լի են բերանք նոցա ծաղու, they are full of laughter, of merriment; Լի ասացեր, you are quite right. [very happy, joyful.
 Լիաբախակ a. full of happiness, plentiful, copious. [ile, fruitful.
 Լիաբախ a. bountiful, generous; plentiful, copious.
 Լիաբեր a. copious, abundant, fert-
 Լիաբերան a. open-mouthed, greedy, eager; ad. greedily, eagerly.
 Լիաբուր a. copious, abundant; - սեղանապաս, a generous cupbearer.
 Լիաբուն a. with full hands; ad. bountifully, plentifully, generously; S. Բունիւր.
 Լիաբախութիւն s. perfect knowledge.
 Լիաբիրիկ a. well-bent (bow); -բ s. skilful archers.
 Լիաբոյն a. full, abundant, very copious, in the highest perfection.
 Լիաբոր a. who has unlimited authority, plenary powers; - սատիկան, minister plenipotentiary.
 Լիալիւ S. Լայնալիւ & Լայնալիւ.
 Լիալիւ a. superabundant; brimful.
 Լիալուսին s. full moon; ad. at full moon; by moon-light.
 Լիախորակի a. abundant, plentiful; sumptuous; festive, merry; gluttonous.
 Լիաժիւր a. vast, immense (Ocean).
 Լիականութիւն S. Լիականութիւն.
 Լիակատար a. plenary, full, complete, absolute; ad. perfectly, entirely, fully; - Լիականութիւն, absolute power, full authority; - Լիականաւոր, a plenipotentiary; - ներողութիւն, plenary indulgence.
 Լիահանձար a. full of wisdom, sensible, prudent; ingenious, skilful.
 Լիահան a. with a bountiful hand, liberal, generous. [bent (bow).
 Լիաժիւր a. skilful in archery; well-
 Լիաժիւր a. abundant, copious; gen-
 Լիաժիւր a. abundant, copious; gen-
 Լիաժիւր a. clawed, armed with

... to happen, to take place,

Լիկանք, նազ *s.* vexation, torment,

1. *ḥarḥar* *a.* unharnessed, detached;

ing, steepled hood, insidious, wanton,
35

premature birth; զայս եւս լուանաս քոյով անորէնով թեանքն, you contaminate others by your iniquities.

Լուարան s. wash-hand basin; basin or tub to wash in; lavatorium: lavabo.

Լուացած a. washed.

Լուացան ջուր, Լուացաջուր s. dish-water, slops, suds; filth, dirt.

Լուացանոց s. wash-house, laundry; washing place; bath.

Լուացանք s. al lution. [S. Լուարան.

Լուացարան s. towel; linen napkin;

Լուացարար, այ s. washer, bleacher; -կին, or -ուհի, washer-woman, landress. [կոնք -, washing tub, bath.

Լուացիկ a. that serves to wash in;

Լուացու, -ք, -կք S. Լուացաջուր.

Լուացումն s. washing, bathing; ablution; -ցմունք, bath.

Լուացք, ցից s. washing, whitening; bleaching; օր -ցից, washing day.

Լուբիա s. kidney-beans; Թարմ -, French-beans; սպիտակ -, haricot -; -սողնական, scarlet runners.

*Լուեմ, եցի va. to hem. [&c.

Լուեթական, &c. S. Լուսեթական.

Լուխ s. aphid, plant-louse, wine-fretter, insect blight on plants.

Լուխս s. sleet.

Լուխոտ S. Լուսեթական.

Լուծ, լծոց s. yoke; fig. yoke, subjection, slavery, bondage; pair, couple; ast. libra, the balance (sign of the zodiac); mar. yoke; -ք եղանց, yoke of oxen; -կռոց, pair of scales; beam of a balance; բառնալ ինչ է -կռոց, to weigh with scales; -ք, a pair; - -, in pairs; - իմ քաղցր է եւ բեռն իմ փոքրոգի, my yoke is easy and my burden light; առնուլ զ-կրօնաւորական կարգի, to take the cowl (monk), to take the veil (nun), to pronounce the vows, to become a monk or nun; մասնել ընդ լծով ամուսնութեան, to bear the yoke of matrimony; ընդ լծով արկանել, to place under the yoke; fig. to subject, to reduce to slavery; խոնարհել ընդ լծով, to bend under the yoke; fig. to submit tamely to slavery; ընդ լծով կալ, ընդ լծով ծառայութեան մասնել, to pass under the yoke, to become a vassal, or tributary; լուծանել, բառնալ զ-, to unharness; to take off the yoke; ընկենուլ, Թօթալ փէլ, նշանակել զ-, է բաց ընկենուլ զ-ն, to throw off the yoke, *to slip the col-

lar; զերծանիլ է լծոյ, to be freed.

Լուծական a. liquid, fluid; soluble; fusible; volatile; fig. fugitive, transitory; - կերակուր, flesh, meat food; - դեղք, purgative medicine.

Լուծականութիւն s. fluidity; solubility; fusibility.

Լուծանելի a. soluble; fusible.

Լուծանեմ, ծի va. to untie, to unyoke, to unchain, to unbind, to undo, to loose; to dissolve, to decompose, to break; to resolve, to decide; to temper; to dilute, to soften; to unfold, to develope; to dissipate, to disperse; to melt, to dissolve; to explain; to analyse; to change; to violate, to infringe; - զերկունս, to free from the pains of labour, to cause to bring forth; - զերկունս նորա, to be born of her; - զքաղց, զքերան, to breakfast, to take refreshment; - ըզպահս, to break one's fast; - զգրէ կենցաղոյս, to take away a person's life, to kill, to slay, to murder; - ըզկենսա աշխարհիս, զկենսա իւր, զկենցաղ մարդկան, to end one's days, to depart this life, to cease to live, to die; - զմեղս, to absolve, or remit sin; - զգատակնիք, to annul a sentence; - զօրէնս, to violate the laws, to transgress; - զաբաթս, to break the sabbath; - զեաւար, to shed a light in the darkness, to make darkness light; վրէժս -, to be punished; - զէզու, to untie, to cause to speak; - զամուսնութիւն, to dissolve a marriage; - զարգանդ կուսին ի պղծութիւն, to deflower, to violate; - զսերն հայրենի, to act in disregard of paternal love; - զքուրձ, to open a sack; - զորովայն, to loosen, or move the bowels; to purge; զարժանին պատուհաս ելլոյժ զյանցանացն, he met with the punishment his crimes deserved.

Լուծանիմ, ծայ տ. to get loose, to become untied, to be dissolved, decomposed; to languish, to fall off, to flag; to be consumed, to waste away; to grow soft or slack; to stop, to stay, to lodge with; to be dismissed, destituted, deposed; - է վաւառ ցանկութիւնս, to give up oneself entirely to luxury; ցարսառու -, to melt into tears; - է կենաց, ցաշխարհէ, to cease to live, to die; - է շոգի, to evaporate; - է ծաղուէ, to laugh heartily, S.

Թալանամ; լուծան պէտք նոցա, their wants were provided for.

Լուծանք s. cessation; the laying waste, ruin, spoiling, destruction.

Լուծեալ a. degraded, dismissed; sickly, infirm; languid, faint; paralytic.

Լուծեմ, եցի S. Լուծանեմ.

Լուծիլ a. solvent, dissolving; med. opening, laxative, purgative. [brains.

Լուծիլք s. zygomatic nerves;

Լուծուած, Լուծութիւն s. fluidity, liquefaction; weakness, languor.

Լուծումն s. solution; decomposition, resolution, dissolution, dispersion; explication, discovery, explanation; dilution; liquefaction; fluidity; abolition; infraction, infringement, violation; fainting; - ամուսնութեան, Ժողովոյ, dissolution of matrimony; dissolving of an assembly; - որովայնի, diarrhoea, looseness, flux; - կենաց, death; - սառնամանեաց, thaw.

Լուզ, &c. S. Լող, &c.

Լուզակ s. mech. float; - աշնիկէց, alarm-; S. Լողակ.

Լուզակ, ոյ s. emulsion.

Լուզիկ s. zool. diver. [money.

Լումայ, ից s. mite, small piece of Լումայափոխ, Լումափոխ, ից s. money-changer; banker; տուհ, սեղան -ի, exchange office; bank.

Լումայափոխութիւն s. exchange, change; շահէլ, կորուսանէլ - Թք, to win, to lose by the exchange; գիր - Թեան, bill of exchange, S. Փոխա. նախագիր.

Լուուցանեմ, ցի va. to cause to hear.

Լուռ, լուի, լուաց a. mute, silent, taciturn; - բերանով, in silence; - հաւատք, absolute, blind faith; - լինել, կալ, to be silent, to keep silence, to remain mute; - լինել է Թշնամութէ, to cease from being enemies; to conceal enmity; - լինել յառաիճանէ, to be deprived of, to be degraded, deposed; - լիւր, silence! hush! hold your tongue! է - լիւր, do not celebrate; չեկարէր - կալ, he could not refrain from speaking.

Լուռ լուռ, Լուռ մուռ ad. silently, tacitly, in silence; զմանկունս - ուսուցանել, to teach the children silence; a. S. Լուռ.

Լուսաբան a. that speaks distinctly.

Լուսաբանեմ, եցի va. to speak

clearly; to explain, to make clear.

Լուսաբեր, այ a. luminous, bright; s. window; Lucifer, the Morning-star; heavenly bodies, sun, moon, stars.

Լուսաբնակ a. dwelling in light, celestial.

Լուսաբորբոց a. fiery, on fire, in flames, bright with heat, red hot.

Լուսաբուլիս a. that sheds light, luminous. [diseased; blind.

Լուսաբար, այ a. whose eyes are Լուսաբարական a. ophthalmic.

Լուսաբարիմ, եցայ տ. to be deprived of sight; to be blind.

Լուսաբարութիւն s. ophthalmia.

Լուսաբեկ a. beautiful as light, lucid, clear, luminous, bright.

Լուսաբնայ a. illuminated, lighted; that walks in light. [globe of light.

Լուսաբուռն s. ast. photosphere,

Լուսաբուր S. Լուսանկար. [(eyes).

Լուսաբուռն s. the gates of light

Լուսաբարդ a. furnished with light, well lighted; - եմ va. to furnish with light, to illuminate. [lestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսաբարմ a. illustrious, noble; celestial, bright.

Լուսակրօն *a.* candid, holy, pure, spotless, without stain or blemish.
 Լուսակեր *a.* white haired.
 Լուսահոգի *a.* of happy memory.
 Լուսաճաճանդ, -ճեմ *a.* resplendent, brilliant, sparkling, glittering, twinkling.
 Լուսամուտ, մուտք *s.* any opening to admit light; sky-light, window, casement, dormer-window. [lamp-shade.
 Լուսամփոփ *s.* sun-shade, blind;
 Լուսանամ, աչաց *vn.* to be light, to be daylight, to dawn; մինչեւ լուսա-
 ցի օր, till tomorrow's dawn, till day-
 break, tomorrow; օրն լուսանայ, day-
 break begins to appear; լուսացաւ
 նոցա ի Բէշնա, they arrived at Plew-
 na with day-break; ընդ - միաշաբա-
 թին, early on Sunday morning; Էւ
 շաբաթ լուսանայր, and Saturday com-
 menced to appear; յառաջ քան զ-
 աւուրն, before day-break.
 Լուսանկար, աչ *s.* photography,
 photograph; photographer; *a.* pho-
 tographic; մոզական - , photogra-
 phic puzzle; - գունաւոր *phys.* pho-
 tochromatic image; բացասական, դրա-
 կան-ի, negative, positive photograph;
 գնամ ի տալ չանել զ- իմ, I am going
 to have my photo taken. [graph.
 Լուսանկարեմ, եցի *va.* to photo-
 graph; անուն, անունք, նունց *s.*
 lynx; ունիւ աչա լուսանունա, to be
 lynx-eyed.
 Լուսանցոյց, ցոլցոյց *a.* that permits
 the light to pass; *s.* S. Լուսամուտ.
 Լուսնից or -ք, ցից *s.* margin; - բը
 նութեանց, the eyes; դրել է -ս, to
 make marginal notes.
 Լուսաշաւիղ S. Լուսադնաց.
 Լուսապաշտօն S. Լուսապարգ.
 Լուսաչափ *s.* photometer.
 Լուսաչափութիւն *s.* photometry.
 Լուսապայծառ *a.* brilliant, bright,
 luminous, resplendent.
 Լուսապարար *a.* full of light; - լու-
 սին, full moon.
 Լուսապատկերացոյց *s.* spectroscopy.
 Լուսապարգեւ *a.* that gives light,
 that illuminates.
 Լուսապսակ *a.* that has a luminous
 crown; *s.* glory, nimbus, halo.
 Լուսաստման *a.* surrounded with
 light, splendid, bright, luminous.
 Լուսանունք *a.* furnished with di-
 vine light; illustrious, brilliant.

Լուսափիւռ *a.* that sheds light,
 resplendent, shining, radiant. [inous.
 Լուսալուռ *a.* burning, shining, lum-
 inous.
 Լուսալուռութիւն *s.* illumination.
 Լուսալինդագրութիւն *s.* lithophoto-
 graphy.
 Լուսապարմիկ *a.* surrounded by a
 bright array; - երկնային թռչունք,
 angels.
 Լուսապարր *a.* lucid, very clear.
 Լուսապահանջիկ *a.* wishing for, longing
 for light. [(eye); of brilliant aspect.
 Լուսապես *a.* that sees the light
 Լուսապեսակ, -սիւ, -սիկ, -սիւ *a.*
 like the light, clear, bright, brilliant;
 beautiful.
 Լուսապուռ, աչ *a.* that gives light,
 enlightening; - ընել, to teach, to en-
 lighten, to illuminate; - աշտարակ,
 light-house; -ք, the stars.
 Լուսարան *s.* window, casement; fig.
 baptistery; -ք, the eyes.
 Լուսարար, աչ *s.* sacristan, vestry-
 clerk, sexton. [shade.
 Լուսարգել *s.* screen, fire-screen;
 Լուսարիւն *a.* sun-lit, bright, splendid.
 Լուսաշողանք S. Լուսալուռեմ.
 Լուսաւոր, աչ *a.* clear, bright, bril-
 liant; *s.* luminaries, stars; fig. apostles,
 prophets, doctors, &c. - առնեմ S. Լու-
 սալուռեմ.
 Լուսաւորադոյն *a.* very luminous,
 most splendid; - , -ս *ad.* clearly, evi-
 dently, in the clearest manner.
 Լուսաւորամիտ *a.* *s.* enlightened-
 mind; intelligent.
 Լուսաւորապես *ad.* clearly.
 Լուսաւորեմ, եցի *va.* to illuminate,
 to make light, to render clear, to
 brighten; fig. to enlighten, to illumine;
 to light, to kindle; to make serene;
 to restore to sight, to open the eyes
 of; to manifest; *vn.* to shine, to glit-
 ter, to sparkle, to brighten; փողոցն
 Կալկաթայ լուսաւորեալք են կաղիւ,
 the streets of Calcutta are lighted
 with gas; Երեկոյն ի գալստեան թա-
 վալորին ճանապարհքն լուսաւորեալ
 էին լաւութեամբ, on the evening of the
 king's arrival the streets were illum-
 inated with lanterns. [լեմ *va.*
 Լուսաւորեցոյցանեմ S. Լուսաւո-
 րեց *a.* *s.* illuminator; սուրբ
 Գրիգոր Պարթեւ, որ լուսաւորեաց ըզ-
 Հայաստանեայքս, St. Gregory, the -
 of the Armenian nation.

Լուսաւորութիւն *s.* light, bright-
 ness, glare, splendour; illumination;
 - կաղիւ, gas-lighting; Հարուստա-
 կան, Bengal-lights; - լուսադնակագր,
 illumination with lanterns.
 Լուսափայլ *a.* shining with light,
 resplendent, glittering, refulgent,
 dazzling; - որդն *s.* glow-worm, S. Փռ-
 սուռայ.
 Լուսափայլեմ, եցի, -լեմ, եցայ *vn.*
 to shine, to shed light, to be brilliant.
 Լուսափայլութիւն, -լուսն *s.* light,
 brightness, splendour; lustre; perspi-
 cuity; - թիւնդ, your grace; your lord-
 ship; your reverence.
 Լուսափառ *a.* brilliant, luminous;
 splendid, illustrious; -ք *s.* burning
 and shining light. [plumage.
 Լուսափետուր *a.* having very white
 Լուսեղէն *a.* bright, celestial, ange-
 lic; -ք *s.* angels.
 Լուսերակք *s.* pl. optic nerves.
 Լուսերամ *a.* belonging to the eel-
 estial chorus.
 Լուսերանք S. Լուսաթոյր.
 Լուսիկ *s.* small light; rush-light,
 night-light; an agreeable light.
 Լուսին, միւր or միւր *s.* moon, the
 planet, or the luminary of the night;
 moon, month; ծագումն լուսնի, moon-
 rise; լոյս լուսնի, moon-shine, moon-
 light; շուրջ լուսնի, moon-beam; նոր or
 ամսադրութիւն - , new moon; կարակնա-
 ձեւ, սուրճալիւր - , full moon; աճե-
 ցուն, նուազուն, լուսալիւր - , crescent,
 waning, harvest moon; կարմիրակ - ,
 red moon, April moon; փուլ լուսնի,
 the waning of the moon; ast. տեսիլ
 լուսնի, phase; ընթացք լուսնի, luna-
 tion, the lunar course; S. Բաւորդ; Էւ
 ոչ - կասէ ի մտել Էւ ի ընդ, not even
 the moon ceases to wax and wane;
 Էւ էր գիշեր պայծառափայլ լուսնիւ, it
 was a beautiful moon-lit night, the
 moon shone bright; - ձիոց, horse-shoe.
 Լուսինեակ S. Սոխակ.
 Լուսն, լուսնիք *s.* speck, film, ca-
 taract; pearl or web; բուժեւ, կեղե-
 ւել զ-ն. to couch a cataract.
 Լուսնագանջ *s.* lunacy.
 Լուսնագրութիւն *s.* selenography.
 Լուսնաթէւ S. Լուսնոտ.
 Լուսնափախք *s.* superstitious re-
 gard for the moon.
 Լուսնակ, ի, Լուսնակայ *s.* moon-
 light, moon-shine; moon-light night;

ի լուսնակի, by moon-light, in the
 moon-light.
 Լուսնական *a.* lunar, lunary; month-
 ly; lunatic; epileptic; - ամիս, տարի,
 lunar month, - year; նահանջական -
 ամիս, embolismic or bissextile lunar
 month; - տեսիլք *ast.* lunar aspects.
 Լուսնահար S. Լուսնոտ.
 Լուսնաձեւ *a.* moon-shaped; cro-
 scent-shaped; orbicular.
 Լուսնամէջ *s.* ast. interlunium.
 Լուսնամուտ *s.* neomenia, (Roman
 feast of the new moon). [mock-moon.
 Լուսնանմանութիւն *s.* ast. paraselene,
 Լուսնապաշտ, աչ *s.* moon-wor-
 shipper.
 Լուսնապէս *ad.* like the moon.
 Լուսնաբեւեան *a.* ast. lunisolar.
 Լուսնացոյց *s.* almanac, calendar.
 Լուսնաւոր S. Լուսնական; -ուժ *s.*
 ast. lunation.
 Լուսնաքար *s.* selenite.
 Լուսնեակ S. Լուսնոտ. [(planet).
 Լուսնթագ, ի *s.* ast. Jupiter, Jove
 Լուսնիկ S. Փոսուռայ.
 *Լուսնկայ S. Լուսնակ.
 Լուսնոտ, աչ *a.* lunatic, moon-
 struck, mad; epileptic.
 Լուսնոտիմ, եցայ *vn.* to be lunatic;
 to be subject to epileptic fits.
 Լուսնոտութիւն *s.* lunacy, madness;
 epilepsy, the falling-sickness. [sible.
 Լուսալի *a.* blameable, reprehensible.
 Լուսական *a.* outrageous, offensive.
 Լուսամ, Լուսանամ, աչաց *vn.* to
 scold, to reproach, to abuse, to im-
 precate.
 Լուսանք *s.* injury, outrage; im-
 precation.
 Լուսառ or Լոսառ, ի *s.* bot. lotus.
 Լութերական *a.* s. lutheran; -ութիւն
 s. lutheranism.
 Լուսուռ *s.* bot. agriot, black-cherry.
 Լուր, լոյր *s.* hearing, audition; aud-
 ience; news, account, report, rela-
 tion; hearsay, rumour; renown, fame;
 discourse, sermon; obedience; noise
 that wakes or rouses; sound, voice,
 cry; Աստուած ամիւր - է, the all-hear-
 ing God; - չարեաց, bad news, ill
 news; - առնել, to warn, to avert; to
 acquaint; to announce; զնուր ի - առ-
 նել, to cause the deaf to hear; - լի-
 նել, to be heard; to be announced; -
 դնել, to listen; to hear; - լինել առ-
 դը, to come to one's knowledge; Էլա-

նեւ լայ ուրուք, to spread one's fame; Է - ակամջայ լեւ, to hear with one's own ears; Է լայ ad. by hear-say, by eurrent report; -! listen! - a. only; simple, without ornament; - օր, work-day.

Լուրթ, Լուրթ a. greenish-grey, ash-coloured; azure, blue, sky-coloured, sky-blue.

Լուրթ, լըւայ a. gay, joyful; sprightly, lively; sober, grave, imposing, serious; - երեսօք, seriously; Է բարբառ, with a serious voice; Է լըւայ, Է լըւայ, Է լըւե ad. in a waking state.

Լուրս s. spirit, imp; S. Լորսու.

Լուրսկան a. burning, scorching.

Լուրսնեմ, ցի va. to light, to kindle; to inflame, to burn.

Լուրսիայտ, Լուրկի, կեայ s. match, tinder; Լուրկի լուրկեայ, - box; Լուրկի հրապնուց, percussion-cap.

Լուրսուս s. lighting or setting on fire; illumination; fire, conflagration.

Լուր օր Լուր s. 200l. S. Թորան; shad.

Լուրթ a. lubricious, slippery.

Լուրթ S. Լիթ, Լիթ.

Լուրս s. bowyer, cotton beater.

Լուրթեմ, Էյի, Լուրթեմ, Էյայ vna. to cause to slip; to slip; to slide, to glide.

Լուրթուկ s. 200l. earth-worm; bot. sea-weed, sea-grass.

Լուրթուս or -ծոս S. Լուրթ.

Լուրթեմ S. Լուրթեմ, Էյայ S. Լեկ.

Լուրթուկ S. Լուրթուկ.

Լուրթայ, Էյ, Լուրթայ a. taciturn, silent, quiet; solitary, retired.

Լուրթայուկ S. silence, taciturnity.

Լուրթ a. fond of silence, taciturn.

Լուրթուկ S. taciturnity.

Լուրթ s. place of silence; -բ, silence; -բ Պիւթագորացուց, the five years' silence imposed on his scholars by Pythagoras.

Լուրթայի or -լեան ad. tacitly, by implication; secretly, in secret; silently, without bustle, in a private

Լուրթուկ s. silence. [manner.

Լուրթ, Էյի vna. to hold one's tongue, to remain silent, to be silent; to keep silence, to cease to speak, to hold one's peace; to cease, to be at rest, to repose, to rest; to be out of work; va. not to mention, to say nothing of, to suppress, to pass over in silence.

Լուրթուցանեմ, ուցի va. to silence,

to put to silence, to impose silence; to interrupt, to cause to cease; - Լուրթուց, to stifle one's remorse or eompunction.

Լուրթ, Լուրթ a. taciturn, silent, mute; lonely, solitary; quiet, calm, peaceful; private; seeret; ad. tacitly, silently, in silence; without bustle; - Լուրթ, to be silent; Լուրթ մըլիկ, silent, mute; ad. silently.

Լուրթիւն s. silence, secrecy; taciturnity; calm, quiet, tranquillity; պա-

սուրեւ, to preserve silence; Լուրթու-

նեւ, ալմիկ, to break silence; Լուրթ-

ալմիկ, to live in tranquillity, to lead a peaceful life; Լուրթ-Լուրթ-

անցանեւ, to pass over silently; Է Լուրթ-

Լուրթ գիւրդ, in the deep silence of night; Է Լուրթ Լուրթ Է արծաթի -ն Է ոսկի, words are silver, silence is gold; -! silence! hush! [sation.

Լուրթ s. silence; interruption, ces-

Լուրթ S. Լուրթ.

Լուրթանակ s. acoustic.

Լուրթանուկ s. acoustics.

Լուրթան a. acoustic.

Լուրթ a. that loves to hear, eager to listen; attentive, obedient.

Լուրթ s. hearing, ear; hall of audience, auditory; university.

Լուրթիակ a. that stops his ears; that shuts his ears to.

Լուրթ a. audible; that hears; - առ-

նեւ, to cause to hearken to, to cause to grant; - Լուրթ, to be heard or listened to; to be hearkened to; - Էլեւ

ալմիկ, Էր, your prayers have been heard; - Էլեւ դից մալթանք նորա;

the gods grant him.

Լուրթ, Էլայ s. pl. ears; sense of hearing; S. Զուրթապուցանեմ.

Լուրթուկ s. the hearing; granting; obedience.

Լուրթ, Լուրթ, Լուրթ, Լուրթ va. to hear; to give audience to, to listen to;

to grant, to hearken to the prayer of; to nnderstand; - Էլար հոս, to perceive the odour; Էլարի, Էլարի առ-

նեւ, to turn a deaf ear to; Լուրթ զի, I have heard it said that; Լուրթուք ինձ,

listen to me, hear me; Լուրթ մեզ, hearken to us, grant our prayer; ոչ Լուրթ ինձ, they do not listen to me.

Լուրթիկ s. 200l. torquilla, wry-neck.

Լուրթուցանեմ, ուցի va. to cause to hear.

Լուրթ a. whitish, rather white. Լուրթամ, ապայ vna. to become white, to whiten, to bleach.

Լուրթուցանեմ, Լուրթ- ուցի va. to whiten, to render white, to bleach.

Լուրթիկ s. platina.

Լուրթ a. s. listening, hearing; auditor; scholar, disciple; obedient, docile; - Լուրթ, to hear, to hearken to, to lend an ear to. [oustic nerves.

Լուրթան a. auditive; - Լուրթ, ac-

Լուրթուկ s. hearing, audition; obedience, docility.

Լուրթ Լուրթ to hear and understand.

Լուրթ S. Լուրթ.

Լուրթիկ s. bot. black-cherry-tree.

Լուրթիկ, Էլայ s. gazette, newspaper; paper, journal; gazetteer, newsmen. [for a newspaper, journalist.

Լուրթուցանեմ, ապ s. editor, writer

Լուրթուկ s. journalism.

Լուրթ a. perfect, entire, full.

Լուրթուկ s. accomplishment, perfection; fulness.

Լուրթամ, ապայ vna. to be accomplished, finished; to overflow with.

Լուրթուս a. brimful. [fectly.

Լուրթ ad. fully, copiously, per-

Լուրթուցանեմ, ուցի va. to complete, to accomplish, to finish, to crown, to complete the measure of, to carry to its highest pitch. [ly, with effrontery.

Լուրթ ad. impudently, insolent-

Լուրթուց a. very or most impudent.

Լուրթուս a. insolent, impudent, foul-mouthed. [Լուրթ.

Լուրթամ, Լուրթ S. Լուրթ, Լուրթ-

Լուրթուցանեմ, ուցի va. to render impudent, to divest of shame.

Լուրթիկ S. Լուրթ; - երեւ, brazen-

face, bare-face; - Էլար, illicit love.

Լուրթ, Էլայ vna. to be shameless, impudent, bold, brazen-faced; to behave with insolence, to say silly, or impertinent things.

Լուրթ S. Լուրթ.

Լուրթուկ s. impudence, impertinence, insolence, shamelessness, arrogance, cynism; Է - Էլարուցանեւ,

to render insolent.

Լուրթուց a. bluish grey. [ish grey.

Լուրթամ, ապայ vna. to become bluish.

Լուրթուկ ապայ. obscurity of vision, indistinct sight.

Լուրթ s. side-pavement, foot-way.

Լուրթուկ, Լուրթ s. entire estate,

complement, completeness, fulness; accomplishment, completion, perfection, consummation; satiety; reunion, multitude; - Լուրթի, full moon; Է - առ- Է, to accomplish, to complete, to finish, to crown; Է - Էլար, Էլարի, Էլար- Է, to be accomplished, to be fulfilled; Է - , for the completion of; Է - ալեւից, to complete my misfortunes, to give me the finishing blow, to fill up the measure of my misfortunes; - Էլարուցանեւ, Էլարի, the height of insolence; the lowest depth of crime; - Էլեւ Էլարուց նորա, his glory was at the highest pitch.

Լուրթ S. Լուրթ.

Լուրթ ad. merrily.

Լուրթուս s. bot. woad.

Լուրթուց a. joyful, gay, of a cheerful countenance. [merriment, jollity.

Լուրթուցանեւ Լուրթ s. gaiety, mirth,

Լուրթուց a. lively, sprightly; gay, joyful, merry; ad. gaily, joyfully, merrily.

Լուրթուց S. Լուրթուց. [rily.

Լուրթամ, ապայ vna. to awaken, to wake up; to become sprightly, to indulge in mirth, to make merry.

Լուրթուցանեմ, ուցի va. to awaken; to rouse to gaiety, to render merry, to put into good humour; to lighten; to brighten. [small.

Լուրթուց s. glazing, coarse enamel,

Լուրթ S. Լուրթ.

Լուրթուց s. good humour, merriment, jollity, gaiety, joy; vivacity; vigilance, alertness, watchfulness.

Լուրթուց s. chem. isatine; - Էլար, isatide.

Լուրթ, ապ s. spy, informer, police-spy; betrayer, traitor; emissary; scout.

Լուրթուց, Էլի va. to spy, to play the spy, to watch, to search narrowly, to observe in secret; to waylay, to lie in wait for.

Լուրթուց s. office or employment of a spy, espionage.

Լուրթ s. mar. ship's hold.

Լուրթ S. Լուրթ. [tisfying.

Լուրթուց a. that fills; satiating, satisfying; Լուրթուց, ուցի va. to fill, to fill up; to satiate; to accomplish, to complete, to effect. [completes.

Լուրթուց a. that which fills, satiates,

Լուրթուց, Էլի va. to leave, to abandon, to desert, to forsake, to quit, to give up; to disable; to dismantle; to

discourage, to dishearten; -իմ, քայտն. to grow weak, to be disabled, to languish, to want force; to despair, to be dispirited.

Լքեմ, էջի S. Լքանեմ & Լքուցանեմ. Լքուցանեմ S. Լքուցանեմ.

Լքումն s. abandonment; desertion, defection; weakness, debility; lowness of spirits, loss of courage.

Լքուցանեմ, ուցի va. to weaken, to enfeeble; to dispirit, to discourage, to dismay, to drive to despair.

Լքուցումն s. discouragement.

Լոգիկ, դիկ s. frock; surtout; cloak.

Լոջ, է s. bannocks, meal cakes; bot. eyecamen; S. Թալիթ.

Լոյսակ, է s. bot. bryony, snake-weed; anthropomorphon, mandragora root. [sea-weed.

Լոռ or Լոռ, ոյ s. bot. moss; lichen;

Լոռադէղ s. turnsol, dutch orchal.

Լոռամարգը, դայ s. pl. place covered with moss. [orchal.

Լոռաներկ s. cudbear, alga tintoria,

Լոռաներմ, Լոռի սերմ s. bot. betony.

Լոռաւէտ a. mossy.

Խ

Խ (khē) խէ s. the thirteenth letter of the alphabet, and the eighth of the consonants; Խ, Խ, forty, fortieth.

— It is sometimes confounded with the letters չ & զ, for example: Խաղըք, չաղըք; Խրատախ, չրատախ; Խախաբ, Խաչապ; բախա, բաղդ; սանդուխք, սանդուղք; վախճան, վաղճան.

Խաբ, -բ, էջ s. deceit, fraud, cheating, knavery; a. fraudulent, deceitful; deceived, cheated, defrauded, duped; -գործել, տալ, to cheat, to defraud, to dupe, to swindle; է -ս անկանել, to be deceived, to fall into error; է -ս ինչ ինեւ, to be in fault; ընդ -ս գտաւ նեւ, to detect in fraud; ընդ -ս, ընդ -, ad. fraudulently, deceitfully, knav-

ishly, roguishly; cunningly, astutely; -շրթանց, the spell of eloquence; գուցէ ընդ -ս ինչ էջէ, perhaps it was done by mistake. [ery, imposture.

Խաբանք s. fraud, deceit, cheat, roguishness, imposture, deception; chicanery, dissimulation; villainy, dishonesty; - է Խաղու, cheat, a cheating trick.

Խաբեմ, էջի va. to cheat, to deceive; to defraud, to dupe, to trick, to gull, to inveigle, to ensnare; to plot, to hatch, to contrive; to pervert, to seduce, to mislead; to mock, to laugh, not to care, to trifle; - է Խաղել, to cheat at play.

Խաբեպառն, Խաբեպառն a. fraudulent; deceitful, false, illusory, insidious, sophistical.

Խաբեպառն s. fraud, knavery; deceit, cheat, fallacy, trick, artifice, roguishness, imposture, deception; chicanery, dissimulation; villainy, dishonesty; - է Խաղու, cheat, a cheating trick.

Խաբեպառն, Խաբեպառն a. fraudulent; deceitful, false, illusory, insidious, sophistical.

Խաբեպառն s. fraud, knavery; deceit, cheat, fallacy, trick, artifice, roguishness, imposture, deception; chicanery, dissimulation; villainy, dishonesty; - է Խաղու, cheat, a cheating trick.

Խաբեպառն s. stratagem, artifice.

Խաբեմ, էջի va. to be cheated, deceived; to be laughed to scorn, to be jeered at. [ducing, insinuating.

Խաբեմ a. deceitful, fallacious; se- Խաբեպառն S. Խաբանք.

Խաբու, Խաբուկ a. cheating, deceitful, fallacious; crafty, smirking, smooth-tongued.

Խաբուհի af. deceitful; sf. deceiver.

Խաբուսիկ S. Խաբու.

Խաբ s. two edged sword.

Խաղ, էջ s. mus. note; line, letter; notch of an arrow; նուագեղ -ս, to solfa; նուագումն -էջ, solfeggio; գրող մեղ -իւք գեղանակ ինչ, to note an air, to write it down; - a. immoderately addicted to: immature, unripe.

Խաղեմ, էջի va. to draw lines, to roll; to mark out, to delineate, to outline; to mark, to brand.

Խաղմ, էջ s. war; dispute, quarrel, sedition, fight; - առնել to dispute,

to contest, to debate; to fight, to come to blows.

Խաղմագործ, Խաղմարար a. warlike, martial, brave, valiant; troubling, perturbing, seditious, factious.

Խաղմուզ, միջ s. must, new wine.

Խաթ s. flat side of the carpus in sheep, (small knee-bone used in the game "knuckle-bones").

Խաթարեմ, էջի, va. to damage, to spoil; to corrupt; to ruin, to shatter; to rumple, to crumple. [of a pale grey.

Խաթ, էջ a. rude; gr. aspirate; - գոյն,

Խաթածին s. chem. cyanogen.

Խաթակաւ a. chem. cyanic.

Խաթակն a. blue-eyed.

Խաթամուտ a. low, vulgar, plebeian; - , - ամբոխ, մարդիկ, the mob, the rabble, the populace.

Խաթերկաթ s. chem. cyanide of iron.

Խաթուկ chem. s. cyanuret.

Խաթուրդ s. chem. Prussian blue.

Խաթուրիկ, է s. bot. primrose; cowslip. [skin.

Խալ s. speck, point; mole on the

Խալամ, է s. skull of animals.

Խալամովի ad. with the head.

Խալարակալք s. ornaments on freizes or capitals. [or buildings.

Խալիզն, է s. snail: suit of rooms

Խախալ s. coarse sieve, eorn sieve.

Խախանք, աջ s. man-cook. [shout.

Խախանքեմ va. to howl, to yell, to

Խախանք s. immoderate, derisive laughter.

Խախաց, էջ s. chyle; rennet; curdled milk, curds. [curdle.

Խախացեմ, էջի va. to coagulate, to

Խախացոց, է s. first stomach, ventricle.

Խախուա a. unstable, ill-built, weak, frail; inconstant, mutable; -բ s. emigration; - ընել, to emigrate, to quit one's country. [pleasant; barbarous.

Խախաղար a. rough, harsh, un-

Խախաած a. spoiled, ruined; s. ruin, waste.

Խախեմ, էջի va. to remove, to displace, to dislodge; to move, to change; to shake, to cause to totter; to ruin; to refute, to confute; to emigrate; - զանգամ, զանգեւ, to dislocate, to disjoint, to put out of joint; - բանել, to tease, to annoy, to torment with idle gossip.

Խախուումն s. destruction; displac-

ing, removal; emigration; - ոսկերաց, dislocation, luxation.

Խաթ S. Հաս էւ Խաթ.

Խաթանեմ, ծի va. to bite; to chew, to gnaw, to tear in pieces; իջ. to nettle, to sting, to snarl at, to revile; - զմիմեանս, to bite one another.

Խաթանոյ a. biting, pungent; իջ. satirical, cynical; - լեզու, tart tongue; - բարք, mordacity, sharpness.

Խաթասանք s. bite.

Խաթասեմ, էջի va. to bite, to nibble.

Խաթեակ, էկի s. bird's crop, craw.

Խաթի, ծւոյ s. gizzard.

Խաթիթայ, էջ s. salary; quarterly stipend.

Խաթուած, ոյ s. bite, biting; sting.

Խաթուումն s. act of biting.

Խակ, աջ s. unripe, immature; sour, bitter, harsh; իջ. harsh, rugged, rough, unkind, cruel, inhuman; inexpert, unpractised, ignorant; ill-bred, boorish, awkward, rude. [harsh.

Խակաբարդ a. hard-hearted, rude,

Խակագործ a. seditious, factious, turbulent; - ստահակութիւն, - ութի s. sedition, revolt, rebellion.

Խակախորհութիւն s. immature judgment, puerility. [ripe fruit.

Խակակիթ առնեմ va. to gather un-

Խակակութ a. gathered prematurely, harsh, unripe; new, fresh; premature; - էւլ, pure oil.

Խակամիւ a. whose judgment is immature, foolish, puerile.

Խակամուտութիւն s. want of mature judgment, folly, youthful ignorance or inexperience.

Խակութիւն s. unripeness, crudity; իջ. sourness, harshness, cruelty; sedition, rebellion. [cooked meat.

Խահ, էջ s. dish, viand, mess; meat,

Խահագործեմ, էջի va. to cook.

Խահակեր, Խահամը, Խահարար, աջ s. head-cook; օգնական -ի, under-cook.

Խահարան s. kitchen; աղխին է -ի, kitchen-maid; լուսաջուր -ի, dish-water.

Խահարարութիւն s. cookery; the dishes served up; seasoning of dishes; dainty meats.

Խահարարուհի sf. cook; cook-maid.

Խահուէ, &c. S. Սուրճ, &c.

Խահրեմ, էջի va. to overdo, to cook too much, to burn, to spoil; to cor-

rupt, to ruin.

Խաղ, ույ or **ից** *s.* play, game; recreation, pastime, amusement, sport; fun, joke, raillery, pleasantry, mockery; mummery, foolery; games; scene, stage, theatre; *mus.* a note; *song, air; *սէր* - ույ, gambling, gaming; - *ք* **Ոլիմպիայ**, Olympic games; - *ք* **Ըմբշամարտից**, wrestling; *գնդակ* -, the game of tennis; - *կճեայ գնդակաց*, game of marbles; - *նարակ*, backgammon; - *աղվաակի*, draughts; - *ստարիծոյ*, chess; - **աչկապուկի*, blind man's buff; - *թղթոյ*, card-playing, *S. Թուղթ*; - *բախակ*, game of chance; - *բառից*, a pun, play upon words; *չլինել կամակ* *ի* -, to be in no mood for sport, not to be in a sporting mood; *ի* - *հառանդել*, *զակատել* *ի* -, to abandon oneself to amusements; *ի* - *մտանել*, to join a game; to sit down to play; *լինել յաջողակ* *ի* -, to have a good game; to have a good-hand (cards), to be a lucky player; *լինել գոթալից* *ի* -, to have ill luck at play; *կորուսանել* *ի* -, to play or to gamble away; *վաճեն զա. մենայն* *ի* -, to gamble away one's fortune, to lose one's fortune by gambling; *զաղարեւել* *ի* -, to leave off playing; - *համարել*, to take as a joke; *չեն ինչ ոյ*, it is not to be trifled with, it is no joke; - *առնել զոք, ընդ* - *արկանել*, to ridicule, to deride, to mock, to make sport or mockery of, to laugh at a person; *ընդ* - *առնել*, to rally, to jeke with, to jest with; to turn to ridicule; *ընդ* -, *ընդ* - *ս* *ad.* for fun, in jest, for a jeke, jestingly; *մըլախ* - *խաղա. ցի ընդ նոսա*, how many tricks I played on them! *Թղլ տուր անդր զդ. Թոլ զդ.*, joking apart, in good earnest; - **կանչել*, to sing a song.

Խաղ, ից *s.* shore, side of a river; meadow; marsh, moor; gulf, roadstead: division, pigeon-hole.

Խաղաղիկ, լիաց *s.* player; dancer; game, play, toy, plaything; trifle, trifling amusement, foolery; gewgaw, bawble; *fig.* laughing-stock, butt; - *լինել*, to become the laughing-stock of; - *առնել*, to make game of; - *եղեւ բախախ*, he was fortune's plaything, or the sport of fortune, fortune mocked him; *հովնից եւ ալեաց* -, at the mercy of winds and waves.

Խաղաղիկ, լիաց *s.* plaything, toy,

knick-knack, trinket; trifle, trash, thing of nought; game, play; *anat.* joint, articulation, socket; touch, feeling; *վաճառող* - *լեաց*, toy-man; *մի Ժա մալաճառ* *լինիլ* *ի* - *լիս*, do not waste your time with trifles. [skin.

Խաղախ *s.* boat, barge; *raw hido, **Խաղախորդ**, *աց* *s.* leather-dresser, currier; tanner. [tan.

Խաղախորդեմ, *եցի* *va.* to curry, to **Խաղախորդութիւն** *s.* tanning.

Խաղաղիկ, աչ *a.* childish, playful.

Խաղաղից *a.* *s.* playfellow, playmate.

Խաղախառակ, &c. *S.* **Խեղդառակ, &c.** *S.* **Խաղաչանգիտ** *s.* interlude.

Խաղաղ *a.* calm, tranquil, serene, peaceful, undisturbed, quiet; - *միտք*, serene mind; - *աբար* *ad.* placidly, peacefully, calmly, quietly, serenely.

Խաղաղական *a.* *S.* **Խաղաղ**; *s.* supplementary vospser service: certificate of poverty; - *Ովկիանոս*, the Pacific Ocean; - *զոհ*, peace-offering.

Խաղաղածուալ *a.* calm, placid, tranquil.

Խաղաղակեաց *a.* living in peace.

Խաղաղակոյտ *a.* peacefully assembled.

Խաղաղամբոխ *a.* *s.* peace-breaker, turbulent, unquiet, restless, seditious, rebellious.

Խաղաղանամ, աջայ *vn.* to be appeased, tranquillized, to grow calm.

Խաղաղապահ, ից *a.* pacific, quiet.

Խաղաղասէր *a.* fond of peace, that loves tranquillity, peaceable, peaceful.

Խաղաղասիւք, - *սիւք* *a.* mild, soft, gentle. [moderation.

Խաղաղասիրութիւն *s.* love of peace, **Խաղաղորար, աչ** *a.* peace-making, pacifying, conciliating; *s.* peace-maker, pacifier, reconciler.

Խաղաղարարութիւն *s.* pacification, reconciliation.

Խաղաղացուցանեմ, ուցի *va.* to pacify, to calm; to conciliate, to reconcile. [tranquil, serene.

Խաղաղաւտ *a.* very calm, peaceful, **Խաղաղեմ, եցի** *va.* to pacify, to appease, to calm, to allay, to assuage; to conciliate, to reconcile, to accommodate, to adjust; to hide, to conceal, to keep secret; - *իմ, եջայ* *vn.* to become calm, to be pacified, tranquilized; to be reconciled; **Խաղաղեաց**, be quiet, be tranquil, compose your-

self. [quietly, softly, gently.

Խաղաղիկ *ad.* peacefully, calmly, **Խաղաղութիւն** *s.* peace; calm, tranquillity, quiet, rest, repose; pacification, conciliation; - *ընդ* *ձեզ*, peace be with you; - *ոգայ, մաաց*, peace of mind; *այր* - *Թէ*, angel or messenger of peace; *քաղցր, խորին, անդորր* -, perfect peace, profound tranquillity, sweet repose; - *առնել*, to make peace; *կեալ* *ի* - *Թէ*, to live in peace; *առնել* - *ընդ* *ուսմէք*, to make one's peace with; - *Թեամբ լինել ընդ ուսմէք*, to be at peace with; *վայելել* *ի* *խոր, յանկողնով* - *Թեան*, to enjoy profound peace; to live in comfort; *աղմկել զ-*, to disturb, to break the peace; *աղա. չել, խօսել* *ի* - or *ի հաշտութիւն* - *Թէ*, to sue for peace; *մերթել զբան* - *Թէ*, to refuse terms of peace, to reject means for reconciliation, to be opposed to conciliatory measures; - *Թէ* *ad.* peaceably, peacefully, in peace; *արտասուածայց* -, - *ըզնիք* *ըզձացեալ*, the longed for peace; - *ե ինձ*, I am happy and contented; - *պարգեւեցէ նմա Տէր*, God rest his soul; peace to his soul; *Երթ* *ի* -, *Երթայք* - *Թեամբ*, go in peace; God be with you; *միմ, մնայք* - *Թէ*, goodbye! adieu!

Խաղամ, աջի *vn.* to play, to sport, to amuse oneself; to jump, to leap, to dance, to gambol, to frolic, to frisk about; *fig.* to ridicule, to mock, to deride; to jest, to joke, to play the fool; to move, to walk, to go, to depart; to go away, to march, to start on a journey; to take the field; to rush at, to swoop down on; to gush out, to spout forth, to spout; **Խաղացէ** *ի* *Վերայ քո Հոգի Տեան*, the spirit of the Lord shall fall upon you; *ամուք զամ. պը ելեւել խաղային*, the clouds were gathering round; - *ընդ միմեանս*, to fall in love with, to be smitten with love; - *զոմամբ*, to make game of, to deride, to jeer, to insult; *մուս եւ էլս* -, to go in and out, to frequent; *ընդ ամուս խաղալով* -, to laugh, to scorn, to scoff at fortresses; - *ի պատերազմ*, - *ի վերայ մարտիւ պատերազմի*, to move against, to advance to the attack, to rush to battle; - *բանակին*, to decamp; to change quarters; **Թուալ. գրոր, գիւթաւալ** -, to fall dead, to drag oneself along, to be thrown down,

to roll on the ground; **յառաջ** -, - *չէ. նալ*, to march, to advance; **յետս** -, to retrograde, to retreat; *սիգը* or *սիգաւ աչաց* - *ի վերայ ուրուք*, to scowl at, to menace with threatening looks, to frown; - *բանիւք* *ի վերայ*, to apostrophize, to rail at or against some one, to revile, to burst into bitter invectives, to inveigh against; - *գլթոյ*, to pity, to have compassion on; - *ի սնոսիս*, to trifle, to waste one's time on trivial occupations; - *ի ...*, to play at ...; *S. Թուղթ, Խաղ*; **Խաղան մանկանքն** *ի պարտիկի*, the children are playing, are at play in the garden; *ճախն է* -, whose turn is it to play? whose move is it? *գործն զինի բանին խաղայր*, no sooner said than done. [brace.

Խաղապատանք *s.* affectionate embrace, **Խաղապատմ, եցայ** *vn.* to embrace affectionately, to caress, to fondle; to embrace the knees, to supplicate with weeping; *օձախիւ պալ*, interwoven, interlaced, entwined like serpents.

Խաղալ *s.* gargle, gargling; - *առնել*, to gargle. [ments.

Խաղասէր *a.* playful, fond of amusement, **Խաղարան** *s.* play-ground; gaming-house; theatre.

Խաղարկութիւն *s.* play, sport, diversion; **Թատրոնական** - *ք*, theatrical representations. [fluid; *s.* *S.* **Խաղացք**.

Խաղաց, ից *a.* flowing, running, **Խաղացող, աչ** *s.* player.

Խաղացումն *S.* **Խաղացք**; - *ցմիւնք չորհաց*, inspiration of the Divine Spirit.

Խաղացուցանեմ, ուցի *va.* to cause to move, to march, to transfor, to transport, to carry away; to advance, to drive forward, to push on; to pour out, to spout; *S. Թուալգրոր*.

Խաղացք, ից *s.* course, current; pouring out, effusion; forward movement, progress, advance.

Խաղաւարտ, ից *s.* abscess, apostume; swelling; wen; wart; pimple, pustule, tubercle; *եռալ* *ի վեր եռալ* - *ից*, to suppurate, to form an abscess, or tumour.

Խաղալեմ, եցի *va.* to deceive, to entrap, to draw into a snare, to inveigle; to vex, to trouble.

Խաղք, բից *s.* snare, trap, ambush; *ընդ ալք եւ ընդ խաղք դալ*, to be ill-

clothed, to be poorly or shabbily dressed.

Խաղաղ, ետեղ s. play-ground; tennis court; - Թասեր S. Թասեր.

Խաղաղիկ s. eard, playing card; արցակ խաղաղիկ, pack of cards; հըմայեկ խաղաղիկ S. Թուղի.

Խաղաղ, աջ s. bars, rails; grating, railing, rail-fence; palissade.

Խաղաղաւայ a. grated, cross-barred; open, openwork; - Գուռ, iron-gate.

Խաղաղաւայ s. gristle, cartilage.

Խաղաղաւայ s. anat. glands.

Խաղաղ, ոյ s. grapes; պտուղ - ոյ or - ապուղ, a grape; կուռ - ոյ, grape-stone; խակ -, աղիւ, sour -; կթեկ -

զ-, to gather -; արկւն - ոյ. wine.

Խաղաղաւեր a. bearing or producing grapes. [sour.

Խաղաղաւան a. whose grapes are Խաղաղախոտ s. bot. louse-wort, peduncularia. [coat of the eye.

Խաղաղեայ Թաղանթ s. uvea, uveous Խաղաղեի s. vine. [cricket.

Խաղաղեիկայ s. zool. staphylinus; Խաղաղիկ s. currants, small grapes; gooseberry; night-shade, bane-wort, morel; anat. uvula.

Խաղաղեղու, - լուր a. guttural, rough, harsh, hard, unpleasant, grating to the ear (language).

Խաղաղեղ s. music-book.

Խաղաղ a. inexpert, unskilled, unpractised, ignorant; s. new wine, must.

Խաղաղամ, աջայ տ. to be unskilful or inexpert; to leave off a habit, to break a custom. [skill, or practice.

Խաղաղութիւն s. ignorance, want of Խաղաղեղ s. chin.

Խաղաղութ s. traces, (harness).

Խաղաղանամ, աջայ տ. to fade, to wither, to dry, to shrink, to waste away, to languish, to grow weak, to be stunted; to spoil, to tarnish.

Խաղաղացուցանեմ, ուցի, Խաղաղեմ, եցի, Խաղաղացուցանեմ տ. to wither, to cause to shrink, to weaken, to stunt, to kill; to tarnish, to spoil.

Խաղաղեմ, եցայ S. Խաղաղանամ.

Խաղաղ, էջ s. sting; spur, goad, prickle; fig. incentive; -բ մուսայ, խղճի, remorse, stings of conscience, compunction.

Խաղաղաւայ a. pungent, stinging, sharp; s. bot. dwarf holly. [to goad.

Խաղաղաւայ տ. to sting, to spur,

Խաղաղեմ, էջի տ. to sting, to prick; fig. to nettle, to pique; խղճի խաղաղեմ, he feels remorse, he scruples at.

Խաղաղեց, աջ s. sting; point; prick; -բ, S. Խաղաղեմ.

Խաղաղեցաւոր, աջ a. stinging, furnished with a sting.

Խաղաղեմ, ոյ s. sting, prick, insect-bite; bite; - վերաբուժական, puncture.

Խաղաղեմ s. stinging, tingling, prickling; quilting, stitching, pinking.

Խաղաղ, է s. bait, decoy; slice, bit, piece, morsel; spot, speckle; *dark or ripening colour of fruits.

Խաղաղեմ, էջի, Խաղաղեմ, էջայ տ. to begin to ripen, to ripen, to grow ripe (grapes). [to mature; to ripen grapes.

Խաղաղեցուցանեմ, ուցի տ. to ripen, Խաղաղեմ a. spotted, speckled.

Խաղաղեմ, ոյ s. colouring, beginning of ripeness in grapes.

Խաղաղ, Խաղաղեցաւոր a. spotted, chequered, dappled, speckled, variegated.

Խաղաղեցաւոր s. odd medly of colours, motley. [iesome.

Խաղաղեց, a. joyful, vivacious, frolic; Խաղաղեց, -իւ a. speckled, spotted; dapple, motley, sorrel, roan, piebald; կիճ -, serpentine marble.

Խաղաղեց a. mild, pleasing, sweet looking.

Խաղաղաւանկ a. spotted, speckled, marked; գործ -, inlaid work; - յօրինեկ, to inlay, to mark, to speckle.

Խաղաղամ, աջի տ. to leap for joy, to be in extasy, to frolic, to sport about; - զիւր, to become insolent, to rebel.

Խաղաղեց s. extasy, transport, thrill of joy.

Խաղաղաւանկ S. Խաղաղաւանկ.

Խաղաղաւանկ a. covered with disgrace, loaded with shame, infamous, ignominious, disgraceful, shameful; -

-աբար ad. shamefully, ignominiously, disgracefully, infamously.

Խաղաղաւանկ a. of an ignominious death.

Խաղաղաւանկ S. Խաղաղաւանկ.

Խաղաղաւանկ, էջի, Խաղաղաւանկեցուցանեմ, ուցի տ. to put to shame, to shame, to make ashamed; to unmask; to debauch, to ruin, to corrupt; to expose naked; to violate, to dishonour, to blast.

Խաղաղաւանկ s. shame, oppro-

brium, disgrace, ignominy, infamy, turpitude, dishonour; the private parts. [to variegated.

Խաղաղացուցանեմ, ուցի տ. to spot, Խաղաղեց s. harlequin; zool. spotted red-shank.

Խաղաղեց s. speck, spot, mark.

Խաղաղ, բույ, բեայ s. fruit, production; offering, oblation.

Խաղ, էջ s. dish, platter, tray; basket, hamper: crumbs; raspings; filings, chips: *inn, hostelry.

Խաղաղ s. trace, footstep; է - աւ, կանեկ, to trace, to follow a track.

Խաղաղ s. disorder, confusion, disturbance; waste, ruin, corruption; perversion, depravation; overthrow; a. disordered, confused, spoiled; - աւանկ S. Խաղաղեմ.

Խաղաղեմ, էջի տ. to disorder, to disturb, to confuse, to confound, to disconcert, to put out of countenance; to spoil, to mar, to break, to destroy; to corrupt, to ruin; - զառուջութիւն, to ruin the health.

Խաղաղեմ, էջայ տ. to be out of order, to be spoiled; to give one's self up or over to, to addict one's self to.

Խաղաղեց a. causing disorder, spoiling, corrupting, disorganizing; s. disturber, corrupter, destroyer; perverter, seducer; perturber.

Խաղաղաւանկ S. Խաղաղեց.

Խաղաղ, էջ s. desire, inclination, wish; fury, transport; poetic fire, genius, enthusiasm; tenderness, affection, love; - աւանկ, to despise, to reproach, to condemn.

Խաղաղաւանկ, լինիմ տ. to be moved, touched, affected.

Խաղաղաւանկ, Խաղաղաւանկ a. tender, compassionate, full of tenderness, affectionate, loving, warmly attached, dotingly fond; affecting, moving, touching, piteous; ad. tenderly, affectionately, lovingly; - սիրեկ, to love dearly, to be passionately fond of; - սէր, tender love, fondness.

Խաղաղաւանկ, Թեալ տ. to melt with tenderness, compassion or love, to grow attached.

Խաղաղաւանկ, - տալան a. tender, fond, loving, affectionate; moving, melting, affecting, pathetic.

Խաղաղաւանկ s. tenderness, affec-

tion, emotion, compassion, pity; է - աւ, ածեկ, to move, to affect, to touch; - աբ ad. tenderly, affectionately.

Խաղաղաւանկ a. moving, affecting.

Խաղաղաւանկ, էջի տ. to move to compassion, to excite pity, to compel to tears; - տիմ, էջայ տ. to melt to tenderness, to be moved with compassion, to have pity; to entreat, to beseech, to supplicate, to implore; Խաղաղաւանկ սիրտ նորա, he was deeply moved; Խաղաղաւանկաւ զնովաւ, he took compassion on him; - ընդ, to be moved to pity by. [զալաւանկ.

Խաղաղաւանկ, - տալան S. Խաղաղաւանկ, աջի տ. to envy, to be envious of, to grow or to be jealous of, to look at with a jealous eye.

Խաղաղաւանկ, Խաղաղութիւն s. envy, spite, jealousy; desire, covetousness, greed. [net: diamond.

Խաղաղաւանկ, է s. load-stone, magnet.

Խաղաղութիւն s. fringed, trimming.

Խաղաղ, Խաղաղ, էջ s. bait, lure, decoy; fig. allurements, charm, attraction: match; percussion-cap; burn, burning, scorching; odour of burning or scorching, *burnt smell; -իւ որ - աւ, to bait, to allure, to decoy, to entice; - արկանեկ, to kindle, to light; to stir up, to poke a fire; - փառայ, շահու, the attraction of glory; the allurements of gain.

Խաղաղ a. burnt.

Խաղաղաւանկ, էջի տ. to burn, to scorch, to singe; - տիմ տ. to be burnt.

Խաղաղաւանկ, արրոց s. swaddling-band, swaddling clothes; cradle; սլաւեկ է - ս, to swathe, to swaddle; ար - ձակեկ է Խաղաղաւանկ, to unsathe, to take out of swaddling clothes; է Խաղաղաւանկ, անգամին է Խաղաղաւանկ, from the cradle, from childhood, from infancy; ուր - բէ նորա, his birth-place; - բէ քաղաքաւորութեան, the cradle of civilization.

Խաղաղաւանկ a. swaddled; - լի - նեկ, - տիմ, to be wrapped in swaddling clothes. [swathe.

Խաղաղաւանկ, էջի տ. to swaddle, to toast, to scorch, to singe, to burn; to set fire to, to kindle; - զալաւեկ, to inflame to war, to kindle the flames of war; - զհուր ապստամբու.

թեւոյ, to stir up the fire of rebellion.
 Խանձեցուցանեմ, ուցի տա. to allure, to entice; to familiarize, to attach, to attract, to draw with.
 Խանձիմ, եցայ տն. to roast, to broil, to scorch, to burn, to glow; fig. to be fired with, to bend one's whole soul to, to become attached to, to apply one's self to, to get accustomed or inured to, to give one's self up to; to be eager, to long, to burn with envy or desire, to be enamoured of, to be smitten with, to burn with love, to be mad with love for; - յանաւակոնս, to be sunk in dissoluteness. [smoke].
 Խանձիք տ. odour of burning, of
 Խանձող տ. brand, fire-brand; live-coal; lava.
 Խանձոց տ. fish-hook.
 Խանձրոշամ, -հոտ ա. that has an odour or flavour of burning, having a burnt taste or smell.
 Խանութ, նիւթի տ. shop; manufactory; treasure; store, warehouse, magazine; Խանութի տիկին տ. shop-keeper; Խ - նստել, to keep a shop, to traffic; -ք ալեաց, the depths of ocean; -ալք տ. pl. shops.
 Խանութատար, -թափ, աջ տ. shop-keeper, retailer, tradesman.
 Խանդանամ, աջայ տ. to be puffed up, proud, swollen with pride.
 Խանդեմ, եջի տ. to roar, to bellow; to bray; to grunt.
 Խանդիւն, -չուն տ. roaring, bellowing; braying; grunting.
 Խանդուն տ. inflation, distension; fig. swelling, puffing up, pride; inclination, propensity.
 Խանտ ա. dishonest, lewd, lascivious.
 Խանտածութիւն տ. envy.
 Խանտամ, Խանտանք or Խանտառ-րութիւն տ. Խանդամ, Խանդանք.
 Խաշ, Խ տ. stew of sheep's trotters; bot. pennyroyal.
 Խաշար ա. Տ: Խաշար; տ. young tree, shoot, sucker; stake, pile. [eine].
 Խաշիւտ տ. Մեկն; -խա chem. cod.
 Խաշ, շին, շինք, շանջ տ. flock of sheep, sheep. [herd].
 Խաշարայ, Խաշարարման ա. shep-herd's employment.
 Խաշամաշ, ոյ or Խ տ. rot, murrain.
 Խաշարած, աջ, Խաշարատ, Խ տ. shepherd; կին, աղջիկ -, shepherdess;

մանուկ -, shepherd boy.
 Խաշաւէտ ա. rich in flocks.
 Խաշիւտ, ոյ տ. bot. rhubarb.
 Խաշոյ, Խաշու տ. broth; decoction.
 Խաշ, Խ տ. cross; crucifix; fig. cross, sorrows, tribulation; սուրբ -, the Cross, the Holy Rood; Խ - չանել, կա-խել, զ-է, to crucify; Խ - էլանել, to be crucified; - առնել, չանել, to make the sign of the cross, to cross one's self. [boarer; crusader].
 Խաշարած ա. cross-bearing; տ. cross-
 Խաշարութիւն ա. cross-headed.
 Խաշարոյ նշանակ տ. Խաշար.
 Խաշարաց, -գգեցիկ, -գգեհոտ ա. bearing the cross, enduring patiently, patient; -գգեհոտ, crossed.
 Խաշարաց առնեմ, to bless water by immersing a crucifix. [crucifix].
 Խաշակալ, -ք տ. desk or rest for a
 Խաշական ա. crucial, that appertains to the cross.
 Խաշակիր, կրաց ա. eruciferous; տ. bot. cruciferous plant; cross-bearer; crusader; -ք, the crusades, the crusaders.
 Խաշակից ա. companion in crucifixion; crucified together; - լինել տ. Խաշակցիմ. [sign of the cross, to cross].
 Խաշակնքեմ, եջի տ. to make the
 Խաշակրութիւն տ. crusade.
 Խաշակրոն ա. suffering for Christ's sake, patient, austere; christian.
 Խաշակցեմ, ցեալ տ. to crucify to-gether; -ցիմ, եցայ տ. to be a com-panion in crucifixion, to be crucified with another.
 Խաշակցութիւն տ. the being cruci-fied with another; participation in the passion of our Lord.
 Խաշահան, -հանտ, աջ տ. erucifier.
 Խաշահանութիւն տ. crucifixion.
 Խաշածեւ ա. cruciform, crossed; ad. cross-wise; - դնել, to place across.
 Խաշամաշ ա. nailed to a cross, cru-cified.
 Խաշամաշ ա. dead on the cross, cru-cified; - սպանանել, to put to death on the cross, to crucify.
 Խաշամարտութիւն տ. hostility to the adoration of the Holy Cross.
 Խաշանիշ տ. Խաշածեւ; - փայտ, the cross; - հատանել, to cross, to place across.
 Խաշանման ա. cross-like.
 Խաշանշան տ. Խաշածեւ; տ. the sign

of the cross; - առնել, to make -.
 Խաշարար ա. crucified, tortured on the cross. [parson].
 Խաշարահ տ. parish priest, country
 Խաշարար, Խ տ. worshipper of Christ crucified, christian.
 Խաշարեւ ad. in form of a cross, crosswise; - դնել առ իրեարս զձեռս, to cross the arms.
 Խաշարիւտ, Խ տ. wood of the cross, cross; crucifix; bot. peony; anemone.
 Խաշարիւտ, Խ տ. crab, craw-fish.
 Խաշարիւտ տ. discovery of the Holy
 Խաշարեւ ա. crucified. [Cross].
 Խաշարութիւն տ. crucifixion; crucifix.
 Խաշար, եջի տ. to crucify, to fix on the cross; - իմ տ. to be crucified.
 Խաշարիւտ տ. tripod.
 Խաշար, աջ տ. gonfalon, holy stand-ard; -ակիր, gonfalonier. [Holy Cross].
 Խաշարաց, Խ տ. exaltation of the
 Խաշարիւտ տ. benediction of the
 Խաշար տ. thorny shrub. [Holy Cross].
 Խաշարանման տ. to twist rope.
 Խաշար, աջ տ. rope, cord, string; iron collar. [collar or chain].
 Խաշարանման ա. collared, wearing a
 Խաշարեմ, եջի տ. to chain up; to tie with ropes. [ble; to gnaw, to bite].
 Խաշարեմ տ. to destroy, to crum-
 Խաշարեմ տ. destruction, waste.
 Խաշար, եջի տ. to wring the neck, to twist, to wrench, to draw, to pull out.
 Խաշարաւոր տ. spiral column.
 Խաշար, Խ տ. mixed, compound; con-fused, in disorder; complicated, indistinct; impure, obscene, lewd; ad. confusedly, indistinctly; together, conjointly; տ. mixture, conjunction; coition, copulation, coupling, pairing, rut, rutting; Խ -ս լինել, to be in rut, on heat, in pairing time; Խ -ս գալ, to pair, to couple, to leap, to mount, to cover (mares, &c.); ածել Խ -ս, to yoke, to match, to pair, to couple, to join together.
 Խաշարեւ տ. obscure in speech, difficult to understand; indistinct, con-fused. [chimæra].
 Խաշարաւոր տ. hybrid; - հրէշ,
 Խաշարաւոր տ. licentious, dissolute, rakish, libertine. [riogated].
 Խաշարաւոր տ. parti-coloured, va-
 Խաշարաւոր տ. wicked, villanous.
 Խաշարաւոր, զք տ. an emetic.
 Խաշարութիւն տ. vegetable soup.

Խաշարիւտ տ. Խաշարիւտ. [fame].
 Խաշարիւտ տ. Խաշարիւտ տ. house of ill-
 Խաշարիւտ, աջ տ. that speaks con-fusedly or impurely, confused; un-chaste, impure.
 Խաշարիւտութիւն տ. idle talk, prat-ting; buffoonery, scurrility; confused or impure language, barbarism; ob-scene discourse.
 Խաշար, աջ տ. mixed, confused, embroiled, complicated; impure, ob-scene; տ. tie, bond, union; copulation, pairing; the rabble, the mob.
 Խաշարաւոր տ. ad. abusively; im-properly said. [կեաց].
 Խաշարեւ տ. եցայ տ. Միտքանա-
 Խաշարեւ, եջի տ. to mix, to blend; to confuse, to perplex, to embarrass, to confound; to intrigue; to disturb, to embroil; to twist; to couple or pair; -իմ տ. to be mixed, confused, con-founded with; to come to blows, to fight; to be in communication with, to haunt, to frequent; to have commerce
 Խաշարեւ տ. Խաշարեւ. [with].
 Խաշարեւ տ. Խաշարեւ տ. s. licentious life, debauchery. [persons, profaned].
 Խաշարեւ տ. trodden by impure
 Խաշարեւ տ. Խաշարեւ տ. -ուտ տ. medley, confusion, disorder, chaos; disturb-ance, perturbation, tumult; profana-tion; coition, copulation; ast. conjunc-tion; որդի - թիւ, bastard son; արդա-րեւ վայր - թիւ է, it is a perfect Babel.
 Խաշարեւ տ. incredulous, unbe-lieving, impious; vulgar; տ. Խաշար-
 Խաշար. [ad. indistinctly, inarti-culately; ա. not clearly audible, in-distinct, confused; - , -ուտ տ. reson-ance; - հնչել, to give an uncertain sound; to utter confused cries; - շուշ, confused murmur; եթէ - ար-ձակեցի փողը, if the trumpet give an uncertain sound.
 Խաշարեւ տ. -ուտ, Խ տ. the mass, the common herd, the multi-tude, the rabble, the mob; ա. low, vulgar, plebeian; - ամբոխ, the lower classes, the common people, the scum or dregs of the people, the vulgar.
 Խաշարեւ տ. կոտոր տ. siftings. [gled].
 Խաշարեւ տ. -եալ տ. twisted, entan-
 Խաշարեւ տ. -եալ տ. mixed, con-fused. [a disorderly rabble].
 Խաշարեւ տ. tumultuous; ad. with

Խառնապատու՝ *ad.* related indistinctly, confusedly, without method.

Խառնավար *a.* ill-used, ill-treated; - առնել, to abuse, to misuse, to make a bad or ill use of.

Խառնարան *s.* goblet, cup, bowl; banquet, feast; crater; *fig.* recipient of the Word (Virgin Mary).

Խառնարձակ *a.* pronounced confusedly, indistinctly; *ad.* in a huddle, pell-mell.

Խառնափնդոր *a.* embroiled, disordered, intricate, confused; *ad.* confusedly, disorderly, pell-mell.

Խառնափնդորեմ, էջի *va.* to throw into disorder or confusion; to embroil, to confuse, to perplex, to disturb.

Խառնափնդորութիւն, - ումն *s.* confusion, disorder, disturbance, embroiling, perplexity.

Խառնէի *s.* cup, goblet, bowl; liquor, beverage, drink, potion, libation; crater; - բ թեւոյ, the tiller ropes; Խառնել - ս, to offer, to pour out libations.

Խառնեմ, էջի *va.* to mix, to mingle, to blend; to join, to incorporate, to unite; to combine, to amalgamate; to confound, to confuse, to perplex; to mix up, to season; to intermix, to intermingle; to intertwine, to interweave; to adulterate, to taint, to tinge; - բարեկամութիւն, to knit in friendship; սեր -, to fall in love with; - զկերակուրս, to lay the cloth, to spread the table, to serve up; - զօղս ընդ ճարմանդս, to button; to buckle; to unite; - զձեռն իւր ընդ ձեռն ընկերի, to take one another by the hand; Խելս -, to exert all one's powers of ingenuity; - ի ծով, to sail in the open sea; զխորս -, to swim in the sea; - զանձն, to meddle, to intermeddle, to interfere, to interpose, to intrude; - իմ *vn.* to intermingle, to mingle together, to get mixed up, to amalgamate, to meddle; to engage, to entwine; to engage in conflict, to fight, to come to blows; to be joined, to join, to unite; to take a share in, to be concerned in; to conjoin, to have carnal knowledge of; to join, to form a friendship; Խառնեցաւ սրտերս, the battle began.

Խառնիկութեան or Խառն ի Խառն *ad.* confusedly, tumultuously, disorderly, at random, right and left, right or

wrong, helter-skelter, pell-mell; - բանք, rigmarole; - Խառնել, to bungle, to stammer out.

Խառնիճ, նձաջ *s.* zool. grasshopper. Խառնիճաղանձ *S.* Խառնաղանձ.

Խառնիչ *a.* mixing, that mixes; *s.* slice, spatula. [scenity in discourse.

Խառնիստութիւն *s.* impurity, ob-

Խառնող *s.* intriguer, meddler.

Խառնոց *S.* Խառնելի.

Խառնուած, ոյ *s.* mixture, composition, compound; temper or tempering; paste, luting; complexion, constitution, temperament, nature; junction; consanguinity, relationship; conjunction, union; the sense of feeling, touch; tie, bond; concert, harmony. [pared, compounded; seasoned.

Խառնուածոյ, ից *a.* composed, pre-

Խառնութիւն *s.* mixture, composition; incorporation, junction, union.

Խառնումն *s.* S. Խառնուած; - զօրաց, engagement, conflict; - զէտոց, confluence of rivers; - ստամոքսի, * rising of the stomach, indigestion.

Խառնուրդ *s.* mixture; jumble, medley; conflict, close fight, engagement, action; union, reunion; carnal connection; confluence.

Խառնեմ *vn.* to bray; to growl.

Խառուղ *s.* dried grapes, raisins; bun, plum-cake. [linen.

*Խառեակ or -տեկ *s.* fine strong

*Խառուիճ *s.* wooden mould for pastry.

Խար *s.* grass, hay, forage; food for cattle, pasture; - or Խառ, thorn; - ի պտուղ, hips, haws.

Խարբուղ *s.* cooper's adze; plane.

Խարադուղ *s.* zool. species of locust, attacus.

Խարաղան, աջ *s.* rod, switch, whip, knout, lash, scourge, cat-o-nine tails; discipline, flagellum; Հարուած -ի, stroke of a whip; Հարկանել - աւ, S. Խարաղանեմ.

Խարաղանաբախ լինիմ *vn.* to thrash oneself with the discipline, to scourge, to flagellate oneself.

Խարաղանաբախութիւն *s.* scourging, flagellation, discipline.

Խարաղանահարած առնեմ *vn.* to drive away with the whip.

Խարաղանեմ, էջի *vn.* to whip, to scourge, to lash, to thrash, to flog.

Խարաղն *a.* rude, coarse, rough, of

hair-cloth; *s.* hair-cloth, sack-cloth, hair-shirt; - զգէնուել, to wear hair-cloth.

Խարաղնազգէնաց, - զգէնաւ *a.* wearing sack-cloth; - լինել, to wear hair-cloth.

Խարակ, աջ *s.* rock. [rocky.

Խարակաձեւ *a.* steep, craggy,

Խարակաձուկն *s.* zool. gudgeon.

Խարակեմ, էջի *va.* to burn, to scorch, to tan, to brown; to toast; to heat, to warm; to imbibe, to anoint.

Խարակիչ *s.* burning, caustic.

Խարամ *s.* scoria, dross, slag.

Խարամանի *s.* the devil, demon; venomous serpent.

Խարան, աջ *s.* med. cautery; cauterization; blister; brand; (կնիք) brand-iron; - ս արկանել, - ս ի վերայ դնել, ի - ս մատչել, to cauterize; Գարմանել, պատել զ-, to dress an issue.

Խարանաբար *s.* lunar caustic, nitrate of silver; caustic potash.

Խարախ *s.* ditch; trap, snare.

Խարբ, ից *s.* sword; *a.* flagitious, iniquitous, wicked; ill-bred; lewd.

Խարբալ, ից *s.* sieve, eribble, bolt-er; *mech.* bolting-mill.

Խարբալեմ, էջի *va.* to sift, to riddle, to bolt; *fig.* to tempt, to try.

Խարբալիչ *s.* sifter. [temptation.

Խարբալումն *s.* act of sifting; *fig.*

Խարբուղ, բզաց *s.* zool. roe-buck.

Խարբութիւն *s.* iniquity; libertinage.

Խարբուխ, բիւի *s.* catarrh, cold; ծանր, թեթեւ -, severe, slight cold;

- զլնոյ, cold in the head; - լինել, ախտանալ զ-, to catch a cold; Ըմբռնել Խարբալու գլնոյ, to have got a cold in one's head; պատճառել զ-, to give a cold, to cause to catch a cold;

բառնալ, փարատել զ-, to cure a cold.

Խարդախ, աջ *a.* knavish, roguish; that falsifies, that forges; false, counterfeit, adulterated. [ious.

Խարդախական *a.* deceitful, fallacious.

Խարդախանք *S.* Խարդախութիւն; - ն նիւթել, to deceive, to dupe, to entrap.

Խարդախեմ, էջի *va.* to cheat; to falsify, to counterfeit, to forge; to feign, to simulate; to corrupt, to adulterate; to sophisticate; to dissemble; - ումք զմահ, to plot the death of.

Խարդախիչ, - խող *S.* Կենդիւն.

Խարդախութիւն, - ումն *s.* fraud,

knavery; falsification, forgery, act of counterfeiting; adulteration; chicanery; violation, rape.

Խարդաւանակ լինիմ *va.* to conspire against, to attempt evil, to deceive; *vn.* to risk, to be exposed to danger.

Խարդաւանական *a.* traitorous, deceitful, fraudulent, knavish.

Խարդաւանեմ, էջի *va.* to cheat, to overreach, to circumvent, to defraud; to implicate, to involve, to entangle; to precipitate; to deflower, to violate.

Խարդաւանութիւն, - անք *s.* fraud, deceit, circumvention, crime, outrage; - կուսի, violation, deflowering.

Խարեմ, էջի *va.* to cauterize; to brand; to blind with hot irons; *fig.* to stigmatize, to afflict, to distress, to cut to the heart.

Խարի *s.* anat. penis.

Խարխա, բխաց *s.* base, foundation; pedestal; legs, feet; anchor; - արկանել, ընկենուել զ-, to anchor, to cast anchor; - վերացուցանել, լուծանել զ-, to weigh anchor; - արկեալ կալ, to be, to ride or to lie at anchor; - յուսոյ, anchor of hope; - փրկութիւն, sheet anchor; *fig.* last resource, last shift.

Խարխալանք *s.* shaking, tottering, ruin; *fig.* perverseness, error, aberration.

Խարխալեմ, Խարխալեմ, էջի *va.* to shake, to shatter, to demolish, to ruin, to destroy; to deteriorate, to hurt, to corrupt; to renew pain or grief; - բզ-վերս, to tear open healing wounds; *fig.* to irritate, to excite anew; - զգը-ծնդակութիւնս, to renew one's griefs; - զմիտս, to vacillate, to waver; - լիմ *vn.* to fall to ruin or decay, to perish.

Խարխալիչ *a.* destructive, ruinous.

Խարխալումն *s.* destruction, waste.

Խարխալի, ի, - բ. -, առ -, ընդ - ս *ad.* gropingly; - գնալ, շրջել, to grope along, to feel one's way, to go groping; - խնդրել, to grope about for; S. Խարխալի.

[ing about.

Խարխալանք *s.* groping along, feel-

Խարխալեմ, էջի *vn.* to grope along, to feel one's way; to fumble; to shake, to rustle.

Խարխիմ, Խարխիմ *S.* Խարխալիմ.

Խարխնալեմ *vn.* to bray.

Խարխուղ, - ուր *a.* ruinous, falling, tottering to decay.

Խարձ, Խց, ձուռք *s.* cane-brake, reedy fen; thorny brake.
 Խարմեայ ակն *s.* paste diamond.
 Խարչ *s.* the boiling, boiled meat, &c.
 Խարչաւոր, Եջի *va.* to burn; -տիւտ *vn.* to burn, to scorch, to be parched, to wither; -ի ծարաւոյ, to be parched with thirst; -գորովով, գլծով, to burn with love, with tenderness.
 Խարչաւի, -ուսն *s.* rustling, murmur.
 Խարչաւիւմ, Եջի *vn.* to rustle.
 Խարչաւորուն *a.* rustling, murmuring.
 Խարչեմ, Եջի *va.* to boil, to stew; to scald; to scorch, to burn.
 Խարոյկ, բուկաց *s.* fire, fire-brand; live-coal; pyre, funeral-pile; -արկա նեղ, վառել, լուցանել, to light a fire, to set on fire; -մահահամբոյր, funeral pile.
 Խարուանք *s.* misfortune, calamity, Խարուկմ *vn.* to be unhappy, unprosperous, extenuated.
 Խարուկածին *a.* born of, or produced by fire, ardent, luminous, fiery.
 Խարուկեմ, Եջի *va.* to burn; -կիւտ *vn.* to be on fire.
 Խարումն *s.* cauterization.
 Խարսխաձեւ *a.* anchor-shaped.
 Խարսխանիչ *s.* mar. buoy.
 Խարսխեմ, Եջի *va.* to fix, to establish, to found; -գիւսն, to cast anchor; -գլոյս իւր յիմն, to fix or anchor one's hopes on; -իւմ *vn.* to be fixed, established, based, founded.
 Խարսի *s.* stallion, entire horse or Խարս, Խց *s.* filig. [ass.
 Խարսած, Խց *s.* filings.
 Խարսածոյ, Խց *a.* filed.
 Խարսաւիւակ *s.* patron of living.
 Խարսեալ, տեղի, -տեղ, Խ *a.* fair, light, flaxen; fallow.
 Խարսեմ, Եջի *va.* to file.
 Խարսեալեղ *a.* fair-complexioned; -վարդ, fair-hair, golden-hair.
 Խարսեալամ, Խցայ *vn.* to become Խարսիչ *s.* filer. [fair or flaxen.
 Խարսոյ, Խ *s.* file. [rough horse-tail.
 Խարսոցախոտ *s.* bot. shave-grass,
 Խարսոցաձուկն *s.* zool. dab, burt, burt-fish.
 Խարսուած, Խարսուել *S.* Խարսած.
 Խարսումն *s.* act of filing.
 Խաւ, Խց *s.* couch, cot, bed; plait, fold; nap on cloth, down on fruit or plants; -հանածոյից, stratum, layer, bed; -ի -, -ի -ոյ *a.* ad. folded, plait-

ed, doubled; in folds, doubly.
 Խաւար, Խ, աւ *s.* darkness, obscurity; Խց grief, sorrow, affliction; blindness, delusion, ignorance; hell; devil; *a.* dark, obscure, gloomy, murky; Ընդ -ի -ի *ad.* in the darkness, darkly; -աղջամուղջ, utter darkness; -չոչաւիւն, Ըի, darkness that could be felt; -գիւշերոյ, the shades of night; -ագիւսու թեան, the darkness of ignorance; Խ -դաւնալ, to get or to grow dark, to become obscure; Ընդ -գնալ, to walk in darkness; to be ignorant of; բա -ժին -ին առնել, to condemn, to damn; -կարաւ դամենայն երկիր, darkness covered the whole earth; *S.* Ըմբռնիմ.
 Խաւարաբեր *a.* bringing darkness, tenebrous.
 Խաւարաբնակ *a.* dwelling in obscurity, obscure, gloomy; -բ *s.* devils, demons.
 Խաւարաբորբ *a.* dark, murky, dim.
 Խաւարաբնաց *a.* walking in the darkness.
 Խաւարադգած *a.* dark, gloomy, dismal, sad; -լինել, to become darkened, or obscured; -խաւիւտ, to become blind.
 Խաւարադգեաց, -դգեսա *a.* clothed in darkness, surrounded with gloom, Խաւարածիւր *a.* s. ecliptic. [darkling.
 Խաւարակեաց *S.* Խաւարաբնակ.
 Խաւարակոյր *a.* blinded by darkness.
 Խաւարակուլ *a.* that dissipates darkness; plunged in obscurity.
 Խաւարակուլ *a.* utterly dark.
 Խաւարահալած *a.* chasing away darkness.
 Խաւարամած *a.* surrounded with darkness, obscure, gloomy, dark.
 Խաւարամոլար *a.* tortuous & tene-
 Խաւարայած *S.* -բուհաց. [brous.
 Խաւարային *S.* Խաւարին.
 Խաւարանամ *S.* Խաւարին.
 *Խաւարանեակ *s.* camera obscura.
 Խաւարասեր *a.* loving obscurity or darkness. [obscurity.
 Խաւարանուղ *a.* brought up in Խաւարասոյդ *a.* immersed in obscurity, buried in darkness. [darkness.
 Խաւարասովոր *a.* accustomed to Խաւարարդեւ *a.* kept in obscurity, hidden; that keeps in obscurity (tomb), sombre, obscure, black, dark.
 Խաւարեայ *S.* Խաւարին. [Ըիմ.
 Խաւարեմ *S.* -եցուցանեմ & Խաւա-

Խաւարեցուցանեմ, ուցի *va.* to darken, to spread darkness, to obscure, to dim; to eclipse; to extinguish; to blind; Խաւարին -նեղ զարեգակն, the moon eclipses the sun.
 Խաւարիմ, Եցայ *vn.* to be darkened, obscured, eclipsed; to be blinded; Խաւարեցաւ արեգակն ընդ ժամն եւ ըիս, the sun remained eclipsed three hours.
 Խաւարին *a.* obscure, gloomy, dark.
 Խաւարծի *s.* tendril; shoot, offshoot, bud, sprout, germ.
 Խաւարծիլ *s.* bot. rhubarb plant; the tendrils of the vine.
 Խաւարումն *s.* darkening, offuscation; tenebræ; *ast.* eclipse; -արեգակն, լուսնի, solar, lunar; -բողբոսակն, մասնակն, մանեկաձեւ, total, partial, annular -.
 Խաւարու, -չուտ, -չաւն *a.* obscure, gloomy, dark; murky, misty, foggy; Խաւարալի, in the darkness or obscurity.
 Խաւար, Խց *s.* greens, pot-herbs, vegetables, garden-stuff; salad; -աւա շաւ, green-grocer.
 Խաւարածին *a.* bearing or producing vegetables; reared on vegetables.
 Խաւեակ *s.* amphora, urn, earthen pitcher, jug, jar, pot. [layers (dish).
 Խաւեղ *a.* composed of alternate Խաւիծ *s.* hasty-pudding.
 Խաւի, Խ, -բ *s.* surprise, surprising; seizure, seizing; impediment, hindrance; agitation, transport, fury; Ընդ -ս *ad.* by surprise; Խ -ս անկանել, to be surprised, seized, led away.
 Խաւիական լինել սրաի. to palpitate.
 Խաւիան, աջ *s.* hindrance, impediment, obstacle; encumbering; inactivity, idleness, sloth; *a.* idle, unoccupied; hindered, prevented; stopped, discontinued; -առնել, լինել, to hinder, to impede, to prevent; -կալ, to be disoccupied; to be in idleness.
 Խաւանածոյ, Խ, -ծու *s.* hindrance; delay; idleness, leisure; *a.* revocable.
 Խաւանեմ, Եջի *va.* to hinder, to stop, to impede, to obstruct, to embarrass, to cross, to delay, to interrupt; to intercept; to interdict, to prohibit; to abolish, to abrogate, to annul, to revoke; to take away; to suppress; -գնանապարհն, զանցս ու ընդ, to stop the way or passage, to

stop up, to obstruct, to encumber; -զերկեր, to encumber the earth; -իւտ *vn.* to be hindered, impeded, prohibited, forbidden; to cease, to remain suspended; to be abolished; -սովորութեան, to fall in disuse.
 Խաւիանիչ *a.* hindering, obstructive.
 Խաւանութեմ, Խց, -նուծիւն, -ուսն *s.* hindrance, impediment, obstruction, obstacle; difficulty; interdiction, prohibition; diversion; interception; abolition, abrogation; suppression; cessation; Խ -ուսն գալ, անկանել, to cease, to fall in desuetude, to be no longer in force.
 Խաւարական, -ձայն *S.* Խաւարալուր.
 Խաւանում, Խեայ *vn.* to shut; to faint; to be extinguished; to be blinded.
 Խաւիլի *a.* *s.* negro, blackamoor.
 Խաւեցանեմ, Եջի *va.* to hinder; to shut; to extinguish; to blind; -զճրագ, to put out the candle, to blow out the light; -զհուր, to quench the fire, to extinguish the conflagration.
 Խաւուցիչ *s.* extinguisher.
 Խաւիլիմ *S.* Խաւիլում.
 Խաւադեայ *s.* incense-box, censer.
 Խեղ, Խեթ, Խց or աջ *a.* squinting; short-sighted; dim- or bleary-eyed; -ի հայել, to look askance at, to look surlily, to scowl upon, to look at with aversion or dislike.
 Խեթամ, աջի or աջայ *vn.* to regard with a rancorous or malevolent eye, to detest, to hate, to envy.
 Խեթեմ, Եջի *va.* to push, to thrust, to drive forward.
 Խեթի *ad.* squintingly; surlily, grimly, bitterly, angrily, crossly; -գնալ, to go astray, to fall into knavish practices.
 Խեթիւմ, Եջի *va.* to strike, to clash, to shock, to knock, to hit; to vex, to torture; -եղբոր, to butt; to toss, to gore.
 Խեթիլի *a.* that butts, clashes. [ing.
 Խեթիւմն *s.* butting, shock, clash.
 Խեթումն *s.* remorse, compunction.
 Խեղաբերեմ, Եջի *va.* to cause one to recover his senses, to restore from fainting. [tic, insane.
 Խեղաբար, աջ *a.* mad, crazy, lunatic.
 Խեղաբարանիչ *S.* Խեղաբարութիւն.
 Խեղաբարիմ, Եցայ *vn.* to become crazy, to go mad, to lose one's senses, to be mad.

խելագարութիւն *s.* madness, craziness, insanity, lunacy.

խելամալի, -ժէտ *S.* խելագար.

խելամուտ *a.* intelligent, well-informed, skilful, learned; - առնել, կաշուցանել, to initiate, to instruct, to inform; - լինել, to be well-informed, to have profound knowledge, to be well versed in, to understand thoroughly, to know perfectly; - լինել ապագայից, to penetrate the future; - լինելի մէջ բարւոյ եւ չարի, to distinguish, to know good from evil; - լինել յամենայն ճանապարհս իւր, to behave prudently or wisely; - լինել ի սրտի իւրում, to revolve, to turn over in one's mind, to reflect, to consider, to meditate, to ruminate, to ponder; - լինել ոգւոյ նորա, to seize the meaning, to enter into the spirit of; - ամենայն իմաստութեան, learned in all knowledge.

խելամոհմ, *S.* խելամուտ լինել. [նել.

խելամոհմեցանմ *S.* խելամուտ առ.

խելամուտութիւն *s.* understanding, intelligence, comprehension, knowledge, capacity; reflexion, consideration; synechdoche; յիմաստիցն օծել -ս, to teach science; առ. քաջ - իրացդ, in order thoroughly to understand these things. [ed, cracked, foolish.

խելայեղ *a.* hare-brained, giddy-pat; խելայեղիմ, դեպ յո. to be cracked, to have taken leave of one's senses, to be mad; to lapse into second childhood.

խելայեղութիւն *S.* խելագարութիւն. [hood.

խելաշուրջ *a.* mad, insane.

խելապատակ, այ *s.* anat. cerebellum, coats of the brains, meninges.

խելաւար, խելար *S.* խելագար.

խելացի *a.* intelligent, clever, sensible, judicious, steady, prudent, wise.

խելացոր, ից *a.* raving, mad, furious, frantic.

խելացորեցուցանմ, ուցի *va.* to distract, to madden, to craze, to drive to fury, to goad to insanity.

խելացորիմ, եցւոյ *vn.* to be out of one's senses, to rave, to be delirious, mad, crazy, insane; to swoon or faint away, to fall into a swoon.

խելացորութիւն *s.* delirium, light-headedness, frenzy, madness.

խելք, րաց *s.* brains; mind, sense, wit, understanding, intelligence, wisdom; խելք *ad.* skilfully, ingeniously,

cleverly, dexterously; - նաւի *mar.* poop, stern of a ship; bench for rowers; ի խելս նաւին, on the poop; - կամրջաց, bridge-head; - գետոց, source of a river; - լուռնել, to be wise, judicious, prudent; ի խելաց ելանել, to lose one's reason, to become mad; գնալ խելք, յայլ խելք չըլել, յայլ խելք լինել, to be out of one's mind, to turn mad; ջնորիլ ի խելաց, to faint, to swoon; ի խելս գալ, to come to one's self, to recover one's self; to amend; խելս խառնել, to tax one's ingenuity, to contrive, to set one's wits to work, to try, to attempt; to dupe, to outwit, to use artifice, craft, guile; ի խելս կերպարանեալ, feignedly, with simulation, in appearance; astutely, cunningly; բանք բազում - սակաւ, much tongue and little judgment; ի խելաց եւ ի մտաց թափեալ, hair-brained, cracked, foolish, insane, mad; գննին կալաւ զխելս նորա, he became intoxicated, tipsy.

խելքիմ *S.* խելքիմ. [bling about.

խելքեկոտ, halting, hobbling, stum-

խել, այ *a.* crippled, maimed; infirm, helpless; bad, wicked; ugly; filthy; - ձեռք, crippled in the arm; - ոտիք, lame, crippled in the feet; bandy-legged. [wilful, obstinate.

խելաբարոյ *a.* perverse, stubborn, խելաբարութիւն *s.* perversity, caprice; insolence, impertinence.

խելաթիւր *a.* bent, crooked, twisted; ից. perverse, wicked, villanous, depraved.

խելաթիւրեմ, եցի *va.* to grimace, to grin, to make wry faces; to pervert; - իմ *vn.* to be bent, ill-fashioned, awkward; to be perverted, depraved.

խելաթիւրութիւն *s.* obliquity, crookedness, contortion; grimace, wry face, mouth; ից. perversity, depravity.

խելախեռ *a.* wayward, stubborn, խելախեռ *S.* խելք. [refractory.

խելանք *S.* խելութիւն.

խելախեռութիւն *s.* waywardness.

խելք *S.* խելք. [bound to.

խելքիմ, եցւոյ *vn.* to be attached or bound to.

խելք, ից *s.* halter, rope, noose; bowstring; strangulation, suffocation; - ք չըլանց, flattery, wheedling, cajolery; - արկանել or առնել անձին, ի - գալ or մտաբերել, to strangle, to choke one's self; - չ անձն ուրուք ար-

կանել, առ -ս անել զք, to put a rope on the neck of, to bring to the halter, to strangle, to throttle, to choke; - ընդ անձին հեղձամղձուկ պաշարիլ բա. նին, to be embarrassed & confounded by, not to know what to say or do.

խելգամուհ *a.* strangled, suffocated; - առնել, to strangle, to suffocate; - լինել, to be strangled, suffocated.

խելգան, այ, խելգեղեք *s.* halter, rope; bowstring; gibbet, gallows.

խելգեմ, եցի *va.* to strangle, to suffocate, to stifle; to wring, to twist (the neck); to vex, to torment, to do violence to; - իմ *vn.* to choke one's self, to be suffocated, stifled; ից. to burst, to crack, to break out, to melt away. [tion.

խելգուռն *s.* strangulation; suffocation; խելգեմ, եցի *va.* to cripple, to lame, to maim, to mutilate, to mangle.

խելգեմ, ի *s.* part, half; - ք, twin.

խելկասակ, այ *s.* buffoon, jester, banterer, wag, mimic, merry-Andrew, fool; *a.* scurrilous, waggish, jocular, given to buffoonery or railery.

խելկասանք *S.* խելկասակութիւն.

խելկասակեմ, եցի *va.* to play the buffoon, to play the fool, to jest, to jeer, to joke, to mimic.

խելկասակութիւն *s.* buffoonery, scurrility, lampoon, bantering, jeering, mockery, railery, jocular, խելք *S.* թշուառ, խելք. [waggery. խելութիւն *s.* crippled state of a limb, privation of the use of a limb, lameness, palsy, paralysis.

խելքեկ, ոյ *s.* egg- or nut-shell; հա. նել ի -ոյ, to shell, to husk.

*խեմ *s.* thin scantling for making sieves, bandelets, &c.

խենդ, &c. *S.* թիմոր, &c.

խենդաբար *ad.* immodestly, impudently, with effrontery.

խենդանամ, ագայ *vn.* to live in effeminacy, to plunge into voluptuousness and debauchery, to revel, to feast, to be immodest, dissolute, debauched.

խենդացուցանմ, ուցի *va.* to corrupt, to debauch, to make dissolute.

խենդութիւն *s.* voluptuous and effeminate life, lasciviousness, debauchery, wantonness, dissoluteness.

խենդ, նեղ, այ or ից *a.* effeminate, luxurious; lascivious, debauched,

wanton, dissolute.

խենթ, &c. *S.* թիմոր, &c.

խենակ *s.* a good horse.

խենդանք *s.* minutiae, trifles; trash, rubbish; parings, leavings.

խեչ *s.* spot on grapes.

խենակ *s.* support, prop; *S.* խեչ.

*խենակեմ, եցի *va.* to support, to prop, to prop up, to shore. [fish.

խենափառ, խեչեփար *s.* crab; crayfish; խեչմոր *S.* Սարփնայ.

խեն, ից *a.* froward, wilful, stubborn, perverse, rebellious, refractory; eurrish, surly, bitter; *s.* rancour, hatred, spite, envy; - հայել, to look surlily; - իւ լինել, to be enraged or furious with. [malice.

խենամ, ագայ *vn.* to bear hatred, խենեմ, եցի *vn.* to be disobedient, insubordinate, to rebel, to revolt, to be disheartened; - ի սանձուց, not to obey the bridle; - զարագին ի վերայ միմեանց, to be furiously maddened one against the other.

խենութիւն *s.* insubordination, disobedience, indocility, obstinacy, stubbornness. [of a cow.

խեթ *s.* dish made from the first milk խեթեւ *S.* [ուսույ; -ս -ս, piece by piece, little by little, slice by slice.

խեց, ի *s.* tortoise shell; *S.* խեցի, շեց.

խեցագործ *S.* խեցեգործ. [brick.

խեցակարկառ, խեցակցայ *a.* built of խեցակերտութիւն *S.* խեցեգործութիւն.

խեցեկ *a.* badly pronounced, barbarous, corrupted, spurious, harsh. խեցեկագոյն *a.* very barbarous, unpolished, very corrupt, very rude, very harsh.

խեցեկեմ, եցի *va.* to jabber; - զանգվարէն, to speak broken English, to talk gibberish. [cancer, crab.

խեցեկեմ, խեցեկեմ *s.* lobster; *ast.* խեցեգործ, այ *s.* earthen-ware manufacturer; potter; brick- or tile-maker; գործատուն -այ, earthen-ware manufactory.

խեցեգործութիւն *s.* ceramic art, fictile art; the potter's art, pottery.

խեցեկոյս վճիւռ *s.* ostracism.

խեցեղէն *a.* made of brick or baked earth; - ք, - անթեք, crockery, earthen-ware, delft-ware.

խեցեմերթ, ից *s.* shell-fish; shell, conch; tortoise-shell; nut-shell.

խեցեցուցանմ, ուցի *va.* to dry, to

dry up; to parch.

Խեցիկ. ցւոյ, ցեաց s. brick, tile; pottery, earthen-ware, crockery; porcelain, China-ware, Wedgewood-ware; potsherd, fragment of earthen-ware; fish-shell; shell, conch; -բ, pottery; Wedgewood-ware, -manufactory; a. earthen, delft; -ը կարկասեղ, to beat the air, to pound the water.

Խեցիկեղէն, կց or աջ s. acent, point. Խեցիկ, աջ s. bivalve-shell; ից. al-legory.

Խզեմ, էջի va. to cut, to cut off, to break off, to tear off or away; to burst open; - զհերս, to tear out the hair; ներքինիս -, to castrate; -իմ տն. to be cut or torn off, to be broken off.

Խզում s. breaking, rupture, bursting, tearing.

Խէթ, խէթի or խիթի s. knock, blow; obstacle, hinderance, impediment; fraud, cheat; hate, ill will, aversion; jealousy; remorse, scruple; pain, affliction, grief; doubt, distrust, apprehension; gripes, colic; - եւ խուժ ընդ ոսն անկանեղ, to trip up, to oppose, to obstruct, to embarrass; խէթիւ հայել, տեսանեղ, to look daggers, to look grim, to scowl; խէթիւ հայել արեգա-կան, to sunburn, to tan, to freckle, to

խէթ S. խիթ. [brown. Խէչ, Խէչ, կց s. prop, stay, support; back, back-side: clothes' pocket; zool. crab; eraw-fish; - գնեղ S. խէչակեմ.

Խծան, աջ s. spur, goad; ից. spur, incentive; a. butting; - կոյ, ass-goad; ընդդէմ -ի աքացեղ, to kick against the pricks.

Խծեմ, էջի va. to goad, to spur, to incite, to drive, to spur on, to urge on; կաշառս -, to bribe, to corrupt, to buy over; -իմ տն. to thrust one's self in, to creep into.

Խծիմ, խծիմ or խծում տն. to fast on milk-food.

Խծիչ a. stimulating. Խծում s. vigil; fast-day with milk-food; fasting on milk-food.

Խժարանութիւն s. barbarism.

Խժարք ad. barbarously, harshly, roughly. [barity.

Խժական a. barbarous; - բարք, bar- Խժականութիւն s. cruelty, inhu- manity, brutality.

Խժայնութիւն s. mucosity.

Խժան. ի - կալ, to be obstinate,

headstrong, stubborn, to persist dog- gedly.

Խժտաղոյն a. very rude, very bar- barous; -ս ad. barbarously, coarsely, harshly.

Խժուժ a. barbarous, fierce, fero- cious, savage; rude, rough, harsh, Խժենի s. bot. gum-tree. [coarse.

Խխար, -իկ, -ուկ s. bot. S. վարունգ; citron: pestilential sere, bubo.

*Խժիժ, խժուժ S. Կճճ.

Խիզախ a. bold, courageous, brave, manly, spirited, haughty.

Խիզախեմ, էջի տն. to hector, to swagger, to brave, to bully, to insult; to laugh to scorn, to laugh at; to ad- vance fearlessly, to have the hardi- hood or boldness, to face, to brave; to attempt, to risk; to rush upon, to assault, to attack; - ի վասնդս, to run risks, to seek perils, to brave or to face dangers; - ի մարտ, to plunge into the thickest of the fight; յալժիս -, to confide in prayer.

Խիզախեցուցանեմ, ուցի va. to em- bolden, to encourage, to inspirit, to give heart to.

Խիզախիւն, -ուժիւն, -ուժն s. bold- ness, audacity, hardihood, confidence; bravado, rodomontade; insult; as- sault, rushing.

Խիզան, աջ s. a hut & its inhabitants.

Խիզար, Խիզարեմ S. Սոյց, Սոյցեմ.

Խիթ, խիթի, խիթոց s. gripes, colic; twinge, twitch, shooting pain; blister, sore, swelling: rock, reef, sand-bank; zool. crocodile; - սրբանին, tenesmus; -բ ոսկի, gout.

Խիթամ, աջի տն. to doubt, to sus- pect, to disbelieve, to distrust; to look at with an evil eye.

Խիթացուցանեմ, ուցի, խիթեմ, էջի տն. to be tortured by remorse; to pain, to afflict, to grieve, to vex.

Խիթում s. doubt, mistrust, suspi- cion; remorse.

Խիժ, խժաց s. gum; - սրբացի, --arabic; - գագի, --tragacanth; - աւ- ուսձգական, india-rubber, caoutchouc; գոճի -, --lac, shell-lac. [tree.

Խիժաբեր a. gummy; - ծառ, gum-

Խիժալից a. gummy.

Խիժակաթ s. gamboge.

Խիժահող s. gum-resin.

Խիժային a. mucous, glutinous; vis- cous; - հիւժ, mucus, snot; - ուտինը,

gum-resin.

Խիւ s. search, perquisition, investi- gation, strict inquiry; plucking up, snatching away; - արկանեղ, to search out, to investigate, to rummage, to

Խիւայ S. Խլայ. [inquire into.

Խիխաւրաս s. filth, filthiness, fetid matter.

Խիկար, ի a. learned, wise; pedantic.

Խիւ a. unclean; profane.

Խիւբ s. tendril, clasper; sucker, shoot; fibre, filament, stamen; -ս ար- կանեղ, to cling to, to hold fast to, to clasp, to strain to; to twine, to en- twine; - արկանեղ or առնուղ, to be thoughtful, melancholy; to clasp one's knees.

Խիւճ. խիւճի, իւ s. scruple; con- science; doubt, distrust; anguish, sor- row, affliction; a. scrupulous, conscien- tious; - մտաց, conscience; scruple; remorse, compunction; խիւճիւ մտաց, conscientiously, scrupulously; ազա- տուի խիւճի, liberty of conscience; կըշ- տամբանը, խիւճի մտաց, accusa- tion, reproach of conscience; - պահել, ի խիւճի լինել մտաց ուրուք, to pretend to have scruples, to scruple to, to be conscientious; լեցուցանել զ- մտաց, to stifle remorse; յազատութիւն խիւճի մտաց, for conscience sake.

Խիճ, խիճի s. small stone, pebble, gravel; - նաւու, ballast; - երկիւս- մանց med. gravel; stone. [joy.

Խիւն s. joy, mirth; աւ խիւն, for Խիւն or Խիւն s. bosom, cavity, hol- low; bottom; - սրտի, ventricle; -բ արբանդի, cavity of uterus. [խիւն.

Խիւս s. lance, spear; -բ, իւրաց S.

Խիւիլիկ, լկաց s. night-mare, incu- bus; phantom; bug-bear.

Խիւս, խիւսից or տաց a. hard, stiff, harsh, tough; sharp, strict, severe, rigorous, rigid, austere; rough, rude; cruel, merciless; haughty, arrogant, supercilious, overbearing; inflexible, obstinate, untoward, stubborn, untam- able; difficult, inaccessible; -, -ս, խիւսիւ ad. harshly; roughly, cruelly; severely; - բանը, harsh words; - կեանք, austere, hard life; խիւսիւ գնալ, to be blunt with; to treat with brutal- ity or severity, to maltreat; -ս բար- բառել, խիւսել ընդ ումք, to speak bluntly or harshly to, to say unpalat- able things; - է քեզ, it is hard for theo.

Խիւս. խիւսի s. thickness, density; a. close, dense, thick, serried; compact, dense; crowded, numerous, frequent; full; -, -սա -, - ընդ - ad. thickly, densely; frequently, often, much; - սա - հարուածք, repeated blows.

Խիւր s. white violet.

Խիւրս a. startling; - ընկեղ, to shy, to start at; to doubt, to fear, to sus- pect; -ս ի -ս or - ի -ս a. inconstant, vacillating; ad. doubtfully, suspicious- ly; with a start.

Խից s. closing or shutting; cork, stopper, bung, plug; valve; -ս արկա- նեղ, to cork, to bung, to dam, to stop; to hinder, to oppose.

Խիւ s. zool. black-bird.

Խիւս, ի s. hasty-pudding; gruel; paste; starch. [to give a -.

Խլայ, կց s. robe of honour; -եմ va.

Խլանամ, աջայ տն. to become deaf, to be made deaf; ից. to stop one's ears, to turn a deaf ear to.

Խլատեա s. outer garment or veil of oriental women. [զարեղս, to stun.

Խլացուցանեմ, ուցի va. to deafen; -

Խլացուցիչ a. deafening, stunning.

Խլեմ, էջի va. to pluck up, to root out, to extirpate; to unclasp; to sweep away; to force, to take by force, to extort, to take away; to demolish, to destroy, to pull down, to ruin; - զա- տամի, to draw, to pull out, to extract a tooth; - զաւս, to put, to tear the eyes out. [(specios of willow).

Խլեի, ի s. salix caprea latifolia

*Խլեզ S. Մոլեզ.

Խլիւք, Խլիւք s. snot, mucus.

Խլիւքային a. snotty, mucous; - մար- մին, Խալանթ, mucous body, - mem- brane. [tirpator.

Խլիւ s. rooter out, weeder out, ex-

Խլիւր s. med. canker; ից. a shrewd person, a sly one.

Խլիւեմ, էջի va. to pull or haul a- bout; to tease, to plague: to neglect, to omit; to counterfeit, to feign, to pretend; to pretend not to understand.

Խլոս a. snotty; snotty-nosed; mu-

Խլութիւն s. deafness. [cous.

Խլում s. pulling out, tearing up, rooting out, extirpation.

Խլուրդ, լրդից, Խլուրդն, լրդան s. mole; զհողակոյտ խլուրդ կարծել Մաւսեաց արտեւան, to make mountains of mole-hills.

խղճահիւս. gangrene; a. horrid, dark-
խղճամբ, -անամբ S. -սիմ. [working.
խղճամբ, էջի va. to move; to stir;
to agitate, to shake; -իմ vn. to be
moved, stirred, shaken; to creep, to
insinuate. [agitation.
խղճումն s. movement, impulse;
խնայական a. neigbing; -ն s. neigh.
խնայեմ, էջի vn. to neigh; to shout,
to halloo, to roar out, to yell, to hoot.
խնայեմ s. neigh, neighing; S. խն-
այեմ.
*խնայեմ, խնայեմ S. Չրաթաթախ, -
խնայեմ, բծայ s. censure, criticism;
discussion, examination, research.
խնայեմ, էջի va. to censure, to criti-
cize; to discuss, to examine, to de-
bate, to sift. [to stitch.
խնայ s. quilting; -անեմ, to quilt,
խնայեմ, էջի va. to stuff, to cram, to
gorge; -զորովայն, to gorge one's self.
խնայ, խնայ s. tow, hards of flax
or hemp; խնայ խնայ, to stop with
tow; mar. to calk.
խնայեմ, էջի vn. to quilt, to stitch,
to pink; -իմ vn. to grow narrow, to
shrink. [lehem.
խնայեմ s. the manger at Beth-
ղեհ, զկան s. small cottage, hut,
cot; small room, closet, cell.
խնայեմ, էջ s. ulceration, suppur-
ation, pus, purulent matter; fig. hy-
pocrisy; -բ էրկրի, earth-worms; -բ
խոտայ, liquid refuse from putrid
vegetation.
խնայեմ, էջի va. to exulcerate;
fig. to dissemble, to conceal enmity;
to foment, to plot; -իմ vn. to be ul-
cerated, to form an abscess, to gather,
to discharge matter, to suppurate.
խնայեմ, էջի vna. to apply, to de-
vote one's self to; to explore.
խնայեմ լինիմ vn. to be judged by
one's own conscience.
խնայեմ S. Եղեղեղ.
խնայեմ a. guilty, pricked by con-
science: miserable, pitiful.
խնայեմ, աջ a. scrupulous.
խնայեմ, աջի vn. to scruple; to doubt,
to mistrust; to abstain from, to shun:
to have pity, compassion.
խնայեմ a. over-scrupulous, over-
nice, too rigid; cowardly, pusillani-
mous, chicken-hearted.
խնայեմ, էջի vn. to make case of con-

science of, to scruple, to doubt; աջ
խնայեմ, my conscience does not
blame me; էրթ առանց էրթե -ոյ, go
without scruple or hesitation.
խնայեմ s. conscience, scruple;
-նոք ad. conscientiously, scrupulously.
խնայեմ S. խնայ.
խնայեմ s. noise, clatter, hub-
bub, uproar, rumour, turmoil, din,
confusion.
խնայեմ, աջ s. snail; sea-shell,
purple shell-fish; -անայտեան, slug.
խնայեմ a. gravelly.
խնայեմ, աջ s. sand-stone.
խնայեմ, էջի va. to fill, to heap up,
to stuff, to cram; -զորովայն, to gorge,
to gormandize, to stuff or cram one's
self, to eat too much. [age.
խնայ s. stuffing, force-meat; saus-
խնայեմ, գրայ s. collection of na-
tional historical facts: editor; com-
piler. [to contain, to enclose.
խնայեմ, էջի va. to assemble;
խնայեմ, էջի s. chief editor.
խնայեմ, էջի va. to compile, to
write, to edit. [ship; compilation.
խնայեմ, էջի s. editing; editor-
խնայեմ a. of the same troop or
regiment, comrade, companion; S.
խնայեմ s. group. [խնայեմ, &c.
խնայեմ s. assembly; -եկեղեցայ,
nave. [together.
խնայեմ a. assembled, gathered
խնայեմ S. խնայեմ. [gregation.
խնայեմ, էջի va. to assemble, con-
խնայեմ, էջի va. to assemble, to
rally, to gather together, to convoke;
to excite to blows, to set fighting;
to keep, to celebrate a feast; -սլառե-
րայ, խոմբ - , to fight, to come to
blows, to join battle; -իմ vn. to be as-
sembled, convoked, gathered to-
gether; to rally, to flock together, to
form groups; to be engaged in war;
խնայեմ սլառերայ, the battle
began. [in troops.
խնայեմ ad. in company, in crowds,
խնայեմ, էջի va. to drink; to imbibe,
to suck up, to absorb.
խնայ, ոյ, ու s. leaven, ferment; fig.
sect; -գարեջույ S. Լորձն.
խնայեմ s. zymosimeter.
խնայեմ, էջի va. to cause to fer-
ment; -իմ vn. to ferment, to rise;
-եալ S. խնայեմ. [tative.
խնայեմ, էջի a. fermenting, fermen-

խնայեմ, բի s. bot. strawberry;
բոյս -բի, -plant.
խնայեմ s. fermentation.
խնայեմ a. risen, fermented, leaven-
ed; -հայ, leavened bread.
խնայ, ոյ s. care, attention, solici-
tude; nursing, attendance, duty, task;
mindfulness, diligence, assiduity; -ով
ad. carefully, mindfully, attentively;
-ածեմ, ունեմ, տանեմ, to take care
of, to be mindful of, to look after; to
nurture, to tend, to attend; to provide,
to procure; զամենայն վայրէջք ու-
նեմ զուրեք, to take every care of; to
take great pains with; տարածեմ է վե-
րայ ուրեք զ-ս իւր or զուրեք -ոյ, to
surround with loving cares or kind
offices, to be particularly attentive to,
to wait assiduously upon; հաստա-
տեմ է -ս չարին, prone to evil; յու-
զեցան -բ իմ, my compassion is excited.
խնայեմ a. careful, mindful,
regardful, solicitous, attentive.
խնայեմ, -ու, աջ a. careful; S.
խնայեմ. [pection, guardianship.
խնայեմ ունեմ s. care, cure, ins-
խնայեմ, աջ a. tutelar, tutelary;
s. guardian; trustee, administrator;
regent; prefect; curator, custodian.
խնայեմ S. խնայեմ.
խնայեմ S. խնայեմ.
խնայեմ, էջի va. to take care
of, to attend to, to occupy oneself so-
licitously about, to patronize.
խնայեմ, -ի S. խնայեմ, -ու.
խնայեմ, աջ s. matrimonial me-
diator, go-between, match-maker; -
լինեմ, to arrange a wedding between;
-հնայ, to go to conclude a marriage.
խնայեմ S. խնայեմ.
խնայեմ, աջի vn. to become re-
lated, allied, to be united by marriage.
խնայ, մույ, մեայ s. relation, kind-
red, connexion; -անեմ, to ally, to
unite, to match; -լինեմ S. խնայեմ.
խնայեմ, աջ a. careful, diligent, at-
tentive; full of regard, of solicitude,
benevolent, charitable.
խնայեմ s. affinity, alliance,

relationship; հոգեւոր - , sponsorship;
արկանեմ - , - առնեմ ի, S. խնայեմ.
խնայեմ S. խնայեմ.
խնայեմ, խնայեմ, էջի vn. to spare,
to be sparing of; to pardon, to respect,
to exempt, to privilege; to save, to
spare, to husband, to be thrifty, to
administer or manage well, to be spar-
ing of expence, to economize; - է կե-
րակայ, to stint one's self; - է ժա-
մանայ, to economize time; - է շք-
թում, to bridle one's tongue; - է
բարկութիւն, to abstain from wrath.
խնայեմ, ունեմ, ունեմ va. to cause
to be sparing, to create thrift or eco-
nomy. [son, house-keeper, house-wife.
խնայեմ s. economizer, thrifty per-
խնայեմ, -ուսն s. regard, com-
passion, pity; pardon; thriftiness, sav-
ing, economy, parsimony, frugality.
խնայեմ, -լի, -լից a. joyful, cheer-
ful, gay, merry; ad. gaily, cheerfully,
merrily; - լինեմ, to be transported
with joy.
խնայեմ a. rejoicing together; -
լինեմ, to rejoice with any one, to com-
pliment, to congratulate, to felicitate.
խնայեմ s. bot. S. Մոլախնայ.
խնայեմ, էջի va. to congratulate,
felicitate, complimenting; թուլթ-
թեան, letter of congratulation.
խնայեմ, աջի vn. to rejoice, to be
merry, delighted, glad; greeting; -
լինեմ, to rejoice with; բարում-
ասեմ, to wish good morning, good bye;
խնայ, rejoice! good morning, good
day; adieu, God be with you; Արիս-
տոտեմ Ալեքսանդրի որդւոյ - , Aris-
totle to Alexander, greeting!
խնայեմ a. gay, merry, cheerful,
delighted, glad.
խնայեմ, -մույ a. mad with joy, too
merry; s. bot. S. Մոլախնայ.
խնայեմ ad. gaily, merrily.
խնայեմ, տեցայ vn. to rejoice, to
be joyful, glad. [mour, wantonness.
խնայեմ, ունեմ s. gaiety, good hu-
խնայեմ S. խնայեմ.
խնայեմ, ունեմ va. to make
merry, to rejoice, to give joy, to di-
vert, to recreate.
խնայեմ a. unequal, uneven, rug-
ged, winding; -բ s. spot, stain; ine-
quality, unevenness, roughness, rug-
gedness, asperity.
խնայեմ, գրայ s. question; interroga-

tion, inquiry, demand; discussion, examination; perquisition, search, quest; visit, inquisition; proposition, thesis; litigation, contest, dispute, debate, quarrel; request, requisition; - բայի *gr.* accusative or objective case; *խօսեցուք զայս քինորդ*, let us discourse on this chapter; - առնել, *ի* - երթալ, գալ, ելանել, շրջել, անկա- նել, արկանել, to seek, to look for, to search for or after, to make inquiries, to investigate, to examine, to inquire into; *ի* - լինել ուրուք, to trace, to be in search of, to follow the track of; - *ի* մէջ առնուլ, to commence an argument; - *ս* յուզել, to raise a doubt, to create a discussion; - *եղեւ*, there arose a question; a dispute was raised; - *ի* միջի կայ, the question is; - *է* ինչ *ի* քէն, - *մի* ունիմ *ի* քէն, I have a favour to beg of you; *ոչ* *եթէ* այնք *ինչ* *ի* - *է*, it is not what we seek to know; *ասցի* անձն *իմ* խնդրոյս *իմում*, let my life be given me at my petition. *Խնդուի*, - ունի *s.* joy, mirth, pleasure, gaiety, cheerfulness, merriment. *Խնդրակ*, *այ* *s.* seeker-after, inquirer; guardian, trustee; emissary; - *ս* արձակել զկնի ուրուք, to run after, to hunt for or seek after some one. *Խնդրականք* *s.* object of research; subject of dispute. [wish. *Խնդրակատար* *a.* fulfilling another's *Խնդրանք* *s.* demand, request. *Խնդրեմ*, *եցի* *va.* to search for, to ask, to solicit, to implore; to demand, to claim, to require, to run after, to pursue; to ransack, to rummage; - *զանձն ուրուք*, to seek one's life; *զա- րիւն նորա* *ի* ձեռաց քոյ *խնդրեցից*, I will require his blood at your hands; *զքէնս վրիժուց* -, to revenge oneself, to be avenged; - *զերեսս Աստուծոյ*, to seek God's face; *զազս անձին եւ- եթ* -, to have no other aim but self-interest. *Խնդրուածք*, *ծայ* or *ծոյ* *s.* prayer, supplication, demand, request, requi- sition; *ի* - *ս* սնդիլ, to pray devoutly; to fervidly implore. *Խնդրութիւն* *s.* search; demand; - *վրիժուց* *S.* վրէժխնդրութիւն. *Խնծիլք*, *ծղեց* *s.* laugh, laughter, gaiety, toying, dalliance, rapture. *Խնծղալից* *a.* sprightly, gay, merry. *Խնծղամ*, *ացայ* or *ցի* *vn.* to laugh, to

rejoice, to leap with joy. *Խնծոր* *S.* *Խնծոր*. *Խնկաբեր*, *այ* *a.* that bears or pro- duces aromatic or odoriferous gums; *S.* *Խնկաղցեաց*. *Խնկաղցեաց*, - *զքեսս*, - *զքեցիկ* *a.* carrying incense, aromatic gums, or precious ointments. *Խնկալի*, - *լի* *a.* full of incense, odor- iferous; praiseworthy, honourable; - *լից*, drunk with incense and myrrh. *Խնկախառն* *a.* mixed with incense. *Խնկածալիկ* *s.* *bot.* salvia, sage. *Խնկածու*, *այ* *a.* odoriferous, aro- matic. [upon; censer. *Խնկակալ*, *այ* *s.* altar to burn incense *Խնկաչոռ* *a.* perfumed, fragrant. *Խնկաղաց*, *այ* *s.* mortar for pound- ing incense; incense-box; perfumer. *Խնկաման*, *Խնկանոց*, *այ* *s.* incense- box; censer; pan to burn incense on; perfume-box. [censing like incense. *Խնկանուէր* *a.* ardent, fervent, as- *Խնկարան* *s.* incense-box; censer. *Խնկարեմ*, *եցի* *va.* to incense. *Խնկարկու*, *այ* *s.* incense-bearer; *fig.* flatterer, folsome praiser, adulator. *Խնկարկութիւն* *s.* incensing. *Խնկաւորութիւն* *s.* censing; praise, respect, adoration. *Խնկելի* *a.* worthy to be incensed, praiseworthy, honourable. *Խնկեմ*, *եցի* *va.* to incense; to per- fume; to embalm; to offer up, to offer: to intoxicate; *fig.* to praise, to honour, to adore; to extol, to flatter, to flatter grossly. *Խնկենի* *s.* *bot.* incense-tree, oliban, frankincense; incense, perfume. *Խնկեփեաց*, *փեցաց* *s.* perfumer. *Խնկիկ* *s.* grain of incense. *Խնկիւ* *a.* incensing. *Խնկողկուղիկ* *s.* *bot.* marjoram. *Խնկունի* *s.* *bot.* rosemary. *Խնձոր*, *ոյ* or *ի* *s.* apple; apple-tree; pommel, knob, ball, head; - *վայրի*, azarola or Neapolitan-medlar; *գեանի* -, *S.* *Երեյուկ*; - *ք*, *այսից* - *ք* *fig.* rosy cheeks. *Խնձորակուլ* *s.* *med.* lozenge. *Խնձորենի*, *Խնձորի*, *բւոյ* *s.* apple- tree; - *ենիք*, apple-orchard. *Խնձորովի* *s.* cider. *Խնչոյք*, *յից* *s.* treat, feast, banquet, great feast, entertainment; feasting, rejoicing; assembly, company; *գազ*

լիճ *յից*, banqueting-hall; *յս* *խրախ- ձանաց*, luxurious entertainment; *յս* *առնել*, *յորինել*, *տալ*, to regale, to feast, to give a treat; *յս* *ուրախու- թեան յարգարեւ ումք*, to feast one with high ceremony. [churn. *Խնոյի*, *ցւոյ* *s.* churn; *չարժեւ* *զ* -, to [turn out; *խցի* *va.* to cork, to stop, to bung; to close, to shut; to oppilate, to constipate; - *զքերան ուրուք*, to put to silence; - *զպատուհան ընդեաց*, to turn a deaf ear to, to refuse to listen. *Խնչեմ*, *եցի* *vn.* to grunt; *to blow *Խնոյք* *S.* *Խնչոյք*. [the nose. *Խնտուզ* *S.* *Խնչիկ*. *Խշաւոր* *a.* lancer. *Խշտեակ*, *եկաց*, *Խշտիք*, *տեաց* *s.* bedstead, pallet, truckle-bed; halting- place; den, haunt, lair, cave of wild beasts; *զտելի* *ի* *խշտիս*, to hide in a den. **Խշտուկ* *s.* gusset. [able. *Խշտելի* *a.* contemptible, despie- *Խշտեմ*, *եցի* *vn.* to despise. **Խշում* *vn.* to have a thirsty longing for acid things. *Խոզ*, *ից* or *այ* *s.* boar, sow; pig; hog, swine; - *ք*, spoke of a wheel; **scrofula*, king's evil; - *մատակ*, sow; - *մալեալ*, hog; - *ծովային*, sea-hog; *Հնդիկ* -, guinea-pig; *ցնկիւի* *ի* -, to far- row, to pig; *ծնունդք* *ի* -, litter of pigs; *կաթնիկեր* -, sucking-pig; *գումք* *ից*, pig-sty; *երամակ* *ից*, herd of swine; *միս* *ի* -, pork; *ապուխա* *ի* -, ham; *խորիս* *ի* -, rind (of bacon); *մորթ* *ի* -, pigskin; *խանչէ*, բոհրոնչէ, *կնչէ*, *զրդայ*, *կանչէ* -, the hog grunts; - *ի* *փուշ* *bot.* anagyris, bean-trefoil; - *ի* *մաղ*, *S.* *Չարխուտ*. *Խոզաբար* *ad.* hoggishly. *Խոզաբարոյ* *a.* hoggish, behaving like a hog, rude. *Խոզաբոյծ* *a.* swine-fattening. *Խոզաբուս կերակուր* *s.* hog's wash, food for swine. *Խոզակ*, *այ* *s.* fruit of cypress, plane- tree, &c.; - *չերամոյ*, cocoon. [a pig. *Խոզակերպ*, - *ձեւ* *a.* hog-shaped, like *Խոզամիտ* *a.* pig-headed; swinish, dir- *Խոզան*, *այ* *s.* stubble. [ty, filthy. *Խոզանակ*, *այ* *s.* clothes-brush; whisk; - *ադործ*, brush-maker; - *եմ* *va.* to brush; to whisk. *Խոզանամ*, *ացայ* *vn.* to be changed into swine; *fig.* to behave like a hog, to be hoggish. [erect, like stubble. *Խոզանացեալ*, *Խոզանեալ* *a.* bristly,

Խոզանոց *s.* pig-sty. *Խոզանաւեւ* *s.* long bristle. *Խոզառանձ* *s.* *bot.* wild-pear; *med.* king's evil, scrofula. [driver. *Խոզարած*, *այ* *s.* swinehord, pig- *Խոզան* *s.* *pl.* hogs, swine. *Խոզենի* *a.* swinish, hoggish; *s.* pork. *Խոզերամակ*, *այ* *s.* hord of swine. *Խոզկալին* *s.* *bot.* acorn, beech-mast. *Խոզութիւն* *s.* hoggishness; *fig.* nast- iness, filth. *Խոզուկ* *s.* *zool.* porcupine. *Խոթ* *s.* *zool.* kingfisher, halcyon; - *ական աւուրք*, halcyon days. *Խոթոտեմ*, *եցի* *vn.* to see with dis- pleasure, to scowl at; to despise. *Խոտու* *a.* harsh; frowning; surly, threatening; hideous, frightful, hor- rible, dreadful, shocking; coarse, gross, rude, rough; sad, sorrowful; grave, stern; - *գէմք*, stern and haugh- ty countenance; - *աչք*, threatening eye, gloomy eye; - *անհարկեւ յոք*, to look at sternly or angrily, to frown, to scowl, to knit the brows; - *Հայեւ*, to look surly at, to sulk, to turn a wild haggard look upon. *Խոտուագեղ*, - *աղէմ* *a.* gruff-look- ing, surly-looking, of a stern or aus- tere countenance, scowling, lowering; sorrowful, gloomy, sullen; - *ցնորք*, frightful spectres. [looking. *Խոտուաչայեաց* *a.* surly- or gruff- *Խոտուեղծցանեմ*, *ուցի* *va.* to irri- tate, to anger, to incense, to chafe, to provoke, to exasperate; - *զքէմս*, to pucker up one's features, to put on a surly look. *Խոտուիմ*, *ուցայ* *vn.* to frown, to knit one's brows, to be sulky, cross, ill-tempered, to grow angry, to be net- tled; to be soured, embittered, exas- perated; - *երկնից*, to cover with gloomy clouds, to lower, to get cloudy, murky. *Խոտուութիւն* *s.* frown, wrinkle, knitting of the brows, scowling, pout- ing, sulkiness, sulks, wry face; vexa- tion, sorrow, melancholy. [tumour. *Խոլային* *a.* tumorous; - *մարմին*, *Խոլեմ*, *եցի* *va.* to disperse, to seat- ter, to drive. [nant soro. *Խոլեցեղեմ* *s.* *med.* cancer, malig- *Խոլմուկ* *S.* *Հոլամուկ*. *Խոր* *S.* *Խոտու*. *Խորիւծ*, *լւծան* *s.* *bot.* orchis, bee-

flower, salep, satyrion.

խոս s. dressed victuals; S. խոս.

խոսող ad. dreadfully, frightfully.

խոսում a. well-watered, abounding in springs, or running waters; -բ, մաց s. ravine, deep hollow; sylvan valleys, forest; mountain streams, torrents.

խոսման ձևեր s. gloomy ravines; long valleys.

խոսումեմ, եջի va. to bathe, to water; -խմտ. to spring; to inundate.

խոսող, եջ, խոսողանք, խոսողեն s. murmuring, purling, babbling, gurgling; զառ. ի վայր -ջանք, evacuation, going to stool.

խոսողեմ, եջի տ. to murmur, to purl, to babble, to gurgle; ի վեր -, to vomit.

խոստում, եջի, -տիմ, եջայ տա. to think, to invent, to attempt, to try.

խոկ, աջ s. thought; a. thoughtful, discreet, prudent; ի - արկանել, to think, to consider, to ruminate; -ի միտս կայր նորա, he had the intention to, he intended to.

խոկում, աջի va. to think, to reflect, to meditate, to consider, to contemplate, to imagine.

խոկումիս thought, meditation, consideration, contemplation, reflexion, imagination, speculation.

խոկ, եջ s. S. խոկ; meat, victuals.

խոկադործ, &c. S. խոկակեր, &c.

խոկական, աջ a. thoughtful, prudent, wise, judicious, sensible, intelligent, cautious, provident, circumspect, discreet; -ն s. intellect, intelligence, reason, judgment.

խոկականաբար ad. prudently, wisely, judiciously, sensibly.

խոկականութիւն s. prudence, wisdom, discretion, wariness, circumspection, cautiousness, good sense.

խոկակեր, աջ s. cook, man-cook; -բաջ -, capital cook, first rate cook; -աջ տուն, kitchen; -բ, cookery; S. խոկակեր.

խոկակերապետ, աջ s. chief-cook: chief executioner; օգնական-ի, under-

խոկակերեմ S. խոկարարեմ. [cook.

խոկակերոց, աջ s. kitchen; անօթք

-ի, - utensils; S. խոկարան.

խոկակերութիւն S. խոկարարութիւն.

խոկամանամ տ. to precipitate one's self, to fling, to cast or throw one's self headlong.

խոկանոց S. խոկակերոց.

խոկալաճառ s. eating-house keeper.

խոկարան s. intellect, sense.

խոկարար, աջ S. խոկակեր; -ուհի sf. cook; -բաջ -, very good, excellent cook. [dress victuals.

խոկարարեմ, եջի va. to cook, to խոկեակ, եկի s. scullion; sf. kitchen-

maid. [խան, &c.

խոկեմ, -աբար, -ութիւն S. խոկա-

խոկեմազարդ a. adorned with prudence, judicious.

խոկեմամիտ a. sober-minded.

խոկեմանամ, աջայ տ. to be wise or prudent. [prudent, judicious.

խոկեմնիւթայ a. circumspect, calm,

խոկեմտուրթ s. sober-mindedness.

խոկեր, աջ s. filth, dirt, muck, mire, mud; իջ. filth, obscenity, villany, wantonness; ի -ի or ընդ - թաւալել, to get splashed, to be be-mired, covered with mud; -բ պղծութեանց, defilement; -բ միմեանց, sodomites.

խոկերական a. muddy, dirty, filthy, impure, obscene; - ձեռք, unclean hands; ասել բանա -ս, to talk obscene-

խոկերանոց s. sink, drain. [ly.

խոկերանի միտք or գէմք. syllogism.

խոկետեմ, եջի va. to butcher, to slaughter, to kill, to massacre.

խոկետումիս s. act of killing, massacre, carnage. [of laughter.

խոկետումեմ տ. to hear a loud burst

խոկետումեմ, -ջանք, -ջեմ S. խոկալ, &c.

խոկովակ, խոկուակ, աջ s. pipe, tube, canal, conduit; -ջուր, spout; - առ-

նեայ, gutter; - լուսակայ. drain; - շոգեհատ, steam-pipe; - ծխնեղուղի,

chimney-flue; - ջրհանի, engine-hose; - կազի, gas pipe, main; - խօսուն,

speaking-tube; - ձայնատու, acoustic-tube; - շնչողական, suction pipe.

խոկոր, խոկոր, -ակ, աջ s. sucking-pig, porker.

խոկոճ s. thought; -եմ տ. to be thoughtful, anxious, absorbed in thought.

խոյ, ոջ s. zool. ram; ast. Aries, -; mech. battering- -; mar. windlass, cap-

stan; ջրաբաշխական -, hydraulic -.

խոյակ, աջ s. capital of a column.

խոյանամ, աջայ տ. to soar up, to fly on high, to dart forward, to swoop

down, to rush headlong on, to dash at, to pounce on, to fall on.

խոյադուրթիւն s. conquest of the golden fleece; իջ. violation, rape, rape, խոյեանք s. pl. rams. [vishing.

խոյզ, խուզից s. search, inquisition, inquest, perquisition, research, examination; - եւ խնդիր, strict inquiry; - արկանել, ի - եւ ի խնդիր արկանել or լինել, ի - ելանել, անկանել, to search, to examine, to inquire strictly, to pry into; - եւ խնդիր առնել ումք, to be in search of, to trace, to follow the tracks.

խոյթ, խութից s. zool. crocodile.

խոյլ, խուլից s. swelling, blotch; schirrus, scrofula; - պարանոցի, wen, goitre.

խոյս s. flight, running away; - տալ, առնուլ, լինել, to fly, to take to flight, to escape, to decamp, to steal or slip away, to break loose; to be guilty of tergiversation; to avoid, to flee from, to shun.

խոյր, խուրի s. cap, diadem, tiara; - եւրոպական, hat; - տաշիկ, turban; - պապական, tiara. [maker, hatter.

խոյրագործ, -արար s. cap- or hat-

խոյրադիր a. crowning, covering another's head.

խոյզ, աջ s. hook; pick-lock.

խոնարհ, աջ a. low; humble, submissive, respectful; lower, inferior, mean, base, low; feeble, weak; - ի - pr. ad. low; down, down below; downwards; from top to bottom; at the foot of; beneath, below, underneath; below, lower, under; - առնել, to humble; - լինել, to be humble or meek, to humble one's self; to be humbled; զերես ի - արկանել, to be sulky or sullen; - սրտիւք, lowly in heart; աչք ի -, with downcast eyes; յերկեմենից եւ ի -, from two years old and under; ի միջին եւ ի -, from the loins downward; ի վեր եւ ի -, un-

ceasingly, always, at every moment.

խոնարհաբար ad. humbly, submissively. [below.

խոնարհազորն a. inferior; lower; ad.

խոնարհակողմն s. the lower part.

խոնարհաշակ a. inclining, aslant.

խոնարհամիտ a. humble, meek, modest. [abase one's self, to be humble.

խոնարհամտեմ տ. to humble or խոնարհամտութիւն s. humility, modesty, meekness. [to conjugate verbs.

խոնարհեմ S. -եցուցանեմ; - զբայս,

խոնարհեցուցանեմ, ուցի տ. to humble, to abase, to subject; to bring down, to lower, to abate, to depress; to bow or bend down, to incline; - զուհին, to lend an ear to, to listen to; - զանձն, to humble oneself; to do penance, to mortify oneself, to fast; - զամբարտաւանութիւն ուրուք, to lower, to abase, to bring down the pride of; - զԱստուած առ մարդիկ, to move God to compassion, to implore divine mercy; Աստուած -նէ զամբարտաւանս, God humbles the proud.

խոնարհիմ, հեցայ տ. to be humble; to lower oneself, to descend; to yield, to acquiesce; to loan, to bend downwards; to decline; gr. to be conjugated; - յամբարտաւանութենէ, to descend from one's haughtiness, to have the pride of one's countenance humbled; յերկիր -, to prostrate oneself; - առաջի Աստուծոյ, to bow before God; - անկանիլ երեսայ, to go downcast, to be dejected; - յիջեւան ուրուք, to deign to dwell in; - յալիս, to grow old; - չի օրն, the daylight fades, the day wanes or is going down; յոսն եկաց յերեսայն խոնարհելոյ, he rose from his prostrate attitude.

խոնարհութիւն s. humility; deference, submission, humiliation, abasement; baseness, lowness, inclination, declination.

խոնարհումիս s. abasement; humiliation; fall, decline; gr. conjugation.

խոնաւ, աջ a. humid, damp, wet, moist; s. humidity. [humid.

խոնաւակից a. full of humidity, very

խոնաւալոյծ a. deliquescent; - լուծութիւն, deliquescence. [moist.

խոնաւական, -ալին a. humid, wet,

խոնաւայոյզ s. damp weather; wet, rainy weather.

խոնաւանամ, աջայ տ. to grow wet, to become damp or moist.

խոնաւաչափ, ի s. hygrometer; - ա-

կան, hygrometric; - ութիւն, hygrometry.

խոնաւարար a. moistening, wetting.

խոնաւացոյց s. hygroscope.

խոնաւեմ, եջի, -եցուցանեմ, ուցի տ. to damp, to moisten; to wet, to steep, to bathe.

խոնաւութիւն s. humidity, damp, moisture, wet; humour, radical moisture; - օդոյ, damp weather.

Խոնաւուս *a. S.* Խոնաւ.
 Խոնձ. *ի* - *ad. pr.* below; under; inside, within, in. [drawers & trousers.
 Խոնձան, ունջ *s.* running string for
 Խոնջ *s.* fatigue, lassitude; *a.* fatigued, tired, weary, faint, jaded. [some.
 Խոնջական *a.* fatiguing, hard, toil-
 Խոնջան *S.* Խոնջան; -*ք* *S.* Խոնջու-
 Խոնջեցուցանեմ, ունջ *va.* to tire out, to fatigue, to weary. [fatigued.
 Խոնջիմ, ջեցայ *vn.* to be tired, weary,
 Խոնջութիւն, -ուսն *s.* fatigue, lassitude, weariness.
 Խոնչն *s.* noise, murmur. [խոնչեմ.
 Խոշոջ *S.* Մարգարտոյ; -եմ *S.* Խոշո-
 Խոշոս *s.* hay; dried herbage.
 Խոշոր, ից *a.* stout; great; thick; rough, rude, rustic, unpolished; awkward, ill-shaped, ill-made; rugged, toilsome, difficult; - *զգեստ*, coarse cloth; - *ձայն*, rough voice; harsh sound; - *գոյք*, stiff or unconnected colouring. [lished.
 Խոշորաբար *a.* rude, rough, unpolished.
 Խոշորագեղ *a.* coarse featured, hard-favoured, ugly.
 Խոշորացոյն *a.* very rude, very coarse; - *ad.* rudely, coarsely.
 Խոշորանամ, աջայ *vn.* to grow up; to become stout or bulky; to grow rude or rough.
 Խոշորացոյց *S.* Մանրացոյց.
 Խոշորեցուցանեմ, ունջ *va.* to magnify, to increase, to make larger.
 Խոշորութիւն *s.* coarseness, rudeness, want of politeness; bigness.
 Խոշտամ, -անամ *S.* Կաղամ. [ing.
 Խոշտանդալից *a.* tormenting, torturing.
 Խոշտանդանք *s.* torture, torment, punishment, rack, pain.
 Խոշտանգեմ, եցի *va.* to pain, to torment, to torture; to thrash, to beat.
 Խոշտար or Խոտար *s.* boy, son; pupil.
 Խոչ, ից *s.* obstacle, opposition; embarrassment, inconvenience, difficulty, hitch, hinderance, clog; the spines of the hedgehog; - *խափանարար*, great obstacle, impossibility; *աչա* - *անկոխելի*, there is an insurmountable difficulty; - *եւ խուծ լինել*, to hinder, to clog, to embarrass, to prevent, to be a bar to; *տապալել զամենայն զ- եւ զխուծ*, to surmount the greatest obstacles; *S.* Խուծ. [hobble.
 Խոչաւ լինել *vn.* to go lame, to

impediment to the sight; - *լինել*, to put a stop to, to hinder.
 Խոչընդոսն, Խոչոսն *s.* obstacle, stop, hinderance, embarrassment; - *լինել*, to oppose, to hinder, to elog, to embarrass. [about.
 Խոպամ, աջի *vn.* to leap or frisk
 Խոպան, *ի* *a.* uncultivated; *s.* waste land, desert; *ի* - *ի*, waste, fallow.
 Խոպանանամ, աջայ *vn.* to become desert, uncultivated; to lie waste or fallow; to spoil, to deteriorate, to go to ruin.
 Խոպանացուցանեմ, ունջ, Խոպանեմ, եցի *va.* to let lie fallow, to leave uncultivated; to lay waste, to spoil, Խոպ, Խոպոպ *S.* Խոպոպիք. [to ruin.
 Խոպոպեմ, եցի *va.* to curl, to frizz, to put in ringlets, to crisp; - *իմ* *vn.* to curl one's hair; to fall into eurl, to curl of itself.
 Խոպոպի *a.* curled; -*ք* *s.* eurl, loek, ringlet of hair; - *ս առնել*, to eurl, to frizz. [breach, gap.
 Խոռ, -ն *s.* bot. iva; - *սարսափ*, Խոռապետ *s.* prime minister.
 Խոռեմ, եցի *va.* to hollow out, to excavate. [hole; cavern, den.
 Խոռոց, աջ *s.* hollow, cavity, cave, Խոռոցանամ, աջայ, Խոռոցիմ, եցայ *vn.* to become hollow, empty, void.
 Խոսս *s.* confession; promise; *ի* - *ածել*, to cause to confess; *ի* - *զալ*, to confess, to tell the truth; - *լինել*, to confess one's sins.
 Խոսսաբանութիւն *s.* promise. [rity.
 Խոսսակգարք *s.* descendants, posterity.
 Խոսսանամ, աջայ *vn.* to promise, to engage, to pledge one's word; to vow; to protest; to offer, to proffer; to propose.
 Խոսսովան առնել, լինել *vn.* to confess, to own, to acknowledge; to make confession, to confess, to go to confession; - *լինել զյանցանս*, to acknowledge one's fault; - *զմեղս իւր*, to confess one's sins.
 Խոսսովանաբար *ad.* confessedly, avowedly; in confession. [tent.
 Խոսսովանագուսար, -բոյր *sf.* penitence.
 Խոսսովանագորամ *s.* bribe for confession. [rector of one's conscience.
 Խոսսովանաչայր *s.* confessor, director.
 Խոսսովանարան *s.* confessional.
 Խոսսովանեցուցանեմ, ունջ *va.* to confess, to hear confession.

Խոսսովանեմ, եցի, Խոսսովանիմ, եցայ *vn.* to own to, to acknowledge, to confess; to protest; to profess; to confess, to make confession; *պարտ է* - *ի*, it must be acknowledged; - *զմեղս*, to confess one's sins; - *զյանցանս*, to acknowledge one's faults; *զպարտութիւն*, to acknowledge oneself overcome.
 Խոսսովանող, աջ *s.* confessor to the
 Խոսսովանորդի *s.* penitent. [faith.
 Խոսսովանութիւն *s.* confession, avowal, acknowledgment, declaration; - *մեղաց*, confession of sins; *երթալ ի* - *ի*, to go to confession; *տալ* - *ի*, to make confession; *առնուլ զ- ուրուք*, to hear the confession of.
 Խոսսուկ *s.* colic, gripes, stomach-ache, pain in the bowels; - *ռնել*, to have the gripes; - *լինել*, to confess, to own.
 Խոսսումն *s.* promise, engagement, obligation; word, word of honour, declaration; profession; - *տալ*, to give one's word, to promise; *պահել զ- կալ ի խոսմունս*, to keep one's word or promise; *չպահել զ- չկալ ի խոսմունս*, to break one's promise, to fail to keep one's word; *մեծամեծ խոսումունս առնել*, to promise mountains of gold, wonders; *մոտի խոսումունք*, vain or empty promises, fair words only; *մոտի խոսումունք պարարել*, to nourish with vain promises. [note ().
 Խոտորակիւն *s.* mus. an Armenian
 Խոտ, ոց *s.* grass, herbage, turf, verdure; pasture; *չոր* - *ի*, hay, forage.
 Խոտաբեր *a.* bearing or producing grass, grassy, herbaceous. [on herbs.
 Խոտաբուս *a.* fed on grass; living
 Խոտագետ *s.* herbalist, herborist.
 Խոտալից *a.* abounding in grass, full of forage. [getarian.
 Խոտակեր *a.* eating vegetables, vegetable.
 Խոտահամբար *s.* hay-cock; haystack.
 Խոտաճարակ *a.* herbivorous, pasturing on herbs; - *լինել, չլիւլ*, to pasture, to feed.
 Խոտան, աջ *a.* abject, vile, base, mean, worthless, despicable; - *աւ* *ad.* meanly, basely, shamefully; in excess; - *առնեմ* *S.* Խոտեմ.
 Խոտանոց *s.* hay-loft. [seller.
 Խոտալաւա *s.* herborist, herbologist.
 Խոտաւետ *a.* abounding in grass.
 Խոտաբալ *s.* herborizer; - *լինել*, to

herborize. [s. herbage, vegetables.
 Խոտեղէն *a.* grassy; made of grass;
 Խոտեմ, եցի *va.* to despise, to condemn, to scorn, to slight, to disdain; to undervalue, to depreciate; - *իմ* *vn.* to be despised, contemned, disdained.
 Խոտոր *a.* oblique, crooked; deluded; strayed, erroneous, wrong; *S.* Խոտորակիւն; - *Հանել*, to cause to err, to turn aside; - *եւ* *ast.* oblique ascension.
 Խոտորագիտակ *s.* polemoscope.
 Խոտորաչափ, *ի* *s.* declinator.
 Խոտորեմ, եցի, Խոտորեցուցանեմ, ունջ *va.* to turn aside, to mislead, to lead astray; to divert, to distract; to twist, to contort, to bend, to make awry; *ից*, to lead astray, to cause to err, to delude, to unsettle.
 Խոտորեցուցիչ *a.* perverting, turning aside, leading astray.
 Խոտորիմ, եցայ *vn.* to turn aside, to deviate, to swerve; to go astray, to lose the way; to decline, to shrink from; to slope, to slant; *ից*, to go astray, to err, to be perverted, to abandon oneself to; to avoid, to shun.
 Խոտորակ, աջ *a.* oblique, crooked, aslant, aslope, athwart, across, transverse; out of the way, indirect; ill-turned, ill-made; bad, perverse, wicked, froward; *s.* cross beam, traverse; - *ս* *ad.* obliquely, crossly, transversely.
 Խոտորակիւն *ad.* obliquely, transversely; at random; confusedly.
 Խոտորակիմ, կեալ *vn.* to slant, to slope; to turn aside, to go astray.
 Խոտորութիւն, -ուսն *s.* obliquity, crookedness, deviation, declination, winding, sinuosity; turning aside, going astray; *ից*, perversity, error, depravity.
 Խոտոց or Խոտուց *s.* anat. tibia, shin, shin-bone, shank; articulation.
 Խոր, ոց *a.* deep, hollow, excavated; *ից*, profound, deep; *ի* - *ad.* deeply, profoundly; thoroughly; grievously; - *տգիտութիւն, վերք*, profound ignorance; deep wound; *խաւար* - *ի*, thick, dreadful darkness; - *աղքատութիւն*, profound misery, abject poverty; - *ծերութիւն*, decrepitude; *ի* - *ձմեռան*, in the depth of winter; *ի* - *ամառան*, in the middle of summer; *պեղել ի* - *ի*, to excavate deeply; *ի* - *խուզել, ի* - *մե-*

քննել, to investigate minutely, to examine thoroughly; - Ի քուն լինել, to sleep soundly; Ի - խոցել, to wound severely, mortally; Ից, to cut to the heart, to grieve deeply, to break one's heart; Ի - խոցել, to be touched to the quick, to be cut to the heart; Իբրեւ Ի - խոցեցաւ պատերազմն, at the hottest moment of the fight; Ի - մոռացումն անկեալ, buried in forgetfulness; Խաղացի Ի - ն, go out to the open sea.

Խորք, ընդ s. hollow, cavity, pit, depth, bottom; gulph, abyss; - ծովու, the high sea; the open sea; Ի խորս մար, the offing; - չարեաց, depth of misery or misfortune; - սրտից, the heart's secrets; Ի խորոց սրտէ, from the bottom of the heart; Ի խորս անտառն, in the depth of the forest; Ի խորս քարայրին, at the bottom of the grotto; բանք նորա Ի խորս սրտի խնդ ազդեցին, his words touched me to the quick; - խորհրդոց Աստուծոյ, the inscrutable designs of God; Ի՞նչ - Ի մաստուծեան, o depth of wisdom!

Խորաբանութիւն s. enigma; dark saying, profound import, hidden meaning.

Խորագետ a. sagacious, shrewd, judicious; sensible, prudent, cautious; wary, subtil, sly, crafty; ingenious, skilful; - քաղաքավարութիւն, sagacious policy; sly conduct.

Խորագիտութիւն s. prudence, shrewdness, sagacity; craft, cunning.

Խորագիր s. title (of a book).

Խորագնաց or - գնաց a. sailing on the open sea, navigating the ocean.

Խորագոյնս ad. to the bottom, profoundly, thoroughly. [versed.

Խորազգաց a. very skilful, deeply

Խորազնին a. scrutinizing minutely;

- խուզարկու, accurate observer.

Խորալնութիւն s. inscrutable investigation. [cane; penetrating, acute.

Խորախորհուրդ a. mysterious, ar-

Խորախօս a. profound, difficult;

enigmatical, obscure; jabbering, talking gibberish.

Խորախօսութիւն S. Խորաբանութիւն.

Խորակն a. sunken-eyed.

Խորաձոր s. deep valley; a. profound, difficult, rugged, scabrous; ընդ - ս արկանել զմիտս, to exercise one's mind in inscrutable things.

Խորամանկ, աջ a. cunning, sly,

crafty, knavish, wily, roguish, artful; fraudulent, deceitful, rascally, villainous; malicious; - կեղծաւորութիւն, profound hypocrisy.

Խորամանկեմ, էջի, - կիմ, կեցայ տո, to chicaner, to quirk, to quibble, to use stratagem and artifice, to deceive, to cheat; to be cunning, artful, fraudulent, knavish.

Խորամանկութիւն s. cunning, artifice, craft, chicaner, quibble; cheat, deceit, fraud, base stratagem; knavery, roguery; malice.

Խորամէջ, - միջոց a. deep & spacious in the center; concave.

Խորամուկ a. penetrating, acute, piercing; profound, deep; - լինել, to penetrate, to fathom, to dive into, to enter deeply; - լինել Ի ջաւս, to be swallowed up by, to be plunged in grief; - Ի ներքս խաղալ, to enter too far, to plunge in too deeply; - դրոշմել, to inculcate, to impress deeply on the mind.

Խորամուկ s. diver; a. S. Խորամուկ.

Խորայտառակ a. profound, deep, hollow.

Խորայրոյզ a. searching at the bottom; - լինել, to search into, to go to the bottom of, to sift, to scrutinize, to investigate.

Խորան, աջ s. pavilion, tent; vault of heaven; altar; residence, habitation, dwelling; arith. table; chess-board, back-gammon board, &c.; - վկայութեան, the Tabernacle; - արքունի, royal palace, court; աւար - , high altar; * գոյնոց - Ի , frontal; - կանգնել, հարկանել, պարզել զ - , to pitch a tent; բառնալ, ամբողջել զ - , to strike a tent.

Խորանաբնակ a. nomad, wandering.

Խորանագործ, - կար s. tent-maker.

Խորանակից a. dwelling in the same pavilion or tent. [encamping.

Խորանահարութիւն s. pitching tents;

Խորանաձեւ a. tent- or bell-shaped.

Խորանամ, աջայ տո, to become hollow or deep; to dive into, to go to the bottom of.

Խորանայար a. pitching a tent.

Խորանայարդար s. architect of the Tabernacle. [or bell-shaped.

Խորանայարկ a. vaulted, cupola-tent

Խորանանման S. - աձեւ. [camping.

Խորանաչու a. travelling with tents,

Խորանապահ, աջ s. tent-guard.

Խորանարդ, աջ a. vaulted: eubical, cubic, hexahedral; s. cube; - էրկնից, vault of heaven; - արմատ, cube root; վերածել Ի - , to cube, to raise quantities, to the third power.

Խորանարդաձեւ a. cubiform. [volve.

Խորանարդեմ, էջի, to cube, to in-

Խորանաւոր S. Խորանաբնակ.

Խորանափեղկ s. tent-curtain.

Խորանիմ, էջի տո, to pitch a tent.

Խորաչափ, Ի s. bathometer; sound-

ing-line, lead, fathom-line; plummet;

- եմ տո, to sound; - ու թիւն, sounding,

bathymetry, measure of depth.

Խորաշուրթիւն a. guttural. [able.

Խորաշուրթ a. very deep, unfathom-

Խորասոյզ, սուզի a. sunk deeply,

deep; s. abyss, gulf, pit; - աչք, sun-

ken eyes; - աւնել, to submerge, to

sink to the bottom, to plunge into, to

immerse; - լինել, to dive to the bot-

tom, to sink; մար, to founder; - Ի

ջաւս, sunk in grief; - Ի թախիծս մը

աւազ, plunged in remorse. [նեմ, լինիմ.

Խորասուզեմ, - զիմ S. Խորասոյզ աւ-

Խորալէմ s. grotto.

Խորարթութիւն a. dormant.

Խորարմատ a. deeply rooted; - հաս

առախել, կանգաղել, to strike deep into

the soil, to take deep root, to be

deeply rooted.

Խորացուցանեմ, ուշի տո, to make

deeper; to make abstruse, obscure,

unintelligible.

Խորափիւս s. cavity, hollow, eave,

eaurn, excavation; - ս հատանել, to

excavate, to hollow. [profound.

Խորափոր a. deeply excavated, very

Խորաբանդակ s. basso-relievo.

Խորաբնին a. scrutinizing, investi-

gating; profound, sublime, past find-

ing out.

Խորդ, ոյ s. hair-shirt, sack-cloth,

hair-cloth; ապաշխարել - ու, to repent

in sack-cloth. [sack-cloth.

Խորդազգեաց, - հանդերձ a. clad in

Խորդ, ոյ or ույ s. zool. crane.

Խորդամ, աջի տո, to snore; to snort,

to rattle in the throat; to roar, to

bluster (sea).

Խորդաձուկն s. zool. pike.

Խորդապար s. flight of cranes.

Խորդացոյ s. snorer.

Խորդեան s. pl. cranes.

Խորդիւն, - դում s. snoring, snore;

snorting; rattling, rattle in the throat.

Խորեմ, էջի տո, to hollow, to exca-

vate; to fathom; to withhold, to re-

tain; to purloin, to steal, to rob, to

embezzle; to peculate.

Խորէջ, իջաց s. diver.

Խորթ, ոյ a. step-son, step-daughter;

bastard, natural, illegitimate; dege-

nerate, spurious, false; alien, foreign;

zool. crane.

Խորթաբարոյ, ից a. unsociable, mo-

rose; capricious, whimsical.

Խորթանամ, աջայ տո, to be degene-

rated, estranged, spoiled.

Խորթացանեմ, ուշի տո, to change

the nature of, to adulterate, to cor-

rupt, to debase, to spoil, to impair.

Խորթութիւն s. bastardy, adultera-

tion; degeneracy, corruption, decay.

Խորինաց a. profound, impenetrable,

inscrutable; penetrating, profound.

Խորին a. deep, high; impenetrable,

abstruse, obscure, hidden, difficult to

understand; - ականողիք, sunken eyes.

Խորիւ s. peculator. [ney-cake.

Խորիւն, բոկոյ s. honey-comb; ho-

Խորիւ, Ի s. slough; skin, hide; shell,

bark, rind, peel; * spittle, phlegm.

Խորխանամ, աջայ տո, to toughen

like leather.

Խորխոլմ, լեցայ տո, to fall in, to

sink, to give way; - լումն s. falling in,

sinking; land-slip.

Խորխորատ, ից s. gulf, abyss, chasm,

Խործուկ S. Խաւարծիւ. [pit.

Խորհ, Խորհումն S. Խոհ.

Խորհիմ, հեցայ տո, to think, to medi-

tate, to consider, to cogitate, to study;

to reason, to reflect; to suppose, to

judge, to imagine, to fancy; to bring

to memory, to call to mind, to recol-

lect; - ընդ միմեանս, to consult, to

advise together, to deliberate, to con-

cert; - Ի սնտիս, to meditate on tri-

flles; Խորհիմ մեկնել վայել, I think of

leaving, I propose to leave tomorrow;

Ի - ն անգամ ստեղծամ, the mere thought

of it makes me shudder; յայն Խորհէր

հանապազ, he thought of nothing else.

Խորհուրդ, հրդեան or դի, հրդոյ s.

thought; design, intention, resolution;

imagination, fancy, inspiration; sen-

timent, disposition; idea, fantasy, re-

very; advice, counsel; deliberation,

consultation; secret; mystery; sym-

bol; sacrament; Խորհրդով ad. design-

edly, intentionally, on purpose, purposely; *հրկական* -, the Holy Sacrament; *առն*, *առնար* *խորհրդոյ*, council-hall; - *պաշտօնէից*, cabinet council; *խորհրդեան գալիր*, secretary; - *չար*, pernicious advice; - *առնել*, *ի մէջ առնուել*, *ռնել*, *ի* - *մտանել*, to consult, to determine, to decide on, to resolve on; to deliberate, to confer together, to take counsel, to advise with; - *աալ*, to counsel, to give advice, to advise; - *հարցանել*, to ask advice, to consult, to take counsel; *ի մի* - *միաբանել*, to think together, to deliberate unanimously; *չընել* *ի խորհրդոյ*, to change or alter one's mind; *չընել զոր* *ի խորհրդոյ*, to dissuade from, to advise against; - *ի մտի եղի գիտել*, I had conceived the idea of knowing; - *ի մտա իմ անկաւ* or *եղեւ*, I thought of, I had the idea or the intention to; - *արարի ընդ մտա իմ*, I deliberated with myself; - *կալաւ*, he conceived the idea to; *զանգուզն զայն խորհեցաւ* -, he formed the hardy design to; *մինչդեռ յայսմ խորհրդի էր*, in the midst of these thoughts, while thus deliberating.

Խորհրդաբար ad. figuratively; sacramentally; mysteriously; confidently.

Խորհրդազէտ -, *զգած a.* astute, shrewd, wary, cautious; initiated, adept; - *առնել*, to let into a secret, to initiate into a mystery; - *ընել*, to be initiated.

Խորհրդազգածութիւն s. initiation.

Խորհրդածութիւն, *էջի տ.* to reflect, to ponder, to think, to revolve, to meditate, to consider; to imagine, to form an idea of, to suppose; to consult, to deliberate; to explain, to expound, to comment upon; to administer the sacraments; to celebrate mass.

Խորհրդածութիւն, *այ s.* thinker; counsellor; the initiated; minister, priest.

Խորհրդածութիւն s. thought, reflection; deliberation; secret; mystery; administration of the sacraments; celebration of mass. [mysteries, priest.

Խորհրդակ, *այ s.* functionary in *խորհրդակալ*, *այ a. s.* confident.

Խորհրդական a. mystical; mysterious; sacramental; emblematical, symbolical; rational, thinking, prudent; *s.* adviser, counsellor; - *խնամ*,

rhapsody, religious rapture; - *խոստովանութիւն*, auricular confession.

Խորհրդականութիւն s. deliberation, council, consultation; mystery, sacrament; mysticalness, mysteriousness; wisdom, prudence, wariness, cautiousness.

Խորհրդականար, *այ a.* accomplishing, performing.

Խորհրդակիր a. mysterious.

Խորհրդակից s. adviser, counsellor; confident. [centric.

Խորհրդակորոյս a. foolish, odd, eccentric.

Խորհրդակցիմ, *ցեցայ տ.* to consult, to confer, to hold a parley or conference.

Խորհրդակցութիւն s. council, consultation; conference, parley; confident.

Խորհրդանոց S. - *գարան* - [ence.

Խորհրդապահ, *այ a.* secret, discreet, prudent. [discretion, prudence.

Խորհրդապահութիւն s. secretness, *խորհրդապետ s.* prime adviser or counsellor. [book.

Խորհրդատետր, *ի s.* missal, mass.

Խորհրդատու s. adviser, counsellor.

Խորհրդատուն s. place of conference, council-chamber; vestry-room; offertory.

Խորհրդամանք s. mysteries: orgies, drunken revelry, feasts of Bacchus, bacchanals, drinking-bout.

Խորհրդարան s. house of Parliament, hall of Assembly, chamber of deputies: place of administration of the sacraments; offering-place; *fig.* mind, intellect.

Խորհրդաւոր a. mysterious, mystical, arcane; figurative, emblematic, symbolical; hieroglyphical; - *նշան*, *պատկեր*, emblem. [fickle.

Խորհրդաւոր a. inconstant, voluble, *խորհուրէլ s.* bot. bryony; tendrils of vine.

Խորհուն s. piece of soiled linen.

Խորշ, *էջ s.* corner; compartment, division, pigeon-hole; chess-squares, chequers; niche; cell, partition; nook, lurking-place, hidden corner; hollow, cavity; - *հանդերձից*, fold, plait, crease; - *երեոաց*, *ճակատու*, dimple; wrinkle, puckering; - *գրաշարաց*, printer's box; - *ծովու*, gulf, bay; - *լերանց*, cave, cavern; - *կենդանայ*, den, haunt, lair; - *թանոց*,

eyrie, nest; *ի* - *մի*, in a corner; - *առնուլ առաքատից*, to swell or fill the sails, to get the wind; - *զիւ իջանել*, to fold, to plait, to crease; to become wrinkled, to knit the brow; - *սքալել*, to fold variously; - *ս* - *ս* *գործել*, to make small rooms or cells: to gather, to plait; - *ս արկանել յայստ*, to wrinkle, to pucker.

Խորշակ, *այ s.* excessive heat; hot dry or parching wind, simoon; drought, dryness, aridity; - *ժանա*, pestilential blast.

Խորշակահար a. sun-burnt, parched by excessive heat, or by a burning wind; - *առնել*, to burn, to parch; - *ընել*, to be burnt, parched.

Խորշակահարութիւն s. sun-stroke.

Խորշակաւ a. sun-burnt; - *ընել*, to be burnt.

Խորշակեմ, *էջի տ.* to frown, to wrinkle, to pucker: to plait, to fold.

Խորշակ s. aversion, antipathy;

Խորշակ a. cellular. [S. *խորշակ*.

Խորշակաւ առնեմ, *Ժողովեմ տ.* to plait, to arrange gracefully, to fit, to adjust with elegance.

Խորշակ a. avoidable, evitable.

Խորշակէն a. flowing, waving; *mar.* undulating, flowing gently, rippling.

Խորշակցանեմ, *ուշի տ.* to cause to avoid or shun.

Խորշեմ, *էջայ տ.* to feel an aversion to, to loathe, to turn from with disgust, to avoid, to shun, to eschew, to flee; to be shy, to beware, to show or pay regard to; to be respectful; - *յուլ մերէ*, to take a dislike to, to avoid of.

Խորշիւն s. thunder, noise, uproar, rumour.

Խորշիւրան, *այ s.* plait, double, fold, gather; wrinkle, crease; *a.* plaited, folded, turned down; wrinkled.

Խորշիւրեմ S. *խրշիւրեմ* - [puckered.

Խորշիւրեմ, *էջայ տ.* to grow wrinkled, to shrink, to shrivel up; - *հանդերձից*, to fold, to plait, to crease.

Խորշում s. aversion, repugnance, dislike, reluctance; reserve, caution; regard, respect.

Խորուս s. the hymen; maidenhead.

Խորուշիւն s. gynæceum, harem, women's apartments.

Խորոված, *ի s.* roast-meat.

Խորովանք s. earnest prayer, urgent entreaty, lively instance.

Խորովեմ, *էջի տ.* to roast, to toast, to brown; to grill, to broil, to fry; *ձուկն - եալ*, broiled fish.

Խորովիմ, *էջայ տ.* to suffer, to be afflicted; to sympathise, to have pity or compassion on; to entreat earnestly: to be roasted; *ցրտակէզ* -, to be frost-bitten.

Խորովուք S. *խորոված* - [frost-bitten. *Խորովում*, *խորովք s.* roasting; *ի* - *իւ արկանել*, to roast, to fry.

**Խորովակ s.* whooping-cough.

Խորովութիւն s. depth, profundity.

Խորովիւք s. concavity, eavity.

Խորովեմ, *էջի տ.* to make the honey-comb; to fill with honey-cakes.

Խորտաւոր a. ragged, rough, uneven; - *ք s.* rough, craggy places, asperity, roughness, unevenness, ruggedness.

Խորտակեմ, *էջի տ.* to bruise, to crack, to break, to crush, to dash to pieces; - *զիւնամին*, to crush, to bear down, to defeat, to rout, to put the enemy to flight; - *զգուռ*, to disband the troops; - *զգուռն*, to force open the door; - *զգուռն*, to break the head; - *զմարմին*, *զանն*, to mortify one's flesh, to do penance; - *կիւտ*, to break, to dash to pieces; to be broken, undone, defeated, destroyed; *անդրէն քեզ խորտակեցին անք քո*, here shall thy proud waves be stayed.

Խորտակում s. fracture, break, crack; rout, defeat.

Խորտիկ, *տկաց s.* dish, viand, mess; roast-meat; cooked victuals.

Խորտկարան s. chop-house. [keeper.

Խորտկարար, *այ s.* cook; chop-house

Խորտկարարութիւն s. cookery.

Խոց, *էջ* or *ոց s.* wound, sore, ulcer; *a.* wounded; *խորամուխ*, *կարկէր* -, deep, mortal wound; - *աալ*, *զնել*, to wound; - *մնալ*, to be wounded.

Խոցահարեմ, *խոցեմ*, *էջի տ.* to wound, to pierce, to stab; to prick, to smite; *fig.* to pierce or cut to the heart; - *թափանցանց*, to transpierce, to pierce through and through, to run through; - *իւտ*, to be wounded, pierced; - *սիրով ուրուք*, to be smitten with love, to fall in love; *S.* *խոր*.

Խոցաւեմ, *էջի տ.* to wound severely, to eover with wounds; *fig.* to prick the conscience.

Խոցոմիւ a. wounding, biting, cutting; poignant, tart.

Խոցողումն *s.* act of wounding severely. [**աւան**, act of wounding.
Խոցում, *սց*, **աւան** *s.* wound;
Խուհամ, *եցի* *va.* to deal harshly with, to ill-use, to maltreat, to vex, to torment, to trouble, to incommode; to worry, to harass, to annoy.
Խուզածք *s.* felt, stuffing, wadding.
Խուզակ, *աց* *a.* searching, scrutinizing; **լինել**, to search, to examine, to explore, to rummage. [**quisitive**.
Խուզական *a.* curious, searching, inquisitive; **ս.** examiner, searcher, observer, busy inquirer, pryer, scrutator; **լինել**, to make researches, to seek for, to hunt after.
Խուզեմ, *եցի* *va.* to search, to inquire, to seek diligently, to hunt after, to pry into; to shear, to shave; to cut off; to strip off.
Խուզողութիւն, **զուլմն** *s.* busy search, curiosity, quest, investigation; shearing; **զուլմն** *զերաց*, shaving, tonsure.
Խուժ, **խժից**, **խժոց** *s.* obstacle, embarrassment, hinderance; **եւ խոչ քնել**, **խժեւ** *եւ* **ընդ** *սան* *անկանիլ*, to hinder, to embarrass, to elog; **ի բաց անել զխոչ եւ զ**, to disencumber, to free from embarrassment; **ք**, rock, reef, hedge of rocks.
Խուժ, **խուժաղուժ**, *ից* *a.* barbarous, savage, rude; rough, cruel, inhuman; **խուժք եւ դուժք**, the barbarians. [**rough**.
Խուժական, **շին** *a.* barbarous,
Խուժան, *ի* *s.* multitude, populace, the vulgar, crowd; throng, press; hurly burly, confusion, noise, clatter; **աւերանաց զաշխարհան զեղուլ** or **ածել**, to devastate, to lay waste.
Խուժան *s.* obstinacy, stubbornness, pertinacity; **ի խժան եւ յոխորան կալ**, *S.* **խժան**.
Խուժողութիւն *S.* **խուժաղուժ**.
Խուժեմ, *եցի* *vn.* to invade, to rush on, to fall impetuously on, to flock, to resort in numbers to. [**negro**.
Խուժիկ, **ժկաց** *a.* barbarous; black,
Խուլ, **խլից** *a.* deaf; deaf, dead, dull;
***eyeless** (needle, &c.); **աւանել**, to deafen, to stun; **աւանել զունին**, **լինել**, to turn or give a deaf ear to.
Խուլակոյր *a.* deaf & blind.
Խուլահամք *a.* deaf & dumb.

Խուլինջ *s.* phlegmon, inflammatory tumour on the shoulders.
Խուլլուլլութիւն *s.* cooing of doves.
Խուլ, **խլաց** *s.* phlegm, ptiuite;
Ժքանել զ, **արկանել**, to expectorate; **բերել**, to cough up.
Խուլ, **խլից** *s.* cot, hut; cell, small room; **պահակաց**, sentry-box.
Խուլք *s.* filth, sweepings, dirt.
Խուլս *s.* scarecrow, bugbear.
Խուլապ, *աւ* *s.* fright, terror, alarm, dread, haste, hurry, precipitation;
աւ *ad.* in haste, in a hurry; **ք**, phantom, spectre.
Խուլապական *a.* alarming, startling, frightful, dreadful; urgent, pressing; precipitate, too hasty.
Խուլապանք *s.* alarm, eagerness, haste, precipitation, flight.
Խուլապեմ, *եցի*, **Խուլապեցուցաւ**, *եմ*, *ուցի* *va.* to startle, to alarm, to frighten, to terrify, to appal, to strike with terror; to frighten away; to hasten, to precipitate.
Խուլապիմ, *եցի* *vn.* to be startled, alarmed, terrified; to waver, to be in suspense; to be hasty, precipitate; to flee precipitately.
Խուլապումն *S.* **Խուլապ**.
Խուլմ *s.* drinking, eating; ***tin drinking pot**; *mus.* an Armenian note (♫).
Խուլք, **խմից** *s.* party, band, troop, detachment, company, regiment, brigade, division, cohort, legion; **կըզլեաց**, group of islands, archipelago; **աւանել**, to assemble, to flock together; **կազմել զորաց**, to muster, to form into a regiment, to embody, to enlist, to enrol, to collect together; **ի խմից եւ խմից իմաստնոյն էր**, he was one of the seven wise men.
Խուն *a.* little; **ինչ**, **մի** *ad.* a little, very small quantity, however little;
ինչ ժամանակ, a short time; **ինչ իրք էն**, there is very little; **ի վայրկեանի**, in a moment, in an instant.
Խունայար *s.* chem. paraffine. [**ing**.
Խունաւաղուժ *s.* seasoning, flavour.
Խունկ *s.* incense; aromatic substances; *fig.* incense, flattery; **կարմիր**, storax; **չոռով** or **սպիտակ**, laudanum; **ք անուշից անուշուշիք**, perfumes, fragrant, drugs; **աւանել արկանել**, to incense; **աւ**, to flatter.
Խունկեղեցի *s.* bot. sweet calamus.
Խունս *s.* *mus.* an Armenian note (♫).

***Խունչ** *s.* trunk of a tree.
Խուան, **խուան** *s.* crowd, concourse, multitude, throng of people; affluence, great quantity; noise, tumult, confusion; *a.* thick, close, dense, crowded; many, numerous; *ad.* in crowds, in throngs; **աւ**, **ի**, in a huddle, pell-mell, disorderly, hurriedly; **ի խուան**, among the crowd; **ի խուան մարտին**, in the thickest of the fight; **բազմութիւն**, a numerous crowd, a throng; **բազմութեամբ մտանել ելաւ**, to crowd in; to crowd out; **բազմութիւն ժողովրդեան**, immense concourse of people; **հասանէն աստ օտարականք**, strangers flock here.
Խուաներամ *a.* in many flocks; in vast numbers; **փունջ**, nosegay of various flowers.
Խուանիմ, *եցի* *ad.* very numerous, multitudinous, in a crowd; conjointly, together; **բազմութիւն**, concourse, crowd.
Խուսակ, *աց* *s.* mech. escapement; **աղաս փունաւոր**, **խարսխաւոր**, chronometer-, cylinder-, anchor--.
Խուսական *a.* evasive, shuffling, ambiguous.
Խուսականք, **փուն** *s.* flight, evasion; subterfuge, shift, excuse, tergiversation, shuffling.
Խուսանիմ, *եցի*, **Խուսանիմ**, *եցի* *vn.* to escape, to flee, to take to flight, to steal away; to retreat, to retire, to disappear; to shuffle, to elude, to tergiversate. [**flight**.
Խուսանիւ, **կ** *a.* fleeing, taking to flight.
Խուսանումն *S.* **Խուսանանք**.
Խուսեմ, **Խուսանումն** *S.* **Խոյս տամ**.
Խուսեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to cause to escape, to save, to extricate.
Խուրձ, **խրձան**, **խրձանք**, **ձանց** *s.* bundle, faggot, bunch, package, packet; **փայտի**, fascine of wood; **խուայ**, truss of hay; **ցորենոյ**, sheaf of eorn; **թղթոց**, file or bundle of papers; **ջրոյ mech.** wheat-sheaf jet;
մագնիսական, pencil of magnetie
Խուց, **խցի** *s.* chamber; cell. [**rays**.
Խուլ, **ն**, **խիան** *s.* lid, cover; *mech.* cap, head; **պատուհանի**, shutters.
Խուլ, *ոց* *s.* coulter, plough-share.
Խուլիկ *s.* wen, goitre.
Խուլիւ, **խուլոց** *s.* bushes, briars, brushwood, underwood.
Խուկեմ, *եցի* *va.* to heap, to pile; to

fill, to cram, to stuff. [**cow's lungwort**.
Խուլաւա or **Խուլաւ** *s.* bot. mullein,
Խուանեմ, *եցի* *va.* to assemble, to muster; to collect, to gather; to augment, to enlarge; **իմ** *vn.* to assemble in a crowd, to collect or gather together, to flock, to crowd round; **խուանեմ զմովաւ ժողովուրդն**, the people crowded round him; **խուանեցաւ պատերազմն**, the fight began.
Խուլեմ, *եցի* *vn.* to emit a gurgling sound; **չանց**, to howl. [**winkle**.
Խուլայլ, **Խուլայլ** *s.* zool. snail; peri-
Խուլ *s.* confusion, tumult, trouble, disorder, sedition, insurrection; *a.* confused, confounded, troubled; **հարկանել**, **արկանել**, to trouble, to cause disorder, to excite sedition, to create factions, to stir up to rebellion; **կալ**, **լինել ընդ ումք**, to have quarrelled with, to fall out, to be at variance, to disagree with.
Խուլայլոյց *a.* turbulent, tumultuous, seditious. [**bulent**.
Խուլաւոր *a.* restless, unquiet, turbulent.
Խուլաւորութիւն *s.* contentiousness, restlessness.
Խուլաւոր, **րիւս** *a.* factious, mutinous, turbulent, seditious, riotous, unquiet, restless; meddling, mischief-making; revolutionary.
Խուլեմ, *եցի*, **եցուցանեմ**, *ուցի* *va.* to trouble, to put into disorder, to agitate; to perplex, to disconcert, to disquiet, to disturb; to upset, to unsettle, to distract; to alarm, to rouse; to stir up, to excite to insurrection; **զմիտ**, to dispirit, to unhinge; **զսիրաւ**, to dishearten, to unnerve.
Խուլեցուցիչ *S.* **Խուլիչ**.
Խուլիմ, *եցի* *vn.* to be troubled, disturbed, agitated, perplexed, disquieted, disconcerted; **խուլեալ ես**, you are looking quite confounded, or flurried. [**seditious**, factions.
Խուլիչ *s.* perturber; *a.* disturbing,
Խուլութիւն *s.* bustle; perturbation, confusion, agitation, trouble; tumult, disorder, turbulence, insurrection, sedition, revolt, revolution, mutiny, rebellion; **ս յուլել**, to foment troubles; **ի թէն Արեւելք**, affairs are becoming very serious in the East.
Խուլանում, *ացի* *vn.* to dry up, to fade, to wither; to grow old, to become extenuated; **խուլացեալ հերք**,

խրամառու թիւն *s.* breach; crack, crevice; rupture; division, party.

խրասախ, *ից s.* league.

խրատ, *ուց s.* admonition, reprimand, reproof; advice, counsel; caution, remonstrance; discipline, instruction; correction, punishment; -ք *ուղղութեան*, moral maxims; -չար, bad advice; evil counsel; -տալ, to give advice; to lecture, to admonish; տալ -ս բարեաց, to give good advice; զուգալ, to devote oneself to science; է -ածել, to educate; to discipline; չուհել զ-, to be indisciplined, wild, ill-mannered; *S.* Թակարդ.

խրատաբանեմ, *եցի va.* to moralize, to advise, to admonish, to warn.

խրատաբանութիւն *s.* admonition, warning, advice, counsel.

խրատադիր *a.* admonishing by letter; *s.* letter or book of admonition.

խրատական *a.* admonitory, didactic, moral, instructive. [advice.

խրատաւոյց *a.* hating, scorning
խրատաւոր, *աց a.* advising; *s.* admonisher, adviser, instructor.

խրատեմ, *եցի va.* to admonish, to advise, to warn; to instruct, to discipline; to reprimand, to reprove; to correct, to chastise, to punish; -եալ է նմանէ, counselled by him.

խրատիչ *s.* councillor, adviser; instructor; chastiser.

խրատուկ, խրատուռ, *աց a.* advising, giving advice. [ing.

խրատաւորէ *s.* admonition, warn-
խրացեմ, *եցի va.* to put on shoes; to lace on boots or shoes.

խրացք, *ցից s.* shoe-lace, shoe-string; լուծանել զ-ս կշկաց, to loosen shoe-latchets.

խրեմ, *եցի va.* to thrust in, to plunge; to stick in the mire, to be mire; to run aground, to strand; -իմ *vn.* to plunge into, to stick fast in the mire, to run aground, to be stranded.

խրէին *a.* obscure, dark; *fig.* hidden, enigmatical.

խրէնաբան *a.* obscure, enigmatical;
-ու թիւն *s.* obscure language, enigma.

խրէնագրութիւն *s.* short-hand, stenography.

խրէնանամ, *ացայ vn.* to be difficult to understand; to darken, to become obscure; to lose pristine excellence or beauty, to grow dull, to deterior-

ate, to get spoiled.

խրէնացուցանեմ, *ուցի va.* to darken, to obscure, to dull, to disfigure, to degrade, to spoil; -զիառս, to tarnish the glory.

խրէնի *S.* խրէին; *Երեկոյնեայն* -, Venus, Vesper (the evening star).

խրէնութիւն *s.* obscurity; meanness.

խրիսիս, &c. *S.* Խիսիս, &c.

խրիսոր *s.* fragment, relic.

խրձանամ, *ացայ vn.* to become like a bundle, to be bound in a sheaf; խըր ձացեալ առաւ սիրամարգիւն, spread peacock's tail.

խրձիւթ, ձիւթաց *s.* cell; hut, cabin.

խրձեքեռ *a.* wrinkled, shrivelled or puckered (face).

խրիստ, *ից* or *աց a.* imperious, haughty, insolent, proud, arrogant, boastful, supercilious, braggart; *s.* haughtiness, pride, arrogance; -, -աւ բար *ad.* haughtily, proudly, in a bold manner. [haughtiness.

խրիստալի, -լիւ, -ական *a.* full of
խրիստաձայն *a.* talking in a lofty or threatening manner.

խրիստամ, *ացի, -անամ, ացայ vn.* to carry the head high, to bid defiance, to bully, to hector, to gasconade, to brag, to laugh to scorn, to rail at, to use insolent language, to swagger, to be disdainful, overnice, to turn up one's nose at, to be proud, pretentious, defiant, arrogant.

խրիստանք *S.* խրիստումն.

խրիստապանեմ *a.* braggart, boastful, insolent, presumptuous, swagger-
խրիստեմ, -տիմ *S.* խրիստամ. [ing.

խրիստումն *s.* gasconade, bravado, empty boast, rodomontade; defiance, insolence, haughtiness; չգիշանել է խրիստումնէն, to lose nothing of his arrogance. [-դիչ *s.* patcher; cobbler.

խրուսնդեմ *va.* to patch; to cobble;
խրուկ *s.* chem. cinnabar, vermilion;

bot. dragon's blood.

խրումն *s.* mar. stranding.

խրուտք, տից *s.* sand-banks, shallows, quick-sands.

խրչան *a.* skittish, shy.

խրանում *S.* Խրաչիմ, Շրանում.

խրաուել, *-ակ *s.* scarecrow, bugbear; դոյզն էնէ -, a mere trifle, a nothing.

խրաուցանեմ, *ցի va.* to scare, to startle; to scare or fright away.

խրաուցումն *s.* start, shuddering.

խրաչիմ, տեպ *vn.* to be scared, to take umbrage, to shy, to start aside, to take fright, to be restive; խրաչիմ միտք իմացողացն, it scared the mind, it was too difficult to be understood.

խցահան, *աց s.* corkscrew.

խցանեմ, խցի *S.* Խնում; -նիմ *vn.* to be shut; խցան բերանը նոցա, they are put to silence.

խցանք *s.* cork, stopper, bung, plug.

խցարբել, խցաւոր *a.* retired, lone, lonely, solitary.

խցեմ, խցեմ *S.* Խնում. [hut, cabin.

խցիկ, խցիկան *s.* small room, cell,

խցողական *a.* obstructive.

խցումն *s.* stoppage, obstruction.

խիսնեմ, խիսի, խիսեմ, խիսեցի *va.* to cover; to shut. [milk-pots (cat).

խիսիկէց *a.* thievishly uncovering
խօթ, *ից a.* sick, sickly, unhealthy, infirm; -է, he is sick. [foolish.

խօթաւոր *a.* silly, simple; stupid,

խօթամտութիւն *s.* silliness, foolishness, stupidity, dullness.

խօթանամ, *ացայ vn.* to be sick, ill, indisposed, unwell, poorly. [sickness.

խօթապառաւոր լինիմ *vn.* to feign
խօթաւոր *a.* stupid, dull-witted, idle, lazy, slothful.

խօթութիւն *s.* sickness, illness, indisposition, infirmity.

խօլ, *աց a.* foolish, senseless, inconsiderate, extravagant, rash, absurd; - առաւուր, profusion; - մանկութիւն, imprudent youth; ընդ - *ad.* groundlessly, wildly, inconsiderately.

խօլաբատ *a.* foolish; -ու թիւն *s.* foolishness, want of judgment or understanding.

խօլական *S.* Խօլ; - փաւ, extravagant desire or inelination; - Երկիւղ, a panic; - խնդութիւն, extravagant joy, sportiveness, wantonness; - ցնորք, nocturnal phantoms or spectres.

խօլանամ, *ացայ, խօլիմ, Եցայ vn.* to go mad; to become unhappy. [folly.

խօլութիւն *s.* foolishness, nonsense,

խօնասէր *a.* fond of refined living.

խօշիւն *s.* noise, mnrmur, rumour, uproar.

խօս *s.* cock-erowing; *S.* Խօք.

խօսական *a.* eloquent; *S.* Խօսուն.

խօսակից *a.* conversing with another; - լինել, to have an interview, to converse, to talk, to discourse, to

have a chat together, to hold a conversation with.

խօսակցիմ *S.* Խօսակից լինիմ.

խօսակցութիւն *s.* conference, dialogue, conversation, parley, interview; interlocution; discourse. [our.

խօսարան *s.* mouth, tongue; *par-

խօսեալ, -եցեալ *a.* betrothed.

խօսելի *a.* speaking, that speaks.

խօսեցուցանեմ, *ուցի va.* to cause to speak.

խօսիմ, *Եցայ vn.* to speak, to talk, to discourse, to converse; to confer, to treat, to negotiate; to betroth, to affiancé; - լեզու, or է լեզու, to speak many languages; - եղակի, to thee-thou; - ուղիւ, to speak out, distinctly; - է սրտի, to think, to meditate, to ruminate; - սպառնալէք, to speak threateningly or sharply; - զքաղաքականութենէ, to talk politics; սալ - զանձնէ, to be talked of; to get a bad name; - զուսմէք է մահ, to compass a person's death; - չարութիւն, to speak ill of, to slander; ընդ օդս -, յականջս մեռելոց -, to preach to the winds; to reprove a fool is but lost labour; - հաւու, to erow; նա խօսեալի առ է քէն, he shall be thy spokesman; - ուսմէք զկին, to betroth, to promise or to give in marriage; - էւր զկին, to espouse, to marry; կոյս խօսեցեալ առն, a vergin espoused to a man; խօսեցայց էնձ զքեզ, I will marry you; *S.* Ընդ վայր.

խօնակ, *աց s.* mediator, intercessor, advocate; messenger, announcer; chanticleer.

խօնական *a.* speaking; *s.* mediator.

խօնակից *s.* herald, messenger, negociator; flag of truce; - լինել, to parley, to negotiate, to treat.

խօնայր *s.* betrothed, affianced husband, intended.

խօսող, *աց a.* speaking, rational; *s.* speaker, orator; -ու թիւն *s.* faculty of speech.

խօսումն *s.* betrothal, betrothing; է խօսման լինել, կալ, to be affianced or betrothed; խօսման ժամանակ, interval between betrothal & marriage.

խօսուն, սնոց *a.* gifted with the faculty of speech; endowed with reason, rational.

խօք, սից *s.* word; speech, language, tongue; discourse, sermon;

saying; diction; talk, conversation, chat; word, promise; report, news; - ընդ. Աստուծոյ, prayer; - հաւու, cock-crowing; իտալական խօսիւք, in the Italian language; խօսս արկանել, առնել, to speak, to talk; խօսս առնել, գնել, to compose, to write; ի խօսս դալ, մարտել, to begin to speak in one's turn; to converse, to talk; ի խօսս առնել, to cause to speak; ի խօսս լինել, - կանանց or լեզուաց լինել, to be the public scorn, to become a byword; կարճել զխօսս ուրուք, to interrupt a person, to break in upon; - քո յայտ առնեն զքեզ, thy speech bewrayeth thee; S. Բան.

Մ

Մ (dza) ծա s. the fourteenth letter of the alphabet, & the ninth of the consonants; ծ, ծ, fifty, fiftieth.

— It has much affinity with the letters ճ, չ & ա, & is sometimes confounded with them, for example: դժուծ, գժուծ; ծկոյծ, չկոյծ; մածաւիկ, մատակ, &c.

Մագ, աջ s. apex, head, top, summit, ridge, end, tip, point, extremity; end, conclusion, heaping, over-measure; -բ աշխարհի, the entire globe, the universe; -բ լեռանց, the top or summit of mountains; - մատին, the tip of a finger; - մեծութեան, the topmost height or pinnacle of greatness; -է ի - , -աջ ի - , right through, from one extremity to the other, from beginning to end; from top to bottom, entirely; ի - աջ երկրի մինչեւ ի - ա երկնից, from the uttermost part of the earth to the uttermost part of heaven; մինչեւ ի - ա երկրի, to the ends of the earth; լինել ի - ա փառաց, to be at the highest pitch of glory; ածել ի - կաւարման, to bring to the acme of perfection.

Մագեմ, եջի, -եցուցանեմ, ուցի va. to irradiate, to cause to shine; to cause to germinate, or to sprout forth; ծագեցից Գաւթի ծագումն արդարութեան, I will cause the Branch of righteousness to grow up unto David; - ումեք, յոք or զոմումք զողորմունիւ, to spread his mercy on; առաւօտն ծագեաց զլոյս իւր, the sun shone forth, day broke; -իմ, եջայ տ. to dawn, to shine, to begin to appear, to rise; to be born; to tako rise; to emanate, to proceed from; to sprout, to germinate, to pullulate; to blossom; to ensue, to result, to derive; ի - առաւօտուն, at the peep or break of day, at daybreak; ի - արեգական, at sunrise; ծագեցաւ արեգակն, the sun appeared; արդարեւ ծագեցին ի բերեւ զարեգակն, the righteous shall shine forth as the sun.

*Մագկապ S. Կոյզկապ.

Մագուսն s. dawn, rising; birth, origin, source, rise; emanation; lineage, descent; derivation; զ-ն ունել, to take its rise in, to draw one's origin from; - արեգական, արեւու, sunrise, --rising; - արեւային, տիեզերական, արեւակացական ast. heliacal-, cosmical-, acronychal-rising.

Մալ, բ s. fold, plait; wrinkle; - ի - ad. in folds, in plaits; - առնուլ, to flow gently, to ripple, to undulate; - ի - առնուլ, to flow loosely, to curl, to float, to wave; S. Մալ, &c.

Մալած, -ոյ, -ով a. pliant, folding, pliable; wrapped up, enveloped; -ոյ թղթեան, roll of papers; -ոյ խորան, աթոռ, portable altar; camp-stool, folding-chair. [legged.]

Մալապատակ նստիմ տ. to sit cross-legged. Մալեմ, եջի va. to plait, to ruffle, to fold; to turn in or up, to roll or wrap Մալիչ s. paper-knife; folder. [up.] Մալով s. folder.

Մալովի a. wrapped up, enveloped. Մալումն s. folding; - ծովու, rippling, undulation; ծալմունք ամպոյ, gathering cloudiness.

Մալս, ուց s. outlay, expenditure; cost, expense; consumption; waste, damage; * sale; մանր -ք, trifling expenses; սարսափարս, աւերորդ, տաւալայման -ք, useless, superfluous, exorbitant expenses; առանց -ուց, gratis; սակաւ -իւք, at a slight cost,

cheap; -իւք իմովք, ազգին բարեկամին, at my, at the nation, at his friends' cost or expense; -ա առնել, առնել -ա մեծամեծս, to expend; to make great expenses, to spend a great deal; to live in great stile.

Մախեմ, եջ, va. to spend, to expend; to eat, to use, to consume, to waste, to reduce to nothing, to exhaust; to absorb; to devour; to corrode; * to sell; - զժամանակն, to waste, to throw away one's time; - զինչս, to dissipate one's fortune; զվատասկս, to lose one's labor, to have one's labor for one's pains; ի զուր զբանս, to speak to no purpose, to talk to the winds; հրոյ - , ի հուր - , to consume by fire; - առաւելքան զսովորականն, to exceed the ordinary expenditure.

Մախիչ a. devouring; consuming, wasting; corrosive; -խոյ a. corrosible. Մախումն s. wast, consumption; corrosion.

Մածանիմ, եջայ տ. to flow gently, to ripple; to wave, to undulate.

Մածանումն s. rippling, undulation, waving motion; - ճանաչակի, oscillation.

Մածկաբանութիւն s. cant-words, jargon, gibberish, slang, cant; խօսել - թեամբ, to talk jargon, slang or rogue's language. [secretly, stealthily.]

Մածկաբար ad. in secret, by stealth,

Մածկազէա a. that knows secrets;

-գիտութիւն s. the knowing secrets.

Մածկազրուութիւն s. cryptography.

Մածկամիւս a. elose, dissembling, incomprehensible.

Մածկամուսնութիւն s. cryptogamy.

Մածկանք s. hiding, secret.

Մածկապէս S. Մածկաբար.

Մածկատես a. that sees secrets.

Մածկարան s. coverlet; fig. shelter.

Մածկեղիք s. covering, cover, lid.

Մածկեմ, եջի va. to cover; to hide, to conceal; to dissimulate, to mask, to cloak, to veil; -իմ տ. to be covered, hidden, concealed; to remain unknown; - զմեզ ուրուք, to hide, to overlook or pardon another's faults; - զլեւել, to surpass, to excel; - եւալ a. hidden, obscure; secret.

Մածկիչ s. that which conceals or hides: cover, lid.

Մածկոյթ, կուլթի s. hiding, con-

cealment, secret; cover, covering; dress; եգ զխաւար ի - իւր, he made darkness his secret place; - թաղման, shroud; - անկողնոյ, counterpane; - կահուց, covor; - կառաց, hammer-cloth; - ձիոց, horse-cloth; housing; - նաւուց, awning.

Մածկոյ, աջ s. veil, muffler; roof, cover, refuge, shelter.

Մածկութիւն s. act of hiding; occultness, secrecy, mystery; cover, covering.

Մածուկ a. hidden, secret, occult; stealthy, clandestine, underhand, furtive; - , ի - ad. in secret, privately, secretly, by stealth, clandestinely; -ք s. hiding-place; the secrets; the private parts; -ք սրտի, bottom, the inmost recess of the heart; - հրամանք զերկն Տեալութեան, the inscrutable ways of Divine Providence.

Մակ, ուց s. hole; opening, aperture; a. bored; perforated; - բանալ, to make or bore a hole; խնուլ - , to stop up a gap; ի - կարաս կրկնիչ, to draw water with bottomless buckets, to labour in vain.

Մակախիթ լինիմ տ. to creep into a hole or cavern, to burrow; to shut oneself up, to isolate; to seclude oneself.

Մակամուս a. burrowing; - առնել, to drive into a hole; to cause to dwell in caverns; - լինել, to enter a hole; -ք np. the Phrygian sectaries.

Մակեմ, եջի va. to bore, to pierce, to perforate, to make a hole; - զբանակ, to break out of camp; -իմ տ. to be bored or pierced; ծակեցաւ պաւլարն, the abscess has broken.

Մակիչ a. boring, perforating.

Մակոս a. pierced, bored, perforated; porous. [to bore, to pierce.]

Մակոսեմ, եջի va. to fill with holes,

Մակոսկեան, -կէն a. porous, spungy; opon, in open-work; s. zool. pholadas, pholades.

Մակոսկեանութիւն s. porosity.

Մակոսուած, ոյ s. mark of a bite, cicatrix, scar. [pierced.]

Մակուած, ոյ s. place bored or

Մակումն s. piercing, opening, perforation.

Մակոս, տեայ s. pore. [foration.]

Մալ s. tart, pastry.

Մալարար, աջ s. pastry-cook; - ուն, pastry; pastry-cook's business.

Ծաղիկ, *դկան* or *դկի*, *դկանց* *s.* flower; *med.* small-pox; *fig.* beauty, youth, bloom; flower, choice, best; - *աղի*, fine salt; - *գինւոյ*, mother or floating lees of wine; - *պղնձոյ*, verdigris; *ծիծառն* - *bot.* celandine, swallowwort; *արանց* -, *S.* Լէշ; - *գունոց*, splendour, vivacity of colour; *ցոյց* *ծաղկանց*, --show; *նկարիչ* *ծաղկանց*, --painter; *աման* *ծաղկի*, --pot; - *մանր*, floweret; *սուռ* or *զուգչուռ*, սլարզ, բարդ -, artificial, simple, double -; *գեղեցիկ*, *հոտաւետ*, *քաղցրաբոյր*, *անհոտ*, *գեղափթիթ*, *գեղափայլ*, *թարշամ*, *սիրուն*, *երգնեանգ*, *կարմրագեղ* -, beautiful, sweet, fragrant, inodorous, fresh-blown, splendid, faded or withered, lovely, variegated, scarlet -; *ծաղկէ ի* -, from - to -; *քաղցրաբոյր հոտ* *ծաղկանց*, the sweet perfume of -s; *ծածկէլ զերկիր* *ծաղից*, to cover the earth with -s; *ծաղկունս սիրուէլ*, to strew with -s; *փթթին*, *թարւամին* *ծաղկունք*, the -s are blooming; - fading; *ի* - *մանկութեանն*, in his earliest years; *ի* *ծաղկի լինել*, to be about to blossom; *fig.* to be in the bloom of youth; *ի* *ծաղկի* or *ի* - *հասակին*, in the prime of life; in the - of manhood; *S.* *Թօթափետ*.

Ծաղկաբեր, -բուսի *a.* floriferous, flowering, bearing flowers.

Ծաղկազիր *s.* ornamental capital letter, flourished or figured initial.

Ծաղկադործ, *այ* *s.* artificial florist.

Ծաղկադարման, *ի* *s.* flower-gardener, florist; -*ութիւն* *s.* floriculture.

Ծաղկազարդ *a.* adorned with flowers, flowery; *s.* palm-sunday; - *բուլբուլ*, garland, wreath of flowers; - *քարոզուի*, furbished discourse.

Ծաղկազարդեմ, *եցի* *va.* to adorn with flowers. [or loaded with flowers.

Ծաղկազգեաց, -*զգեստ* *a.* covered

Ծաղկազերծ *a.* stripped of flowers;

- *լինել*, to shed the blossom.

Ծաղկազուարճ *a.* full of flowers; full blown.

Ծաղկաթափ լինիմ *S.* **Ծաղկազերծ** -.

Ծաղկաթողով *a.* flower-gathering;

- *առնել*, to gather flowers, to cull.

Ծաղկալի, -*լից*, -*խիա* *a.* full of flowers, in full bloom. [floriferous.

Ծաղկածին *a.* producing flowers;

Ծաղկակալ, *ի* *s.* flower-stand.

Ծաղկահամ, -*հոտ* *a.* fragrant, per-

fumed with flowers; -*հոտ* *բուսի*, perfumed drinks; - *գինի*, fragrant wine. [flowers; - *սրակ*, garland.

Ծաղկահիւս *a.* interwoven with

Ծաղկաձեւ *a.* floriform, flower-

shaped; *ընդ* - *ալիս* *ընդհանուր*, to sail on placid waters.

Ծաղկանկար, *ի* *a.* flowered, painted with flowers; *s.* flower-painter; flow-

Ծաղկանոց *S.* **Ծաղկոց. [er-painting.**

Ծաղկապսակ *a.* crowned with flowers; *s.* wreath of flowers.

Ծաղկասէր *a.* fond of flowers; *s.* amateur florist. [with flowers.

Ծաղկափիւռ *a.* enamelled, strewn

Ծաղկալաճառ *s.* flower-seller; arti-

ficial flower-maker.

Ծաղկաւետութիւն *s.* floweriness, abundance of flowers, full bloom; *chem.* efflorescence.

Ծաղկաւետանամ, *ացայ*, -*ուեմ*, *եցի* *va.* to blossom, to bloom, to flower, to flourish; *chem.* to exfoliate.

Ծաղկաւետ *a.* abounding in flowers, flowery; blooming, florid, flourishing; *chem.* efflorescent. [ing, blooming.

Ծաղկափթիթ *a.* flowery, blossom-

Ծաղկաքաղ *a.* culling or gathering flowers: compiling; *s.* extract; ab-

tract; summary, anthology; - *առնել*, to gather flowers, to cull; to extract,

to collect, to compile; - *երթալ մեղուաց*, to rifle the flowers, to gather honey.

Ծաղկեայ, -*եղէն* *a.* flowered; party-

coloured; figured, embroidered.

Ծաղկեմ, *եցի* *va.* to blossom, to bloom, to flower, to put forth flowers,

to be in flower; *fig.* to flourish, to prosper, to thrive; *med.* to be pitted with small-pox; - *ալեաց*, to become

grizzled, to grow grey; *ծաղկին տալաւ հէրք իմ*, my hair begins to grow grey. [broideder with flowers.

Ծաղկերանգ *a.* party-coloured; em-

Ծաղկեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to cause to flower or flourish; to adorn with flowers.

Ծաղկընկէց *a.* that has shed its flowers, withered, faded; - *լինել*, to lose the flowers, to fade, to wither.

Ծաղկիմ, *եցայ* *S.* **Ծաղկեմ**; *սրտի*

բերկրեցելս *երեսը* *ծաղկին*, a merry heart makes a cheerful countenance;

ծաղկին ամենայն աղջը արուեստից, all the arts flourish.

Ծաղկոց, *այ* *s.* flower-garden.

Ծաղը, *լու* *s.* laugh, laughter, laughing; derision, mockery, raillery, banter; sneer; - *առնել*, *գնել*, *հեղուլ*, to laugh; to joke, to jest; to laugh at, to scorn, to deride, to make sport of, to ridicule; - *լինել*, *կալ*, *մնալ*, to be laughed at, derided, ridiculed, made a jest of, to make oneself the laughing-stock of; - *առնել զոք յայտ յանդիման*, to scorn, to deride one to his face; *զծաղու գալ*, *ի* - *հառանիլ*, to laugh, to burst out laughing, to suffocate with laughter; *S.* **Ծանակ**.

Ծաղրաբան *a.* facetious, witty, sprightly, waggish, jocose; -*եմ* *va.* to joke, to jest at, to banter; -*ութիւն* *s.* joke, sport, pleasantry, jocularly, waggishness.

Ծաղրալից *a.* laughable, funny, ridiculous, ludicrous, burlesque. [ingly.

Ծաղրախառն *ad.* laughingly, jest-

Ծաղրածու, *այ* *a.* droll, facetious, burlesque, comic; *s.* buffoon, clown, joker, jester.

Ծաղրածութիւն *s.* facetiousness, buffoonery, waggishness; mockery, jeering, bantering.

Ծաղրական *S.* **Ծաղրալից**; -*ն* *s.* risibility; -*ութիւն* *s.* ridiculousness.

Ծաղրանկար, *ի* *s.* caricature.

Ծաղրասէր *a.* laughter-loving, humorous, jocose, waggish.

Ծաղրաբձակ *a.* laughing loudly.

Ծաղրելի *a.* ridiculous; contemptible.

Ծաղրեմ, *եցի* *va.* *S.* **Ծաղը** *առնեմ*.

Ծաղրեբառս լինիմ *va.* to be held up to public scorn. [laughing.

Ծաղրերես *a.* merry faced, jocund.

Ծամ, *այ*, *ոց* *s.* hair, head of hair;

կեղծ -, wig, periwig, peruke; * - *S.* **Սամեակ**.

Ծամածուռ *a.* tortuous, winding, anfractuous; *շաւիղ* -, zigzag.

Ծամածուռեմ, *եցի* *va.* to writhe, to twist, to twine, to wind round; - *զերես*, to grin, to make grimaces at, to jibe.

Ծամածուռթի *s.* crookedness, sinuosity, winding; *fig.* grimace, contortion of face, distortion.

Ծամակալ, *այ* *s.* hair-hand or ribbon.

Ծամելի, *ք* *s.* jaw; cheek.

Ծամեմ, *եցի* *va.* to chew; *fig.* to reflect, to ruminate.

Ծամին, *ի* *s.* mastic.

Ծայր, *ից* *s.* end, extremity; border, edge; summit, head, top, point; the utmost pitch, the highest degree; *fig.* over-measure, excess; - *ի* -, -*իւ եւ* -*իւ* *ad.* from beginning to end, from one extremity to the other; to the full; punctually; *քաղել զսաղմունք* - *ի* -, to recite the whole psalter; *ի* -*ն* *հասանել*, to reach or attain the maximum; -*իւք* *աւաց*, glancing slyly at; -*իւք* *ակամջաց լսել*, to listen furtively, to eavesdrop; *S.* **Ծագ**.

Ծայրագոյն *a.* supreme, extreme; - *խառն* *chem.* maximum density. [tion.

Ծայրադիր *s.* eking piece; prolonga-

Ծայրալիւ *a.* topful, well filled, very full; complete, fulfilled, perfect; - *պարագմամբ*, in detail, exactly, minutely, in every particular. [of corn.

Ծայրախուլ *հնչեմ* *va.* to reap ears

Ծայրածաւալ *a.* dilating everywhere.

Ծայրակարմիր *a.* red at the extremities; - *արեգակն*, rising sun.

Ծայրակոտոր, -*կոտուր* *a.* blunted, pointless; cut off, mutilated, maimed, mangled; - *առնել*, to blunt, to render pointless; to cut off the extremities, to mutilate, to maim, to mangle; to lop off; to retrench, to curtail, to abridge. [song, refrain.

Ծայրայտիւ *s.* chorus, burden of a

Ծայրայեղ *a.* extreme, utmost, in the highest degree; - *խառնումնք*, ex-

trems, excess; - *իշխանութիւն*, abuse of authority; - *զառածանիւլ* *իւլք*, to carry to excess, to abuse; *ի* - *խառնումն* *զառածանիւլ*, to proceed to ex-

tremities, to commit excesses; - *լի-*

նէլ ի սէր, *յառերութիւն*, to love, to hate to excess.

Ծայրանամ, *ացայ* *va.* to excel, to surpass, to arrive at the highest degree of; *ծայրացեալ* *a.* extreme, utmost, furthest.

Ծայրանուն *s. a.* acrostic. [buds.

Ծայրապատկը, -*պատկը* *s.* leaf-

Ծայրառ առեմ *va.* to clip one's words;

-*առեմ* *S.* **Ծայրակոտոր** *առնեմ*.

Ծայրառութիւն *s.* mutilation; re-

trenchment.

Ծայրաթիթիթ *s.* acrospire.

Ծայրաքաղ առնեմ *S.* **Ծայրակոտոր** -;

to abridge, to shorten; to cull, to gather, to extract, to compile, to make a collection or selection; to recapitulate; to refer briefly, to touch in

passing, to say in few words.

Մայրաքաղաք *s.* acropolis, citadel.

Մայրինք *s.* arith. first & last terms.

Մայրունի *s.* summit, highest pitch; excellence, perfection.

Մանակ, աչ *a.* shameful, contemptible, ridiculous, ignominious, infamous; - or ծաղր եւ - առնել, to cover or load with ridicule, to subject to contemptuous merriment; - or ծաղր եւ - կալ, to be lost to all sense of shame; -, -անք *s.* shame, reproach, ignominy, infamy, turpitude; derision, mockery, rallery; nakedness, the privy parts.

Մանակեմ, էջի *va.* to dishonour, to ridicule, to sport with, to turn into ridicule; -իմ *vn.* to be dishonoured, covered with shame; to commit scandalous acts.

Մանակութիւն *S.* Մանականք.

Մանծ. ոյ *s.* chaff, straw.

Մանծաղ, աչ *a.* shallow, fordable; *s.* low ground, flat; *mar.* shallows, banks; *ի* - երանել, to be disembarrassed, to get rid of, to extricate oneself from, to escape from danger; *ի* - հանել, to liberate, to disembarrass, to relieve.

Մանծաղամիտ *a.* shallow-brained, giddy-brained or -headed, silly.

Մանծաղամտութիւն *s.* vanity, emptiness, levity, folly. [ամիտ, Մանծաղ.

Մանծաղամտիւր, -դուտ *S.* Մանծաղ.

Մանծաղեմ *va.* to mumble, to chow.

Մանուցագիր *s.* advice; notice.

Մանուցանեմ, ուցի *va.* to warn, to notify, to make known, to signify, to relate, to communicate, to reveal; to declare, to denounce; to divulge, to publish; to manifest, to intimate, to mark, to denote; *կանխաւ* -, to forwarn; *էլէք առ մեզ եւ ծանուցուք ձեզ բանս*, come & you shall prove the temper of our steel.

Մանուցումն *s.* notice, advertisement; declaration; intimation; notification.

Մանր, նու, նունք, նունց *a.* heavy, weighty; massive, voluminous, great; difficult, hard, onerous, laborious; disagreeable, troublesome, importunate; grievous, serious, preponderating; sluggish, tardy, dull; hard (of hearing); strong, rank; *gr.* grave; - բուն, deep sleep; - կերակուր, indi-

gestible food; - չունչ, bad breath; - հարուած, violent blow; - կին, woman with child; ծանունս սխալել, to be greatly mistaken; ծանունս լսել, to give no ear, to pretend not to hear; - թուիլ, to take ill, to be displeased, angry, enraged; *Ոյ կին - թուեցիք չեզ*, do not take it ill, do not be displeased; - է բեզ բանդ այդ, the thing is above your ability; - է ինձ, that is a heavy sacrifice for me; - է բոգ. մունք, dreadful oaths; *Թողէք զ-* - օրինացի, you have omitted the weightier matters of the law; -, ծա. նունս *ad.* heavily; grievously; deeply; vigorously; seriously; painfully.

Մանրաբան *a.* rigid, severe, biting, sharp, bitter, pungent.

Մանրաբարոյ *a.* grave, serious; authoritative, staid, reserved, proud, majestic; - ու *s.* gravity, seriousness.

Մանրաբեկ *a.* oppressed, sinking.

Մանրաբեռն, -բեռնի *a.* heavy, onerous; oppressive; difficult.

Մանրաբեռնեմ, էջի *va.* to oppress, to overload. [den, surcharge.

Մանրաբեռնութիւն *s.* additional bur-

Մանրաբեռն *a.* heavy, ponderous, weighty, burdensome.

Մանրագին, գին *a.* dear, costly, of great price, precious; -, գին *ad.* very dear, very costly; -գինի գինել, զաւառել, to buy or sell dear.

Մանրագնաց, -խաղաց *a.* slowly moving or pacing, sluggish.

Մանրագործ *a.* flagitious, villanous.

Մանրաթախիծ *a.* morose, melancholy, sombre; - արամութիւն, deep grief or sadness.

Մանրալեզու, -խոս *a.* of a slow tongue or hard language; lisping, stammering, stuttering; - լինել, to have an impediment in speech.

Մանրալուծ, -նուր *a.* whose yoke is heavy; burdensome, hard.

Մանրալուր *a.* rather deaf, hard of hearing; grating, insupportable.

Մանրախօսութիւն *s.* impediment in speech. [steady.

Մանրակաց *a.* serious, sedate, grave.

Մանրակիր *a.* heavy, onerous; insupportable, intolerable. [great value.

Մանրակշիւ *a.* heavy, weighty; of great value.

Մանրաձայն *a.* of unknown speech, of a foreign tongue. [plump.

Մանրամարմին *a.* corpulent, fleshy,

Մանրամէլ *a.* sinning much. [stinate. Մանրամիտ *a.* stupid; peevish, obstinate. Մանրամոխիմ, էցայ *vn.* to be angry; to be obstinate.

Մանրամտութիւն *s.* stupidity; peevishness, obstinacy; cowardice.

Մանրամաւ, աչայ *vn.* to weigh, to be heavy, to grow dull; to increase, to grow heavier; to grow worse, to become more grievous; to be angry, enraged; - աչայ, to be oppressed by sleep; to become purblind, to lose one's sight; - սկանչաց, to become hard of hearing; - կնոջ, to be with child; - ումէք, to be a burden or a charge to, to molest; ծանրացեալ է հոգւոյ, loaded with anxieties; careworn; ծանրացեալ արեք, bowed down by the weight of years; ծանրացեալ էր հասակաւ, he was very old; ծանրացի գործ նոցա, let more work be laid on them; ծանրացաւ սլառերազմի ի վերայ նորա, the battle went sore against him.

Մանրանաւեմ *vn.* to sail slowly.

Մանրանդամ *a.* heavy limbed.

Մանրաշարժ *a.* slow, heavy, difficult of motion.

Մանրաշնչութիւն *s.* asthma, shortness of breath; - շնչ *a.* asthmatic.

Մանրաշախ, է *s.* barometer; - սկան *a.* barometrical; - ութիւն *s.* gravimetry; *S.* էլ.

Մանրապարտ *a.* heavily laden with fruit.

Մանրապարտ *a.* hard-hearted, flinty-hearted, obdurate, callous, unfeeling, insensible. [food.

Մանրապարտ *a.* overloaded with food. Մանրապարտութիւն *S.* խստա-

Մանրապարտ *a.* burdensome, tiresome, wearisome, tedious, importunate, vexatious, insupportable.

Մանրաթութիւն *a.* sleepy, drowsy, somnolent; *ի* - բուն տալ զանձն, to sleep profoundly.

Մանրապարտ *a.* full of anger, wrathful, out of all patience, furious, foaming with passion; - լինել, to be enraged, to fume with passion, to become excited, provoked, quite exasperated, to frot & fume, to give oneself up to bursts or fits of rage, to storm with passion; - էմ, I am out of all patience.

Մանրապարտ *a.* of unknown speech, of a foreign tongue. [plump.

Մանրամարմին *a.* corpulent, fleshy,

down, to load, to render heavy, onerous or grievous, to overload, to oppress, to aggrrieve, to aggravate; - զունին, զսկանչաւ, to blunt the hearing, to stop the ears; - զանձն կերակրուք, to stuff, to cram, to gorge oneself. [զամանք, - circumstances.

Մանրացուցիչ *a.* aggravating; - հան Մանրացայլ *S.* -գնաց.

Մանրաբուն *a.* sleeping soundly.

Մանրեմ, էջի, Մանրիմ, էցայ *vn.* to grow heavy or dull.

Մանրողութիւն *s.* mech. gravitation.

Մանրոյ, աչ *s.* baggage; furniture; household goods, chattels; wealth, possessions; mech. weight.

Մանրութիւն *s.* heaviness, gravity; weight, load; heaviness, grievousness; importanee; heaviness, dullness; uneasiness, low-spirits, dejection; gravity, seriousness; - զկնոյ, ստամոքաց, oppression, heaviness in the head; weight on the stomach; - լսելաց, hardness of hearing; - քնոյ, lethargic sleep; - ստուտանաց ոյտի, remorse, compunction.

Մանթ, էջ *a.* knowing, known, manifest; recognizable; *s.* connoisseur, good judge of; acquaintance; friend; indication, token, sign; disciple, scholar; - սաւալ, to make known, manifest, to disclose, to reveal; to make acquaintance with; - սաւալ զանձն, to make oneself known, to manifest or reveal oneself; *ի* - սաւալ, to be known, manifest or revealed; - լինել, to know, to be acquainted with; - բեր, our acquaintances, friends, the people of our acquaintance.

Մանթական *S.* Մանթ.

Մանթանամ, աչայ *va.* to tako or acquire knowledge of, to inform oneself, to know; to be acquainted, to become or get acquainted with, to make the acquaintance of.

Մանթարար *s.* annotator.

Մանթացանեմ, ուցի *va.* to cause to know or to become acquainted with; - զանձն, to make oneself known.

Մանթաւոր *a.* known, evident, manifest.

Մանթոյ *s.* knowledge; - յս լինել, to be known, manifest, evident.

Մանթութիւն *s.* knowledge; notion; information; acquaintance, familiarity, friendship; note, annota-

tion, notice, explanation; -ս առնել, յառնել, to annotate, to comment on.

Մառ, ոչ s. tree; մատաղատունիկ -, sapling; հինաւուրց, զառամ-, old -; ստղատու, fruit-; թզուկ -, dwarf-; -արուեստի, the ten Aristotelian categories; էլանել է -, to climb -s; to mount a -; յօտել, յապաւել զ-ս, to prune; to lop; ստառաւաստել զ-ս, to graft; ծաղկին -ք, the -s flourish; փթթին -ք ծաղկօք, ծաղկազարդին -ք, the fruit-s are in full bloom or blossom; -կացուցանել զհերս, to cause the hair to stand on end; էլ-բում-ոյ է վերայ էլանել, to do according to one's will or pleasure, to follow one's own bent.

Մառադարման, էյ s. arborist; -ուի s. arboriculture. [trees.]

Մառազարդ a. ornamented with Մառախիւ a. abounding in trees, woody, sylvan; - լինել, to hide oneself among the trees.

Մառակոտոր, -կուր a. pruning; - առնել, to prune, to lop.

Մառայ, էյ s. man-servant, domestic, waiter, boy, valet, footman; slave; vassal, dependent, subject; աղին, հաւատարմի-, good, faithful servant; վարձ -ի, wages, hire; գրաստ or նշանադրեալ -ի, livery; - առնուլ, to hire or engage a servant; արձակել զ-, to discharge or dismiss a servant; է բաց արձակել զամենայն զ-ս, to clear the house; նորոգել զամենայն զ-ս, to engage new servants.

Մառայաբար ad. servilely, slavishly. Մառայաբարոյ a. servile, vulgar, low, trivial.

Մառայազուն, -ծին a. s. belonging to the family of a servant; born of a servant, servile.

Մառայական a. servile, slavish; զգենուլ զկերպ -, է - խնարհել պատկեր, to become man, to take the human form. [servant.]

Մառայակերպ a. humble, like a Մառայակից s. fellow-servant, helpmate; colleague, fellow-member, -professor. [together.]

Մառայակցեմ, -ցիմ vn. to serve Մառայամիւ a. servile, low, mean, ignoble. [vant or slave, to serve.]

Մառայանամ, աջայ vn. to be a servant Մառայապէս S. -բար.

Մառայատոհմ a. of servile race.

Մառայեմ, էջի vn. to serve, to wait upon; - դանդաղանայ եւ քնոյ, to fritter away one's time in follies & idleness; - բանից, մտաց գրոց, to translate literally; - freely.

Մառայեցուցանեմ, ուցի va. to enslave, to subject, to subdue; fig. to enthrall. [jecting.]

Մառայեցուցիւ a. enslaving, snb- Մառայորեար s. pl. the household, vassals, subjects.

Մառայութիւն s. service, office; servitude, slavery, captivity, yoke; vassalage, dependence, subjection; է - արկանել, կացուցանել, նուաճել, վարել, է հարկի -է կացուցանել, to subjugate, to reduce to slavery; - առնել, հարկանել, մատուցանել, to serve, to render service; է -է կալ, լինել, է -է անկանիւ, to become a servant, subject or slave.

Մառան s. anat. penis.

Մառանամ, աջայ vn. to rise, to mount in tree-shaped masses; - հէրաց, to stand erect or on end; to bristle up. [wood, grove.]

Մառասան, աջ s. trees, forest. Մառասած, -ութիւն S. Մառաբարման, -ութիւն.

Մառատունիկ s. place or streets planted with trees, boulevard; S. Մառատունիկ [mount up in tree-like masses.]

Մառացուցանեմ va. to cause to Մառաւէտ a. abounding with trees, wooded.

Մառաբար S. Մաղկազարդ.

Մառուղի s. walk, avenue, broad walk or alley, vista.

Մասկեմ, Մաքեմ, էջի vn. to chew, to grind, to crunch. [teeth.]

Մաքրողական a. masticatory; -ք s. Մաքրում s. mastication.

Մարաւ, ոյ, ով s. thirst, dryness, drought, thirstiness; fig. thirst, panting for; a. thirsty, dry; մեծ, սառնիկ -, great, over-powering thirst; չիմուցանել, բժշկել, զովացուցանել զ-, to quench, to cool, to slake thirst; սպաւակիւ, առորիւ է -ոյ, to be quite choked or parched with thirst; մեռանիմ է -ոյ, I am dying with thirst.

Մարաւհաս, -հիւծ a. choked with thirst, very dry or thirsty. [րաւիմ.]

Մարաւանամ, -ւեմ, -եմամ S. Մարաւեցուցանեմ, ուցի va. to cause thirst, dryness or drought.

Մարաւ, -ւոյ, -ւեաց a. thirsty, dry; fig. thirsting or panting for, ardent, eager; - սուր, slaughterous, exterminating sword; - արեան, blood-thirsty, sanguinary; - եմ յոյժ, I am very thirsty.

Մարաւիմ, էջայ vn. to be or feel thirsty, to be athirst; - արեամբ, to be greedy of blood.

Մարաւութիւն, -ութիւն s. thirst.

Մարաւուս a. dry, droughty, arid, scorched.

Մարիւր, րոց s. antimony black; ամաւ - յաչ, to blacken with antimony, to paint the eyebrows; է - եւ է մեղր շաքարել, to put on rouge, to paint one's face; - քար, ծարուր, ծարրաքար, antimony, stibium; ծարրաս, antimoniate.

Մարրեմ, էջի va. to dye with antimony, to dye one's eyelashes or eyebrows; - զաչ, to paint one's eyes.

Մաւալ, աջ s. dilatation, expansion, development, diffusion; mus. diesis, sharp; a. dilated, spread, diffused; - առնուլ, to be dilated, diffused, expanded, spread, extended, propagated.

Մաւալական, -լին a. dilatable, expansive, ductile; -ութիւն s. dilatability, expansibility, distensibility; ductility.

Մաւալանամ S. Մաւալ առնում.

Մաւալեմ, էջի, -եցուցանեմ, ուցի va. to dilate, to expand, to propagate, to spread; to extend, to stretch.

Մաւալիմ, էջայ S. Մաւալ առնում. Մաւալոյ, է s. Propaganda.

Մաւալում s. dilatation, expansion, diffusion; propagation; - ծովու, գետոյ, overflowing, inundation; - Աւետարանի, propagation of the Gospel; - հրոյ med. erysipelas; St. Anthony's fire; - մարմնոյ phys. dilatation; - ջերմութեան, բուսոյ, propagation.

Մաւի, -ի a. blue-eyed, mild-eyed.

Մափ, ոյ s. applause, clapping of hands; * earthen baking-dish; -ս or -դ -ի հարկանել, to applaud, to acclaim, to clap the hands; to praise, to approve. [applauder.]

Մափահար, աջ a. applauding; s. Մափահարեմ, -բութիւն S. Մափս հարկանեմ, Մափ.

Մափաձայն a. ad. applauding; approving vociferously; - գրուաւք, գովութիւնք, cheers, applause.

Մափեմ, էջի vn. to applaud. Մափծափեմ vn. to smack the lips.

Մթեւեւեմ, էջի vn. to lisp, to mutilate or mangle speech, to speak broken English, bad French, &c.

Մեծ S. Գան, Հարուած.

Մեծած, ոյ s. small fragments, crushed matter, trash; - վաւ, towcardings, fescue.

Մեծեմ, էջի va. to strike, to beat; to crush, to grind, to pound; - զկուր ծրս, to beat the breast.

Մեղ s. stem, stalk; stubble.

Մեռուկ s. fly-spots; * fly-blow.

Մեր, ոյ a. old, aged, stricken or advanced in years; s. old man, elder; -ք ժողովրդեան, բաղաքին, the senate, seniors, elders; the ancients; էթէ -ն էր ուժեղ, կամ մանուկն էր ուժեղ, if young folks had experience, and old ones strength; if youth knew & old age could. [old man, or old men.]

Մերաբոյժ լինիմ vn. to nourish an Մերածէր a. very old; decrepit.

Մերական a. senile.

Մերակցա s. senate; assembly of elders; the ancients; առգամ-կուտի, senator; վճիւռ -կուտի, senatus-consultum; -, -կուտական a. senatorial.

Մերանամ, աջայ vn. to be no longer young, to grow old or aged, to become old, to grow in years, to be on the wane, to arrive at an advanced age, or at extreme old age. [poor-house.]

Մերանոց s. hospital for the aged, Մերաածեմ va. to tend the aged.

Մերաածուի s. tending the aged.

Մերաւուրց a. full of years, old.

Մերիմ vn. to absorb ink, to blot up; * to wither, to fade.

Մերոյթ, Մերութիւն s. old age; ալիք -թեան, ալեւորեալ, խորին, զաւաւ, great age, extreme old age; decrepitude; է - խնարհել, to be getting old; է խոր - հասանել, to attain an advanced age; մեռանել է բարւոյ -թեան or է - սարարութեան, to die in a happy old age. [beard.]

Մերուկ, Մերունի s. old man, grey Մերպ, էյ s. hole, cavity; excavation, cavern; -եմ va. to keep half closed.

Մեփ, -ած, ոյ s. plaster, stucco; cement, mortar; chem. lute.

Մեփեղիք s. med. poultice, cataplasm; -իս դնել է վերայ, to apply a poultice.

Ծեփեմ, էջի *va.* to plaster, to ce-
 Ծեփիչ *s.* trowel. [ment; chem. to lute.
 Ծեփուկ *s.* anat. prepuce, foreskin.
 Ծեփումն *s.* plastering, cementing;
 chem. luting.

Ծեք *a.* bent, crooked; -աբանեմ *vn.*
 to talk jestingly, to play on words.

Ծեքածուռ *a.* pronounced badly.

Ծեքեմ, էջի *va.* to overstrain, to
 distort the sense of a passage, phrase
 or word, to parody.

Ծեքենայք *s.* parody; - բառից,
 quibble, pun, playing upon words,
 quiddity, quirk.

Ծեքծեքանք *s.* etiquette, ceremony.
 Ծեքծեքմունք *s.* affected airs, gri-
 maces.

Ծեռ, ծիսից *s.* rite, form, ceremony.
 Ծեթիմ *vn.* to grow rancid or rank;
 to smell rancid.

Ծեթումն *s.* rancidity, rancidness.

Ծիածան, ի, աւ *s.* rain-bow, iris;
 halo. [bulb, bulbous root.

Ծիթրայ, -առին *s.* vegetable pitch;
 Ծիւ *s.* bud, budding, shoot, sprout;
 -արձակել, to bud, to put forth buds,
 to shoot, to sprout, to germinate.

Ծիծ *s.* breast; - կենդանեաց, ud-
 der; S. Ստին, Տիւ.

Ծիծաղ *s.* smile, simper; laugh,
 laughter; derision, sneering; - բար-
 ձրաձայն, burst of laughter; S. Մաղթ.

Ծիծաղական *a.* laughable; pleasant;
 ridiculous; langhing; -ն, -ու թիւն *s.*
 risibility. [funny, droll, comic.

Ծիծաղաբարձ *a.* facetious, jocular,
 Ծիծաղաւեր *S.* Մաղթաւեր.

Ծիծաղելի *a.* funny, laughable; ridi-
 culous, risible.

Ծիծաղերես *S.* Մաղթերես.

Ծիծաղեցուցանեմ, ուցի *va.* to raise
 a laugh, to excite laughter; յանգիւ
 -, to set in a roar; -ցիչ *S.* Մաղթածու.

Ծիծաղիմ, էջայ *vn.* to smile, to
 laugh; to laugh at, to scoff, to deride,
 to mock; *fig.* to look pleasant, to
 smile, to laugh; ընդ քիսն -, to laugh
 constrainedly; - ընդ միտ, to laugh
 in one's sleeve; մեղմ -, to titter; -

յանգէպս, to giggle; բարձրաձայն -,
 to burst out laughing, to laugh out;
 - յոյժ յոյժ, յանգիւս, to burst, to
 split one's sides with laughing, to
 choke with laughter; չիք ինչ-չէլայ,
 there is nothing to laugh at; եւ - զե-
 ցան յոյժ, and they burst out laugh-

ing; անդ ծիծաղէր լիութիւն եւ գե-
 ղեցիւթիւ. the whole country laugh-
 ed with fertility & beauty. [laughter.

Ծիծաղոտ, աջ *a.* laughing, given to
 Ծիծառն, ուսն, Ծիծեռն, ծռան,

ուռնք, ուսնց *s.* swallow; վայրի -,
 marten, martlet; ծագ - ուսն, young -;

չէ -, the - twitters; S. Մաղիկ; Թ -
 ոչ բերէ գարուն, one - does not make
 spring; one bee makes no swarm.

Ծիծառնուկ, նկաց *s.* nightingale,
 philomel.

*Ծիծեռնիկ, -ծռնիկ *s.* pulley. [stem.
 Ծիւղ, ծղղ or ծղկ *s.* blade; stalk,

Ծին, ծնից, ծնունք *s.* birth, delive-
 ry; after-birth; *fig.* origin, source,

rise, birth; anat. ovarium; ի ծնէ, by
 birth; from one's birth; կար ի ծնէ,
 born-blind, blind from his birth; զծնէ
 կալն գնացուցանել, to cause the born-
 lame to walk; * - *s.* mole; patch.

Ծիսական *a.* ritualistic, formal, cere-
 monial.

Ծիսարան *s.* Ritual. [- chirrps.
 Ծիւ, ծռի *s.* sparrow; ճռուէ -, the

Ծիր, ծրի *s.* eircle, circumference;
 round, circuit; out-line, border; *a.*

spread, diffused; - արտեւանանց, edge
 of eye-lids; - անուոց, wheel-track;

rut; - չանդերձից, skirt, border, pip-
 ing; - ք *geog.* the tropics; - գնաց,

colure; - տեսութեան, horizon; - ք
 աստղաց, chorus of the stars; - կա-

թին, galaxy, milky way; - խաւար-
 ման, ecliptic; - գիշերահաւասարի,

equinoctial; - ածել, to gird, to sur-
 round; ք - *a.* եղբայր, throughout the

world; որ ոչ ընդ ծրաւ անկանի, un-
 bounded, infinite. [ծաւ, -tree.

Ծիրան, ի or ոյ *s.* bot. apricot; - *ի*
 Ծիրանագոյն *a.* purple-hued, purple,

purplish, carnation. [imperial, royal.
 Ծիրանազարդ *a.* adorned with purple;

Ծիրանազգեստ, -զգեստ *a.* clad or
 arrayed in purple; royal, imperial,

august.

Ծիրանածաղիկ *a.* purple flowered;
 embroidered with purple flowers; *s.*
 bot. lilac.

Ծիրանածայր *a.* purple-bordered.
 Ծիրանածաւալ *a.* purple-coloured.

Ծիրանածին, -ծնունդ *a.* born in the
 Ծիրանակիր *S.* -զգեստ. [purple.

Ծիրանանամ, աջայ *vn.* to become
 purple; to be dyed purple.

Ծիրանաներկ, աջ *a.* purple-dyed; *s.*

dye in purple.

Ծիրանազաւառ *s.* vendor of purple
 or of purple stuff: dealer in apricots.

Ծիրանացուցանեմ, ուցի *va.* to tinge
 or dye with purple.

Ծիրանաւոր *a.* S. -զգեստ; *s.* empe-
 ror: cardinal: cardinal (bird).

Ծիրանախալ *a.* splendid as purple.
 Ծիրանափառ, Ծիրանեզոյն *S.* -ւոր

a. -ազոյն.
 Ծիրանեկի *s.* bot. apricot-tree.

Ծիրանեպատ *a.* arrayed in purple.
 Ծիրանեքինիմ *S.* Ծիրանանամ.

Ծիրանեզարդ, &c. *S.* -ազարդ, &c.
 Ծիրանի *s.* zool. purple-fish, Venus-

shell; purple; purple clothes, stuffs;
 imperial dignity; *a.* S. Ծիրանագոյն; -

Տիւրոսի or Թուրայ, Tyrian purple; -
 արկանել, to be clad or clothed in

purple, to assume the purple; *fig.* to
 assume the imperial dignity. [fritter.

*Ծիրիկապ, Ծրեկաւակ *s.* pan-cake,
 mnting; *S.* excrement of birds,

mnting; - ճանճից, fly-spots; - ա-
 ղաւուոյ, pigeon's dung; - ծովաբա-

ղից, guano. [in rags, in tatters.
 Ծիւ, ք *s.* piece, patch; flake; - *ad.*

Ծիրական *a.* languishing, consum-
 ing, consumptive, hectic; - ախա, ցաւ,

hectic fever or flush; consumption,
 phthisis, decline; մեռանել - ախաւ,

to die of a decline.

Ծիւրեմ, էջի, -էցուցանեմ, ուցի *va.*
 to debilitate, to weaken, to extenuate,

to emaciate, to consume, to make
 lean or hectic; -իմ *va.* to grow or

become lean, to languish, to droop,
 to pine, to dwindle or fall away, to

fall into a decline, to perish with con-
 sumption.

Ծիւրութիւն *s.* debility, extenua-
 tion, decay, decline, consumption.

Ծարձակութիւն *s.* germination.
 Ծեմ, Ծեցուցանեմ, Ծեմ *S.* Ընձիւ-

ղեմ; ծըմ *vn.* to be intimidated, timor-
 *Ծուլ *s.* snivel, snot. [ous or fearful.

Ծխազուն *s.* cigar; -իկ *s.* cigarette;
 առւի - աջ, cigar-case.

Ծխալից *a.* full of smoke, smoky.
 Ծխախառն *a.* mixed with smoke.

Ծխախոտ *s.* tobacco; եղէգն - ոյ,
 -pipe, pipe; քաւի, տուփ or արկիկի

- ոյ, -purse or -pouch; -box; -ա-
 վաճառ, tobaccoist; ձգել, ծխել, -

to smoke. [bowl.
 Ծխակալ, աջ *s.* cigar-tube; pipe-

Ծխակեր, -աւեր *s.* parish priest,
 curate.

Ծխահալ, նաց, Ծխան, ի *s.* chimney;
 --flue, funnel, shaft; մաքրիչ -ի,

--sweeper; յարգարիչ -ի, --builder or
 repairer; պահպանիչ -ի, fire-screen;

մաքրել, to sweep, to clean a -.

Ծխամ *S.* Ծխիմ.
 Ծխամած *a.* enveloped in smoke.

Ծխաման *s.* pipe-bowl.
 Ծխանեղք, քաց *s.* perfumes, aroma-

tic or odoriferous drugs, pastils.
 Ծխանել *a.* smoking, fuming; -ի

քրտանել, reeking with perspiration;
 - յետս ձգել զտուսերն, to withdraw

the reeking sword.
 Ծխատուն *s.* rectory-house.

Ծխափող, -քարշ, էջ *s.* pipe, tobacco-
 pipe; - արեւելեան, chibook or long

oriental pipe; - Պարսից, narghileh or
 flexible pipe; քլուխ, բերան -ի, mouth-

piece of -; վառարան, տաշտակ -ի,
 pipe-bowl; կորս -ի, drainage from -;

աւելուկ -ի, pipe-brush; -քարշ, smoker.
 Ծխաքարշութիւն *s.* smoking; ար-

գել - թեան, no - allowed; սովորա-
 կան եղեւ -, - has become general.

Ծխել *S.* Ծխանելք & Ծխափող.
 Ծխեմ, էջի *va.* to burn incense; to

send forth, to emit smoke; to smoke-
 dry; to smoke (tobacco); - խոնկս

անուշից, to incense, to offer incense,
 to burn perfumes; - ծխելիս, to smoke

the chibook or narghileh.
 *Ծխերդիք, -դիւ *s.* chimney.

Ծխիմ, էջայ *vn.* to smoke, to emit
 Ծխիչ *a.* exhaling. [smoke.

Ծխնեղղ, Ծխնի *S.* Ծխահալ, Ծխնի.
 Ծխնեղղայ *s.* mech. universal joint,

Hood's key. [smoking-room.
 Ծխող, աջ *s.* smoker; տեւակ - աջ,

Ծխոտեմ, էջի *va.* to smoke, to black-
 en with smoke; -ախիմ *vn.* to be smoked.

Ծխումն *s.* fumigation.
 Ծխուն *a.* smoking, fumous, smoky.

Ծծակ, ի *s.* med. strangles, quinsy.
 Ծծելի *a.* absorbable.

Ծծեմ, էջի *va.* to suck, to imbibe;
 to suck up, to absorb; - զկաթն, to

suck the breast; - զօդ, to breathe the
 air; Թուղթի ծծէ, this paper blots.

Ծծիչ, Ծծող *a.* absorbant; S. Թուղթ.
 Ծծիկ *s.* the sucking place.

Ծծմաբեր, -խառն or Ծծմբա- *a.*
 sulphurous, mixed with sulphur.

Ծծմբածին *a.* born of sulphur (fire);

-համ, -հոս *a.* having a sulphurous taste or smell; -հանք *s.* solfatara, sulphur-mines.

Ծծմբակ *s. chem.* sulphite.

Ծծմբահուր *a.* burnt by sulphur.

Ծծմբալ *s. chem.* sulphid-salt.

Ծծմբային *a.* brimstony, sulphureous, sulphury; -քար *s.* rock-sulphur; -առ. *s.* lucifer match, lucifer; *S. Լուցկի.*

Ծծմբառ *s. chem.* sulphate; -երկաթայ, կալցի, կառնիկ, նատրոնի, ferrous -, - of potash, of baryta, of soda.

Ծծմբեայ *a.* sulphureous; -եմ *va.* to dip in brimstone; to powder with sulphur. [sulphureous; *s.* sulphid.

Ծծմբուկ *s. chem.* sulphuret; -ուս *a.*

Ծծողական *a.* absorbent, absorptive.

Ծծումբ, ծծմբոյ *s.* sulphur, brimstone; պատել, օծանել ծծմբով, to dip in, or to mix with sulphur.

Ծծումն *s.* suction; -կաղից, լուսոյ, absorption; -հեղանիւթոյ, imbibition.

Ծծուն *a.* blotting; *S. Թուղթ.*

*Ծկամ or Զկամ *vn.* to reach or stretch oneself out to see.

*Ծկեկ *s.* yule-log. [the little finger.

Ծկցի, ութի or Թոյ, Ծկիկ մասն *s.*

Ծղբ, ծղեայ *s.* fore-arms; ծղեսի վեր ամբառնալ, մարդիկ or պարզել, to turn up one's sleeves, to prepare oneself for. [սփոյ, hinges.

Ծղնի, նեայ *s.* hinge; pivot; -

Ծղեկ, բդի *s.* zool. cricket.

Ծղոս, կց, ուց *s.* stem, stalk, cane, reed; culm.

Ծմակ, աջ *s.* east-wind; east-side; shady place between mountains, cool & moist valley.

Ծմակային *a.* nmbrageous, shady, cool, fresh; -նիսա, misty, foggy.

Ծմակեցունեմ, ուցի *va.* to shade, to darken, to opacate; ից. to cover, to hide, to veil, to obscure.

Ծմել *s. bot.* spinage; beetroot.

Ծմրդիմ *vn.* to become lean, extenuated, weakened, debilitated.

Ծմրիմ, էցայ *vn.* to be grieved, cast down, disheartened, unnerved; to take to heart, to fret; ծմրեալի տրբամութենէ, weighed down with sadness, sorrowful, oppressed with grief.

Ծմանելի *a.* confined, lying-in, parturient; -ք *s.* parents.

Ծմանիմ, ծնայ *va.* to beget; to give birth, being or life to, to bring forth a child, to lie in, to be delivered; to

procreate, to produce; *vn.* to be begotten, engendered, produced, born; to originate, to arise, to spring; to pullulate, to bloom; to emanate, to issue, to proceed; - կենդանեայ, to engender, to litter, to bring forth; վերստին -, to be regenerate, born again; ից. to revive, to come to life again; - Հօր, to procreate; վերստին - մկրտութեամբ, to be new-born or regenerated by grace; որդիս -, to bring forth a child, to be delivered of a child; ծնաւ որդի or մանուկ արու, she brought forth or was delivered of a male; գողցես յայն ծնեալէր, Թուէր իմն յայն ծնեալ, he seemed born for; գետք զտորս ծնանին, the rivers nourish the sea; երեսք որ ծնանիցին ի հայեւոյ, a figure born or reflected in a mirror; այլի ծնաւ քերթողութի, thence poetry was born.

Ծնդածալ, Ծնդիմ, &c. *S. Գալապաւսակ, Ծնկիմ, &c.*

Ծնդիր *s.* genuflection, kneeling.

Ծնեբեկ, ի *s. bot.* asparagus; կապոց մի - աջ, bunch of -.

Ծնեղատեր *a.* loving one's progeny; fond, paternal, maternal.

Ծնելիք *s.* parents. [neration.

Ծնելութի *s.* child-birth, birth; ge-

Ծներ, Ծնկներ *s. mus.* an Armenian note (ճ).

Ծնիչ *a.* generating; *s.* generator; parents, progenitors; *geom.* generant.

Ծնդալ, ից *s.* cymbal; cithern.

Ծնոյ or ծոց *s.* the husk, shell, rind or peel of fruits; ից. insignificant, trifle, thing of nought.

Ծնկակապ *a.* knotty, gnarled, jointed, full of knots; *s.* garter.

Ծնկանամ *S. Ծնկիմ.* [ing, timid, shy.

Ծնկատեր *a.* modest, bashful, retiring.

Ծնկեմ, Ծնդեմ, էցի *va.* to exhaust, to tire out; to depress, to overdo; to mortify, to emaciate, to weaken, to make lean; -իմ *vn.* to decay, to pine, to dwindle or fall away, to languish, to sink; to be mortified, emaciated, weakened, to become lean, to lose one's strength; - ի տղիտութեան, to live, to abide or to be sunk in ignorance. [knees.

Ծնկամէջ *s.* space between the

Ծնկոս *a.* languishing, weakened, faint, lean, emaciated, extenuated, mortified.

Ծնկու չափ *ad.* knee-high, knee-deep, up to the knees. [nativity.

Ծնդաբախտ *s.* ascendant, birth, astrologer, genethliatic.

Ծնդաբանեմ, էցի *va.* to write a genealogy, to cite one's ancestors; to profess astrology.

Ծնդաբանութիւն *s.* genealogy, list of ancestors; genethliacs, horoscope, astrology; - դից, theogony.

Ծնդաբաշխ ծննդոց, - բախտ, - աւանդ, -ութիւն *s.* horoscope; ascendant, nativity; -ութիւն, classification of animals.

Ծնդագործ, աջ *s.* genitor, parent; *a.* engendering; prolific, productive, fruitful.

Ծնդագործեմ *va.* to engender; to give birth to; ից. to conceive, to form an idea.

Ծնդագործութիւն *s.* faculty of reproduction, generative faculty.

Ծնդական *a.* lying-in, parturient, bringing forth a child; possessing the faculty of reproduction, generative, fruitful, prolific; fertile; -ք, - աւարամբ, մասունք, genital organs, the privy parts; - կին, woman in child-birth; -ն, -ութիւն *s.* generative faculty; fecundity, fertility.

Ծնդակարգ *s.* time for child-birth or delivery. [ing its young.

Ծնդակերութի *s.* eating or devouring.

Ծնդակից *a.* twin-born, twin; coeval, of the same age; innate, inborn.

Ծնդանոց, Ծնոց *s.* male genital organ. [thers.

Ծնդապետք *s.* ancestors, forefathers; -չէք *s.* Christmas-box.

Ծնող, աջ *s.* parents, father, mother; cause; -ք մեր, the authors of our being, our parents; բոս -ին եւ ծնունդին, like produces like; - ծանունց չարեայ, source of the greatest evils.

Ծնողաբար *ad.* fatherly, motherly, like a father or mother.

Ծնողազութ *a.* full of parental love.

Ծնողական *a.* concerning or relating to parents, paternal or maternal.

Ծնողաւոր *a.* loving, fond of one's parents. [maternity.

Ծնողութի *s.* generation, paternity, birth, confinement, delivery, lying-in; birth, nativity, filiation; origin, rise,

source; generation, race, offspring; infant or child; fruit, production; effect; -, -ք, horoscope, nativity; -ք, posterity, children, descendants; խնդութեան ծննդեան, Christmas-eve; - Քրիստոսի, Christmas, Xmas, nativity of our Lord; շնորհաւոր -! a happy Xmas to you! I wish you a happy Xmas; ծառ ծննդեան, Christmas-tree; -ք, դիւրք ծննդոց, Genesis; վերստին -, regeneration, renewing; միւսանդամ -, resurrection; - մասց, conception, conceit; - լուսնի, new moon; - փոխոց, interest; usury; - կենդանեայ, brood, litter, covey; մերձի -, near lying-in; about to bring forth young; կալի ծննդոց, to cease from bearing, to become sterile; օր ծննդոց, anniversary of birth-day; երկիր ծննդեան իւմոյ, my native country or soil, birth-place, home.

Ծնուցանեմ, ցի *va.* to assist a woman in lying-in; to aid in bringing forth.

Ծնուցիչ *s.* man-midwife, surgeon-accoucheur; *sf.* midwife, matron. [tries.

Ծնուի *s.* birth; midwifery, obstetrics.

Ծնրագործի *s.* genuflection, kneeling.

Ծնող *S. Ծնող.*

Ծնոս, ից *s.* jaw; cheek; edge; frieze; brim; cornice; parapet, breast-work; ապաակ ածելի -ն, հարկանիւղ -ն ուրուք, to slap the face, to box the ear; *S. Իշանեմ.*

Ծնոսապարկ *s.* cheek-pouch.

Ծոթոր, ոյ *s. bot.* serpillum, wild thyme; -ին *s.* lemon thyme.

Ծոթրին, -րուն *s.* garden thyme.

Ծոծորակ, Ծոծրակ, աջ *s.* nape of the neck; occiput, back of the head; խորովիք -ի, nape.

Ծոմ, ոյ *s.* fast, fasting, abstinence; - կարգալ, to ordain a fast; - ունել, to fast, to abstain from food; լուծանել -ն, to break one's fast.

Ծոմական *a.* relating to abstinence; -կայ *a.* fasting, abstaining.

Ծոմանամ, աջայ, Ծոմեմ, էցի *vn.* to fast, to keep a fast.

Ծոմապահ *a.* keeping a fast, abstaining; - լինել, to keep a fast; -ութիւն *s.* abstinence. [to fast.

Ծոմացուցանեմ, ուցի *va.* to cause

Ծոյլ, ծուլից *a.* idle, lazy, slothful, sluggish, cowardly, dastardly.

Ծոյ, ից, աջ *s.* fringe, thrum, trimming; tassels; edge, border.

Ծով, ուշ s. sea; lake; the molten sea in the Temple; -ն լայնասփռւում, the main sea, the deep, the high or open sea; անդունդը -ու, the depths of ocean, the mighty deep; Ի խորս -ու, far out at sea; կապուտան -ու, sea-green; ջուր -ու, sea-water; Ծալցոյց -ու, sea-chart; Հէն -ու, sea-rover, pirate; ընտել -ու, accustomed to the sea; Եւ ծով եւ քամուք, by sea & land; գնալ Եւ - , to go to sea, to put to sea, to sail; անցանել Եւ - , to go over or across, to cross the sea; - Հեշտու թեանց, ցաւոյ ից. a sea of delights, of griefs or sorrows; գեփիւն -ու, sea-breeze; - Հողմախաղաղ, Հարթածաւաւ - , calm sea, as smooth as glass; կապուտանային, անհուն - , blue, still, quiet, vast, immense ocean; մութգնու թիւ -ու, the raging or fury of the sea, the roughness of the waters; Հեղեղ -ու, sea-breach; ալէկոծ, յուզեալ է -ն, the sea is turbulent, swelling, rolling; ալէկոծի, փրփրէ -ն, the sea runs high, foams, froths; մրկալից, մութ գին, զայրագին, փրփրազէզ, որոտընդոտ OR ահեղագոյ, անասն, սպառնալից, անգութ - , stormy or tempestuous, dreadful or furious, angry or raging, foaming, thundering or roaring, unruly or ungovernable, threatening, pitiless ocean; - աչեր, blue or sea-green eyes; գ- գովեսիւր, այլ Ի ցամաքի կայծեր, praise the sea, & keep on land; S. Ձգուշուէ, Ձեզոււմ.

Ծովաբաժին լինիմ տ. to divide the waters; to plough the sea.

Ծովագայլ s. zool. sea-wolf.

Ծովագիր, գրաց s. hydrographer; -գրական a. -phical; -գրուէ s. -phy.

Ծովագնաց, ից a. that voyages or goes by sea, sailing; -իկ a. ploughing the sea; - լինել, to sail, to navigate; - ընդ երկիր բերեալ լինել, to pass over the sea as if by a bridge; -ու թիւ s. sea-voyage; navigation.

Ծովագոյն a. sea-green; blue, sky-coloured; s. ultramarine.

Ծովագռու s. zool. cormorant.

Ծովաթաղանթ s. bot. sea-weed.

Ծովալիճ s. great lake, inland sea, lagune, loch; - լու s. bot. sea-wrack.

Ծովախառնիճ s. zool. lobster; -խոր a. very deep, bottomless.

Ծովածաւալ a. stretching like a sea;

-ծին a. born of or produced by the sea; -ծիր a. sea-girt or -surrounded; -ծոց s. gulf, port.

Ծովածուփ a. tempestuous, very agitated, stormy, billowy; ից. tempestuous as the sea; - նաւ, tempest-tossed ship; - լինել, to be agitated by waves; ից. to be harassed or tossed about, to turn on all sides; -ծփանք s. heaving, undulation.

Ծովակ, Ծովիկ, աջ s. sea-pool, lake, pond; կաթ մի խէլէ ինչ մանաւանդ եւ ոչ -ս բախտից, a drop of sense rather than a sea of fortune.

Ծովակալ, աջ s. lord of the sea; sea-king; admiral; մեծ - , փոխան -ի, երրորդ - , high, vice-, rear-admiral; աւանան, խորհրդարան -այ, admiralty-board; նաւ -ի, flag-ship.

Ծովակալեմ, եջի տ. to be master or lord of the sea: to command a fleet or squadron of ships of war.

Ծովակալութիւն s. the empire of the sea: admiralty, navy office; պաշտօնեայ -թիւ, first lord of the admiralty; խորհրդական ատենի -թիւ, lord commissioner of admiralty.

Ծովակալին s. balanus, glans marina.

Ծովական S. Ծովային; -բ s. aquatic animals. [-ու թիւ s. wreck, shipwreck.

Ծովակոծ a. wrecked; shipwrecked; Ծովակոյմն, -կոյս, -կոյս կոյմն s. sea-cost.

Ծովակուլ a. engulfed by the sea; - լինել, to be swallowed up by the sea; -բ s. loss at sea.

Ծովակուր a. immersed, drowned, wrecked, lost; - լինել, to be the prey of the sea; - կորնչել, to perish among the waves.

Ծովահայեաց a. facing the sea, that looks towards the sea, maritime, marine; - քաղաք, maritime town.

Ծովահար a. sea-sick.

Ծովահեղձ, -իկ, -ոյց, -ուկ a. drowned; - առնել, to drown; - լինել, to be drowned. [cleaves or ploughs the sea.

Ծովահերձ, -իկ a. that cuts, divides, Ծովահէն s. corsair, pirate, sea-robber or rover. [horse.

Ծովաձի s. zool. hippocampus, sea-

Ծովամամուռ s. bot. sea-weed, algæ, kelp.

Ծովամարտիկ a. combatting by sea; naval; - զորուի, navy, naval service;

-տու թիւ s. sea-fight, battle by sea.

Ծովամաց a. casting into the sea.

Ծովամէջք s. the offing, the open sea.

Ծովամոյն առնեմ տ. to plunge into the sea, to drown.

Ծովամուխ a. submerged in the sea; - լինել, to go to sea; to stand out to sea.

Ծովայած, -ուկ a. wandering on the sea (Neptune).

Ծովային a. belonging or pertaining to the sea, marine, maritime, naval; - զօրութիւն, marines, the navy, the naval strength, maritime forces; - շուն, dog-fish; - օգաթուիչ երիվար, clipper-vessel; -բ s. sirens, mermaids.

Ծովայնկոյս a. transmarine, ultramarine; ad. beyond sea.

Ծովայոյզ s. diver.

Ծովանամ, աջայ տ. to turn into a sea, to fall into; to inundate, to immerse, to cover with water.

Ծովանկար s. sea-scape, sea-view; marine-painter.

Ծովանման a. resembling the sea.

Ծովաշուն s. zool. dog-fish.

Ծովաչափ a. sounding; - գործի, sounding-line. [ծիր, -կալ, -հեղձ.

Ծովապատ, -պէս, -սոյզ S. Ծովա.

Ծովապատակ a. living by the sea, (sailor, fisher, &c.); - լինել, to labour on the sea, to exercise the calling of sailor, fisher, &c.; - լէժ a. thrown, plunged or precipitated into the sea.

Ծովարայտ s. zool. frigate-bird, sea-swallow; -արծուի s. zool. sea-eagle, osprey. [(sea-bull).

Ծովացուլ s. sea-monster, chimera;

Ծովացուցանեմ, ուցի տ. to cause to turn into a sea; to inundate, to immerse.

Ծովափն, -եայ S. Ծովեզր, -եզրեայ.

Ծովափրփուր s. meerschäum.

Ծովեզրեայ, ց s. maritime, bordering on the sea; -բ s. coasts, shores.

Ծովեզր s. sea-coast, sea-side, shore, strand, beach; առ or Ի ծովեզրին, on the sea-shore.

Ծովեզրեցի a. dwelling on the coast.

Ծովեմ, եջի տ. to keep out at sea; to stand for the offing.

Ծովեցի զօրք s. marines.

Ծովեցիկ, -կեցիկ առնեմ տ. to throw, plunge or precipitate into the sea; - լինիմ տ. to throw or plunge oneself into the sea.

Ծովորոր s. zool. sea-gull, sea-mew.

Ծոր, ոյ s. dropping, trickling; bot.

barberry; * new-mown hay.

Ծորածոյ մեղք s. virgin honey.

Ծորակ, Ի s. cock, tap; - գատարկիչ, մաքրիչ mech. delivery-, purging-cock.

Ծորան, աջ a. running, flowing, liquid, fluid; s. flow, flowing, running

Ծորեմ S. Ծորիմ; * to mow. [out.

Ծորենի s. bot. barberry-bush; lentisk, mastie-tree.

Ծորեցուցանեմ, ուցի տ. to set running, to cause to flow; գնտաւ իսկ ածեմ -նէ զբերանս, the mere thought of it makes my mouth water.

Ծորիմ, եջայ տ. to trickle, to flow, to leak, to run down or out of, to ooze out, to run or pass away, to ebb; - մարմնայ, to be affected with gonorrhœa.

Ծորին s. fluor; ծորնաքար, --spar.

Ծործոր, ոյ, աջ s. valley, vale; -ակ s. little valley, dale, dell.

Ծորումն s. trickling, dropping; flowing, running; leaking; - Ի մարմնայ med. gonorrhœa, running of the reins; - ըստ ամենանցն, the menses, menstruation.

Ծորուն, Ծորում a. flowing, fluid.

Ծոյ, ոյ s. bosom, lap; eavity; * poeket; - ծովու, gulf, the bosom or depth of the sea; - գետոյ, channel of a river; - նաւու մար. the keel of a ship; գոգք ամփոփման -ոյ նաւին, the hold of a ship; - լերանց, cavern, grotto; - կաւայ, the interior of a carriage; - անկեան, sinus.

Ծոցածին a. born in the bosom; ից. the Only Begotten Son.

Ծուալ, աջ s. bot. laurel-cherry; -է. նի, cherry-laurel.

* Ծուաւ s. lint; -եմ տ. to fray, to unweave; to tear to rags or tatters.

* Ծուեմ տ. to sift wheat; to separate wheat from tares.

Ծուէնք s. pl. piece of linen, bits, cuttings, shreds, strips, rags, tatters; Ի -նս -նս պատառել, to tear, to rend, to pull to pieces; յերկուս -նս պատառել, to tear in two parts or pieces.

Ծուլլից a. very idle or lazy; - Հեղգութիւն, extreme idleness or

Ծուլամ S. Ծուլանամ. [slothfulness.

Ծուլամուռ թիւ s. idleness; listlessness, carelessness.

Ծուլանամ, աջայ տ. to idle, to be lazy, slothful or idle, to live in idleness.

Ծուանք S. Ծուլութիւն.

Ծուլապէս *ad.* idly, slothfully, lazily.
Ծուլացուցանեմ, ուցի *va.* to make idle or slothful.

Ծուլացուցիչ *a.* rendering idle.

Ծուլութիւն *s.* idleness, slothfulness, laziness, sluggishness; *ի -ս* հաստանիկ *S.* Ծուլանամ.

Ծուխ, ծխոյ *s.* smoke; fume, vapor, exhalation; *fig.* family, hearth, home; *tobacco; սիւն, ստեղծ ծխոյ, - ծա-

ռացեալ, pillar of smoke; մրրիկ ծխոյ, clouds or masses of smoke; ընդ -

գալ, to be in the smoke; -ս արծաիկէլ, to emit smoke; * - ծխէլ, ձգէլ զ-,

to smoke tobacco; - որ ընդ մէջ մօր-

ուհի եւ ըրջուաց ծխիցի, unpleasantness or discord engendered between step-mother & step-children.

Ծուծ, ծծոյ *s.* sucking, suction;

*marrow, pith; essence; ուզ եւ - , quintessence; -ք *s.* the nostrils.

*Ծուկամ *vm.* to be obstinate.

Ծուլակ, աջ *s.* snare, trap; net, springe, noose.

Ծուլամ, &c. *S.* Ծուլանամ, &c.

Ծուռ, Ծուռիկ, ծնդաց *s.* knee; *bot.* knot; *mus.* an Armenian note (°); *ան-*

կանիկ ի վերայ ծնդաց, ընդգծիլ ի -ս ,

to fall on one's knees, to kneel; *խո-*

նարհեցուցանել զ-, to bend the knee;

անկանիկ առ -ս ուրուք, to fall or

throw oneself at the feet of; *փարիլ*

զծնդովք, to clasp the knees; *ննջել ի*

մէջ ծնդաց, to sleep on the knees of;

ի ծնդաց կալ, to be kneeling; *ծնդովք*

ad. with bended knees, upon

one's knees; -ք նորա կթուցեալ

գեղեւեկն, his legs tottered under

him; *S.* Ծնկու չափ.

Ծուռ *s.* knee; *bot.* knot; - գնել,

կրկնել, ի - իջանել, to kneel, to bend

the knees, to fall on one's knees; *առ -*

լալ, to weep all alone; - ածել, to

adore, to worship; *արկանել - զծնդաց*

եւ զարտի, to worship on bended knees;

հասկա ի - ! down on your knees! *ի -*

խոնարհեալ աղաչեմ զքեզ, I entreat it

on my knees, or with bended knees;

- կապել *bot.* to be knitted, to be formed

with knots or joints.

Ծուռորդութիւն *s.* genuflection.

Ծուպ *S.* Ծուպ & Ծուփ.

Ծուռ, ծուռ *a.* crooked, bent, distorted,

oblique; - առնուլ, to wind round many times.

Ծուփ, ք *s.* fluctuation, undulation,

wave, billow, surge; *fig.* agitation,

trouble, vacillation, wavering; care,

anxiety, torment; examination, ques-

tion; ընդ -ս միանանց, on the surface

of the waves; *ի -ս լինել,* to be agitated;

-ս ի մտի գնել, to care, to be concerned,

thoughtful; *ի -ս ուարակու-*

սանաց ընկմէլ, to be in great perplexity,

to be uncertain or undetermined what

course to take, to remain in

*Ծոփ *s.* large earthen pot. [suspense.

Ծոփեմ, եջի *va.* to attach, to join.

Ծոփեմ, եջի *va.* to disguise, to tra-

vesty; to dissemble, to cloak; -իմ *vm.*

to be disguised, dissembled; to shun,

to avoid.

Ծոփուց *s.* disguise, dissembling.

Ծոփուց *a.* wry-necked.

Ծոփեմ, եջի *va.* to bend, to bow, to

incline; - գլէմ, to make grimaces;

-իմ *va.* to be bent, to bow down.

Ծոփութիւն *s.* inclination, curve, bent;

- գլմաց, grimace.

Ծոփորդ *s.* circle.

Ծոփորդ *s.* sketch, outline; project,

draught, plan, design; *a.* written, de-

scribed, traced; - գրական *a.* graphical.

Ծոփորեմ, եջի *va.* to sketch, to

trace the contours, to draw the out-

lines of; to describe, to write, to trace.

Ծոփորիչ *s.* pencil, lead-pencil.

Ծոփորութիւն *s.* laying out; *S.* Ծոփորի-

Ծոփում, աջայ *vm.* to grow or become

round; to surround, to enclose.

Ծոփ, ից *s.* packet; package; roll;

envelope, cover; bag of money; -ք

կախարդաց, fascination, talisman; *S.*

Ծոփութիւն.

Ծոփեմ, եջի *va.* to envelop; to

pack; to wrap up; to roll; - գլաճառ,

to pack up; *գլորոսա գաղաթունա*

յամպս ծրարէին, they reared their

proud heads to the skies; *որոյ գալ*

գալմն յամպս ծրարի, whose top

cleaves the skies; -իմ *vm.* to be en-

veloped or wrapped up; *ծրարեալ S.* ներ-

Ծրարիչ, Ծրարոյ *s.* packer. [փակեալ.

Ծրարութիւն *s.* packing. [dirty oneself.

Ծրդիմ, եջայ *vm.* to stain, to soil or

Ծրուք, ի մէջ - *s.* knot of a cane or

reed; internodium, space between two

joints or knots in a plant.

Ծրուեմ, եջի *va.* to mute, to guano,

to dung as birds; - ձկանց, to spawn.

Ծփալից, - կան *a.* wavering, undulat-

ing, agitated.

Ծփամ *S.* Ծփիմ; - ընդ մէջ երկիւղի եւ յուսոյ, to fluctuate between hope & fear.

Ծփանք *S.* Ծուփ; surging of the sea; wave, billow, swell; *fig.* trouble, eare, perturbation; - հերաց, hair floating in the breeze; *ի -նի ad.* afloat; *fig.* in trouble; *ի -նի կալ,* to waver, to fluctuate, to be agitated, billowy, vacillating.

Ծփեմ, եջի, Ծփեցուցանեմ, ուցի *va.* to excite, create or produce a tempest; *fig.* to agitate, to trouble.

Ծփիմ, ծփեցայ *vm.* to fluctuate, to ebb & flow, to undulate; to foam, to grow rough; *fig.* to be troubled, agitated, harassed; to be undecided in purpose, to fluctuate, to waver.

Ծփին. Ծփոց *S.* Ծփական. Խոնցի.

Ծփում *S.* Ծուփ, Ծփանք; ինչաց - առնել, to waver, to be perplexed; to lose one's senses. [there! stop! I say!

Ծօ, Ծօյա *int.* oh! holla! hallo! ho

Ծօյակ *S.* Ծուլակ.

*Ծօի *s.* zool. water-crane.

Կ

Կ (*ghen*) կեն *s.* the fifteenth letter of the alphabet, & the tenth of the consonants; Կ, ք, sixty, sixtieth.

— It has much affinity with the letters ք & ք, for example: ծունկ, ծունգ; անկ, անգ; կանչիւն, գանչիւն; ծասկել, ծաղկել; պասկիլ, պաղկիլ; կանոն, քանոն.

Կազ, ի, ոյ *s.* contention, debate, dispute, contest, quarrel, broil, strife, cavil; - յարուցանել, to excite contention, to create strife.

Կազազարթոյց *a.* contentious, quarrelsome, cavilling.

Կազացող *a.* litigious, fractious, quarrelsome, wrangling.

Կազեմ, եջի, Կազիմ, եջայ *vm.* to

contest, to debate, to dispute, to quarrel, to cavil, to squabble, to wrangle.

Կազ, ի *s.* gauze; *chem.* gas; - լուսաւորութեւ, illuminating -; լոյս, լուսաւորութեւ -ի, --light; -illumination; - կրէն, portative -; (մայր) խողովակ -ի, --main; (փոքր) -pipe; բերան or կտուց, լապտեր, յարդարիչ, ընդունաւորան, դրծարան -ի, --burner; --lamp; --fitter; gasometer; --works; ի լոյս -ի, by --light.

Կազազործութիւն *s.* manufacture of gauze; *chem.* distillation of gas.

Կազակերպ, յին, -եղէն *a.* gasiform; gaseous; aeriform. [to gasify.

Կազանամ, աջայ *vm.* to turn to gas, Կազաւափ *s.* gas-meter; -բան *s.* gasometer. [ցումն *s.* reduction to gas.

Կազացուցանեմ *va.* to gasify; -ու-

Կազգուրական *a.* corroborative.

Կազգուրացուցանեմ, -բեմ, եջի, -բեցուցանեմ, ուցի *va.* to strengthen,

to corroborate, to sustain, to give strength to; to repair, to restore to

vigour & good health, to re-establish; to encourage, to give heart to; -բիմ

vm. to recover, to regain one's strength,

to get well again, to be restored; to take heart, to cheer up; -բեմ պատ-

շառս, to pretend, to allege.

Կազգուրեցուցիչ, -բիչ *a.* strength-

ening, cordial, invigorating, fortifying,

analeptic, corroborant.

Կազգուրութիւն, -բումն *s.* restoration, re-establishment, recovery, convalescence.

Կազմ, ոյ, ի *s.* construction; preparation, furniture, ornament; - գրոց, binding of books; *a.* ready, quite ready, prepared; active, diligent; disposed; - լինել, to be ready, prepared; to be disposed to.

Կազմագործութիւն *s.* furnitre-making.

Կազմած, ոյ *s.* apparatus; prepar-

ing, preparation; goods, furniture,

household effects; moveables, utensils; equipage; armour; *S.* Կազմութիւն;

- մարմնոյ, constitution, temper; - պատերազմականք, military stores; - ձիւց, harness, caparisons, trappings;

- նաւու, rigging; -ք *s.* astronomical instruments.

Կազմական *a.* well dressed or cooked.

Կազմակերպ *s.* implement; -եմ *va.* to project, to figure, to form, to fashion, to construct.

Կազմակերպութիւն *s.* form, formation, conformation, organization, construction, accomodating, setting in order.

Կազմարան *s.* book-binder's shop;
Կազմարար, *ի* *s.* book-binder.

Կազմեմ, *եցի* *va.* to form, to model, to fashion; to construct, to erect, to build; to furnish, to provide, to supply; to fit up, to arrange, to set in order; to adjust, to put in repair; to adorn, to embellish; to get ready, to prepare; to equip; to arm; *գունդս* -, to enrol soldiers; - *զկառս* -, to harness the horses; *պարս ուրախութիւն* -, to give a ball; - *գիրս* -, to bind books; - *իմ* *vn.* to be formed, constructed; to prepare to, to get ready.

Կազմիկ *a.* well prepared, well done, skilfully executed; - *շաշ* -, exquisite or choice repast. [paring.

Կազմիչ, - *մոյ* *a.* constructing; pre-
Կազմուած *S.* կազմած.

Կազմութիւն *s.* construction, organisation, order, arrangement, mechanism, constitution, formation, structure, composition; preparation, equipment; - *մարմնոյ* -, constitution, temperament, complexion.

Կաթ, *ից* *s.* drop; - *մի* -, a little; - *մի ջրոյ* -, a - of water; - *մի քուն* -, a nap, short sleep.

Կաթեմ, *եցի*, Կաթիմ, *եցայ* *vn.* to drop, to flow drop by drop; to trickle, to run down; to distil; *անձրեւ ոչ եւս կաթեայ յերկիր* -, net a drop of rain fell; - *լուսոյ* -, to shine forth, to appear.

Կաթեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to let fall drop by drop; to distil.

Կաթիլ, թլլոյ *S.* կաթ; - *առ* -, drop
Կաթիկ *s.* little drop. [by drop.

Կաթն, թին, թանց *s.* milk; - *կովու* -, *այծու* -, *մաքեայ* -, *լըյ* -, cow's, goat's, ewe's, ass's -; - *ձկան* -, soft roe; *շի- շուկ* -ին -, butter-; whey; թարմ, թթու -, fresh, sour -; կաթամբ բու- ծանիլ, to live on milk; - *առլ* -, to suckle; *գիւել* -, to suck; *կթել* -, to milk; *անթառելի կաթանէ* -, to wean.

Կաթնաբեր *a.* lactiferous, yielding milk. [շել, to suck, to be suckled.

Կաթնաբոյծ *a.* fed with milk; - *լի* -
Կաթնաբուղի *a.* flowing with milk,
Կաթնագոյն *a.* milk-white. [milky.

Կաթնալից *a.* abounding in milk.
Կաթնածիր *s.* galaxy, milky way.

Կաթնածուծ *a.* sucking the breast.

Կաթնակեր *a.* suckling; *s.* suckling.

Կաթնակից *s.* baby-companion; -
Էղբայր, foster-brother. [ablactation.

Կաթնահատութիւն *s.* weaning; *med.*

Կաթնաձիր, - *մատոյց* -, *շամբ* *S.* - *առ* -
Կաթնաղբիւր *a.* ից. breast; udder.

Կաթնանամ, *ացայ* *vn.* to be changed into milk.

Կաթնաչափ *s.* lactometer. [porridge.

Կաթնապուր, *պրի* *s.* rice-milk; milk-

Կաթնամուծութիւն *s.* feeding on milk.

Կաթնասուն, - *սնունդ* *a.* milk-fed; suckling. [maid.

Կաթնավաճառ *s.* milkman; *sf.* milk-

Կաթնատ *s.* chem. lactate; - *ամի* *s.* milk-teeth, first teeth.

Կաթնատու, *ի* *a.* suckling; *s.* nurse, wet-nurse; - *կով* -, milch cow.

Կաթնարան *s.* dairy.

Կաթնաբու, Կաթիկեր *a.* babe, unweaned child, suckling.

Կաթնաւէտ, - *ւոր* *a.* milky, yielding milk, milch.

Կաթնեղբայր *s.* foster-brother.

Կաթնեղէնք *s.* pl. milk-diet, milk-food. [lacteous vessels.

Կաթնեղակք *s.* pl. lacteal veins,

Կաթնգի, - *ն* *a.* passionately or dot-tingly fond, amorous, very affection-ate; languishing, eager, very anxious; *ad.* passionately, lovingly, fondly, eagerly; - *սիրել* -, to love to excess; - *տենչացեալ* -, eagerly desired, longed for; - *են ընդ միմեանս* -, they tenderly love each other; - *լինել* or

Կաթնգիւմ, *եցայ* *vn.* to love pas-sionately, dotingly, fondly; to be smitten with violent love, to be en-amouré, to burn, to languish or long for, to sigh or pant after.

Կաթնիկ, *աց* *a.* catholic; - *ուծի* *s.* catholicism.

Կաթնիկեայ, կեից or կեայց *a.* uni-versal, general; catholic; թուղթ - *կեայց* -, epistle, universal letter.

Կաթնիկէ, *ի* *a.* *S.* կաթնիկեայ; *s.* cathedral, basilic.

Կաթնիկոս, *աց* *s.* an oriental ec-clesiastical dignity, patriarch of a people; - *Հայոց* -, Catholicos, Patriarch of the Armenian Church.

Կաթնիկոսական *a.* pertaining to the Catholicos, patriarchal.

Կաթնիկոսարան *s.* patriarchal seat or residence.

Կաթնիկոսութիւն *s.* patriarchal dig-nity, patriarchate.

Կաթնոս *a.* lustful, lascivious, libid-inous, lewd; ill with the gonorrhœa; - *ն* *ուսմիւր* -, illicit amours.

Կաթնած, *ոց* -, *ուսմիւր* *s.* dropping, trickling; drop; *apoplexy.

Կաթնայ, Կոտայ, *ից* *s.* copper, caldron, kettle, pot; *mech.* boiler.

Կաթնայագործ, *աց* *s.* coppersmith, brazier; *mech.* boiler-maker; - *ուծի* *s.* coppersmith's calling; *mech.* boiler manufacture.

Կալ, *ոց* -, *ից* *s.* threshing-floor, barn-floor; corn-sheaves, rick, stack; *ast.* halo; *արկանել* -, *հոսել* -, *սրբել* -, to winnow. [ւոր.

Կարկան, Կարանական *S.* Կարանա-
Կարկանոց *a.* compound, combined.

Կարանաւոր *a.* *s.* detained in prison, prisoner, captive; *s.* police-man.

Կարանաւորակայ, *աց* *a.* *S.* Կալա-
նաւոր; *s.* turnkey; lock-smith.

Կարանաւորութիւն *s.* detention, cap-tivity, imprisonment. [duce a fracture.

Կալանդեմ, *եցի* *va.* to bind, to re-
Կալանեմ, *եցի* *va.* to arrest, to im-prison, to shut up.

Կալանք *s.* arrest, caption; deten-tion; prison; *ի* - *ն* *արկանել* *S.* - *նեմ*.

Կալաքար *s.* soda; alkali; - *կայուն* -, *ցնդական* -, fixed, volatile alkali.

Կալել կապ *S.* Կալանք.

Կալի *s.* potash; *bot.* kali, glass- or salt-wort; - *կ* *s.* calico; - *ոն* *s.* potas-

Կալում, Կալում *S.* Կալում. [sium.
Կալումի, *ուր* -, *տեայ* *s.* that thras-hes or trends out corn, thrasher.

Կալորայ, *ից* *s.* pl. barns, granaries.

Կալուած, *ոց* *s.* possession, domain, land, estate, landed property, fief; farm, arable land; possession, occu-pancy, holding; dominion, empire, power; * - *որովայնի* -, costiveness, constipation of bowels.

Կալուածավարձք *s.* rent of a farm.

Կալուածատէր *s.* landed proprietor.

Կալուածատիրութիւն *s.* feudality.

Կալուանական, - *նեան* *a.* galvanic;

- *էլեկտրութիւն* -, electro-galvanism;

- *ուծիւն* *s.* galvanism.

Կալուանաձող *a.* galvanoplastic; -
ձուլումն *s.* - *s.*, electrotypy.

Կալուանաչափ, *ի* *s.* galvanometer.

Կալուինական *a.* calvinistic; *s.* cal-vinist; - *ուծիւն* *s.* calvinism.

Կարուկապլինիմ *vn.* to be attached to.
Կարում, *լի* *va.* to take, to lay held of, to seize; to arrest; to subjugate, to rule over; to succeed.

Կարուս *s.* the seizing, taking, lay-ing hold on; detention; relation, di-pendence; constitution, composition.

Կախ. *ի* - *a.* hanging, dangling, pen-dent; hung up, suspended; *ի* - *ուսել* -, to suspend, to hold in suspense; *ի* - *մնալ* -, to remain in suspense.

Կախալան, *աց* *s.* gibbet, gallows; *հանելի* -, to hang by the neck, to hang up a criminal; *արժանի* - *ի* -, that deserves hanging; criminal; *գործ* - *առ* -, hanging, suspended or pensile work; *բուրաստանք* - *առ* or

Կախաղանաբուրաստան, Կախաղա-
նաւոր բուրաստան *s.* hanging gardens.

Կախաղանեմ *va.* to hang; - *իմ* *vn.* to hang oneself; to be hung.

Կախարդ, *աց* *s.* charmer, enchanter, sorcerer, wizard, conjurer, magician.

Կախարդական *s.* fairy or magic art or power, witchcraft, demonology.

Կախարդական *a.* pertaining to sor-cery or witchcraft, magical, cabalistic.

Կախարդանք *s.* bewitchment, en-chantment.

Կախարդասար, *աց* *a.* practising sor-cery, addicted to cabalistic practices; magical; *գիրք* - *աց* -, conjuring books.

Կախարդեմ, *եցի* *va.* to charm, to bewitch, to enchant, to fascinate; to flatter, to allure. [magician.

Կախարդիչ *s.* bewitcher, enchanter,

Կախարդութիւն *s.* charm, enchantment, spell, fascination, sorcery, magic, witchcraft, theurgy.

Կախեմ, *եցի* *va.* to hang, to suspend; to hang on, to attach to; to hang up, to hook, to clasp; - *գրեւեռաց* -, to hang from a nail; *գիր* *գրոյ* - *ցր.* to spell.

Կախիմ, *եցայ* -, Կախեալ կամ *vn.* to hang, to hang oneself: to be hanged or held in suspense; to suspend; to be lowered; to depend, to be dependant, in the power of; to become attached to, to get fond of; - *զսիրոյ ուրուք* -, to love tenderly; - *զըլթանց ուրուք* -, to listen open-mouthed, to hang on the lips of a speaker; - *զառասպելաց* -, to believe in fables; *Ժողովուրդն ամե- նայն կախեալ կային զմեանէ ի լեւել* -, all the people hung on his lips.

Կախորան *s.* swing; see-saw; whirling. [dependance.

Կախուհի *s.* hanging; suspension;
Կածան, *ի* *s.* lane, narrow way,
pathway, footway or footpath; -եմ *vn.*
to pass through narrow ways.

Կակաղ, -ոտ, աջ *a.* stammering,
stuttering, lisp.

Կակաղեմ, եջի *vn.* to stammer, to
stutter, to lisp; to hesitate in speech,
to have a difficulty in pronouncing
words, to speak in a confused manner;
to give out-of-the-way answers; -
գգան, to stammer out one's lesson.

Կական, *ի*, -ում *s.* loud lamenta-
tion, grievous complaint, crying,
whining, howl, shriek; - բանալ, to
lament or cry loudly, to utter or set
up loud shrieks & cries, to mourn, to
bemoan or weep aloud, to complain, to
moan, to wail, to squeak, to whine, to
howl, to shriek.

Կականաբորձ, -գոչ *a.* bewailing
aloud, mourning plaintively, howling
with grief; *ad.* lamentably, plaintively,
deploringly, with piercing cries.

Կականալի, -լիք, -ւոր *a.* lamentable,
rueful, mournful, full of lamentation
or complaint.

Կականեմ *S.* Կական բանամ.
Կակաչ, -ջ, *ի* *s.* bot. tulip; աղբուշի-
frutillary; վայրի, - poppy, corn-poppy;
-ի, -ենի *s.* tulip-tree: *S.* Կարկաչ, &c.
Կակժիրակ, *ի* *s.* med. cassia; con-
serve of cassia; cassia-tree.

Կակաբան *a.* sweet-spoken.
Կակազդին *a.* very soft, tender or
delicate; gentle, mild, meek; -ս յան
գիմանել, to reprove gently. [lusk.

Կակալմիս *a.* tender-fleshed; *s.* mol-
կակալմորթ *a.* thin-skinned.

Կակալանամ, աջայ *vn.* to grow soft,
to become tender; *fig.* to soften, to
relent, to be appeased, to become
more tractable; to become effeminate.

Կակալացում *s.* softening.
Կակալացումեմ, ուցի, Կակլեմ, ե-
ջի *va.* to soften, to mollify, to make
tender, supple or pliant, to macerate,
to steep; *fig.* to soften, to enervate,
to move, to affect. [tening.

Կակլիչ *a.* emollient, lenitive, sof-
Կակլուծիւն *s.* softness, tenderness,
delicacy; flossibility, pliability; mild-
ness; effeminacy. [branches.

Կակլուղէշ *a.* furnished with flexible

Կակլուհի *s.* softening, mollification.

Կակուղ, կոց *a.* soft, tender, deli-
cate; supple, flexible, pliant; sweet,
mellow; *fig.* mild, soft, gentle, meek,
affable; - մետաղ, soft metal.

Կահ, *ի*, ուց *s.* furniture, move-
ables; baggage, luggage; equipage;
apparel; utensils; implements, instru-
ments; - առնել զոր, to employ, to give
occupation to.

Կահակալ, աջ *s.* workman; labourer.
Կահակիր, -վար *s.* porter, carrier.

Կահաւորեմ, Կահեմ, եջի *va.* to pre-
pare, to fit up, to provide with, to
furnish, to stock.

Կահաւորութիւն *s.* conveniency; -
համարել, to judge suitable.

Կահոյր *s.* pitcher, pot, jug, jar.

Կաղ, աջ *a.* lame, halt, crippled,
limping; *fig.* defective; - *ի* -, - *ի* -ս,
-ս *ի* -ս, - *ք* - *ad.* halting on one foot,
hobbling along, with a halting gait;
so so, poorly, somehow or other, as
well as may be; - *ի* -ս առել, պատաս-
խանել, to say or reply undecidedly or
doubtfully; - *ի* - գիտել, to know im-
perfectly.

Կաղաբոյս *s.* bot. bulb, bulbous root.

Կաղակարծ *S.* Կեղակարծ.

Կաղակրկին *a.* wavering, hesitating,
undecided; *ad.* hesitatingly, imper-
fectly.

Կաղաղ, ոց *s.* den, lair, haunt; -անք
s. pl. dens, caverns, hiding-corners.

Կաղաղեմ, եցայ *vn.* to hide oneself
in a den, to creep into a den or hole.

Կաղամ, աջի, Կաղանամ, աջայ, Կա-
ղեմ, եցայ *vn.* to limp, to be or go lame,
to halt, to hobble; յերկուս հետս -
fig. to hesitate, to waver, to halt be-
tween two opinions.

Կաղամախ, *ի*, -ի, խեաց *s.* poplar.

Կաղամար, աջ *s.* inkstand; - ձուկն,
cuttle-fish.

Կաղամբ, *ի*, աջ *s.* cabbage; - ըն-
դաւոր, cauliflower; - խոպոպի, sa-
voy -; - վայրի, colewort, rapeseed;
-ի տակ, - stalk, - stump; -ակուրծ *s.*
heart of -; -ալաճառ *s.* --seller; *S.*
[storax.

Կաղամբիտ, -միտ *s.* calamite, dry
Կաղանդ, *ի*, -բ, դաց *s.* ealends, first
day of month or year; new-year's day;
շորհաւոր - ! a happy new-year to
you, & many of them.

Կաղանդացոյց *s.* weather-almanack;

calendar, almanack.

Կալանդեմ, եջի *va.* to give a new-
year's gift; *S.* Կալանդեմ.

Կալանդիք, -դէտայ, -չէք *s.* new-
year's gift; պատուել զոր -չէիք, to
make -s; - ընդունել, to receive -.

Կալանչան, -ան *s.* bot. euphorbia,
spurge, tithyma, milk thistle.

Կալապար, աջ *s.* model, pattern,
mould, cast; standard; - արկանել, to
cite as example; -եմ *va.* to model, to
mould, to shape; -իչ *s.* modeller,
moulder; -ում *s.* modelling, moulding.

Կալացուցանեմ, ուցի *va.* to lame, to
make lame.

Կալաւեմ, եջի *vn.* to remain torpid.

Կալին, զնոց *s.* hazel-nut; acorn;
hazel-tree; աղբայական -, filbert.

Կալանչեմ, եջի *vn.* to yelp, to
whine, to howl; -ձիւն *s.* yelping,
whining, howling.

Կալնաբէկ *s.* nut-crackers.

Կալնագոյն *a.* hazel, hazelly.

Կալնակեր, աջ *a.* feeding on acorns.

Կալնահար, աջ *a.* wood-cutter.

Կալնաներկ *s.* quercitron bark.

Կալնատու *a.* bearing or producing
acorns; -տուն *s.* *S.* Կալնիք.

Կալնի *s.* nut- or hazel-tree; oak-
tree; գեանի - bot. earth-nut; german-
der; -բ, hazel- or oak-grove.

Կալուծիւն *s.* lameness, hobbling.

Կալքին *s.* cement.

*Կալտիկ *s.* pruning-axe.

Կաճ, *իւ* *s.* felt; -ակուռ թաղիք,
compact felt.

Կաճառ, աջ *s.* assembly, meeting;
academy, body, company, society; -
բանասիրաց, academy of belles-let-
tres; օլիմպոսյան գիւղիկ - Olympus.

Կաճառակից *s.* academician, mem-
ber of an academy.

Կաճառակցութիւն *s.* membership.

Կաճառանոց *s.* hall of assembly or
meeting. [reunite, to meet together.

Կաճառիմ, եցայ *vn.* to assemble, to
Կաճառորդ, աջ *s.* one aggregated to
an academy, honorary member; *S.*
-ակից; -ում *s.* honorary membership.

Կաճառում *s.* conference; discourse.

Կաճեայ, -աճ *a.* felt, made of felt.

Կաճին, ճնոյ, ճնի *s.* root.

Կամ *conj.* or; - դու - ես, either you
or I; եւ -, - [եւ, or else.

Կամ, *ի*, աւ, ով *s.* will, desire; - է
ինձ, I will, I intend; *S.* Կամք, Կոր.

Կամ, կացի *vn.* to be, to exist; to
remain, to stand; to subsist, to live;
to last, to continue, to be permanent;
to stop, to stay; to wait; - մնալ, to
rest, to dwell, to reside; to persist, to
persevere; *ի* բաց -, to hold aloof, to
give up, to withdraw; *ի* վերայ -, to
superintend, to oversee; *fig.* to under-
stand, to comprehend, to perceive;
հաստատուն, պինդ -, to held fast in,
to remain firm; անկեալ -, to lie, to
lie down; - առջի երեսաց ուրուք, to
make head against, to cope with, to
resist; *S.* Առջի; ստեպ -, to apply
oneself, to be assiduous; ստեպ - օրի-
նաց, to keep the laws; դատաւոր - *ի*
վերայ, to be judge or arbitrator;
շուրջ - զոմամբ, to beset some one;
կայ մնայ նմա, it is reserved for him;
զիարդ կաց, how do you do? զի կաս,
why do you wait? what are you wait-
ing for? զի կայ իմ եւ ձեր, what have
you to do with me? what does it mat-
ter to you? եկաց, կացին, there has
been; there have been; եկաց զնովն
ժամանակը, he lived or flourished
about the same time or at the same
epoch; կացին *ի* նա չքնաղ օրինակը ա-
ռաքինութե, they possessed rare ex-
amples of virtue; կացին աչք նր, he
has lost his sight, he has become blind;
չկարեմ *ի* վերայ - բանիցդ, I don't
know what you mean, I do not under-
stand you; կարով կացցեն բանք իմ, my
words shall come to pass, my predic-
tion shall be fulfilled. [capricious.

Կամազնաց *a.* voluntary, optional,
Կամաթող լինիմ *vn.* to renounce, to
abandon. [eous, free.

Կամածին *a.* voluntary, spontan-
Կամակ *a.* agreeable, sweet, pleas-
ing, delicious; *ad.* agreeably, pleas-
ingly; - լինել *ի*, to be disposed or in-
clined to; -բ *s.* pl. pleasures, delights.
Կամական *a.* voluntary. [dainties.

Կամակատար, աջ *a.* condescending,
complaisant, obliging; - լինել ումք,
to be complaisant, very kind to, to do
the obliging, to comply with the whims
of, to oblige, to satisfy.

Կամակատարութիւն *s.* complaisance,
obligingness, kindness.

Կամակար *a.* voluntary, willing, free,
spontaneous; -, - մոռ *ad.* voluntar-
ily, spontaneously, freely; willingly,
at one's will or pleasure, of one's own

accord or free will.

Կամակարժեմ *vn.* to act according to one's entire will, pleasure or caprice.

Կամակարող *a.* powerful, mighty, potent; - *ի տէգ նիզակի*, skilful at hurling the javelin.

Կամակարուծիւն *s.* free-will; spontaneity; - *ք* Տ. Կամակար *ad.* [froward.

Կամակարոյց *a.* wilful, headstrong, Կամակից *a.* agreeing with, privy to, instrumental in; *s.* accomplice, partaker in; - *լինել*, to be a party to or instrumental in, to agree with, to approve of, to consent to.

Կամակոր *a.* crooked, bent, curved, tortuous, sinuous; *fig.* indirect, crafty; Տ. Յամաւ; - *շաւիղ*, winding path, crooked way; *ad.* crookedly, against the grain.

Կամակորախօս *a.* perverse, froward. Կամակորեմ, *եցի* *va.* to wring, to twist; to bend, to bow, to curve; *fig.* to distort, to overstrain a phrase, to strain, to misinterpret; to pervert, to deprave; - *զարգարուծել*, to pervert justice; - *իմ* *vn.* to be bent, crooked, twisted; *fig.* to deviate, to turn away, to go astray; to be perverted; - *ի շահապարհս իւր*, to follow or pursue the indirect paths of vice or error; - *յուսմանէ*, to refuse to learn.

Կամակորուծիւն *s.* crookedness, tortuosity, winding; *fig.* perversity, depravation; Տ. Յամաւուծիւն.

Կամակուռ *s.* pleasure, contentment. Կամակցիւմ *vn.* to consent to, to agree with, to approve of. [complicity.

Կամակցուծիւն *s.* consent, accord, Կամակաւոր, - *նուծիւն* Տ. Կամակաւոր, - *ուծիւն* [eide.

Կամամաշ լինիմ *vn.* to commit suicide. Կամամարտ *a.* contentious, litigious.

Կամամաճական *a.* idcal, fantastic, chimerical.

Կամայ, *ից*, - *սկան* *a.* voluntary, spontaneous, free; - *եւ աւամայ* *ad.* willingly or unwillingly, nolens-volens, willing or unwilling. [untary.

Կամայորդոր, յօժար, - *սէր* *a.* vol- Կամապաշտ, *ից* *a.* wilful, selfwilled, stubborn; - *ուծիւն* Տ. Յամաւուծիւն.

Կամար, *այ* *s.* vault, arch, arcade; porch, portico; girdle, belt; *phys.* sound-wave; - *սրոյ*, baldric, sword-belt; - *յալթուծիւն*, triumphal arch; *կապուռ*, *տակային* - *the arch*, vault or canopy

of heaven, the vaulted sky.

Կամարածու, *այ* *a.* girdling, girding.

Կամարակալ *s.* flying-buttress.

Կամարակաւ *a.* areaded; *s.* arcade; atrium, porch.

Կամարաձեւ *a.* vaulted, arched; - *գործել*, *յորինել*, to arch, to vault.

Կամարակից *s.* spring of an arch.

Կամարայտ *a.* of finely arched eyebrows. [to stoop, to grow crooked.

Կամարանամ, *այց* *vn.* to be bowed, Կամարանաման, - *պատ* Տ. - *ձեւ*, - *կապ*.

Կամարար, &c. Տ. Կամակաւոր, &c. Կամարաւոր *a.* girdled; enclosed.

Կամարիկ *s.* small arch. Կամաւ *ad.* voluntarily, willingly; knowingly, purposely, designedly, expressly; *a.* voluntary, spontaneous; Տ. Կամայ.

Կամաւոր, - *աւան* *a.* spontaneous, Կամաւորաբար, - *պէս* Տ. Կամովին.

Կամաւորուծիւն *s.* free-will, spontaneity; - *թէ* *ad.* willingly, freely.

Կամելուռ, - *եղողուռ* *s.* will, wish. Կամեմ *Տ.* Կամիմ.

Կամեցող, Կամող *a.* willing, desirous. Կամեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to bend to one's will or wishes, to persuade, to induce.

Կամիմ, *մեցայ* *vn.* to will, to intend, to mean; - *ընդ*, to like, to wish, to please; to be pleased with.

Կամն, մին, մունք, - *ասայ* *s.* flail, roller to thrash corn or beat out grain.

*Կամնայ *s.* coach-pole. Կամնամ, - *շաւիմ* *vn.* to be stubborn, obstinate, obdurate.

Կամնոս *a.* capricious. Կամովի, - *ն* *ad.* voluntarily, willingly, of one's own accord or free will.

Կամուրջ, մրջայ *s.* bridge; պսակ կամրջի, parapet; - *շարժական*, *ամեւ*, *ընկեան*, *կախապանաւ*, *շարապինդ*, *բացբարձիկ*, *շրջիւն* - *draw*, - *trellis*, suspension; - *of* ropes; flying - ; swing - ; - *արկանել*, *շինել*, *կապել*, to construct a - , to throw a - across; Տ. Կամրջեմ; *անցանէլ չ* - *ն*, to cross, to go over or across, to pass by a - ; Տ. Կաւակամուրջ.

Կամրջախէլ *s.* bridge-head. Կամրջաձիւ *s.* pontoon-soldier, pontoneer.

Կամրջեմ, *եցի* *va.* to bridge over; to join or communicate with by a bridge. Կամիոսակ, *այ* *s.* oil-bottle; phial.

Կամբ, մայ *s.* will, determination, intention, design; wish, desire; humour, fantasy, whim, caprice; *ի կամաց*, *կամօք* *եւ* *ախորժիւք*, voluntarily, willingly; *կամօք*, on purpose, designedly; *բաւ կամի*, *բաւ կամն*, at will, ad libitum, arbitrarily, at pleasure; at discretion; *յոչ կամաց*, unwillingly, in spite of oneself, against one's will, reluctantly, grudgingly; *յօժար* - , readiness, inclination, willingness; *Հաստատուն*, *անյորդող* - , firm will, determination, iron will, resoluteness; *յեղլեղուռ* - , caprice, fickleness; *ինքն իշխան*, *բացարձակ* - , absolute will, arbitrariness, despotism; *անձնիշխան* - , free-will; *անձնահաճ* - , humour, whim, caprice, fancy; *իւ կամն անձին* *գնալ*, to indulge one's fancy or caprice; *փոխել զկամն*, to change one's mind; *անձնատուր լինել* *ի կամն ուրուք*, to submit to the guideness of; to comply with all the whims of; *ի կամն ուրուք զնէլ զինն*, to depend on another's will; *եթէ Տեաւուն* - *իցեն*, if God wills, God willing; *Տեն* - *լիցին*, God's will be done; *որչափ եւ* - *իցեն նր*, as much as he may desire; *եթէ* - *իցեն ըս*, if you wish or like; *իւ հաճոյից կամաց քոյ*, at your will or pleasure; as well as you could wish; - *էին ինձ*, I wished to, I wanted to; - *են ինձ ասել*, I would say, I mean; *կամ ոն* - *են բանիս ասել*, or rather; - *եղեն նմա*, it pleased him to, he liked to; - *էին նր*, he desired or wished; *Հակառակ կամաց նր*, against his will; *որ ինչ է կամն մեր*, as much as we can; *ոն զկարդ եւ* - *իցեն նց*, in any way they like.

Կայ, - *ք*, *ից* *s.* posture, position, standing still; stage, pause, rest, stop, halt; dwelling, lodge, seat; situation, state; conduct, customs; being, substance; *a.* existing, existent; *ք* - *ոււ*, *ուու*, to stop, to pause, to halt, to rest, to cease; *կալ յուրիւ* - *ի*, to remain in uprightness; *ոչ լինիցի* - *թաթից ոտից քոյ*, neither shall the sole of thy foot have rest; *կայ է* - *ի քում*, stand upright!

Կայական *a.* firm, solid, stable, stationary; - *ք* *s.* chant, plain-song.

Կայան, *ից* *s.* station, place, post, site; position; dwelling, residence, abode; *ast.* station; *a.* Տ. Կայուն; * - *ք*,

limbo; *վերին*, *գերակային* - *ք*, heaven; - *ք ոտից*, foot-stool. [composed; Տ. Կամ: Կայանամ, - *նանամ*, *այց* *vn.* * to be Կայանաւոր Տ. Կայուն.

Կայարան Տ. Կայան; station; railway station; terminus; *mar.* wharf; landing place; - *կաւայ*, coach-stand; - *եղց*, *մոխց*, departure; arrival; *ուէ*, *սուչ* - *ի* or [superintendent.

Կայարանապետ *s.* station-master, Կայեան, *ենից* Տ. Կայան.

Կայթ, *ից* *s.* basket, pannier; Տ. Կայ. Թիւն; - *ք գրուատեաց*, rounds of applause, plaudits; - *ս Հարկանել*, *տալ* Տ. Կայթեմ.

Կայթանեմ *vn.* to gush, to spout out. Կայթեմ, *եցի* *vn.* to clap the hands or stamp the feet in sign of joy, to applaud, to load with applause: to dance, to leap, to jump, to caper, to cut capers.

Կայթիւն, Կայթումն *s.* clapping of hands; stamping; shouting, applause, cheers, acclamations; caper; clattering.

Կայթոս, *այ* *a.* leaping skittishly here & there, skipping, tripping along. Կայրակ, *այ* *s.* drop, globule.

Կայրակահոս *a.* dropping; distilling. Կայրականամ, *այց*, Կայրակեմ, *եցի* *vn.* to drop, to flow by drops, to fall drop by drop, to trickle; to leak, to run out; to stream, to flow.

Կայրակնացուցանեմ, *ուցի* *va.* to cease to trickle. Կայրակումն *s.* leaking; trickling.

Կայծ, *ից* *s.* spark; Տ. Կարկէհան. Կայծոխաւոր, Կայծակաւ - *a.* mixed with live coals; smouldering.

Կայծականամ, *այց* *vn.* to break out in flames, to blaze.

Կայծակեմ, *եցի* *vn.* to sparkle, to throw out sparks, to emit rays of light, to lighten; to fulminate.

Կայծակն, *կան*, *կուռք*, *կանց* *s.* lightning, thunder; thunderbolt; spark; live or burning coal, glowing embers; *med.* carbuncle, anthrax; *Հրացայտ* - *կուռք*, lively sparks; - *կուռն արձա* - *կէլ*, *թօթափել*, to emit sparks; to launch thunderbolts, to blast with lightning.

Կայծակնահար *a.* thunder-struck; thundering; fulminating; *fig.* startling; - *ծառ*, tree struck with lightning, a blasted tree; - *առնէլ*, *սատակէլ*, to

blast or strike with lightning, to thunderstrike; - եղև տուն նորա, his house has been struck with lightning; - ութիւն s. fulmination.

Կայծակնաճաճանք a. sparkling, bright, brilliant.

Կայծակնամաքուր a. purified by fire.

Կայծակնայայտ a. lightening, flashing; - կում s. lightning; thunder.

Կայծակնի մեղան S. Կարմրագեղ.

Կայծակաւ s. phys. spiuthermeter.

Կայծիկ s. little spark.

*Կայծխոտ s. bol. S. Եղերդ.

Կայծան s. percussion-cap.

Կայծուկ s. furuncle, boil; S. Փո.

Կայծբար s. silex, flint. [տուռայ.

Կայկայիմ, եղայ տ. to be established, consolidated, rooted.

Կայմ, կց s. mast; sail; weaver's beam; առջակողման, յետա - fore

-; mizen -; - գրջու, flag-staff; կանգ

նել զն, to raise a -; խնարհեցուցա

նել զն, to unmast; to dismast.

Կայուն, - ում s. stability, firmness.

Կայուն a. stable, firm, constant,

durable, immovable; - ինք, real

estate, houses & lands, landed estate;

- ութիւն s. stability.

Կայուն s. anal. penis.

Կայս s. boisterous wind.

Կայսերագիր a. written or signed by

the emperor. [or race.

Կայսերազարմ a. of imperial family

Կայսերազն a. imperial; s. imperial

prince or princess.

Կայսերական a. imperial.

Կայսերակերպ a. resembling an em-

peror, like an emperor, imperial.

Կայսերակից a. associated in the

empire, ruling jointly.

Կայսերանամ, աջայ տ. to rise to

imperial dignity, to become or to be

crowned emperor. [claim emperor.

Կայսերացուցանեմ, ուցի տ. to pro-

Կայսերութի s. empire; - Ռուսաց,

the Russian -; ի - ամբառնալ, to elevate

to the purple, or to the imperial

dignity.

Կայսր, սեր, ք, բաց s. emperor, cæ-

sar; Վեհափառ - ն, His Imperial Ma-

jesty.

Կայսրնաիր, արաց s. elector; - ըն

արական a. electoral; - արութի s. elec-

Կայսրուհի s. empress. [torate.

Կայտա, աջ a. healthy; active,

agile, lively, brisk, sprightly; swift,

quick, diligent; gay, merry, jocose, facetious; pretty, pleasing, prepos-

sessing; s. fish; reptile; - առնել, - ս

յորինել, to reanimate, to revive, to

comfort, to invigorate.

Կայտառութիւն s. health, vivacity,

loveliness; sprightliness, liveliness,

gaiety, sportiveness. [baster.

Կայտեր s. marks or veins in ala-

Կայտիւ s. rejoicing, exultation;

capering, friskiness, frolicsomeness,

playfulness: aquatic animal, fish.

Կայտում, աջի, - ում, եջի, - ում,

եցայ տ. to rejoice, to exult, to leap,

to frisk or skip for joy, to romp, to

sport, to frolic, to play, to be all alive;

օձք կայտան զանդամք խմովք, the

serpents are twining round me. [mal].

Կայտակասակ s. kick (from an ani-

Կայտառնակ a. containing fish or

Կայք, յից S. Կայ. [aquatic animals.

Կանամբի, բայ, բեայ a. having a

wife, married, conjugated.

Կանանի s. pl. women, the fair sex.

Կանանց s. gynecæum; harem, se-

raglio; nunnery, convent.

Կանանցաբար s. feminine, weak,

timid, cowardly, pusillanimous.

Կանանցածին, ծնաց a. born of a

woman.

Կանանցական a. womanish, feminine.

Կանանցանդերձ a. petticoated,

clothed in woman's garments.

Կանանցապետութի s. gynecocracy,

petticoat government.

Կանաչ a. green, verdant; s. verd-

ure; - բացադոյն, sea-green; - ճիւղիկ,

iris-green. [fine green colour; greenish.

Կանաչագեղ a. painted green, of a

Կանաչագոյն a. green; dark green.

Կանաչազարդ, - զգեաց, - զգեստ,

- զուարճ a. clothed with verdure, co-

vered with leaves or grass, verdant,

green.

Կանաչածեւ a. fresh, blooming.

Կանաչանամ, աջայ տ. to become

green, to grow green again; to be

verdant.

Կանաչասաղարթ a. green leaved.

Կանաչացուցանեմ, ուցի տ. to paint

or stain green, to make green.

Կանաչութիւն s. green, green co-

lour; verdure.

Կանացաբար ad. womanlike, wo-

manly; - զարդարել, to adorn or be-

deck oneself like a woman.

Կանացի, ցւոյ, ցեաց a. female, fe-

minine, womanly, womanish; effemi-

nate; - սեր, ազգ - , womankind, the

fair sex; - ձայն, womanish voice; -

զգեստ, woman's garments; - զարդ,

female attire or ornaments; զգենուլ

- , to dress oneself in female attire;

մասնել զմուս - , ննջել զգործ - , to lie

with mankind; - ք s. pl. women: the

Կանախ, ի s. hemp; tow. [menses.

Կանգնագեղ, - կան a. standing, up-

right, straight, erect; - հասակ, beau-

tifully shaped, erect stature.

Կանգնաչափ s. cubit measure; a. S.

Կանգնեան; - ութիւն s. measuring by

Կանգնաւոր S. - գեղ, - նեան. [cubits.

Կանգնեան a. a cubit long; Ժանիս

- ս երեք, teeth three cubits long.

Կանգնեմ, եջի տ. to raise, to lift up,

to re-instate, to re-establish; to raise

up, to erect, to set up, to found, to

build, to rebuild, to construct; - իմ

տ. to get up or rise again, to be built

or raised up; to stay, to stop; - յաղ

թուլի, - զնան յաղթութեւ, to win

or obtain the victory; - գրջ, to un-

fur a flag; - զգրջ ապստամբութեւ, to

raise the standard of rebellion; -

զհամբաւ, զանուն ուրուք, to re-pris-

tinate, to re-habilitate or restore the

reputation or good name of; խորան,

սեղան - , to pitch a tent; to erect an

altar; - զբան, to reduce words to

acts, to carry out a project, to ac-

complish a design; - իլ երկվարի, to

prance, to rear. [erect.

Կանգնորդ a. upright, standing,

Կանգնութիւն, - ում s. the raising

up; re-establishment, building, erec-

tion, construction; restoring, reviv-

ing; resurrection.

Կանգուն, գնոց s. cubit; a. straight,

standing, perpendicular, erect, on foot;

firm, stable; - , ի - ad. quite, totally,

entirely; - կալ, to be up or afoot;

to rise, to get up; գնալ - , to be

haughty, proud, vain; նստաւ - , he

sat upright; եկայ - , he stopped,

stayed, or did not pass beyond.

Կանգ, ից s. male eagle.

Կանգալիմ, եցայ տ. to be well esta-

blished, deeply rooted, well founded,

fixed; զաղիւղիւն - զեալ, unstable,

not well fixed; S. խորամաստ.

Կանգրիւ s. large wooden collar.

Կանեփ S. Կանափ; - եայ a. hempen,

made of hemp; - ի a. cannabine; s.

drill, duck; - հաս s. hemp-seed; - ուկ

s. urtica cannabina. [dicle, stalk.

Կանթ, ից s. handle; - պողոց, pe-

Կանթար s. cantharis, spanish fly.

Կանթեղ, աջ s. lamp; - լուսաւորու

թեւ, կաղի, գիշերոյ, օգոյ, illumina-

tion-, gas-, night-light, spirit-; - յո

լացիկ, հայելի - , street-; նշանաւոր

- (երկաթուղոյ), signal-; - կիւսաւ

ծաղործի, enameller's- or glass blow-

er's -; անբոց - , aphlogistic -; կնք

նաբորբ - , - lighting by itself; ան

սուտեր - , sinumbra -; - մածուցիկ,

soldering-; - ք խաղեսեղ թատեր

foot-s; յարգարեւ, վառել, անցուցա

նել, զ - , to trim, to light, to extinguish

or put out a -; S. Լապտեր.

Կանթեղագործ, աջ s. lamp-maker;

- կիր a. - bearing; - վաճառ s. - seller;

- վառ s. - lighter; - ւոր a. having a -;

- խոտ s. bol. celandine, tetter-wort.

Կանխաբանութի s. foretelling, pre-

diction; introduction.

Կանխագէտ a. foreknowing, pre-

scient; s. diviner, foreboder; prognos-

ticator. [prescience, gift of prophecy.

Կանխագիտութի s. foreknowledge,

Կանխագոյն ad. already, before, pre-

viously, formerly, antecedently.

Կանխագուշակ a. foreboding, fore-

telling; foreboded or foretold.

Կանխագրական a. forewritten.

Կանխագրեմ տ. to write beforehand,

to predict in writing. [writing.

Կանխագրութիւն s. predicting in

Կանխագրամ s. advance; - տալ, to

advance sums.

Կանխագրութիւն s. introduction.

Կանխադէկոյց a. forewarning; fore-

Կանխաթիւ s. antedate. [warned.

Կանխաժաման S. Վաղահաս. [cy.

Կանխախոսութի s. prediction, prophe-

Կանխածանօթ a. foreknown, fore-

seen, predicted; - գիտութիւն S. Կան

խաղիւղութիւն.

Կանխակալ, ոյ a. ancient, of anti-

quated date or observance, old, inve-

terate; - կարծիք, սովորութի, preju-

dice, prepossession, preoccupation; -

գիտութի, prescience, foreknowledge;

- ութիւն s. ancient custom or usage,

ancientness; prejudice, prepossession.

Կանխահաս a. early, precocious,

premature, forward.

Կանխահաւոյց a. paid in anticipa-

tion, advanced; - դրամ, advance; - լինել, to advance, to advance sums.
Կանխահրաւեր a. invited pre-
cedently.

Կանխաձայնեմ va. to foretell, to an-
nounce beforehand, to predict; - ձայն
ու թիւն s. prediction.

Կանխաձառ a. foretold, predicted.

Կանխամուտ a. introduced before-
hand; - սովորութիւն s. prejudice, pre-
possession.

Կանխասահմանեալ a. predestinated;
-մանութիւն s. predestination.

Կանխասաց a. predicting, foretelling;
foretold, foreboded; - բանք, predic-
tions; - լինել, to foretell, to predict,
to prognosticate; to forewarn; -իւն a.
prophetic; -ութիւն s. prediction.

Կանխատես a. provident, wary, cau-
tious, prudent; -ութիւն s. foresight,
precaution; prevision. [early.

Կանխարկ a. thrown down or fallen

Կանխացոյց a. foreshown, presaged.

Կանխաւ ad. before, antecedently,
formerly, anciently, in bygone times.

Կանխեմ, ելի տն. to rise or get up
early; to arrive early, before day-
break; to hasten, to hurry, to make
haste, to arrive beforehand, to antici-
pate, to go or get before, to precede,
to get the start of, to outstrip; - չա-
ռաւան, to rise with the dawn, to get
up at day-break; - ունել, to preoc-
cupy; -ի կատարումն ընկիւն ուրուք,
to anticipate one's desires or wishes;

-եալ եւ անադանեալ արձանանայր ա-
ւուրս իւ, he drew near morning & even-
ing & presented himself forty days.

Կանխերգ a. predicted, foretold; s.
mus. prelude.

Կանխիկ a. in cash, ready (money);
- դրամ, ready money, cash; - հատու-
ցանել, to pay in advance. [anticipation.

Կանխութիւն s. priority, anteriority;

Կանխումն գիշերահաւասարից s. pre-
cession of the equinoxes. [or informed.

Կանխուեալ a. already instructed

Կանկար, -կաւ, ոյ s. thistle-head;

ընամիւն, artichoke; սակ -ի, bottom
of an artichoke; միս -ի, artichoke-
chard; -ի խէժ, S. կինաբարխս; -անոց
s. artichoke-ground.

*Կանկիւ s. wooden hook.

Կանձոխ, -ընիւ s. rod, stick, switch;

pole, perch.

Կանձրակ, ի s. rape, rapeseed.

Կանոն, այ s. rule, regulation; order,
method, law, ordinance, precept, sta-
tute, regimen; model, example; can-
on; հանրական -, as a general rule;
իւ -ի, according to rule; strictly, reg-
ularly; իւ -այ, canonically; - լինել,
to serve as a rule or precept; պահել,
ընծանել, to keep, to break the
rules or regulations; - երեց arith. rule
of three, proportion.

Կանոնագետ s. canonist; -գիտութիւն
s. canon law; -գիրք s. book of canons.

Կանոնադիր s. law-giver, legislator.

Կանոնադրական a. relating to rules
or regulations.

Կանոնադրեմ, ելի տն. to establish
rules or laws, to make regulations for:
to admit into canon-law.

Կանոնադրութիւն s. regulation, sta-
tute, constitution. [s. -ness.

Կանոնական a. canonical; -ութիւն
Կանոնապահ a. observant of rules;

-ութիւն s. observation of rules.

Կանոնաւոր a. regular, methodical;

-եմ va. to regulate, to rule, to put in
order; -իւն s. regulator; -ութիւն s.
regularization.

Կանոնեմ, ելի տն. to regulate, to
determine, to order, to dispose, to ar-
range; to prescribe, to decree, to con-
stitute, to establish: to canonize.

Կանոնիկոս, այ s. canon; կեանք -ի,
an easy life; -ական a. belonging to a
-; -ութիւն s. -ry; -ութիւն sf. -ness.

Կանոնըմունք s. appendix or supple-
ment to the canons.

Կանուխ, նիսոց a. premature, preco-
cious, ripe before the season; prior,
anterior; old, ancient; ad. before the
time, prematurely, very early; պտուղ
- եւ անադան, early or first, late or
backward fruits; անձրեւ - եւ անա-
դան, the former & the latter rain,
vernal & autumnal rain.

Կանչ, ոյ, ի, -իւն s. cry, scream,
shriek; - եւ կառանչ իմ, my cries &
shouts.

Կանչեմ, ելի տն. to cry, to cry out,
to scream; to exclaim; * to call after,
to halloo.

Կանչող a. crying; * calling after.

Կաշանամ, այցոյ տն. to become as
hard as leather, to grow hard or tough,

to shrivel; ից, to become rude, coarse,
to be clownish.

Կաշաւ, այ s. bribe, present; fees;

-գը ad. by force of bribery, through
corruption; - խթել, տալ, to bribe, to
corrupt, to grease the palm; to sub-
orn; -ս առնուլ, to take bribes.

Կաշառաբեկ a. bribed, corrupted,
suborned; venal; -ս առնել, to bribe
with gifts or with money.

Կաշառագնաց լինիմ տն. to suffer one-
self to be corrupted, to take bribes.

Կաշառակործ S. Կաշառաբեկ; -
առնել, to procure through bribery &
corruption; to corrupt, to render ven-
al; - լինել, to allow oneself to be
corrupted by presents, to be venal.

Կաշառակործութիւն s. bribery, cor-
ruption; venality. [rupting.

Կաշառանք s. act of bribing or cor-
rupting.

Կաշառաւոր, այ a. taking bribes,
greedy of gifts, corrupted, venal; sub-
orned; - դատաւոր, venal or unjust
judge; - թիւ s. the accepting or taking
bribes. [presents to corrupt.

Կաշառատու, այ a. giving bribes or

Կաշառեմ, ելի տն. to bribe, to cor-
rupt, to practise upon, to buy over, to
suborn, to seduce with bribes. [orner.

Կաշառիչ s. briber, corrupter; sub-
orned; - կաշառ, made of leather.

Կաշեգործ s. currier; -ութիւն s. cur-
rying; S. խաղախորդ, &c.

Կաշի, շէղ s. hide, skin, leather.

Կաշիմ S. Կաշանամ.

Կաշանդեմ, ելի տն. to bind, to tie
fast, to bind tightly, to lash together.

Կաշկաւ, այ s. heap of stones, mass
of rocks.

Կաշկուռ a. strong, sturdy, ro-
bust, athletic, muscular, brawny.

Կաշկակ, ի s. magpie, pie.

Կապ, ոյ, ից s. tie, fastening, knot;
ligature, lace, lashing, band, withe,
bandage, swath; rope, cord, string;
gr. spelling; ից, tie, bond, link, obliga-
tion; a. sour, sharp, harsh, tart.

Կապալ, այ, ոյ s. tax paid for a
dignity or privilege. [joined.

Կապակից a. bound together; con-

Կապակոտոր լինիմ տն. to clear away
any obstacles; ից, to break a treaty,
to repudiate obligations. [sension.

Կապակուիւ a. causing strife or dis-

Կապակցեմ, ելի տն. to bind, to unite,
to join together.

Կապակցութիւն s. bond, joint, con-
junction, connexion; coherence, rela-
tion, concatenation.

Կապայ, ի s. cassock, monk's gown.

Կապան, ի s. pass, defile.

Կապանապահ s. gaoler, gaol-keeper.

Կապանաւոր a. s. bound, detained,
captive, prisoner.

Կապանձ, -ջ s. jess, bewits.

Կապանք s. pl. bonds; hand-cuffs,
fettters, manacles; rope, cord, string:
pass, defile: censure, excommunica-
tion; տուն -նաց, prison, jail, gaol; ի
-նս արկանել, to fetter, to put in irons;
to imprison.

Կապար, այ s. lead; bot. caper; ca-
per-bush; -արուս s. massicot; -ա-
գոյն a. lead-coloured; -ադործ s. plum-
ber; -ադործութիւն s. lead-works or
-manufacture; -ադրիչ s. lead-pen-
cil; -ակիր գունդ, գերձան s. plummet,
plumb-line; -աշատը, տայ s. lead-
mine; -այլն a. of the nature of lead;
-այոգ a. leaded; -եայ a. leaden, made
of lead; -եմ va. to plug or stop with
lead, to lead, to plumb; -ոյ ուն s.
bot. anise-seed. [bond, cord.

Կապարան s. detention; prison:

Կապարձադարձոյց a. deserting, fug-
itive; rebellious. [bearer.

Կապարձակիր, կրաց s. quiver.

Կապարձաւոր, -ձեալ a. furnished
with a quiver, (archer).

Կապարձք, ձից s. quiver; -ձս դար-
ձուցանել, to desert, to rebel; to re-
treat, to flee, to throw down one's
arms. [extremities of sausages.

*Կապգլուխ s. hock of a ham; tied

Կապելայ, -լանոց, -լին s. tavern,
public-house; eating-house; brothel.

Կապելայետ s. -լուհի sf. tavern
or eating-house keeper, publican.

Կապեմ, ելի տն. to bind, to tie, to
fasten; to bind or tie up; to bind fast,
to pinion; to cord, to bind with cords;
to bind, to connect or link with; to
chain, to put in irons, to imprison; ից,
to bind by friendship, by contract; gr.
to spell; - ի նորմիւք -, to excom-
municate; - եւ արձակել, to bind &
loose; - խրձուս, to bind up in bun-
dles, in fagots; - պատուհաս, դար-
վանս ի վերայ, to chide, to correct, to
punish, to chastise; to blame, to cen-
sure; - ղէզու, to tongue-tie; անուս
- անձին, to gain celebrity, to win
fame, to acquire a great name; -իմ տն.
to be fastened, tied or bound; to thiek-
en; ից, to become attached to, to

conceive affection for; - *ոգւոյ ընդ սգւոյ*, - *ընտելք սիրով*, to knit soul to soul, to be linked in the closest bonds of affection; *կապեալ* *a.* bound; imprisoned, enchained; *կապեալ ձեռք եւ կապեալ ոտիւք*, bound hand & foot; *երբ կապեալք s.* rebus.

Կապերոս, *ից s.* piece of linen or of cloth; - *հնտի*, tatter, rag; - *այծեայ*, sack- or hair-cloth; *սլառառելի -ս*, to tear to shreds, to tatters; * *S. Գորգ*.

Կապերոսկ, - *տիկ s.* piece of rag, shred, strip, scrap, cutting of linen or cloth. [tution.

Կապէնք, *սինայ s.* price of prostitution; *կապիկ*, *սկայ s.* ape; - *փոքր*, mar-moset; - *մեծ*, baboon; - *երկայնա-ձեռ*, monkey.

Կապիճ, *սինայ s.* cab, hin, ephah, bath; bezel, mounting, setting; - *քա-լաց*, socket or orbit of the eye; - *քա-կալաց*, vamp of a shoe; iron greaves, armor for the legs; - *սասանայ*, socket, alveolus.

Կապիտոլին, *ի s.* Capitol. [grapes.

Կապճագ s. stem of a bunch of grapes; *կապիմ*, *եցի տ.* to ape, to mimic.

Կապիւթիւն s. mimicry.

Կապիւթիւ s. bot. lovage.

Կապոյա, *ուսոյ a.* blue, sky-blue, cerulean, azure; *s.* light blue; *գորշ* -, dark blue; - *գալա*, the liquid plain, the watery way, the main, the sea.

Կապութիւն s. sourness, acridness, tartness.

Կապուճիւն s. tie, ligament. [tartness.

Կապուա, *ից*, - *կողոպուա s.* spoils, booty, plunder, loot; *a.* despoiled, stripped; - *առնել*, *թողուլ*, to despoil, to plunder; *թողուել զ- անկերց*, to gather the spoils. [lean.

Կապուտագոյն a. blue, azure, ceru-

Կապուտակ, *այ a.* bluish, rather blue, sky-blue; *livid*; *s.* bluish, light blue; - *կամար*, the roof or canopy of heaven, the cerulean vault; - *ն երկ-նից* sky-blue; - *ծովու*, ultra-marine; *բրուսիական* -, Prussian blue.

Կապուտակագոյն, - *ադործ*, - *կեայ*, - *կեայ a.* blue, bluish, azure; *livid*, blackish.

Կապուտակիմ, *եցայ տ.* to become bluish or livid, to approach to blue.

Կապուտակութիւն s. lividness.

Կապուար, *Կապուցախ S.* *Կապար bot.*

Կապուա s. sky-blue, sky-coloured.

Կապուային a. chem. cyanic.

Կապուտիայա s. Brasil-wood.

Կապուեմ, *եցի տ.* to despoil, to depredate; to plunder, to loot, to collect booty, to rob, to strip, to deprive of, to bereave. [ping, depredation, pillage.

Կապուռն, - *ուռն s.* spoiling, strip-

Կառ հարկանեմ տ. to fix the re-gards on, to bend, to rivet on.

Կառաբարձ, - *ձիգ a.* harnessed, put to; - *ձիգք s.* team; pair of carriage horses. [horses.

Կառաբորձ, *այ s.* coach-maker.

Կառածուկ s. zool. gnat, mosquito.

Կառամ, *այցի S.* խնկանամ.

Կառամարտ, - *իկ a.* fighting from a chariot; *s.* fight in chariots.

Կառամուա, *մոսոյ a.* harnessed to a coach; - *գուռն*, carriage-gate.

Կառան, *այ s.* cable.

Կառանոց s. coach-house; *կառք -ի*, job-carriage.

Կառանջ, *Կառաջ s.* cry, outcry; bel-lowing; croaking; - *եմ տ.* to cry, to shout, to utter cries, to bawl; to roar; to low, to bellow; to croak; - *իւն s.* crying; bellowing; croaking.

Կառապեա, - *վար*, *այ s.* coachman, driver: drover; governor, regent, chief, rector; *աթուակ -վարի*, coach-man's box.

Կառավարեմ, *եցի տ.* to drive a coach: to conduct, to direct, to guide, to govern, to rule, to regulate; *սրաւ-լաւ* -, to drive, to rattle along at full speed; - *իմի թեւա հոլմոց*, to be borne on the wings of the wind.

Կառավարութիւն s. act of driving: conduct, regency, direction, govern-ment; - *տան*, house-keeping, econ-omy; - *քաղաքի*, policy, politics.

Կառատորմ, *ից s.* carriage- or wag-gon-train; railway train; - *երթի*, down-train; - *գարձի*, up-train; *երադ-րնթաց կամ յամրնթաց* -, fast, slow train; *հապճեպ*, *կայական*, *համաշ-խարհիկ*, *բեռնակիր* or *-բարձ*, *երթ-եւեկաց*, *գրասանաց* -, express, stop-ping, mixed, goods- or luggage-, passenger, excursion train; *տեղափո-խիկ* -, carriage-truck; *էհաս ահա հինգ-եւ կիսոյ ժամուն* -, the half past five o'clock train is just arrived; *S. Եր-կաթուղի*. [s. chariot-race.

Կառարշաւ, *այ a.* racing in chariots;

Կառաւէտ a. having many coaches, waggons or carriages.

Կառաւիեմ, *եցի տ.* to strike on the head; to behead, to execute, to decapi-tate; *տեղի -եւոյ* or

Կառաւիեալ s. Golgotha, place of the skull, place of execution.

Կառաւին s. skull, cranium, head; *չ-հանել*, to cut off the head, to be-head, to decapitate.

Կառաւինաւ a. whose skull or head is wounded; - *եմ տ.* to wound or strike on the head, to knock down; - *ուռն*, *փուռն s.* beheading, decapitation.

Կառնթաց a. carriageable, along which a coach may go; - *շաւիկ*, car-riage-way. [hawthorn, may-.

Կառն, *սին s.* prickly artichoke; *bot.*

Կառոյց S. *Կառուցումն*.

Կառուցանեմ, *ուցի տ.* to construct, to build, to found, to erect, to set up, to raise, to edify; to establish, to fix; to place, to put; to fasten, to attach; to thicken; - *գաւա յիմն*, to fix eyes on, to gaze at, to stare at.

Կառուցումն s. establishment, con-struction, edifice, erection; elevation.

Կառչիմ, *ուեայ*, *ուեայեալ տա.* to grasp at, to lay hold of, to cling to; to be caught by, bent or fixed on.

Կառք, *ուսոյ s.* coach, carriage; car, chariot; - *գերանդաղէնք*, chariots armed with scythes; - *աղնաղնաւք*, *չոգեմուկ* - *S.* *Կառատորմ*; *Շոգեկառք*; - *երկանիւ*, *քառանիւ*, two-, four-wheeled carriage; - *քառաձի*, *վեց-ձիան* -, a coach and four, and six; *համաշխարհիկ* -, *կառանոցի*, *երադ-րնթաց* -, omnibus; hired-coach;

stage-coach; *վարձուոր*, *հասարակաց*, *առանձնական* -, hackney-coach; cab; private coach; *հովանաւոր* -, carriage with awning or curtains; *կայարան կա-ռաց*, cab-stand; *աստիճանք*, *գոնակ*, *աթուակ*, *կուրծք* or *գոգ*, *կոնք կառաց*, foot-board of a carriage; carriage-door; coachman's box; carriage-scat; hood of a carriage; *վարձ*, *սակ կառաց*, coach-hire, fare; *էլանել*, *մտանել ի կառա*, to get into the coach; *օգնել*, *տալ բազուկ յեւեւէն ի կառաց*, to help into, or down from the coach; *վա-րել զկառա*, to drive a coach; *երթալ կառա*, to go or ride in a coach; *կա-ցուցանել զկառան*, to stop the carriage;

գաղարէ -ն, the coach pulls up; *S. Երկաթուղի*, *իջանեմ*, *Ծածկոյթ*, *Կաղ-մեմ*, &c.

Կասկրիոս s. zool. beaver, castor; *ast.* Castor. [Կասիմ, Կասու.

Կասեմ, *եցի տ.* to thrash corn; *S. Կասեցուցանեմ*, *ուցի տ.* to stop, to detain, to withhold, to keep in, to prevent, to hinder, to hold back, to interrupt. [interrupting.

Կասեցուցիչ a. impeding, hindering,

Կասի, *սեայ*, *Կասիա*, *յի s.* cinna-mon; -, *-մոն S.* *Կակիթրակ*.

Կասիմ, *եցայ տ.* to stop, to cease, to desist, to leave off; to retard, to restrain, to diminish, to lessen: to lose courage. [machine.

Կասիչ s. thrasher; *mech.* thrashing-

Կասլայ, *ից s. bot.* laurel, bay-tree.

Կասիկ, *ի s.* pearl barley; malt:

chestnut? S. Հերիայ.

Կասկած, *ի*, *ոյ s.* suspicion, distrust, surmise, doubt, mistrust, umbrage; *a.* suspicious, distrustful; - *առնուլ*, - *ի մոտի առնել ի - անկանել*, *ի - ի լինել*, to conceive suspicion, to be suspicious, to distrust; *փարատել զ-*, to dissi-pate, to cure of suspicion or distrust; - *է ինչ զմանեմ*, I suspect or doubt him, I have no confidence in him, I am diffident about him.

Կասկածագին, - *գոյն a.* suspicious, doubtful, mistrustful.

Կասկածանք S. *Կասկած*; - *նք ad.* distrustfully; *տարապարտ -նա առնել զուրմէք*, to suspect wrongfully or without cause.

Կասկածաւոր, - *ծելի a.* suspicious, distrustful, diffident, doubtful; - *լինել ումք*, to become suspicious of.

Կասկածեմ, *եցի տ.* to suspect, to have a suspicion of, to be doubtful, to doubt, to distrust, to mistrust, to be diffident, mistrustful of.

Կասկածոտ, *այ a.* suspicious, mis-trustful, distrustful, umbrageous; ap-prehensive, uncertain, irresolute; *ի միտս -ս լինել վս*, to suspect, to want confidence in, to be suspicious of; - *ուռն s.* diffident or irresolute character.

Կասկամ, *ի s. zool.* owl, owlet.

Կասկաւոր s. malt-liquor, beer; - *սեղանոյ*, table-beer; - *լնաիր*, ale; *զորաւոր* or *սեաւ* -, porter; - *յոռի*, swipes.

Կասկարայ, *ից s.* gridiron: trivet, tripod; *խորովել*, *եփել ի վերայ -ի*, to broil, to grill, to cook upon the grid-iron; *միս ի -է*, broiled meat; - *եղին*

գետնին ձորք , beefsteak with potatoes.

Կասկեմ՝ *va.* to profane, to pervert.

Կասկենի *s.* chestnut-tree; Կսկենի - , horse-; -ք *s.* chestnut-grove.

Կասկում *s.* chem. malting.

Կատու՝ *սի va.* to thrash corn; to triturate, to pound, to bruise, to grind.

Կատում *s.* cessation: thrashing.

Կասս *s.* pincers.

Կաստանայ, *ի s.* chestnut.

Կատար *s.* bird living on herbs.

Կատակ, *այ s.* green wood-pecker.

Կատակ, *ի s.* jesting, trifling, pleasantry, trick, facetiousness; derision, mockery, sport; *S.* խաղ; *a.* jocose, waggish; humorous, diverting, droll, comical; ք - *ad.* pleasantly, jestingly, in jest; humorously, jocosely; թող անդր դ-դ, joking apart; - առ- նել, to jest, to joke, to play the fool; ասել ք - *ս.* to say jestingly, to cut jokes on; այսն եւ - առնել, to laugh at, to mock, to jeer, to rally, to scoff at, to turn into ridicule; այսն եւ - լի- նել, to be laughed at, to be the laughing-stock of.

Կատակաբան *a.* droll, facetious, jocular, waggish; - ութի *s.* facetiousness, merry conceit, pleasantry, jocoseness, humour.

Կատականք *s.* pleasantry, jesting, foolery; mockery, jeering, jeer, scoff, taunting; opprobrium; Ժողր եւ այսն - նայ առնել, to laugh, to scoff or jeer at, to cover with ridicule; - or Ժողր եւ այսն - նայ լինել, to make oneself ridiculous, to render oneself an object of derision; to be the sport or laughing-stock of.

Կատակասեր *a.* given to wagery or jesting, jocose, waggish, jocular, sportive, playful.

Կատակեմ, *եցի va.* to joke, to jest; to rally, to mock, to laugh at.

Կատակերդ, - աղ, *այ s.* actor; comedian; *a.* comic.

Կատակերդական *a.* comical, burlesque, farcical, facetious.

Կատակերդասեր *a.* fond of comedy.

Կատակերդեմ *va.* to act comedy; ք. to jeer, to mock, to rally.

Կատակերդութիւն *s.* comedy; - յա- րինել, to write -; - խաղալ, հանդիսա- ցուցանել, to act a play, to represent plays; - իմն է, it is but a farce.

Կատակութիւն *S.* Կատականք.

Կատաղաբար *ad.* furiously, madly, frantically, desperately. [roistering.

Կատաղախոս *a.* speaking furiously, Կատաղանք *S.* Կատաղութիւն.

Կատաղենի *s.* bot. sycamore-tree.

Կատաղեցուցանեմ, *ուցի va.* to enrage, to drive into a rage, to goad to madness, to drive mad, to plague to death. [ing, maddening.

Կատաղեցուցիչ *a.* enraging, provok- Կատաղի, *ուցի, դեպ a.* furious, im-

petuous, fierce, frantic, fiery, passion- ate, violent, unruly, wild, untamed, ferocious.

Կատաղիմ, *դեպս vn.* to become fur- ious, to be enraged, to fly into a pas- sion, to put oneself in a fury, to break into a fit of rage, to fall into a violent passion.

Կատաղութիւն, - ում *s.* fury, impe- tuosity, rage, ferocity, frenzy, mad- ness; - հոգմոց, wild rage, the fury of the winds; - շան, rage, canine mad- ness.

Կատար, *ոյ, ի, աջ s.* summit, top, height; end, conclusion, term, accomp- lishment; - չառու, cock's comb; crest; tuft; Ի - ն էհաս շնորհաց, he ar- rived at the height of favour; *S.* - ած.

Կատարած, *ից, աջ s.* end, extremity, term; accomplishment, consumma- tion; end, close, expiration; effect; destiny; ածել է - , ի - հասուցանել, to conduct to the end, to put the fin- ishing touch, to accomplish, to per- fect; նորանշան կալու նա - , strange was his destiny; մինչեւ է - ձի, to the end of time, when time shall be no longer; այլ չէւ է - , but the end is not yet.

Կատարեալ *a.* perfect, accomplished, finished, consummated, complete, en- tire; *gr.* preterite, past tense; այր - , man of ripe years, grown up; ք. per- fect man; - աւուրբ, advanced in years, old, aged; decrepit, worn out with age; լինել եւ եւս - , to improve; տալ իշխանութիւն - , to empower, to give full powers to.

Կատարեալործ *a.* improved; im- proving; - եմ *va.* to finish; to improve, to perfect; - ութիւն *s.* improvement, perfection. [a perfect state.

Կատարեալածին *a.* produced, born in Կատարեալից *a.* equally perfect.

Կատարեալահաս *a.* grown up, adult.

Կատարեալամիտ, - լիմաս *a.* of ripe understanding, discreet, prudent, ju- dicious, sage. [fection; entirely.

Կատարեալապէս *ad.* perfectly, in per-

Կատարելիք, լեաց *s.* completion, ac-

complishment. Կատարելութիւն *s.* perfection, in- tegrity; crowning, perfecting; com- pletion, accomplishment, consumma- tion: martyrdom: consecration; ini- tiation; - ք or քո - , your Holiness.

Կատարեմ, *եցի va.* to finish, to end, to accomplish, to complete, to con- summate; to crown, to effectuate, to execute, to perfect, to fulfil, to real- ize; to improve; to consecrate, to hallow, to sanctify; to initiate; - ըզ- պարաս, to perform, to fulfil a duty; - զխորհուրդ, to carry out a project; - զկամս անձին, to have one's will, to be contented, to do according to one's desire; - զկամս ուրուք, to fulfil the wishes of, to humour, to content; - զսրտմտութիւն իւր յոք, to glut one's wrath or vengeance on; - զընթացս, զաւուրս իւր, to terminate one's car- eer; to end one's days; - զհոգի, to give up the ghost, to expire, to die; - իմ *vn.* to be ended, accomplished, finished, crowned; to end, to die.

Կատարիչ *s.* that conducts to the end, finisher, executor: consecrator; *a.* executive.

Կատարողապետ *s.* author of all Mys- teries; high-priest; minister, celebra- tor. [bration; consecration.

Կատարողութիւն *s.* administration, cele-

Կատարումն *s.* accomplishment, completion, consummation; execu- tion, realization; perfection; end, term, conclusion; end, death; conse- cration; initiation; - առնուլ, to be accomplished, finished; to improve; - տալ, ի - ածել, to finish, to termin- ate, to achieve; to improve, to per- fect; *S.* Ծագ. [s. entelechia.

Կատարուն *S.* Կատարեալ; - ութիւն Կատարան *s.* bot. origanum.

Կատու, *այ s.* cat, puss; - արու, tom-cat; - էգ, she-cat; - ոչ մալեալ, he-cat; ձագ - ի, kitten, young cat; - քաջ մկնորս, a good mouser; - վայրի, cat-o-mountain; նուալ, մաւել - ի, to mew, to caterwaul; մլաւելն - ի, mew- ing; երաժշտութիւն - աջ, cater-

wauling; ցնկնիւ - ի, to kitten, to bring forth kittens; - աղուի *s.* bot. cat's- head; - ախոս *s.* bot. cat-mint, valerian; - ախոշ *s.* bot. anagallis, chickweed; - ախի *s.* cat's-eye; - ածետ *s.* bot. cat's- tail; - ածուկն *s.* zool. skate, ray, thorn- back; - իկ *s.* kitty, pussy; - ոսն *s.* bot. cat's-foot; ուր չիցեն - ք, անդ կայտունն մկուք, when the cat's away, the mice will play.

Կատուապաշտ, *ից s.* worshipper of cats; - ութիւն cat-worship.

Կար, *ոյ, ու ս.* cord, line, string, packthread, twine; needlework; sew- ing; seam; - ս հարկանել, to sew, to seam.

Կար, *ի, իւ s.* force, vigour; power; means, faculty, capacity, ability; - է, it is possible; ոչ է - , it is impossible; ք - ի, as much as possible; ք - ի քու- թով, with all possible speed; ք - ի նուազ, as little as can be; ք - իւրաքան- չիւր ք իւրում - ի, every one accord- ing to his ability; որչափ ի - ի քում իցէ, as much as you can or as lies in your power; ք իւրում - ի, որչափ էր նիւր - եւ զօրութիւն, as much as he could or as was possible for him; ք - ի զօրու- ինչ, to the utmost of my power, the best I can, all I can; ոչ քոյ ի ձեռս մեր - , it is not in our power, we cannot; ի վեր քան զ- իւրեանց, beyond their strength.

Կարագ, *ի s.* butter; Թարմ, ընտիր, ծիթեալ - , fresh, best, rancid -; - ա- վաճառ, *ի s.* - dealer; *S.* Կողի.

Կարակին, կնաց *s.* compasses: arch, vault; - հիւսանց, mason's plummet, level. [round, circular.

Կարակնաձեւ *a.* in form of a circle, Կարակնեմ, *եցի va.* to measure with a compass; to round.

Կարակում *s.* thick dirt or mire, mud, slough; *a.* miry, muddy.

Կարաձմեռն *s.* rough, hard winter; *a.* wintry, brumal, hyemal, stormy.

Կարամուրք *s.* joints or articulations.

Կարան, *ի s.* seam; suture; առանց - ի, without seam.

Կարապ, *ոյ s.* swan; *ast.* cygnus; ձագ - ի, cygnet; էրգ - ի, the tuneful strains of the expiring swan; - անման պարանոց, a swan-like neck.

Կարապետ, *ի s.* fore-runner, pre- cursor; out-rider; guide; *a.* precur- sory; *np.* St. John the Baptist.

Կարապետեմ, *եցի vn.* to fore-run, 44

to precede; to guide, to conduct: to announce. [sor; fore-running.

Կարասեւորութիւն s. office of precur-

Կարաս, ոյ s. large jar for wine, cask, barrel; tun; S. Մակ.

Կարասեակ s. light baggage.

Կարասեկիր a. carrying goods; baggage-bearing; s. beast of burden.

Կարասի, սւղյ, սեայ s. moveables, furniture, baggage, equipage; implements, utensils; wealth, riches, money; goods & chattels; գիր -սւղյ, inventory; Հարեալ ի -սւղյ, covetous, miserly, niggardly. [s. caravansary.

Կարաւան, ոյ s. caravan; -ասուռն

Կարաւանդ, գից s. seam, joint of a cuirass; anat. hypochondria.

Կարգ, աջ s. order, rank, rule, class, series, arrangement, disposition; turn, succession, sequel, train, concatenation; rank, state, condition; religious order, institution, congregation; orders, ordination; hierarchy: rank, line, battle-array: stratum, layer, bed;

-աւ, ը -ի, -ը -է, -ը -ի ad. in order, orderly, regularly, systematically, by turns; one after another, each in his turn, successively; արտաքոյ -ի, extraordinary; -ընութիւն, order of nature; -ընողութիւն, the laws of probity; դաշնակեալ -ը, harmony; -կա-

նանց, the menses; -բանից, train, style; անդրէն ի -բանին ի վեր ելանէլ, to return to one's subject, to take up a discourse anew; գնէլ ի -ի, ի -ար-

կանէլ, ածէլ, to put or set in order, to set to rights, to order, to arrange, to settle, to regulate, to dispose; to count, to enumerate, to run over; խանդարէլ, վրդովէլ, to trouble, to disturb, to disarrange (the order);

զանձն ի -ի ունէլ, ի -գալ, to regulate oneself, to become discreet, orderly, methodical; ի -անկանիլ, to prepare, to dispose oneself; ի -անկեալ պատ-

մէլ, to relate or narrate methodically; գնէլ ի վերայ -, to impose penitence; ի -ձի մասնէլ, to get married; եւ որ ի -ին, and so forth; & so on, et cetera, &c. [regular discourse.

Կարգաբանեմ, եցի տ. to make a

Կարգաբանութիւն s. good order, method in oratory.

Կարգապիր a. written regularly; s. register, account book.

Կարգապիր տ. to write methodic-

ally, in order; to set down in writing.

Կարգադիր, գրաց s. orderer, disposer, regulator: tutor.

Կարգադրեմ, եցի տ. to put in order, to order, to dispose, to arrange.

Կարգադրութիւն s. ordinance, disposition, arrangement; regulation, organisation, constitution.

Կարգաթող a. unfrocked; s. apostate; -ընէլ, to throw off the cowl, to renounce holy orders.

Կարգած, ոյ s. order, command; a. ordered, established.

Կարգակէս s. half a line.

Կարգակից a. of the same religion or order; s. comrade, colleague, companion, fellow.

Կարգապետ s. chief, founder or general of an order: Grand-Master.

Կարգապետութիւն s. hierarchy; supreme or highest order: generalship.

Կարգաւորութիւն s. succession.

Կարգավար, ի s. inspector.

Կարգաւոր a. well ordered, regular, methodical; s. ecclesiastic, clergyman.

Կարգաւորաբար, -պէս ad. orderly, regularly, suitably, methodically.

Կարգաւորեմ, եցի տ. to order, to set in order or to rights, to regulate, to arrange, to array, to dispose.

Կարգաւորութիւն s. regularity, order, method; arrangement, regulation; -Հասարակաց արժից, office, divine service.

Կարգեմ, եցի տ. to put in order, to arrange, to dispose, to distribute, to put, to place, to plant; to destine, to prescribe, to fix, to assign, to enjoin; to establish, to institute, to found; to constitute, to charge with; to number or place among; to range in battle, to put in order of battle or in battle-array; *to marry, to give in marriage;

Կարգեալ ի իշխանութիւն, subaltern, inferior; խաղային յառաջ կարգեալ եւ կազմեալ, they cautiously advanced in good order. [dismissal.

Կարգընկեցութիւն s. degradation,

Կարգընկեց S. Կարգաթող; -առնէլ, to dismiss, to degrade from one's rank, degree or dignity; to expel from a convent.

Կարգամ, աջի տ. to call, to call aloud, to send forth or utter cries; to cry to, to call upon, to invoke, to implore; to call, to name; to call, to in-

vite; to raise up, to evoke: to read; -զանուն ուրուք, to call on the name of; -յօգնութիւն, to cry out for help, succour or assistance; -գոգնականութիւն, to implore, to crave the aid of; երջանիկ - ումէք, to call any one happy; վաշ վաշ -, to insult, to revile, to scoff at; աւաղ or ուլբա -, to deplore, to

Կարգացումն s. lecture. [lament for. Կարգինալ, աջ s. cardinal; -ական a. of a -; -ուլթի s. -ship.

Կարելի a. possible; -է, it is -; չէ -, it is im-, it cannot be.

Կարեկիր, -կից a. compassionate, feeling, sensible, merciful; -կիցք մարմնի, intimate friends; relations; -կից ընկել S. Կարեկցիմ.

Կարեկցաբար ad. compassionately, with compassion, mercifully, piteously; tenderly, affectionately; -Հայել, to regard with a compassionate eye.

Կարեկցիմ, եցայ տ. to compassionate, to pity, to have compassion on, to take pity, to be pitiful, to feel pity or compassion for, to interest oneself for.

Կարեկցութիւն s. compassion, pity; շարժել ի -, to move one's compassion, to excite pity.

Կարեմ, եցի տ. to sew, to join or unite with thread; -Հարեւանցի, to tack, to baste; -զըք ը որմն, to pin against the wall, to transfix.

Կարեմ, բացի տ. to be able, to have the power or faculty to, to be in a condition to; ոչ եւս -, to be quite exhausted or spent; չ-, to be unable; չկարեմ առնել զայդ, I cannot do it; արարից' եթէ կարայից, I will do it if I can. [sary, it is urgent.

Կարեպէս է տ. imp. it is very necessary. Կարեսէր a. fond of trifles; passionate, vicious.

Կարեւոր a. severely, seriously or mortally wounded; ad. cruelly, grievously, to death; -խոցել, առնել, to wound mortally or to death, to give a death blow or mortal wound. [ish.

Կարեցական a. self-interested, self-

Կարեւոր, աջ a. necessary; urgent, pressing, important, serious; grave, considerable; essential, expedient: devoted, attached; intimate; ad. much; -ը, the needful or essential, necessities, what is necessary; -ը or -ան, դամբ, the private parts; -Հարկ, great, absolute necessity, urgency; -սի

րեղի, a very amiable person; -բարեկամ, intimate friend; -եւ -, of great importance, very necessary; -պէտք, the real wants; -ը ընութիւն, կենաց, the wants of nature; the necessities of life; զրկել ի -աց, to want the needful; -Համարել, դատել, to deem necessary; -զանձն ընծայեցուցանել, to make oneself necessary; -ընէլ, to be necessary, wanting, needful; -է զի, it is important that; -է մեզ յոյժ զի, it is of the highest importance to us all that; առցուք սուղ ինչ -, let us take a little food, let us eat a little.

Կարեւորագոյն a. very necessary, -important, -pressing, urgent, of great or of the highest importance.

Կարեւորութիւն s. necessity; importance, urgency.

Կարծ, ից s. fish-hook, fishing line; line, rod; spur; hook, crook; nose-ring: shin-bone, tibia; -ընկենուլ, to throw a hook, to cast a line.

Կարծակոտոր սանեմ, Կարծահարեմ, եցի տ. to hamstring, to hough, to cut the houghs of.

Կարծառնիկ s. astr. cancer.

Կարծեմ, եցի տ. to fish with a hook or line, to angle; ից, to allure, to entice; to decoy, to inveigle; տ. to change one's direction, to turn out of one's way, to deviate, to swerve.

Կարծընկեց s. fisher with a hook or line, angler.

Կարծաւաւանդ s. Carthusian convent; -սեան a. s. Carthusian monk.

Կարժ, ի s. skein; -գործել, to reel Կարժաւ, ի s. reel; winder. [a -.

Կարի ad. very, much, very much; -ինն, յոյժ, բաշ, enough, sufficient; a great deal, too much, to excess, to distraction, to the utmost, beyond all measure, excessively, unboundedly, supremely; եւ -բաշ, եւ -խիւ, բաշ, certainly, surely, to be sure, assuredly, undoubtedly; -յոյժ ձանձրացուցիչ, excessively annoying, tiresome beyond description; -բաշ սիրել, to love to distraction.

Կարիճ, բճաց s. scorpion; ast. -; ից, thorny cudgel or stick; եւ կարճի, - oil. [պաս.

Կարիտոս (Greek word) S. Պիտաւ.

Կարիք, բեայ s. passion, mental or bodily affection; grief, sorrow, affliction, torment, trouble; pain, illness;

necessity, want, indigence, constraint, extremity: propinquity, nearness; - որովայնի, մարմնայ, excrement; անհրաժեշտ -, pressing need, urgent necessity, utmost distress; երանել արտաքս վն կարեաց, to go to the privy or to stool; կարեօք հասանելի վերայ, to assail, to assault or attack in force, to fall upon in crowds; կարիս առնել, to pity, to commiserate, to compassionate, to regret, to be sorry for; և կարիս իմ, in my troubles, during my adversity.

Կարծ, ք s. opinion; conjecture, hypothesis, supposition; և -, և -a ad. by conjecture, by guess, hypothetically; և - դատել, to conjecture, to judge by conjecture, to suppose.

Կարծական a. conjectural, speculative, of mere conjecture, hypothetically; suspicious, distrustful.

Կարծեալ a. remarkable, considerable, conspicuous; accredited, authorized; -ն իմաստունը, self-styled, would-be or self dubbed wise men, pretended philosophers; S. -ծեցեալ.

Կարծեխօս s. doctist; -ուհի s. -ism.

Կարծելի a. prosumable, supposable; - է, it is to be presumed.

Կարծեմ, եցի va. to believe, to think, to imagine, to judge, to reckon, to estimate, to repute, to hold as such; to presume, to conjecture; to suspect, to have a suspicion of; - յանձն իւր, to believe or think oneself, to look upon oneself as, to think that one is; -ծէ թէ, he believes that; ողջ -ծեմ, it seems to me.

Կարծեցեալ a. thought, believed, supposed, conjectured, imagined; so called, so styled; S. Կարծեալ.

Կարծեցուցանեմ va. to cause to believe, to persuade.

Կարծի v. imp. it seems, it appears; - թէ, it is believed that, it is thought that.

Կարծիք, ծեաց s. opinion; thought, mind, sentiment; conjecture, hypothesis, supposition; suspicion, presumption; fantasy, imagination; -ծեօք ad. by conjecture, hypothetically; հասարակաց -, public or general opinion, common sense; - ընկալեալ or բաղմուն գունից ընունելի, the generally received opinion, the general conviction, the best established opinion; նախա-

ժաման -, prejudice, prepossession; ազատամիտ, ձախողակի -, free, adverse or contrary opinion; և -իս լինել, -իս է մտի գնել, to imagine, to fancy, to think, to surmise, to conjecture; -իս բերել զուսմինէ, to suspect a person; տալ զպատշաճ -իս զուսմէք, to have a good opinion of, to think highly, well, much of; բերել մեծ ինչ -իս զուսմէք, to esteem a person highly, to make much of; զհետ երթալ -ծեաց ուրուք, to incline to another's opinion, to follow the opinions of; մեծ ինչ -իս բերել զանձնէ, to have a high opinion of oneself; յամառել, իրողս տալ և -իս իւր, to be wedded to one's opinions; և -ծեօք լինել, to become suspicious; -իս ինչ տալ ուսմէք, to make another suspected; և իմումս -ծեաց, in my opinion, according to my way of thinking, to the best of my belief.

Կարծողական S. Կարծական; - զօրութի, imaginative faculty, power of thought.

Կարծր, ծերք or ծուրք a. hard, rough, harsh; stiff; solid, firm, steady; fig. harsh, severe.

Կարծրակեղեւ a. having a tough rind, thick-skinned.

Կարծրակուռ a. firm, solid, hard, dense, compact, close. [chisel (stone).]

Կարծրակոխի a. very hard to cut or Կարծրամիտ a. thick-headed, obstinate, perverse, stupid.

Կարծրամիտ, ացայ տ. to harden, to be or become hard, to grow hard or tough, to toughen, to indurate.

Կարծրանիւթ a. indissoluble.

Կարծրասիրտ a. hard-hearted.

Կարծրարուստ a. of a hard or laborious calling, or occupation.

Կարծրացուցանեմ va. to harden, to make or render hard, to temper, to make dense, firm, solid.

Կարծրերախ S. Խստերախ.

Կարծրութի s. hardness, firmness, solidity; fig. asperity, roughness, inflexibility.

Կարկամ, ից a. bent, curved, bowed; twisted; contracted, ankylosed, stiff; precluded, impeded, impotent; fig. tenacious, niggardly, sordid.

Կարկամեմ, եցի, -եցուցանեմ, ուցի va. to bend, to curve, to bow, to twist, to contract.

Կարկամիմ, մեցայ տ. to be bent, folded, stunted; to bend, to bow, to contract, to shrink, to stiffen, to wrinkle, to shrivel up, to be ankylosed.

Կարկամութիւն s. bending, curvature; retraction, retiring, contraction, shrivelling; fig. tenacity, sordid avarice, niggardliness; -երեսաց, wrinkle.

Կարկանդակ, աց s. cake, pastry; մսարկր -, pie, pasty; պաղաւլից -, fruit tart.

Կարկաչ, և s. noise; fig. prate, chit-chat, babble, chatter, tattle; - ջուրց, murmur, gurgling, purling, babbling; - թռչնոց, warbling, twittering, chirping; - հաւուց, clucking, cackling; - աքաղաղի, erowing; - հնդկահաւու, gobbling; - ագռաւուց, cawing; - գորտոց, croaking, croak. [of laughter.

Կարկաչանք s. burst, peal or shout

Կարկաչեմ, եցի տ. to make a noise; fig. to caekle, to prattle, to chatter, to babble: to burst out laughing, to rear with laughter; - ջուրց, to murmur, to purl, to gurgle, to babble; - թռչնոց, to warble, to twitter, to chirrup, to pip, to chirp; - հաւուց, to cackle, to cluck; to erow; to gobble; - ագռաւուց, to caw; - գորտոց, to eroak.

Կարկաչուն a. noisy; murmuring; warbling; caekling; chattering, prating, tattling.

Կարկաջ, -եմ S. Կարկաչ, -եմ.

Կարկաջահոս, -սահ a. rushing er running with a murmuring noise; - վտակ, purling brook.

Կարկաջեցուցանեմ va. to cause to murmur: to make a crackling noise.

Կարկառ, աց s. heap of stones.

Կարկառակոյտ s. heap, mass, pile.

Կարկառեմ, եցի, -ուում, ուի va. to held out, to stretch forth, to tender, to offer, to present; to heap up, to accumulate; - զձեռն, to stretch forth the hand; ձեռն -, ձեռն օգնականութի - ումէք, to offer a helping hand, to lend assistance, to help, to succour; - զմիտս, զխորհուրդս ի, to fix one's mind on, to contemplate intently; -, - ուիմ, ուեցայ տ. to be presented, tendered, stretched out, to move, to bend er lean forward, to stand out, to project;

և չ պատուհանն, to lean or look out of window; - զաչս, to fix one's eyes on, to gaze at intently, to stare at.

Կարկատ, -անք s. mending, repairing, patching; botching.

Կարկատեմ, եցի va. to mend, to darn, to patch, to piece; to unite, to join; fig. to invent, to imagine, to contrive, to fabricate; բիծս իմի or բաղայս ստու թէ - ի վերայ, to find fault with, to lay the blame on, to impute falsely, to accuse wrongfully; պատրուակս -, to seek a pretext; եւ կարկատեցի անդրէն ջուրդ, that the waters return to their bed.

Կարկատուն a. mended, repaired, pieced, patched; botched; ragged, tattered; fig. invented, fictitious, false.

Կարկառանամ տ. to be mute, to become dumb, speechless, tongue-tied; - or -գիւմ տա. to roar: to fall furiously on.

Կարկեհան, աց s. carbuncle, ruby.

Կարկեմ, եցի, -եցուցանեմ va. to disconcert, to dumfound, to dumb, to impose silence on, to put to silence, to hush, to quiet, to still.

Կարկիմ, եցայ տ. to be disconcerted, put to silence, to hold one's peace, to keep silence; - ծովու, to become appeased, to grow calm, tranquil; կարկեաց, hold your tongue! silence! hush! [իկել S. Կարկանեմ.

Կարկին S. Կարակին; կարկինաւ չաւ.

Կարկինոս, աց s. crab; med. cancer, gangrene; S. խեցգետնի. [cular, round.

Կարկնաբոլոր, -ձեւ a. spherical, circular.

Կարկնաստուի s. ease of mathematical instruments, compass-box.

Կարկուս, կաի s. hail; - մեծ, հաս -կաի, -stone; տեղատարաւի -կաի, -storm; հարուած -կաի, shower of -;

տեղալ, արկանել -, to hail; հարկանել -կաի, to spoil or ravage by -.

Կարկուրայ, -բէ, ից s. ship, vessel; boat; caracore?

Կարկաւեր, -ծու a. causing, pregnant with er producing hail; hailing, tempestuous.

Կարկաւար a. destroyed by hail; - առնել, to destroy by hail.

Կարկաւայ a. haily, like hail.

Կարկաւեմ, եցի տ. to hail; կարկաւ, it hails. [with cold.

Կարկաւեմ տ. to be stiff or rigid

Կարձ, ոյ a. short; little; short, brief, curt, concise, succinct, laconic; - հասակաւ, short in stature; - ոյ ճանապարհ, the shortest way; և - ոյ գնալ,

to take the shortest or nearest way, to take a short cut; *ի -ոյ* or *-ի -ոյ* *a.* short, brief, abridged, summary; *ad.* in short, briefly, in a few words, laconically, succinctly, summarily; *ի -ոյ*, in a short time, quickly; *ի -ոյ հա-տանել*, to cut short, to state in few words.

Կարճաբան *a.* laconic, succinct; *ad.* briefly; *-եմ* *vn.* to speak concisely, to say in few words; to abridge, to re-trench; *-ուլթի* *s.* laconicism, brevity, conciseness; epichirema.

Կարճաբերձ *a.* short, stunted.

Կարճաբուն *a.* short handled; *-գեղ-արդն*, thyrsus; *- տէգ*, half-pike.

Կարճագի *s.* scoriure.

Կարճագգեստ *a.* dressed succinctly; *s.* short garment. [few words.

Կարճալեզու *a.* close, reserved, of *Կարճակեաց* *a.* short-lived, ephemer-
[mutilated, cut short.

Կարճակտուր *a.* summary, concise;

Կարճահաս *a.* obtuse, dull, stupid.

Կարճահասակ *a.* short, little, of short stature; dwarf. [scorpion.

Կարճաշար *a.* bitten or stung by a

Կարճամիտ *a.* impatient, intolerant; pusillanimous; short-witted, silly, simple, foolish, ignorant, dull, stupid, solid.

Կարճամեմ, &c. *S.* *Կարճմեմ*, &c.

Կարճասրտում *ad.* briefly, in a few words.

Կարճապարանց *a.* short-necked.

Կարճառու *a.* short, brief, succinct, concise, laconic; *-*, *-աբար*, *-իւ*, *-իւք*, *-ս* *ad.* in few words, shortly, succinctly, briefly, concisely, summarily, laconically; *- հասանել*, *-ս կրա-րել*, to epitomize, to condense, to state briefly. [cision.

Կարճառուութիւն *s.* brevity, con-

Կարճաստուեր *s.* brachyscian.

Կարճատեմ, *եցի* *va.* to shorten, to make short, to abridge, to abbreviate; *vn.* to grow shorter; *-տեն աւուրք*, the days are growing shorter; *-տէ-օրն*, *աիւն*, day-light fades, the day wanes or is going down.

Կարճատես *a.* short- or near-sight-
ed; *- լինել*, to be -, to be myope.

Կարճատեսութիւն *s.* near- or short-sightedness, myopy. [transient.

Կարճատեւ *a.* of brief duration,

Կարճեմ, *եցի* *va.* to shorten, to cut

short, to abridge, to abbreviate; to lessen, to make short, to render short-
er; to mutilate, to lop; to retrench, to curtail; to leave out, to suppress; to hold back, to withhold; to hinder, to prevent, to impede, to debar; to interrupt; to stop; to exhaust, to tire or wear out; *- ի կենաց*, to put to death, to kill; *- զանձն ի կենաց*, to kill oneself, to make away with one-
self, to commit suicide; *- զբարբառ-ուրուք*, to interrupt, to break in upon; *-իմ* *vn.* to be shortened or abridged; to become short, less; to discontinue, to leave off, to cease; to be exhausted; *- ի կենաց*, to depart this life, to expire, to die.

Կարճեմանակեայ *S.* *Կարճատեւ*.

Կարճիկ, *ճկան* *S.* *Կարճահասակ*.

Կարճմտաբար *ad.* pusillanimously;

Կարճիք *s.* root. [impatiently.

Կարճմեմ, *եցի* *vn.* to be impatient, to lose patience.

Կարճմեցուցանեմ, *ուցի* *va.* to tease, to provoke, to put out of pa-
tience. [impatience.

Կարճմտութիւն *s.* pusillanimity;

Կարճնովն *ad.* rooting or plucking up with the roots, radically, thorough-
ly, entirely. [tient.

Կարճուգի *a.* pusillanimous; impa-

Կարճուտ *a.* short-branched. [words.

Կարճուիւք ասեմ *vn.* to say in few

Կարճուն, *տունք*, *տնայք* *a.* short-
footed; *s.* zool. terrier. [conciseness.

Կարճութիւն *s.* brevity, shortness,

Կարճումն *s.* shortening, abridging; retrenchment.

Կարճունչ *a.* short-nosed.

Կարճօրեայ *a.* short-lived, transitory.

Կարմեւեան *a.* *S.* Carmelite; *-լուհի* *sf.* - nun.

Կարմիր, *մրոյ*, *մրով* or *մրաւ* *a.* red; rubicund, ruddy, rosy; *s.* red, red co-
lour, vermilion. [scarlet.

Կարմրադեղ *a.* bright-red, vermilion,

Կարմրագիր *s.* rubric.

Կարմրագոյն *a.* red, reddish; *- ներ-կել*, to dye red.

Կարմրագունիմ, *նեցայ* *vn.* to redden, to become red; *- յամթոյ*, to blush,

to redden with shame; *- ի սրամառ-թեւէ*, to flush, to colour up, to redden with vexation. [red ochre.

Կարմրադեղ *s.* carmine; red ink;

Կարմրադեղձ *s.* red peach.

Կարմրազարդ *a.* ornamented with red; *s.* scarlet clothes. [in red.

Կարմրազգեստ, *-զգեստ* *a.* clothed

Կարմրալանջ *s.* red-breast, robin -.

Կարմրալար, *-ծիր* *a.* red-bordered or fringed; *- շրթուք*, coral, ruby or

Կարմրալայա *s.* zool. trout. [rosy lips.

Կարմրախնձոր *s.* red, rosy apple.

Կարմրակտուր *a.* red-beaked.

Կարմրահաս *a.* red-seeded.

Կարմրահեր *a.* red-haired.

Կարմրաձորձ *S.* *Կարմրազգեստ*.

Կարմրաձուկն *s.* red-mullet.

Կարմրայա *a.* rosy-cheeked, ruddy.

Կարմրանամ, *ացայ* *vn.* to redden, to become or turn red; *S.* *Կարմրագու-*

Կարմրաներկ *a.* dyed red. [նիմ.

Կարմրանիւ *a.* red, reddish; *s.* med.

rosy-drop. [fodil.

Կարմրաշուշան *s.* bot. amaryllis, daf-

Կարմրավարդ *s.* red rose.

Կարմրաանձ *s.* red pear. [dish.

Կարմրաանիւ *a.* red-looking; red-

Կարմրատուն *a.* red-tailed; *s.* red-
tail, red-start.

Կարմրացուցանեմ, *ուցի* *va.* to red-
den, to make red; *fig.* to make blush,

to put to the blush; *- մեղուրաւ*, to rouge, to paint, to fard.

Կարմրափայլ *a.* glaring with red.

Կարմրափայա *s.* log-wood.

Կարմրաքար *s.* blood-stone, hematite.

Կարմրերանգ, *- երկեան*, *- երկին* *a.*

red-coloured, reddish.

Կարմրերես *a.* red-faced, ruddy.

Կարմրիկ *a.* red-coloured.

Կարմրիմ *S.* *Կարմրանամ*. [(pigeon).

Կարմրուն, *սուռք* *a.* red-footed

Կարմրորակ *a.* rather red.

Կարմրութիւն *s.* redness; red colour.

Կարն, *շին* *s.* nerve, sinew; *fig.*

strength.

Կարնեղ *a.* nervous, muscular, vig-
orous, robust, strong, sturdy.

Կարնեղութիւն *s.* robustness, sturdi-
ness, strength, vigour.

Կարող, *աց* *a.* powerful; able, ca-
pable, clever; healthy; rich, wealthy;

- լինել *S.* -անամ.

Կարողական *a.* potential; *s.* -ity.

Կարողանամ, *ացայ* *vn.* to be able,
capable, to be in a state or a way to.

Կարողապէս *ad.* powerfully, accord-
ing to one's power, strength or ability.

Կարողացուցանեմ, *ուցի* *va.* to enable,
to make capable, to capacitate, to em-

power; to strengthen, to invigorate.

Կարողութիւն *s.* power, authority; might, strength, force; faculty, capac-
ity, ability; reach; competence, means,
resources, wealth; *-ք*, faculties; *- է*,
է -, it is possible; *եւ թէ է - ասել*,
& if it may be said; *Աստուծոյ միայն է - անել զայն*, God alone can do it;
ոչ է -, it is impossible, there is no way
or means.

Կարոս, *ի* *s.* celery; *վարկ* - parsley.

Կարուակ, *աց* *s.* shoe-maker; cob-
bler; *կրպակ -ի*, -s shop, workshop,

cobbler's stall; *-եմ* *va.* to make boots
& shoes; *-ուլթի* *s.* boot & shoe-mak-
ing, shoe-maker's calling.

Կարութիւն *S.* *Կար*, *Կարողութիւն*.

Կարուրայ, *ի* *s.* chamber pot.

Կարոս, *ից* *a.* in want of; needy, ne-
cessitous, poor, indigent; desirous,

anxious, eager; *s.* want, need, neces-
sity, poverty, indigence; desire, wish,

longing; *- լինել*, to want, to need, to
be or stand in want of; *- մնալ*, *գաա-*

նիւ, to be in a state of privation, to be
unprovided with, to be without; *- ա-*

մեկանիւ, in want of all things, po-
verty-stricken, destitute; *ոչ իւրեք -*

եմ, I want for nothing.

Կարօտական *a.* indigent, necessitous.

Կարօտակէզ *a.* very desirous, most
anxious, longing, burning for, eager,

Կարօտանամ *S.* -սիմ. [impatient.

Կարօտանք *S.* *Կարօտութիւն*.

Կարօտացուցանեմ, *ուցի* *va.* to re-
nder indigent, to reduce to poverty.

Կարօտեալ *a.* in want of, unprovid-
ed, bare of, out of, without, poor,

needy, necessitous, indigent.

Կարօտիմ, *եցայ* *vn.* to be in want of,
to be in needy circumstances, to be

indigent or necessitous; to want, to
need; to desire, to wish, to long or

sigh for, to pant after; *չ- իմիք*, to
want for nothing, to possess in plenty,

to revel in abundance, to be in the
enjoyment of every good thing; *ոչ*

եւս - ումեք, to dispense with one's
aid or assistance, to do without one;

- հացի, *ջրոյ*, *քնոյ*, to be hungry,
thirsty, sleepy.

Կարօտութիւն *s.* indigence, penury,
want, necessity, poverty, misery, des-
titution; desire, wish; *անհարկն*, *ծայ-*

րագոյն -, great need of; extreme po-
verty, utter destitution; *փղկիւլ - թք*,

to desire eagerly, to long or sigh for, to pant after; -*թէ ուտել զհաց կամ ըմպել զմեղր*, to fare hard, to live upon bad cheer; to champ the bit.

Կայ մնաց, Կաց եւ մնաց s. remnants of troops, wreck of an army; S. *Ժոռ զովեմ*. [trooper.

Կացաձի s. horseman; horse-soldier.

Կացի s. child, youth; scholar, pupil.

Կացին, ցից, ուլ s. axe, hatchet.

Կացիաւոր a. axe-bearing; s. pioneer.

Կացուծիւն s. staying, standing up; state, position.

Կացուրդ, ցրդից, դոց s. solemn or general assembly; reunion, popular gathering; festival day, fair-day; solemnity, pomp; solemn games, spectacle: hymn, canticle.

Կացուցանեմ, ուցի va. to establish, to place, to set, to lay, to fix, to put; to constitute, to institute, to create, to destine; to render, to make; to stop, to cause to cease; *իշխան, տէր* -, to constitute chief or master, to promote to high dignity; *շնորհապարտ* -, to favour, to oblige; *Ժառանգ* -, to appoint a heir; *հզոր, երջանիկ* -, to make powerful, happy; *զինքեամբ* -, to muster, to assemble or gather round oneself; - *զաչս*, to blind.

Կացրդական a. concerning to general assemblies, or to solemn festivals, solemn, festive, pompous; demonstrative (style).

Կացրդիմ, եցայ vn. to assemble together, to feast; to make merry.

Կացք, ցից s. behaviour, conduct, tenour of life.

Կաւ, ց, ուլ s. clay, argil, potter's earth; mud, mire, dirt; *հոռոմ, մառնեհարած* or *նշաւոր* -, bole, bolary-earth; *ծեփել* -ով, to clay, to cover with clay; S. *Հայկաւ*.

Կաւագործ, աջ s. potter; brick-maker; brick-laying, -work, masonry; *ի-ի կաւ*, to make bricks; -ով *ծեփել* s. clay- or brick-work.

Կաւածեփ a. covered with clay.

Կաւակերպ a. argiliform.

Կաւակերտ a. made of clay, of brick or terracotta.

Կաւային a. argillaceous, clayey.

Կաւանամ, ացայ vn. to change into lute or mud.

Կաւան s. canal: bank, diko.

Կաւաստեղծ a. formed from the clay.

Կաւաւաւ, աջ s. ruffian, pander, pimp, go-between; *կին* -, procuress, bawd, go-between; -ով *ծեփել* s. pimping, a pimp's or bawd's trade, pandarium, procurement.

Կաւատեղծ a. clay-like. [silver.

Կաւարծաթ s. argil mixed with

Կաւաքար s. clay-stone.

Կաւեայ, -եղէն a. made of clay, argillaceous, clayey, clayish.

Կաւիճ, լճաց s. chalk; *հանք կաւաճի*, -pit; *գծել կաւաճաւ*, to chalk out.

Կաւուս a. clayey.

Կաւի s. club, mace, mall, beetle.

Կաւիտեմ va. to tear in pieces.

Կաւիարիւ s. stone cover for wells or tombs; *mech*. valve; - *սկւղ*, square pasteboard covering the chalice, pale.

Կաւիարումբ s. pl. tomb, grave.

Կաւիաւոր s. mace-bearer, beadlo, verger. [beat, to strike.

Կաւիեմ va. to eudgel, to cane; to

Կաւիիւ s. tandoor-cover.

Կաւիկափեմ, եցի va. to gnash, to grind; - *զատամուս*, to gnash one's teeth; - *ի ցրտոյ*, to shake or shiver with cold, to shiver all over.

Կաւիկափումն s. gnashing, chattering of the teeth.

Կաւոյց, ուցի s. valve; plug.

Կաւոուլ, ից s. snare, trap; pit-fall, foot-trap; *fig*. cloister.

Կաւոումն, Կաւիւն s. closing the eyes: glueing, pasting; creaking: gnashing or grinding the teeth.

Կաւուցանեմ, ցի va. to eover, to shut, to close; - *զաչս ուրուք*, to close the eyes of; - *զաչս ի լոյս*, to shut the eyes against conviction; *Կաւոյց խոր*, *խորանի զբերան իւր*, the abyss closed

Կաւուցումն s. act of covering. [up.

Կաւիլիմ, փեայ, փուցեալ vn. to stick, to cling to, to hold fast by, to adhere.

Կաւաւ, ուց, աջ s. partridge; *կարմրոտն* -, red-legged -; *ձագ -ու*, young -; *երամ-ուց*, covey; *կրկէ* -, the - chucks or churrs; S. *Չոյգ*.

Կաւաւ, -ք s. dance, ball, ballet; -ք *զինուց*, joust, tourney, tilt; -ս *յօրիւնել*, ի -ս իշանել S. -եմ.

Կաւաւաձեւ ad. like a dance; dancing, skipping; - *պար*, dance, ball.

Կաւաւանք S. *Կաւաւք*.

Կաւաւասեղ a. fond of dancing.

Կաւաւարան s. ball- or dancing-room.

Կաքաւեմ, եցի vn. to dance, to skip, to bound; *fig*. to laugh at, to deride; S. *Կաիւ*; -*եցուցանեմ* va. to cause to dance; to dance with.

Կաքաւիկ, -ուկ s. young partridge.

Կաքաւիչ s. dancer.

Կաքաւուծիւն, -ումն S. *Կաքաւք*.

Կքնիմ, եցայ vn. to cling to, to crawl on the ground.

Կեամ, կեցի, կեցեալ vn. to live, to be alive, to breathe; to exist, to subsist; to be; *կերով* -, to be saved, to enjoy eternal life; *բարուք* -, to be well, to be in good health; - *բարեբառով*, *առատուծիք* -, to live happily; to be comfortable, at one's ease, to have a competency; - *ի ստացուածոց իւրոց*, to live or subsist on one's property, or on one's income; - *յրնչից պլոց*, to live at the expense of another; - *անաւակուծիք*, to lead a dissolute life; *աշխարանաց արժանի կեանս* -, to lead a sad life; *զարժանիքահանդուլ թէն զշմարիտ կեանս* -, to live like a true priest; *կեցցես*, hail! God save you, good morning; good bye; *զիտդ կեանս*, how do you do? how are you? *ոնց կեայ նա*, how does he do? *կեցցէ արքայ*, long live the king; *Եւր իցե ինձ* -, I am tired of life; *յաւիտեան կեաց*, may you live for ever; S. *Կեցցես*.

Կեանք, կենաց s. LIFE; being, days, existence; health; conduct, behaviour, manners, habits; subsistence, living, nourishment; means, circumstances, property, substance, goods, patrimony, inheritance, wealth, possessions, fortune; this -; the world; *ցկեանս*, for -; *ի կեանս իմ*, in all my -; *երբէք ի կեանս իմ*, never in my -; *զմմ աւուրս կենաց իմոց*, for my whole lifetime; *յաւիտեանական, հանդերձեալ* -, eternal -, the - to come, the next world; *ընթացք, երկարուծի եւ վախճան կենաց*, the course, the duration & the end of -; *մեկին* or *ամիսին*, *անյուր* or *աննշան* -, a retired -; obscure -, of obscurity; *խառնաբեր, գծովաբեր, վտանգալից, բազմազգով, վատ, չարակեաց, անգործ, ունայն* -, an austere, frightful or insupportable, perilous or hazardous, checkered, base, wretched, unoccupied or idle, useless -; - *զերծ ի հոգոց եւ ի կրից*, a - free from passion, uneasiness or

anxieties; *անարաճոյճ, սակաւապէտ, շինական, վաստակասեր, Ժիր, զգաւա* -, a simple, frugal, rural, laborious, active, sober -; *անարատ, բարեկարգ, չափաւոր, տեսական, անհոգ* -, a pure, regular, moderate, contemplative, careless -; *անգործաւետ, խալաղաւետ, փափկասուն, հեշտալի, զուարճալից* -, a quiet or tranquil, peaceful, delectable, effeminate or luxurious, agreeable -; *սոսկական, անգթոս, հովուական վարել կեանս* -, to lead a private, serious, pastoral -; *վարել. անցուցանել զկեանս* -, to pass one's life; *հասարակաց վարել կեանս* -, to live in common; *բերկրալից, հաճոյական վարել կեանս* -, to lead a happy, comfortable -; *գողալ ի վերայ կենաց ուրուք*, to tremble for another's - or days; *կեանս պարգեւել*, to grant - to; *չահել զկեանս*, to gain one's living; *ի վտանգ արկանել զկեանս*, to imperil, to hazard or expose one's - to danger; *ազատել կամ կորուսանել զկեանս*, to save or lose tho -; *ի կենաց արկանել, զրաւել, բաւաւալ, լուծանել*, to deprive of -, to put to death, to kill; *չ մէջ կենաց եւ մահու լինել*, to be a question of - or death; *ի կենաց անկանել, պակասել*, to lose one's life, to die; *հրաժարել ի կենաց*, to renounce -; *փոխել ի կենաց աստի*, to make one's exit from this world; *եւանել ի կենաց*, to depart this -; *սուղ են* -, is short; *ի վտանգի կան - նր*, his - is in danger; *ընդ կեանս եւ չ մահ*, half alive & half dead; *սուղ սաց զկեանս իմ վն նր*, I would lay down my - for him or her; *ի կեանս եւ ի մահու*, in - & death; *Ժամանակն է ոստայն կենաց* or *որ հինու զկեանս*, time is the stuff that - is made of; *չ կենաց եւ վախճանն*, people die as they live; S. *Ել, Ընդունիմ, Կեամ, Երազ*, &c.

Կեդրոն, &c. S. *Կենդրոն*, &c.

Կէլ, կէլ s. fraud, deceit, trick, cunning. [էց a. ulcerous.

Կեղ, ոց s. ulcer; sore, wound; -ա-

Կեղակարծ a. doubtful, uncertain, ambiguous; undecided, wavering, pusillanimous, irresolute; suspicious, distrustful; - *լինել*, to be suspected, doubted; - *թուիլ*, to seem doubtful; - *աբար* ad. doubtfully, uncertainly.

Կեղակարծեմ S. -կարծ.

Կեղակարծեմ vn. to doubt, to have

doubts about; to suspect, to surmise, to distrust.

Կեղակարծիք, -ծուխ s. doubt, misgiving, uncertainty, suspicion, mistrust. [ureter].

Կեղանիկ s. gangrene or fistula (of *կեղար s. cellar).

Կեղաւարտակ s. cupping-glass; -եմ va. to cup; S. Շառտեմ.

Կեղեմ, եղի va. to wound, to hurt; fig. to embitter, to gall, to ulcerate, to vex, to torment. [-nun.

Կեղեւանիկ s. celestine; -կուսան, Կեղեւիկ, -ական s. complaint; -ական a. plaintive. [shell; fig. outside.

Կեղեւ, ոց s. bark; peel; rind; husk; Կեղեւանիկ s. scale; shell; S. Կեղեւ.

Կեղեւեմ, եղի va. to bark; to peel, to pare; to shell; to seale.

Կեղեւածք s. excoriation, scratch.

Կեղեւեմ, եղի va. to excoriate, to scratch; to tear, to rend, to lacerate,

to flay, to wound; fig. to afflict, to vex, to harass, to oppress; -զտրա, to

rend, to harrow, to break the heart; -զտրանա, to tear each other; fig. to

revile or malign each other; -զտրա, to rip up old sores, to open wounds

afresh.

Կեղեւում s. tearing, rending, laceration; violence, vexation, oppression.

Կեղի, կց s. bushel; pannier, basket.

Կեղծ a. feigned, dissembled, false, counterfeit, sham, fictitious, artificial,

factitious; affected, prim, finical; s. S. -իք; -սի -ս ad. of an affected man-

ner, under a false aspect, under a feigned or counterfeit appearance; -սի

-ս լինել, to appear under various forms, spectres or phantasms.

Կեղծամ s. false hair; S. Մամ.

Կեղծաւոր, աջ a. double-faced, double-dealing, dissembling; s. hypocrite,

dissembler; -աբար ad. hypocritically, dissemblingly, like a hypocrite.

Կեղծաւորական a. hypocritical, dissembling, fallacious, feigned, simulated.

Կեղծաւորակից s. fellow cheat, com-

Կեղծաւորանամ, աջայ, -րեմ, եղի, -րեմ, եջայ vn. to play or act the

hypocrite, to feign, to dissemble, to counterfeit, to simulate, to pretend to,

to affect, to look demure, to assume a borrowed air, to counterfeit another;

-րեւալ բարեպաշտ, false devotee, cant-

ing rascal, bigot, hypocrite.

Կեղծաւորութիւն s. hypocrisy, dissimulation, duplicity, pretence, fiction,

imposture, falsehood; -ի բարեպաշտութեան, bigotry, affected devotion,

false piety, cant.

Կեղծեմ, եղի vn. to feign, to dis-

semble, to mask, to disguise, to hide, to conceal, to cloak, to cover; to coun-

terfeit, to simulate; to pretend, to forge, to invent; չ-ինչ, to conceal

nothing, to deal all fair & above-board; խօթութիւն - , to sham illness, to play

the invalid; մեռանել - , to counterfeit death.

Կեղծիք, ծեաց s. dissimulation, feint, sham, fiction, counterfeit, forgery,

fable, idle fancy, crotchety, fantasy, chimera; -ծեպ ad. fictitiously. [ful.

Կեղծուպատիր a. fallacious, deceit-

Կեղծօձիք s. shirt-collar, false-collar.

Կեղա, ոյ, ի, ոց s. spot, stain, blot, blemish; brand, stigma; a. stained,

soiled; -անուն, infamy, dishonour, discredit, disrepute; Հանել զ- , to

clean, to scour, to take out stains; -ք np. the Celts.

Կեղտակից a. full of spots or stains.

Կեղտահան, աջ s. scourer. [ed.

Կեղտանուն a. discredited, blemish-

Կեղտաշոր s. dirty cloths or rags; soiled linen. [to dirty.

Կեղտեմ va. to spot, to stain, to soil, Կեղտաւ S. Քաղկեդ. [s. rush-mat.

Կեմ, ոյ, ու s. grass-ropes; - , -եղէն Կենադործ, -ակ a. vivifying.

Կենադործեմ va. to vivify, to give life to, to quicken, to animate, to re-

vive, to restore.

Կենադործութիւն s. vivification.

Կենազրաւ, -խուզ a. murderous, killing, mortal, deadly, lethal.

Կենակից s. comrade, companion, partaker; husband, wife, married

couple; - լինել, to live together, to cohabit, to keep company with, to

get intimate, to frequent, to converse; չկամիմ ընաւ - առնդ լինել, I will have

no manner of conversation, no dealing with that man.

Կենակցիմ vn. S. Կենակից լինիմ; ա-

ռա ինչ չուսմ Կենակցիս, եւ ասացից սոյն ոք ես, tell me the company you

keep, & I will tell you what you are.

Կենակցութիւն s. living together, company, society, cohabitation; inti-

maey, conversation; matrimony; այն-սիսի սերաւ եղեւ ինչ - չ... , my life was so bound up with that of...

Կենասերիմ vn. to breed, to multiply, Կենասեր a. life-loving. [to increase.

Կենասպառ a. consuming, exhaust-

Կենատու a. life-giving. [ing life.

Կենարար, աջ a. vivifying, vivifical; s. Saviour, Redeemer; bot. chamædrys, S. [երգախորա. [the zodiac.

Կենդակ, աջ s. constellation, sign of Կենդանաբան s. zoologist; -ական a.

zoological; -ութիւն s. zoology.

Կենդանաբաշխ a. distributing, giving life. [vital, vivifying; s. zodiac.

Կենդանաբեր, աջ a. life-bringing, Կենդանաբոյս s. animal-plant; S.

Կաւաբոյս.

Կենդանադիր, դրաց s. portrait, like-

ness, picture; painter; Հասակաչափ, կիսանձնեայ, փոքր, մանրանկար - ,

full-length, half-length, head-size, miniature portrait; գեղեցիկ, շքեղիւս - ,

fine, exact portrait; աւալ Հանել զ- , to get one's picture drawn or painted, to

have one's likeness taken; S. [ուսա-նկար. [&c.

Կենդանագործ, &c. S. Կենագործ, Կենդանագրեմ va. to take or paint

a portrait, to paint; to portray, to depict, to paint; to imprint, to figure.

Կենդանագրութիւն s. painting; zoo-

graphy.

Կենդանադիւն s. zoologist; -գնահան a. zoological; -գնահան s. zootomy.

Կենդանադոհութիւն s. burnt-offering, burnt sacrifice, holocaust.

Կենդանախորդիկ a. burning another alive; burnt alive; -րուկեմ vn. to

burn alive. [mammiferous.

Կենդանածին, ծնաց a. viviparous, Կենդանածնական a. prolific, pro-

creating.

Կենդանածնեմ, եղի va. to litter or bring forth; to breed, to give rise to;

fig. to vivify, to give life to. [forth.

Կենդանածնութիւն s. birth, bringing Կենդանակ S. Կենդակ; -ամար s.

zodiac.

Կենդանական a. vital, vivifical; animal, living; -ն s. sign of the zodiac;

-ութ s. vitality. [-պատկեր, portrait.

Կենդանակերպ s. sign of the zodiac; Կենդանակէզ առնեմ va. to burn

alive.

Կենդանակիր a. containing life.

Կենդանահատ, &c. S. -գին.

Կենդանաձոյն աւանդութիւն, oral tradi-

Կենդանաձիւր a. life-giving. [tion.

Կենդանանամ, աջայ vn. to revive, to live again, to come to life again, to be

resuscitated; fig. to brighten up, to become animated, to glow.

Կենդանապահ a. conserving life.

Կենդանապաշտ s. zoolatry; -ութիւն s. zoelatro.

Կենդանապարգեւ a. granting life.

Կենդանաբեր S. -ծին.

Կենդանաբեր a. desirous of living, fond of life; s. zoophilist. [zoophily.

Կենդանախորութիւն s. love of life, Կենդանասպառ S. Կենագրաւ.

Կենդանաստեղծ S. -արար.

Կենդանաստեղծ S. -կերպ.

Կենդանաստեղծ a. lively, enlivening.

Կենդանատու, -ր a. life-giving, vivifying, vivificative; -առնիկ s. zoophyte.

Կենդանարար, աջ a. vivifying; -ութիւն s. vivification.

Կենդանացու a. living, alive; vivifying; մահահանգու ես դու եւ ոչ - ,

thou shalt die & not live; բանիք -ք, words of health, of life.

Կենդանացուցանեմ, ուցի va. to vi-

vify, to give life to, to animate, to re-

animate, to revive; to resuscitate; -ուցիչ a. vivifying, reviving.

Կենդանաբար s. zoolite.

Կենդանիկ a. living, alive; animated, lively, vivid, vivacious, sprightly; vi-

tal, vivifying, vivificative; s. animal, beast; -նեաւ, -նեաւ ad. in one's life-

time, during one's life; - լինել, to be alive, to live; - առնել, to give new

life to, to reanimate, to vivify; - պա-Հել զոր, to save another's life; Էր-

դուաւ ի -ն յաւիտենից, he swore by the living God, by the Eternal; - է

Տէր եւ - է անձն ք... , as the Lord lives, & as thy soul lives...; - է անձն

ք... , աբայ, թէ գիտիցեմ, as thy soul lives, o king, I cannot tell; - է Տէր

եթէ մեռանիցի, I swear by the Lord he shall not die.

Կենդանութիւն s. life, vitality; vivacity, animation, liveliness, spright-

liness; freshness, bloom; * health; կրել զ- , to live, to breathe, to be liv-

ing; ի -է արկանել, to deprive of life, to put to death, to kill; ի -է իւրում,

in his lifetime, during his life; * ի -ձեր! your health! S. [մարմն.

mindful, fond of life, of this world.

кормить, to eat, to feed, to take food

borrowed shape or appearance, to be disguised, dissembled or concealed;

դ-ս հշմախտուիթեան ի ներքն բերել, to
be probable, to have some truth in it;
-ս տա, մտազածինս, to give false a

idea of, to create an erroneous or exaggerated impression; *ընդունել* *զ-ն վանականութեւ*, to take the cowl.

Կերպարանակից *a.* conformable; like, similar, resembling; - *առնել*, to conform; - *լինել*, to comply with.

Կերպարանակցութիւն *s.* conformity.

Կերպարանաւորութիւն *s.* prosopoeia, personification.

Կերպարանաւոր *a.* feigned, disguised, counterfeited; figured.

Կերպարանափոխ *a.* transformed, metamorphosed; transmuted; - *լինել*, to be transformed, metamorphosed, to change from, to bear another aspect; - *առնել*, to counterfeit, to disguise, to transform, to metamorphose; to change the aspect or appearance; - *առնել զ-ն*, to change the face or state of the world; to reform; - *եզեն իրքն*, things bear quite another aspect; the tables are turned.

Կերպարանափոխութիւն *s.* metamorphosis, transformation, change.

Կերպարանեմ, *եցի* *va.* to give form to, to form, to figure, to shape, to fashion, to model; to represent.

Կերպարանեմ, *եցայ* *vn.* to conform; to take the form, to put on or assume a look, state, manner or appearance, to give oneself airs; to affect, to pretend, to simulate, to feign, to counterfeit, to give oneself out for, to set up as, to pass oneself off for; - *զառաքելութիւն*, to simulate virtue or probity, to affect a sanctimonious exterior; - *զանմեղութիւն*, *զաղայրութիւն*, to put on a look of innocence; to play the child; - *զնուութիւն*, *զառառածեանութիւն*, to give a deaf ear to: to pretend to be generous, liberal; *S.* *խելք*.

Կերպարանութիւն *S.* *Կերպարան*; fiction, fraud, feint, deceit.

Կերպարանաւոր *S.* *Կերպարանեմ*.

Կերպարան *a.* formed, figured; resembling, like, conformable; - *եմ* *S.* *Կերպարանեմ* & *Կերպարանեմ*; - *ուր* *s.* form, formation; conformation.

Կերպարանաւոր *vn.* to disguise oneself. [shape or manner.

Կերպակ *s.* mean, base, despicable

Կերտ *s.* building, construction.

Կերտեմ, *եցի* *va.* to make, to fabricate, to construct, to build, to erect.

Կերտուած *s.* fabric, construction, edifice.

Կեցութիւն *s.* existence, life; health.

Կեցութեանեմ, *ուր* *va.* to cause to live, to vivify, to give life to, to animate, to prolong life, to bring to life again, to reanimate, to revive, to revivify; to save; *Հաւատք ըր կեցութեան զքեզ*, thy faith hath saved thee.

Կեցութիւն *a.* giving life; *s.* saviour, deliverer.

Կեցեմ, *Կեցցի* *int.* bravo! hurrah! - *ցէ-ցէ Հայաստան*, Armenia for ever! hurrah for Armenia! prosperity to Armenia! - *ցէս ցնծութեան ձայնել*, to utter cheers or shouts of joy.

Կեփաղ *s.* finest gold. [joy.

Կզակ, *այ* *s.* chin; - *կենդանեաց*, snout, muzzle; - *ն* (*խիժ*) gum damar (for varnish).

Կզակակալ *s.* chin-bandage; chin-strap; - *լինել*, to hold one's tongue, to be silent, speechless.

Կզանամ, *սցայ* *vn.* to become hunch

Կզաքիս *s.* marten. [or hump-backed.

Կզուր *s.* hunch, hump, humpback.

Կէո, *կիսայ*, *ով* *s.* half; middle; *a.* half, semi, demi; *ad.* half, in halves, in part; *ի* -, *կիսով չափ*, by half; half done; - *ի* -, in part, half, by halves, imperfectly; - *ժամ*, half an hour;

զառան եւ - ժամուս, at half past ten; - *գիշեր*, midnight; *ի* - *ճանապարհին*, half way; *Հեռի իբր երկու եւ - խրա-*

ախաք, about two leagues & a half distant; *ի կանոնայ եւ ի կիսոյ*, a cubit & a half; *ի տարւոյ եւ ի կիսում*, in a year & a half; *ի - ն վերածել*, to reduce to half; - *ի* - *բանիւ խոստանալ*, to make a half promise; to promise with the lips, insincerely; *ի - առաջ մեռանել*, to die early, in the flower or bloom of youth; *եթէ կիսոյ - ի մէջ մեռանիցիմք*, if half of us die; *մեծ - օին աւերեցաւ*, half the country was ruined; *եւ ահա ի - չէ* or *ոչ է ի - զոր պատմեցին ինձ*, not half the truth was told me; that which was told me was net half the truth; - *ք* ..., *կիսոյ* *s.* the one, the others; - *ք* ..., *այլք* ... some ..., others ...

Կէսոր *s.* midday, noon.

Կէտ, *կէտի* or *կիտի* *S.* *Կէտոս*; point, period, full stop; moment, instant; end, aim; - *նպատակի*, aim, end, scope, object, goal; *ի - մահուն*, at the point of death.

Կէտադրեմ, &c. *S.* *Կէտա* -, &c.

Կէտադրեմ, &c. *S.* *Կէտա* -, &c.

Կէտադրեմ, &c. *S.* *Կէտա* -, &c.

Կէտադրեմ, &c. *S.* *Կէտա* -, &c.

Կէտադրեմ, &c. *S.* *Կէտա* -, &c.

Կէտադրեմ, &c. *S.* *Կէտա* -, &c.

Կէտադրեմ, &c. *S.* *Կէտա* -, &c.

Կէտադրեմ, &c. *S.* *Կէտա* -, &c.

Կէտադրեմ, &c. *S.* *Կէտա* -, &c.

Կէտադրեմ, &c. *S.* *Կէտա* -, &c.

Կէտադրեմ, &c. *S.* *Կէտա* -, &c.

Կէտանիշ *s.* guiding-mark.

Կէտորս, *այ* *s.* whaler.

Կթան, *այ* *a.* milch.

Կթեղէն *s.* milk-diet.

Կթեղի *s.* production, produce.

Կթեմ, *եցի* *va.* to milk: to gather, to reap, to get in, to harvest, to get in the harvest, to collect the fruits: *to win at play; - *զկոն*, to milk the cow; - *զայգի*, to gather the grapes; *ի քարէ կաթն* -, to skin a flint.

Կթիս *s.* chem. amygdalin.

Կթիպ *s.* drinking-glass; - *ընկեր* *s.* bottle-companion.

Կթոս *a.* tottering; staggering; lingering, languishing, languid, feeble, weak.

Կթոսիմ, *եցայ* *vn.* to totter, to languish, to grow weak; *Կթոսէին բարձք նր*, he could hardly keep on his legs; *Կթոսէին դողդոջուն ծունկը նր*, his trembling knees sank beneath him, or failed under him.

Կթոց, *այ* *s.* fruit-basket.

Կթուր *a.* feeble, weak.

Կթուն *s.* milky kernel of fresh nuts.

Կթուցանեմ, *ցի* *va.* to enervate, to weaken, to enfeeble, to emasculate; - *ցեալ* *a.* *S.* *Կթոս*; - *ցեալ ծունկը*, feeble, tottering knees.

Կիւ *s.* burning; *a.* burnt.

Կիւղան *a.* burning, caustic.

Կիւղանեմ, *զի* *va.* to burn; *S.* *Կիւղում*.

Կիւղանողական *a.* burning, sharp, caustic; inflammable; combustible.

Կիւղանողութիւն *S.* *Կիւղոյ*.

Կիւղանու *a.* combustible, fit or liable to burn. [Կիւղանու.

Կիւղել *a.* burning, scorching; *S.* *Կիւղեմ*, - *եցութեանեմ* *S.* *Կիւղում*.

Կիւղիչ, - *զուր* *a.* combustive; caustic;

Կիւղիւ *s.* wool; worsted. [*s.* incendiary.

Կիւղական *a.* incentive; caustic.

Կիւղողութիւն, *Կիւղում* *s.* causticity; ignition; combustion; burning; conflagration.

Կիւղում, *զի* *va.* to burn, to set en fire, to set fire to, to fire; - *արեգական*, to tan, to brown, to make swarthy.

Կիւթ, *կիւթ* or *կիւթի* *s.* act of milking; milk, milk-diet: emulsion; - *ք*, the vintage. [*Հարկանել*, to play on the -.

Կիւթաւ, *ի*, *ով* *s.* guitar, eittern; -

**Կիւթ* *s.* worthless, good for nothing fellow, ne'er do well. [bit, piece.

Կիծ *s.* burn, ustion; smart: crumb,

Կիկլոս, *այ* *s.* eyclop.

Կիւք, *կիւք* *s.* marble; - *կարծրակուր*, granit; *Հանք կիւք*, -quarry.

**Կիւք* *s.* sting of a bee.

Կին, *կնոջ*, *կնաւ* or *կանամբ* *s.* woman; wife, spouse; - *մարդ*, woman; *այլ կանանց*, womankind, women, the fair sex; *Թշամբ կանանց*, woman-hater;

S. *Կնամեաց*; - *առնակին*, married woman, wife; *Հնորհ*, *գեղ կնոջ*, the grace, the charm of -; *մանկահասակ* - *գեղեցիկ*, a young beauty; - *խնամ* - *սնու* *տան*, heuse-keeper; - *ոյրա-*

սիրա, heroine, eourageous woman, championess; *գեղեցիկ*, *նազելի*, *առա-*

քինի, *բարեպաշտ*, *ամբօղակ*, *ողջա-*

խոհ, *Հաւատարիմ* -, pretty, charming, virtuous, pious, modest or bashful,

chaste, faithful -; *սգեղ*, *սոսկտի*, *զարգասեր*, *թեթեւամիտ*, *կամեղնաց*, *փոփոխամիտ*, *անհաւատարիմ*, *լիտի*, *առփոտ* -, ugly, frightful, coquette,

giddy or volatile, capricious, fickle, faithless, immodest, lewd -; *Հարկա-*

նիլ ի սեր կնոջ, to be enamoured, smitten, in love with a -; - *առնել*, *առնուլ*, to take a wife, to wed, to marry, to take in marriage; - *լինել*

ուր, to get married, to be spouse of; - *ածել զգուտոր ուրուք*, to marry the daughter of; *կեալ չ կնոջ*, to live with a -; *պատրել*, *մղրեցուցանել*

զ-, to deceive or seduce a -; *բռնա-*

դատել, *ապականել* *զ-*, to force, to dishonour a -; *ծանր նստել կնոջ*, to be with child, pregnant, in the family way; *եւ առ նմա մայր նր* - *յերկրէն*

եգիպտացոյ, & her mother gave him an Egyptian wife; *եւ եղեւ ինձ* -, & I took her to wife; *կանանց տուն* *S.* *Կա-*

նանոց; *կնոջ լրբեհոյ* *անիւն* *անշորհ*, *Հնորհ ի վերայ Հնորհաց* - *ամբօղակ*, unchaste woman never was fair; *S.* *Լստ*, *ժամ*, &c.

Կինարարի *S.* *Խրուկ*.

Կինամուն, *ի*, - *ամուն*, *ոյ* *s.* cinnamon; - *Հայոց*, an Armenian aromatic root. [*մատակ*, wild sow.

Կինք, - *ք*, *կինքաց* *s.* wild boar; -

Կինք *s.* sole of the foot; trace, track,

Կիւարիս *s.* cypress. [foot-print.

Կիւարածին *a.* divided in halves;

- *բաղանիք* *s.* hip-bath; - *բաց* *a.* half open; - *բերան* *ad.* between the teeth, muttered; - *բոլոր*, - *ակ* *s.* hemicycle, semicircle, half-circle.

Կիսապիւր *s.* half a line; -գործ *a.* half done, imperfect; -գունդ *s.* half-sphere, hemisphere; -գոս *a.* half-withered; half-paralytic.

Կիսադաւան *a.* heretical; -գիւր *s.* demi-god; a hero.

Կիսաթափանց *a.* translucent, -lucent; -իկ *a.* semi-transparent, diaphanous; -թեւ *s.* hemipteron; -թողակ *a.* paying half for pension or board; on half-

Կիսաժամ *s.* half an hour. [pay. Կիսալիւր *a.* half-full; -լոյս *a.* half-luminous. [half cut; half killed.

Կիսախողովակ *a.* having the throat Կիսակ *s.* sharp, diesis; *S.* -կատար;

-կաթուած *s.* hemiplegia, -plexia; -կառք *s.* chariot, "coupé"; -կատար

a. half done, unfinished, imperfect, incomplete; -կենդան *a.* half alive;

half dead; -կեր *a.* half eaten; -կէզ *a.* half burnt; -կուր *a.* cut in two, in half; cut

off at the middle, divided in halves or in two, bipartite; -կոշիկ *s.* half-boot.

Կիսազգագ *a.* half uttered; -բեւրան, half-open mouth; -հասակ *a.* young;

-հատ *a.* half cut off; -հաւ *s.* harpy, monster half bird half human;

-հաւատ *a.* half believing, believing in part.

Կիսաձայն *s.* half-tone; semi-vowel; *mus.* diesis, semi-tone; flat; -ձայնեմ

va. to mark with a flat; -ձեռնոց *s.* mitten; -ձի *s.* mule.

Կիսամահ *a.* half dead, faint; swooned, fainted; -մահ *s.* *ad.* half; -մասնեայ *a.* half, in part, imperfect; -մարդ,

-մարդիկ *s.* monster, half-human; eunuch; -մեայ *a.* half-yearly; -մեռ *a.* half dead;

-մեկայ *a.* half-monthly. Կիսայար *a.* partly raised, half afoot,

half up; -այր *S.* Կիսամարդ; -այրեաց *a.* half burnt.

Կիսանդրիկ *s.* bust, head & shoulders, half-length; -նիստ *a.* hemiedric; -նկար

or -պատկեր *s.* profile; -նձն, -նձնեայ *a.* down to the waist; -նուռ *a.* mutilated (word).

Կիսաչափ *s.* half-measure. [ing half. Կիսապարզեւ *a.* parsimonious, giv-

Կիսասարկաւարդ *s.* subdeacon; -ուհի *s.* -ate; -ry.

Կիսաւաւ, -սեւ *a.* brown; -ստեռ *a.* epicene; -սաստուածք *S.* Կիսադիւր

Կիսատ *S.* Կիսակողովակ; -սող *s.* hemistich.

Կիսարձան *S.* Կիսանդրիկ. Կիսաւեր *a.* half ruined; -ուրջն *s.* prime of life.

Կիսափակ *a.* half closed; half open. Կիսաքառորդ *s.* octant: eighth part.

Կիսաքոյր *s.* half-sister. Կիսեղբայր *s.* half-brother.

Կիսեղ *a.* half-warm, tepid. Կիսեմ, եղի *va.* to divide into two

parts, to divide in halves. Կիսեղծամայ *s.* *gr.* division.

Կիսեփեաց *a.* half or partly cooked. Կիսէշ *s.* mule, half ass.

Կիսոլորակ *s.* *mus.* semi-tone. Կիսովին *ad.* half, in part, by halves.

Կիսօրեայ *a.* dead prematurely. Կիվոս *s.* Greek word. cube.

Կիտարդեմ, եղի *va.* to establish, to determine, to prescribe; *S.* Կէս-

Կիտակ, աջ *s.* point, rule, guidance. Կիտակուր *a.* swallowed by a whale

Կիտանիւ *a.* punctuated. [(Jonah). Կիտոս *S.* Կետոս. [maciti.

Կիտիւ *s.* chem. cetin, cetine, sper- Կիտուած, ոյ, ով *s.* dotting, point-

ing; embroidery; enamel; -ադործ, աջ *s.* embroiderer; enameller.

Կիտր *s.* citron, lemon, lime; -սա *s.* citrate; -ոն *s.* cedrat, citron; -ոնիկ

-ոնի *s.* cedra, citron-tree. Կիր, կրոյ, ով *s.* lime; chem. calx;

կենդանի, շիջեալ, պարարտ, վառ, ջրաբաշխական - , quick-, slack-, fat-

or white-, meagre- or brown-, hyd- րաւիկ-; հռոմեական - , Roman ce-

ment; փոխարկելի - , - գործել to reduce to -; to calcine.

Կիր, կրի *s.* wooden bowl, vat, trough; *med.* albur, morpew (a malignant

itch). Կիր *s.* the suffering, passion, any exterior influence; - , ի - արկունի,

use, usage, common practice; ի - ածել, առնուլ, արկանել, to put to use,

to make use of, to employ, to use; to practise, to put into practice; to ex-

ercise; չարաչար ի - արկանել, to abuse, to misuse.

Կիրակադիր *s.* domenic letter. Կիրակամուտ *s.* sunday eve, saturday night.

Կիրակի. Կիր- , ի *s.* sunday, the Lord's day; նոր, կանաչ or աշխարհ-

ամառըսն, կարմիր - , first, second, third sunday after Easter.

Կիրառութիւն *s.* use, employment;

չարաչար - , misemployment, misuse, misusage.

Կիրթ *a.* well-bred, well-educated, versed, expert, experienced, practised;

- արտօժակ, exquisite taste; ընդ- անցանել to exercise, to practise, to

experience; լ - անցուցանել, to instruct, to teach, to educate, to bring

or train up; ի - անկանել զհետ իրիւր, to devote, to dedicate oneself to; ի -

ձգեալ հասանել ումէք, to gain on or close up with one running; *S.* -ք.

Կիրթեալան *a.* well-bitted, soft-mouthed, docile, subdued, tractable.

Կիրթք *s.* exercise, practice, experience, instruction, knowledge; ի - թա

առաքինութեան միւր, to exercise or practise virtue; անցանել լ - թա իրիւր,

to get used or accustomed to. Կիրք, կրքից, շաջ *s.* pass, defile,

narrow passage; straits, channel; neck, isthmus; առնուլ, առնել զ-ս, to

hold or defend a pass, to be master of the communications, to hold the

roads, to close the passage. Կրք, կրից *s.* passions; movement

of the soul, emotion, sentiment, feeling; animal passions, sensuality, vice;

suffering, pain, torment; accident; attributes, properties; - լուսնի, phases

of the moon; յոյզք կրից, transports, fits of passion; զաւագու, խորական,

մոլեգին, կատաղի - , blind, extravagant, furious, outrageous passion;

յուզել զկրք, to stir up, to provoke or excite the passions; գգուել զկրք,

to flatter, to soothe one's passions; անձնամասն լինել ի կրք իւր, to give

oneself up, to abandon oneself to one's passions, to indulge, to let loose,

to gratify one's passions; ի դժուարին կրք գտանել, to find oneself in a painful,

embarrassing or awkward position; նուաճել զկրք, to rule, to sub-

jugate or control one's passions, to bring one's passions under subjection;

S. Թափ, իշխեմ, &c.

Կից *a.* united, joined, conjoined, connected, annexed; contiguous, ad-

herent, adhesive, sticking; adjoining, abutting, lying close to; *ad.* conjointly,

together, at the same time; - ըն լծանալ, to run together; to concur

with, to cooperate; to compete; - լի նել, to be annexed; -ք *s.* joint, con-

junction, union: kick, kicking; -ք բա.

նից, composition, texture; -ք ճանապարհի, place where four roads meet

or cross, cross-road or -street; -ք անդրեաց, group of statuary; -ս ար-

ձակել, ընկենուլ, հանել, to kick, to fling out or kick up the heels.

Կիցնիկէց *a.* kicking, vicious, apt to Կիւ *s.* mastie. [kick.

Կիւիւ *s.* cuckoo. Կիւս, -աշմայ, ից *s.* soothsayer,

conjuror, enchanter. [black art. Կիւսահայրութիւն *s.* demonology,

Կիւրակի *s.* sunday; սրբել զ-ս, to observe or keep the sabbath.

Կիւրիւս *s.* kestrel, small hawk. Կլայ, ի *s.* castle, fortress, fort.

Կլանեմ, կլի *va.* to swallow; to devour; to ingulf, to absorb; ոգի - , -

զօգս, զըռնչ, to breathe, to take breath; - զբանս, to listen eagerly.

Կլափաշարթ *a.* crotaphites. Կլափն, փին *s.* jaw, jawbone.

*Կլարուկ *s.* pimple. *Կլթիկ *S.* Հեծկլուրք. [biscuit.

*Կլիկ or Կլիկիկ *s.* ring-shaped ship- Կլիմ, -այ, ի *s.* clime, climate.

*Կլուկ *S.* Ատղք. Կլուցանել *va.* to cause to swallow.

Կծանեմ, կծի, Կծառեմ, եցի, Կծեմ, եցի, Կծեցուցանեմ, ուցի *va.* to prick;

to sting; to nip, to bite; to pique; Կծանել զհաց, to eat or break bread;

ձեռն իմ կծէ, my hand itches. Կծիծ *s.* nibbling, stealing a little at

a time; *s.* pickpocket; *fig.* swindler, sharper, cheat.

Կծիկ, կծկի or կծկան *s.* clew of yarn, ball of thread; *a.* wound in a

ball, squat, clustered, crouching; պառելի -ն, to wind up, to wind into

balls or skeins; - կալ, to crouch, to squat; to sit on one's heels; to creep.

Կծիկ *a.* stingy, saving, scurvy, niggard, beggarly, paltry, shabby,

mean, sordid, penurious, parsimonious, avaricious, covetous: filthy,

dirty, impure, unchaste. Կծահիւր, Կծահիւրութիւն *s.* shabbiness,

meanness, avarice, stinginess, penuriousness, sordidness, parsimonious-

ness, sordid avarice: impurity, foulness. Կծկեմ, եցի *va.* to wind, to coil up,

to make into a clew or coil; to bind, to narrow, to contract, to straiten;

- զձեռն յաղքատաց, to shut one's hand

from, to be close-fisted, hard with the poor; -իմ տն. to squat down, to crouch, to cower; to be contracted, shortened; to shrivel up, to grow narrow.

Կծկուլի, -ուսի s. shrinking, contraction, shortening, shrivelling; squatting; cramp.

Կծմնծուկ s. bot. garden-creases.

Կծու a. sharp to the taste, sour, acid, tart; fig. pungent, biting, piquant, slandering, rude, satirical.

Կծուազեղ s. bitter, bitter remedy or cure; -ս առնուլ, to drink bitter draughts or a potion made of bitter herbs. [smarting.]

Կծուած, ոյ s. stinging, pricking; Կծուակիծ a. biting, sharp, acute, caustic, poignant: - առնել, to burn, to scorch; to pain, to torture. [to pick.]

Կծուեմ, էջի տն. to gather, to pluck, Կծուծիւն, Կծուուծիւն s. sourness, sharpness, pungency, acidity, tartness; fig. bitterness, acridity, causticity. [shuttle.]

Կկեմ, էջի տն. to weave with the Կկզայն a. scowling, lowering, gloomy, sullen, austere.

Կկզիմ, էջայ տն. to sit squat, to squat down, to sit on one's heels.

Կկոյ, է, ա. s. weaver's shuttle.

Կկոյիմ, ցեալ տն. to grow hollow, to sink in; Կկոյեալ աչք, hollow, sunken eyes; է դուրս կկոյեալ աչք, starting-eyes. [eyes.]

Կկու, աջ s. cuckoo.

Կկուզ նստիմ S. Կկզիմ.

Կկեմ, էջի տն. to blow, to blossom, to bloom, to open.

Կկարթք s. amulet, talisman.

Կկեղ s. walnut-husk.

Կկեր, էջ, -ական, աջ s. clerk, clergyman, ecclesiastic; clergy; -ք, the clergy, churchmen.

Կկերական a. clerical, priestly.

Կկերանոց s. seminary.

Կկերիկոս, աջ S. Կկեր; -ական a. clerical; -արան s. seminary; -ուծի s. clerkship; holy orders; է ձեւ -ի, in clerical attire.

Կկզայն a. insular.

Կկզեակ, էկի s. islet, small isle.

Կկզեցի a. insular; s. islander.

Կկզի, զ-ոյ, զեայ s. isle, island; Բրիտանիական -ք, the British Islands.

Կկծեմ, էջի տն. to knot, to tie in a knot, to make a knot, to tie up.

Կկծկապ s. indissoluble knot.

Կզծկիմ տն. to afflict oneself, to be disheartened, discouraged, to grow faint-hearted, to languish.

Կզկաթ a. langnishing, amorous, affectionate; tenderest, fondest, most heartfelt, passionate, cordial; -նայել, to look lovingly at; to woo; -եմ տն. to be enamoured of, smitten with, to burn for, to be ardently attached to, very fond of; to long for, to pant after, to sigh or die for. [S. Կզկաթեմ.]

Կզկզաթ S. Կզկաթ; - լինիմ, Կզկզաթ

Կզկզանք s. excrements, evacuation, ordure; fig. scum; waste, loss; - հրա-հալաց, scoria, dross, slag; -նայ սու-կորուծիւն, old customs, obsolete usages; էրբեւ զ-ն համարել զմմ, to look upon, or to count all things as but dross.

Կզկզեմ, էջի տն. to strain or pass through a filter or strainer; to defecate, to clear from dregs, to purge of lees or impurities; to fine, to filter, to refine, to clarify.

Կզկզում s. defecation, purification.

Կզկզիւր, -նոր, որի, որոց s. tile, pantile; - քառանկիւն, brick; - տա-փարակ, flat tile; էրծոց, փուռն -ոյ, tile-kiln; ծածկել -օք, to tile, to roof; տանիք ծածկեալ -օք, tiled roof.

Կզմարադործ, աջ s. tiler, tile-maker.

Կզմուխ s. bot. elecampane, star-wort.

Կզուիմ, էջայ տն. to shrivel up, to shrink, to double up, to contract, to collapse, to cuddle or coil up.

*Կզլանք, Կզլեմ S. փականք, փակեմ.

Կշածեփ s. stucco; յաասակ a. marble-paved. [mont.]

Կշասակ յաասակ s. marble-pave-Կշեայ a. of marble, marble, mar-

morean.

Կշեայարկ a. marble-roofed.

*Կշեայ or Կշեաճ S. Կշեաւ, փեշոկ.

Կշիճ, կշոյ s. pot, earthen-pot,

Կշղակ, աջ s. hoof. [pipkin.]

Կշղակաբաժին, -բաշխ, -հերձ S.

թաթահերձ. [or callous.]

Կշղականամ, աջայ տն. to grow horny

Կշղակաւոր a. hoofed, having hoofs.

Կշղանամ S. Կշղականամ.

Կշուեմ, էջի տն. to merely say, to confine oneself to saying; * to bark, to peel. [skeleton; carcass; corpse.]

Կմախք, խեաց, Կմախք, խաց s.

Կմեայ s. umbo, the boss of a

shield or buckler.

Կմեթ, &c. S. Գմեթ, &c.

Կմեթանի s. pl. eupolas, domes.

Կմեթեայ S. Կմեթայ.

Կմարուկ s. bot. mercury, dog's caul.

Կմադիր s/. concubine, kept woman.

Կմաթուլ, -հան, աջ s. who puts away his wife.

Կմահանուլ s. repudiation; divorce.

Կմամարդ, -ի a. effeminate, timid, weak.

Կմամուլ, -ի, -ուծի S. Իգամուլ, &c.

Կմասեր S. Իգասեր; -սիրութիւն s. fondness for women; uxoriousness.

Կմաս, աջ a. S. Կմամարդ; faint-hearted, poor-spirited, cowardly, base.

Կմասամարձ s. a sorry garment; rag, tatter. [woman-hating.]

Կմասեաց, էջի, ցայ a. mysogynous,

Կմասեցութիւն s. mysogyny.

Կմասիմ, էջայ տն. to grow effeminate, to become enervated, feeble, cowardly.

Կմասութիւն s. effeminaey, cowardice, softness, faint-heartedness, pu-

Կմացեալ a. effeminate. [sillanimity.]

Կմացուցանեմ, ուցի տն. to sensualize, to enervate, to emasculate, to unman.

Կմաւոր S. Կմասմբի.

Կմուկի s. ermine.

Կմուկ, գզի or գզոյ s. cowl, hood; monk's gown or frock.

Կմուկ, աջ a. bald; S. Կմասակ, &c.

Կմուեմ, էջի տն. to tear out the hair; * to strip off leaves; fig. to ill-treat.

Կմրկաբեր a. producing incense, thuriferous; -խառն a. mixed with frank

Կմրկեայ a. of oliban. [-incense.]

Կմրկուկ, բկի, կաց s. olibanum, frankincense; benzoin; - էրեւելի,

Կնի S. Զկնի & Կնիք. [pure -.

Կնիւն, ոյ, ուլ s. sedge, flag, rush; -աբեր a. producing -.

Կնիք, կնքոց s. seal; signet; stamp, impression of a seal; signature; mark,

figure, sign, character; proof, witness; confirmation, sentence; sign of

the cross; baptism; mus. tone, sound; - Հօր, the only Begotten Son; - ան-

մահութիւն, the seal or stamp of im-

mortality; - անփուկ, flying seal; - կուսութիւն, maidenhead, hymen; -

ազգաբանակ, coat of arms, armorial bearings, crest, arms; - դրամոյ, die,

stamp; - բանից, conclusion, end; - հարկանել, to affix one's seal to, to

seal; լուծանել, պարզել զ-, to unseal, to break the seal; - տալ, to baptize; to seal up, to terminate, to finish; - առնուլ, to receive baptism, to be baptized; առնուլ զգր է կնքոյ, to stand godfather or godmother to; - բանիս, after all, in fine, in short, in a word; - դնել բանից, to wind up a speech, to conclude a discourse.

Կնկզակ s. a small hood.

Կնկզաւոր a. hooded, wearing a hood or eowl; s. capuchin monk or nun.

Կնձաձայն a. affected, prim; flatter- ing, wheedling.

Կնձի s. elm; -ք, --plantation, grove of -s. [(for oxen).]

Կնձակ s. the extremities of a yoke

Կնձանամ, աջայ տն. to become as a wild boar; fig. to grow haughty, proud,

Կնձափող s. siphon. [fierce, insolent.]

Կնձիթաղէմ, -կերպ, -ցեալ a. hog-

gish, resembling a wild hog.

Կնձիթեղ a. having a large snout.

Կնձիթ, ճիթայ s. snout, muzzle, nose; trunk, proboscis; - ամպոց,

water-spout.

Կնձիթն, ճիթան s. sesame, sesamum.

Կնձիւն, շաւն s. knot, tie; pucker,

wrinkle; frowning, frown; embar-

arrassment, entanglement, complica-

tion, intrigue, scrape, difficulty, hin-

derance, hitch; - ծնանել յերեսս, to

contract or knit one's brows, to frown;

to look gruff, to put on a surly look;

to turn up one's nose, to make wry

faces; հասանել, բառնալ զ-ն, to de-

cide a question, to solve or set at rest

a disputed point; - կաւոյ, plaits,

folds; - խաղողոյ, husks of pressed

grapes; S. Կոխած.

Կնձեմ, էջի տն. to wrinkle, to con-

tract, to pucker up; to embarrass, to

confuse, to render intricate, to com-

plicate; -իմ տն. to wrinkle, to be

wrinkled; to frown, to knit one's

brows, to scowl; to become entangled,

complicated.

Կնուծիւն s. female sex; woman-

hood; marriage, matrimony; լինել

ուսեք -թիւն, to marry, to wed a hus-

band; առնուլ -թիւն or է - , to take to

wife, to espouse, to take in marriage;

տալ ուսեք զդուստր իւր -թիւն, to give

one's daughter in marriage; խօսել

զաղջիկն որդւոյ իւրում -թիւն, to de-

mand a maiden as wife for one's son.

Կրօնէք *s.* baptism.
 Կնէմ, Գնէմ, էցի *vn.* to grunt.
 Կնչիւն *s.* grunt, grunting; - Կանա-
 յի, caressing, coaxing voice.
 Կնօրուղօ *s.* beast half camel half
 wild-boar, chimera.
 Կնասի, աջ *a.* bald, --headed or
 -pated; Էլ -, Էլ -, go up, thou bald
 head, go!
 Կնտանամ, աջայ *vn.* to become bald
 Կնատուցանեմ, ուցի *va.* to make
 bald, to depilate, to causo the hair to
 fall off.
 Կնոնաոյ, աջ *s.* plectrum, ivory
 wand to play on a musical instrument
 with; bow, fiddle-stick.
 Կնառութիւն *s.* baldness, depilation;
chem. chondrine.
 Կնքաբանութիւն *s.* blazon, heraldry.
 Կնքադրամ *s.* oblation at baptism.
 Կնքազգեաց, -դքեսա *a.* baptized.
 Կնքահայր *s.* godfather, sponsor; -
 լինել, to stand godfather; -ութիւն *s.*
 the state of a -.
 Կնքամայր *s.* godmother, sponsor; -
 լինել, to stand; -ութիւն *s.* the state
 or office of a -.
 Կնքամոմ *s.* sealing-wax.
 Կնքանշան *s.* arms, coat of arms,
 escutcheon, armorial bearings.
 Կնքապաշ, -պէս *s.* keeper of the
 seals, the Lord Keeper, Lord Chan-
 cellor.
 Կնքատու, աջ *a.* baptizing, confer-
 ing baptism; *s.* the Institutor of the
 Sacrament, of Baptism.
 Կնքաւոր *a.* baptized; -ութիւն *s.*
 baptism; spiritual affinity.
 Կնքեմ, էցի *va.* to seal, to close with
 a seal, to affix a seal, to seal up; to
 mark, to stamp, to sign; to hide, to
 cover, to close, to shut up; to con-
 firm, to ratify, to verify; to conclude,
 to decide; to pronounce sentence; to
 seal, to complete, to terminate, to fin-
 ish; to baptize, to confer baptism;
 to sign with sign of the cross, to make
 the sign of the cross; - աքեամք, to
 wafer; - աքեամք, to seal with blood;
 դաշն հաշտութեան -, to conclude a
 treaty of peace; -իմ *vn.* to be sealed,
 concluded, baptized, &c.; Կնքեցաւ
 ուխտ հաշտութեան, peace was made
 between.
 Կնքիւն *s.* sealer; *a.* conclusive.
 Կնքից, աջ *s.* seal, signet-ring.

Կշիչ, կշ s. pitch, bitumen.
Կշեռ, կշոց s. balance; *ast.* Libra, the Balance; steel-yard, weighing machine; weight, heaviness, ponderousness; equilibrium, poise; equivalent, equal value, counterpoise; proportion; parallel, comparison, likening; trial, examination, ponderation, judgment; *a.* equal, just, tantamount, equivalent, proportional; *ad.* equally, justly, exactly, proportionately; perpendicularly, directly over, vortically; զշիւթ or լեւծք կշոց, scales, pair of scalos; ծանրոցք կշոյ, counterpoise, the weights of a steel-yard or beam; ճեւար or թաթի, սլաք, լծակք կշոյ, the scales, the tongue, the beam of a balance; - դահէկանաց, money-scales; - անոթոց, tare, tare & tret; - հաւասարութեւ, equilibrium, counterpoise; - տեսակարար, յարաբերական, բացարձակ, specific, relative, absolute weight; - քաղաքական, balance of power; - տաղաչափական, the scan or measure of verses, prosody; - գոտեւաւ, exactly, precisely; - վերուստ ի վայր, in equilibrium; perpendicularly, vortically; կշռով, by weight; զնոյն կշռով, as much, equally, of like measure or weight; նոյնն կշռոյ, մայր -, standard-weight; պաշտօնեայ կարգեալ յուղղութեւ կշոց, officer appointed to mark weights & measures; սահմանել զ-ս, to stamp with the public mark; - արդար, correct balance, scales; just weight; - նեղութեւ, false weight; - ստուլթեւ առնել, to falsify weights or scales; գէշտ կշռոյն անայլլայակ ունել, to hold the balance evenly; to counter-balance, to --poise, to --vail, to equipoise, to equilibrate; - գոտեւաւ գործել ինչ, to go by rule & compass, to do every thing with weight & measure; զնեւ ինչ ի - ոսկոյ, to pay exceedingly dear for, or at an extravagant rate; զնեւ զգրուի ի -ս, աւալ զանձն ի -ս, to risk oneself, to incur danger, to run into jeopardy, to expose oneself to death, to carry ono's life in one's hand, to encounter danger or death; ի - մատուցանել, զնեւ ի -ս մտոց, to ponder, to examine, to consider, to weigh; ի - մտանել, to be weighed, carefully pondered or considered; ի - զնեւ զք ռ ումք, ի - իշխմանն արեանէ, to compare with;

ի - բերեալ համեմատել, ի - համեմա-
տութե բերել, ի - կալ ք ուսմք, to be
compared with, to compare oneself
with; զ-ն ընդունել, աւուուլ անդրէն
զ-ն, to receive the equivalent, or in
exchange; կորուսանել զ- կայից, to
lose the balance or equilibrium; - հա
շուի, balance, balance-sheet; աւնել
զ- հաշուի, to strike the balance; -
աւնել զհաշիւ, to balance or settle an
account; պահապանք կշռոյ, պահպա-
նեալք կշռով, door-keeper, porter; S.
Չուգուծիւն.

Կշռաբանութիւն, -գիտութիւն s. staties.

Կշռադործ, աջ s. balanco- or scale-
maker.

Կշռադատեմ՝ va. to weigh in the
mind, to ponder, to consider, to re-
flect upon; to compare, to confront;
* to conjecture, to judge by guess;
-աւուծիւն s. conjecture.

Կշռակ S. Կշիւ a. ad. [disinterested.

Կշռարար a. judging rightly, just,

Կշռացոյց s. baroscope.

Կշռաւոր a. important, weighty;
distinguished, much respected, emi-

Կշռելի a. ponderable. [nent.

Կշռեմ, էջի va. to weigh, to mea-
sure; fig. to weigh, to calculate, to
examine, to ponder on, to take into
consideration; to compare, to con-
front; to shoot, to dart, to take good
aim at, to hit the mark; քաջ -, to
weigh well, to ponder, to reflect with
mature consideration, to pauso; -
զիտաւ իւր, to be cautions in one's
words; - զգիտարէն, to return like
for like, to recompense, to reward, to
renumerate; - զհարուածն, to strike,
to adjust one's blow; - զիւզակն, to
poise or cast a javelin; - զամենայն
աշխարհս, to be worth the whole world;
լսաւ կշռելոյ ական, judged by eye-
sight; եւ ոչ կշռեցի արծաթ ք գնոյ
նորա, neither shall silver be weighed
for the price thereof. [quiter, rewarder.

Կշռիչ, Կշռող s. weigher; judge; re-

Կշռորդ, աջ s. steel-yard; - զսպա-
նակաւ, spring-balance; S. Նժար.

Կշռոց, աջ s. weighing-machine; S.
Կշիւ, Կշռորդ.

Կշռուած, ոյց s. weighing.

Կշռութիւն s. weight, heaviness,
weighing; fig. examination, judgment,
consideration; proportion, equality;
comparison; ast. libration; մէտ - թե՛,

equilibrium. [rytes, baryta.]
Կարուն *s. chem.* barium; **-իկ** *s. ba-*
Կապաղող *s.* adulterer. [glutted.]
Կտավոր *a.* stuffed full, gorged,
Կտամբանակ *S.* -սպանակ.
Կտամբանք *s.* reproach, upbraiding,
 reprimand, admonishing, reproof, re-
 prehension, rebuke, scolding, chiding;
 correction, admonition: adjuration.
Կտամբեմ, էցի *va.* to reproach, to
 reprove, to scold, to reprimand, to
 admonish, to chide, to reprehend, to
 rebuke, to censure; to correct, to pun-
 ish; to raise an outcry against, to cry
 out, to inveigh against: to adjure, to
 exorcise. [exorcising.]
Կտամբիւ *a.* scolding, grumbling:
Կտամբուիկ *S.* **Կտամբանք**. [armlet-
Կտապանակ, ալ *s.* tablet? bracerlot,
Կտապինդ *a.* glutted, surfeited,
 very much satiated; *ad.* to satiety; -
ուսել, վայելել, - սնդիլ, to eat one's
 belly full, to eat one's fill, to cram
 oneself. [surfoit, cloyment, repletion.]
Կտասնդուլութիւն *s.* satiety, fulness,
Կտացաւ *s. med.* stitch, glancing
 pain in the side; pleurisy.
Կոդեղաճառ *s.* butter-dealer.
Կոդի, գւղ *s.* butter; *S.* **Կարագ**.
Կողակ, ալ *s.* architrave; lateral
 construction; wood-work, frame work,
 planks, joists; * back of a house.
Կողպտաւ, ալ *s.* woman's veil; **-եմ**
va. to veil.
Կողուն, ուսն or **ռին, ումբ**, * **-ուակ**
s. eamlet, camolot, camel's colt.
Կոթ *s.* handle; - **դանակի**, haft of
 a knife; - **աւելի**, broom-stick or
 -handle; *S.* **-ուն** & **Մեղէիս**.
Կոթող, ալ *s.* obelisk; **-եմ** *va.* to set
 up, to erect an -.
Կոթուն *s.* stalk, stem; pedicle.
Կոլինք *S.* **Խոլինք**.
Կոլոզ *s. chem.* collodion; * **-լոթ** *s.*
 female head-dress.
Կոխ *s.* trampling or stamping upon;
a. trampled upon, trodden underfoot;
 - **ճանապարհ, beaten** or frequented
 track, public road; **տալի** -, to give
 to be trampled on, to cause to tread
 on; **երկինք չէւ էին** -, no one had as
 yet entered heaven.
Կոխած *s.* husks of grapes, refuse
 from the wine-press.
Կոխան *S.* **Կոխ** *s. a.* - **աւնել, դնել**,
 to trod, to tread upon, to trample or

tread under foot; - *լինել, կալ*, to be trodden, trampled under foot; - *տալ*, S. *տալի* կոխ.

Կոխել, եջի va. to tread under foot, to trample on; to rack, to grind; to press, to crush, to squeeze; *ից*. to trample upon, to grind down, to ride roughshod over, to set at nought; to invade, to make an invasion; *առ. ոտն* -, to trample under foot, to stamp upon; - *մարդկան զմիմեանս*, to crowd or crush one another; - *զբանակս*, to surprise, to make oneself master of, to take possession of the enemy's camp; - *զուռն ուրուք*, to make a descent on, to invade; *յիշխանութի* -, to attain to dignity or honour, to be invested with power. [pump.

Կոխիչ a. trampling; - *ջրհան*, force-
Կոխումն S. *Կոխան* s.; *լինելի* -, to be trodden under foot; *տալի* -, to give to be trampled on.

Կոծ, *ց*, *ով* s. lamentation, complaint, mourning, weeping, tears; blow; undulation; - *զնեկ, առնեկ, առնուկ, կոծեկ* -, *ի* - *մոռնեկ*, to wear mourning, to complain, to lament, to deplore; - *մեծ առնեկ*, - *զառնուկ* *լինել* *վերայ ուրուք*, to make great lamentation; to chant mournful hymns, to sing dirges over; - *ջերմացուցանել*, to cause to weep with exceeding bitterness; *ի* - *մրդկաց ծփիլ*, to rise or toss about in waves, to be agitated, billowy.

Կոծաղիւր a. lamenting, weeping.
Կոծական a. deplorable; weeping,
Կոծամ S. *Կոծիմ*. [plaintive.
Կոծանք s. fluctuation, heaving, swelling of the sea. [ers.

Կոծապար s. chorus of hired mourning.
Կոծասեղի s. place of tears, house of mourning.

Կոծեմ, եջի va. to beat, to strike, to reiterate blows; - *զդեմն*, to give a slap on the face, a box on the ear; - *զկուրծո*, to beat one's breast; - *զանձն*, to bruise oneself; - *զոք*, to deplore, to lament, to bewail one; - *զհովն*, to beat the air, to labour in vain.

Կոծիծ s. wart, excrescence. [vain.
Կոծիմ, եջայ va. to wear mourning; to deplore, to lament; to be beaten, tormented; to be agitated, to upheave,

Կոծոխուր S. *Ծոր* bot. [to undulate.
Կոծումն S. *Կոծանք*.

Կոկ a. smooth, polished, glossy; tidy, set in order. [bush; bullace-tree.

Կոկան s. sloe; bullace; - *հնի* s. sloe-
Կոկեմ, եջի va. to smooth, to polish,

to gloss; to put or set in order, to
**Կոկիկ* a. clean, neat, tidy. [arrange.

Կոկնուա a. gravelly, sandy, stony.

Կոկոզ a. poor & proud; bombastic.

Կոկողբան a. boastful, bombastic;
- *եմ* va. to boast, to brag, to vapour, to talk ostentatiously; to tell boastful stories.

Կոկողբանութի s. magniloquence, boasting, bragging, pomposity; sophistry.

Կոկողանամ, աջայ, - *զիմ, եջայ* va. to grow proud, puffed up; to walk, to act or to talk in a stately, boastful or imposing manner; to strut, to stalk.

Կոկողմնք, - *զուռն* S. - *զբանութի*.

Կոկողվիզ a. puffed up, bluff, haughty, stately, lofty, ostentatious.

**Կոկոլ* s. tailless hen. [supercilious.

Կոկոն, աջ, ից s. flower-bud; * -
աչք, protruberant eyes.

Կոկոռ, ի s. bot. nenuphar, water-
**Կոկով* s. testicle. [lily.

Կոկովանք s. high flown discourse; boasting, swaggering; S. *Կոկով*.

Կոկորդ, աջ s. throat, gullet, gorge; wind-pipe, larynx.

Կոկորդալ, -լի ad. at the top of one's voice, with open mouth.

Կոկորդախո a. speaking gutturally;

Կոկորդիլ, -ոս s. crocodile. [guttural.

Կոկութիւն s. rough-hewing, modelling, trimming; cleanness, neatness, tidiness.

Կոհակ, աջ s. billow, wave, swell, surge, breaker; *ից*. mountain, hill, height, eminence, rising ground; *փրփրադէղ-ք*, foaming billows.

Կոհակալիւր, -ւէտ a. rough, swelling, billowy. [tossed.

Կոհակոկոծ a. wave- or tempest-

Կոկ, ից s. side, rib, flank; part; *ից*.

woman; wife; *բ-այ* ad. aside, awry,

sidelong; *առ. ի* - S. *Ձառ. ի* -; *անդէն*

ի-ի, directly, at once, forthwith; *ի-լինել*, to stretch or lay oneself down,

to lie down, to go to bed; *ք* *զրեանց*,

cover or binding of a book.

Կողաթորացաւ s. pleuropneumony.

Կողախիթ ջերմն s. pleurisy. [(Eve).

Կողածին a. produced from a rib

Կողակից s. consort, wife, spouse.

Կողահոս a. flowing or issuing from
Կողամաշի s. pleura. [one side.

Կողամայր s. colia, or -s (fish).

Կողացաւ, -ու *թիւն* s. pleurisy.

Կողաւոր a. strong-sided, heavy-flanked, robust.

Կողաւոր լինիմ va. to cease being a partisan or adherent, to quit or abandon any one's party, to be disaffected.

Կողեալ ad. leaning or inclining to one side. [mar. iron-clad.

Կողիւաւոր a. armed with a cuirass;

Կողինձ, ոյ s. bread-crust.

Կողինջ S. *Խղանջն*.

Կողողալիւր, -ձայն a. groaning, moaning, wailing; plaintive, mournful, querulous; lamentable, sorrowful;

Կողողանք s. whining, groaning, tears, lamentation, complaint; compassion, pity. [or compassion.

Կողողեցուցանեմ va. to excite pity

Կողողիթ s. chin; S. *Սոսորդ*.

Կողողեմ, եջայ va. to groan, to moan, to wail, to bewail, to bemoan,

to complain, to lament; to beseech, to implore, to entreat.

Կողողումն S. *Կողողանք*.

Կողմակալ, -մանակալ S. *Կողմակալ*.

Կողմանագնացիկ a. walking late-

Կողմանակի, -ւոր S. -*մանակի*. [rally.

Կողմանիմ S. *ի* *Կողմնիմ*.

Կողմանոց s. the jutting or projecting part of a building.

Կողմն, մանց s. flank, side; side, part, party; climate; confine, quarter,

canton; country, soil, region, land;

-*մանք աշխարհի*, cardinal points; *հա-*

կառակ -, the wrong side; the opposite party; *ակար* -, weak side; *ի մի*

-, aside, apart; *առ. ի* -, slantingly,

awry, sideways, laterally; *ի մի - թռ-*

զուլ, to set apart, to lay aside; *ի-լինել*, *անկանիլ*, to lean on one's side,

to lay oneself down, to repose; *ի-առնել* *ի վերայ մահաց*, to place in bed,

to turn from side to side; -*տալ*, to recede, to retreat, to draw back; *ի-երանել*, to retire from, to withdraw

oneself, to stand aside; *ուռել զ- ու-*

րուք, to take up the cudgels for, to take one's part, to range oneself on the side of, to side with one; *երկու*

ցուն իսկ -մանց հաճոյ լինել, to run

with the hare & hold with the hounds, to contrive, to stand well with opposite parties; *ոչ միում յերկուցունց -մանցն լինել ձեռնառու*, to preserve neutrality, to remain neutral; *ի վտանգել յերկուց -մանց հարկ է զթեթեւն առնուլ ի յանձն*, of two evils choose the least; *նստաւ ի -մանց նորա*, he sate near him; *բ որ -*, whence? *յ որ -*, which way? *ի կողմանէ ասն*, near the house; *յայում -մանէ*, on this side; *ի միւս -մանէ*, on the other side; *յերկուցունց -մանց*, on both sides; *ի -մանց -մանց*, from different parts; *ի -մանս -մանս*, in various parts; *ի միոյ -մանէ ցմբան*, from one side to the other; through & through, right through; *յում -մանց*, on all sides or hands; from all quarters, everywhere; *յինէն -մանէ*, on my side; on my part, as for me; *ի ձեռք -մանէ*, from you; in your name.

Կողմանագրութիւն s. chorography.

Կողմանաւոր s. partisan. [-*ու* *թիւն*.

Կողմակալ, -ու *թիւն* S. *Կուսակալ*,

Կողմանակաւ a. oblique, diagonal;

crosswise, indirect; -*ի* ad. laterally,

obliquely, sideways, indirectly.

Կողմակից, &c. S. *Կուսակից*, &c.

Կողմանապահ, -պետ S. *Կուսակալ*.

Կողմանաւոր a. partial; -*սիրութիւն*

s. partiality; party-spirit.

Կողմացոյց s. compass; - *ծովային*,

mariner's- or sea-; - *ծոցոյ*, pocket,

portable or travelling -; - *mar.* eho-

rographical-chart. [tial.

Կողմաւոր ad. S. *Կողմակի*; a. par-

Կողմափակ a. bounded, limited, circumscribed. [put to bed.

Կողմեցուցանեմ va. to lay down, to

Կողմնիմ S. *Կողմանիմ*.

Կողնոց s. the ribs of a vessel, knee.

Կոկոր, ից s. a sleeveless tunic; an under waistcoat.

Կողմեմ va. to conjecture, to guess.

Կոկոն, Կոկոսոս s. colossus.

Կողոպուտ, պոխց s. spoils, plunder,

booty, pillage, sack, robbery; a. spoiled,

destitute; *մերկ - կացուցոնել զոք*

ի հանդերձից, յիշխանութենէ, to des-

poil of one's clothes, of one's autho-

rity; *մերկ - առնել զոք ի զինուց*, to disarm, to strip off.

Կողոպտած S. *Կողոպուտ*.

Կողոպտանք s. spoliation, robbery,

deprivation, depredation.

Կողոպտեմ. եցի *va.* to despoil, to strip, to plunder, to sack, to ravage, to rob, to rifle, to pillage; to deprive of, to bereave; *զեղանս* —, to commit sacrilege. [lager, plunderer, robber. Կողոպտիչ *s.* spoiler, despoiler, pillager; *պողոպ*, &c. fruit-basket, hamper; *S. Զամբիլ*. Կողովագործ, *պց* *s.* basket-maker; —ուծիչ *s.* —making, —work; —վաճառ *s.* —seller. [rattle, toy. Կողովի *S. Կողով*; —ոց *s.* knee-pan; Կողբ, ղեբ, երց *s.* branch, bough. Կոշոց *s.* astragal; door-post, side-post, jamb: joint, articulation; ankle-bone; knuckle-bones (for play); —վրացի *bot.* hellebore; *զար* *եւ* —խա. *զալ*, to play at cross & pile, or head & tail. Կոշակ, *պց* *s.* heel-bone: button; *trunk of a tree; *bot.* bud, germ; —մեղուաց, bee-hive or swarm of bees; —անուշ սերմանց, to bud, to sprout, to germoglate, to shoot; *արկանեւ* —ս, to button; *արձակեւ* —, to unbutton. Կոշակաձիգ *s.* button-hook. Կոշակարար *s.* button-maker. Կոշանք *s.* porker, pig; *ից*, corn, callosity. [—է, —bread. Կոշապղպեղ *s. bot.* ginger; *պան* *ի* Կոշատ, *պց* *a.* uneven, odd; *զար* *եւ* —, odd & even; *S. Գար & Կոշ*. Կոշէք *s.* halter. Կոշկեմ, եցի *va.* to button; —իմ *vn.* to button one's clothes. Կոշկենիկ, Կոշկեն *a.* ornamented with raised embroidery; *s.* garment of divers colours; corsage, bodice. Կոշկեմ *va.* to vex, to torment, to deal harshly with. Կոշղ, շէղ, ղաց *s.* trunk, log, bloek; trunk, body; fetters, shackles, stocks; rack, torture; *ից*, parent-stock, race, lineage; *լնեւ*, *սնգեւ* *ի* Կոշեղ, to put in stocks or fotters; *ի* Կոշեղս մատուցանեւ, to place on the rack, to put to torture. Կոշղեղաւոր *a.* bulbaceous, bulbous. Կոշղեղ, —զիգ *s.* bulb, bulbous root. Կոշուկեմ, եցի *va.* to lop off, to trim; to pluck or root up; to cut off, to break in pieces, to shatter, to smash. Կոշուկումն *s.* lopping off; rooting up; extirpation. Կոմէս, Կոմս, *ի* *s.* count; earl; —ու

s. county; earldom; —ուհի *sf.* countess. Կոյ, *ի* *s.* dung, cattle-dung. Կոյազնդիւ *s.* dung-beetle. Կոյանոց *s.* cloaca, sink, common-sewer, cess-pool. Կոյաւոր *s.* drain, sewer. Կոյզկապ *s.* point of section in grape-stalk. [flux, dysentery. Կոյշ *s.* diarrhoea, looseness of bowels, Կոյս, Կուսից *sf.* virgin, maiden; the Holy Virgin; *ast.* Virgo; *a.* virgin, virginal, maiden, maidenly; pure, chaste; uncontaminated, untouched, unmingled, inviolate; mysterious, secret, hidden; —գեւաճատակ, young virgin, girl, maid; —Թիւ, the number seven; —ճանապարհ, untrodden path; —գեւրեման, empty tomb; *S. Երանեմ*. Կոյո, Կուսաց *s.* side; party; *S. Կոյմն*; *pr.* towards, in the direction of; Եւ որ —, which way? where? *ի* Կուսէ անտի, on that side or part; Եւմ Կուսաց, on all sides; Եւր — եւ Կամիցի, wherever he pleases; Եւր — Եւր —, from one side to another, on one side & the other, here & there; Կոշալ Եւր — եւ Եւր —, to take a walk hither & thither, to & fro; Եւր — Եւր —, on this side & on that of the river, here & there; Եւր — ծո. վուն, beyond the sea; *ի* Թիկունս —, Եւս —, behind one's back, behind, from behind; Եւրեւելից Կուսէ, from the East; Եւրեւմուտս —, towards the West; *ի* Կոյո եւ *ի* — Կոյմանց Հիւսիսայ, towards the North; *ի* Հարաւա Կոյմն Կուսէ, from the South; *ի* մէջ Կուսէ, for us, for our part, as for us; *ի* մեր — է, he is on our side, he is favourable to us; *ոմն* *ի* նր —, եւս մն *ի* նր, one maintained this & another that; —մի Եւ միոյ Կուսին Եւրեւել, one side fought with the other; *ի* Կատարածն — Եւրեւել, towards the end of my letter; եւանեւ *ի* բացեայ —, to retire aside; *ի* չորս — վիմաց, of hewn stone. Կոյս, Կուսից *s.* heap, mass, pile; great crowd, throng; flock, herd, drove; meadows, grazing grounds; — ձիոց, paddock; —աստղից, constellation, cluster of fixed stars. [ter. Կոյտապան, *պց* *s.* stud-groom, —mas. Կոյր, Կուրաց *a.* blind, sightless, eyeloss; —գործեւ, to blind; —Հաւաճողութիւն, Հաւաճողութիւն, passive, implicit obedience; blind submission;

ժիռլ ախմբ —, one-eyed, blind of one eye; Եւ է — աչքը քան — մաք, is better to be blind of an eye than to want understanding; better want of sight than intellectual blindness; —բազդ! blind fortune! *S. Ծիւն*; —, *—զկուրայն *ad.* blindly, blindfold, rashly, unadvisedly, at all risks, inconsiderately. Կոն, *ի* *s.* cone; fir—, pine—; —ա. զիծք *s.* conic-sections; —ախուց *a.* zool. conirostre; —աձեւ *a.* conic, —al. Կոնգակ, *պց* *s.* brief, bull, decree. Կոնգակագիր *s.* bullist, compiler or writer of bulls; —ք or [of bulls. Կոնգակարան *s.* bullary, collection Կոնիոն, *ի* *s. bot.* hemlock. [aziz. Կոնձեղ *s. bot.* cyperus; *turk.* habbul' Կոնով, —ոս *S. Տոնեւ*. Կոնոն, &c. *S. Կոն*. Կոնք, *ից* *s.* shell, conch-shell; basin, wash-hand basin; dish, bowl, porringer; back or console of a throne; arcade, arch, porch; nuptial-bed. Կոնքաձեւ *a.* in form of a cupola; concave, vaulted. [murex. Կոնքեղ, *պց* *s.* conchylia, purple-fish, Կոնքեւ, *ի* *s.* enchirium. [worn away. Կոշկոձ *a.* beaten, ruined, destroyed, Կոշկոձամահ լինիմ *vn.* to be beaten or cudgelled to death; to die on the rack. Կոշկոձեմ, եցի *va.* to beat, to strike, to bemaule, to beat to death, to torture, to put to the rack, to murder, to slay, to massacre, to butcher, to kill in a violent & cruel manner; —իմ *vn.* to torment or trouble oneself, to be extremely harassed, vexed, weary, very much fatigued. Կոշկոձումն *s.* torment, torture, rack; slaughter; *ից*, suffering, grief, trouble. Կոշա, *ից*, ոց *s.* lump of clay, clod, sod, glebe; corn, callosity; *a.* hard, rude, rough, coarse; *rude, unpolished, clownish, boorish, ill-bred, ill-mannered, rough; awkward, clumsy; —սքաղաղի, spur. *Կոշտութիւն *s.* grossness, coarseness, indelicacy, rudeness. Կոշայեմ *va.* to form, to shape, to fashion, to figure. Կոշ *s.* call, appeal, invitation; —յաւ աւան, writ, summons, citation; —ի մեհամարա, challenge; —զինուորական, muster, roll-call; —անեւ զե

նուորաց, to call over; to beat the drum, the tattoo; Կոշակեւ *ի* —, to be present at roll-call; տալ —ոյն պատասխանի, to answer a summons. Կոշական, *ի* *s. gr.* vocative. Կոշեղի *S. Կոշող*. Կոշեմ, եցի *va.* to call; to call in; to invite; to call, to name; *ի* մի վայր —, to convoke, to call together, to assemble; —յոգնութիւն, to call on for help, to invoke; —զոր Եւսս, to call back, to revoke; to call off, to bring back; Եւսս — զբանսն, to unsay, to recall what one has said, to retract, to recant, to revoke; —ի գաւ, to cite, to summon; վկայս —, to subpoena, to summon witnesses; —ի վկայութիւն, to quote, to cite. [nowned. Կոշեղեւ *a.* called, surnamed; re- Կոշակ, *պց* *s.* rattle; clapper. Կոշնական, *պց* *s.* guest, table-companion; the host. [the house. Կոշնաւոր *s.* inviter, host, master of Կոշումն *s.* calling, call, nomination; appellation, name, nomination, denomination; appeal, summons, citation, assignation; invitation; invocation; vocation; Եւսս —, retraction, recantation, unsaying, recalling; *S. Կոշ*, Լինծայութիւն. Կոշուց, չնոց *s.* invitation; banquet, feast, entertainment, good cheer, good living; —ս անեւ, յօրինեւ, to give a dinner party, to feast, to treat, to entertain, to give an entertainment, to banquet, to feed well; մեծաճաց —ս անեւ ումեք, to entertain one in a noble manner, to feed him luxuriously, to treat him nobly, to give him a splendid entertainment; *ի* —ս ուրախութեան, in the midst of the festivities; *ի* Ժամ Կոշնոցն, during the entertainment. Կոշլ, *ից*, ոց *s.* eye-lid. [tainment. *Կոշալ *s.* shock of wheat-sheaves. Կոշար, *պց* *s.* confines, boundaries, limits. [grave; sand-stone. Կոշլիւ, պշոյ *s.* pebble, shingle, *Կոշիւ, Կոշտութիւն *S. Կոշա* **a.* —ութիւն. [sandy. Կոշումն *a.* pebbly, gravelly, stony, Կոշտարանն *a.* monstrous, enormous, deformed, misshapen, ugly, churlish, rustic, rude, rough. Կոշ *s.* villeiu or duty service; **S. վէգ*; Գերեզմանատուն; —ն, ունեք *S. Կոթուն & Ու.*

Կոռավար *a.* working in statute-labour. [ugly spittle.

*Կոռոֆ *s.* buffalo-dung: large phlegm,

Կով *ուց* *s.* cow; շառագոյն, կայտաբլետ - , russet, spotted or speckled - ; վախ, պարարակ or գէր - , lean, fat - ; կաթնտու, կաթնաւէտ - , milch - , dairy - ; կթել *գ* - , to milk a - ; ծանր - , a - with or in calf; ծնալ *ու* - , to calve; ապաքինել *ուց* - , leech; ստինք, պակուկ *ու* - , udder, dug; միս *ու* - , cow-beef; կաշի, մորթ *ու* - , neat-leather; -hide; սաւել *ու* - , -hair; գոմ *ուց* - , -house; կու, բալ *կոր* *ու* - , -dung; կորի *ուց* - , butter of kine; բլիւն, բառաւ, պոչիւն, պոռուչիւն, *պոռաւ *ու* - , bellowing, lowing of a - . [lacertus facietanus.

Կովագիւղաց, -ծուծ *s.* eft, newt,

Կովակեր *a.* cow-eating, (a great eater). [-ուհի *sf.* cow-keeper.

Կովարած, էջ *s.* cow-herd, neat-herd;

Կովեան *s. pl.* cows, kine.

Կովկիթ *s.* cow-milker.

*Կովնոց *s.* cow-house, vaccary.

Կոռակ *a.* little, short of stature.

Կոտիկ *s.* cotyla (measure).

Կոսիմն *s. bot.* cress.

Կոսինդ *s.* mug, drinking-vessel.

Կոսմկան, -մկէ *a.* hawk-nosed,

*Կոսոյ *S.* Եղջիւր. [aquiline--.

Կոսոր, ոց *s.* morsel, part, fragment, slice, bit, piece, lump; -հացի, piece of bread.

Կոսորած, ոց *s.* carnage, massacre, slaughter, butchery; defeat, rout, overthrow, loss; -անհարկն ի վերայ ածել, գործել մեծամեծ -ս, to make dreadful slaughter, to cut to pieces, to slay, to rout.

Կոսորակ, աջ *s.* small bit, piece or slice; -թուոց, fraction; տասնորդական - , decimals, decimal fractions.

Կոսորակային *a.* fractional. [pieces.

Կոսորատեմ *va.* to cut into several

Կոսորեմ, էջի *va.* to break, to break in pieces, to shatter, to smash; to cut, to cut down, to fell; to destroy, to break, to rout, to defeat, to overthrow; to massacre, to kill; to cut, to pull to pieces or tatters; to divide, to share, to part; մեծամեծս - , to Hector, to brag, to boast, to swagger, to pretend to be of importance, to take much upon oneself, to be impertinent; -ի սայր սուսերի, to put to the sword.

Կոսորիչ *s.* destroyer, massacer; slaughterer, exterminator.

Կոսորուած, -ուհի *S.* Կոսորած.

*Կոսորամ *vn.* to itch as a cicatrix, as healing wounds.

Կոսրատու *a.* broken to pieces, smashed, shivered, shattered.

Կոր *a.* curved, bent, crooked, aduncous; *ի* - *a.* bowed, inclined; *ad.* down, below, downwards; *ի* - *կորացեալ*, depressed, cast down; *ի* - *կործանել*, to cut down, to overturn, to throw to the ground, to overthrow, to upset; *fig.* to dishearten thoroughly, to strike with dismay, to confound, to abash; *ի* - *կործանել*, to fall, to break down, to sink, to be overthrown; *fig.* to droop, to be disheartened, to give way, to lose heart, to be ashamed, abashed; -գիծ *s.* curve.

Կորագիծ *a.* cnrvilleal, -near.

Կորագիտութիւն *S.* Կորանք.

Կորագլուխ, Կոր ի գլուխ *S.* Կորա-կոր; -անել, to humble, to abase, to humiliate, to overwhelm with shame; -լնել, to hang one's head, to get confused, to humble oneself, to lose courage, to be ashamed, abashed, humiliated.

Կորակնեմ, էջի *vn.* to have the eyes cast down with shame or confusion, to be humiliated.

Կորակոր *a.* ashamed, confused, depressed, humbled, debased, humiliated; *ad.* with hanging head, humbly, full of shame, quite confused, abashed, ignominiously. [a curved beak.

Կորակաւոց *a.* hawk-billed, having Կորամագիլ *a.* armed with curved claws or talons.

Կորանամ, աջայ *vn.* to be bent, bowed, crooked, curved, to grow cambered, to stoop, to warp; to fall in, to sink; *fig.* to bend the head, to bow down, to be humbled, depressed, confused, debased; յետս կոյս - կրնկաց *ու* - , to become bandy- or bow-legged.

Կորանք *s.* humiliation, shame, debasement, confusion, consternation; dishonour, ignominy, infamy, opprobrium; -նոք մեծաւ, ամբարկից -նոք *ad.* shamefully, ignominiously; եւ -քան զեմ! o dreadful, o unheard of thing!

Կորացուցանեմ, ուցի *va.* to bend, to bow, to crook, to camber; to incline,

to fold; to arch, to vault; *fig.* to humiliate, to mortify, to dishearten, to deject. [humiliating.

Կորացուցիչ *a.* bending, crooking; Կորագիտ *a.* bent, bowed, huddled np.

Կորաքամակ *a.* hump-backed; -ուհի *S.* Կորութիւն. [alms-basket.

Կորբան, ի *s.* corban, gift, alms,

Կորդ, աջ *a.* rough, untilled, unploughed, wild, waste; fallow; *s.* waste

Կորդակ, աջ *s.* helmet, casque. [land.

Կորդանամ, աջայ *vn.* to lie fallow.

Կորագուցանեմ *va.* to let lie fallow.

*Կորդին, *Կուր- *s.* pack-saddle.

Կորդիւն, -դոյն *s. bot.* savory.

Կորդութիւն *s.* the becoming waste, sterile, uncultivated, desert. [lin-seed.

Կորեակ, եկաց *s.* millet; սեւաւ - ,

Կորեկահատ *s.* millet-seed; -հաց *s.* bread.

Կորեկեղէն *a.* made of millet.

Կորեկոյի *s.* millet-brandy.

Կորզան, ի *s.* draw-plate, drawing-

frame, wire drawing-plate, screw-plate; *fig.* proof, experiment.

Կորզեմ, էջի *va.* to snatch, to take away, to wrench, to wrest, to extort, to take by force, to ravish; to deliver, to free, to disengage; յանձն - , to win, to gain over.

Կորէ *s.* young girl; *np.* Proserpine; *ի* - *ու* or *ի* կոր եւս երանել, to be van-

quished, humiliated. [գլուխ, Կորակոր.

Կոր ի գլուխ, Կոր ի կոր *S.* Կորա-

Կորի *s.* conduit, pipe, tube, spout;

Կորի *s.* channel, gutter. [med. bubo.

Կորիւ *s.* kernel, stone; grain, seed;

Կորիւն *s. bot.* daisy. [tine-spar.

Կորիւն, ի *s.* eorundum, adamant-

Կորիւն, լեանց *s.* a cub or whelp of any wild beast; - առիւծու, lion's

whelp; - առլու, bear's cub, young

bear; - գայլու, young wolf; - շան,

puppy, pup, whelp; - թեյ, young

viper. [նել, to upset, to overturn.

Կործ *s.* overturning; *ի* - or -ու լի-

Կործան *a.* prostrated, prostrate,

prone; - անկանիլ, to fall upon one's

face; to fall down; to go to ruin, to

sink into decay, to be overthrown,

to crumble away, to fall to pieces,

to be ruined; - արկանել, to throw down,

to overthrow, to destroy, to ruin.

Կործանեմ, էջի *va.* to overturn, to

subvert, to overthrow, to demolish,

to destroy, to ruin; to lay waste; to

extirpate, to exterminate; յերկիր - , to fell to the earth, to throw, strike or dash to the ground; - զպարիսպս, to dismantle, to pull down; - զըդ ի հաւատոց, to pervert from the faith; - զմիմեանս, to throw down, upset or destroy each other; - զկեանս, to come to an untimely end; խաղն կործանեաց զնա, gaming has been his ruin; -իմ *vn.* to fall backwards or on one's back; *S.* Կործան անկանիլ; - կործանումն մեծ, to be routed, dispersed, defeated; to be exterminated, annihilated; - ի հպարտութիւն, to lay down one's pride or haughtiness, to cease to be puffed up or proud; *ի* սուգ - , to end in mourning; - պարտեօք, to be over head & ears in debt; - յառասպելս, to subside into fable; փառքն մեր յաւար -նեցան, our glory is lost or vanished away.

Կործանեցուցանեմ *S.* Կործանեմ.

Կործանիչ *s.* destroyer, waster; *fig.* perverter; *a.* ruinous.

Կործանումն *s.* overthrow, overturning; ruin, waste, devastation, desolation, destruction, demolition; tumbling, crumbling, sinking; fall, downfall, decay; rout; extermination; համաշխարհական - , universal deluge; - ի վերայ ածել, to ruin, to destroy, to waste; *ի* - բերել, անկանիլ, to be on the brink of ruin, to be ready to fall, to fall or go to ruin or to decay; կանգնել ի կործանմանէն, to rebuild, to recover from ruin, to build up again, to restore, to repair; *fig.* to recover from disaster or misfortune, to raise again.

Կործեմ, էջի *va.* to empty.

Կորկ, ի or ոյ *s.* dirt-spot, dirt, filth, ordure; *caked filth attached to the

long tails of oriental sheep. [wheat.

Կորկոտ, ի or ոյ *s.* decorticated

Կորկոտիւ *s.* speck, spot, speckle.

Կորչ, էջ *s.* griffin; *S.* Պատկուչ; *mus.*

crotchet; **a.* crooked, hooded; **S.*

Փեշեկ.

Կորչալեզու *s.* jargon, brogue, cant.

Կորչային *a.* *mus.* chromatic.

Կորնգան, ի *s. bot.* organ.

Կորնթարդ, ի *a.* convex; -ութիւն,

*-թիւ *s.* convexity.

Կորնչել *a.* loseable, evanescent.

Կորնչիմ, լեայ *vn.* to be lost, to dis-

appear; to perish, to decay, to be de-

stroyed; to lose one's way, to lose oneself, to go astray, to err; to go to ruin, to ruin oneself; - սովամահ, to die of starvation, to be starved to death; to be dying of hunger; կորեալ յիշատակ իմ, all memory of me was lost; կորեալ յոյս իմ, my hopes have vanished; կորիւր յերեսաց ինոյ, get you gone, be gone.

Կորովիւն *s. Gr. w. coral.*

Կորով *a. S. -ի; - or -ք s. vigour, force, strength, might, power; dexterity, skill, proficiency, address, ability, ingenuity; - մասց, strength of mind; - մորմնոյ, bodily strength, vigor.*

Կորովաբան, -խօս *a. eloquent, fluent.*

Կորովաբեր *a. keen-eyed, keen, acute, piercing.*

Կորովակի *ad. stoutly, vigoreously, valiantly; dexterously, cleverly; a. valiant, able, skilful, clever.*

Կորովաձիգ *a. expert at drawing the bow, skilled in archery; well-bent (bow); - աղեղնաւոր, skilful archer.*

Կորովամիտ *a. keen-witted, subtle, penetrating, ingenious, perspicacious, sagacious, acute; shrewd, crafty, cunning.*

Կորովամտութիւն *s. sagacity, ability, perspicacity, acuteness, wit.*

Կորովանամ, աջայ *vn. to recover one's strength, to take courage; fig. to tax one's ingenuity, to set one's wits to ...*

Կորովեմ, եցի *va. to take careful aim at, to hit the mark; fig. to obtain one's scope or end; to weigh accurately or justly, to do justice.*

Կորովի *a. shooting skilfully, carefully aiming at; skilful in arms; dexterous, expert, skilful, handy; nervous, robust, vigorous, valorous, valiant; intelligent, ingenious, clever, witty, wily, keen; ad. S. կորովակի; - յաղեղն եւ ի սուսեր, skilful with the sword & bow.*

Կորովութիւն *s. ability, dexterity, address; S. կորովամտութիւն; - բալնից, eloquence, fluency of speech; - բբայ, piercing sight. [ing, curvature.*

Կորովիւն *s. curve, bend, camber.*

Կորունգ *a. aquiline-nosed, hook-*

Կորուանեմ, սի *va. to lose; to miss, to mislay, to be without; to ruin, to undo, to destroy; to put to death, to kill; to exterminate, to annihilate; -*

զճանապարհն, to lose one's way, to be lost, to stray; - զհամբու, to lose one's reputation or good name, to be defamed, disgraced; - զթեւ բանին, to lose the clew or the thread of one's speech; - յաչաց, to lose sight of; - զսլատեհն, to lose or let slip an opportunity; - զգրաւն, զխաղն, զգրաւն, to lose a wager; to lose the game; to be cast.

Կորուանող, -սիւ *s. loser; a. losing.*

Կորուտ, կորստեան *s. loss; waste; damage; disadvantage; misfortune; perdition, ruin, destruction; lost thing; ի - մասնել, to perish, to be lost; ի - մասնել, to lese, to cause to perish; to kill; անձամբ զանձն ի - մասնել, to cause one's own ruin; ի - բնութանալ, to hasten to one's destruction; լինել մերձ ի - or յալին կորստեան, to be upon the brink of ruin or destruction; մեծամեծ -ս սուսեր, to suffer heavy losses; կորստեամբ վաճառել, to sell at a loss; զիմէ ի - իւր, he hastens to his ruin.*

Կորստական *a. loseable, perishable, transient, transitory; fleeting, vain; admissible; -ութիւն s. unstable nature, inconstancy; admissibility.*

Կորստապատիր *a. causing loss; deceitful, delusive. [ing the perdition of.*

Կորստաւեր *a. contriving or scheming.*

Կու, ոյ *s. dung, manure, muck.*

Կուէնի *s. pinaster, wild pine.*

Կուզ, կզկց, կզոց *s. pole-cat; cat; *hump; a. hunch-backed.*

Կուծք, կծոց *s. vintage; harvest; կուծ մորթախաւ, wine-dregs or lees.*

Կուծ, կծոց *s. earthen-pitcher, jug, jar; water-pot. [low, to gulp down.*

Կուլ *s. swallowing; ի - սալ, to swallow; ի s. tonsure, shaven crown.*

Կուլբայ, Կուլիւյ *s. Gr. w. oolyba, colyva, boiled grain.*

Կուլուիւյ, ի *s. Gr. w. S. Ալլաբ.*

Կուլու *s. hood, cowl.*

Կուլ, կզի *s. plait, fold, doubling; texture; - կարծի, fishing-line.*

Կուլբ, կզբու *s. beaver, castor; կզբու մորթ, beaver; (զլարկ) beaver-hat; կզբու ձու, castoreum, castor-oil. [caldron used in terture.*

Կուլթ or Կուլթ *s. large boiler or*

Կուլիւ *a. gluttonous, greedy.*

Կուլ *S. կիւ.*

*Կուլ *s. draught, mouthful.*

Կուլմ *s. navel, umbo, nombril of a scutcheon, boss of a shield.*

Կուլու, -ա, կնախ *a. bald, hairless.*

Կուլու, կնախ *s. wheel; *nave of a - [S. Գուլմն.*

Կուլմն, -ծն, կնախ *s. turf, sod;*

Կուլտ, կնախ *s. flank, side; belly; *a. satiated; մորակ ի - առնել երկու-*

րաց, to set spurs to a horse, to spur on, to gallop; ելից զ- իւր ի փափկու-

թեհէ իմէ, he hath filled his belly with my delicacies.

Կուլլ, կպէլ *s. lock; padlock. [ine.*

Կուլլայ *s. carter's smeck, gabard-*

Կուլր, կարոյ, ու *s. bitumen, asphalt, pitch; tar, naphtha; petroleum, rock-oil; S. Կուլ.*

Կուլ *s. condensing, thickening; a. condensed, compact, firm, solid, hard; beaten, trodden, frequented; massive, large, heavy; carved, sculptured, hammered; pure, refined; ad. vehemently, forcibly, unceasingly, unremittingly, incessantly; - պորտայ, common or beaten road, high-road, main thoroughfare; - վառեալ, armed with a cuirass, armed cap-a-pie, from head to foot; - զմիմեամբ, - զմիմեանց զհեա՝ զկնի or կնի, continually, one after the other; blow after blow; - գրել, to write close; շուրջանակի - յոսկի համակել, to load oneself with gold ornaments; - նիզակ ոսկի, golden lance; - - զընհիւ mus. refrain, burden of a song.*

Կուլն, կուան *s. back; գ-ուս տալ որ-մոյ, to lean against a wall; առ կուլնս կալ, to be near, present; մերձ առ կուան կայ, it is not far distant.*

Կուլը, կուց *s. idol; image, statue.*

Կուլազանցութիւն *s. deflouring, violation, rape, ravishment.*

Կուլածաղիկ *s. bol. pervinea, periwinkle. [Holy Virgin.*

Կուլածին *a. born of a virgin; s.*

Կուլակալ, աջ *s. governor, prefect, pacha; փոխաւորդ -ի, lieutenant go-*

vernor, sub-prefect.

Կուլակալեմ, եցի *vn. to govern a province; to be governor of a -.*

Կուլակալութիւն *s. government of a province or department, prefecture.*

Կուլական *a. virginal, maiden, maidenly.*

Կուլակից *s. partisan, abettor, ad-*

herent, follower; - լինել, to espouse

a party, to adhere, to favour, to support; - լինել ումբ, to side with one, to follow one's party, to be of the party of, to take one's part, to undertake his defence, to be wedded to one's own opinion; եւ ոչ միումն լինել - , to rest or remain neuter; S. Կուլմն.

Կուլակորն *a. living in celibacy, virgin, single, unmarried man or woman; -ութիւն s. unmarried state, single life, celibacy; sm. bachelorhood; sf. spinsterhood; կեալ -ութիւն, to live single.*

Կուլակցեմ *S. Կուլակից լինիմ.*

Կուլակցութիւն *s. party, partiality, favour; ոգի -թէ, party-spirit; թո-*

ղուլ զ-, to give up, to desert one's

Կուլամայր *s. Virgin-Mother. [party.*

Կուլան, աջ *s. virgin; maid; nun; - լինել, to go into a nunnery, to take*

Կուլանակ, ի *s. ast. Virgo. [the veil.*

Կուլանամ, -նանամ, աջայ *vn. to be pure as a virgin; to lead a life of chas-*

tity, to keep one's maidenhood; to take the veil.

Կուլանոց, Կուլանոսան, աջ *s. mai-*

den's apartment; gynecæum; girls' boarding-school; nunnery, convent.

Կուլատած *sf. instructress in a nun-*

Կուլորդի *s. the Virgin's Son. [nery.*

Կուլութիւն *s. virginity; maiden-*

head, pucelage; fig. pudicity; բաւ-

նալ զ-, արկանել ի -թէ, &c. to defile, to ravish, to violate, to deflower; ի -է

իւրմէ, frem her youth; S. Կնիւր.

Կուլ, կույ *s. grain, seed; fig. bait,*

food; S. Կորիւր; - ջամբել ձագուց, to feed its young birds or chickens, to put into their beaks.

Կուլակ, աջ *s. heap, pile, accumu-*

lation, mass; vault, roof; swelling; wave, surge; globe, globule; -ս -ս

արկանել զգիականս, to slaughter, to heap up the slain, to make havoc, carnage, butchery.

Կուլակալեզ *a. piled one upon an-*

other, heaped up, accumulated.

Կուլական *a. eumulative; - բանք,*

exaggeration.

Կուլակեմ, եցի *va. to heap, to pile,*

to amass, to accumulate; to swell, to heave, to upheave; to exaggerate.

Կուլակութիւն *s. convexity, spher-*

icity; S. -ութիւն.

Կուլակում *s. accumulation, heap;*

swelling, heaving; exaggeration.

Կուլում, եցի *va. to amass, to col-*

lect, to heap up, to heap together, to pile.
 Կուռակեն *s.* camel's hump. [pile.
 Կուռակուտիւմ *vn.* to be covered with
 Կուռոց *s.* mass, pile; body. [rash.
 *Կուռուզ *a.* dwarf; *S.* Կուռուզ.
 Կուր, կրի, կրակ *s.* skiff; boat, barge,
 bark; hod, tray; *S.* Կեր.
 Կուրաբար *S.* Կոր *ad.*
 Կուրամիւ *a.* mentally blind.
 Կուրան, *ի* *s.* the Koran.
 Կուրանամ, աջայ *vn.* to become
 blind, to lose one's sight, to be de-
 prived of sight; *fig.* to shut one's eyes,
 to be blind to; - ճանապարհի, to be
 no longer practicable, to be stopped,
 unpassable or impassable (road).
 Կուրաշակիւ *s.* blind alley. [-ուլի.
 Կուրապաղատ, -ուլի *S.* Կուրապաղ,
 Կուրապաղատ *va.* to blind, to
 make blind, to take away the sight,
 to excecate; to dazzle, to offuscate;
 կերք-նեն զմիտս, passions cloud or
 darken the understanding; *S.* Շլացու-
 ցանեմ.
 Կուրծ *s.* gnawing; core; - կաղամբի,
 cabbage-stump; - սնկոց, ծառոց,
 pith; sap-wood.
 Կուրծք, կրծից *s.* breast, bosom,
 chest; heart, mind; պղնձեք զ-ծնն
 տախտակեալ, armed with a breast-
 plate, cuirassed; ուլի -ծն սնկանել,
 առնել, to reflect well on, to recollect,
 to remember; մօտ առ -ծն կալ, to be
 imminent, near to, to impend; զկրծից
 չարկանել, to beat the breast; զձեռն
 ի վերայ կրծից չանդուցանել, to fold
 the arms in repose; մաքրել զ-ծն, to
 expectorate, to spit.
 Կուրուլիւն *s.* blindness, cecity,
 excecation; *fig.* blindness, ablepsy,
 delusion; չարկանել -լիք, to strike
 blind; բարեկեցիկ -լիք, what a
 strange blindness!
 Կուրտ, կրտաց *a.* castrated, gelded;
 Կուրորէն *S.* Կոր *ad.* [*s.* eunuch.
 Կուց *s.* the hollow of the joined
 hands; double handful.
 Կոփ *S.* Կուռ *s.* -ք *S.* Կոպ.
 Կոփած *s.* carving, sculpture.
 Կոփածոյ, ից *a.* well carved or sculp-
 tured; smooth, polished; - քար, free-
 stone.
 Կոփեմ, էջի *va.* to cut, to hew, to
 carve, to sculpture; to polish; to coin;
 to forge, to fabricate; to beat, to
 hammer; - զպատկեր, to carve an

image.
 Կոփիւ *s.* stone-cutter; chisel;
 Կոփիւն *s.* crash, din, clash, clash-
 Կոփոն *s.* blows, beating. [ing, noise.
 Կոքիւ *s.* *Gr.* w. conch-shell.
 *Կուրու կուրուի գամ *vn.* to come to
 blows, to fight, to fall to loggerheads,
 to fall together by the ears.
 Կարաձիւթ *s.* pissaspalte; ծեփել
 -ով, to caulk, to careen.
 Կարային *a.* bituminous.
 Կարանաւթ *s.* petroleum, rock- or
 Կարանք *s.* caulking. [mineral-oil.
 Կարաշաղախ *a.* tarred, coated with
 Կարեմ, էջի *va.* to tar, to caulk. [tar.
 Կարիւ *s.* caulker.
 Կաթ *s.* plate, sheet, lamina.
 Կաթաղ *a.* crooked or bent at the
 point; - բեւեռ, hook, crook.
 Կաթոյ, ից *a.* cut, carved, sculp-
 tured; laminated, forged; engraved;
 coined; զարպ -ք, thick, curly hair.
 Կապուղ *a.* having a crooked or
 bent beak. [մեմ.
 *Կառ *s.* conjecture; -եմ *S.* Կոր.
 Կամուր, աջ *a.* given to idols, idola-
 trous; - պաշտօն or -ուլիւն *s.* idola-
 try, love of idols.
 Կան, աջ *s.* hammer; pick; chisel.
 Կանադործ, աջ *s.* smith, hammerer.
 Կանակուռ, -կոփ *a.* beaten with
 the hammer.
 Կանահար *a.* hammering, beating
 with a hammer; *s.* smith; -եմ *va.* to
 hammer, to beat with a hammer, to
 forge, to beat on the anvil; -ուլիւն
s. hammering.
 Կանահարիւն *s.* clang of the smithy,
 ring of hammers on the anvil, ham-
 mering, noise.
 Կանարկուլիւն *s.* hammer-stroke.
 Կանակիւն *a.* malleable, ductile, soft;
 -ուլիւն *s.* malleability, ductility.
 Կանեմ, էջի *va.* to hammer, to beat,
 Կաշուրիւն *S.* Կարակուռ *[to forge.*
 Կապաշաղ, ից *a.* idolatrous; *s.* ido-
 later; heathen; -ական *a.* idolatrous,
 pertaining to idolatry; -եմ, -իւմ *vn.*
 to worship idols, to give up to idols;
 to idolize; -ուլիւն *s.* idolatry; heath-
 enism, paganism.
 Կապարիւն *S.* Կապաշաղ *[horned.*
 Կապուղ *a.* crooked, crumpled
 Կեմ, էջի *va.* to cut, to dress
 stones with the hammer; to carve, to
 hollow, to sculpture, to engrave, to

chisel; to hammer, to beat or strike
 the anvil; to smooth, to polish; գա-
 շինս -, to make a convention, to con-
 tract, to enter into an engagement,
 to engage oneself; - ուխտ, to con-
 clude an alliance.
 Կազ *s.* *bot.* *S.* Գազի; hips & haws.
 Կաշ, Կաշի, *ի* *S.* խիտ արաբացի;
 Կաթուղ *s.* back. [կուց-, mastic.
 Կահիւն *s.* the least noise, the least
 thing; a mere nothing.
 Կահիւն *s.* creaking, creaking, cry or
 noise; - շառուց, cackling; - թռչնոց,
 chattering; - խորոց, crunk, crunkle
 of the crane; - ագաւառ, caw; -
 գորոց, croak; - էջիւրուի, belling of
 the stag; *S.* Կարկաշ.
 Կահիւ, կուռոց *s.* scuffle, struggle;
 strife, contest, debate, dispute,
 squabble, difference, contention,
 quarrel, wrangling; skirmish, com-
 bat, battle; - ուխից, place to put one's
 foot; *ի* - կալ, էջիւն or վառիւ *ի* -, *ի*
 - կալաւել, *ի* - մաշել *լի*, to oppose,
 to resist, to contend, to contest, to
 combat; to come to blows; *ի* - արշա-
 լել, to take the field, to open the
 campaign; *ի* - կոշիւ, to throw down
 one's glove, to defy, to challenge.
 *Կաշիւ, - խուի *S.* Ախառ, խաշա-
 Կանակ, *ի* *S.* Կուռ, թիւիւն *[խուլիւն.*
 Կանիւմ, էջի *vn.* to creak, to creak;
 to make a shrill noise, to cry out, to
 shriek, to squeak, to scream; to hiss;
 to whistle; - գորաւից, to croak; -
 ագաւառ, to caw; - խորոց, to
 crunk, to crunkle; - խորից, to grant;
 - շանց, to growl; to yelp; - էջիւ-
 րուի, to bell; - թռչնոց, to chirp, to
 chatter; *S.* Կարկաշեմ.
 Կանուս *S.* Երեւակ. [tenacity.
 Կուռակահ *a.* tenacious; - ուլիւն *s.*
 Կուռակից *a.* *s.* antagonistic; cham-
 Կուռակցուի *s.* alliance. [pion; ally.
 Կուռան, աջ *s.* hold; - գոտանել, ու-
 նել, to get a hold on.
 Կուռանոց, - տեղ, - բան *s.* wrestling-
 place, palæstra, arena, lists, tilt-yard;
 battle-field.
 Կուռաւեր *a.* quarrelsome, quarrel-
 lous, shrewish; *s.* wrangler, brawler;
 disputer, caviller, sophist; - սիրուլիւն
s. quarrelsomeness, pugnacity.
 Կուռարար, աջ *a.* *s.* contentious, li-
 tigious, quarrelsome, fractious, wran-
 gling, mischief-making, meddlesome;

-ուլիւն *s.* cavil, chicanery, conten-
 tion, dispute.
 Կուռեցուցանեմ *va.* to set by the
 ears, to incite to strife, to urge to war.
 Կուռեմ, Կուռիւմ, էջայ *vn.* to take
 offence, to wrangle, to strive, to con-
 tend, struggle or dispute with, to de-
 bate, to contest, to quarrel; to skir-
 mish, to grapple with each other, to
 clash together, to fight, to come to
 blows: to take hold of, to cleave to,
 to cling, adhere or stick to, to hold
 fast by, to catch or grasp at, to get
 entangled in; - չե միմեանս, to beat
 one another, to fight together; *fig.* to
 quarrel; թօթափել զփոշին կուռեալ
 յոտս, to shake the dust off one's foot;
ի բեւեռ կուռեցաւ չանդերձ նորա,
 his coat is caught by a nail; սարդ
 կուռեալ ձեռք յորմն, the spider
 holds on to the wall with its claws; է-
 վի կուռիցի *ի* ձեռնիւ քում *ի* նորդից
 նորա, & there, shall cleave nought of
 the cursed thing to thine hand.
 Կուռիւն *s.* *bot.* parietary, pellitory.
 Կուռիւն, կանիւն *s.* crane; *ast.* the -;
mech. -
 Կուռի, կուռաց *s.* fisticuff, blow
 with a fist; *fig.* blame, reproach, &c.;
 -ս չանել, to pommel, to cuff, to box,
 to beat with the fist. [(of the crane).
 Կաշաձայն աղաղակ *s.* crunk, crunkle
 Կաշեմ, էջի *vn.* to caw (as a crow).
 Կափահար *a.* cuffed, beaten; -եմ
S. Կափեմ; -ուլիւն *S.* Կափանք; -ուլիւն
S. Կուռիւ.
 Կափամարտ, -իկ *s.* boxing-match,
 fight with fists; pugilism, boxing; *a.*
 boxer.
 Կափանք *s.* blow with a fist; *fig.* ill
 treatment, atrocious offence, wrong,
 injury.
 Կափեմ, էջի *va.* *S.* Կուռիւն չանեմ;
fig. to vex, to plague, to use ill, to in-
 jure or affront contumeliously, to
 outrage; - զանաւազն, to smite with
 the fist of wickedness; *fig.* to trample
 the poor under foot, to oppress.
 Կափիւ *s.* who strikes with the fist;
 who uses harshly.
 Կափուլիւն *S.* Կափանք.
 Կակիծ, էջոյ, ծի *s.* smart, smarting,
 tingling; twinge, twitch, sharp pain;
 regret, vexation, displeasure, evil,
 affliction, heart-rending anguish.
 Կակծաղին, -լի, -կան *a.* smarting,

peignant, sharp, acute; bitter, mournful, sorrowful, painful, woeful, sad; *ad.* painfully, &c. [painful, vexatious.

Կակծակիծ *a.* caustic, biting, very bitterness, sarcasm, taunt, scoff, mockery; **Կակծանայ բանք**, sharp, cutting, outrageous expressions.

Կակծելի *a.* biting, cutting, satiric, poignant, tart; witty, sarcastic, mordacious, keen, venomous, taunting, virulent, grievous, harrowing; **բանք** - *p.* keen words, bickering, teasing, taunt, rub, wipe.

Կակծեցուցանեմ *va.* to smart, to make smart, to cause pain; *fig.* to peck at, to bite, to taunt, to scoff; - **զտիրա**, to break a person's heart, to grieve most deeply, to wound, to rend, to harrow; - **զք բանիւք**, to nettle, to sting, to pique one with taunting or satirical words; - **ուցել** *a.* **Կակծելի**.

Կակծիմ, Էցայ տ. to be in pain, in sorrow or affliction; *fig.* to grieve, to take to heart, to mourn for, to feel very sorry, to be too much vexed; to repine at.

Կակուծ հաց. well baked bread.

***Կամթեմ** *S.* Ողբեմ.

***Կամթ** *s.* pinch; - **առլ**, to pinch.

Կասկ, աջ *s.* will, testament, last will & testament; - **առնել**, to make one's will; **Կասկաւ առլ, Թողուլ**, to bequeath by will, to leave a legacy to; **Կասարեւել**, to execute a will.

Կասկազիր, գրայ *s.* testator; *S.* **Կասկ**; **մեռանել առանց -գրի**, to die intestate or without a will.

Կասկազրեմ տ. to make one's will.

Կասկական *a.* testamentary.

Կասկականար *s.* executor of a will.

Կասկառու, աջ *s.* heir; *sf.* heiress.

Կասկարան *s.* Testament; **Հին, Նոր** - , the Old, the New -.

Կասկեր *a.* feeding on grain. [bread.

Կասուկ, ի, ոյ *s.* bun, cake; ginger-

Կասսակ *s.* bot. marsh-mallow.

Կասու, ոյ *s.* flax; linen; linen- or cotton-cloth; linen-garment; *a.* linen.

Կասուգործ, աջ *s.* weaver, linen-

manufacturer; linen-drafter.

Կասամանութիւն *s.* weaving.

Կասամալան *s.* dealer in linen-

manufactures; linen-drafter.

Կասուտ, ից *s.* lin-seed; *S.* **Իւղ.**

Կասուեայ, -եղէն *a.* of linen, linen-

Կասուի *S.* **Կասուեայ**; **շապիկ** - , linen-shirt; - *p.* linen. [cloth; swathing linen.

Կասուտեակ *s.* piece of linen, rag,

Կտեմ, Էցի *va.* to tattoo; to prick down; * to pinch; **գիր կտեալ**, tat-

Կտեւ *s.* nut-shell. [tooing.

Կտիկ *s.* small grain.

Կտին *s.* scallop.

Կտիւ, կտաի *s.* dung, muck.

Կտիրք *s.* portion, dowry, dower.

Կտրանք, -զուցք *s.* fury, frenzy; erotic madness; tickling, titillation; rutting.

Կտրիմ, զեցայ տ. to become furious, to give up to a frantic transport; to become mad with love, passionate, frenzied with desire or lust; to tickle, to titillate; to be in rutting, in pru-

Կտրաւք, ուլց *s.* crop, craw. [riency.

Կտուած, ոյ *s.* keel.

Կտուեմ, Էցի տ. to lop off, to cut

away, to prune, to trim.

Կտուք *S.* **Կտուանք.**

Կտուր *a.* cut, cut out; - **լինել ի մի**

մեանց, to be disunited, at variance.

Կտուք, կտրոց *s.* sheep-shearing; fleece; **գնալ ի -րս խաւանց**, to go

sheep-shearing.

Կտուց, կտցի, ցաւ *s.* beak, mouth:

bill; shoe-top; **կտցու կեր ջամբել ձա-**

գուց, to feed a young bird, to put

into it's beak.

Կտտամահ *a.* putting to death cruelly, barbarously; torturing, excruciating;

- **սպանանել, սպանել**, to kill in

a cruel manner, to kill with tortures.

Կտտանք *s.* cruel torment, torture,

rack; *fig.* biting calunny, stinging ou-

trage or insult, outrageous sarcasm.

Կտտեմ, Էցի տ. to torture, to ex-

cruciate, to tear, to lacerate, to set

on the rack, to torment atrociously;

fig. to abuse, to harass, to ill-treat, to

vex, to outrage: to play on, to touch;

to ring; - **զգաշնակ**, to play on the

piano; **կտտած գինի**, soured wine.

Կտրած, ոյ, ի *s.* cut, cutting, inci-

sion; cut, shape, fashion; * *a.* cut out.

Կտրաւեմ, Էցի տ. to cut up, to cut

or tear in pieces.

Կտրեմ, Էցի տ. to cut, to cut off, to

lop, to cut down; to divide, to separ-

ate; to take away, to discontinue, to

retrench: to shear sheep; to cut hair:

to castrate, to geld; - **լէ մէջ** or **յէր-**

կուս, to divide in halves; - **ի չորս**

մատուց, to cut in quarters, to quar-
ter; - **զանդամա մարմնոյ**, to cut off, to
amputate, to maim, to mutilate; - **լզ-
յոխ**, to draw, to gut, to disembowel;
to run through the bowels; **կտրեալ
գրամ**, false coin.

Կտրիչ *s.* sheep-shearer; paring-knife.

Կտրողական *a.* decisive; peremptory.

Կտրոց, աջ *s.* knife; scissors; - **մեծ**,

eleaver, chopper; - **զսպանակաւ**, clasp

-knife; - **ծոցոյ**, pocket; - **թղթոյ**, pa-

per; - **զահեկանայ**, clippings, shear-

ings of coins, sizer; **մէք, հարուած**

-ի, cut or stab with a knife; **սա-**

տեանք -ի, sheath, --case. [cutlery.

Կտրոցագործ, աջ *s.* cutler; - **ուի** *s.*

Կտրուկ խոտոյ *s.* new-mown grass.

Կտրուսի *s.* cut, cutting.

Կտրուք *s.* pruning, lopping.

Կտրն, ի *s.* cut, cropping, part cut

off, cutting, chip, splinter; "coupon",

dividend-warrant; *geom.* abscissa.

Կտցահար *a.* pecking; - **եմ** *va.* to

peck; - **ուլիւն** *S.* **Կտցուսի.**

Կտցար, ի *s.* wood-cock; **Զրական** - ,

snipe; - **իկ** *s.* young - . [toek.

Կտցաւոր *a.* beaked; - **մուրձ**, mat-

կացեմ, Էցի տ. to peck.

Կտցումի *s.* peck, stroke with the bill.

Կտքեր *a.* calcareous.

Կտքերիմ տ. to be enticed to evil;

to be impelled by evil.

Կտքործութիւն *s.* calcination.

Կտգուր *s.* lime-pit.

Կրածիւն *s.* calcium.

Կրակ, ի, աւ *s.* fire, flames; *fig.* fire,

heat, flame, spirit, ardour; - **լուցա-**

նել, վառել, to kindle, to light, to make

a fire; **արծարծել զ-**, to stir, to poke

the fire; **լիջուցանել զ-**, to put out, to

extinguish, to quench; *S.* **Հուր.**

Կրակաբեր *a.* carrying fire; igneous;

ardent, fiery.

Կրակակալ, աջ *s.* censer; * brazier.

Կրակամոխիւր *s.* burning embers,

Կրական *a.* passive. [live-coal.

Կրականի *s.* pl. fires; Fire-god of the

Կրականութիւն *s.* passibility. [Ghebres.

Կրակապաշտ, ից *s.* fire-worshipper;

-ութիւն *s.* fire-worship.

Կրակասէր *a.* fond of fire-side or

chimney-corner, idle, lazy.

Կրակասպան *a.* fire-extinguishing.

Կրակավառ, ի *s.* fire-lighting; - **ուի**

s. bonfire. [կուշ, thunderbolt.

Կրակատեղայ *a.* raining fire; - **բար.**

Կրակատուն *s.* fire-temple.

Կրակարան *s.* fire-place, hearth,

heart-stone; brazier, chafing-dish or

-pan; stove, furnace; chimney; fire-

temple; *S.* **Ծխնելոյղ**; **առնէն** - , fire-

basket; - **ոսից**, foot-stove; **ծխահանք**

-ի, fire-tube; **չըջանակ** or **զարդ -ի**,

chimney-piece, mantle-piece or -shelf;

վանդակ -ի, fire-guard; **Թիակ -ի**, fire-

shovel; **ռնեղիք -ի**, tongs, fire-tongs;

փայտ -ի, fire-wood.

Կրակեալ *s.* fire-place, brazier; burn-

ing or live coals; wood fire.

Կրակից *a.* subject to the same pas-

sions or weaknesses.

***Կրակուբոց** *a.* fiery, ardent, lively,

sprightly, brisk, spirited, high-mettl-

ed, active. [flavoured.

Կրակոյտ *s.* lime-heap; - **համ** *a.* lime-

կրամած *a.* plastered with lime.

Կրամ, ի *s.* gramme. [tortoise-shell.

Կրայ, ից *s.* turtle, tortoise; **խեցի -ի**,

Կրային *a.* chalky, calcareous.

Կրայրեայ *a.* burnt by chalk.

Կրանալի *a.* calcinable.

Կրանամ տ. to calcine.

Կրաշաղախ *a.* strongly built; *s.* lime,

Կրաշուր *s.* lime-water. [cement.

Կրաւ *s.* caw, croak.

Կրացումի *s.* calcination.

Կրացուցանեմ տ. to calcine.

Կրաւորաբար *ad.* passively.

Կրաւորական *a.* passive; - **բայ**, -

verb; - **բուեայ**, - voice.

Կրակուն *s.* lime-kiln.

Կրաքար *s.* lime-stone.

Կրէլի *a.* wearable; portable; *s.*

bearer, carrier; litter; *fig.* mother.

Կրեմ, Էցի տ. to bear, to carry; to

convey, to transport; to carry, to wear,

to have on; *fig.* to bear, to sustain, to

support, to endure, to suffer, to un-

dergo; - **զմեղակա**, to be pained, grieved,

to suffer cruelly, to support ill

treatment, to be very ill used, to be

treated severely; - **զպատուհաս յան**

ցանայ, to pay dear for, to smart for,

to bear the consequences, to suffer

the punishment of one's crime; -

զմանրութիւն գործոց, to bear the bur-

den of affairs; - **անուն գեղեցիկ**, to

bear a distinguished name, to be re-

nowned; **զամթ** - , to remain confus-

ed; **լի կրելոյն**, in name only.

Կրեմեայ, Էցայ *s.* lime-burner.

Կրթակ *a.* exercising, that exercises.

կրթական *a.* instructive, adapted to exercise; -ութիւն *S.* կրթութիւն.

կրթանք *s. pl.* exercises; -մարմնայ, կրթարան *s.* gymnasium. [the -

կրթեմ. էջի *va.* to exercise, to train up, to inure, to form; to instruct, to discipline, to accustom, to civilize; to educate, to polish; -զմիտս, to inform the mind; *ի զարմանս* or *յապուշ* - to astonish, to surprize.

կրթիմ. էջայ *vn.* to exercise oneself, to improve, to be formed, to acquire instruction or knowledge, to instruct oneself, to improve one's mind; to become civilized; to conduce, to lead to, to tend, to incline to; to give oneself up to, to apply oneself; to be attributed, imputed; -յոք, to trust or abandon oneself to, to confide in; զհետ - to run or follow after, to pursue, to persecute; *յապուշ* - to be surprized, astonished, to fall from the clouds, to be thunderstruck, to marvel, to wonder; -ք ծերպս վիմաց, to trail through a hole, to crawl on the belly; ազատութիւնն յապերասանութիւն կրթեր, the liberty tended to licence; զհետ մարմնայ կրթեալ, given to pleasure, sensual, voluptuous.

կրթիչ *a.* instructive.

կրթութիւն *s.* exercise, practice; discipline, instruction; հոգեւոր - spiritual exercises; -մարմնայ, gymnastics. [astics.

կրկայ *S.* կրայ. [astics.

կրկ *s.* trough, drawer of a bird-cage. [sions.

կրկ *a.* weak, subject to the passion; կրկիւն *s.* censor, critic.

կրծաբան *a.* penitent; bigot; *ad.* beating the breast.

կրծաղցեստ *s.* bodice, body.

կրծախտ *s.* consumption; *a.* eon-

կրծական *a.* thoracic. [sumptive.

կրծանոց *s.* pectoral, breast-plate; -քահանայապետին, - , - of the high-priest; - կանանց, stays.

կրծացաւունք *s.* pain in the breast.

կրծեմ, էջի, կրծում, կրծի *va.* to gnaw, to nibble; to corrode, to canker; to eat, to consume, to destroy; to take or carry away. [dy.

կրծիւ *a.* rapacious, ravenous, gree-

կրծկալ, *ի s.* bib.

կրծող *s.* gnawer.

կրկես, կիսայ *s.* circus; course, race-ground; riding-school; *խաղք*

կրկիւն, games of the eircns.

կրկին, կնոյ, ով *a.* double, doubled, iterated; *ad.* doubly, two-fold, twice, as much again; - աւրամ, afresh, again, anew; - եւ - , repeatedly, many times; - մեծ, twice greater; - թուով, two; - գոյել, կարգալ, to enclose, to demand the repetition; - նորոգութիւն, renewal, renewing.

կրկնաբան *s.* twaddler; tautologist; -եմ *va.* to say again, to repeat, to twaddle, to say over & over again; -ութիւն *s.* useless repetition, idle twaddle, tautology; *rhet.* anaphora.

կրկնագիր *a.* writing again; twice written, transcribed, copied, written in duplicate; -գրեմ *va.* to write again, to copy, to transcribe.

կրկնադատ *a.* twice condemned.

կրկնադասիկ *s.* first sunday after Easter, Domenica in albis.

կրկնութեմ *va.* to reckon again.

կրկնած *a.* repeated.

կրկնակ, այ *S.* կրկին; *a.* binary; - or - նաւոր տառք *gr.* double consonants with one sound, as *ch, sh, &c*; - թիւ *arith.* binary scale; -ք, folds, foldings, plaits.

կրկնակի *a.* double; *ad.* doubly; a second time, again; in two ways; *S.*

կրկնալ *s. chem.* double salt. [կրկնոյ, կրկնակիւք, -կնունք, կիւսայ *s. ana-*

կրկնաձիւր *a.* twice given. [baptist.

կրկնամածեալ *a.* doubly plaited; -մասն *s.* seconds; -մեռ *a.* doubly dead.

կրկնայարկ *a.* two storied (house); - նաւ, two decker.

կրկնանուն *a.* having two names.

կրկնաշահ *a.* gaining two-fold.

կրկնապատիկ *a.* double; *ad.* two-fold, twice; *ad.* doubly; again; -պատ-

կեմ *va.* to double, to redouble, to fold; -պատկութիւն *s.* duplication.

կրկնապարիսպ *a.* double walled.

կրկնապարոյր *a.* crooked & hooded.

կրկնավանկ *s. gr.* dissyllable.

կրկնավերս *s.* camlet.

կրկնավաակ *a.* having two springs; ուղիւք - ազի արտասուլայ, two torrents of bitter tears; աչք նր - աղբիւրք արտասուլայ, her eyes had become two fountains of tears.

կրկնարոր աւնեմ, -րեմ *va.* to hoe a second time; *fig.* to re-examine, to examine more minutely or thoroughly; -րումն *s.* second hoeing.

կրկնաւոր *gr. S.* կրկնակ.

կրկնաբայլ *s.* pace (measure).

կրկնեմ, էջի *va.* to double, to redouble, to increase; to fold, to plait, to turn down or in; to tell or say again, to repeat, to reiterate; to reply, to rejoin, to resume; ստեպ - զբանն, to inculcate; - ջաւոյ, to relapse; էրկոյ, էրեքիւն - , to triple, to treble; *S.* Յուն.

կրկնեալ *a.* boiled up or again.

կրկնեւելթ *s.* mirage, looming.

կրկնեմ *s.* reheating; annealing.

կրկնոյ, այ *s.* mantle, cloak; hooded cloak; pilot-coat. [ignorance.

կրկնոյ, էջ *s.* bigamy contracted in

կրկնուած, ոյ *s.* fold, plait; joint, articulation, juncture; * - ջաւ, relapse, return of unfavourable symptoms.

կրկնութիւն, -ումն *s.* increase; repetition, reiteration, reply, answer, rejoinder; *mus.* da capo; *gr.* reduplication; *med.* paroxysm; - հիւանդութեան, relapse.

կրկովիմ, կոկովիմ *vn.* to have the eyes starting from their sockets.

կրկուս, կաի *s.* sprig, twig; fagots, fallen-wood, brambles, bushes, briars.

կրկնաձայն *a.* chucking. [*S.* կարաւ.

կրկնեմ, էջի *vn.* to chuck, to churr; կրկնակերտ *a.* constructed with twigs.

կրկնաբալ *a.* gathering small wood.

կրկնեմ, էջի *va.* to seek, to search, to rummage; *fig.* to sift, to dive into, to examine, to explore; *S.* կարկուտեմ.

կրկնաւ, այ *a.* docked, cropped, short-tailed; mutilated; circumcised; -ական, -եալ *a.* circumcised; castrated; mutilated; -եմ *va.* to castrate; to circumcise; to cut off, to amputate, to mutilate, to crop, to dock, to cut-tail, to maim; - զձայնաւոր *gr.* to make an elision, to elide, to cut out; -ումն, -ումն *s.* circumcision; maiming, mutilation; amputation; *med.* aphæresis; syncope; - ձայնաւորի, elision.

կրճեմ, էջի *va.* to gnash, to grind, to grate, to snap, to chatter; - առաւմանց, gnashing, grinding of the teeth; - զատամուշ, to gnash one's teeth.

կրճիմ, -ն *s.* interval, space, bar, division; difference, distinction; objection, resistance, embarrassment, let, hinderance, obstacle, hitch; *ի - մեծ արկանել զանձն*, to bring oneself

into tronble, into a scrape, to be in an intricate, embarrassed or entangled state.

կրճիւն, -ձումն *s.* gnashing, grinding or chattering of the teeth.

կրճեմ *S.* կրճեմ; - զատամուշ *ի վերայ ուրուք*, to gnash the teeth at, to threaten. [unbroken state.

կրճութիւն *s.* wild, untamed or unbroken; *a.* unbroken, untamed.

կրճի, կրկան, կրկունք, կրճիւն, կրկան *s.* heel; back, hind part; դառնալ - , դարձել - առնել, to fall or go back, to recede, to go backwards, to retreat; յետս - դառնալ - նա - հանդիւ, to turn back, to retrace one's steps; *S.* կորանամ.

կրպակ, այ *s.* shop; tavern, wine-shop or -vaul; -ամուս *a.* frequenting shops; tavern-haunting; -անոց *s.* street of shops; -ապետ, -աւոր *s.* shop-keeper, tradesman; tavern-keeper; -աւորութիւն *s.* shop- or tavern-keeping.

կրտեր, կրտսեր, այ *a.* younger, junior; minor; inferior; - որդի, younger son; քանի մանց է քորք - , how old is your youngest sister? եօթնամեայ - է քան զիս, she is seven years younger than I.

կրտսերագոյն *a.* younger; - յորժ քան զժամանակս նորա, much prior to his time. [rity.

կրտսերութիւն *s.* minority; inferiority.

կրճ, -ք, նից *s.* religion, faith; religious order, monastic life; law, right, custom, usage; manners, conduct, life; sect; - անպաշտութիւն, the true faith; խորանաւոր - , a life passed in sack-cloth; *fig.* an austere or severe life; փոխել դինս, to change one's religion; դառնալ *ի - նս*, to embrace or espouse the religion; մտանել *ի - նս*, to take the cowl or veil; *S.* Խնդրակամ.

կրճագիտութիւն *s.* religious teaching.

կրճաղգեալ *a.* religious, pious.

կրճական *a.* dogmatic. [devout.

կրճակից *s.* coreligionary.

կրճակրթութիւն *s.* religious exercises.

կրճամուլ, էջ *a.* *s.* fanatic; -ութիւն *s.*

կրճաւայր *s.* abbot, prior. [-ticism.

կրճասէր, սիրայ *a.* religious, pious, devout; -սիրութիւն *s.* religious zeal, piety, devotion.

կրճաստան *S.* Մենաստան.

Արնաւոր *s.* friar, monk, cenobite; - նորնծայ, novice; - ուխտաւ, professed monk; - լինել, to enter a convent, to take the cowl, to turn monk; - ահան *a.* monastic, monacal, monkish.

Արնաւորիմ, եցայ *vn.* S. Արնաւոր լինիմ; to accustom oneself to the monastic life; to deprive oneself, to abstain.

Արնաւորութիւն *s.* monastic life; religion, piety; [թողու զ-, to throw off the cowl. [take the veil.

Արնաւորութիւն *sf.* nun; - լինել, to Արնաւորնական *a.* inquisitorial; - բռն *s.* inquisitor; - բռնութիւն *s.* inquisition.

Այաթեւ *a.* having the wings tied Այաթեւ *S.* Այաթեւ. [together.

Այակ, *ի* *s.* sea-biscuit: account, memorandum. [to join, to unite, to tie.

Այան, *ի* *s.* junction; *ի* - *ի* հարկանել,

Այաթեւ, Այաթեւ *va.* to kick, to kick out, to fling out the heels; *fig.* to be refractory, to kick against the pricks.

Այեմ, եցի *va.* to join, to unite, to tie, to bind, to fasten; to reunite, to tie again, to rejoin; to insert, to annex, to add; to proceed, to repeat; *mus.* to accompany; - զլերս, to close, to cicatrize; *եւ ես կցէի զամենն*, amen I replied; - *իմ* *vn.* to be joined, united; to eling or stick to, to hold fast by; - զկրաց, to close up, to cicatrize, to skin over, to heal; - *գետաց*, to be frozen (of rivers); *յաստեղս կցի*, it reaches the stars.

Այեր *a.* shabby, beggarly, mean, stingy, scurvy, niggardly, close-fisted, covetous, sordid, miserly.

Այկաւոր *S.* Այկաւոր. [bling, shuffling.

Այկանիւ *s.* affectation, fiction, quibble.

Այկեմ *va.* to conjoin, to bind together, to tie up; *fig.* to affect, to invent, to forge, to shuffle, to quibble, to quirk, to trump up, to borrow; *կցեցեալ* or

Այկցոա, Այկցոա *a.* patched up, botched, adventitious, forged, invented, contrived, fictitious, borrowed.

Այողական *a.* curing, healing.

Այորդ, այ *a.* participating, partaking, having part or share in; *s.* party, companion, associate; partaker, partner, consort; *S.* Այորդ; *կենաց* -, living together; consort, busband, wife; *կարկաց* -, compassionate; as-

sisting, helping, relieving; *արեան* -, consanguineous, related; - *չարեաց*, accomplice, accessory; - *առնել*, to impart, to acquaint with, to inform, to communicate; - *լինել* *S.* Այորդիմ.

Այորդակից, - *կցուի* *S.* Այորդ, - *ուի*.

Այորդեմ, եցի *va.* *S.* Այորդ, առնեմ; to join, to unite, to fasten; - or

Այորդիմ, եցայ *vn.* to partake, to participate, to share in, to have a share or band in; to join in, to associate, to be connected with, in communication or connexion with; to have an understanding together, to agree, to be agreed; *mus.* to accompany; *կյորդէին միմեանց ի վտանգ եւ ի փառս*, they shared the perils & the glory.

Այորդութիւն *s.* communication, participation, relations, connexion, association; *mus.* accompaniment, concert; - *կենաց*, company, society; - *արեան*, consanguinity, affinity; - *չարեաց*, the being an accomplice; *ճանապարհ* - *ի*, roads, means of communication; - *ուիել լը ումէք*, to be connected, in communication with, to form a connexion with; - *թէ* *ad.* in compliance with.

Այուած, *ի* or *ոյ* *s.* joining, union, joint; insertion, annex; - *ոյ* *a.* adventitious, additional.

Այուան *S.* Այուան.

Այուրդ, կցրդաց *s.* anthem.

Այրեմ, եցի *va.* to be stingy, miserly, covetous; - *զաամուռն*, to grind the teeth at, to threaten.

Արեմ, եցի, Արեցուցանեմ *va.* to curve, to bend, to bow.

Արիմ, կրեցայ *vn.* to be bent, folded; *fig.* to be humbled, dejected.

Արուան *s.* curving, bending, flexion; falling in; *fig.* humiliation.

Արբիմ, կրեցայ *vn.* to make head against, to cope with, to withstand, to face, to dare, to brave, to beard, to set at defiance; *լէքեմ* -, to oppose, to resist, to withstand; *թշնամի* -, to declare oneself enemy, to bear enmity.

Առ *s.* gonrd, bottle-, calabash.

Առարայ *s.* essence-bottle.

Առեմ, եցի *vn.* to roar.

Առիկ, կռիկ, կաց *s.* boot; shoe; *fig.* drink-money; *ներկել մաքրել զ-*, to black, to polish or clean boots or shoes; *ադանել -ս*, to put on one's

boots or shoes; *Հանել զ-*, to take or pull off one's boots; *կաղապար կռիկաց*, boot-tree, --last; *S.* Առիկ. *խրացք*.

Առկաղործութիւն *s.* boot or shoe-making, shoe-maker's calling.

Առկաղար, այ *s.* boot-maker, cord-wainer, boot & shoe-maker; *կրպակ -ի*, shoe-maker's shop; *սեպի զ- զի առաւ մամբ պարզէր զմորթ*, I saw a shoe-maker stretching the leather with his teeth.

Առկաձեւ *a.* boot-shaped; - *ձիգ* *s.* shoe-horn; boot-hook; - *ներկ* *s.* shoe-blackening.

*Առ *s.* nut-shell; tortoise shell.

Հ

Հ (*hoe*) *Հ* *s.* the sixteenth letter of the alphabet, & the eleventh of the consonants; 4, 7, seventy; seventieth.

— It has much affinity with the letters *խ* & *ւ*, & is sometimes used for or confounded with them; for example: *հաճապեա*, *հախ* -; *հարաւ*, *մանի*, *խար* -; *հոյ*, *խոյ*: *Հիւթել*, *Հիւթել*; *Հիւծեալ*, *Հիւծեալ*; *Հիւսեւ*, *Հիւսեւ*.

— It is often eliminated at the beginning of a word; as, *համբառաւ*, *հակայ*, *հապա*, *ամբ* - , *սկայ*, *ապա*; *Հեբրայեցի*, *Հիւրիս*. *Երբ* - , *Եղիս*.

Հա, Հայ *int.* come! come now! well! now then! courage! *ad.* yes, truly; *pr.* behold! lo! here is, there are.

Հադադ, այ *s.* breath, respiration; throat, gullet, larynx; aspiration; pronunciation; - *այն* *a.* guttural; - *այք* *s.* aspiration, pronunciation.

Հադադասիւն *a.* pronounced, uttered from the throat; - *սփուութիւն* *s.* pronunciation.

Հադածիմ, եցայ *vn.* to become addicted, to give oneself up, to yield; to

cram oneself, to feed well, to feast.

Հադանիմ *S.* Առանիմ, *Ձգեմուս*.

Հադներդաբար *ad.* rhapsodically.

Հադներդոյ *s.* rhapsodist.

Հադներդութիւն *s.* rhapsody; passage or extract from, part of a poem, canto; book, chapter.

Հադնի *s.* *bol.* agnus-castus.

*Հադուակ *s.* hook, tenter--.

Հադաղակ, այ *s.* demi-jobn, flagon; goat-skin.

Հադ, *ի*, *ոյ* *s.* cough; *անհաս*, *չոր* -, - *Հիւծիւ*, a continual, dry, churchyard -; *Հնարդել* - *մանկանց*, hooping-or chin--; - *ի դեղ*, tussilago, colt's foot, borse-foot; *նեղիւ ի -ոյ*, to snffer from a -; *գառն* - *կալաւ զիս*, I caught a violent -.

Հադամ, այցի *vn.* to cough; *անհաւ*, *դար* -, to do nothing but cough; *Հաւ*, *զայ զգիշերն ողջն*, he coughed all night.

Հադար, այ *a.* thousand; immense, innumerable; - , - *ս* *ad.* thousand times; - *ք* - *այ*, million; - *ս* *Հինդ*, *արանց*, five thousand men; *զորութիւն* - *զք*, with an army a million strong; *քոյր մեր*, *եղիցես ի -ս եւ ի բերս*, o sister! may your posterity be as the sand of the sea-shore; - *եւ բիւր դեպ եթէ գտցի որ*, if by chance, it happens; *ամիս ար ժանի յիշատակաց* - *ու թ հարիւր եւ թ մանասուն եւ ու թ*, the memorable year one thousand eight hundred & seventy eight. [- , lettnee.

Հադար, *ոյ* *s.* *bot.* cos lettuce; *վայրի* Հադարակար *s.* kilolitre; - *կրամ* *s.* kilogram; - *մեր* *s.* kilometer.

Հադարակրամետր *s.* kilogramometer.

Հադարամայ, *յ* or *մէլց*, - *ման*, *եւ նից* *a.* of a thousand years; - *մայ ժաւ*, *մանակ*, millenium; - *ամեանք* *s.* the Millenarians.

Հադարապատիկ *ad.* a thousand-fold, a thousand times as much.

Հադարապետ *s.* chiliarch, chief of a thousand men, colonel; governor, prefect, lord lieutenant; steward, agent, major-domo, controller, intendant; house-steward, manager; - *ու թի* *s.* command, office or dignity of a chiliarch; prefecture; stewardship, intendance, ministry, administration.

Հադարաւոր *a.* millenary.

Հադարեակ *S.* Հադար.

Հադարերորդ, այ *a.* thousandth.

Հազարորդաւոր s. millilitre; -կրամ s. milligram; -մեզր s. millimeter. [row. Հազարերեւուկ s. bot. milfoil, yarrow. - թէ, - իմ, - հազ, - ու, - րէմ, - ուրէթ, - - ad. hardly, scarcely, barely. [-րէնի s. -tree.

Հազարան s. sorb apple; crab-apple; Հազրեկար s. queen-rose.

Հալ s. melting; smelting; fusion; - առնու, to melt; to smelt; to thaw.

Հալածական a. persecuted, expelled, fugitive; - առնել, սանել, արկանել, to persecute, to pursue, to expel, to chase, to give chase to, to thrust or push back or aside, to scatter, to dislodge, to drive out or away; - լինել, երթալ, to be persecuted, driven away, expelled, to flee, to flee away, to take to flight.

Հալածանք s. persecution; pursuit, expulsion; փց. trouble, vexation.

Հալածեմ, եցի va. S. Հալածական Հալածիչ s. persecutor. [առնեմ.

Հալածոյ, փց a. melted, smelted, Հալածուն S. Հալածանք. [cast.

Հալածունի s. state of a persecutor.

Հալական a. apt to be melted, fusible; dissoluble; - ութիւն s. fusibility; - ք, metals.

Հալանք s. fusion, draining off; փց. exhaustion, consumption, decay.

Հալարան s. foundry, smelting-house, Հալար S. Ձգեստ. [furnace.

Հալեմ, եցի va. to melt, to smelt, to found, to cast, to smelt down; to dissolve; to liquefy; to exhaust, to drain, to consume; to digest; - իմ տ. to melt, to be founded or cast; to dissolve, to liquefy; to melt to nothing, to dwindle away, to be exhausted, to go to decay, to run to waste, to be consumed; - սառնամանեաց, to melt, to thaw; - մաշել, to pine away, to wear out, to fall away, to exhaust oneself; to grow lean, to be withered. [decline.

Հալեւ մաշ s. consumption, phthisis, Հալեւորիկ s. bot. marum, chamædris

Հալիւ a. melting. [maritima.

Հալիւ s. black, white or red-heart-

Հալողական S. Հալական. [cherry.

Հալուլութիւն s. liquation.

Հալոց, աջ s. furnace; foundry; crucible, coppel; - պառակաւոր, muffle-furnace or -mill. [fusion.

Հալուած, ոց s. smelting, melting;

Հալուէ, փց s. aloes.

Հալում s. melting, liquefaction, fusion; dissolution; consumption, decay; - ջրեղէն, հրեղէն, aqueous, igneous fusion; - կերակրոց, digestion; - սառնամանեաց, thaw.

Հալուն S. Հալական. [bag, sack, pack.

Հակ a. contrary, opposed to; s. bale,

Հակաբաժ s. mus. counter- or double

-bass. [-բեռն s. ballast.

Հակաբան, &c. S. Հակաակաբան;

Հակադարձ a. inverse, inverted;

-դիր a. antithetic, opposite; -դրեմ

va. to oppose; -դրութիւն s. opposi-

tion; contrast; antithesis. [reaction.

Հակադրակ a. reactive; -դեցուի s.

Հակակ a. equal, even, exact.

Հակակայ a. opposite, contrary; -իմ

տ. to oppose, to withstand; - ութիւն s.

opposition, resistance; antiperistasis.

Հակակիր a. antipathetic.

Հակակշիւ s. counterpoise; - գու, to

counterbalance.

Հակակրութիւն s. antipathy.

Հակաձառ s. contradictor, disputer,

debater, controversialist; dialecti-

cian; -եմ տ. to contradict, to dispute,

to debate; - ութիւն s. contradiction,

controversy, dispute, discussion; dia-

lectics; ոգի - ութեան, spirit of con-

tradiction. [- ութիւն S. Հակաակամ-

Հակամարտ a. opposing, adversary;

Հակամէտ a. leaning, inclined; prone,

bent, disposed; - ի չար, prone to

evil, inclined to mischief; - միտեմ տ.

to lean, to incline, to be prone to, to

feel inclined or disposed for, to lean

to the side of, to have an inclination

to; - միտութիւն s. decline, inclination,

proneness, tendency, propensity, dis-

position; idiopathy; - մտեմ տ. to emu-

late; to rival, to vie with, to antagon-

ize; - մտութիւն s. emulation, competi-

tion, strife, contention.

Հակապայ s. antipope.

Հակառակ, աջ a. contrary, opposite;

adversary, hostile, unfavourable, in-

imical; discordant; incompatible; pr.

ad. against, contrary to; opposite, fa-

cing, in front of; գործին -ն, նմին or

նորին - , ի -էն, ի -ն ad. on the con-

trary, on the wrong side; against the

grain, in a contrary sense, backwards;

առնեւին իսկ - , directly or diametric-

ally opposite, quite the reverse; - ու

դիւ մտաց, in spite of sense & reason;

- կամաց նորա , against his will or

grain, in spite of him; forcibly; - կալ, to stand, remain, stay or stop in the face of, in front; փց. to oppose, to withstand, to resist, to make head against, to cope with; - լինել, to be contrary, to oppose; ի -ս լինել մի. մեանց, to be at variance; - , ի -ն or ի -ս ելանել, մտանել, ընթանալ, լինել, to oppose, to form an opposition to, to rise up or against, to go against, to run counter, to withstand, to counteract, to thwart, to cross; ի -ս ելա- նել S. Հակամտեմ.

Հակառակաբան s. contradictor; a. contradictory, thwarting; -եմ տ. to contradict; - ութիւն s. contradiction; antilogy, antiphrasis; -բար ad. in a contrary manner, in opposition.

Հակառակաբարբառ a. mus. dissonant, discordant. [trary.

Հակառակադիւսաց a. running con-

Հակառակադասութիւն s. contropo-

sition; -դեղ s. counter-poison, anti-

dote; -դէմ S. խոտորակի; -դիր a. op-

posed; opposing, adverse; -գրութիւն,

S. Հակադրութիւն.

Հակառակաթառ a. occupying a sta-

tion, an office to the prejudice of an-

other; - պատրիարք, pseudopatriarch.

Հակառակախօս, - ուի S. -բան, &c.

Հակառակածնոց a. peace-breaking,

seditions, factious.

Հակառակակայ S. Հակակայ.

Հակառակաձայն S. -բարբառ.

Հակառակամարտ a. opponent, ad-

versary, antagonist; s. contest, resis-

tance; combat, conflict; - ութիւն s.

antagonism.

Հակառակայորդոր S. -ծնոց.

Հակառակասէր a. quarrelsome, mis-

chief-making, meddlesome, seditious,

mutinous, litigious; - միտք, spirit of

contradiction, of contrariety; - սիրութիւն

s. love of contention, factious spirit.

Հակառակասիւ a. contrary, adver-

se, opposite. [to excite.

Հակառակեցուցանեմ va. to stir up,

Հակառակիմ, եցայ տ. to oppose, to

resist, to thwart, to object, to be re-

pugnant to, to revolt, to cross, to with-

stand, to impugn; to clash, to ren-

counter; to contest, to dispute, to

debate; to cavil; to quarrel; to dis-

agree; - ի ումք, to rival, to vie with;

առանց -կեցոյ, without resistance.

Հակառակասութիւն S. -ռակիմ.

Հակառակորդ, աջ s. adversary, an-
tagonist, rival, enemy; demon; - ուի or
Հակառակութիւն s. contrariety, op-
position, resistance, hostility, adver-
sity; contestation, dispute, quarrel,
contest; combat, conflict; - յուզել
զիմեքէ, to strive for; - կրել, to ex-
perience adversities; եղիւ - ի մէջ նց,
a dispute arose between them; - ի
նէրքս անկեալ, in consequence of dis-
agreement; - ձիոց, horse-racing.

Հակառակըխառ S. Նեռն.

Հակասաբան s. contradictor; -բար

ad. -torily. [բարբառել, to contradict.

Հակասական a. contradictory; -ս

Հակասութիւն s. contradiction.

Հակասուէրք s. antiscii.

Հակասութիւն s. anti-concubine.

Հակարաջ S. Հակառակ.

Հակարջային a. antarctic, southern;

- բեւեռ, the south pole; - շրջանակ,

antarctic circle.

Հակաբարձ s. counterpoise, weight.

Հակեմ, եցի va. to incline, to lean,

to bend, to bow; - իմ տ. to lean, to

incline, to stoop, to bend or hang

down; to give way, to yield; փց. to

feel inclined or disposed for, to have

an inclination to.

Հակերդ s. contro-choir.

Հակըդդէմ a. opposed, against.

Հակիրճ a. brief, concise, precise,

succinct, summary.

Հակոսնեայք, նեկց s. antipodes.

Հակում s. declination, inclination;

փց. decline, inclination, attachment;

geom. inclination; - ծրի խաւարման,

obliquity of the ecliptic.

Հալ քան զհալ S. Գամ քան զգամ.

Հալարը, ի s. currant; -էնի s. -bush.

Հաղթք, բից s. springe, snare, noose,

trap; փց. snare, toils; արկանել ի -բա,

to draw into snare, to entrap, to in-

veigle; անկանել ի -բա, to fall into a

Հակիկա s. alica. [snare.

Հալորդ, փց a. participating, shar-

ing; sociable, social; s. Holy Com-

munion; -ս առնել, to share, to give

a share; to acquaint with, to impart,

to communicate; - լինել, to partici-

pate in, to share in, to partake of, to

have a share or hand in; - չարեաց,

accomplice; - տալ, to administer the

Holy Sacrament to; - առնու, to com-

municate, to receive the Holy Sacra-

ment.

Հաղորդագրամ *s.* oblation at the Communion.

Հաղորդական *a.* communicative; communicable; -ուի *s.* conductivity.

Հաղորդակից *S.* Հաղորդ *a.*

Հաղորդակցիմ, եցայ *vn.* to be in communication with, in correspondence with, to participate in, to share with, to impart to, to partake of.

Հաղորդակցութիւն *s.* communication, participation, correspondence; copartnership.

Հաղորդատէր *a.* communicative.

Հաղորդատուի *s.* pyx, box, sacred vase, ciborium.

Հաղորդարար *a.* conductible; *S.* -գիւ; -ութիւն *s.* conductivity.

Հաղորդելի *a.* communicable.

Հաղորդեմ, եցի *va.* to communicate, to transmit, to hand down, to impart, to acquaint with, to inform; to communicate, to administer the Sacrament of the Lord's Supper; *S.* -գիւ; -գախ, to infect with disease.

Հաղորդեցուցանեմ *S.* -գեմ.

Հաղորդելալ *a.* communicating.

Հաղորդիմ, եցայ *vn.* to communicate, to be communicated, to participate, to share, to be in communication with; to conjoin, to have carnal connexion with; to be communicative; to lead on, to be conducive; *S.* Հաղորդաւորում. [-; -ութիւն, conducting wire.

Հաղորդիչ *s.* phys. conductor, good

Հաղորդող *s.* communicant.

Հաղորդութիւն *s.* communication, participation, connexion; relations; intercourse; correspondence; communion; eamal communion; Սուրբ -, the Eucharist, the Lord's Supper; զատակական -, paschal communion; աղօթք յետ -ութեան, post-communion; -ապ, առնուլ *S.* Հաղորդ -.

Հաճ, ոյ *a.* content, contented, pleased, satisfied; consenting; *s.* satisfaction, contentedness; - առնել, to content, to satisfy; - լինել, to be content, satisfied, pleased.

Հաճոր, ոյ, ու *s.* rye; *S.* Հաճար; -ի, -ուկ *s.* bot. sand-box tree.

Հաճելի *a.* pleasant, agreeable.

Հաճեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to content, to please, to satisfy, to humour, to gratify; - զմիտս ուրուք, to condescend, to please, to humour; - զախտս, to gratify the passions; - զզարտս, to

pay a debt; ի - զնա, to oblige him, to satisfy him; -եցուցիւ *a.* satisfactory.

Հաճիմ, եցայ *vn.* to be contented, satisfied, pleased, gratified; to agree, to acquiesce, to consent, to approve; to be reconciled, to become friends again; to deign; to taste; - չ, - չ, to disapprove, to dislike; Հաճեալ է նա ի քեզ, you please him; Հաճեցի տէր իմ արքայ, may it please your Majesty.

Հաճոյ, ից *a.* agreeable, pleasant, pleasing, complaisant, grateful, acceptable; - լինել, to please, to humour, to agree, to have pleasure; զինչ - է ձեզ, what do you think of it? ող - թուես, յի քեզ, as you please or choose, as you like; - աչաց Հայեղոյ, comely to the eye; - եղեւ նա աչաց իմոյ, he or she pleased me; - թուեցաւ նմա, it pleased him, he thought fit or proper, he approved of it; - եւս էր նմա, he preferred; արա նմա զինչ - է առաջի աչաց քոյ, do with him as you will.

Հաճոյական *a.* agreeable, pleasing; -ութիւն *s.* amiableness, affability; -կա, սար *a.* kind, condescending, complaisant; -կից լինիմ *vn.* to consent, to approve.

Հաճոյանամ, ացայ *vn.* to please, to humour; to like, to be pleased with, to consent. [genteel, nice, pretty.

Հաճոյատեսիլ *a.* graceful, charming, Հաճոյարար *S.* Կամակասար. [ant.

Հաճոյացուցանեմ *va.* to make pleasant; Հաճոյութիւն *s.* satisfaction; complacency, consent, willingness.

Հաճոյք, յից *s.* will, pleasure, good will, willingness; caprice, humour, fancy, whim; ի յս *ad.* at one's will or pleasure, according to, at sight, at discretion; negligently, carelessly; ի յից նր, according to his caprice; գործել ի յս, to do according to one's liking, fancy or humour, to follow one's own bent, to listen to nobody; առնաւ տուր լինել ի յս ուրուք, to abandon oneself entirely to another's caprice or discretion; այր իւրաքանչիւր զյս առաջի աչաց իւրոց առնէր, every man did that which was right in his own eyes.

Հաճութիւն *s.* agreement, satisfaction; accord, approbation, consent, complaisance, acquiescence, compliance; desire, wish, pleasure, will; -ք, grace, sweetness, loveliness, amiable-

ness; առանց քոյի - թի, without your consent, in spite of you; արա ի իս ի - թի կամաց քոյ, do with me according to your pleasure.

Համ, ոյ *s.* savour, taste; check, moderation; -ք *anat.* the lower belly; - զնել, to moderate, to check.

Համաբան *a.* concord, agreeing, unanimous, conformable; -եմ *vn.* to agree, to be of one mind; -ութիւն *s.* concord, agreement, good understanding, unanimity, intelligence.

Համաբարբառ *a.* concordant, unanimous; *s.* concordance.

Համաբարոյ *a.* of similar disposition, character or customs. [կից.

Համաբնակ, -ից *S.* Բնակակից, Բնա.

Համաբնոյ *a.* connatural, homogeneous; consubstantial; -բնութիւն *s.* homogeneity, connaturality, consubstantiality.

Համաբոլոր *a.* universal, all, whole.

Համաբուն *S.* -բնայ.

Համաբոյ, -ական, -ակից *a.* consubstantial; -գոյք, creation, all creatures, the universe, nature; -ապէս *ad.* consubstantially; -ութիւն *s.* consubstantiality. [rator; -ութիւն *s.* cooperation.

Համաբործ *a.* cooperative; *s.* cooperative; Համաբումար *a.* assembled, gathered together; universal, general; *ad.* all together, unitedly; *s.* arith. sum.

Համաբունդ *a.* *S.* -գումար; flocked together, gathered in crowds or in a mob; *ad.* in a united company, with all the company, in crowds; - թուել, to fly in flocks or swarms.

Համագրեմ *vn.* to compose; -գրութիւն *s.* composition.

Համագամ, աջ *a.* agreeable to the taste, delicate, delicious, dainty, exquisite, savoury, succulent; -ք, dainties, delicacies, tid-bits; -ասէր *a.* fond of dainties, epicurean; *s.* epicure.

Համագաս *a.* of the same class, order or rank; -եմ *va.* to range, to rank, to draw up, to place in order, to put together; -իմ *vn.* to be classified together, placed in the same order; -ութիւն *s.* being of the same rank, equality in rank. [թի *s.* synthesis.

Համագրական *a.* syncretical; -գրութիւն *s.* of the same race, family or generation.

Համագային *a.* national.

Համագլխոս *S.* Գլխոս.

Համագլխի *a.* of the same nation, family, kind or sort; national; related; homogeneous; -գլուի *s.* nationality; relationship; homogeneity.

Համազն *a.* of the same nation or race; -զոյք *a.* equal, even, alike, similar; -զուկ *S.* Համազն.

Համազոր *a.* equal in power; equivalent, equipollent, adequate; - լինել, to be equivalent; -ութիւն *s.* equivalence, equipollence.

Համաթիւ *a.* of the same number or quantity, equal; -թու *a.* co-reigning.

Համալայնութիւն *s.* co-latitude; -լեզու *a.* of the same language; -լծա, կից, -լծորդ, -լուծ *a.* bearing the same yoke; *s.* colleague; companion, partner; -լուր *a.* that can be heard, or heard every where; -լսարան *s.* academy; university, faculty.

Համախմբեմ *va.* to gather or put together, to muster, to collect, to convoke; -բուի *s.* meeting, assembly.

Համախոյ, -խորհ, -խորհուրդ *a.* of the same opinion or mind, unanimous, agreeing, concordant; *s.* adherent, partisan; - լինել, to agree with, to be of the same mind; -խորհութիւն *s.* intelligence, concord, good understanding, harmony; league, alliance, compact; -խումբ *S.* -գումար; -խոս *a.* concordant, analogous. [natural.

Համածին *a.* connate, twin; uterine; Համակ, աջ *a.* *S.* Գործախոյս; *ad.* all, entirely, totally; only; always.

Համակամ, աջ *a.* of the same will, concordant; obedient to the will of, resigned; -իմ *vn.* to agree, to be of one mind, to consent with; to be resigned, to submit oneself; -ութիւն *s.* concord, unanimity, agreement, union, consent; -ութիւն կամայն Աւ, obedience to God's will, resignation, trust in God.

Համակայ *a.* coexistent; -կառք *s.* omnibus; -կարգ *a.* put in the same order or number; -կարգածք *s.* co-ordinate; -կարգեմ *va.* to co-ordinate, to put in the same order; -կարիք *a.* subject to the same passions; compassion, feeling, sensible.

Համակրէն *a.* well versed in the Persian religion; eoreligionary. [ther.

Համակեայ *a.* still living with another; Համակեմ, եցի *a.* to affect, to fill with, to immerse; *S.* Թուիւ. [centric.

Համակենդրոն *a.* concentric, homo-

Համակերպ *a.* of the same form or manner; conformable; resigned; *-իմ տն.* to comply with, to conform or submit to, to be resigned; *-ուժիւն s.* submission; resignation.

Համակերտ *a.* similar, like; *-ք.* all beings, all creatures.

Համակիր, կեցայ *vn.* to be affected, filled or covered with, immersed, sunk in; to array, clothe or invest oneself with, to bury oneself in; *յու. կի - եւ ի քարին պատուականս*, to be completely covered with gold & precious stones; *ի թախծութիւն, ի խոր տրտմութիւն -*, to give oneself up to melancholy, to be filled with sadness; *-ի սուգ,* to dress in mourning; *S. Թուխ; պաշարք - կեալք ի դիրութիւն,*

Համակիր *S.* կրական. [fatted cattle.

Համակործան *a.* utterly destroying, exterminating; *- քանդումն*, utter ruin, extermination; *- կորուստ*, total loss; *- պատուհաս*, exterminator; *- կորցա a.* destroying, exterminating; *- կուլ a.* swallowing up, all-devouring.

Համակրական *a.* sympathetic.

Համակրութիւն *s.* sympathy; *ուշեւ -*, to sympathize with, to feel a - for; *չունելը -*, to have no - for or with.

Համակրոն *a.* coreligionary.

Համահալոյս *ad.* together, at the same time, at once.

Համահամ *S.* Համագամ.

Համահայր *a.* born of the same father, consanguineous; *- եղբայր, քույր*, half-brother, half-sister, by the father's side.

Համահանդերձ *a.* clothed alike, in uniform; *- հասակ S.* Հասակակից; *- հարգ, կց a.* aid-de-camp; adjutant; *- հաւաքեմ S.* Համախմբեմ; *- հրաւեր* *a.* convoking or inviting all; *- հրեշտակ a.* angelie.

Համաձայն *a.* concordant, consonant, conformable; *mus.* in unison; *ad.* un-animously; *- եմ տն.* to accord, to bring to agree; to conciliate, to reconcile; *mus.* to tune; *- իմ տն.* to agree, to concord with, to be agreed; to grant, to come to terms, to comply with; *mus.* to be in tune; *- ուժիւն s.* concord, unison, consonance, concordance; *fig.* conformity, unanimity, union; *mus.* unison, tune; *gr.* concordance.

Համաձեւ *a.* of the same form or shape, conform; *- առնել զկամս*, to

be of one mind; *- ուշք s.* configuration.

Համաճարակ *a.* entirely consumed; all-consuming, all-devouring, epidemic, epizootic, contagious.

Համամայր *a.* born of the same mother; *- եղբայր*, uterine, by the mother's side; *- մեայ a.* coetaneous, of the same age.

Համամիտ *a.* of the same mind or opinion, unanimous; *- լինել ումք,* to perfectly agree with, to enter into the views of; *- են ցանկ*, they always agree in opinion, «they are two fingers of the same hand»; *- մտութիւն s.* unanimity, concord, consent, conformity of opinion.

Համայարկ *a.* cohabitant; dwelling under the same roof.

Համայն, կց *a.* whole, entire, total, complete; *ad.* all, entirely; together, all together, together with; even, yet, still; *-*, *-իւ*, totally, completely, wholly, thoroughly; *- եւ այնպէս*, even though, even if, however, nevertheless; *- եւ այնպէս ոչ յագեցանք*, what, & you are not yet satiated? *- ստել, ասացեալ*, in short, in a word.

Համայնաչափ *s.* pantometer.

Համայնապատում *a.* relating all; encyclopedian; *S.* Հանրագէտ.

Համայնաթիւն *S.* Համաթիւն.

Համայնատերմն *s.* pansperm.

Համայնացոյց *s.* panorama. [ing.

Համայնաւեր *a.* universally destroy-

Համանգամայն *a.* whole, universal; *ad.* all, all together, generally; even, yet, still.

Համանդամք *s.* all the members.

Համանիւթ *a.* of the same matter.

Համանման *a.* equal, alike, similar; conformable, analogous; imitating, following; *ad.* equally, alike.

Համանմանակիւ, հմանեալ, հմանի *S.* հման *a.* [ity, analogy.

Համանմանութիւն *s.* similarity, conform-

Համանշան *a.* having the same sign; *- ալ a.* having the same meaning or signification, synonymous; *- աղուժիւն s.* synonymy.

Համանոյնութիւն *s.* unanimity.

Համանուն *a.* *S.* Անունակից; *s.* name-sake; *- աբար ad.* homonymously; *- ուժիւն s.* homonymy.

Համաշխարհ *s.* the whole country, the public; countryman; *- ագործ a.* done by every body, general, univer-

sal; *- աղան a.* universal, general, common, public; *- իկ a.* of the same country; *s.* countryman.

Համաշնչութիւն *s.* unanimity; *- շունչ a.* of the same opinion, agreeing, unanimous.

Համաչափ *a.* of the same measure, equal, proportioned, symmetrical; commensurable; *- ուժիւն s.* equality, proportion, symmetry; commensurability; *- չուեմ տն.* to depart together.

Համապայծառ *a.* quite clear, bright, shining, luminous, resplendent; *- պաշտօն a.* having the same office or function, colleague; *- պատասխան a.* corresponding; *- խանդ տն.* to correspond; *- խանդ a.* corresponding; *- պաշտիւ a.* equally glorified, equally adorable; equal in rank or honour, having the same dignity; *- պաշտաճ a.* congruent, suitable, convenient; *- պաշտութիւն s.* equal honour, rank or dignity; *- պարփակ a.* all-surrounding; *- վիհ, chaos.*

Համաթիւն, թուիւն *a.* destroying, exterminating all; *- կործանումն*, entire destruction, extermination; *- առնելը*, to exterminate, to root out, to utterly destroy; *- լինելը*, to be totally exterminated.

Համառօտ, կց *a.* brief, short, abridged, concise, succinct, summary; peremptory; *-*, *-ս*, *- աբար ad.* succinctly, briefly, summarily, precisely; peremptorily; *s.* compendium, abridgement; final or irrevocable sentence; *- հասանելը*, to cut short; *- ստել, - ստացից, եւ - իսկ ասացեալ*, in short, in a word.

Համառօտագիծ *a.* briefly traced, succinct; *- բովանդակութիւն*, an abridgement; *- պատկեր*, sketch, short notice, cursory view; *- գիր a.* written briefly, in a few words; *- գրութիւն s.* abbreviation.

Համառօտեմ, եղի *va.* to abridge, to diminish, to shorten; to digest, to resume, to recapitulate; to reduce, to contract, to extract; *ուղիւ -*, to understand thoroughly & cause to be perfectly well understood; *- զորէն a.* to transgress, to break a law; *- քորհն*, to make a visitation; *աղակալութիւն*, to make a visitation of the diocese.

Համառօտիւ, -ք *S.* Համառօտ *ad.*

Համառօտութիւն *s.* brevity, concision, shortness; abbreviation; compendium, abridgement, summary, abstract, epitome.

Համառօտեմ *S.* Աղանակից; *- սեռ a.* congeneric, homogeneous; *- սեռութիւն s.* congenerousness, homogeneousness; *- սեր a.* of the same race or stock; *- սերմ a.* produced from the same seed; *- սերունդ a.* of a common origin; *- սէր a.* mutually fond; *- սր-նունդ, - սուն a.* nourished, brought up together.

Համապարմ *a.* fragrant, odoriferous, sweet-smelling or -scented.

Համասեղծ *a.* innate, natural.

Համասեղութիւն *s.* asterism; *S.* Աստղապատում.

Համապիւլ *a.* spread, diffused, propagated throughout; *- ծաւալելը*, to be - [tion or avowal.

Համակցայ *ad.* of a common attestation; *Համասակ s.* string of pearls.

Համատարած *a.* spread throughout, very extended, universal, general; *- ծով, the Ocean; - օդ, atmosphere; -*, *- ուժիւն s.* extent, very great extent; *- սարք a.* composed of the same element or matter; *- տեսակ a.* of the same kind or sort, equal, conformable; *- տիպ a.* resembling, similar, like, conform; *- ալք a.* of the same age, coetaneous; *- տոհմ, - տոհմիկ a.* of the same family, related.

Համար, ոց *s.* account, calculation, computation, enumeration, numeration; number; catalogue, list; roll-call, muster; examination, inventory, statement, account; esteem, respect, value, regard, station, degree; presentation or rendering of accounts; comparison; lesson; verse; *ի - ի - ի*, * - *pr.* for, on account of; *լէ մի -*, same, same thing; *- առնուլ, պահանջելը*, to ask for an account of, to require one to account for; *- առնելը*, to find out an explication of, to examine; to take or draw up an inventory of; to take stock; *- տալը*, to render an account; to give a reason; to be responsible, to account for; *- առնուլ ի մէջ ծաւալից իւրոց*, to make an account with his servants; *ի - ածելը, արկաւնելը, զնելը*, to count, to calculate, to compare; *մասնելը -*, to be reckoned, numbered, esteemed among; *ի - ի լինելը*, to be counted as, to pass for, to

be reputed, esteemed; *Համարական կալի* -ի, to be taken for a man; - *գնել* *Համար*, to dispute; *Հանել թիւ* -ոյ, to draw or cast lots; *տուր զՀամար տնտեսութե քր*, give an account of thy stewardship; *ոչ էղել է -ի բանիմ*, no attention was paid to my words; *չէ ինչ է -ի*, it is unimportant; no matter; *Թուով -ով էր ամ*, all was counted; *-ովք թուող կատարեալ*, a clever arithmetician; - *առնուլ*, to take lessons; *գիտել, ուսանել, ասել զ-ն*, to know, to learn, to say or repeat one's lesson; *S. Թիւ*.

Համարագիր *s.* numeral letter.

Համարակալ, -*կար*, *այ* *s.* reckoner, calculator, book-keeper, accountant, auditor of accounts; *տուն, տեղի -ի*, counting-house; accountant's office, ciphering; -*ութիւն* *s.* accounts, book-

Համարահատ *s.* control. [keeping.]

Համարաւոր, *այ* *s.* comptroller; -*թիւն* *s.* control.

Համարատու, *այ* *a.* rendering account; -*ութիւն* *s.* control, giving in or rendering of accounts.

Համարեմ, եցի *va.* to count, to number, to calculate; to esteem, to reckon, to consider.

Համարիմ, եցայ *vn.* to sum, to number, to count; to calculate, to compute; to esteem, to repnte, to judge; to presume, to suppose, to reckon; to attribute; to pass for, to be reputed or deemed; *լաւ* -, to prefer; *պատուական* -, to appreciate; *մեծ ինչ* -, to value, to esteem, to repute, to rely on; *առ ոչ ինչ* -, not to keep any account of, not to care about, to have little esteem for, to despise; - *զանձն*, to look upon oneself as, to believe, deem or account oneself, to think that one is; *չէ մի - զինքն չէ ունենի*, to mistake; *երանելի զանձն* -, to think oneself happy; -*իմք եթէ* -, *ընդունի* *պնդէս* *թէ*, let us suppose that; *մի -իք թէ*, do not believe that; -*րեալ* *a.* reputed, deemed, looked upon as; *չէ մեռեալս* -, thought to be dead; *չ-ն յազգս*, not numbered among the nations, without genealogy; *ոչ էր - արծաթ թէ իցէ ինչ*, silver was made no *Համարիչ* *s.* numerator. [account of.]

Համարիւն *a.* of the same blood, consanguineous, related.

Համարձակ *a.* frank, free, bold;

plain, sincere, without ceremony; determined, resolute; wide, extended; -, *-աբար* *ad.* frankly, freely, boldly, plainly; resolutely, firmly; clearly, openly, ingenuously; *կարի իմն* -, too free, bold, rash, audacious, too daring.

Համարձակաբարբառ *a.* plain-spoken, frank, open-hearted, ingenuous; *ad.* frankly, openly, freely, ingenuously, without reserve.

Համարձակագոյն *a.* more openly, &c. -, *-ս* *S.* *Համարձակ* *ad.*

Համարձակախոս *S.* -*բարբառ* *a.* -*լի- նել*, to speak freely, frankly, openly, to be plain with, to be accustomed to speak one's mind; -*ութիւն* *s.* frankness of speech, openness, unreservedness, free-heartedness.

Համարձակահայեաց *a.* seeing clearly, penetrating, perspicacious.

Համարձակաշայն *a.* speaking frankly, freely; - *բարբառով*, aloud, openly, publicly.

Համարձակապէս *S.* *Համարձակ* *ad.*

Համարձակատես *S.* -*հայեաց*.

Համարձակեմ, եցի, -*եցուցանեմ* *va.* to embolden, to make bold or courageous, to reassure; to permit, to allow; to render impertinent.

Համարձակեբն *a.* with an open countenance, frank, free, bold.

Համարձակիմ, եցայ *vn.* to grow bold, to have the boldness to, to take the liberty of, to allow oneself, to have the courage, to be daring, to dare, to venture; *կարի իմն* -, to presume, to take liberties; -*իչ* *a.* emboldening.

Համարձակութիւն *s.* frankness, hardihood, licence, courage, liberty; boldness, forwardness; *կարի իմն* -, audacity, temerity, venturesomeness; - *առնուլ*, to take the liberty to, to permit or allow oneself to; *կարի իմն - տալ*, to render impertinent, impudent; *պարտ է -թէ ասել*, it must be acknowledged; -*ք* *S.* *Համարձակ* *ad.*

Համարմամ *a.* produced from the same root; innate, inborn.

Համարող *s.* reckoner, arithmetician; -*ական* *a.* arithmetical; -*ականն*, -*ութիւն* *s.* arithmetic, ciphering.

Համարուեստ *a.* having the same trade or calling; *s.* fellow-craftsman.

Համարումն *s.* value, esteem, reputation, respectability; *S.* *Յարգ*.

Համացիւ *a.* of the same race or

family; homogeneous; -*ութիւն* *s.* relationship; homogeneousness. [nonr.]

Համահաւ *a.* of equal glory or ho-

Համաքանակ *a.* aliquot, even.

Համակ, *այ* *s.* little child, boy; lad; apprentice, novice, beginner; scholar, disciple; *a.* new, raw, inexperienced; ignorant; - *կրպակայ*, shop-boy; - *կապեղայի*, pot-boy; - *նաւասուղ*, cabin-boy; - *աբար* *ad.* like a child, ehildishly; -*ութիւն* *s.* apprenticeship; inexperience.

Համբաւում, բարձի *va.* to elevate, to raise, to lift up, to take up; - *գծեմ*, to stretch forth or raise the hands; to raise the hand against; to rebel.

Համբաւում, բարձայ *vn.* to rise up, to ascend, to mount, to go up; to raise oneself, to rise, to get up; - *մտոք առ Աստուած*, to raise the heart to God; *Հակառակ, չըբմ* -, to revolt, to rise, to rise against, to rebel; *ի մայ* -, to grow proud; *գառախալ* -, to accuse of, to charge with, to arraign, to impeach.

Համբար, *այ, ոց* *s.* warehouse, storehouse, granary, loft; larder, pantry; provisions, furnishing, supplying, victualing; - *գորայ*, magazine; stores, ammunition; - *անասնոց*, fodder, provender; forage.

Համբարածու, *այ* contractor, purveyor, furnisher; forager.

Համբարակ, *այ* *s.* store, deposit; warehouse: purveyor; *Երկինք նմա - ցողոյ*, the heavens shall drop down dew; - *ան* *s.* anat. matrix; - *ապետ* *s.* intendant, steward, furnisher, purveyor, provider, contractor.

Համբարան *s.* anat. uterus, the womb; -, *-ոց* *s.* larder or pantry; granary; magazine, mart; emporium.

Համբարապան, *այ* *s.* store-keeper; -*պետ* *s.* intendant.

Համբարեմ, եցի *va.* to warehouse; to provide, to furnish food, to victual, to revictual, to lay in a stock of, to store; to lay by, to hold in reserve, to amass, to gather, to treasure up.

Համբարձումն *s.* lifting up, elevation, ascension, rising, ascent; Ascension-

Համբարոց *S.* *Համբարանոց*. [day.]

Համբարու, *այ*, -*րի*, *րեաց* *s.* mermaid, siren; fairy, elf, fay; faun, sylvan god.

[towering, puffing up.]

Համբարտակ *s.* *S.* *Ամբարտակ*; *a.*

Համբաւ, *այ, ոց, ուց* *s.* credit, honour, repute; renowned, fame, reputation, name, glory, celebrity; news, intelligence, rumour, report, tidings; *արագածեւ* -, flying report, swift, speedy renown; - *բարեաց*, good repute; *յեղակարծ, սուտ, չար* -, strange, false, ill news; - *մեծ ստանալ*, to win a great reputation; *Հասեւ անձին -ոյ*, to damage one's reputation; *աղարտել իւր*, to tarnish one's renown; *կարուսանել զ-ն*, to get an ill name; *չունել զ-*, to be unknown, of no reputation or renown; *աղարտել զ- ուրուք*, to blacken or ruin the reputation of; -*ի հարկանիւ*, to become public, to divulge; to become famous, renowned, celebrated, far-famed, to be in vogue, request or fashion; *Հախողակի - հանել* or *ընթացուցանել զուրմէք*, to spread abroad an evil report about one; - *հանել, տարածել*, to raise, sow or spread the news; - *ընթանայ*, it is said that; the story runs; *Էլանէր, հնչէր, տարածէր, ի դուրս յաճախէր* -, the report spread; - *բաշուլէտանն ի ամ կողմանս ընթանայր*, the fame of his courage spread every where; *Էւ ել - զմանն ի ամ կողմանս գաւառին*, & there went out the fame of him through all the region round about; -*ի հարեալ է իսպա*, this play is very popular; *S.* *Շահնգն*.

Համբաւաբեր *s.* messenger, news-bringer; -*կոծ առնեմ* *S.* *Համբաւեմ*; -*հան* *a.* spreading false reports; mischief-making, meddlesome; -*ունել*, -*ւոր* *a.* having a name worthy of envy, famous, renowned, far-famed.

Համբաւեմ, եցի *va.* to celebrate, to sing the praises of, to praise; to make public, to divulge, to let out, to noise or rumour abroad, to publish, to make known every where; -*իմ* *vn.* to be renowned, to become celebrated; to be divulged, spread or noised abroad.

Համբեր *a.* patient; *s.* patience; time, delay; -*ական*, -*աւար* *a.* patient, suffering, enduring; -*եղիք* *s.* affairs requiring patience, annoyances, troubles.

Համբերեմ, եցի *vn.* to have patience, to be patient, to endure, to suffer, to support, to bear, to undergo, to sustain; to persevere, to remain firm & constant, to persist; to wait; - *յա*.

մուսնութիւն, to live single; to live continually, chastely; որ համբերեցէ իսպառ նա կեցցէ, he that shall endure unto the end, the same shall be saved.

Համբերող *a.* patient, enduring.

Համբերութիւն *s.* patience, suffering; hope, expectation, confidence; time, delay; ասնել - թէ, to be patient, to bear with patience; կորուսանել զ-, to lose one's patience, to grow impatient; տալ կորուսանել զ-, to put quite out of patience; *S.* թշու.

Համբոյր, բուրբից *s.* kiss, embrace; *buss; *fig.* sweetness, affability, familiarity; union, joint, joining together; *gr.* spondee; *a.* sweet-tempered, affable, benign, gentle, mild, meek; propitious, favourable; agreeing, unanimous; - ձեռաց, hand-kissing; - Յուդայի, մասնի, a traitor's kiss; - տալ ուսկը, to embrace, to kiss; to buss; տալ միմեանց - խաղաղութեան, to give the kiss of peace; ի - օծել, to familiarize, to tame, to domesticate; հաշա եւ - ասնել, - յարգարել, to appease, to calm, to pacify, to reconcile; գալ ի -, to get or grow tame, familiar, to be tamed; - եւ կամակ բարս ստանալ, to be good-tempered, gentle, amiable. [not, not at all.

Համբուն *ad.* totally, entirely; no, Համբուրակ *a.* fond of kissing; *s.* kisser; *fig.* fond of peace, pacific.

Համբուրեմ, եցի *va.* to kiss, to embrace; *to buss; - զմիմեանս, to kiss or embrace each other; - ակամայ, to kiss unwillingly; ասէս -, to be always kissing; - զձեռս, զաջ ուրուք, to kiss the hands; Համբուրեաց ը նմա, he kissed him; - եցուցանեմ *va.* to familiarize, to domesticate.

Համբուրումն *s.* osculation.

Համեղ *a.* flavoured, savoury, sweet, delicious; - արան *a.* sweet-spoken; - ասամ, - անաղակ *a.* well flavoured, pleasant to the taste, savoury; - անամ *vn.* to become well flavoured, sweet, appetizing; to be agreeable to; - ացուցանեմ *va.* to render savoury, to sweeten, to season; - ութիւն *s.* exquisite flavour, agreeable taste, relish.

Համեմ, աջ *s.* amomum; spice; - or - անք *s.* aromatics, spice; sauce, seasoning, stew, ragout, high seasoned sauce; dressing of meat, condiment; - անոթ *s.* sauce-boat.

Համեմատ, ից *a.* proportionate, equal, conformable, corresponding, analogous, regular, symmetrical, adequate; - գործել, to proportion; գընել -, to compare; եթէ եցնի ի քեզ ասպելնութիւնք - ք զէհ ճակատագրիդ, if your virtues correspond with your high destiny; ը - ի -, - արար *ad.* *S.* - ութիւն; - ական *a.* proportional, analogical; comparative; - էլի *a.* comparable.

Համեմատեմ, եցի *va.* to compare, to confront, to confer; to put in comparison with, to equal, to parallel; to be in symmetry; - զգիրս, to collate.

Համեմատութիւն *s.* comparison, confront; proportion; analogy, relation, conformity, correspondence, harmony, enrythmy, symmetry; *math.* ratio, proportion; - գրոց, collation; բանալ զ-, to disproportion; - թէ *ad.* proportionably, in proportion, proportionally, symmetrically; comparatively, in or by comparison, relatively, in reference. [aromatic, spicy, fragrant.

Համեմաւոր *a.* seasoned, flavoured; Համեմեմ, եցի *va.* to season, to flavour; to scent, to aromatize, to spice, to powder; - արել, to sprinkle with Համեմիչ *s.* seasoner. [salt, to salt. Համեմուկ *s.* bot. vanilla.

Համեստ, ից *a.* modest, decent; reserved, moderate, temperate; - արար *ad.* modestly; - անամ *vn.* to become modest or wise, to put on a modest look; - ացուցանեմ *va.* to make modest or moderate; - ութիւն *s.* modesty, moderation, reserve, temperance, probity; politeness; - ութիւն *ad.* modestly, decently; - ութիւն *sf.* modest woman.

Համեստ, ից *s.* saddle; pack-; harness; կողմակի - . side-saddle; pillion; կոճղ - ի, saddle-tree; հանել ի բաց զ-, to unsaddle; *S.* թամբ; - արար *s.* saddle & harness maker; - արան *s.* saddlery; saddle-room; - եմ *va.* to saddle, to harness; հոյակապ - եալ, in superb trappings.

Համերամ *S.* Երամովն.

Համերասանակ ընթանամ *vn.* to run together; *fig.* to compete; to concur, to coincide.

Համեղութիւն *S.* Համաբնութիւն.

Համընթաց, &c. *S.* Զուգընթաց.

Համմատ, - իմաց, &c. *S.* Համամիտ.

Համհարզ, - հարեաց, - մօրեաց *S.* Համահարզ, - հարց, - մայր.

Համերակ *s.* foster-brother.

Համոզակեր, աջ *a.* persuading; persuasive; - լինել, to persuade, to convince; *S.* Թափել.

Համոզեմ, եցի *va.* to persuade, to induce, to gain or bring over; to impel, to urge; to calm, to appease, to reconcile.

Համոզիչ *a.* persuasive; reconciling.

Համոզումն *s.* persuasion.

Համոյ *a.* regular, moderate; - ք *s.* moderate things.

Համորովայն *S.* Համամայր. [S. Միա-.

Համուռ, - ն *s.* crowd, multitude; *ad.*

Համուկ *s.* skirt of a garment.

*Համոտեմ *va.* to taste, to savour.

Համր, մերց *a.* dumb; speechless, mute, tongue-tied; - ի ծնէ, born-dumb, dumb from one's birth; - բնութիւնք, babies; - լինել or

Համրանամ, աջայ, Համրիմ, եցայ *vn.* to become or to remain dumb, to be speechless, to lose the use of speech; - ի զարմանաց, to be struck dumb with surprise, to be tongue-tied.

Համրացուցանեմ *va.* to make or strike dumb. [dumbness.

Համրութիւն *s.* state of a dumb person,

Համրէն *a.* whole, total, entire, universal; *ad.* all, entirely, totally, wholly; ը - Յ, throughout the world; - կալ ի վերայ, to understand perfectly, to know to the bottom, to penetrate deeply, to pierce to the inmost parts.

Հայ, ոյ *s.* *a.* Armenian; - ք, Armenia; - ք or - եր, the -s, the - nation; - լեզու, բարբառ, the - language; Թարգմանել ի -, յեզու ի - բան, to translate into -, into the - language.

Հայաբարբառ *a.* speaking Armenian; - բնակ *a.* inhabited by Armenians.

Հայազէս *s.* armenist; - գունդ *a.* composed of Armenians; *s.* Armenian troops.

Հայազաւան *a.* armenizing, having religion, persuasion, the policy, the customs of the Armenians; - գրոշ *s.* Armenian flag, colours, banner, ensign.

Հայազարմ, - զն *S.* Հայկազն. [sign.

Հայախառն *a.* mixed with Armenian; - խամ *a.* having the care of the Armenians; nurtured by the Armenians;

- խումբ *S.* - կոյր.

Հայածին, - ծնունդ *a.* born of an Ar-

Հայախորմն *s.* the Armenian country; - կոյր *a.* composed of Armenians.

Հայամեծար *a.* honouring the Armenians; honoured by the Armenians.

Հայանախառն *a.* maltreating the Armenians; unworthy of an Armenian; - նման *a.* resembling an Armenian; - նշան *a.* bearing the emblem of Armenia; - գրոշ *S.* Հայագրոշ.

Հայազայել *a.* worthy of an Armenian, of Armenians.

Հայասեռ *a.* Armenian, of - race; - ք, we Armenians; - սէր *a.* fond of Armenians, philarmene; - սիրութիւն *s.* philarmenia; - սիրտ *a.* having an Armenian heart.

Հայաստան, ի *s.* Armenia; - Յ, -; - ազգ, the Armenian nation; - եայք, եայց *s.* the Armenians; - ցի *s.* *a.* Armenian; *S.* Կեցցէ.

Հայարան *s.* the sight, the eye-sight.

Հայացի *a.* Armenian.

Հայերակ *s.* natron.

Հայերայք, եցից *s.* look, sight, view.

Հայերաբանակահ *a.* catoptrical; - բանութիւն *s.* catoptrics.

Հայերադարձ, աջ *s.* looking-glass maker; - ութիւն *s.* - manufacture.

Հայերական *a.* specular. [rors.

Հայերապատ *a.* surrounded by mir-

Հայերալաճառ *S.* - գործ; - ութիւն *s.* looking-glass trade.

Հայերարան *s.* view, panorama.

Հայերացոյց *s.* kaleidoscope.

Հայերաբար *s.* foliated gypsum.

Հայելի *s.* looking-glass, mirror, speculum; - ք *fig.* eyes; *a.* visible, observable; - կիզիչ, burning glass. [vidette.

Հայեկ, ի *s.* mar. top, mast-head,

Հայերէն *a.* Armenian; *ad.* in -; -

գիր, - writing; - աստիւք, in - letters or characters; - լեզու, գրութիւն, the - language, literature; ուսանել զ-, to learn, to study -; - Թարգմանել, to translate into -; - գիտէ՞ք, ի՞նչ, do you know -? do you speak -?

Հայերէնագէտ *s.* armenist; - խոս *a.* speaking Armenian. [tal.

Հայեցական *a.* contemplative; men-

Հայեցի *a.* Armenian.

Հայեցիկ *a.* serving to see or to look.

Հայեցող *s.* contemplator; - ական *a.* contemplative; speculative; - ութիւն *s.* contemplation; speculation; theorem.

Հայեցուած, ոյց *s.* glance, look, peep; sight, view; aspect, appearance, presence; spectacle, prospect; անյող-

գող, - , firm, steady look; ի խնարհ

աւնել զ-ս. to cast down the eyes; աին սաւալ or գնել -ովք աչաց, to cast an amorous eye upon, to ogle; to dote
Հայեցուի, -ուիմ S. -ուած. [upon.
Հայեցուցանեմ va. to cause to see, to view; to incline, to dispose towards; to apply; յինքն - զգը, to attract, to draw another's eye on oneself.
Հայթայթամեմստ տ. to set one's wits to work, to tax one's ingenuity, to contrive.
Հայթայթանք or Հայթայթայ s. invention, expedients, means, shift, device, way; provisions, food, victuals; relief, solace; pretext, subterfuge, pretence; - կենաց, subsistence, means, necessities of life; S. Հնարք.
Հայթայթեմ, էջի տա. to invent, to find the means or a way to do any thing, to contrive, to devise; to provide, to provision, to procure; to solace, to assuage; to pretend.
Հայիմ, էջայ տ. to look, to give a look, to cast the eyes on, to see; to look upon, to gaze on, to consider attentively, to look in the face, to observe, to contemplate, to speculate, to weigh well; to take care; to concern, to regard; to have in view, to aspire to, to aim at; to face, to front, to look on, to overlook; գեղեցիկ հասկերով, handsome, elegant, beautiful, charming; - է վեր, to look up; - ընդ պատուհանն, to peep or look in at the window or through the window; - գաղտագողի, to look stealthily at; պըռցեալ - յոք անյաղ, to gaze with greedy or devouring eyes at, to stare at; - յայրաստ or յայրաստութի, to look at impudently, lustfully, lewdly; - յոք սիրով, գորովակից աչքը, to look at lovingly or tenderly, to look sweet upon, to cast sheep's eyes on, to ogle; - իսնդաղատանք, to gaze on dotingly, with fondness, with glistening eyes; լե ախմբ - յոք, to look scornfully at or with contempt; - մտք, to contemplate, to muse on; ոչինչ հայեցեալ է. in spite of, despite; մինչդեռ նա այսր անդր հայեր, as he looked about or around. [a. Armenian.
Հայիսունի s. Armenian incense; - հաս Հայի, է. այ s. Haig (the earliest hero of the Khorenian, called after him Հայ Haig or Armenian); ast. Orion.

Հայկաբան a. s. armenist, who speaks & writes pure Armenian; armenism, pure Armenian. [ly, courageously.
Հայկաբար ad. like Haig, valorous.
Հայկազարմ a. of the race of Haig, Armenian.
Հայկազեան. - զն, - զնեայ, - զնեան, - զուն a. Haigian, Armenian; - զունք s. the descendants of Haig, Armenian nation, the Armenians; - զեան Բառ գիրք, the Armenian Standard Dictionary.
Հայկական a. Haigian, Armenian.
Հայկաշէն a. built by Haig; - չափ a. gigantic; - սիրտ a. Haig-hearted, courageous, dauntless, intrepid, valiant, bold, manly. [Armenian anthology.
Հայկարան s. the centre of Armenia:
Հայկաւ s. Armenian bole.
Հայկեան a. Haighian, Armenian; - գրոհ, the - nation. [blasphemy.
Հայհոյական a. blasphemous; - բան, Հայհոյանք S. Հայհոյութիւն.
Հայհոյեմ, էջի տա. to curse & swear, to blaspheme; to talk scandal; to revile, to abuse, to slander, to traduce, to defame, to speak ill of. [pheming.
Հայհոյիչ s. blasphemer; a. blas-
Հայհոյութիւն s. blasphemy, swearing; abuse, slander, scandal, backbiting, defamation. [Armenian nobility.
Հայորեար s. pl. the Armenians, the
Հայունի s. the Armenian nationality.
Հայունի sf. Armenian woman, lady, girl. [նել, to knead.
Հայս, էջ s. paste; dough; - հարկա.
Հայր, հոր, հարց s. father; papa, pa; * daddy, dad; father, chief; founder; author, inventor; - մեր, the Lord's prayer; - երկնաւոր, գթութիւն, &c., heavenly Father, God of mercy; - Ն Յովսէփ, St. Joseph; հարք եկեղեցւոյ, the fathers of the church; հարք միան ձուրք, old anchorites; հարք մեր, our fathers, forefathers, ancestors; - Ծի, Adam; Յարգոյ, Reverend Father; բարեկիշատակ - Ն Իսահակ, Father Isaac of blessed memory; - սբ, holy father; - իսասողանուն, confessor; հոգեւոր - , spiritual father; - հայրենեաց, Ժողովրդեան, աղքատաց, father of his country, of the people, of the poor; քերթողաց - , father of Armenian literature, Moses of Khoren; - պատմա- գրաց, father of history, Herodotus; - եւ մայր, father & mother, parents;

որդի է հորէ, from father to son; իւրեւ զ- , like a father, fatherly, paternal; աղիւիւ, բարեգութ - , good, tender father; սիրտ, գութ, սեր հոր, the heart, tenderness, love of a father, paternal, fatherly affection; սիրել, պատուել զ- , զօրովից լինել հորն, to love, honour & succour one's father; յաւելուլ առ հարս, to go the way of all flesh, to go to kingdom come, to die; ննջեաց ընդ հարս իւր, he slept with his fathers; - որդւոյք բեր- կրեալ, a father happy in his children; - մարդպետ, kishar-agasi, master of eunuchs.
Հայրաբար ad. paternally, fatherly; - ոյ a. like or resembling his father, following in the steps of his father; like a father; - բուզն a. proceeded from the Father; - բուն a. paternal.
Հայրագիր s. adopted father; - զեղծ, - խեղդ a. parricidal; - ինամ a. paternal or filial (eare); - խոյնոզ, - խոյն s. parricide.
Հայրածին a. born of the Father.
Հայրակամ a. willed by the Father; - կան a. paternal, belonging to the father; - կեր a. parricidal; - կոչ լինիմ տ. to name after the father.
Հայրահարած լինիմ տ. to persecute one's father. [ther.
Հայրամեծար a. honouring one's fa-
Հայրանամ, աջայ տ. to be or become a father; - նարգ, - ու a. despising, contemning one's father; - նենդ a. deceiving one's father; - նման a. resembling one's father.
Հայրանուն a. bearing the father's name; - ախան a. patronymic.
Հայրաշարժ S. - բուզն.
Հայրապետ s. patriarch, pontiff; - ախան a. patriarchal, pontifical; - աւ նամ տ. to become patriarch, pontiff, bishop; - անոց, - արան s. seat, residence of a patriarch, &c.; - ուի s. patriarchate, pontificate.
Հայրասեր a. loving one's father; - սպան, աջ a. parricidal; s. a parricide; - սպանութիւն s. parricide.
Հայրասեաց a. hating one's father; - սունկ a. planted & cultivated by the Father; - սուր S. Հայրենաստուր.
Հայրենաբուն a. indigenous, native.
Հայրենադուր s. traitor to one's country.
Հայրենական a. paternal; patrimon-

ial; - ստացուածք, patrimony, inheritance.
Հայրենասեր, սիրաց a. fond of one's country, patriotic; s. patriot; Զմա- ըրեա, անձնանուէր - , a genuine, devoted patriot; - սիրական a. patriotic; - սիրութիւն s. patriotism, love of one's country. [ther or country.
Հայրենավրէժ s. avenger of one's fa-
Հայրենաստուր a. left by a father, transmitted from the ancients; pa-
Հայրենասունգ a. transmitted or inherited from one's father or forefathers, hereditary.
Հայրենի a. paternal; native, natal; - Ժառանգութիւն, patrimony; - գաւառ, Ծ, երկիր or
Հայրենիք, նեաց s. native country, - land, country, birth place, home; parentage; patrimony, paternal property, fortune; հող - նեաց, fatherland; սեր, յիշատակ - նեաց, patriot-ism; remembrance of one's native land; անձուկ, կարօտ - նեաց, longing for home; home-sickness, nostalgia; վարել զգը է - նեաց, to expatriate; ելանել է - նեաց, to go abroad, to leave one's native land; թողուլ զ- նիս, to quit one's country; երթալ, դարձ աւանել է - նիս, to return to one's coun- try; մասնել է - նիս, to return home, to regain one's native land; արժանի լինել - նեաց, to deserve well of one's country; ծառայել - նեաց, to serve one's country; նուիրել զանձն - նեաց, զանձն դնել է վերայ - նեաց, to devote oneself to the service of one's coun- try, to consecrate oneself to one's country's welfare.
Հայրիկ s. dear father, papa; լէր ոչ ուտես - , dear papa, why don't you
Հայրորդի a. having sons. [eat ?
Հայրութիւն s. paternity.
Հայրորէն S. Հայրաբար.
Հայց s. demand, request; լե - անկա նիլ, - եւ ինդիր լինել, to ask, to de- mand, to request, to be in search of, to Հայցական s. gr. accusative. [look for.
Հայցելի s. the article required, thing asked for; աւանել զ- ն, to hear, to hearken to the prayer of; լուսնել զ- ն, to obtain by dint of entreaty.
Հայցեմ, էջի տա. to request, to ask; to entreat, to beg earnestly, to be- seech, to implore, to solicit, to pray;
50

to seek, to search; - օգնութիւն, to implore aid or succour; շնորհ, to entreat a favour.

Հայրող *s.* solicitor, postulant.

Հայրուած, *ոյ s.* request, solicitation, entreaty, humble demand, prayer. [proof.

Հայրումն *s.* the asking; exaction;

Հայքար *s.* armenite, armentine, Armenian stone; turquoise.

Հան *s.* grand-mother, --mamma, *granny, grandam.

Հանածոյ, *ից a.* mineral; ore, mineral; - բերեցական, երկկամաձեւ, հատաձեւ, հողային, ձուլաքարային, crystallized, kidney-shaped, globular or granular, earthy or earth-coloured, oolitic or lenticular ore. [away.

Հանահիմն. to be driven or cast

Հանապ *s.* a large drinking-glass.

Հանապազ *ad.* always, at all times, continually, constantly, ever; assiduously.

Հանապազաբուն *a.* flowing continually; - խօս լինիմ *vn.* to have constant intercourse with; - ծին *a.* continually proceeding, arising; - կիր *a.* *ad.* always wearing; - հիւանդ *a.* always ailing; - հոս *a.* running or flowing continually; - մեռ *a.* daily mortifying; - ջան *a.* always endeavouring, always careful, industrious, active, assiduous; - սուտ *a.* always lying, mendacious; - տարած *a.* always extended; - ահա *a.* always visible; - փակ *a.* always shut; - փոխ *a.* continually changing, inconstant.

Հանապազորդ, *այ a.* quotidian, daily; continual; assiduous, frequent; *ad.* S. Հանապազ; - պատարագ, perpetual sacrifice. [պազորդ *a.*

Հանապազորդեայ, -եան S. Հանա-

Հանապազորդեմ, եցի *vn.* to continue, to persevere, to last, to endure; to frequent; ոչ -, to discontinue, to interrupt, to cease; - յաղօթն, to continue instant in prayer; - դիւ *a.* persevering, steady; - գութն *s.* assiduity, perseverance, persistence.

Հանապազոր *ad.* every day, always; -եայ *a.* quotidian, daily.

Հանգամանք *s.* condition, quality, state; kind, species, nature; details, circumstances, particulars; attribute, disposition, situation; way, manner; model; proof; - ժամանակին, act-

ual state of things; ստիպողական -, emergency; յետմ -նա *ad.* in any way, at all events.

Հանգանակ, *այ s.* assessment, rating; club, clubbing, contribution, share, portion; - հաւատոյ, symbol, creed; - աւ, in clubbing together; - աւ կողմն առնել, to club for a dinner; - ահից *s.* partner in the reckoning, contributor, boon companion; - աւոր *a.* rated, contributed, clubbed together; - եմ տա. to rate, to club, to contribute, to club together, to subscribe; to contribute, to have a share in, to be accessory to; - ութն *s.* reckoning; subscription. [conformable.

Հանգէտ *a.* similar, like, equal, same,

Հանգիւս, գաստան *s.* repose; refreshment, relaxation, recreation; ease, tranquillity; convenience, well-being, leisure; pause, rest, intermission, truce, cessation; station, abode; *fig.* tomb; repose, sleep, death; *a.* quiet, tranquil, peaceful; - գաստամբ *ad.* conveniently, comfortably; at one's ease or leisure, leisurely; - գաստան ժամ, compline; - գաստան շարական եւ աւել տարան, hymns & gospel in burial-service; - գաստան պաշտօն, requiem; - առնուլ, to take rest, to be at rest, to repose; - տալ, to rest, to repose; թողուլ *ի* - գաստան, to leave or let alone; - առնել բանի, to end a discourse. [course.

Հանգիտանամ, *այցայ vn.* to be equal, like, to resemble.

Հանգիտապատիւ, տուաց *a.* having the same honour, equally honoured or honourable.

Հանգիտարագ *a.* of the same speed; equally swift; - ափառ *a.* of equal glory. [blance, parity, conformity.

Հանգիտութիւն *s.* equality, resemblance; *ad.* as, like, after the manner of; almost, nearly; *a.* S. -գունակ.

Հանգոյց, գուցից *s.* knot; tie, bond; station, post, stage, resting-place; S. կայարան; *bot.* knot, joint; *fig.* knotty point, rub, difficulty, intricacy, tangle; *mus.* note; գորդեան -, the Gordian knot; վերելից or վերամբարձ, վայրաբեր - *ast.* ascending, descending node; գիծ -գուցից, nodal line; - առնել, to make or tie a knot, to knot; արձակել *զ-ն*, to untie, to loosen or undo a knot; լուծանել *զ-ն* *fig.* to untie or

cut the knot of a difficulty or question, to elucidate; - *ի* -գուցե փախել, to flee by post, or by relays of horses.

Հանգունակ, -ան, -ից, -անատիւ, -աւոր *a.* like, similar, conformable, equal, uniform.

Հանգուն *a.* turned or tucked up, close; *fig.* modest, reserved; cautious, wary; *ad.* gathering up, picking up, closely; modestly, decently; cautiously.

Հանգուցանեմ, *ցի va.* to repose, to give repose, to leave to rest; to recruit, to relax, to refresh, to ease, to recreate; to lay, to set, to put, to place; to finish, to end; to bury, to inter; to translate, to remove to heaven; to make happy, to beatify, to glorify; - յերկոց տունջեան, to rest from daily labour, to repose.

Հանգուցեալ *a.* refreshed, reposed, unbound; dead, deceased, defunct; -ն, the deceased, the defunct; - հայրն իմ, ամուսինն իմ, my deceased father, my defunct spouse; - թագաւորն ի տալիս Վ. Է., the late king of Italy V.E.

Հանգուցիւ *a.* giving or procuring rest, reposing.

Հանգչիմ, գեայ *vn.* to repose, to take repose, to be at ease; to rest, to cease from work, to relax, to refresh oneself; to end, to stop, to stand still, to halt, to be settled; to lodge, to sojourn; to cease, to end; to die, to depart this life; to be buried; to rest in heaven; - *ի վաստակոյ*, to take rest from work, to pause from labour; - *ի խաղաղութեւ*, to rest in peace; հանգիւր *ի* սրտմտութեւ, let your anger cease; եմուտ անդ -, he went in to ease himself. [ly, at one's ease.

Հանգստաբար *ad.* quietly, tranquil-

Հանգստական *a.* commodious, tranquil, easy; *s.* Quietist; - ութն *s.* quietism; - կայք, - տանոց *s.* tombs, cemetery, catacombs; - տասեր *a.* too fond of one's ease; - տարան *s.* place of rest; temporary altar; *fig.* tomb, sepulchre; - տարաբ *a.* comforting, restoring, refreshing, recreating, reviving; *s.* Therapeutæ; - առէտ *a.* very convenient, very comfortable; - տոց, *այ s.* tomb; - տութն *s.* repose, quiet, tranquillity, ease, convenience.

Հանգրէճ *s.* tucking or turning up; - րիճաձեւ *a.* tucked or turned up.

Հանգրիճեմ, եցի *va.* to tuck, turn or truss up; to take in, to tighten; - գհանգրէճն, to tuck up one's clothes or gown; - գբազուկս, to turn up the sleeves; - գմիսս *fig.* to retire within oneself, to collect one's thoughts.

Հանգրիճումն S. Հանգրէճ.

Հանգրուան, *այ s.* lodging, abode, dwelling; suburb, village, hamlet; stable; cattle-shed, sheep-fold; S. կայարան; - հաւաց, road, roadstead, harbour, port; -, sanctuary, relic.

Հանգրաւ, *ից a.* peaceable, quiet, calm, tranquil, mild; moderate, staid, sedate, grave, sober; -, -ս *ad.* gently, softly, mildly, tranquilly, slowly; - լինել, կալ, to remain quiet or tranquil; - լինել, to have patience, to be patient.

Հանգարտաբար *a.* good-tempered, peaceful, gentle, mild, meek, affable; - գնաց, - հեռ *a.* walking slowly; flowing peacefully or placidly; - ձայն *a.* soft, pronounced or sung softly; - միտ *a.* equanimous; - նամ S. - տիմ; - սիրտ *a.* tranquil, imperturbable, peaceful, calm; - քայլ *a.* going slowly, having a slow pace.

Հանգարտեմ, եցի *va.* to tranquillize, to appease, to calm; to render tranquil, to soften; *vn.* to be appeased, calmed, tranquillized; to abate, to be settled, to diminish, to assuage; to hold one's peace, to keep silence; to support, to endure, to suffer, to resist, to be able; - զկիրս, զամբոխեալ միտս ուրուք, to calm the passions, to relieve anxiety. [տեմ va.

Հանգարտեցուցանեմ S. Հանգարտեմ *a.* slowly, softly, gently, quietly, smoothly.

Հանգարտիմ S. - տեմ *vn.* [philosophy.

Հանգարտական *s.* ethics, moral

Հանգարտութիւն *s.* tranquillity, stillness, repose, quiet, peace, silence; phlegm, calmness, coolness, composure; - կրից, moderation; - ծովու, calm at sea, calm, smooth sea, dead calm; - հոգւոյ, մտաց, peace of soul or mind.

Հանգերձ, *ից s.* coat, clothes, garb, attire, wearing apparel; old clothes; preparation, show, pomp, magnificence; - շքեղ լայն, magnificent, flowing robe; - առանց խորխորանի, garment without folds; - արքայական,

royal robe; հեծեալազն -ք or -անք, riding habit; -բաղանեաց, bathing gown; -ք նորք, a suit of new clothes; Տ. Պատմունք, Սքեմ, &c.; -հարսանեաց, wedding garb; -սգոյ, mourning; -ք աղտեղիք Տ. Ի քր.; աղանեղ զերեւել -այրուծել, to wear widow's weeds; Ի բաց հանել զ-այրուծեան, to put off widow's weeds.

Հանդերձ քր. with, along with, together with; եղբարքն -, with his brothers; -այնու, withal, besides, moreover; -այսու ամիւ, all the same, in spite of all that; after all, however; -ամիւ թերութիւն, in spite of all his faults or defects; -սղիմբ, with all that; at the same time; այլովն -, et cetera, &c., & so of the rest, so on, so forth.

Հանդերձան, Ի, -ք s. dressing, seasoning; provisioning, furnishing, furniture; dress, attire, garb, apparel; sumptuous attire; show, pomp, solemnity, gorgeousness, gaudiness, splendor; arrangement, preparatives, disposition; goods, luggage; apparatus, machinery; implement; attendance, equipage; construction; -նաւու, equipment, manning, fitting out; -ք կերակրոյ, sauce, seasoning, condiment.

Հանդերձանի s. clothes, garments, dress; drapery, woollen stuffs.

Հանդերձապետ s. master of the king's wardrobe; wardrobe-keeper; attendant, steward, manager; -տուն, -րան s. wardrobe; linengoods; -րար s. tailor. [pation, calling; work.

Հանդերձաւորութիւն s. business, occupation; Հանդերձեալ a. prepared, composed; furnished, equipped; splendid, magnificent, sumptuous; future, to come, hereafter, that is to be, coming; -ք s. the future, futurity, time to come; պատմունք - , coat in reserve, put by or kept for future use; -կեանք, Ծ, the future life, the life to come, the other world; Ի -ձեւում, in the other life.

Հանդերձեղէն a. lineu, of linen.

Հանդերձեմ, եղի va. to dress, to get ready, to prepare; to make or get up; to put in order, to arrange, to dispose, to fit up, to settle; to provide, to furnish, to garnish, to set off, to deck, to adorn, to embellish, to clothe; to

equip, to arm, to fit out; to construct. Հանդերձիկ s. cheap little dress; bad, ugly coat.

Հանդերձիմ, եցայտ. to prepare oneself, to get ready, to be in readiness, to set about, to fall to, to be about to, on the point of, going to; to dress, to put on one's clothes, to clothe oneself; -Ի չու, to get ready or prepare for a journey; -ձեալ էր դարձ անել Ի սուն, he was ready to return, or was on the point of returning home; -ձիւ a. getting ready, preparing.

Հանդէպ քր. before, in face, in presence of, in front, opposite; ad. against; a. convenient, fit, proper; Ի -, Ի -դիպէ, Ի -դիպոյ or -սոյ ad. before, in front.

Հանդէս, դիմի, սաց s. feast, public rejoicing; procession, solemnity, religious ceremony; pomp, show, display, gala, exhibition, parade, state; scene, spectacle, show; arena; proof, argument, demonstration; declaration, witness, testimony, evidence; trial, experience, essay; exercise, practice; audit, examination, inspection, investigation; deed, fact, act; effects; fight, assault, combat; care, diligence; bravery, great deeds; account; review (journal); -դիմի ad. pompously, solemnly; համահան -, exhibition; - թաղման, burial, funeral obsequies; - դրաց, review, muster; - յաղթանակի, triumphal rejoicings; - թաարմանակ, theatre, spectacle, play; - առաքինութիւն, brilliant action; - լուսութիւն, shining qualities; Ի -մարտից, among combats; - առնել, to pass in review, to make a diligent investigation, to examine; to make a show or display of, to show off, to display, to expose to view, to put or set forth; to turn to account, to improve; to exercise, to practise; - առնել դրաց, Ի -դիմի անցանել զդրոս, to review, to muster, to pass in review; - համարայ առնել, to examine, to register, to make a numbering or enumeration of; - առնել քաջութիւն, to prove, to signalize one's valour, to signalize oneself by prowess, gallantry, bravery; - առնել զօրութիւն, to use or exert one's power; - առնել պերճութիւն, դիւանութիւն, to make a show of one's science; - առնել Լ

մաստով թեան Իւրոյ, to display one's wisdom; - առնել հանձարոյ, to heighten, to set off, to enhance, to give zest to one's parts or talent, to show one's wit, to play the sprightly, ingenuities or witty; Ի - ածել, to exhibit, to expose to view, to display, to show off; to represent, to play, to act; Ի - անցանել, to compete, to rival, to vie with; to appear; Ի - մասնել, to enter the lists; to be ranked among; Ի - մասնեցանել, to put to the trial, to the test, to prove; զ- առնուլ, to examine, to prove, to know by experience.

Հանդիպաւորութիւն s. opposite hill.

Հանդիպակաց a. opposed, opposite; s. object; -ութիւն s. opposition.

Հանդիպահայեաց a. perspective.

Հանդիպաւորութիւն Տ. -պումն.

Հանդիպեցուցանեմ va. to cause to succeed or happen; to apply, to adapt, to suit.

Հանդիպիմ, եցայտ. to meet, to fall in with, to arrive, to come; to find, to gain, to obtain, to attain; to happen, to chance, to occur, to befall, to offer, to coincide, to tally, to jump together, to agree; - միմեանց, to meet each other, to encounter; to attack each other in front, to clash, to meet face to face; չարեօք -, to happen unluckily; մեծամեծաց - չորհաց, to receive great favours; հանդիպի v. imp. it happens, it comes to pass.

Հանդիպող Տ. Իկաղ; - միտք, ingenious, witty, subtle; -աբար ad. seasonably, befittingly, becomingly.

Հանդիպութիւն, -ութիւն s. encounter; coincidence; -ութիւն միմեանց, interview, meeting.

Հանդիսաբան, &c. Տ. Առնաբան.

Հանդիսադիր, դրի, դրաց s. agonotheta, gymnasiarch, agonistarch; president or chief of a ceremony, assembly, combat, show; *expositor, exhibitor.

Հանդիսական a. solemn, pompous; s. spectator, assistant; -կից s. companion in an assembly or solemnity; companion in arms, fellow-soldier, comrade.

Հանդիսանում, ագայտ. to enter the lists, to fight, to wrestle, to vie with; to labour hard, to strive, to endeavour, to try, to attempt; to signalize

or distinguish oneself, to render oneself illustrious, to be celebrated, renowned, to be made public with praise; to show one's courage or mettle, to figure, to shine; to assemble at a public festival or ceremony, to celebrate; քաջայաղթ -, to make stupendous conquests, to do or work wonders; յաղթող -, to remain victorious; յաղթող - իրիւք, to be victorious over, to be conqueror.

Հանդիսապետ Տ. -դիր; -պէս ad. in a procession, with pomp, gloriously.

Հանդիսասէր a. fond of pomp, solemnity, display; fond of shows, plays, public spectacles. [spectacle.

Հանդիսասեան Տ. arena; battle-field;

Հանդիսասէս, աջ s. spectator; - լի նկէ, կալ, to be a -, present at, to assist; -ք, the -, the audience; the lookers on, the by-standers, the public.

Հանդիսարան s. lists, arena; court of justice; gallery, saloon; exhibition; scene, spectacle; -բար a. exciting to war, warlike, martial.

Հանդիսացուցանեմ va. to solemnize, to celebrate with pomp or display; to signalize; to count, to enumerate; թատերախաղ -, to play, to act, to perform; անպարտելի -, to render invincible; -ութիւն s. solemnization; representation, performance.

Հանդիսաւոր a. pompous, solemn; public; s. combatant, athlete, champion; -իմ Տ. -սանամ. [prove oneself.

Հանդիսեմ, եցի va. to exercise, to Հանդիսեմ a. patient. [able.

Հանդուրժական, -ժեղի a. support-

Հանդուրժեմ, եցի va. to suffer, to support, to sustain; to last, to endure, to resist; to be able. [gulf of Venice.

Հանդրին անդունդք s. Adriatic sea, or Հանեալ a. taken away: repudiated; Ի բաց -, exclusively, to the exclusion of, except, but, save.

Հանելի a. drawing out.

Հանելուկ Տ. Առնելուած.

Հանեմ, նի va. to draw or pull out, to take away, to abstract, to remove, to displace; to dislodge; to raise, to lift up, to carry up; to divulge, to let out, to publish; to offer, to present; arith. to subtract, to take away; - զքառակուսի արմատ թուոյ, to extract the square root of a number; - իրաւունաւ, to do justice to; - անուն չար,

to defame, to decry, to slander, to belie; - *յաջաց*, to cease to lose the favour or affection of; - *յաջաց ժողովըրդեան*, to render unpopular; *ի վեր* -, to inform of, to discover, to disclose, to reveal, to unveil, to unmask; - *չ* -, to publish, to divulge every where; *ի բանս* -, to delude, to beguile, to seduce, to betray, to deceive; *յինքն* -, to appropriate to oneself, to take possession of, to assume wrongfully; - *ինչ յոք*, to ascribe, to attribute, to impute; - *յոք զպատճառս ամ չարեաց*, to accuse of every evil; - *յոք զինն*, to apply to; *ի բաց* -, to exclude; to scatter; to send back or away, to dismiss, to discharge; - *բռնի* or *բռնաբար*, to extort, to wrest, to seize by force, to take by violence; - *յարմատոց*, to root up, to extirpate; * - *զթէփ*, to scale; to pearl or decorate seed; - *զվրէժ քինուն*, or *զփոխարէն չարեացն*, to avenge oneself, to be revenged; to turn the tables upon; - *օգուտ*, to turn to account, to profit by, to derive benefit from, to avail oneself of, to improve; - *չհետեանս*, to desume a consequence; - *զոք ի ձեռս ուրուք*, to give, to deliver up; - *զորս*, to levy soldiers, troops; - *աւուրս*, *զգիշերն*, to pass the days, the night; - *աւուրս բազումն*, to remain a long time; - *ի ժառանգութէն*, to dispossess; - *յայլ լեզու*, to translate into; - *ոգնակէզ*, to sacrifice; - *լեզու*, to put out one's tongue; to loll out one's tongue; *վիշակ* -, to draw, to cast lots; - *զկարասիս*, to unfurnish, to strip; - *զկինն*, to repudiate; - *կա նանց զոնսն*, to paint one's eyebrows; - *զըրր*, to draw water, to draw up, to fetch up; - *ի նաւէ*, to disembark; to land, to set on shore; - *չանապարհի*, *զրան*, to lead to, to run into, to abut or end in; - *առ սք*, to present, to introduce; - *զսուրն ի պատենից*, to unsheathe; - *ընդ սուր*, to put to the edge of the sword; - *զհողին*, to give up the ghost, to expire, to die; - *զօրհնուի*, to bless, to praise; *չան զիս սատի*, take me out of this; S. *Պլուխ*, *Կառափ*, &c. &c.

Հանի, *նույ*, *Հանիկ*, *Հանկան* S. *Հան*. *Հանաւոր*, *ոյ* s. intelligence, intellect, understanding, wit, sense; genius, talent; wisdom, prudence; reason, sense,

judiciousness; *rhet.* enthymeme; - *բազմալեզանակ*, a rare talent.

Հանաւորաբան a. of fine genins, of great wit; speaking wisely, clever, ingenious; sententious; - *ուի* s. witty or sententious phrase, flash of wit, sally, witticism; - *բար* ad. ingeniously, wisely, judiciously.

Հանաւորագիտութիւն s. foresight, insight, sublime science; wisdom; sagacity.

Հանաւորական, - *կուռ*, - *միտ*, - *յեղց*, - *ւոր*, - *եղ* a. full of wit, of ingenuity, of sense, witty, ingenious, intelligent, wise, sensible, clever, clear-sighted, judicious, prudent, right-minded; - *եղայր*, a genius, man of great parts, of rare talent; - *եղք* s. men of wit.

Հանաւորեղութիւն s. intelligence, wit, ingenuity.

Հանաւորեմէջի, - *լիմ* vn. to tax one's ingenuity, to set one's wits to, to contrive, to invent, to devise, to frame.

Հանաւորիմաստ . *ի* , - *մայ* S. - *ճարեղ* . *Հանաւորիչ* s. inventor.

Հանութ S. *Խանութ* . *Հանում*, *նայ* vn. to weave, to plait.

Հանումն s. drawing or taking out; extraction; *arith.* subtraction.

Հանուր, *նորոյ*, *նուրոյ* a. each, every, all, general, universal; *ընդ* -, every where; - *ց ազանց*, to all peoples. [ly.

Հանրաբար ad. generally, universal-
Հանրագիր s. encyclopedist; - *ք* - *պedia*; - *գէտ* -, *գիտական* a. - *pedian*.

Հանրական a. general, universal.

Հանրաճաշիւ or *Պրա* - *ս*. algebra; - *շուական* a. algebraic; - *շուող* s. algebraist; - *շուորէն* ad. algebraically.

Հանրահոսակեմ va. to divulge or publish every where. [sides.

Հանրամածեալ a. surrounded on all
Հանրած s. pantheist; - *ուի* s. pan-

Հանրաչափ s. holometer. [theism.

Հանք, *այ* s. mine; - *ոսկւոյ*, *երկաթոյ*, *ածխոյ*, gold -; iron -; coal -.

Հանքաբան s. mineralogist; - *ական* a. - *logical*; - *ուի* s. - *logy*. [colliery.

Հանքածուխ s. coal mine, coal pit,

Հանքային a. mineral; - *ջուր*, *աղ* -, water; rock-salt; - *ածուխ* S. *Հանքածուխ*.

Հաշ a. lean, lank; wasted, languid; - *անք* s. leanness; extenuation, weakness, languor, faintness; - *եմ* va. to consume, to exhaust, to drain, to ren-

der lean, to make languish; - *իմ* vn. to grow thin, to languish, to be consumed, to decay, to pine, to dwindle away.

Հաշիւ, *շուի* s. account, reckoning, calculation, computation; - *ընտրութիւն*, exact, correct account; comparison, likening; *ճիշդ*, *մանրամասն*, *վերջին* -, accurate, detailed, final account;

բոլորակ, * *կլոր* -, in round numbers; *խառն* -, confused account; *սովորական* -, running account, account current; *ի* -, on account; *ի* - *իւր*, on one's own account; *ի* - or *Հաշուով*

տալ, to pay on account; - *անհել*, to make out an account; to calculate; - *տալ*, to give an account; *ից*, to conform, to agree; *ի* - *ածել*, *արկանել*, to count, to calculate, to compute, to reckon, to number, to enumerate; - *ցուցանել*, *ըստել*, *քննել*, *ճշդել*, *մաքրել* or *սրբել* - *զ* -, to present, to receive, to examine, to verify, to audit an account; *փակել*, *աւարտել* - *զ* -, to close, end or conclude, to settle or balance an account; *մասնել* *ի* - *ընտրութեան*

ըստից, to be compared, confronted with; *անանց Հաշուի*, incomparable, matchless; S. *Կշիւ*.

Հաշմ, *ից* -, *անհամ* a. crippled, impotent; - *ձեռք*, one-handed; left-handed; - *ոսկիւք*, lame; - *անհամակ*, paralytic, that has lost the use of his limbs; - *մոռք*, booby, noodle, block-head, dolt, dunce, dullard. [maim.

Հաշմեցուցանեմ va. to cripple, to
Հաշմիմ, *եցայ* vn. to be crippled,

Հաշմոս a. crippled. [maimed.

Հաշմութիւն s. state of a crippled person; crippleness, lameness.

Հաշուատեղան, - *րան* s. bank, counting-house, counter.

Հաշուեգիր, - *մատեն* s. account-book, day-book, journal; *մայր* -, ledger; - *կալ* s. book-keeper; - *կալուի*

s. book-keeping; - *տուճար* s. pocket-book; - *ցուցակ* s. invoice, bill of parcels. [correspondent.

Հաշուընկեր s. partner, associate;

Հաշուիմ, *եցայ* va. to count, to calculate, to compute, to number; to repute, to esteem, to think, to deem, to judge, to believe; vn. to pass for, to counterfeit; *յառապիւր* -, to treat as fables. [dwindling away, langnor.

Հաշումն s. consumption, decay,

Հաշտ, *ից* a. reconciled; propitious,

favourable, friendly, kind, kindly, benevolent; - *անհել*, to conciliate, to reconcile; to render propitious, to propitiate; - *ընհել*, to be reconciled; to be propitious, favourable.

Հաշտագրամ s. piece of money worth about two thirds of a penny.

Հաշտարան s. propitiatory.

Հաշտարար, *այ* s. conciliator, reconciler, peace-maker, pacifier; a. conciliating, pacifying; - *ուի* s. conciliation, reconciliation, pacification.

Հաշտելի a. reconcileable.

Հաշտեմ, *եցի*, - *եցուցանեմ* va. to conciliate, to reconcile, to pacify; to agree, to make up.

Հաշտեցուցիչ a. conciliatory.

Հաշտիմ, *եցայ* vn. to be reconciled, to agree, to make peace, to become friends; *մերձ էր արեւն ի* - *ից*, the sun was about to set.

Հաշտութիւն, - *ուսն* s. conciliation, re-arrangement, peace; propitiation; S. *Կքեմ*, &c.; *ի* - *ածել* S. *Հաշտեմ*; - *անհել* S. *Հաշտիմ*.

Հաշմիմ, - *չիւն*, - *չուսն* S. *Հաշմեմ*, - *ընհել*; *Հեծեմ*, - *ծուլ* թիւն.

Հապ ad. in haste, hastily, very soon; - *ա* ad. afterwards, next, then, & then, after; *ին*, come! now! well! come on! go! away! make haste! come now! quick!

Հապալաս, *ի* s. S. *Պտուղ միտենայ*; - *ի* S. *Մրտենի*.

Հապճեպ s. haste, speed, hurry, diligence, promptitude, precipitation, headlong haste; - *իւ*, - *ուլ* ad. in haste, hastily; expeditiously, diligently, promptly, swiftly, rapidly, quickly; - *տագնապաւ*, with all possible speed, in a hurry, precipitately; - *տալ* vn. to hasten, to make haste, to be quick; va. to expedite, to hasten, to urge on, to quicken, to hurry; to despatch; - *եմ* S. *Հապճեպ տալ* vna.

Հապտեպ ad. often, frequently, very

Հապայ s. veil. [often, again & again.

Հաքեմ, *եցի* vn. to bark, to bay, to growl; to howl, to yelp; *ից*, to cry out, to clamour, to brawl, to snarl.

Հաքեցուցանեմ va. to cause to bark.

Հաքիւն, - *ջուսն* s. barking, baying.

Հաքող s. barker; a. barking, yelping, growling; - *ական* a. having the faculty of barking; - *ուի* թիւն s. faculty of barking.

Հառաչ, *բ* S. -անք; -ալիք *ա*. full of sighs; -ական *ա*. sighing, plaintive, doleful; -ակուլ *ա*. panting, out of breath, short-winded.

Հառաչանք *ս*. sighs; groans, lamentation, weeping; մեծ, խոր -նա արձա-կել, to fetch deep or heavy sighs, to sigh heavily; հեղձամղձուկ զ-նան առ-նել, to stifle one's sighs; -հեղձամղձ-ձուկ զնա առնելին, his sighings stifled his utterance; -նոք *ad*. with a sigh; -նոք ի խորոց արեւ ասաց, after pro- foundly sighing he said.

Հառաչեմ, եցի *տ*. to sigh; - ի խո-րոց արեւ, to sigh deeply; - զանգուղի զհեծութի, to groan incessantly; - առ խաղաղութի, to sigh for peace.

Հառաչիւն, -չումն *ս*. sigh.

Հաս, ից *ս*. ripeness, maturity; ar- rival, coming; tax, duty, dues; income, rent; funds, annuity; gift, offering; ի - գալ, to arrive at maturity, to ripen, to grow ripe, to mature.

Հասակ, աջ *ս*. shape, stature, size, height; age, years, time of life; կաթ-նաբոյժ - , babyhood; անտիական, մա-տաղ, տխեղծ - , tender age, infancy, childhood; ի սկզբնաբոյս -ին, from one's earliest years; ի տղայութե -ի նր, in his infancy; ի ծաղկեալ -ի, in the prime of life; աճումն -ի, growth, growing; երիտասարդ -աւ, young; կայտառ, սթամի - , a slender waist; - անձնեայ, large stature; ուղղորդ - , straight figure; բարձր -աւ, of lofty stature, tall; միջակ -աւ, middle-sized; վայելուչ -աւ, good-sized; չափաւոր -աւ, middling-sized; կարճ -աւ, short, little; հասուն - , in ripe years, years of discretion; այրական - , man's es- tate, manhood; ծերացեալ - , - ծե-րութե, old age, age, years; ծերա-ցեալ -աւ, aged, in years, old, stricken in years; ի - եւ ի տխ հասանել, to reach, to attain, to grow to man's estate; զարգանալ -աւ, to increase in age; ի - գալ, to arrive at the age of puberty; ի միտս եւ ի - լինել, to be of age; - նր բարձր կերպարանի, his fig- ure is becoming well developed; եւ մեռաւ ի -ի երեսուն եւ երկիս ամաց, he died at the age of thirty three; - գարնայնոյ, spring-time, spring.

Հասակաբեր, -գեղ *ա*. finely-shaped, tall; -լից *ա*. full grown, grown up; -ծին, -կից *ա*. of the same age, coetan-

eous; -չափ *ա*. adult, of age, pubes- cent, marriageable; -ւոր, -կեայ, -կեղ *ա*. grown up; of lofty stature,

Հասանելի *ա*. comprehensible. [tall.

Հասանել, սի *տ*. to arrive at, to at- tain, to reach; to catch, to take, to surprise; to get, to obtain, to gain; to he destined, allotted or obliged to; to ripen, to become ripe; to understand; - ի վերայ, to comprehend, to con- ceive, to understand, to apprehend, to catch at; to penetrate, to break into; յեղակարծում, յանակնկալ ի վերայ - , to surprise, to catch; to over- take, to come on like a thunderclap; - ի պաշտօն, to obtain, to get hold of a place or post; ի պատիւ - , to rise to dignities, to be promoted to high rank; - զքաղաքաւ, to assault the city; - ի վերայ իրաց հին, to assume the direction of, to take in hand pub- lic affairs; - ի ցամաք, to disembark, to land, to arrive; - վերայ, to draw to a head, to gather; եթէ զնա ոչ -նէ ինձ տեսնել, if I should not happen to see him; թէն մեռանել ինձ -նիցէ չեքէզ, even were I to die with thee; -նէ քեզ գարձեալ մարգարէանաւ, you must prophesy anew; գուցէ -նիցէ քեզ անձրեւ, lest the rain should sur- prise you; ծերացեալ հասեալ յարս, old, among the elders; հասեալ ժամ, present.

Հասարակ, աջ, ուց *ա*. common, ordi- nary, usual, trivial, vulgar, low; common, public; equal, alike; half, semi, demi; *ad*. in common, together, equally, generally; *gr*. appellative; - անուն, common gender; - բայ, de- pendent verb; - , - օր, noon, noon-tide, midday; ի - առուրն, զ - առուր, at noon; ց - օր, till noon; - գիշեր, mid- night; - տարի, one year with another; - տեղիք *rhet*. the common places, ge- neral topics; -այց կեանք, common life; թշնամի -այց, the common enemy; միտք, կարծիք -այց, common sense; -այց հաւանութիւ, with one accord; օգուտ -այց, the public interests; իրք -այց, public affairs; ծախիւք -այց, at the public expense; -այց վարել կեանս, to live in common; -այց ունեն զինչս, they had every thing in common.

Հասարակաբար S. -օրէն.
- Հասարակագործեմ *va*. to co-oper- ate; -ծութիւն *ս*. co-operation.

Հասարակախան *ա*. common, gene- ral; -խառնութիւն *ս*. introduction.

Հասարակած, ի, աւ *ս*. moiety; equa- tor; գաւ գիշերոյ, at midnight; -իր *ս*. equinoctial line.

Հասարակական *ա*. common, public, general; ordinary; *ս*. communist; -ու- թիւ *ս*. communism; -կշիւ S. Զուգակշիւ.

Հասարակապատիւ S. Համապատիւ; -պետական *ա*. *ս*. republican; -պետու- թիւն *ս*. republic.

Հասարակասեր *ա*. zealous for the public welfare; -ստեղծ *ա*. common, proper to all creatures. [Հասարակ.

Հասարակաց *ա*. common, public; S. Հասարակաւորութիւն *ս*. equality, parity; - աւուր, equinox.

Հասարակեմ, եցի *va*. to equal, to divide in two parts, in halves; to share, to part equally, to portion out; to accomplish; - զտէրն չե ամենեսին, to love impartially, to be large-heart- ed; մի -եսցեն զաւուրս իւրեանց, they shall not live out half their days; -իմ *տ*. to be divided into halves, to be equally divided; to be half way; to share in, to partake of; to be com- plete, accomplished; -կեցաւ մահն յաղթառու եւ ի վարթամն, death over- took both poor & rich; -կէ գիշերն, it is midnight.

Հասարակորդ, աջ *ա*. participating equally, partaking, sharing; equal; *ս*. companion, fellow, partner; -ս առ- նել, to equalize, to equal, to compare; *fig*. to appraise, to estimate; -ս մեզ արարեր զքն, you have made them equal unto us. [public; moiety.

Հասարակութիւն *ս*. community; the Հասարակօգուտ *ա*. of public utility; *ս*. the common weal; -օր *ս*. noon; -օր- եայ *ա*. meridian; equinoctial; -օրէն *ad*. commonly, ordinarily, generally; -օր- ութիւն *ս*. equinox.

Հասեալութիւն *ս*. panceratium.

Հաս եւ խած լինիմ *տ*. to eat greedily, to devour voraciously.

Հասկ, աջ, ոց *ս*. ear or head of corn, of barley, &c.; ոսկեփայլ շք, golden ears; -ս արձակել, to shoot into ears, to ear; to spire; քաղել - , to glean; -աբեր *ա*. producing, bearing ears; - լինել, -աբերեմ *տ*. to ear; -ագեղ *ա*. of fine ear; -աթուռ *ա*. well-eared, well in the ear; -ահանեալ *ա*. threshed, husked; -ահաս or -սուն *ա*. of which

the ears are ripe; -ահասուն *ս*. ripen- ess of ear; -աձեւ *ա*. shaped like an ear.

Հասկանամ, աջայ *տ*. to understand.

Հասկացումն, -ցողութիւն S. Հասո- ղութիւն; -ցուցանեմ *va*. to cause to understand.

Հասկաքաղ *ա*. gleanings; *ս*. gleaner; gleanings; - առնել, to glean.

Հասողութիւն *ս*. comprehension, un- derstanding, intelligence, perception.

Հասողթ, ութի, Հասողք *ս*. income; pension; salary.

Հասու *ա*. happening: lively, clever, intelligent; - լինել, to arrive, to reach, to attain; to seize, to take, to catch, to entrap; *fig*. to comprehend, to con- ceive, to penetrate, to discover, to recognize. [*ս*. pensioner.

Հասութասեր *ս*. fund-holder; -ւոր Հասուկ *ա*. ripe-minded, clever, in- telligent. [Հասողութիւն.

Հասումն *ս*. the arriving, arrival; S. Հասուն *ա*. ripe, mature, grown up;

wise, prudent, judicious; - հասակ, ripe or advanced age; - այր, man of mature age, a discreet sober-minded man; - օրիորդ, marriageable young lady; - խորհուրդ, միտք, mature judgment; - խաղաւարտ, ripe im- posthume; - գործել, to ripen, to make ripe, to mature, to bring to maturity.

Հասունանամ, աջայ *տ*. to ripen, to grow ripe; - պալարի, to come or draw to a head, to gather, to suppurate.

Հասունացուցանեմ S. Հասուն գոր- ծեմ. [ness.

Հասունութիւն *ս*. maturity, ripe- ness. Հասուցանեմ, ցի *va*. to cause to ar- rive, reach or attain; to bring, to re- fer; to cook, to dress, to get ready, to prepare; to ripen, to mature; հա- սոյց ինձ անբաւ աշխատութիւ այս բառ- գիրք, this dictionary has cost much labour.

Հաստ, ից *ա*. solid, stable, firm; strong, robust; thick, coarse, large; - , շք *ս*. stability, firmness, hardness, steadiness; կալ ի -ի, to stand firm; ի -ոջ պահել, to hold fast; ի -ոյննել, to preserve, to keep.

Հաստաբազուկ *ա*. strong-armed, having large & powerful arms, ro- bust, vigorous, sturdy, stout; -բէստ *ա*. firm, solid, strong; hard, compact; -կաշի *ա*. pachydermous; -կապ *ա*. well bound, tight, strong; -կառոյց *ա*. well

built, solid, stable; -հարուստ *a.* strong, robust, vigorous; -հեղուս *a.* well nailed or fastened; -հիմն *a.* well based or built, firm, solid, stable; -առնել, ամրացնել, to strengthen, to confirm; -ձեղուն *a.* having a solid ceiling; -ձիգ *a.* well-bent (bow); valiant, skilful (archer); -աղեղն *a.* furnished with a very strong or heavy bow; -մագիլ *a.* furnished with very strong claws or talons; -միստ *a.* strong, robust; -յարկ *a.* strong roofed.

Հաստամամ, ացայ *vn.* to grow stronger, to be strengthened or confirmed; *to become larger, to increase in bulk.

Հաստանդամ *a.* well limbed, stout, built; -պինդ *a.* hard, firm, solid; -ջիլ *a.* nervous, robust, vigorous; -ջով, -ստեղն *a.* flourishing, well branched; -վերդ *a.* of unhewn stone.

Հաստատ *a.* solid, firm, stable; sure, certain, positive; *s. geom.* solid; *ad.* solidly, firmly, strongly, steadily; surely, truly, positively; resolutely.

Հաստատաբան *a.* truth-speaking, veracious, exact, accurate, correct; -բար *S.* Հաստատ *ad.* -գոյն *a.* very firm, very solid; *ad.* firmly, surely; -գրական *a.* stereographic; -գրութի *s.* stereography; -գէտ *s.* stereoscope; -գիտութիւն *s.* stereoscopy; -կան *a.* firm, solid, immutable; -բան *s.* affirmative; -հաստութիւն *s.* stereotomy; -ձգութիւն *s.* skilful archery.

Հաստատամամ, ացայ *vn.* to be confirmed, strengthened, to take root in.

Հաստատաչափ *a.* stereometric; *geom.* solid; -ութի *s.* stereometry; -պէս *S.* Հաստատ *ad.*; -տիպ *a.* stereotype; *s.* stereotyping; -գրույմ *or* -ապիւմ *va.* to stereotype; -տպող *s.* stercotyper, -typist; -տպութիւն *s.* stereotyping.

Հաստատեմ, եջի *va.* to affirm, to sustain; to prop, to confirm, to consolidate; to fortify, to comfort, to invigorate, to strengthen, to encourage; to restore, to mend, to revive, to refresh; to assure, to guarantee, to attest, to certify, to witness, to approve, to corroborate; to legalize, to ratify; to institute, to found, to erect; to create, to make; -անգրէն, to re-establish; -զերես, զձեն, զմիսս, to set out, to start, to proceed, to move

on; to deliberate, to resolve, to purpose; to conduct or comport oneself, to act; to threaten; -զառուջութիւն, to recover, improve or restore health; -եալ էր ի խորհրդեան, he was resolute & decided in action.

Հաստատիմ, եցայ *vn.* to grow harder, to become stronger; to be confirmed, to take root in; to settle oneself firmly in, to stay; to be certified, assured, proved, confirmed; to hope for, to rely on, to confide in, to be created; to recover, to be restored, to come round again; -սեղաւ որինորա, he recovered his strength, his senses; -սեղան որդիք նր, his children are grown up; -սեղաւ յառուջութիւն, he has recovered his health. [firmatory.

Հաստատողական *a.* affirmative, constancy, solidity, fixidness, consistence; constancy, resolution; strengthening, consolidation, confirmation; prop, stay, support, base; affirmation, assertion, acknowledgment, authorization, certifying, approbation, ratification; *chem.* solidification; -երկնից, the firmament; -մասց, constancy, firmness of purpose; -առնուլ, to be vouched for, of a certainty, to prove true, to be confirmed, attested, certified; -թէ *S.* Հաստատ *ad.* -թէ եղեալ էր ի մտի, he was resolved, he has taken a resolution, he decided to.

Հաստատուն, սնոց *a.* firm, solid, stable, fixed; certain, sure, positive; immovable, constant; permanent, persevering; determined; *s. geom.* solid; *ad. S.* Հաստատ; -կերակուր, solid food. [support; counterfort.

Հաստարան *s.* stanchion, prop, stay, Հաստարմատ *a.* well or deep-rooted, well established, firm, solid; -առնել, կանգնել, to strengthen, to root, to establish.

Հաստալք, յց *s.* paste; pie, pasty. Հաստեմ, եջի *va.* to create, to produce, to make; to strengthen, to confirm, to consolidate; -զղբ ի բարին, to confirm in the right way; -խմտ, to be created, produced; to be confirmed, strengthened: to marry, to wed, to espouse.

Հաստիչ *s.* creator, producer. Հաստոյժ *a.* prudent, cautious. Հաստոյր *a.* serious, grave, mortal;

-վերք, a deep wound; տալ - հարըւածս, to give the finishing stroke or death-blow, to despatch. [stairs.

Հաստորոշ *a.* having wide steps or Հաստուած, ոց *s.* creature, created being; construction, structure.

Հաստումն *s.* creation; production; strengthening, consolidation, confirmation, re-establishment, restoration.

Հաստուն, անոյ *a.* firm, solid.

Հաստութիւն *s.* creation.

*Հասցէ *S.* Երեսպիւր.

Հատ, ից, ոց *s.* cut, cutting, section; fraction, fragment, morsel, piece; corn, grain; *one, one only; -ս առնել ճանապարհաց, to rob, to take to the highway; -աբէկ *s.* zool. gross-beak; -ալից *a.* full of corn or grain; granular.

Հատագործեմ *va.* to reduce into grains, to granulate; -ծի *s.* granulating machine; -ծութի *s.* granulation.

Հատած, ոց, ից *s.* section, paragraph; *gr. caesura*; *a.* cut, cut out; -ք կոնի, conics, conic sections.

Հատական *S.* Հատու; -կարկառ *a.* pieced, patched; composed; -կեր *a.* granivorous; -կոտոր *s.* bit, piece, morsel; remnant, shred, fragment; -առնել, կոտորել, to cut up, to cut in pieces; to break, dash or smash to pieces; to mutilate, to curtail, to change, to alter.

Հատահարց, -հմոյ *s.* diviner by means of grains; -ութի *s.* divination

Հատաձեւ *a.* grain-shaped. [by -.

Հատանեմ, հատի *va.* to cut, to cut off, to break; to carve, to cut; to divide, to separate; to retrench, to diminish, to curtail; to eastrate; to resolve, to decide, to determine; to cross, to traverse, to pass; to stop, to interrupt; -գծից զմիմեանս, to cross one another; -գծով, to plough, cross or traverse the sea; -գծով եւ զցաւ մաք, to run over, to over-run or scour both sea & land; -ճանապարհ, to open, to pave a way or road; to progress towards, to bend one's steps to, to traverse, to travel; -անցանել, to cross, to traverse, to pass, to travel over or through, to go over; -ի ստեղն, to wean; -գծառս, to fell, to cut down; to clear; դաս, to sentence, to judge, to decide; ական, to mine, to dig, to hollow; -զգլուխ, to cut off

the head, to behead, to decapitate; -զանգամս, to eut off limbs, to amputate; -յարքունիս, to confiscate, to forfeit; -ի կենաց, to slay, to deprive of life, to kill; -զանձն ի փափկութիւն, to give oneself up to effeminacy; -վատութիւն, to make a coward of; -զծարաւ, to quench, to slake the thirst; -զանձն յիմեքէ, to abstain, to keep from, to refrain, to forbear, to deprive or debar oneself of, to do without, to dispense with; ախոս, to plough, to furrow; -գունդ մի, to detach, to form a detachment; -լուսոյ զգիշեր, to drive away darkness; -զբոց հրոյ, to spark, to sparkle, to emit sparks; -զբոնակն, to fray a way, to pass through, to cross; * -զգրիւն, to make a pen; գետն զգալան նէ, the river traverses the plain; *S.* Զոր, Կարճառում, &c., &c.

Հատանիմ, ապ *vn.* to be cut, separated, divided; to be exhausted, to decline, to fail, to desist; to abstain, to refrain; to shine, to glitter, to sparkle; to yield, to give way, to fall into; -գունոյ, to turn pale; to be discoloured, tarnished, to lose colour, to fade, to grow pale; -ի յուսոյ, to lose hope, to cease to hope, to despair; յանգործութիւն, to foment, to cherish idleness; յանմուտութիւն, to be without even the shadow of common sense; ի զեղխութիւն, to plunge into debauchery; ի չարութիւն, to abandon oneself to wickedness; -բոցոյ, to flame, to cast a glare, to shine; զհետ, to apply oneself to; ի վաճառս, to deal, to traffic; ի գինեղանառս, to keep a wine-shop, a tavern; ի բերել զկարկուս հատեալ յամպոյ, like hail fallen from the clouds; ամ ուրեք ոսկւոյ եւ ականց նշուք նէին, all was brilliant with gold & precious stones; փայլաաակունք նէին, thunderbolts fell; գունդ մի հատեալ, a detachment of troops; հատեալ ի յուսոյ, desperate; բան հակիրճ հատեալ, brief, succinct discourse; *S.* Գուն, Մալք, Թեւ, Յոյր, &c. &c.

Հատանող *s.* cutter; paper-cutting machine; *geom.* secant; *a. S.* -տու.

Հատաջուր *s. med.* ptisan; orgeat, barley-water.

Հատափաշառ *s.* money-changer.

Հատեալ *a.* eut; castrated, gelded.

Հաւաքնոր *a.* select, chosen, choice; - , - բանք, chrestomathy, anthology, collection; - լինել, to gather, to collect, to make a collection of authors.

Հատիկ *s.* small grain.

Հատիճ *s.* kernel.

Հատկիմ, եցայ *vn.* to be out of breath, to become breathless, to gasp for breath; *ի հեկեկանայն - կէալ*, hindered by sobs.

Հատկաւ *s.* linseed. [dered by sobs.

Հատոր, ոյ *s.* part, bit, shred, fragment, stump; volume, tome; - *հոգւոյս*, my life! my darling! my love!

Հատու *a.* sharp, trenchant; *ից*, decisive, peremptory; *s.* pickpocket, cutpurse; *S.* Ձէն.

Հատուած, ոյ, *ից* *s.* cut, shape, fashion; section, division; part, portion; bit, piece, fragment; retrenchment, separation; emigration, transmigration, colony; article, head, point; *geom.* segment; - *բերնի*, conics; *առաջանիւթ* - *օրաբեր*, leading article; - *գնալ ուրեք*, to emigrate; *գրել* - , to write an article; - *ստլ բանին*, to interrupt, to break in upon.

Հատուածակողմեան *a.* prismatic; - *կողմն* *s.* prism; - *անգուստան*, achromatic -.

Հատուածիմ, եցայ *vn.* to remove, to separate or detach oneself; to retire, to go away, to eut & run; to change one's abode, to emigrate, to colonize, to settle oneself as a colonist or planter.

Հատուածող *s.* *geom.* sector; - *ծոյ* *a.* of many pieces, composed; - *ծուծիւն* *s.* desertion, running away.

Հատուկձիւր, - *կտր* *a.* cutting or reducing to pieces; - *առնել*, to reduce to pieces, to atoms; to exterminate.

Հատումն *s.* cut, incision; division, separation; - *անդամոց*, amputation.

Հատուցանելի *a.* payable, solvent; - *ուծիւն* *s.* solvency.

Հատուցանեմ, *ցի* *vn.* to render, to restore, to give back; to pay, to discharge, to acquit; to disburse, to lay out; to recompense, to satisfy, to make amends, to compensate, to indemnify: to cut; - *ի ստենէ*, to wean, to take from the breast; - *զգիտաբէնն*, to render like for like, to requite; - *զգիտան*, to make up for, to indemnify for; - *չար փոխանակ բարւոյ*, *չար* - *երախտեաց*, to render evil

for good; - *զմեղս հարանց՝ որդւոց*, to revenge the sins of the fathers upon the children; - *ցեր ինձ բարիս, եւ ես - ցի քեզ չարիս*, I have rendered you evil for good; *Աստուած հատուցէ քեզ ի բարիս*, may God reward you; *S.* Հատուցումն, Մէր, &c.

Հատուցանող, - *ցի* *s.* who renders, restores or gives back; payer; remunerator.

Հատուցումն *s.* restitution; payment, reimbursement; remuneration, recompense; compensation, gift, offering, fine, amends: cutting; - *իստուց*, damages, indemnity, reparation; - *փոխարինի*, compensation; exchange, any thing given in return; *ի -*, in payment; in return; *օր - ցման*, the Last Judgment; - *առնել*, to reward, to requite, to recompense; to make amends for; *Հատուցանել ումէք զ -*, to give tit for tat, to make a return for, to requite; to avenge, to punish; *Հատուցանել զ - ի թշնամիս*, to revenge oneself on one's enemies.

Հարազատ, աջ *a.* legitimate, authentic, genuine; true, frank, sincere; intimate, cordial; related, near, familiar; *s.* brother; - *որդի*, legitimate son; - *աբար*, - *ապէս* *ad.* legitimately; brotherly; sincerely, intimately.

Հարազատանամ, աջոյ, - *սիմ*, եցայ *vn.* to be legitimated; to become familiar or brotherly; to contract an alliance with; *եղբայր - սեալ*, own brother.

Հարազատութիւն *s.* legitimacy, authenticity, genuineness; fraternity, brotherhood; kindred, consanguinity.

Հարած, ոյ, *ի* *s.* wound; ulcer.

Հարակաշ *s.* associate, partner.

Հարամանի *S.* խարամանի.

Հարամելիմ *vn.* to be pushed.

Հարանք *S.* Հարուած.

Հարաւ, ոյ, ու *s.* south wind; the south; *արեւելեան* - , south east, S.E.; *արեւմտեան* - , south west, S.W.; *հոլմ - ոյ*, the south wind; *չնչ* - , it blows from the south; - *ակողմ* - *ակոյս* *s.* the south, south side; *a.* on the south side; - *ահոլմ* *s.* south wind, auster.

Հարաւայդ *s.* aurora australis, southern light.

Հարաւային *a.* southern, meridional, austral, southerly; - *արեւելեան հոլմ*, sirocco.

Հարաւուշ *s.* fields, country; seed - or sowing-time, tillage, ploughing.

Հարբուխ *S.* խարբուխ.

Հարեւանցի, *ի* - *a.* superficial, light; futile, frivolous, vain, transitory, fleeting; *ad.* superficially, slightly, for form's sake, negligently, in passing, with an absent look; - *անցանէլ լ*, to graze, to pass close to, to glide by; to skim along or over, to glance at; to touch lightly or briefly on.

Հարեւանցիկ առնեմ, - *ցեմ* *va.* to pass quickly, to skip, to omit, to pass over in silence. [էւէշ.

Հարեւոր, Հարեւ *S.* Հարեւոր, խեր. Հարթ, *ից* *a.* plain, flat, even, level; polished, smooth; uniform, alike, equal; *ad.* unitedly; evenly, plainly; - *հաւասար*, on a level with, even with; - *եւ ուղիւ* *հասակ*, fine-shaped, of a fine stature or figure; - *առնել*, to level, to smooth; to facilitate; *էղիցին առապարքն ի - ճանապարհս*, the rough places shall be made smooth.

Հարթածաւալ *a.* equally stretched, plain, flat; - *յառակ* *a.* even with the ground, plain, flat, on the same floor, on a level, levelled; - *առնել*, to pull down or raze to the ground, to level with the ground, to raze; to level, to make even.

Հարթակ or Արդուկ *s.* iron, smoothing - ; - *եմ* or *արդակեմ* *va.* to iron, to hot-press, to smooth.

Հարթաշափ, *ի* *s.* level; - *ջրեղէն*, water-mark or -line; - *պղպղակաւոր*, spirit-level; - *եմ* *va.* to level; - *ուծի* *s.* levelling.

Հարթ-գոգաւոր *s.* plano-concave; - *կորնիւթարդ*, - *ուռուցիկ* *s.* plano-convex.

Հարթեմ, եցի *va.* to plain, to smooth, to make even or equal; to plane, to polish; to level, to put on a level with, to pull or beat down, to demolish, to cast to the earth, to overthrow, to destroy, to raze. [veller.

Հարթիչ *s.* planisher, polisher, le- Հարթիւմ, թեւոյ *vn.* to start with fear, to be scared, to take fright or umbrage at, to start or fly off, to bound away. [smoothing; equality.

Հարթուի *s.* level, levelling, planing, Հարթուցանեմ, *ցի* *va.* to give umbrage, to scare, to startle, to fright away, to estrange, to alienate, to re-

move; - *զվարսս*, to cause the hair to stand on end.

Հարիչ *s.* beater; plectrum.

Հարիւր, ոյ *a.* hundred; *s.* - , cent; *ասան առ -*, ten per cent, 10 p.%; - *ազկի* *a.* hundred-headed; - *ադուռն* (*Թեբէ*) *a.* hundred-gated (Thebes); - *աժողով* *a.* collecting taxes at 1 p. cent; - *սլիար* *s.* hectolitre; - *ակալ* *s.* hectare; - *ակնեան* *a.* having a hundred precious stones; - *ակրամ* *s.* hectogram; - *աձեռանի* or *ձեռն* (*Բրիարէ*) *a.* hundred-handed (Briareus); - *ամսան* *a.* centigrade; - *ջերմաչափ*, - thermometer; - *ամեայ*, *մէից*, - *ամեան*, *մեհից* *a.* a hundred years old, centenary; of every hundred years, centurial; *զ - ա մեհիւք ուրեմն էր*, he was about an hundred years old; - *ամեգր* *s.* hectometer; - *ապասիկ* *a.* centuple, a hundredfold, hundred times as much; - *ապասիկեմ* *va.* to centuple, to increase or multiply a hundredfold; - *ապիւս* *s.* centurion, captain; - *ապետուի* *s.* centurion's or captain's rank.

Հարիւրաւոր *a.* a hundred, centenary; centuple; *ad.* by hundreds, in great numbers; *s.* centurion; - *իմ* *vn.* to be centuplicated.

Հարիւրբերանեան *a.* hundred-mouthed; - *հիցուհի*, the hundred-tongued goddess, Flame, the goddess of report.

Հարիւրեակ, եկի, *կայ* *s.* a hundred; century; - *եմեան* *a.* of a hundred years old; - *երորդ* *a.* hundredth; *s.* hundredth part, centime.

Հարիւրթերթի *s.* rosa centifolia.

Հարիւրսնեան *s.* centipede.

Հարիւրորդ *S.* Հարիւրերորդ; - *սլիար* *s.* centilitre; - *ակալ* *s.* centiare (100th part of an are; one square meter); - *սկան* *a.* centesimal; - *ակրամ* *s.* centigram; - *ամեգր* *s.* centimeter.

Հարկ, աջ *s.* tribute; tax, impost, duty, excise; necessity, want, exigency; constraint, obligation; homage, duty, service; *Հարկ վերադիր*, additional tax; - *տարապայման*, over-assessment; - *զժնդակ*, shocking necessity; *առանց - ի*, without necessity; - *առ. ի - է*, *առ. - ի* *ad.* necessarily, of necessity, essentially; inevitably, indispensably; by force, by compulsion, forcibly; *լ* - *առ արկանել*, *ի - ի* *կացուցանել*, to place or lay under contribution, to tax, to load or burd-

en with imposts, to levy contributions, to render tributary, to subdue, to subject, to enslave, to subjugate; - հա- նել, to gather in, to exact tribute, to raise money, to put a tax on; - սահա- կանել, to pay a tribute; to be tribute to; - է-ի կողմ, մասնակցել, to serve, to subject oneself to, to submit, to be tributary to; - առնել, to force, to constrain, to use violence; հատու- ցանել զ- շնորհապարտ մեծարանացն, to pay the tribute of gratitude; - է, one must, it is necessary; է-ի, է-ի նա, it is not necessary, there is no need, no matter; - է վերայ կային, necessity obliges me to; - եղև նմա բողոքել է կայսրն, he was obliged to appeal to Caesar; ի-ի ժամանակին, according to the wants of the age; - էր, it was necessary; - եղև մեզ առ- նել, we were obliged, compelled or constrained to do; - է-ի նա երթալ, I must go; մեզուք է-ի-ի-ի-ի, let us die if it must be!

Հարկադիր, դրաց a. imposing of a tax or burden; forcing, offering violence; - դրեմա, to force, to constrain, to oblige; - դրիմ, to be forced, obliged; - դրուծիւն s. constraint, violence, force; impost.

Հարկածողով, -հան, աջ s. tax-collector, --gatherer.

Հարկահանութիւն s. the collecting of taxes, exaction or recovery of tribute or imposts; նեղել -ծը, to oppress, squeeze, grind or vex with excessive taxation, to load or burden with extortions.

Հարկահար, աջ s. tributary; thrall, bondsman, serf, slave, servant.

Հարկանելի a. to be beaten; S. -նող.

Հարկանեմ, հարի va. to beat, to strike, to give or deal a blow; to strike or sweep the chords of the lyre, to vibrate, to touch, to play or perform on; to ring; to knock, to thump; to prick, to bite; to wound, to hurt, to harm; to knock down, to beat to death, to kill; to spoil, to taint, to gnaw, to eat away; to ill-treat, to punish, to abuse; to strike against, to shock: to feel remorse: to pay tribute: to write down, to put into writing, to set down; - դրաց եւ դժարաւ, to stay hunger; to quench, slake or allay thirst; - այսոյն պղծոյ, to pos-

sess with a devil; է-ի չամիւր - , to spit, to put on the spit; - զոք է-ից, to empale; - է մահ, - զոք յոգի, to give the death-blow, to despatch, to slay, to kill; - է գլուխ, to cause a headach; - գինւոյ է-ի գլուխ, to mount to the head; to intoxicate; տալիզ կամ ջուրով, to harp, to play on the harp or violon; խորան, to set up a pavilion; - զմիմեանս, to strike one another, to knock against each other; to come in collision, to collide, to come into contact with; - ընդ մի- մեանս, ի միմեանս - համեմատութիւն, to compare, to confront with; - զճա- նապարհս, to go, to be on a journey, to travel; մարտ չ միմեանս - , to fight, to combat, to make war; - զպատե- րազմ, to gain the battle, to conquer; - զմիմեանս, to beat the enemy, to discomfit, to defeat, to rout; հուր - զառմը, to set a house on fire; - գա- ւազանաւ, to cudgel, to cane, to whip, to thrash, to belabour; խորհոյս խըն- դուծիւ - , to shout with joy; - զպէտս ուրուք, to supply the needs of, to provide or furnish the needful; - ըզ- միս, to strike, to impress; - զամա- նակ mus. to beat the measure; զծայրս - , to dawn, to rise; - զանձն, to be afflicted, grieved, mournful, desper- ate; ի միս - , to think, to reflect; - նէ զԴաւիթ սիրան իւր, հարեալ գումնի է խղճէ մտաց, David is struck by or eaten up by remorse; իւր - նէ զքեզ սիրոյ քո, why is your conscience af- flicted & why is your heart heavy within you? արեւն ի ծայրս - նէր, the sun gilded the mountain tops; Ժանդն - նէ զերկաթ, rust consumes iron; Կոշիկ իմ - նէ զոտո, my shoe pinches; S. Գան, Լալ, Խոռով, Ծափ, Տորեան, &c.

Հարկանիմ, հարայ տ. to be beaten, struck, wounded; to be smitten with, enamoured of; to approach, to incline to; - զազահուր, to be avaricious, too fond of riches; - զախախ, to addict oneself to vice; - է վերայ ուրուք, to assault, to attack; - է սէր ուրուք, to fall in love with, to conceive a great affection for, to be desperately in love with; է գուր - , to be moved, touch- ed with compassion; ի զգայութիւնս - , to strike the senses; - զիւր, to tend do, to have the mind occupied with; - յանձն օտարս, to idolize; է

շահս կամ է գնողս - , to traffic; ի միսս - , to be understood; այսր անգր - , to waver, to be unsettled, bewildered, in doubt, to hesitate; - յոք, to incline to some one, to become too familiar or very friendly with; ջաւ - նի որո- վայնիս, I have a stomach ache; I have the colic; հարաւ է գեղ նր, he was smitten with her beauty; հարաւ է մորմոք սիրոյ նր, his heart was filled with pain or grief; երկն երկն - նէր է նշէ, they shone brilliantly with many colours; - նէր է նշէ հոս անոյշ, they spread a perfume around; կարեվէր հարայ յոգիս, my heart was pierced with a hundred wounds; S. Ամթ, Բերան, Գուր, Դեմ, Քաղ, &c., &c.

Հարկանող, Հարող s. striker; knock- er; - յուր, a butting or mad bull.

Հարկապահանջ, էջ s. exactor, tax-gatherer, collector, receiver; - ութի s. tax-gathering, collection of taxes; - պետ s. receiver-general.

Հարկատու, աջ a. tributary; vassal; liege, subject; ածել է - ս, - առնել, to subject to tribute, to render tribu- tary; - լինել, to be tributary; - ութի, - արուծիւն s. act of paying tribute; thraldom, servitude.

Հարկաւոր, աջ a. necessary, impor- tant, essential; intimate; ministering, serving; s. necessities; - արար, - ա- պէս ad. necessarily; of course; - եմ, էջի va. to necessitate, to oblige, to force; - իմ, էջայ տ. to be constrained, forced; - ութի s. necessity, want; mi- nistry, office, service; servitude.

Հարկեմ, էջի, - եցուցանեմ va. to necessitate, to constrain, to force, to compel, to oblige; to impose tributes, to render tributary; S. Հարկիմ.

Հարկեցուցիչ a. pressing, urgent, earnest; - պէտք, pressing need.

Հարկեւոր a. respectable, venerable.

Հարկիմ, էջայ տ. to contribute; to pay homage, to serve, to be con- strained, forced. [yoke of oxen.

Հարկիք, էջայ s. necessity: yoke; Հարկիք S. խնդր. [(ʻ).

Հարհար s. mus. an Armenian note

Հարձ, էջ sf. concubine; - որդ, էջ s. who keeps a - ; - որդի s. son of a - ; - ութիւն s. concubinage.

Հարուած, ոջ s. blow, knock, beat- ing, striking, percussion; bastinado; slash, cut, wound; bruise, contusion;

sore; fig. scourge, blow, chastening, tribulation, misfortune; repulse, rout, defeat, overthrow, considerable loss; - բ mus. pæan; - բ Եգիպտոսի, the pla- gués of Egypt; օրհասաբեր - , mortal blow; - ս ածել, to give many blows, to cudgel, to chastise; հարկանել է - ս մեծամեծս, to make great slaughter, havoc, carnage, butchery; - արեկ լի- նիմ տ. to be beaten most unmerciful- ly; fig. to be harassed, vexed; - եմ, էջի va. to beat, to strike; to cudgel, to cane; to chastise, to punish.

Հարուծող առնեմ va. to set free.

Հարուհ s. forge-scales of iron or copper.

Հարուհ, բի va. to beat, to strike; to drive in, to thrust, to push; to toss, to shake, to agitate; - զաամուռնս, to set the teeth on edge; ձու - , to Հարուհի s. blow, beating. [beat eggs.

Հարուստ, բառաց a. powerful, pot- ent; strong, vigorous; monied, rich, opulent, fortunate; much, abundant; numerous; long since, remote, old; - մի, enough, sufficient, much; - մի ժամ, ժամանակ, long, a long while or time, a great while; է - դարուց, many centuries since; - մի յառաջ, long time before; յետ - ժամանակաց, long time after; - միայն, ingenious; գուր - , a strong force; - ձգմամբ, for a long time; - ինչ ամաց է վերայ անցե- ւոյ, after many years.

Հարսանեակ, էկաց s. bridesman, one of the wedding-party.

Հարսանեկան a. nuptial, hymeneal, bridal, spousal; - զօդ, hymen; - սէր, conjugal love; զգետա - , nuptial robe.

Հարսանիք s. med. measles; bot. wild poppy.

Հարսանիք, նեաց s. wedding, nup- tials; hymen, marriage, union, wed- lock; հանդէս - նեաց, espousals, wed- ding-, nuptial- or bridal-feast; չնծ - նեաց, Hymen; ջաչ - նեաց, the torch of hymen; երգ - նեաց, marriage-song, epithalamium; ճառ - նեաց, discourse on marriage; հանդերձ - նեաց, wed- ding garb or garment; շօթ, բլիթ - նեաց, bride-cake; օրհնութիւն - նեաց, nuptial blessing; առաջատա - նեաց, wedding-, bridal- or marriage-bed; - նիս առնել, to celebrate a wedding; չառնել - իս, not to celebrate the wed- ding; երթալ է - իս, to go to a wedding;

գողանալ զ-իս, to be beforehand with one's spouse, * to get some jobs before the wedding-day.

Հարսն, սին, սուկ s. a newly married, bride, spouse; betrothed, affianced bride; daughter-in-law; nymph; larvæ; յաւերթ -, nymph; -սուկը լեռնայինը, oreads, mountain nymphs; խօսիլ -, to betroth, to affiancé.

Հարսնագեղեմ va. to array or adorn as a bride.

Հարսնազգեստ, -զգեստ a. dressed like a bride; -զգեստեմ va. to dress like a bride. [trothing.

Հարսնախօսութիւն s. betrothal, be-
Հարսնածու, աջ s. paranymp, match-maker; -կան, -մասն S. Հարսանեկան. Հարսնմաս; -մոլութիւն or հարուցք արդանդի s. uterine fury, hysterics.

Հարսնանամ, աջայ տ. to become a bride, to marry, to wed, to be or get married. [or dressed like a bride.

Հարսնապաշտօն a. arrayed, attired
Հարսնարան s. marriage-place; bride-chamber; talamus, nuptial-bed; fig. Holy Church, &c.

Հարսնացու sf. marriageable girl; -ցանեմ va. to marry, to join in wedlock, to give or take in marriage.

Հարսնուէր s. bridesmaid; paranymp; -ներդ s. epithalamium.

Հարսնեակ s. S. Հարսանեակ; chrysalis, aurelia; -եղբայր S. Հարսնածու. Հարսնմաս s. bot. nenuphar, water-lily. [poppy.

Հարսնոյ ծաղիկ s. bot. poppy, corn-
Հարսնութիւն s. marriage, wedding; wedlock; օծել -թէ, to marry, to wed, to espouse; քնալ ումէք ի -թէ, to be married.

Հարսնուկ S. Հարսնոյ ծաղիկ.

Հարսնուհի sf. bride, spouse.

Հարսաբաւուն a. strong in number, powerful, numerous; -լիք a. abundant, full; -ձեռամբ, liberally, largely; -կող a. long-sided, heavy-flanked, robust, stout, vigorous.

Հարսաւոր a. oppressed; oppressor; -ական a. oppressive, vexatious; -եմ va. to oppress, to subdue by violence, to vex, to molest, to crush, to overburden, to surcharge, to extort, to maltreat; -զիւր կամ, to persist doggedly, to be obstinately resolved, to be stubborn; -իւ, -ող s. oppressor;

-ութիւն s. oppression, violence, vexation, exaction, extortion.

Հարսամիտ a. learned, clever, wise; -լից a. very mighty; very rich, opulent; -յոյս a. hopeful.

Հարսամամ, աջայ տ. to become powerful, to be predominant, to domineer, to lord it, to rule over, to reign; to get or grow rich, to prosper, to thrive; to abound; -զբարեպաշտութիւն, to be rich in piety, to be very pious.

Հարսապաշտութիւն va. to make potent or glorious; to strengthen, to brace, to fortify; to make rich, to enrich; -ուցիւ a. enriching.

Հարստեմ, եջի va. to drive in, to thrust down, to push, to fix, to establish, to consolidate; to tie tight.

Հարստի a. corpulent, big-bellied; strong- or large-limbed.

Հարսաութիւն s. dynasty; power, sway, rule, domination; riches, wealth, opulence, fortune; abundance.

Հարց, ից s. demand, interrogation, question, examination; S. -ն; -եւ խնդիր անել, to ask, to make inquiries, to inquire about; ի -եւ ի փորձ արկանել, անկանել, to question, to examine; ի -եւ ի խնդիր մասնել ընդ ումէք, to discuss, to argue, to dispute.

Հարցաբանեմ S. Հարցանեմ.

Հարցագիտութիւն s. inquisitiveness.

Հարցական a. interrogative; magical; -կէա, note of interrogation.

Հարցանեմ, յի va. to ask, to inquire, to interrogate, to question; -ի Տէնէ, to consult the Lord; -զողջունէ ուրուք, to ask news of, or about some one; -զումէք ի խաղաղութիւն, to salute with gentle words; -զոք բանիւք բազմեք, to overload with questions. [interrogator.

Հարցանող, -ցող s. questioner, in-

Հարցասէր a. asking, questioning or seeking after, eager to learn, desirous of information; inquisitive; -սխրուի s. desire of knowledge, of information, of learning; inquisitiveness.

Հարցափորձ. ի s. interrogation, examination, question, inquiry, proceeding, inquisition; ի -մուծանել, մասնել or -եմ va. to interrogate, to question, to examine, to inquire; -ուի S. -.

Հարցաքննի լինիմ or -քննեմ va. to question, to examine; -քննութիւն s.

examination; interrogation.

Հարց եւ փորձ S. Հարցափորձ.

Հարց եւ քննի անեմ va. to examine, to inquire into.

Հարցհոլթի s. divination; -ս անեմ, to divine, to prognosticate.

Հարցն, յին, յիցն s. the Song of the Three Children; -ափառ s. certain short Armenian canticles or hymns so called.

Հարցուած, ոց s. demand, interrogation, question; -ս անեմ, մասնել, to ask or address questions, to question.

Հարցուի s. demand; divination.

Հարցուկ, զկաց s. soothsayer, conjurer; sorceress; այս -, spirit of divination, Pythoness.

Հարցումն S. Հարցուած. [փորձ.

Հարցուփորձ, Հարցփորձ S. Հարցա-
Հարցանամ, աջայ տ. to alight or settle on the ground (birds).

Հաց, ից s. bread; food, victuals, livelihood; meal, repast, table; -աւաշաւորութիւն, աւաշագործութիւն, show-bread; -կենաց, երկնաւոր -, the bread of life; the Eucharist; -սպոյ, նեղութիւն, the bread of pain, of affliction; [թարմ, կակուղ, քաջեփ or կակուծ, ջերմ -, new, soft, well baked, hot bread; օթեկի քաշ or քարթու, կարծր, անեփ -, stale, hard, half-baked bread; սպիտակ, սեւաւ or [թուխ -, white, brown bread; ասն, հացագործի -, household, baker's bread; -համեմաւոր, gingerbread; անխմոր -, unleavened bread; -գետնոյ, hog's-wort, sow-bread; կեղեւ -ի (կողինձ), bread-crust; ներքին կամ վերին կեղեւ, under- or upper-crust; միջուկ -ի, crumb; չէրս -ի կոպեղանդ, slice of bread & butter; կոտոր -ի, a morsel of bread; փշրանք -ի, crumbs; -յարգանակի, sopped bread, panado; -խորովեալ, toast, slice of toast; քրքրատալք երեսաց իւրաց գաւանդ զ-իւր, to get one's bread by the sweat of one's brow; -թրեւ, գործեւ, to make, to bake bread; -ունել, to have bread; աւանդ -ի լինել, not to have bread to eat; չոր -ուտել, to eat dry bread; [թանալ զ-իւր արտասուգ, to eat the bread of affliction; -ի բերան լարձու գործեւ, to serve for his bread; ի -կոչել զոք, to invite to dinner; -մեծ գործեւ, to give a grand dinner; հա-

զորդել ը ումէք -իւ, to eat with one; արկանել -, to serve up; to give to eat; -կարել, բեկանել, բրդել, to cut or break bread; to crumble, to crum; կեղեւել զ-, to cut off the crust, to chip it off; հասանել զ- քաղցելոց, to keep the bread from the hungry; անարժան է -ին զոր ուտէ, he is not worth his salt.

Հացաբաշխ a. bread-distributing; -բոյծ a. nourished with bread; -գործ S. -բար; -գործութիւն s. chem. panification; -գեղ s. bot. ammi, bishop's-weed; -գիր s. bread-basket; shepherd's-scrip, pouch, bag, satchel; -թան s. panada, -do, sop, soup; -լից a. abounding in bread, in victuals; sated; -ծառ s. bread-tree; -կարօտ a. wanting bread; -կից s. messmate; guest; fellow-boarder, table-companion; -լիւնել, to eat together; -կցութիւն s. commensality, company at table; -հաս a. abstaining from bread; -միւ a. abounding in bread or in corn, producing much corn. [to be made into bread.

Հացանամ, աջայ տ. to become bread, Հացանոց S. Հացարարոց; -շատ S. -միւ; -վաճառ s. bread-seller, baker; -բան s. bake-house; -բար, աջ s. baker, bread-maker; -բարոց, աջ s. baker's shop; bake-house; -զորաց, army bakery; -բարութիւն s. bread-making; baker's trade; -ւէա a. producing corn in abundance.

Հացերէց s. president of the wedding banquet; bridesman, paranymp; -եփ, եփեաց s. baker, oven-keeper.

Հացնթրիք s. meal, repast.

Հացի s. ash-tree; հացեաց դրախտ, ash-grove; -ծառոյ սերմն S. Ճնշղկալէզու. [sel of bread.

Հացիկ, զկան s. roll, small loaf; mor-

Հացկասակ s. parasite, spunger, trencher-friend, toad-eater; -ութիւն s. spunging; -կերոյթ, ութի, -կերութիւն s. good cheer; banquet, feast; կոչել ի -, to invite to dinner; -կից S. Հացակից.

Հացհամեմ s. anise, dill; fenugreek.

Հացմիջուկ s. crumb of bread.

Հացուա a. abounding in ash-trees.

Հացուռ, աջ a. bread or dinner-giving. [tiable, insatiate.

Հացուռլէփ, ի a. gluttonous, insatiable; Հաւ, ուց s. bird; ben; cock; grandfather, -sire, -dad: beginning, rise,

origin; -բ, poultry; ճագ հաւու, վաւեկ, chicken, poult; աղբ-ուց, hen-dung; վանդակ-ուց, hen-coop; դաւաղբ-ուց, hen-roost, -house; վաւաւաւան-ուց, poulterer; վաւաւաւանոց-ուց, poultry-market; միս-ու, fowl; -խորովեալ, roast fowl; -ն գրգռայ, the hen clucks; եւ խօսեցաւ, & the cock crowed; -ոյ հայր, great-grand-father; -ոյ, great-great-grand-father; - առնել, to commence.

Հաւաղէս s. augur, diviner by augury; - լինել, to augur, to divine by; - գիտութիւն, - գիւթական s. augural science.

Հաւաղոց, աջ s. hen-honse; lurking-or hiding-place; - լուսն, լուսն s. pelican; onocrotalus.

Հաւախօս, ի s. cock-crowing; cock-crow, day-break; ի-ի ad. at cock-crowing, at the peep or break of day.

Հաւակ, աջ s. commencement, rise, origin; author; -եր, ի s. food for birds; ի-երի դնել, ի սասակումս գաւաւաւաւել-երի նուիրել, to give a prey to the fowls of heaven.

Հաւահալած s. scare-crow; -հարց, -հմայ S. -դէտ; -հմայք, -հմայութիւն s. augury, presage; -միգի s. bot. heath.

Հաւան s. consent, persuasion; * S. Սանդ; a. consenting, persuaded, convinced; - գտանիլ լ, to consent, to assent; ի-ածել S. -եցուցանեմ; ի-գալ, S. -իմ; - հաշուութիւն, willingly, with pleasure; -բ եւ հաւասարք, agreeing together, unanimous; -աւբար ad. consentingly, willingly; -աւգոյն a. likely, probable; persuasive; -ական a. persuasible, likely, probable, plausible; -է, չէ -, it is likely; unlikely; -ականաւոր ad. probably, likely; -ականուի s. probability, likelihood, plausibility; -ականուից հաշիւք math. calculation of probabilities; -երի S. -ական; -եմ, եցի va. S. -եցուցանեմ; vn. S. -իմ; -եցուցանեմ va. to persuade, to induce to believe, to convince; to advise, to induce to do; -եցուցիչ a. persuasive, convincing; -ընկերք s. pair, couple; -իմ, եցայ vn. to be persuaded, convinced; to acquiesce, to hear, to consent, to agree, to condescend; to accept, to admit, to approve; չ-, to disapprove; ուն -եալ եմ, as I believe, as I think; որ լռէ՝ -ի, silence gives consent; -իմ, -իմ

լայս, I agree to it; -ողական a. probable; persuasive.

Հաւանայ s. roost, hen- or -house.

Հաւանութիւն s. persuasion, consent, agreement, acquiescence; approbation, suffrage; միաշունչ, միաբան-ութիւն, unanimously, by common accord or agreement, in concert, by a common or unanimous consent, jointly; by mutual agreement; ի հասարակ-ութիւն, by common consent; - բերել, to consent, to accord, to agree; ձեռն աւալ-ութիւն, to consent to, to assent; ի-ածել S. -նեցուցանեմ; աւանց քոյիւն-ութիւն, without your consent; - ուն s. consent; persuasion. [or grey owl.

Հաւապամիր s. madge-owl, brown

Հաւասար, աջ, ից a. equal, like, same, conformable; straight, plain, even, level; s. equal, companion; pendant, fellow; -, աւ- ad. equally, alike, likewise, conformably, in the like manner; -, - թղթոյն, copy, duplicate; - գտանիլ, լինել, to equal, to match, to be on a par or level with; to rank, to be at par; - հրամանին աւ- նուլ զկատարումս, to be executed according to orders or command; զանձն- աւանդ Սյ, he made himself equal with God; զօրութիւն եւ դաւ- եւ աւ- աւջի նր, force or stratagem are the same to him.

Հաւասարաբաշխ a. equally distributing; -գործ a. equally acting; -գոր a. of the same power; isodynamic; equivalent, equipollent; -կից s. companion, fellow, comrade, mate, partner; -կշիւ a. of the same weight; equivalent, equal; - լինել, to counterbalance, to countervail; կատարելութիւն նր - ախտիցն եւ, his good qualities compensate his vices; -կշուութիւն s. equilibrium, equipoise, poise; -կող, -կողմ, -կողման a. equilateral; -ձեռն s. isochimene; -մասն s. isothere; -ն կիւն a. isagon, equiangular; -նոյս a. equidistant; -չափ a. of equal measure, just, equal; -չափութիւն s. isomeria; -ստաւ a. S. Համո-; -սէս ad. equally; -թերմ s. isotherme; -սէր a. just, equitable; -սրուն a. equicrural, isosceles; -տիպ a. conformable, equal.

Հաւասարեմ, եցի, -եցուցանեմ va. to render equal, to equal; to equalize, to level, to make even, level or smooth; to equal, to compare; to counterba-

lance, to -poise; to communicate, to make a sharer or partaker; -եմ or -իմ, եցայ vn. to equal, to match, to be on a par or level with, to liken oneself to, to make oneself equal or conformable with, to be compared, confronted with; to communicate, to participate, to share; -իմ լինել, to be united, to conjoin.

Հաւասարորդ, աջ a. participating, -pant, equal; s. companion, partner.

Հաւասարութիւն s. equality, parity; uniformity, conformity; comparison, likening; equalization; participation, sharing; union, concord, agreement; գալ ի-ի, to equal; - or - ուն math. equation.

Հաւաստաբանեմ, եցի va. to reason.

Հաւաստապէս, -տեաւ ad. certainly, truly, doubtlessly, assuredly, positively, upon good grounds.

Հաւաստեմ, եցի va. to show, to prove, to confirm; to justify, to vindicate; to certify, to assure; to search into, to go to the bottom of, to sift, to investigate.

Հաւաստի a. certain, true, indubitable, sure, convincing, conclusive, incontestable, positive; demonstrative, justificative; ad. S. -տեաւ; -կորուստ, certain loss; - գիտել, to know for certain; - աւանել, to assure, to convince, to prove; - իմն է զի, it is certain that.

Հաւաստիք, տեալ s. certitude, assurance, good authority, best source; demonstration, token, testimony, proof; - բարձր ակնածութիւն, assurance of the highest regard; բնորոշեւ զ-իս մեծարանաց, to be assured of his highest esteem.

Հաւաստութիւն, - ուն S. -տիք.

Հաւազաւաւ s. poulterer, poultryman; bird-fancier.

Հաւատ, ոյ, -բ, սոց s. faith, belief, creed, trust, confidence; fidelity, faithfulness, good faith, sincerity; proof, testimony, evidence; Creed; -բ, յոյս եւ սէր, faith, hope & charity; քրիստոնէական -բ, the Christian religion; դաւանութիւն -ոյ, profession of faith; լոյս, ջահն -ոյ, the light of faith; մասունք, սահմանք -ոյ, articles of faith; կենդանի, անյողորդ or հաստատուն, գայթ ի գայթի, մեռեալ -բ, lively, resolute, constant or unshaken, totter-

ing or wavering, dead faith; անխորհի-ս, indifferent as to religious matters; դաւանել զ-ս, to confess the faith; ունել -ս, to have faith; չունել ոչ -ս ոչ օրէնս, to regard neither law nor gospel; գալ, դաւանել ի-ս, to become converted; ածել, ձգել ի-ս, to convert; հաստատուն լինել ի-ս, to be true to the faith; -ս ի ներքս բերել, -ս բերել, to believe, to give credit to; -ս ընծայել, to believe in, to give faith to; -ս ունել յոյք, to trust, to place faith in, to put trust in; -տալ միմեանց, to make a contract, to contract an alliance, to enter into an engagement, to bind oneself; ուրաւ նալ զ-ս, to deny or abjure the faith; յորում ոչ գոյ -, nbelief; անցանէ լս-ս, it is incredible; -ոյ, worthy of credit; S. Թերահամ.

Հաւատարմութիւն s. perfidiousness, perfidy, guile, perjury, infidelity; -գրուծ a. false-hearted, faithless, perfidious, unfaithful, disloyal; perjured, forsworn; -լինել, to infringe or break one's faith, to be false.

Հաւատալի a. credible, worthy of belief, to be believed; չ- իմն է, one can hardly believe it, it is incredible; -ութիւն s. credibility.

Հաւատակից a. of the same belief, faith or religion, coreligionary; -աւկցութիւն s. having the same religion or faith.

Հաւատամ, մացի vn. to believe, to give credit to; to confess; to persuade oneself; to commit oneself, to trust to, to confide in, to rely on; չ-, to disbelieve; - յԱԾ, to believe in God; - բոլորով սրտիւ, to believe firmly, with all one's heart; - ամբաւնի, to believe every thing; - գոր, to side with, to second, to lend an ear to.

Հաւատամք s. Belief, Creed.

Հաւատաստան a. establishing, setting forth the articles of faith.

Հաւատարիմ, բոյ, մաց a. faithful, loyal, honest, trusty, trustworthy; confident; true, sure, certain, real; ad. S. -բմաբար; - լինել, to be verified, confirmed, proved; to be justified; to be trusted, believed, adopted, or accepted; - կալ, մնալ, to rest or remain faithful to; - աւանել, to prove, to justify, to verify, to accredit, to give credit to, to make credible; - աւանել

զգը, to assure, to cause to believe, to persuade.

Հաւատարմաբար, **-սէս** ad. faithfully, loyally, truly, accurately; **-գոյն** a. more faithful; ad. more faithfully.

Հաւատարմանամ, **ացայ** vn. to be faithful; to be confirmed, verified, justified; **-նայ լուրս**, this news gains credit.

Հաւատարմացուցանեմ va. to make credible, to give to believe, to persuade, to convince; to sanction, to certify, to confirm, to affirm, to assure.

Հաւատարմութիւն s. fidelity, loyalty; good faith, honesty, plain-dealing, sincerity; confidence, security; certitude, certainty, assurance.

Հաւատացեալ a. faithful, believing; faithful, loyal; trusted; s. believer; **Զմարիտ** **-քն**, the true believers; **-ցուցանեմ** va. to cause to believe, to persuade, to convince; to impose upon.

Հաւատաւոր sf. nun.

Հաւատափոխ a. abjuring, changing one's faith; **-լինել**, to change one's faith, to renounce one's belief, to abjure one's religion; **-ութիւն** s. abjuration, change of faith. [gether.

Հաւաք a. assembled, gathered to; **Հաւաքաբան** s. syllogist; **-ական** a. syllogistic; **-եմ**, **եցի** vn. to make a syllogism; **-ութիւն** s. syllogism; **-բար** ad. collectively.

Հաւաքածոյք s. collection; **-կան** a. collective; **-րան** s. place of assembly; receptacle.

Հաւաքեմ, **եցի** va. to assemble, to gather together, to collect; to amass, to hoard, to accumulate, to heap up; to infer, to conclude; to concentrate; to compile; to stock; **-զանձն**, **զխորհուրդս** or **զմիտս**, to retire within oneself; to collect one's thoughts, to meditate.

Հաւաքիչ, **-քող** a. gathering, assembling, collecting; s. phys. collector; **-բում** s. collection, gathering, receipt; congestion; assemblage, set, body; argument, reasoning; concentration; compilation.

Հաւեղ, **այ** a. gr. palimbacchus.

Հաւեմ, **-իմ** vna. to begin.

Հաւիկ, **-ուկ** s. little bird, nestling a pretty -; chicken, chick. [Զու.

Հաւկիթաձեւ, **Հաւկիթ** S. Ձուաձեւ.

Հաւձաք s. chicken; **-նոց**, **-սուն** s.

poultry-house, hen-roost; **-որս**, **այ** s. bird-catcher, fowler; bird of prey; bird-call; **-որսութիւն** s. bird-catching, fowling; **Էղանակ** **-թէ**, shooting season; **-փալ** S. Հովալ; * **-բաշ** s. merry-thought; **-բաշ** S. Քաջաշաւ.

Հափափեմ S. Առեւանդեմ.

Հգնի a. curved, gibbous.

Հերթայական, &c. S. Երթայական.

Հգ, **ից** s. spelling; syllable; **-աւրան** s. spelling-book, syllabar; primer; **-եմ**, **եցի** va. to spell. [vernor, leader.

Հգեմնի, **-իգէս** s. Gr. w. chief, go-

Հգեմայ, **ից** s. syllable.

Հգնաբանեմ, **եցի** va. to speak ironically, to laugh at, to jeer, to taunt; **-աւի** s. ironical speech or discourse, irony, quizzing, jeering, taunting, sarcasm; **-բար** ad. ironically.

Հգնական a. ironical, sarcastic, derisive, taunting, mocking.

Հգնեմ, **եցի** va. to quiz, to deride, to ridicule, to jeer; to gibe, to despise; **-սութիւն** s. irony, sarcasm, taunt, jeer, scoff, derision, mockery; **rhel** irony; **-տրէն** ad. ironically, gibingly.

Հգ, **ոց** a. mild, meek, gentle, affable; calm, tranquil, still; ad. softly, gently.

Հգաբան, **-իկ** a. sweet-spoken; **-լինել** or **-եմ** vn. to speak, utter or pronounce gently, gracefully; **-ութիւն** s. kind things; **-բար** ad. gently, mildly, meekly; softly; **-բարոյ** a. mild-tempered, affable, tractable, easy; **-գնաց** a. soft, gentle, slow; ad. softly, gently; **-խոս** a. sweet-toned; **-համբար** a. sweet-tempered; **-հոգի**, **-միտ** a. mild, meek, gentle, affable, good-

Հգանք S. Հգուութիւն. [humoured.

Հգաշարժ, **-սահ** a. flowing gently; **-սաղարթ** a. whose leaves tremble gently.

Հգացուցանեմ va. to render mild, affable, pleasing, agreeable, to soften, to appease, to pacify, to calm, to quiet.

Հգիկ ad. gently, softly, quietly, mildly; a. S. Հգ.

Հգութիւն s. sweetness of temper or disposition, mildness, gentleness, sweetness, affability, kindness, courteousness.

Հգանոս, **այ** s. heathen, pagan, paynim, gentile; infidel, idolater, barbarian; nation, people; **-ք**, the heathen.

Հգանոսաբար ad. heathenishly;

-կան a. heathenish, pagan, gentile; **-կիր** a. peculiar to the gentiles; **-միտ** a. heathen-minded, paganish.

Հգանոսանամ, **ացայ** vn. to become a pagan; **-սացուցանեմ** va. to gentelize, to paganize, to heathenize, to convert to gentilism.

Հգանոսութիւն s. heathenism, paganism, gentilism. [pagan.

Հգանոսորէն ad. heathenishly; a.

Հգութանք S. Հայթայթանք.

Հգլէն, **այ** s. Hellene, Greek; a.

greek, grecian; **-աբանութիւն** s. hellenism; **-ագէտ** s. hellenist; **-ական** a.

hellenic, grecian, greek; **-աւերա** philhellene; **-ասիրութիւն** s. philhellenism;

-այի S. Հգլէն; **-լեզու**, the greek tongue or language; **-գրէլ**, **խօսել**, to write in greek; to speak greek.

Հգ S. Հգութիւն.

Հգան, **այ** s. beam, rafter, joist; **-ակ** s. small -; **-ահերձ** a. that splits or cuts joists or rafters; **-աձգութիւն** s. order or position of rafters; wood-

work, frame-work; **mech**. shaft, thill.

Հգանեղք s. beast, nag; vehicle.

Հգանիմ, **ծայ** vn. to mount, to ride; **-ի կառս**, **ի ձի**, to mount or enter a carriage or vehicle; to ride, to mount

on horseback; **-ի նաւ**, to go on shipboard, to embark; **անհամեա** -, to ride bare-back; **յորս** -, to go a hunting

or shooting; **զէտ** -, to chase, to give chase to, to persecute, to set off in pursuit of, to pursue; **յաւար** -, to plunder, to pillage, to sack; **սպրե-**

ցաւ **Հգեկալ ձիով**, he fled on horseback; S. **Կառք**, &c. [rake.

Հգանոց s. winnowing-fan; hay

Հգեալ a. mounted; s. horseman, rider; horse-soldier, trooper; **fig**. ver-

sifier; **-ք**, cavalry, horse.

Հգեկազուկ s. cavalry; **-ազն** s. cavalier, gentleman; S. **Հանդերձ**;

-զոր s. cavalry, horse-soldiers, horse; horseman; **-խումբ** S. **-գունդ**; **-պէս**

s. master of the horse.

Հգեկութիւն s. riding; horseman-

ship, equitation; **Հանդերձ** **-թէ**, riding habit; **կրկէս** **-թէ**, manege; race-

ground, course; hippodrome; **մարդիչ** **եւ մարդարան** **-թէան**, riding-master;

-school. [complaint.

Հգեճանք s. heavy sighs, groaning, **Հգեճեղի** a. lamentable, deplorable.

Հգեճեմ, **եցի** vn. to groan, to la-

ment, to sigh for, to fill the air with sighing.

Հգեճութիւն, **-ումն** S. **Հգեճանք**.

Հգեճեմ, **եցի** S. **Հգեճեմ**.

Հգեճամ, **ացի**, **ցայ**, **-կլամ**, **ացի** vn. to sob, to hiccup, to have the hiccups.

Հգեկանք, * **-սուք** s. sob, hiccup, hiccough; **-մահուան**, death-sob.

Հգնում S. **Հգնանեմ**.

Հգութիւն s. groaning, lamentation, eomplaint, woos. [horseman.

Հգուկ s. the fork, the seat of a **Հգուցանեմ** va. to make mount, to put on.

Հգեկամ, **ացի** vn. to sob, to sigh, to groan; **-անք** s. sobs, crying; mock-

Հգեկեմ S. **-կամ** & **Հգնեմ**. [ery.

Հգական a. infused; inspired; **-շնորհք**, infused gifts.

Հգանիմ, **զայ** vn. to flow, to be poured out, to spread over; to be shed;

-նիւթ s. fluid; S. **Հոսանուտ**.

Հգգ, **այ** a. idle, lazy, slothful, sluggish, tardy, dull, slow, lukewarm,

cowardly; listless, careless; **-աբար** ad. idly, slothfully; indifferently, coldly;

-ազնաց a. slow, slothful; ad. slowly, with tardy steps; **-ալուր** a. turning a deaf ear, listless, disobedient; **-լինել**,

to turn a deaf ear, to simulate deafness, to disobey.

Հգգամ, **ացի**, **-անամ**, **ացայ** vn. to be idle, lazy, indolent, slothful.

Հգգամիտ a. slow-witted.

Հգգանք S. **Հգգութիւն**.

Հգգասիրտ a. heavy-hearted; **-ի** **Հաւասար**, slow of heart, slow to believe. [lukewarm, indifferent.

Հգգացուցանեմ va. to make idle, **Հգգութիւն** s. idleness, laziness,

supineness, slowness, tardiness, listlessness, negligence, lukewarmness, indifference.

Հգեղ, **այ** s. torrent, flood, inundation, overflow; **-ջուր**, deluge; **-հրդ**, torrent of flame; **-մարդկան**,

throng of people, crowd, immense concourse; **-սարսառաց իջուցանել**,

to shed a flood of tears; **Հոսէին ար-**

աստուք իբրեւ զ-, tears ran down in torrents; **-աբար** ad. like a torrent,

impetuously; **-ամած** a. inundated, overflowed, flooded; **-աստու** a. pun-

ishing with a deluge; **-ալայր** s. dried bed of a torrent.

Հգեղատ, **այ** s. torrent, ravine;

-եմ, -դեմ, եջի *va.* to inundate, to submerge, to cover with water; to overflow, to lay under water; to hurl or fling down, to precipitate.

Հեղեղումն *s.* effusion.

Հեղինակ, աջ *S.* Առաջնորդ, Գրական, Մատենադիր; -ութիւն *s.* authority.

Հեղեք *s.* produce, product, produc-

Հեղձ, -ական *S.* -ումն, -ուցիչ. [tion.

Հեղձամահ *a.* choked; strangled; drowned; -ինեղ, to be -; -առնեղ, to choke, to stifle, to suffocate, to drown.

Հեղձամղձուկ *a.* suffocated, choked, oppressed, agitated, disquieted, grieved, anxious; suffocating, stifling; -ող կամ ջերմութիւն, sultry weather or heat; -հաղ, a stifling cough; hooping cough; -ձայնիւ, in a stifled voice; -ի վշտացն, loaded with grief; woe-begone; -արտասուք, repressed tears; -առնեղ, to stifle, to choke; to smother, to suffocate; to drown; -լինեղ ի բարկութեւ, to be half choked with rage or anger; -լինեղ սիրտ իմ, my heart was ready to break, was oppressed with grief; *S.* Հառաչանք.

Հեղձանախանձ *a.* very envious, dy-

Հեղձանեմ *S.* -ուցանեմ. [ing of envy.

Հեղձանիմ, Հեղձիմ, Հեղձնում or ձում, ձայն *va.* to choke, to be suffocated, stifled, drowned.

Հեղձումն *s.* suffocation; choking; pressure; -ուցանեմ *va.* to suffocate, to choke, to strangle, to drown; to oppress.

Հեղձուցեալ, -ցիկ, -ձիկ *a.* suffocated, choked; -ցիկ առնեղ, լինեղ *S.* -ցանեմ, -ձանիմ; -ցիչ *a.* suffocating, choking.

Հեղձում, ուսից *s.* nail; *S.* Բեւեռ.

Հեղուած, ոց *s.* cast, easting; impasting.

Հեղուկ, հեղիկ *a.* *s.* liquid; liquor; -ալափ *s.* areometer, hydrometer, hydrostatic balance; -ացումն *s.* liquefaction.

Հեղում, դի *va.* to pour, to pour out, to empty, to pour forth, to shed; to diffuse, to scatter, to disperse, to spread; -զանձն առաջի Տէն, to pour out one's soul before the Lord; -զսիրտ իւր առաջի ուրուք, to open one's heart, to unbosom oneself to; -զբարկութեւ, զրբամոռութեւ իւր ի վերայ ուրուք, to give vent to anger, to discharge one's wrath upon; -կոց

նուէրս, to pour out libations to idols; -արիւն բազում, արեան ճապարհս - , to cause immense bloodshed, to shed torrents of blood; արասար - , to shed tears; -զարիւն իւր, to shed one's blood.

Հեղում, դայ *va.* to be poured out, to flow, to spread; to be shed, scattered, diffused; to rush, to fall; to burst; հեղաւ ամ փոր նր, all his bowels gushed out; անկաւ հեղաւ զինի կողմն, he followed idols; հեղեալ ցաւ մամբ, very angrily, wrathfully.

Հեղումն *s.* outpouring, spreading abroad; effusion, dispersion.

Հեղուսեմ, սի *va.* *S.* Բեւեռեմ; to write, to compose.

Հեղք, դից *s.* cottage, hut.

Հեճուկք *s.* spite, despite; -կս առնեղ, to do any thing out of spite or through spite, to despise, to spite, to vex; իբրեւ ումք -կս առնեղ, in spite of one, to vex one.

Հեմ *ad.* now, at present.

Հեղին, ի *s.* jeer, scoff, taunt; mockery, jeering, irony, derision; rivalry, strife, contest; spite; ի - , ի -գս *ad.* ironically, derisively, tauntingly; against, in despite of, in contempt of, in defiance of; ի - ելանեղ, ի - արկանեղ, to scoff at, to laugh at, to ridicule, to quiz, to deride, to taunt, to jeer at; կալ ի -ի or ի -ոջ, to do in spite of, to despise, to object to, to dispute or wrangle; to vie with.

Հեղինական, &c. *S.* Հեղինական.

Հեղում, նի *va.* to weave, to warp, to plait; զբարութիւն ի ներքոյ ոտայն - , to machinate, to plot, to hatch wicked.

Հեղմակապաշտ *a.* idolatrous. [ness.

Հեղա, էց *a.* ease, convenience, comfort, pleasure; facility; *a.* easy, commodious; voluptuous; - պաշտոն, volunteer service; - ցանկութեւ, voluptuousness, concupiscence, lust; ի -ի *ad.* at will, at pleasure, at one's ease; - եւ համբոյր մտք, affably, benignly, kindly, condescendingly; զ- ցանկութեւ զհեմ անցանեղ, to give oneself up to pleasures; ի իւրեանց -ի գնալ, to go one's own way, at one's leisure, at one's case; to live as one likes, to follow the bent of one's own inclinations.

Հեղաբան *a.* sweet-spoken; -ք *s.* flattering words; -բար *ad.* easily, commodiously, with pleasre, willingly;

-իւ, -լիւ, -լից *a.* delectable, agreeable, sweet, relishing, amusing; delicious; voluptuous; -լուր *a.* tractable, docile; mild, complaisant, condescending.

Հեղախառութիւն *s.* effeminate life, voluptuousness.

Հեղախառ *a.* singing sweetly, canorous; -ծին *a.* easily produced; -կամ *a.* condescending; voluntary; prompt; -կան *a.* easy; delicious, delightful, pleasing; -ք *s.* pleasures, delights; -կանութիւն *s.* convenience, ease, leisre; pleasure, amusement, sport; voluptuousness; -կեցութիւն *s.* well-being, ease, competency, comfort.

Հեղախառ, աջայ *va.* to delight, to rejoice, to amuse, enjoy or divert oneself, to take pleasure or delight in, to lead a voluptuous life, to live in the midst of luxury, to give oneself up to

Հեղախառ *S.* Հեղախառ. [amusement.

Հեղախառն *a.* blowing gently; -հոյմ, zephyr; -պաշտոնեայ *a.* devoted, trusty, faithful; -եր *a.* voluptuous, libidinous, sensual, lewd; -սիրութիւն *s.* voluptuousness, sensuality, lewdness; -սուն *a.* delicate, soft, effeminate; -գրգարան, paradise of delights.

Հեղախառնեմ *va.* to make easy, to facilitate, to rejoice, to divert, to cheer; to delight, to please, to charm.

Հեղախառ *ad.* easily, with ease, naturally; conveniently, comfortably.

Հեղախառ *a.* easy to comprehend, obvious, plain, intelligible, clear, evident; pleasant, commodious.

Հեղախառ *a.* easy, commodious, agreeable; *ad.* easily; -ն *a.* easy; -ւ *S.* Հեղախառ.

Հեղախառ, աջ *s.* soft or downy place of repose; stuffed chair; spring sofa, feather bed, &c.

Հեղախառութիւն *s.* ease, convenience, facility, commodity, comfort; delights, joys, pleasure, voluptuousness; -ք *ad.* Chamberlain. [*S.* -սարար.

Հեղ, իւ *s.* discord, strife, wrangling; hate, spite, ill-will, rancour; *a.* spiteful, rancorous, quarrelsome; stubborn.

Հեղախառ *a.* living far off, remote, distant; -գիր, գրաց *s.* telegraph; -եղեկարական, գրաւոր or սպող, նշաւաւոր, ստեղծաւոր, ցուցակաւոր, ծռվածածուկ, կրէի, electric, printing, signal, keyed, dial, submarine, portable -; -գնաց *a.* far, distant; remov-

ed far away; -գրն *a.* very far, farther; *ad.* far, from afar, afar off; -գրական *a.* telegraphic; -լուր, telegram, telegraphic despatch; -գրաստան *s.* telegraph, - office; -գրեմ *va.* to telegraph; -գրութիւն *s.* telegraphy; -գէտ *s.* theodolite; -գիտակ *s.* telescope; -գիշէլային, night-glass; -անդրադարձութիւն, reflecting, refracting telescope; -գիտական *a.* telescopic; -կայ *a.* absent; distant; -կայութիւն *s.* absence; distance; -կէտ *s.* fig. highest pitch, tip-top; -երկրի, apogee; -առեգական, aphelion, aphelium; -հալած առնեմ *va.* to drive away, to exile.

Հեղախառ *s.* telephone; -ական *a.* telephonic; -ութիւն *s.* telephony; -եմ *va.* to telephone; -ձիւ *S.* Հեղախառ.

Հեղախառ, աջի *va.* to dispute, to contend for, to quarrel; to bear a hatred to, to loathe, to hate, to bear or owe a grudge, malice or ill-will.

Հեղախառ, աջայ *va.* to remove, to go away or far, to leave, to swerve, to deviate, to depart, to start; to absent oneself; to withdraw; *S.* Սիրտ.

Հեղախառ, ի *a.* far off, distant, remote; *s.* distant place or country, the distance; ի -է *ad.* from afar, afar off, at a great distance; -եայ, *g.* *S.* -*a.*; -եայք *s.* who are remote or distant.

Հեղախառ *a.* far-sighted, presbyte; -միւք, witty, subtle, ingenious, perspicacious, sharp; provident; -ութիւն *s.* long-sightedness, long-sight, presbyopia.

Հեղախառ *S.* -աւստան *a.* [byopy.

Հեղախառ *s.* remoteness; *phys. mar.* declination; *ast.* elongation.

Հեղախառ *va.* to remove, to put or set aside, to scatter; to avert, to keep off; -ցի ի քէն զկադ, avoid quarrelling.

Հեղախառ *a.* remote, removed, distant, far off; absent; -ութիւն *s.* remoteness, distance; absence; length, space, interval; -ի ցամաքէ *mar.* sea-room.

Հեղի *a.* remote, distant; *ad.* far; -առնեղ, տանեղ, to remove far off; to scatter; to turn aside or away, to avert, to ward off; -ոնեղ, to keep away, or at a distance; -ոնեղ զանձն յիմէք, to keep off, to avert; to abstain, to refrain; -առնիմ, լինիմ *S.* Հեղախառ; Աձ իմ, մի - առնիմ յիմէն, remove not Thyself, o God, from me!

Հեղախառ *S.* Հեղախառ -աւորութիւն.

proud of his hair; *fig.* leafy, branchy, bushy.

Հերատ *a.* hairless, bald; -ուհի *af.* brazen-faced, impudent; *sf.* vixen, scold, hussy, jade, slut. [- hair or locks.

Հերարձակ *a.* dishevelled; *od.* with long hair. Հերաւոր *a.* hairy, long-haired; -ու թի *s.* hairiness. [one by the hair.

Հերաքարշ առնեմ *va.* to hold or pull. Հերեսիական, աջ, էջ *s.* heretic; -ու պետ *s.* heresiarch, arch-heretic; -ու թի, -սիսական, -սուսական *s.* heresy.

Հերեսիական, աջ *s.* heretic; -ական *a.* -al; -ապետ *s.* heresiarch; -ու թիսն *s.* heresy.

*Հերեսայ or Հարի *ս.* herissa or kesh-kek, an oriental dish, (a thick soup composed of fowl & pearl barley or wheat beaten up together, well boiled, & eaten with powdered cinnamon).

Հերիւն, բան, բեան *s.* bodkin; awl.

Հերիւք *a.* sufficient, enough; capable, able; -է, it is enough, sufficient, it suffices; -համարել, to be content, to content oneself; -լինել յամս, to be adult, of age; էրբէք - ոչ ասէ, he never says, hold! enough! -անամ, աջայ *vn.* to suffice, to be sufficient or enough; to be adequate.

Հերկ, է *s.* tillage, plough, culture, tilth; ploughed land; - or -ս հարկանել, -ս հերկել *s.* Հերկեմ.

Հերկագործ, աջ *s.* -հար; -եմ *va.* to plough, to furrow; -ու թիւն *s.* tillage, ploughing, digging, culture, husbandry.

Հերկահար, Հերկարար, աջ *s.* ploughman, husbandman, cultivator, labourer.

Հերկելի *a.* arable.

Հերկեմ, էջի *va.* to plough, to till, to cultivate; -իւն *s.* ploughing.

Հերկեր *s.* carder's thistle, comb or card; -եմ *va.* to card.

Հերձ, էջ *a.* split, eloven, riven; cracked; *s.* cleft, split, crevice, rift, fissure; -աթեւ *a.* cloven-winged.

Հերձած, ոյ *s.* crack, crevice; furrow. Հերձակ, աջ *s.* arrow, dart. [row.

Հերձական *a.* anatomic; - անատոմի, anatomy.

Հերձանեմ, ձի, Հերձեմ, էջի *va.* to cleave, to split, to divide, to cut; to chop; to crack; to tear; to dissect, to anatomize; to cleave diamonds, &c.; *fig.* to disunite, to sow division, to make a breach between, to bring out

a scission; - զմորթ մարմնայ, to chap; - զապակիս, to crack; - նաւի զծով, to plough the sea, to run a-head, to have head-way.

Հերձանող or -ձող *a.* cleaving; incisive; - անամի, Հերձատան *s.* incisor.

Հերձասեր *a.* sowing discord or division. [to crack, to chop, to cut, to tear.

Հերձատեմ, էջի *va.* to split, to rive; Հերձաքար *s.* schiste.

Հերձի *s.* lentisk, mastic-tree.

Հերձոււմ, ձայ *vn.* to be split or eloven, to crack, to burst; to be torn or rent. [-եմ *s.* -ձատեմ.

Հերձոս *a.* cloven, split, cracked; Հերձուած, ոյ *s.* division, separation; scission, rupture, disunion, discord, dissent, schism; sect; heresy;

- առնել, to bring about a scission; to sow discord; էղեւ - է ժողովորդեանն վնորա, there was a division among the people because of him;

հարձեալ - լինել է մէջ Հերէից, there was a dissension therefore again among the Jews; - անկեալ էր է մէջ նոցա, they were divided among themselves; they were at variance. [retical.

Հերձուածական *a.* schismatical; heretic; heresiarch. [ed, separated.

Հերձուածապետ *s.* chief of a schism, of a sect; heresiarch.

Հերձուածիմ, ծեցայ *vn.* to be divided.

Հերձուածող *s.* dissenter, schismatic; heretic; sectary; -ական *a.* schismatical; heretical; -ու թի, -ծու թիւն *s.* schism; heresy; sect.

Հերձում *s.* Հերձանեմ; -ն *s.* cleavage, cleaving; greet; *s.* Հերձուած; - որովայնի, gastrotomy; - ուղանեմ *s.* Հերձանեմ.

Հերմէս, մեայ or մետի *s.* Mercury.

Հերու, է -ն հետէ, -ն հետէ *ad.* last year, since last year; long time since, for a long time past, long ago, long since.

Հերբեմ, էջի *va.* to repulse, to repulse, to refute, to contradict; է բայ, - , to refuse, to reject; *vn.* to suffice, to be sufficient. [confutation.

Հերբում *s.* refutation; - բանից, էջ or էւէջ *s.* tire of a wheel.

Հեւամ, աջի *vn.* to pant, to puff, to be breathless; *s.* Թասեմ. [incisors.

Հեւան *s.* front-teeth, cutting-teeth.

*Հեւք *s.* panting, shortness of breath.

Հեփեսոս, է or տեայ *s.* Vulcan.

Հզոր, աջ *a.* strong, powerful, mighty, vigorous, valiant; robust, lusty, stout; potent, energetic, efficacious;

-ն, -ն էրկնից եւ էրկրի, the Almighty, Omnipotent; -ը, the mighty of the earth; - զորութիւն, very strong, most valiant, mighty; - թեւարկու, a professed or open protector.

Հզորապիւն *s.* Հզոր; -գոյն *ad.* strongly, vigorously, stoutly, powerfully, mightily, potently.

Հզորանամ, աջայ *vn.* to grow stronger, to become more powerful, to make or render oneself potent, mighty; to gather strength, to be strengthened.

Հզորապէս *s.* -գոյն.

Հզորացուցանեմ *va.* to render stronger, more powerful; to strengthen, to invigorate, to fortify.

Հզորեւ *a.* sturdy, robust, very strong, very stout; -ապէս *s.* -ազոյն.

Հզորիւ *a.* strengthening, invigorating. [wer, might.

Հզորութիւն *s.* force, strength, power. - է, Հը Հը *int.* oh! ah! alas!

Հէն, Հինից *s.* marauder, rover, robber, brigand; - ծովու, sea-robber, pirate, free-booter, corsair, sea-rover; -ը, marauding, plundering; piracy;

Հինից պարապել, to become a highwayman, to rob, to plunder; Հինի or Հինիւ երանել, to take to the highway, to over-run or scour, to make incursions; զինչ է զայն - եւ աղաղակ կայցէ, what can be more grievous or more barbarous than that?

Հէք, Հիքի, քայ *a.* unhappy, unfortunate, miserable, wretched.

Հիադք *s.* pl. Hyades; անձրեւածին, the watery -.

Հիահրաշ, Հիանալի *a.* wonderful, surprising, marvellous, astonishing, stupendous, ravishing, charming.

Հիանամ, աջայ *vn.* to wonder, to marvel, to be astonished, surprised, amazed; to fall into ecstasies or raptures, to fall from the clouds; Հիա. զեալ զարմանամ, I am lost in wonder, I am filled with admiration.

Հիանմար *a.* charming, ravishing, surprising, stupendous, admirable; - ջնալ *a.* of marvellous beauty; - պա. տում *a.* unutterable, inexpressible, wonderful; - սքանչ *a.* wonderstruck, enraptured; - ցական *a.* admiring, of admiration; ecstatic.

Հիացուլթիւն, - ուն *s.* admiration,

astonishment, surprise, wonder; charm, enchantment; ecstasy; անհրաշ, rapture, trance, divine ecstasy; - or է - ածեւ, - արկանել *s.* - ուղա. նեմ; լինել է - , to be the admiration of; արկանել - է վերայ ուրուք, to plunge into ecstasies, to enrapture; - է մոաց լուել, it is surprising to hear; - ուղանեմ *va.* to astonish, to surprise, to amaze, to astound, to enchant, to charm to admiration, to strike with amazement.

Հիւար *s.* Որպէս.

Հիւրա, յ or այի *s.* hydra.

Հիկէ, *conj.* as, for example.

Հիլոս *s.* ichneumen.

Հիշքեթ *s.* Hegira.

Հի՞ն *ad.* why? for what reason?

Հիմէն, մէնի *s.* hin (measure); hymen; chem. matrass; balloon.

Հիմն, մանց *s.* foundation; base, basis; foot, bottom; back, back part; foundation, establishment; - արանալի chem. salifiable base; - է վեր, from top to bottom; thoroughly, utterly;

- է յատակ, to its very foundations; down to the ground, to the bottom; - or հիմնաւ արկանել, to lay the foundations of, to found; - է վեր առնել, կործանել, ասպակել, յատակել, to cast to the earth, to throw, cast or pull down, to overthrow, to overwhelm, to subvert, to demolish, destroy or ruin utterly; է հիմանց կործանել, to be overthrown; - լինել էրբէ, to be the foundation of; անկանիւ հիման, to have laid the foundation; է վերայ հաստատուն հիման, on a solid foundation.

Հիմնադիր, դրոց *s.* founder; institutor; - դրեմ, էջի *va.* to found, to build, to lay the foundations; to institute, to establish; - դրութի *s.* foundation; establishment, institution;

- կան *a.* fundamental; - լիւ or - յա. տակ առնեմ *va.* to demolish, to raze, to level with the ground; - ձայն *s.* a. mus. tonic. [established, built.

Հիմնադրեմ, աջայ *vn.* to be founded, Հիմնապէս *ad.* fundamentally, thoroughly, to the bottom.

Հիմարկ, - ու, - եմ, - ուն *s.* Հիմա. դիր, - դրեմ, - դրութիւն.

Հիմացուցանեմ, Հիմաւորեմ, Հիմ. նեմ, էջի *va.* to found, to establish, to lay the foundation, to build.

Հիմնադիր, դրոց *s.* founder; institutor; - դրեմ, էջի *va.* to found, to build, to lay the foundations; to institute, to establish; - դրութի *s.* foundation; establishment, institution;

- կան *a.* fundamental; - լիւ or - յա. տակ առնեմ *va.* to demolish, to raze, to level with the ground; - ձայն *s.* a. mus. tonic. [established, built.

Հիմնադրեմ, աջայ *vn.* to be founded, Հիմնապէս *ad.* fundamentally, thoroughly, to the bottom.

Հիմարկ, - ու, - եմ, - ուն *s.* Հիմա. դիր, - դրեմ, - դրութիւն.

Հիմացուցանեմ, Հիմաւորեմ, Հիմ. նեմ, էջի *va.* to found, to establish, to lay the foundation, to build.

Հիմնադիր, դրոց *s.* founder; institutor; - դրեմ, էջի *va.* to found, to build, to lay the foundations; to institute, to establish; - դրութի *s.* foundation; establishment, institution;

- կան *a.* fundamental; - լիւ or - յա. տակ առնեմ *va.* to demolish, to raze, to level with the ground; - ձայն *s.* a. mus. tonic. [established, built.

Հիմնադրեմ, աջայ *vn.* to be founded, Հիմնապէս *ad.* fundamentally, thoroughly, to the bottom.

Հիմարկ, - ու, - եմ, - ուն *s.* Հիմա. դիր, - դրեմ, - դրութիւն.

Հիմացուցանեմ, Հիմաւորեմ, Հիմ. նեմ, էջի *va.* to found, to establish, to lay the foundation, to build.

Հիմնադիր, դրոց *s.* founder; institutor; - դրեմ, էջի *va.* to found, to build, to lay the foundations; to institute, to establish; - դրութի *s.* foundation; establishment, institution;

- կան *a.* fundamental; - լիւ or - յա. տակ առնեմ *va.* to demolish, to raze, to level with the ground; - ձայն *s.* a. mus. tonic. [established, built.

Հիմնադրեմ, աջայ *vn.* to be founded, Հիմնապէս *ad.* fundamentally, thoroughly, to the bottom.

Հիմարկ, - ու, - եմ, - ուն *s.* Հիմա. դիր, - դրեմ, - դրութիւն.

Հիմացուցանեմ, Հիմաւորեմ, Հիմ. նեմ, էջի *va.* to found, to establish, to lay the foundation, to build.

Հիմնադիր, դրոց *s.* founder; institutor; - դրեմ, էջի *va.* to found, to build, to lay the foundations; to institute, to establish; - դրութի *s.* foundation; establishment, institution;

- կան *a.* fundamental; - լիւ or - յա. տակ առնեմ *va.* to demolish, to raze, to level with the ground; - ձայն *s.* a. mus. tonic. [established, built.

Հիմնադրւմ *va.* to found magnificently. [the foundation.]

Հիմնափոր *a.* excavating or digging

Հիմնեցուցանեմ *S.* Հիմնեմ.

Հիմնովին *ad.* thoroughly, to the bottom; - գիտել, ուսանել, to know, to learn -.

Հին, հնոց *a.* old, worn, decayed; ancient, antique; - *ք.* the ancients; antiquity; *ի հնումն* *ad.* anciently, formerly, a longtime since, in days of yore; *ի - or ի հնոց* *ժամանակաց*, *ի հնոց ժամանակաց* *հետէ*, *ab antiquo*; - *կտակարան*, the old testament; - *մա. տեանք*, ancient codes; *ի հնումն* *էւ ի նորումն*, in ancient & modern law; - *լուսին*, waning moon; - *աւուրց*, old, aged, in years, grown old; - *աւուրցն*, Ancient of days, the Eternal, the Most High; - *աւուրց մանուկն*, the Eternal Son; - *աւուրց զորական*, a veteran; *անտառ - աւուրց մայրեաց*, a forest of ancient cedars; - *աւուրց ատերութիւն*, ranour, inveterate hate. [sair.]

Հիւսար *ad.* like a sea-rover or corsair

Հիւսիսաղաց ժամանակ *s.* periodical incursion.

Հիւսիսաղաց *s.* bot. balsam.

Հիւսիսաղաց արշաւանք *s.* aggression, assault by brigands.

Հիւսիսար, աջ *s.* marauder, plunderer, robber, brigand; - *աննել*, to go marauding, to plunder, to pillage, to sack, to ravage, to rifle; - *ուրթի* *s.* marauding, plundering, invasion, pillage.

Հիւսիսայ *a.* hoary, grey-headed; inveterate. [henna.]

Հիւսայ, ից *s.* alkanet, red dye; *bot.*

Հիւսանդ *a.* barbarous.

Հիւս, հնգից *a.* *s.* five; fifth; *երիւք հնգից ամիս*, for fifteen years, for three lustra; *պակաս ք զլիսուն հնգիւ չափ*, forty five; *որ օր - էր ամիսին*, on the fifth day of the month.

Հիւսակասար *a.* of five hills; quinquejugum; - *ձեւ* *a.* *ad.* in five manners; - *դի* *s.* pentachord; - *մանակ gr.* of five feet, pentametrical; - *մասն*, - *մասունք* *a.* of five parts; *s.* two fifths; - *մեայ* *a.* of five years, five years old; - *չըջան ուսմանց*, quinquennium; - *մեան*, *մե. նից* *a.* quinquennial; *S.* - *մեայ*; - *մեայ* *a.* of five months; - *նկիւն* *s.* pentagon; - *նկիւնի* *a.* pentagonal, quinquangular.

Հիւսեմեան, - *եասման*, &c. *S.* Հիւսեմեան, Հիւսեմեան.

Հիւսերորդ, աջ *a.* fifth; *ad.* fifthly; *s.* the fifth part; - *եմ. էջի* *va.* to contribute the fifth part of, to take up or give the fifth part of the fruits.

Հիւսիլին *s.* quintillion; - *խոռոչեան* *a.* *bot.* pentacapsular; - *կանգնեայ* *or -ն* *a.* of five cubits; - *կին* *S.* Հիւսապա. տիկ; - *կնեմ. էջի* *va.* to quintuple, to increase five fold; - *կրկին* *a.* folded in five. [a. of -.

Հիւսհազար *a.* five thousand; - *եան* Հիւսհազարեան *s.* cinque-ports.

Հիւսհարիւր *a.* five hundred; - *եակ* *a.* of - years; - *եակ բոլոր*, Dionisian or Victorian period, 532 years; - *ա. մեայ* *a.* of five hundred years; - *ամենի* *a.* five hundred years old; - *երորդ* *or -որդ*, աջ *a.* the five hundredth.

Հիւսհազարեան *a.* pentasyllabic.

Հիւսհազարակեայ մեքենայ *s.* pentapast, tackle with five pullies.

Հիւսհազար, ի, -ի, Թուր *s.* thursday; աւագ, մեծ - . holy - ; գեր - , shrove - ; - *եան* *a.* of thursday: of five weeks. [tameter.]

Հիւսհազարեան *a.* of five feet; *s.* pentastyle; - *սիւնակ սրահ* *s.* pentastyle; - *սրահեան* *a.* of five halls or saloons; - *տերեւեան* *a.* *bot.* pentapetalous; *s.* cinque-foil, potentilla; - *տուր* *եան* *a.* *s.* pentastic; - *քաղաք* *s.* Pentapolis; - *օրեայ* *a.* of five days; *s.* thursday, the fifth day; - *Չերմի*, quintan, five-day fever; *S.* Հիւս... &c., &c.

Հիւսիւայ, ի *s.* med. Peruvian bark; *bot.* cinchona, quinquina.

Հիւսիւամ, աջի *vn.* to pant. [breath.]

Հիւսիւումն *s.* panting, shortness of

Հիւսում *s.* weaving; texture; - *ում*, Հիւսում *S.* Հանում. Հրասակեմ.

Հիւսոր, - *եայ*, լեկ *a.* old, aged, in years; inveterate; - *հիւսիւումն*, chronic distemper. [պէս.]

Հիւստ: Հիւստ *S.* Հիւստաստ: Որ.

Հիւ. *s.* turn; - *գալ*, to turn round & round; to revolve; - *չըջանակել*, to turn, to turn or whirl round, to revolve.

Հիւ. ի *s.* purple; - garment; - *իկ* *s.* Iris, rainbow; *bot.* flag, iris; - *լնաւեր*, halophila, sword-grass, yellow water-flag.

Հիւանդ, աջ *a.* sick, ill, unwell, unhealthy, diseased; suffering, patient; invalid, infirm; - *լինել* *S.* - *անամ*; *լե. նել* *մահացու*, վտանգաւոր - , *լինել* - ի

մահ, to fall seriously ill, dangerously ill; *գարմանիւ*, *ինամել* *զ.*, *հսկել* *առ. -ին*, to nurse, to take care of, to tend, to assist, to watch by, to sit up by; *յայց ելանել* - *աջ*, to visit patients; - *հոգում* *էւ մարմնով*, ill both in body & mind; - *եղէ*, I have been ill.

Հիւանդաբար *ad.* like a sick person; - *գին* *a.* sickly; very ill; *ad.* *S.* - *բար*; - *կից լինիմ* *vn.* to be or fall sick together; to be struck with the same illness; - *կցում* *s.* the falling sick together; *fig.* compassion, fellow feeling; - *միտ* *a.* slow-witted; slothful.

Հիւանդանամ, աջայ *vn.* to fall sick, Հիւանդանի *s.* pl. the sick. [to be ill.]

Հիւանդանոց, - *բան* *s.* hospital, infirmary; sick-ward.

Հիւանդապաշտ, ից, - *պահ*, աջ *s.* nurse, attendant on the sick; - *տես* *a.* visiting the sick; - *գալ*, to visit the sick; - *բար* *a.* causing illness.

Հիւանդացուցանեմ *va.* to cause to fall sick, to make ill or infirm.

Հիւանդաբայ *a.* tottering, vacillating or walking slowly or feebly like a sick person.

Հիւանդոտ *a.* weakly, sickly, of unsound constitution, infirm, valetudinary.

Հիւանդութիւն *s.* indisposition, ailment, illness, sickness, infirmity, disease, complaint, disorder, malady, distemper; passion; *թեթեւ*, *գծնակ*, վտանգաւոր, մահացու, ծանր - , slight, painful, dangerous, serious, fatal illness; *հիւանդանալ* - , *անկանել* *ի -*, to catch, to contract a disease; *ախտա. նալ* - *անբուժելի*, to be seized with an incurable malady; *զարագուցանել* *կամ մեղմացուցանել* *զ.*, to increase, to alleviate pain or sickness; *բժշկել* *զ.*, to cure; *անցուցանել* *զ.*, *բժշկել*, *կազդուրել* *ի - թէ*, to get well, to be cured, recovered from illness; *կեղծել* *զ.*, to feign sickness; *S.* *թեթեւութիւն*, *Հիւսթեայ*. [ուրթիւն.]

Հիւանդաբայ, - *ուրթի* *S.* *թեթեւութիւն*, *Հիւ. ոյ* *s.* humour; moisture; succulency; - *պաղոց*, juice; syrup; - *բուրց*, sap; - *մոյց*, gravy; - *փորո. տեայ*, intestinal juices; - *ստամոքա. յին*, gastric juice; *ապակային* - , vitreous humour.

Հիւանդաբար *a.* producing humour or matter; - *կան* *a.* material, corporeal;

- *կանութիւն* *s.* materiality; *յին* *S.* - *կան*; - *նիւթ* *a.* material; *s.* - things, matter; root; - *ւոր* *S.* - *կան*.

Հիւթեղ, աջ *a.* full of humours, plethoric; juicy, succulent; - *երկիր*, fertile, fruitful land. [pose of matter.]

Հիւթեմ, էջի *va.* to form, to compose; *ի* *s.* atom, corpuscle; mole-

cule; particle; - *ական* *a.* atomical, corpuscular; molecular; - *փիլիսոփայ.* atomist; - *գրութիւն*, atomism.

Հիւծ *a.* lean, emaciated, thin, extenuated; shrivelled, shrunk, withered; - *ական* *a.* emaciating, extenuating;

- *անեմ*, - *եցուցանեմ* *va.* to make lean, to extenuate, to emaciate; - *անիմ*, *այ.* - *իմ*, *եցայ* *vn.* to grow lean, to get thin,

to shrink, to waste, to fall or pine away, to wither, to languish, to droop,

to dwindle away, to decay; - *լուսին*, to wane; - *եալ* *a.* lean, meagre, poor, thin, puny; *լուսին* - , waning moon;

- *ում* *s.* decay, decline, dwindling away, leanness, marasmus, consumption.

Հիւղ, Հիւղ, Հիւղ, ից *s.* cottage, hut; *S.* Հիւլէ; - *իկ* *s.* cot, hovel, cabin;

booth; cell; - *ոս* *s.* ichneumon.

Հիւպատ, ից, - *ոս*, աջ *s.* consul; *փո. Լան* - *ի*, vice-; *ի - ստիւն*, during the consulate of; - *տեան* *s.* pl. the consuls;

- *or - սական* *a.* of a consul, consular; - *սարան* *s.* consulate; - *տուր*, - *տուր* *s.* consularship, consular dignity. [ter.]

Հիւպակետ *s.* Gr. w. servant or minister; *Հիւ. ոյ*, - *ք*, *սից* *s.* texture, tissue;

ress; braid; intertwining, interweaving, wreathing; knit; *գեղձան-ք*, golden tresses; *S.* Հեր, Մաղ, &c.; - *ձեան*, avalanche, snow-slip; - *ածայ* *a.* woven, plaited. [վարսից, tresses, plait of hair.]

Հիւսակ, աջ *s.* tress; braid; plait; - *Հիւսեմ*, էջի *va.* to weave; to plait;

to braid; to twist, to enlase, to entwine, to intertwine; to knit; *fig.* to compose, to write; - *գնեւորութիւն*, to hatch wickedness, to frame or get up a plot,

to machinate, to devise.

Հիւսիւ *s.* platter; knitter.

Հիւսիւ, ոյ *or ի*, - *ի* *s.* the north, septentrion; north-wind, aquilon, Boreas;

գոռ, ամեհի - , the bleak north-wind, the lowering boreal winds.

Հիւսիսաբան *a.* inhabiting the north, northern, northerly, boreal, septentrional, hyperborean.

Հիւսիսակ, *ի* *s.* cold wind, aquilon; -ան *S.* -ային; -ար *s.* north-side, the north, northward or -s; *ի* - կղզւոյն, to the north of the isle.

Հիւսիսահողմ *s.* north-wind, aquilon; -այք *s.* aurora borealis, northern-lights; -ային *a.* northern, septentrional, hyperborean, boreal.

Հիւսկէն *a.* woven, plaited; twisted, knit; open, in open-work; *s.* lace, bone-lace; գութայք - , open-worked stockings.

Հիւսն, սանց *s.* carpenter, joiner; -ական *a.* of a carpenter; -ն or -ալուստ *s.* joiner's-calling; -եմ, եցի *va.* to carpenter, to work in carpentry; -ոց *s.* carpenter's shop; -ութիւն *s.* carpentry.

Հիւստած, ոց *s.* texture, tissue; tress, plait, braid; entwining, interweaving, contexture, composition; -բաղմանոր, ցանցակերպ, բաղմանօթ, cellular, reticular, vascular texture; -ոյ *a.* *S.* Հիւսածոյ.

Հիւսում, սի. -ումն *S.* Հիւսեմ. Հիւսումած. [ger; -անդնոց *fig.* Jonah.

Հիւր, ոց, էց *s.* guest, visitor, stranger. Հիւրաբար *ad.* like a guest; -գաւ *a.* inhospitable; -մեծար *a.* most hospitable, practising hospitality or liberality towards strangers; -մեծարութիւն *s.* hospitable reception, hospitality; -մեծ *a.* very inhospitable; -նամ, ալցայ *vn.* to be a guest, to receive hospitality; -նոց *s.* hospice; guest's apartment; -սեր *a.* fond of receiving or entertaining strangers, generous, hospitable; -սիրութիւն *s.* hospitality; -սպանութիւն *s.* slaying strangers; -տես, էցից *a.* inhospitable; -տես *s.* superintendant of the guest's apartment; -տեսութիւն *s.* inhospitality; -տուն *S.* -նոց.

Հիւրընկալ, ոց *a.* receiving or lodging strangers, hospitable; -եմ, էցի *vn.* to receive travellers, to welcome, to entertain, to lodge, to shelter; -ութիւն *s.* hospitality, welcome, kind reception.

Հիւրոյթք or ոյթ *S.* Հիւրընկալութիւն *s.* quality of a guest or stranger; pilgrimage; -ուհի *sf.* female guest or stranger. [miserable, pitiable.

Հիւրաւոր *a.* very poor, wretched, Հիւրացուցանեմ *va.* to render unhappy or wretched, to ruin.

Հիւրութիւն *s.* misfortune, misery, adversity, wretchedness.

Հլու, աջ *a.* good-natured, condescending, complying, docile; pliant, supple, yielding; -բնութիւն, pliant or flexible temper; -ական *a.* docile, submissive; -թիւն *s.* obedience, docility, deference, pliancy; *ի* -ածեմ, to render docile or obedient.

Հծծանք *s.* whispering, whisper; murmur, rumour, hum.

Հծծեմ, էցի *vn.* to whisper; to murmur; -ումք յունկանէ or յունկն, to whisper in a person's ear.

Հծծոյ *s.* whisperer.

Հմակեր, աջ *a.* eating raw flesh, crudivorous, omophagous; ferocious; -ութիւն *s.* omophagy; ferocity. [թուկ.

Հմայական *S.* Դիւթական; -ն *S.* Դիւ. Հմայակ, էկաց *s.* talisman, amulet, phylactery; *a.* *S.* Հմուս.

Հմայեմ, էցի *vn.* to divine, to augur, to prognosticate, to bewitch, to conjure, to charm, to enchant; Հմայեալ Հայելք, magic glass; *S.* Թուլթ.

Հմայութիւն, Հմայք, յէց *s.* divination, augury, prognostication, witchcraft, sorcery, conjuration, enchantment; -յանումնէ, onomancy, nomancy; Հարագոյժ -, evil presage; -թիւս առնել, Հմայս Հմայել, to seek a sign or augury; to believe in divination; *S.* Հմայեմ; Հմայից անաւ, to have faith in diviners; լուծան Հմայք, the charm is broken. [man, barbarous.

Հմայեալ *a.* cruel, ruthless, inhuman. Հմուս *s.* rawness, crudity; *fig.* crudity.

Հմուս, Հմուսաց *a.* well versed, erudite, learned; practised, expert, experienced, skilful, skilled.

Հմուսբար *ad.* learnedly, eruditely; scientifically; cleverly.

Հմուսում, աջայ *vn.* to be well instructed, informed, versed, experienced. [-ութիւն *s.* great skill or ability.

Հմուսվարժ *a.* well versed, skilful;

Հմուսցուցանեմ *va.* to inform, to instruct, to teach, to train.

Հմութիւն *s.* knowledge, erudition, science, ability; experience, practice.

Հնաբուն *a.* old, ancient, antiquated;

- , -գէտ, -գիտակ *a.* learned in the knowledge of antiquities; *s.* antiquary, antiquarian; -գէտ պատմութիւն, ancient annals; -գիտութիւն *s.* antiquity; -գիր, գրի *s.* paleograph; ancient his-

torian; writer of ancient history; -մատեն, ancient manuscript; -գրական *a.* paleographic; -գրանք *s.* ancient codes; -գրութիւն *s.* paleography.

Հնազանդ, էց *a.* obedient; -անեմ, to cause to obey, to make oneself obeyed; -լինել, to obey, to yield, to be obedient, docile; -անել իւրեւ, to compel obedience, to reduce or bring to obedience.

Հնազանդեմ, էցի, -եցուցանեմ *va.* to reduce to obedience or subjection, to subject, to subdue, to subjugate; -գիմ, էցայ *vn.* to obey, to submit, to subject oneself.

Հնազանդութիւն *s.* obedience, submission, subjection; homage, vassalage; կրաւորական, կոյր -, passive or blind obedience; non-resistance; լաւ է - քան զղոհ ընտիր, obedience is better than sacrifice; *ի* -ածեմ, to reduce to obedience; գաւ *ի* - , to return to obedience; ունել *ի* -թէ, to maintain or hold in obedience. [missively.

Հնազանդորէն *ad.* obediently, submissively. Հնաժողով *s.* rag-gatherer, -picker; -խոյզ *s.* antiquarian.

Հնախոս, աջ *s.* archæologist; - , -ական *a.* -logial; -ութիւն *s.* -logy.

Հնակալ *a.* lame long since; -կան *a.* perishable, of limited duration, subject to the effects of age; -կարկաս *s.* mender, botcher; -Հազ *a.* affected with inveterate cough, broken winded; asthmatical.

Հնամի *a.* old, olden, ancient, antique.

Հնանամ, աջայ *vn.* to grow old; to wear out, to waste; -լանի, to wane; -ախոյց, to grow inveterate, to get rooted, to take root, to become chronic, inveterate, rooted; - սովորուէ, to become obsolete, disused; - ուրեք, to make a lengthened sojourn, to pass many years in a place; Հնացեալ մտք, ընթէ, inveterate or rooted error; Հնացեալ աւուրք or ծերութիւն, Հնացեալ եւ մայեալ ալեւոր, wasted, worn out with old age, aged, very old, in years, decrepit; Հնացեալ աւուրք չարութիւն, aged in guilt.

Հնապատմութիւն *s.* ancient history; -տում *a.* narrated by the ancients; *s.* ancient writer or historian; -սեր *a.* fond of antiquities; -վաճառ *s.* dealer in second hand goods, old clothes, rags, &c.

Հնար, է, -ք, ընց *s.* means, way, expedient; way, egress; resource; solicitude, utmost diligence; industry, invention, ingenuity; deceit, artifice, insidiousness, fraud, trick, intrigue; style, method; *rhét.* enthymeme; -ք պատերազմի, stratagem; -ք Հայթայթանաց, remedy, means, way; -ք բժշկութեան, remedy, cure, medication, medicine, physis; Հարարուեստ, Հարիմաց, Հարարիմաց or խորամանկ -ք, artfulness, craft, shuffling, artifice, cunning, dodge, intrigue, wiles & shifts; -իւք, -իւք իմն *ad.* by means of, artfully, craftfully, cunningly; -ս Հնարել, խորհել, իմնալ, *ի* -ս Հայթայթանաց մտանել, to bethink oneself of a device or expedient, to tax one's ingenuity, to contrive, to adopt or employ means to; Հնարել ումք -ս, to deceive, to cheat, to dwindle, to defraud; to plot, to machinate; իմնալ զմեմ -ս, to be fertile in expedients; յանհնար -ս մտանել, to be wavering, irresolute, to vacillate, to hesitate; to know not which way to turn oneself; զմեմ -ս Հնարել, *ի* զանազան -ս մտանել, to bend all one's mind to, to task all one's powers of ingenuity & application, to do one's utmost, to use one's utmost endeavours, to do all or any thing one can, to strive with might & main, to try every art, to leave nothing untried, to leave no stone unturned, to move heaven & earth; ոյցի -ս եւ իմնայցէ ոք, whatever artifice one may employ; բիւր ազգի ազգի -ս Հնարէր, he used a thousand stratagems; -իւք իմն ուղղեցի, I found means to rectify; - է, - ինչ էցի *v.* *imp.* it is possible, it can be done, it may be; էէ - , էէք - , էէք ինչ - , it is impossible, it can't be; it is done; էթէ գոյր - , if it were possible; ոյքսն - է, as much as possible, as much as one can; - էր նմա, he could have done it; ոյ -գ ես անհնարից, Thou, to whom nothing is impossible.

Հնարագէտ *a.* ingenious, shrewd, sharp, clever; crafty, cunning, artful; -գիտութիւն *s.* ingenuity, cleverness, dexterity; industry, manufacture, art; Հարարուեստ -, machination, plot, contrivance, intrigue; -գիտ *s.* inventor, contriver; *a.* inventive, ingenious, clever; - լինել, to invent, to contrive,

to find out; -դիւր s. deceiver, plotter, traitor, artful person; -դրութիւն s. snare, artifice, deceit; -կերա a. possible, feasible, practicable; -սկս ad. ingeniously; -ցոյց a. teaching, informing, instructing, suggesting; -որ a. possible, feasible, that can be made or done; powerful, potent; S. -գէտ.

Հնարաւորեմ, եղի, -րիմ, եցայ տ. to invent, to find means or expedients, to contrive, to excogitate.

Հնարաւորութիւն s. possibility, feasibility; invention; means, expedient.

Հնարեմ, եղի, -րիմ, եցայ տ. to invent, to find out, to imagine a device, to conceive a project, to contrive; to strive, to endeavour, to exert oneself; to bend or apply one's mind to, to study; to counterfeit, to feign; S. Հնարք.

Հնարիմաց a. artful, sly, subtle, cunning, crafty; -ուկ s. artifice, cunning, trickery, wile, shift, craft.

Հնարին a. possible.

Հնարողութիւն s. invention, industry, art.

Հնացուցանեմ va. to make old; to wear out, to use up, to waste, to consume.

Հնգապլեւան a. five headed; -դիւրք Մովսէսի, the Pentateuch; -լեզու a. pentaglot, in five languages; -թիցը կանաւ s. quinquemiss; -հասոր a. five-volumed, in five volumes; -ձայն s. mus. fifth; -ամ s. lustrum, space of five years; -մատան s. Pentateuch; -մատան a. five-fingered; -մարտիկ a. victorious at the pentathlon; -կռիւ or -մարտութիւն s. quinquertium, pentathlon; -միլիոն s. quintillion; -նիսա a. pentaedrous; -շարժ a. having five movements; -չափ s. pentameter; -պատիկ a. quintuple; ad. five times as much; -պատկեմ, եղի va. to quintuple, to increase fivefold; -սկս s. chief of five soldiers; -քաղաք s. Pentapolis; S. Հինգ..., &c., &c.

Հնգեակ, եկաց a. s. five; fifth; the fifth part; -եկին S. Հնգապատիկ.

Հնգեստան, ից a. fifteen; fifteenth; -ամեայ, մէկ, -մեան, մեկից a. of fifteen years, 15 years old; -անկիւն a. pentadecagon; -երորդ, աջ a. ad. fifteenth; -եքին, եցուց a. s. all the fifteenth; -եքին, եկաց s. a. five. [teen.

Հնգերեակ, եկաց s. a. five. [teen. Հնգեքան, -քին, քեցուց s. a. all five. Հնգիցս ad. five times.

Հնգոտանի a. five-footed, offive feet.

Հնդիկ, դկաց s. a. Indian; black, negro; -բ, India; -փայտ, ebony, ebon; -եղէգն, bamboo; -բնիղջ, nutmeg; -որդն, silk-worm; -միջիւն, ant-lion; -հաւ, turkey, turkey-cock; գնալ ի -ս, to go to the Indies.

Հնդկագոյն a. brown, black.

Հնդկա-եւրոպացի a. indo-european; -գերմանական, -գերմանիկ a. indogerman; -թղենի s. Indian fig-tree, prickly pear; -խոզ s. zool. babi-roussa; -հաւ s. turkey, turkey-cock or -hen, mushroom; ձագ -ու or -հաւուկ, young turkey; մուսկէ-ուց, breeder of turkeys; գլխայ - , - գլխայնա ար-ձակէ, the turkey gobblers.

Հնդկական, յին a. Indian.

Հնդկանի s. cocoa-tree; -բ, -plantation; -նուշ s. cocoa, cocoa-nut.

Հնդկաստան, ի s. Hindoostan, India.

Հնդկավան a. conquering India;

-փայտ s. log-wood, Campeachy wood.

Հնդկեղէգն s. bamboo; -դէն or դէն a. in Indian, in the Indian language; s. the Hindoostanee language.

Հնծան. Հնծան, աջ s. press; wine-press; vat, trough of a wine-press; գութ - , must-vessel; -հարկանէլ, to press, to tread grapes; ից. to trample, to oppress; -ակ s. tub, small vat; -աշար, աջ s. wine-presser; -աշարութիւն s. pressing of grapes; -այարկ s. wine-press-room; -եանն s. Bacchus.

Հնծեմ, եղի va. to cut down, to reap, to mow; to gather, to get in.

Հնուսի a. old, worn, worn out; -բ s. old lumber, trash, rubbish; -աւաց զաշառիչ, old clothes-man.

Հնոց, ի s. stove, furnace, oven; -հարողութիւն, բարձր, կոնաձեւ, ցրտ-ցուցիչ, խառնարանի, պառակաւոր, melting-, blast-, shaft, reverberatory-, puddling-, muffle-furnace; -անամ տ. to burn like a furnace; -ացուցանեմ va. to enflame, to make a furnace of; -իկ s. stove.

Հնութիւն s. oldness; age, old age, decay; antiquity; relic of antiquity; old rubbish; -բ Սնուց, the antiquities, the ancient monuments of Ani; -ծերուէ or ալեաց, extreme old age, hoary old age; decrepitude; -օձից, the slough or cast off skin of serpents.

Հնական a. sounding, echoing, resounding, sonorous; -ութիւն s. sonor-

ousness; -կցութիւն s. mus. the accompanying.

Հնչեմ, եղի տա. to sound, to resound, to boom, to echo; -պղնձոյ, to toll, to ring, to gingle, to tinkle; -ծուկու, to murmur, to roar; -հոգնոյ, to blow, to whistle, to rustle; -հրացանի, to whizz, to whistle; -հրետի, to boom; -բանից, to announce, to spread abroad, to publish; -գրառս, to pronounce; ոչ բարդ-ը - ահանջաց, to grate upon, to offend the ear; -դրամոյ, to chink.

Հնչեցուցանեմ va. to sound, to resound; to ring, to toll; to divulge, to publish, to make public; S. Փող, &c.

Հնչիւն, Հնչումն s. sound, noise, rumour; echo; -զանգակաց, tinkling, peal, jingle, ringing; -հոգնոյ, ծովու, murmur, roar; -խորասկիւղ ալեաց, rushing, dashing; -որոման, rumbling, roll; -անձրեւոյ, pattering; -հրոյ, crackling; -հրետից, boom, roar; -թմբի, roll; -կաւաց, rumble; -խառնանի, crack; -զնուց, clash, clang; -շլիւղից, clank, elanking; -ժամացուցի, tick; -բարբառոյ, aspiration; -հանել, to make a noise; եղել - , a noise was heard; -դրամոյ, ehink.

Հնոզ, -ական S. Հնչական; -ութիւն S. Հնչիւն; պղնձագործ -թեմբ, with the tinkling of bells & the clash of cymbals.

Հոգ, ոց s. care, solicitude, concern, trust, custody; care, anxiety, solicitude, inquietude, mental pain; -բ ան-գոհականք, տխուր, gloomy cares; -առնել, տանել, -յանձին բերել, ունել, to care, to mind, to take care for, to be mindful; -ունել, ի մահ տրկանել, to care, to be concerned, to reckon, to be anxious about; -ս ցուցանել բարե-խնամ, to show or express a lively interest, to take great pains with; թող ինձ զ-դ զայդ, յիմ վերայ -դ այդ, leave that to me; -տար վր բարի ա-նուան, take care of your reputation; մաշեալ, ծիւրեալ ի -ոց, care-worn.

Հոգաբարձ, ից, -ու, աջ a. s. guardian, trustee; -endant, steward, agent, purveyor; inspector, overseer, surveyor; -լինել, to care, to take care of; -ութիւն s. guardianship, trusteeship; charge, custody, inspection, superintendence; administration, di-

rection; watchful care, solicitude; -բեկ a. care-worn, torn with anguish, steeped in grief, sorrowful.

Հոգած, ի a. attentive, careful, mindful, solicitous; gloomy, anxious, uneasy, pensive, thoughtful, troubled, disquieted; -ու, աջ a. full of care, solicitous; -ութիւն S. Հոգաբարձութիւն.

Հոգամ, աջայ or աջի տ. to provide, to provision; to furnish, to garnish, to store, to procure; to take care of, to preserve with care, to keep, to husband; to care, to mind; -վր ուրուք or զուճեքէ, to grow or be anxious about, disquieted, uneasy, thoughtful, to trouble one's head or oneself about, to torment oneself, to fret about; -վր վաղուէ, to take no thought for the morrow; մի ինչ -այդ, don't be uneasy, do not distress yourself.

Հոգասար, -ութիւն S. Հոգած, -ութիւն.

Հոգացող, -ութիւն S. Հոգած, Հոգողութիւն.

Հոգեբան s. psychologist; -ական a.

-logical; -ութիւն s. -logy; -բարձու S.

Հոգա-; -բերիմ տ. to recover oneself,

to come to oneself again; -բուլի a.

spiritual, divine; -գէշ a. very sinful;

s. shade, ghost, vision; -գումար a. as-

sembled by the Holy Spirit; -ժողով

s. sacred council; -գարձ լինիմ S. -բե-

րիմ; -զուարճ a. joyous, gay, jovial,

jocund, jolly; -լի, լիւր, լից a. full of

the Holy Spirit; -խառն a. divinely

inspired; prophetic; divine, spiritual;

-խօսութիւն s. pneumatology; -ծին a.

born in the spirit, spiritual; -կան a.

spiritual, incorporeal; psychical; -կա-

նութիւն s. spirituality; -կեցոյց a. soul-

-saving, salutary, wholesome, vivify-

ing, reviving; -կիր a. inspired by the

Holy Spirit, holy, divine; s. prophet;

-կորոյս a. soul-destroying; -կրօն a.

living according to the spirit, spirit-

ual, virtuous; religious; -հան a. dying,

in agony; -հանգիստ s. Requiem;

-հանձար a. furnished with the wisdom

of the Holy Spirit; -հաց s. soul-mass-

-cakes; -դէն a. spiritual, intellectual,

immaterial; angelic; s. angel; -մաշ a.

soul-corrupting; -ման բաժին s. soul-

scot; -մատան a. written by inspira-

tion of the Holy Ghost; -մարա a. war-

ring against, or denying the divinity

of the Holy Spirit; s. follower of the

doctrine of Macedonius; -մարտութիւն s.

denying the divinity of the Holy Spi-

rit, the heresy of Macedonius; -մուխ *a.* deep in the mysteries of the Holy Spirit; endowed with the Holy Spirit; -հիւար *a.* formed by the Holy Spirit; -հորոհ *a.* soul-refreshing, --reviving; renewed by the Holy Ghost; refreshing or reanimating the spirit; -հուսառ *a.* singing or sung by inspiration of the Holy Spirit; -շահ *a.* salutary, useful or profitable to the soul, spiritual; -շահութի *s.* winning souls, spiritual gain; -շարժ *a.* moved by the Holy Spirit; soul-stirring, pathetic, moving, touching, affecting; -շորհ *a.* granted by the Holy Spirit; adorned with or full of the gift or grace of the Holy S.; communicating tho Holy Spirit; -շուհչ *a.* inspired by tho Holy S.; -պաշտութիւն *s.* spirit-worship; -պառաւում *a.* narrated by Divine Inspiration; treating or narrating by --; -պարգեւ *S.* -շորհ; -պէս *ad.* spiritually, according to the spirit, divinely; allegorically, mystically; -բանհեւ *a.* ardent, spiritual, fervent, devout; -սէր *a.* benign, soul-pitying, soul-saving; spiritual, devout, pious; -սիրութիւն *s.* piety, devotion; -սնուհդ *a.* nourished or brought up spiritually; -սպառնութի *s.* loss of souls, perversion; -վար, աջ *a.* dying, agonizing, expiring, at the last gasp, in the pangs of death; -բ *s.* pangs, agony, death-struggle; լինել է -ս, to be in agony, dying, giving up the ghost, to be in the last gasp or at the point of death; -սկս, աջ *a.* knowing the inmost thoughts or secrets of the soul; -սեւտութի *s.* the gift of penetrating the secrets of tho hoart; -էրգող *s.* psalmist; *a.* singing by inspiration of the Holy Spirit; -գառոր *S.* -ման բաժին.

Հոգեւոր *a.* spiritual; devout, pious; animated, lively, spirited; *-ք s.* spiritual things; *-ական a.* spiritual; *-ապէս S.* Հոգեպէս; *-եմ va.* to give life to, to vivify, to enliven; *-իմ vn. S.* Հոգիանում; *-ութիւն s.* spirituality.
 Հոգեփոխութիւն *s.* transmigration of souls, metempsychosis. [busy, meddling.

essence, motive, principle, spirit; meaning, character, spirit; desire, genius, turn of the mind, disposition, inclination; *Երկնային, անշային, վեհ, ամեն* —, celestial or blessed, divine, sublime, immortal soul; *գիւցաջնական, առաքինի, գեղեցիկ, արեւական, զիւրադած* —, heroic, virtuous, high or elevated, noble or great, tender or sensible mind, soul or spirit; *նուառտ, անարգ, յուզեալ, մոլորեալ* —, mean or grovelling, low, vile or ungenerous, troubled, erring spirit or mind; — *բանական, զգայական եւ տնկական*, rational, animal & vegetable life or existence; — *խմտութիւն*, intellect, spirit of knowledge; — *բանաստեղծական*, poetic fire, genius or enthusiasm; — *ք հրեղինաց*, heavenly spirits, spirits of light; — *ք խաւարի*, spirits of darkness, devils; *հրաժարեալ* —ք, the dead, the defunct, the deceased; *դառապարտեալ* —ք, the damned; *խաղաղութիւն հոգւոյ*, tranquillity or peace of mind, heartease; *վեհանձնեւ հոգւոյ*, magnanimity, generosity; *կարողութիւնք հոգւոյ*, the faculties of the soul; *հոգւով ad. in spirit*; spiritually; feelingly, warmly; —ք *երբ հարեւր հազար են ի քաղաքին Կաթող*, there are a hundred thousand souls or inhabitants in the city of Erzerum; *Զմարտութիւն է պատմութիւն*, truth is the soul or life of history; *մարմին ընայ հակառակ հոգւոյ եւ — հակառակ մարմնոյ*, the flesh is at war with the spirit, & the spirit with the flesh; *խաղաց — Տեառն ի վերայ նրբ*, the spirit of God fell upon him; *ոիբեւ ամ հոգւով*, to love with all one's heart or soul; *աւանդել զն*, to render or give up the ghost, soul or spirit; *փչել, հանել զն*, to expire, to die; *արեւթել վն հոգւոցն ննջեցելոց*, to pray for departed souls; *հանդուսեց Տէր զ—նր*, God rest his, her soul; *S. Ոգի*; *հոգւոյ տուն*, guest's house.

to purify; *fig.* to inspirit, to animate, to vivify, to reanimate, to give new life to, to raise the spirits of; to restore to life. [ing of the Holy Ghost.

on one's head; *ի-իթանել* or *ննթել*, to be buried; *-ոյ եւ պատանաց չլինել արժանի*, to be unworthy of burial, of funeral honours; to be left unburied, without a tomb; *տալ -ոյ զմարմին*, to inter, to bury, to entomb.

Հողաբար *s. tufa.*
Հողեալ *a. overthrown, fallen to the earth.* [earthly.]

Հողեղէն *a. earthen; terrestrial.*
Հողմ, ող *s. wind; air; չորք -ք, the four winds, four quarters of heaven; ք med. jaundice; - շրջանաւոր, monsoon; -ք տարեւորք, կանոնաւորք, the trade-winds; հարուած, բաղխիւն -ոյ, gust of wind; gale; S. Բնթացք; Թեւեւ, բաղք, զովարար, յաջող, անհաստատ - , light or gentle breeze; soft, fresh, fair, changing wind; ցրտաշունչ, կատաղի, մոլեգին, մրրկալից, սաստկաշունչ, ուժգին, ահեղագործ - , cold, angry or raging, furious, stormy, impetuous, violent, roaring wind; Ի Թեւեւ -ոյ, on the wings of the wind; - ջնչ, մնչ, փոխի, փոփոխ, the wind blows, roars, changes, calms or falls; - քոյ, it is windy, gusty; - ելանէ, the wind is rising; հակառակ է - , the wind is contrary; Երգիմ -ոյ նաւարկել, to sail against the wind, or in the wind's eye, to sail with a head wind, to haul the wind; յաջողակ -ով նաւարկել, to sail before the wind, to be to leeward, to have a fair wind, a wind right aft, to scud; *fig.* to prosper; տալ -ոյ զառագաստ, to unfurl the sails, to spread the canvass; - աջողակ ոււնոյր ընդ դառաբաստ մեր, a favourable wind filled our sails; տալ -ոյ, to throw to the winds; շրջել յամ -ոյ, to turn with every wind (of fortune), to be a weather-cock, a time-server; զաւարածել, to feed on air, to cherish vain hopes, to build castles in the air; Զաւալ -ոյ, to labour or strive in vain, to lose one's pains; Գնալ զով, to vanish, to dissolve into air, to disappear; զաւժանանդել, to be reduced to one's last shifts, on one's last legs, to amuse oneself with idle expectations, to buoy oneself up with vain hopes; Եւ շնչելոյ -ոյ եւ վարելոյ աւեաց, at the mercy of the winds & waves; մարգարեքն մեր էին Ի -ն, our prophets prophesied to the wind.*

Հողմբեր *a. bringing, causing or producing wind; -գիր s. anemographer; -գուշակ a. weather-wise; -գրութի s. anemography; -գէտ s. weather-spy; -գիտակ s. anemoscope; -խաղալ a. sheltered, secure from winds; tranquil, calm, peaceful; -խառն a. accom-*

panied with wind; -ծաղիկ *s. bot. wind-flower, anemone; S. Պուս, Փեննայ; -ծին a. wind bearing; -հոծ a. storm-beaten, agitated by the wind; squally, tempestuous; - առնել, to agitate with wind; -հոծիմ տ. to be agitated, tossed, troubled by the wind; to hull or float at the mercy of the winds; *fig.* to fluctuate, to waver, to be irresolute or wavering, bewildered, in doubt; -հոծութիւն *s. storm of wind, squall, tempest; fig. agitation, trouble; -հար, աղ a. weather-beaten, tempest tossed; s. fan; S. Ճանձափան; - հրացան, air-gun; -հարիմ տ. to lash away flies with the tail; S. Հովազարիմ, -րեմ; -ձայն a. howling, whistling like the wind; -զաց, ից *s. wind-mill; -մաղ a. dispersed by the wind; -շղջ S. -հոծ; -ք s. impetuous wind, squall, hurricane, heavy gale, whirl-wind; -նիւ s. rhumb-line; -շարժ a. shaken, agitated by the wind; -շունչ a. windy; raising or causing wind; *s. mech. fanner, blower; -չափ s. anemometer; -չափութի s. anemometry; -վար a. weather-driven; whirled about by the wind; -վարդ s. bot. wind-flower; -րգել s. folding-screen; -շղջ s. weather-cock, vane; mar. mariner's card; S. -գիտակ; -փայտ s. bot. eelandine, swallow-wort.****

Հողմելոյ *s. phys. æolipyle.*

Հողմնթաց *a. swift as the wind; -ընիմ տ. to go like the wind, to rattle along full speed, to go full speed.*

Հողմիկ *s. gentle wind, pleasant breeze.*

Հողմուռոյց *a. swelled by the wind.*

Հողմուռ *a. windy, gusty; cold.*

Հողմորէն *ad. like the wind.*

Հողուռ *a. earthen; earthly.*

*Հողվարք *s. cemetery.*

Հովաբան *a. equivocating; s. -tor; -եմ տ. to equivocate; -ուժի S. Երկգիմուհի; -ձայն, &c. S. Երկգիմի, Երկ.*

Հովանի *sm. lover. [բան, &c.]*

Հովանուռ, &c. *S. Համ-, Երկգիմի, &c.; a. equivocal; -աբար ad. -ly; -ուժի s. - , -ness, -vocation.*

Հովերական, -բոսեան *a. homeric, of Homer or his poetry; poetic; -անամ տ. to resemble Homer; to become a clever poet; -ապէս ad. after the manner of Homer or his heroes, in the style of Homer; poetically.*

Հովիջուռ *S. Իշխանակից.*

Հոյ, ոյ *s. hattering-ram; S. Խոյ; fig. dismay, dread, fright, terror, fear.*

Հոյակապ *a. grand, magnificent, superb, splendid; great, excellent, eminent; - բաղաբ, topping, most eminent city; - այր, a great man; - Իշխան, illustrious prince; - բժիշկ, celebrated doctor; - ուժի s. magnificence.*

Հոյանուռ *a. renowned, celebrated; -էն a. superb, stately, splendid.*

Հոյդ, հուղից *s. sap, juice; extract; mucilage.*

Հոյք, հուկից *s. assembly, company, party, troop, band; - երեց, herd, drove; - Թռչոց, flight; - մերդաց, swarm; հոյի հոյ ad. in troops, by companies; in crowds; ծաղկունք հոյի հոյ գեղափոխիւթ, a thousand new-huddling flowers. [cherry; -tree.*

Հոյն, հուկի *s. eornel, cornelian*
Հոյուպ արուսեկի *s. bot. phaseolus*
Հոյուպիք *S. Խոյուպիք. [caracalla.*
Հոռի *s. the second month of the ancient Armenian calendar.*

Հոռմ, ոյ *s. a. roman, latin; greek; -արէն or -երէն ad. in latin or greek.*

Հոս, -ք, սից *s. flux, fluxion; effluvia; effusion. [fluidity.*

Հոսական *S. Հոսանուռ; -ուժիւն s. Հոսանուռ a. flowing, running, fluid; fig. transitory, transient; s. fluid; Էլեկտրական - , electric fluid.*

Հոսանք *s. stream of water, water-course; overflowing, flowing out; water-fall; phys. current, stream; - Հոգւոյն, the gifts of the Spirit; -հրդ, volcanic eruption; torrent of flame; - չարեաց, a torrent of ills; -նա ջուրց իմացին աչքիմ, my eyes have become water-brooks, my eyes run down with rivers of water.*

Հոսակիր *s. reophore. [chine.*

Հոռեկի մեքենայ *s. winnowing machine; եցի va. to shed, to spill, to pour out; to flew, to fall, to drop; to gush, to stream, to run; to scatter, to disperse; to winnow, to fan; to precipitate; - յորդաբուն արտար, - Իբրեւ զհեղեղ զարտասուռ, to shed tears abundantly, in torrents; - հոյմոյ, to cast to or throw to the winds; S. Հոսիմ.*

Հոսեցուցանեմ *va. to cause to flow; Հոսիմ, եցայ տ. to run or flow out, to flow, to stream; to drain, to trickle or run down, to drop, to leak or ooze*

out; to be scattered, dispersed, diffused, spread; to rush on; to fling, to precipitate, to fall; Երազ - S. Երազ.

Հոսիչ *a. shedding, pouring out; scattering, spreading; dispersing; s. winnowing-fan. [crowd in or out.*

Հոսհոսիմ տ. to flow, to run; to Հոսանիւն *s. flowing out, outpouring, effusion, discharge; leakage.*

Հով, ոյ *a. cool, fresh, bracing; s. cool, coolness, freshness; *S. Հողմն; folds caused by the wind; draping; - տեղիք -ոց, -ոց գետին, cool, shady places; country residence; Ի - ելանէ, to go into the country, to breathe the fresh air of the country.*

Հովաբեր *a. airy, well aired.*

Հովաշար, աղ *s. fan; -եմ, եցի va. to fan, to blow, to revive a fire; -ուհի, -ուհի s. ventilation, airing.*

Հովայ իմ! holla! oh! hoy! alas!

Հովանամ, աջայ տ. to grow cold, to become cool, to get fresh; to grow cool or cold, to cool down, to become lukewarm or careless; - օղոյ, to grow chilly.

Հովանանամ, աջայ տ. to overshadow, to shade, to shadow; to seat or repose oneself in the shade; *fig.* to take under one's protection, to protect, to defend, to shelter.

Հովանացուցանեմ *va. to extend or spread a shade over, to shade.*

Հովանաւոր *a. shaded, shady, covered; fig. covering, protecting; - ապարանք, house shaded by trees; Գա հոյք - , bed with testers; -եմ, եցի va. to shade, to cover with shade, to cast a shadow upon; fig. to protect, to take under one's shadow or patronage; -ուժի s. shadow, shade; protection, patronage. [S. -նոց.*

Հովանեակ, եկի *s. marquee; awning;*

Հովանի *s. shadow, shade, umbrage; fig. auspice, conduct, shield, defence, guard; Եւ -նեաւ ad. in the shade, under the shadow of; fig. with the protection or under the auspices of; - լինել, աւանդել S. -նաւորիմ; աւանդել իմ ողմ - անցին, my life has passed away like a shadow.*

Հովանոց *s. belvedere, terrace, kiosk, turret; haldaquin, cover; blind; parasol or umbrella; - , տուն - , summer-residence; -աբեր a. umbelliferous; -ակ s. parasol; -անամ S. -անամ.*

Հովանու ա. shady, umbrageous, overshadowing; -շունչ ա. refreshing, cooling, airy; -սուն ա. airy, well-aired, fresh, cool; brought up in a fresh, breezy place; -վայրբ. cool, airy places.

Հովացուցանեմ ա. to cool, to refresh, to make cold; to chill; fig. to cool, to relent, to slacken, to abate, to relax. [air in.]

Հովեմ, եջի ա. to fan; to air, to let; Հովիս, վախ, սայց s. valley, vale, dale; plain.

Հովիւ, վուխ, վուսայ s. pastor, shepherd, herdsman, neatherd; Հովուի գաւազան or բեր bot. shepherd's rod or staff, wild thistle, dipsacus sativus, damasonium; մանուկ - , shepherd-boy; աղջիկ - , shepherdess, shepherd-girl, -lass. [-բար ad. pastorally.]

Հովուբան, &c. S. -երգակ, &c.; Հովուական ա. pastoral, pastorly, shepherdly; -գաւազան, shepherd's crook; crosier; - թուղթ, կոնդակ, pastoral letter; - կեանք, կենցաղ, pastoral life; - մախաղ, շուն, shepherd's bag, scrip; shepherd's dog; -ն or -ու թիւ s. the pastoral art, shepherdism; -կից s. pastor's companion, fellow pastor; bishop's colleague, coadjutor.

Հովուանոց s. shepherd's dwelling. Հովուապետ s. chief shepherd; fig. J.-Christ; pontiff, archbishop; -պէս ad. like a pastor, pastorally; -սէր ա. loving, faithfully following the shepherd; -վանք s. shepherd's hut; -փող s. shepherd's pipe, fiageolet.

Հովուեմ, եջի ա. to tend, to pasture, to feed one's flocks; fig. to have the cure of souls; to lead, to conduct, to guide; մահ-եացէ զնս, death will pasture on them.

Հովուերգակ s. bucolic poet; -ան ա. bucolic, pastoral, rural; -գուծիւն s. eclogue, pastoral poem, bucolic, pastoral.

Հովուի s. cool, freshness, coolness; fig. coldness, indifference, cold-heart.

Հովուիկ s. shepherd-lad. [edness. Հովուութիւն s. pastorate, pastorage; fig. pastoral care, cure of souls.]

Հովուուհի sf. shepherdess. Հովաւաձէւ ա. valley-shaped, valley-od; concave.

Հովանամ, աջայ տ. to sink, to give way, to fall in.

Հոտ, ոյ, ով s. odour, smell; perfume, scent; sign, indication; - անոյշ, անուշից or անուշուժից, grateful odour, sweet, savory smell, perfume, fragrance; քաղցր, անորժեղի, թեթեւ, սառնիկ, չար - , sweet or fine, agreeable or delicious, slight, strong, disagreeable or bad odour or smell; - քարշ, stench; - անուշ, հանել, to perceive an odour, to smell, to scent; - ունել, to smell, to be odorous; - հարկանել, բուրել, to spread, to exhale an odour; S. Հարկանիմ; է հե. ուսումանէ անուշ զ- պատերազմի, he smelleth the battle afar off; է -ոյ ջրոյ ծաղկեցի, it will shoot up as soon as the moisture effects it.

Հոտառու ա. having a keen sense of smelling; - թիւն s. smelling, smell.

Հոտարան s. garden of odoriferous flowers; perfumery.

Հոտաւէտ, Հոտեղ, Հոտեւան ա. sweet-smelling, -scented, odoriferous, fragrant. [odour, a nice smell.]

Հոտաւորիմ տ. to have a grateful smell; Հոտեմ, եջի ա. to render stinking, fetid; to rot, to putrefy, to stink.

Հոտիմ, եցայ տ. to have a nasty smell, to smell, to smell nasty, to stink; հոտեալ, stinking, fetid; rotten, corrupted, putrefied.

Հոտաւոր S. Հոտաւորիմ. Հոտաւորիք, լեաց s. the smell, the sense of smelling, nose. [smell to.]

Հոտաւորեցանեմ ա. to cause to smell, to seent; to sniff up, to breathe; to touch, to approach; - է հոտ անուշից, to accept the sweet savour or odour. [ditch-gully.]

Հոր, ոյ, ով s. well, eistern, tank; Հոր, էց s. son-in-law.

*Հորանոց s. dung-hole or pit. Հորդ ա. trodden, frequented.

Հորդան տամ ա. to cause to advance, to lead on, to conduct, to drive forward; տ. to flock in crowds, to fall upon, to rush impetuously on, to overspread.

Հորդեմ, եջի ա. to chalk out, to pave, to plane, to trace, to mark; to clear, prepare or open the way; անցս իւր - , to open a road for oneself; - իւր զճանապարհ՝ զապարէզ փառաց, to open to oneself a way to glory.

*Հորեմ ա. to store up corn in pits.

Հորիզոն, է s. horizon; fig. -; - գգաւ, է, երեւոյթ, ուսումնական, իմանալի, sensible, apparent, mathematical, rational -; քաղաքական -ն միջազնի, ամպէ, the political - begins to lower, to become cloudy; -ն սկսանի պարզել, the - begins to clear up; -աբար ad. -tally; -ական ա. -tal.

Հորձք, ձից s. heat, ardour, outburst of passion, sally or fit of wrath.

Հորմայք, էից s. Gr. w. necklaee, necklet, string of pearls.

Հու s. purulent blood.

Հուճկու ա. strong, vigorous, robust; powerful, potent, mighty.

Հուճայ s. mus. an Armenian note (Յ).

Հուճկաւոր, -ու, աջ s. highwayman; robber, brigand, assassin; -ու թիւ s. highway-robbery.

Հում, հմոյ ա. raw, unripe, sour, hard; half-cooked; fig. cruel, ruthless, inhuman.

Հուն, հնի s. ford, shallow passage, way; bot. S. Հոյն; a. fordable, passable; - մի ad. a little, something; briefly, succinctly; է - եւանել, to obtain one's scope; * -աւոր ա. finite, limited.

Հունդ, հնդոյ s. seed, grain.

Հունձք, հնձոց s. harvest; crop; summer; - խոտոյ, hay-making; Ժաւ մոնակ հնձոց, reaping, harvest-time, mowing-time; (խոտոյ) hay-time; երգ հնձոց, harvest-home; աւառ - , abundant harvest; ոսկեփայլ, - փունջ - , golden harvest; յաւուրս հնձոց, in harvest-time.

Հունչ or Հինչ, հնչից, չիւք s. sound. Հնչ int. S. Յայ յն.

Հուպ, հպոյ or հպի ա. near, nigh, close, adjacent; pr. near, close to, by, by the side of; - , է - , - է - , - առ - , է հպոյ ad. near, close, at hand; by & by, shortly, soon, very soon, in a short time; - լինել, երթալ, մատչել, to be near, to approach, to draw near, to go or come near to, or towards, to go closer to; to touch.

Հուսկ ա. last; - յետին, վերջին, the last, the last of all, the hindmost; - յետոյ, - ուրեմն ad. after all, at last, lastly, finally.

Հուր, հրոյ s. fire; fig. fire, heat, spirit, ardour; passion, love, flame; a. fiery, igneous; -ն անէջ, hell, hell-fire; շրթնիկ - , night-fire, Will-o' the-wisp, Jack-o' lantern, ignis fatuus; -

արկանել, վառել, to set on fire, to light, to kindle, to make a fire; - հարկանել, արկանել, առ, հրով or - ք գաւառել, &c., to set fire to, to burn, to set on fire, to inflame, &c.; է - եւ է սուր սպառել, մաշել զամբ, to put every thing to fire & sword, to destroy by burning; to chastise with fire & sword, to punish severely; է - պյրիլ, տոչորիլ, to be burnt, consumed by fire; էւզ արկանել զհրով, to add fuel to the flames; - անուշ, to catch or take fire, to fire or blaze up; չառնուշ - , to miss fire; - վառեալ բորբոքէր էր Գրոյիս, all France was on fire, all in a blaze; է - ! է - ! - հարաւ զառնէ, fire! fire! the house is on fire! առսեր քո ապր զինքն or մասնէր զանձն եւ է - , he would go through fire & water for your sake; S. Գրել, Զուարթանալ, կրակ, Հրդեհ, Զարակ, &c.

Հուրասայց ա. cold, cool.

Հուրեակ s. fire-temple.

Հպասակ, աջ s. subject; vassal, serf; a. dependent, inferior, subordinate, obedient, obsequious; attentive, careful; - լինել, to be attentive; - կալ, to be obedient, to obey; - անդ S. - ու թիւ; - եմ, եջի, - իմ, եցայ տ. to subject, to subdue; to subject oneself, to submit to, to obey; to serve, to wait upon; - ու թիւ s. subjection, dependence; vassalage; submission, obedience, deference, subordination; devotedness, devotien; care, attention; - օրինաց, veneration, respect for the laws; - օրէն ad. dependently, with subjection or submission.

Հպարտ, էց ա. proud, arrogant, haughty, lofty, lordly, overbearing, imperious, supercilious, vain; - աբան s. boaster, braggart, vaunter; - աբար, - ապոյնս ad. proudly, haughtily, vain-gloriously; - անան ա. vain-glorious, boastful; - անամ, աջայ տ. to be proud, to swell with pride, to be puffed up; - է մահիմ էւր, to boast of one's descent or birth; - ապուցանեմ ա. to make proud, to puff up, to inflate, to render haughty; - ու թիւ s. pride, arrogance, haughtiness, vain-glory, superciliousness; S. Խնկեմ.

Հպաւոր S. Հուպ ա.; - իմ, եցայ տ. to approach, to go or come near to; - ու թիւ s. proximity, vicinity, neighbourhood; touch; intimacy; habit.

Հպեմ, էջի. -էջուցանեմ *va.* to approach. [touch, to handle.

Հպեմ, հպեցայ *vn.* to approach; to Հպուծի, -ուծի *S.* Հպաւորութիւն.

Հպանք *s.* exaggeration or affectation in dress or ornament, ridiculous medley, dandyism, finery, spruceness, puerile ornament, bibs & tuckers; *fig.* affectation, affected ways, mincing air, simpering.

Հպսիմ, էջայ *vn.* to deck, to trim or bedizen oneself out, to spruce up, dress or adorn oneself in a studied or affected manner.

Հռետոր, աջ *s.* rhetor, rhetorician, orator; -աբան *a.* eloquent; *s.* rhetorician; -աբար *ad.* rhetorically, eloquently; -ական *a.* rhetorical, oratorical; -ալք, լիջ *s.* the rhetors, orators; -անամ *vn.* to be an orator, to harangue, to speak in public; -ուծի *s.* the rhetorical art, rhetoric, oratory.

Հռիկ գամ *vn.* to turn; շուրջ -, to turn round; to turn all around.

Հռնչիւն *s.* snorting or rattling in the throat; -մահաւան, death-rattle.

Հառք, ի, իւ *s.* salary; bursary; -ա, կեր *s.* stock-holder; bursar scholar, exhibitor; -եմ *va.* to pay a salary.

Հռոմ, Հռովմ *a. s.* roman, latin; *s.* Rome; -ք, the Romans; -սլական *a.* roman; -սլերէն *a.* latin; *ad.* in latin; -սլեցի *a. s.* roman; -էական *a.* roman.

Հռչակ, աջ *S.* Համբաւ; exultation, rejoicing; solemnity, pomp; -աւ *ad.* solemnly, pompously; -հարկանէլ *S.* -եմ; -լինել, to be heard, published, divulged; -հարկանիլ, to be spread the fame of; եւ երթայր - զմանէ ի ամհողմանս, & the fame of him went out into every place of the country round about; -լինանայ, it is reported, there is a report, they say; the report is spread; it is rumoured.

Հռչակազէզ *af.* very beautiful, handsome, fair, fine; -կան, -նուն, -ւոր *a.* famous, renowned, celebrated, famed; -կելի *a.* praiseworthy, commendable, laudable.

Հռչակեմ, էջի, -էջուցանեմ *va.* to make famous, to trumpet, to sound the fame of, to praise, to exalt; to publish, to divulge, to make public, to noise or rumour abroad; to chant, to celebrate, to solemnize.

Հռչակիմ, էջայ *vn.* to be renowned,

celebrated; to be divulged, published, to get or take wind.

Հսկայ, էջ *s.* giant; -աբար *ad.* like a giant, in a giantlike manner; -ազն, -ազուն *s.* giant; -ազոր *a.* having the strength, vigour of a giant, very strong; -ական *a.* giant's, giantlike, gigantic; -աձեւ *a.* gigantic, huge, colossal, colossean; -անգրի, colosse, colosse, colossal statue; -աբայլ *a. ad.* with giant strides; -լինանալ, to walk or advance; -յաւաճողիմէ, to make rapid progress, *fig.* - great improvement; -ուծի *s.* giantship.

Հսկեմ, էջի *vn.* to watch, to abstain from sleep; *fig.* to watch over, to guard, to oversee, to take care of, to have an eye upon; *S.* Հիւանդ, &c.

Հսկեցող, Հսկող *s.* watcher; *a.* watchful, vigilant; *np.* Gregory.

Հսկողութիւն, Հսկութիւն *s.* watching, wakefulness, sleeplessness; vigilance. [of a feast.

Հսկումս *s.* watch, vigil; *vigil*, eve

Հսկուն *a.* awake. [ade, buffoonery.

Հապաւնք, &c. *S.* Հպ-; *s.* harlequin-

Հրաբաժակ *s.* fire-cup; *fig.* punishment by fire; *a.* fiery, full of fire;

-բանութի *s.* pyrology; -բեր *a.* igniferous, producing fire; *chem.* pyrophorous; -բերան *a.* fire-mouthed; -բղաւ-

լին *a.* volcanic; -բորբ *or* *ը* *a.* all on fire, in flames, burning, glowing, blazing, flaming; -սրամուռութի, gust of passion; impetuous, fiery wrath; -բոց

s. phlegethon; -բուզի *a.* ignivomous, fire-breathing; *s.* burst of flame, eruption, volcano; -բուն *a.* fiery, igneous;

fig. spiritual, celestial, divine; -գլխութիւն *a.* chem. pyrogallie; -գլխմորա-

կան *a.* chem. pyrotartaric; -գոյն *a.* flame-coloured, red, red as fire;

-գունա *or* *գնդակ* *s.* fire-ball; -գէզ *a.* heaping up fire; -գէն *S.* -հար; -ք *s.* fire-arms, guns, muskets, rifles; artillery, ordnance; -գլխեակ, եկաց *s.* ar-

tillery-man, gunner; -գլխեմ *va.* to arm or furnish with fire; *fig.* to inflame, to kindle; -գլխութիւն *s.* artillery; -թոյն *a.* very poisonous.

Հրաժարական *a.* renouncing, abdicating, resigning, taking leave of; *s.* resignation; leave of absence; աւալ-

աղջն, to take one's leave, to say good-bye, to bid farewell to; -կեանք, retired or solitary life.

Հրաժարեալ *a.* that has resigned; deceased; *S.* Հրաժարեմ.

Հրաժարելի *a.* unbecoming, indecent; prohibited, forbidden.

Հրաժարեմ, էջի *va.* to cause to renounce or abdicate; to dismiss, to discharge; to forbid, to prohibit, to interdict; *vn.* to renounce, to abstain, to deprive oneself of, to forego, to forbear, to refrain, to desist, to resign; to deny, to disown, to refuse; to take leave of, to bid farewell to; to die, to debase; -յաւանդոյ, to abjure, to recant, to renounce; -յաւհարհէ, to renounce the world; to enter a convent; -յիշխանութի, to abdicate, to resign, to tender, to lay down or throw up one's commission; -ի թագաւորութի, to abdicate the crown; աղաչեմ զքեզ կալ զիս հրաժարեալ, I beg you excuse me, I pray you to be kindly indulgent towards me; -էջուցանեմ *S.* - *va.*

Հրաժարիմ *S.* Հրաժարեմ *vn.*; հրաժարեցան ի միմեանց, they left each other, they separated.

Հրաժարութի, -ուծի *s.* renouncing, giving up, resignation, renunciation, abdication; dismissal; departure from this life, debase, death; monastic life; -ուծի յանձնէ, ի կամաց անձին, resignation, self-denial, thorough self-forgetfulness, abnegation.

Հրաժեշտ, ի *s.* renunciation, renouncing, relinquishment; abdication; resigning, resignation; denial, refusal; leave of absence; dismissal, discharge; permission; parting, leave; farewell, adieu, good-bye; -անուշ, աւալ *S.* աւալ Հրաժարական ողջոյն; to renounce, to give over, to relinquish, to resign; to retire from, to leave off; to bid adieu or farewell; ի -ի կացուցանել, to dismiss, to discharge, to send or turn away; աւանդ - անդարձ, to bid an eternal farewell, to bid adieu for ever.

Հրալից *a.* full of fire, ardent, burning; -լուցիկ առնեմ *va.* to consume with fire; -լուսածնական *a.* chem. pyrophosphoric; -խաղ, ի *s.* pyrotechnician, fire-work maker; -խաղաց, ի *a.* accompanied with fire; -խաղութիւն *or* -խաղք *s.* fire-works; հանդէս -թի, display of; -անիւ -թիս, to set or

let off -; -խառն *a.* mixed with fire; -ծին *a.* producing fire; -ծինալ *a.* chem. pyrogenic; -ծորան *a.* diffusing or spreading fire; -կաթ *a.* phlogistic; -կաւար *a.* fire-topped; -կերպ *or* պեան *a.* fire-like, flame-shaped; -գաւք *or* -ք *s.* angels; -կէզ առնեմ, -կիզեմ *va.* to burn, to fire, to set on fire; -կիզուի, -ուծի *s.* burning; inflammation; -կեր *a.* containing fire, igniferous; *s.* pyrophorus; -ակն *s.* carbuncle (stone); -հալ, աջ *s.* metal; -ք, metals; -հալելի *a.* metallic; -հալոյ *s.* crucible; -հան, ի *s.* steel (for striking fire).

Հրահանգ, ի, դայ *s.* instruction, tuition, education, discipline, teaching; knowledge, information; regulations; system, rules; diet, regimen, low diet; -ք զինուորութի, military discipline; -ք զինուորաց, military exercises; evolutions; ի-ս կրթութի կարծեւ զգորս, to exercise, to drill soldiers; -ք մարմնոյ, bodily exercises; -ապետ *s.* chief usher; gymnasiarch; -արան *s.* scholastic institution; gymnastic ground; -եմ, էջի *va.* to instruct, to teach, to exercise, to drill, to discipline, to tutor, to train up, to form, to regulate, to civilize, to polish, to fashion; -լմ *vn.* to exercise oneself, to practise, to acquire instruction or knowledge, to improve one's mind; -իչ *a.* instructive; instructing; *s.* instructor, teacher, tutor; -ուծիւն *S.* -ք.

Հրահատ *a.* red-seeded (pomegranate); -հար, ի *s.* carbine, carbine; -հարակիր *s.* carbineer; -հմայ, էջ *s.* pyromancer; -ք *or* -ուծի *s.* pyromancy; -հոս *or* սան *a.* fire spreading, shedding fire on; -հոսանք *s.* torrent, river of fire; -հոսեմ *vn.* to flow like a torrent of fire; -ձգութիւն *S.* Հրձ-; -ձեւ *s.* pyramid; *a.* *S.* -կերպ.

Հրամայական *a.* imperative, imperious, lordly, dictatorial; *s.* gr. imperative mood.

Հրամայեմ, էջի *va.* to command, to order, to enjoin, to impose, to prescribe; to permit, to allow, to authorize; to establish, to settle, to dispose; աչ -, to forbid, to prohibit, to proscribe, to interdict.

Հրաման, աջ *s.* command, order, injunction, ordination, behest; permission, authorization, license, leave; decree, edict; հակառակ -, counter-

order; -բ, destiny, fate, lot, fatality; doom; -հաւատոյց, doctrine of faith; -պատասխանուոյ, oracle; անդարձ -, irrevocable order; -հանել, դնել, տալ, to command, to order, to dispose; to appoint, to decree; to give leave, to permit; -տնուել, -պատուիրանի տալ, to obtain leave; to receive orders or directions; -տալ զն տանն իւրոյ, to make one's will; ես եգի զս զայս, յինէն ել -ս այս, I have signed this decree; S. Զէն; -, fire-pot.

Հրամանաբանեմ տն. to deliver the oracle; -բանութիւն s. oracle; -բար ad. imperatively; with authority, authoritatively; imperiously; -բեկ լինիմ տն. to perish miserably; -բեր s. courier, messenger; envoy, ambassador; -գիր s. ordinance, order, warrant; letters patent; monitory; -ձեռնադրութիւն, letters dimissory; S. Անցադիր; -դրեմ տն. to give orders; to impose; to decree; -դանց լինիմ տն. to break an order, to transgress; -կան a. imperative, imperious, lordly; -կատար s. executor, proxy; mandatary; a. obedient; -կարգ բան or -կարգք s. tenet, dogma; -ուս, աջ a. receiving an order; -տար, աջ s. commander; -տարութիւն s. command, authority; -տու, աջ a. commanding, permitting; -տուութիւն, -տրութիւն s. command, order, ordination; leave, license, permission; -տրեմ տն. S. Հրաման տամ; to deliver an oracle.

Հրամանուած a. woven with fire; -մէր s. afternoon lunch; -մուխ a. tempered (iron, &c.); -նեղք սիրոյ, the fiery shafts of love; -մուշկ s. zool. Indian or Tibet-musk; pyrausta. [dent.

Հրային a. igneous, fiery, pyric, ardent; Հրայրեայ a. burnt, consumed by fire; burning, consuming by fire; -բ, -եցութիւն s. burning; conflagration, fire, flames.

Հրայրք s. fig. fire, heat, ardor. Հրանամ, աջայ տն. to ignite, to become fire, to be on fire, to kindle, to be inflamed; to catch or take fire, to burn, to be lighted, set on fire; fig. to take fire, to be all fire, blaze or excitement.

Հրանիւթ, -եայ S. Հրեղէն; -փռի, gunpowder; -նշտ a. fire-flashing, sparkling, luminous, gleaming; -նունի s. bot. ranunculus, crow-foot; -նուն

a. all fire, ardent, burning; -նոթ s. stink-pot; eannon; eannon-ball; -անո s. chem. augite, pyroxeno; -անց s. fire-tube, flue, chimney.

Հրաշ, ի s. S. -բ; a. wonder-struck, astonished; -առ - ad. admirably, wonderfully; -աբուսեալ a. born or produced in a wonderful manner; -ազեղ a. charming, graceful, of admirable beauty; -ադործ, &c. S. Աբանշէլ, &c.; -ադէտ a. fond of portents or prodigies; s. soothsayer, conjurer; -ադիտակ a. of a fine figure, of charming aspect, of wonderful grace, of singular beauty; -ազան a. admirable, wonderful; astonishing, surprising; -ազարդ a. wonderfully ornamented or embellished with; -ազարդեմ տն. to ornament or adorn wonderfully well; -ազնին a. exciting admiration, charming, enchanting; -ալի a. wonderful, marvellous, worthy of admiration, surprising, amazing; -բ s. wonders, prodigy; -բ ջրաբաշխանք, hydraulic paradox; -ածաղիկ s. bot. balsamine, balsam; -ակերտ, ից, աջ a. extremely well built or dono, wonderful, astonishing, surprising; s. masterpiece; եօթն -բ, the seven wonders; -ակերտեմ տն. to make, build or construct wonderfully well; -ակերտութիւն s. wonderful construction, grand & imposing monument, marvellous work, surprising fact; -անաղիւթ a. very pretty, charming, fair; -անամ S. Աբանշէլ; -անկար a. wonderfully painted; magnificently embroidered; *very clever (painter); -անշան a. wonderful, prodigious, miraculous; -անորդ a. wonderfully renewed; -անուն a. renowned, very celebrated, famous; -անորհ a. very graceful, very charming; -ապայծառ a. very luminous, brilliant, resplendent; -ապասխալ a. very honourable; -ապատում a. extremely well narrated; relating wonders; mysterious; -ապէս, -ատեսիլ, -ացուցանեմ, &c. S. Աբանշէլ, &c.; -ափայլ a. very resplendent, very brilliant, most luminous; -ափառ a. most majestic, -glorious, - august; -ափառապէս ad. wonderfully, marvellously, admirably; miraculously; majestically, gloriously; -ափառութիւն s. magnificence, august grandeur; wonders, marvels; -շէկ a. red, red

hot, all on fire, incandescent, at a white heat; fiery, ardent, burning; -շունչ a. fire-breathing; vomiting fire, volcanic; furious, raging, ardent.

Հրաշք, շից s. miracle, marvel, wonder, prodigy, portent; monster; spectro, phantom, larvæ, ghosts; -իմաստութիւն, prodigy of science, of wisdom; -շ գործել, to work a miracle; fig. to perform miracles, to do or work wonders; ի -շ զարմացման ածել, to surprise, to astonish, to stun, to amaze, to astonnd; իմ -շից, what a wonder! good Heavens! Goodness gracious!

Հրաշափ s. pyrometer; -շէայ a. fire-eyed; -պահպանակ s. fire-screen; -պաշտ, &c. S. Կրակա-.

Հրապարակ, աջ s. place, spot, ground; public or market-place, market, exchange; town-hall, town-house; concourse of people, assembly, the public, crowd; court, tribunal; good cheer, feast; արուսթիւն -բ դրանց, porch, portico, atrium, vestibule; տիէզերական, աշէկ -, last judgment; -մէհէնից, gymnasium; S. Ըստ, Ընթացք, Թատր; ի -ս, ի -ի անդ, -առ ad. in the public places, in public, publicly, notoriously, evidently, frankly, plainly, openly; -դնել, to consult, to deliberate; -անեմ S. -եմ.

Հրապարակաբան s. public orator, haranguer, preacher; tax-collector, -gatherer; -եմ, -ութի S. Ատենաբանեմ, &c.; -գոյժ a. made public, published, divulged every where, rumoured abroad; -անել, to publish, to make known far & wide, to divulge, to noise or rumour abroad; -լինել, to become public, to take wind, to be published, divulged; -խումբ a. public; -տեսարան, -spectacle; -խօս, աջ a. pronounced in public; s. public speaker, haranguer, orator, speech-maker, declaimer; ad. publicly; -լի, իմ or -խօսիմ տն. to pronounce or recite in public, to harangue, to address, to declaim, to recite; *to spout, to speechify; -խօսութիւն s. discourse pronounced in public, oration, harangue, sermon, declamation; -կալական a. democratic; -կալութիւն s. democracy; -կան a. public, notorious; solemn; -նախառ a. publicly reproved, blamed by every one; -նէծ լինիմ տն. to be

publicly cursed; -շրջող a. street-pacing, roving, vagrant, wandering, tramping; -տես a. seen by all, public; -, -տեսիլ or -ցոյց առնել, to expose to public view, to show up in public; -բարոյ առնեմ տն. to expose to infamy, to defame, to slander, to lampoon.

Հրապարակեմ, եջի տն. to publish, to make public, to promulgate, to divulge; to declare, to disclose, to report.

Հրապարակութիւն s. publicity, divul-gation, promulgation, making known.

Հրապարակալ a. fire-walled; -պարփակ a. surrounded by fire.

Հրապետ s. ignipotent.

Հրապոյրք s. charms, attractions, allurements; lure, bait, wheedling, cajolery, flattery, enticement, solicitation, seduction; instigation, suggestion, impulse, incitement; -գեղոյ, charms of beauty; -հաշմից, հեշտութիւն, the allurements of pleasure, of voluptuousness; պատիւ -, deceitful baits; ի -բս ուրուք ըմբռնել, երանել, հարկանիլ, to be seduced, misled, tempted, led astray, allured, enticed, decoyed; ի -բս ցոփութիւն դարձուցանել, to entice to gluttony; to allure one to debauchery; արբուցանել ումք -բս պղտորս, դժնեպս, to administer poison, to poison; fig. to seduce, to mislead, to pervert, to corrupt, to debauch, to lead astray, to bring into an error.

Հրապուրական a. attractive, enticing, alluring, engaging, seducing, insinuating, tempting, captivating.

Հրապուրանք S. Հրապոյրք. Հրապուրացուցանեմ տն. to overstrain a word or phrase, to pervert the meaning or senso of a passage.

Հրապուրեմ, եջի, -եցուցանեմ տն. to allure, to attract, to entice, to decoy, to inveigle, to induce, to instigate, to seduce, to suggest, to wheedle, to dupe, to coax, to cajole, to flatter; to snborn. [stigator; a. S. -բական.

Հրապուրիչ s. seducer, deluder; in-Հրաբէրմի s. scarlet fever.

Հրառու a. fire-bearing; -նուիրանոյ, censor. [tance of a league.

Հրասխ, ի s. league; -աշափ s. dis-Հրասուզեմ տն. to engulf in a vortex of flame; to set fire to.

Հրավառ s. fire-lighter; stoker, fire-

man; mech. bellows blower; a. ardent, inflamed, burning; -էրէք s. steel, tinder, match, &c.; -էմ va. to light, to inflame; -ուծիւն s. bonfire.

Հրատ, էջ s. fire; pyre; funeral pile; fig. fire, ardour; ast. Mars; -ա արկանէլ, արկանէլ, to kindle, to light, to set on fire; -անը a. tormenting, punishing with fire; -ապ a. ardent, burning; -ջերմ S. Հրաջերմ.

Հրատարակ, աջ s. publisher, announcer, crier; bill, poster, advertisement; -մարտի, declaration of war; -առնեմ or -եմ, էջի va. to publish, to make public, to divulge, to promulgate; to denounce, to declare; to inform the public, to cry, to proclaim; to pronounce, to intimate; to spread a report; to post up, to set up a bill or paper, to publish; to edit; -էլ, -ող s. bill-sticker; publisher; editor; -ուծի, -ուճի s. publication, publicity, promulgation, proclamation.

Հրատարակի a. raining fire; -տարր a. igneous, fiery; -տեմ va. to change into fire; -տես, ալ, էլ a. like fire, flame-shaped; fire-coloured; -առչար a. burnt; -ախէք s. sparks; embers; squib; -օդաձիգ, sky-rocket.

Հրարուեստք s. pyrotechnics; -տա կան a. nical; -տուծիւն S. -.

Հրացայտ a. emitting flames; shining, sparkling, glittering; -աջք, fire-flashing eyes; -ք s. fire-works.

Հրացան, էջ a. throwing, casting or shooting fire; s. gun, musket, fusil, piece, arquebuse, rifle, blunderbuss; -բաղինչ, գայլախաղեայ, կախալանաւոր, ասլիաւոր, կրչնահար, հովմահար, յետախցիկ, որոյ, թռչնորսական - percussion-, flint-, pendulum-, needle-, double-barrelled, air-, breech-loading, sporting- or shooting-, fowling- or birding-gun, musket or rifle; բաղինչի -ի, musket-shot; շէնի -ի, report of a gun; հարուած -ի, gun-shot wound; -բարկուծի, շանթք, thunder, thunder-bolt; լնուզ, to load a gun; արձակել, to shoot, to let off, to discharge, to fire; չառնուլ հուր -ի, to miss fire, to flash in the pan; S. Հնէլ, &c.; -ք, hail of fire; musketry; -աբուն s. butt-end, stock; -ախէր, կրաց s. fusileer, musketeer, arquebuseer, rifleman; -ահար առնեմ or -եմ va. to shoot; S. արձակել զհրացան;

-ուծի s. shower of fire; volley of musketry, discharge of fire arms; report, detonation; thunder-bolt.

Հրացանեմ va. to inflame, to set on fire, to burn; to make red hot, to ignite.

Հրաւեր, էրաց s. invitation; սիրաւոր, courteous -; -հարսանեաց, յուզարկաւորութեան, և այլն, - to a wedding, to a funeral, &c.; -ուալ, to invite, to bid; մերժել, to decline an invitation.

Հրաւիրակ, աջ s. inviter, host, hostess; -ան a. inviting, alluring; s. person invited, guest. [tion.]

Հրաւիրան s. S. Հրաւեր; predestination. Հրաւիրեմ, էջի va. to invite, to desire, to invite to a feast or assembly; to convoke, to convene; յառաջագոյն - , to predestine; -ի ճաշ, to ask or invite to dinner.

Հրաւիրում s. invitation.

Հրաւոր a. fiery; s. ast. Mars; -փայլ a. sparkling, shining as fire, luminous, brilliant; -փորձ a. tried by fire; -փորձուծի s. proof by fire; -փուշ s. bot. pyracantha; -քար s. fire-stone, pyrite.

Հրդեհ, էջ s. fire, conflagration; -ի ծովու, ի նաւի, ship on fire out at sea; fire on board ship; -արկանէլ, հանել, to fire, to set on fire, to give to the flames; -վառեցաւ, it was burnt; S. Հուր, ջրհան; -ախան a. combustible, incentive; -ախէք լինիմ, to be burnt; -արկու a. s. incendiary; fire-brand; -եմ, էջի va. to burn, to kindle, to set fire to; -էլ s. incendiary; -ուծիւն, -ուճի s. conflagration, burning, combustion; inflammation.

Հրդեհ a. of fire, fiery, igneous; empyreal, celestial, spiritual, angelic; -ք s. the angels; -երկինք, the Em-pyrean.

Հրեշտակ, աջ s. angel; deputy; messenger, envoy, ambassador, legate; courier, express; indication, sign, token; -ք, the angels, heavenly spirits; -Հայրապետին Հովմայ, nuncio, the Pope's -; -մարտի կամ հաշտուէ, herald; պահապան, tutelary or guardian-angel; -ան, angelus; բարի -ք, the good angels; չար -ք, the evil spirits; -գիմ! my angel! my darling! -ս առնել, առաքել, արձակել, յղել, to send a messenger or ambassador.

Հրեշտակաբար ad. in an angelic man-

ner, angelically; like a messenger; -բնակ a. inhabited by angels; -գնաց առնեմ, լինիմ va. to send an embassy or a deputation; -լինել, to be sent on an embassy, on a mission, on an errand or message; -գնացուծի s. embassy; -գումար, -գունդ a. assembled, composed of angels; -խառն a. in the company of angels; -խոս, (խմի) s. bot. angelica; S. Թրախտոս; -կան S. յին; -կերպ a. like an angel, angelic; -կիր a. endowed with angelic prerogatives; -կրն a. living, behaving in an angelic manner, leading an angelic life; -հանգեմ a. like or resembling an angel, angelic; յին a. angelic, belonging to an angel; -նամ, աջայ տ. to become an angel, to live angelically, to lead an angelic life; -նման a. ad. resembling an angel, like an angel; -պետ, աջ s. archangel, chief or prince of the angels; -պէս ad. like an angel, angelically; -պէր a. fond of angels; -վայել a. proper, becoming to an angel, worthy of an angel, angelic; -տես a. that has seen an angel; -տեսիլ, -տիպ a. of celestial form, of angelic appearance, or beauty. [to herald.]

Հրեշտակեմ, էջի va. to announce, Հրեշտակերամ s. the hosts of the angels. [-ս, my -.]

Հրեշտակիկ s. little angel, cherub; Հրեշտակութիւն s. angelic nature; embassy, message, deputation, delegation; -ս առաքել, առնել, to send ambassadors, deputies, to depute, to send a commission.

Հրեշտակորէն S. -աբար.

Հրեա, էջ s. cannon, gun, piece of ordnance; հաստարան -ի, carriage; գնդակ -ի, (ռումբ) cannon-ball; -պղնձի, a bronze cannon; փուլի -ի, gunpowder; արձակումը -ից, cannon shot; cannonade; բոմբիւն -ի, report of a cannon; S. Հնէլ, Թնդիւն, Հնէլ, չեմ; արձակել -ս, to fire off, to fire or discharge a gun, to cannonade; ան գործ առնել, թնամից, to dismount a gun; Թնայ, որոտայ -ն, the artillery thunders; -ախոճ առնեմ, -ախոճեմ S. Հրեա արձակեմ; -ախոճութիւն s. cannonade, -ding; -աձիգ s. gunner, artillery-man; -or -արձակ լինել, to fire a gun; -եմ, էջի va. to cannonade; -ուճի s. cannonade.

Հրեաբար ad. like a Jew, after the

manner of the Hebrews; -բանութիւն s. hebraism; -կան a. jewish, hebrew, judaical; -օրէնք, the jewish law; -հնութիւնք, judaical antiquities.

Հրեայ, Հրեայ, հրեից s. jew, hebrew, israelite; -ք, the -s; Թաղ Հրեից, jewry, jew's ward, quarter in a town.

Հրեանամ, աջայ տ. to become a hebrew, to embrace judaism; to judaize.

Հրեապետ, աջ s. chief of the hebrew nation; -պէս S. -բար.

Հրեասան, ի s. Judea; -եայք, էայց s. jews, hebrews, israelites.

Հրեարէն ad. in hebrew; a. S. -կան; -ուսանել, խօսել, գիտել, to learn, to speak, to know hebrew, the hebrew language or tongue. [daim.]

Հրեացաւցանեմ va. to convert to judaism; էջ s. monster; portent, prodigy. Հրեակ s. judaism. [digy, moon-calf. Հրեկեցութիւն S. Հրձգութիւն.]

Հրեկեց a. fire-hurling, thunder-striking, fulminating; -բարկութիւն, Հրթիւ S. Հրաթիւ. [thunder.]

Հրեակ, աջ s. inheritance; legacy, bequest, gift by will, endowment; -առնել, to bequeath; -առար s. heir; legatee. [tree.]

Հրեկի s. bot. roucou- or annotto- Հրեկ a. burnt, kindled, on fire; s. fire; -առնել, to burn, to kindle, to consume by fire; -լինել, to burn, to be burnt or consumed by fire.

Հրկիղեմ, -զուճ S. Հրկիղ առնեմ. Հրկիղութիւն, -ուճի s. burning, conflagration, fire.

Հրձգութիւն s. act of casting fire; jet of fire; conflagration; thunderbolt.

Հրձիգ s. fire-brand, incendiary, burner; linstock; -ք, conflagration, fire; -նաւ, fire-ship; -առնել, to set on fire, to set flames to; -լինել, to be burnt, destroyed by burning.

*Հրձիգութիւն S. Աճառ.

Հրձուակ, էր, էլից a. joyful, gay, cheerful, merry; -կան a. gladdening, cheery, joyous, mirthful; -կից լինիմ տ. to rejoice with, to congratulate.

Հրձուակ s. joy, mirth, rejoicing, cheerfulness, gaiety, sportiveness, delight, pleasure; -նա ուճեք կազմել, ի -նա ածել զոք, to rejoice, to delight, to cheer; ի -նա խնջից, in the merriment of a feast.

Հրձուեցուցանեմ va. to rejoice, to divert, to amuse; -զուկիւ, to de-

light the ears, to charm, to please.

Հըճուհիմ, եցայ տ. to be joyful, in a merry mood, to thrill with joy, to leap for joy, to be transported with joy, to shout for joy, to be over-joyed, to exult, to rejoice greatly, to be in a rapture of joy, to be beside oneself

Հըճուղակահ S. -ակահ. [with joy.

Հըճըլ s. steam-pump; engine.

Հըճուհիմ տ. to fear, to be afraid.

Հըռս, ի. իւ s. militia men, troops; military banditti, horde; band, gang, crew; scout, rover, robber, plunderer; S. Կաւաւ; -ակ, աջ s. bandit-to, bandit; S. Հըռս; -ակիմ տ. to fall upon, to make an inroad, to invade, to sack, to plunder; -իմ տ. to rush, to fall upon impetuously.

Հըռկարակ, աջ s. edict, decree; գիր-ի, chronicles, annals; - առնել, հանել, to issue a decree; -ս առնել, to make or publish edicts; -աւոր s. King's messenger.

Հըռուկ s. the twelfth month of the ancient Armenian calendar.

Հըռահան, աջ s. headland, promontory, cape, foreland.

Հըռուկ s. roucou, arnotto (dye).

Հըռուկ s. fiery nature; ardor, heat.

*Հըռուկ, իւր-ս. helvā, a sweet meat.

Հըռուկ a. ignited, burning.

Հօւ, ից s. flock, flock of sheep, of goats, fold; S. Բօւ; ից. the faithful, the universal Church.

Հօւաճողով a. collecting the scattered flock; -կապուս s. cattle-stealer; *աղ s. shepherd-swain, country-lad, young ploughman; -պետ, աջ s. pastor, chief of a flock; ից. bishop; -պետութի s. episcopacy; bishopric; -սեր a. careful, fond of one's flock; -վանիչ a. dispersing, ruining or leaving one's flock a prey to wolves; -րած, աջ s. shepherd, pastor; -րան s. sheepfold, fold.

*Հօւեմ, Հօւոյ S. Բօւեմ, Բօւոյ.

Հօւերէց S. Հօւապետ. [moss.

Հօւիտն s. bot. lycopodium, elub-

Հօրաբարոյ S. Հայրա-; -մոյն a. born of a noble, illustrious father, Eupator.

Հօրան, աջ s. flock or herd of animals; - լինել, to jump, skip or leap for joy, to bound with joy.

Հօրաքեռաղուստ sf. cousin, daughter of father's sister; -աորդի s. cousin, son of father's sister; -բայր sf.

aunt, father's sister.

Հօրեղբայր s. uncle, father's brother; -բօրաղուստ sf. cousin, daughter of father's brother; -բօրորդի s. cousin, son of father's brother.

Հօրու, ի, աւ s. step-father.

Հօրու, ի s. bot. tuberosa.

Հօրաւ, ի s. wood-pigeon.

9.

Չ (tzā) Հայ s. the seventeenth letter of the alphabet, & the twelfth of the consonants; Ճ, Ճ, eighty; eightieth.

— It has much affinity with the letter ծ, & is confounded sometimes with it; for example: ինձոր, ինծոր; ընձայ, ընծայ; գձուձ, գծուձ, &c.

Չարաւեմ տ. to tremble with age, to write in a trembling hand.

Չագ, ուց s. the young of any animal; - թռչնոց, young of a bird, nestling, brood; young sparrow; - հաւու, chick, small chicken, pullet; - կենդանեաց, young one, little one of animals, pup, whelp, cub; S. Կորիւն, &c.; - ունը, the young or little ones, the progeny; բբիւն - ուց, the chirping or twittering of nestlings; - ու or - ի բբիւն S. Ճնճիկի բբիւն; - մասն, little finger; - ս հանել (հաւուց), to brood, to sit on eggs; (անասնոց) to have young, to litter, to bring forth.

*Չագադիր s. bird-shaped initial letter; -խառն ad. together with their young; -խոս s. bot. clove; pink, carnation; caryophyllata, avens, bennet; -սնոյց լինիմ տ. to bring up its young.

Չագար, ի, աւ s. funnel, tun-dish.

Չագարան s. nest; niche, cell. [pip.

Չագանամ, Չագեմ տ. to chirp, to

Չագթոռնեայ s. great-great-grand-nephew or niece.

Չագիկ s. very young animal or bird.

Չախ, ոյ or ու a. left; sinister; left-

handed; s. left, left hand or side; ի -մէ, on or to the left; գիտել կամ չը. գիտել զաջ եւ զ-, to know or net to know the right hand from the left; ից. - good from bad; S. Ահեակ, Աջ.

Չախաթեւ s. left arm; -կողման a. left, that is on the left; -կողմի s. left, left side; ի -, to the left; ինքեցես ի -քո, you will sleep on your left side.

Չախանամ տ. to be deteriorated.

Չախիկ s. left-handed person.

Չախոյ, -ակ a. sinister, sinistrons, untoward, unfortunate, unlucky, bad, sorrowful, sad, unfavourable, contrary; ի -ակո, in misfortune, adversity or calamity; - նախանձ, zeal misunderstood; feigned, affected emulation; -ակի ad. sinistrously, unfavourably, awkwardly, untowardly, perversely, unluckily, unfortunately; a. S. Չախուղակ; - բարեպաշտութիւն, mistaken piety; - պատկառանք, bashfulness, sheepishness; աւ - ամեթոյ, from mere shamefacedness.

Չախողանք S. Չախողութիւն.

Չախողիմ, եցայ տ. to be unsuccessful, not to attain one's end, to find oneself wofully disappointed, to go to rack & ruin, to endure, undergo or suffer failure, to experience misfortune, to be unfortunate.

Չախողութիւն s. adversity, misfortune, disaster, mischance, fall, disgrace, reverse, disappointment; - թէ հանգիստել, to experience great calamities, to be in distress.

Չախոյ or ու a. left.

Չախորդ, -ութիւն S. Չախոյ, &c.

Չակորձ s. mus. an Arm. note (ձ).

Չաճեմ, եցի տ. to collect, to muster, to heap up.

Չաղ, ու s. derision, mockery, jeering, laughter, laughing-stock; - աւ. նէլ, to taunt, to rally, to scoff, jeer or laugh at, to mock, to make game or sport of, to turn into ridicule, to make laughing-stock of; - լինել, to make a fool of oneself, to expose oneself to the laughter of every body, to be laughed at, to be the laughing-stock of.

Չաղաղեմ a. shame-faced, ashamed, confused; - ծանակ a. exposed to laughter, turned into derision; dishonourable, infamous, ignominious, opprobrious; - առնել, to expose to the laughter of every body, to make

a spectacle of, to expose to ignominy, to defame; - կոծ առնեմ տ. to beat, to box on the ears, to slap the face; to use harshly, to abuse, to insult.

Չաղանք S. Չաղ, Չաղկանք; ի ծաղր եւ ի -նս լինել S. Չաղ լինիմ.

Չաղեմ, եցի տ. to laugh at, to deride, to ridicule, to mock, to jeer, to make sport of; to put to shame, to affront, to vilify; to lead in triumph; to triumph, to conquer, to be triumphant, to obtain the victory; Պոմպէյնս Չաղեաց երիցս, Pompey triumphed thrice. [quiz-

Չաղիչ s. scorner, scoffer, derider, cudgel, whip; S. -անք; a. straight, erect, right; - հէրք, մաղ, &c., bristled up, set on end; - ահէր, -ամաղ a. having the hair erect; -անք s. flagellation, whipping, scourging, cudgelling, flogging, drubbing, discipline, chastisement.

Չաղիւմ, եցի տ. to beat, to whip, to flog, to lash, to scourge, to flagellate, to discipline.

Չաղութի, -ութիւն s. derision, mockery, laughter: triumph; Չաղել - ունի, - ունի յաղթութե առնել, to triumph, to be triumphant, to conquer.

Չախ, ից s. voice; sound; cry, shout; noise, rumour, clamour; term, word, speech, tongue, language; mus. tone, tune; -ք Պորփիւրի, the five nniversals, (term in logie); - թռչնոց, warbling of birds; - ջնծութե, cry, shout of joy; - աղաղակի, ery, clamour; cry of pain, moan, lament, groan; նաւ. զուռն -ի, loss of voice; կերկերումն -ի, hoarseness, raueity; ի - բարձր, aloud; զօրաւոր, մեծապայելուչ, աւ. խորժ, քաղցր, սաստկայող, աղար, գողգոյ, թրթռուն, անխորժ, կերկերեալ or կերկեր, նուաղեալ, loud or strong, grave or serious, agreeable, sweet or soft, passionate or pathetic, faint or weak, trembling, thrilling, tremulous or quivering, disagreeable or harsh, hoarse, failing voice; - թաւ or բամբ, սուր or զիւ, base, deep, soprano, shrill sound or voice; - բաւ. նուլ, արձակել, առնել, արկանել, աւ. նուլ, &c., to cry, to utter, to send forth cries, to cry out, to shout, to clamour; - ածել, to cause a voice or cry to be heard; to cry; - տալ, to cry

out, to exclaim, to shout; to speak, to apostrophize; to defy, to challenge; *ի - անել*, to say, to pronounce aloud, to tell, to recite; *ի մի - պատասխանել*, to answer unanimously, with one accord; *աղաղակել ի - մեծ*, to cry with a loud voice; to shout, to clamour, to yell; *բարձրացուցանել կամ ցածուցանել զ-*, to elevate, to raise; to lower, to abase the voice; *բարձրացուցանել զ-*, to raise one's voice; *- բարձեալ գոչել*, to cry out, to vociferate; *- զինի երեւալ կոչել զոք*, to call after one; *- տուեալ խրախուսել*, to exhort aloud; *- տալ միմեանց*, to provoke mutually, to defy; to shout on, to exhort, to animate, to inspirit, to cheer up, to inspire with courage, to excite; *- տալ մարտի*, to declare war, to declare oneself opposed to; *- տալ լիզեմ'երկնից խիզախել*, to lift up the head against high heaven, to be proud, arrogant, boastful; *- նի գեղաւ*, his voice failed him; *նուաղեալ է - ն*, he has a dying voice.

Պայնաբանութիւն *s.* acoustics, phonics; *- բեր* *s.* speaking-trumpet.

Պայնական *a.* vocal; tonic; *- գործիք*; wind instruments; *- կից* *a.* of the same opinion, unanimous, agreeing, of one mind; *mus.* singing with, in chorus; unisonous, in unison; *s. gr.* consonant; *- լինիմ* or *- կցիմ* *vn.* to agree, to be of one mind, unanimous; to play or execute a symphony; *mus.* to be in tune; to sing to, to accompany; *- կրա կան* *a. gr.* reciprocal; deponent; *- ա. կցութիւն* *s.* agreement, consent, unanimity; concert, harmony, symphony; *mus.* accompanying.

Պայնահաս, *ի* *s.* compass or reach of voice, distance to which the human voice can reach; *- հաւ* *s.* ehanticleer.

Պայնամիփոխ *s.* sounding-board; *- չափ*, *ի* *s.* sonometer; *- սկես* *s.* first singer; *- տու*, *այ* *a.* giving or emitting a voice or sound; echoing, sonorous; *s.* crier; awaker, rouser; *- եղ ջիւր*, *a.* acoustic or ear-trumpet; *- լինել*, to cause a voice or sound to be heard; to resound, to re-echo; to cry against, to defy; *- տուր* *a.* exhorting, exciting; *S. - տու*; *- լինել*, to dare, to defy, to challenge, to throw down the glove or gauntlet; to provoke, to instigate; *- ժամանակ*, day fixed for combat or

duel; *- բ* *s.* noise, rumour, crash, resounding, sound, echo.

Պայնարան *s. mus.* gamut, scale.

Պայնարգէլ *S. - ամիփոխ*.

Պայնարկեմ, *եցի* *vn.* to utter a cry, to cry, to shout, to call out; to speak to, to address; *- կու* *a.* crying, uttering a cry; *s.* crier, weeper, wailer, lamenter; *- գուսան*, *կին*, mourner, mourning woman; *- կուլմի* *s.* sound, voice, cry; shout, exclamation; complaint, lamentation.

Պայնարձակ *a.* aloud; sonorous.

Պայնաւոր *a.* vocal; *s. gr.* vowel; ** - պատարագ*, high-mass.

Պայնիկ *s. mus.* tuning-fork.

Պայնեղ *a.* having a loud or sonorous voice; sweet-voiced; canorous, harmonious.

Պայնեմ, *եցի* *va.* to raise one's voice, to cry out, to exclaim, to vociferate; to call, to invite, to convoke; to pronounce, to utter, to address, to tell, to express; to name; *ի խրախուս* -, to encourage, to inspirit, to give heart to.

Պայնիկէց *S.* *Պայնահաս*.

Պայնիկ *s.* a low, gentle, sweet voice.

Պայնորդ, *այ* *s.* diapason; *gr.* consonant. [sooty, pitchy.

Պանծախարիթ *s.* soot; *a.* fuliginous, **Պանծամ* *a.* ugly, deformed; filthy, dirty, foul, impure.

Պանծիր *a. s.* *S.* *Պանծրալի*, *Պանծրու թիւն*; *- առնել*, to tire, to annoy, to plague, to importune, to tease.

Պանծրալի, *Պանծրանալի* *a.* tiresome, tedious, fastidious, troublesome; disgusting, cloying.

Պանծրանամ, *ացայ* *vn.* to grow tired, to become wearied, annoyed, cloyed, disgusted; *ձանձրացեալ ի կենաց*, weary of life.

Պանծրացկոտ *a.* easily growing tired.

Պանծրացուցանեմ *va.* to tire, to fatigue, to trouble, to importune, to plague; *- զսեղիս*, to tease, to vex.

Պանծրոյթ *s.* tedium; *S.* *Պանծրուի*; *a. S.* *Պանծրանալի*; *- առնել*, *լինել* *S.* *Պանծրացուցանեմ* & *Պանծրանամ*.

Պանծրութիւն *s.* wearisomeness, tediousness, irksomeness, ennui, annoyance; laziness, idleness; *- մեծ պատճառել*, *տալ*, to annoy greatly, to tease or plague excessively.

Պառ *a.* twisted, crooked; ill made, coarse, rough; *- աղէմ* *a.* grim-faced,

surly, crabbed, horrid; impudent, brazen-faced.

Պար, *ի* *s.* hair; horse-hair; mane; czar; *- ի* *a.* hairy; *- խոս* *s. bot.* maiden's hair, adiantum; *- վայրի*, fern; *- մաղ* *s.* hair-sieve; *- ուհի* *s.* czarina.

Պաւար, *ի* *s.* wheat-meal; *- գարի*, pearl barley.

Պրակահ *a.* attractive, alluring, engaging; fascinating; tight, well bent.

Պրանաւոր *a.* tendinous; sinewy.

Պրանիւր *s.* act of stretching or spreading; * braces; drying-place or room; anat. ligament, aponeurosis; tendon, sinew; *geom.* chord of an arc, subtense;

- հրացանի, trigger. [line; rope, cord.

Պրարան *s.* tenter-horse; clothes-

Պրեմ, *եցի* *va.* to stretch, to spread, to extend; to throw, to hurl, to fling;

to shoot, to dart; to draw; to attract, to entice, to allure, to decoy, to lure;

to carry off, to bring, to drag, to drag along; to take or suck in, to suck; to

inhale, to aspire, to breathe; to lengthen out, to prolong, to protract; * to

leave; *- զգ*, to respire, to breathe; *- զաղէն*, to draw a bow; *- զնետ*, to

let fly an arrow, to shoot; *- զսուրն*, to brandish; to make a sword-thrust

or pass; *S.* *Սուր*; *- զթի*, to row, to impel by oars; *- զվարմ*, to lay snares,

to spread nets; *- զրոծ*, to bear the yoke; *- զառագաստս*, to sail, to unfurl

or set the sails; *- զձեւն*, to stretch or hold out one's hand; *յինքն*

-, to attract, to allure, to entice; *յինքն* - *զանարգանս ամբն*, to incur the

public contempt or hatred; *յանձն* - *զցատուն ուրուք*, to bring indignation

or wrath upon one's head, to draw it upon oneself, to expose oneself to

anger of; *- ի կորուստ*, to lead to ruin or destruction; *- զկեանս*, to pass

one's life or days; *- զբանս*, to provoke, to rouse, to excite to anger; *- առ*

զգայհորութեան, to load with insult or execration, to insult, to re-

vile, to abuse; *ձգեաց անարատ զձա* - *նապարհս իմ*, he made my way smooth;

- իմ *vn.* to tend towards, to lean, to incline; to linger, to last; to flag, to

languish; to get on but slowly; *- ի բանս ուրուք*, to be allured, seduced;

- զհերաց, to be caught by the hair; *- ջղաց*, to be strained, overstrained;

ձգեալ տարածանիլ, to stretch out, to

extend; *ձգեցաւ ընդ ամս տասն*, it lasted ten years; *սարգիստայնք ձգեցան*, the spiders have woven their webs; *ի մի կէտ նպատակի ձգի ամ*, every thing in this world comes to an end; *մի ուրեք հեռի ձգեցիք երթալ*, go no farther; *եւ ձգի վարադոյրն*, & the curtain falls. [tion.

Պրեւս *s.* belch, belching, eructa-

Պրիւ *a.* attractive; overpowering, winning; *- զօրութիւն*, attractive power, attraction.

Պրձգեմ *va.* to pull or haul about; *ձգեալ ի դատաստան*, dragged from one tribunal to another.

Պրոպակահ *S.* *Պրիւ*. [molecular -

Պրոպուի *s.* attraction; *- մասանց*,

Պրուսի *s.* draught, drawing, traction; shooting; attraction; tendency,

inclination; attachment; *- շնչոյ*, respiration, breathing; *- ըմպեակաց*,

draught, gulp; *- վառարանի*, the draught of a chimney.

Պրուսամ, *այի* *vn.* to belch, to eruct.

Պրանեմ, *եցի*, *- եցուցանեմ* *va.* to stretch, to extend, to distend, to draw;

to tighten, to stiffen.

Պրանեմ, *եցայ* *vn.* to stretch, to extend, to spread; to reach, to arrive;

to grow longer, to be prolonged, protracted; to drive at, to tend to, to

abut in; to stretch oneself, one's limbs; to endeavour, to strive, to try, to seek;

- աչք զհէտ ուրուք, to follow with the eyes; *- ը ումեք*, to vie, to emulate, to rival, to strive with.

Պրուսի *s.* teusion, extension, tendency; distension, lengthening, erection, expansion; *- ջղաց*, tension of the

nerves, convulsion.

Պրզէն, *Պրզին* *pron.* yourself, you yourself; *ad.* personally; *դուք ձեզին*

տուք զիրաւ, judge of it yourselves.

Պրոն, *ուանց* *s.* ceiling; *- նաւաց*, deck of a ship; *- գահուց*, canopy; *- կառաց*, roof of a coach; *- բերանոյ*,

palate; *- գլխոյ*, skull, cranium.

Պրուսանահանք *s.* sky-light.

Պրուսի *s.* artisan, artificer, mechanic; artistic production; *a.* skilful,

expert; *- գիտութիւն* *s.* work of hands, manual labour, trade, calling; *- գիր*,

գրաց *s.* manuscript, hand-writing; bond, obligation, bill, note; signature; *- գործ*, *այ* *a.* made with hands, manual, artificial; manufacturing, me-

chanical; *s.* manufacture, handiwork; -գործական *a.* of arts & manufactures, artificial, industrial, mechanical; -գործեմ *va.* to make with the hand, to manufacture, to work; -գործի *s.* tool, implement; -գործութիւն *s.* manufacture, handiwork, industry; -գրեմ *va.* to write with one's own hand; to sign, to subscribe; -գրութիւն *S.* Ձեռագիր. *Ձեռադրայ *S.* Ձեռնալ. - Ձեռնալ *S.* Ձերբ; - հան *a.* by hand, manual; subject, submissive; own, proper; - հաս, այ *s.* handcuffs, manacles; - սարկանէլ, գնէլ, to handcuff, to put on handcuffs; - կերտ, այ *a.* made with the hand, manufactured; *s.* manufacture; *fig.* creature; building, town built by oneself; farm; craft, calling; - իւր, the work of his own hands; - կերտեմ, - կերտիկ *S.* - գործեմ, - կերտ; - կոծ առնեմ or - կոծեմ *va.* to strike with the hand, to beat with the fist; - հիւս *a.* woven by hand; - հմուտ *a.* skilful in art, expert, practised, versed; - ձկր *s.* small present, drink-money; bribe; - մբացի *ad.* with his hand, manually; - սուն *S.* Ձեռնա-; - ստեղծ *a.* created or produced by hand; - սրբիւ *s.* towel; - սունկ *a.* planted with one's own hand; *s.* tree -; *fig.* creature, being; pupil; client, dependent; - րուեստ, արիւ, սակ *s.* artisan; *a.* manual.

Ձեռքակալ *S.* Ձերբ-.

Ձեռք *s.* glove; ագուցանիւ - հո, to -; ագանիւ - հո, to put on one's -s; հանիւ զ-հո *va.* to un-, to take another's -s off; *un.* to un-, to pull or take off one's -s.

Ձեռն, ուն, ումբ or ձերբ, ձեռք, ուայ *s.* hand; fist; arm; *fig.* strength, might, power, force, main strength; aid, succour, protection; *ի - , լ - ad.* by, by means of, through the medium or channel of; զձեռամբ, as much as one can, according to one's power; *ի* ձեռանէ, coadjutor, assistant; պաշտօնայ *ի* ձեռանէ, subaltern functionary; առ -, ready at hand, under one's hand, near, at hand; առ - բառարան, portative dictionary; - *ի* ձեռանէ, - լ - , - *ի* -, from hand to hand, from one to another, from me to you, from you to him, &c.; որ լ ձեռամբ է, subordinate; հզոր ձեռամբ, with main strength, with a strong army; - օտար,

a strange hand; յերկոցունց ձեռաց արողակ, ambidexter, right-&-left-handed person; - հաւանութ, consent, assent; ձեռս *ի* կապ, with one's hand tied; with folded arms; *fig.* idle; ձեռս յեսս կապեալ, with one's hands tied behind; - ք փապարեալք յաշխատութ, hands hardened by toil; մահաւոր ձեռամբ, with a deadly hand; - Տեառն, the hand, Spirit or Word of God; լ ձեռնին բաւականի, լ կարի ձեռաց իւրոց, according to one's strength, power or means; ամբարձ զ- իւր *ի* տիրապետել, he formed the project of seizing the chief authority; ձեռք իւրեանց հայրթայթէին զպէսան, they lived by their labour; *ի* ձեռանէ նր վարէ իշխանութի, he governs under him; *ի* ձեռս քո է, it is in your power, it depends on you; չէր - նր բաւական, he could not, he had not the means; ահա - իմ լ քեզ, my hand shall be with you; յամ տեղիս ուր մանկամայն հասանէր - իւր, every where he could; եղեւ - Տեառն *ի* վերայ իմ, the hand of God was on me; - տալ իրերաց, to help or assist each other; - տալ *ի*, to consent to; - տալ անմեղութ, to support, sustain or uphold innocence; - տալ, to lend a hand to, to stretch out a helping hand, to aid, to succour, to assist, to help; - արկանել, to lay hands on, to seize, to take possession of; - արկանել, - *ի* գործ արկանել or առնել, to lay one's hand on, to put one's hand to, to set about, to undertake, to take in hand, to begin, to attempt, to try; *ի* - տալ, to hand over, to deliver over, to give up; ձեռս բառնալ, to lift up the hands; ձեռս ամբառնալ, to raise one's hand against; գնել զանէն *ի* ձեռնին իւրում, to jeopard, to risk one's life; - անձին հարկանել, to boast, to brag, to vaunt, to plume or pique oneself, to be proud of, to take to oneself the credit of, to avail oneself of, to deem it an honour; ձեռս յանձին հարկանել, to oblige oneself to, (« on my head be it »); ձեռս գնել, to lay hands on, to ordain, to consecrate; to put one's signature to, to sign; - տալ աղջկան, to give one's hand, to consent to marry; *լ* or զձեռամբ լինել, to be in the hands of, under the power, in subjection to; ունել *լ* ձեռամբ, to have

ready at hand; ընդ ձեռամբ առնել, նուաճել, արկանել ընդ ձեռամբ, to bring under one's power, to subdue, to subjugate; կալ ընդ ձեռամբ ուրուք, to put oneself under the protection of; to submit, to yield; to be submissive; *լ* ձեռամբ անկանել, գալ *ի* ձեռս, *ի* ձեռս անկանել, to fall into the hands of, to be taken or seized, to get caught; *ի* ձեռս բերել, to obtain, to procure, to entrap, to catch; անկանել *ի* ձեռս ուրուք, to fall into the power of; - օգնականութ զառնել, to find a helping hand, to be sustained by, favoured with; զձեռանէ առնուլ, ունել, ձգել, to take or lead by the hand; ձեռամբ առնել, to indicate, to point to with the hand; զձեռամբ լինել, to be able, sufficient, capable; զձեռք ածել, to seize, to grasp; to arrest; *ի* - առնուլ, to obtain, to acquire; to re-acquire; to undertake, to begin; տարածել զձեռս իւր առ զք, to open one's arms to; ճողպարել *ի* ներքուստ ձեռնին ուրուք, to escape from the hands or power of; - մեկել, to meddle, to interfere; to set a hand to, to undertake; - մեկել յոք, to raise the hand against, to lay violent hands on, to ill-treat; to put to death; *ի* բաց կալ, ապստամբել *ի* ձեռանէ ուրուք, to rebel, to throw off the yoke, to save or rescue from the hands of; - or ձեռս *ի* գրուի երանել, դառնալ, to be confounded by shame or grief, to be greatly abashed, or cast down; - զձեռամբ փոփոխելով քարէլ զըռանն, to draw a cord, to tighten a rope hand over hand; - արկանել զգանձին, to try to rob the treasure; լուանալ զձեռս *fig.* to wash one's hands of, to clear oneself from; * - ունել, to be fortunate, to have a lucky hand; ձեռնին կառակ՝ գոռհկաց կատակ, rough play is bear's play, joking with hands are jokes of blackguards; Տ. Երանեմ, Լնդ. գրկեմ, Կարկուտեմ, Ձգեմ, &c., &c.

Ձեռնագէտ *s.* Տ. Ձեռա-; chiromancer, palmist; - գիծ *s.* paraph; flourish (in writing); - գիտական *s.* ehiromancy, palmistry; - գիր, գրաց *s.* signature; - արկանել, to put one's - or name to, to sign; - գրեմ *S.* Ձեռա-; - գրելի *s.* candidate for holy orders; - գրեմ, եղի *va.* to lay hands on the head of; to ordain, to confer the or-

ders of the church; to consecrate; to anoint, to crown; - գրիւ, - գրուլ *a.* s. ordaining; he who orders; consecrator; - գրութիւն *s.* laying on of hands, ordination; consecration; anointing, coronation; - զնին *a.* tangible, palpable, material; - լուայ *s.* drainage water; excrement; - ծու *s.* juggler, conjurer, wizard; mountebank, tumbler; - ծուի *s.* juggling, trickery, trick, sleight of hand, sleight of hand tricks, legerdemain; - կապ *S.* Ձեռա-; - կապոր *a.* maimed of a hand or of hands; - ախայ *s.* spy-glass; opera-glass; - հրմայ, յուրի *S.* - գէտ, գիտական; - ձգութիւն *S.* Ձեռնա-; - ձկր լինիմ *un.* to stretch out the hand; to make an attempt on, to encroach; - ալաց *s.* hand-mill; - մած *a.* ad. with joined or clasped hands; - մերձ լինիմ *un.* to touch, to put the hand on; - միւս or - միւս լի նիմ *un.* to put one's hand to, to undertake; to meddle with, to prepare or dispose oneself; - անձամբ յանձն, to lay violent hands on oneself, to commit suicide; - պետ *s.* chief foreman; *fig.* creator; - ուռթիւն *s.* gout in the hands; - սուն *a.* nourished, brought up by hand; *s.* nursing, pupil, scholar; creature.

Ձեռնաւ, *ի* *a.* one-handed, -armed; - ուր լինիմ *un.* to surrender, to give in.

Ձեռնարկ, *ի* *s.* enterprise, undertaking; subscription, signature; argument, reasoning; - եմ, եղի *un.* to put one's hand to, to undertake, to try, to attempt; to lay hands on, to make an attempt, to attack, to encroach; to argue, to reason, to dissent, to desecant; - ու, այ *s.* contractor, undertaker; disputant, wrangler; - ութի, - ուն *s.* enterprise; attack, encroachment; argument, reasoning; objection.

Ձեռնարձակութիւն *s.* aggression, encroachment, usurpation. [ness; work.

Ձեռնարուեստ *s.* artisan; art, business. Ձեռնբեկ *a.* broken-handed, one-handed.

Ձեռներէյ *a.* enterprising, bold, audacious, daring; arrogant, insolent; պր - , a fussy fellow; meddling person; - լինել, to undertake, to venture, to dare, to have the boldness to; to presume, to encroach; to take too much liberty; - առնել, to embolden, to render insolent or presumptuous.

Ձեռներդրութիւն *s.* presumption, hardihood, arrogance; boldness, bravery, act of valour.

Ձեռնընդել *a.* manageable, tractable, supple, tamed, familiar, domestic; *-ութիւն* *s.* docility, suppleness, aptitude.

Ձեռնթափ լինիմ *vn.* to draw back one's hands, to withdraw from, to abandon, to forsake entirely; to extend one's empire, to conquer, to dominate; *-յամէ*, to abandon all, to throw the helve after the hatchet; to venture the saddle after loosing the horse.

Ձեռնկալիմ *եջի* *vn.* to lend a helping hand, to help or succour; *-իմ* *vn.* to be helped, succoured, to find aid or assistance; *-լու*, *այ* *a.* lending a hand, assisting, succouring; *-լինել* *S.* *-լեմ*; *-ութիւն* *s.* aid, succour, assistance.

***Ձեռնկախ** *s.* pot, saucepan.

Ձեռնհաս *a.* able, capable; *-լինել*, *գտանիլ*, to be capable, able, clever, endowed with ability; to be within reach of, in the way to; *-ութիւն* *s.* ability, capacity.

Ձեռնագողթի *s.* stretching or holding out the hand; encroachment, usurpation.

***Ձեռնոց** *S.* **Ձեռէք**; *-ագործ*, *այ* *s.* glover; *-ավաճառ* *s.* glove-seller.

Ձեռնունայն *a.* empty-handed.

Ձեռնուրար *s.* manipule.

Ձեռնպահ լինիմ *vn.* not to touch, to take care, to avoid; *-պատրաստ* *ad.* immediately, forthwith, instantly.

Ձեռնուռ *a.* lending a hand, helping, succouring, aiding, assisting; contributing, favourable; *-լինել*, to cooperate, to lend a help, to succour, to aid, to assist, to relieve, to contribute, to second, to favour; *-ութիւն* *s.* succour, aid, assistance; cooperation; means.

Ձեռնօղիկ *s.* muff. [one after another.

Ձեռ, ոյ, ով *s.* tail; *-առ* *-*, *-* to *-*.

Ձեր, ոյ, մէ *a. poss.* your; *ոչ ինչքեմ ինչ* *զ-*, I do not require anything of yours; *-ն* *pron.* yours.

Ձերթազատ *a.* emancipate, set free; major, of age; *-անել*, to set free, to emancipate; *-իմ* *vn.* to be emancipated, set free; to be of age, to do without help; *-ութիւն* *s.* emancipation; majority.

Ձերբակալ *a.* taken, arrested, prisoner, captive; *-անել*, *ըմբռնել* or

-եմ, *եջի* *va.* to take, to seize, to arrest, to make prisoner, to take into custody, to apprehend.

Ձերբաձգութիւն *s.* tossing or throwing frem hand to hand, or from one to another. [անմիջապէս.

Ձերբասուն, *-ացի* *S.* **Ձեռնա-**, **Ձերային** *a.* your.

Ձեռ, ոյ, ով *s.* form, shape, figure; formula, form; mould, model; plan; design; dress, costume, apparel, garb; attitude, deportment, bearing, carriage; countenance, look, demeanour; *geom.* figure; *ի* *-* *ժառանգաւորի*, in the garb of a clergyman, in clerical attire; *ի* *-* *սոսկական*, in private clothes; *պարզ* or *անպաշտպան*, *ազնուական* *ունիւն* *-*, to have simple, noble, gentlemanly or ladylike manners; *-ապ*, to give a shape to; *անուր* *զ-* *կրօնաւորական*, to become a monk; *զայս* *-* *օրինակի*, in this way, thus, so; *գրեաց* *-* *բանից* *օրինակ* *զայս*, he wrote a letter thus conceived, or in these terms; *ի* *-* *առակայ*, allegorically.

Ձեռական *a.* for form's sake; *-կերպիմ*, *եջի* *va.* to form, to figure, to fashion; *-կերպութիւն* *s.* configuration, conformation; *-կերպական* *a.* plastic; *-կերպութիւն* *s.* *-* or plastic, modelling, moulding.

Ձեռնամ *S.* **Կերպարանիմ**.

Ձեռանշան *a.* painted, represented.

Ձեռացութիւն, *-ումն*, *-ուցանեմ* *S.*

Կերպարանութիւն, *-նեմ*.

Ձեռափոխ լինիմ *vn.* to be transformed

Ձեռեմ, եջի *va.* to form, to figure, to fashion; to model, to cut out, to shape; to cross, to get over or across.

Ձեռիչ *s.* scissors.

***Ձեռաց, այ** *s.* square, carpenter's *-*.

Ձեթ, ձիթոյ, ով *s.* olive-oil; oil; olive; *կեթել*, to gather olives.

Ձի, ոյ *s.* horse; *մատակախազ, որձի* *-*, stallion, stone-; *մալեալ, որձառ* *-*, a gelding; *մատակ* *-*, mare; *ազմաւ* *-*, a war-; *չարս* *-*, hunter; *ասպարիզական* *-*, race-; *լծաւ* *-*, draught, earriage or coach-; *ազտո* *-*, blood-; *հեծել* *-*, riding-, saddle-; *պարար* *-*, prancer; *բեռնաբարձ* *-*, led, pack-; *սպրաձիգ* *-*, cart-; *-* *հեծաւ* *-*, the - neighs; *որ ձրի էառ* *զ-ն* *ոչ* *սպասե* *սանձին*, you must not

սաղ *-*, *-* *փոքրիկ*, (բռնչ), nag, pony;

բուռակ ձիոյ, colt, foal, filly; *ահիպաւ*, *բանոց*, *աշխոյժ*, *խրոխտ*, *հռանգուն*, *աներկիւղ*, *ուժեղ*, *հուռ*, *հնազանդ*, *փափկերախ* *-*, fiery or superb, high-mettled, prancing or frisky, spirited, bold, mettlesome, tractable, well-bit-
-ted or *-*broken, easy upon the hand *-*; *խոտերախ*, *ախտաւոր*, *անհուռ*, *կա*, *տաղի* or *խենդ*, *կիցքնիւց*, *խրախ* *-*, hard-mouthed, vicious, untractable, furious or moon-eyed, restive or kick-
-er, skittish horse; *անպիտան* *-*, jado; *գեղձան*, *գորշ* or *մոլորիկ*, *պիտակ*, *շանձկէն* or *շանձաշէրմակ*, *շարտուկ*, *ախէւ*, *շարտուկ-շանձկէն*, *շիկակար*, *միր* or *շառառ* *-*, yellow-dun, grey, dappled, flea-bitten, piebald, chest-
-nut or sorrel, roan, light-bay *-*; *միս* *ձիոյ*, *-* *flesh*; *գաւակ ձիոյ*, rump, croup, hind-quarter; *բաշ ձիոյ*, *-* *hair*; *խար*, *կեր ձիոյ*, forage, provender, *-* *meat*; *ջրաբ ձիոյ*, *-* *pend*; *աղբ ձիոյ*, *-* *dung*; *պայտ ձիոյ*, *-* *shoe*; *քերոց* *ձիոյ*, *curry-comb*; *ողնուրար* *ձիոյ*, *crupper*; *տապաշակ ձիոյ*, *-* *blanket* or *-* *cloth*; *վարաւանդ*, *կազմածք* *ձիոյ*, horse-trappings; *ընթացք* *ձիոյ*, the paces of a *-*; *շախր* *ձիոյ*, caracol, wheeling about; *գրօսանք* *ձիոյ*, a ride (en horseback); *գարմանել* *զ-*, to groom, to curry, to comb a *-*; *պալ* *տեղ* *զ-*, to shoe a *-*; *վարժել* *զ-*, to brook in a *-*; *սանձել* *զ-*, to master a *-*; *ի* *-* *եղանել*, *վերելակել*, *աշտանակել*, *ի* *նեղքս* *սանել*, *առնուլ*, &c., to ride, to get or mount on horseback, to take horse; *երթալ* *ի* *-*, to ride, to go on horseback; *գլխալ*, *գրօսնուլ* *ձիով*, to take a ride, to go on a party of ride, to go out for a ride; *շախր առնուլ* *ձիոյ*, to caracole, to move in caracols, to wheel about; *արձակերասան* *զ-ն* *առ* *նեղ*, to give a *-* the bridle, to gallop, to run full speed; *խոսալ* *հ* *ընդգեղ* *ձիոյ*, to prance, to rear; *կատաղել* *ձիոյ*, to run away, to take the bit between the teeth; *կլանել*, *թափել* *զինքն* *ի* *ձիոյ*, to dismount, to alight, to get down; *ընթացք* *կերպաւորութեամբ* *զ-*, to lead a *-* hither & thither, to & fro; *լծեալ* *ի* *չորից* *ձիոյ*, drawn by four horses; *-ն* *զուլամբ* *չորաւ*, *թաւալեցաւ* or *նստաւ* *ը* *նովա*, his *-* fell under him, fell heels upwards; *խննդէ*, *վննդէ* *-ն*, the *-* neighs; *որ ձրի էառ* *զ-ն* *ոչ* *սպասե* *սանձին*, you must not

look a gift *-* in the teeth; *S.* *լծեմ*, *կառք*, *շեծանիմ*, &c.

Ձիաբոյժ *s.* veterinary surgeon, horse-doctor; *-բոյժ* *s.* horse-breeder; *-բուծութիւն* *s.* hippiatrice, horse or cattle surgery; *-գետի*, *առ* *s.* hippopotamus, river-horse; *-ազի* *s.* bot. horse-tail; shave-grass; *-գլուխ* *a.* horse-headed; *-գող* *s.* horse-stealer; *-գէն* *S.* *Ասպա-*; *-թափ* *S.* *Ձիաբաւ*; *-լախուր* *s.* bot. hipposelinum, bastard stone-parsley; *-խաղաց* *ad.* *a.* caracol-
-ing, wheeling about; ** s.* horse-dancer; *-կան* *a.* of or belonging to horses; *s.* horseman, rider; *zool.* sand-piper; *-կերպ* *a.* horse-shaped; *-կորեակ* *s.* bot. panie-grass, panicle; *-հարած* *առ* *նեմ* *va.* to pursue or hunt on horseback; *-մարտ*, *-տուժի* *s.* combat on horseback, cavalry fight; *-մարտիկ* *a.* fighting on horseback.

Ձիան *s.* pl. horses; *-գամ* *a.* whose issue is like the issue of horses, excessively luxurious. [boy; ostler.

***Ձիապան**, *այ* *s.* horse-boy, stable-

Ձիասէր *a.* loving horses, fond of horses, of riding; *-սպանութիւն* *s.* horse sacrifice or immolation; *-ստան*, *ի* *s.* stable, stud; *-ի*, *-ստաց*, *ի* *s.* horse-fly, gad-fly, wasp; *-վաճառ* *s.* horse-dealer, *-* *courser*, *-* *jockey*; *-վար*, *այ* *s.* postillion, post-boy; horseman, rider; *-արչաւեմ* or *-վարեմ* *vn.* to manage, to govern or mount a horse; *արչաւասոր* *-*, to gallop, *-* *full speed*; *-վարական* *s.* horsemanship, equitation; *-վարժ* *s.* horse-breaker; horse-
-man, rider; *-վարժոց* *s.* riding-school; *-վարիկ* *s.* jockey; *-վարութիւն* *s.* equitation; *-վարուն* *a.* fit or well adapted for riding (road or place); *-առ* *S.* *-բոյժ*; **-տուրակ* *s.* nose-bag; wallet, saddle-bags, valise. [a horse.

Ձիարկեմ, եջի *vn.* to ride, to mount

Ձիարձակ լինիմ, *արչաւեմ* *vn.* to give a horse the reins, to slacken the reins of a horse, to run full speed, to gallop, to ride or go at a gallop.

Ձիարձակարան *s.* hippodrome, circus; course, race-ground.

Ձիաբաւ *S.* **Ձիընթացք**; *-* *անել*, *խաղալ* *S.* **Ձիարձակ**; *-անք* *s.* hippodrome; races, horse-races.

Ձիացուլ *s.* hippocentaur, centaur.

Ձիաւոր *S.* **Հեծեալ**; *-իմ* *S.* **Ձիարկեմ**; *-ութիւն* *s.* equitation.

Ձիդ *s.* shooting, act of shooting; texture; *a.* stretched, well tight; extended, vast; long, prolix; *ad.* long, a long while or time; *ի* - *արկանել*, to prolong, to protract, to lengthen; to flag, to droop; - *գնել*, to bend the bow; - *արշաւել* or *գնիւս մտանել*, to run or pursue far; *ամիսս* - *ս*, for months together.

Ձիւն *s.* riding; *s.* stadium; *թ* *s.* horse-races, races; course; *թ* or *արան* *s.* hippodrome; *իկ* *a.* riding; *թ* *S.* *Ձիւն* *s.* riding.

Ձիւնադոն *a.* olive-coloured; - *գործ*, *այ* *s.* oil-presser; - *գործող* *s.* manufacture of olive-oil; - *լից* *a.* full of olive-oil; - *կուլք* *s.* olive-harvest or crop; - *հան* *a.* pressing olives; *թ* *s.* olive-press; oil-mill; - *ման* *s.* cruet-stand; - *պուռ* *s.* olive; - *սասն*, *ի*, *հեպք*, *կայց* *s.* olive-yard, grove, plantation of olive-trees. [with oil.

Ձիւնեմ, *եցի* *va.* to oil, to anoint **Ձիւնեղի** *s.* olive-tree, olive; - *վայրենի*, wild -; *ծաղիկ* *հեղ*, olive-blossom; *լեւան* *հեկայ*, Monnt of ***Ձիւնթ** *s.* snow-blindness. [olives.

Ձիւնեմ, *տուկ* *a.* horse-footed.

Ձիւնթիւն *s.* nature of a horse.

Ձիւն, *արեց* *s.* gift, grace, present, boon; faculty, talent; privilege, advantage; *մի* *ի* - *սինչ* *եւ* *ի* *չորհս* *իւս*, *սել*, not to adulate or flatter; - *պեր*, *ճախտուլ*, the gift of eloquence; - *եմ* *va.* to give, to make a gift or present.

Ձիւն, *ոյ*, *ով* *s.* pitch, tar; - *ծամե*, *լի*, mastic; - *ալից*, *աւոր* *a.* pitchy, sticky; - *աբար* *s.* pitch-ore, pitch-blende, protoxide of uranium; - *եմ*, *եցի* *va.* to pitch.

Ձիւն, *ձեան* *s.* snow; *հաս* *ձեան*, -flake; *մանր*, *խոշոր* - *ս*, fine -; large flakes; *հալեալ* - *ս*, thawed -; *կոյու* *ձեան*, -drift; *հիւս* *ձեան*, -slip; *մոյկ* *ձեան*, -shoe; *սպիտակ* *լըրեւ* *զ* - *ս*, as white as - *ս*, snowy white; - *գայ*, *իջա* *նէ*, it snows; - *ն* *գիզանի*, the - gathers; - *բազում* *եկն*, it had snowed very hard, there had been a heavy fall of -; *ձեան* *գնտակ* *արձակել*, *ձգել*, to snow-ball.

Ձիւնաբեր *a.* bearing snow; *s.* great abundance of snow; snow storm; *ից*, calamity, evils, pain, grief; - *գոյն* *a.* snow-coloured, as white as snow,

snowy; - *թաղ* *a.* covered with snow, snow-clad; - *թոյր* *S.* - *գոյն*; - *լից* *a.* full of snow, snowy; - *խաղաղ* *a.* laden with snow; - *խառն* *a.* mixed with snow; - *ծաղիկ* *s.* snow-ball-tree; - *ծեծ* *a.* snow-beaten; - *լինել* *vn.* to snow-ball; - *կան* *a.* of snow, snowy; *s.* ice-house guardian; - *կերպիկ* *a.* snow-like; - *կեր* *a.* carrying snow; - *հեղձ* *լինիմ* *vn.* to be smothered in snow; - *հոր* *s.* ice-house or pit; - *համ*, *ացայ* *vn.* to snow; to become like snow, to shine like snow; - *հման* *a.* snow-like; - *պաս* *a.* surrounded, covered with snow; - or - *սրակ* *կատար*, snow-capt, -capped, -crowned summits; - *ջուր* *a.* pure as snow; *s.* snow-water; - *սայլ* *a.* buried in snow; - *ցուցա* *նեմ* *va.* to cause to fall like snow; - *փայլ* *a.* shining, very white, candid **Ձիւնեկ** *s.* bot. snow-drop. [as snow. **Ձիւնել** *vn.* to snow; - *նէ*, it snows; - *նեայ*, it has snowed.

Ձիւնեղէն *a.* snowy; cold. [up. **Ձիւն**, *եցի* *va.* to grub up, to break **Ձիւնաբան** *s.* ichthyologist; - *ալան* *a.* -logical; - *ուլիւն* *s.* -logy.

Ձիւնաբուծութիւն *s.* pisciculture.

Ձիւնակաւոր *s.* mussel, muscle, limpet; - *կեր* *s.* ichthyophagist, fish-eater; *a.* feeding en fish; - *կերպ* *a.* fish-like; fish-shaped; - *հան*, &c. *S.* **Ձիւնորս**; - *ձու* *s.* botargo; - *մորթ* *s.* fish-skin; - *վա* *ճառ* *s.* fishmonger; - *տեանք*, - *տե* *սանք* *s.* fish-pond, -pool, -reservoir; - *րան* *s.* fish-market; fishery; - *ւէա* *a.* abounding in fish; - *բաղ* *s.* albatross.

Ձիւնիկ *s.* small fish, fry; young fish.

Ձիւնկիւթ *s.* spawn; caviare.

Ձիւնկուլ *s.* king-fisher, halcyon.

Ձիւնորս, *այ* *s.* fisher, fisherman; *նա* *ւակ*, *կարթ*, *երեքարձէն* - *ի*, fisher-boat, smack; - *hook*; harpoon, fish-spear; *բաղաբ* - *այ*, fisher-town; - *ա* *բար* *a.* like a fisherman; - *ալան* *a.* belonging to a fisherman, piscatory, fishing; - *ուլիւն* *s.* fishing, fishery; fisher's **Ձիւնուկ** *s.* spermaceti. [calling.

Ձիւնեմ, **Ձիւնային**, &c. *S.* **Ձգաւոր**, **Ձգալիւն**, &c.

Ձմեռ, *ձմեռան*, *րուս*, *բանց* *s.* winter; storm, tempest, hurricane; *ից*, affliction, trouble, grief; *խիւս*, *գժըն*, *գալ*, *տխուր*, *ցուրտ*, *չոր*, *անձրեւային*, *խոնավ*, *մեղմ* - *ս*, very severe or hard, bitter, gloomy, cold, dry, rainy, damp,

very mild winter; *պատուք* *ձմեռան*, winter-fruits; *պաշար* *ձմեռան*, provisions for winter; *հանգերձ* *ձմեռան*, winter-clothing; *ի* *ձմեռան*, in winter; during the snowy or winter season; *ի* *մէջ* *ձմեռան*, *ի* *խոր* *ձմեռան*, in mid-winter, in the depth of, or in the inclemency rigour of winter; *անցեալ* *կամայս* - *ս*, last or this winter; *անցու* *ցանկէլ* - *ի* *բաղաբ*, *ի* *գեղ*, to spend the winter in town, in the country; - *առնուլ* *անկոց*, to winter, to suffer from the winter; *չնչեցին* *ձմեռուք*, the wintry winds blew; *ղբաղում* *ձմեռանց* *հալեցին* *ղառնամանիս*, they have passed many hard winters.

Ձմեռաբեր *a.* vegetated, blossomed during winter; - *բեր* *a.* winter-**Ձմեռակ** *s.* chilblain. [bringing.

Ձմեռահանգիստ *s.* winter quarters.

Ձմեռահար *a.* winter-beaten; - *լի* *նէլ* *vn.* to be damaged or injured by the winter.

Ձմեռամուտ *s.* beginning of winter.

Ձմեռային *S.* **Ձմեռային**.

Ձմեռանամ, *ացայ* *vn.* to become winter, to grow cold, to be as cold as in winter; to be exposed to the rigors of winter; to inure oneself to cold; *ից*, to be a prey to adversity, to be exposed to life's tempests; *S.* **Ձմեռեմ**.

Ձմեռասուն *a.* nourished in or during the winter.

Ձմեռասունիկ *s.* evergreen.

Ձմեռական, *յին* *a.* wintry, hibernal, winterly; *յին* *ձիւ* *գիշեր*, the long winter evenings.

Ձմեռային, - *այնի*, - *սնի* *s.* winter, the winter season; *ից*, storm, tempest, hurricane; in winter, during the winter.

Ձմեռանոց *s.* barracks. [ter.

Ձմեռատուն *s.* winter residence; winter apartment.

Ձմեռեմ, *եցի* *vn.* to winter, to pass or spend the winter; to be in winter quarters; to lodge in barracks; - *նա* *ւուց*, to pass the winter in harbour.

Ձմեռական, *յին* *S.* **Ձմեռական**.

Ձմեռոց, *այ* *s.* house or place serving to winter in; winter quarters, barracks.

Ձմեռուկ, *րկի* *s.* water-melon.

Ձմեռի *s.* monk's hair-cloth.

***Ձմեռում** *s.* unbroken kernel of the **Ձոխիմ** *vn.* to err, to stray. [walnut.

Ձող, *ոյ*, *ով* *s.* bar, perch, pole, rod,

vine-prop; perch (measure); *a.* straight.

Ձողաբարձ *a.* propped, supported; *s.* arbour, vine-arbour, bower, trellis-work; - *յորինել*, *ղորդարել*, to prop or support a vine, to adorn with arbours or bowers, to enclose with trellis-work, to embower.

Ձողակ, *ի* *s.* small perch or bar; - *հրացանի*, ramrod.

Ձողապի *s.* perch (measure); - *ուլ* *s.* land-surveying, mensuration.

Ձողիք *s.* railings, posts & rails, palings, palisade.

Ձոյլ, *ձուլոյ* *a.* smelted, cast, founded; massive, heavy; pure, fine; *s.* font, cast; mass, ingot, wedge; weight, heaviness. [a torrent.

Ձոր, *ոյ* *s.* valley, vale, dale; bed of **Ձորաբաժին** *a.* traversing a valley (river); - *գաւառ* *s.* province full of valleys; - *գիւղ* *s.* village in a valley; - *գաւառակ* *s.* small plain among valleys; - *լիւ* *a.* inundating or overflowing valleys; - *խիւ* *a.* abounding in or full of valleys. [dingie, glen.

Ձորակ, *այ* *s.* little valley, dale, **Ձորաձեւ** *a.* valley-shaped.

Ձորամէջ *s.* bottom of a valley; - *մուտ* *լինիմ* *vn.* to enter the valleys.

Ձորձ, *ոյ*, *ով* *s.* coat, dress, cloak.

Ձորձաբեր *a.* clothes-producing, furnishing the material for cloth, lanigerous; - *հերձ* *a.* rending one's garments; - *պատ* *a.* clothed, covered with clothes; - *սարած* *a.* hanging up or out clothes. [shabby coat.

Ձորձիկ *s.* mean vest, bit of cloth; **Ձորձիմ**, *եցայ* *vn.* to be fit for making clothes. [shoes.

Ձորձոյիկ *s.* clothing & boots or

Ձու, *ոյ* *s.* egg; - *լողակայ*, eggs, spawn, roe; - *ի* *միջուկ*, *գեղնուց* - *ոյ*, yolk of an egg; *սպիտակուց* - *ոյ*, white of an egg; - *բոյնիւլ*, nest -; - *վաղա* *հաս*, rath -; - *հնացեալ*, stale -; - *անձնուձուր*, *փուտ*, addled, rotten -; *խեռեւ* - *ոյ*, -shell; *միջն* - *ոյ*, the membrance of an -; * - *կարմիր*, Easter - *ս*; *թերխորով* - *ս*, boiled - *ս*; *պինդ* - *ս*, hard -; - *ի* *սապակի*, poached - *ս*; fried - *ս*; - *ածել*, *տրկանել*, *ծրգել*, to lay eggs; *ի* - *ս* *նստել*, *տածել* *զ* - *ս*, to hatch, to sit on, to brood on.

Ձուաբեր *s.* laying-hen; - *դեղ* *s.* om-let; - *լից* *a.* hard-roed, with spawn; - *ծին* *a.* oviparous; - *ծու*, *այ* *s.* egg-

layer, layer; -ծովի s. laying eggs; -կերպ a. oval, ovoid; -ձեւ a. oval, egg-shaped; -անի a. without testicles, gelded; -նոց S. -բան; -անցք s. anat. oviduct, ovary duct; -վաճառ s. egg-seller; -բան s. ovary, ovarium; -արդ a. oval; s. omelet.

Չուլած, ոյ s. font, cast; -ոյ, էջ a. cast, smelted, founded; s. cast, image, &c.

Չուլահան a. fusible; -ուլիւն s. fusibility; -smelting-house; ingot-mould.

Չուլարան s. crucible; foundry;

Չուլիւմ, էջի va. to cast, to smelt, to found; to freeze, to harden by cold; to solidify; -էպեն դուռերս իւրեանց ի խոխո, they shall turn their swords into ploughshares.

Չուլիւն a. fusible.

Չուլիւն, -լու s. founder.

Չուլուսն s. casting.

Չուլիւն, ձկան s. fish; ast. Pisces; կապուտ -, silurus, sheat-; կարմիր -, gold -; -ծովու, salt-water -; ձկան ականդ, մահարար S. Ձկնականդ. խոլն դառ; ծովու ձկան արիւն S. Կոնքեզ; սակաւի, սոսկնձ, տապակ, փամփուռ, թեփ, մորթն ձկան, -basket, -glue or isinglass, -kettle, -maw, -scale, -skin; -որսալ, to -, to go a fishing; -խորովել, to grill, to broil -; -տապակել, to fry -; S. Ձկնա..., &c.

Չանձ, ձնայ s. rag, tatter, old cloth; sack-, hair-cloth; -թաւարծի, coarse hairy cloth.

Չարվատակ a. working gratuitous-
Չրեմ, էջի va. to give gratis, to make a present of.

Չրի, ձրոյ s. gratuitousness; a. gratuitous, voluntary; ad. for nothing, gratis, free of cost, scot free, gratuitously; -ք s. gifts, presents.

Չրիւրար S. Չրի ad. -կան S. Չրի a.; -վարժ s. foundation scholar; -տուր a. given gratis, gratuitous.

Չրիւթիւն s. gratuity.

Չրձեմ, էջի va. to snatch away, to pluck off; to tear in pieces, to rend, to devour.

Չրձիւ a. rapacious, lacerating.

Չոն, էջ s. present, gift; S. -ի, -ուսն.

Չոնարան s. offering place, altar.

Չոնեմ, էջի va. to give, to present, to offer, to dedicate, to devote, to consecrate; to sacrifice; to initiate.

Չոնի, նեայ s. offering, gift; mystery, mysticism; sacrifice; votaries of

Venus, persons dedicated to obscene rites; -ս առնել, to offer.

Չոնիւ a. offering; consecrating.

Չոնուսն s. offering, gift; dedication, sacrifice.

Ղ

Ղ (ghād) դաս s. the eighteenth letter of the alphabet, & the thirteenth of the consonants; ղ, ղ, ninety; nine-tieth.

— It has much affinity with the letters խ & լ, & is sometimes confounded with them; for example: մթեզ, մթեխ; բաղդ, բախա: ղեղն, լեղն; ղուղակ, լողակ; ղուլիւ, լուլիւ.

— In foreign words with a comma placed above, thus ղ, it is always pronounced լ.

Ղակել, կշի s. intrenchment; encampment; camp; army; -ածել, գործել, to intrench, to throw up intrenchments, to pitch a camp.

Ղամբար, աջ s. lamp; torch, flambeau; -անշոյլ, -ափայլ a. flaming, shining, brilliant, resplendent, fulgid, glittering; -եմ, էջի va. to illuminate or adorn with festal lamps; to kindle, to inflame.

Ղամուշեալ a. embroidered, laced.

Ղանդանուն s. laudanum.

Ղանոն s. Gr. w. mus. organ.

Ղաշիկ S. Ղակիւ.

Ղարիկոն, աջ s. Gr. w. bot. agaric.

Ղեակ, Ղեկ, ղեկաց s. rudder, helm, tiller; oar, seull.

Ղեկավար, աջ s. steersman, helmsman; fig. director, governor, chief; -եմ va. to be steersman, to hold the helm, to steer a vessel; fig. to govern, to direct, to manage; -ուլիւ s. steering a vessel; fig. government, direction, management.

Ղեղի S. Ղեղի.

Ղեկակ, աջ, -ջեակ, եկաց s. apron; jack- or roller-towel; towel, napkin.

Ղեր s. bot. S. Կոնձեզ.

Ղերձ, էջ s. package.

Ղեւտական a. levitical; s. Leviticus.

Ղեւտացի s. levite.

Ղեւտիկոն s. Gr. w. Loviticus.

Ղողակ or Ղուղակ, Ղոյլ, Ղորկ, &c.

S. Ղողակ, Ղոյլ, Ողորկ, &c.

Ղոյին s. an Indian bird.

Ղուղակեմ va. to hide; vn. to hide or conceal oneself.

Ղուղան, ի s. cylinder; roller.

Ղուղիմ, էջայ vn. to swim; to hide.

Ղուրան, ի s. the Koran.

Ղողակ, աջ s. swimmer; aquatic animal, fish; a. hidden.

Ղողանջ, -անջ S. -իւն; -եմ, էջի vn. to toll, to ring, to sound; to bark, to yelp, to howl, to bay, to growl; fig. to cry out, to snarl; -իւն, -ուսն s. ringing, tinkle, tinkling; noise, sound, clang.

Ղոյեմ, էջի vna. to hide; va. to smooch or level with a roller; -էջուլանեմ va. to hide, to conceal.

Ղոյիմ, էջայ vn. to hide, to conceal oneself; to lurk, to crouch, to squat; to creep into; to swim.

Ղուղիմ vn. to hide oneself.

Ղողուն a. hiding oneself.

Ճ

Ճ (jē) ալ s. the nineteenth letter of the alphabet, & the fourteenth of the consonants; ճ, ճ, hundred; hundredth.

— It has much affinity with the letters ծ & ջ, & is sometimes confounded with them; for example: ճիւղ, ծիւղ; ճկոյթ, ծկոյթ; ճանաչեմ, ծանաչայ: ճճիւն, բջիւն; ճէճ, գէջ; կիւն, կիւնջ.

Ճագար, աջ s. rabbit, conoy; էդ,

մասակ -, doe-r.; արու -, buck r.; ճագ -ի, young r.; արջ, դագարք -ի, r.-burrow, -hutch; կաղկանձեւ -ի, to squeak; ղողեւ -ի, to squat, to lie sqnat or eowering.

Ճախանց s. trave, horse's clog.

Ճախարակ, աջ s. turnor's wheel or lathe; small wheel, pulley; mar. block.

Ճախարակագործ, աջ s. turner; pulley-maker; a. turned, made or fashioned in a turning lathe; -ձեւ a. pulley-shaped, round, rounded, circular; -ւոր a. furnished with pulleys; S. -գործ a.

Ճախարակեայ a. turned, formed or fashioned on a turner's wheel, in a lathe; fig. very well turned or made, well-finished, well formed.

Ճախարակեմ, էջի va. to turn, to fashion in a turning lathe; fig. to turn elegantly, to round, to polish, to ornament, to embellish, to beautify.

Ճախիւն, Ճախիւն S. Ճախիւն [gy, miry.

Ճախախաւ a. marshy, fenny, bog-

Ճախ s. flight, soaring; turn; tumble; wheeling about; caper, somerset; - առնուլ, to take wing or flight, to fly away, to fly up, to soar on high; to caper, to cut capers, to turn a somerset, to turn heels over head; S. Չի.

Ճախանջ S. Ճախ. [swiftly.

Ճախարակաց a. flying or running

Ճախեմ, -բիմ S. Ճախ առնում; բարձրագլուխ -, to carry one's head high; to prevail over, to be victorious.

Ճակ a. humid, damp, moist; female; s. mare.

Ճակաճան, աջ a. lecherous, libidinous, lascivious, wanton, lewd; -ուսն s. lecherousness, lasciviousness; whoredom; fornication.

Ճակատ, ուց s. forehead; - շինուսն, face, front, frontispiece, elevation; - գրոց, frontispiece, title-page;

Եռանկիւնի -, fronton, pediment; -

զորու, բանակի, army drawn up in order of battle, troops in battle-array; rank, file, order; - առ -, face to face, vis-à-vis, front to front; - լայն, ցլուեալ, ճաղատ, խորշոմեալ, սպառնալից, large, protruding, bold,

wrinkled, threatening -; զ-հարկանել,

to strike one's -; յօրինել, յարգարել,

կազմել, վառել զ-ն, to draw up in line

of battle, to put in battle array, to

offer battle, to face; - տալ, ի - մը-

տանկել, -ս գնել, to attack the enemy in front, to fight, to combat; *էլանել* *ի* -, to engage in conflict, to attack, to assault; *անկանել* *ի* -ու, to be left dead on the spot; *ի* - *էհան* *ըզէմ* *նց*, he opposed them with...; *յառաջնում* *անդ* -ու, in the first action or combat; - *նր նսեմանայ*, his countenance becomes gloomy.

ճակատադէր, *գրաց* *s.* destiny, predestination, fate, fatality; doom, star, fortune; *գառն*, *վէհ* -, fatal, high destiny; - *գրական* *ս.* fatal; *s.* fatalist, predestinarian; - *գրեմ* *ս.* to predestine, to destine, to doom, to fate; *յանմա* *հոգի* - *գրեալ*, born or destined to immortality; - *գրուծի* *ս.* fatalism.

ճակատամարտ *s.* troops in battle array, army drawn up in order of battle; general engagement, pitched battle, war; *ս.* fighting, belligerent; warlike; *օր* - *ի*, day of battle; - *սալ*, to wage, to make war, to fight; - *իկ* *ս.* belligerent; - *իմ*, *էցայ* *ս.* to fight a pitched battle, to attack each other in front, to meet face to face, to encounter; - *մուլ* *ս.* rushing on the enemy.

ճակատայրադար, *այ* *s.* one who marshals troops in order of battle; adjutant general, general. [-ground.

ճակատասեղ, - *ի* *s.* battle-field, *ճակատեմ*, *էցի*, - *էցուցանեմ* *ս.* to put or arrange an army in order of battle, to draw up, to marshal, to array.

ճակատիմ, *էցայ* *ս.* to be drawn up in battle array, to be marshalled for fight; to front the enemy; to join battle.

ճակգարան *s.* child's rattle; castanets. [զուկ.

ճակդեղ *s.* beet, beet-root; *Տ. Բա.*

ճահ *ս.* fit, proper, decorous, suitable, becoming, seemly, decent, befitting, convenient; *s.* fitness; *ի* - *ad.* properly, fittingly, suitably, opportunely, conveniently, to the purpose; *ի* - *է* *v.* *imp.* it is fit, expedient, suitable, becoming; *ի* - *լինել*, *գալ*, *պատահել*, to suit, to be proper & suitable, to become, to be befitting or seemly, right, proper, advisable; *ի* - *անուշ*, to avail oneself of, to profit by; to improve, to turn to account, to the best account; *չէջի* *ի* -, is it not snitable? *ի* - *թուէր* *նմա*, *ի* - *համարէր*, he thought fit to; *առաւել* *ի* - *գայ*, it

would be better, it would be more suitable, expedient, convenient; *ոչ* *ի* - *թուեցաւ*, it did not seem fitting or becoming; *ոչ* *ի* - *պատահեմ* *անկաւ*, *լուծե* *նր* *էլք* *գործոյն*, his success did not answer his expectations, he was disappointed in his hopes.

ճահաւոր *Տ. ճահ* *ս.* *ի* - *եմ* *Տ. ճահեմ*; - *գգոյն*, to match colours; - *ուծիւն* *s.* fitness, suitability; decency, decorum. *ճահել* *ս.* suitable. [corum.

ճահեմ, *էցի*, - *էցուցանեմ* *ս.* to make convenient, to adapt, to fit, to suit, to accommodate.

ճահիճ, *հաի* *s.* marsh, morass, swamp, fen, bog, slough, quagmire.

ճահիմ *Տ. ի* *ճահ* *լինել*.

ճահող *Տ. ճահ* *ս.*; - *ակի*, - *ապէս* *Տ. ի* *ճահ* *ad.*; - *ասաց* *ս.* saying or said opportunely or suitably; - *ուծի* *s.* fitness. *ճահուկ* *s.* troop, pack. [ness.

**ճալ* *Տ. Դագալ*.

ճաղագ *s.* thicket, bushy place, wood.

ճաղատ, &c. *Տ. Կնատ*. [twine.

ճաղպտաիմ, *էցայ* *ս.* to twist, to *ճառնել*, *ից*, *այ* *s.* ray; light, glare, brilliancy, splendour; - *Սրբութեան*, monstrosity, re-

ճառնալուկ, - *զարդ*, - *ւէտ*, - *ւոր* *ս.* radiant, brilliant, shining, refulgent, dazzling, beaming, glittering, sparkling, gleaming, resplendent, glistening, bright.

ճառնաւանդաւոր, - *չաւուր* *ս.* gay with many colours, with gold & silver embroidery; *s.* embroidery.

ճառնեմ, *էցի* *ս.* to glitter, to sparkle, to shine, to gleam, to glisten.

ճամբարակ, *այ* *s.* quack, mountebank, charlatan; boaster, braggart, vaunter; bully, roisterer, blusterer; *ս.* bombastic, puffed up, haughty; - *եմ*, *էցի* *ս.* to brag, to boast, to swagger, to bluster; - *ուծի* *s.* quackery, charlatanry; bombast, fustian, turgidity, boasting, bragging.

ճամբար, *այ* *s.* camp, encampment; - *ապստ* *ս.* beleaguered, besieged.

ճամբրուկ *s.* game-bag of horse-hair.

ճամբաւոր *ս.* embellished, decorated, adorned; embroidered; - *եմ*, *էցի* *ս.* to adorn, to decorate, to deck, to embellish; to embroider, to work.

ճամուկ, *մկաց* *s.* decoration, ornament; embroidery.

ճայ, *ից* *s.* jay.

ճայեակ, *էկի* *s.* jackdaw, rook; - *կանչ*, the - kaws.

ճայթեմ, *էցի* *ս.* to shiver, to splinter, to split; to crackle, to crack, to crash; to burst, to blow up, to chap; - *էցուցանեմ* *ս.* to make a loud noise, a crash, to cause to crackle, to crack, to burst; *ից*, to speak in a bombastic manner, to brag, to boast.

ճայթիւն, - *թիւք*, - *թում* *s.* great noise, crash, cracking, crackling, erick-crack; bursting, blowing up, *ճայիկ* *s.* mare. [explosion.

ճայրստ *ս.* bleared, purblind; - *եմ*, *էցի* *ս.* to darken, to dim, to obscure, to cloud; - *զաւ*, to dazzle, to hallucinate, to offuscate, to blind; - *ուծի* *s.* offuscation of the sight, blearedness, purblindness.

ճանիկ *ս.* small bone, ossicle, cockle.

ճանակ, *ի* *s.* bezel or bezil.

ճանաչական *ս.* capable of discerning, intellectual; known.

ճանաչելի *ս.* recognizable.

ճանաչեմ, *ծանելոյ*, *ծանիր*, *ծանուցեալ* *ս.* to know; to perceive, to remark, to recollect, to recognize, to discern, to comprehend, to conceive, to understand; *չ* - *ի* not to know, to be unthankful, to forget; - *զերաւուն*, to listen to reason.

ճանաչիչ, - *չոյ* *s.* connoisseur, good judge; - *չոյութիւն*, - *չում* *s.* knowledge; recognition.

ճանապարհ, *այ* *s.* way, road, route, street, path; issue; journey; mediation; means, way, manner, method, process; - *ք մարմնոյ*, the senses; - *ալքուհի*, highway, public road, thoroughfare; *վարուն* -, great thoroughfare; *կիցք* - *այ*, cross-road; *անկիւս*, *զարուակ* -, by-way, by-path; - *ան* *գնաց*, *անկոս*, impassable road; *արդմալից* -, dirty or muddy road or street; - *երկնից*, the way of heaven, the path of virtue; *աւուր մից* -, a day's journey; - *երկից աւուրց*, three day's journey; *զայն*, *ի* - *ին*, *աւ* - *աւ*, *զաւ* *ad.* on the road, by the way, on a journey, during the journey; - *ա* *րորեալ* on or by the way; - *առնել*, to go along, to travel, to undertake a journey; to open, to prepare a way; *ի* - *անկանել*, to set out on, to begin a journey, to start; - *առնել*, to advance, to go forward, to get on; *ան*

ցանկել *զաւ*, to take a wrong course, to go astray, to err; *թիւրեղ* *զաւ* *ու* *ուրեք*, to mislead, to lead astray, to put out of the right way, to cause to err; *արդեւուլ*, *փակել*, *խափանել* *զաւ*, to interrupt or block the way, to stop up, to obstruct; *գնել* *ի* -, to see off on a journey; *յոյնեղ* *զաւ* *իւր*, to prosper, to get on prosperously, to thrive; *ի* - *ի* *լուրում* *երթալ*, to go one's own way; *ից*, to pursue one's point; *գնալ* *զաւ* or *զաւ* *ուրեք*, to go by the same way as, to tread in the same steps; to follow, to imitate; *ընդ* *ի* -, by what road? by what way? which way? *ընդիւղ* -, straight forward; *այս* - *հանել* *ի* *գիւղ մի*, this road leads to a village; *զուրյատորուք* *կար* *չի* -, company shortens distance; *Տ. Թիւր*, *Ընդմիջեմ*, *Հաս*, *Հարկանեմ*, *Հորդեմ*, &c.

ճանապարհագնաց *s.* traveller, passenger; - *ուծի* *s.* travelling.

ճանապարհադաւ *s.* highwayman; - *կից* *s.* travelling companion; fellow-traveller; fellow-passenger; - *ք* *s.* cross-way, -street, place where four roads meet; - *ք* *ի* *քաղաքի*, public square; - *իցիմ* *ս.* to travel with another, to be a travelling companion; - *իցուծի* *s.* travelling company, - together; - *ցոյց* *s.* guide, conductor; - *լինել*, to direct, to show or indicate the way, to guide.

ճանապարհընթաց *s.* leader or guide.

ճանապարհորդ, *այ* *s.* traveller, passenger, wayfarer; - *ակից* *Տ. - հակից*; - *արան* *s.* itinerary; - *եմ*, - *իմ* *ս.* to travel, to make a journey; to set off, to start, to take the road, to begin one's journey, to walk, to go; - *ուծի* *s.* journey, way; - *ընդ* *ծով*, voyage; *ծախք* - *թէ*, travelling expenses; - *ը* *ծով եւ* *ը ցամաք*, travels & voyages.

ճանբակ *s.* calamba, agallochum.

ճանգան, - *գի* *ս.* bot. sandal-wood.

ճանկ, *ճանդ*, *այ* *ս.* hook, tenter; drag-hook, cramp-iron; *mar.* grapnel, grappling-iron; claw, talon, paw, fang.

ճանկխոտ *s.* bot. St. John's wort.

ճանկճանկոտ *ս.* clawed, furnished or armed with claws or talons.

ճանճ, *ից* *s.* fly; *էղանակ*, *ծիրա*, *աւ* *աակիւ* - *ից*, --time; --blow; --bane; *զա* *փիւ* *գործել*, to exaggerate, to make mountains of mole-hills.

Հանձաճերմակ *a.* black & white spotted; flea-bitten; *S.* 24.

Հանձապան *s.* fly-bane.

Հանձեան *s.* pl. flies.

Հանձիկ, ձկի *s.* gnat, midge, small fly; - անի Ակկարնի, Baal-zebub the

Հանձիւն *s.* fly, flies. [god of Ekron.

Հանձիկն *S.* Հանձաճերմակ.

Հանձորս, -ակ *s.* fly-catcher, --trap,

*Հանձլան *s.* dish-cover. [catch-fly.

Հանձլան *s.* waving fan, fly-flap, punka.

Հաշ, ոյ *s.* dinner, noon-day meal;

repat, entertainment, feast; -ոյ ժամ, the three canonical hours, Third,

Sixth & Ninth; *S.* Հաշաժամ; սպասք,

սեղան, զանգակ - ոյ, dinner-service;

--table; --bell; - անպաճոյճ, frugal meal or table; - գործել, to get dinner ready; - անել, to give a dinner;

- մեծ գործել, to give a grand dinner-party; պարսաւս է -ն, dinner is on the table; -ք դ-ս մղեն եւ ընթրիք

զընթրեօք անցանեն, dinners follow

dinners & suppers follow hard on sup-

pers; *S.* ժամ.

Հաշագործ, աջ *a.* dinner-giving; invited, asked to dinner, guest.

Հաշաժամ *s.* dinner-hour, --time.

Հաշակ, աջ *s.* taste, flavour, savour;

foretaste, prelibation, proof, gustation;

drinking-vessel, cup, mug, glass,

tumbler; measure of 2 gallons; գուզ-

նաքեայ -, weak or slight effort; առ-

նուզ գ- , to try, to taste, to relish;

անուզել-քաջաւորութե նր, to prove

his courage; - աւ զծով չափել, to empty the sea with a tea-spoon.

Հաշակական *a.* gustative; -կից *S.*

Հաշակից; -առ *s.* taster, assayer;

-առի *s.* trial, tasting; -րան *s.* mouth,

taste, palate; -ւորութ *s.* degustation;

S. Հաշակիչ.

Հաշակելի *a.* that may be tasted,

savoured, relished; -ք *s.* the taste.

Հաշակեմ, էջի *va.* to taste, to try,

to relish; to eat, to feed; to drink;

ից, to experience; - զմահ, to die; -

շ, to enjoy the world or its pleasures;

- զբազմութի խաղաղութե, to taste the sweets of peace.

Հաշակեր *a.* dining.

Հաշակեցուցանեմ *va.* to cause to taste, to give to eat.

Հաշակից *s.* dinner- or table-companion, messmate, guest.

Հաշակումն *s.* act of tasting or eating; Holy Communion; consumption.

Հաշառեղ, աջ, -առն, -րան *s.* dining-hall, --room; refectory.

Հաշեմ, էջի *va.* to dine, to take the noonday meal, to eat; - արաքս, to dine out; - ք գնահատի, to dine by the bill of fare.

Հաշիկ *s.* light dinner, frugal meal.

Հաշկերոյթ *s.* dinner; treat, feast.

Հաշոց, է *s.* missal, mass-book; lectionary.

Հապաղ *a.* spread, dispersed, scattered; *s.* diffusion, extension, dilatation; -եմ, էջի *va.* to spread, to dis-

perse, to scatter; to divert, to entertain; - զինչ, to squander away, to waste, to dissipate; -իմ *vn.* to be scattered, dispersed; to occupy or busy oneself with, to apply oneself to; to take relaxation or recreation; -իք,

էաց *s.* effusion, shedding, spreading;

- արեան, blood-shed, effusion of blood, slaughter, earname, butchery;

-իս արեան գործել, հանել արեան -իս,

արեան -եօք ընու, to slaughter, to butcher, to shed rivers of blood; բա-

զում արեան -իք եղեն or գործեցան է

Հակառակարարն, rivers of blood were shed in that battle; *S.* Հեղում;

-ուսն *s.* dispersion; effusion; distraction; dissipation.

Հապառիմ, էցայ *vn.* to glide or crawl like a serpent or worm, to twist about, to twine or coil round; to writhe.

Հապկեմ, -կըտիմ, էցայ *vn.* to stretch oneself in yawning or awaking.

Հապուկ *a.* creeping, crawling, cringing; winding, tortuous, sinuous; flexible, supple; ը - ad. hurriedly, hastily, in haste; ը - անցանել, to insinuate, to worm oneself in, to enter cautiously but hastily, to creep or steal in swiftly. [ster's or crab's claws.

Հապուռ, պոյ *s.* elaw, talon; le-

Հառ, էջ *s.* discourse, harangue, oration, sermon, allocution; dissertation; history; treatise; narration, recital; - բարոյական, homily; - խրատական, parenesis; առ -ն, ը -ին ad. literally, to the letter; - արկանել, to deliver an oration or harangue, to make a speech, to preach a sermon; է - անուշ, to discourse, to speak, to talk; to write; - արկեալ խօսել, to descant, to hold forth, to converse, to

talk, to discourse, * to spout, to speechify; գրել գ-ս պատմութեանց ուրուք, to write a biography.

Հառագայթ, էջ *s.* ray, beam, radiation; light, splendor, brightness, brilliancy; geom. radius; - սանիւթ *asl.* vector radius; -ս արձակել, to irradiate, to beam, to emit rays.

Հառագայթաբեր *a.* beaming, luciferous, radiant; crowned with rays (Diana); -ծեւ *a.* lucid, fulgid, luminous; -ծիգ, -նշոյլ, -արձակ *a.* casting or emitting rays, radiant, sparkling, shining, brilliant, resplendent; -տե. սիւ, -ւեւ, -ւոր, -փայլ *a.* radiant, luminous, blazing, bright, glittering.

Հառագայթեմ, էջի *vn.* to radiate, to emit rays, to shine, to blaze, to dazzle, to glitter, to sparkle, to enlighten, to scintillate.

Հառագայթումն *s.* irradiation, emission of rays, radiancy, radiance; phys. radiation.

Հառագրութիւն, գլխի *s.* commencement of a discourse or treatise, chapter; -գրեմ *va.* to write, to describe, to narrate.

Հառական *a.* belonging to a discourse, discursive; narrated, described; - իմաստք, literal sense; -կցեմ *va.* to write or narrate the same thing with another. [declamation.

Հառասաց *s.* declaimer; -ութիւն *s.*

Հառասանք *s.* tiresome discourse, idle story, prattle, chat; cavil, dispute; -տեմ, էջի *vn.* to prate, to prattle, to chatter; to trifle, to talk idly; to cavil, to dispute; -տոյ, աջ *s.* great talker, babbler, chatterer; caviller; declaimer.

Հառելի *a.* that can be related.

Հառեմ, էջի *va.* to discourse, to make a discourse; to treat; to narrate, to relate; to recount, to tell, to recite, to speak. [mons, selection of homilies.

Հառնախր, տրի *s.* collection of sermons; Հառնուց, է *s.* chess, game of -; - խաղալ, to play at chess.

Հար *s.* remedy, means, expedient; - or - եւ Հարակ գտանել, to find a means or a way, to contrive, to think of a device, to contrive; չիք -, ոչ գոյ -, there is no way or means to, there is no help, it is done; it is past all cure, it is irremediable; *S.* Հարակ.

Հարակ, աջ *s.* pasture, feed, food,

forage, fodder, provender; pasture ground or laud, meadow; ից, food, pasture, aliment, nourishment, prey; *S.* Հար; - հրոյ, fuel, combustible; - լինել, to be food to, the prey of, a prey to; հրոյ - լինել, մասնիւ, to be a prey to the flames, to be burnt, devoured, consumed by fire; սրոյ - լի. նել, մասնիւ, to perish by the sword; սրոյ - տալ, to put to the edge of the sword, to slay; - գտանել, to spread over, to wind or creep about; - տալ հերձուածոյ, to keep up, to foment divisions; Հար եւ - առնել, to find a remedy; to repair, to redeem, to retrieve, to make reparation or amends for; առ - ակախից, for cherishing or caressing the passions; բազմախոյնոյ երկաթոյն նա տայր է -, he mowed them down with the murderous steel, or sweeping brand; գիտուիք - էն մասց, knowledge is the food of the mind.

Հարակաբոյս *s.* plant fit for fodder; -կից *a.* foraging together; -շատ *a.* abounding in fodder, in pasture, very grassy; -ւոր *a.* pasturing, feeding.

Հարակեմ, էջի *va.* to lead the flocks out to pasture, to feed, to pasture; to remedy, to cure; ից, to attack, to corrupt, to waste, to devour, to consume; *vn.* to pasture, to graze, to browse, to feed, to bait, to feed or live upon, to eat; to expand, to extend, to dilate, to propagate, to diffuse, to spread; to take root, to get rooted; to be cured; - զանձն, to fatten oneself; բոցն հող. մակար ծաւալեալ -կեր, the flames, driven by the wind, continued to spread; յանհարկն -կեր է սիրտս նց, a deep wound rankled in their hearts; ցան որ յոսկերս նր -կեր, a pain which penetrated to the very marrow of his bones.

[pasture, to give to eat. Հարակեցուցանեմ *va.* to feed, to Հարակիմ, էցայ *S.* Հարակեմ.

Հարակումն *s.* pasture, pasturage; dilatation, extension.

Հարձառեմ, էջի, -տիմ, էցայ *vn.* to crack, to crackle, to crepitate; -տիւն, -տուսն *s.* crackling, creaking, crepitation, crick-crack, crash, bnst.

Հարմանդ, է *s.* clasp, hasp, buckle; button; loop, catch, hook; - գրոց, clasp; խառնել զօղան ը -ան or -եմ *va.* to put the taches into the loops, to clasp, to fasten, to hook.

Հարձրուկ *s. bot.* dandelion, pissabed.
 Հարպ, *ոյ, ի s.* grease, fat, tallow;
 oil; *a. fat, plump*; - *խոզենի*, bacon,
 seam, hog's grease or fat; - *խոզենի*
հալեալ, lard; - *ցորենոյ*, the finest
 flour of the finest wheat; *օծանել-ով*,
 to grease; *բանալ զ-ն*, to skim; to
 scour, clean or purify from grease;
 - *ոյ զակամբ գալ*, to become blind with
 rage. [(acid).
 Հարպական (թթուում) *a.* stearic
 Հարպապարար, Հարպաւոր *a.* fat,
 greasy, full of grease, adipose.
 Հարպաւորական (թթուում) *a.* se-
 baric, pyroleic (acid).
 *Հարպիկ, &c. *S.* Հարաւոր, &c.
 Հարպիկ *s.* stearine. [(acid).
 Հարպոլական (թթուում) *a.* adipic
 Հարպովին *ad.* with all its fat.
 Հարպովին *s.* greasiness; fatness,
 plumpness.
 Հարաւոր, *ի s.* orator, rhetorician,
 rhetor, eloquent person; - *ական a.* ora-
 torical; - *ն S.* - *ուծի*; - *եմ, էջի տ.* to
 speak like an orator, to discourse with
 eloquence, to barangue, to declaim;
 - *ուծի s.* rhetoric, oratory, oratorical
 art; eloquence, fecundity of expres-
 sion, fluency of speech, richness of
 style. [pen.
 *Հարաւոր, *ի, աւ s.* ruler; ruling-
 Հարաւոր, *այ a.* dexterous, handy,
 industrious, ingenious, skilful, adroit,
 able, clever, expert; *ից.* artful, cun-
 ning, sharp, sly, shrewd, crafty; *s.* ar-
 tisan, mechanic, artificer, master; *ad.*
 well, wisely, thoroughly, to the bot-
 tom; - *ի քանդակագործութի*, excel-
 ling in sculpture; - *ի կեղծաւորել*,
 adroit at dissembling, crafty; - *զի-*
տել, to know perfectly, thoroughly.
 Հարաւորան, &c. *S.* - *խօս, &c.*;
 - *բար ad.* skilfully, artfully, dexterous-
 ly, ingeniously, industriously, adroit-
 ly, cleverly; cunningly, craftily; - *գէտ*
a. very skilful, - clever; good con-
 noisseur; engineer; - *գիծ a.* having a
 good hand-writing; - *գիտութի s.* en-
 gineering; - *գոյն ad.* better; - *գործ s.*
 master workman, skilled artisan; ar-
 tificer; artist; *a.* well made, executed
 with great skill; - *գէտ a.* very atten-
 tive, examining or exploring diligent-
 ly; - *խաբ a.* deceiving adroitly; cun-
 ning, artful, astute; - *խօս, այ a.* speak-
 ing well, eloquent, fluent; *s.* good

speaker, orator, declaimer; - *խօսեմ*
տ. to speak with eloquence or art, as
 an orator; - *խօսութի s.* speaking well,
 fluency of speech, eloquence.
 Հարաւորակ, *այ a.* industrious.
 Հարաւորահան *a.* drawing, painting
 well; - *ձիգ a.* throwing or shooting
 skilfully; - *միա a.* ingenious, industri-
 ous, witty, full of wit; - *մտեմ, էջի տ.*
 to tax one's ingenuity, to discover, to
 find out, to invent, to contrive; to
 sophisticate, to subtilize; - *մտութիւն*
S. Հարաւորմ-
 Հարաւորանմ, *այց տ.* to apply
 oneself to, to study, to think of a de-
 vice; to become industrious, ingeni-
 ous, skilful, dexterous, adroit.
 Հարաւորանկար *a.* painting skilfully,
 in a masterly manner; painted with
 art or skill. [fiction, artifice, cavil.
 Հարաւորանք *s.* ingenious invention,
 Հարաւորապետ *s.* architect; master,
 author; *a.* skilled, well versed, very
 skilful; - *ական a.* architectural, archi-
 tectonic; - *եմ, էջի տ.* to be the archi-
 tect of, to build or construct with art;
 - *ուծի s.* architecture; great skill or
 dexterity in art; - *պէս ad.* cleverly,
 skilfully, dexterously.
 Հարաւորասան, &c. *S.* Հարաւորասան,
 &c.; - *սոյզ a.* insidions, artful, crafty.
 Հարաւորարուեստ *S.* Հարաւորագործ.
 Հարաւորացուցանեմ *va.* to render
 skilful, dexterous.
 Հարաւորեմ, էջի *va.* to exercise one's
 wits, to seek expedients, to devise
 means, to invent; to make use of stra-
 tagems, to use artifices, wiles, shifts;
 to pretend to be learned, to affect
 learning; *մի Հարաւորեմ առաւել, զի*
մի թիւրեցիս, let the cobbler stick to
 Հարաւորինց *S.* Հարաւոր- [his last.
 Հարաւորմունք *s.* acuteness, perspi-
 cacity, penetration; dexterity, address,
 cleverness; sophistry, cavilling, petti-
 fogging, sophism, subtlety, quirk.
 Հարաւորութիւն *s.* art, skill, ability,
 dexterity, address; cunning, snbtlity,
 artifice, prank, feint, policy, sharp-
 ness; penetration, sagacity, presence
 of mind; knowledge, erudition; ge-
 nius, bent; - *թք ad.* dexterously, ele-
 verly, adroitly; artfully, craftily, cun-
 ningly; *ձեռագործ, մշակական, սուր.*
եւառիկ -, manufacturing, agricult-
 ural, commercial industry; *լար - թէ,*

lead plummet. [parsley.
 Հարաւորուկ, Հարաւորուկ *s. bot.* wild
 Հարաւորուկ *a.* piebald, dapple-grey;
 - *ձի, - horse*; - *ձանձկէն*, roan, ru-
 bican.
 Հիմազարգ, - *զգեսց, - զգեսցիկ a.*
 hermitical, leading an ascetic or aus-
 tere life, mortified, virtuous; - *կեանք,*
 penitent life; - *թամ s.* crisis; - *կան a.*
 laborious, painful, critical, jeopardous;
 - *կից s.* fellow-sufferer; fellow-labour-
 er, --workman; brother or companion
 in arms; - *ուէր a.* inclined to an austere
 life; - *ուռն a.* having led an austere
 life; - *բան s.* hermitage; - *ւոր s.* her-
 mit, anchorite, solitary, recluse; mar-
 tyr; combatant, warrior, champion,
 athlete; *a. S.* - *զգեսց*; - *ւորական a.*
 hermitical, ascetic, painful, laborious;
 - *կեանք, ascetic life*; - *ւորիմ S.* ձրգ-
 նիմ; - *ւորութիւն s.* hermit's or as-
 cetic life.
 Հիգնեմ, էջի, - *եցուցանեմ va.* to
 force, to molest, to trouble, to vex,
 to torment, to endanger, to jeopard.
 Հիգնեմ, էջայ *տ.* to torment or
 trouble oneself, to lead a laborious,
 painful life, to labour, to suffer much;
 to afflict one's body, to subdue one's
 passions, to devote oneself to an as-
 cetic life, to mortify, to macerate; to
 strive, to endeavour, to make an ef-
 fort, to exert oneself, to take pains;
 to combat, to resist; to venture, to
 risk, to jeopard oneself.
 Հիգնական *S.* Հիգնական.
 Հիգնութիւն *s.* austere or ascetic life,
 austerity; penitence, mortification,
 maceration; fatigue, labour, trouble,
 effort; combat, resistance; danger,
 risk; - *մահու, death-struggle, pangs,*
 agony; *օր - թէ դատաստանին*, the
 momentous day of the Last Judgment;
ամ - թք ad. with the utmost care or
 diligence.
 Հիգնութիւն *s.* combat, strife; *S.* - *ուէ.*
 Հիգնութիւն *S.* Հիգն.
 Հիգն, էջ *a.* forehead bald; *s. S.* Հիգն-
 Հիգնական, - *զեանակ, այ s.* plume or
 egret. [ches.
 Հիգնեմ *va.* to divide in many bran-
 Հիգնութիւն *s.* forehead baldness.
 Հիգնեմ, - *բուսմ, քի va.* to cleave,
 to split, to rive, to rift; to crack,
 to chap, to crevice; to cut, to incise,
 to make an incision; to divide, to se-

parate; to tear, to rend; to disunite,
 to sever; - *իմ տ.* to be split or cloven;
 to separate, to fall off, to become es-
 tranged, parted, severed.
 Հիգնութիւն, *ոյ s.* chink, cranny, rift,
 crack, fissure, cleft; cut, incision,
 slit, slash, gash, rupture, aperture,
 opening; - *ուսն s.* splitting, cleaving,
 riving.
 Հիգն, էջ *s.* walk, turn, turning; *S.*
 Սանձ; - *անուկ, զբոսնուկ ի - S.* - *իմ*;
 - *զի ad.* in taking a walk, walking;
զնալ - զի, to walk with a measured,
 haughty step.
 Հիգնական, *այ a.* peripatetic; acade-
 mician; - *ուէ s.* peripatetism.
 Հիգնական *s.* place for walking, co-
 vered walk, walk, alley; school of the
 Peripatetics; academy, Institute; *ից.*
 dwelling, abode; throne; - *ք, walk,*
 gait, step; - *բանասիրական, գիտութիւն.*
 Academy of belles-lettres, of sciences;
գաղղիական -, the French Academy;
 - *ական a.* academic, -al; - *նիստ, -*
 sitting. [-path.
 Հիգնակ, - *միկ s.* foot-pavement,
 Հիգնակ *s.* walk, covered walk; ter-
 race, corridor, gallery; walk, gait;
ճանապարհակ -, avenue, broad walk
 or alley, vista, boulevard.
 Հիգնական *va.* to walk, to take
 to walk. [walk, to walk out.
 Հիգնակ, էջայ *տ.* to walk, to take a
 Հիգնակ *s.* privy, water-closet; *էրթալ*
ի -, to go to stool. [silver.
 Հիգնական *s.* packfond, german
 Հիգն, *ոյ s.* froth, scum of boiled
 meat; - *էր, ոյ or այ s.* smoke or
 odour of cooking or burning meat;
ից. victim, holocaust, sacrifice.
 Հիգնական *a.* having an odour of
 burnt grease. [whiz.
 Հիգնական *տ.* to buzz, to hum, to
 Հիգնական, էջի *va.* to exhale an
 odour of cooking or burning flesh, a
 smell of roast meat; to burn; to sa-
 crifice; - *իմ տ.* to burn, to be burnt;
 - *յիւսակաւ սիրոյ ուրուք, to pine*
 for, to languish; - *բեցի զոհ, քո,* may
 he accept your sacrifice!
 Հիգնական, էջայ *տ.* to be soiled
 with grease & smoke; to be half burnt.
 Հիգն, *ոյ or ի, ուլ s.* diligence, haste,
 speed, hurry; - *զի, - ի - ոյ, - ուլ ad.*
 diligently, in haste; hastily, in a hur-
 ry, hurriedly, precipitately; - *շատ.*

պոյ, haste, alacrity; - ապւ, -ս կացու-
յանել or

Հեպիմ, էջի, -էցուցանեմ va. to
hasten, to urge on, to forward, to
quicken, to hurry, to despatch; - զըն-
թացու, to accelerate, redouble or in-
crease one's pace.

Հեպիմթաց a. running swiftly; s.
diligence, stage-coach, coach; - է-
րագութի, fast, express train; - լինել,
to run or go at full speed.

Հեպիմ, էջոյ տ. to make haste, to
be eager, in a hurry, to hasten, to
despatch.

Հեպումի s. alacrity, swiftness,
quickness, eagerness, promptitude;
assiduity. [terity, generation, progeny.

Հետ, ից s. race, descendants, pos-
տերակ S. Սպիտակ; - էրկար, a
white horse; - ածի a. riding on; - է-
Հեւեղիկ s. werewolf. [դէն s. linen.

Հիգն, չգուցի, չգանց s. effort, en-
deavour, attempt, study; labour, work,
pains, suffering, hardship, toil, fatigue;
danger, hazard, jeopardy; crisis; con-
flict, contest, combat, fight; S. Հիգու-
թի; - ի - ad. close or hard by, one
after the other, without intervals; ամ
չգամբ, with all one's strength or
ability; չգուցի մարտի, the toils of
war; ամենեւեմ չգանց, to bear
or sustain great hardships; զամ - յան
ձին ունել, թափել, ի մէջ ամենու, բա-
զում չգուցի անել, to strive or
struggle hard, to do one's best or
utmost, to redouble one's endeavours,
to make superhuman efforts; - զնել,
to make an effort, to strive, to en-
deavour; զնել զյետին - , յետին չը-
գամբ գուն գործել, to make a last
effort, or final efforts.

Հիկ s. cry; warbling, chirping; -
Հանել, to utter a feeble cry.

Հիկա s. sharp lance.

Հիկ, չիկ S. Հիկ.

Հիկմ a. young, tender; - Հասակ,
tender age, childhood.

Հիկի, չիկ S. Հիկ. [lows.

Հիկուցի s. the twittering of swal-
low, չիկ, չիկ, չիկ S. Սան.

Հիկ, չիկ a. just, exact, precise,
correct, punctual, regular; strict, ri-
gorous; sparing, scanty; sordid, nig-
gard; ad. S. Հիկի.

Հիկ, չիկ or չիկ s. cry, shrill cry,
shriek, screech, scream; squalling,

wailing, outcry: աղերարմ - , piteous
cry; - առնու, բառնալ, զչիկ հարկա-
նել, to cry, to make a loud outcry, to
shriek, to scream, to screech, to
squall, to howl, to yelp, to whine; -
բարձեալ աղաղակել, to utter piercing
screams; - էմ S. Հիկմ; ոչ ոյլ ինչ բեր,
բայց զայ զվայի - էալ, nothing was
heard but shrieks & woe.

Հիկանք s. great noise, clatter,
bawling, brawling.

Հիկա, չիկ s. blearedness.

Հիկ, չիկ, չիկ s. small cluster of
*Հիկ, չիկ s. neck. [grapes.

Հիկակ, աջ s. collar, necklace,
string, carcanet.

Հիկան, ի, աջ, ուն, անց s. claw,
talon, nail, pounce; fang; paw; զ-
չիկ, to stretch out the claws; - ամբ
իդել, to claw, to scratch; S. Մագիլ;
- աւոր a. clawed, furnished with claws.

Հիկ s. leg, foot; paw.

Հիկալ, աջ s. monster; phantom,
spectre; night-mare, incubus; - չի-
ժոխայիկ, the Furies; - շառաչեմ, to
drone, to hum, to buzz, to whiz; - ա-
բարդ a. wild, ferocious, savage, in-
human; boorish, awkward; - ալան a.
strange, monstrous; - ութի s. mons-
trousness.

Հիկ, ոջ s. branch, bough; stump,
stock, stem; finger; - չիկ, arm of
a river; ի - ս բաժանիլ, to branch out,
to ramify; թուել ի - ս մասանց, to
count on the fingers.

Հիկազրուցի s. genealogy.

Հիկ, չիկ s. slime, mucous secre-
tion of snails.

Հիկիթ, ութի s. the little finger;
կապել զոք ի - ն իւր, to conquer, to
overcome.

Հիկմ S. Հիկմ; s. S. Կիկմ.

Հիկմարմ, Հիկմ a. stingy, scur-
vy, niggard, sordid, covetous, miserly.

Հիկիկն a. branched, forked, bushy.

Հիկիկմ տ. to become wrinkled.

Հիկիկմ, Հիկիկմ տ. to be very
sordid or grasping, close-fisted.

Հիկու s. wheel. [great noise.

*Հիկիկմ տ. to fall or plunge in with

Հիկիկն, Հիկիկն s. noise, splash,
plunge, rumour; sound of the lash.

Հիկիկն a. worm-eaten, rotten.

Հիկ, չիկ or չիկ s. cry, shrill cry,
worm, vermin, small worm; insect,
animalcule; reptile.

Հիկու, էջի տ. to chirp, to pip, to
cheep; - զհիկ, to whisper, to mur-
mur, to mutter, to grumble.

Հիկմ, էջի, - էցուցանեմ va. to
trample, to press, to squeeze, to crush,
to bruise, to compress, to contuse;
to soften, to move, to affect; fig. to
trample on, to grind down, to oppress,
to crush, to vex, to molest; - զպառաշ,
to bruise fruits; - զսիրտ, to grieve, to
oppress; - զսիրտ ի գորով, to affect,
to melt, to move to pity; ոչ իսկ սիրտը
մեր չիկիկն ի մեզ, did not our hearts
burn within us?

Հիկմ, էջոյ տ. to be trampled,
squeezed, pressed, compressed; -
սրտի, to be moved, affected, to melt
away, to be faint with longing.

Հիկմ s. pressing, squeezing; con-
tusion, bruise; - սրտի, shrinking; -
պարոյ, bruising.

*Հիկու s. gimour, an oriental sweet,
(composed of small pieces of bread,
honey, & butter, pressed together &
Հիկ s. merry-thought. [baked).

Հիկիկալեզու, Հիկիկի լեզու s. bot.
caryophyllata, herb-bennet; seed of
the ash-tree.

Հիկու, զիկալ s. sparrow; - չիկու,
չիկու, the - chirps, chirrups, pips.

Հիկահիկ a. compressible; - ութի s.
-bility, -bleness.

Հիկալ, ի s. piezometer.

Հիկիկ a. compressible.

Հիկմ, էջի, - էցուցանեմ va. to press,
to squeeze, to compress, to express,
to strain; to macerate, to mortify, to
curb, to subdue, to repress, to con-
strain, to restrain; to oppress, to
trouble; - զմարմին, to mortify, to ma-
cerate, to afflict the flesh.

Հիկմ, էջոյ տ. to be pressed, com-
pressed; oppressed.

Հիկուցիկն, - ում s. compression,
straining, pressing, squeezing; - մար-
մնոյ, mortification, maceration. [pipe.

Հիկանուցի s. anat. vagina or womb-
Հիկիկ, ըմի a. exact, just, punc-
tual, precise, categorical, strict, effect-
ive; - , չիկիկ ad. S. Հիկիկ; - աւել
or աւելով, properly speaking.

Հիկիկահիկ a. veridical, truth-tel-
ling; - էմ, էջի տ. to speak truth, to
assure, to verify, to prove, to demon-
strate; - ութի s. truth of a discourse,
veracity; rhet. acrobology; - գործ a.

exactly alike, the same; painted from
nature; painting from life; - գործեմ
va. to paint to life; - Հան, ից a. strik-
ingly, perfectly resembling, the same;
hitting off or catching the exact like-
ness; - կենդանազիւր, living likeness;
- պարոյ S. Հիկարա-; - չիկն a. ri-
gorously examining.

Հիկիկ, էջի տ. to verify, to prove
the truth, to certify, to assure; dili-
gently or exactly to investigate; to
seek with accuracy, to inform one-
self minutely; - or - էցուցանեմ va. to
resemble life itself, to depict faith-
fully, to cause to resemble; ոչ - էալ
զգուհին Յակոբոյ, who can number
the seed of Jacob?

Հիկիկութիւն s. truth; exactitude,
punctuality; correctness, precision;
likeness, naturalness.

Հիկահիկ a. beating down the price,
haggling, cheapening, driving a hard
bargain; - պահիւր a. rigorously exact-
ed or exacting, rigorous, rigid, se-
vere; - վաճառ a. sold or selling with
difficulty, stintedly, with much ado.

Հիկմ, էջի տ. to spare, to be sav-
ing, to economise, to be parsimoni-
ous, stingy; to settle, to adjust; S.
Հիկիկ:

Հիկիկ, Հիկիկ ad. justly, exactly,
strictly, precisely, punctually; rigoro-
usly, austere, scrupulously, spar-
ingly, savingly, stingily, niggardly,
scantily, frugally, meanly, miserably;
- գասկա, exactly, to a little, to a
farthing, to the point, rightly, accur-
ately, punctually, in all its details. [gy.

Հիկիկ a. thrifty, parsimonious, stin-

Հիկիկութիւն s. exactness, punctuali-
ty, accuracy, precision, regularity;
rigour, austerity; thrift, economy,
parsimony, stinginess; Հասուցանել
բազում - թիւ, to pay exactly, strictly,
rigorously, to a farthing, with rigoro-
us exactness.

Հիկիկ, ըմից, աւայ a. true, un-
questionable, real, certain, sure; ve-
ridical, faithful, upright, frank, sin-
cere; ad. in truth, truly, indeed, real-
ly, in reality, verily; - էջի? is it true?

Հիկիկահիկ a. truth-speaking,
truthful, veracious; - էմ, էջի տ. to
speak or tell the truth, to verify, to
confirm; - ութի s. truthfulness, vera-
city; - գործ, ու S. Հիկիկ ad.; - գաս
58

u. judging equitably, just, equitable; -խօս, &c. *S.* -բան, &c.; -կորցրա *a.* truthless, that has lost the sight of truth; far from the truth, false; -հաւատ, *ից a.* orthodox, having a true belief, believing, faithful; of sound mind; -սպառ *a.* worshipping truth; -սպառութիւն *s.* adoration, worship of the truth; -սպառում *a.* relating or narrating the truth; faithfully & truly reporting or reported, veridical, true, veritable; -սէս *S.* Հմարտիւ; -սէր *a.* truthful, sincere, upright; -սիրաբար *ad.* truthfully, sincerely, uprightly; -սիրուն *s.* love of truth, veracity, sincerity, equity; -սէս *a.* enemy of truth, hating, detesting the truth; -սէս *a.* seeing the truth; having no respect for persons, severe, perspicacious; -սէսիւ, -սիւ *a.* true, real, exact, striking; -ցուցանեմ *S.* Հմարտեմ; -ցուցիչ *s.* vericator; -բարոզ *a.* preaching truth; -քննի *a.* probing the truth; well examined, sure, certain.

Հմարտեմ, *եցի, եցուցանեմ* *va.* to aver, to verify, to certify, to justify, to assure, to show, to prove, to confirm.

Հմարտիւ *ad.* truly, in truth, certainly, undoubtedly, effectively, unquestionably, in conscience; really, in effect.

Հմարտութիւն *s.* truth; veracity; reality; sincerity; բուն - plain truth; -իւրաց, the bottom or basis of things; անպարտական տեսիլ *զ-*, to tell the whole truth; աղարատել *զ-*, to offend against truth; -ի *ad.* *S.* Հմարտիւ.

Հմարտաւոր *a.* teaching truth.

Հմարտ *s. bol.* betony.

Հոռի, *ից, այ a.* wealthy, opulent, rich; copious, rich, abundant, great, ample; powerful, mighty, potent, grand, high; *s.* master, lord, grand seigneur; -բ քաղաքին, the first or most distinguished citizens of a town, the magnates, grandees, noblemen, nobility; -ո ձեռնել, to walk haughtily.

Հոխարան *a.* eloquent, fluent; -լիւնել or -եմ, *եցի va.* to speak imperiously, authoritatively, presumptuously; to abound in discourse, to amplify, to enlarge upon; to talk big, to boast, to brag; -ուլի *s.* haughtiness, arrogance; amplification; boasting, bragging; *rhet.* elocution; -բար, -գլխ

ad. imperiously, with authority; opulently, richly, magnificently; amply, diffusely; -անուլի *s.* pomp, ostentation, show, parade; -ձեմ *a.* copious, abundant; haughty, pompous, state-ly, lofty.

Հոխանում, *ացայ vn.* to have, take or exercise high authority or great ascendancy over, to prevail, to rule over; to give oneself great airs, to lord it, to carry it like a lord, to signorise; to be proud, puffed up; to grow rich, to abound, to thrive, to make a fortune; -կործանմամբ *այլոց*, to build one's fortune on, or to raise oneself by the ruin of another.

Հոխացուցանեմ *va.* to enrich, to make wealthy, to endow, to gift, to adorn; -զոք պարգեւօք, to load with kindness, to heap up benefits, presents, honours upon one, to overwhelm with gifts.

Հոխանեմ, -եալ *a. S.* Հոխանեմ; having a majestic gait, walk, bearing or deportment.

Հոխութիւն *s.* power, authority, influence, sway, empire; pride, haughtiness; riches, opulence; abundance, diffusion; -թիւ *ad.* nobly, magnificently; authoritatively, imperiously, arrogantly, haughtily, ostentatiously, pompously; Քո -դ, Your Lordship; -Highness; -Majesty.

Հոխութեմ, *եցի va.* to deliver, to take away, to save, to free, to disengage, to set at liberty; -զանձն or -րիւմ *vn.* to escape, to evade, to slip away, to get rid of, to disentangle; *S.* Մազապուր.

Հոխութեմ, *եցի va.* to deliver, to take away, to save, to free, to disengage, to set at liberty; -զանձն or -րիւմ *vn.* to escape, to evade, to slip away, to get rid of, to disentangle; *S.* Մազապուր.

Հոխութեմ, *եցի va.* to deliver, to take away, to save, to free, to disengage, to set at liberty; -զանձն or -րիւմ *vn.* to escape, to evade, to slip away, to get rid of, to disentangle; *S.* Մազապուր.

Հոխութեմ, *եցի va.* to deliver, to take away, to save, to free, to disengage, to set at liberty; -զանձն or -րիւմ *vn.* to escape, to evade, to slip away, to get rid of, to disentangle; *S.* Մազապուր.

Հոխութեմ, *եցի va.* to deliver, to take away, to save, to free, to disengage, to set at liberty; -զանձն or -րիւմ *vn.* to escape, to evade, to slip away, to get rid of, to disentangle; *S.* Մազապուր.

Հոխութեմ, *եցի va.* to deliver, to take away, to save, to free, to disengage, to set at liberty; -զանձն or -րիւմ *vn.* to escape, to evade, to slip away, to get rid of, to disentangle; *S.* Մազապուր.

Հոխութեմ, *եցի va.* to deliver, to take away, to save, to free, to disengage, to set at liberty; -զանձն or -րիւմ *vn.* to escape, to evade, to slip away, to get rid of, to disentangle; *S.* Մազապուր.

Հոխութեմ, *եցի va.* to deliver, to take away, to save, to free, to disengage, to set at liberty; -զանձն or -րիւմ *vn.* to escape, to evade, to slip away, to get rid of, to disentangle; *S.* Մազապուր.

Հոխութեմ, *եցի va.* to deliver, to take away, to save, to free, to disengage, to set at liberty; -զանձն or -րիւմ *vn.* to escape, to evade, to slip away, to get rid of, to disentangle; *S.* Մազապուր.

boast, to vaunt, to speak pompously, to brag, to declaim, to spout, to tear a passion to tatters; -ուլի *s.* magniloquence, pomposity, pompous nonsense, bombast, declamation.

Հոռոմանում, *ացայ vn.* to talk big, to boast, to brag, to bully, to be pretentious, to become arrogant.

Հորա, *ի s.* boy, domestic, waiter.

Հուռ, * -ուլ *S.* կայսին.

Հուռակ, Հուռակ, *այ s.* merlin.

Հլեմ, *եցի vn.* to cry, to scream, to squall, to shriek, to screech; to bawl, to groan, to complain, to lament.

Հլիւն, Հլումն *s.* cry, bawling, squalling, outcry; complaint, groaning, lamentation.

Հլուռ *a.* brawling, noisy, squalling, clamorous; -թռուռ, screaming.

Հլիւն, Հլումն, Հլումն *s.* cicada; - * Հլումն, Հլումն, the - chirrups.

Հլումն *s.* blearedness.

Հախիւս *a.* loaded with clusters of grapes, abounding in grapes.

Հախալ *s.* grape-gleaner; - առնել, լինել or -եմ *vn.* to glean, to gather grapes, to pick up the clusters; *fig.* to plunder, to lay waste; to consume, to destroy entirely, to exterminate; -ուլ *s.* grape-gleaning.

Հախիւն *s.* noise; creaking, sereaking.

Հախիւն, * Հախիւն *s.* go-cart.

Հախիւն, -լիւմ *vn.* to creak, to squeak.

Հախիւն *S.* Հախիւն.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

Հախիւն, Հախիւն, *եցի vn.* to chirp, to cheep, to pip, to twitter, to chirrup, to warble, to sing.

s. candlestick; candleholder; acolyte; -ձեւ *a.* lamp-shaped; *s. mar.* an ancient Greek oared-vessel, lychnis.

Հրագու, *այ s.* tallow, suet, fat, Հրամակ *S.* Հրամակ. [grease.

Հիւնի *s. bol.* camomile.

* Հիւնի *S.* Հիւնի.

Հիւն, *ից, -ան, այ s.* balancing, oscillation, vibration; clock, time-piece; *S.* Հիւն; *a. S.* Հիւնակն; *Հիւնակն* *S.* Հիւնակն. [oscillatory.

Հիւնակն *a.* oscillating, balancing, Հիւնակն, *այ s.* pendulum, balance; *mus.* cithern; rattle, clapper; - փոխա

րինիւն, grate-pendulum, compensation p. [swing.

Հիւնակն *s.* weighing-machine; swipe; Հիւնակն, *եցի va.* to oscillate, to vibrate, to balance; to jog, to wag; to swing, to rock, to dangle, to move to & fro, to push; - զինիւն, զաւր, զգե

զաւր, to brandish a lance, a sword, to hurl a dart or javelin.

Հիւնակն *a. S.* Հիւնակն; *fig.* ostentatious, pompous, gandy, gorgeous, showy, proud.

Հիւնակն, *եցի vn.* to oscillate, to vibrate, to balance, to move up & down, or to & fro; to swing, to have a swing, to go in a swing; to see-saw, to have a game at see-saw.

Հիւնակն *s.* oscillation, balancing; swinging, rocking, dangle; see-sawing, see-saw motion; *ast.* nutation.

Հիւնակն *s.* swing, see-saw, whirlingig.

Հիւնակն, -ան *s.* leather cuirass.

Մ (*man*) Մն *s.* the twentieth letter of the alphabet, & the fifteenth of the consonants; մ, մ, two hundred; two hundredth.

— It is sometimes changed into ն; for example: ամբիւն-անբիւն, բամբաւն-բանբաւն, բմբն-բմբն.

— It enters sometimes in words as an expletive or as a mere ornament; thus, հալել մալել, հալել մալել, վար-
ժել մարդել, աղթել մաղթել, հասա
մասա, աղիամաղի, խաժամաժ.

Մագալաթ, *ի* *s.* parchment; scroll;
—ագործ, *այ* *s.* parchment-maker;
—եայ *a.* of parchment; կաղձ, parch-
ment-binding.

Մագարիկան, *ի* *s.* bot. burdock, bur.
Մաղիլ, *գլաց*, *գլթ* *s.* claw, talon,
nail, paw; երկաթի շք, torturing-
hooks; ըմբռնել մաղթը, to seize with
the claws or talons, to clutch, to
grapple, to grasp, to hook.

Մագիստրիստ, —տրոս, *այ* *s.* mas-
ter; master of the horse; chief, ma-
gistrate; —տրութիւն *s.* magistracy.

Մագլաւոր *a.* furnished with claws,
clawed.

Մագլեմ, —ցեմ, *եյի* *vn.* to claw, to
scratch; to clutch, to catch; —, or *ի*
վեր, —, to climb up, to climb, to clam-
ber up, to ascend.

Մագլի *ad.* with the claws; — ելա-
նել *ի* վեր *S.* *ի* վեր Մագլեմ.

Մագնան *s.* manganese, brown-stone.

Մագնեսիա *s.* magnesia-alba.

Մագնէս *s.* magnesium; —աքար *s.*
magnetite, silicate of magnesia.

Մագնիս or Մագնիս, *այ*, Մագնէս-
աիս *s.* loadstone, magnet; magnetic
fluid. [*s.* magnetism.]

Մագնիսական *a.* magnetic, —al; —ուի
Մագնիսանամ *vn.* to be magnetized.

Մագնիսաչափ, *ի* *s.* magnetometer.

Մագնիսացումն *S.* —ումն; —ուցա-
նեմ *va.* to magnetize, to polarize, to
rub or touch with a loadstone; —ու-
ցել *a.* magnetizing.

Մագնիսեմ *S.* Մագնիսացումնեմ.

Մագնիսող *s.* magnetizer.

Մագնիսումն *s.* magnetizing.

Մագոգ *S.* կոյ.

Մաղ, *ոյ* *s.* hair; hair, horse—; nap,
shag; —ք, whip, lash; թուխ, սեաւ,
խարտեալ, շագանակագոյն, կարմիր,
աղբակ, սպիտակ, —dark, black, light,
chestnut-coloured, sandy, grey, white
hair; գեղեցիկ, գանգուր, բարակ, կա-
կուղ, երկայն, —, beautiful, frizzled,
fine, soft, long hair; յարգարեալ, մա-
նեկաւոր or ուրբեալ, գալարուն, խո-
պոպի, —, dressed, crisped, in ringlets,
curled hair; կարճ, տափակ, գիղա-
ցեալ, խառնափնդոր, կարծր, իւղոս, —,

short, straight, standing up, dishevel-
led, stiff, greasy hair; կեղծ, —, false
hair; —ք այծեաց, goat's hair; —իւ չափ
ad. a hair's breadth farther; exactly,
to a hair; *ի* —է ոչ վերկալ, to hit the
mark; *S.* Հէր.

Մաղաբեր *a.* bearing or producing
hair, hairy; *S.* Հէրագործ; —գործ *a.*
made or woven of hair, of horse-hair;
—սուր, —սուր զերծանիլ, ճողալիլ
vn. to have a narrow or hairbreadth
escape, to escape narrowly, with much
difficulty, to save one's life; ոչ թու-
ղուլ, —, to give no quarter, to cut down,
to exterminate, to destroy utterly;
միայն փախուցեալ կենդանի, —, escaped
alone with difficulty; *S.* Մաճ.

Մաղդ *a.* firm, solid, compact.

Մաղդեղական *a.* Mazdean, Persian.

Մաղդեղն, զանց *a.* Mazdeism, fol-
lower of Zoroaster; օրէնք, գէն —զանց.

Մաղդուլ *s.* density. [*mazdeism.*]

Մաղեայ *a.* woven or made of hair.

Մաղեկամաս *s.* garment of goat's
hair, or camlet.

Մաղեղ *a.* hairy, long-haired; shaggy.

Մաղեղն *a.* made or woven of hair,
silicious, hairy; *s.* hair-cloth.

Մաղիւլ, իւղաց *s.* tweezers.

*Մաղարօս *a.* thinly-bearded.

Մաղիւն *a.* in agony, dying, at the
last gasp; —մերձ *ի* մահ լինել, to be
very low, dying, to be giving up the
ghost, in the pangs of death, on one's
death-bed; —կառաչ հիւանդութիւն,
mortal illness. [*fibres.*]

Մաղիւնիւր *vn.* to shoot out small

Մաղիւնիւր *s.* radicles, fibres, co-
mose, threads of the roots of plants.

Մաղուք, *ի* *s.* mastic; —գիւն,
sandarac, gum of the juniper-tree.

*Մաթ, *ոյ* *S.* Ռուլ. [*cian.*]

Մաթեմատիկա, *այ* *s.* mathemati-

Մաթիւ *s.* small louse.

Մաթուգ *s.* bot. arbutus-berry; —ենի
or մաթգենի *s.* arbutus-shrub.

Մաթիւտոս, &c. *S.* Մագիստրոս.

Մալ *s.* wether, mutton; —եալ *a.* ca-
strated; eunuch; —եմ, եջի *va.* to
bruise, to mash, to crush; to break to
pieces; to chew; to castrate, to geld.

Մալե or Մալուխ, լիւյ *s.* camel;
cable, hawser, rope; *wedge; գիւրին
է մալիւյ մաւանէլ ը ծակ աղան, it is
easier for a camel to go through the
eye of a needle.

Մարուն *s.* castration.

Մախալ, *ի* *a.* dissolute, debauched,
lustful, wanton, lascivious; —ութիւն *s.*
lust, lechery, lewdness, lubricity,
wantonness.

Մախաթ, *ոյ* *s.* large or packing-
needle; awl, prick, bodkin.

Մախալ, *ի* *s.* sack, bag, el oak-bag,
knapsack, game-bag, wallet; basket,
hamper; leather-bottle, travelling
flask; — հովուի, shepherd's scrip,
pouch, bag or satchel.

Մախամ, աջի *vn.* to envy, to be en-
vious or jealous of; to grudge.

Մախաթ *s.* envy, jealousy; spite,
rancour, ill-will, grudge; ախաթ, —,
livid rancour. [*minable.*]

Մախիւ, —եալ *a.* filthy, impure, abo-

*Մախիւ *s.* a kind of sour soup, pre-
pared with bran, pumpkins, &c.

Մախող *a.* envious, jealous; —ական
a. malignant, ill-willed, spiteful, ran-

Մախիւ *S.* Մախիւ. [*corous.*]

Մած *a.* glued together, joined;
adhesive, sticking, adherent; curdled,
coagulated; dense, compact.

Մածաբոյս *s.* bot. mistletoe.

Մածան *a.* slimy, sticky, glutinous,
viscid, viscous, clammy, gluey, tena-
cious; —եմ, ծի *S.* Մածուցանեմ; —ուի
s. viscosity, viscid, glueyness, tena-
ciousity.

Մածանիւմ, ծայ, Մածնում, ծեայ *vn.*
to be glued, to stick or cling to, to
adhere; to join, to unite; to curdle,
to coagulate, to clot, to congeal.

Մածուց *s.* gelatine, glue; —ուցային
a. gelatinous; —ուցումն *S.* Մածանումն.

Մածուած, *ոյ*, —ումն *s.* pasting,
gluing, soldering, cementing; con-
junction, adhesion, fastening; coagu-
lation, curdling; congelation.

Մածուն, ծնոյ *s.* curds, curdled
milk, clotted cream; *—ծախեմ, puss
in the corner; *—ծախեմ խաղալ, to
play at puss in the corner.

Մածուցանեմ, զի *va.* to paste, to
glue, to solder, to join, to cement, to
conglutinate, to fasten; to curdle, to
coagulate, to clot, to congeal, to

Մածուցիկ *S.* Մածան. [*thicken.*]

Մակ, Մակաւր, on, upon, over, above.

Մակաւածանումն *s.* subdivision;
—բանք *s.* peroration; —բանումն *vn.* *S.*
Բանանումն; —բանակ *a.* foreign, stran-

ger; —բերական *a.* hypothetical, con-

jectural; —շաղկապ *gr.* illative; —բե-
րեմ, եջի *vn.* to derive, to deduce, to
infer, to conjecture, to suppose; —բե-
րութիւն *s.* inference, conclusion,
conjecture, supposition, hypothesis;
—գանգութիւն *s.* rhet. epiphonema; —գիծ
a. inscribed on or imprinted; —գիր *S.*
Վերնագիր; —գրեմ *va.* to inscribe, to
write upon, to entitle; to ascribe; to
compose; —գրութիւն *S.* Վերնագիր;
—գրական *a.* adjective, epithet; —ա-
նուն, surname; —գրեմ *va.* to impose,
to lay on, to put upon, to superadd;
to surname; —գրութիւն *s.* imposition,
superposition; surname; —լեզու, epi-
glottis; —ծեմ *va.* to infer, to induce;
—ծութիւն *s.* induction, consequence;
—կէտ *s.* point or sign placed above or
before a letter, as զ, է; —ձի *s.* horse-
man, rider. [*pen, sheepcot.*]

Մակաւածեղ, *ի* *s.* fold, sheep-fold.

Մակաղեմ, եջի, —եցուցանեմ *va.* to
fold or pen sheep.

Մակաղիւմ, եջայ *vn.* to be folded, in
the pen, to halt, to rest, to repose, to
lie down.

Մական, սոյ *s.* stick; —ական խաղ *s.*
tourney, tilting-match; —ակիր *s.* mace-
bearer; verger; —եմ, եջի *va.* to cud-
gel, to beat.

Մականումնեմ *va.* to surname, to
entitle; —ուն *s.* surname; title.

Մակաւիւն *s.* epistyle.

Մակաւընակ *s.* epicycle; —բոլո-
րակ, epicycloid.

Մակար, աջ *s.* rennet, coagulum.

Մակարակ, աջ *a.* plane, plain, flat,
level; *s.* plane, level surface; —ագուն
s. planisphere; —աչափութիւն *s.* plani-
metry. [*coagulate, to clot, to congeal.*]

Մակարեմ, եջի *va.* to curdle, to

Մակացական *a.* scientific; —ցեալ,
ցող, ցու *a.* learned, skilled, erudite;
—ցութիւն *s.* knowledge, erudition,
science.

Մակաւասար *a.* plain, level, even,
equal; —եմ *va.* to put on a level with,
to level, to make even; *phys.* to dip
into a liquid up to a certain mark;
—ութիւն *s.* level. [*—ial; —orէն ad. —ially.*]

Մակբայ, *ի* *s.* adverb; —ական *a.*

Մակգիր, գրի *s.* adjective, epithet,
attribute, predicate.

Մակեղոն, *ի* *s.* butcher's shop.

Մակեղուս *a.* accessory, additional.

Մակեռակ, —որդ, աջ *a.* sesquiter-

tian; *s. gr.* triphthong; *-անկերնի* *s.* hexagon. [area; outside.

Մակերևոյթ *s.* surface, superficies;
Մակընթացութիւն *s.* flux or flow;
-եւ տեղատուի, the ebb & flow, tide.

Մակընթաղիք *s.* lunch, luncheon.

Մակոյկ, ուկի *s.* skiff, wherry, bark, boat; *-յաւու*, yawl; *Հնդիկ* *-*, canoe;
-ուկաւար, *այ* *s.* boatman, rower, oarsman; *-ուկեմ* *vn.* to go by boat;
va. to row, to impel by oars.

Մակքառակ *a.* sesquiquartian; *s.* diapason.

Մահ, ու or *ուան*, *ուց* *s.* death, de-
cease, departure from this life; mas-
sacre, slaughter, carnage, butchery;
plague; *-անանոց*, epizooty, mur-
rain, rot; *-ուհը*, mortality; *արհաւիրք*
-ու, pangs, terrors of death; *վճիռ*
-ու, sentence, decree of death; *-ու*
չափ, mortally, to death; at the cost
of one's life; *մեղք -ու չափ*, deadly or
mortal sin; *այն Հիւանդութիւն չէ ի* *-*,
that illness is not to death, not mortal,
or fatal; *քեւ մաղաւոր եղէ ի*
-ուանէ, I owe you my life; *բնական*,
երջանիկ, *փառաւոր*, *յաւերժական* *-*,
natural, happy, glorious, eternal
death; *յանկարծական*, *անշողապրելի*,
բռնական, *տարածում*, *եղեւնական*, *սւ*
ղեւալի, *ողբալի*, *ցաւաքին*, *ամօթա-*
պարտ, *խայտառակ* *-*, sudden, certain,
violent or unnatural, untimely, tragi-
cal, sad, deplorable, painful, shame-
ful, ignominious death; *մերձ ի - լինել*,
to be dying, near one's last moment,
to breathe one's last, to be at the
point of death, at the last gasp; *ի*
դռուն *-ու Հասանել*, to be at death's
door; *Հիւանդանալ ի* *-*, to be deadly
sick; *բնական -ուամբ մեռանել*, to die
a natural death; *ք -ուամբ արկանել*,
-ու պարտ առնել, to sentence, to con-
demn to death; *ի - մառնել*, *տալ ի* *-*,
-ու սպանանել, to deliver to death, to
put to death; *երթալ ի* *-*, to go in
search of death; to rush on death;
գիւնդրաւ լինել, *խիզախել ի* *-*, to
face, to dare death; *խնդրել - անձին*,
to desire, to wish for death; *երկնչել*
ի -ուանէ, to dread, to fear death;
-ու Հասանել, to meet death; *խոցել*
աւ ի *-*, to be mortally wounded; *դ -ու*
գան Հարկանել, to beat to death; *-ու*
վախճանիլ, *ճաշակել* *զ* *-*, to die, to de-
part from this life; *ածել -ուան*, to

carry or bring death; *S. Զերծուցա-*
նեմ, *Կեանք*, *Մազկունք*, &c.

Մահաբեր, ից, այ *a.* mortiferous,
death bringing, destructive, baleful,
deleterious, deadly, fatal; *-դոյժ*,
-գուշակ *a.* death-boding, announcing
death; fatal, sad, disastrous, gloomy,
mournful; *քուն* *-*, sleep the forerun-
ner of death; *-գեղ* *s.* poison, venom,
deadly potion; *-գեմ* *a.* wan, pale as
death, livid; *-գգեաց*, *-գգեստ* *a.* bale-
ful, deadly, mortal; *-գեկոյց* *S. -գոյժ*;
-գէն *a.* armed with deadly weapons;
-թոյն *a.* venomous, poisonous, dead-
ly, mortiferous; *-լոյծ* *a.* destroying or
overcoming death; *-ծին* *a.* death bear-
ing, mortiferous, mortal; *s. chem.* azote.

Մահակ, այ *s.* large stick, club.
Մահակիր *a.* mortiferous, fatal, dead-
ly, pestilential; *դուբ* *-*, sepulchre,
grave, tomb; *-կեց լինիմ* *vn.* to die
with another, to share death with
another; *-կուլ լինիմ* *vn.* to be swal-
lowed up by death; *-Համար* *a.* pu-
nishing with death; *-Հանդիս* *քուն* *s.*
repose of the dead; *-Հանդոյն* *a.* death-
like; *-Հոտ* *a.* savouring of death,
deadly, murderous, sanguinary; *-Հրա-*
ւեր *a.* inviting, provoking or causing
death.

Մահանամ, ացոյ *vn.* to die, to ex-
pire; to faint; to mortify one's body.

Մահալուկ *S. -գոյժ*; *-ուհ* *a.* per-
nicious, exhaling death, malignant,
deathly; *-պարտ*, *այ* *a.* worthy of
death, deserving death; condemned
to death; *-առնել*, *աւ -ու առնել*, to
condemn to death; *-լինել* or *-լիմ* *vn.*
to deserve death; to be condemned
to death; *-պարտութիւն* *s.* condemna-
tion; *-ուիթ* *a.* causing death, morti-
ferous, mortal, pestilential; *-տիպ* *a.*
death-like; *-գեմք*, pale face; *-տու*,
-բար, *այ* *a.* death giving or causing.
Մահարձան *s.* monument, tomb;
tower, turret; castle-keep, keep, don-
jon; bulwark, bastion.

Մահացան *a.* spreading death; *-ցեալ*
a. dead; mortified; *-ցու*, *այ* *a.* deadly,
mortal, mortiferous, pestilential; *S.*
Մահանացու; *s.* mortal; *-ք*, mortals;
mankind; *-մեղք*, *Հիւանդութիւն*, *վէրք*,
թշնամի, deadly sin; mortal sickness;
fatal wound; deadly enemy; *-ցումն* *s.*
mortification; *-ցուցանեմ* *va.* to cause
to die, to put to death, to slay, to

kill; to mortify; *-ցուցիչ* *a.* killing,
murderous; mortifying; *-քուհ* *a.* en-
tranced, lethargied.

Մահիկ, Հկաց *s.* lunula, crescent,
waxing or waning moon; crescent
shaped ornament, lunette; meniscus;
-եղջիւրք, the horns of a crescent.

Մահիք, Հնաց *s.* bed, couch, mat-
tress; coffin; *-աւիսիտալ*, hammock;
Երկաթի *-*, iron bedstead; *-ծալածոյ*,
folding-bed; field-bed; *-Հովանաւոր*,
canopy bed; *սիւնադարձ* *-*, four-post
bedstead; *ի -նա մահու*, on one's
death-bed; *անկեալ գնիլ ի -նա*, to
take to one's bed, to keep one's bed,
to be bed-ridden; *Եւանել յօտար -նա*,
յանցանել ի -նա իւր, to defile ano-
ther's bed; *S. Անկողնի*.

Մահանացու, այ *a.* mortal, subject
to death; mortiferous, deadly; *Հէք*
-քս, we, poor mortals; *-թի* *s.* morta-
lity, mortal state. [stead.

Մահալալ, այ *a.* bed-ridden; *s.* bed-

Մահմետական *a. s.* mahometan, mus-
sulman; *-ութիւն* *s.* mahometanism,
islamism.

Մահուչափ *a.* mortal, extreme; *ad.*
mortally, to death; *-ատել*, to hate
mortally, to bear a deadly hatred, to
abhor, to loath.

Մահտարածում, ից *s.* sudden death,
untimely; *-*; plague, pestilence, con-
tagion, infection, mortality.

Մահր, ի S. Տուպը.

Մալ, ից, այ *s.* sieve, riddle, bolt,
bolter; *կալ -ից*, hoop of sieve; *-մե-*
ղուաց, honey-comb, cell; *-աբախուի*
s. coccinomaney; *-ադործ*, *այ* *s.* sieve-
maker.

Մաղաղիմ, եցայ *vn.* to be burnt.

Մաղաս, ոյ *s.* phlegm, slime, snot,
pituite, mucus; *-ական* *a.* pituitary;
-աւոր, *-ու* *a.* pituitous, phlegmatic,
catarrhal, mucous, glairy; *-կաթ*, *այ*
a. epileptic; lunatic.

Մաղատեակ *a.* cellular. [S. Միւրք

Մաղեմ *va.* to bolt, to sift, to riddle;

Մաղմոյ, ից *s.* patine; plate, dish.

Մաղթ *s.* asa or assa-fœtida (gum).

Մաղթ, ից, -անք *s.* prayer, entrea-
ty, supplication, imploration; wish,

Մաղթ *s.* adhesive past. [desire.

Մաղթեմ, եցի *va.* to pray, to suppli-
cate, to implore, to beseech; to wish,
to desire; *բարիս - ումք*, to wish one
well.

Մաղթողական *a.* suppliant, entreat-
ing; deprecativ; deprecatory.

Մաղկաւեմ, եցի *va.* to bite, to sting,
to prick, to nettle, to pigne; to trans-
pierce, to run through; *-ախէ, տող* *a.*
biting; pungent.

Մաղձ, ոյ, ի *s.* bile, gall; *fig.* gall,
spleen, rancour, wrath, choler; *սեւա-*
-, black bile, atrabiliary humour;
անք *-ի*, gall-duct, *-պիք*; *աւազ -ի*,
gall-stone; *ի գառնութիւն -ի կալ*, to be
in a very bad humour; *S. Փափեմ*.

Մաղձաբանութիւն *s.* choledology.

Մաղձաղոյն *a.* bile-coloured; *-գեղ*
s. emetic; cholagogue; *-լից* *a.* bilious;
-խուհ *a.* choleric; *-խո* *s.* cholera,
-morbus; *-խաւական* *a.* choleric; *-կան*
a. biliary; *-յին անք* *s.* anat. chole-
dochus; *-յոյզ* *a.* bilious; nauseous;
ill of the cholera; *-տար աման* *s.* gall-
bladder; *-ւոր* *a.* bilious; choleric,
hasty, irascible.

Մաղձնիկալ *s.* choledochus.

Մաղձոտ *S. Մաղձաւոր*.

Մաղձութիւն *s.* bitterness, crabbed-
ness, ill-humour, spite, gall.

Մաղունչք *s.* siftings. [plough.

Մաճ, ոյ, ով *s.* handle, stilt of a
Մաճակալ *s.* plough-man; *-ութիւն*
s. ploughing. [cheese-cake.

Մաճառակ *s.* new-cheese, curd;

Մաճաս *s.* anat. basilica. [grapes.

Մաճար, այ *s.* wine made of sour

Մաճկացուցանեմ *va.* to clot, to con-
geal. [mammâ.

Մամ, ոյ *sf.* grand-mother, grand-

Մամոյ, ի *s.* chyle; *փոխարկումն ի*
-, chylifaction, chylosis; *-աբեր* *a.*
chyliferous; *-ային* *a.* chylous, chyla-
ceous; *-վտուք*, lacteal, chyliferous
vessels. [vice.

Մամսկ, ի *s.* a vice; *-ձեռաց*, hand-

Մամսի, իւեաց *s.* bot. sloe-bush, bul-
lace-tree, wild plum-tree.

Մամնայ, ից *s.* Mammon, god of
riches; *fig.* riches, wealth.

Մամուլ, մից *s.* press; wine-, eider-,

oil-, &c.; *-պտուտակաւոր*, screw-;

-կերպասուց, calender, hot-;

-պագրութիւն, printing-;

-ջրաբաշխա-

կան, hydraulic, water-;

-գրամա-

կոնի, balancier beam.

Մամուլ, միւր *s.* bot. sloe, wild-plum.

**Մամուկ*, *-ի բոյն* *S. Սարգ*, *-ի ստայն*.

Մամուռ, մից *s.* moss; lichen; sea-
weed.

Մամախնդիր *a.* searching among moss or sea-weed (birds); -պատ *a.* moss-covered, --grown; -վարդ *s.* the moss-rose; -բմառ *a.* full of sea-weed; -ւոր, -մուռ *a.* mossy.

Մայեմ, էջի *vn.* to bleat; ոչխար մայեմ, the sheep -s. [flagging.

*Մայթ, էջ *s.* foot-, side-path, --way, Մայիւն *s.* bleating.

Մայիս, է *s.* May; սուաջին օր -ի, --day; ծաղկաբաղ լինել յառաջնում աւուր -ի, to go maying; յամենան -ի, in the month of -.

Մայծրայ *s.* drinking-glass.

Մայր, է *s.* vein.

Մայրամբ, է *S.* Հրապարակ.

Մայր, մոր, մարբ, մարբ, մարց *s.* mother, mamma; matrix, mould; ից. mother, author, cause, source, spring, rise; *S.* -աղիր; -անամոց, dam, mother; -թաշնոց, mother, hen; մեծ - grand-mother; -հասարակաց, our common mother, earth; -էկեղեցի, եկեղեցաց, mother church; cathedral, basilic; -լեզու, mother tongue; -քաղաքաց, metropolis, capital; -արեւու, the west, sun-set; -վանից, մարց պէտ, abbess, prioress; -գեղեցիկ, nurse, wet-; foster-mother; անգործութիւնն է - նմախախց, idleness is the mother of all vice; ազնիւ, գուրովագութ - , good, tender mother; անպիտան, չար - , bad, ill-natured mother; -լինել, to be a mother; հորութեանէ զ-իւր, to lose one's mother; է - դարձուցանել, to put out, to extinguish or blow out; թաղել է - ն նմին, to return to mother earth; աւրեգան է - ն դառնայր or մտանէր, the sun was setting.

Մայր, էջ, էւք *s.* cedar; pine-tree; *a.* cedrine, made of cedar.

Մայրաբար *ad.* as a mother, motherly, maternally; -գիր *sf.* adopted mother; -գորով, -գութ *a.* full of maternal tenderness, care or love; -գլուրոնք *s.* the chief door or entrance; -խողխող *s.* a matricide; -ծին *a.* set & risen again (sun); born of incest; -կան *a.* maternal; -կեր *a.* eating its mother (viper, adder); -կերա *a.* built of cedar; -մած *a.* prostrate, prone; յարկ *a.* cedar-roofed.

Մայրան, այ *s.* inesting or grafting place, joint, knot. [օրինակ.

Մայրանման *a.* cedar-like; *S.* Մայր.

Մայրապահանութիւն *s.* incest; -պէտ *S.* Մայրպետ.

Մայրասէր *a.* loving one's mother, filial love; -սպան *s.* a matricide; -սպանութիւն *s.* matricide; -ստանիկ *a.* rich or abounding in forests; -վանք *s.* chief monastery, mother-house; -տախտակ *s.* board of cedar or pine; -տանջ *a.* vexing or tormenting one's mother; -տեաց *a.* hating one's mother; -ւոր *s.* pine forest; wood, forest; -վայտեայ *a.* cedrine, of cedar wood; -վուրտ *S.* -խողխող; -քաղաք *s.* metropolis, capital; -վանք *S.* Մայրավանք; -քաղաքացի *s.* a native or inhabitant of a metropolis; metropolitan.

Մայրենի *a.* maternal, motherly; by mother's side; -հաւ, maternal grandfather; -ք *s.* mother's country or birth-place.

Մայրենոր *s.* pine forest; woodman, hewer down or feller; -ութիւն *s.* wood-cutter's calling. [cavern, den, lair.

Մայրի *s.* wood, forest; trees, grove;

Մայրիկ *s.* mam, mamma, dear mother.

Մայրորդ *a.* surrounded by wood.

Մայրոստանիկ *s.* metropolis.

Մայրութիւն *s.* maternity, motherhood.

Մայրպետ *sf.* abbess, superior.

Մայրիպտեայ *a.* of pine wood; ee-

Մայրորդի *S.* Մայրաբար. [drine.

Ման *s.* spinning; circular motion, turn, revolution; mina (measure); -առնուլ, * -գալ, to turn, to move round; to take a walk; -պտոյց, bloom on

Ման or -անայ, է *s.* manna. [fruit.

Մանանեխ, է, -նիխ, նիսոյ *s.* mustard, --plant, --seed; անոթ -նիսոյ, mustard-pot; հաւ -նիսոյ, grain of mustard-seed; սպեղանի է -նիսոյ, mustard-plaster, poultice or cataplasm, sinapism.

Մանարան *s.* spinning-mill, factory; -բամբակի, cotton-mill; -մետաքսի, silk-mill.

Մանաւանդ *conj.* more, rather, better; - , - զի, - թէ *ad.* above all, chiefly, principally, especially.

Մանգ *s.* bot. mango; *S.* Մանկ.

Մանդաղ, այ *s.* (ցորենոյ) sickle, reaping-kook; (խոտոյ) scythe; -ակ, այ *s.* hedging-bill, bill-hook; pruning-hook.

Մանգանէզ (Սրբնաբար) *S.* Մաղան.

Մանգենի *s.* bot. mango-tree.

Մանգղին, այ *s.* engine of war, machine. [- Երեւակի, Saturn's ring.

Մանեակ, էկաց *s.* necklace, collar; Մանեղիք *s.* distaff.

Մանեկաձեւ *a.* collar-shaped, annular; -ւոր *a.* wearing a necklace; curled; -գունա *asl.* armillary sphere.

Մանեմ, էջի *va.* to spin; to twist, to twine; to complicate; to weave.

Մանեւար, -ւոր, այ *s.* swath, band, Մանիշ *s.* chem. iodine. [bandage.

Մանիշակ, այ *s.* bot. violet; -աղոյն *a.* --coloured, --hued; *s.* violet, - colour; -աւէտ *a.* full of violets.

Մանիչ *s.* spinner. [knavery.

Մանկ, է, աւ *s.* cunning, wiliness, Մանկաբար *ad.* like a child, childish, in a puerile manner; -բարձ, այ *s.* surgeon-accoucheur, manmidwife; *sf.* midwife; -լինել, to deliver a woman, to perform the office of midwife; -բարձութիւն *s.* obstetrics, the science of midwifery; -բարոյ *a.* childish, puerile; *S.* -միտ; -բեր, այ *a.* parturient, confined, lying-in, in labour; -լինել, to be brought to bed, to be confined, delivered; -բերութիւն *S.* -ծնութիւն; -բոյժ *a.* infant nourishing;

-գող *a.* child-stealing; -գոյն *a.* youngest, younger, minor, under age; -գործեմ *va.* to beget, to procreate, to generate; -գործութիւն *s.* procreation, generation; -զրու *a.* childless; without heir; -ծնութիւն *s.* childbed, childbirth, confinement, labour, delivery, lying-in; երկունք -թէ, the pains of labour; մեռանէլ է -թէան, to die in childbed; -ծու, այ *s.* school-master, pedagogue; -ծութիւն *s.* pedagogy;

-կալ, այ *s.* wet-nurse; nurse, nurse-maid; -կան *a.* infantile, puerile, childish; -կեր, այ *a.* eating one's own children; -կոտոր *a.* child-murdering; -կորոյս լինիմ *vn.* to miscarry, to abort; -կրթութիւն *S.* -վարժութիւն; -հասակ *a.* young; -աղջիկ, -գրլ; -հեղձ *a.* child suffocating; -մահ *s.* mortality among children; -մայր *s.* mother, young mother; -մարդ, այ *s.* young woman, maiden or girl; -մարդ, էջ *a.* gymnastic; *s.* - master; -մարդսրան *s.* gymnasium; -մարդուն *s.* gymnastics; -միտ *a.* weak minded, puerile; crazy, stolid, stupid; -մուլ, էջ *a.* sodomite, pederast; -մուլութիւն *s.* pederasty, sodomy; -նամ, ոչայ *vn.* to become as a child;

to become strong & vigorous again, to grow young; -նոց *s.* infant school; -սէր *a.* fond of one's children; -սիրութիւն *s.* love of children; -սնուծիւն *s.* nourishment, care, or education of children; -սպան, այ *s.* child-murderer, infanticide; -սպանութիւն *s.* childmurder, infanticide; -վարժ *s.* pedagogue; preceptor, tutor, teacher; -վարժական *a.* pedagogical; -վարժեմ *va.* to bring up or educate children, to instruct, to form by precept, to model; -վարժութիւն *s.* pedagogy; education, instruction; -տիւղ *a.* young; -տուխ, -տուխութիւն *S.* -մուլ, -մուլութիւն; -բարութիւն *S.* -ծնութիւն; -ցուցանեմ *va.* to make young again, to re-invigorate, to restore to strength & health; -ւոր *a.* having children; childish; -ւորեմ *vn.* to machinate, to plot, to devise.

Մանկերամ *s.* troop, band or company of children. [or dear child.

Մանկիկ *s.* babe, baby; child, little

Մանկաւիկ *s.* court-page, courtier.

Մանկութիւն *s.* infancy, childhood; youth; minority; *S.* Մանկ; քաջա-

ույց, գեղաճիճաղ, զբօսասէր, խալտալից - , lively, sprightly, playful, sportive or cheerful youth; անգործի է -թէք, from your earliest years, from your youth; է գեղաճաղիկ -է, in the bloom of youth; in the prime of life; անցանէլ զառաջին -թէ or թտիս -թէ, to be past youth, "to be no chicken"; էւ - անցանէ, youth must have its time; *S.* Զուարթածաղիկ.

Մանկուկ *S.* Մանիկ.

Մանկտեակ *s.* little boys.

Մանկոյ, աւոյ *s.* infants, children, young people, youngsters, youth; servants, domestics; մանրիկ - , little children; հայ - , the Armenian youth.

Մանայ, էջ *s.* offering, gift.

Մանական *a.* chem. iodic; -շատ *s.* iodate; -շուկ *s.* iodide, ioduret.

*Մանուկ *S.* Մարդ.

Մանոց *s.* distaff; spindle.

Մանուած, այ *s.* spinning; twisting; weaving; turn, bend, winding; ից. winding, complication, intricacy, intrigue, entanglement; - բանից, ambages, circumlocution, circuit, roundabout way; beating about the bush, circumlocutory speech; - մտածուէց, caprice, whim, fancy, freak; - ականջայ, helix, the outer margin of the

ear; -ապատ, -աւալ *a.* winding, tortuous, meandering, sinuous; -շղան, zigzag; crankles; -եմ *va.* to weave, to intertwine, to interweave; -ոյ, էց *a.* spun; twisted; winding, tortuous, zigzag; ից. full of circuits, complicate, intricate, knotty.

Մանուկ, նկան, նկունք, նկանց *s.* babe, baby, little child; young child, little boy, boy, lad; youngster, stripling; soldier, warrior; servant, domestic; - մատաղ, babe, infant; - աղայ, child, little boy; մանկունք էկեղեցւոյ, ուխտի մանկունք, elergy; choristers; մանկունք առաքաւոր, paranympths, bridegroom's friends; - կնամարդի, effeminate young man; - նաւի, ship-boy, cabin-; - արքայի, court-page; ինքնական - , the young prince; մանկունք, my children; - դու. young man; - եմ ես, I am young; - տիովք վախճաւեալ, dead in youth; S. Հնարան, Մեր.

Մանուշակ, &c. S. Մանիշակ.

*Մանչ, -ուկ S. Մանուկ.

Մանր, նու, նունք, նունց *a.* small, minute, little, fine, subtle; slender, thin, slight; -, -նուն *ad.* scantily, in small portions, minutely; in retail, in detail; - or - - հասանել, կոտորել, to cut into small bits or pieces, to mince, to hash, to divide into morsels; to cut thin; - փշրել, to pound, to beat small, to triturate, to grind, to crush; - պատմել, ասել, to relate or narrate minutely, circumstantially; - ժպտել, to smile; - - ծամել, to chew or masticate well, to chew the cud, to ruminate; ից. to examine, to study, to ruminate on; - նունս գրողմել, to write or note down in detail; - միտ գնել, է քնին արկանել, to ponder on, to consider or examine minutely, thoroughly. [dragorous.

Մանրագոր, աջ *s.* mandrake, man-

Մանրագրութիւն *s.* micrography.

Մանրագէտ *s.* microscope; - լուս-էլեկտրական, photo-electrical; - գիտական *a.* microscopical.

Մանրագին S. -քնին; - թել, էց *s.* filament; fibril; -խիւս *s.* coarse sand, pebbles, gravel; -խոյզ *a.* searching or examining accurately; accurate, exact, punctilious; prying, inquisitive; - լի-նել or -խուզիւ քննել, to examine minutely, to scan, to sift; - լինել, to re- fine, to be critical, to subtilize; to be

inquisitive; -խուզիւ հարցանել, to in-terrogate inquisitively; -խոյզ *s.* grass, greensward, sward, grass-plot; -խը-ւիւ *s.* twigs, sticks; -ծաւալ *a.* undu-lated, -ting; -ծոյ կերակուր *s.* hash, gallimaufry, fricassee; -կարկատ *a.* patched, pieced together, eobbled; ից. absurd, flimsy, futile, fictitious; -կծիծ, -կծծի *a.* close-fisted, sordid, stingy, miserly, very avaricious; -կծու *a.* stinging, biting, pinching; -կտիտ առնեմ *va.* to narrate in detail, to give a full account of; -կրկիւս *a.* strict, formal, punctilious; *ad.* strictly, diligently; -Հետեմ, էցի *va.* to in-vestigate minutely, to search diligent-ly; -ճճի *s.* small worm, animalcule; -մալ *a.* finely sifted, minute, subtle; - փոշի, very fine powder or dust, atom, corpuscle; -մանակ *s.* minute, second; -մանր *a.* very fine, minute, thin; -ման *s.* small part or portion, particle; mosaic, --work; *a.* minute, detailed; exact, particular; - կոտո-րել, to pound, to beat small, to triturate; է -մասունս պարապել, to apply oneself to particulars; հանձար ամիւռ փեալի -մասունս, limited intelligence; միտք ցնդեալ է -մասունս, a mind lost in details; -մանաբար S. Մանր *ad.* -նկար *s.* miniature; -չափ *s.* microme-ter; -պատում *a.* related in detail, told minutely; *ad.* in detail, minutely; - առնել, to enter into details, to de-scribe, relate or recount circumstan-tially, to give a full & particular ac-count; -պտուղ *a.* bearing small fruit or seed; -վաճառ *s.* retailer; grocer; -վէպք *s.* miscellanies; anecdotes; -տունիկ *s.* small plant; -րան *s.* wooden-mortar; -ցոյց *s.* lens, magnifying glass; -ցոլ *s.* thin drizzle or dew; -բայլ *a.* short paced; *ad.* with small paces or steps, slowly; -բիւս *s.* small beard of corn; -քնին *a.* examined minutely, thoroughly; - առնել, to examine ac-curately, strictly, to the bottom.

Մանրելի *a.* triturable.

Մանրեմ, էցի *va.* to break or reduce to pieces, to grind, to pound, to bruise, to crush, to triturate; to hash, to mince.

Մանրերամ *a.* composed of small ones; - ձկունք, a great deal of small

Մանրերգ *s.* madrigal. [fry.

Մանրերկրորդ *s.* a second, or 60th part of a minute; -երրորդ *s.* third, the

60th part of a second.

Մանրիկ, ըկան, կուշ, կանց *a.* mi-nute, little, very small, tiny.

Մանրոս *a.* having small branches.

Մանրուած, ոյ *s.* shreds, scraps, morsels, bits, particles, minutiae; -ոյ, էց *a.* cut into bits or pieces, hashed, minced, pounded, ground.

Մանրութիւն *s.* minuteness, thinness,

Մանրումն *s.* trituration. [tininess.

Մաշ *a.* used up, worn out, old; *s.* bol. pea, peas; S. Հալ եւ -.

Մաշածոյ or ծու, -կան *a.* consum-able, corruptible; -կան լուսին, wan-ing moon.

Մաշար, աջ *s.* teeth of a saw.

Մաշարոյ, էց *s.* flower or seed beds, garden-plot, parterre; -, -րական or -ական օխտ *s.* consumption, phthisis.

Մաշեմ, էցի *va.* to use up, to con-sume, to wear out, to waste; to cor-rode, to gnaw, to eat; to spoil, to destroy; to make thin or lean, to emaciate, to extenuate; to afflict, to mortify; -գծամանակ, to employ, con-sume, spend, or waste one's time; -զոգիւ, to harass, to vex, to tease the mind with longing; - զխորհուրդս, to thwart, to baffle; -իմ *va.* to be con-sumed, worn out, wasted, to get spoiled, to go to decay, to be destroy-ed; to grow thin or lean, to fall, pine or dwindle away; մաշեալ հանգերձ, worn out, thread-bare coat; - լուս-նոյ, to change, to wane; զն այսպէս մաշելով մաշիս յառաւօտէ յառաւօտ, why do you grow thinner & paler day to day?

Մաշկ, աջ, էց *s.* scarfskin, epider-mis; membrane, tunic; film, pellicle; skin, hide; fleecy skin; fur coat, pe-lisse; *a.* worn out, used up; - մարդոյ med. derma; - դործոյ, dressed skin, tanned hide, leather; cordovan.

Մաշկաբանութիւն *s.* dermatology, treatise on the skin & its diseases.

Մաշկագործ S. Մաշկեղէն; *s.* leather-dresser, currier, tanner.

Մաշկագլեցիկ S. Մաշկեղեցեաց; -թել *a.* dermopterous; hymenopter; *s.* hymenopter; -հանգերձ *a.* S. Մաշ-կեղեցեաց; *s.* garment of skin; -նա-փորս *a.* clothed in leather.

Մաշկեղեցեաց *a.* clothed with skins.

Մաշկեակ, եկաց *s.* furred gown, pelisse; sheepskin coat.

Մաշկեայ, կեկց *a.* made of leather, of skin, membranous.

Մաշկեկագործ, աջ *s.* furrier; -ուի *s.* peltry, furriery.

Մաշկեղէն, Մաշկե *a.* S. Մաշկեայ; *s.* garment of skins; դօտի -, leather girdle; ոսք -բ, web-footed; մարմին -, human skin; ից. mortal coil.

Մաշկեկավաճառ *s.* furrier, fur-deal-er; -ուիթիւն *s.* fur-trade.

Մաշկեմ, էցի *va.* to skin, to flay, to gall; to strip off the hide.

Մաշուած, ոյ, -ումն *s.* wear, wear & tear, deterioration, consumption, use; corrosion; decay, decline; -ումն լուսին, waning of the moon; լուսինն առնու աճումն եւ -ումն, the moon waxes & wanes.

Մաշուք *s.* worn out part.

Մաշտիմ, էցայ *va.* to lose the hair, to become bald, depilated, bald-headed.

Մաշտոյ, է *s.* ritual, eereimonial.

Մառ *s.* fog; - զինւոյ, pearly nap upon wine; - or -ն *s.* sun-set, west; է -ն մտանել, գաւառել, to go down, to set.

Մառախլամած, -պառ *a.* full of fog, foggy, hazy, cloudy; obscure, dim, gloomy; -լիմ, էցայ *va.* to get foggy, to be hazy, cloudy; -լուս *a.* foggy, hazy, misty, caliginous, cloudy.

Մառախուղ, խոյոյ or խոյոյ *s.* fog, haze, mist; darkness, obscurity; օր ամառայ եւ -խոյոյ, cloudy & tempestuous or stormy day.

Մառան, աջ *s.* pantry, store-room, cellar, larder, buttery; wine-cellar, --vault, canteen; -ապետ or մառնպան *s.* butler, steward; vintner.

Մառուլ *s.* cos-lettuce.

Մասն, սին, սանց *s.* part; bit, piece, morsel; share, portion; lot, parcel; ration, allowance; contingent, quota; side, part, quarter, clime; minute; relics; holy or hallowed bread; - հաւառոյ, article of faith; մասունք բանի, the heads of a discourse; - բարի, the better part; - գգայական, սրամը-տական, ցանկական, sensitiveness; irascibility; concupiscence; մասամբ, իմ մասին, իմ մասնեայ, է -է *ad.* in part, partly; partially, in parts; by halves; մեծաւ մասամբ, իմ մեծի մասին, բա-զում մասամբ, իմ առաւելագոյն մասին, for the most or greatest part, mostly, chiefly; յայտմ մասին, է մասինդ, յայդ-

միկ, on this side, on this consideration; *ի մասին*, for, instead of; - *առ-առ մասին*, - - , piecemeal, in pieces, piece by piece, in shreds, limb by limb; *իմով մասամբ*, on my part, as for me; *աղօթից մասամբ*, as for, or with regard to prayers; *ի պարգևի մասին*, in place of a gift, as a gift; *նմա ել* - , he was allotted, he had for his share, or portion; it is fallen to his lot; - *ռնել*, to participate in, to take a part or concern in; *ի բարեաց մասին առնուլ*, to take in good part; *ի չարի մասին առնուլ*, to take ill, or amiss; *գրաւել ի մասամբ անից*, to be subject to certain vices; *չիք մեր* - *ի Դաւիթի*, we have nothing to do with David.

[s. speciality.

Մասնագետ s. specialist; - *գիտութի*

Մասնագործ s. committee.

Մասնական a. partial; *gr.* partitive; - *կէց* a. sharing in, participating; - *լի-նել*, to partake of, to be a party concerned, to take a share; - *կցութիւն* s. participation, share. [nonius.

Մասնաչափ s. *ast.* vernier scale,

Մասնատու s. *pyx*, ciborium.

Մասնաւոր a. particular, special; private; - *աբար*, - *ապէս* ad. particularly, specially, in particular; - *եմ*, *եցի* va. to communicate, to impart; to distribute, to divide, to share; to contribute, to give; - *իմ*, *եցայ* vn. to participate, to partake, to share in, to take part in, to be concerned, to interest oneself; - *ի չարիքաւ*, to contribute in some measure; - *ռնել* s. particularity, speciality; singularity.

Մասնեմ, - *նիմ* S. *Մասնաւորեմ*, - *րիմ*. [molecule.

Մասնիկ s. *նկան* s. parcel; particle,

Մասնական a. molecular.

Մասնմուտ առնել va. to admit, to admit to a share or part in.

**Մասուր* s. seed-pod of the rose.

Մասուրայ s. stuffing pipe or reed.

Մասակ, *այ* a. dam, female.

Մասակախաղ a. in rut, neighing after, ready to mount, covering, mounting; - *ձի*, stallion, stud or entire horse, stone-horse; - *ռնել* s. rut, heat, ardent desire, passion of horses; - *խուժ* s. stud of mares.

Մասակարար, *այ* s. administrator, manager; steward, provider, victualer; dispenser, distributor; - *վանից*,

cellarer; - *ական* a. administrative; - *եմ*, *եցի* va. to administer, to manage; to distribute, to dispense; to victual, to provide, to stock, to store, to furnish; - *գնբ* *խորհուրդ*, to administer the sacraments; - *ռնել* s. administration, management; economy; stewardship; dispensation, distribution.

Մասակալան, *այ* s. horse-breeder.

Մասաղ, *ոյ* a. young, tender, new, fresh; s. child, little child; mortuary festival for the poor; - *Հասակաւ*, - *յաւուրց*, very young; *ի* - *տիւ*, in infancy, at so tender an age; *որթ* - , milk-fed calf.

Մասաղածին a. new-born; s. woman recently confined; - *կան* a. young; - *կոտոր* a. slain in infancy; - *Հասակ* a. of tender age; - *ձի* s. colt, foal, nag, pony, cob; - *մայր* S. - *ձին* s.; - *նամ*, *այցայ* vn. to bloom again; to renew one's youth, to grow young again; - *առնել* a. young, new, tender; s. young plant, sucker, layer, shoot, sapling, off-set, slip; *fig.* neophyte, proselyte; *թուփ* - , young shrub; - *նահատակ*, child-martyr.

Մասաղեմ, *եցի*, - *եցուցանեմ* va. to restore to youth, to make young again.

Մասաղերամ a. young; - *մանկակ*; little children; - *գառնիք*, lambkins.

Մասաղորթ a. having lately calved.

Մասաղութիւն s. youth; growing young again.

Մասաղորեայ a. young, tender.

Մասանեակ s. ringlet, small ring.

Մասանեհար s. seal- or signet-ring.

Մասանեմ, *եցի* va. to seal with a signet-ring, to seal up.

Մասանեման s. ring-finger.

Մասանի s. ring; signet-ring, seal, stamp; S. *Մասնոց*; *ոսկի*, *ազաման*, *դեայ* - , gold-ring; diamond-ring; - *պատկերեալ*, cameo-ring; *Հարսնեկան* - , wedding-ring; - *կրել*, to wear a ring; *կնքել* - *նեաւ*, to seal with a ring.

Մասեան, *էնից* s. book; parchment, scroll, roll, register; code, manuscript; *Թեպիկ*, *Թեաշունչ* - *ք*, the Holy Scriptures, - Bible, - Writ; - *գունդ*, the immortal band (Persian cavalry); - *եւնից դարան*, library; *ի* - *էնի* *Հարկաւ*, *նել*, *աալ*, to write, to set down or couch in writing, to register, to record.

Մասենադէտ a. book-learned, lettered, learned, erudite, skilled in literature;

s. man of letters; bibliographer; - *գիտութի* s. bibliography; - *գիր*, *գրաց* s. writer, author, bibliographer; book, writing; a. S. - *գրական*; *ընտիր* - , classic author; *յոռի* - , sorry writer, scrawler, scribbler; - *ք*, men of letters, the literati; - *գրական* a. bibliographical; historic; - *գրեմ* va. to write or compose a book; to put down in writing; to book, to register, to transcribe; - *գրութ* s. bibliography; literature; writing, book, work; - *գալան*, - *կալք*, *լաց* s. library; *գորբիկ* - , book-case, book-shelves; - *միւ* a. s. bookish, bibliomaniac; - *միւլութիւն* s. bookishness, bibliomania; *յած* a. immersed in study or in books, well versed in literature; - *պատում* a. told in books; *ad.* narrating in books; - *պետ* s. librarian; - *սէր* s. bibliophilist, book-faneer; - *սիրուի* s. bibliophily; - *ւոր* a. historical; - *ւորեմ* S. - *գրեմ*.

Մասեհիկ, *նկան* s. opusculum, short treatise, pamphlet, tract; - *գունդ* S. *Մասեան* - . [- *ուի*, - *իմ*.

Մասեական, - *ռն*, - *ղեմ* S. *Մածան*, *Մասեակալ*, *այ* s. port-crayon, pencil-case. [grass.

Մասեակ s. *bot.* blood-wort, knot-
Մասեան s. pencil, lead-.

Մասն, *տին*, *տանց* s. finger; finger's breadth, inch; *mus.* tune, air, strain; *բոյթ* - , thumb; *յուշական* - , fore-finger; *միջին* - , middle finger; *մատաւուր* - , ring-finger; *միւր* - , little finger; *մատուկ* *ոսկի*, toe; *յոթք մատուկ*, knuckles, finger joints; *մատուկ* *նուագարանայ*, keys, keyboard, stop; *մատուկ* *սանդղոց*, steps, stairs; *մատուկ* *որթոյ*, shoots, branches or tendrils of a vine; - *Այ*, the finger or hand of God; *ծայրակաւոր մատամբ*, with maimed fingers; *ռուրց զմատուն իմ* *ի պատերազմ*, he taught my hands to war; *ի ծայր մատանց*, at the finger's ends; *ծայր մատանց* *ոսկի*, tiptoe; *ճարճատեղ զմատուն*, to crack one's fingers; - *նառնել*, to point at one; to denounce; *fig.* to defame, to laugh at, to scorn; *վառ սակեղ մատամբ*, to live by one's labour; *ի մատուն զնալ*, to walk on one's toes, to walk tiptoe; *յոսն* *ի* - *յոսնել*, to stand tiptoe; *մուտքկոտաց զ* - *կապել*, to resolve not to forget, to make a memorandum; *մատամբ յուլ*,

յանել, to point at with the finger, to indicate; *ծայրիւ միայն մատին ճաշաւ*, *կեղ*, to taste, to taste slightly; *գնել մատունս* *ի վերայ բերանոյ*, to place a finger on the lips, to keep silence, to be benumbed; - *լնել* va. to betray; *vn.* to be betrayed; - *լնել անձին* or *անձամբ անձին*, to betray oneself, or one's own cause, to do oneself an injury; - *անձին* *իւրոյ գործել*, to kill oneself, to commit suicide, to make away with oneself; - *լնել* *իւրեանց արծաթոյն*, to lavish, to waste, to squander; - *լնել*, *եղանիլ*, to give or addict oneself to, to surrender, to give in; - *առնել*, - *եւ տուր* *լնել*, to betray; *արգելուլ*, *ըմբռնիլ մատին* *ի դռնամէջս*, to jamb one's finger in a door; S. *ձիւղ*.

Մասնագործ a. done by hand; - *գրում* a. written or sculptured by hand; - *ծաղիկ* s. *bot.* fox-glove, digitalis; - *Հաս* a. cutting off or amputating another's finger; - *մուխ* a. thrusting in one's finger; - *զորանոց փսիւել*, to provoke vomiting with the finger; - *նիշ* S. - *ցոյց*; - *նշան* *ծաղիկեղանեմ* va. to write, to compose, to trace; - *շուրթն* s. *med.* whitlow, panaris, felon; - *չափ*, *ի* a. a finger's width or depth; s. inch, digit, finger; - *ցոյց* a. pointing at, indicating with the finger; - *առնել*, *լնել*, to point at, to addict, to indicate; to betray; *fig.* to deride, to scoff, to ridicule, to quiz, to make a laughing-stock of; - *փոխ խաղացումն* s. *mus.* fingering, playing on, touching.

Մասնեակ or *Մատանակ* s. finger, hand; *ի* - *արկանել*, to seize, to take possession of, to subject, to subdue; to win complete power over.

Մասնեմ, *եցի* va. to betray, to denounce, to discover; to deliver up, to surrender; to abandon, to allow, to permit; - *ի ձեռս ուրուք*, to give into the hands of, at the mercy of, to deliver up; - *ի վտանգս*, to endanger, to expose to peril, to put in jeopardy; - *զոք դադանաց*, to throw to the wild beasts, to give as a prey to -; - *զոք որոյ*, to kill, to slay; - *զանձն յանարգութի*, to debase, degrade or disgrace oneself; - *ի կամս փառամուլ Հաճոյից* *իւրոյ*, to sacrifice to one's ambition; - *զոք* *ի ծաղիւ եւ յայպանուէն*, to quiz, to burlesque, to ridicule; - *զոք ամեւ*,

թոյ, to cover with shame or confusion; -գըբ սասանայի, to excommunicate; -գխորհուրդս իւր, to nnb-som oneself to, to open one's mind to; ոչ -գհամբերութիւն, to be patient; -իմ տն. to be betrayed, denounced; to betray oneself, to give in, to surrender, to abandon oneself to, to be a prey to; -ի գերութիւն, to be or become a slave to; -ի փախուստ, to run away, to take to flight; -ի նախանձ սրամառութիւն ուրաք, to become a victim to the jealousy of; -ի սուր, to be put to the sword; S. Ատեան, Աւար, Մահ, Պար.

Մամուկ s. fluting, flutes. [տուն, &c.

Մամիկ s. the little finger.

Մամիկ s. traitor; felon, scoundrel.

Մամիկ s. thimble.

Մամուկութիւն s. treachery.

Մամառ s. traitor; informer, denouncer; - լինել, to betray, to denounce.

Մամուկ S. Մամառ, &c.; - նախատանք ad. villainously, contumeliously, ignominiously.

Մատոյ, ուղի s. access, approach; ascent, acclivity.

Մատուան, արան, արունք, արանց s. martyr's shrine; chapel, oratory.

Մատուանի, ի s. bot. liquorice; սուս - , wild - , milk-vetch, astragal; -ի արմաւ, peony; -իկ s. chem. glycyrrhizine.

Մատուանիկ a. presentable.

Մատուանիկ a. offering, presenting; S. -ցական.

Մատուանիկ, ցի va. to draw or bring near, to advance, to put forward; to present, to offer, to dedicate; to sacrifice; ի մէջ - , to relate, to report. [offering.

Մատուանիկ s. altar, place of offering; -ցող s. offerer; sacrificer; -ցում s. presentation, offering, oblation, offer; celebration.

Մատուանի a. accessible, accostable.

Մատուանի, աւայ, առցեալ տն. to gain access, to approach, to draw near, to advance, to present or offer oneself, to come, to appear; to be presented, offered, celebrated; յառաջ - , to advance, to come or go forward; S. Հոգ, ի Վեր.

Մատուանի, աջ s. cup-bearer; butler; -եմ, եջի va. to be or become cup-bearer, to present drinks, to fill the glasses, to pour out wine; to admi-

nister, to distribute, to dispense; -ու թիւն s. cup-bearer's charge or office.

Մատուանիկ s. chaplain; -ու թիւն s. chaplainship.

Մատու, տոյ s. temptation, impurity.

Մար, ու s. metretes or amphora (a liquid measure, the Roman about seven, the Attic about ten gallons).

Մար, ի, աջ s. a. Mede; Median; -

Մարաք, ի s. hayloft. [s. lord.

Մարախ, ոյ s. locust; grass-hopper; բողբոջ - S. Մատուանի.

Մարանաթա s. Syriac w. Maran-atha, it signifies, the Lord comes, or, the Lord is come; (it was a form of threatening, cursing or anathematizing among the Jews).

Մարապարապի s. a. Medo-Persian.

Մարապարա, ի s. Media.

Մարապարա, ի s. marshal.

Մարգ, աջ, -ապարապի s. mossy ground, turf, grass, pasture, herbage, meadow, mead; geol. marl.

Մարգարէ, ի s. prophet, seer; սուս - , false - ; կին - , prophetess; փոքր - , the Lesser prophets.

Մարգարէաբար ad. prophetically, like a prophet; -գէտ a. skilled in the prophecies; -գիր a. written by the prophets; -գրաւ a. prophet-slaying, destroying the prophets; -ծին a. begetting a prophet; born of a prophetess; -խան, -կան, -կեր a. prophetic; -ողով, by a - spirit; -կոտոր a. massacring prophets; -հայր s. a prophet's father; -հանգէտ a. like a prophet; -հրազ a. prophetic; -ճառ a. foretold, announced, or predicted by a prophet or by the prophets, declared prophetically, prophetic; -համ, աջայ տն. to prophecy; to predict, to foretell; to play the prophet, to counterfeit; -նայ s. prophet's temple; -նորս a. having the gift of prophecy; -սէտ s. chief of the prophets (Moses); ից. our Lord G.-C.; -սպան a. murdering prophets; -սուս պատգամք s. Scripture, the prophets; -րան S. -նոյ; -ցուցանեմ տն. to render prophetic, to cause to prophecy; -բարոզ a. preached by the prophets.

Մարգարէութիւն s. prophecy; the book of the prophets; -ուհի sf. prophetess.

Մարգարէութիւն ad. prophetically.

Մարգարիտ, բաղ or բախ, բաղ s. margarot, pearl; bot. daisy; chem. mar-

garine; շարք - բաղ, string of pearls; pearl necklace; ծածկեալ - բաղ, pied with daisies; մի արկանէք զ-ս առաքի խոզայ, don't cast pearls to swine; S. Ընդհանրութիւն.

Մարգարապիկ a. beautiful as a pearl; -գոյն a. pearl-coloured; -գարգ a. adorned with pearls, pearled; -խուս a. full of pearls, pearly; -գաւա, plain sprinkled with daisies; -ծին a. bearing or producing pearls; -հաւ s. grain of pearl; - առաւանք, pearly teeth; -հիւս, յեւ, -շար a. strung with pearls; -տեսիլ a. like a pearl; -փայլ a. bright as a pearl.

Մարգարապիկ a. of pearls, pearly; -երանգ a. pearl-coloured; -տարէն ad. like a pearl. [dows.

Մարգարա, ի s. feeding in mea-

Մարգար s. the eleventh month of the ancient Armenian calendar, (June).

Մարգիկ, աջ s. marquis, marquess; marquee; -ուհի s. marquise; -ուհի sf. marchioness. [shy meadow.

Մարգարիտ, ինի, -ճակ, աջ s. mar-

Մարգ, ոյ s. man; mortal; the human race; կին - , woman; Որդի - ոյ, the Son of Man; - եւ Ա.Յ. Man-God; բաւրի - , worthy or honest man, man of worth; գեղեցիկ - , handsome man; բարեխիտ - , man of feeling, generous-hearted man; -ն անորեւնութեան, antichrist; յարգէ - , man of straw; a scare-crow; - ի - ոյ, from one man to another; ամ - , every man; արժաւնի - ոյ, manly; անարժաւնի - ոյ, unmanly; ի բայ մերկանալ զ-ն հին, to put off the old man; - առ - կուսակիլ, to crowd or rush together, to press, to throng; արար Ա.Յ. զ-ն ի պատկեր իւր, God made man after his image; ի բարեբաւանութիւն - ոյս, for the happiness of mankind; S. Այլ, Մարգիկ.

Մարգարութիւն s. anthropology; -բար S. Մարգարաբար; -բնակ a. inhabited by man; -գալ s. chimera, bng bear, hobgoblin, ghost; -գերի s. captive, prisoner, slave; -գին s. slave-merchant, --buyer or dealer; purchase of slaves; -գլուխ a. man-headed; -գող s. man-stealer; -գողութիւն s. man-stealing; -գարման a. nourished or cultivated by man; -գաւ s. assassin, murderer, man-slayer; -գաւան a. believing in Christ as man only, denying the divinity of Christ, Nestorian;

- աւանդք or -գաւանութիւն s. nestorianism; -գաւութիւն s. murder, assassination; -գէտ a. of a human figure or countenance; -գլխաւ a. clothed in human nature, incarnate, become man, made flesh; -գէն a. man sacrificing; -լինել, to immolate or sacrifice human victims; -ք s. human sacrifice or victim; -զս S. -գէն; -գոհութիւն, -գոհք S. -գէնք; -թափ a. unpeopled, uninhabited, desert, wild; -թիւ s. enumeration or numbering of men; թ - թուի, to each person, a-man, a-head; -լից full of man, peopled, very populous; -խանձ a. man-devouring, eager for human flesh; -խանձութիւն s. greed of human flesh; -խանձ a. hypostatically united with the human nature; -խիտ a. densely inhabited, crowded with inhabitants; S. -լից; -խնդիր a. searching, or in search of men; -խողխող, -խող a. slaughtering or massacring man, murderers, killing, bloody, sanguinary, cruel; s. cut-throat, homicide; -ծախ a. man consuming, causing the destruction of men; -ծին a. begetting a man; s. fabulous tree feigned to produce men. [house; ceiling, roof.

Մարգարի, աջ s. joists & beams of a human body, physiology, anatomy; S. -բանութիւն.

Մարգարիկ, աջ s. cannibal, anthropophagus, man-eater; - լինել, to eat human flesh; -կերութիւն s. anthropophagy, cannibalism; -կերպ a. human, having a human form or figure; after the men's manner; s. zool. anthropomorphite; -կերպաբար or եանք s. the anthropomorphites; աղանդ -կերպ, anthropomorphism; -կոյս բաղմանութիւն s. train or suite of domestics, numerous equipage; assembly of men, multitude of people, crowd, a crew of men; -կոտոր a. murderous, exterminating; - առնել, to kill, to put to the sword; -հաճ, -հաճոյ, ից a. insinuating, fawning, flattering, striving for favour, servile; -հաճեմ տն. to seek men's favour, to fawn, to flatter, to seek to please by servility; -հաճութիւն s. fawning, adulation, flattery; respect for persons; -հաւան a. of the human height or form; of perfect form, well shaped (man); s. the human stature, size or height; -հարկ s. capita-

tion, poll-tax, poll-money; -հոյլ հոյլ s. multitude, crowd; -մայն s. human voice; -մեւ S. -կերպ; -մահ s. plague, pestilence; -մարտ a. making war on man; hostile to mankind; -մեա a. near the habitation of men; ի -ի կեալ, to inhabit -; -նամ, աջայ տ. to become man, incarnate, to take human flesh or nature; -շահ a. edifying, exemplary, virtuous; affable, kind; -շատ a. well peopled, full of inhabitants, populous; -շատուածի s. great multitude, dense population; -շէն S. -շատ; -շնորհ S. -շահ; -շափ a. of man's height or size; -պայն քաղ s. chimera, were-wolf; -պայք s. satyrs; -պաշտ, ից s. anthropolatry; fig. flatterer, fawner, adulator; -պաշտութի s. anthropolatry; fig. fulsome flattery, adulation; -պատկեր a. man-shaped, having the human form or figure; s. human image; -պէս S. Մարդկորէն; -պուր or պուրծ S. Մարդապուր, &c.; -ուռ a. biting man; -սանկ, ի s. litharge of silver, yellow, white litharge; -սեր a. advantageous to the propagation of the human race; -սէր a. philanthropic, humane, benevolent; kind, obliging, courteous, civil, gracious; tender, compassionate, charitable; -սիրաբար ad. benignly; -սիրական a. philanthropic; -սիրապէս ad. humanely, kindly, tenderly, with kindness, lovingly; -սիրեմ va. to be philanthropic, humane, to behave with kindness, to be compassionate, courteous; to be condescending; to receive courteously, to give a hearty welcome to, to honour; -սիրութիւն s. philanthropy, humanity, kindness, benignity, affability, benevolence, courteousness; condescension; welcome; -ք S. -սիրապէս; -սպան, աջ a. murderous, homicidal; s. murderer, homicide, man-slayer; -սպանութի s. homicide, murder; -կամաւոր, wilful murder; -սկաւայ, manslaughter; -սանդղոյշ, homicide by misadventure; -ստան, աջ s. place of reunion; -վաճառ s. slave-merchant or dealer; -վայելուչ a. meet for or worthy of man; -վար, աջ a. S. -ծափ; civil, polite, urbane, courteous, complaisant, obliging, genteel, kind, affable; -վարուհի s. civility, politeness, urbanity, courtesy, complaisance; -սեւաց, էցաց or ցից a. hating

mankind, misanthropic; s. misanthrope, man-hater; -սեւակ or սիւ S. -կերպ; -սեցիկ S. -սեւաց; -սեցութի s. misanthropy, hatred of mankind; -սունկ s. human race, human creature, man; a. human, rational; -բուրաստան, garden planted by man; -ցուլ s. minotaur, bucentaur; -ցուցանեմ va. to humanize, to civilize; to familiarize, to tame; -քաղաքացի or -ցի s. inhabitant or dweller in man; -քայլ a. walking as man.

Մարդկային, լուրաց a. flattering, fawning, seductive; s. adulator, flatterer, sycophant, seducer; -լուրական a. adulatory, deceitful; -լուրութի s. adulation, flattery.

Մարդեղութիւն s. incarnation; our Lord's human nature; creation, generation or genealogy of mankind.

Մարդերեւոյթ S. Մարդակերպ.

Մարդիկաւոր a. familiar, tame, docile.

Մարդիկ, դիւան s. men, mankind, the human race, the world; տմ - , all men; որդիք մարդկան, the children of men; դրապէս - , men of letters; -ս յարդարել, to make men of.

Մարդկաբար S. Մարդկորէն; -խառն, &c. S. Մարդախառն, &c.

Մարդկական, յին a. human; belonging to man, manlike; -պէս S. Մարդ.

Մարդկեղէն a. human. [կորէն.

Մարդկութիւն s. humanity, human nature; humanity, mankind; multitude, many people.

Մարդկորէն a. human; ad. humanly, as a man, according to human nature.

Մարդպետ s. chief guardian of the harem, chief of the eunuchs, kislar-agasi; -ութի s. dignity, office or post of kislar-agasi.

Մարեմսոս s. sweet marjoram.

Մարերեան ծառ s. may-pole.

Մարերի s. the tenth month of the ancient Armenian calendar, (May).

Մարդ, ից s. confine or frontier of a state, march, border; province, district; -գնել, to reduce to a province; -ք, exercise. [creeping mouse-ear.

Մարդանդու, -նուն s. bot. pilosella.

Մարդոնք s. exercise; gymnastic ap-

Մարդարան s. gymnasium. [paratus.

Մարդեմ, էցի va. to instruct in athletic exercises; to inure to war; to exercise, to instruct, to initiate, to teach, to discipline, to form, to train,

to civilize, to soften manners. [ed to war.

Մարդիկ a. exercised, inured; train-

Մարդիկ s. instructor, teacher, one who disciplines, inures or trains to war.

Մարդուհի s. teaching, training; instruction, exercise.

Մարդպան, աջ s. governor of a march, of a county or province, exarch; -ութիւն s. government of a march, governorship of a province.

Մարդպետ S. Մարդպան.

Մարթ, ի s. means; a. possible; -է v. imp. it is possible, it may be so; it is fitting or proper; -ական a. ingenious; -անամ S. Մարթեմ.

Մարթանք s. stratagem; means, expedient, resource, remedy; skill, art, ability, cleverness, mastery; -նք ad. ingeniously, cunningly.

Մարթեղի a. possible; contingent; proper, fitting.

Մարթեմ, էցի va. to find means, to invent, to contrive, to find out.

Մարթեմ, թացի տ. to be able, possible, to have the power, faculty or means.

Մարթեցունեմ va. to render possible; to execute, to carry into effect, to accomplish.

Մարթի v. imp. it is possible; զիւրդ - պիտի լինէ, how can these things be? չ, ոչ - , it can't be, it is impossible; -ցի, is it possible?

Մարթուն a. ingenious, clever, skilled; S. Մարթ a.; չ a. inept, unfit, awkward.

Մարթուչ a. clever, skilful, expert.

Մարթուսառաճ a. possible & proper. [cleverness.

Մարթութիւն s. dexterity, ability,

Մարի, բույ, բեաց s. hen.

Մարի, ի s. resinous pine.

Մարկեղ, ի s. hoe.

Մարկեղաբ s. Marcionites.

Մարկանկ մոմայ s. statue of wax.

Մարձակ s. bed & bedding.

Մարմանդ, ի s. hot or temperate climates; pleasant meadow, delightful spot; greensward, lawn, grass-plot.

Մարմանկան a. pruriginous.

Մարմանդեմ, էցի տ. to itch, to feel an itching, titillation or pruriency, to have a tickling sensation; to feel a desire to scratch oneself; fig. to be excited, incited, provoked, tickled or pleased; -եցունեմ va. to cause to

itch, to tickle, to titillate; to irritate, to exasperate; fig. to tickle, to please, to gratify.

Մարմանդիւն, -ըռմի s. itching, pruriency; incitement, tickling, titillation; smart, burning, puncture.

Մարմառ s. med. St. Anthony's fire; -առ a. feeling a prickling, subject to a pricking sensation.

Մարմարակուռ, -շէն a. made or built of marble, marmorean; -կոմ, -հատ s. marble-cutter; դործարան -հատայ, marble-yard, -works; -հատք s. marble-quarry; -պատ a. covered or paved with marble.

Մարմարեայ, -եղէն a. of marble, marble, marmorean.

Մարմարին, աջ s. marble; a. - , of marble; կարծր իբրեւ չ, as hard as -; -եայ S. Մարմարեայ.

Մարմենի s. distaff.

Մարմին, մնոց s. body; flesh; man, creature, mortal; corpse, dead body; carcass, carrion; body, consistency; whole, ensemble; geom. solid; - առնում, to become incarnate; էւ Բանն - եղեւ, & the Word was made flesh; S. Երկնային.

Մարմնաբանութիւն s. somatology; -բոյժ a. too indulgent to the appetites, carnal, sensual; -գեղ a. well shaped;

-գոյք s. corporeal substances; creatures, mortals; -գործեմ va. to change into flesh; -գործութի s. incorporation, embodiment; -դգած, -դգեաց, -դգեստ, -դգեցիկ a. clothed with flesh, incarnate; corporeal, bodily, mortal;

-դգեցութի s. incarnation; -դեղծ a. impudic, sensual, libidinous; impotent, frigid, incapable of procreation;

-դեղծութի s. luxury, licentiousness, lechery, wantonness; impotence, frigidity; -խորժ a. pleasing or grateful to the senses; -խորժութի s. sensual delights; pleasures; -ծածուկ a. hiding, covering the corpse (tomb), or the body (hair); -ծին, ծնունդ s. corporeal birth, according to the flesh;

-կայ s. corporal, a fine linen-cloth on which the priest places the chalice at mass; -կան a. corporeal, bodily; mundane, worldly; carnal, sensual; -կերպ, աջ a. carnivorous; -կերութի s. use of flesh for food; -կից a. of the same nature; consanguineous; s. fellow-man; -կրթանք s. gymnastics, athletics; -կըք.

թուլթի *s.* bodily exercise; -հատ, *այ* *s.* anatomist, dissector; -հատական *a.* anatomical; -հատել, *եղի* *va.* to anatomize, to dissect; -հատութի *s.* anatomy, dissection; -հատորեն *ad.* anatomically; -հար, *այ* *a.* impotent, unhealthy, apoplectic, disabled, crippled; -ձեւ *a.* having a bodily form or figure, corporeal; -մարզ, *ից* *s.* gymnastics; gymnastic-master; -մոլ *a.* carnal, sensual, voluptuous; -մոլութի *s.* sensuality, attachment to sensual pleasures; շին *S.* -կան; -նամ, *այցայ* *vn.* to become incarnate; to take the human body or nature; -շարժութիւն *s.* tickling, titillation, stimulant; any movement of the body; -պաշ, *այ* *s.* body-guard, life-guard, yeoman of the guard; -պաշտ, *ից* *s.* worshipper of the flesh; sensualist; Apollinarian; -պատ *a.* clothed with a body, corporeal; -պատար *a.* enveloping the whole body; -պարար *a.* nourishing, fattening; voluptuous, gluttonous; -պէս *ad.* bodily, corporally; materially; carnally, sensually, lustfully; *ից* *s.* essentially, really, substantially; -պիշ *a.* material; carnal, voluptuous; -ուիկ *a.* incarnate; -ուիկ *s.* incarnation; -սէր *a.* fond of carnal pleasures, sensual, carnal, voluptuous, mundane; -սիրութի *s.* sensuality, lust, concupiscence; -սպան *s.* self-murderer, suicide; -վաշառ *S.* Մոս-; -սակ *s.* madragora root; -տանջ *a.* tormenting the body (pain); -տեւց *a.* despising carnal pleasures; -տեսակութի *s.* materiality; -տեսիլ, -տիւ *a.* corporeal, of a form; -րան *s.* place of incarnation, matrix; *ից* *s.* our Lord's Mother; -ցուցանեմ *va.* to change into flesh; to embody, to incarnate; to figure, to impress with a form; -ւոր, *ական* *a.* corporeal, palpable, material; of or belonging to the body, bodily; carnal, fleshly, sensual, worldly; -ւորապէս *ad.* bodily; really, actually; -ւորութի *s.* corporeity; incarnation; humanity; -փոխութիւն *S.* Հոգե-

Մարմնեղ, *այ* *a.* fleshy, corpulent, fat, plump; -էն *a.* corporal, corporeal; Մարմնիկ *s.* corpuscle. [Տ. Մարմնեղ. Մարմնայ, -մնայ *s.* bodily things, things appertaining to the flesh.

Մարութ *s.* bot. *S.* Մարութակ.

Մարսեմ, *եղի* *vn.* to digest; to con-

coct; -եցուցանեմ *va.* to cause to digest; -եցուցիչ, -սողական *a.* digestive. Մարսողութիւն, Մարսումն *s.* digestion; concoction.

Մարա, *ից* *s.* war, battle, combat; wrestling; dispute, quarrel: month of March; *ի* - պատերազմի պատրաստել, to prepare for war; *էլանել* *ի* - պատերազմի *ի* վերայ ուրուք, to take up arms against; -գնել, մղել *ը* ումք, տալ - պատերազմի լքեմ ուրուք, to give battle, to make war on, to wage war; -ը միմեանս հարկանել, - եղեալ կուռել, to fight, to combat, to attack; միշտ -իւ լինել *ը* ումք, to be in perpetual hot water with, to be continually at war with; - *ի* վերայ ուրուք յարուցանել, *ի* - պատերազմի գրգռել, to incite to battle, to excite or create war against; - պատերազմի էր նոյն *ը* միմեանս լին, they were at war for; տնադորոյն -իւ պատերազմաւ, by a bloody battle, by a sanguinary conflict; -ն յերկոցուց կողմանց մնայր տնադորոյն, the battle remained undecided; *S.* Պատերազմ.

Մարադիր, գրաց *s.* agonotheta, athlotheta; -ծնոց *a.* quarrelsome, contentious, litigious, wrangling; -կան *a.* of or belonging to war or battle, warlike; *s.* warrior, combatant; -կառք *s.* war-car or chariot; -կից *s.* companion in arms, fellow-soldier, comrade; adversary, antagonist, opponent; *a.* confederate, leagued, allied; -գունդեր, auxiliary forces; -լինել, to fight in company; -կցութի *s.* companionship in arms; alliance, confederacy; aid, succour; -մբոս *a.* tumultuous, troubled, agitated by war; յարդար *S.* -գիր.

Մարանտ *int.* would to Heaven that! if it might be!

Մարանկար, *այ* *a.* painting battle-scenes; - պատկերահան *s.* painter of battle-pieces; -սայլ *s.* waggon, ammunition-, powder-cart; -վար, *ի* *s.* palestra, battle-field, or -ground; -ցու, *այ* *s.* weapons of war, (other than firearms); *a.* military, warlike.

Մարաշակի *s.* brave, valiant soldier; -բ, choicest troops, the flower of, or the choice men in the army.

Մարաիկ, տկաց *s.* warrior, soldier, combatant; *ի* -ս մտանել, to rush to the field of combat.

Մարտիրոգէ *s.* Gr. *w.* martyrology.

Մարտիրոս, *այ* *s.* martyr; -ական *a.* of -; -ակից *a.* suffering a similar martyrdom separately or together; -այորդոր *a.* exhorting to martyrdom; -անամ, *այցայ* *vn.* to be a martyr, to suffer martyrdom, to undergo death in witness of the faith; -արան *s.* place of martyrdom; chapel or tomb of martyrs; -մարտիս *s.* Martyropolis; -ացուցանեմ *va.* to martyrize; -ուի *s.* martyrdom; -ուհի *sf.* female martyr.

Մարտից, *այ* *s.* battery, bastion, bulwark; tower; *էլեկտրական* -, electric battery or machine; Վոլտայեան -, Voltaic battery, pile.

Մարտիցիմ, տեւայ, տուցեալ *vn.* to fight, to combat, to make war, to engage in action; to quarrel, to dispute, to contest; - սկզբնամտորութի, to skirmish. [fencing-master.

Մարտուկայ *s.* military professor; Մարտուցանեմ, *ցի* *va.* to cause to fight, to provoke to combat; to defy, to challenge. [of war.

Մարտորէն *ad.* according to the art Մոցաւ *a.* thick, bushy; *s.* *S.* -բ.

Մոցաւախիւ *a.* bushy, full of bushes, thick-tangled, brackish, briery; -կան *a.* chem. sylvic; -ձեւ *a.* bushy-shaped, bushy; -դոզ *a.* hidden among the bushes, sylvan, woody, rural.

Մոցաւուտ *S.* -աւխիւ.

Մոցաւք, ուայ *s.* thicket, covert, copse, wood; brushwood, underwood, bush, tuft; -բ աչաց, thick eye-lashes; սեւացուցանել թխացուցանել դ-ան առ բռնի, ծարրաբն, to paint one's eye-lashes.

Մարիտանական *a.* Moorish, of the Moors, mauresque; - նկար, mauresque, moorish style of painting; arabesque; -կաքաւ, morris, morris-dance.

Մարտուկ *s.* zool. drepanis, sand-martin or shore-bird.

Մաքաւ, *ի* *s.* combat, fight; wrestling; contest, strife, litigation, quarrel, dispute; -եցուցանեմ *S.* Մարտուցանեմ; -իմ, *եցայ* *vn.* to combat, to fight, to come to blows; to wrangle, to quarrel, to dispute, to discuss, to argue; -ող *a.* combating, opposing; quarrelsome; -ումն *S.* Մաքաւ.

Մաքի, բւոյ, բեւայ *s.* ewe, sheep.

Մաքման *s.* handkerchief; thick cloth.

Մաքուր, բրոյ *a.* pure, neat, clean,

unstained, unsullied; refined, purified; limpid, clear; *ից* *s.* pure, modest, chaste; *գրել* *զ-ն*, to make a fair copy of. [toll.

Մաքս, *ից* *s.* excise, custom, duty, city

Մաքանեղ, *այ* *s.* smuggler; վաշառք -այ, smuggled goods; - լինել, to be a smuggler, to smuggle; -ուի *s.* contraband, smuggling; -նոց *s.* custom-house; toll-house; -պետ *s.* director or chief officer of the custom-house, farmer general; -տուն *S.* -նոց; -ւոր *s.* custom-house officer, publican, tide-waiter; -ւորութիւն *s.* office or charge of a publican or custom-house officer; նստել *ի* -թեւան, to sit at the receipt of customs.

Մաքսեմ, *եղի* *va.* to pass the custom-house, to receive or exact the custom or duty, to receive for the public revenue; *vn.* to pay the excise or customs dues.

Մաքաւոր, *այ* *a.* purifying, purificative; -եմ *va.* to purify, to cleanse; -ութի *s.* purification; sanctification.

Մաքաւարդ *a.* purified, pure, clean, clear, polished; splendid, bright; -եմ, *եղի* *va.* to purify, to cleanse, to polish; to embellish; -դէպ, -դէպտ *a.* clean, spotless, very pure; virtuous, pious; -ծին *a.* begetting or begotten in purity; -կան *a.* *S.* Մաքուր; purgative, cathartic, cleansing; - դեղ, a purge; - տեսակ, nitre, saltpetre; - աղանդաւոր, puritan; վարդապետութի -այ, puritanism; -կենցաղ, -կրօն *a.* leading a pure life, chaste, modest, virtuous; -միւ *a.* clear-headed; -պէս *ad.* purely, neatly; chastely, modestly; merely, simply; -սէր *a.* fond of purity, of cleanliness; neat, tidy, clean; -սիրութի *s.* love of purity, of cleanliness; -րան *s.* purgatory; -բար, *այ* *a.* purifying; *s.* purifier; -փայլ *a.* shining, bright with cleanliness, candid, clear, pure, clean; glorious, virtuous.

Մաքեմ, *եղի* *va.* to clean, to cleanse; to purify; to refine; to purge; to expiate, to sanctify; - զոճ, to refine the style; - զարկն, to depurate or cleanse the blood; - զխաւարոս, զընդեղէն, to pick or cleanse vegetables, pulse; - զանօթիս խոհանարանի, to scour, brighten or polish kitchen utensils. [սկւոյ, altar napkin.

Մաքրիւ *a.* purificatory; *S.* Ածելի; - Մաքրողական *a.* purificative, depur-

ative, purgative; deterrent, abster-
sive; expiatory; s. depurative; pur-
gative, purge; - առնուլ, to purge, to
take a purge.

Մաքրութիւն s. purity, cleanliness;
purification; depuration; expiation;
neatness, tidiness; - ջրոյ, limpidity;
- օդոյ, pureness, serenity, clearness.

Մաքրում s. cleaning, cleansing;
scouring. [smell.]

Մշակուս ա. musty, having a musty
Մշակ, եղայ տ. to grow musty or
mouldy, to mould: to strive, to strain.

Մէր, էջ s. meter; - ահան ա. me-
trical; - դրութիւն, metrical system.

Մեղէն, Մեղոյն ad. by ourselves.

Մեղմարդ, &c. S. Սեղմարդ, &c.

Մէրան, է, աւ. S. Gr. w. ink; - ագիծ
a. written, delineated with ink; - աւ.
s. ink-stand.

Միսակ, աջ s. bot. clove; clove-tree;
pink, carnation; - ահոս ա. smelling of
cloves, clove-scented.

Մեծ, աջ a. great; large, big; strong,
powerful, mighty; rich, opulent; im-
portant, serious, considerable, mo-
mentous; - , - իմ, - ու, - աւ, - ու ad.
greatly, highly, much, very much, too
much, excessively; - օր, feast day,
high day; - դաշտ, vast, spacious field
or plain; - ժամս, ժամանակս, during
many hours; for a long time; - ժամս
գիշերոյ, a great part of the night; ոչ
է քեզ - , is it not important?

Մեծաբան ա. magniloquent, boast-
ful, braggart, swaggering, blustering,
gasconading, vainglorious, vauntful,
pompous; - ու բարբառել, խօսել or
- եմ, եցի, - իմ, եղայ տ. to brag, to
gasconade, to boast of imaginary ad-
ventures, to pretend falsely to brave-
ry, to be vainglorious, to swagger, to
vaunt, to exaggerate, to talk big, to
draw the long bow, to sound one's own
trumpet, to assume a consequential
look, to set up for a man of conse-
quence; - ուն s. big words, exaggera-
tion, bombast, boasting, bragging, ro-
domontade, fustian, gasconade; - բար-
բառ ա. speaking loudly, stentorian,
crying out, loud, noisy, clamorous,
obstreperous, blustering, riotous; ad.
aloud, loud, loudly; - բաց ա. opened
widely (wound); - բեռն S. Ծանրա-
- բերձ ա. very high, very elevated;
- գանձ ա. very rich, - wealthy, - opu-

lent; - գեղ ա. very beautiful, lovely,
graceful, charming; - գին, - գնի ա.
costly, very dear, most expensive,
high-priced, too dear, precious, rich,
magnificent, sumptuous; - գնի ad.
dearly, at a very high price; - գնել,
վաճառել, to buy or sell dearly, at a
high price; - գլուխ ա. large-headed;
- գնութիւն s. preciousness, great worth;
- գոյն ա. greater, bigger; major, elder;
s. maximum; - գոչ ա. loud or high-
sounding, noisy, blustering, roaring,
clamorous, vociferous, obstreperous;
- գործ ա. noble, generous, magnificent;
ostentatious; grand, imposing, state-
ly, superb, magnificent; - գործու-
թիւն s. magnificence, nobility, genero-
sity; sumptuousness; munificent act;
- գործ S. Բազմագործութիւն - գրեմ տ. to
esteem, to value, to prize or rate high-
ly; - գրոհ ad. crowding in, rushing on
in crowds; - գէղ ա. heaped up, great,
huge; - գանգուած ա. very voluminous,
bulky, large, enormous; - գարդ ա. very
splendid, glorious, majestic; - գարմ
a. noble, great, of high rank; - գբոս ա.
very busy, full of business; - գգի ա. of
illustrious family or descent; - գգու-
թիւն s. nobility, gentility, high lineage;
- գգր ա. all powerful, omnipotent; very
strong, of a great force; powerful,
potent, mighty; պ. Megasthene; - թեւ
a. wide-winged; s. zool. megaloptera;
- թիւ ա. very numerous, in great
number; - թոռ ա. having an extensive
diocese; - խոհ, - խորհուրդ ա. of exalt-
ed sentiments, noble-minded, mag-
nanimous, generous, noble; - խոր-
հուրդ ա. mysterious, involving a great
mystery; - խոհութիւն s. greatness of
mind, high-mindedness, nobility of
thought or sentiment, magnanimity,
generosity; - խուճ S. - թիւ; - խօս S.
- բան; - ծախս ա. at a great expense,
costly, expensive, sumptuous, magni-
ficent, splendid, rich; - ծառ ա. of lofty
trees (wood); - ծով s. great sea, Ocean;
- կաթիլ ա. in great drops, raining vio-
lently, showering; - կակառ ա. very
plaintive, uttering loud lamentations;
- կանխ ա. having large ears, long-ear-
ed; - կառոյց ա. built magnificently,
grand, superb, splendid, sumptuous;
- կն ա. large-eyed; - կոհակ ա. of heavy
waves or billows; - կոյս ա. heaped up,
enormous, massive; - կառուց s. zool.

coccothraustes, gross-beak, haw-finch;
- չամբաւ S. - չաչակ; - չանդէս ա. fa-
mous, celebrated, glorious, illustrious;
solemn, pompous, triumphant; - չիւ-
ռաբ, ածիւ, solemnly, splendidly,
pompously, triumphantly; - չանձար ա.
very intelligent, talented, witty, very
wise; - չառաջ ա. sighing deeply or
profoundly; - չասակ ա. of lofty sta-
ture, tall; - չատոր ա. voluminous;
- չարկի ա. honourable, respectable;
- չայց s. grand dinner, magnificent re-
past; a. sumptuous, splendid; - գոր-
ծել, to give a grand dinner-party;
- չաւաս ա. having great faith or be-
lief in; - չարս ա. all wise, omniscient;
- չոգի ա. magnanimous, generous; - չո-
գութիւն s. greatness of soul, high-mind-
edness, magnanimity; - չոչակ ա. far-
famed, very renowned, celebrated, of
great repute; ad. aloud, loudly; - չրաշ
a. very wonderful, astonishing, sur-
prising; - ձայն ա. loud, noisy, sound-
ing, sonorous, resounding; ad. aloud,
with loud cries or shouts, noisily, with
hue & cry, clamorously; - աղաղակել,
կարդալ, to cry with might & main, to
roar out, to cry with all one's strength;
- ձիւ ա. very extensive, very vast;
long-winded, diffuse, prolix, wordy;
- բանիւք, diffusely, prolixly; - մար-
մին ա. corpulent; very voluminous, im-
mense; - մարտ ա. victorious; - մեծ ա.
very great, grand, important, consi-
derable; - վարուք զարդարեալ, virtu-
ous; egregious, eminent; - ք s. the
great; high life, fashionable society;
great deeds, - things, - enterprises;
- , - ու ad. greatly, extremely, very
much, excessively; - ու գործել, to per-
form great actions; - ու վազել, to run
swiftly; to gallop; - ու խօսել, բարբա-
ռել, կոտորել S. - բանիւք; - մեծար
a. honorable, worthy of honour; - մեծա-
բար ա. doing wonders; ad. much, very;
- մեղ, աջ a. sinning much, very sinful;
s. great sinner; - միտ ա. high-minded,
conceited, proud, lofty, presumptu-
ous; - մուր ա. well fortified or muni-
tioned; - մոեմ, եցի, - մոեմ, եղայ տ.
to be high-minded, self-conceited, pre-
sumptuous; to grow proud, haughty,
arrogant; - մոռութիւն s. high-minded-
ness, haughtiness, superciliousness,
pride, conceit, presumption; - մօր, է
a. very muddy or marshy; s. Medza-

mor, (an Armenian river); - յաղթ ա.
victorious, conquering, triumphant;
great, enormous, huge, colossal; - յաճ
a. lengthy, long; - յոյս ա. hopeful, con-
fident; - լինել, to be hopeful, full of
hope, buoyant with hope; - յոս ա. chub-
by, chubby-cheeked, puffy, bloated;
- նամ, աջայ տ. to grow, to increase
in stature or size; to become larger,
greater; to grow rich; to become re-
nowned; - մեծութիւն յոյժ, to become
very wealthy or immensely rich; - ն.
դամ ա. stout- or large-limbed; - նիստ
a. extensive, vast, large; - նիւն ա. mag-
nanimous, generous; S. - չասակ;
- նիւնութիւն s. magnanimity, greatness
of mind, generosity; great stature,
tallness; - նուռ ա. very renowned, fa-
mous, illustrious, celebrated, great,
glorious; - շահ ա. very profitable, ad-
vantageous, lucrative; - շէն S. - կա-
ռոյց; - շուք ա. loaded with the highest
honours; magnificent, splendid, grand,
pompous, majestic, sumptuous, so-
lemn; ad. with great honour; splen-
didly, pompously, sumptuously; - չափ
s. ast. megameter; - չեայ ա. large-eyed;
keen or piercing-eyed; - պաղատ ա.
very suppliant, supplicating, beseech-
ing; - պայծառ ա. very luminous, very
bright, shining, brilliant; sumptuous,
imposing, pompous, most illustrious;
- յաղթանակ, most brilliant victory;
- պանծ ա. boastful, bragging; superb,
eminent, excellent, glorious; - յաղ-
թութիւն, signal victory; - լինել, to
praise or vaunt oneself too much, to
pretend to, to boast; - պաշտօն or
տուժն s. great solemnity; - պատիւ ա.
very honorable, very glorious; ad.
honorably, splendidly, with great ho-
nour; - մեծարել, առնել, to load with
honours; to welcome, to receive with
honour, with open arms, to treat with
great honour, to feast, to entertain;
- պատուեմ տ. to heap honours on, to
honour magnificently; - պատուճ ա.
very extended, diffuse, prolix, long;
- պարգեւ ա. very magnificent, very li-
beral, generous; - առնել, մեծարել,
to load with precious gifts; - լինել
յուժեղ, to receive magnificent pre-
sents; - պարծ ա. S. - պանծ; - պէս ad.
greatly, much, very, too much, ex-
tremely, beyond measure, infinitely;
remarkably, considerably; - սխալիս,

you are greatly mistaken; *եւ այս նոյն* - սաղմապ, it is a great embarrassment for them; *եւ այս - է*, it is a great advantage; *վկայութիւն նորա - է յայտարարել*, his testimony is highly important in this cause; *- ջան* *a.* very diligent, careful, studious, industrious; toilsome, tiresome, hard, painful; *- սասա* *a.* severe, austere, authoritative, imperious; awful, terrible; *- սար* *a. s. gr.* trochaic, trochee; *- սիրա* *a.* large-hearted, generous; magnanimous; *- սպաս* *a.* magnificent, sumptuous, splendid, gorgeous, ostentatious; *- սանի* *a.* full-breasted; *s.* gynæceas-tos; *- սրան* *S.* - *հրաշ*; *- վայելուչ* *a.* very convenient, decorous; glorious, eminent, elegant; majestic, magnificent, august; *- վաստակ* *a.* meritorious, deserving, of great merit; *S.* - *ջան*; *- վերջ*, *էջ* *s. gr.* iambus; *a.* iambic; *- վիճակ* *a.* of very extensive diocese; *- տարած* *a.* vast, spreading every where; *- տարր* *a.* of vast size or mass; *- տնութիւն* *s.* wealth, opulence, riches; *- տուն* *a.* rich, wealthy, opulent; *s.* the wealthy, rich people, the rich; *- րանք* *s.* respect, honour, veneration, reverence, deference, homage, distinction; ceremony, compliments, respects; kind reception, welcome; *- հասարակաց*, universal esteem; *- նոք* *ad.* respectfully, honorably, with regard; *աննել - նս* *էրեսայ ուրուք*, to have regard for; to hearken favourably to; *- նս զնել*, *աննել*, *ցուցանել* *S.* *Մեծարեմ*; *- րգեմ*, *էջի* *va.* to honour, to respect; *- րգի* or *գոյ* *a.* very respectable, estimable, reverend, venerable; *- լինել*, to be held in high esteem, to enjoy the esteem of, to be much esteemed by; *- աննել* *S.* *Մեծարեմ*; *- րգութիւն* *s.* reverence; authority; *- րեմ*, *էջի* *va.* to respect, to honour, to reverence, to venerate, to treat with distinction, to compliment, to pay respect to; *- րոյ* or *րու* *S.* *- րգի*; *- ցոյց* *s. ast.* megascope; *- ցուցեմ* *S.* Magnificat; *- ցուցանեմ* *va.* to enlarge, to make to grow, to increase, to augment, to extend; to enrich; to render powerful, mighty; to favour, to befriend, to raise, to exalt, to dignify; to glorify, to celebrate; to magnify, to praise highly, to exalt, to extol; to amplify, to exaggerate; *- ւոր* *s.* supe-

rior, prior; *- ւորութիւն* *s.* priorship; *- փառ* *a.* majestic, glorious, august, illustrious; *- փառութիւն* *s.* majesty, glory, celebrity; *- փարթամ* *a.* tremendously or excessively rich, very affluent, opulent; *- փափաք* *a.* very desirous, ardent, eager; *- փոյթ* *a.* very diligent; *- փոր* *a.* big-, pot- or pauneh-bellied; *- քաղաք* *s.* great city, capital; *- քաղաքացի* *s.* citizen of the capital; *- քայլ* *a.* - *ս* *ad.* with hasty strides; *- զնայ*, to stride along, to make huge strides, to quicken one's step; *- ըն- թանալ*, to run as fast as the legs can carry, to run as hard as one can; *- քանակ* *a. s.* wholesale; *- վաճառ*, the - trade; *- վթերք* *վաճառաց*, whole-sale warehouse; *- բիթ* *a.* bottle-nosed. *Մեծեղեան* *a.* execrable, abominable; very wicked, heinous; *- ամբա- րջտուռ*, horrible crime; *- յանցանք*, crime.

Մեծխմտ, *- մաց* *a.* of vast intellect, very wise, - learned, - ingenious.

Մեծութիւն *s.* greatness, thickness, size, capaciousness; volume; grandeur, greatness, power, magnificence, majesty, elevation, exaltation; *fig.* capacity; *մեծափարթամ* -, great fortune, wealth; *ճականք*, human greatness; *ընդ - թիւք*, to load with riches; *ի - հասանել*, to attain to dignity or honours; *կորուսանել զս իւր*, to lose one's fortune; *մերկանալ ի - էջ*, to sacrifice one's fortune; *- ր*, Your Grace.

Մեծուհի *sf.* woman of quality, dame, lady, lady of rank.

Մեծուռն *s.* tilt or tail hammer.

Մեծվայելութիւն *s.* magnificence.

Մեծօր *s.* long day. [majesty.

Մեկենաս, *այ* *s.* Mæcenas, patron.

Մեկին *a.* explicit, clear, evident, formal, precise; distinct, only, sole; simple, ordinary, obscure; *ad.* clearly, explicitly, distinctly, precisely, expressly, intelligibly. [intelligible.

Մեկն *a.* simple, easy, clear, evident,

Մեկնաբան *s.* paraphrast; *- եմ*, *էջի* *va.* to paraphrase; *- ունի* *s.* paraphrase; *- բար - գոյն* *S.* *Մեկին* *ad.* [Մեկին.

Մեկնակ *a.* distinct, one only; *S.*

Մեկնակազէն *s.* marauder, freebooter, bandit; *- ձի* *a.* having only one horse.

Մեկնակի *ad.* only, particularly;

Մեկնական *a.* explicable.

Մեկնահագործ *a.* clad in a single garment, having but one vest.

Մեկնանամ, *ացայ* *vn.* to retire, to go away, to remove to a distance.

Մեկնապէս *S.* *Մեկին* *ad.*

Մեկնաւոր *a.* alone, solitary.

Մեկնելի *a.* explainable.

Մեկնեմ, *էջի* *va.* to separate, to divide, to detach, to loose, to remove; to explain, to expound, to develope, to resolve, to interpret, to comment upon; to hold out or stretch forth; *- ի ստեղէն*, to wean; *թուղթ մեկնելոյ*, bill of divorce; *S.* *թիւր*. [remove.

Մեկնեցուցանեմ *va.* to separate, to disunite, to part, to get loose; to remove, to go away, to depart, to retire, to go out, to make off, to steal away; to abstain, to forbear; to leave off, to desist, to cease; to stretch; to explain oneself; *- ի ջամբէք*, to bear off from the shore, to take sea-room, to stand out to sea; *- ի կնոյն*, to give a bill of divorce; *- ի հիացումն*, to go into ecstasies. [expositor.

Մեկնիչ *s.* interpreter, commentator,

Մեկնողական *a.* explanatory.

Մեկնոց, *աց* *s.* cloak, mantle, sur-tout; *- աղ*, *աց* *s.* short cloak; mantlet; *- իկ* *s.* mantilla.

Մեկնութիւն *s.* explication, explanation, interpretation, commentary; separation, removal, retirement.

Մեկնորէն *ad.* in explaining.

Մեկուն, *աց*, *- լինի*, *ի* *s. bol.* poppy.

Մեկուսանամ, *ացայ*, *- սիմ* *vn.* to remove, to go away, to retire, to stand aloof, to withdraw to a lonely place.

Մեկուսացուցանեմ, *- սեմ*, *էջի* *va.* to remove, to separate, to keep away, to put or place farther off.

Մեկուսի *pr. ad.* apart, aside, separately, in private, singly; *- աննել*, to remove, to alienate; *- կալ*, *լինել*, to remain aloof, to withdraw, to retire, to stand in dispart. [ment.

Մեկուսութիւն *s.* separation; retire-

Մեկնան, էնի, նոց *s.* fane, heathen temple; ara, altar; idol, image.

Մեկնական *s.* the seventh month of the ancient Armenian calendar, February.

Մեկնազգիւրք *s.* ancient codices, pagan archives; hieroglyph; *- զարդ* *s.* neocorus, guardian or maintainer of

the temples; *- զարդութիւն* *s.* office or duties of a neocorus; *- զերծ* *a.* plundering temples, sacrilegious; *- զերծութիւն* *s.* sacrilege, sacrilegious robbery; *- կալ, աջ* *s.* chief-priest or president of a heathen temple; *- կան* *a.* of or belonging to a heathen temple; hieroglyphical; *- կապուտ* *S.* *- զերծ*; *- լին* *S.* *- կան*; *- նի* *s. pl.* heathen temples; *- շէն* *a.* temple building; *- պան* or *պետ* *S.* *Քրմապետ*; *- սէր* *a.* fond of temples; *- տեղի* *s.* place where heathen temples are built; *- տուն* *s.* heathen temple. [chain, jewel, trinket.

Մեկեւանդ, *աց* *s.* collar, necklace,

Մեկ *s.* fault; sin; *- զնել* *S.* *Մեկա- զրեմ*; *- ինչ աննել ումք*, to wrong or do evil to; *քո է - ն*, it is all owing to you, it is your fault, you are wrong; *ոչ իմ է - ն*, I am not to blame, it is not my fault; *իւրք - ինչ ոչ արար ինձ*, he did not offend me in any way; *- ինչ ոչ գոյր նոյն*, they would be without fault; *այս կայ - եւ մեղ*, this is also partly our fault.

Մեկադիր *a.* blameable, blame-worthy; *- լինել* *S.* *- զրեմ*; *- զրանք* *s.* blame, obloquy, accusation, reproof, reproach, reprehension; *- զրեմ*, *էջի* *va.* to find fault with, to blame, to accuse, to reproach, to censure, to reprove, to criminate, to condemn; *- զժամանակն*, to blame the want of time; *- զրութիւն* *S.* *- զրանք*.

Մեկական *S.* *Մեկանական*.

Մեկայ, *ի* *s.* repentance, contrition, compunction, hearty sorrow; *- ! mea culpa*! I have sinned!

Մեկանամ *S.* *Մեկանեմ*.

Մեկանական *a.* subject to sin, peccant, sinful; peccable; hurtful, detrimental, mischievous, pernicious, noxious; *- ութիւն*, *- չանք* *s.* peccability; wrong, offence, transgression, malice, wickedness.

Մեկանելմ, *էջի* *vn.* to sin, to commit crime or fault, to transgress, to do amiss, to offend, to fail in duty, to err; to mistake; *va.* to wrong, to injure, to aggrieve, to do injury or harm, to harm, to be hurtful, to hurt, to be prejudicial or injurious to; *մահուցափ*, *ծանուխ*, *թեթեւ* -, to sin mortally, grievously, lightly or venially; *զի՞ մե- զայ*, what have I done?

Մեկանուցան *s.* sinning.

Մեղանք S. Մեղք; յանձն առնուլ զ-նս, to confess one's faults.

Մեղապարտ, էջ or աջ a. guilty; -ութ s. guilt, culpability, guiltiness.

Մեղացածին a. produced by sin.

Մեղացային s. sin-offering.

Մեղաւոր a. sinful; iniquitous, wicked; s. sinner. [song.]

Մեղեգի s. Gr. w. melody; canticle,

Մեղիս, աջ or ոջ s. handle; haft; -արկանել, to put a handle to, to set in a handle; to haft; հանել զ-, to take off the handle, to take out of the handle; to unhaft.

Մեղեմիկ, սիկ s. amethyst; garnet.

Մեղծ, էի s. soot, smut; էջ a. prodigal, libertine, licentious.

Մեղկ, էջ a. soft, loose, slack, flabby; էջ. weak, faint, nerveless, indolent, effeminate, languid, cowardly; slothful, sluggish.

Մեղկախորհուրդ a. craven- or faint-hearted, poor-spirited, fickle-minded.

Մեղկանամ, աջայ տ. to soften, to become loose, to slacken, to mollify, to loosen; էջ. to become effeminate, to give oneself up to softness or effeminacy.

Մեղկասէր a. effeminate, luxurious, delicate, voluptuous; այր -, sybarite; -սիրութիւն s. love of luxury, effeminacy, idleness.

Մեղկացուցանեմ, -կեմ, էջի տ. to soften, to loosen, to slacken, to mollify; էջ. to unman, to enervate, to effeminate, to emasculate, to render

Մեղկիմ S. Մեղկանամ. [cowardly.]

Մեղկիւն a. softening; enervating; languishing.

Մեղկութիւն s. softness, loosening, relaxation, looseness, slackness; էջ. indolence, effeminacy, cowardice; -ք ad. softly, indolently, effeminately, languishingly.

Մեղմ, ոյ, ով a. soft, mild, gentle, agreeable, tranquil; -, -ով ad. softly, mildly, gently, agreeably.

Մեղմանայ a. slow-paced; -գոյնս S. Մեղմ ad.; -ժամ ad. a long while, slowly; -խառն, -կան a. mild, moderate, temperate.

Մեղմանամ, աջայ տ. to grow mild, to be softened, to become moderate or temperate; to diminish, to abate, to relent.

Մեղմացուցանեմ տ. to make mild,

to soften, to moderate, to lenify; to temper, to abate, to diminish, to sooth, to assuage, to mitigate, to allay, to alleviate.

Մեղմիւ, աջ or էջ a. insinuating, alluring, enticing, smirking; unsincere, deceitful, subtle, fraudulent, wicked, malicious; -սնք s. dissimulation, affectation; enticing ways, mincing air or manner, smirking, wheedling, incitement; guile, deceit, fraud, wickedness, malice; - աջայ, leer, sheep's eye, ogling; - ձայնիւ, affected, wheedling voice; -եմ, էջի տ. to simulate, to feign artfully, to dissemble; to incite, to allure, to draw on; to ogle; -ութիւն S. -անք.

Մեղմիկ ad. softly, gently, slowly.

Մեղմիւն a. soothing, lenient, lenitive, composing.

Մեղմիւնայ a. going slowly; - է. ռազուլթիւն, goods or luggage train, slow train. [slackening, assuagement.]

Մեղմութիւն s. softening, mitigation,

Մեղմիւ or ուշ a. S. Մեղմանիւ; s. purple-colour; flesh- or rose-colour.

Մեղու, աջ s. bee; ձագ -աջ, drone maggot; գունդ, պարք -աջ, swarm of bees; գործասէր, ճարտար -, diligent, industrious bee; - բզկէ, the bee buz-zes; -աբոյծ, բուծիւյ s. apiarist; -աբոյն s. hive, bee-hive; -աբուծութիւն s. apiculture; -աբործ S. -բոյծ; -գործութիւն s. collecting, making honey; -ակն a. gentle-eyed, having a soft or mild glance; -անոյ, -ոյ s. bee-house, apiary; -աբալ s. zool. bee-eater.

Մեղուցանեմ, ջի տ. to cause to sin or to transgress.

Մեղութիւն ad. like bees.

Մեղութիւն a. producing or causing sin; -թաթաւ a. plunged, sunk in sin; -խորհուրդ a. evil-minded, malicious; -ծին a. born in sin; -մակարդ a. hardened in sin, in iniquity; -ուր a. inclined to transgress, delighting in sin, wicked, criminal; -սիրութիւն s. love of evil; -բաւիւն a. expiatory, expiating sin; -բաւութիւն s. expiation.

Մեղութիւն ad. sinfully, criminally.

Մեղր, զու or զէր s. honey; խորխիւս -, -eomb.

Մեղրաբեր a. melliferous; -բուղիս a. flowing with honey; -գործեմ տ. to make honey; -լեզու a. honey-tongued, smooth-spoken; -խորխիւս s. honey-

comb; -ծորան, -կաթ, -հոս a. mellifluent, mellifluous, sweet; -ծուծ s. bot. melilot; hoar-hound; -համ a. honey-flavoured, honeyed; -մամ s. wax, bee's wax; -պուլ s. water-melon; -ջուր s. hydromel, mead; -քար s. melittites. [honey.]

Մեղրեմ, էջի տ. to sweeten with

Մեղրուկ s. bot. honey-wort.

Մեղրութիւն s. an intoxicating liquor made with honey.

Մեղք, զայ s. sin, crime, iniquity, transgression, trespass; fault, error; offence, evil, malice; - գործ, թեթեւ, peccadillo, venial fault; եօթն մահու չափ -, the seven capital sins; մահու չափ or մահացու, սկզբնական, ներգործական, վերապահեալ -, deadly or mortal, original, actual, reserved sin; վկայք մեղաց, false witnesses; վն մեղաց, sin- or trespass-offering; անկողնէլ էլ մեղս, մեղս առնել, գործել, to sin, to transgress; էլ մեղս արհանել, to cause to sin; խոստովանել զմեղս իւր, to confess one's sins; թողուլ զմեղս, to remit, to absolve sin; մեղանել էլ մեղս, to die in sin; էլ մեղս գրել զմեղս, to impute a thing as a crime to; մեղս գնել S. Մեղաբերմ.

Մեղանակ a. living alone; -զինիմ տ. to be armed or accoutred lightly; to be armed at all points; -խօսութիւն s. an aside, words spoken aside; monologue; -կեայ S. Միայնակեայ; -կերպ a. monotonous; -կերպութիւն s. monotony, sameness; -կեցութիւն s. solitary life, solitude; lonesomeness; -կախ S. -մարտ a.; -շիւ a. hoofed, having hoofs; -մարտ a. gladiatorial; relating to duels; s. gladiator; duellist; S. -ութիւն; -մարտիկ s. gladiator, wrestler, gymnast, athlete; - կախ S. -մարտիկ; -լինել, ոգորել or -մարտիմ տ. to fight a duel, hand to hand, in single combat; to wrestle, to struggle; -մարտութիւն s. single combat, duel, monomachy; wrestling; -միւ a. s. monomaniac; -միւլութիւն s. monomania; -նամ, աջայ տ. to lead a retired or solitary life, to be alone, to live retired; -նուազ s. mus. solo; -նոյ s. small room, cell; -, -սասն or -րան s. monastery, convent, cloister; -վաճառ s. monopolist; -լինել, to monopolize; -վաճառութիւն s. monopoly; -ւոր a. retired, alone, solitary; s. solitary, her-

mit, recluse; -ւորութիւն s. solitude.

Մեղոս, էի s. zool. mæna.

Մեղթան, աջ s. vest, garment.

Մեղութիւն s. solitude, lonesomeness.

Մեղաոր, էի s. mentor, guide.

Մեղքեայ, &c. S. Մեղքեայ, &c.

Մեղանիմ, այ տ. to die, to expire, to breathe one's last, to give up the ghost, to depart this life, to pay the last debt to nature; to mortify one's body; մահու -, to be punished with death, to suffer capital punishment; - էի մարտ պատերազմի, to die on the breach, to be slain in action; - էլ վերայ աղբիւն, էի սէր հայրենեայ, to die for one's country; - քաջութիւն, պատուով, to die on the field of honor; մերձ էի -, he is at the last gasp, he is expiring, dying; ող կեայ զբնակեալս մեղանի, people generally die as they live.

Մեղեալ a. dead, deceased, defunct; s. dead body, corpse; է -ս համարել, to believe or take for dead; օր մեղեւոյ, All Soul's day; ցուցակ մեղեւոյ, register of the dead; պարտոն մեղեւոյ, office for souls in purgatory; S. Մեղեւոյ.

Մեղեւաբան s. necrologist; -ական a. -gical; -ուկ s. -gy; -թաղ, էջ s. grave-digger, sexton; -ծին a. still-born; -կառք s. hearse; -կէր, կրայ s. corpse-bearer, bearer; -կոչութիւն s. evocation, raising up, calling up the dead; -հարցական a. necromantic; -հարցութիւն s. necromancy; -հարցուկ s. necromancer; -հմայ, &c. S. -հարցուկ, &c.; -շունչ a. breathing, mortal; -տիւս a. corpse-like; -գեմք, dead-ly pale face, livid face.

Մեղեւոյթք s. funeral expenses; the goods of the deceased. [էջ. idols, image.]

Մեղեւոյթ, տուց a. dead; s. careass; Մեղեւութիւն s. deadness, want of animation, privation of life; mortality; mortification; - արգանդի, the being past bearing, impotence, sterility. [wolf's bane.]

Մեղինայ (Սկոնիան) s. bot. aconite,

Մեղինէս s. zool. murena, lamprey.

Մեղն, էի, էլ or աւ s. holy oil, chrism; ointment, perfume; -եմ, էջի տ. to confirm, to anoint with holy oil;

Մեղնա a. mortal. [-իւս s. myricine.]

Մեղնացանեմ, ջի տ. to cause the death of, to put to death, to kill; to

mortify; -յուսմ s. mortification.

Մեռօրէն ad. like a corpse; -օրինակ a. deathlike.

Մեռեղի s. anthem at vespers.

Մեսիա, յ. ի s. the Messiah, the Anointed, Christ.

Մեխմ, եցայ տ. to be introduced or brought in, to be adopted.

Մեռմիս, եցայ տ. to be fortified or strengthened by, to be consolidated.

Մետալ, աջ s. medal.

Մետաղ, ի s. metal, mineral; -ք, դաց s. mine; fig. exile, banishment; զնէլ, արտասահմանէլ ի -ս, to banish, to exile, to send into banishment; ար. կանէլ ի -ս, to arrest, to imprison.

Մետաղագործ, աջ s. metallurgist; -ական a. -gic; -ութիւն s. -gy.

Մետաղական a. metallic; -հան, աջ s. miner; -ցուցանեմ va. to metallize; -ցուցում s. metallization.

Մետասն, ից a. s. eleven; -ամեայ a. -years old; -անկիւն a. hendecagonal; s. hendecagon; -երորդ, աջ a. s. eleventh; -եքեան or քին, եցունց a. s. all the eleven; -ոսնեան or -վան, քեան a. hendecasyllable; -օրեայ, րէ. ից a. of eleven days.

Մետաքս, ից or աջ s. silk; անգործ - , raw -; գործարան -ի, -manufactory.

Մետաքսագործ, աջ s. silk-manufacturer, -merchant; a. producing silk; -ութիւն s. silk-manufacture, silk-mill; -husbandry, sericulture.

Մետաքսահիւս a. woven or made with silk; -առէչ a. having the warp of silk; -վաճառ s. silk-merchant, -dealer; haberdasher, mercer; -վաճառութիւն s. silk-trade; mercery.

Մետաքսեայ, սէից, -սեղէն a. of silk, silky, silken; -ք s. silk-manufactures, -goods.

Մետեորայ, &c. S. Օգիերեայթ, &c.; -բաղիտակ s. meteoroscope. [lime.

Մետուլիէան a. supreme, high, snb-

Մետրապօլիտ, լուաց s. metropolitan; -պօլտոնի s. dignity of a -; archbishopric.

Մեր, ոց a. poss. our; ours; s. our own; արաւիք մերովք, with our heart; ի ձեռաց մերոց, from our hands; ի տան մերում, in our house, at home; կերպացեալ զմեր ի յիշ Կուսէն, Christ took our nature upon him from the Virgin Mary.

Մերազգեայ S. -զնեայ; -զնանամ,

ացայ տ. to be naturalized among us; to become a fellow-citizen, to share in our national rights; -զնեայ a. of our nation, national.

Մերախոհ a. conformable to our ideas; -կերպ a. of our form or nature, human, incarnate; -կերպութիւն s. incarnation.

Մերային a. s. our; ours; -ս ազգի, to our nation; զ-ս սիրեմք, we love our own; ի մերայնոց իցես, are you one of ours?

Մերանիւթ a. of our nature, human; -սեռ, -սեր, ից a. of our nation, national; of our nature, our; -բնութիւն, humanity; -ք s. our co-nationals, fellow-countrymen, compatriots; mankind, the human race; -սիւս S. Մերակերպ. [from time to time; S. նրբեմն.

Մերթ ad. sometimes, now & then, Մերթական a. repulsive; expulsive.

Մերթէի s. rejectable.

Մերթեմ, եցի, Մերթեցուցանեմ va. to expel, to repel, to reject, to exclude, to drive out; to reprove, to disallow, to disapprove; to refuse, to deny; - զքուն, to disturb one's slumber; - զըք ի կենաց, to deprive of life, to slay.

Մերթիմ, եցայ տ. to be driven out, expelled or rejected; to abstain from, to forbear; to depart, to leave, to absent oneself, to retire.

Մերթում s. expulsion; repulse, rebuff, refusal, denial; disapproval.

Մերինոս, ի s. merino; Spanish wool; merino sheep.

Մերկ, ոց or ից a. naked, bare; nn-adorned, plain, simple, evident; fig. impudent, brazen-faced; pr. without; ad. evidently, obviously, palpably; - լը - մարանչէլ, to wrestle naked.

Մերկաբար ad. nakedly, openly, plainly, clearly; -գլուս a. bare-headed; ad. frankly, boldly, freely; -կռիւ a. gymnic; - ազոն, - games, wrestling, gymnastics; - ձուկն s. gymnast; - զարազ S. Մերկիմաստակ; - մարտ, սիկ s. bare athlete or wrestler; -ք, wrestling; -մարտութիւն s. wrestling naked.

Մերկանամ, աջայ տ. to undress oneself, to strip, to strip naked, to denude, to uncover, to unveil, to pull off, to throw off, to be discovered; va. to undress, to unclot, to strip,

to lay bare, to disrobe; to bereave, to unfurnish; - զսիրտ, to unbosom oneself to, to pour out one's feelings, to open oneself to; ի բաց - , to cast, put or leave off; ի բաց - զամէթ, to cast aside all sense of shame; - յընչից, to deprive oneself of one's property; - զուրն ի պատենից, to draw, to bare or unsheath a sword; - օձից, to east the skin; այն ինչ կամէր առաւումն ի գիշերոյն - , իբրեւ այդն զառաւումն մերկանայր, at dawn, at day-break, in the grey of the morning, at the peep of day; յայսմ օրինակի զբանս իւր - նայր, he thus expressed, or explained himself.

Մերկանգամ a. ad. quite naked; unarmed; fig. nakedly, openly, ingenuously; - պառլըք, bot. drupa.

Մերկանք S. Մերկութիւն. [drawn.

Մերկապատեան a. unsheathed, Մերկապարանոց a. barenecked; fig. naked, clear, evident, open, frank; ad. nakedly, clearly, overtly, plainly; - առնէլ, to make evident, to reveal, to discover, to unveil; իմ ինչ - կայ առաջի աչաց նր, all things are naked & opened unto the eyes of him.

Մերկատարր a. naked, bare; -սիւզ a. bare-armed; -սիւս a. bare-bosomed, bare-breasted.

Մերկացուցանեմ S. Մերկանամ va. Մերկացուցիչ s. spoiler; plunderer.

Մերկեմ, կացի S. Մերկանամ va.

Մերկիմաստակը, -աստէրք s. gymnosophists, (a sect of Indian philosophers who went naked, living in woods & feeding on herbs).

Մերկոտն a. bare-footed. [ed part.

Մերկութիւն s. nakedness; the nakedness.

Մերկուց, ի - ad. naked, bare, quite naked, nakedly.

Մերձ a. pr. near, nigh, next, close to, contiguous; ad. about, nearly; - լը - , very near, soon, in a short time; - ի Վենետիկ, near Venice; - է ի մեզ, it is near or quite close to us; - առ միմեանս, together, one with another, side by side; - լինէլ, to be near, ready at hand; to be on the verge or brink of, at the point of; - լինէլ ի մահ, to be at the point of death; - ի վախճան լինէլ, to be drawing to a close; to be approaching one's end; - բաղմիւ, to sit near; - գնէլ, to propose; to confront, to compare.

Մերձագաւակ a. related, consanguineous.

Մերձակայ, ից a. near, nigh to, neighbouring, bordering on, adjacent; present; coming, next; imminent; -իմ S. Մերձեանամ; -կէս s. - արեգական, perihelion; - երկրի, perigee.

Մերձաւոր a. near, nigh, next; neighbouring, bordering on, adjacent, contiguous; approximate; akin, consanguineous; s. neighbour, friend, acquaintance; relation; - ապէս ad. approximately, -tively; -արար S. Մերձաւորիչ; -եմ, եցի, - եցուցանեմ va. to approach, to draw or bring near; to hold, take, possess, inherit or appropriate any thing in right of relationship; -իմ, եցայ տ. to approach, to go or come near, or towards, to go closer to; to be allied, related by marriage, to intermarry with, to marry into; -իւ s. near relation; -ութիւն s. proximity, neighbourhood, contiguity; approximation; familiarity; affinity, alliance by marriage; relationship, kindred; copulation.

Մերձեանամ, եցայ տ. to approach, to accost, to draw near; to touch; to keep company with, to join, to be united; to know, to have carnal connection with. [proachment.

Մերձեցում s. approaching, approach.

Մերձեցանեմ va. to approach, to draw near, to advance towards; to apply, to appropriate.

Մերձիմ S. Մերձեանամ. [mission.

Մերձում s. approach, access, admission.

Մերոյն, Մերոյն a. our.

Մերովի ad. voluntarily, freely, willingly; -ն իսկ սկանջըք, with our own ears.

Մերովանն ad. to the utmost of our power, as far as depends on us, our Մերունակ a. our; S. -ակերպ. [best. Մերունան s. bot. marigold? [ner. Մերօրէն ad. like us, after our manner. Մեց s. worm, wood-fretter; maggot; rottenness, putridity, corruption.

Մեցամէս, Մեցոս a. worm-eaten, rotten, carious, putrid.

Մեցոտիմ տ. to become worm-eaten, rotten, to rot, to putrify, to be corrupted, spoilt.

Մեք, մեր, մեզ pron. we; us; - ինքնին, - մեզնի, ourselves; զնչ - ողոր.

մեղքս, what poor creatures we are!
 Մեքենաբան or գէտ s. mechanician;
 -գիտութիւն s. mechanics; -գործ, աջ s.
 machinist; mechanician; a. artful, mas-
 terly; very well made or done; -գոր-
 ծութիւն s. machinery, engine-making,
 -works; -կան a. machinal; mechanic-
 al; -կազմութիւն, mechanism; -ձի,
 horse-power; -կանոն s. mechanics.
 Մեքենայ, էջ s. machine, engine;
 fig. machination, cabal, plot, device,
 intrigue; բազմաշարք, sly, crafty
 dealings, intrigues, machinations; -ս
 խառնէկ S. Մեքենայեմ; - երկանիւ-
 վեցանիւ կամ ութանիւ, two-, six- or
 eight-wheeled machine; չողեշարժ -
 steam-engine; ջրաշարժ - hydraulic
 m. or e.; տեղափոխ - locomotive e.;
 - պարզ կամ կրկին արգասեօք, single-
 or double-acting e.; - պղնձ, dredg-
 ing-m., dredger; - ջրեղէն սիւնակաւ,
 water-pressure e.; - վերամբարձ, jack,
 lifting- or screw-jack; - ցցաշար,
 steam pile-driving e.; - փչալ, blast,
 blowing-e. or m.; - օդաշան, air-pump,
 pneumatic m. or e.; գործարան -ի,
 engine-building, m.-factory, m.-manu-
 factory; լուծել, քակել զ-, to take an
 engine to pieces, to dismount; յար-
 դարել, կազմել զ-, to fit or put an
 engine together again, to mount; ի
 գործ արկանել զ-, to work an engine.
 Մեքենայաբար ad. mechanically;
 յարդար s. engine-fitter; յաւոր, &c.
 S. Մեքենաւոր, &c.
 Մեքենայեմ, էջի va. to contrive, to
 form, to project; to machinate, to
 plan, to plot, to intrigue, to cabal.
 Մեքենայող a. very shrewd, cun-
 ning, crafty; -պէս ad. mechanically;
 յուրձի S. Մեքենաւորութիւն; -վար, աջ
 s. machine-driver; -ւոր a. furnished
 with machines; mechanical; full of
 contrivances; industrious, dexterous,
 handy, adroit; artful, sharp, sly, in-
 triguing; -ւորեմ S. Մեքենայեմ; -ւոր-
 ութիւն s. contrivance, invention, ma-
 chination, artifice, cunning, wile,
 piece of cunning.
 Մեքենավիճ S. խարխիւ.
 Մեքենակերպ S. Մեքենայեմ.
 Մզանոց s. filter.
 Մզանիւթ s. membrane, pellicle; se-
 cundine, after-birth; S. Մզումն.
 Մզարան s. emunctory.
 Մզեմ, էջի va. to press, to extract

by pressing or squeezing, to squeeze
 out, to express; to filter, to distil; -իմ
 vn. to infiltrate; to distil, to trickle, to
 fall drop by drop.
 Մզկիթ, կթաց s. mesquite. [roides.
 Մզնաձեւ a. membranous; s. cho-
 Մզումն s. filtration, distillation.
 Մզգ, միգի, գաւ or գով s. mist, fog,
 haze; թանձր - , dense fog, thick mist.
 Մզգ, միգի or զղյ s. urine, water,
 piss; stale; միւր միգ, urinary sedi-
 ment. [urine, aperitive; s. diuretic.
 Մզգումն a. diuretic, apt to provoke
 Մէն, մէնի a. one, only, sole; alone;
 ad. only, solely; - մի, each, every one,
 each one.
 Մէջ, միջ, ուլ, -ք, միջաց or ոյ, ուլք
 or ք s. middle, midst; inside, interior,
 heart, bosom; loins, reins; ցաւք մի-
 ջաց, lumbago; -ք or պորտ բնդոց bot.
 hilum of beans, &c.; հացի միջակ, with
 the crum; ի - or ի միջի pr. in the midst
 or middle of, among, between, in, into,
 within; ի միջի, through, out of, from;
 ի - pr. ad. by halves; between, among;
 in, into; through the medium of, by
 means of; - ի - ad. from time to time,
 now & then, ever & anon; ց-ս, down
 or up to the waist; ի միջի ձեռքում,
 among you, in the midst of you; -
 գիշերոյ, midnight, twelve o'clock; ի -
 գիշերի, at night, in the night, by
 night; ի - իւր, upon his loins or side;
 միջուկ չափ ի վեր, or ի միջին եւ ի
 վեր, from the loins upwards; միջուկ
 չափ ի խոնարհ, or ի միջին եւ ի խո-
 նարհ, from the loins downwards; յա-
 պակասութեան ի միջի, from or in the
 midst of corruption; պնդել զ-, to
 gird up one's loins, to put on a belt;
 խորանկել զ-, to break one's back;
 գոտի ածել ի - իւր, to wear a belt,
 girdle or sash; արկանել քուրձ զմի-
 ջովք, to put or gird sackcloth on one's
 loins; սուտեր ի - ածել, ածել սուր ի -
 , to gird on a sword; ի - հերձու-
 հասանել, to cut in halves; to split
 into two parts; բառնալ ի միջի, to
 annihilate, to utterly destroy, to ex-
 terminate; անցանել, կալ ի - , to come
 forward, to show or present oneself;
 ի - բերել, to produce, to bring for-
 ward or out, to cite, to expose; ի -
 անկանել, to interpose; փոյժ ի - առ-
 նալ, to endeavour, to study, to try,
 to make any effort, to be solicitous;

գալինս ի միջի հաստատել, to make an
 alliance; արի, անց ի - , arise, get up,
 come here; քերթածք նր չեն ի միջի,
 his poems are lost; ի - բանից մի ան-
 կանիւր, do not interrupt another's dis-
 course; S. խորհուրդ.
 Մէջերկրեայ, &c. S. Միջ - , &c.
 Մէջակէտ s. centre.
 Մէջօր s. midday.
 Մէջօրեայ, բէկ s. midday, noon,
 noon-day; a. of noon.
 Մէտ s. index of scales; weight,
 heaviness; moment, instant; oscilla-
 tion; inclination, propensity; a. in-
 clined or prone to, bent on; - առ -
 - ի - ad. oscillating, balancing; undu-
 lating, floating; - ի - խոնարհել, to
 float, to undulate, to wave; - վնեկ,
 to be inclined, prone, to bend, to tend
 towards.
 Մթաղին a. obscure, dark, gloomy,
 dingy; -գնիմ, եցայ vn. to grow dark,
 gloomy, to be obscured or darkened,
 to darken; - աչաց, to grow dim;
 -գնիմ a. dark, dark coloured.
 Մթաղեմ a. gloomy, dark, obscure,
 dismal, dull, sombre; - վնեկ գինեմ,
 to have the sight or reason obscured,
 to get drunk, to feel giddy, to feel
 one's head turn round; -ուրթիւն s.
 darkening, darkness.
 Մթային a. obscure, dark, dusky.
 Մթանամ, աչայ vn. to darken, to
 grow dark, to become dusk; fig. to
 dim, to obscure; to tarnish; - օգոյ, to
 begin to lower; - աստեղաց, to be
 eclipsed; - մասաց, to grow dim.
 Մթապատ S. Մթաղեմ.
 Մթար, աչ a. black, smutty; s. blear-
 edness; filth, dirt; -ուր s. obscurity.
 Մթացուցանել va. to darken, to obs-
 cure, to cloud, to dim; to blacken,
 to offuscate; ast. to eclipse; - զառել ի
 գիշեր, to change day into night.
 Մթեր, էջ or աջ s. mass, heap, pile,
 accumulation; provision, store, hoard;
 remainder; filth, dirt; - առ - , in a
 heap, like a heap, in quantity.
 Մթերած, ոյ s. heap, mass; - ոյ, էջ
 a. heaped up, amassed, accumulated.
 Մթերանոց s. warehouse, store-
 magazine.
 Մթերեմ, էջի va. to hoard up, to
 amass, to accumulate, to heap toge-
 ther; to warehouse, to house; to pro-
 vision, to victual; - ոխ, ոխ - բեւալ

ուրեմ, to bear a grudge, to have a
 spite against one; զ-բեւալ թոյնն թա-
 փել ի բաց, to give vent to one's spite,
 to breathe out one's anger.
 Մթին a. obscure, gloomy, dark;
 obscure, abstruse, occult, of difficult
 interpretation; - կեանք, life of obscur-
 ity; - վարս վարել, to live obscurely;
 to lead an anstere life.
 Մթխալ, ոյ s. an ounce & a half.
 Մթխագոյն a. dark coloured.
 Մթնանամ, Մթնիմ S. Մթանամ.
 Մթնոլորտ, ի s. atmosphere; -ական
 or -եան a. -pherical. [dimness.
 Մթութիւն s. obscurity, darkness,
 Մթիւ or -լ, Մթիւն, Մթիւն or -լ,
 Մթիկ, Մթիկ, Մթուկ s. gnat, mos-
 quito; midge, any small fly; առաջ
 նորոք կոյրք, որ զմեղանկա քամէք եւ
 զուրա կանէք, ye blind guides, who
 strain at a gnat & swallow a camel.
 Մի ad. no, not, none; մի ասեր ինչ,
 say nothing about it; մի արդեօք, is
 it not? մի արդեօք դու ինչես եգիպտա-
 յին, art not thou that Egyptian? is it
 not you? մի գուցէ, lest, for fear that;
 that it may not; մի երբեք, մի բնաւ,
 never, not at all; մի եւ մի, or մի եւ
 մի իւրեք, beware! not at all, by no
 means, never; մի ... եւ մի, neither ...
 nor; մի եւս, never, not again, no
 more; մի եւս առնէր, take care not to
 do so again; մի իւրեք, by no means;
 մի եղիցի, մի լիցի, may it never be!
 God forbid! never; մի ոք, nobody;
 մի, perhaps? կերիցէ մի, neither should
 he eat; մի, մի վառարուցանէք զիս, no,
 no, do not afflict me.
 Մի, ոյ, ոյ, ուլ a. s. one; ad. first,
 firstly, in the first place; մի ԱՅ, one
 God, one only God; ի մի, in one, to-
 gether; առ մի սինակ, at, or by each
 column; առ պոր մի, to each person,
 a-head, a-man; մի առ մի, մի ի միջի,
 one by one, successively, from hand
 to hand; bit by bit, piece by piece, in
 detail, minutely, exactly; particular-
 ly, specifically, individually, distinct-
 ly; մի ի միջի ասել, նշանակել, to spe-
 cify, to go into detail; ժողովել ի մի,
 to collect, assemble or unite together;
 մի միմ, one, one person; միմ ի նշի-
 one of them; միմ կամ միմ, either;
 either one or the other; միմ մի ի նշի-
 every one of them; ոչ միմ եւ ոչ միմ,
 neither; neither one nor the other; ի

մի, ը մի համար, conjointly with, together, at once; in one, like one & the same thing; մի եւ նոյն, the same; մի զմի կնի, one after the other; մի՛ զի կոյր էր, եւ մի or երկրորդ զի աղբատ էր, in the first place he was blind, in the next poor.

Մի մի, միոյ միոյ, միում միում *a. s.* each; every one; *ad.* one another; one by one; ը միոյ միոյ ամսոյ, monthly, month by month; մի առ միոյ, one after another, one on the other; մի զմիով, with emulation, surpassing one another, outvying; մի մի ասրի, annually, every year, year by year; մի ը միով, one under another, in a subordinate state; մի մի իշխան մի մի օր մասուսցեն զընծայս, all the chiefs make daily offerings.

Միաբան, ից or աջ *a.* unanimous, of one mind, agreeing; conformable, equal, uniform, analogons, similar, identical, the same; *ad.* with one accord, in concert, unanimously; *s. S.* -ակեաց; - հաւանութիւն, unanimity, concord, consent; - լինել, to agree, to conform to; -ական *a.* unanimous: monastic; - ձայնիւ, with one voice; -ք *s.* religious community; monastery; -ակեաց, եցաց *s.* monk, friar, cenobite; -ակի *ad.* unanimously; -ամբոս *a.* disturbing a community, turbulent, seditious; -եմ, եցի *va.* to agree, to cause to agree, to conciliate, to reconcile, to reunite, to match; to compose, to unite, to join; *ի մի* -, to reunite; - or -իմ, եցայ *vn.* to agree, to be of one mind or opinion, to consent, to comply; to be agreed, reconciled, to conform oneself; to unite, to join in one, to be matched; -ի չարիս, to conspire, to conjure, to plot; *չ* -, to disagree, to deny, to disown; - երկու երկու, to pair, to form couples or pairs; -ուրի *s.* unanimity, agreement, concord, union, harmony, consent, good understanding; conciliation, re-, union; harmony, consonance, concordance, homophony, symphony, concert; conformity, fitness, suitableness; commonalty, community, communion; company, society, club, corporation, congregation; copulation; - թագաւորաց, alliance, confederation, league; - ի չարիս, cabal, plot, conspiracy; -ք *ad.* unanim-

ously, with one accord; -թիւ կեալ, to live on good terms; բախտել զ-, to sow division in.

Միաբար *ad.* solely, singularly; -բարբառ *a.* having one language or speech; unanimous; *ad.* with one voice; -բարձ առնեմ *va.* to remove or take away every thing together; -բարոյ *a.* of the same character or disposition; -բերան *ad.* with one voice; -բնակ, աջ *s.* co-habitant; Monophisite, that believes our Lord to have one nature only; -բնակուի *s.* co-habitation; -բնութիւն *s.* consubstantiality; -բոլոր վարս *s.* tresses, head of hair; -բոյս *a.* born together, twin; -բուն *a.* consubstantial; of the same nature or essence; natural, native; *bot.* having only one trunk or stem.

Միազիր *a. gr.* formed of a single vowel; -գլխապետ *s.* absolute prince; commander, general in chief; -գլխի *a.* one-headed, monocephalous; -գոյ *a.* having but one substance; unique of its kind; -գոյն *a.* monochromatic; of the same colour, uniform; -գործ *s.* fellow-labourer, cooperator, coadjutor; *ad.* working or acting together, cooperatively; -գումար, -գունդ *S.* Համագումար, -գունդ; -գօտեալ, -գօտի *a.* robust, vigorous, sturdy.

Միազաւան, ից *s. a.* unitarian, antitrinitarian; conformist; -գիմի *a.* uniform, simple.

Միազգի *S.* Համազգի; -զոյր *a.* paired, conjoined, matched, equal; -զօր *S.* Համազօր. [-թիւ *S.* Համաթիւ.

Միաթերթ *a. bot.* monopetalous; Միաժողով *S.* Համազոլմար.

Միաբար *s.* monochord; -լեզու *a.* speaking the same language; -լուծ *S.* Միալար.

Միախառն *a.* temperate; -ուրիւն *s.* temperance; -խոհ, -խորհուրդ *a.* of the same opinion or way of thinking, unanimous; *ad.* unanimously; -խումբ *S.* Համախումբ; -խումբ *a.* assembled, crowded; *ad.* in crowds, together, in a mass; -խօսիկ *S.* Միալեզու.

Միածալ, *ի a.* folio; -ծին *a.* Only-Begotten; -որդի, only son; -ծնուի *s.* the being only-begotten.

Միակ, աջ *s.* unity, first number, one, 1; *a.* only one, alone, singular; -ք, the units, 1-9.

Միակամ *S.* Համակամ; -եալք, յց *s.*

Monothelites; -ուրի *S.* Համակամութիւն; -կան *a.* only, sole, singular; -կանի *a.* one-eyed, monocular; -կեաց, եցաց *a.* living together; *S.* Միայնա-; -կեղեւ *a.* having one bark or rind; -կենցաղ *a. S.* -կեաց; monobious; -կերպ *a.* uniform; monotonous; -կերպութիւն *s.* uniformity; monotony, sameness; -կեցութիւն *S.* Միայնակեցութիւն; -կես-թթուակ *s.* chem. sesquioxide; -կի *a.* sole, only; միայն -, alone, quite alone; -կից *a.* joined together; -կնի *a.* married only once; *s.* monogamist; -կնութիւն *s.* monogamy; -կիւն *a.* equal, of the same weight, equipollent; -կողմանի *a.* paralytic, palsied, crippled; one-sided; *ad.* from one part only; -լծով ձգել աղօս, to plough with a single ox; -կողմն *s.* one side; դնել, թողուլ *ի* -, to put aside, to leave; -կուրի *a.* simple; -լուան, cord of a single twist; -կրօն *a.* of the same religion, coreligionary; of similar habits; uniform, conformable; -կրօնութիւն *s.* professing the same religion, conformity in religion; unanimity; conformity, uniformity; -կցեմ *vn.* to unite with, to participate, to consent; -կըցորդ *a.* conjoined, equal, partaking of.

Միահալ, -ոյն *ad.* all at once, together, altogether, quite, at once, entirely, collectively; -համ *a.* conjoined, inseparable; -համար *s.* vote, suffrage; *a.* even, equal, like; summed up; -քնել, to vote, to come to the vote; չէք -, that is not the same thing; -համու *ad.* collectively, altogether, generally, all at once; in all; in a crowd, in a mass; եւ զի - ասացից, to say briefly, in short; -հայր *S.* Համահայր; -հանդերձ *S.* Մեկնահանդերձ; -հանէք *s.* buffoonery, drollery; -հաւասար *ad.* with one voice; in chorus; -հասակ *S.* Հասակակից; -հարթ *a.* even, flat, smooth, equal, levelled; -հաւան *a.* unanimous, of the same opinion; *ad.* unanimously; -հաւատ, ից *a.* of the same religion, faith or belief; -հաւաք առնեմ *va.* to gather together, to collect in one; -հեծան *a.* monarchical, absolute, despotic; -հեծան, absolute master, monarch; -հեծանութիւն, absolute power, monarchy; -ուրիւն, to reign absolutely; -առնել, to make universal; -հետ or աի *S.* Միայար; -հովիւ *S.* Միանիւ; -հոյլ *ad.*

all together, in crowds, in troops.

Միաձայն *ad.* with one voice, un-animously; *a. gr.* one-vowelled; -իմ *S.* Ձայնակից լինիմ; -ուրի *S.* Ձայնակցութիւն; -ձեռանի or ձեռն *a.* one-handed; -ձեւ *a.* uniform, equal; -ձեւութիւն *s.* uniformity; -ձի *ad.* with one horse; -ձոյլ *a.* like one mass, of one piece, massive, east, molten; -ձորձ *S.* Մեկնահանդերձ.

Միադի *s.* monochord.

Միաձաշակ *a.* indiscriminately eatable; *a. ad.* feeding but once a day; -ձեռն *a. bot.* of one trunk, unistirpis; - ծառ, tall & straight stem.

Միամայր *S.* Միամօր; -մասնեայ *a.* of one part; simple; -մարտ, &c. *S.* Մեամարտ, &c.; -մեայ *a.* of one year, one year old; -մեզ *a.* equally culpable or guilty; *s.* accomplice; -միա *a.* simple-minded, ingenuous, simple, artless, innocent; good-natured, silly, simple, foolish; faithful, attached, loyal, true, devoted; -մոյլ *ad.* with one shoe; -մտաբար *ad.* sincerely, ingenuously, candidly, artlessly; simply, sillily, foolishly; unadvisedly; -մտական *S.* Միամիտ; -մտեմ, եցի; -մտիմ, եցայ *vn.* to be candid, open, sincere, to behave sincerely; to conduct oneself loyally or faithfully; to ascertain, to verify, to become assured, persuaded, to believe, to acquiesce, to agree, to consent; -մտութիւն *s.* plain-dealing, sincerity, innocence, ingenuousness, artlessness; fidelity, faithfulness, loyalty; simple-mindedness, simplicity, silliness, credulity; -թիւ *S.* Միամտաբար; -մօր, ոյ or ու *a.* one only, only, only begotten; *s.* only child; -մօրութիւն *s.* state of an only child, or of a destitute person.

Միայար *a.* united, joined, attached, chained together; continuous, continual; immediate; *ad.* at a single stroke, at one bout, in a moment, immediately, at the same time; -տողել, to join together, to link, to chain; -եմ *va.* to join, to annex, to unite, to connect; -յարկ *a.* one-storied; -յարութիւն *s.* conjunction, concatenation, train, contiguity, continuance, succession.

Միայն, ոյ, ու *a.* only, sole, singular; alone, lonely; simple, plain; *ad.* solely, singly, singularly, simply; so-

litarily; - թէ, - զի, it being well understood that, on condition that, provided that, unless; մի -, one only; ոչ -, not only; - միայնակ, all alone, quite alone, by oneself, without company; - չ -, face to face, tête-à-tête, * cheek by jowl.

Միայնաբար *ad.* only, simply; singularly.

Միայնագործ *a.* self-acting.

Միայնախոսութիւն *s.* soliloquy.

Միայնակ *a.* only, sole; *ad.* quite alone; - կեաց, եցաց *s.* S. Միանձն; *a.* monachal; - կեր *a.* eating alone, without company; - կեցական *a.* monachal, monkish, cenobitical; - կեցանոց *s.* hermitage; cleister, monastery; - կեցուն *s.* monastic or solitary life, monachism.

Միայնամարտիկ, &c. *S.* Միամարտ.

Միայնամիտ *S.* Միանամիտ.

Միայնանոց, - ստան, - բան *s.* solitude, hermitage, monastery.

Միայնաւոր *a.* *s.* solitary, hermit; - ական *a.* only, indivisible: monastic; - ութի *s.* solitude, solitary life, loneliness; *S.* Միայնակեցութիւն.

Միայնեակ, եկի *S.* Միակ.

Միայնիկ, - նուկ *ad.* alone, all alone, quite alone, by oneself.

Միայնուի *s.* solitude, retreat, loneliness.

Միայնուհի *f.* nun. [united, linked.

Միայրդ *a.* conjoined, connected.

Միանամ, աջայ *vn.* to be united, joined, incorporated, identified.

Միանգամ *ad.* at once, only once, at one blow; որ -, whatever, whoever, whosoever; ուղի - ն եւ միւսանգամն, as usual, as at other times; Հալից զսա գեղարդեամբս - եւ ոչ կրկնեցից, I will transfix him with a single blow & he will have no need of a second.

Միանգամայն *ad.* all at once, together, unitedly, all at the same time, altogether; jointly, in concurrence, at the same time; all, quite; totally, entirely; - եւ, yet, even, also; - աւսել, եւ - իսկ ասել, եւ զի - ասացից, upon the whole, after all, in a word, in short; ոչ - առնել, to repeat several times, over & over again.

Միանձն, ձին, ձուղ, ձանց *s.* solitary being, anachorite, hermit; cenobite, monk, friar, religious; *a.* only, alone, without company; - ական *a.* solitary, cenobitical, monkish, monachal, monastic; conventual; un-

itarian; - անամ, աջայ *vn.* to retire, to live in solitude; to embrace a monastic life, to turn monk; - անոց *S.* Միայնանոց; - ութի *s.* monachism, monastic life; solitude; - ուհի *f.* nun.

Միանման *a.* uniform, equal; - նան *a.* having or wearing the same mark, uniform; - նուն *S.* Համանուն.

Միաշաբաթ, ուշ, - ի, թւոյ *s.* first day of the week, sunday; - շար *a.* continuous, uninterrupted; strung, arranged, conjoined; - շաւիլ *a.* walking in the same steps, conformable, like; - շնուի *s.* unanimity, concord; - շունչ *a.* unanimous, of one mind; - շարթի *S.* Միաշարթ.

Միաշափ *a.* of the same measure, equal.

Միապաղպաղ *a.* in one mass, in one body, in a lump, massive; plain, simple; - ծով, smooth sea; - պաշտօն *a.* equally worshipped or honoured; - պաշտ *S.* Համապաշտ; - պար *a.* in the same chorus; at the same ball or dancing-party; - պարեգոս *a.* wearing but one tunic; - պետ *s.* monarch; - պետական *a.* monarchical; *s.* monarchical, royalist; - պետեմ, եցի *vn.* to be a monarch, to reign or govern with absolute power, to have sovereign authority; - զհն, to be absolute master of the country, of the world; - պետութիւն *s.* monarchy, monarchical government; absolute dominion; չ-թի կալ, to adopt the monarchical form of government; Հակառակորդ - թի, republican; - պէս *ad.* in the like manner, likewise, equally, evenly; indiscriminately; uniformly; - պիշ առնեմ *va.* to attract all eyes; - ինչ չառնեմ, to refuse to look at.

Միասահման *a.* having the same definition; having continuous bounds or confines; - սայրի *a.* one-edged; - սայրիկ *s.* knife-blade; - սիրտ *a.* of one mind, unanimous; - սմբակ *a.* whole-hoofed, solipede; - սնաբար *ad.* together; - սնական *a.* consubstantial; simultaneous, common, compatible; united, only, sole; - սնականութիւն *s.* consubstantiality; simultaneousness; compatibility; - սնուի *s.* conjunction, connexion; - սնունդ *a.* fed, reared or brought up together; - ստեղծ *a.* one-branched; - ստնի *a.* one-breasted; *sf.* Amazon; - ստուածեան *a.* *s.* monotheist; - ստուածութիւն *s.* monotheism.

Միաձնակ *a.* monosyllabic; *s.* -ble.

Միասակ *a.* of one layer or stratum; - սառ *s.* monogram; - սարազ *a.* uniform; *ad.* equally; - սարած *a.* equally spread or extended every where; - սարր *a.* massive, solid, compact, homogeneous; - սարրեմ *va.* to unite together, to combine; - սարրութիւն *s.* combination, union, homogeneousness; - տեսակ *a.* of one kind, uniform, like, equal; - տեսող *a.* seeing all at one glance; - տերեւ *a.* monophyllous; - տեւակ *a.* enduring or suffering with another; - տնութիւն *s.* cohabitation, living in the same house; - տոհմ *a.* of the same race, family or nation; - տուն *a.* living with, in the same house; *s.* co-

տնութիւն *S.* - տնութիւն [habitant.

Միաւոր *a.* united, joined; one, singular; equal, alike; *s.* arith. unit; - թիւք, the units, the simple numbers; - ական *a.* singular; indivisible; - ականութիւն *s.* unity; union; - ակից *a.* conjoined; united; - եմ, եցի *va.* to unite, to join, to conjoin; to attach, to tie together, to glue together; to mix, to combine, to annex, to incorporate, to identify; to join together, to couple, to match, to pair; վերադառնալ, to reunite, to rejoin, to tie again; - իմ *vn.* to be united, joined, attached or tied together; to be mixed; coupled, matched; - ուի *s.* union, junction, conjunction; adhesion, combination; reunion; incorporation; gluing; copulation, pairing; *fig.* unanimity.

Միափակ *a.* joined together, solid, firm, compact; - փառ *a.* *S.* փառակից; unanimous; - փերթ *a.* of a single piece; - փոր *a.* born together, twin.

Միաբարոզ *a.* preaching uniformly or the same truth.

Միապաղպաղ, - խառն, - մած, - յին, - պառ *a.* foggy, covered with mist or fog, caliginous, cloudy, dark, obscure, gloomy; - մած *a.* nebulous; - աստեղք *ast.* nebula.

Միւսմ, աջի, - անամ, աջայ *vn.* to become dark, obscure; to get turbid; to begin to lower.

Միւսպատեմ *va.* to eloud, to darken, to dim; - իմ *vn.* to get cloudy.

Միւղէն *a.* only, single, sole, simple; solitary; *S.* Միւղէն. [- ծովային, sea-.

Միւղէրու, *f.* *s.* monoceros, unicorn;

Միւղարաւ *a.* troubled with stran-

gury, subject to the gravel; -, - ուի *s.* strangury, gravel, dysury, ischury, stoppage, suppression or retention of urine, pain & difficulty in discharging the urine; - իմ, եցայ *vn.* to suffer from stone or strangury, to be afflicted with the gravel.

Միւղական *a.* urinary; urinous; - թիւութեան, uric acid; - ման *s.* chamber-pot, urinal; - նոց *s.* pissing corner, retiring-place; - նոց *s.* the urinary passage, ureter; - շարթ *a.* diuretic, urinate, provoking urine; - չափ *s.* urinometer; - բան *S.* Միւղանոց.

Միւղարգել, &c. *S.* Միւղարգաւ, &c.; - արձակ, աջ *a.* diabetic, incontinent of urine; - արձակութիւն *s.* diabetes, incontinence of urine; - աւառ *S.* - ման.

Միւղեմ, եցի *vn.* to urinate, to piss, to make water; - անամնոց, to stale; - ստեղ, to piss often but little; ոչ թոյլով յամէ որ զորմով միւղեցէ, to des-

տրուիլ *s.* ureter. [troy every male.

Միւղեցանեմ *va.* to cause to urinate, to move or provoke urine; - ուղի *S.* Միւղի *s.* chem. urea.

Միւղի, միւղի. միւղիք, միւղեաց *s.* anat. aponeurosis; amnios; - խեղաց, meninges.

Միւղող *s.* pisser; - յանկողնի, piss- Միւղուկ *s.* anat. urethra. [blood.

Միւղումն *s.* pissing; - արեան, piss Մի թ միւղէ *S.* Մի.

Մի թէ *ad.* is it? can it be? is it possible? perhaps? is it that?

Միթի, *f.* or միթոյ *s.* Gr. w. mitre, Միլ, Միլոն *s.* mile. [tiara, infula.

Միլիոն, *f.* *s.* million; Հազար -, a thousand -s, milliard; - երորդ, *f.* *s.* millionth.

Միծ, մծի *s.* mud, mire, dirt; puddle. Միհր *s.* Mithra, sun, Persian god.

Միւսանսղրակ *s.* mutual damage.

Միւսանց, զ-նս, *f.* -, -ամբ *s.* to each other, to one another; զ-նս, one another, each other; *f.* -, from one another, one from another; չ-նս, with one another; զինի -, one after another; - դեմ լըգեմ, face to face, fronting, opposite; սէր առ -նս, mutual affection; յեղբայրսիրութեան առ -նս զթաճք, kindly affectioned one to another with brotherly love; զ-բեռն բարձք, bear ye one another's burdens; միւրեւ զ-նս, to love one another, to love reciprocally; փառեւ -

to injure one another; *դ-նս դովել*, to praise one another; *ի-նս ածել ըզ-դրունս*, to shut the doors; *բախել զ-նս*, to smite one another; *ի թիկունս հա-սանել* —, to help each other, to render mutual assistance; *ի պատիւ զամբք ելանել*, in honour preferring one another; *ամբք վն* — *պալատել*, to pray for one another.

Միմանցաւոր *a.* loving mutually, affectioned one to another.

Միմն, *այ* *s.* *Gr. w.* mime, mimic, clown, zani, buffoon, merry Andrew, pantaloons; *ական* *a.* mimic, droll, ludicrous; *մութիւն* *s.* mime, mummery, mimicry, buffoonery, harlequinade, drollery. [both.]

Մին, *-ս*, *-դ*, *-ն* *a.* one; — *եւ միւսն*,

Միմաւոր *a.* *s.* solitary.

Միմոլացուլ *s.* minotaur.

Միմութիւն *s.* solitude, loneliness.

Մինչ *pr. ad.* till, until, up to; to, as far as; when, at the time that; while, whilst; — or — *զի*, so that, in such a manner that; *այնպէս...* — *զի*, so... that; — *այս* — *այն*, mean time, meanwhile, in the mean time, whilst these things were doing, during that time, in the interim.

Մինչեւ *ad.* when, while, at the time, as long as; — *սակաւին*, whilst, yet; *բայց* — *ունեկին* *ի դիմի հարկանիւ միմանց*, but just as the combat was about to commence; *խօսէի ը նմա* — *սակաւին էր յանկոյնի*, I spoke to him while he was yet in bed; — *խօսէր*, while he was speaking.

Մինչեւ *pr. ad.* until, till, as far as, to; even to; that; — *ցայժմ*, till now, up to the present, up to this time, hitherto; — *ցայդ վայր*, so far, as far as, to that place; — *ցայդը*, so far, as far as that, to there; — *ցայս վայր*, thus far, as far as this, to here; — *ուրոնոր*, how far? — *ցամաք*, even to the clouds; *գայ ը իս* — *ի Կարս*, he goes with me as far as Kars; *կայ* or *մնա* — *եկեսցէ*, wait till he comes; — *ցերբ*, how long? *ոչ ելից* — *դարձցիս*, I will not go out until you return; — *ցբազում ամս*, during many years; — *զի*, so that, inasmuch that; *այնպէս* or *այնչափ* *զի*, so that; as well as; — *բազմաց իսկ ասել*, so that several people said.

Մինչեւ *ad.* before, ere; not yet; —

ճագեալ արեգակն, before day, before sunrise; — *աւարտեալ ամին*, with-in the year; before a twelvemonth; — *եկեալ էր նր*, he had not yet come; — *մեռեալ իցեմ*, before I die.

Միշտ *ad.* always, at all times, continually, at every turn, incessantly, for ever, for ever & ever, perpetually, eternally; *a.* eternal; *ոմ* — *ն*, as usual, as before, as formerly. [sabre.]

Միտնի *a.* one-edged; *s.* scimitar, *Միստայնի* *a.* woven in one piece, without seam.

Միտանի *a.* one-footed, unipes.

Միորձի *a.* having but one testicle.

Միութիւն *s.* one, unit; unity, union, reunion; concord, accord.

Միջաբեկ *a.* broken-backed; hip-shot; *fig.* disheartened, discouraged; — *լինել*, to break one's back; to become hipshot; *fig.* to be disheartened, to lose one's courage; — *անել* or — *եմ*, *եցի* *va.* to break one's back, to strain the loins; to dishearten, to discourage; — *գար* *a.* rotten at the core; weak, useless; — *գետացի* *s. a.* Mesopotamian, inhabitant of Mesopotamia; — *գետք*, *տաց* *s.* Mesopotamia; — *գիւլեր* *s.* midnight, twelve o'clock; — *գիտուել* *s.* divination or guessing the contents of; — *գրուել* *s. gr.* epenthesis; — *գրեստ* *s.* petticoat; — *գգեստիկ* *s.* under-petticoat; — *խառն* *a.* composed of knots, of nodes at intervals; — *ծեր* *s.* middle-aged man; — *ծովեմ* *vn.* to sail on the high seas, to go on the open sea.

Միջակ, *այ* *a.* middle, mean, middling; *s.* middle, centre; — *աձայն* *a.* middling voiced; *s.* middle-voice; — *աւար* *s.* the centre of heaven; — *ային* *a.* middling, indifferent, neither good nor bad, moderate.

Միջակետ *s.* centre, central point; *gr. point* (.), full stop, period; — *կողք* *s.* middle ribs; — *կոտոր* *S.* *Միջաբեկ*; — *կութի* *s.* mediocrity; — *կուրծք* *s.* the middle or internal part of the thorax; — *կտուր անեմ* *va.* to cut in the middle, to divide in two parts; — *լինել*, to be halved.

Միջահասակ *a.* of middling stature, middle-sized, about the middle height; middle-aged; — *հատուել* *s.* division by halves; interruption.

Միջաման *s.* middle-finger; — *մտն* *լինիմ* *vn.* to plunge into the crowd; to

crowd in; — *մտն* *a.* entered, introduced; well versed in, initiated, instructed, intelligent, expert; free, frank, bold, daring; meddlesome; enterprising, adventurous, venturous; — *լինել*, to enter, to push in, to introduce oneself, to go forward or before; to intrude into, to thrust oneself forward, to intermeddle or interfere; to penetrate deeply, to pierce to the inmost parts, to dive into, to explore, to sift; to undertake, to have a hand in, * to have a finger in every body's pie; — *ձեռամբ գործել*, to act freely; — *մտն* *լինիմ* or — *մտեմ* *vn.* to go in, to introduce or obtrude oneself; to meddle with, to interfere, to intervene; — *մտնութիւն* *s.* intervention.

Միջանկեալ *a.* intermediate; intervening; — *խաղ* or *խաղարկութիւն*, interlude.

Միջաւիշ *s.* middle path or way; diameter; — *պատ* *S.* *Սփածանելի*; — *պինդ* *a.* girdled, bound round the body, lusty; — *սահման* *a.* middling, intermediate; *s.* middle, centre; — *վայր* *s.* middle, centre; interval; — or — *վար* *a.* moderate, temperate.

Միջատաբան *s.* entomologist; — *աւան* *a.* logical; — *ութիւն* *s.* logic.

Միջատութիւն *s.* interruption.

Միջառք, *տաց* *s.* insects.

Միջարկութիւն *s.* interjection.

Միջեմ, *եցի* *va.* to enter, to shorten.

Միջերկնայ *a.* that is in the middle of the heavens, medicelestial; — *կրական* *a.* mediterranean; — or — *ծով*, the Mediterranean; — *կրեայ*, *եայց* *a.* midland; — *ք* *s.* the midland provinces. [*s.* -tery.]

Միջնորդայ *a.* mesenteric; — *դերք*

Միջին, *ջոց* *a.* that is in the middle; middle; middling; intermediate; — *ք* *s.* midlent; *arith.* middle terms.

Միջնաբերդ *s.* citadel, tower; — *թիւ կուլք* *S.* *Թիւնամէլ*; — *լուսին* *s.* full moon; — *ծիրանի* *s.* cloak lined with purple; *latiavlum*; — *կայմ* *s.* main mast; — *հայք* *s.* the heart, centre of Armenia; — *մարտիկ* *a.* fighting in the midst; — *յարկ* *s.* second floor or story; — *նիւ* *s.* centre, or middle part of a wheel; middle wheel; — *չէն* *s.* the centre of a village; — *լիարձ* *s.* centre, interior of a country, midland districts; — *պաւրիսպ* *s.* partition wall; rampart; — *տարր* *s.* water & air; — *տուն* *S.* *Միջնայարկ*.

Միջնարդէլ *s.* diaphragm. [diator. *Միջնեկ* *s.* middle-man, agent, mediator; *Միջնոն* *s.* back-bone, back.

Միջորդ, *այ* *s.* mediator; intermedium, agent, go-between; negotiator; medium; — *վաճառաց*, broker; — *հաշտութեւ*, reconciler, conciliator, inter-mediator, intercessor; — *լինել* or — *եմ*, *եցի* *va.* to mediate, to procure, to intercede, to interpose, to go between, to negotiate; to intervene; — *եայ* *երդմամբ*, he confirmed it by an oath; — *ութիւն* *s.* intercession, mediation, interposition, intermeddling, intervention; negotiation, medium; — *վաճառաց*, brokerage, brokage, agent's commission; — *թիւ* *ad.* mediately, through the medium of.

Միջորմ *s.* party wall, partition.

Միջոց, *այ* *s.* middle, centre; space, interval, interstice; vacancy; division, separation; difference, distinction; empty space; * means, way; — *հայք* *S.* *Միջուկ*; — *անոթոց*, capacity; — *ձի*, interior, inside part; — *պատերազմաց*, truce, suspension of arms, armistice; — *զաւ ռազմին*, during the conflict, in the hottest of the battle, thickest of the fight; — *զաւ ճանապարհին*, on the way; during the journey; — *ի-ի ամբար-խին ամբանալ*, to take refuge among the crowd.

Միջուկ *s.* marrow, core, heart; — *հայք*, crum of bread; — *ձուլոյ*, yolk of an egg; — *լնկուղոյ*, &c. kernel of a walnut, &c.; — *անկոց*, pith; — *պլաւոց*, core; — *գիտաւորաց*, nucleus of comets.

Միջօր *S.* *Միջօրեայ*; *գիջաւորք*, at midday, about noon, towards midday; — *եայ*, *եկց* *s.* noon, noon-tide, midday; the south; meridian; *a.* southern, meridional; half, semi; — *ջերմ*, intermittent fever.

Միջօրէ *S.* *Միջօրեայ*; *զ-իւ*, *ի-ի* *ad.* at noon; — *ական* *a.* of noon, meridian; — or — *չըմանակ*, meridian; — *գիծ*, meridian line.

Միս, *մսոց* *s.* flesh; meat; — *գնդեւ* *լային*, muscular flesh; — *մարդկային*, human flesh; — *երեոց*, venison; — *հաւուց*, &c., white meats, poultry; — *նապաստակի*, &c., brown meats, game; — *սպանդանոցի*, coarse meat, butcher's meat; — *որսոց*, fowls & game; — *պտոց*, pulp; *հում*, *պահ*.

խորովեալ - raw, boiled, roast meat; - Ի կասկարայէ, broiled or grilled meat; մսոյ ջուր, broth; - ածեալ, to fatten, to make fat; կաթնայ մսոյ, flesh.

Մխմալ s. wardrobe keeper. [pot.

Միտ, մտի, զմտաւ. միտք, մտոյ, մտք s. mind, intellect, understanding; sense, judgement, reason, intelligence; thought, idea; intention, design, project; opinion; advice, counsel; meaning, intent; maxim; ք մտի, ք -ս, at one's will or pleasure; according to one's fancy, liking, desire, &c.; բմբռն մտոյ, apprehension, idea; մարդկեղէն -ք, human reason; հասարակաց -ք, good sense; -ք անմուտթէ, foolish thoughts; -ք անարգաւթէ, reprobate sense; -ք առակիս, the moral of the fable, or of the apologue; ուղիւ մտոյ, in good faith; պարզ մտք, frankly, sincerely, without artifice; սրտի մտք, with all one's heart; ազնուական -ք, noble sentiment; արդարակորով, խորախորհուրդ, վերմ, հաստատուն or անյողդողդ, լուսաւորեալ, ընդարձակ, եռանդուն, սուր, թափանցող, արդասուր, հնարագիւտ -ք, upright, profound, elevated, firm, enlightened, vast, lively, sharp or piercing, penetrating, fertile, inventive wit, mind or intellect; Թեթեւ, անարգաւաւոր, շփոթ, ցրուեալ, տկար -ք, frivolous or light, barren, confused, distracted, weak mind or intellect; ունեւ Ի մտի, to have the design or intention, to propose to oneself, to project; Ի -ս լինել, գալ, -ս ստանել, to regain one's intellectual faculties, to be restored to one's senses, to awake; դնել Ի մտի, հաստատել Ի -ս, to form a resolution, to take into one's head, to be determined, to resolve, to project, to propose, to presume, to imagine; - դնել, to be attentive, to apply or devote oneself to, to observe, to regard, to consider with care, to think, to reflect; Ի -ս առնուլ, to understand, to comprehend, to perceive, to conceive, to know, to remark; to study, to learn by heart; զմտաւ or ք - ածեալ, to consider, to regard attentively, to meditate, to recollect, to imagine; աշխատ առնել զ-ս, to fatigue the mind, to rack one's brains; անկանել Ի մտոյ, to be out of one's mind or senses, to lose one's senses, to be crazy; անկա-

նեւ or ելանել Ի մտոյ, to escape or slip from one's memory; to forget; -ս դնել, to admonish, to warn, to apprise of; դնել Ի մտի ուրուք, to suggest, to insinuate, to hint, to intimate, to entangle, to involve; ք - մտանել, ք մտի լինել, to please, to gain one's affection or good will, to conciliate one's favour, to insinuate oneself in the good graces of, to win one's favour; ք - տանել, to take offence at, to be offended, to take ill, to take a pique, to be nettled; արկանել Ի -ս, to suggest, to inspire; ստուլ Ի - առնուլ, to cause to understand; փութել զ-ս, շրջել Ի մտոյ, to think better of, to change or alter one's mind or intention; Ի չար կամ Ի բարեւոր -ս առնուլ, to take well or ill; գերել զ-ս, to captivate one's understanding; ք -ս անկանել ուրուք, to occur to mind, to enter the imagination or thoughts; հանել ինչ Ի մտոյ ուրուք, to drive out of one's head, to persuade to the contrary; -ս ունել, to be witty; ասել Ի մտոյ, to say to oneself; ընդ - արկանել, to think, to recollect, to conceive; բարգաւաճել, կրթել զ-ս, to cultivate, to form the mind, to improve; այս անգոր մտել զ-ս, to distract the mind; անխել՝ -ս ունել, to keep a clear conscience; Ի մտի պահել, to keep in memory; բարձրանալ Ի -ս իւր, to become proud, vain, puffed up; - առնել, to listen to, to mind, to agree with; ք -ս հարկանել, to occur, to come to mind or memory, to recollect; առնել Ի մտոյ իւրոյ, to do without intention, to do unintentionally; առ Ի -ս առնուլ, to understand allegorically; Իսկ առ Ի -ս, & in mystic or allegorical sense; բազումք Ի -ս ունողաց, the generality of intelligent persons, most witty people; ոչ ոք Ի -ս ունողաց, no one of good sense, no sensible person; եղեալ էր Ի մտի, he decided, he was resolved; չառնում ինչ Ի -ս, I understand nothing of it, I don't understand it, I am quite at a loss; անմտութե Ի - առնուլ զայն, nothing can be known about it, it is impenetrable, it's marvellously obscure; -ք իմ առ իս դարձան, my mind was restored; եւ ոչ Ի -ս անգամ անկեալ էր նոյն, he never even dreamed of it; խորհել Եւ ասել ք -ս, I thought &

said to myself; յորմէ Ի - առնուլ է, whence it follows that; բազում անգամ եղեւ ինչ Ի մտի, I was more than once tempted to, I several times intended to; գալ Ի -ս իմ, it has just come into my thoughts, mind or head; ստէպ Ի մտի իմում յեղեղեմ զայն, I often repeated it to myself; այս էն -ք բանիցս, this is the sense of the passage; նա չառնու ինչ Ի -ս, he understands nothing of it, he knows nothing about it, it is Chinese to him; այս պէս եցոյց զարուհի մտոյ իւրոյ, thus he betrayed his malicious intention; S. Ըստ, Թափանցանց, Թուիչ or Թուչիմ, Խիղճ, Խորհուրդ, Հաճեմ, Համբաւում, &c., &c.

Միտագոյն ad. readily, willingly.

Միտաշարի s. mech. momentum.

Միտեմ, եցի va. to incline, to lean, to bend, to bow, to bias; տ. te incline, to lean, to feel inclined or disposed for, to lean to the side of, to be biassed, to have an inclination for, to feel an attachment for, to adhere, to comply; միտեցաւ սիրա նշ զինի նոյն, their hearts inclined to follow him; միտեալ a. tending, bent on, inclined or prone to; - Ի չարս, prone to evil; inclined to mischief.

Միտութիւն, -ումն s. inclination, tendency, propensity, disposition; proneness; ast. inclination; -ումն Ի չարս կամ Ի բարին, good or evil propensity.

Միտք S. Միտ, միտք. [pensities.

Միրդ, մրգաց or րոց s. fruit; S.

Միւսիկինա S. Միւրիկէ. [Պոսուլ.

Միւսինէս s. Gr. w. muræna, sea-

Միւսոն S. Մեռն. [eel.

Միւս, ոյ, ուլ a. other, another; different from, other than; -ն, the other; -ք զ-, one more than another; -ումն աւուր, the other day; բայց եւ զ-ն պատմեցից, but I will tell you something else; S. Մի; - անգամ or

Միւսանգամ ad. another time, once more, afresh, anew, over again, again, bis; a. second, other, new.

Միւսին, աջ, ից s. mosaic; -եայ a. - , in -; - յառակ, tessellated pavement.

Միւրիկէ s. bot. Gr. w. myrica, tamarisk; genista.

Միւրեայ, րեկց a. of a day, ephemeral, lasting only a day; ad. a day only; - ջերմ, ephemera, ephemeral fever; - ճանճ, ephemera, ephemeral fly; -

ճախ, ephemeron-worm; - գեղ, fleeting beauty.

Միւրինակ a. uniform, equal; monotonous; ad. uniformly, equally; - ձեւ, Մարդաց, ից s. miller. [uniformity.

Մար S. Մայլ.

Մաւեմ, եցի տ. to mew, to caterwaul, to cry as a cat; - լիւն s. mew-ing, mew. [face on awaking.

Մըլեմ, եցի va. to rub one's eyes & Մըլէն s. bug. [smoking, smoky.

Միւսաւան a. mixed with smoke,

Միւս a. tempered, casehardened.

Միւեմ, եցի va. to drive in, to force into or penetrate, to fasten in, to fix, to force down, to plunge; to pierce, to prick, to run through; to temper iron or steel, to caseharden; - զձեռն, to stretch, to extend or hold out the hand; - զձեռն յարին ուրուք, to imbue the hands in the blood of; միտոյ զգալուն Ի լանջ նորա, he has plunged the dagger in his heart; S. Ձեռն.

Միւմ, միեցայ տ. to be driven, plunged into, to penetrate, to enter; to meddle, to get in; to begin, to commence, to undertake; - բարկութե, to be seized with rage, to be enraged.

Միւթար, աջ a. consoling, consolatory; s. consoler, comforter; S. - ուն; որ. Mekhithar; - լինել, սալ, մասուլ, ջանել, to comfort, to console, to solace; - ինչ առնել մտոյ, to flatter, to adulate, to wheedle, to coax, to allure; - ախան a. consoling, comforting, consolatory, alleviating, soothing; - ախից լինիմ տ. to be consoled or comforted mutually; - անք S. - ուն; - եան a. s. Mekhitharist, - rian; - եմ, եցի va. to console, to soften, to soothe, to comfort, to relieve sorrow or vexation, to alleviate; - իմ, եցայ տ. to be consoled, comforted; - ից s. consoler, comforter; ից. the Comforter, Paraclete, Holy Ghost; - ութի s. comfort, consolation, solace; ից. balm, balsam.

Միւրճ հարկանեմ, Միւրճիմ S. Միւրճիմ. [putrefy.

Միւեմ va. to corrupt, to rot, to

Միւսանք s. pressure; press. [dress.

*Միւնոց s. woman's long grey kitchen-

Միւնց, Ի, աւ s. act of plunging into; mech. piston; plunger; - ջրհանի, pump-piston; - աբաւն s. piston-rod; - ափող s. barrel or chamber. [mersion.

Միւսմ s. tempering, steeping; im-

Մխուռն *S. Մուխուռն*.
Մխրձիմ, *եցայ*, -*ձուռն* *Հարկանեմ* *տո*.
 to plunge, to sink, to drive, to rush,
 or dash into water, to duck; - *ախ-*
ախ, to plunge headlong into vice.
Մծղնագործութիւն, **Մծղնութիւն**
s. incest; lechery, lewdness, lust.
Մծղնեայ, *նեխայ* *a.* incestuous; lecher-
 ous, libidinous, lewd; *s.* name of vari-
 ous ancient sectaries.
Մկան, *ի* *s.* reins, loin, haunch, flank.
Մկանուռ, *նանց*, **Մկանք**, *նաց* *s.* the
 back; *fig.* swell, waves, billows; *Հար-*
կանեւ *ընս*, to beat, to flog, to fla-
 gellate, to scourge; *բառնալ* *ի վերայ*
մկանանց, to load, to put a load on the
 back.
Մկանուռ *a.* muscular. [back.
Մկթամ, *աջի տո*. to turn up one's
 nose, to nose; to laugh at, to mock,
 to make game of.
Մկնապի *s. bot.* mouse-tail, mysurus,
 holoster; - *գոյն* *a.* mouse-coloured;
-ախանը *s. bot.* mouse-ear, mysotis,
 forget-me-not; *med.* mumps; *գեղին* -
 creeping mouse-ear, pilosella; - *ախեր*,
-առարակ *a.* gnawed or eaten by rats
 or mice; - *անի*, *այ* *a.* murepollutus,
 polluted or contaminated by the pre-
 sence of dead mice; - *սպէս* *ad.* like a
 mouse; - *սպիղծ* *a.* spoiled by mice or
 rats; - *սասն* *s. bot.* squill, sea-onion,
 seilla; *գինի* - *ի*, wine of squills, vinum
 scilliticum; - *արջ* *s.* mus-ursinus; -
քիւ *s.* mus-araneus, shrew-mouse.
Մկնազար *a.* struck with a halberd;
-ւոր *s.* halberdier, pikeman.
Մկնդեղ *s.* rats-bane; - *սպիտակ*, ar-
 senie; - *գեղին*, orpiment; - *կարմիր*,
 realgar, red arsenic.
Մկնորսակ, *այ* *s.* mouse-hunter,
 mouser; - *գործի*, mouse-trap; *քաջ*
 -, good mouser. [dilly.
Մկնոսի *s. bot.* daffodil, daffadown-
Մկունդ, *մկնաց* *s.* halberd; lance.
Մկունք, *մկանց* *s.* muscles; *S. Մուկն*.
Մկրատ, *այ* *s.* scissors; - *մեծ*,
 shears; - *եմ*, *եցի տո*. to cut with scis-
 sors, to shear. [font, baptismal font.
Մկրտաւոր, - *բան* *s.* baptistery;
Մկրտեմ, *եցի տո*. to christen, to bap-
 tize; to wash, to purify by ablution;
 to bathe; * - *ղկաթն*, *գգինի*, to put
 water into milk, wine; *վերաբն* -, to
 rebaptize; - *իմ տո*. to receive baptism,
 to be baptized; to wash, to bathe or
 cleanse oneself; - *արեամբ*, to be

martyrized. [np. St. John the Baptist.
Մկրտիչ *a.* baptizing, christening;
Մկրտութիւն *s.* baptism; washing,
 ablution, purification; martyrdom.
Մձուլ *s.* darkness, spot, dirt.
Մղեղ, *այ* *s.* chaff; powder, ashes,
 dust; - *Հրդ*, spark; *ի* - *փոխել*, to
 turn to ashes, to be burnt to ashes;
-ակ, *այ* *s.* fine ashes; *a.* burned to ashes;
-եմ, *եցի տո*. to levigate, to pulverize,
 to reduce into powder; to burn to ashes.
Մղեմ, *եցի տո*. to push, to give a
 push to, to thrust, to push forward;
արտաքս -, to unload, to discharge, to
 empty, to cast forth; - *զմիման*, to
 press or crowd on one another; -
զպատերազմ, *զձակաւ*, to fight, to
 make or wage war, to give battle to;
- զախոյեան, to win, to conquer, to
 subdue, to depress, to prostrate; *զՀա-*
գեւոր կռիւն -, to fight against temp-
 tation; *ըզեմ երեբայ զբարկութիւնն*
մղել, to be exasperated one against
 another; - *զանաստն*, to train to lab-
 our, to break in or teach animals to
 work; *S. Ջալ*; - *իմ տո*. to be urged on
 or driven to, &c.; *մղեցաւ մարտն այ-*
գուն, the battle was fought or took
 place in the morning. [mare.
Մղձաժէա *a.* subject to the night-
Մղձաւանջ, *ի* *s.* night-mare, incubus.
Մղձեմ, *եցի տո*. to choke, to stifle,
 to suffocate, to strangle; *fig.* to pain,
 to grieve, to vex, to torment; - *իմ տո*.
 to choke, to be suffocating; to be vio-
 lently affected with spite, envy, grief
 or rage.
Մղձկուն *s.* denseness (of smoke).
Մղձկուռ *a.* suffocating, stifling, op-
 pressive, sultry.
Մղձուկ *s.* heart-break, anxiety,
 pain, pang, sore, anguish.
Մղռակ *s.* butt, mark, aim, target.
Մղռական *a.* impellent; expellent.
Մղոն, *այ* *s.* mile.
Մղոմն *s.* impulsion, impulse, push.
Մղուռ *a.* foggy, misty, cloudy, ca-
 liginous. [ness.
Մղտագունութիւն *s.* obscurity, dark-
Մղտանամ *S. Մթանամ*.
Մղտափարատ *a.* dispelling darkness.
Մղոն *s.* impulse, impetus; - *տալ*, to
 give a push, to push, to impel.
Մղիմ, *եցայ տո*. to soil, dirt or pol-
 lute oneself.
Մնամ, *աջի տո*. to remain, to stay;

to stop, to wait, to expect; to hope;
 to rest, to be at rest; to last, to con-
 sist, to hold out; *S. Բարեաւ*, *Խաղա-*
զութիւն, *Կամ*; *մնացեալ* *a. s.* remain-
 ed, remainder, rest, residue; *չմնալ* *a.*
 transitory, transient, unstable, ineon-
 stant.
Մնայուն *S. Մնացական*. [stant.
Մնաւ, *ից*, *ուց* *s.* mina (weight &
 money); pound; mark.
Մնաց, *ից* *s.* rest, halt, stop; *a.* stable,
 durable; *S. Կաց մնաց*; - *ական* *a.* per-
 manent, stable, lasting, durable, so-
 lid; - *ականութիւն* *s.* stability, perman-
 ence; - *որդ*, *այ*, - *ուած*, *ոց* *s.* rest,
 remnant, remainder; residue, relics;
 remains, fragments; - *որդք* or *գերք*,
-որդաց, Paralipomena; - *ուցանեմ տո*.
 to cause to remain, to stop, to put a
 stop to.
Մնիւց, *ից* *s.* weevil. [stop to.
Մնեմ, *եցի տո*. to press, to bruise,
 to squeeze, to express.
Մնեմ, *եցի տո*. to soo; to wail, to
 groan, to cry; *fig.* to sigh after, to long
 or burn for, to covet eagerly; *մնէ*
արանի, the dove coos.
Մնիւն *s.* cooling; wail, groan, cry.
Մոռիկ, *Մոռուկ* *ad.* without noise, si-
 lently, softly, gently, noiselessly.
Մոռկատակ *s.* pantomime.
Մշակ, *այ* *s.* husbandman, farmer,
 tiller, cultivator; man-servant, do-
 mestic, servant; - *ական* *a.* agricultural,
 rural, country; - *ի* *s.* the Georgics;
-ելի *a.* arable, cultivable; - *եմ*, *եցի*
տո. to cultivate, to till, to plough, to
 manure; *fig.* to cultivate; to adminis-
 ter, to furnish, to supply; to serve, to
 wait on; - *ուկ* *s.* cultivation, husband-
 ry, tillage, agriculture; *fig.* culture,
 cultivation; servitude.
Մշակամ, - *հոտ* *a.* musk-scented,
 musked, muscadine, muscadell; - *սորս*
a. musk bearing or producing, moschi-
 ferous; - *այծեամն*, musk, moschifer,
 musk-animal, Tibet-musk.
Մշտաբար *ad.* always; - *բարբառ* *a.*
 speaking continually; - *բացիկ* *a.* al-
 ways open; - *բեր* *a.* producing, bring-
 ing forth constantly; - *բոյծ* *a.* always
 eating, devouring, voracious, greedy,
 gluttonous; - *բորբոք* *a.* perpetually
 burning; inextinguishable; - *բուկ* or
բուղի *a.* flowing, gushing out conti-
 nually, never failing, perennial; - *բուն*
a. eternal, immutable; - *գիւ* *a.* perpe-
 tually rolling or turning round; - *գիւ*

չէր *a. ad.* in perpetual darkness, al-
 ways in the dark; - *գնաց* *a.* going or
 flowing continually; - *գոյ* *a.* everlast-
 ing, perpetual, eternal; - *գալար* *a.*
 evergreen; - *գառա* *a.* very tiresome, im-
 portunate, troublesome; - *գեղ* *a.* al-
 ways running or flowing, falling conti-
 nually; - *գուարճ* *a.* always merry;
 ever reviving; - *լոյս* *a.* always bright
 or luminous; - *խաղաց* *S. Մշաղաց*;
-խոհ *a.* always thoughtful; - *խոս* *a.*
 speaking or singing continually; - *ծան*
a. well known; - *ծիծաղ* *a.* ever smil-
 ing, cheerful; - *ծին* *a.* ever fruitful;
 constantly producing; - *կաթ* *S. Սեր-*
մակաթ; - *կայ* *S. Մշտալոյ*; - *կայրակ*
S. Մշտաբուկ; - *կառոյց* *a.* very solid,
 firm, stable, enduring for ever; - *կա-*
տար *a.* annual; accustomed; estab-
 lished; - *կիր* *a.* continuous, quotidian;
-ակն *s.* never failing spring; - *կոխ* *a.*
 trodden continually, frequented; -
ճանապարհ, thoroughfare, public way;
-կոյս *sf.* Ever Virgin; - *Հայց* *a.* always
 praying or entreating; - *Հոս* *S. Մշտա-*
բուկ; - *մատոյց* *a.* often offered or of-
 fering; - *մարտ* *a.* waging perpetual
 war, fighting continually; - *մուռն* *a.*
 wailing constantly; continually beg-
 ging, praying, beseeching; - *յաղթ* *a.*
 always victorious; - *յուշ* *a.* of eternal
 memory; ever memorable; - *յոծար* *a.*
 always inclined, willing, disposed,
 eager, assiduous; - *նորոգ* *a.* ever new,
 fresh; - *նուէր* *S. Մշտամատոյց*; - *շարժ*
a. perpetually in motion; - *շարժութիւն*
s. perpetual motion; - *շարժար* *a.* endur-
 ing, suffering continually; always vex-
 ing or tormenting; - *մեռելութիւն*, con-
 tinual mortification; - *սպիծաւ* *a.* per-
 manently shining, clear or luminous;
-սպառն *a.* instant in prayer, con-
 stant in worship, fervent, devout, pious;
 assiduous; - *սիւն լինիմ տո*. continually
 to fix one's eyes upon, to look at
 steadfastly or intently, to gaze at;
-ջան *a.* very diligent, assiduous, inde-
 fatigable, unwearied; - *սալարթ* *a.* aio-
 phyllous, evergreen; unfading; - *սա-*
ռոյց *a.* everlastingly frozen; - *վայել-*
եալ *a.* enjoying or possessing conti-
 nually; - *վառ* *a.* always lighted or burn-
 ing; - *տատան* *a.* shaking, agitating,
 moving constantly; always tempest-
 tost or -beaten; - *տեւ* *a.* ever-during,
 permanent, perpetual; - *տունել*, to

perpetuate; -աիւ s. eternal day; -արթուն a. always awake; -արած a. grazing, feeding continually; -արտասր a. always in tears; -փայլ S. Մշտապայծառ; -փափաք a. always eager, desiring, wishing; -փթիթ a. always flourishing, blossoming or blooming.

Մշակ, ակի, ակաւ s. holy water-sprinkler, asperges-brush; - զոպպիի bundle of hyssop.

Մշտնեան a. eternal, perpetual.

Մշտնեաբար ad. perpetually, eternally, to eternity, for ever, without end; -բուխ S. Մշտաբուխ; -կան S. Մշտնեաւոր; -կարգ a. fixed, permanently established, perpetual, inalterable; -կայ a. stable, immovable, lasting perpetually, immutable; -կեայ a. living for ever or eternally; -կից a. co-eternal; -շէն a. always loaded or adorned with grapes; -մուշ S. Մշտաւունջ; -նամ, -պէս S. Մշտնեաւորիմ, -բար; -վառ S. Մշտավառ; -աես a. eternally visible.

Մշտնեաւոր, -աիւն a. perpetual, continual, eternal, everlasting, endless; -շարժում, perpetual motion; -արար S. Մշտնեաբար; -ակից S. Մշտնեաակից; -ակցութիւն s. co-eternity; -եմ, էցի, -իմ, էցայ va. to perpetuate, to eternize; vn. to last perpetually, to be for ever; to be perpetuated; to continue, to exist, to be extant; to persist, to persevere; -ութիւն s. perpetuity, perpetuation, continuance, permanence, eternity.

Մշտորեայ a. daily, quotidian; ad. daily, every day.

Մոգ, ուց or աջ s. magician, astrologer; diviner, enchanter, wizard, sorcerer; fire-worshipper, follower of Zoroaster; wise man of the East.

Մոգական a. magical; -ն s. magic, magic art; -կրօն or նիկ a. professing the religion of the magi.

Մոգեան s. pl. magi or magicians.

Մոգեմ, էցի va. to practise or profess magic, to exercise the magic art, to bewitch, to enchant; -գուշ եւ գուրուշ, to cast a spell upon; to delight, to charm, to fascinate.

Մոգութիւն s. profession of a sorcerer; magic art, demonology, witchcraft, charm.

Մոգպաշտէ, էց s. priest's attendant; -սիւս s. grand magician, archmagician;

an, chief of wizards or magicians; -սիւսութիւն s. archmagic.

Մոգ, Մոթ, ոց s. bushel, muid.

Մոգանամ, աջայ vn. to remain, to last; to augment, to increase.

Մոգի, զւոյ s. bullock, young bull, sturk, steer.

Մոթխոթեմ vn. to repeat, to say over again, to inculcate, to impress deeply on the mind of youth.

Մոշ s. bot. snickers, sets, offshoots; *mud mixed with straw.

Մոլաբոյս a. wild, bad, useless; -թգեի, -թուզ s. bot. sycamore; caprificus; -թուզ s. sycamore figs or fruits; -խիւղ s. hemlock; -խոս s. weed; սրբէլի -ոց, to weed; -խոսեմ, -իմ vn. to be full of weeds; -խուժ s. furions mob; -ձիթեի s. wild olive-tree.

Մոլար a. wandering; erroneous, wrong, false, heretical; s. deceiver, perverter, seducer; աստեղք -բ, erratic stars, planets; -անուն a. bearing a false name, false, erroneous.

Մոլեբար S. Մոլեգնաբար.

Մոլեգին a. furious, raging, mad, outrageous, demoniacal, fanatical, enraged, desperate, rude, violent; - or -գնաբար ad. furiously, madly, passionately, with fury, violently; -գնական S. Մոլեգին; -գնաձառ a. erroneous, heretical; nonsensical, foolish; -գնիմ, էցայ vn. to be furious, to get into a rage, to fly into a passion, to be mad with rage; to be beside oneself, to go mad, to become deranged, to fall into ecstasy; -գնոտ, աջ a. S. Մոլեգին; -գնութիւն, -գնուցք s. frenzy, fury, madness, rage, mania, wildness, transport; delirium eroticum, violent Մոլեխիւղ s. hemlock. [passion.

Մոլեկան S. Մոլի.

Մոլեմ, էցի va. to drive mad.

Մոլեխախանձ a. cruelly jealous, eaten up by envy; fanatic. [fanaticism.

Մոլեւանդն a. s. fanatic; -գութիւն s.

Մոլի, լւոյ a. raving, furious, frenetic, maniac, mad; vicious, petulant, passionate; great, excessive.

Մոլիմ, էցայ vn. to lose one's senses, to go mad; to be in a passion, enraged; to be extravagantly fond of; to fall violently in love with, to be passionately in love; -գհեմ, to bend one's whole soul to, to apply oneself entirely to, to dote upon, to be des-

tracted with; մոլիս, Պաւլէ, Paul, thou art beside thyself.

Մոլիսեան a. s. molinist; - վարդապետութիւն, molinism.

Մոլոշ, է s. bot. mallow, marsh--.

Մոլոր a. strayed, erred; missed, mislaid, lost; S. Մոլար; ad. out of the way.

Մոլորակ, աջ s. planet, wandering star; -ասէս s. ast. planetarium; orrery; -ան a. wandering, vagrant; false, erroneous, heretical; deceitful; fallible; - աստղ, erratic star; -ն s. demon; antichrist; -այլին դրութիւն s. planetary system; -աչափ s. planetolabe; -ասիպք s. planetoids.

Մոլորահողմ a. inconstant as the wind; s. changeable wind; -միւս a. in error; -նք s. wandering; error, roving course; -շաւիղ a. strayed; -շունչ a. perverting, suggesting or teaching error; -պատիւր a. false, deceitful, fraudulent.

Մոլորեցուցանեմ va. to turn out of the way, to mislead, to lead astray; to bewilder, to deceive, to beguile, to seduce, to pervert, to suborn, to corrupt; -ուցիչ s. seducer, suborner, perverter, deceiver, corrupter.

Մոլորեմ, -բիմ, էցայ vn. to go out of one's way, to ramble, to rove, to wander, to stray, to go astray, to lose oneself, to be bewildered, to err, to fail; to fall into error, to be deceived, seduced, perverted; S. Մոլիմ; -եաւ a. wandering; - աստղ, - star.

Մոլորութիւն s. wandering, straying, aberration; error, heresy; seduction, perversion, subornation, corruption; fury, mania, folly, frenzy, madness; -մտայ, mental aberration; ծայրայեղ -, sad extremity, excess; բարձրագոյն դպրութիւնք դէք է - դարձուցանեն, much learning doth make thee mad.

Մոլորումն S. Մոլորութիւն; գառնալ է մոլորմանէ, to be convinced of one's error, to correct one's mistake.

Մոլութիւն s. fury, rage, mania, frenzy, madness, folly; violent passion; transport, enthusiasm; * vice, bad Մոլուցք S. Մոլեգնուցք. [habit.

Մոխիր, խոց s. ashes; օր մոխրոց, Ash-Wednesday; փոխարկումն է -, cineration, in-; - լինել, to burn or reduce to ashes; է - եւ յաճին դարձուցանել, to incinerate, to reduce to

ashes; to lay in ashes, to waste or desolate; ապաշխարեւ մոխրով, to do penance; հուր ծածկեալ է մոխրով, fire lies under the ice; there is fire lurking under the ashes; S. թաւալիմ.

Մոխրագոյն a. ash-coloured, ashy, grey; -թաւալ a. wallowing or rolling in ashes; -լից a. full of ashes, ashy; -խառն a. mixed or soiled with ashes; -կոյտ s. ash-heap, -hole; -հեղձոց անեմ va. to stifle, choke or suffocate with ashes; -մած a. prostrate in the dust; -մոլթ a. dark skinned, sunburnt, tawny, brown; յիւն a. cinerous; -նոց s. ash-hole, -pit, -pan; ից. Persian fire-temple; -շունչ լինիմ vn. to inhale ashes, to be suffocated with ashes; -չափ կարգ s. fixed or established measure of ashes; -պաշտ, էց or աջ s. fire-worshipper; -պաշտութիւն s. fire-worship; -ջուր s. lixivium, lye, wash, lye-wash; լուանալ -ջուր, to wash, to lixiviate; -սէր S. Մոխրապաշտ; -տարած a. prone on the ashes; - իշախ, a bed sprinkled with ashes; -ոտակ a. like ashes, ashy; -տուն a. fire-temple; -տունի s. bot. cineraria; -ցան a. sprinkled with ashes.

Մոխրացուցանեմ, Մոխրեմ, էցի va. to reduce to ashes.

Մոխրոց, աջ s. S. Մոխրանոց; dung-hill, -heap, -hole or -pit.

Մոծիր, ծրոյ s. charcoal-powder.

Մոլեզ, զեզե, Մոլիզ, է s. lizard.

Մոլորիկ, չկաց S. Մոխրագոյն & Ձի.

Մոմ, ոյ, ոմ s. wax, bee's wax; wax-candle, -light, taper; սպեղանի է -ոյ (* մշամ), cerate, medicated wax; - շարպական, stearine candle; S. Ջրազ.

Մոմագործ, աջ s. wax-chandler, -maker; -գոծ կտաւ s. oil-cloth, -skin; floor-cloth; -կալ, է s. chamber- or flat-candlestick; taper-stand; -կան թթուութեան s. cerotic acid; -կերտ a. made of wax; գուր -, cell, alveolus; -ձեւ a. like wax; -պատ a. waxed, cerated; *S. Մոմաւառ; -վաճառ, աջ s. dealer in wax, or in articles made of wax.

Մոմեայ a. waxen, made of wax.

Մոմեղէն a. S. Մոմեայ; s. S. Մոմ.

Մոմեղինակալ, աջ s. candlestick.

Մոմեմ, էցի va. to wax, to cere, to spread over or coat with wax.

*Մոմջոր S. Մոմազոծ կտաւ.

Մոմոս, է s. Momus; S. Միմոս.

*Մոմպատ, աւ (Գժատ, Կճատ) s.
*Մոման S. Ա. շաւանկ. [wax-taper.

Մոյթ, մուծից, թիւք s. stay, support, prop, jamb, pillar, pilaster, stanchion, buttress; - դնել, to prop, to support, to shore up; - լարակալ mus. S. էշ.

Մոյկ or Մոյք, մուկաց s. galoche.

Մոյն s. beauty, floridity, grace, loveliness; a. beautiful, florid, lovely, graceful; - ամոն առնել, դու ի ամուռնութիւն իրենէլ, to make beauty fade, to spoil, alter or ruin the beauty of.

Մոյր, մուրջ s. mendicity, beggary; alms; ի - ելանէլ, շնորհ, to go begging, to ask charity, to beg alms, to mendicate; ի - տեսնել, to see any one in a begging state.

Մոնազի or Մոնոզի, &c. S. Մոյնա-կէաց, &c. [bot. tamarisk, myrica.

Մոյայ, ից, Մոյալարի, Մոյենի s.

Մոռանամ, աջայ va. to forget, to be forgetful or unmindful of, to neglect; - դաստէն, to be at a stand, to stop short, not to know what to say, to be put to a stand or to a non-plus; մի մոռանար զիս, don't forget me; *bot. forget-me-not; - or -իմ va. to be forgotten, to fall into oblivion.

Մոռացկոտ, աջ a. forgetful, unmindful, liable to forget; S. Մասն.

Մոռացութիւն, -ութիւն s. forgetfulness, want of memory; ի - գալ, անկանել, to fall into oblivion; ի խոր - անկանել, ի մոռացմունս խորոց մատնել, to be buried in oblivion; -ութիւն առնել or -ութեանեմ va. to forget, to cause to forget, to cause to fall into neglect.

Մոռացոնք s. forgetfulness; -նա առնել, ի -նա դարձուցանել, արկանել, to forget, to leave or bury in oblivion; - լինել, գալ, to forget, to forget oneself, to put out of one's memory; ի -նա ածել, to cause to forget. [the Magi.

Մովկեաւան մովկետ s. the chief of Մովկաւաթ a. proclaimed, promulgated or given by Moses; -գիր a. written by Moses; -գիր a. established or ordered by Moses; -գան, -գան a. Mosaic; -գերա a. built or constructed by Moses.

Մոր, ի s. blackberry; mulberry; -էնի s. brier, bramble; blackthorn, pyracantha.

Մորէ S. S. Թառափ; myrtle-tree.

Մորթ, ոյ s. skin, hide, pelt; leather; remains, relics, coil; - մարդոյ, derma, skin.

Մորթագործ, աջ s. skinner, currier, leather-dresser, fell-monger; -ութիւն S. Խաղախորդութիւն; -զգեստ a. clad in skin; -զերծ a. skinned, deprived of the skin; - առնել, to skin, to deprive of the skin; to excoriate.

Մորթաղ, ից s. dressed skin, tanned hide; leather-bag; leather table-cover.

Մորթային a. cutaneous.

Մորթաներկ, աջ s. skin-dyer.

Մորթանք s. skinning, flaying, act of depriving of the skin.

Մորթաւաճառ s. dealer in skin, pelt-monger; leather-seller.

Մորթեան s. pl. skins, hides.

Մորթեղէն a. leathern, leather.

Մորթեմ, էջի va. to flay, to skin, to deprive of one's skin; to cut the throat, to butcher, to slaughter; to

Մորթի, թւոյ S. Մորթ. [kill, to slay. Մորթիկ s. sheepskin mat.

Մորի, բւոյ, բեայ s. den, lair; bot. S. Մոր & Մորենի. [green, fresh, tender.

Մորձ, Մորջ s. bough, branch; a. Մորմ, ոյ s. bot. night-shade, bane-

wort; strychnine, strychnia.

Մորմոք, -անք, -ութիւն s. heart-ache, -break, anguish, grief, distress, regret, displeasure.

Մորմոքեմ, էջի, -էջուցանեմ va. to give or cause great displeasure or regret, to afflict or grieve deeply, to pierce to the heart, to embitter, to harrow, to rend, to break the heart.

Մորմոքիմ, էջայ va. to grieve, to be torn with pain, to be afflicted with spasms, to regret much, to be very sorry, greatly displeased; to be affected, touched, moved, to melt with compassion. [idiot, simpleton, dolt.

Մորոս, աջ a. s. foolish, mad, insane, Մորոսաբան a. talking nonsense; -ութիւն s. nonsense, foolish, extravagant or silly talk.

Մորոսական a. nonsensical, foolish; -միտ a. dull-witted, --brained.

Մորոսանամ, աջայ va. to madden, to run or go mad. [less speech or talking.

Մորոսութիւն s. foolishness, sense-

Մորոսութիւն s. stupidity, idiotism, extravagance, folly, madness.

Մորոս S. Մորոք.

Մորեմ va. to remove, to put or set

aside, to separate; - ի կաթին սովորութենէ, to wean.

Մու, մոյր, մում S. Մի, ոյ, ում.

Մու, ի s. bot. meum, meum Athamanticum, spignel, fœniculum alpinum perenne.

Մուզ, մոյր s. juice, extract, any liquid expressed, squeezed or obtained from fruits, &c.

Մութ, մութոյ, ուլ. Մութի, մութի s. obscurity, darkness, night; a. dark, obscure, gloomy; - անհարմար, frightful or thick darkness, impenetrable gloom; ընդ - ի մութն, ի մութի ad. in darkness, in the dark, in the gloom.

Մութի s. S. Մութ; temper; fig. proof, trial; a. tempered; steeled; red hot, fiery, burning.

Մութանեմ, ծի va. to introduce, to give entrance, to cause to enter; to thrust or poke in, to insert; to conduct, to guide, to lead; to admit, to receive; to think, to excogitate, to invent; to adduce, to allege.

Մութանող, -ծիլ a. introducing; s. introducer; -ծիլ s. gentleman usher; -ծութիւն s. introduction.

Մութի, միան. Մութի, միանց s. mouse; pl. mice; S. Գործեր, Մութի; ազգ. միանց, the miccy tribe; - մեծ, rat; - մութի, wood-mouse; - դաշտի, field-rat; - ջրային, craber, water-rat; - ալպէան, marmot; - բերանց, mountain-rat; - Փարուսի, ichneumon; S. Հետաճան or Հիյոս; գեղացի եւ քաղաքացի - , the country mouse & the city mouse; ծակ, բոյն, աղբ, ականաւտ միանց, mouse-hole; rat's nest; mouse-dung; mouse-trap; որ. սորգ. միանց, rat-catcher, mouse-hunter; (կառու) mouser; որսորդութիւն միանց, mouse-hunt; - որսալ, te mouse, to catch a mouse; - չէ, the mouse squeaks. [-, broken in or trained horse.

Մուզ a. tamed, tractable; երկվար

Մուզա S. Մուզա.

Մուշակ, աջ s. shoes; slippers; S. Կօշիկ with its derivations.

Մումիայ, ի s. mummy; մումազօծ կտաւ -ի, cerement, cere-cloth.

Մուն, մոյր, ուլ s. flesh-worm; gnat, midge. [colour & beauty.

Մունաւոր a. having fine earnation Մունեակի, ակաց s. public crier, herald.

Մունջ, մոյր a. dumb, mute; S. Համբ;

- առնել, to strike dumb; - լինել, to be mute, to become dumb or speechless.

Մուշկ, միւր s. musk; - էրէ, moschifer; բէշկ միւր, civet- or musk-cat.

Մուշա s. fisticuff.

Մուշակ, աջ s. pelisse, fur; (բզգեստ) furred gown or robe; վաճառակահունութիւն -ի, fur-trade; պատել -աւ, to fur; -ագործ, &c. S. Մաշկէկագործ, &c.

Մուռ S. Չմուռ & Լուռ մուռ.

Մուռուկէս s. S. Մորէ; sea-eel.

Մուսա, յից s/. muse.

Մուսէն, աջ s. museum.

*Մուստա s. must.

Մուտ, մոտ. -ք, մոտից s. entrance, entry, coming or going in, introduction, access, approach, admission; gate, street-door, portal; porch, atrium, vestibule; income, revenue, rent; earnal knowledge; S. Կանաչի; -ք ա. րեւու, sun-set, setting, going down; the setting sun, the west; -ք արեւալին, heliacal sun-set; -ք աստեղ ast. immersion; յիւլի միւլէկ ցաւ արեւու, from sun-rise to sun-set; - եւ էլ or էլ եւ - , income & expenses; - եւ էլ նաւաց, arrival & departure of ships; -ք եւ էլք, entering & leaving; comers & goers; - ամսոյ, first day of the month; ի մոտից արեւու ad. towards or near evening; ի -ս լինել or դառնալ արեւու, to disappear, to set; - առնել, to make one's entry, to enter, to go in; - or -ս գտանել, to be admitted, to have access, to be received; - եւ էլ առնել, to come in & go out; իմանալ զ- եւ զեւ ուրուք, to know all a person's goings out & comings in, all his designs & actions; Ժամն որոշել եւ էլ մոտից, to fix the times of audience; Համարձակ - չորս, հէլ առ ինքն, to give free access to him; ոչ գիտեմ զեւ եւ իմ, I do not know how to act; խաղաղութիւն իցէ -ք քո, is peace with you? do you bring peace?

Մուր, մոյր, ուլ s. lamp-black, pine-soot, soot, blacking; ink; սեւա եւ - , miserable, wretched.

Մուրական a. begging, mendicant, poor; - or -ութիւն s. beggary, mendicacy.

Մուրամ, աջի, -անամ, սոյայ va. to beg, to mendicate, to ask alms, to so-

licit charity, to be a vagrant; մուրա-
յեալ կեանք. a precarious life.

Մուրանք *s.* begging; alms.

Մուրացած, -ի, -ոյ, -ու *u.* begged,
mendicated, borrowed; alien, foreign;
pieced, patched up, mended.

Մուրացիկ, զկան *s.* beggar, mendi-
cant, supplicator; *a.* begged, borrow-
ed; - չըջել, to go begging, to mump;
S. Մուրանամ.

[& Մուրացիկ *u.*

Մուրացկան, Մուրիկ S. Մուրական

Մուրի, մրկաց *s.* roasted wheat.

Մուրկան չըջիմ S. Մոյր.

Մուրհակ, այ *s.* obligation, bond,
contract, bill, note of hand, promis-
sory note; bulletin, cedula, act, sche-
dule, instrument, deed; - աղաչանաց,
memorial, petition; - ընդունելութիւն,
receipt, acknowledgment; - հաւուց-
ման, discharge, acquittance; - ար-
քունի, decree, ordonnance, rescript,
mandate; պարգեւաց - , patent, letter
patent, brevet, privilege, special grant;
- մուսցումբէ, - մուսցուման յանցա-
նաց, amnesty, general pardon.

Մուրհակագիր, գրաց *s.* ehirograph-
er; memorial-writer, memorialist.

Մուրճ, մրճոց *s.* hammer; - քարա-
հատաց, stone-cutter's pick; կացա-
ւոր - , pick-axe, mattock.

Մուրոյ, այ *a. s.* mendicant; - արար
ad. like a beggar, in a precarious man-
ner; - ութիւն *s.* mendicity.

Մուրտ, մրտոյ or տի *s.* bot. myrtle-
tree; -berry; - աստան *s.* myrtle-grove.

Մուրց *s.* fist; - առնել ի միմեանս,
to box, to cuff, to fight with fists;
- աջի ad. with the fists, with fisticuffs.

Մուսլ, ից *s.* mist, darkness, obscur-
ity; shadow, shade; *a.* foggy, obscure,
dark, dusk; shady, woody; - եցուցա-
նեմ *va.* to darken, to obscure, to of-
fuscate; - ութիւն *s.* darkness.

Մուգայիմ, եցայ *vn.* to devour, to
gobble up, to eat like a hog, to swal-
low or gulp down, to stuff oneself.

Մումաւ, աջի. Մումեմ, եջի *vn.* to
murmur, to grumble, to mutter, to
growl; - ի միմեանս, to fall one upon
another furiously or ferociously, tooth
& nail, to be cruelly & obstinately bent
against one another, to be mutually
enraged; մումեալ ալիք, angry bil-
lows, surging waves.

Մումույ *a.* murmuring, grumbling.

Մումուսի *s.* murmur, growl.

Մունական *a.* roaring; S. Մումույ.
Մունաւ, աջի, - չեմ, եջի *vn.* to roar;
to bellow, to low; to rage, to chafe,
to fume, to burst into roaring; մուն-
չէի *առ.* հեծումբէն արմի իմոյ, I have
roared by reason of the disquietness
of my heart.

Մունիւն, - չումն *s.* roar, roaring;
bellowing, lowing, whining, shudder-
ing; - չոյ *a.* roaring; bellowing; - չո-
ղական *a.* noisy, clamorous, resound-
ing; - ուղ *a.* dog-muzzled; - ուղիւն *a.*

Մումու *a.* surly, cantankerous, crab-
bious; Մումուի *s.* rebellion, revolt. [bed.

Մումուի S. Մումուի; - բոյ *a.* fed
with flesh; - ճանճ *s.* flesh-fly, meat-
fly, blue-bottle. [butchery.

Մումուի, այ *s.* butcher; - ութիւն *s.*

Մումուի *s.* heap of corpses, slaugh-
ter; - զանգուած *a.* carnesous, fleshy;
corporeal, earthly; - լի, լիւր, լից *a.* fle-

Մումու, այ *s.* carunele. [shy, brawny.

Մումուի, այ *a.* flesh-eating, living
upon flesh; carnivorous; - ութիւն *s.*

Մումուի *s.* flesh-food; fig. excess, debauch.

Մումուի, այ *s.* flesh-fork, -hook;
- հատ *a.* abstaining from flesh; - լի-
նել or -իմ *vn.* to abstain from meat.

Մումուի S. Մումուի.

Մումուի *s.* rivalry in glut-
tony, emulation in voracity.

Մումու, ի, - ունը, նանց *s.* fillet; gland.

Մումուի *s.* anat. adenology;
- գրուի *s.* adenography; - հատուի *s.*

being broken-backed; adenotomy.

Մումուի *a.* glandular.

Մումուի *a.* clothed in flesh, incar-
nate; fleshy, plump.

Մումուի, այ *s.* butcher; մումուի
- ի, -ի's boy; - or - մումու *s.* meat-mark-
et; butcher's shop, butchery; - ութիւն *s.*

butcher's calling.

Մումուի *s.* price of meat.

Մումու *a.* fleshy, corpulent, chubby,
plump, fat, brawny; - էն *a.* made of
flesh, fleshly, carnal, corporeal, earth-
ly, mortal; - յարի, mortal coil; - բո-
ւր, man-mountain, giant.

Մումուի *a.* S. Մումուի; *s.* living, living
man or soul; - բ, mon, mortals; ani-
mals. [cool, to refrigerate.

Մումու *va.* to chill, to make cold, to

Մումու, մումույ *vn.* to be or feel cold,
to grow frigid, to suffer cold; to catch
cold, to take a cold; մումու իմ, my
hands are cold.

Մումուի S. Մումուի, Վումուի.

Մումու *a.* extravagant, spendthrift;
- ութիւն *s.* lavishing, squandering.

Մումուի *vn.* to emaciate, to become
extenuated.

Մումու or Մումու *a.* S. Մումու; touch-
ed with meat; contaminated.

Մումուի *or s.* flesh-day.

Մումու, մումու *s.* crib, manger; stable;
զումուի ի մումու, a fat calf; - or - բ

բումու, jaw bone or the interior of
the mouth; - or կումու մումուի S. Մումուի.

Մումուի *a.* bred in the stable.

Մումուի *a.* crack-brained, cracked,
crazed, frantic, frenetic, mad; - ութիւն *s.*

insanity, madness, folly, frenzy;
- բումուի *vn.* to reflect, to reason, or
revolve in one's mind; - բումուի *s.*

sharpness, shrewdness, sagacity; - բումուի *vn.*

to recollect, to remember;
to take it into one's head, to think, to purpose, to contemplate, to imagine, to conceive; to make an attempt, to attempt, to dare, to will, to be inclined to, to bring oneself to; to give oneself up to; ի կերակրիկ ինչ - , to obtain a bare livelihood; յապաշ-

խարուի - , to repent, to be conver-
ted, to amend; ի նախանձ - , to be en-
vious, jealous; S. ինչ; - բումուի *s.*

to induce, to incite, to attract, to excite desire;
- բումուի ինչիմ S. Մումուի; յանա-

ուի - , to commit bestiality; - բումուի *s.*

intent, intention, resolve; crim-
inal attempt. [posely omitting.

Մումուի *a.* wilfully forgetting, pur-

Մումուի, գրաց *a.* attentive, care-
ful, vigilant, diligent, exact; consider-
ate; - ինչիւ, to be attentive, to pay
attention to, to mind, to attend to, to take heed to, to apply, to be assidu-

ous; - ինչիւ *a.* diligent, prompt, ready;
- , - ինչիւ, - սիրով or կամք ad. willingly,

voluntarily, with good will, hearti-
ly, cheerfully, with pleasure; candid-
ly, frankly, sincerely; - ինչիւ *s.*

eager-
ness, diligence, goodwill, cheerful-
ness; - ինչիւ S. Մումուի ad.; - ինչիւ *vn.*

S. Մումուի ինչիւ; - ինչիւի *s.* at-
tention, application, care, heed, heed-
fulness.

Մումուի *a.* brainless, giddy-brain-
ed, -pated, crack-brained, foolish,
mad; - ութիւն *s.* mental derangement or

alienation, lunacy, insanity, madness.

Մումուի, այ *a.* deceitful, delud-
ing, seducing; - ութիւն *s.* seduction,
deceit; - ինչիւ or ինչիւ *a.* pensive,
thoughtful, musing; - ինչիւ or - ինչիւ *vn.*

to think, to muse, to reflect, to ponder, to rack one's brains; - ինչիւ *s.*

meditation, ponderation,
reflection; - ինչիւ *a.* investigating,
examining.

Մումուի *a.* done after reflection;
**s.* meditation; - ինչիւ, եջի *va.* to think,
to reflect, to meditate, to ponder, to consider, to muse, to weigh; - ինչիւ S.

Մումուի; - ինչիւ *s.* thought, me-
ditation, consideration, reflection, idea,
imagination, fancy; ի ինչիւ - ինչիւ, as far as I can judge, according to my

idea; - ինչիւ ad. considerably.

Մումուի *a.* mentally blind; - կոծ
ինչիւ *vn.* to be anxious, perturbed; to be vacillating, wavering; - կոծիւ *a.*

out of one's mind, extravagant, mad.

Մումուի *a.* presumptuous; to one's
mind or liking, pleasing; - այ *a.* pleas-
ing, agreeable, to one's liking; con-
descending, meek; - ութիւն *s.* presump-

tion; prepossession, prejudice; - հատ
a. comprehensible, easy to under-
stand, intelligible, plain; - հատուի *s.*

comprehension; - հատուի *a.* witty,
very intelligent, ingenious, lively;
- հատուի *a.* fickle-minded, changeable.

Մումուի *va.* to seduce, to per-
vert; - ինչիւ, to deceive oneself.

Մումուի *a.* unquiet, thoughtful, wav-
ering, agitated, undecided, perplex-
ed, irresolute; - առնել, to disquiet,
to perplex, to make uneasy, to cause

anxiety; - ինչիւ, to disquiet or fret
oneself, to waver, to be agitated, va-
cillating, wavering, to be anxious, to be at a loss how to decide; յուրուի *s.*

agitation of mind, care, inquietude,
perplexity; յոժար S. Մումուի; յո-
ժարուի *s.* goodwill, eagerness, wil-

lingness.

Մումուի *a.* entering, going in.

Մումուի, մումու, մումու *vn.* to enter, to go or come in, to introduce, insinuate or intrude oneself; to penetrate into, to slip in; - առ ոք, առաջի ուրուք, to present oneself, to call on, to visit;

- առնելի առաջի ուրուք, to be heard,
hearkened to; - առ ումնիւ, to be a
guest, to receive hospitality, to be

lodged; - առ կին, to know a woman; - Ի վերայ օտարի ամուսնոյ, to commit adultery; - Ի or ընդ գերկու, քաղեղն, to bend a bow; Ի դատաստան, Ի դատ, to sue, to bring an action against, to summon before a magistrate or court of justice; քառաւորաւ, to act the judge; քերկր, to plunge into an abyss, to be engulfed, swallowed up; ընդ գետին, to be overwhelmed with shame, to hide one's confusion under the earth; - Ի ծառայութիւն, to enter a person's service, to serve; - յորդեգրութիւն, to be adopted; երաշխաւոր, to guarantee, to become security; - Ի պայքար, to dispute, to contest; Ի փորձ, to prove, to try, to make an experiment; - ք մերով մարդկութիւն, to be clothed with our humanity; Ի քուն, to be overcome with sleep, to sleep, to lay to sleep; - արեգակն, to go down, to set; ք քերան, to sweat, to work hard, to give oneself much trouble; - Ի նաւ, to embark, to go on board a vessel; - ընդ անձին, to be at enmity with oneself; - ք ընդ or ք ձեռամբ ուրուք, to submit, to become subject to; - զիւր Ի մարդ, to possess; - Ի շաւ, to sit or be at table; S. Գինի, Խորհուրդ, Միտ, Փոխ, &c., &c.

Մտապահ լինիմ տն. to keep in mind, to remember; to have spite against one, to be rancorous; S. Մտայոյզ.

Մտառեմ, էջի տն. to comprehend, to conceive, to understand; - առ, աջ a. of good comprehension, intelligent; - առեմ s. understanding, intelligence.

Մտաւարժ, Իյ a. intelligent, clever, learned, erudite; - առթիւ s. cultivated mind, ability.

Մտառեմ a. sharp, perspicacious, shrewd; - առթիւ s. perspicacity, sharpness of wit; - տանջ a. unquiet, anxious, gloomy, full of care; - լինել, to be uneasy, disquieted, to grow anxious, to care for or about; - տանջուի s. disquiet, disquietude, anxiety, care, anguish.

Մտադածին a. imaginary, chimerical, fictitious, fabulous, pretended, false, visionary, extravagant, fantastical; - ցեբար ad. wisely, sensibly, judiciously; - ցի a. reasonable, rational, sensible, intelligent, wise, judicious.

Մտաւոր a. intellectual, intellective,

spiritual; intelligent, clever; - աբար ad. mentally; spiritually; wisely; mystically; - ախան a. intellectual, spiritual; mental, ideal; - առթիւ s. intelligence, good sense, judgment.

Մտաւոր լինիմ տն. to be out of one's wits, to become deranged, to be delirious. [the memory, to be forgotten.

*Մտեհան լինիմ տն. to have escaped

Մտեմ, մտայ, առ S. Մտանեմ.

Մտերիմ, բմի, բմայ a. intimate, cordial, confident, familiar; s. favourite; - ծառայ, true or faithful servant.

Մտերմաբար ad. faithfully, sincerely, candidly; intimately, cordially, confidently, familiarly.

Մտերմական a. familiar.

Մտերմանում, աջայ տն. to become familiar, to grow intimate, to obtain confidence.

Մտերմութիւն s. intimacy, cordiality, confidence, familiarity, strict, close or fraternal friendship; faithfulness, sincerity; - թիւ S. Մտերմաբար.

Մտեմ, էջի տն. to push strongly, to shake, to move.

Մտեցանեմ S. Մտեանեմ.

Մտրակ, աջ s. whip; spur; fig. stimulus; - չուանեայ, whip-cord; - չեւ ծեղց, riding-whip; Հարուածք - աջ, lash, cut, stroke of a whip; S. Կուշտ; - աւար a. whipped; spurred; - էրի վար, post-horse; - էմ, էջի տն. to horse-whip, to lash, to whip; to prick, to spur; to stimulate.

Մտրուկ, րկայ s. young ass; colt, foal, filly; bol. colt's foot.

Մրազեր a. written with ink; - գեր, - զարդ a. dark with down, downy, furnished with soft dark hair; - զարդ, յոյք, black eye-brows; - թաթախ a. smoky, fuliginous, sooty; - յոյ a. black eye-browed, having dark bushy eye-brows.

Մրազի, Մրազեմ S. Ներհ, Ներհեմ.

Մրդաբեր, աջ a. fruit-bearing, fructiferous; loaded with fruits; - ծառ, fruit-tree; - թաթի a. fruitless; - առ, նեւ, to shake down the fruit; - լի a. full of fruit; - կեր, աջ a. carpophagous; - մտայոյ S. Պաղաբեր; - նոյ s. orchard, plantation of fruit-trees; fruitery; - պահ, աջ s. gardener, watcher; cottage; - շուր s. fruit syrup or juice; - վաճառ, աջ s. fruiterer, fruit-seller; - լէտ a. abounding in fruit; - քաղեմ տն. to gather fruits.

Մրդենի ծառ s. fruit-bearer.

Մրդեր, Մրդանք s. pl. fruitage.

Մրդիկ s. berry, small fruit.

Մրդուզ a. vile, abject, low, base, mean, despicable; obscure.

Մրեմ, էջի տն. to smut, to blacken; fig. to asperse, to defame, to slander; - զարեւանում, to paint one's eyelids. [to burn.

Մրկեմ, էջի տն. to roast, to toast, to deliver.

Մրձաւոր s. pioneer; digger, deliver.

Մրձառ a. smoky, sooty, fuliginous; - էմ, էջի տն. to smoke, to blacken with soot, to soil, to dirty; - իմ տն. to blacken with smoke or soot.

Մրմուռեմ, էջի տն. to murmur, to mutter, to mumble, to speak through the teeth; to sing low, to hum, to murmur gently; to grumble, to whine, to moan.

Մրմուռ, միջոյ s. murmur, whisper; low utterance, humming; moan, groan.

Մրմուռեմ, իմ, &c. S. Մամում.

Մրոս, &c. S. Մրձոս, &c.

Մրուր, մրուր s. dregs, lees, remains, grounds, sediment, dross, faeces, residuum; slime, mire, mud, ooze; - գին, լոյ, tartar; S. Գինեմուր; - իւղ, dregs, lees of oil; - մաղձային, biliary calculus; - միզական փամփշտի, stones in the bladder, urinary calculi; մաղձ, to refine, to clarify, to purify; - առ, to cause great grief or pain, to cause to suffer; to throw a slur or stigma on, to affront, to traduce, to slight, to revile, to injure; S. Քամեմ.

Մրլինի, ջմին. Մրլին, ջեան s. ant, emmet, pismire; մրլին, կոյտ or բաղձ մութիւն մրլեանց, ant-hill, --hillock; Հարսնուկ մրլեանց, ant's eggs.

Մրլինոյ s. ant-nest, --hole.

Մրլինաւիւծ, Մրլինաւիւծ s. ant-eater, formica-leo; - կեր a. ant-eaten; s. ant-bear, --eater, myrmecophagus, tamandua.

Մրլինոյ s. med. pricking like the stinging of ants, fornication; S. Մրլինոյ.

Մրսիմ S. Մսիմ. [myrtle-wreath.

Մրտենի, Մրտի S. Մուրա; պահ - Մրտաակ s. bot. agaric. [teal.

Մրտին, աման s. zoöl. querquedula, Մրտախան, - կան, - տեսակ a. mixed with lees, full of dregs.

Մրրիկ, մրրիկ s. tempest, storm, foul weather; - ծովու, squall, gust of wind, high wind; - Հոգմոյ, blast, hurricane, whirlwind, tornado; - ծխոյ,

dense smoke, cloud of smoke; - բոյ, volume of flames. [a sediment.

Մրրիմ, էջայ տն. to settle, to form

Մրրիկաբեր a. gathering, threatening, stormy, tempestuous; - լից, - խառն a. tempestuous, boisterous, stormy, blustering, windy; - ծին a. causing or producing tempests; S. Մրրիկաբեր; նախք - ք, prognostics, signs which usher in the storm; - ծով, - յոյ, tempest-tost, --beaten a. billowy, turbulent, very agitated, rough; - ապրակ a. raining impetuously; - նեւ, սրաք, a storm of arrows.

Մրրիկեմ, էջի տն. to tempest, to produce a tempest, to trouble, to ruffle, to agitate violently; - իմ տն. to be tempest-tost or -tossed, to be driven, or whirled about, to be very agitated, rough; մրրիկ ծովի ք երկիր, curling clouds of smoke ascended to the skies.

Մրրութիւն, Մրրուկ S. Մրուր.

Մրցական S. Ըմբի & Ըմբական.

Մրցակից, &c. S. Մարտակից, &c.

Մրցամարտ s. wrestling.

Մրցանակ, աջ s. premium, prize or reward; fight, combat; տանել զ, to win, to carry the prize, to bear away the bell; - առնուլ, to get, gain or obtain a prize.

Մրցանակաւք s. stratagem.

Մրցանք s. pugilism, boxing match; S. Մրցում.

Մրցարան s. lists, arena; agonism.

Մրցեմ S. Մարզեմ.

Մրցեմ, էջայ տն. to box, to come to blows, to fight, to combat; to rival, to vie with, to compete; մրցելով իմն ad. with emulation, vying.

Մրցող s. eompetitor; rival.

Մրցութիւն, Մրցում s. combat, fight, wrestling; competition, concurrence, rivalry.

Մրցեմ, էջի տն. to gorge, glut or cram oneself, to stuff & swill.

Մրույ s. crevice in the earth, chink.

Մոմ pr. ad. near, uigh, next, close by, by; a. near, next; S. Մերձ; - պար, near to this place; - առ, - է, - է - է - է ad. quite near or close, contiguously, thickly; - ք, - ք Հուլայ ad. soon, directly, instantly; Ի or ք - յ, Ի - է, - առնում, Ի - առնում ad. near, nearly, close by or to, next; soon, shortly, soon after; lately; ք - առնում, shortly, soon; - լինել, to be near or

close to, to approach, to draw near; *ի - կալ*, to stand near, to be present at, to attend; - *կարեւ*, to cut quite short; - *անցանեւ*, to pass close to, or hard by; - *է առ քեզ յորժամ կամի չիս կարող լինեւ*, where there is a will there is a way.

Սօսաբնակ *a.* neighborring, living or dwelling near; - *գնաց* *a.* accompanying, proceeding together, or in proximity; - *լուս* *a.* imminent, impending, near, at hand, threatening; - *վտանգ*, imminent danger; - *լինեւ*, to be imminent, to threaten; - *կայ*, *ից*, - *կայ*, *այ* *a.* assisting, present, neighbouring, near, close to; - *կտուր լի նիմ* *vn.* to be cut quite short, cut off at the roots; - *հաս*, *ից* *s.* accessit, the next to the best, second best; - *լինեւ*, to obtain honorable mention, to get honors; - *սեր* *a.* near; - *ազգական*, near relation; - *ւոր* *a.* near, next, neighbouring, assistant; present; *S.* *Սօսստեր*; - *ւորեմ*, - *իմ* *vn.* to approach; - *ւորութի* *s.* proximity, nearness, neighbourhood; - *քաղաք* *s.* city near the capital; suburb; borough; market-town.

Մօտեմ, *եջի*, - *եյուցանեմ* *va.* to approach, to place next or near to, to approximate, to draw, bring or put near.

Մօտենամ, *Մօտիմ*, *տեցայ* *vn.* to approach, to approximate, to come, go or draw near, to be near.

Մօտեւոր *S.* *Մօտաւոր*.

Մօր, *ից* *s.* dirt, mud, mire, slime; puddle, pool, fen, marsh, bog.

Մօրաբար *ad.* like a puddle or marsh; *a.* marshy, fenny; muddy, miry; - *կան* *a.* muddy, marshy; - *հեղձ առնեմ* *va.* to suffocate in a marsh; - *մէջ* *a.* marshy, slimy; - *նամ*, *ացայ* *vn.* to stagnate, to be stagnant, to form a swamp or bog, to stand; - *սեր* *a.* moorish; - *հաւք*, moor-fowl. [muddy; *s.* *S.* *Մօր*.

Մօրաւ or *Մօրաւ* *a.* marshy, miry,

Մօրացեալ *a.* still, standing, stagnant.

Մօրաբեռնադուստր *sf.* cousin, mother's sister's daughter; - *քեւորդի* *s.* cousin, mother's sister's son; - *քոր* *sf.* aunt, mother's sister.

Մօրեղբայր *s.* uncle, mother's brother; - *քորադուստր* *sf.* cousin, mother's brother's daughter; - *քորորդի* *s.* cousin, mother's brother's son.

Մօրին *S.* *Մօրական*.

Մօրու, *ից* or *այ* *sf.* step mother. *Մօրուածուկն* *s.* gray-mullet, sur-mullet. *Մօրուանի* *a.* bearded. [mullet. *Մօրուարձակք* *s.* the temple. *Մօրուեղ*, *այ* *a.* bearded, long- or thick-bearded.

Մօրու *s.* bot. tuberosa.

Մօրուք, *Մօրուք*, *բուաց* *s.* beard; *աղեքէ* -, gray-beard; *աղեղ*, *թաւ*, *անյարգար* -, a sorry, thick, uncouth or neglected beard; *մօրուք դաւարաւ նալ ծնօտիցն*, to have the face covered with down, or soft hair; *մօրու արձակեւ*, to grow a beard; *օր սամբերդ զմօրու*, shaving-day; *սամբեր զմօրու* *իւր*, to shave oneself; to get shaved; *ածեւել զմօրու ուրուք*, to shave any one, to trim; *անեցուցանեւ զւս*, to let one's beard grow; *ծարկին* - *նր*, his beard begins to grow.

Մօրտ, - *անամ* *S.* *Մօր*, - *անամ*.

Յ

Յ (*he*) *յի* *s.* the twenty first letter of the alphabet, & the sixteenth of the consonants; *յ, յ*, three hundred; three hundredth.

Յաբեթական, - *թեան* *a.* of or belonging to Japhet; Armenian; - *սոհմ*, the Armenian nation, the Armenians.

Յագ, *ոյ* *s.* *Յագուրդ*; *a.* satiated, sated, glutted, cloyed, full; -, *ց* - *ad.* to satiety, to one's fill, to the full; *ց* - *ուսեւ եւ ըմպեւ*, to eat & drink one's bellyful. [Յագիմ.

Յագելի, *Յագենամ* *S.* *Յագեցուցիւ*.

Յագեցուցիւն, - *ուսն* *s.* satiety, surfeit, repletion; *պատառիլ ի յագեցմանէ*, to burst with eating; - *ուցանեմ* *va.* to satisfy, to satiate, to sate; *կըշտապիւն* -, to surfeit, to cloy, to glut, to stuff, to gorge; - *զգաստուն իւր*, to vent one's wrath; - *ուցիւ* *a.* satisfying, satiating.

Յագիմ, *եցայ* *vn.* to be satisfied, to have one's fill; - *յանջախ* or *կարի իմ*, to glut, cram or gorge oneself with; *յագեր ի հայերս*, he was never tired of looking at; *յագեալ* *a.* chem. saturated.

Յագութիւն, - *ուսն*, - *ուրդ* *s.* satisfying; repletion; satiety, disgust; *ի յագուրդ*, for satiating; *յագուրդ աւել*, to say I have had enough; *ուսեւ յագուրդ*, to eat one's fill; - *առնել աղահուծեւ*, to glut one's avarice; *ի - փառամորութիւն իւրոյ*, for satisfying his ambition; *յագութն* *s.* chem. saturation.

Յագիմ *vn.* to fit, to fit well.

Յագգեմ, *եջի* *va.* to push, to shove.

Յազած or - *ոյ* *a.* immolated, sacrificed.

Յազեմ, *եջի* *va.* to immolate, to offer up, to sacrifice to idols; - *իմ* *vn.* to be immolated to idols; to feed on meats offered to idols; to profane or render meats unclean by gnawing them.

Յախնապակ, *այ*, - *իւր* *s.* porcelain, china, chinaware; - *եայ* *a.* china; - *եմ* *va.* to cover or ornament with porcelain; - *եալ յատակ*, tessellated pavement; - *եալ յօրինուած*, tessellation; mosaic.

Յախնոր, - *աղոյն* *a.* rude, rough, common, vile, low, vulgar, trivial; servile. [city, boldness; *S.* *իւր* *ս.*

Յախոր *a.* bold, audacious; *s.* audacious.

Յախուռն *a.* audacious, venturesome, overhasty, inconsiderate, imprudent; *ad.* precipitately, headlong, furiously, impetuously, rashly, at a venture, or random, audaciously, insolently; indiscreetly, without discretion or consideration; - *քաջութիւն*, impetuous courage; - *իւրախեւ*, to venture headlong, to expose oneself to great peril. [ad.

Յախուրն, *Յախորապէս* *S.* *Յախուռն*.

Յախիմ *vn.* to fall sick.

Յածական *a.* roaming, rambling.

Յածանք *s.* diversion, pastime.

Յածեղածի *s.* piratical coasting vessel, epactroceles.

Յածեմ, *եջի*, - *եյուցանեմ* *va.* to walk, to take or lead about, to conduct here & there; to veer, to turn about; to circulate; - *զաշտ*, to turn, to roll one's eyes; *շուրջ - զաշտ*, to glance over, or round about; *սարաժամ զբերան* -,

to eat out of season.

Յածիմ, *եցայ* *vn.* to travel, to visit different places, to rove, to ramble, to roam, to wander; to lounge; to stray; to circulate; - *ք ծով եւ ք ցաւմաք*, to travel by sea & land; *S.* *լնդ վայր*.

Յածութն *s.* wandering, travelling; circulation; round, turn, walk; agitation. *Յածուն* *a.* vagrant, wandering. [tion.

Յականեմ, *եջի* *va.* to look at, to gaze upon, to look intently at; to survey, to watch. (jewel & flower).

Յակինթ, *կնթի*, *թաւ* *s.* hyacinth

Յակնթակաւ *a.* studded or set with hyacinths; - *թեայ* *a.* hyacinthine.

Յակոբիկ *a.* *s.* Dioscorian; - *բուկ* *s.* bot. morel or winter-cherry, alkekengi.

Յակովբեան *a.* of Jacob or James.

**Յակուրի* *s.* see-saw; *S.* *Հօռք*.

Յակրի, *բույ* *s.* bot. bramble, briar.

Յահ *s.* Hebrew. *w.* El, Elohim, God,

Յահուր, - *դ* *S.* *Յախուռն*. [Jehovah.

Յահանամ, &c. *S.* *Յանդանիմ*, &c.

Յալաքս *pr.* for, on account of, for the sake of, in consideration of.

Յալաքարձիմ *vn.* to be impertinent or insolent; to live dissolutely, to give oneself up to debauchery.

Յալածոյք, *յից* *s.* salt-provisions.

Յալեմ, *եջի* *va.* to salt, to season or

Յալիւ *s.* salter. [flavour with salt.

Յալութն *s.* salting.

Յալթ *a.* great, large, huge, enormous, gigantic, vast, immense; strong; powerful, mighty, victorious; much, many, abundant, considerable.

Յալթաբազուկ *a.* strong-armed; strong, robust, vigorous, very powerful; - *բան* *a.* convincing, convictive; - *բերձ* *a.* very high; sublime; - *զգեաց* *a.* victorious; - *կան* *a.* triumphal, victorious, triumphant; *s.* triumpher, conqueror, subduer; - *լինեւ*, to triumph over, to conquer; to excel; - *երգ*, triumphal song, epinicion; - *հասակ* *a.* of an immoderate height or size, gigantic, colossal; - *հարեմ*, *եջի* *va.* to conquer, to vanquish, to overcome, to subdue, to subjugate; to oppress, to vex, to torment; - *բանիւ*, to convince, to confound, to abash; - *հարիւ* *a.* convincing; oppressive; - *հարութի* *s.* defeat, subduing, subjugation; conviction; oppression; - *մարմին* *a.* large-bodied, big, stout, corpulent.

Յաղթանակ, աջ *s.* prize or premium, palm, laurels; triumph, victory; reward, recompense; *a.* triumphant; -աւ *ad.* triumphantly, in triumph; -աւ նել, to obtain a triumph; -կանգնել է վերայ, or -եմ, էջի *va.* to triumph, to receive or obtain the honour of a triumph, to be triumphant, to win the victory, to carry or bear away the palm; to prevail; -ող *s.* triumpher, conqueror.

Յաղթանդամ *a.* heavy, strong- or well-limbed, stout, corpulent, gigantic; -ու թի *s.* stoutness, corpulency; size, height, tallness.

Յաղթանք *s.* victory.

Յաղթաշուր *a.* flowing rapidly, torrential, impetuous.

Յաղթասեր *a.* eager to win; contentious, quarrelsome, litigious; -սիրեմ *vn.* to desire to conquer; to delight in strife or quarrelling, to dispute, to contest; -սիրուի *s.* desire of victory; love of contradiction, contentiousness, quarrelsomeness, pugnacity, fractious temper.

Յաղթաւոր *a.* giving the victory.

Յաղթարան *s.* lists, battle-field; means of victory.

Յաղթեմ, էջի *va.* to vanquish, to overcome, to conquer, to subdue, to subjugate; to surpass, to excel, to prevail over; -պատերազմի, to conquer, to triumph; -ցաւոյն, to overcome or master one's grief or sorrow; -տմ դժուարութեց կամ ներհակաց, to overcome all sorts of difficulties, to surmount every obstacle; -անձին, կամ կրից անձին, to conquer oneself, to get the victory over self; to overcome or subdue one's passions; -ի դասաստանի, to gain one's cause.

Յաղթեցուցիչ *a.* rendering triumphant over.

Յաղթիւ, Յաղթող *s.* victor, vanquisher, conqueror; *a.* triumphant, victorious, glorious.

Յաղթողական *S.* Յաղթական.

Յաղթութիւն *s.* triumph, victory, success, advantage; *S.* Յաղթանդամ ութիւն; կատարեալ -, decisive victory; ունել, տանել, ստանալ դ-, to get the victory, to carry the day, to be victorious, to prevail over, to get the better or the mastery of; լի բռն վանդակ ունել or տանել դ-, to obtain

a complete victory; մեծապահած -ս է գլուխ տանել, to gain great advantages over; կանգնել -ս է վերայ, to triumph, to be triumphant.

Յաղթուի *s.* *S.* Յաղթիւ; trump at cards, (*turk. քոզ*).

Յաղթումն *S.* Յաղթութիւն.

Յաղկիմ, էջայ *vn.* to get spoiled, to be corrupted, decomposed.

Յաճախ, աջ *a.* frequent, continual, incessant; prolix, long; much, full, copious, abundant; *ad.* frequently, often, continually; too much, too many; -ք *s.* continuity, perpetuity; հացք -այ, shew-bread.

Յաճախաբար *S.* Յաճախ *ad.*; -դոյն, -ս *ad.* very often, several times; -գունդ *a.* powerful, very numerous; -ճամբար, numerous army, innumerable throng; -գութ *S.* Բաղմարութ; -կան *a.* frequentative; -կի *S.* Յաճախ *a.*; -պաշտ, -պաշտօն *a.* where religious ceremonies frequently take place; -պատում *a.* narrating many things; dogmatical; *s.* Stromata; -պէս *S.* Յաճախ *ad.*; -տես լինիմ *vn.* to appear in public frequently; -ւոր *S.* Յաճախ *a.*

Յաճախեմ, էջի *va.* to do often or frequently; to redouble, to multiply, to augment, to increase, to enlarge; *vn.* to frequent, to haunt, to visit often; to augment, to increase, to grow; to abound, to be plentiful, to superabound, to redound; to continue, to endure, to last, to remain.

Յաճախեցուցանեմ *S.* Յաճախեմ *va.*

Յաճախիմ, էջայ *S.* Յաճախեմ *vn.*

Յաճախող, -խորդ, աջ *s.* frequenter; customer; -ութի *s.* custom, business.

Յաճախութիւն, -ումն *s.* frequency; abundance, great quantity or number, heap, redundancy, affluence; frequenting, haunting.

Յամ, ոյ *s.* delay; -ով *ad.* late.

Յամայր *a.* long; -ամն, ամբ, for a number of years, for many years; կեցցես -ամն, may you live many years! live for ever!

Յամաւ, աջ *a.* obstinate, stubborn, selfwilled, wilful, headstrong, sullen, restive; tenacious; -անամ, աջայ, -եմ, էջի, -իմ, էջայ *vn.* to remain obstinate, to grow stubborn, to be stubbornly bent on, to be headstrong, refractory, obdurate; to persist in, to insist, to be bent on; -կոս, -ոս *S.*

Յամաւ, -ութի, -ումն *s.* obstinacy, stubbornness, restiveness, selfwill, prejudice, perverseness, fanaticism; stiffness, harshness, tenaciousness, obduracy; -թք *ad.* obstinately, wilfully, stubbornly, obdurately.

Յամբայր *ad.* totally, entirely, quite; rashly, imprudently.

Յամբայր *ad.* out of the way, unseasonably, beside the question.

Յամեմ, էջի, -եմամ, էջայ *vn.* to delay, to retard, to defer, to remain, to procrastinate, to tarry, to stay, to dally, to loiter, to lag, to while; to wait, to be patient; -ի գինւոր, to continue drinking; to remain long over one's cup; -ի հաղորդութիւն, not to receive often the Holy Sacrament.

Յամեմ, էջի, -եցուցանեմ *va.* to retard, to defer, to delay, to put off, to procrastinate; տէր իմ յամեմ զգալ, my lord delayeth his coming.

Յամենուս, Ամենուս *ad.* on all sides, from all parts.

Յամերամ *a.* eternal, perpetual, everlasting, endless; -ս *ad.* for many years, for ever & ever. [*lope.*]

Յամիր, մուրաց *s.* wild goat; antelope. Յամումն, -ուրդ *s.* delay, stop, stay, retarding.

Յամկար, Ամկար *s.* amber-gris; *bot.* (purple) sweet-sultan, mimosa farnesiana, acacia.

Յամր *a.* tardy, slow, long; sluggish, dull; *ad.* slowly, tardily, leisurely; sluggishly.

Յամրանաց *a.* slow-going; -լեզու, -խոս *S.* Մանրալեզու; -ծին *a.* born late; -հաւաս *a.* slow of belief; -նամ *S.* Յամեմ *vn.*; -շարժ *a.* slow-moving; -քայլ *a.* *ad.* with tardy or sluggish steps, slowly; -լինանալ, to go slowly, to go with slow & cautious steps.

Յամրեղ *a.* very slow, very tardy.

Յամրնիւթաց *a.* slow-going; *s.* land-carriage, carriage by waggons.

Յամրութիւն *s.* slowness, tardiness, delay, retardation; sluggishness, idleness.

Յայ *s.* hue & cry, hoot, hooting, whoop; յայ յու առնել, վաշ եւ յայ կարգաւ, հայ հուշ առնել, to hoot, to whoop, to ridicule, to scoff; to treat roughly, to molest, to importune.

Յայգորեմ, better Այգորեմ, էջի *vn.* to wish any one good morning; to go

to salute or compliment a person every morning; ժամ -էլի, the hour of audience; տեղի -էլի, hall of audience.

Յայգման *ad.* early, very early, at day-break.

Յայթումն *vn.* to leap with joy.

Յայտարծուց *ad.* unawares, unexpectedly. [*then*; -ու *a.* of that time.

Յայնժամ *ad.* then, at that time, just

Յայնկոյս *pr. ad.* over, on, on the other side, beyond, on that side; անցանել -, to cross over, to pass by, to go beyond; անցանել - Այրարատայ, to pass Ararat; անցանել - Եփրատայ, to cross the Euphrates; *S.* Կոյս.

Յայնժհետէ, - վայրի, &c. *S.* Հետէ, վայր, &c.

Յայնկոյս *pr. ad.* here, on this side, this way; - յայնկոյս, on this side & on that, from one side & the other, here & there; ամն - եւ ամն յայնկոյս, some this way some that, some one way, some another; հայեցեալ - յայնկոյս, having glanced around; *S.* Կոյս.

Յայմաւուրդ, րաց *s.* legends, menology.

Յայմ հետէ *ad.* hereafter, henceforward, henceforth, from this moment or hour, for the future. [*Ասկա.*]

Յայմ վայրի, Յայս սակս *S.* վայր. Յայտ, ից *a.* evident, clear, manifest, plain, palpable, obvious; *ad.* evidently, obviously, plainly, clearly, manifestly; *s.* *S.* Յայտնութիւն; -է, - էսկ է, it is evident, clear; - իմն է, naturally, of course, certainly; այս - է զի, it is certain that; այս - ուրեմն է, it is therefore clear that; - or է - գալ, to appear, to be manifested, made known, evident, to be discovered or disclosed; - ածել, առնել, to declare, to make manifest, to display, to put or set forth, to shew, to prove; to signify, to name; - առնել զընդունելութիւն, to acknowledge the receipt of.

Յայտարդոյն, -կան *a.* evident, apparent, plain, visible, manifest, clear; expressive, significant; -նախաւ *a.* *ad.* blamed in public or publicly reproved; - առնել, to reprove openly; - լինել, to be publicly insulted; -նկատ *a.* visible, plain, evident; -նշան *a.* expressive, significant; -նուն *a.* conspicuous, eminent, renowned, celebrated, famous; -պատկեր *a.* representing, expressive; - մարդոյ, portrait, sta-

tue; -պատում *a.* narrated or narrating clearly; expounding clearly; *ad.* evidently, clearly; -առնել, to narrate clearly; to explain, to expound; -բան *a.* declarative, explanatory.

Յայտարար, աջ *a.* declaratory; distinctive, characteristic; *s.* demonstrator; *arith.* denominator; exponent; -ուժի *s.* declaration, exposition, manifestation, notification, statement or account; manifesto, manifest; prospectus, programme; -առնել, to make a manifestation.

Յայտերեւակ *a.* very well known.

Յայտ-յանդիման *pr.* before, in the presence or face of, in front of; *ad.* *S.* Յայտնապէս *a.* notorious, publicly known, sensible, visible, evident; -ցուցանել, to expose, to explain, to make evident; -խայտառակել, to make a show of openly; -ակայ *a.* visible, palpable, notorious, evident; -ուժի *s.* manifest proof, evidence, notoriety; -թէ *ad.* openly, publicly, manifestly, visibly.

Յայտաբան *a.* expounding, explaining, exposing; clear, perspicuous, obvious, plain; -եմ, եջի *va.* to explain, to expound, to expose, to illustrate, to make clear or evident; -իչ *s.* expounder, interpreter; -ուժի *s.* explanation, exposition; -բար *S.* Յայտնապէս *a.* speaking or spoken openly, manifestly; -վայրուժիւն, undeniable or decisive witness or testimony; -խօսել, to speak openly, to speak out plainly; -գլխի *S.* Յայտնապէս *a.* manifest, declaratory, expressive; -նախառ *S.* Յայտա-; -պէս *ad.* evidently, manifestly, clearly, obviously, palpably, visibly; notoriously, publicly, openly, overtly; intelligibly, explicitly; without disguise, frankly, freely, boldly; -տեսիլ *a.* apparent, evident, public, visible to all.

Յայտնեմ, եջի *va.* to reveal, to disclose, to discover, to unveil, to unmask, to publish a secret, to make public; to manifest, to declare, to explain, to expound, to set forth, to state, to expose; to signify, to notify; to utter, to express; -զմաս, զկարծիս *իւր*, to manifest one's designs, intentions, thoughts or opinions, to declare oneself, to speak out; -զանձն,

to manifest oneself, to make oneself known.

Յայտնի *a.* evident, clear, manifest, notorious, recognizable, obvious, explicit, apparent, palpable, visible; *ad.* *S.* Յայտնապէս *a.* - է, it is clear, it is evident, that is of course; - լինել, to be manifest, to appear; - առնել,

Յայտնիչ *a.* enunciative. [to manifest.

Յայտնութիւն *s.* evidence, manifestation, enunciation; disclosing, unveiling; apparition; revelation, Apocalypse; Epiphany, Twelfth-day, -night; coming, appearing of our Lord; divine oracle; ծածուկ -ք, the Apocrypha. [Թի. Յայտնապէս.

Յայտնումն. Յայտնորէն *S.* Յայտնու-

Յայրատ, ից or աջ *c.* impudent, immodest, wanton, unchaste, lecherous, lascivious, lustful, lewd, obscene; - or -ս *ad.* impudently, unblushingly, immodestly, lewdly, lustfully, obscenely.

Յայրատաբայ *a.* unblushing, shameless, brazen-faced, impudent, immodest; -Հայեայ *a.* obscene-eyed, staring at impudently; -նամ, աջայ *va.* to be devoid of modesty, to behave impudently, to lead an unchaste life; -տես *S.* -Հայեայ.

Յայրաւիմ, եջայ *S.* Յայրատանամ.

Յայրատութիւն *s.* immodesty, lasciviousness, lust, lewdness, obscenity.

Յանգ. Յանկ, աջ *s.* term, end, finish; rhyme, cadence, numbers, termination, ending, desinence, harmony; *a.* convenient, suitable, congruous, becoming, apt, fit, adapted; quiet, good, kind, sweet, pleasing; - ելանել, Հասանել, to be finished, accomplished; to expire, to end, to bound, to terminate; - Հանել, տանել, to bring about, to succeed in; to complete, to put an end to, to finish.

Յանգադոյն *a.* in a proper manner, seasonably, becomingly, befittingly; -կան *a.* rhymed; accomplished, finished, ended; -կից *a.* well suited to one another, having affinity with, analogous, similar; -շէշտ *S.* Շէշտորդ; -պարզի *S.* Պարզկանուն; -սանդձ, ից *s.* rhymers, rhymster; -ւոր *S.* Յանգ *a.*; -ւորիմ *va.* to finish, to end; -ւորութիւն *s.* accomplishing, fulfilling.

Յանգեմ, եջի, -եցուցանեմ *va.* to complete, to finish, to end; to render

suitable, to adapt, to accommodate; to appropriate; to accord; to put into rhyme.

Յանդեմ, եջի. -գիմ, եջայ *va.* to be ended, finished, bounded; to drive at, to tend to, to come to, to be reduced, to dwindle, to result; to discharge, to flow or to fall into, to empty itself.

Յանդուած *s.* *S.* Անկուած; rhyme, termination; -առաջեալ *a.* well-worked or made.

Յանդութիւն *s.* relation, affinity, conformity, similarity; fitness, suitability.

Յանդումն *s.* end, termination, close, conclusion; cadence; repose, rest; meeting, rencounter; - անել, բերել, առնել, to put an end to, to finish, to terminate; գալ ի - , գալ - կատարելութիւն, to be perfected, to arrive at perfection.

Յանդուն *ad.* *S.* Հանդուն.

Յանդուցանեմ, ջի *va.* to draw on, to win, to attract, to charm, to captivate, to reconcile, to conciliate, to appease, to calm; to conclude, to terminate, to finish; յինքն - զսիրտս, to steal hearts, to win, to conciliate; յինքն - զգէ, to win or bring over; -ուցիչ *a.* attractive, alluring, engaging, insinuating, winning, prepossessing.

Յանդիմ, գէայ *va.* to be attached or affectioned to, to get fond of, to conceive an affection or liking for; to repose, to cease.

Յանդանաբար, -գլխի *ad.* boldly, impudently, saucily, daringly, rashly, hardily, precipitately, audaciously, temerarily; -գործ or -բար *a.* acting rashly; -խօս *a.* speaking audaciously.

Յանդանեմ, եջի, -եցուցանեմ *va.* to render impudent or rash, to embolden.

Յանդանիմ, եջայ *va.* to dare, to be bold enough, to be audacious to do or say any thing, to have the hardihood or boldness to, to arrogate, to presume, to grow insolent or saucy; to venture, to attempt, to run the risk.

Յանդանութիւն *s.* audacity, boldness, rashness, temerity, hardihood; impudence, sauciness, insolence, arrogance, presumption; licence, too great liberty; frolic, youthful pranks; -Թեամբ *S.* Յանդանաբար.

Յանդիման *pr.* *ad.* before, in the pre-

sence of, in the face or sight of, hard by, against, opposite, over against, in the view of, in the face, publicly, in public; գէմ - , face to face; front to front; - իմ, before me, in my presence; - եկեղեցւոյ, in face of the church; - ամիս, in the face of the whole world; - ամիս, publicly, before all people; անել - , to say to one's face; - առնել, կացուցանել, անել, to present, to offer, to introduce, to represent, to exhibit, to set before the eyes, to shew, to remonstrate; - առնել, to reprove, to reproach, to blame; - լինել, կալ, to present oneself, to appear, to make one's appearance before, to shew oneself; - մատչել, կալ, to appear before.

Յանդիմանախօս *a.* saying to a person's face, in the presence of; contradicting, opposing; -խօսութիւն *s.* speaking face to face, dialogue, confabulation; -կայ *a.* opposed, present; *ad.* before, face to face; - առնել, to show, to prove, to demonstrate, to explain; -կայութիւն *s.* proof, argument, demonstration; reproach; -կան *a.* reprehensive, reproving; evident, manifest; -կայ *a.* present, assisting, in the presence of; *s.* assistant; -կացութիւն *s.* the being present, assisting, presence; proof, demonstration; -մերժ *a.* repelling or rejecting advice, spurning or despising admonition, insolent, insubordinate; -պէս *ad.* openly, obviously; evidently, clearly; -տես *a.* seeing face to face, clearly; -բար, աջ *s.* presenter; -բարութիւն *s.* presentation; -ւոր *a.* apparent, plain, visible, evident; reproachful, reproving.

Յանդիմանեմ, եջի *va.* to reprehend, to reprimand, to blame, to reproach, to cast in one's teeth, to chide, to rebuke sharply, to revile, to rate, to scold; to present, to represent, to show, to demonstrate, to discover, disclose or unveil; to prove, to convince; -իմ *va.* to be reprehended, reproached, chided; to be presented; discovered; convinced.

Յանդիմանիչ *s.* faultfinder, censurer, admonisher; discover; demonstrative.

Յանդիմանութիւն *s.* reprehension, reprimand, admonition, correction, reproach; invective, scolding, chiding; representation, exposition; proof,

demonstration, manifestation, statement; ջուր - թէ, bitter water; fig. the waters of bitterness.

Յանդուզն, դուռնք *a.* rash, foolhardy, audacious, adventurous, hardy, resolute, determined; *ad.* rashly, inconsiderately, audaciously, arrogantly, presumptuously, insolently, haughtily, petulantly; hardily, resolutely, determinedly.

Յանգգայիմ, եցայ *vn.* *S.* Անգգայիմ; to be or become apathetic; to be out of one's senses.

Յանիրաւի *ad.* unjustly, wrongfully, wrongly, unreasonably, iniquitously, Յանիրաւի *S.* Անիրաւի. [illegally.

Յանկ, Յանկա... &c. *S.* Յանգ, Յանգա... &c.

Յանկարծ *a.* sudden, unexpected, unforeseen; *ad.* unawares, unexpectedly, suddenly, on a sudden, abruptly, all at once; *int.* please God! would to God! may it please God; - էթէ, if by chance.

Յանկարծաբաց *a.* suddenly opened; - բուխ *a.* gushing forth unexpectedly; - գիւտ *a.* unexpectedly discovered; - գոյն *S.* Յանկարծ *ad.*; - գործ *a.* done suddenly; - գէտ *a.* happening unexpectedly, unforeseen, unexpected, unlooked for; extraordinary, fortuitous, casual, accidental; *ad.* unawares, suddenly; by chance, fortuitously; - զեղ անձրեւ *s.* shower; - թափ *ad.* all at once, suddenly, impetuously, precipitately, inconsiderately, rapidly; - ժողով *a.* unexpectedly called together or assembled; - խօս *s.* improvisatore; extemporaneous speaker or poet; - խօսեմ, եցի *va.* to extemporize; to speak extemporaneously; to get up at a moment's notice; - խօսութիւն *s.* extemporizing; extempore speaking; improvisation; - ծագ *a.* shining forth or appearing suddenly; - ծին *a.* happening suddenly or unexpectedly; momentaneous, of short duration; - կան *a.* unexpected, unlooked for, unforeseen; - կի *a.* sudden, unexpected, unforeseen, unthought of, abrupt; - , - իմի *ad.* unawares, unexpectedly, quickly, suddenly, abruptly, all at once; - Հաս *a.* happening unexpectedly, coming by chance, unlooked for, unexpected; *S.* Յանկարծ *ad.*; - շտապ տարհանալի, երկիւղ, violent fright, panic,

panic terror; - մահ *or* օրհաս, sudden, unexpected death; - մահ *a.* dead suddenly; *s.* sudden death; - լինել, to die a sudden death; - շարժ *a.* moved or moving suddenly; - ցատու մի լինիմ *vn.* to be passionate, hasty, irascible.

Յանկարծեւեկայ *a.* momentarily seen. [- ծօրէն *S.* Յանկարծ *ad.*

Յանկարծոյն, - ծուր ժամու, - ծուսա Յանկարծօրեայ *S.* - ծական.

Յանկարծա *ad.* without suspicion, confidently. [&c.

Յանկաւոր, Յանկեմ, &c. *S.* Յանգ - , Յանհարկէն է, Յանհարկէն գոյ *v.*

imp. it is impossible, it can't be done. Յանձանձաբար *ad.* providently, carefully, diligently.

Յանձանձաք *s.* care, pains, solicitude, assiduity; management, gestion, expedition.

Յանձանձեմ, եցի *va.* to take care of, to pay attention to, to be careful of; to provide for, to protect, to treat with much care; to manage, to administer; to expedite.

Յանձանձիւ *s.* careful person, provider, protector, manager, director.

Յանձն *a.* recommended; Այ - ! God be with you! Adieu! - է, եղեւ, եղիլ, ցուր, եղեալ *v.* *imp.* to resign, trust, submit, abandon or recommend oneself to; - առնել *S.* Յանձնեմ; - առնուլ, to assume responsibility or care, to undertake to, to oblige or pledge oneself to do anything; Հառնուլ - , not to accept, to deny, to refuse, to reject, to disallow; *S.* Անձն.

Յանձնաժողով *s.* commission; անդամք - ոյ, the members of the - ; - կարգել, to appoint or name a - .

Յանձնապատան *a.* presumptuous, arrogant, presuming, self-conceited, confident, consequential; - լինել *or* - իմ *vn.* to presume too much on oneself, to be self-conceited, arrogant, to trust to, or to rely on oneself, to assume a consequential air or look, to arrogate, to pretend to; - ութի *s.* presumption, self-conceit, consequentialness, arrogance; - թէ *ad.* presumptuously, consequentially, arrogantly.

Յանձնառական *a.* acceptable, worth accepting or taking; voluntary, avowed, accepted; - պատուիրան, positive precept; - ուռ, այ *s.* commission-agent, factor; - ուռի *s.* acceptance, ac-

ception, consent, engagement, avowal, approbation. [ment.

Յանձնաւարձք *s.* commission-pay- principal; - ախան *a.* in commission or recommendation; - ժողով, commission; - թուղթ, letter of recommendation; - - քահանայից, dimissory letter; - - դեսպանաց, credentials; - ութ *s.* commission, order; recommendation; mission; delegation; solicitation; - եմ, եցի *va.* to commission. [give a command.

Յանձնել, այ *s.* order; - առնել, to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

Յանձնել, եցի *va.* to recommend; to deliver, to commend, to put or give into the hands of, to deposit; to resign, to leave; to intrust, to confide, to trust, to rely on; to impose, to charge, to order.

charm; - *or* - ախք *s.* envy, rancour; ill-will; - եմ, եցի, - իմ, եցայ *vn.* to envy, to be envious of, to pine away with envy, to be eaten up with envy; to bear malice, to disparage, sneer or rail at, to attack through ill-will or malevolence; - կոռ, այ *a.* envious, jealous, malicious, malignant; fascinating, bewitching, enchanting; - ութ - ութի *S.* Յաչալանք.

Յապահով *a.* sure, safe, secure, out of danger, assured; *s.* security, safety; place of safety, shelter; - ու լինել, to be in security, safe, sheltered; - *or* - ու առնել, to assure, to secure.

Յապահովագրեմ *va.* to secure, to insure, to assure; - գրող *s.* insurer, underwriter; - գրութի *s.* insurance, underwriting; մուրհակ - թէ, policy of insurance; *S.* Յապահովութիւն.

Յապահովանամ, այցայ *vn.* to be sure, certain, assured, tranquillized.

Յապահովացուցանեմ, - վեմ, եցի *va.* to assure, to reassure, to tranquillize, to remove a person's fears; to guarantee, to give security for.

Յապահովութիւն *s.* security, safety, surety, certitude; quiet, tranquillity.

Յապալ *a.* very patient, very hopeful, long-suffering.

Յապալանք *s.* delay, hinderance, retardation; adjournment, putting off, procrastination; առանց - նայ *ad.* without delay, forthwith, immediately, instantly, at once.

Յապալեմ, եցի *va.* to defer, to put off, to procrastinate, to prorogue; to retard, to hinder, to stop, to protract, to delay; to prolong, to lengthen; to temporize; *S.* Յապալիմ.

Յապալեցուցանեմ *S.* Յապալեմ *va.*; - ուցիւ *a.* retarding; hindering.

Յապալիմ, եցայ *vn.* to delay, to tarry, to remain; to linger, to loiter, to be late. [suspensive.

Յապալիւ *a.* delaying, prorogative, Յապալիւտ *a.* tardy, slow; loitering; temporizing.

Յապալութիւն, - ութի *s.* delay, hinderance, impediment; putting off, delaying, protraction, procrastination, prorogation, respite; temporizing.

Յապայ, առ - *ad.* afterwards, next; *S.* Ապա.

Յապանաս, Յապանաս, ի *a.* despising, scorning, contemning; *s.* despite,

disdain; outrage; - *ստել*, to injure, to outrage, to affront; to curse.

Յապաւանք *s.* retrenchment, cutting off, suppression, diminution; mutilation.

Յապաւեմ, *եցի* *va.* to retrench, to curtail, to diminish, to cut; to mutilate, to castrate; to cut off, to abridge; to suppress; - *զաւեղորդ*, *ուզեղս*, to prune, to lop, to trim, to cut; - *բզծաւս*, to detruncate; - *զթեւս*, to clip a bird's wings; - *զհրս*, to shear, to clip; to shave; - *զականջս*, to crop ears; - *ւիմ* *vn.* to be pruned, cut off, &c.; - *զերեսօք* or *առ երեսօք*, to be close shaven. [trenchant sword.

Յապաւիչ *s.* pruner, lopper; *սուր* -, *Յապաւումն* *S.* *Յապաւանք*.

Յապուրակի *ad.* hastily, in a hurry, suddenly, quickly, at once.

Յաջող *a.* favourable, propitious, advantageous, prosperous, commodious; - *է*, it is favourable, &c.; it is time, it is the favourable moment; - *էլք*, happy issue.

Յաջողաբախ *a.* lucky, fortunate.

Յաջողակ, *այ* *a.* adroit, clever, skilful, expert, capable, apt; industrious; nimble, expeditious, quick, alert; *S.* *Յաջող & Ձեռն*; - *աբար* *ad.* adroitly, dexterously, cleverly, skilfully, expertly, capably; - *ուժի* *s.* dexterity, address, cleverness, aptitude, ingenuity, ability, skill, expertness. [handed.

Յաջողաձեռն *a.* *S.* *Յաջողակ*; lucky.

Յաջողապէս *ad.* prosperously, happily, commodiously.

Յաջողեմ, *եցի* *va.* to prosper, to make prosperous, to favour, to second, to facilitate; to direct, to govern; to do, to operate, to act; - *եաց մեզ ըստ բաղդի տեսանէլ*, we were so fortunate as to see; - *իմ* *vn.* to prosper, to be prosperous, successful or fortunate, to have great success, to thrive, to succeed in, to contrive to, to get on prosperously, to reach or attain one's aim, to come to a good issue, to terminate propitiously; - *ի վերք զակն կալուծիւն* or *զկարծիս*, to succeed against all probability; *ոչ* -, *չ* -, to be unsuccessful, to fail, to miss one's aim, to be baffled, to miscarry, to be greatly disappointed; *յաջողեցիս*, *յաջողեցիք*, you will fully succeed; all will be well with you.

Յաջողութեան, *ոչ* *s.* prosperity.

Յաջողութիւն *s.* success, prosperity, good luck or fortune, thriving, happy state of affairs; efficacy, virtue; convenience, leisure, ease; opportunity, occasion; - *ք*, achievements, exploits, heroic acts; - *ք* *ad.* successfully, with success; - *ի դէպ զալ ումէք*, to be favoured, befriended; - *ըստ բաղդի լեալ նմա*, fortune befriended him, he had the fortune to; *S.* [մայեմ.

Յաջողումն *S.* *Յաջողութիւն*; - *սալ*, to ensure the success of.

Յաջորդ, *այ* *s.* successor; heir, inheritor; *a.* following, next; succeeding, subsequent, posterior; - *ք*, posteriority; - *աբար* *ad.* successively, consecutively, one after the other; - *ական* *a.* successive, consecutive; - *եմ*, *եցի* *va.* to cause to succeed, to replace; - or - *իմ*, *եցայ* *vn.* to succeed, to come after, to follow next, to take the place of; to inherit, to stand next heir; to follow, to ensue, to result, to spring or proceed from; - *ուժիւն* *s.* succession; inheritance; continuation, order, series; - *իրաց*, series of affairs; - *աղեակց*, *եղեւունութեց*, succession, concatenation, series of misfortunes, of crimes.

Յառաջ, - *ս* *s.* front, front part, fore part; *a.* previous, former, prior, anterior; *ad.* before, in front, over-against; previously, formerly, heretofore; first, at first, at the commencement; -, *եւ* -, afterwards, at a later period, in the sequel, eventually; - *քան* *pr.* before, ere; - *քան զարեւ*, before the sun was; - *ք զամ*, first, first of all, in the first place, before all things, first & foremost; - *ժամանակաւ*, anciently, formerly, long since, in days of yore; *ժամաւ* -, an hour before; - *եւ զկին*, before & behind; *ոչ* - *ոչ զկին*, neither before nor behind; - *կոյս*, forward; - *բերել*, to bring before, to present; to produce, to cause, to engender, to occasion; to allege, to adduce, to quote, to cite; - *բովել* or *զալ*, to derive, to come or proceed from, to emanate; to ensue, to result, to be produced or born from; - *անցանէլ*, to make progress, to improve; - *ունել*, to present for choice; - *առնուլ*, to adduce, to draw, to bring; - *կալ*, *կալ* -, - *մատչել*, to

present oneself, to come forward; - *մատչել*, to advance further; - *հետեւել*, to precede, to escort, to convoy; - *մատուցանել*, to cause to advance or to progress; to raise, to elevate, to promote; to bring to an issue; - *երթալ*, to advance, to gain ground, to progress, to improve; - *ածել*, to continue, to go on; - *վարել զբանսն*, to gather up the broken thread of conversation, to continue, to go on to say, to proceed in a discourse, to resume; *անգր եւս* - *տանել*, to push beyond, to stretch too far; - *արկաւնել*, - *ն զնել*, to propose, to put forward; - *իսկ ասացի*, I said already.

Յառաջաբաժին *s.* privilege, prerogative, special grant or endowment.

Յառաջաբան, *ից* *s.* preface, prologue, preliminary dissertation, prefatory discourse, preamble, exordium, prelude, prolegomena; *a.* speaking first; - *եմ*, *եցի* *vn.* to speak first; to open the proceedings; to make a preface or introduction; to give as a specimen; - *ուժի* *s.* *S.* *Յառաջաբան*; the being the first to speak; prediction; - *բերական* *a.* pronounced, uttered; - *բերեմ* *S.* *Յառաջ բերեմ*; *vn.* to be produced; to advance, to progress; - *բերութիւն* *s.* presentation; preposition, propounding; pronouncement, utterance.

Յառաջագահ *a.* placed in the chief seat, seated in the highest place; *s.* president; - *ք*, precedence, primacy, the first, highest or most honourable place; - *գէա* *a.* foreknowing, prescient; instructed beforehand; forewarned; - *գիտութիւն* *s.* prescience, foreknowledge; - *գիր* *a.* written beforehand; - *գիւտ* *a.* known or discovered pre-eminently; pre-eminent; - *գնաց* *a.* preceding, foregoing, antecedent; - *գոյն* *a.* anterior, previous, precedent, former, prior; *ad.* before, heretofore, beforehand, anteedently, previously; formerly, anciently; - *առ-բքք*, some days before; - *քան*, before; *ի գուռնէ*, a priori; - *գոյուլ* *s.* pre-existence; - *գուռնի* *S.* *Յախա*; - *գրեմ* *va.* to write about or treat of antecedently; - *գրութեալ* *a.* predicted, foretold; aforesaid, above mentioned.

Յառաջագաստ *a.* prior, placed before, having the precedence; pre-eminent;

foregoing, precedent; - *եմ*, &c. *S.* *Յախա* *a.* advancing, progressing; improving, making proficiency; *ad.* forward; *s.* coryphæus; proficient; - *է*, he is advancing in his studies; *երթալ* - *եւ մեծանալ*, to improve; to increase in prosperity; *երբ անն* - *յաջողէին*, that man prospered greatly; - *լինել* or - *գիմեմ* *vn.* to advance, to go forward, to progress, to make progress, to profit, to succeed; - *գիմութի* *s.* advancement, progress, improvement, amelioration; - *գիր* *a.* placed before, propounded; - *գրեմ*, *եցի* *va.* to set before, to propound; to propose; *vn.* to purpose, to project, to devise, to form a design or resolution; - *գրութի* *s.* proposition; design, project, intention.

Յառաջախալ, - *այ* *a.* foregoing; progressive; - *գունդ*, advanced guard, vanguard; - *յաղագութիւն աստղաց*, course of the stars; - *խոհ* *a.* premeditating, deliberating beforehand; premeditated; - *լինել*, to premeditate; to provide; - *խոհութիւն* *s.* previous deliberation, premeditation; - *խոս* *a.* foretelling, predicting; presuming to speak first; pert, petulant, saucy, rash; - *խուսութի* *s.* prediction, prophecy.

Յառաջածագ *s.* *mech.* resultant; - *ծաւոթ* *a.* foreknown, predicted, foreseen; - *ծանօթութի* *s.* foreknowledge, foresight, presage; - *ծեմ*, *ծի* *va.* to produce, to create; - *ծու*, *այ* *s.* producer, author; - *ծուլ* *s.* production, creation.

Յառաջակամ *a.* predisposed, spontaneous; - *ուլ* *s.* predisposition, spontaneity; - *կառոյց* *a.* built or constructed previously; - *կոտար* *a.* Perfect from all eternity; done or finished before; - *կարգ* *a.* pre-ordained, destined; decreed; first in order; - *կարգութի* *s.* first building or construction; - *կարկաւ* *a.* prominent, jutting or leaning out; - *կաց* *a.* present, assisting; first in order or rank, primary, principal, chief; coryphæus; - *կոյմն* *s.* the first place; the front, the fore part; - *կրթակ* *a.* familiarized or tamed beforehand.

Յառաջահայեաց *a.* provident, prudent, cautious; - *լինել*, to foresee; - *հաս* *a.* arrived before or first; - *պաւիւ* or - *ուլ* *s.* prerogative, privilege; - *հաւստ* *a.* believing first of all men;

-Հոգակ, &c. S. Նախահոգ, &c.
 Յառաջաւոր a. predicting, prophesying; predicted, prophesied; -եմ՝սա. to predict, to prophesy; -ութիւն s. prediction, prophecy; -ձիւց S. -կարկառ. advancement; -ձիւց S. -կարկառ.
 Յառաջաման, -ութիւն S. Յառաջաբերութիւն; -մատչել a. standing forward, presenting or offering oneself, eager, forward, earnest, assiduous; s. competitor; -լինել. to advance, to present or offer oneself, to be forward, eager, warm; -մարտ s. skirmish, brush; -, -իկ or -իւ s. skirmisher; champion; -զօր, the flower of the army; -միտ a. generous, liberal; voluntary; -լինել. to offer, to give freely or spontaneously; to be full of good-will, ardour or eagerness; -մուտ ad. in pushing forward, in advancing; -երթալ. to open a way through & advance before all; -մուտ a. going in or entering before; -մուտութիւն s. eagerness, good-will, cheerfulness.
 Յառաջանալ, աչաց տ. to advance, to go or move forward, to precede, to walk on; to advance, to progress, to improve; to have beginning, rise or origin, to be born; -նիւտ S. Նախագահ; -նիւտ, -նիւտի s. the Passover; the Paschal lamb.
 Յառաջաւորիկ a. preceding; s. pre-
 Յառաջաւորիկ s. the first rule or regulation.
 Յառաջաւոր, աչ s. advanced post, sentry, sentinel; out-post, -picket; -գիտաւոր mar. look-out man, sentry; -պահեստ s. preservative, precaution; a. preservative, precautionary; -պատուէմ՝սա. to prefer, esteem or honour more; -պատուէմ՝սա. announced, narrated beforehand.
 Յառաջաւոր, -եալ a. predicted, foretold, prophesied; -ութիւն s. prediction, prophecy; -սուտ a. fed or brought up beforehand; -ստեղծ S. Նախաստեղծ.
 Յառաջաւորացի a. working beforehand.
 Յառաջաւորութիւն a. to advance, to surpass; - or -տիւ, եցայ տ. to advance, to progress, to improve; to outstrip, to surpass, to excel; to push into, to penetrate; -տես, աչ a. foreseeing; provident; S. Զգուշութիւն; -լինել. to foresee; -տեսութիւն s. foresight, prevision; -տեսութիւն a. provident; -տեսութիւն

s. S. Յառաջաւորութիւն; arith. progression; -Հասակի, growth, increase; -ի պատուի, promotion; -ի վատթարութիւն, getting worse, deterioration; demoralization.
 Յառաջաւորացի a. shewing or shewed
 Յառաջաւորութիւն a. big-, pot- or tun-bellied.
 Յառաջաւորութիւն s. prescience.
 Յառաջգիտական a. foreknown; -գիտական
 Յառաջեմ, եցի տ. to precede, to forego, to go or march before; to be or get before, to advance, to move or go forward; to arrive before, to anticipate; to govern, to lead, to guide; Ժամացոյց իմ -ձիւ, my watch goes too fast; -ձիւ գործի, the work is progressing.
 Յառաջեպիսկոպոս s. archbishop.
 Յառաջեցուցանեմ՝սա. to advance, to push on, to urge on, to bring or drive forward, to accelerate, to quicken; to cause to advance, to help on.
 Յառաջընթաց a. foregoing, preceding, previous, antecedent, precedent; s. fore-runner, precursor, outrider; antecessor, predecessor; -լինել. to precede, to forego, to fore-run, to outride; -ընթաց a. offered beforehand; s. first fruits; fig. the first proselyte.
 Յառաջիմաց a. provident.
 Յառաջաւորացութիւն s. advancement; artistic progress; -խօսութիւն s. pre-
 Յառաջաւորութիւն S. Յառաջաւորութիւն.
 Յառաջաւորութիւն s. meech. propulsion, propelling.
 Յառաջիմէ ad. in the beginning, primitively; -նուէմ ad. first, firstly; antecedently.
 Յառաջարկութիւն s. progress, progress.
 Յառաջը, -ընթաց ad. before, in time past, formerly; -ընթաց ad. before, on the front or front part.
 Յառաջարկաւոր S. Նախարար.
 Յառաջեմ, եցի տ. to hold or stretch out or forth; to push or drive in, to cause to enter or penetrate, to fix in; -զայ or զակն, to look at fixedly, to rivet one's gaze on, to gaze earnestly on, to have the eyes fastened upon; -զգուշութիւն ընդ պատուհանն, to face, to come to the window, to look out, to present oneself, to appear; -զձեռս, to stretch forth one's hand; -իմ տ. to stretch out the head to see; to stretch, to extend, to thrust; to fasten or stick on, to be fixed or fastened on, to heed,

to dwell on; -մտաբ, ի խորհուրդս, to contemplate, to speculate upon, to meditate or consider attentively, to penetrate, to examine thoroughly; -յոք, յառեալ կալ or հայեալ յոք, to fix the eyes or the gaze on a person; -ի գոգնաբեայս, to be fond of trifles; աչք իւր անընթաց յառեալ կային ի զաւան, his eyes were fastened on that brave man.
 Յառնեմ, յարեալ, արիւ, յարուցեալ տ. to rise, to arise, to get up, to rise or stand up, to rise again; to awake, to be roused, to wake out of sleep; to resuscitate, to come to life again, to live again; -ի մեռելոց, to rise from the dead; -ի վերայ, -լեզէմ, -ոսիս Հակառակ ուրուց, to rise against, to rebel or stand up against, to revolt, to mutiny; անընթաց, to rise anew, to get up again; յարեալ միւս եւս ինքն զիր, another question arose; արիւ, arise! ճիւրիւ, get up! արիւ լաւալ նր, go to meet him; յարեալ յաթոռոյն, he rose from his seat, he got up from his chair.
 Յառնումն ի վերայ. assault, attack.
 Յառում, ուայ, ուիւ S. Յառում.
 Յառումն s. gazing, stare; contemplation.
 Յամիկ, միկ, -միկ or -միկ s. bot. jessamine.
 Յասպի, պէյ, -պիւ, պիւյ s. jasper.
 Յանուտ ad. from God, of God.
 Յասակ, աչ s. bottom; pavement; floor; ground, earth; the buttocks; -հայրենի or հայրենեաց, native land or country, birth-place, home; -գետոց, canal, bed of a river; -աղիւսակերտ, brick pavement; -սալայտակ, stone pavement; -հաւու, keel of a ship; աւ-աւ կործանել, բանդել մինչեւ ջ- or -ս, to raze to the ground, to level or lay even with the ground, to demolish, to raze or pull down; to sap, to undermine; լի լինել գետոյն յամ-ս իւր, to be swelled very high, to rise, to swell beyond, to overflow.
 Յասակաբաց a. of which the bottom or bed is exposed; -բաժանել զծով, to divide the sea & lay bare its bed; -բուլիւս a. growing straight; -աղիւս s. plan; առնուլը-բարաբի, to trace or take the plan of a town; -նամ տ. to freeze, to be frozen; -ւոր a. solidly bottomed; paved.
 Յասակեմ, եցի տ. to raze to the

ground, to cast down, to dismantle, to cast to the earth, to overthrow, to destroy, to demolish utterly; fig. to exterminate, to annihilate, to kill, to cause to perish; to pave, to flag, to cover with pavement.
 Յատակընթաց s. practicable road.
 Յատակիւք s. dregs, lees, sediment; S. Մրուր.
 Յատակիւք s. destroyer, exterminator.
 Յատակումն s. paving.
 Յատանեմ, աի, Յատեմ, եցի տ. to prune, to dress, to lop, to trim, to elip.
 Յատանոլ s. pruner, lopper, vine.
 Յատաբանութիւն s. idiom, idiotism; -բար ad. properly, specially, particularly, expressly, precisely; -կան S. Յատուկ a.; -նամ, աչայ տ. to be appropriated, separated, distinguished; -պատու a. precise, narrated in detail, detailed, particularized; -պէս S. Յատաբար; -ցուցանեմ՝սա. to appropriate, to appropriate to oneself, to make one's own; -ցուցիւք s. gr. genitive or possessive case.
 Յատկեւ a. own, essential.
 Յատկութիւն s. property, attribute, particular, peculiarity, peculiar character; -լեզուի, the character or genius of a language.
 Յատոց, աչ, Յատոց s. pruning-knife, -bill, hedge-bill, bill-hook.
 Յատուկ a. proper, own, particular, special, peculiar, private; essential, natural; alone, separate; singular, unexampled, alone of its kind; cutting, sharp, taunting (answer); ad. S. Յատաբար; -անուն, proper name.
 Յատումն s. pruning, lopping.
 Յար a. adjacent, adjoining, contiguous, next, attached, joined; equal, conformable; ad. always, continually, incessantly; -եւ նման, -եւ յարմար, quite alike, resembling; -միանգամայն, all at once; -եւեթ, -եւ Հանապաղ, successively, often, frequently, very often, many times.
 Յարաբարդ a. heaped up; gr. compound of three words; -եմ՝սա. to heap up, to agglomerate; to compound; to add; -ութիւն s. heap, accumulation; addition; -բարձր a. very high; -բաց a. ever-open; -բերական a. relative; -բերեալ a. gr. antecedent; -բերութիւն s. relation, analogy, connexion, affin-

ity, dependence, pertinence; *ունել* - to relate to, to concern, to belong to, to be connected with; *-բորբոք* *a.* ever-burning, inflamed; *-բուլի* *S.* Մշառ-; *-բուսիկ* *a.* ever-springing, ever reviving; *-գայ* *S.* Անպակաս; *-գեմ*, *էջի* *va.* to insolate, to expose to the sun or to the open air; to hang; *-գոմ* *vn.* to be near or present, to assist; *-գոյ* *a.* always present; inherent, innate, inborn; *-գոյութիւն* *s.* presence; *-գունին* *s.* insolation; *-գալար* *a.* *s.* ever-green; *-գիր* *a.* adjacent; *-գրաբար* *ad.* continuously; *-գրական* *a.* apposite, addible; affixed; *-գրեմ*, *էջի* *va.* to appose, to set, to subjoin, to add, to append, to affix; *-գրութիւն* *s.* apposition; addition, annexation; combination, composition; *-գուարթ* *a.* ever merry, cheerful, joyous; *-գուարճ* *a.* ever-pleasing; always green; *-զօգ* *s.* alloy, alloying; *-առակց* *սպաղարուէ*, type-metal; *-թաթաւ* *a.* always soiled or sullied, dirty; *-թռեալ* *a.* always flying, fluttering, or hovering; *-ժամ* *a.* continuous, assiduous; *ad.* at every hour, at all times, always, evermore, continually; *-լէզ* *a.* always licking; *s.* vampire, blood sucker; *-խառնիմ* *vn.* to be joined, united, mixed together; *-ծիծաղ* *a.* ever-smiling, cheerful, pleasant, merry, gay; *-ծոյ* *a.* fellow; *-ծուփ* *a.* always fluctuating, agitated, troubled; *-ի փրփրազէլ* *կոհակաց*, ever beaten by the foaming waves; *-կայ* *a.* ever-living, imperishable, everlasting, permanent, perpetual; *ad.* continually, always, incessantly; constantly, eternally; *s.* epact; *gr.* preter-imperfect; *ast.* celestial hemisphere; *-կայանամ* *S.* *-կայիմ*; *-կայեմ*, *էջի* *va.* to confirm, to affirm; to eternize, to perpetuate; *-կայիմ*, *էջայ* *vn.* to be permanent, stable, to continue, to last, to be perpetual, to endure for ever; *-կայութիւն* *S.* Մշանդեհաւորութիւն; *-կասար* *s.* *gr.* preter-perfect or compound; aorist; *-կարգեմ* *va.* to add, to subjoin, to conjoin; *-կարգութիւն* *s.* perpetual order; continuation; *-կէզ* *a.* perpetually burning or burnt; *-կիրթ* *a.* very erudite, learned; *-կից* *a.* adjoining, contiguous, joined, united, connected; accessory; *-մասնիկ* *gr.* particle, affix, suffix; *-ք*, accessories; attendant circumstances; *-կոծ* *S.* Յա-

րածութիւն; *-կցաբար* *or* *պէս* *ad.* con-jointly, connectedly; accessorially; *-կցեմ* *va.* to join, to conjoin, to connect, to league; *-կցիմ* *vn.* to be joined, united, conjoined or connected; *-կցութիւն* *s.* conjunction, connexion, coherence, cohesion, adhesion; *chem.* affinity; *-գաղափարաց*, association of ideas; *-ընտրական* *chem.* elective affinity; *-հետեւիմ* *vn.* to follow always, inseparably to accompany; *-հիւսեմ* *va.* to join, to compound, to connect, to affix; to weave, to interwine; *-հիւսումն* *s.* conjunction; texture; *-հոլով* *a.* always moving round; *-ձայն* *a.* *mus.* diatonic; *-ձայնարան*, *-գամուտ*; *-ձգեմ* *va.* to continue, to prolong, to cause to last; *-ձգութիւն* *s.* continuation, duration, prolongation; *chem.* affinity; *-ձիգ* *a.* prolonged, continual; *s.* *gr.* preter-imperfect; *-ճաճ* *a.* always oscillating or shaking; troubled or agitated continually; *-մուր* *a.* very solid, firm; thick; dark, obscure; *յարամբի* *ի ներքս մտանել*, to obtrude or introduce oneself by stealth, to insinuate or worm oneself into; *-նամ*, *ացայ* *vn.* to continue, to last, to remain, to persevere, to be perpetuated; to join, to unite, to be added; *-նման* *a.* *ad.* quite the same; *-նուանեմ* *va.* to denominate, to name, to call; *-նուն* *a.* denominative; concrete; *-նունութիւն* *s.* denomination; affinity or resemblance of words, paronomasia; *-շարժ* *a.* always in motion, inconstant; *-շարժութիւն* *s.* perpetual motion; mutation, alteration; *-շէշտ*, *-շէշտոր* *a.* accented on the penultimate; *-շունչ հողմ* *s.* trade-winds; *-շրջիկ* *ստեղծեմ* *va.* to accompany every where; *-պարոյկ* *a.* circumflected on the penultimate; *-պատու* *a.* always fruitful; *-ջան* *a.* very diligent, indefatigable; *-առնում*, *-ոյցեմ*, *ցի* *va.* to assume together; to employ, to make use of continually; *-սական* *s.* paraphrastic; *s.* *S.* Յարաւորութիւն; *-սաց*, *կց* *s.* paraphrast, paraphraser; *-սեմ*, *էջի* *va.* to paraphrase; *-սութիւն* *s.* paraphrase; *-սեւ*, *ւակ* *a.* persevering, steadfast, permanent, everlasting; eternal, perpetual, endless; *-սեւ* *ւեմ* *vn.* to persevere, to continue, to remain, to persist, to last, to subsist, to perpetuate; *-սեւութիւն* *s.* persever-

ance, assiduity; perpetuity, endless continuity, everlastingness; *-տիւ* *a.* always shining, ever luminous; *-տրութիւն* *a.* ever alert or awake; *-տրկանեմ* *va.* to appose, to subjoin, to add; to confront; *-ցոյց* *s.* example, model; idea, design; prototype; paradigm; *-փիթիթ* *a.* ever-shooting or blossoming; *-փոխ*, *-փոփոխ* *a.* inconstant, continually changing; *-փոխեմ* *va.* to change successively; *-քարշեմ* *va.* to attract.

Յարգ, *ի* *s.* price, value; valuation, estimation; estoem, consideration, high value or opinion, credit, merit, repnte, reputation, fame; importance, weight; *-գրամոյ*, standard, quality.

Յարգական *a.* respectful, deferent.

Յարգանք *s.* respect, veneration, deference, reverence, consideration, esteem, regard; honour; compliments.

Յարգաւոր *a.* esteemed, valued, precious.

Յարգեմ, *էջի* *va.* to respect, to pay respect to, to honour, to render honour, to revere, to think very highly of, to value highly; to esteem, to value, to prize, to make much of, to account, to consider; to exercise, to employ, to make use of, to turn to account; *-զհանձար*, *զտաղանդ*, to employ or exercise one's talents.

Յարգի, *-գոյ* *a.* respectable, honourable, estimable, dear, precious, commendable; good; reverend; *-գահեկան*, current money; *օր* *-գոյ*, feast-day.

Յարգութիւն *-գուն* *S.* *Յարգանք* *-գի*.

Յարգ, *ից* *s.* straw; *-մանրեալ*, chopped or small -; *-իւ պատեւ*, *լընոււ*, to cover, fill or stuff with -; *ծրարեւ* *-իւ*, to pack in -.

Յարգ, *Արգ*, *ուց* *s.* structure, form, ornament; *ի* *-եւ* *ի զարգ* *գաւ*, to be formed; *ի զարգ* *եւ* *ի* *-եւ* *ի կերպաւ*, *րանս* *ածել*, to shape or form & embellish.

Յարգալից *a.* full of straw; *-անկողին*, straw-mattress, --bed; *-վաճառ* *s.* straw-dealer; *-տեսակ* *a.* like straw.

Յարգար *a.* fitted up, adorned, furnished, arranged, contrived.

Յարգարանք *s.* ornament; finery.

Յարգարեմ, *էջի* *va.* to fit up, to arrange, to adjust, to put in order; to fine, to refine; to form, to fashion, to

dispose; to adorn, to embellish; to ameliorate, to improve, to better the condition; to make, to do; *mus.* to tune, to put in tune, to accord; *-լընուան*, *զճաւ*, to get ready, to prepare, to get dinner ready; *-զանկողին*, to make the bed; *-զսեւեակ*, to do the room; *-զէրկուան*, to pare one's nails; *-զճրագ*, to snuff the candle; *-զհէրս*, to adjust, dress or deck one's hair; *-զեւ իրացն*, to organize, to regulate, to put in order; *ճակատ առ ճակատ* *-եալ*, drawn out in battle-array; *սեղան կազմ* *եւ* *-եալ*, table ready covered, a well spread table.

Յարգարիչ *a.* putting or setting in order, fitting up, preparing; adorning; *s.* orderer, regulator; refiner; *-ճրագի*, snuffers.

Յարգարութիւն *s.* dressing, fitting up, arrangement, adjustment; ornament, embellishment; *-ուն* *S.* *Յարգար*.

Յարգաղ, *ի* *s.* galaxy, milky way.

Յարգիմ *vn.* to become straw.

Յարեւութիւն *s.* adherence, conjunction, connexion.

Յարեմ, *էջի*, *-էջութեանեմ* *va.* to join, to attach, to tie, to annex, to affix, to add; to attribute, to impute, to ascribe; to admit to; *արաս ինչ* *-յոք*, to spot, to stain, to maculate, to defame; *յինքն* -, to become attached to.

Յարեմամ, *Յարիմ*, *էցայ* *vn.* to be joined, united, attached to, to adhere; *ից*, to adhere, to be attached to; *-յոք*, to take the part of, to follow, to keep company with, to stand by the flag of; *-ի կարծիս*, *ի կողմն*, to embrace an opinion, to go over to the opinion, to adopt, to side with, to join a party; *-ի սէր կանանց*, to abandon oneself to lasciviousness.

Յարեւանամ, *ացայ* *vn.* to follow, to keep close to. [always.]

Յարեւթաց *a.* running or flowing

Յարթմի *ad.* wide awake, waking.

Յարի, *աց* *s.* roof; ceiling; story; *ից*, roof-tree, roof, home, house; shelter, refuge, cover; *-ընակութեան*, abode, dwelling; *ընդ* *-աւ* *ad.* under shelter, under cover, in security, secure or sheltered from; *-ի վիմի*, tomb, sepulchre; *բանաւ* *գն*, to unroof.

Յարկաբնակ *a.* dwelling under a roof; *-ծածուկ* *a.* roofed, covered by a roof; under cover or shelter; buri-

ed in ruins; *-կից a.* dwelling under the same roof, in the same house, cohabiting.

Յարկանեմ, կի, -նիմ, կայ, -կեմ, եյի տա. to roof a building, to put the roof on; to spread like a pavilion; to cover, to hide; *ի վերայ քո որդի յարկի,* the worms will cover thee.

Յարկաշնութիւն s. roofing.
Յարկաւոր a. roofed; storied, with stories. [ling.]

Յարկիկ s. a small, wretched dwelling.
Յարկիչ s. roofer; *-կլմարօք,* tiler; *-հերձաքարիւ,* slater; *-յարգիւ,* thatcher.

Յարձակ յարձակ ad. frankly, boldly, intrepidly; *-խաղալ,* to advance rapidly, at double step. [ձակեմ.]

Յարձակեմ, եցի, -եցուցանեմ S. Ար.

Յարձակիմ, եցայ տ. to assail, to affront, to attack, to storm the breach; to dash, rush or fall upon, to pounce upon with violence, to dart or fall on; *-ի ներքս,* to enter violently, forcibly, impetuously; *արտաքս -*, to make a sortie; *-ի գարանացն,* to leap from one's hiding-place; *S. Զհեա;* *-յոք,* to attack one; to affront, to provoke; *յիբեարս -*, to attack each other, to fall upon one another.

Յարձակումն s. assault, attack; aggression, invasion; *առնուլ -կմամբ,* to storm, to carry by storm; *յիւնքն լռուկէլ զ- ուրուք,* to sustain an assault, to resist an attack.

Յարմար, աջ a. befitting, suitable, fit, proper, congruous, decorous; com- modious, easy; competent, sufficient; capable, clever, apt, fit, qualified; *ad. S. Գարմարապէս.*

Յարմարաբան a. speaking cleverly or suitably; *-աւթի s.* connexion, co- herence; *-գիր a.* elegant (writer); *-գրական a.* syntactical; *-գրեմ տ.* to write correctly or elegantly; *-գրուի s.* syntax; orthography; *-գրութիւն s.* symmetry, proportion; *-կան S. Գարմար a.;* *-կից a.* symmetrical, propor- tioned; analogous; *-րանք S. Գարմարութիւն;* *-պէս ad.* suitably, well, fitly, properly, decently; *-վէպ a.* told or re- lated in a befitting manner; *-ւոր S. Գարմար a.*

Յարմարեմ, եցի տ. to adapt, to make proper or fit, to qualify, to pro- portion, to accommodate, to arrange,

to adjust; *mus. to* tune, to accord, to put in tune; *-իմ տ.* to suit, to be proper or suitable, to befit, to become; to match, to square with, to sort; to correspond, to answer; to agree, to be adapted.

Յարմարութեմ, -ութիւն, -ութիւն s. fit- ness, suitability, adaptability, con- formity, analogy, congruity, concord- ance; proportion, symmetry; attitude, adaptation, application; aptitude, dis- position, capacity, ability, sufficiency; *mus. accord, harmony, concord.*

Յարմարիմ, նեցայ տ. to root, to take root, to last, to continue, to be per- manent. [*-ութիւն s.* relation, correlation.]

Յարնչական a. relative, correlative; *Յարնչիմ, ընայ տ.* to relate or be- long to, to concern, to regard.

Յարոյցք s. overflow, inundation.

Յարութիւն s. resurrection; act of rising; *ից.* elation, puffing up, pride, haughtiness; *օր -թիւ,* sunday; *-ական a.* pertaining to the resurrection; *-ակից a.* sharing or participating in the resurrection.

Յարումն s. adhesion, adherence, union; *ից.* attachment, adherence; *chem. agregation.* [contest, strife.]

Յարուկէ՛ք s. continual disputation,

Յարուցանեմ, ջի տ. to raise, to raise up, to cause to appear; to erect, to set upright; to awake, to wake up, to arouse; to revive, to resuscitate, to bring to life again; to stir up, to excite, to suscite, to cause to re- volt, to agitate, to move, to provoke; to raise, to build, to elevate, to erect, to set up, to construct; *- զաւակ,* to give sons or posterity; *զօր -*, to raise troops, to make levies of soldiers; *-հոլմի ի ծովու,* to cause a wind to blow on the sea; *- վրէժխնդրութիւն,* to take revenge or vengeance; *- բանս,* to circulate false reports; *- զամբաստանութիւն,* to accense, to charge; *S. Թշնամի.*

Յարուցիչ a. resuscitating, reviving, re-animating; *-յուցի s.* resuscitation; *S. Գարոյցք.*

Յաւազն գամ, Յաւականիմ, եցայ տ. to last, to endure, to be prolonged or protracted.

Յաւանազեղոյ or յեղոյ a. audacious, rash, inconsiderate; *ad. audaciously.*

Յաւանիմ, եցայ տ. to assume, to

arrogate, to take too much on oneself, to pretend to, to presume.

Յաւակնորս. -կնութիւն S. Գանդուզն. Գանդակութիւն.

Յաւանակ, աջ s. ass's foal or colt, young donkey or ass; *-ական a.* proper to foals or colts; *կարգ -ք.* cha- riot races for yearlings at the Olymp- ic games.

Յաւատ. Յաւեմ, &c. S. Աւատ. Յաւեմ, &c. [ու.]

Յաւերթիմ, Յաւերթ S. Յաւերթ.

Յաւերթեմ, ոյց s. addition, increase, overplus, surplus, accession, augmen- tation; rest, residue; *- գրոց, մատե- նից.* addition, supplement, appendix; *- չարեաց,* redundant malice; *-ք որու վայի,* excrement; *թափել զ-ս որու վայի,* to ease oneself, to go to stool.

Յաւերթածութիւն s. increase, in- crement; multiplication.

Յաւերթմ, լի տ. to add, to increase, to augment; to join, to adjoin, to in- sert, to interpolate, to apply, to sup- ply; to reckon, to add up; *- խօսել,* to repeat, to say again, to reply, to re- join; *- ի զօրութիւն,* to redouble one's strength; *- ոյժ ուժեք,* to sustain ano- ther's efforts; *- զինչ իւր,* to increase one's wealth; *աւուրս յաւուրս -*, to lengthen life; *- զվարձս ծառայի,* to raise the wages of a domestic; *յաւել յիս զօրութիւն,* it gave me new strength; *եւ յաւել ծնանել, &* then brought forth; *ոչ եւս յաւելից անիծանել,* I will never curse again; *մի եւս յաւե- լուցուք տեսնել զերեսս իմ,* see my face no more.

Յաւերթմ, լայ տ. to augment, to be multiplied, to grow, to increase, to be enlarged; to adhere to, to go over to, to add, to join, to incorporate; *մեռաւ եւ յաւելաւ յազգի իւր,* he died & was gathered to his fathers; *S. Հայր.*

Յաւերթմն s. S. Յաւերթեմ; arith. addition.

Յաւերթ, &c. S. Յաւերթ, &c.

Յաւեմ, լեւի, ժայց a. perpetual, eternal, immortal; *ad.* always, without end, perpetually, eternally.

Յաւեմաբար S. Յաւեմ ad.; *-զուարճ a.* always cheerful, ever pleasing; al- ways green; *-չլոյս a.* perpetually bright; inextinguishable; *-կան S. Յաւեմ a.;* *-նամ, աջայ տ.* to be perpe- tual, to last for ever; *-յուցանեմ տ.*

to perpetuate, to eternize, to immor- talize. [ity.]

Յաւեմութիւն s. perpetuity, etern- ity.
Յաւեմ a. ad. more; at most; much more, a great deal, better; rather, more worth while, so much the bet- ter, still more; *- զի,* above all, prin- cipally, especially; *S. Յաւեմ a. ad.;* *- կամ նուազ,* more or less.

Յաւեմազուարթ, -զուարճ S. Յաւեմ ժազուարթ; -խաղաչ S. Մշտա-; -հրաշ a. admirable, most wonderful, stu- pendous, marvellous; *-նամ S. Յաւեմ ժանամ;* *-սքանչ S. Յաւեմաչար;* *-յու- ցանեմ S. Յաւեմա-;* *-փթիթ S. Մշտա-.*

Յաւեմուկէլ a. evergreen.

Յաւերթ, ից S. Յաւեմ a.; *- քաջք,* immortal heroes.

Յաւերթական S. Յաւեմ a.; *- հարսն or Յաւերթահարսն s.* nymph; *- անտա- ուայ,* wood fairy, dryad, hamadryad.

Յաւերթայիշատակ a. ever memor-

Յաւերթանամ S. Յաւեմանամ. [able.

Յաւերթանուագ a. singing continn-

Յաւերթապէս S. Յաւեմ ad. [ally.

Յաւերթացուցանեմ S. Յաւեմա-.

Յաւեմեան, ենից s. eternity; per- petuity; age; life; world; *- , -ս ad.* always, perpetually, eternally; *-ենից, ի -ենից ad.* ab eterno, from all etern- ity, since the world is world; *ի -ենից ոչ ոչ լուաւ,* such a thing was never heard of since the world began; *-ս -ենից,* for ever & ever, to all ages, ever world without end, everlasting- ly, eternally; *հանդերձեալ -*, future life; *- նի,* duration of the world; *-եւ նից a.* eternal, perpetual; *անանց -ք,* eternity.

Յաւեմեանդիր a. established from the beginning of the world, from time immemorial, perpetual, eternal.

Յաւեմեանական a. eternal, perpetu- al, uncreate, immortal, without end; *- կեանք,* immortal life; *- թշնամութիւն,* bitter, irreconcilable, implacable or eternal enmity; *-ն,* the Eternal, the Everlasting One; *-ութիւն s.* eternity.

Յաւեմականք a. rapacious, raven- ous, greedy, usurping.

Յաւեմականեմ, եցի տ. to ravish, to carry off by force, to carry away with violence, to snatch, to bear off; to usurp; to rob, to pillage, to ravage, to plunder; *- զմիսս,* to charm, to en- chant, to attract, to ravish or carry

away the senses; - զանձն, to escape, to be saved or liberated; - զսիրա, to enrapture, to captivate or enslave the heart; յինքն -, to appropriate, to usnrp, to occupy or possess illegally; -իմ տն, to be ravished, carried away; ravaged, &c.; - մազք, to fall into extasies or raptures; -կեալ մինչեւ յերրորդ երկնից, caught up to the third heaven; -կեալ յանձնէ ի բաց, enraptured, extatic, beside oneself; -կելով ad. hastily, in a hurry, precipitately.

Յափշտակիչ, -կող s. ravisher, spoiler; a. ravenous, rapacious; fig. charming, delightful, ravishing, bewitching.

Յափշտակութիւն s. ravishing, ear-rying off or away, ravage, usurpation, depredation; rapacity, rapine; - կնոջ, աղջկան, rape, abduction; - մտաց, enthusiasm, transport; extasy, rap-ture, ravishment; revery; - իրաւանց եւ արդարութե, corrupt justice; լի-նէլի -, to be plundered, pillaged, sack-ed; մասնէ ի -, to give up pillage.

Յափուցանեմ, յի va. to quench, slako or allay thirst; to exhanst.

Յափշիմ, փեայ տն. to be extinguish-ed or quenched.

Յափսիթերս երթամ տն. to crawl along; to go on all fours, on hands & feet; - խաղալ, to tumble, to fall head over heels, to turn a somersault.

Յափրանամ, ազայ տն. to get tired or sick of, to be disgusted, to have lost all relish for, to be squeamish, ever

Յափրանք S. Յափրութի. [fastidious.

Յափրացուցանեմ va. to glnt, to stuff, to surfeit; to tire of, to sicken, to disgust with, to cause to loathe; - ու-յիչ a. loathsome, sickening, disgusting.

Յափրիմ, եզայ տն. to abandon one-self to debanchery.

Յափրութիւն s. disrelish, distaste, satiety, disgust, loathing.

Յաբանքեմ տն. to wait hopefully.

Յեղեր, ի s. crown.

Յեղուզակ, աջ s. highwayman, brig-and, bandit, assassin; a. thievish; - ա-բար ad. thievishly; - ութի s. plunder-

Յէջ int. oh! ah! [ing, robbery.

Յեղադարձական a. reprehensive, re-proachful; - ձեմ va. to turn, to change; - ձիմ տն. to repeat, to reply; - ձութի s. mutation; perversity. [over.

Յեղազեղում տն. to overflow, to run Յեղական a. variable, changeable.

Յեղակարծ a. unexpected, unfore-seen; -, - ում or - ում ժամն ad. un-expectedly, unawares; suddenly, all at once; - ում պահու ի վերայ հասա-նել, to surprise, to take by surprise.

Յեղակից a. as inconstant as ano-thor. [s. inconstancy, fickleness.

Յեղամիտ a. fickle-minded; - մոռէ

Յեղանակ, աջ s. S. Յղանակ; season; chapter; custom, habit, deportment, bearing, manners; աղջիկ ոմն - աւ գո-վելի, a praiseworthy girl; - աւ իմն, in any manner or way, anyway; որով - աւ, how? in what manner? ք քանի - ս, in how many ways? ք երկուց - աջ, in two ways; ք հինգ - ս, in five ways; եւ ոչ միով - աւ, & in nowise; - աւ կոչման նր, according to his voca-tion; որով or ուղի եւ իցէ - աւ, in whatever way it be, in all ways, some way or other.

Յեղանակաբար, - գոյն ad. figurative-ly, allegorically, symbolically, mysti-cally, mysteriously; - ւոր a. change-able, mutable.

Յեղանակեմ, եջի va. to change, to alter, to vary, to diversify; to re-model; to convert; to repeat, to re-iterate, to say again; to trill, to warble, to sing harmoniously; - կիչ a. chang-ing, diversifying. [modulation.

Յեղանակութի s. change, variation;

Յեղաշարժեմ va. to transport, to transfer.

Յեղաշրջեմ va. to turn upside down, to turn topsy turvy, to upset, to over-set, to turn over; to change, to con-vert, to transmute; - շրջուկ or

Յեղափոխ a. subject to change, va-riable, mutable, fickle, inconstant; - արկածք, vicissitude, ups & downs; - պատերազմութիւն, chronic warfare; - ա-կան a. revolutionary; - եմ va. to con-vert, to change, to transform; to de-generate; to translate; - ութիւն s. change, mutation, conversion, trans-formation, transmutation; revolution; vicissitude; alternation; - ուկ a. in-constant; - ումն s. S. Յեղափոխութի; eatastrophe; շրջաբերական -, reving, wandering.

Յեղեմ, զիմ S. Յեղում & Շեղիմ.

Յեղիւ a. unstable, transient.

Յեղեղակ, կայ s. solstice, tropics; - սմանային, summer solstice.

Յեղեղեմ, եջի va. to change, to

convert, to transmute; to repeat, to re-iterate, to rehearse, to inculcate; to translate; - ի մահի, to turn over, to revolve in one's mind, to think ever again, to reconsider; to ruminate, to ponder, to muse on; ստեպ -, վեր ի վայր -, to repeat eternally the same thing, to return often on the same sub-ject, to twaddle, to harp always on the same string, to be ever talking about.

Յեղեղութիւն s. versatility.

Յեղեղուկ s. changing often, mut-able, variable, fickle, inconstant, un-stable, fleeting, flighty, unsteady, vo-latile; - լեզուաւ, double-tongued, -dealer; - ս արկանել, to make one's voice often heard.

Յեղեղում, զի S. Յեղեղեմ.

Յեղեղումն s. change, alteration, mutation, conversion; - խօսից, tau-tology, repetition; ոտից -, step, pace; յեղեղումն արեգական, the tropics; յեղեղումն ժամանակաց, changes or vicissitudes of the seasons.

Յեղուզակ S. Յեղուզակ, &c.

Յեղում, զի va. to change, to trans-mute; to translate; - ի հայ բան or լե-զու, to translate into Armenian, or Haiganian; - or [formed.

Յեղանիմ տն. to be changed, trans-Յեղումն s. S. Յեղեղումն; - սրոյ, rotation of a sword; յեղումն լուսնոյ, the phases of the moon. [ning over.

Յեղ or Չեղ, - եալ a. brimful, run-

Յեղարան, աջ s. prop, support, stay, buttress; mech. point of support, ful-crum, prop; - նկարչի, easel; maul-stick; - աթոռայ կամ ձեռաց, the arm or back of a chair; - սանդղոց, ban-nister of a stair-case; - կառաց, the arm-rests of a carriage; աթոռ - աւ S. թիկնաթոռ.

Յեղում, յեցայ տն. to lean upon, on or against; fig. to confide in, to rely on, to trust, to put one's trust or con-fidence in, to be based or grounded on; va. S. Յեղուցանեմ; - յորմն, to lean against the wall; - ի ծառ, to lean or set one's back against a tree; - արմկամբ, to lean on one's elbow; to rest one's elbows on; - ի ցուպ, to lean upon a stick; կալ դասարե յե-յեալ յինչ, to loll; - ի ցուպ եղեգ-նեայ fig. to trust to a broken reed, to hope in, to rely or depend upon one who has no power, no interest; - յոր,

to rely, to depend upon a man's power, credit or protection; - ի ծերութիւն, to advance or grow in years, to age, to become or get old; - ի հպարտու-թիւն ամբարտաւանութիւն, to grow proud, to be puffed up; - ի վաղակաւորն, to unsheath, to draw a sword; եմ ինչ ի նա յեցեալ կայ, all depends upon him, all hope is in him; յեցիք յիս, lean upon me.

Յեւ a. set, studded, enchased. [day.

Յեւանդ ad. the day before yester-

Յեւեմ, եջի, Յեւում, ուի va. to set, to mount, to enchase, to stud; to fit in, to mortise; to connect, to join, to link, to concatenate, to tie, to attach; to insert, to interpolate, to intercal-ate; to compose, to weave, to en-twine; - մարգարիտս, to string pearls; - ք պատուհանն, to loll out of window; - աւ եղբայր իւր, to visit one's bro-ther, to pay him a visit.

Յեւումն s. setting, mounting, en-chasing; fitting in, mortising; inser-tion, intercalation; connexion, conca-tenation.

Յեւան, աջ s. whetstone; - ածելոյ, զմեղնի, hone; - անուածեւ, grind-stone; - սուտը a. sharpened, whetted; pointed, sharp; սուտը -, trenchant sword; - աւոր s. grinder; - եմ, եջի va. to grind, to sharpen, to whet, to set; - իչ, - ու s. whetter, sharpener, setter.

Յեւ pr. after, since, afterwards; - Չասկի, after Easter; - Տրայանոսի, after Trajan; - երկուց ամաց, after two years; - գալոյ քո, after or since your arrival; - մեկնելոյ քո, since you set out; - բազում ժամանակաց, a long time since; - սակաւուց, a short time since, shortly after; - այսորիկ, - այ-նորիկ, after that, since that time, then, since, afterwards, after; - որոյ, after that; - յառաջ, before & behind; ի - ընկենուլ, to lay aside; - դարձուցա-նել, to bring back; - դառնալ, to re-turn, to come back; - կալ, to recede from, to desist; - հայել, to look back; - ընթադրել, to retort, to repulse, to repel; * - սալ, to scratch the earth for food (as birds).

Յեւագայ a. following, next, poste-rior, subsequent; - գիր, - գրութի or Յ. Գ. s. postscript, P. S.; - դարձ a. recurrent; retrograde; - շարժումն, - motion or movement; - գիմեմ տն. to

go backward instead of forward; to unlearn, to go back, to make no progress; -խաղամ *vn.* to retrograde, to retrocede, to go backwards; -խաղաց *ly a.* retrograde, backward; -խաղացում *s.* retrogradation; -ծին *a.* born after; *s.* fig. neophyte, proselyte; -կողմին *s.* mar. poop, stern of a ship; *S.* խեղճ; -հարկիմ or հարկիմ *vn.* to fall or draw back, to withdraw, to retrocede; -մնաց *a.* surviving; inheriting; -բ. posterity, descendants, successors; -մտական *a.* adventitious, extrinsic; accidental, fortuitous, casual; -մտակամաբար *ad.* accidentally; furtively, stealthily.

Յեռեւանացի *S.* Յեռեւանացի.

Յեռի *a.* *S.* Յեռին; behind, hinder.

Յեռին, անոց *a.* last, furthest, ulterior, posterior; lowest, meanest; extreme, utmost, greatest, utter, uttermost; -բ. posterity; -օր, the day of judgment, doomsday; -չքաւորութիւն, utter misery, extreme poverty; -կարօտութիւն, extreme need; -կողմին *S.* Յեռակողմին.

[չանց, contract.

Յեռակար, աց *S.* Մոռքահի; -գաւ.

Յեռակայ *s.* behind, hind part, back; -կուսէ, behind, from behind; -կուսէ կալ, to remain or stay behind; -ձգել, to put in the last place.

Յեռնագոյն, ի -գունէ *ad.* a posteriori; -խոհութիւն *s.* tardy or late repentance; -ծեր *s.* a decrepid old man; -սեղ *a.* sinning last.

Յեռնանամ, ացայ, Յեռնիմ, եցայ *vn.* to be in arrear, behindhand; to stop, to tarry, to stay or lag behind; to want, to deprive oneself of; to be in a state of privation, to be destitute.

Յեռնորդ, աց *a.* last; vile; destitute; -բ. posterity; -բ. ոմանք երեւին, they shew themselves to be the basest among men.

[ity; posteriority.

Յեռնութիւն *s.* lowest rank; extrem-

Յետոյ *pr.* back, backward; behind; *ad.* after, then, since, afterwards, subsequently, posterior to, after that; -կողմանէ, backward; behind, from behind; -հոսով, -յետուս or ուրեմն, at last, finally, at length, in fine, in conclusion; -եւ առաջ, behind & before; -ապա, after; -ձերմէ, behind or after you; -գտանիլ, to be deprived of.

Յետոյք, զհետոյս *s.* back, fundament,

arse, buttocks, bottom, breech; *fig.* things which are behind; -անսանց, rump, hind-quarter, croup; -հաւու, rump.

Յետուս *pr.* from behind; *ad.* after, at last; *s.* back, the buttocks; *fig.* nakedness; -ուրեմն, lastly; -կողմանէ, behind, from behind.

Յետս *ad.* behind, backward; -*ad.* walking backwards; -*չողան*, they fell back; -ընդդէմ *ad.* backward; in an opposite sense, in the contrary directions, against the grain, in a wrong sense or way, contrariwise; *a.* contrary, against, opposite, inverse; ձախողակի - լեզուքն պատահեաց նմա, every thing went wrong with him; fortune was against him; -or- ընդդէմ դառնող, to turn back, to retrace one's steps, to return, to go or come back; կապել զձեռք - , to tie the hands behind one; *S.* Ձեռն; - կալ, կասել, to cease, to stop; to abandon, to leave; -կացուցանել, to hinder, to deter, to divert from; -հարկանել, to reject, to refuse, to confute, to disprove; -ընկենուել, to reject, to condemn, to despise; -տանել, to abandon, to leave; -ուսել, to hinder, to impede, to divert from; ձեռս - *ad.* with the hands tied behind. [off.

Յետագոյն *ad.* further behind, far behind.

Յետասկողմին ձգիմ *vn.* to remain behind.

Յետամիտ *a.* crossgrained, wrong-headed, perverse; foolish, stolid, half mad. [rebellion.

Յետագարձուի *s.* return; contumacy,

Յետերեւակի *ad.* backwards, receding.

Յերազանամ, ացայ, Յերազիմ, եցայ *vn.* to dream, to have a dream or vision; to rave, to be light-headed; -յարթմին, to dream wide awake; եւ ընդովք - , to dream dreams; -ստէպ, to have many unquiet dreams; երազ յերազեցաւ ինձ, I have dreamed.

Յերազմիմ *a.* subject to dreams, full of dreams or fancies; *np.* Herazmuin.

Յերազոյ *s.* dreamer, visionary.

Յերասան *s.* inflammation or sores produced by the saddle from excess of riding; horseman's gonorrhoea; -ամ *vn.* to be sore from too much riding.

Յերեկուս *ad.* yesterday's.

Յերկրեմ, եցի *va.* to accommodate,

to suit, to arrange, to adjust; to form, to fashion, to give a relish or zest to; to compound, to compose, to combine; -զգէմն, to compose one's countenance.

Յերկրումն *s.* adjustment. [ance.

Յերկար *a.* *ad.* long; a long or great while or time; -հիւանդանալ, to have a long illness.

Յերկարագոյն *ad.* lengthily, very long; -կեաց *a.* long living, long-lived; -լինել, to live long; -աւնել, to lengthen life; -ձգեմ *S.* Յերկարեմ; -օր ի յօր, to procrastinate, to postpone or defer from day to day; -ձգեցան իրքն, that affair went on slowly; -ձգուել *s.* prolongation, protraction; -ձիգ *S.* Երկարաձիգ; -յուշ *a.* of happy memory; -նամ, ացայ *S.* Յերկարիմ; -ւոր *S.* Երկարաւոր.

Յերկարեմ, եցի *va.* to prolong, to prorogue, to delay, to put off, to protract, to spin out; ոչ - զհեանս իւր, to be short-lived; ոչ յերկարեցէ աւուրս, let his days be few; աւանց յերկարելոյ իսկ ասացից, in a word; զի - , in short, in fine; -or- իմ *vn.* to be prolonged, to last, to continue, to remain permanently.

Յերկարոգի *a.* long-winded.

Յերկարութիւն *s.* length; prolongation, prorogation. [uncertain.

Յերկուակիմ *a.* doubtful, dubious, Յերկուանամ, ացայ *vn.* to doubt, to have doubts, to mistrust, to hesitate, to waver, to be in suspense; to suspect. [certainty.

Յերկուանք *s.* doubt, hesitation, uncertainty; Յերկուացուցանող *a.* causing doubt; disheartening.

Յեց *a.* supported by, propped against; *fig.* confided in or relied on; կալ - առ դրանն, to stop at the door; լե միմեանս հարեալ - - զթոնի խանդաւառանալ, united by the bonds of mutual affection. [fulerum, prop.

Յեցակէտ *s.* mech. point of support, Յեցամիտ *a.* resolute, constant, firm;

Յեցուկ *S.* Յեցարան. [obstinate.

Յեցուցանեմ *va.* to support, to shore or prop up.

Յէ int. o! oh! - մարդարէ, oh prophet! - առապեալ, ah wretch!

Յիգիմ or Յիգիմ *vn.* to dry the waters off the earth.

Յիմար, աց *a.* ont of one's senses, foolish, senseless, mad, crazy, silly;

ծայրագոյն - , an arch-fool, an out-&-out fool.

Յիմարաւան *a.* prating; -եմ *vn.* to speak like a madman, foolishly, crazily; -ուել *s.* silly discourse, foolery, silliness; -բար *ad.* foolishly, sillily; wildly; -կան *a.* insensate, foolish; -կորոյս *a.* lost foolishly or imprudently; -միտ *a.* half-witted; fanatic; *S.* Յիմար; -նամ, ացայ *vn.* *S.* Յիմարիմ; to fool, to play the fool; -նոց *s.* lunatic asylum; -բար *a.* causing madness, driving mad; intoxicating.

Յիմարեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to drive mad, to distract, to dement; *fig.* to infatuate, to charm, to bewitch, to fascinate, to bewilder; to intoxicate.

Յիմարիմ, եցայ *vn.* to lose one's senses, to go mad, to become foolish or deranged; -սիրով, ի սէր ուրուք, to fall violently in love with, to dote on, to be smitten with, to be passionately fond of; -ի գեղ ուրուք, to fall desperately in love with a person's beauty; -ի գուլ իրեաց ուրուք, to be all flame for.

Յիմարութիւն *s.* alienation of mind, craziness, folly, madness; fatuity, silliness, simplicity; fury, intoxication; հոգի - թէ, spirit of infatuation.

Յիմուք, յիմանց *s.* the fifty days from Easter to Pentecost.

Յիշաւար, &c. *S.* Չարայուշ, &c.

*Յիշատակ *s.* album.

Յիշատակ, աց *s.* remembrance, recollection, memory; reminiscence, commemoration, mention; memorial; monument; -աց արժանի, worthy of memory, memorable; -նընջեցեց, commemoration of the dead; -սրբոց, Saints' days, commemoration days; զոհ -ի, sacrifice or oblation in memory of; հաց -ի, bread for a memorial; -աց դպիր, amanuensis, secretary; ի - , in memory of; առ իմոյ -ի, for my sake, in remembrance of me; ալօս - , a confused recollection of; -աւ, by the memory of; առ ի -է, in memory of; as a memorial; -աւնել, to mention, to make mention of; ածել ի - , to recall, to recall to mind; to remind of, to recall to the memory of; պահել զ- , to keep or treasure up the memory of; պրծանիլ ի յուշոյ -աց, to have forgotten, to have no recollection of, not to recollect more.

Յիշատակագիր, գրայ s. memorial writer, memorialist; memorial; memoir; -գրութիւն s. commentary, memoir, annals; -հոյ s. monument, cenotaph, tomb; -բան s. memory, archives, annals; sepulchre, monument; album; -մատենից, գրոց, brief epilogue; -բար a. memorial, preserving the memory of; -ւոր a. memorable; -ւորութիւն s. mention; memory.

Յիշատակել, եցի vn. to remember, to recollect, to call to memory; va. to mention, to make mention of; to remind, to put in mind.

Յիշատակութիւն s. mention, quotation; memory, reminiscence, remembrance, recollection; commemoration; - առեւել, to mention; գալիւ - , to be mentioned. [bered.

Յիշելի է v. imp. it is to be remembered; Յիշեցի, լեաց s. keepsake, souvenir, memento, love-token: mass-dues.

Յիշելու է s. memory, remembrance.

Յիշեմ, եցի va. to bear in mind, to call to mind, to remember, to recollect; to record; յիշեալիս, remember me; don't forget me; յիշէ՛ս, do you remember? չիշեմ զանունն, I don't remember his name, I have forgotten his name.

Յիշեցուցանեմ va. to put one in mind of, to remind, to recall to the memory of, to recollect, to remember, to bring to mind; to admonish, to warn; -ուցանող, -ուցիչ s. monitor, admonisher; prompter; S. Գրապանակ.

Յիշող a. remembering; -ական, -ութիւն s. memory; S. Յիշում; սուր -ի, a good or happy memory; տկար -ի, unhappy memory.

Յիշոց, -ք, ցաց s. improper & offensive words, abuse names, insult, contumely.

Յիշոցառու or -ցնառու, աջ a. using improper language, insulting, abusive, taunting, outrageous; - լինել, to call names, to abuse, to insult, to outrage, to injury, to revile, to use like a blackguard; -ութիւն s. abusive language, foul offence, low or blackguard abuse.

Յիշում s. mention, commemoration, memory, remembrance.

Յիս տէր int. oh my lord! I pray you my lord! tell me my lord! յիս դարձ տէր, oh king hear us!

Յիսնապղուհ a. fifty-headed.

Յիսնակ, աջ s. fifty; period or number of fifty; Advent; -ամուս s. first day of Advent.

Յիսնամեայ, -մեան, մեկից a. of fifty years; fifty years old; -մեայ ժամանակ, jubilee; -պատիկ a. ad. fifty times as much; -պետ s. captain of fifty; -ւոր a. fifty, containing the number

Յիսնեակ, եկաց s. a. fifty. [fifty.

Յիսնեմեան S. Յիսնամեան.

Յիսներեակ, եկաց a. s. fiftieth; period of fifty days; Pentecost; jubilee. Յիսներորդ, աջ a. fiftieth; s. the Advent; ամի - , the fiftieth year, jubilee; -եմ, եցի va. to take the fiftieth part. [s. every fifty.

Յիսնեքան or քին, նեցուն or ցունց Յիսնից ad. fifty times. [old.

Յիսնորեայ a. of fifty days; fifty days Յիսուն, մից a. fifty; -գլխի a. -headed; -ժամեան a. of - hours; -կանգնեան a. of - cubits.

ՅԻՍՈՒՍ, ի. էւ s. JESUS, the Redeemer, the Saviour, our Lord; - Քրիստոս, Յի Քն, Jesus-Christ, J.-C.; -աբար ad. like Jesus; -ածին sf. Holy Virgin, Mother of our Lord; -ական a. jesuitical; -ականութիւն s. jesuitism; -աւանդ a. taught, commanded or established by Jesus; -եան s. Jesuit.

Յիրարկեմ vn. to try, to strive, to tax one's ingenuity.

Յիրաւի ad. justly, deservedly; in truth, truly, surely, certainly, and indeed, in fact, yes.

Յիրեմ, եցի va. to attach, to connect, to unite; to stretch or hold out; to fix.

Յղանամ, աջայ vn. to conceive; to be pregnant, to be with child or young, to be in the family way.

Յղարկաւոր, &c. S. Յուղարկաւոր, &c. Յղացութիւն, -ութիւն S. Յղութիւն.

Յղացուցանեմ va. to get with young, to impregnate, to fecundate.

Յղեկիր գահաւորակ s. ehair for lying-in women; couch of misery.

Յղեմ, եցի va. to send to, to forward, to despatch; - զուսկեք, to send for, to send to search after.

Յղենամ S. Յղանամ.

Յղի, զւոյ, դեայ a. big, pregnant, in the family way; - լինել, to be with a

Յղկաբար s. emery. [child or young. Յղկեմ, եցի va. to rough-hew, to roughen down, to smooth, to plane, to

polish; to burnish, to gloss; fig. to polish; Յղկէչ s. polisher, burnisher. [ish. Յղկոց s. polisher, burnishing-tool or -stick, sleek. [ing, polish, gloss.

Յղկուի, -ութիւն s. polishing, burnish- Յղութիւն s. conception, pregnancy, the being with young; breeding; առն -թէ, Feast of the Conception; անարատ - , Immaculate Conception.

Յղխանամ, աջայ vn. to overflow with, to run over; to gorge or glut oneself, to be filled, satisfied, crammed, stuffed; to be loaded with, to swim in plenty, to wallow or roll in wealth.

Յղխասէր a. gluttonous, glutton, gourmand. [to surfeit, to stuff, to cram.

Յղխացուցանեմ va. to gorge, to glut, Յղխութիւն s. plenty, abundance, satiety, surfeit; կեալի -թէ, to live in clover. [thrifty, niggard, niggardish.

Յղուղ a. impudent, insolent, saucy; Յ՞ր, Յ՞րվ ad. where? - երթա՞ս? where are you going? յով եւ ad. wherever, wheresoever.

Յղեկան, լինի s. jubilee; fig. jubilee, festivity, rejoicing; - ոմ, year of Յղեկի s. Gr. w. obelisk. [jubilee.

Յղին, յոգուիչ, զուից a. much, many, more, several, numerous.

Յղինաբաաստիկ a. very lucky, fortunate; -բար ad. in many ways or manners; often, many times; -բարբառ a. sonorous, resounding, noisy, strepitous, stentorian; -բեկուն S. Բազմա-; -բիծ a. full of stains or spots, very much stained or soiled; -բուն a. numerous, many; ad. often; -գէտ a. polymathic; -գլուխ a. many headed, polyecephalous; -գնալի a. practicable; -գոյն a. much more; -զան a. divers, many; -զեղուն a. very abundant, heaped up, superabundant; -թախանձ a. very importunate, tiresome, troublesome; -թախիծ a. very sorrowful, much afflicted; -թիւ a. in great numbers or quantities, very numerous, much, many; -թշուառ a. very wretched, unfortunate, oppressed by grief or misfortunes; -խումբ a. assembled in great multitudes or flocks, very numerous; -խուռն a. crowded, thronged; -ծախող a. exterminating; -ծաւալ a. very extended, vast; -ծուգի a. very agitated, much troubled; -կան a. numerous, many; gr. plural; -կանակերպ a. having a plural form; -կա-

նակերպ a. having a plural termination; -կի ad. in the plural number; often, many times; a. S. Յոգնական; -հանաւոր a. very talented; polymathic; -հոսան a. flowing abundantly; -հրաւակ, &c. S. Բազմա- , &c.; -ճարակ a. devouring, voracious; յարգար a. well prepared, put in order, adjusted, dressed or adorned; -նուն a. polyonomic; -շարթ a. polychromic; -շարշար S. Բազմա-; -շեայ a. polyophtalmous; polyopic; polyommatic; -սլաշողճ a. highly ornamented; -սլաշող S. Բազմա-; -ստուած s. polytheist; -ստուածութիւն s. polytheism; -տեսակ a. protean, of many forms or shapes, divers, varied, multiple; -տեսիլ S. Բազմա-; -տխուր a. very sad, very melancholy. Յոգնիմ, եցայ vn. to be tired, weary, fatigued. [erudite.

Յոգնիմաստ a. very wise, learned, Յոգնուկի a. abounding in gold.

Յոգնութիւն ad. a. in several ways or fashions. [lament.

Յոգուց-հանութիւն s. sigh, groan, Յոգով, ից a. much, great, much of, a great deal of; -ք, many, several; -ք ի մարդկանէ, most men, most people, the generality of mankind; -անգամ, many a time, often.

Յոլակազոյն a. more; much more, in greater number; ad. often, very frequently, generally; -ծին a. fecund, fertile, fruitful; հայր - աղգաւորհմի, father of a numerous family; -աւագարամբք, fruitful in great men; -կեաց a. long living; -կի ad. often, frequently, many times; a. much, more; -ձեռն S. Բազմա-; -մեղծ a. smoky, fuliginous, sooty; -նամ, աջայ vn. to increase, to augment, to grow, to multiply; -յուցանեմ, -վեմ, եցի va. to cause to abound or increase, to augment, to multiply.

Յոլվեմ or -իմ S. Յոլվանամ.

Յոլվուկի s. great number or quantity, multitude, abundance; plurality, multiplicity. [vatives.

Յոլորո, &c. S. Նրոխ with its derivatives. Յոլալի, լիք, լեայ a. lazy, slothful, sluggish; inquisitive.

Յոլամ, աջայ vn. to lie down negligently, to throw oneself down heedlessly to sleep, to stretch oneself down, to repose; to observe, to watch, to spy, to be on the watch for, to way-

lay, to lie in wait for, to lay snares or ambushes. [S. 304 ad.]

Յողանամ, ազայ տ. to grow proud;
Յողացուցանեմ տ. to render negligent: to make proud.

Յողգողգ, ազ a. not firm, weak, tottering, unstable, unsteady; inconstant, mutable, vacillating, wavering, versatile, fickle, volatile; -ամիա a. fickle-minded; -եմ, եջի, -եցուցանեմ տ. to shake, to cause to totter, to waver, to be irresolute, to vacillate; to stir, to agitate, to trouble; -ուժի, -ուժն s. inconstancy, instability, levity, versatility, unsteadiness; -ուժն S. Յողն կամ, &c. S. Ողն. [Յողգողգ-Յողնիմ, եզայ տ. to bend, to incline.

Յողջ, յուզի. -բ, յուզից s. research, examination, investigation, inquiet; emotion, agitation, perturbation; trouble, confusion; a. troubled, agitated; -սլաի, emotion; -բ խռովութեց, troubles, broils; -եւ խնդիր, research, perquisition, chicane, pettifogg; -ի -ս կրից, in the heat of passion; -ի նախկին -ս ցաման, in the first impulse of indignation; -առնել, -ի -առնուլ, լինել -ի -եւ ի խնդիր, -եւ ինդիր առնել, to search into, to make researches, to investigate.

Յոյժ ad. too, very, more, much, considerably, very much, a great deal; - , more & more, extremely, exorbitantly, excessively, exceedingly.

Յոյլ, յուլից a. slow, tardy, slothful, lazy; cowardly.

Յոյն, յունի, նազ s. a. Greek; - լե-զու, Greek, the - tongue.

Յոյս, յուսոյ, ուժ, -բ, յուսից s. hope, hopes, expectation, longing; confidence, trust; դեռածին, հաւատարմ, կենդանի, եւանդուն, մխիթարիչ, մեծ, կողմ, renewed or reviving, well-grounded, lively, ardent, solacing, great, blind hope; ընդունայն, սկար, անստորգ, պատիր or խորհական, սուտ, խուսափու, անմիտ, - vain, weak, uncertain, delusive or deceitful, false, fleeting, foolish hope; նշուք յուսոյ, the rays of hope; բառնալ զ-, to take away or put out hope; զհեռ գնալ անտի յուսոյ, to abandon oneself to chimerical hopes, to hunt a shadow; անտաի յուսով պարարել, ի սնուի - կապել, to nourish oneself with vain hopes; բաղք յուսով պարարել, to hug

oneself with the delightful hope; դե-ղեցիկ յուսով պարարել, թարթափե-ցուցանել զը, to feed or entertain one with flattering hopes or chimeras, to keep one in suspense; to ridicule, to deride; վհատել ի յուսոյ, to lose hope; հառանել զ- իւր, to despair, to give up all hope, to be in despair; յուսով կեալ, to live in hopes; * զնեղ- իւր ի վերայ ուրուք, to build on one's hopes; * - առլ, to cause to conceive hopes, to give hope, to inspire with hopes; ի դերեւ հանել զ- ուրուք, to deceive one's hopes or expectations; * ընուլ, կատարել զ- ուրուք, to fulfil a person's hopes; ծփել ը մէջ յուսոյ եւ երկիւղի, to hover between hope & fear; - է ինչ, I have some hopes; - մի պսպիսի է ինչ զի, I hope that, I am in hopes that; - իմ է, that is my only hope; վաղեալ յոյժ յուսոյ ակն-կալութե, hopeless; - եւս չընալ էր յիս, hope died within me; բարձաւ ամ - փրկուէ, all hope of safety was lost; պակասեալ յոյժ յուսոյ փրկուէ, despairing of life; հասաւ - նր, he despaired; հատաւ - մեր, our hope is vanished; դու ես միակ - իմ, all my hopes are in you; S. Հատանիմ; ար-ծարծել զ-, to revive hope.

Յոյր, ից a. big, fat, plump, fat & lusty; gr. aspirate.

Յոյր սակս or սակի ad. why? on what account? for what reason?

Յոյնակ, ազ s. rhæda, an ancient four-wheeled chariot. [plover.

Յոպոպ, ոյ s. hoopoo, pewet, lapwing, Յոռածին a. low-born, ignoble, base.

Յոռանամ, ազայ տ. to become wicked or contemptible, to grow or get worse & worse, to be deteriorated; to debase, demean, degrade or disgrace oneself, to degenerate, to fall away.

Յոռացուցանեմ, Յոռե- տ. to make worse, to spoil, to corrupt, to debase, to deteriorate; to underrate, to depreciate, to disparage. [or bad.

Յոռեակ, եկի, կաց a. rather wicked Յոռեղոյն a. worse; -բ զոյմ, worst.

Յոռի, աւոյ, ուեաց a. wicked, bad, defective, paltry, wretched, low, vile, sorry; unseemly, detestable.

Յոռութիւն s. bad condition or quality, deterioration, degeneracy, decay.

Յոճ S. 30.

Յովազ, ազ s. panther.

Յովանակ S. Յաւանակ; -աշէմ or չու. a. riding a young ass. [colt.

Յովասակ, ազ s. stone-horse, stallion; Յովա, ի s. iota; fig. jot, tittle.

Յոռանաւոր or Յոռանաւոր a. upright, on foot, standing; - կալ, to stand up.

Յոռանաւորութիւն or Յոռանկարչի s. the standing upright.

Յորամ տ. to fret, to grieve, to worry or vex oneself, to be uneasy, agitated. [overflowing, superabundant.

Յորդ a. abundant, copious; plentiful, Յորդաբորդ a. very hot, burning,

stifling, suffocating; -բուզի a. flowing abundantly, copious, abundant; -գը-

նազ a. going or flowing rapidly; very impetuous, rapid, violent; -գուժ S.

Բաւմա; -գէմ S. Յորդաբուզի; -լի a. brimful; -լոյս a. full of light, very lum-

inous, shining; -խոս a. fluent in speech, eloquent, wordy, glib; -հեղեղ a. falling

in abundance; overflowing; -հաս or հոսան S. Յորդաբուզի; -հոսանք or

հոսք s. flood or overflow of waters, torrent; -հոսիմ տ. to flow or fall cop-

iously or in abundance; -հայն a. sonorous, loud; obstreperous; -հա-

խանձ a. full of envy, very envious; -լունչ a. blowing strong, impetuous,

violent; -լուր a. abounding in water; -ուսա a. superabundant, very cop-

ious; ad. abundantly, in large quanti-

ties, much, in torrents; -սահ S. Յոր-

դաբուզի; -սազ a. eloquent, fluent; -վառի a. gushing, flowing copiously;

-տարափ a. very showery.

Յորդեղակ a. high, acute, shrill.

Յորդեմ, եջի տ. to cause to abound or flow in abundance, to deluge with,

to pour out abundantly; to augment, to increase; տ. to be full of, to abound,

to superabound, to stream or flow cop-

iously; to overflow, to run over; to flood; to be gorged with, to swim in

abundance; - գափամբ, to overflow, to rise above the banks.

Յորդեռանդ, -ն a. very ardent, boil-

ing, burning, fervent.

Յորդեղնաց S. Յորդաղնաց.

Յորդիմ S. Յորդեմ տ.

Յորդորդ a. exhorted, encouraged; prompt, ardent, diligent, eager, desir-

ous; copious, abundant; mus. andante; s. exhortation; - սրտիւ, կամաւորու-

թի, heartily, willingly, gladly; - փու-

թով, diligently, eagerly, promptly, readily; - լինել, to exhort, to incite,

to induce; - երգել, to sing andante; առ ի - վաստակոյ, to inspire with the

taste for labour, to incite to work.

Յորդորազոյն ad. eagerly, cordial-

ly, with great pleasure, very willingly.

Յորդորախոյզ a. diligently investi-

gating.

Յորդորակ, ազ s. exhortation; pa-

renesis; homily; a. mus. andantino; -ան S. Յորդորել.

Յորդորամիա a. full of ardour, eager,

desirous, ardent, prompt, ready; - առնել, to exhort, to persuade; - լի-

նել, to be eager, desirous.

Յորդորեմ, եջի տ. to exhort, to per-

suade, to excite, to incite, to induce, to stimulate, to spur or urge on; to

encourage, to animate, to inflame, to comfort; to multiply, to augment, to

increase.

Յորդորեցուցիչ, Յորդորիչ a. exhort-

ing, persuasive; engaging, winning; stimulating, animating.

Յորդորիմ, եզայ տ. to be exhorted,

persuaded; animated, inflamed; - գը-

թոյ ալեաց, to be touched, moved with compassion.

Յորդորութիւն S. -ուժն. Յորդութիւն.

Յորդորումն s. exhortation, persua-

sion, incitement, stimulus, spur, incen-

tive, encouragement.

Յորդութիւն, -ուժն s. abundance,

affluence, superabundance, exuber-

ance; outflow, overflowing, discharge,

torrent, inundation; -թիւ ad. in tor-

rents, abundantly, copiously; -թիւն

արեան, rivers of blood; -թիւնք պա-

տուհասից, plagues upon plagues.

Յորթամ ad. when; conj. since, as;

- or յոր ժամ, when? [profound.

Յորձ S. Որձ; -ախորդ a. very deep,

Յորձան, ազ s. current, stream, tor-

rent; eddy, whirlpool, vortex; bubble,

bubbling; foaming; mar. eddy-water;

-ս առնուլ, to boil hard, violently or

furiously.

Յորձանուա a. flowing rapidly; im-

petuous, rapid; furious, noisy, clamor-

ous; s. whirlpool; syrtis, quick-sand,

moving sands.

Յորձնեռանդն a. boiling, foaming;

agitated, furious, turbulent.

Յորձուա a. sultry, suffocating.

Յորմէ, հետէ, ad. since, since that; -

մեկնեցար, since you set out; քանի ժամանակ էն - այդ գործեցաւ, how long is it since that was done? երկու տար էն - մեռաւ, it is two years since he died; երեք ատուրք էն - լուսյ զայդ, it is only three days since I was told so, or, since I heard it.

Յորոց հետեւ ad. since.

Յորըրջ. ից. - անք s. appellation, name, denomination, title; անուն - աւանգ, surname; - անոր ad. by name only, nominally; - եմ. էջի va. to call, to name, to denominate, to qualify as, to give a name to, to entitle; to surname; - իմ vn. to be called, named, entitled, &c.; - յանուն ուրուք, to bear another's name, to be called after; - ուսն s. S. Յորըրջանք; փոփոխան, փոփոխեալ or այլաշըջիկ -, me-

Յոր սակա ad. why? [taphor.

Յորսայս ad. supinely, with one's face upward, lying on one's back; back-wards; - զարկուցանել, to hurl or throw backwards, to overthrow, to upset, to throw down on the back, to stretch on the earth; - կալ, խաղալ, to lie down prone, flat on the face, to stretch at one's whole length; to fall backwards; - կալ, լինել ից, to be idle, negligent, neglectful, to stand with folded arms; պրկել է -, to throw down & bind strongly; - անկանիւ, to fall on one's back, backwards; - կացի է դալարուռ, I stretched myself on the grass; յինքն - եալ անկանիւ, to recede, to flow back; ժինչեւ յերբ - եալ կաւ ով վառ, how long wilt thou sleep, o sluggard? - եմ. էջի va. to throw to the ground, backwards, to overturn, to knock down, to fell or strike to the earth; - իմ vn. to lie down on one's back, to sleep; - ութիւն s.

Յու S. Յայ. [overthrow.

Յուդա. յ. պի s. Judas, traitor; S. Համբարյ; - ալան a. Jewish, judaical; - սպէս ad. as Judas, like a traitor, treacherously, traitorously; - եան a. Jewish; - բ. the tribes of Israel; - ութիւն s. Judaism.

Յուզանդի a. searching, prying, investigating, scrutinizing; - լինել, to seek, to search, to make researches, to investigate, to scrutinize, to set out in quest of, to make inquiries, to inquire after.

Յուզակ, աջ s. S. Յուզարկու; inven-

tor, author; inciter, agitator, instigator; a. seditious; - ալիք, agitated sea, heavy billows; - ան a. agitating, grievous, vexatious; - շուն, brach, questing- or setting-dog; - ղյա a. boisterous, stormy, tempestuous.

Յուզարկ a. agitated, violently moved; - եմ. էջի va. to search, to investigate; - ու, աջ s. inquirer; S. Յուզարկու; plunderer, marauder, spoiler, Յուզարկին S. Յուզարկնգիր. [robber.

Յուզեմ, էջի va. to seek, search or inquire after, to make search for, to ferret out, to hunt after; to examine, to discuss; to agitate, to move, to trouble; to excite, to incite, to provoke, to stir up, to move sedition; - զծով եւ զցամաք, to seek everywhere for, to ransack; - ինդիւս, to breed disputes, to excite quarrels; - իմ vn. to be moved, touched; to be agitated, troubled, upset, excited, provoked; to rise in rebellion, to rebel, to mutiny; յուզին գուրք իմ է նա, I yearn for him, I pity him; յուզեցան դուք նր, he was touched, moved with compassion; յուզեաց զգուրք իմ է վերայ նր, he moved my compassion for him.

Յուզումն s. search, research, perquisition; trouble, agitation; incitement, instigation; turbulence, confusion, tumult; - խորհրդոց, anguish, anxiety, affliction, pain; - կրից, hastiness, outburst; - սրտի, emotion, transport. [carelessly.

Յուզարար ad. idly, lazily, slowly, Յուլանամ, աջայ vn. to be idle, to grow lazy, indolent; to neglect, not to care for.

Յուլացուցանեմ va. to cause to become idle, slothful, indifferent, to enervate, to demoralize.

Յուլանիս s. Julianist sectarians.

Յուլիս, է or լեայ s. July; յամսեանն - է. in the month of -.

Յուլութիւն s. idleness, laziness, slowness, negligence; cowardice.

Յուկամ ad. where one wishes; where you will, wherever you like.

Յուլարկ s. transport, expedition; - երթալ, լինել, to accompany, to attend, to escort, to convoy; - աւոր a. accompanying, escorting; - բ s. attendants, train, retinue, suit; - շառ, funeral oration; - աւորութիւն s. funeral,

funeral train or procession; obsequies, burial; - եմ. էջի va. to accompany, to attend on, to escort; to lead, to conduct, to guide; to send, to expedite, to despatch, to forward; to perform the funeral obsequies; - իմ vn. to be accompanied; - յորովայն մահու, to be buried. [agent, transmitter.

Յուլարկիչ s. sender; forwarding Յուլարկութիւն, - ուսն s. S. - կաւութիւն; sending, expedition.

Յուլացուցանեմ S. Յուլացուցանեմ.

Յուլաբանութիւն s. hellenism, grecism; - գէա s. hellenist, grecian, grecist; - շէգու a. speaking Greek; Ionie; - հրէայ, Hebrew born in Greece, i. e. in captivity; - կան a. Greek; - հուր, greek fire; - ոճ, grecism; վարել զոճ -, to greeize, to grecianise, to render greek.

Յուլաս, էջ s. jujube; - ալիքի a. isabella, yellow-dun; - է, պույ s. jujube-tree.

Յուլասէր s. philhellene, -nist; - սիլութիւն s. philhellenism; - սասն, է s. Greece.

Յուլարէն ad. in Greek; a. Greek; ուսանել, գիտել, խօսել -, to learn or study, to know, to speak Greek.

Յուլացուցանեմ va. to greeize, to

Յուլաբար s. antimony. [grecianise.

Յուլիս, է or նեայ s. June; յ'13 - է, the thirteenth of -.

Յուլուար or Յուլիար, է s. January.

Յուշ S. Ուշ; ad. S. Յուշիկ; -! int. take care! mind! - անել, առնել, to recall to one's memory, to cause to remember, to remind; - լիցիքեզ, ձեզ, recollect, remember; - էղէւ նմա, he has remembered.

Յուշարար, աջ a. causing to remember, recalling to a person's recollection, mind or remembrance, commemorative; suggesting, warning; s. prompter; - ութիւն s. act of reminding; warning, admonition, notice, advice.

Յուշիկ ad. slowly, softly, easily, leisurely; softly, gently, mildly; - գնալ, to go fair & softly; to walk gravely along.

Յուշապարիկ, ըկաց s. onocentaur; centaur, hippocentaur; siren, mermaid.

Յու պէա S. Յուկամ.

Յուութ S. Յուութ; - անամ, աջայ vn. to be fertile, fruitful, fecund; - եմ, էջի va. to make amulets or charms, to

enchant, to cast a spell over, to bewitch, to charm, to fascinate; - է a. abundant; watered, irriguous; fecund, fertile, fruitful, productive; - էջ s. diviner, sorcerer, enchanter, magician, wizard; - ութիւն s. enchantment.

Յուլաբարիմ vn. to murmur against, to bear rancour, to owe a grudge; - բութիւն s. ill-will, malice, rancour.

Յուլութ, ութիւն, - է, ութից, - ուլուշ s. enchantment, witchcraft, sorcery, magie; charm, fascination; amulet, talisman, charm, preservative, phylactery; - ս յուլութիւն S. Յուլութեմ.

Յուլաբար ad. hopefully; - բէկ S. Յուլաշա; - բէր a. hopeful; - գիր a. inspiring hope, inspiring, reviving hope or courage, encouraging, animating; consoling; - գրական a. consolatory, comforting; exhortatory; - գրեմ, էջի va. to revive hope; to comfort, to encourage; - գրութիւն s. giving hope; comforting; hoping; - է, - կան a. that may be hoped; - լիւր, - լից a. full of hope or confidence, hopeful; - կիր a. bringing or bearing hope; - կնեալ or գնեալ a. waiting with hope; - կորցու a. desperate, hopeless; - կըսուր, - հաւ a. in despair, without hope, comfortless, broken-hearted, disconsolate, discouraged, despondent; - առնել, to despair, to take away all hope, to drive to despair, to throw into despair; - լինել, to be in despair, to lose all hope, to be desperate, hopeless, to give oneself up despair, to despond, to be disheartened, to get discouraged; - զուլմէքէ, to despair of a person's life, to give over, to deem past recovery; - կցիմ vn. to hope together, to mutually encourage with hope; - հաւաբար ad. desperately, despairingly; rashly; - հաւաստան a. desperate, hopeless; - գործ, a desperate business, a hopeless affair; - հիւանդութիւն, a desperate disease; - հաւանեմ, - անիմ S. Յուլաշա առնեմ & լինիմ; - հաւաստութիւն s. despair, hopelessness; despondency, faint-heartedness; առ - լիւր, through despair; - լիւր ad. desperately, past recovery, without hope; է - մասնել, to deprive of all hope, to deliver or abandon to despair.

Յուլամ, աջայ vn. to hope, to expect; to trust, to confide; to promise

or flatter oneself; - *ի Տէր, առ Սէ*, to trust in God.

Յուսապատար S. *Յուսալիր*. [hope.

Յուսացող, Յուսող a. hoping, full of hope; *Յուսացնել* va. to cause to hope, to inspire with hope, to promise, to flatter. [hope.

Յուսափափաք a. full of desire & decanter; *այ* s. pyramid: rick, stack; *առ* s. pyramidal.

Յուսաստընիմ va. to deny, to disown.

Յուրիսեան կրաքարիք. Jurassic lime-stone. [its derivatives.

Յոքն, բոկ, Յոքն... S. *Յոքն* with

Յառակ, այ a. clear, clean, pure, limpid; *fig.* pure, sincere, candid; manifest, evident, distinct; *ad.* clearly, cleanly, purely; distinctly, evidently, manifestly.

Յառակաբան s. purist; *-ուհ* s. purism; *-պի* ad. very clearly, very distinctly; precisely; *-խոս, էջ* a. speaking clearly, distinctly; *-միտ* a. single-minded, simple-hearted, sincere, ingenuous, candid; *-մտաբար* ad. simply, sincerely, innocently; *-մտուծիւն* s. single-mindedness, simple-heartedness, sincerity, ingenuousness, candour; *-նամ, աջայ* va. to clear up; to be clarified; *-չափ* s. eudiometer; *-չափական* a. -trical; *-չափուծի* s. -try; *-պատում առնել* va. to narrate clearly, distinctly; *-պէս* S. *Յառակ* ad.; *-ջուր* a. of clear or limpid water; *-աղբիւր*, clear, limpid, crystal, pellucid fountain or spring; *-պառ* a. very bright, without obscurity; *-սեւ* a. seeing clearly, clear-sighted, perspicacious; *-տեսնելի* s. clear-sightedness, perspicacity.

Յառակեմ, էջի, -եցուցանեմ va. to clean, to clear, to clarify, to render clear or limpid; to refine, to purify; to collect the refuse.

Յառակուծի s. clearness, pureness, cleanness; limpidity; *fig.* purity, candour, sincerity, ingenuousness.

Յոդ, էջ s. articulation, joint, juncture; bond, tie, link, connexion; *gr.* article; *լուծեալ յում* -*էջ*, paralytic; - S. *Յոչ յոչ*.

Յոգաբան a. feigning, simulating; inventing lies; *-թափ, ի* s. equuleus, wooden horse used in torture; a. dislocated, put out of joint; *-թափուծի* s. dislocation; *-լոյծ* a. with dislocated articulations; paralytic; *-խողաց առ*

նեմ va. to dislocate, to put out of joint, to lux, to luxate; *-կան* a. compound; articular; *gr.* conjunctive; *-կանուծի* s. compound; *-կապ* s. tie, bond, union, knot; a. articulated, composed of articulations; *-մտերմութիւն, ընկերութիւն*, bonds of friendship, ties of society; *-կապիմ* va. to be united together; *-կապուծիւն* s. junction, conjunction, bond, union, connexion; *-կոտոր առնել, քակտեմ* va. to dislocate, to disjoin; to tear or rend in pieces, to dilaniate; *-նամ, աջայ* va. to be articulate, jointed, attached; organized, formed; to associate, to take part in, to admit as member; *-չափուծիւն* s. excellent organization, symmetry of parts; *-պառ* a. articulate, surrounded with articulations, corporeal; *fig.* well, tersely, elegantly composed or written; *-ցաւ* a. gouty; *-ցաւական* a. rheumatic, arthritic; *-ցաւուծիւն* s. rheumatism, gout, arthritic disease, arthritis; *-ցուցանեմ* va. to articulate, to utter, to pronounce, to form; to fit, to suit, to organize; to associate, to elect or to return as member; *-ւոր* a. articulated, articular; articulated, uttered; well expressed, well turned, harmonious; *-ւորեմ* S. *Յոդեմ*; *-ւորուծիւն* s. connexion, conformity, accordance, harmony.

Յոդեմ, էջի va. to join, to unite, to tie, to bind, to annex; to articulate, to pronounce, to utter; to feign, to contrive, to invent; to compose, to form.

Յոդուած, էջ or *ոյ* s. articulation, joint, knot; composition, construction; article, paragraph; *-աւոր* a. articulated; *-ոյ, էջ* a. contrived, fictitious, artificial, imaginary; *gr.* compound.

Յոդումն s. connexion, harmony.

Յոժար a. well disposed, inclined, willing, well affected; prompt, ready, eager, desirous, anxious; *-լինել*, to be disposed or inclined to, in the mood for, to have an inclination for; - or

Յոժարաբար, -զոյն ad. eagerly, willingly, with pleasure, with good will, voluntarily, spontaneously, heartily; *-կամ* S. *Յոժար* a.; *-կան* a. spontaneous, willing; *-միտ* a. voluntary, well disposed, ready to, eager, ardent; - *կամեք* or *-մտաբար* ad. voluntarily,

spontaneously, willingly, with good will, heartily; *-մոռութիւն* s. goodwill, entire disposition, inclination, devotion, eagerness; *-նամ* S. *Յոժարիմ*; *-սէր* a. eager, desirous; *-տրական* a. liberal, generous, open-handed; *-ցուցանեմ* S. *Յոժարեմ*; *-փոյթ* a. eager, ready to, disposed to; *ad.* eagerly; *-ք* *հակառակութեամբ*, contentious, litigious, quarrelsome.

Յոժարեմ, էջի, -եցուցանեմ va. to dispose, to incline, to excite, to inspire with inclination, to raise a desire or a passion for, to interest, to induce, to invite, to persuade.

Յոժարեմ, էջի, -ըմ, էջայ va. to be disposed towards, inclined to, to have a liking for, to lean to, to have a mind or inclination for, to be in the mood for; to will, to wish, to desire, to be eager for.

Յոժարութիւն s. natural bent, disposition, inclination, propension, proneness, tendency, taste; *-թք* ad. willingly, voluntarily.

Յոլեմ, էջի va. to form, to fashion, to arrange, to set in order.

Յոն, ի, -ք, նից or *նայ* s. eyebrow; *fig.* lofty countenance, stately look, superciliousness, haughtiness; *-սեւ, կամարածեւ, թաւ, սնուր, նրբիւն, ի վայր անկեալ, ամբարհաւաճ, սպառնալից, խոլ, նիւն*, dark, finely arched, bushy, thin, small, hanging, haughty, threatening eyebrow; *ամբարհաւաճ, զ-ս, զ-ս վեր ի վայր առնել*, to raise the brows through superciliousness, to put on an arch look, to look arch; *վանել զ-ն*, to put off pomp or pride; *պոստել, ի վեր պրկել զ-ս*, to frown, to knit the brow, to look sour or angry; *զ-նն հանել*, to paint the eyebrows; *-զք ակնարկել*, to wink, to wink at.

Յոնակից a. having joined eyebrows; *-լինել*, to knit the brow; *-աճ* a. knitting the brows nervously.

Յոնեղ a. heavy-browed, beetle-browed. [pieces.

Յոչ յոչ ad. bit by bit, piecemeal, in pieces, to cut up, to tear in pieces; *անդամ անդամ* -, to dismember, to tear limb from limb, to pull to pieces, to dilaniate; *-լնդ, մշջ*, to divide in halves; to cut or break asunder; *-ք* *յոդից (զհաւա, &c.)*, to carve meat.

Յոլուած, ոյ s. a joint of meat; dismembered part, segment; *-ուծիւն* s. dismembering, dismemberment.

Յոլեմ, էջի or *սի* va. *Յոնուած* or *Յոլուած, սայ* va. to weave, to intertwine; to fornicate, to commit fornication; to violate, to force, to deflower; *-ի բոգս*, to whore, to be a whoremonger.

Յոնական a. obscene, filthy.

Յոտ, ոյ or *ի* s. vine slips or cuttings, vine-branch. [նեմ, &c.

Յոտեմ, Յոտոյ, Յոտումն S. *Յաւաւ*.

Յորայ, էջ s. step-father; S. *Յորու*.

Յորան, ոյ s. sheaf of corn; rick, stack.

Յորանամ, աջայ va. to fatten, to grow fat; to stuff or gorge oneself; to live in effeminacy, idleness or debauchery, to wallow in voluptuousness, to pamper oneself; to become haughty, to enact the stately personage, to play the swell; *-սիգաբայլ*, to stalk, to walk proudly, to look big; *-ի խաղս, ի զբոսանս*, to pass the whole day in pleasure or amusement.

Յորանց or *-ջ* s. yawn; *-եմ, էջի* va. to yawn, to gape; *-ուծիւն* s. yawning, gaping. [ness.

Յորացումն s. luxury, voluptuousness.

Յորնական a. dressed, adorned.

Յորնեմ, էջի va. to fashion, to adapt, to fit to, to adjust; to arrange, to dispose, to organize; to get ready, to prepare, to provide with, to furnish, to order; to form, to trim, to adorn, to embellish; to compose, to write; to make, to construct, to build; *-պարս*, to dance; *-երգս, նուագս*, to sing, to modulate, to tune; *թաարոնական քերթուածս* -, to write a dramatic composition.

Յորնիւլ, -նուլ s. fitter; composer.

Յորնուած, ոյ s. fitting up, adjustment; formation, fashion; composition, organization, structure; construction; furniture; embellishment, ornament, decoration; disposition; harmony. [discipline; care.

Յորնուածութիւն s. good order; *Յորնումն* S. *Յորնուած*.

Ն

Ն (noo) նու s. the twenty second letter of the alphabet, & the seven-teenth of the consonants; ն, ն, four hundred; four hundredth.

— It is sometimes changed into մ, for example: անբիծ, անբաւ, անբաւրիշտ; ամբիծ, &c.

— It is sometimes redundant; as բարբառիկ, բառանքիկ, մարմանքիկ, instead of բարբառէկ, &c.

— It sometimes takes the place of յ & ւ articles, but rarely & improperly.

— Placed at the end of words it serves as a definite article, as: պրն, կինն, մանկունքն, the man, the woman, the boys; մինն ի նցէ մեռաւ, եւ միւսն կենդանի է, one of them is dead, the other is alive; մեծն Ալեքսանդր, Alexander the great; միանգամ յամին, երկիցս յաւուրն, &c. once a year, twice a day, &c.

— And sometimes it serves for ornament, as in the following: երկեւոր յորմէ խիթային — մինչ ոչն մեղանչէին — ոնց բարեոքն վկայեաց — ոնց միանգամն եւ միւսանգամն, &c.

— It is also sometimes joined to the first & second persons for the sake of eupheny, as: ուր եմ եմ — զոր պաշտեմն, զոր ասեմն: — որում գուն վկայեցեր — զոր խորտակեցեր — վն խօսէիրն, &c.

Նա, նորա, նոցա, նոցա pron. he, she; that, it; ուտէ նա, he or she eats; ուտեն նոցա, they are eating; խնդրեմ զնա, I am looking for him, her or it; ասեն նոցա, they say; նա է, it is he or she; անուն նորա, his, her or its name; էտու նոցա, I have given them.

Նա conj. but, however, nevertheless, yet; indeed, really, in fact; նա է, that is, that is to say, i. e.; նա աւանդիկ, նա

աւանդիկ, look there, look here; but, yet; նա եւ, also, even, likewise, again; moreover, besides; նա զի, նա մեծաւանդ թէ, above all, the more; rather; նա եւ ոչ, neither, nor; not even; նա եւ արդ խնդ ոչ, not even now; նա ուրեմն, certainly: perhaps, it may be that: well; now, then.

Նաբալիւմ, եցի va. to contemn, to despise. [saltpetre; -պիւն a. nitric.

Նազրուն s. natron, nitre; -ալ, Նազարան a. fulsomely praising, highly laudatory; -եմ, եցի va. to exalt, to extol, to eulogize, to load with praises; -ու թի s. eulogy, praise.

Նազանք s. show, train; magnificence, glory; mincing airs or manners, smirking, simpering. [homago.

Նազարարուն s. reverence, respect,

Նազարացի, զույ a. Nazarean; s. Nazarene; -գու ի գինւոյ, to abstain from wine.

Նազելի a. excellent, praiseworthy, egregious, honourable, respectable; honest, brave, galant, reserved, grave, serious; delicate, nice, pretty, genteel, charming, gracious; գնացք չբ, majestic port or bearing; ճեմք չբ, languishing or languid air. [respect.

Նազեցուցանեմ va. to honour, to

Նազելմ, եցայ տ. to pout, to be dainty, to give oneself airs, to stand upon ceremony, to make some difficulty, to be fussy, very particular, disdainful, overnice, to turn up one's nose, to simper, to smirk, to want asking, to hesitate; to play the bully, to set up for a beau, to boast or brag of, to pique or plume oneself; to put on the airs of a lord.

Նազու s. affected creature.

*Նազուզ s. winder.

Նազովրեցի S. Նազարացի.

Նազովրի s. Hebrew w. sceptre.

Նաթիւա, ժառաց sf. maid-servant, female domestic, waiting-maid, or -woman.

Նախ a. first; ad. firstly, in the first place, at first; -ք, before, ere; -ք զմոմ, first of all.

Նախաբանեմ S. Յառաջաբանեմ; -նութի S. Նախաձայնութի; -բարբառ a. first to say; -բիշի s. chief-physician; -բնակ a. dwelling antecedently; -բնաւորմ տ. to be from the beginning; to be pre-established; predes-

tinued; -բոյս, -բուղի a. spring up or produced before.

Նախագահ a. s. Յառաջագահ; -արքեպիս, primate; -նստել, բազմել, լինել, to preside, to be the president, to hold the first place; -ք S. Նախաթոռք; -ական a. primatial; -եմ va. to preside over; -ութի s. presidency; precedency, primacy, primateship; -գաղափար s. prototype, architype, primitive model, original, idea, pattern; gr. primitive; -շինութեոյ, sketch, plan, model; -գաւիթ s. front-court; -գէտ S. Նախագէտ; -գիծ a. traced, delineated before; s. delineation, sketch, outline, rough- or first-draught, minute: aerostic; -գիտութի S. Նախագիտութի; -գիր a. written before; prescribed; s. title; exordium, preamble; -գիրա s. author, inventor; -գլուխ a. s. chief, principal; -գծեմ va. to sketch, to delineate, to outline; -գնաց a. gone before, preceded; s. precursor, forerunner; -գու, ոյ s. pre-existence; -գոյ, -գոյակ a. pre-existent; -Էն, the First Being; -գոյն a. more ancient; ad. S. Յառաջագոյն; -գործ a. first acting or operating; made before; -գուշակ S. Նախագուշակ; -գործեմ va. to pre-occupy, to prepossess; -գորաութիւն or ումն s. pre-occupation; -գրեմ va. to write beforehand; to prescribe; to say or mention before; -գրութիւն s. writing beforehand; prescription, usucaption.

Նախագատ a. set over, put above, promoted, preferred, superior; -առնել, համարել, to prefer; -ելի a. preferable; -եմ va. to set over, to put above, to promote; to prefer, to give the preference to, to esteem more; -ութիւն s. first order or rank, preference, precedence, pre-eminence; proposition, premises; -գառ a. discerning; -գատեմ va. to prefer, to put before; -գատութի s. prejudice, prepossession, prevention; -գիւլմ տ. to meet first; to happen before; -գիր, գրաց s. founder or institutor; gr. preposition; -գուռն s. entrance-door, portal; vestibule; fig. commencement; -գրուիք s. propylæum; -գրութիւն s. preface, preliminary dissertation; design, project; gr. preposition.

Նախագաց լինմ տ. to have a pre-

sentiment of, to foresee, to forebode; -գգացումն s. presentiment, foreboding; -գգուշութի s. precaution; -գէկոյց S. Նախագէկոյց.

Նախաթ թուակ s. chem. protoxide; -թիւ s. antedate; -թոռ S. Նախագահ; -թոռք s. first seat, highest place; -թուեմ va. to antedate.

Նախաժաման a. arriving before; -եմ տ. to come, arrive or get before, to get the start of; to outstrip, to outwalk; -ումն s. prevention.

Նախախնամ, -ական a. provident, careful; -եմ va. to provide, to be the providence of, to take care, to supply, to look, to preserve, to watch; -էս a. providing, preserving, taking care; -ութի s. Providence; foresight, prevision, care.

Նախաճանօթ a. known before; prescient, knowing beforehand; -ութի s. prenotion; prescience; -ծին a. created, born or produced first; bearing young for the first time; s. first-born; -ճնող s. first father or mother; -ք, forefathers, ancestors.

Նախակազմեմ va. to prepare; -կատար a. perfect in itself; finished or accomplished beforehand; -ք s. pre-mices; -կարգ a. predestined, pre-established, predisposed; -բան, preliminary, preamble; -կարգեմ va. to pre-ordain, to pre-establish, to predispose; to predestine; -կարգութիւն s. pre-establishment; -կարծ a. prejudiced; -կարծիք s. prejudice, prepossession; -կերտ a. built before or formerly; -արարչութիւն, creation of the world; -կրթական a. elementary, primary; -կրթանք s. preparatory exercises; elements, rudiments; -կրթեմ va. to instruct beforehand; to exercise, to prepare or form by exercise; -կրթութի s. primary instruction.

Նախահայեաց a. provident, foreseeing; -հայեցութի s. foresight; -հայր s. the primitive or first father, progenitor of the human race, Adam; patriarch; fig. author, inventor; -հայրք s. the ancients; the Holy Fathers; -հաւ s. great-grandfather; -հոգ, -հոգակ a. provident; -խնամք, foresight; -ղգուշութի, precaution; -հոգամ, &c. S. Նախախնամեմ, &c.; -հրաման a. commanded, ordered beforehand; -հրաւեր a. invited beforehand.

Նախաձայն, &c. S. կանխաձայն, &c.; -ձեռն a. spontaneous, ready, willing; prompt; the first to volunteer; -ընկել է կռիւ, to commence the attack, to begin the fight; -ձեռնեմ, եցի տա. to undertake; to presume; to pre-lect; to promote, to raise, to exalt; to consecrate or ordain; -ձեռնութիւն s. enterprise. [tum.

Նախաղի s. colon, the great gut; rec- Նախաշաւ s. early breakfast; ճաշա-կերպ - , meat breakfast; a late sub-stantial breakfast; - առնել S. Նախա-ճաշեմ; - աղ s. foretaste; - աղիչ s. tast-er, assayer; - եմ տն. to breakfast; - եկ S. Նախաճաշ; - ճառ a. predicted, foretold, prophesied; - քարոզութիւն, prediction, foretelling, prophecy; - ճառեմ տն. to predict, to foretell, to prophesy; - ճառութիւն s. prediction, prophecy.

Նախամամ s. great-grandmother; - մայր s. our first mother, the mother of mankind, Eve; the wives of the patriarchs; - մանուկութիւն s. prerogative, privilege; - մանուկ առնեմ տն. to pro-mote, to prefer to any post or dignity; - մարգարէ s. the first prophet, Moses; - մարդ s. the first man, Adam; - մար-տիկ s. fighting in the first rank; cory-phæus, champion; s. skirmisher, sharp-shooter; - մարտկութիւն s. skirmish; - մեծար a. preferable, better, prefer-red, most esteemed; - առնել, բնորեւ, համարել, to prefer, to like better; - մեծարութիւն s. preference; - բնի ad. preferably; - մեղ a. first sinning (Eve); - միջօրեայ a. antemeridian; - մեծա a. presumptuous, arrogant; - բ. portal.

Նախապայտ, - նի a. foreknown; - յա-տեմ տն. to manifest previously; - յա-ջորդ s. predecessor; - յարաշէշտ a. gr. accented on the penultimate; - յարա-պարտիկ a. gr. circumflected on the au-tempenult; - յարձակ s. the first to at-tack, skirmisher, sharpshooter; - լի-նել, to attack the first, to begin or engage the battle, to open the skirm-ish; - յաւիտեան or անհաւան a. exist-ing before all ages, eternal, self-exist-ent, increate; - Որդի, the Son of God before all eternity; - յիշատակեալ a. aforesaid, above-mentioned; - յոժար a. predisposed, willing; - յոժարութիւն s. predisposition.

Նախանկար a. delineated or design-

ed beforehand; s. prototype, original; - եմ տն. to sketch or describe before-hand; fig. to trace, to shadow, to de-lineate, to symbolize, to represent; - ութիւն s. figure, shading.

Նախանձ, ու s. envy, jealousy; ran-cour, hatred; emulation, rivalry; zeal, fervour, warmth; տիրապէր - , attach-ment, affection; zeal; առ - ու ad. en-viously, invidiously; - կրել յուժեք, to be envied; - ու մաշել, to pine away with envy, to be eaten up with envy; է - բարկութիւն բրգիւ, to burst with envy; - առնուլ, բերել, է - բերել, մտանկել, to envy, to be envious of, to grow jealous, to bear envy; to rival, to vie with; - արկանել յոր, է - ածել զոր, to fill with jealousy or envy; to move, excite or provoke to emulation; է - գրգռել զոր, to arouse the jealou-sy of, to create envy; խնդրել զ - , to revenge, to take vengeance; վառել - ու լ, to become jealous; է - վառել լ ուժեք, to be jealous of; - զնել, to emulate, to rival; է - նմանութիւն ու-րուք կրթիւ, to emulate a person, to desire to imitate him; - առաքնութիւն զնել լ ուժեք, to desire to emulate a person's virtues; - առնել, to fasci-nate, to charm, to bewitch, to cast a spell on; ո՛ւ անմիա Գաղատացիք, ո՛ւ - արար զձեզ, o foolish Galatians, who hath bewitched you?

Նախանձաբեկ a. dying with envy, full of envy, envious, jealous; - առ-նել, to move to envy, to provoke to jealousy; - լինել or - իմ տն. to bear envy, to be tormented with envy; - լից a. full of envy, very invidious; - խըն-դիւր, յայզ a. zealous, fervent, ardent; s. zealot, a zealous partisan; avenger; - յուզութիւն s. zeal, fervour, warmth; envy, jealousy; - բիւռ a. inspiring, raising or provoking envy; - լոր a. zealous, full of zeal, desirous, ardent, fervent; emulous; s. zealot, emulator, rival, competitor; envious, jealous; - լինել, to be zealous; to bear envy, to be envious of; to vie with; - լորուժ s. zeal, emulation, rivalry; envious-ness, jealousy; վառ - , paltry jealousy.

Նախանձելի a. enviable, worthy of envy; to be wished for, desirable.

Նախանձեցուցանեմ տն. to raise envy, to cause envy, to excite or awake jeal-ousy; - է բարի նախանձ, to incite to

emulation; - զԱՅ, to excite the jea-lousy or anger of the Almighty.

Նախանձընդդէմ a. emulating, vy-ing; jealous, rival, emulous, full of emulation; ad. with emulation, wying with each other; - ջանք, emulation, rivalry; - կիւք, jealousy; - լինել, գալ, to emulate, to vie with.

Նախանձիմ, եցայ տն. to bear envy, to envy, to be jealous of, to grow invidious; to rival, to vie with, to emulate; - զնախանձ Տէն, to burn with zeal for the Lord.

Նախանձկոտ, - ձոտ, - ձորդ, աջ a. envious, jealous, invidious; emulous, rival.

Նախանձուկ արկանեմ տն. to raise, inspire, cause or rouse envy or jeal-ousy; - միմեանց, to grow mutually jealous; to emulate one another.

Նախանուն s. prenom.

Նախաշաւիկ s. fore-runner, precur-sor; preliminary, introduction.

Նախաշար s. author or cause of all evil, the Devil.

Նախապահեմ a. s. preservative, prophylactic, preserver; - պաշարութիւն s. prejudice, prepossession, preven-tion; - պապ s. great-grandfather; - պա-աիւ a. worthy of the greatest hon-ours, of greater consequence, first in dignity, most esteemed, honoured, preferred; - լինել ուժեք, to be pre-ferred to another, to obtain the pre-ference; - պատճառ s. first cause, au-thor (God); - պատմել a. foretelling, predicting; - պատմեմ տն. to tell, nar-rate or announce beforehand; - պատ-մութիւն s. ancient history; - պատուար s. counter-guard, rampart, parapet, bulwark; - պատուեմ տն. to respect, to honour most, to pay the highest hon-our to; - պատում a. predicted, announc-ed beforehand; - պատուութիւն s. pre-eminence, preference, advantage; - պարատեմ տն. to prepare before-hand, to predispose; - պարատում s. preparation, predisposition; - պար-գեւ a. given or granted beforehand; - պարխայ S. Նախապատուար; - պեո, &c. S. Նախապեո, &c.; - պուռ s. first fruit, premice.

Նախապահանջեմ տն. to predestine; - սահմանել s. predestination; - սար-կաւադ s. archdeacon; - սաց or ցիկ a. predicted, foretold; - սացութիւն s. pre-

diction; - սենեակ s. anteroom, ante-chamber, waiting-room; - սերմանեմ տն. to sow previously; - սկիզբ s. first author, first principle, beginning, origin, source; chief, escort, guide; - սպան s. first-shooting; - ստացող s. first master; - ստեղծ, ից, - ծիկ a. created first; - ստիճան a. supreme, sublime; - սրբեալ a. presanctified.

Նախավախձան a. first dead (Abel); premature; - եալք s. the departed an-cients; - վաղ ad. already long since; - վասակ a. very laborious, most in-dustrious; - վերջնութիւն a. antepenult; - վկայ s. protomartyr, the first martyr, St. Stephen; - վկայութիւն s. first mar-tyrdom; - վկայութիւն s. the first martyr; - վճռեմ տն. to decree, to decide be-forehand.

Նախաւ s. insult, outrage, injury, opprobrium, shame, infamy; a. infam-ous, ignominious, opprobrious, base, villanous; despised, scorned, vile; - լինել, to become an object of scorn or ignominy, to be infamous.

Նախատական a. offensive, outrage-ous, abusive, insulting, injurious, de-famatory; - կոծ a. loaded with insult, shame or abuse, insulted, affronted; - առնել, to load with abuse, to insult, to affront; - լինել, to be covered with opprobrium, loaded with abuse.

Նախատանք S. Նախատանք.

Նախատելի a. S. Նախատական; blameable, reprehensible, censurable.

Նախատեղեակ a. warned, acquaint-ed with beforehand; - տեղեկութիւն s. foroknowledge, prescience.

Նախատեմ, եցի տն. to insult, to in-jure, to offend, to outrage, to abuse, to load with injuries; to reproach, to blame, to censure.

Նախատես a. foreseeing, prescient; - լինել, to be provident; - եմ, եցի տն. to foresee; to prophesy; - ութիւն s. foresight, prevision; prophecy.

Նախատինք, տանաց s. wrong, af-front, injury, offence, outrage; blame, reproach, censure; shame, dishonour, opprobrium, infamy, ignominy; - նս գնել, գործել ուժեք, to affront, to wrong, to insult, to disgrace, to dis-honour; լինել - ապացայ, to become the scorn of nations; բառնալ գնո, to wipe off the ignominy; է - նս քո. for thy shame.

Նախապիւս *s.* insulter, offender, abuser, reviler, affronter, seoffer.
Նախապիւս *S.* Նախագաղափար;
-աորդ *S.* Նախապիւս; -առն *s.* first dwelling; -աուր *a.* given, granted or conceded before; -աուն or նակ *s.* eve of a feast.

Նախարար, այ *s.* satrap, proconsul, lord, governor of a province, prefect, mayor; -ք, magnates, grandees, noblemen; -ազունք *a.* composed of satraps or nobles, princely; *s.* the nobility; -ազն *a.* of a noble or princely family; -ազան *a.* lordly, seignorial, princely; -ակցա *a.* formed of nobles; -ապետ *s.* premier noble; -եան *s.* pl. satraps, seignors, grandees; -ութի *s.* satrapy, proconsulship, lordship, prefecture, mayoralty.

Նախաւոր *a.* former, anterior, original; -ութիւն *s.* priority.

Նախաքառորդ *s.* fore-quart, warning; -քարոզ *a.* first Gospel-preaching; *s.* preceding words, admonitions or discourses.

[խաղաղութիւն - Նախդիտական, -աութիւն *S.* Նախդիտ *a.* first; *ad.* before, at first, formerly.

Նախդիր, դրաց *s.* *gr.* preposition.

Նախելուզակ *s.* archbrigand.

Նախեկեղեցի *s.* the first church.

Նախեղակ *a.* pre-existent, uncreated; -գութիւն *s.* pre-existence.

Նախերախայրիք *s.* *pl.* primices; *fig.* the first-born.

Նախերգաբար *ad.* previously; as a prelude; -գան, *ի. անք* *s.* prelude, exordium, preamble, prologue, prologomena; -գեմ *vn.* to prelude; to make a preamble; -գութիւն *S.* Նախերգան.

Նախերէց *s.* dean; -րիցուն *s.* deanery; deanship.

Նախի, *ի. s.* the First Being, the Eternal; *a.* first, former; -ք *s.* antecedents, precedents. [forehand, to savour.

Նախըմեմ *va.* to taste or try before; Նախըմանամ *vn.* to precede, to forego.

Նախընթաց, *ից. -իկ* *s.* fore-runner, precursor, herald; *a.* antecedent, precedent, previous, anterior; -աբար *ad.* precedently; -ութիւն *s.* the fore-running; *fig.* progress, advancement.

Նախընթակ, այ *s.* luncheon, lunch, collation; after-dinner meal, tea.

Նախընծայ *a.* given, offered previ-

ously; preliminary; *s.* premices; *ad.* primitively, at first; -օրինակ, first example; -եցեալ *a.* offered the first.

Նախընկալ *a.* received beforehand, forwarded anteceditently; -ընեւ, to be received first.

Նախընտել *a.* very familiar, intimate; -տիր *S.* Նախընտել.

Նախիլիւզիք *a.* pagan oracle; -կաբարբառել, to forebode, to presage.

Նախիմաց, *ից* *a.* knowing, acquainted with beforehand; prescient, provident; -ութիւն *s.* preience, foreknowledge; presentiment.

Նախիր, խրաց *s.* herd of black-cattle.

Նախնիւն *S.* Նախածին.

Նախիկ, -ն *S.* Առաքին. [terlings.

Նախնամէջ պար *s.* tripe, gut, chit.

Նախնիրք *s.* slaughter, carnage, blood; great loss, prejudice, waste; -րա արեան գործել, to slaughter; -րա գործեցին դժնդակս լեզւիմ թշնամեաց, they made a dreadful slaughter of the enemy.

Նախնական *a.* primitive, ancient; primordial, primitive (soil); -թիւ, primary number.

Նախնի, նւոյ, նեաւ *a.* first, primitive, ancient, old; *s.* ancient, chief; -ք *s.* the ancients, ancestors, antecessors, forefathers; *ի. նունի* *ad.* anciently, formerly, in times past, in former ages.

Նախնութիւն *s.* priority; antiquity, age.

Նախողջոյն լինիմ *vn.* to salute first; to be the first saluted; -ք *s.* first salutation or greeting.

Նախորդ, այ *s.* predecessor; -ք, forefathers, ancestors.

Նախորմ *s.* outer wall, rampart.

Նախաւս, *ի. ad.* anciently, formerly, ab antiquo; *a.* first, ancient.

Նախընթեղեղեան *a.* antediluvian.

Նախնոք, այ *s.* province, region, country; climate; Միացեալ-ք Ամերիկայ, the United States of America, U. S. A.

Նախնիւ, *ից* *s.* retreat, rout, defeat; *a.* bissextile; -ամ, leap-year; -ական *a.* intercalary; -եմ, եցի *va.* to recant, to retract, to withdraw, to drive back, to revoke; to stop, to suspend, to hinder; -իմ *vn.* to retire, to recede, to withdraw, to fall back, to retreat; յետս -, to recoil, to recede, to go backwards; -ութիւն *s.* intercalation; solstice.

Նախապետ, այ *s.* patriarch, chief of a family; prince; -ական *a.* patriarchal; -ութիւն *s.* patriarchate; principality; family house.

Նախասակ, այ *s.* the first to begin a combat, champion, hero; martyr.

Նախասակաբար *ad.* valiantly, bravely; -դիր, դրաց *s.* agonotheta, athlotheta; -կից *s.* companion in arms or in martyrdom.

Նախասակեմ, եցի *va.* to cause to fight, *to set by the ears; to inflict martyrdom; -եցուցանեմ *va.* to exercise, to train, to discipline.

Նախասակիմ, եցայ *vn.* to take one's chance, to expose oneself, to attack, to be foremost in the battle, to charge the enemy; to fight, to struggle, to wrestle, to wage war; to make great efforts, to take much trouble, to persist; to exercise oneself, to practise; to devote oneself, to become a martyr; *ի. ճգնութեւն վարս* -, to lead an ascetic life.

Նախասակութիւն *s.* bravery, valour; great achievement, exploit, heroism; struggle, fight, wrestling, match; suffering, labour, tribulation, mortification; martyrdom.

Նախասակուհի *sf.* martyr.

Նախա or յ *s.* mat, rush-mat.

Նախակ, Նախա *s.* hatchet; two-edged axe, bipennis; tomahawk.

Նամակ, այ *s.* letter, writing, missive, despatch, epistle; ջանկալի, երկայն, սիրալիր -, a pleasant, long or chatty, charming letter; երկառու -, a few lines, a note; քառկէան -, a letter of four pages; թուղթ -ի, letter-paper; կշիւ-այ, letter-balance; առն-այ, post-office; -կանխաւճար, post-paid; -գրել, լեռնել, to write, to receive a letter; տալ զ-, to send a letter; փրկանաւորել զ-, to frank, to prepay, to pay the postage of a letter; թելագրել, ստորագրել, կիքել զ-, to dictate, to sign or subscribe, to seal a letter.

Նամակաբեր *a.* carrying a letter; *s.* թղթաբեր; օր -ի, post-day; -գին *s.* postage, prepayment; postage stamp; -գիր, գրի *s.* letter-writer; -ընեւ, to write a letter; -գրական *a.* epistolary; -կալ *s.* letter-case; -կիր *s.* letter-carrier, postman, messenger, courier, post; -մատոյց *a.* letter-presenting;

-նի, նւոյ *s.* *pl.* letters, epistles; -առնել, to write letters; -առն *s.* post, post-office; գլխաւոր-առն, post-master; պաշտօնեայք -առն, post-office clerk; կիք -առն, post-mark; մնալի *ի. -առն*, poste restante, to be left at the post-office; -առնի *s.* letter-box.

Նամէա *a.* damp, moist, humid.

Նամիմ *vn.* to get humid, moist.

Նամիրոս *s.* Նամիրոս; cloak, veil, women's long mantle.

Նայ, *ից* *a.* humid; *s.* *gr.* semi-vowel, liquid letters, լ, զ, մ, ն, ր.

Նայադ, *ի. s.* Naiad. [or she.

Նայալէս *ad.* as he or she, like him

Նայացուցանեմ *va.* to moisten, to wet; to water.

Նայեաց *s.* aspect, view, prospect, sight; situation, position.

Նայեկք *s.* eyes.

Նայեցած, *ի. -ցողութիւն, -ցուած, ոյ* *s.* look, sight, aspect; -ցուցանեմ *vn.* to cause to look at.

Նայիմ, եցայ *vn.* to look at, to cast the eyes on; to gaze at, to stare at; *fig.* to view, to gaze on, to behold; to mind, to take care.

Նանիր, նրոց or րաց *a.* vain, useless, futile, frivolous; *ի. ad.* in vain, vainly, to no purpose, uselessly; *ի. -աշխատ* *լինել*, to labour in vain.

Նանրագիր *a.* written in vain; -շէղաւ *a.* talking uselessly; speaking unjustly, slanderous, biting, satirical; -խոհութիւն *s.* vain thoughts; -խոհ, -խորհուրդ *a.* thinking of useless or chimerical things, building castles in the air; -կան Տ. Նանիր; -հաւատ *a.* incredulous, unbelieving; superstitious.

Նանրանամ, աջոյ, Նանրիմ, եցայ *vn.* to become useless, to cease to be, to faint, dwindle or vanish away, to come to nothing; -ի խորհուրդա, to become wise in one's own eyes, conceited, infatuated.

Նանրաւեր *a.* vain, vain-glorious; -սիրութիւն *s.* vanity, vain-glory. [useless.

Նանրացուցանեմ *va.* to render vain, Նանրութիւն *s.* vanity, futility, frivolity; nothingness, inanity; injustice, iniquity, wrong.

Նաշ, *ի. s.* bier, coffin; Տ. Ռազալ.

Նաշիւ, չոյ *s.* finest quality of wheat flour.

Նապաստակ, այ *s.* hare, puss; *ast.* Lepus, the hare; արու -, buck-hare;

մատակ - , doe-hare; ձագ -ի, levet;
Հեպ -ի, form, prick; գետնափոր - ,
rabbit, eony; S. Ջագար; -ի ակնի՞նձ s.
bot. hare's ear; -ի ոսն s. bot. hare-foot,
-wort. [crumpe, bun.

Նատիկ or Նատիկի s. small cake,
Նատիր s. nadir; S. Սուզակետ. [kali.
Նատր s. chem. sodium; -ոն s. soda,
Նարգէս, գիսի s. bot. narcissus, daf-
* Նարգիլակ, ի s. nutmeg. [fodil.
Նարդեան a. of nard or spikenard;
-իւղ, nard-oil, ointment of spikenard;
-դէս, գիսի s. bot. giant-fennel, ferula;
-գոս, ի s. bot. nard, spikenard, nardus
Indica, (oil & perfume).

Նարնի՞ր, ընթի s. orange; բանդակ ի
նարնի՞ր, conserve of oranges, marmal-
ade; շաքարապատ կեղեւ նարնի՞ր, can-
died orange-peel. [fish.

Նարկա, յ s. zool. torpedo, cramp-
Նարկէս or կիս S. Նարգէս.
Նարմ s. quiet, stillness; -աւարժ a.
gently undulating.

Նարնգազոյն a. orange-coloured;
-ծաղիկ s. orange-blossom; ջուր -ծաղ-
կի orange-flower water; -նոց s. orange-
walk; -ջուր s. orangeade; -վաճառ,
այ s. orange-man; -կին, orange wo-
man; -բան s. orange-grove.

Նարնի՞նի s. orange-tree; Զերմանոց
-դէնեաց, orange-conservatory.

Նարա, ից s. backgammon; S. Տա-
պալի; խաղալ ի - , to play at dice;
-ախո S. Տապալի.

Նարոս, ուց s. dye, tincture, hne;
thread, ribbon or tissue of various
colours; broidery or needle-work of
divers colours; * cockade, rosette; -
կենաց, thread of life. [s. dyeing.

Նարոսաներկ, այ s. dyer; -ուծիւն
Նու, ուց or այ s. ship, vessel, boat;
S. Նուակ & լաստ; water-vessel,
pitcher, urn, jar, earthen-vessel; -
քարեղէն, basin or vase of stone;
S. Քարեհու; - պատերազմիկ, three
benched galley, trireme; - մեծ, line
of battle-ship, man of war; - հրձիգ,
fire-ship; - հիւնից, privateer, corsair;
- զորագլխական, admiral's ship, flag-
ship; - զրահեալ, armoured ship, ar-
mour-plated ship; - վաճառական,
merchant-man, -ship, trading-vessel;
- շոգեմուղ, steam-ship, steamer; -
առագաստաւոր, sailing-boat; - թէւ-
չակաւոր, row-boat; գոմարակ - ուց,
fleet; վարձ - ու, freight; վարձել զ-

to freight or charter a vessel; կարով
օծանել or կարածիւծել զ-, to tar, to
careen, to caulk a ship; կարածիւծող
- ուց, caulker; մոսանել or ելանել, եր-
թալ ի - , to embark, to go on ship-
board, to go on board a ship, to take
a shipping; ելանել ի - է, to land, to
go a-shore, to disembark; գնել ի - ,
to embark, to ship, to export; հանել ի
- է, to disembark, to put a-shore, to
unload goods; S. Զարկանիւմ, Թիւրեմ,
Թուրք, Խրիմ, Հանգրուան, &c.

Նաւաբազմութիւն s. fleet; - բաշխ s.
lake; - բեկ a. shipwrecked; - նաւա-
տի, ծովագնացք, the shipwrecked ma-
riners or people, the survivors from
a wreck; - լինել, to be shipwreck-
ed, cast away; - բեկիւմ v. to run
aground, to strand, to founder, to be
lost; - բեկութիւն s. shipwreck, wreck;
stranding; - գնաց or - ցիկ a. sea-faring,
navigating, travelling by sea; s. navi-
gator; voyager; - լինել, to navigate;
to go by sea, to voyage; - բ s. navi-
gation; voyager; - գնացութիւն s. navigation;
voyaging; sea-faring; - գործ, այ s.
ship-builder, naval constructor; - գոր-
ծութիւն s. ship-building, naval construc-
tion; կայտրան, աւազան - թէ, navy-
yard; dock, wet-dock, dock-yard.

Նաւաղ, այ S. Նաւաստ.

Նաւաղիւղ լինիմ v. to navigate;
- խի՞ճ s. ballast; - խումբ s. squadron,
navy; հրամանատար - խմբի, com-
modore.

Նուակ, այ s. boat, bark, barge; -
գետոյ, wherry, sculler; - վենեակեան,
gondola; առձիկ - , caic; անգլիական
- , ontrigger; - նաւու, yawl, skiff,
shaloop; - ապիարակ, ferry-boat,
lighter; վարձ, սակ - ի, tariff, rate.

Նուակալ, այ s. remora, echineis,
suck-fish, achandes.

Նուակաձեւ a. boat-shaped; - կա-
մուրջ s. bridge of boats, pontoon-
bridge; - կայք s. bay, road, roadstead,
anchoring-ground, anchorage, har-
bour, haven, port; - կան a. naval; nau-
tical; - զորութիւն, sea-forces, marine,
navy; - գիտութիւն, navigation, art of
sailing; - կառու v. to build a ship;
- կառուց S. Նաւագործ; - լինել S. Նա-
ւակառում; to navigate; to steer; - կա-
ռու, &c. S. Նաւագործ, &c.; - կառու-
ցական a. fit for shipbuilding purposes;
- կառուք, տեաց s. inauguration, dedi-

cation, consecration, sagra; feast, fe-
stival, rejoicing; S. Խթում; առնել
զ-խ շինուածոյ, to inaugurate a build-
ing; - իս առնել սեղանոյն, to dedicate
or consecrate an altar; - կերտութիւն
S. Նաւագործութիւն; - կիկ s. small boat,
skiff, cock-boat; - կից a. voyaging to-
gether; s. fellow-voyager; - կոծ a.
shipwrecked; - լինել, or - կոծիւմ v.
to suffer shipwreck, to be lost, to pe-
rish by shipwreck; - կոծութիւն s. ship-
wreck; - կախք, - կառութիւն S. Նաւա-
մարտութիւն; - կցիւմ v. to sail together;
- հանգիստ s. port, haven, harbour,
sea-port; fig. the port of salvation; S.
Նաւակայք; լարձակ, անբոյժ, գեղե-
ցիկ - , a spacious, safe, fine harbour
or port; - գետոյ, wharf, quay; հրա-
մանատար - գետից, harbour-master;
գիւրամբձեհալի - , port accessible at
any time of the tide; գետարամուտ
- , harbour with a bar; մասնել, հա-
սանել, իջանել ի - , to harbour; (նաւ)
to sail into or enter harbour; (շոգե-
նաւ) to steam into harbour; հասանել
ուղմաբ ի - , to get safe into port; to
arrive safe; նաւաբեկ լինել ի - գըր-
տեան, to be wrecked in port; - հան-
դէս s. navy; - ձգուի s. towing, tow-
age; - ձիգ s. tug-boat, tug, tow-boat;
- շոգեհաւու, steam-tug; - պարան,
tow-rop; - լինել, to tow, to haul, to
drag along; - զոգակ, այ s. sea-faring;
s. navigator, voyager; - մակոյկ s. yawl,
pinnace; - մասոյց s. ladder; landing-
place; - մարտ, - մարտիկ a. fighting at
sea; s. naval fight; - լինել, to fight a
battle at sea; - տորմիլ նաւաց, fleet,
army; - մարտութիւն s. naval engage-
ment; mock sea-fight, naumachy;
- մուտ a. embarked; s. S. Նաւավար;
- լինել, to embark; - շինութիւն S. Նա-
ւագործութիւն; - չու s. way, passage,
ferry; a. S. Նաւագնաց; - պետ s. cap-
tain, commander; - պետեմ, եջի v.
to command, to steer or guide a ves-
sel; to pilot; - պետութիւն s. command,
steering, working, piloting a vessel;
- աւջք s. stem, prow, head.

Նաւասարգ, ի s. the first month of
the ancient Armenian calendar, (Au-
gust).

Նաւաստ, ի, - ի, տւոյ, տեաց s. sail-
or, seaman, mariner, sea-faring man,
tar, jack-tar; - բ, seamen, sea-faring
people, crew; - եմ v. to steer a ship;

- ութի s. profession of a sailor; sea-
manship; steering of a ship; piloting;
navigation.

Նաւավար, այ s. navigator; S. Նաւ-
ուղիկ; seaman, boatman, gondolier,
rower; - եմ, &c. S. Նաւապետեմ, &c.

Նաւաստիանոս, այ a. s. Novatian.
Նաւասարմ, ի, - իլ or իլ s. squadron,
fleet; - իկ s. flotilla.

Նաւարան s. arsenal; dock-yard.
Նաւարար, &c. S. Նաւագործ, &c.

Նաւարկելի a. navigable; - կեմ, եջի
v. to sail, to navigate, to go to sea;
S. Հողմ; - կող S. Նաւորդ; - կութիւն s.
navigation, voyage at sea, passage.

Նաւացուկ s. rostrum, beak-head,
cut-water, knee of the head; - փայտ
s. ship: forest-tree; S. Լաստենի; - քաղւ,
&c. S. Նաւաձիգ, &c.

Նաւաւասաց S. Նաւաստ; արդիա-
կան - բ, the Argonauts. [to go to sea.
Նաւեմ, եջի v. to sail, to navigate,
Նաւթ, ից s. naphtha; - իս s. -line.
Նուծձեմ S. Նուծձեմ.

Նաւիկար, ներոյ s. pl. boats.

Նաւորդ, այ s. navigator; passenger;
S. Նաւաստ; - բ Նորդեայ, the Argonauts.

Նուուղիկ, զղի, - զղակ s. helmsman,
steersman; pilot; - զղութիւն s. S. Նա-
ւապետութիւն; navigation; art of sail-
ing, histiodromia; գիրք - թէ, trea-
tise on Navigation.

Նաւվարձեմ v. to freight, to char-
ter; - ձուլթի s. freighting, chartering.

Նափորս, ի, ամբ. դւնք s. cloak,
mantle; monk's long mantle; cope,
ehasuble; - անի s. pl. copes; - ապառ
a. wearing a cope; - իկ s. small mantle,
mantelet; dalmatic.

Նաբարակիա, կտի s. a farthing, two
mites, fourth part of a penny.

Նգաբեկեմ, Նգախարխար առնեմ,
Նգեմ, եջի v. to demolish with levers
or crow-bars, to dismantle, to throw
down, to raze; - հար a. driving in a
Նգոյր s. three-legged table. [stake.
Նգոսիմ, տեալ v. to grow mouldy,
to get spoiled.

Նեարդ, ներդից s. fibre, string; li-
gament; tendon, sinew; - իս s. fibrine;
- ապառ a. fibrous, stringy, muscular,
brawny; ligamentous; tendinous, si-
newy; - առնակ a. cartilaginous.

Նեխ, ոյ s. putrefaction, rottenness,
putrescence, corruption; infection,
bad smell, stench, stink, fetidness;

chem. brome; *a.* corrupt, spoiled, putrid, stinking; չարածոյն -, foul smell; -անկաւ ի մարմինն, it has begun to putrefy.

Նեխական *a.* corruptible; *S.* Նեխ *a.*; -չարած *a.* antimephitic; -չոտ *a.* stinking, infected, putrescent, rotten, corrupt; -չոտուկ *s.* infection, bad smell; -չաղիղ *a.* putrified, stinking, fetid; -վայրբ *s.* fetid or stinking places.

Նեխեմ, եղի *va.* to putrefy, to corrupt, to rot; -իմ *vn.* to become putrid, to be corrupted, spoiled, rotten, Նեխուած *s.* corrupt sores. [stinking.

Նեխուծիւն, -ուծիւն *S.* Նեխ *s.*

Նեխուր, ի *s.* apium, ache, wild celery, smallage. [or -owner.

Նեկաթ *s.* Hebrew *w.* sheep-master

Նեկուար, ի *s.* nectar.

Նեղ *a.* narrow, strait, close; *s.* narrowness, straitness; *fig.* anxiety, grief, distress; -ք, strait; defile; ի -արկաւ նեղ, Հասուցանել, to reduce to distress or to straits, to constrain, to oblige, to compel, to force; to press, to urge, to embarrass; ի -մասնեղ, անկանել, to be pinched for means, to be in straitened circumstances, to be reduced to straits, to the last extremity, to be embarrassed, distressed.

Նեղաբերան *a.* narrow-mouthed; -գարշապար *a.* narrow-heeled; -լանի *a.* narrow-breasted; -ծերպ *a.* creviced; -Հարուծի *s.* pain or uneasiness caused by constraint; -Հաւատ *a.* doubting, hesitating, of little faith; -նամ, սցայ *vn.* *S.* Նեղասրտիմ; to be narrowed; *fig.* to become impoverished, to be reduced to misery; -պատիմ, &c. *S.* Նեղասրտիմ, &c.; -պէս *ad.* narrowly, straitly, hardly; sparingly; -սաստ, -սիրտ *a.* impatient, touchy, crabbed, peevish, surly, surly-humoured, choleric, morose, irascible, passionate, hasty; -սրտիմ, անցայ *vn.* to be impatient, fretful, to fidget, to lose patience, to be vexed; to be ill-tempered, cross, angry, irritated, exasperated; -սրտուծի *s.* impatience, ill-temper, intolerance, vexation, irritation, exasperation, bursts or fits of passion or rage.

Նեղացուցանեմ *va.* to worry, to afflict, to torment, to vex.

Նեղափողոց *S.* Նրբափողոց.

Նեղեմ, եղի *va.* to narrow, to make

narrow, to contract, to straiten, to restrain, to tie down, to press, to constrain; to give trouble, to disquiet, to incommode, to inconvenience, to importune, to annoy, to trouble, to torment, to harass, to infest, to plague, to molest, to maltreat, to oppress; -զոք ամբոխին, to crowd, to oppress, to press, to squeeze; Ժողովուրդին նեղէին զնա, he was oppressed by the throng; Էն նեղեաց զինքն լը որմն, the ass thrust herself unto the wall.

Նեղիմ, եցայ *vn.* to be put to straits, to be constrained or necessitated; to be uneasy, disquieted, afflicted, troubled, tormented, vexed, molested; -եւ միլի ի սեղան, to be intruded upon or thrust in; to meddle with, to interpose.

Նեղիչ *a.* afflicting, troubling; molesting, oppressing, persecuting; distressing; vexatious, disquieting.

Նեղութիւն *s.* want of width or amplitude, narrowness, straitness; care, trouble, tribulation, grief, sorrow, affliction, inquietude, displeasure; fatigue, weariness; importunity, incommodiousness, annoyance, tedium; torment, worry, vexation, oppression.

Նեղում *S.* Նեղեմ, իմ. [mus; pass.

Նեղուց, ի *s.* straits, channel; isthmus.

Նեղսիրտ, &c. *S.* Նեղասրտիմ, &c.

Նեմէ, ի, եղ. մեպք *s.* Nemæan-games; -ական *a.* Nemæan.

Նեմք, ի, աւ. or իւ. *s.* fraud, artifice, stratagem, wile, craft, guile, cunning; *a.* Նեմքաւոր; -աւ, -իւ, -ով *ad.* with fraud, fraudulently, artfully, insidiously, maliciously, treacherously, knavishly; -գործել, to machinate, devise, hatch or frame a plot; -կրել յուժեքէ, to be betrayed, defrauded, cheated.

Նեմքաբանութիւն *s.* fallacy, falsehood, deceit; -բար *S.* Նեմքաւ *ad.*; -բարոյ, -գործ, -ժէպ or Ժոտ *S.* Նեմքաւոր; -իւն *a.* fraudulent, malicious, sly, guileful, cunning, crafty; -խուռ *a.* killing by surprise or treachery, guileful, assassinating; -խուսութիւն *s.* double-dealing; crafty speech, honied or delusive words, deceitful discourse; -միտ *S.* Նեմքախուս.

Նեմքան, աջ *S.* Նեմք *s.*; -աւ, -օք *S.* Նեմքաւ. [deceitful.

Նեմքապատիր *o.* insidious, artful,

Նեմքաւոր *a.* fraudulent, cunning, wily, sly, insidious; gloomy, sullen, saturnine; treacherous, disloyal, perfidious, felonious; roguish, swindling; -եմ, &c. *S.* Նեմքեմ, &c.

Նեմքեմ, եղի *va.* to defraud, to deceive, to cheat, to dupe, to cozen, to trick, to gull, to swindle; to circumvent; to betray; -իմ *vn.* to be deceived, betrayed, &c.; -ի տեսութէ, to lose the sight, to become blind.

Նեմքիչ *a.* knavish, roguish, cheating, crafty; falsifying, forging; stealing.

Նեմքութիւն *s.* fraud, trick, artifice, craftiness, slyness, cheating; duplicity, deception, trickery, knavery; disloyalty, perfidy, felony, treason; swindling, roguery. [wood-louse.

Նեպակ, Նեպուկ, աջ *s.* milliped,

Նեւն, ին. ինք *s.* antichrist.

Նեսար, ի, աւ. *s.* Hebrew *w.* neessarian; նեղեալ -աւ, energumenuous, demoniacal. [s. nestorianism.

Նեսարական *a.* *s.* Nestorian; -ուի

Նետ, ից *s.* arrow, bolt, shaft, dart;

-օձ, dart-snake, acontias, jaeculum;

-առ ի յԱյ, thunder; -ո արձակել, to shoot an arrow, to discharge or let fly arrows.

Նետաթափ *S.* Նետաձիգ; -լից աւ. նեմ *va.* to pierce with many arrows; -կալ, աջ *s.* balista; arbalet, cross-bow; catapult; -Հար *a.* shot, pierced or wounded with an arrow; -Հգուլ *s.* archer, Bowman; -Հգուլի *s.* shooting, letting fly an arrow; -Հիգ *a.* drawing a bow; serving to launch an arrow; *s.* *S.* Նետնիկէց; -առնել, լինել, to shoot, to let fly an arrow, to draw a Նետեմ *S.* Զգեմ. [bow.

Նետնիկէց *s.* bow-shot.

Նետող *S.* Նետաձգող; ազգ. -աց, Scythians, Sarmatians.

Ներ, ի, ոյ *s.* sister-in-law; -ք *s.* period or cycle of six hundred years, or 600 months; -ք, *pr.* in, into; within; ի -անձինք, in thyself; -արհեստին, skilled in art.

Ներածական *a.* introductory; -ծեմ *va.* to introduce; -ծու, ի *s.* introducer; -ծութիւն *s.* introduction; -կրթեմ *va.* to instruct well; -միտ *a.* endowed with intellect, reasonable, rational; -մեկույ *a.* monthly; -մտեմ *vn.* to enter, to introduce oneself; -նիւթեմ *va.* to infer, to deduce.

Ներանձն, -անձն *S.* Ներանձնաւոր; -անամ *vn.* to withdraw or seclude oneself from the world, to give oneself up to a spiritual life; -ացեալ, -աւոր *a.* living retired, solitary, secluded; devoted, spiritual; contemplative; -ուծի *s.* solitude, secluded, contemplative or ascetic life; contemplation.

Ներքան *s.* sole of the foot; -կօշ, կաց, sole; -գուրպայից, foot; -ափով *s.* trowser-strap. [or ումն *s.* importation.

Ներբերեմ *va.* to import; -բերութիւն

Ներբող, ից *s.* eulogy, praise, encomium, panegyric.

Ներբողաբան *S.* Ներբողիչ; -եմ *S.*

Ներբողեմ; -ութիւն *S.* Ներբող.

Ներբողական *a.* laudative; panegyric, eulogistic. [panegyrics.

Ներբողանի *s.* *pl.* praises, eulogies,

Ներբողան, ենի *S.* Ներբող.

Ներբողեմ, եղի *va.* to make the panegyric, the eulogy of; to give praises, to laud, to eulogize, to praise, to exalt.

Ներբողիչ *s.* panegyrist, eulogist.

Ներբուն *s.* trunk.

Ներքեւ, ից *a.* slim, slender, lean, thin, weak; languid, faint; *gr.* tribrachys; -իմ, եցայ *vn.* to become weak, lean, faint, to grow languid.

Ներքիւն *s.* *bot.* lotus; lotus plant.

Ներքոյ, ից *a.* internal, interior, inward; innate, natural; -ական *a.* commemorative; -հոգի, -ease.

Ներգործաբար *ad.* actively; -ծաւ

կան *a.* active; -բայ, active verb; -

-բուէ, active voice; -Հորհրդ, effective grace; -ծակից *a.* co-operative;

-ծեմ *va.* to do, to act, to operate, to influence; -ծութիւն *s.* activity, energy,

force, virtue; influence, operation; act, deed, work; -Հաւատոյ, act of

faith; -ծօրէն *ad.* effectively, in effect.

Ներդաշնակ *a.* harmonious; *s.* harmonica; -ձայն, harmonic sound; -աւ

պէս *ad.* harmonically, harmoniously;

-աւոր *a.* harmonious, harmonic, tuneful, cadenced, concerted; -ութիւն *s.*

harmony, accord; symphony; concert.

Ներդեպ *a.* made of fibres or nerves.

Ներեպ *s.* Nereids, sea-nymphs.

Ներեղի *a.* pardonable, excusable, remissible; -մեք, venial sin.

Ներեմ, եղի *va.* to grant pardon for

a fault, to pardon, to excuse, to forgive, to be indulgent; to permit, to allow; to tolerate, to endure, to suffer,

to support; ներեցեք. I beg pardon; pardon me; զայս ասեմ ներելով, I speak this by permission.

Ներհոգանակ *a.* contingent, casual; -ութի *s.* contingency, casualty.

Ներխորհուրդ *s.* arcane, secret or hidden sense or meaning.

Ներծովային *a.* marine.

Ներկ, ոյ *s.* tint, dye, colour; - կոշկայ, shoe-blackening.

Ներկագործ *s.* dyer. [*a.* dyed, colored.

Ներկած, ոյ *s.* spot, stain; - or - ոյ

Ներկական *a.* serving to dye.

Ներկայ, ից *a.* present, actual; *gr.* *a.* *s.* present; - անամ, այցոյ *vn.* to present oneself; - այցոյանեմ *va.* to present; - ութիւն *s.* presence.

Ներկանեմ, կի *va.* to dye, to colour, to tinge; - ի կարմիր, to give a red dye to, to dye red.

Ներկանիւթ *s.* colour, colouring matter; - տուն *s.* dye-house; - տուփ *s.* colour- or paint-box; - բար *s.* dyer; - բարութիւն *s.* dyeing; dye-works.

Ներկեմ, եցի *va.* S. ներկանեմ; ապի ներկել, to give ont to be dyed.

Ներկէս *S.* նարկա.

Ներկիչ *S.* dyer.

Ներկոց *s.* dye-house. [spot.

Ներկուած, ոյ *s.* dye, colour; stain,

Ներկուռ *a.* S. խիւռ *a.*; well instructed, very erudite, learned, clever, imbued with science.

Ներհակ S. Հակառակ; - ահիր *a.* contrary, incompatible; antipathetical; - բնութիւն, incompatibility; - հական, - ութի S. Հակառակ, - ութի; - ութի գունոց, contrast of colours.

Ներհամութիւն S. Համութիւն.

Ներհասանաչափ *s.* eudosmometer; - հոսումն *s.* eudosmose.

Ներհուն S. ներկուռ.

Ներմարդանամ S. Մարդանամ.

Ներմարդկութիւն, - դութիւն, - մարմնութիւն *s.* incarnation.

Ներմեղական *a.* stained with sin.

Ներնշնական *a.* spiritual; - չիմ, եցոյ *vn.* to be inspired, transported; - չուի *s.* inspiration, transport.

Ներքնական or Ընական *a.* encyclopedical; - Ընական *s.* encyclopaedia.

Ներող *a.* indulgent, condescending, forbearing, merciful, element; - լինել, to be indulgent.

Ներողակրօն *a.* tolerant; - միաբ, խորհուրդ or - ութիւն *s.* toleration.

Ներողամիտ S. ներող; - քաղցրութիւն, with the greatest kindness; - մոռնի *s.* indulgence, condescension, clemency.

Ներողութիւն *s.* indulgence; pardon, remission, mercy, pity; - թեամբ *ad.* indulgently.

Ներութիւն, - ումն *s.* pardon; - խնդրել, to beg pardon or forgiveness, to apologize. [ներքս.

Ներս, ի - *ad.* in, within, inside; S.

Ներվարժական *a.* instructive; - ժողովիւն or ումն *s.* instruction, erudition.

Ներս, ից S. ներարդ. [discipline.

Ներստանական *a.* corporeal, material.

Ներտարմագրական, or գրեալ *a.* inward, innate, inborn; - բան, idea, thought, conceit; - գրութիւն *s.* natural disposition; conception, thought.

Ներտարմագրական *a.* fictitious; - խոհութիւն *s.* meditation, thought.

Ներփակեալ *a.* enclosed within; - նամակ, the enclosed letter.

Ներքանոց *s.* any piece of furniture used as a couch, bedding.

Ներքեւ *pr.* under, below.

Ներքին, քնոց *a.* interior, internal, inner; intestine; intrinsic; intimate, eordial; underground, subterranean; - անկիւն, internal angle. [eunuch.

Ներքինանամ, այցոյ *vn.* to become

Ներքինապետ *s.* chief of the eunuchs, S. Մարդապետ. [to geld, to castrate.

Ներքինացուցանեմ *va.* to eunuchate,

Ներքինի, նոյ, նեաց *s.* eunuch;

ձայն - նոյ, shrill voice; - առնել, - ս

խզել S. ներքինացուցանել; անմորուս

են, eunuchs have no heard.

Ներքնաբաժին *s.* subdivision; - առ

նել, to subdivide; - բերդ *s.* citadel;

- գիր *s.* inscription; - գունդ *s.* troops

of men, terrestrial or mortal hosts;

- գրում *a.* marked inside, inscribed;

- խալ *s.* mus. an Armenian note (mus);

- լողակ or լուղակ *s.* diver; - խաբիսի *s.*

pedestal, stand.

Ներքնակ, աջ *s.* nnder-coat, - waist-

coat; shirt-front; - կանանց, chemi-

sette, habit-shirt, nnder-petticoat.

Ներքնական *a.* inferior, interior;

- կողմն *s.* the interior part; - յարկ *s.*

mezzanine, entresol; - տուն *s.* ground-

floor; cellar.

Ներքնուղի S. Սարքուղի.

Ներքոյ *a.* nnder, nether, lower; - ,

ի - *pr.* *ad.* under, below, beneath;

in, within, through, inwardly, inside;

ի - արկանել, to subdue; ի - կացեալ, անկեալ, subject, submissive, dependent; պատել ի - , to line, to cover on the inside; - ք *s.* the inside, interior.

Ներքոյաքանակ *s.* antipodes.

Ներքուստ, ի - *ad.* internally, inwardly; below, beneath; inside, within, inwardly; from beneath, from below.

Ներքս, ի - *ad.* in, into, inside; մը աանել ի - , to go in, to enter; ընկալաւ զնա ի - , he took him in, he received him; եղաք ի - ի սենեակն, we placed it in the room.

Ներքսագոյն *a.* interior, internal, innermost; - գրեմ *va.* to imprint, to impress; - գրական *a.* intercalary; - գըրութիւն *s.* intercalation; - ծուծի *s.* introduction; - կողմն *s.* interior, the inside part; - մուտ առնեմ *va.* to cause to enter, to introduce, to bring in.

Ներքու, զկի *s.* stay, staff, prop; snstainer, support, upholder, hut-tress; - ս արկանել, to prop, to stay, to support; - ամրութիւն լինել ումք, to be a support of, to uphold, to sustain, to protect; - կալ Հաւատոց, to support religion, to be a supporter of religion; S. Յեարան.

Նղար *a.* weak, slender, slim, thin.

Նղով, ից *s.* anathema, excommunication, malediction, curse; imprecation, execration; լինել ի - ս, to be eome anathema, to be a subject of execration; առնել զոր ի - ս, ապլ զոր ի - ս, to subject a person to execration; լ - իւր կապիւր or անկանիւ, to be excommunicated or execrated; - ս արձակել, - ս ի վերայ կարգալ, to anathematize, to curse; - ս ի հետ արկանել or զկնի արձակել, to load with cursing, to curse, to execrate, to imprecate; to excommunicate.

Նղոված, ոյ *s.* anathema; *a.* excommunicated. [- *ad.* - cally.

Նղովական *a.* anathematical; իբրեւ

Նղովանք S. Նղով.

Նղովմ, եցի *va.* to anathematize, to excommunicate; to curse, to condemn; to execrate, to imprecate; - իմ *vn.* to be excommunicated, anathematized; եղիցի նղովեալ, let him be anathema.

Նէ, ներս, զնէ *pron. f.* she, her.

Նէեղաս, աջ *s.* H. w. neelassa; pea-

նէեսա *s.* H. w. nessa; ostrich. [cock.

Նժար, ից *s.* balance-scale.

Նժդէ, - ահից, &c. S. Պանդուխտ, Պանդխտակից, &c.

Նժոյդ, ուղից *s.* fresh horse, relay, led-horse; prancer; courser; - աձիդ *s.* groom; - աւոր *a.* mounted on a courser, horseman, cavalier.

Նիաղ *a.* poor, necessitous, indigent; մեզ ոչինչ - էր ի ձէնը, we had no need of you; - եցուցանեմ *va.* to maerate, to mortify; - ութի *s.* want, necessity, indigence.

Նիդ, նգաց *s.* bolt, lock, padlock; lever, bar; traverse, eross piece of timher; trabs, trabeculae (a meteor); - փայտեղէն, mortar; փակել նդը, to har, to holt, to fasten with a padlock.

Նիզակ, աջ *s.* lance, spear; pelta, clypbeus; Հարուած - ի, spear or lance-thrust; ի տէգ - ի վառեալ, armed with a lance, pikeman; անտառախիտ - ք, a forest of spears; ոտաակել - առ դէրանդուոյ, to slay with scythes.

Նիզակաբեկորք or բեկը *s.* broken spears; - բուն *s.* spear-staff or - shaft; - խաւան *a.* bristling with spears; - զորք, company of pikemen; - կից *s.* fellow-soldier, comrade; ally, confederate; *a.* allied, leagued, confederate; - կուր առնեմ *va.* to subjugate with lance & spear; - կցիմ *vn.* to fight together; to be allied, leagued, to form a coalition with, to enter into an alliance, to league together; to help, to succour, to aid; - կցուի *s.* alliance, league, confederacy, coalition, confederation; - ձեւ *a.* lance or spear-shaped; - ձօժ *a.* *ad.* poising a javelin or brandishing a spear; - մուխ *s.* javelin-man; - տէգ *s.* the dart or the head of a lance; - տոր *s.* lancer, pikeman, halberdier; - տաղ, lance-shaped meteor; - փակ *a.* surrounded or hemmed in by pikemen.

Նիզակընկէց լինիմ *vn.* to throw down one's arms & desert, to abandon one's post, to flee.

Նիզակիկ *s.* javelin, dart, short lance.

Նիկիադաւան *a.* bolding or professing the doctrine of the council of Nice.

Նիկիական *a.* Nicean.

Նիկոյայեցիք, - յիւր *s.* Nicolaitans.

Նիհ, Նիհ *s.* list of prices, tax, rate, tariff.

Նիհար, աջ *a.* thin, lean, meagre, gaunt, spare, skinny, scraggy; - անամ, աջոյ *vn.* to grow lean or spare, to

become thin, to fall away; -աչուցա-
նեմ *va.* to make thin or lean, to emaciate,
to extenuate, to weaken, to at-
tenuate; -ուծի *s.* leanness, thinness,
emaciation, extenuation.

Նինուէաբար *ad.* like the Ninevites.
Ննջ *s.* slumber, sleep, repose; մի
աար - արտեւանաց քոյ, give not
slumber to thine eyelids.

Նիշ *s.* sign, mark; spot, speckle;
geom. point; այս - , այն - , such a one,
such; so & so; յայս - աւուր, in such
a day. [brews, Nisan, (March).]

Նիսան *s.* the first month of the He-
բrews; նստի *s.* sitting posture; po-
sition, situation; seat, residence,
abode; property, possession; sitting,
session, meeting; - արքունական, seat
of Government, capital city; - բա-
նակի, encampment; է - լինել, to sit
up, to sit down, to be seated; է -
ննջել, to sleep in a sitting posture; -
աւնուել, to be tranquillized, allayed,
lulled into security; է - գումարիլ, to
hold a sitting; է նստի անդ, during the
sitting, forthwith, before separating;
երեք նստիլ նկարել զկենդանագիրը, to
paint a portrait in three sittings.

Նիսամ, աչի *va.* to invent, to con-
trive, to frame, to hatch, to plot.

Նիւրհ *s.* light sleep, drowsiness, sleep-
iness, dozing; - աւնուել, - անկանել
ուռել or - եմ, էցի *vn.* to fall into a
doze, to begin to nod, to doze, to nap,
to be drowsy, to drop off to sleep, to
take a nap or snooze; - է քուն թան-
ձրուծել, to fall fast asleep or into a
sound sleep, to be fallen into a deep
sleep; նիւրհեալ ջրհորք, waterless or
dried wells; - or - եցուցանեմ *va.* to
render drowsy or sleepy, to send to
sleep; - յորորանի, to lull or rock to
sleep. [sleep.]

Նիւրհու S. Նիւրհ.

Նիւ *s.* bot. wild-turnip.
Նիւթ, ոյ *s.* matter, body; element;
substance; subject, matter; cause,
reason, grounds; - բ, materials; - հրոյ,
matches, incentive, tinder; - ցրիւ, dif-
fuse matter; - եւ տեսակ, form &
matter; խօսեցուք զայսր - ոյ, let us
discourse on this subject.

Նիւթագործեմ *va.* to spin.

Նիւթական *a.* material; - ուծիւն *s.*
materiality; - հաւաք *a.* avaricious,
grasping; - պաշտ, էց *s.* idolater; ma-
terialist; - պաշտութիւն *s.* idolatry; ma-

terialism; - պէս *ad.* materially. [ed.
Նիւթարկութիւն *s.* the subject propos-
ed. Նիւթացուցանեմ *va.* to give a ma-
terial form or existence, to create, to
produce, &c.

Նիւթաւոր *a.* material; liquid, fluid;
fig. worldly-minded; - հմ *vn.* to be
formed, to be composed of matter,
to exist, to be.

Նիւթեղէն *a.* material, corporeal;
- զննապէս *ad.* materially; sensually;
- զննութիւն *s.* materiality; sensuality.

Նիւթեմ, էցի *va.* to spin, to twist;
to weave, to plait; to prepare, to form,
to project, to design; to cause, to pro-
duce, to excite; to contrive, to machi-
nate, to plot; - զննեցութիւն, to weave
plots or snares, to conspire, to plot,
to lay snares; գաւ - , to frame or plot
a treacherous design, to hatch trea-
son; կործանուան - , to ruin, to cause
the ruin of; չարիս - ումք, to meditate
evil against a person, the ruin of; -
խորհուրդս չարութեան, to meditate
gloomy, foul or heinous thoughts; -
անձին չարիս or զկորուստ, to contrive
one's own ruin; - նիւթ, to accumu-
late; - զգործն, to undertake, to exe-
cute, to put into execution; լրբենի
սէր նր մահ նիւթեաց նմա, his infam-
ous passion cost him his life.

Նիւթիչ *a.* spinning; weaving.

Նիւթիւն S. թրծու.

Նիւթութիւն *s.* materiality; - ումն
s. machination, plot.

Նիւս S. Նուս or Նուք.

Նխոթեմ, թի *va.* to push with force,
to drive or thrust in, to fix. [loaf.]

Նկան, աջ *s.* hearth- or griddle-cake;

Նկանակ, աջ *s.* roll, manchet; քանի
- հայ ունիք, how many loaves have
you?

Նկատ *s.* human respect; - լինել or
- եմ, էցի *vn.* to see, to look at, to re-
gard, to observe, to examine, to con-
sider, to contemplate, to reflect, to
ponder on; to show or pay regard to;
- է *a.* regarding, observing, contem-
plating; - ութիւ, - ումն *s.* observation,
contemplation; regard, consideration.

Նկար, ուջ *s.* painting, picture;
image, figure, effigy; embroidery or
needlework of divers colours; lively
description; է - ու հանել, to paint, to
take or draw a portrait; to describe;
S. Թատրոնական, Մաւրիտանական, &c.

Նկարագեղ *a.* picturesque; - գիծ *s.*
painter; - գիր, գրայ *s.* description;
picture, painting; representation, like-
ness, portrait; delineation, design,
plan, model, form; style; text; S.
Նկարագիծ; *a.* painted; described;
պատկերակերպ - , portrait, likeness;
- բնութիւն, the picture of nature; բոս
- գրին, literally; մեկնել է - գրին, to
explain literally; - գործ *a.* variegated;
- գրական *a.* representative; descrip-
tive; picturesque; characteristic; li-
teral; - իմաստիւք, literally; - գրեմ
va. to paint, to represent; to pour-
tray, to depict, to paint, to describe,
to give a description of; to character-
ize; - գրութիւն *s.* painting, representa-
tion, portrait, image, figure, delinea-
tion, sketch; description; *rhet.* hypo-
typosis, imagery.

Նկարագեմ *a.* painted; - գրում *s.*
character, letter; - կերպ *a.* painted,
diversified with colours, variegated,
checked; embroidered; *s.* painting,
image; - կերպ, աջ or էց *s.* embroi-
derer; painter; *a.* of divers colours;
figured; embroidered; - կերպեմ *va.* to
paint; to embroider; - կերպութիւն *s.*
painting; embroidery; - պաշտպա *a.*
painted, adorned with paintings; -
տախտակ, picture, painting; - պա-
կեր *s.* image, portrait, effigy; - տիւ *s.*
literal history; text; - ցոյց *a.* repre-
senting a picture or image.

Նկարեմ, էցի *va.* to paint; to repre-
sent, to figure, to form; to depict, to
describe, to write; - է միտ, to ima-
gine, to fancy, to picture to oneself;
- է գրի, to write, to describe.

Նկարէն *a.* painted, coloured, varie-
gated, varied with many colours; em-
bellished with imagery; - պատառ
Հնդկաց, printed calico, chintz, cotton.

Նկարիչ *s.* painter; կենդանագիր - ,
portrait painter; կին - , paintress.

Նկարուն S. Նկարէն.

Նկարչական *a.* picturesque; - չութի
s. painting; - էլակութեմ, oil-paint-
ing; - ջրագանգ, water-colour painting.

Նկարիչ *a.* mean-spirited, low-mind-
ed; - հասակ *a.* low-sized, short, little;
- ձեւ *a.* mean in appearance, low, poor.

Նկուութիւն *s.* meanness, baseness,
lowness, smallness, shabbiness.

Նկուղ, էց *s.* hollow, ditch, cave,
cavern, grotto.

Նկուն *a.* vanquished, conquered,
humbled, lowered, abased, depressed;
base, abject, vile, low, contemptible,
mean, poor, little, ignoble; - առնել,
to conquer, to subdue, to bear or
break down, to humble, to depress, to
abase, to weaken, to harass, to mor-
tify, to humiliate; - լինել, to be con-
quered, overcome, humbled, abased,
worsted, to succumb, to yield to.

Նկրտեմ, էցի *va.* to push on, to in-
duce, to incite; to promote, to advance.

Նկրտիմ, էցայ *vn.* to endeavour, to
exert oneself, to take pains, to make
great efforts, to strive hard, to do
one's best. [effort, study, diligence.]

Նկրտումն *s.* advancement, progress;

Նհանգ, աջ *s.* alligator, cayman.

Նմա *pron.* to him or her.

Նման, էց *a.* like, similar, resembl-
ing, approaching; equal, conformable,
analogous; *ad.* similarly, in the same
manner, alike, such; - է *v. imp.* it suits,
it is proper, fit or becoming; it seems,
it appears; առնելին - է նմա, he is
as like him as can be; - զն սիրէ, like
loves like.

Նմանաբանութիւն *s.* imitating a per-
son's voice or speech, mimicry; - բար
ad. likewise, equally, in the same man-
ner; - բերեմ *va.* to figure, to repre-
sent; - բոյժ *s.* homœopathist; - բժիշկ,
homœopathic doctor; - բուժական *a.*
homœopathie; - գեղ, - medicine;
- բուժութիւն *s.* homœopathy; - գոյն S.
Նման *a.* & *ad.*; - գործ *a.* counterfeited;
s. counterfeiter; - գործեմ *va.* to coun-
terfeit; - գործութիւն *s.* counterfeiting;
forgery; - գրեմ *va.* to write a similar
hand; to fac-simile; - գրութիւն *s.* fac-
simile; - խոս *a.* imitating the human
voice. [voice.]

Նմանակ *a.* like.
Նմանական *a.* imitative; mimic; - ն
s. mimicry; - կերպ *a.* uniform, con-
formable or resembling; - կերպիմ *vn.*
to conform to, to become like, to re-
semble; - կերպութիւն *s.* similarity, con-
formity, uniformity, resemblance, ana-
logy; - է *ad.* likewise; - էր *a.* subject
to the same feeling or passions; - էց
a. S. Նման; imitating, following; - ա-
կցութիւն *s.* conformity; imitation; - հան *a.*
pourtraying faithfully; traced, coun-
terdrawn; - հանեմ *va.* to trace, to
counterdraw; - հանութիւն *s.* tracing,
counterdrawing; - հաւասար *ad.* like,

similarly, equally; -հիւթ *a.* formed of the same material; -ձող *a.* stereotyped; *s.* stereotype; stereotype-plate; -ձուլեմ *va.* to stereotype; -ձուլիչ *s.* stereotyper; -ձուլումն *s.* stereotyping; -մասն *a.* composed of similar or equal parts; յանդ *a. gr.* consonant; յանգումն *s.* consonance, harmony, concord; -պէս *ad.* likewise, in like manner, in the same manner, conformably, equally, analogically; -սեւ *a.* of the same gender; -սեր *a.* of the same kind, family or species; -վիշա *a.* subject to the same afflictions or pains; -սառուի *s.* alliteration; -սիւս *S.* նմանակերտ; -ցեղ *S.* նմանատէր.

Նմանելի *a.* imitable.
Նմանեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to render like, to assimilate, to conform, to equalize, to liken; to imitate, to counterfeit. [image, statue.

Նմանի *S.* նման *a.*; -ք *s.* likeness, նմանեմ, եցի, -նիմ. եցայ *vn.* to be alike, similar, to resemble, to approach, to be equal with; to imitate, to follow, to tread in the steps of; նմանեալ մարդկան, in the human form; նմանի *v. imp.* it suits; it is very probable; -էթէ, it seems, it appears.

Նմանող, -ակից *s.* imitator; -լինել, to imitate, to follow, to endeavour, to resemble; to copy, to ape, to mimic; -ուծիւն *s.* imitation; mimicry.

Նմանորդ, աջ *S.* նմանող.
Նմանութիւն *s.* similarity, resemblance, conformity, analogy; assimilation; comparison; uniformity, equality; imitation; likeness, image, effigy; figure, type, form: parable, example; լը -թէ, ի -, in imitation of, after the fashion of; լը նմին -թէ, in like manner, likewise; *S.* բերեմ.

Նմանունակ, նմանցորէն, նմանորէն *ad.* likewise, equally; like, same, conformable.

Նմանորինակ *S.* նմանորինակ.
Նմին աղագաւ, նմին իրի *ad.* for which reason, therefore, wherefor, on that account; consequently.

Ննջարան *s.* dormitory, bed-room.
Ննջեմ, եցի *vn.* to sleep, to slumber, to lie down, to go to bed; to repose, to rest; ից. to die, to expire, to depart this life; -լը կնոջ, to lie with a woman; -արտաքայ, to lie abroad, out of doors; -բացթեալ, լը սասեղօք, to

sleep in the open air, to lie under the canopy of heaven; -աջօք բացօք, to sleep like a hare; -ի Տէր, to go to sleep in Jesus, to rest in God; -ի հող մահու, to sleep the sleep that knows no waking; -ընդ հարս իւր, to sleep with one's fathers.

Ննջեալ *a.* sleeping; dead in God, deceased, defunct; *S.* Մեռեալ; ա. զօթք վասն ննջեցելոց, prayer for the dead; պաշտօն -ցեղոց, requiem, obsequies; *S.* Պաշտօն.

Ննջեցուցանեմ *va.* to lull, to put to sleep, to lay down, to put to bed; -զկին ոք ի լանթա ուրուք, to marry, to join in wedlock; -զկոյս, to deflower; -զոք ի բուն յաւիտեանից, to slay, to kill.

Ննջիւն, ննջումն *s.* sleep, repose, dormancy; decease, death, exit, transit; coition, copulation; ի -խոնարհիլ *S.* նիրհեմ. [almond--oil.

Նշաձեւ *a.* almond-shaped; -ձէթ *s.* *Նշայ, ի *s.* starch.

Նշան, աջ *s.* sign, mark; sign, signal, character, symbol; trace, vestige; sign, proof, token; omen; miracle, prodigy, wonder; ensign, colours, flag, standard, banner; the Holy Cross; hetrothal, affiancing; seal, mark; central point, centre; aim, butt; *geom.* point; -կուռոյ, arms; -յաղթութե, trophy, triumph, victory; -or -ա առլ, to give a sign, to beckon; to signify, to indicate; to affiancing; -առնուլ, to take aim at, to level at; ոչ եւս առլ -կենաց, to give no signs of life; -ան ձրեւի է, we shall have rain.

Նշանաբան *s.* watch-word, pass-word; -ուծի *s.* signification; -գիր, գրաց or գրոց *s.* character, letter; register, archives; secretary; cipher; signature, paraph, flourish; -ք. alphabet; elements, rudiments; -ք եգիպտականք, hieroglyphs; -գիււս *a.* noting down; -գործ, աջ *a.* performing miracles, doing wonders; prodigious, marvelous; *s.* thaumaturgus, wonder-worker, miracle-monger; -գործեմ *va.* to work or perform miracles; -գործուծի *s.* miracle, prodigy, sign; -գրեմ *va.* to characterize; to write, to compose; to note, to mark; to delineate; -գրութի *s.* character, letter; writing; note, annotation; -գէտ *s.* sign-observer, soothsayer, augur, aruspex; -գիմնակ *s.* notable or important

events; -գրում *s.* character, letter; -գրումն *s.* making the sign of the cross; -գրեաց *S.* նշանագործ; -գգեսս *s.* uniform, regimentals; -սպասաւորաց, livery; -լոյծ *s.* diviner, astrologer, augur; -իւց *s.* iota, tittle; point; -խնդիր *a.* seeking signs or miracles.

Նշանակ, աջ *s.* sign, mark; signal, indication, character, expression, proof; symbol; emblem; label, ticket; sign, miracle, prodigy; sceptre; sign-post; flag, colours, ensign; -հրոյ, smoke; flame; -փողք -աջ, signal trumpet, bangle; -գառապարտութե, judgment, sentence, condemnation; սք -ք, Sacred Elements; -հաւատոյ, symbol or formula of faith, Creed; -ք ախտից, symptoms; կանգնել յաղթութեան -, to raise a trophy, a monument of victory. [gorically, mystically.

Նշանակաբար *ad.* symbolically, alle-
Նշանակական, նշանական *a.* significative, expressive; symbolic; charac-
Նշանակաւ *a.* fringed. [teristic.

Նշանակապէս, -կու *S.* նշանակաբար.
Նշանակաւոր *a.* significative; sym-
bolic; remarkable, worthy of note, notable.

Նշանակեմ, եցի *va.* to signify, to denote, to betoken, to indicate, to declare, to notify, to express, to distinguish; to signalize; to characterize; to note, to mark, to remark; to figure, to represent, to mean, to signify, to have the sense or a meaning of; to cross, to make the sign of the cross; -զգինա, to quote; -զլաճառաւ, to ticket.

Նշանակերա *S.* Հրաշակերա; -կիւ *a.* significative; -կիր *s.* ensign, ensign-or standard-bearer; -կուծի *s.* signification, interpretation, meaning, sense; -աւոր *s.* commandant, chief; general; -րձակ *a.* hung with flags; -ցեմ, ցի *va.* to make signs, to beckon, to nod, to wink; to indicate, to point out; -ցի *ad.* by signs; -խօսել, to speak; -առնել ձեռամբ, to point at, to signify by hand; -ցոյց *a.* shewing a sign, signal-giving; *s.* formula; -ւոր *a.* signed, marked with a sign; special, signal, famous, remarkable, notable; symbolic, mystical; ensign-bearing; նաւ մի -աւ Իլիսկորացոց, a ship bearing the sign of Castor & Pollux.

Նշանեմ, եցի *va.* to put a sign or

mark upon, to sign, to mark, to brand; to make a sign; to promise in marriage, to affiancing, to betroth.

Նշալուր *s.* almond-water; -աերեւ *a.* shaped like a almond-leaf.

Նշաւակ, աջ *s.* mark, butt, aim, target; -or առակ -ի ից. spectacle, butt, object of derision, laughing-stock; առակ -ի կոյրուցանել, յառակ -ի զնել, to expose to the mockery or contempt of the people, to set up to public ridicule; առակ -ի լինել, to make a show of oneself, to make oneself ridiculous to every body; -լինել, կալ, գառնիլ, to become an object of opprobrium, to be a prey or victim to ignominy, to be exposed to derision; -կալ կոյրուցանաց, to be exposed to the darts of reproach or rebuke; եղին զիս -իւրեանց, they regarded me with horror, or as an abomination; եղիցին զիսկանք -լը երեսո գաշապ, the carcasses shall lie as dung upon the open field; -եղէ ես բազմաց, I was as a wonder unto many; *S.* Առակ; -ի նետաձգութի, skilful in archery.

Նշաւակելի *a.* shameful, infamous.
Նշաւակեմ, եցի *va.* to confound, to put to shame, to expose to public censure or to the ridicule of every one, to ridicule, to cry down, to defame, to slander, to lampoon; to lead in triumph.

Նշաւակութիւն *s.* spectacle, laughing-stock; shame, ignominy, opprobrium; nickname, by-name: hardy
Նշաւոր or -ի կաւ *S.* կաւ. [deed.
Նշաւորենի, -րի *s.* bot. yoke-elm, horn-
Նշենի, նշի *s.* almond-tree. [beam.
Նշիւ *s.* chem. amygdalin.

Նշիւար, աջ *s.* bit, piece, particle, fragment; rest, residue; remains, mortal coil; consecrated bread, eulogia; -ք սք, relic; առակ -աջ, reliquary, shrine; -պատարադի, host, wafer; -կիւր, wafer; -գործել or կազմել, to make wafers; -ք եւ նշմարք Հայաստանի, the antiquities of Armenia, (Picturesque Armenia).

Նշիւարակութիւն *s.* host-box; -առն *s.* place for making hosts or wafers.

Նշիւարեմ, եցի *va.* to remain over & above; to leave fragments; -եալ *a.* left, remained; -սակըք սք, relics; -կեանք իմ, my spark of life; the rest of my life.

Դշկահաճի, էջի *va.* to rise, to rise
against, to revolt, to rebel, to mutiny,
to rise in insurrection; to reject, to
despise; - զոք, - ի ներքուստ ձեռնի
ուրուք, to shake off the yoke, to free
or rid oneself from another's domin-
ion. [disdain.]

Ելահոմն *s.* rebellion; contempt,
 Ելար, ի. -անք *s.* mark, trace, sign,
 vestige, indication; - գեղոյ, some
 remains of beauty.

Ելնալնալ, *եղնալ* *va.* to catch a glimpse of, to see imperfectly, to perceive, to discover, to examine, to observe, to regard; **գերկեր** -, to cast the eyes down, to look on the ground.

Նշմարեցուցանեմ՝ *va.* to let see, regard or perceive.

Նշուի՝ Տ. Նշուլ, Ծուլ; -ալարդ Տ. Նշուլ
...; -եմ, էջի vna. to glitter, to glisten,
to shine, to sparkle, to flash.

გულ, ուղի *s.* light, shining; reflex, glimmer; - խնդութէ, ray or beam of joy; աղօտ, մապլ - , faint glimmer, dim light.

Նշուհագեղ, -զարդ, -փայլ a.shining,
gleaming, radiant, brilliant.

ሆረው *a.* full of almonds; abounding in almond-trees.

Նշտիր, տրոյ, ով, Նշտրակ, աց ճ.
lancet; incision- or surgical-knife,
bistoury; - պալտարայ, fleam.

Կոթապ, ափ *s. bot.* telegonus.
 Կոթապ, ափ *s. he-goat*, goat; -ադեմ *a.* goat-faced; -ադան թ թ առ ու մ *s. chem.* hircine acid; -եան *a.* goatish; *s. pl.* he-goats; -երգու, գու թ թ *S. Ոլբերգուսի*, -գու թ թ; -խա *s. chem.* hircine; -սան *a.* goat-footed.

Նոզի, -ալի or -աալի *a.* nauseous, loathsome, fulsome; disgusting, detestable; tiresome.

Նողկամ, ազայ, Նողկում, Նողկում
vn. to be disgusted, to loathe, to feel sick or inclined to vomit; to abhor, to detest, to turn from with disgust.

Նողկանք *s.* disgust, nausea, qualms, rising of the stomach; abomination.

Նուղացուցանել *va.* to disgust, to nauseate, to make loathe or sick of; to repugnate, to cause to abhor; to tire, to weary; *-ույիչ* *u.* disgusting, nauseous, loathsome.

Նոդկութի or -կուութի S. Նոդկանք.
Նոճ, Ի, -ի, ճւղ s. cypress; cyprus.

ἄνθος, -ου, -οῦ a. made of cypress-wood. [press.

Նոճիաճաճ *a.* ornamented with cy-
 նոճիկոս, *պ* *s. Gr. w.* lawyer, juris-
 consult; president.

Կոմիտայ s. *Latin & Gr. w. coin.*
Կոմիտ, ազ or իզ s. *Gr. w. law, right.*

Նոյան *s.* Noah & his family.

Նոյեմբեր, 18. November.
Նոյն, նորին, նովին or վիմե pron. him-

self, herself, itself; he, she, it; *a.* even, equal, identicall; *ad.* ditto, do, idem or id; the same, of the same kind, after the same manner, equally, conformably, identically; *մի եւ* -, the same; *ի* -, *ի նմին*, together, all at once; *ի* -, *- լը* -, *լը* - *ս իսկ*, *ի մի եւ ի* -, *ի նմին* *ժամանակի*, - *ժամայն*, - *հեռայն* *ad.* soon, very soon, quickly, in the same moment, immediately, directly; - *դուրս ծէր*, to identify.

Նդիմաբան *s.* tautologist; -ական *a.* -gical; -եմ, եղի *vn.* to say over & over again, to repeat, to tautologize; -ուհի *s.* repetition of words; *rhet.* tautology; literal translation; -բար *ad.* identically; uniformly, equally; -գոյ, Տ. Համադոյ; -զուակ *a.* being as brothers, having, as it were, the same father; -դէի. -կերպ Տ. Համադգի. Միակերպ; -հրաշ *a.* equally wonderful; -ձայնու-թիւ *s.* homophony; -ձեւ *a.* isomorphous; uniform; -ձեւութիւն *s.* isomorphism; uniformity; -մասն *a.* isomericous; -մասնութիւն *s.* isomerism; յամգ. ուն Տ. Նմանականք, ութի; -համ, ապա *vn.* to be the same or identical, to become identified; to nnite with, to be equal; -նման *a.* quite the same; -նշան Տ. Համանշան; -նուն *a.* of the same name; Տ. Համանուն; -սերմն *a.* of the same family, consanguineous; -վերջ *a.* cadenced; -տիպ *a.* conform; *ad.* likewise; -ցուցանեմ *va.* to identify; to unite, to equal. [*ad.* Տ. Նդիմաբան.

Նոյնգուշակ *a.* even, equal, same;
 Նոյնութիւն *s.* identity, sameness.
 Նոյնչափ *ad.* as much.

Եղինակէս *ad.* after the same manner,
in like manner, equally, as much as,
as well as, also, *idem.*

Եղեալիս, ուր, սեպ ա. even, like, equal, alike, the same.

Նոյնքան, *-ի* ad. as much.
 Նոյնօրէն ad. likewise; *-օրին* ad. in

[illegible]

the same day; immediately, forthwith;
-*opñawh* *a.* like, the same; -, *y-* *ad.*

**Երազայ* *s. med. period.* [*Տ. Երեմյան*.
Երեմյան *s. new-married couple*; *Տ.*
Երեմյան [*writer, secretaries, material*]

Умр. [writer, secretary; a. notarial.
Умрар S. Умрар; -уыг s. short-hand
Умрар S. Умрар

Նոր, *պ* a. new, fresh, young; novel, recent, modern; strange, extraordi-

recent, modern; strange, extraordinary, curious; inexperienced, unpractised, new, raw; *ad.* newly, lately, freshly, recently; — *ինչ* curiosity; — *ամի Ղ'եւոնդիսս*, like a second Leontius; — *հերոգոյ բնութիւնը*, the Renewer of our nature; *ամիս* — *սոյ*, the month of first fruits; — *Տ. Կորնիոր*; *ի-ումն* or *ումն* *ad.* at present; under the new dispensation, according to the christian law; now, in the present age.

Նորա *pron.* to him or to her.
Նորաբան *s.* neologist ; -ական *a.*

-gical; -*ռթէ՛կ* *s.* -gy; -gism; -*բեր* *a.* recently conceded or granted; -*մօն*, the new year; -*բոլորով*, -*բոյս* *a.* new-born, just brought forth, new, young, tender; -*գին* *a.* recently bought; -*գիււս* *a.* new-fangled, newly invented or discovered, new, recent, modern; -*գործ* *a.* newly made, new, novel, fresh; strange, surprising, curious, paradoxical; -*գործեմ* *va.* to renovate, to renew; to restore; to do something new, extraordinary, miraculous; -*գործեալթէ՛կ* *s.* renewing; a miracle, an extraordinary or marvellous thing, deed or act; -*գրեմ* *va.* to write anew; -*գարձ* *S.* *Նորաշաւաւս*; -*գգեսու* *a.* dressed in new clothes; -*զուարճ* *a.* new & merry; pleasant, grown green or flowering anew; -*թէք* *a.* new made; -*լուրք* *s.* news, novelty; *զէ՛նչ* - *իչէն*, what news? -*խորթ ուղեղ* *s.* ripening grape; -*ինչեւր* *s.* newsmonger; -*խող-խող* *a.* just beheaded; -*խոց* *a.* wounded recently; -*ծին*, -*ծնեալ* *a.* new born; regenerate; springing up afresh, budding anew; -*ծնեալ յաւաղանէ*, just christened; *կին* -*ծին*, recently delivered woman; -*ծնիմ* or -*ծնանիմ* *vn.* to be regenerated; -*ծնութէ՛կ* *s.* regeneration; -*ծնունդ* *S.* *Նորածին*; -*կառոյց* *a.* new-built; -*կատար* *a.* lately finished or ended; young, raw, inexpert; -*կարգ* *a.* lately recruited; -*կերպ* *a.* prodigious, portentous, monstrous; -*կերուս* *a.* newly built or construct-

ed; strange, stupendous; newly ordained; -*կերտեմ* S. նորաշարժեմ; -*կնիք*, *կնքի*, -*կնուք* a. newly baptized; converted; ordained; s. neophyte; -*կռուս* a. ferociously tormented; -*կրօն* s. innovator; a. superstitious; -*կրօնութի* s. innovation or novelty in religious matters; superstition; -*հաս* a. arrived lately; precocious, early, premature; unexpected, sudden; young, fresh; -*հասակ* a. young, tender; -*հարսն* sf. new-married, bride; -*հաւաս* a. newly converted; s. neophyte, proselite; -*հնար* a. newly invented, modern, fashionable; -*հրաշ* S. նորահայն; -*ձայն* a. strange, unheard of, innovated, invented or published lately; false, erroneous; -*ձայնութի* s. novelty, innovation; strangeness; -*ձեւ* a. new-fashioned, innovated, newly found out or invented; modish, capricious, fantastical; -*ք* s. fashion, mode, novelty; -*ս առնել*, *ձեւել*, *մուծանել* or -*ձեւեմ* va. to innovate, to introduce any novelty or innovation, fashion or mode; -*ձեւիչ* s. innovator; milliner; -*ձեւութիւն* s. innovation; mode, fashion; -*ք*, fancy articles; -*զանդ* a. s. protestant; -*զանգու* թիւն s. protestantism; -*ճապակ* a. having a novel taste, agreeable to the palate, delicious, exquisite; -*մարդ* S. նորաւարժ; -*մուս* a. newly entered, young; s. novice; -*ք* s. innovation; -*ս նորոգել*, to introduce innovations or novelties; -*մուսութի* s. the first day of a month. [own, his or her own.

Երբայ, ոչ, -ին, *jiang pron.* one's
 Երանամ, ապա *vn.* to become new,
 to be renewed; -հայ լուսին, it is new
 moon; -հկար *a.* newly painted; -հշատ
a. prodigious, marvellous, astonish-
 ing, surprising, wonderful; unheard
 of, extraordinary, incredible, paradoxi-
 cal, phenomenal, monstrous; -ինչ,
 phenomenon, prodigy, paradox; -հշտ
a. furnished with new light or glory,
 shining anew; Է ալբն -, at early dawn,
 at the first dawuing of aurora; -հոր
a. quite new, quite recent; *ad.* anew,
 over again; -էն *a.* new-built; -պաղ
a. freshly frozen; -պարգեւ *a.* recent-
 ly accorded, granted or given; -պէս
ad. newly, recently, freshly; -պսակ *a.*
 newly crowned; - Հայրապետն Լեւոն
 ժԳ, Leo XIII. lately raised to the

pontificate; -սէր *a.* fond of novelty or news, modish, fashionable; *s.* fashionist; -սիրութիւն *s.* love of novelty, modishness; -սնունդ *a.* newly fed, young, tender; -ստեղծ *ից* *a.* newly created, produced or invented; -ստեղծեմ, եջի, -ծում, ծի *va.* to create, to re-create, to make anew; -սքանչ *S.* Նորանշան; -վարժ *a.* inexperienced, unpractised, inexpert, young, novice; -ձի, unbroken horse; -սեռակ *a.* of a new kind or sort; -սեռակ *a.* extraordinary, strange, paradoxical, prodigious, portentous; -մեք *a.* of tender age, young; -սունկ *a.* newly planted; *s.* young, small plant; *fig.* neophyte; -սուր *a.* lately given, novel, recent; -րար *a.* renewing, re-creating; newly done; -րծակ *s.* packfond, German silver; -ջրց *S.* Նորանշան; -ջուցանեմ *va.* to make new, to renew, to renovate; -փառ *a.* vain, vain-glorious, vaunting; *s.* heterodox, heretic; -փառութիւն *s.* vain-glory, vanity; heterodoxy, heresy; -փեռուր *a.* moulted, new-feathered; *fig.* made young again, renewed, revived; -զարգարիւ, to moult, to get new-feathers, to put on new plumage; *fig.* to grow young again, to be revived; -փթիթ *a.* new-budded, new-blossomed, freshblown; -ծաղիկ, a tender or new-budding flower; -զեղ գարնայնոյ, budding graces of Spring; -սախիւ, budding breasts; -փոր *a.* newly dug; engraved; -քաղաք *s.* new-city; *np.* Vagharshabad. Նորեկ, այ *a.* new-come, newly arrived; *fig.* newly converted; -հարսն, bride, new-married; -եղբայր, novice; -ի հաւատու, neophyte. [բանամ. Նորեմ, եջի *S.* Նորագեմ; -իմ *S.* Նորընծայ *a.* newly offered, dedicated, ordained or consecrated; starting in life, entering in a profession or career, making one's outset; *s.* novice, probationer; -արան *s.* apartment for novices; -ութի *s.* outset, first steps, starting, setting out; novitiate, probationership, time of probation; -ընկալ *a.* newly obtained; -ընտիր *a.* newly elected or chosen; -Աբբայ, a -Abbot-General; -լինել, to enrol fresh troops, to recruit anew. Նորի, բոյ, բեայ *a.* premature, precocious; -բ *s.* first-fruits, premices; օր նորեայ, first-fruits' day.

Նորինաց *S.* Նորահար. Նորին *S.* Նորա. Նորոգ *S.* Նոր; -ազործ *S.* Նորագործ; -այտարար *a.* renewed, re-made, made up anew; -ապէս *S.* Նոր *ad.*; -աաուր *S.* Նորաաուր. Նորոգեմ, եջի *va.* to mend, to do up, to repair, to restore to the first condition or state, to put in good or better condition; to regenerate, to reform; *fig.* to renew, to renovate, to revive, to re-establish; -զնկար, to restore a picture; -իմ *vn.* to be renewed, restored, regenerated, re-established; *fig.* to revive, to come to life again. Նորոգիչ *s.* reformer, innovator, regenerator. Նորոգութիւն, -ուծն *s.* renewing, renovation, restoration, reparation, mending; reform, reformation; new birth, regeneration; growing young again; *S.* Տոմար. [novation. Նորութիւն, -ուծն *s.* novelty; innovation. Նորուս, -ուծն *s.* a. new-student or scholar. Նորօրէն *ad.* in a new, unheard of or extraordinary manner, prodigiously; *a.* unheard of, extraordinary. Նորօրինակ *a.* unexampled, strange, new, extraordinary, prodigious, unusual. Նոցա *pron.* to them. Նոցայք, յոյ, յինք *s.* their. Նու, նուոյ. -բ, ոյ, -անք, անք *sf.* daughter-in-law; sister-in-law, brother's wife. Նուագ, այ *s.* music, song, air, tune, melody, strain; sonnet: cup, goblet, bowl, mug: fashion, manner; bout, time; -սակի, golden cup or goblet; երեքսրբեան -, trisagium, agiology; յօրինել -ս, to modulate, to sing; հէշ առցուցանել -ս, to make a sweet concert or harmony; զլալթութեան -ս երգել, to sing an epinicion, a triumphal song; յերկարագոյն -գը զբանիւք անկանել, to be prolix, to prolong the discourse; զառաջին -ն, յառաջում -ի, the first time; ի բազում -ս, ի -ս բազումս, յոյլ եւ այլ -ս, more than once, several or many times, over & over again; ի միում -ի, once, at once; all at once; զմի - եւս, once more; զմի մի -ի, առ մի -, for once; զայս մի եւս -, once more, once again; յերկարագոյն -գը, long, a great while or time; զվէջ օրն մի մի -, once

a day for six days; լուր զայս վերջին -, hear for the last time. Նուագաթուղթ *s.* music-paper; -խալ *s.* melodrama; -խումբ *s.* orchestra; band; -ծու, այ *s.* musician; -կից *s.* accompanist; -լինել, to accompany; -կցեմ *va.* to accompany; -կցութիւն *s.* accompaniment; base; -հանգէս *s.* concert; գահլիճ -գիւի, concert-room; -մոլ *a.* music-mad; *s.* melomaniac; -մոլութիւն *s.* melomania; -յարգար, ից *s.* musical composer; song-writer; lyric poet; -բան *s.* musical instrument; music- or song-book; -փչողական, բերանաւոր, լեզուակաւոր, wind, mouth, reed instruments; -ւոր *a.* musical, harmonious, cadenced, melodious; -ւորեմ *va.* to present the wine-cup, to hand a wine-glass. Նուագեմ, եջի *va.* to sing; to give out the tune, to strike up; to play on a musical instrument, to execute, to perform; -լուծեք, to accompany; -որդաւ, to play the flute. [lody. Նուագերգութիւն *s.* music, song, melody. Նուագ, ից *a.* of little consequence, inconsiderable, few in number; lesser, smaller, very slight, weak, little; thin, slender; base, low, vile; *ad.* not so much, less but little, not over; ոչ ինչ -, not less, not fewer; յաւեալամ -, more or less; ոչ յաւեալ եւ ոչ -, neither more nor less; - առնել *S.* Նուագեցուցանեմ. Նուագաբան *a.* brief, laconic; -գիււս *a.* rare; -կան *a.* diminutive, decreasing; -պատկեր, negative picture; -միտ *a.* short-witted; -նամ *S.* Նուալիմ. Նուալեմ, եջի, -եցուցանեմ *va.* to diminish, to reduce in bulk, to make less, to lessen, to reduce; to deduct, to abate, to retrench, to abbreviate, to shorten; to lower, to disparage, to depreciate; to extenuate, to emaciate, to attenuate; to eclipse, to throw into the shade; -զգինս, to lower the price, to cheapen; -զարժէս, to depreciate, to debase the value. Նուալիմ, եջայ *vn.* to diminish, to grow less, to decrease; to be lessened, abated, lowered, brought down; *ast.* to be eclipsed. Նուալութիւն, -ուծն *s.* diminution, lessening, decrease, extenuation; want of, deficiency in, scarcity; rarity; discount, reduction, lowering; decline,

wane, waning; eclipse; -գնայ, reduction in price, abatement; երթալ ի -ուծն, to fall, to decay, to decline. Նուալ, ից *a.* languid, languishing, weak, drooping, feeble, faint, pining away; less; dark, obscure; *gr.* subtle. Նուալանամ, զենամ *S.* Նուալիմ. Նուալեմ, եջի, -եցուցանեմ *va.* to cause to languish, to make languid, to weaken, to enfeeble, to debilitate, to enervate, to cause to pine away; to darken, to obscure, to dim; to eclipse; to diminish. Նուալիմ, եջայ *vn.* to faint, to fail, to lose one's senses, to fall fainting, to fall into a swoon, to swoon or faint away; to languish, to grow weak, to wear oneself out; to diminish, to grow less, to decrease; to become dim, obscure, to be eclipsed; -զեալ անկալնել, to fall senseless; -զի սիրտ իմ, my heart grows faint within me. Նուալութիւն, -ուծն *s.* swoon, fainting, languor, languidness, weakness, fainting-fit, syncope; diminution, lessening, decrease. Նուալեմ, եջի *va.* to subdue, to vanquish, to conquer, to master, to keep under, to subject, to subjugate, to enslave, to reduce to slavery; յինքն -, to take possession of, to make oneself master; -զզայրայթ, to repress one's anger or resentment. Նուալիմ *s.* subduer; tamer. Նուալութիւն, -ուծն *s.* subjection, enslaving, submission, obedience; detention, possession. Նուամ, այի *vn.* to mew. Նուաս, ից *a.* humble, low, inferior, poor, mean, sorry, ignoble, vile, contemptible, cringing, servile. Նուասաբանեմ *vn.* to speak submissively; -բար *ad.* humbly, basely, vilely, ignobly; -խոս *a.* low-spirited, poor-witted, weak-minded, abject, vile; meek, gentle, lowly in heart; -միտք, little minds; -խոհութիւն *s.* weakness of intellect; meekness, lowliness, humility; -կան *S.* Նուաս; -նամ, ալայ *vn.* to humble, debase, undervalue or degrade oneself; -ցուցանեմ *va.* to humble, to abase, to lower, to degrade, to disparage; -զաննս, to humble or degrade oneself; -ցուցիչ *a.* degrading, debasing, vilifying. Նուասութիւն *s.* abasement, un-

dervaluing, humiliation, abjection, baseness, degradation, meanness, vile-ness; առանց-թէ, without meanness.

Նուարակ, աջ s. bot. dittauder, lepidium, cock's-foot; fumaria, fumiter, fumitory; zool. gold-finch.

Նուարան, աջ s. cover, covering; window-blind.

Նուէր, ւերաց s. offer, offering, present, oblation; libation; sacrifice; -ք, liberality; S. Չոնի; հաց նուիրաց, shew-bread; արդարէր - , votive-offering.

Նուիկ or -ա՝ s. bot. snake-root, serpentaria, dragon-wort, tarragon.

Նուիրաբեր, աջ a. carrying & offering a present, offering; -գործ a. sacrific- ing; -գործեմ va. to sacrifice, to ce- lebrate mysteries; to consecrate, to offer; -գործ ունիւն s. celebration of mysteries, sacrifice, oblation.

Նուիրակ, աջ s. usher, sheriff's of- ficer, serjeant, lictor; nuncio; depu- ty; S. Նուիրանց.

Նուիրական a. sacred, consecrated, holy, divine; - եւ փրկաւէն երգ, toast, health. [sheriff.

Նուիրակապետ s. police captain, նուիրակասար a. consecrating, sac- rificing; s. priest. [tion.

Նուիրակուի s. nunciature; deputa- Նուիրամակ s. holy or great month.

Նուիրան, աջ s. temple, church; con- secration; sacrifice.

Նուիրանոց s. libation-cup; ehalice.

Նուիրասու, աջ, -աւոր, արից a. of- fering, that offers the first-fruits to the Church.

Նուիրեմ, եջի va. to offer, to pre- sent, to give; to dedicate, to vow, to devote; to ordain; to consecrate; to sacrifice; - or - նուէրս, to pour out libations to; - զանձն, to devote, to sacrifice oneself; - զգիտ, to honour idols with offering; - եաւ a. to be or- dained or consecrated; - կոնց, con- secrated to idols; - բող a. offering; ordaining; s. priest; bishop.

Նուիրումն s. offer, oblation; dedi- cation, inauguration; - անձին, self-

Նուկի S. Ունիկի. [sacrifice, devotion.

Նուժա s. China-orange, mandarin; - յի s. -tree.

Նումեճանակ s. chief citizen.

Նումիզմադայ s. Gr. w. money. [lily.

Նումուշար s. bot. nenuphar, water-

Նուշ, նշի or նշոյ s. almond; դառն - , bitter -; իւղ նշոյ, -oil; կիթ նշոյ, milk of -s; - շաքարապատ, sugar- plums; բլիթ ի նշոյ, crisp -; -past.

Նուռն, նուռն, նուռնիք s. pomegran- ate; նուռն ծաղիկ, flower of wild -tree.

Նուս, ոց S. Նուք; ի - երկխորի եւա- նիւ, նուսել, to meunt on horseback, to take horse. [prescription, formula.

Նուսխայ, ի s. receipt, recipe; med.

Նուրբ, նրբից a. subtile, fine, slen- der, tenuous, lank, thin, slim; narrow; gr. subtile; fig. finespun, subtile, diffi- cult, abstruse, obscure, profound; ad. subtilely; - ձայն, shrill voice; - մոռք, subtle, acute, shrewd, perspicacious.

Նուք s. horseback; back; S. Նուս.

Նուք, նուքիս pron. they.

Նպաստ, ից s. aid, assistance, suc- cour, help, favour, subsidy, support, relief, resource, means; ի - ad. in sup- port of, en behalf or in favour of; - մասուցանել, to aid, to succour, to help; to care, to take care; - լինել S. Նպաստեմ.

Նպաստամատուց, -ւոր a. helping, succouring, propitious, favourable; - լինել or -ւորեմ S. Նպաստեմ; -ւորու- թիւն S. Նպաստ.

Նպաստեմ, եջի va. to help, to assist, to succour, to relieve; to second, to favour, to supply, to serve, to contri- bute.

Նպասակ, աջ s. aim, butt, level, end; premium, prize; fig. object, goal, end, scope, view, purpose, design, intent; կէտ -ի, aim; սկզբել ի -ն, to take aim at, to aim, to level at, to point; հարկանել ի -ն, to hit the mark; fig. to attain one's end; անուսլ կամ յափշտակել զ-ն, to obtain the pre- mium, to win the prize; -եաւ a. pre- fixed, appointed, fixed; -ազէտ s. ast. collimator; -գիտումն s. collimation.

Նպար, -ակ, աջ s. provision, store, victuals. [sions.

Նպարակաւոր a. laden with provi- նպարակեմ, եջի va. to victual, to provide with food.

Նպերա a. poor & proud.

Նոնագոյն a. pomegranate-coloured; s. crimson; - թաւիշ, crimson velvet; -ձեւ a. pomegranate-shaped; -քար s. garnet. [գրափա նունեմաց, -grove.

Նոնեմի s. pomegranate-tree; -ք.

Նոնէ, նոնի, նիս s. breath, puff; fig.

destiny, fate, fortune; զէհ - , high des- tiny; վայելել ի - , to prosper, to lead a happy life.

Նոսեմ, աջ a. dark, dull, obscure, sad, gloomy, horrid; s. S. Նոսեմուկիւն.

Նոսեմական, յին S. Նոսեմ.

Նոսեմամ, աջայ տ. to begin to lower, to darken, to become cloudy; to be darkened, obscured, overcloud- ed, eclipsed, tarnished.

Նոսեմասուկեր a. obscure, gloomy, dismal; -խաւար, thick darkness.

Նոսեմացանեմ va. to darken, to bedim, to blacken, to offuscate, to tarnish; to eclipse. [tarnishing, dullness.

Նոսեմութիւն s. obscurity, darkness; Նսիր s. tribulation, difficulty, labour.

Նստած, ոյ s. excrement, dung; chem. residue, sediment, bottom. [life.

Նստական a. sedentary; - կեանք, - Նստասեղ, -ի S. Նստայ աեղի.

Նստարան, Նստելի s. bench, form, seat, chair.

Նստեմ, եջի va. to lower, to dimin- ish; - զերկաթ, to fine down, to make subtile, to sharpen.

Նստիմ, աջ, նիստ տ. to sit down, to be seated; to repose; to lodge, to reside, to dwell; to be settled, to be resident; - զօրաց, to be encamped, to encamp; շւրջ - զքաղաքաւ, to be- siege, to blockade, to block up; ի դա- րան - , to lie in ambush, in wait; to plot; - ի սեղան, to sit down to table; - յաթու ի պէտս, to go to stool, to evacuate; - յինքեան, to retire from business, to live alone; - ի վերայ ա- ւանդի, to neglect one's deposit.

Նստողական S. Նստական.

Նստայ աեղի s. anus, fundament, breech, bottom.

Նստոց, աջ s. seat, residence; - փե- թակի, the bottom of a bee-hive

Նստուած S. Նստած & * Նիրք.

Նստուկ, ի - ad. sitting. [ing.

Նստումն s. sitting down; evacuat- Նստուցանեմ, ցի va. to place on a seat, to seat, to place, to put; to push in, to thrust; - զգօրս, to encamp, to pitch a camp; - - զքաղաքաւ, to besiege. [lass.

Նրան, աջ s. sabre, scimitar, cut- Նրբաբուն a. subtile, quibbling, quirking; -եմ or բայեմ տ. to subtil- ize, to refine, to cavi, to sophisticate; -ութի s. subtility, cavilling, quibble,

quirk, sophistry; -բար ad. subtilely, cunningly, acutely, subtly; -լեզու a. slow-tongued, stammering, stnttering; -խնդիր a. punctilious, particular, punctual; -խօս a. artful-tongued, speaking subtilely; -կածան S. Նրբու- զի; -կան S. Նուրբ; -կաւաքն a. long- headed; -կաւա s. eambric, lawn; -հայեաց a. subtle, keen, piercing, in- genious; -ձայն a slow of speech; * shrill-voiced; gr. subtile; -ման a. of very thin parts; -մանաբար ad. like atoms, with very fine particles; -մարմին a. snaky, lanky, thin, slen- der, slim, delicate, spare; -միա a. subtle-minded, sharp-witted, subtle, piercing, keen, sagacious, witty; -մոռութիւն s. sharp wit, subtle-mind- ness, subtlety, sagacity, perspicacity, penetration; -նամ, աջայ տ. to be refined, to become more cunning or subtle; -յուցանեմ va. to subtilize, to refine; to make thinner, to sharpen, to point; -ւարա a. pointed, sharp; -փողոց s. lane, alley, narrow path; -քիթ a. thin-nosed; sneuted; -քնին S. Նրբախնդիր.

Նրբեմ S. Նրբացուցանեմ.

Նրբեմաց S. Նրբամիւ.

Նրբին a. subtile; S. Նուրբ.

Նրբոստ a. thin or slender branched.

Նրբութիւն s. subtility, tenuity, slen- derness, fineness, thinness.

Նրբուղի s. narrow way, footpath.

Նրբեմ, եջի, -իմ, եջայ տ. to be very hungry, to exhaust, to die, to pine away with hunger, to be dying of hunger, to be starved to death, to die of starvation; նրբեաւ or նրբի a. exhausted or dying with hunger, fa- mished, languid.

Նրբուկ s. lake, small lake.

Նրբուկ, եջայ տ. to languish, to be- come faint, languid, to wear oneself out, to faint, to swoon.

Նրբուկն s. debility, languor, atony.

Նրբոյ, ուրի s. sieve, riddle.

Նութ, ի s. minium, red lead, ruddle, vermilion. [ished, starved.

Նութի, թւոյ a. fasting, hungry, fam- Նութեմ, եջի va. to announce; to procure, to provide; to prepare, to furnish.

Նութուի s. hunger; fast, fasting. [tives.

Նոսր, սուր S. Սոսր with its deriva- Նոսրահեր a. weak or thin-haired;

-հող *a.* having but a thin stratum of earth; -սանար *s.* large-tooth comb.

Նոտար, *այ s.* notary; -եմ, *եյի va.* to write running hand; to draw up a deed; -ուծի *s.* notary's functions or profession. [bleak wind, sirocco.

Նոտու, *այ s. Gr. w.* south wind,

Նոտր or -դիր *s.* running hand, cursive, italic; -եմ, *եյի va.* to write running hand; *fig.* to examine minutely.

Շ

Շ (*shā*) *s.* the twenty third letter of the alphabet, & the eighteenth of the consonants; շ. շ. five hundred; five hundredth.

— It is sometimes changed into or confounded with the letters ս & ժ, as: աշտիճան, աստիճան; աշտուճ, աստուճ; նշդեհ, նժդեհ; աշխոյժ, աժխոյժ.

In foreign words, the letter *s* is often changed by us into շ; for example: sabbath, Semiramis, Simeon, Susan, Arsaces, &c. շաբաթ, Շամիրամ, Շմաւոն, Շուշան, Սրշակ.

Շաբաթ, *ու s.* sabbath, --day, day of rest; repose, rest; saturday; week; աւագ, մեծ --, holy saturday; աւագ --, holy week; --ուց, the grand or holy sabbath; -էի --, ի --ու --ու, every week, weekly; -ի -է, from one sabbath to another; վարձեւ ի --ս, to let weekly; պղծեւ զ--, to break the sabbath; խաբանք --ու, sabbatism; ք --ու շանապարհի, a sabbath day's journey, (2000 cubits, i. e. about a mile); --ու *ad.* on the sabbath-day.

Շաբաթագիր, գրի *s.* hebdomadary or weekly newspaper; -լոյծ *s.* sabbath-breaker; -լուծումն *s.* --breaking; -խտիր *S.* Շաբաթապահ; -կան *a.* sabbatical; weekly, hebdomadary; -մուս *s.* officer on duty for the week, septimarian; sabbath-eve; -նամ, ա-

յայ *vn.* to keep, to observe sabbath; to cease from work, to repose, to rest; to be out of work; -պահ *a.* keeping the sabbath; *s.* sabbatharian; priest whose week it is to officiate; -բ *s.* weekly fast or abstinence; -յուցա-նեմ *va.* to cause to keep the sabbath; to cause to rest or repose from work, to celebrate the sabbath; -ւոր *a.* septimarian, whose week it is to be on duty.

Շաբաթումն *s.* keeping the sabbath; cessation from labour, rest, holiday, vacation.

Շաբաթեայ, չէք *s.* week's labour.

Շաբաթօրեայ *a.* of saturday.

Շաքանակ, *այ s.* chestnut; հորիկ --, horse--; --մեծ, great or large --; --ադոն *a.* chestnut-coloured, auburn, nut-brown; --ալաճառ *s.* chestnut-seller; -հնի *s.* chestnut-tree; (փայտ) chestnut-wood; հորիկ --, horse-chestnut-tree.

Շալակ, ի *s.* baek, shoulder, load; hand-barrow, sedan; --աման *s.* half a horse-load; -եմ, *եյի va.* to put on the shoulders, to load; *vn.* to load oneself with, to take upon one's back.

Շալոյ, ի *s.* help-burden, "crochet."

Շակամբեմ, *եյի vn.* to prick up the ears, to listen attentively.

Շահ, *ից* or *ուց s.* profit, interest, fruit, gain, lucre; advantage, good, benefit, utility, emolument; interest, usury; --Պարսից, Shah or king of Persia; --օգտի or օգտութիւ, utility; սէր --ու, love of lucre; ի --օգտի իւրեանց, for their advantage; for the benefit of them; ոչ առ ի --ինչ օգտի բարբառիմ, be sure I speak disinterestedly; ի --ս հարկանիւ, --ու զհեալինեւ կրթիւ, մտանեւ, to become avaricious, to be greedy of gain; --բեւեւ, to be profitable, to profit, to produce gains; բառնալ զ-- ուրուք, to clip a person's profits or gains; ի --ածեւ, to invest, to put out at interest; --ս առնեւ, to dance.

Շահաբեր *a.* profitable, lucrative, advantageous, gainful, fruitful, proficuous; նաւ --, merchant-ship; -դէա *s.* speculator; -դիտեմ *vn.* to speculate; -դիտութիւ *s.* speculation; -զաւակ *s.* fruit, profit, interest; -ժողով *a.* greedy of gain, grasping; *s.* usurer; -ինդիր, &c. *S.* Շահաբեր, &c.; -կան, ա-

-կանացու *a.* lucrative, useful; -կից *s.* partuer.

Շահապ, -եա, *այ s.* vice-roy; governor; prefect; mayor; chamberlain; *fig.* guardian; --դաշոյ, dryad; --անասունաց, sylvan, satyr.

Շահաւեր, սիրաց *a.* interested, selfish, venal, mercenary, covetous; --սիրութիւ *s.* love of gain, selfishness, covetousness, venality; --սարամ, ի *s.* bot. basil; --ստան, ի *s.* seat of Government, capital, metropolis; --վաճառ, *այ s.* Շահավաճառութիւն; trader, merchant; --լինել, to trade, to traffic, to deal; --վաճառութիւ *s.* commerce, trade, traffic, business.

Շահառակ *S.* Նահառակ; -եմ, *եյի*, -իմ, *եյայ vn.* to face, to brave, to attack valorously, to assail, to lead the onset; -իւն, --ութիւ, --ումն *s.* attack, assault, valour, bravery, military expedition or enterprize, deeds, feats of arms, exploits; success, conquest, victory.

*Շահար, ի *s.* woody wild, forest; --այի *a.* sylvan, savage, wild; --ունի *s.*

Շահարար, *այ a.* gaining. [sylvan.

Շահաւետեմ, իմ *S.* Շահիմ; --տու *s.* utility, profit, fruit, advantage.

Շահաւէա, լեաց, --ւոր *a.* profitable, advantageous, useful, fruitful, lucrative, interesting; --ւորաբար *ad.* advantageously, usefully, profitably; --ւորեմ, *եյի va.* to gain, to obtain, to acquire, to purchase; to buy; --ւորիմ, *եյայ vn.* to do good, to help, to avail; to profit, to derive advantage, to turn to account; --ւորութիւ *s.* profit, gain, advantage.

Շահեկան, --ացու *S.* Շահեկան; -հուլթիւն *s.* fruit, profit, advantage, gain, lucre; fertility, fecundity; enjoyment, pleasure, ease.

Շահեմ, *եյի va.* to cause to gain or

Շահեստ, *ից s.* gain, lucre.

Շահեցուցանեմ *va.* to be lucrative or profitable; to invest money profitably; *fig.* to instruct, to edify.

Շահէն, հնի *s.* yellow-legged hawk, æsalon, merlin, sparrow-hawk.

Շահընթայունի *s.* gain, profit, lucre; -ընկալ *a.* profitable, lucrative.

Շահիմ, *եյայ vn.* to gain or profit by, to make a profit, to draw an emolument from; to obtain, to win, to carry away or off; բազումս --, to gain

much, to make a great profit; --բզկեանս, to escape, to save oneself from peril; --զմահ, to escape death, to have a narrow or hairbreadth escape; --զվըտու եւ զջնաս, to avoid this harm & loss, not to suffer, to escape suffering; --զոք *fig.* to edify, to set a good example; չէք ինչ շահեւոյ, there is nothing to be gained.

Շահոբրամ *s.* bot. clove, pink, carnation. [bert, nut, chestnut, &c.

Շահպալոււս *s.* bot. malabathrum; fil-

Շահպուրակ *s.* bot. * gilly-flower, stock; --դեղին, wall-flower. [ing-dew.

Շաղ, *ից s.* Յող; night-damp, even-

Շաղախ, ոյ *s.* cement, mortar; lute; slime, mire, mud; caltrop; star-thistle; *a.* soiled, sullied; foul, dirty; --աբեր *a.* mud-bearing (swallow); --անամ, աւցայ *S.* Շաղախիմ; -եմ, *եյի va.* to cement, to plaster; to smear, to dirty, to soil, to contaminate; --զձեռս արեւմբ, to imbrue one's hands in blood; --իմ, *եյայ vn.* to be splashed, soiled, dirtied; to imbibe, to absorb, to drink in, to soak up; --ումն *s.* cementation; dirtiness, contamination; *--ուս *a.* muddy, miry.

Շաղախրաւ, *այ s.* great talker, babbler, chatterer, tattler; talebearer, scold; --ք *s.* immodest dance, tarantella; --անք *s.* quackery; *S.* Շաղախրաւութիւ; -եմ, *եյի vn.* to prate, to chat, to babble, to tattle, to prattle; --ուլ, --ումն *s.* charlatany, extreme verbosity, prating, chattering. [to stutter.

Շաղաղեմ *va.* to wrest; to stammer, Շաղամաթ, ի *s.* thread; string, packthread, twine.

Շաղամանութիւն *s.* annexion.

Շաղաշար *a.* entwined, conjoined, united; *s.* gr. syllable; -եմ *va.* to entwine, to connect, to combine; to compaginate; -իմ *vn.* to be entwined, joined; to be attached, stuck; to conjoin, to match, to be coupled; --ութիւ, --ումն *s.* conjunction, connexion; interweaving, intertwining, wreathing; copulation.

Շաղաղոյս or շուս *s.* vagabond, good-for-nothing wretch, scamp, blackguard, scoundrel; *a.* dissolute, shameless, unblushing, brazen-faced; --շտուլթի *s.* scoundrelism, meanness, barefacedness, impudence, debauchery, licentiousness, libertinage.

Հաղապատ *a.* twined, twisted, wound round, entwined; *-եմ* *va.* to twine, to twist; to implicate, to involve; *-իմ* *vn.* to entwine, to twist round each other; to be coupled.

Հաղաւորութիւն *a.* insinuating, false, double-tongued; cheating, fraudulent.

Հաղախ, *սյ* *s.* trepan, wimble, augur, piercer; *-իկ* *s.* gimblet.

Հաղբալու *s.* mimic, buffoon.

Հաղբամ, *ի* *s.* turnip; *-վայրի*, rape.

Հաղեմ, *եցի* *va.* to implicate, to involve; to mix, to mingle, to knead; to dilute; to soil, to stain; *-իմ* *vn.* to be mixed, kneaded; wrapt together, united; *fig.* to be implicated.

Հաղիկ, *պր* *s.* raw flesh; carrion, carcass, dead body. [parsley.

Հաղինար *s.* bot. bastard- or fool's

Հաղիապ, *այ* *s.* junction, bond, union; *gr.* conjunction; *-եմ*, *եցի* *va.* to join together, to conjoin, to unite; *-ում* *s.* conjunction, connexion, concatenation.

Հաղադործուի *s.* butcher's calling.

Հաղաւոր, *այ* *a.* sarcophagous, carnivorous; voracious; *-ութի* *s.* sarcophagy, devouring carrion; voracity.

Հաղաւորաց *a.* fat & lusty, corpulent,

Հաղաւոր *s.* mixing; wrapping [bulky.

Հաղաւորութիւն *S.* Հաղաւորութիւն.

Հաղաւոր, *ի* *s.* ehatbox; *a.* prattling, tattling, cackling; foolish, absurd; silly, insipid, mawkish; *-անք* *s.* idle stories, idle talk, chit-chat, tittle-tattle, cackle, talking to the wind; folly, nonsense, extravagance, absurdity; silliness, dotage, second infancy; *-եմ*, *եցի* *vn.* to talk nonsense, to tell idle stories, to babble, to gossip, to cackle, to tittle-tattle; to dote, to rave; *-ութի*, *-ում* *s.* *S.* Հաղաւորութիւն; *ի* *-ութի* *զաւածիկ*, to rave, to be delirious or frenetic; *-ում*, *-ում* *s.* Հաղաւորութիւն.

Հաղաւոր *s.* musk-melon.

Հաղաւոր, *այ* or *ի* *s.* fog, haze, mist; obscurity; atom, corpuscle; *ast.* cosmical matter; *-աւայ* *med.* suffusion, cataract; *-աւայ* *a.* obscure, dim; like an atom; *-իմ* *vn.* to get muddy, dim. [ակ *s.* small cane-field.

Հաղաւոր, *ի* *s.* cane-brake, -field, fen;

Հաղաւորութիւն *vn.* to talk nonsense, to prate foolishly; *-բար* *ad.* foolishly; *-հան* *a.* foolish, mad; furious.

Հաղաւոր *S.* Հաղաւորութիւն.

Հաղաւոր, *եցայ* *vn.* to become mad, to play the fool, to commit folly; to rage, to be in a fury, to be mad for, to eagerly long for, to fall madly in love, to be desperately in love, to be agitated by violent transports for, to love to distraction, to dote upon; to be wanton, lustful; *-ի* *կանայ*, to woo, to court, to rave, to be in love to extremity.

Հաղաւորութիւն *s.* folly, fury, mania, rage; *fig.* violent passion, love, fury, transport, gallantry, love intrigue; debauchery, lewdness.

Հաղաւոր *a.* foolish, mad; extravagant, absurd; *fig.* carried away by passion, furious, maniac, mad for, dotingly fond of, love-stricken; lewd, libidinous. [ակ, cane-brake.

Հաղաւոր *a.* full of canes or reeds;

Հաղաւորութիւն, *-էն* *a.* built by Semiramis; *s.* Semiramople, Van.

Հաղաւոր *s.* bot. symphytum, pulmonaria, comfrey, consound.

Հաղաւոր, &c. *S.* Հաղաւորութիւն, &c.

Հաղաւոր *s.* tetrarch.

Հաղաւորութիւն *s.* tetrarchy.

Հաղաւոր *s.* Persian w. sun.

Հաղաւոր *s.* bot. imperial-lily.

Հաղաւոր, Հաղաւորացի *a.* *s.* Samaritan.

Հաղաւորութիւն *s.* samaritanism, Samaritan sect.

Հաղաւոր, *փր* *s.* spit; **ast.* Libra, the balance; *ի* *-հարկանիկ* *S.* Հաղաւորութիւն. [small spit.

Հաղաւոր, *այ* *s.* crown, diadem;

Հաղաւորակալ, *այ* *s.* spit-rack.

Հաղաւոր, *եցի* *va.* to spit, to put upon the spit; to run or to pierce through & through, to transpierce.

Հաղաւոր, &c. *S.* Հաղաւորութիւն, &c.

Հաղաւորութիւն *a.* dog-headed; *s.* dog-head; Anubis, cynocephalus; *zool.* cynocephalus, baboon, monkey; *bot.* dog's-head; *-պէտ* *a.* cynie; *-լեզու* *s.* bot. cynoglossum, dog's-tongue, hound's tongue; *-կնիկ* *a.* dog-muzzled; *-ձուկ* *s.* dog-fish; *-ճանճ* *s.* dog-tick, ricinus caninus; *-պատկեր* *a.* dog-faced; *s.* painted or sculptured dogs.

Հաղաւոր or Հաղաւոր, *ի* *s.* thunderbolt, lightning, thunder; fire, spark, flash; red hot iron; ingot; *Հրաւոր*, *բոլոր*, *կայծակնայայտ*, *հրաւոր*, *սպառ*.

հաղի, ահաւոր *-* the burning, flaming, gleaming, smoking, threatening, dreadful thunderbolt; *-սարձակէլ*, to hurl thunderbolts, to fulminate; *Հրաւոր* *-իւք* *պատկեր* *պէ*, to crown with a bent, red hot spit.

Հաղաւոր *a.* fulminating, fulminating; *-թաւառ* *chem.* fulminic acid; *-կէզ* *a.* burning like a thunderbolt; *-անիկ*, to fulminate, to strike with lightning; *-լինէլ*, to be lightning-struck; *-հար*, *այ* *a.* thunder-struck; *ad.* with a thunder-clap; like a clap of thunder; *-լինէլ*, to be struck by lightning, to be thunder-struck; *-անիկ* or *-հարեմ*, *եցի* *va.* to fulminate, to strike with lightning; *-հարութի* *s.* thunder-clap; a peal of thunder; *-ձիկ* *S.* Հաղաւորութիւն. [rod.

Հաղաւորութիւն *s.* conductor, lightning-conductor; *Հաղաւոր* *s.* meteoric stone, meteorite; *S.* Երկնայայտ, Օդայայտ.

Հաղաւորութիւն *a.* thundering; fulminating; *-բարկուի* *fig.* thunder; *-ամպ*, thunder-cloud.

Հաղաւոր *s.* dog's-meat, dog-porridge.

Հաղաւոր *s.* price of a dog; hire of a prostitute.

Հաղաւոր, *փնի* *s.* dog's-dung.

*Հաղ *s.* milk-diet, -food; **-որդ* *s.* maker or dealer in milk products.

Հաղ *S.* Հաղաւոր, *-եմ*, *եցի* *vn.* to make a noise, to rumble, to clash; to clack, to crack, to crackle; to boil violently, to burst, to blow up; to shiver, to crepitate; to rustle, to murmur; to thunder, to detonate; *-սողունք*, to hiss; to whistle; to whiz; *-մեղունք*, *ճանճիք*, to buzz, to hum; *-իւն*, *-ում* *s.* noise, burst, crackling, crash; rustling, rumbling; report, clap, explosion; resounding; gurgling, murmur.

Հաղաւոր, *պիկ* *s.* shirt, linen; *-բաճանայական*, alb; *-սարկաւազայ*, *գարայ*, rocket, surplice; *dalmatic*, tunic; *-կանանք*, chemise, shift.

Հաղաւոր *va.* to incrust, to plaster, to coat. [oneself.

Հաղաւորութիւն *s.* over filling, cramming

Հաղ *a.* *S.* Հէկ; **s.* tumult.

Հաղաւոր *a.* rather red, reddish; *-զուրի* *a.* bloody, bloody-minded; *-գոյն* *a.* red, reddish; *-աչք* *կամ* *էրեք*, fiery or flashing eyes; *S.* Տեղի; *-գունակ* *S.* Հաղաւորութիւն; *-գուն*.

հաղաւորութիւն or հաղաւոր *va.* to cause to blush, to put to the blush, to shame, to confound; *-գունեմ*, *եցի*, *-գունիմ*, *եցայ* *vn.* to blush, to redden with shame, to be ashamed, confounded; *-հեղանք* *երեք* *նր* *ի* *ցամաք*, his face flushed with anger; (*լամբ*), he turned quite red; *-գունութի* *s.* red, redness; *fig.* flush, blush, shame, bash-

Հաղաւոր *S.* Նշույլ. [fulness.

Հաղաւոր, *շրայ* *s.* mass of rock salt; *-սառի*, block of ice; iceberg.

Հաղաւոր, *եմ* *S.* Հաղաւոր, *էմ*; *ի* *շաւիկայ* *կանայ* *նր*, *էլ* *ի* *շաւառէլայ* *անու* *նր*, at the rushing of his chariots, & at the rumbling of his chariot-wheels; *-իւն*, *-ուկ*, *-ում* *S.* Հաղաւոր, *թնդիւն*; *-ուկ* *s.* tinsel.

Հաղաւոր or *ւիկ*, *այ* *s.* shoot, sprout, twig, sucker, sprig; *fig.* offspring, scion, sons, descendants, posterity; beam of light, gleam, ray; branch, part, member of body; *geom.* *S.* Հաղաւորութիւն; *-արմաւոր*, root-tips; *-անուկ*, spoke of wheel; *-օրհնութեան*, blessed offspring; *-գաղաւորութեան*, accursed progeny. [root.

Հաղաւորութիւն *a.* sprung from the

Հաղաւորութիւն, *եցի* *va.* to send forth shoots, to throw out suckers, to sprout, to shoot, to bud, to put forth buds, to germinate; to generate, to procreate; to emit rays, to beam. [shoots.

Հաղաւորութիւն *a.* sending forth

Հաղաւոր, *ուկ* *s.* camel.

Հաղաւոր *s.* light, beam, shine; *-նաւութի* *a.* emitting rays; *-նուրոյ* *a.* radiant, refulgent; *-նաւ* *a.* quite ashamed or abashed; *-ում* *s.* shining.

Հաղաւոր *s.* wild-pomegranate seed.

Հաղաւոր, *եցի* *va.* to scarify; *S.* Տեղի.

Հաղ *ի* *a.* much, several, considerable, abundant, plentiful, copious, in great quantity; *ad.* much, too much, very, most; enough, sufficiently, as much as necessary; *-*, *-անգամ* *ad.* often, frequently; *-իւկ* *ad.* sufficiently; *-կամ* *սակաւ*, more or less; *իւկ* *իւկ* *սակաւ*, in all about; *իւկ* *իւկ*, somewhat, partly, a little; more or less; *իւկ* *իւկ* *իւկ*, in no wise, in no way; *-է* *v.* *imp.* enough, it is enough, sufficient, no more; *-է* *այդ*, that is enough; *-է* *զի*, it suffices that; provided that; *-սակաւ*, to be content; *-համարիկ*, to content oneself with;

—բ յայնչանէ, most of them, the greatest part of them; դեռ աւել —կայ, much time still remains; ոչ էջէ քեզ —դե ..., does it seem to you a little thing that ...? ոչ երբեք ասեն —! they never say: Stop, enough! S. Օր.

Հասարակութիւն s. talkativeness, verbiage, verbosity, loquacity; —իստ, այս a. talkative, verbose, loquacious, garrulous; prating, chattering, tattling, prattling; s. S. Հասարակութիւն S. Հասարակութիւն s. multitude of words, loquacity, garrulonsness; chit-chat, babble, tattle, prattle; —ծախ a. costly, dear, expensive; —կեաց a. long-lived, long-living; —կեր, այս a. s. eating a great deal, great eater, glutton, gormandizer, voracious, devouring, ravenous; —հանձար a. very talented, very intelligent; judicious; —հմուտութիւն s. polymathy, great erudition, great experience; —մարդութիւն s. better Բազմա-; great or considerable population, multitude of men; —մարմին a. corpulent, bulky; —նամ, այսպիսին v. to content oneself, to be content, to take up; to suffice, to be sufficient or enough; to multiply, to increase; —սակաւութիւն, փոքրութիւն, to be satisfied or content with a little, with any thing; —շուրջ, —շրջիկ, —շրջող a. roving, rambling, wandering; s. vagabond, vagrant, roamer, stroller, idler, lounge, loiterer; —լինել, to stroll, to roam, to rove, to ramble, to wander; —շրջութիւն s. stroll, lounge, wandering; —շրջութիւն a. having a great deal of water, abounding with water; aqueous; —ցոլցանել v. to content, to satisfy; to augment, to multiply.

Հատերգութիւն a. swearing much: s. great swearer, blasphemer.

Հասիմ S. Հասանամ. [ligent.

Հասիմաստ a. very wise or intelligent.

Հասիստ, այս s. great talker, babler, tattler; braggart; a. S. Հասաստ; —եմ, էջի v. to talk too much, to use vain repetitions, to gossip, to prate, to chatter; to boast, to brag; —ութիւն S. Հասաստութիւն.

Հասնիւն s. bot. thistle.

Հասկերութիւն s. gormandizing, gluttony, voracity, greediness, ravenousness. S. Հասանամ. [ousness. Հասոյժ a. very strong, robust.

Հասութիւն s. great number of, great quantity, great deal, multitude, abundance, plenty.

Հասութիւն S. Հասանամ.

*Հասար s. skin-sieve.

Հասարակ, այս s. tent, pavilion, marquee; water-spout, fountain, jet.

Հար, էջ s. string, file, line, range, row, rank, order, long string, concatenation, chain, series, suite, train; multitude, great number; composition; sarus (period or cycle of 3600 years), century, epoch: crape, gauze, pall; *lace, lace-work; —բ մարգարտաց, string of pearls; ոսկի —, gold chain; —բ լեռանց, mountain-chain; —ճանճից, swarm or lot of flies; —միջմանց, swarm of ants; anthill; —շանց, pack, number of dogs; —ազգաբանութիւն, genealogy; է —ի հարկանել, to register, to record, to set or write down; է —ի արկանել, to string, to range, to rank; է — արկեալ թուել, to enumerate, to number, to count; է միում —ի հարեալ չ մի համարել, to be enumerated in the same series; յանտեղեաց —ին է այս, it is very far from the purpose.

Հարաբ or Հարապ, ոյ or է s. syrup.

Հարաբանել, էջի v. to compose, to write; to ratiocinate, to make a syllogism; —բանութիւն s. syllogism, sequence, chain of arguments; —գիր, գրաց s. composer, writer, author; S. Հարագրած; letter, character; —գծեմ v. to compose; —գոր, ուրի s. cover; veil; —գոր, cover or binding of a book, book-cover; —գրած, է s. composition, wording; work, writing, works, treatise; memory, monument; —գրական a. historical; —գրեմ v. to compose, to write, to word, to put down in writing; to compile; —գրող s. composer; —գրութիւն S. Հարագրած; —գրութիւն v. to range, to arrange in order, to set to rights, to dispose, to put in order, to lay out; —գասութիւն s. co-ordination, arrangement, order, disposition; gr. syntax; —գրական a. compound; composed; arranged, put in order; prosaic; —գրեմ, էջի v. to put together, in order, to arrange, to re-unite, to connect, to join, to combine; to construct, to make, to form; S. Հարագրեմ; —գրութիւն s. combination, conjunction, connexion; arrange-

ment, disposition; construction; gr. syntax; S. Հարագրած; —թուեմ v. to enumerate in order; —լծեմ v. to conjoin, to join with, to unite; —լծական a. completive; —խառն a. compound, combined, united; —խառնեմ v. to mix together, to compound, to intermix, to intermingle; —խառնութիւն or ունի s. intermixture, compound, combination.

Հարած, էջ S. Հարագրած; —եմ v. to arrange, to place or put in order; —ծնեալ a. cognate, born together; in-

Հարակալութիւն a. unitive. [nate, inborn. Հարական s. hymn, canticle, melody; hymn-book, hymnology.

Հարակալութիւն s. adhesion; —կարգեմ S. Հարագրած; —կցեմ v. to conjoin, to chain or link together; —կցութիւն s. conjunction, chaining together; —հիւս s. writing, work; —հիւսեմ v. to compose; —ձայն a. consonant; —ձայնութիւն S. Հայնակցութիւն; —մանեմ v. to interlace, to interweave, to intertwine, to lace, to join, to unite; —մանութիւն s. entwining, interweaving; —մերձութիւն s. adherence; —յարեմ v. to reunite, to join together; to continue, to join, to add; —յարութիւն s. continuation, sequel; —պատեմ v. to narrate in order.

Հարաւ, ոյ s. pus, matter, ichor, sanies, purulence; rottenness; stench, stink; — առնուլ, to effervesce, to swell, to become inflamed.

Հարաւարդութիւն, —լի or լից, —ծոր a. purulent, full of pus or sanies, ichorous, sanious, putrid, rotten, fetid; —հիւս s. med. ichoroides; —հոս a. stinking, fetid; — արիւն, corrupt blood; — or —հոսութիւն s. stench, stink.

Հարաւանդ, է or —ն, դան s. bonds, bands, fetters.

Հարաւանդաւ a. corrupted, stinking.

Հարեմ, էջի v. to range, to arrange, to set or put in order, to dispose; to marshal; — զմարդարիստ, to string pearls; — զնշանագիրս, to compose. [earthquake.

Հարժ, էջ s. movement, motion; Հարժաբանութիւն s. cinematics; —կան a. moveable; S. Հարժուն; —կան s. mobility; dynamics; —կից լինիւն v. to be moved together; —հիմն a. shaken from the foundations; —ախի S. Հարժիւ; —ցոյց s. polyorama.

Հարժեմ, էջի v. to move, to re-

move, to set in motion, to stir, to cause to move; to agitate, to shake, to flutter, to stagger; fig. to excite, to provoke, to rouse the feelings of, to move, to touch; — զլուսիս, to shake or toss one's head; — զամբար, to leave no stone unturned, to move heaven & earth; — զլիրս, to affect, to move to pity; —իմ v. to be moved, stirred, shaken, staggered; fluttered, roused, agitated; to bestir oneself, to bustle about. [contriver.

Հարժիւ s. motive, spring; mover; Հարժիւն S. Հարժուն.

Հարժեմ S. Հարժեմ.

Հարժող a. motive, moving; —ական a. moveable; —ութիւն s. mobility.

Հարժուն, ոյ s. movement; gesture, action; ոստակի or տարապայման —, gesticulation; — առնել է խօսել, to gesticulate while speaking; ոստակի — առնել է խօսել, to gesticulate, to be too full of action.

Հարժութիւն s. mobility; motion.

Հարժուն s. movement, motion, stir, stirring, nod, shake, toss; fluctuation, staggering; eccitation, provocation; fig. agitation, motion, impulse, commotion, emotion; gesture, action; earthquake; ast. movement; զարժմանս երակաց զննել, to feel the pulse; S. Հնդոս.

Հարժուն a. moveable, moving; versatile, unsteady, unsettled; առջին — ast. the primum mobile; — է հողմոյ, shaken by the wind; — եւ անարժուն ոստացութեք, personal & landed property. [terest.

Հարիստ, է, էւ s. usury, illegal interest. *Հարմալ s. silk-sieve; *—ուն ալիւր s. the finest flour.

Հարոյ, այս s. file, row; — քաղցրաւեանց S. *Հոսադ; — մարգարտաց, pearl necklace.

*Հարում, —ութիւն s. the setting in order, arranging; marshalling.

Հարունակ a. continuous, continual, non-intermittent; —աբար ad. continually; —եմ, էջի v. to contain, to enclose, to conserve; to continue, to last; —ութիւն s. continuation, eontinuity, succession.

Հաւաքարիւն S. Կուլիճ. [ponica.

Հաւաքար յարանիկ s. bot. aucupa ja-

*Հաւառ or Հաւաք s. violin; guitar; S. Վին.

Շաւառն *s. bot.* cannaecorus; calamus odoratus, sweet-scented flag.

Շաւիկ. *պայ* *s.* path, road, way, passage; trace, vestige, foot print; *fig.* conduct, deportment; - *մոլորակի* *ast.* orbit of a planet; - *երկաթակուռ* *S.* երկաթակուռի. [*fig.* sadness in mirth.

Շափառուկ *s.* obscurity in day-time; Շափիկայ, Շափիկայ, *fig.* sapphire; - *զաձեւ* *a.* -shaped; like a sapphire; - *դեպ* *a.* of sapphire.

Շաքար, *ի, աւ* *s.* sugar; *մաքուր*, *սպիտակ* -, refined or lump -; *խակ* -, moist, brown or raw -; - *վանի* -, candy; *գործատու* - *ի* -, -mill; *զաւարան* - *ի* -, -refinery; *հաւեմէլ* - *աւ* -, to -, to sweeten, to strew or sprinkle with -; - *ալուկ* *a.* sacchariferous; - *բուրդ* *կղեզն* or - *աբոյս* *s.* the - cane; - *ագործ* *s.* confectioner, comfit-maker; sugar-baker; - *գործուծիւն* *s.* confectionery; sugar-manufactory; - *ական* *թթուում* *s. chem.* succharic or oxy-succharic acide; - *աճաւ* *a.* sugar-flavoured, sugary; *սեխ* -, sugar-melon; - *անան* *s.* sugar-basin; - *ային* *a.* containing sugar; - *անուշ* *s.* sugarplum, comfit; burnt almond; - *աչափ* *s.* saccharometer; - *ալաճառ* *s.* sugarmen, sugar-monger, confectioner; - *ալուցումն* *s.* saccharification; - *եղէն* *a.* saccharine; - or - *բ* *s.* sweetmeats, comfits, sweets; * - *կենի* *s.* sweet-apple, "morosino"; - *օղի* *s.* rum, taffia. [*shoot*.

Շաքիլ, *բլոյ* *s.* germ, bud, sprout, Շաքիւմ, *իւմ* *un.* to bud, to sprout.

Շեղ, *ոյ* or *ի* *a.* oblique, in bias, a-slant, diagonal; *առ* *ի* -, *առ* - *ad.* slopingly, overthwart, slanting, aslope; obliquely.

Շեղաբարդ *a.* variable, light, inconstant; - *նիսս* *s.* rhomboid; - *անկիւն* *s.* lozenge, rhombus; - *նստական* *a.* rhombohedral; - *պէս* *ad.* indirectly.

*Շեղբ or - *իկ* *s.* sword or knife blade.

Շեղեմ, *եջի* *va.* to bend, to bow; to cause to deviate or to swerve; - *իւմ* *un.* to slant, to slope, to incline; *fig.* to go astray, to turn aside or away, to deviate, to swerve, to go out of one's way; *շեղեալ անկիւն*, oblique angle; *շեղեալ քառանկիւն*, rhomboid.

Շեղում, *թիւ* -, - *ումն* *s.* obliquity, bias, slant, slope, deviation; *ast.* aberration, deviation.

Շեղ, *ից* *s.* heap, mass, pile, stock,

hoard, accumulation; - *ջորենոյ*, stack, rick; - *խոսոյ*, hay-cock, mow; - or - *ս* - *ս* *S.* Շեղջորդ; - *կուտել*, *կուտել* - *ս* - *ս*, to heap up, to pile up.

Շեղջաբար *ad.* in heaps or piles; - *խախը* *s.* divination by observing heaps; - *կան* *a.* cumulative, ac-; - *կոյս* *s. S.* Շեղ; pile upon pile, towering heaps; - *կուտեմ* *va.* to collect, gather or heap together, to heap up, to amass, to pile up, to accumulate, to hoard; - *կուտեալ մեղք*, laden with sins; - *շեղ* *a.* massed, accumulated, heaped up; *ad.* in piles, masses or heaps.

Շեղջեմ *S.* Շեղջակուտեմ. [*ate.* Շեղջամեղա *a.* enervated, effeminate; - *Շեմ* or *Շեամ*, *շեմոյ* *S.* Սեամբ.

Շեշտ, *ից* *s.* shrill voice; *gr.* accent, acute accent ('); *mus.* an Armenian note ('); *ad.* *S.* Շեշտակի; - *ուրիւլ*, to end in a point.

Շեշտակի *ad.* acutely, pointedly, piercingly, sharply, keenly; instantly. Շեշտաւոր *a.* *gr.* accented.

Շեշտեմ, *եջի* *va.* to aim or level a blow at; *gr.* to accentuate.

Շեշտոյր, - *ակ* *s.* word accented on the last syllable; barytone. [*acutely.*

Շեշտոյրեմ *va.* to utter sharply,

Շեշտումն *s.* ending in a point, tapering, pyramidal form; *gr.* accentuation; *ի* - *անկանիւլ*, to taper, to end in a point; *ի* - *յանգեալ*, pyramidal, pointed.

Շեւ *a.* steep, abrupt; *s.* declivity, slope; *անկանիւլ* *ի* -, to fall in one's back, to fall supine.

*Շեւ, Շեւմ *S.* Մեղ, Մեղեմ.

*Շեւիկ *s.* fine hair-sieve. [*of* -.

Շեր *s.* storax; *գաւազան* -, stick Շերամ, *ոյ* *s.* silk-worm.

Շերամբանութիւն *s.* sericulture; - *բոյծ* *s.* silk-grower; - *բուծութիւն* *s.* rearing of silk-worms, sericulture.

Շերամիւն *s.* silk-worm house, silk-worm nursery, cocoonery.

Շերաս *S.* Շերամ. [*ladle.*

Շերեփ, *ոյ*, *մ* *s.* large spoon, soup-

Շերեփակոթ *s.* water-grasshopper; - *ձեւ* *a.* ladle-shaped.

Շերոյ, *այ* *s.* storax-grove.

Շերա, *ից* *s.* splinter of wood, chip, lath, strip, slip, part, morsel; - *պըւղ*, slice, bit, piece; - *տակաւայ*, barrel-stave; - *կերպասու*, strip of fine linen; *բ* - *ստեղանցի*, through the balustrade.

Շերասկորոյր *առնեմ* *va.* to chip, to cut into chips or in pieces, to shiver, to shatter; - *ւոր* *a.* provided with a hatchet; armed with a spear; striped, streaked, streaky; - *զոր*, sapper; pikeman; - or - *փակ փեղի*, blinds, Venetian blinds; - *փակել*, to surround with trenches, to circumvallate, to pallisade.

Շերտեմ, *եջի* *va.* to bark in strips, to streak, to stripe; *med.* to scarify; to cup.

Շեփոր, - *ոյ*, *ից* *s.* haut-boy; *S.* Փող. *Շէք or Շէք *S.* Յայք.

Շէկ, *շիկաց* *a.* of fawn colour, reddish, leonine, light, tawny.

Շէն, *շինից* *s.* inhabited place; village, hamlet; inhabitation; edifice; *a.* peopled, inhabited; in good state, prosperous; fertile, fruitful; happy, gay; *ոչ փայն* *ի* - *ս*, *այլեւ յանձն*, not only in inhabited but also in desert places; *եւ որ* - *ն* *մնայէ*, & that which shall not be destroyed.

Շեր, *շիւի* *s.* cantilena, song, ditty; - *ասաց* *s.* improvisatore, poet.

Շերտակ *s.* ureter.

Շերտեմ, Շերտեմ *s.* splash.

Շերտեմ *S.* Շերտեմ.

Շիգլ, *շգեղ* *s.* buckle, clasp, hasp, button; decoration; - *սկի*, golden buckle or clasp.

Շիթ, *շիթից* *s.* small drop, tear; - *առ* -, - *բ* - *բ*, drop by drop; - *ի բերաւ նոյ*, saliva, drivel, slaver, slabber; - *բ բանից*, few words.

Շիթեմ, Շիթոյ *S.* խայթեմ, խայթոյ.

Շիւ, *շապ* *a.* squint- or goggle-eyed; short- or dim-sighted; - *ակնարկել*, to goggle, to squint, to look askew.

Շիկագոյն *S.* Շէկ; - *գումար* *a.* gold-coloured; - *թան* *s.* lentil-soup; - *կարմիր* *a.* reddish, red; scarlet; - *մորթ խոյոյ*, morocco, spanish leather; - *փայտ*, Brasil-wood, Queen's wood; - *հեր* *a.* light-haired; - *փոկ* *a.* made of red leather; - *բար* *s.* spinel-ruby.

Շիկերեայ *s.* roe-buck.

Շիկարի or Շէկ- *s.* alkanet. [*Շէկ.*

Շիկն, - *ոս* *a.* bashful, sheepish; *S.*

Շիկնեմ, *եջի*, - *իւմ*, *եջայ* *S.* Շաւա-

գունիւմ. [*slip of straw; little branch.*

Շիկ, *շոյ* *s.* fescue, mote; bit or

Շիկաբեր *S.* Շիկաբեր; - *դէս* *a.* beholding the mote in another's eye; *s.* censorer, fault-finder.

Շիճ, շիճ, Շիճուկ or Շիճուկ, շիճ *s.* whey, buttermilk; serum, serosity; grain spoilt by rain; - *արեան*, ichor. Շիճաւակիւմ *un.* to be red with eating & drinking.

Շիճիկ *s.* Persian w. sword. [*grasping.*

Շինագահ *a.* avaricious, covetous,

Շինագլուխ *S.* Միջաբերդ.

Շինած *S.* Շինուած.

Շինական *s.* country-man, -fellow, rustic, peasant, villager; *a.* rustic, gross, rude, impolite, clownish, boorish; *կին* -, country-woman, peasantess; *մանուկ* -, country lad; *աղջիկ* -, country lass, cottage girl; - *բ* or - *եր* *s.* the peasants, peasantry, country people; - *ագոյն* *ad.* rudely, coarsely, clownishly, boorishly; - *աւ* *va.* clod-pated, awkward, rough; - *աշէն* *a.* wisely governing & contenting the peasantry; - *ուկ* *s.* rustic life; *fig.* country manners, rusticity, clownishness, boorishness, awkwardness, rudeness; the peasants, the peasantry; - *օրէն* *ad.* *a.* country-fashioned.

Շինակեայ *a.* living in a village; *s.* burgher, villager; - *մէջ* *s.* the middle or centre of a village or town; - *մուտ լինիւմ* *un.* to enter the villages or towns; - *նիսս* *a.* inhabited, peopled; flourishing, prosperous; - *վայր* *s.* populated places or country; - *բար*, *այ* *a.* building many edifices; compiling good regulations; - *աւան* *s.* habitable place, inhabited town; the universe, the world.

Շինեմ, *եջի* *va.* to found, to build, to erect, to construct, to make; *վերաբանիւմ* -, to rebuild, to build up again or anew; to renew, to restore; *fig.* to edify, to instruct, to set a good example.

Շինիչ *a.* edifying, exemplary.

Շինող *s.* builder, constructor; - *աւական* -, - *ուրի* *s.* art of building, architecture.

Շինուած, *ոյ* *s.* building, edifice, fabric; *fig.* edification; - *մարդկեղէն*, human work; - *աձեւ* *a.* like au edifice; towering; - *ոյ*, *ից* *a.* constructed, made, done or got up with art, artificial.

Շինութիւն *s.* construction, building; *fig.* edification, moral profit; abundance, ease, prosperity; peace, tranquillity; good regulations.

Հիմունք *s.* construction.
 Հիշ, շէկ *s.* glass bottle, bottle, phial; alabaster vase; խցիկ *զ-*, to cork; to put the stopper on; բանալ *զ-*, to draw the cork, to uncork; to take the stopper out of.
 Հիշակ, աջ *s.* lamb of a year old, yearling sheep.
 Հիշք *s.* nape of the neck.
 *Հիշ S. Պարկեղ. [itory, superficial.
 Հիշական *a.* extinguishable; *fig.* trans-
 Հիշանիմ, ջայ, ջեր *vn.* to go out, to be extinguished or quenched; *fig.* to be dimmed, obscure; to pass away, to cease, to be buried in oblivion; to cool, to grow cool, to be quenched, to become extinct; to die peaceably.
 Հիշանու *a.* extinguishable.
 Հիշեկափառ *a.* whose glory is extinguished; inglorious, ignoble.
 Հիշուածիւն, -ումն *s.* extinction; annihilation.
 Հիշուցանեմ, ջի *va.* to extinguish, to put out, to quench; *fig.* to dim, to cloud, to obscure; to quench, to cool, to allay, to cool down; to stifle, to smother; to exterminate, to kill.
 Հիշուցիւ *s.* extinguisher.
 *Հիւ *s.* pimple.
 Հիւսիս *a.* languid, effeminate.
 Հիւսիկ *s.* sesame-oil.
 Հիւսիմ, բմաց *s.* tomb, sepulchre, urn, monument; -ք, cemetery; մարմնա-ծախ -, sarcophagus; - հոյակապ, mausoleum; - գաւարիկ, cenotaph.
 *Հիւսիկ *s.* wooden padlock.
 Հիւսիկից *a.* buried in the same tomb or cemetery; -ւոր *a.* entombed, buried.
 Հիւ, շույ *s.* husks of grapes, grounds or dregs of pressed grapes: warp-staff.
 Հիւանք *s.* acute cry, shriek, scream.
 Հիւզ S. Հիւ. &c.
 Հիւսիւր, &c. S. Հիւսիւր.
 Հիւսիւր *a.* somewhat dark, obscure;
 Հիւսիւ S. Հիւ. [short- or dim-sighted.
 Հիւսիւ *a.* short-witted, obtuse, stolid, stupid, senseless.
 Հիւսի S. Մոխիւ.
 Հիւսիմ, աջայ *vn.* to become short-sighted; squint-eyed; blind; to feel quite dazed, to be dazzled; to grow dim, obscure; to become blunt.
 Հիւս, &c. S. Ժլատ, &c.
 Հիւսուածիւն, -ումն *s.* dim-sightedness, squinting, blindness; dazzling,

hallucination; հարկանիւ -ի, to strike blind; հարկանիւ -ի քիտ *fig.* to beguile, dazzle, seduce or fascinate the imagination.
 Հիւսուցանեմ *va.* to blind; to blunt; *fig.* to dim, to dull, to deaden; - զաւ, to dazzle the eyes; բարեբաղդութիւն -իւն զմեծ առումն, prosperity spoils the rich. [-, enchanting beauty.
 Հիւսուցիւ *a.* dazzling, flaring; գէղ
 Հիւմ, շէկայ S. Հիւսիւմ.
 Հիւսիւրեցանեմ *va.* to leave in doubt, to create suspicion, to make suspicious, to embarrass, to perplex.
 Հիւսիւմ, էջայ *vn.* to suspect, to doubt, to be uneasy, embarrassed, perplexed.
 *Հիւսիւ *s.* under part of the chin.
 Հիւի *s.* neck.
 Հիւ, Հիւր, &c. S. Սար, &c.
 Հիւսու *a.* Gr. w. yellowish, pale.
 Հիւսութիւն S. Հիւսութիւն.
 Հիւս *s.* S. Հիւսիւն; arrow-head; -ական *a.* noisy; -էմ, էջի *vn.* to whizz, to hiss, to whistle; to sound loud & shrill, to rush, whiz or whirl through the air; սուսերը շիւսէին ընդ իրեարս շէռակի, the swords crossed; -իւն *s.* shrill or loud humming noise, hissing, whizzing; clack; - ղիւսուց, clashing, clash; S. Թիւգիւն.
 Հիւսիւմ, էջայ *vn.* to make a show or parade of, to vaunt in, to boast or brag of, to plume oneself.
 Հիւսիւն առնեմ *va.* to banish, to exile, to drive away.
 Հիւսիւր *a.* bearing or carrying a blade of straw or a small branch.
 Հիւսիւր *s.* running hand.
 Հիւսիւր *a.* smaller than a mote.
 Հիւս, -առեմ, Հիւսիւ *s.* very transparent veil, gauze; crape.
 Հիւսիւ, էջ *s.* chain; chain, concatenation, continuity, series; - ոսկի, gold chain; -ք գէրութիւն, the bonds of slavery; արկանիւ է -ս, to chain, to enchain, to put in chains, irons or fetters; խորաակէլ *զ-*, to break one's chains.
 Հիւսիւրագործ, աջ *a.* of chain mail, made of rings run one into another; chain-shaped, chained; *s.* chain-maker; -գործ *a.* unchained; -կապ *a.* enchain, loaded with irons or chains; - ձեւ, -տող *a.* S. Հիւսիւրագործ; -ւոր *a.* bound, chained.

Հիւսիւմ, էջի *va.* to chain, to enchain; to link, join or unite together.
 Հիւսիւրեւ *ad.* like a chain.
 Հիւսիւրար, Հիւսիւրար S. Հիւսիւմ.
 Հիւսիւմ *s.* female fineries, show, Հիւսիւրագործ *a.* savage, wild, fer-
 *Հիւսիւ S. Հիւսիւ. [ocious.
 Հիւսիւ, -իւս, -իւն *a.* serous; ichorous, full of matter.
 Հիւսիւ, էջի *vn.* to be full of serosity, of matter; to liquefy, to be spoiled.
 Հիւսիւ S. Հիւս, Հիւսիւ.
 Հիւսիւմ *vn.* to throw up, to vomit, to eruct or belch from much eating & drinking.
 Հիւսիւ *s.* tumult, trouble, discord; *a.* tumultuous, turbulent, agitated; -է, ջուցանեմ *va.* to trouble, to perturb, to upset; -իմ, էջայ *vn.* to be troubled, upset, agitated.
 Հիւսիւ *a.* like a dog; -բարց *a.* dog-hearted, churlish, evil, biting; cynic; -բերան *a.* dog-mouthed; *fig.* biting, sarcastic, slanderous; -գայլ *s.* jackall; -գլուխ S. Հիւսիւրեւ; -կան *a.* canine; doggish, cynical; -բարց S. Հիւսիւ; -կանութիւն *s.* cynism; -կա-
 բիւ *a.* dog-footed; -կերպ *a.* dog-shap-
 ed; *ad.* like a dog.
 Հիւսիւ, աջայ *or* ջի *vn.* to commit adultery; *fig.* to worship idols, to idolize; to usurp, to ravish.
 Հիւսիւ *a.* doggish, rascally, whorish; -նու *a.* incestuous, adulterous.
 Հիւս *s.* dog-theft.
 Հիւսիւ *a.* libidinous, lascivious.
 Հիւսիւ *s.* ast. dog-star, Sirius.
 Հիւսիւն *s.* house of Thondracian sectarians, (Paulicians).
 Հիւսիւն *sf.* adulteress; -ջու *s.* adnl-
 terer; -ջուկան *a.* adulterine; -ջու-
 ութիւն S. Հիւսիւն.
 Հիւսիւմ *s.* pack of dogs; *fig.* com-
 pany of lascivious persons.
 Հիւսիւմ, էջի *va.* to flatter, to cajole, to coax, to fawn on, to cringe to.
 Հիւսիւ *s.* flatterer, fawner.
 Հիւի *s.* little dog, bow-wow; *ast.* Canis Minor, Canicula, dog-star, Si-
 rius; բոնիւն -ս, lapdog; - սրսկան, beagle; - հրացանի, cock; շիւսիւն ա-
 լուրք, dog-days.
 Հիւսիւ, Հիւսիւ *a.* licked by dogs.
 Հիւսիւն *s.* night-shade, morel, so-
 lanum; tithymalus, milk-thistle.

Հիւսիւ *s.* an adulterous old man.
 Հիւսիւն *a.* dog-muzzled; *s.* Scylla, nymph beloved by Glaucus & changed into the catulns or spotted shark (sea
 Հիւսիւն *s.* adultery; idolatry. [fish].
 Հիւսիւ *s.* dog-hole, -house, -ken-
 *Հիւսիւ *s.* cancer, gangrene. [nel.
 Հիւսիւ *a.* bastard, misbegotten, base-born; *s.* bastard, natural son or daughter; adulterine child.
 Հիւսիւ, է, -ք, աջ *s.* grace, Divine grace; favour, good offices, auspices, service, benefit; grace, gracefulness, charm, beauty; agreeableness, pleas-
 ing or graceful manners; thanksgiv-
 ings, thanks; forgiveness, pardon, mercy, grace; gift, concession; merit, worth; the Graces; է -ս, առ -ս, for, in favour of; by favour; է նի -ս, -ս նմա առնելով, to please him, to do him the favour, to oblige him; է -ս էրե-
 սայ քոց, thanks to you; in your behalf, for you; է -ս Տեառն, Թագա-
 ւոր ..., by the grace of God, king ...;
 -արա, pray, do me the pleasure; է-
 ք, most graceful; - or -ս ունեւ, -ս մատուցանել, to thank, to return
 thanks, to be thankful to; -ս արկա-
 նել, to be grateful, to acknowledge;
 -ս գտանել, to be in favour or in the
 good graces of, to please; -ս գտանել
 առաքի, or առաքի աջայ ուրուք, to
 find favour in the sight of any one, to
 find grace or favour with, to win the
 good graces of, to please, to be liked;
 -ս առնել ումք, to favour, to gratify;
 to befriend, to forgive, to excuse, to
 remit; -այ առա, to give gratuitously;
 է -ս էն առա, to discharge an obliga-
 tion as if doing a favour; գրիւ է -այ,
 to disfavoured, to disgrace; մեռանել է
 -ս, to die in a state of grace, in odour
 of sanctity; - սնիմ քեզ, thanks, I
 thank you, much obliged to you; S.
 Զեղումն.
 Հիւսիւն *a.* granting or distrib-
 uting favours; -բաշխութիւն *s.* distrib-
 ution of favours; gift of grace; -գիր
a. written by divine grace; -գիր *a.*
 obtaining the divine grace, pleasing
 to God, favoured, dear, agreeable,
 grateful; -գործ *a.* produced by divine
 grace; -գործ *a.* adorned, adorned with
 graces, graceful, virtuous; -գործ *a.*
 unthankful; -ի or լից *a.* full of grace,
 most graceful; gracious, handsome,

fine, beautiful, charming, genteel, fair; *pn. Shenorhali* (endued with grace), *St. Nerses Glajensis*; *չյս* *a. pure, candid, bright.*

Շնորհակալ *a. grateful, obliged, beholden*; *լինել, եմ, եցի* or *իմ, ելայ* *vn. to thank, to give or return thanks, to acknowledge*; *իլ, եաց* *S. Շնորհակալութի*; *ու* *S. Շնորհակալ*; *s. pleasure*; *մաք*, *thankfully, gratefully*; *ուլթի* *s. thanks, thanksgiving, gratitude, thankfulness*; *կան* *a. donative, gratuitous*; *կարգութի* *s. constitution by divine grace*; *կորոյս, բուսի* *a. graceless, unthankful, ungrateful*; *հասոյց Լինիմ* *vn. to thank; to recompense*; *ձիւր* *a. granting gratuitously; given gratis*; *Շնորհք* *a. renewed through grace*; *չուք* *a. graceful, handsome, charming, genteel, pretty, nice*; *պատար* *a. full of grace*; *պատուով* *a. narrated gracefully*; *պարգեւ* *S. Շնորհատու*; *պարտ, ից* *a. much obliged, very grateful, mindful of benefits received*; *հոգնութիւն*, *gratefulness, gratitude, thankfulness*; *հոանիլ Բժէք*, *զանձն դաւանել առ ոք*, *to be indebted for, to owe, to be under obligations, to be beholden to*; *կացուցանել զոք*, *to oblige a person, to obtain a right to his gratitude*; *եմ ընկրուց ինամոցդ, ով եղբայր, I am grateful to you for all your care, my brother*; *վաճառ* *a. s. simoniae*; *վաճառութի* *s. simony*; *տու* *a. gracious, bestowing favours*; *տուութի* or *արութի* *s. gift of grace; donation, favour, liberality*; *տուր* *a. granting or granted gratis*; *ուր* *a. graceful*; *ուրեմ, եցի* *va. to grant favours, to endue or adorn with favours; to congratulate, to felicitate, to wish joy, to pay compliments*; *ուրութիւն* *s. congratulation, felicitation.*

Շնորհեմ, եցի *va. to give as a present or favour, to make a present of, to grant, to accord, to concede, to gratify; to grant pardon, to pardon, to forgive, to remit*; *S. Շնորհուկս առ նեկ*; *չ*, *to refuse, not to grant, to withhold, to deny*; *զու ինձ շնորհեցեր կեանս, I owe you my life*; *իմ* *vn. to be granted, accorded*; *ի բարութի իմեկ շնորհին կեանք ձեր, you owe your life to my forbearance.*

Շնորհութիւն *s. thanks.*

Շնորհուկք *s. flattery, compliance, adulation*; *կս* or *առ* *կս* *ad. flatteringly, by flattery or adulation*; *կս առնել, խօսել, ասել*, *to do or speak according to a person's known proclivities, to seek to please, to shew a particular regard for, to favour, to flatter, to adulate, to wheedle.*

Շնորսր *s. shoveller; ganza.*
Շնութի *s. canine nature: adultery, fornication; fig. idolatry*; *S. Ըմբռնիմ.*

Շնչաբեր *a. respiratory*; *երակ, արtery*; *իմ, եցայ* *vn. to begin to breathe, to fetch breath, to respire; to become animated*; *ուլթի* *s. respiration; animation*; *բոյս* *a. vegetable*; *S. կենդանաբոյս*; *խառն* *a. between the teeth; muttering; ad. murmuringly*; *ձնութի* *s. creation of the soul, animation*; *կալ անութ* *s. lung*; *կան* *a. respiratory*; *S. Շնչաւոր*; *կապ* *a. out of breath, faint, senseless, exanimate, lifeless*; *S. Շնչարգէլ*; *կեաց* *a. having the breath of life, breathing*; *կիր* *S. Շնչաւոր*; *կից* *a. breathing together; fig. of the same mind or feeling, unanimous*; *հան, աջ, մոռա* *s. air-hole, vent-hole, draft-hole*; *հեղ ձոյց* *a. suffocating, stifling*; *նամ, ալայ* *vn. to be animated, to live, to breathe, to respire.*

Շնչառ *s. chem. sucking-tube*; *ու* *a. breathing*; *ուլթի* *s. respiration.*

Շնչապառ *a. mortal; a. ad. quite out of breath, panting for breath*; *առնել, to put out of breath*; *լինել, to put oneself or to be out of breath, to be panting or gasping*; *լինանալ, to run oneself out of breath*; *ուլթի* *s. being out of breath, breathlessness.*

Շնչարգէլ *a. asthmatic*; *ուլթիւն* *s. asthma, shortness of breath.*

Շնչացուցանեմ *va. to animate, to give a soul to, to cause to breathe, to vivify.*

Շնչաւոր *a. respiring, breathing, living, animal; fig. carnal, sensual, gross: spiritual*; *գործիք*, *wind instruments*; *եմ* *S. Շնչացուցանեմ*; *ուլթի* *s. act of breathing, respiration, animation, vitality; sensuality.*

Շնչափող *s. wind-pipe, trachea, Շնչաբորակ*, *saltpetre, throttle; lung.*
Շնչելի *a. respirable.*

Շնչելցի, ուլթի *s. pneumatic*; *մեքենայ, - machine, air-pump.*

Շնչեմ, եցի *va. to breathe, to respire, to puff; to blow; to inspire; vn. to exhale, to emit*; *զօք, to breathe, to take breath, to respire*; *զհուր*, *to send forth or emit fire, to break into a volcanic eruption*; *չարախօսութի*, *to whisper in the ears, to accuse in secret*; *Շնչեցեն հողք*, *let the winds blow; let the storm rage*; *Շնչ հողմն ուժգին*, *the wind blows hard*; *Շնչեաց հողմ արողակ*, *a fair or favourable wind arose.*

Շնչեակ, աջ *s. artery*; *Թոքային, pulmonary*; *ական, ալին* *a. arterial.*

Շնչեցուցանեմ *va. to cause to blow.*

Շնչիւն *s. blowing, whistling; hissing, hiss.* [Թիւն *s. respiration.*

Շնչող *a. aspirating, sucking up*; *ու* *Շնչորական* *a. eavillous, captious, sophistical.*

Շնչուկ *s. the necessary livelihood.*
Շնչումն *s. breath, puff, wind; whistling; respiration, breathing; inspiration.*

Շնջիկ *s. zool. otter*; *ծովային, sea-otter, kind of seal*; *S. Վիշապաձուկն.*

Շնի or *Շնուի* *s. pl. dogs.*

Շնիկն *s. dog's-dung.*

Շնիւղ *s. med. eynorexy, bulimy, canine hunger or appetite.*

Շնիթ *s. dog-muzzle.*

**Շչակ* *s. yearling sheep.*

Շչի *s. storax*; *S. Շեր.*

Շչիւմ, եցի *vn. to whisper, to speak low, to murmur; to hum, to mutter, to grumble*; *հն ականջք իմ, my ears ring or tingle.*

Շչիւն, շչումն *s. whispering, whisper, murmur; noise, rumour*; *աղօս*, *a hollow or rumbling noise; fig. a secret rumour.*

Շչող *s. whisperer.*
Շչուկ *s. noise, racket, uproar, clatter, hubbub, tumult.*

Շչուկ *S. Շչիւն.*

Շոք, ոյ *s. solar heat, hot vapour.*
Շոգանամ, աջայ *vn. to evaporate, to vaporize.*

Շոգեակ *s. light vapour, a mist.*
Շոգեգործի *s. locomotive engine*; *լից* *a. vapourous*; *կապ* *s. railway-carriage*, *—truck*; *S. Երթամ, Երկաթուղի*; *նաւ* *s. steam vessel, steam-boat, steamer*; *թղթաբեր, steam-packet*; *պտտաակաւոր, screw-ship*; *պատերազմիկ*, *war-steamer, man-of-war steamer*; *S. Նաւ.*

Շոգի, զւոյ *s. vapour, exhalation; breath*; *S. Ընդունարան.*

Շոգիւղից *a. vapourous*; *մէք* *a. vapoury, misty, foggy, hazy*; *շուան* *s. vaporization, evaporation*; *շուցանեմ* *va. to vaporize.*

Շոգմոք, աջ *s. tale-bearer, tell-tale, backbiter, informer, slanderer*; *a. tale-bearing, slanderous*; *եմ* *vn. to tell tales, to spread malicious or false reports, to slander, to speak ill of; to flatter*; *ուլթի* *s. evil or malicious reports, delation, story, tale, report, backbiting, slander, scandal; flattery.*

Շոգուկ *s. vapour, exhalation.*

Շոչ *s. starch*; *եմ, եցի* *va. to starch, to stiffen with starch.*

Շող, ոյ or *ից* *s. ray, flash of light, beam*; *ս արձակել, to emit or throw out rays, to beam.*

Շողազարդ *S. Նշուազարդ.*

Շողակաթ, ի *s. stream of light, effusion of light; splendour, brightness, glory*; *cathedral of Etchmiadzin, & the feast of its dedication.*

Շողամ, աջայ or *ալի* *vn. to shoot or throw out rays, to beam, to glitter, to shine, to twinkle, to scintillate, to blaze, to flame, to flash, to glitter, to gleam, to sparkle.* [heated, to burn.

Շողանամ *vn. to get warm, to become*
Շողալիս *ad. like a flash of light, beamingly, radiantly, brilliantly.*

Շողացումն *s. irradiation.*

Շողացուցանեմ *va. to cause to shine or to glitter, to give brightness to, to brighten; to warm, to inflame, to render incandescent; to brandish, to rotate.*

Շողաւոր *a. beamy, radiant, shining, effulgent, luminous, brilliant, sparkly.*

Շողամ *S. Շաղամ.* [ing, splendid.

Շողիչ *s. radiance, effulgence.*

Շողիմ *S. Շողամ.*

Շողիւն *s. splendour, brightness, blaze, flash; heat, red heat.*

Շողիք *S. Լորձն, —ձուք.*

Շողողենի, Շողողուն *S. Շողաւոր.*

Շողողիմ, ելայ *S. Շողամ.*

Շողողումն *s. ast. scintillation.*

Շողոմ, աջ *s. adulator; s. flattery*; *ս առնել, to flatter, to toady, to blandish.*

Շողոմաբարոյ, —սեր, —բար *a. flattering, adulating, cajoling, wheedling; s. adulator, flatterer, cajoler.*

Հողմեմ, *էջի va.* to flatter, to palaver, to cajole, to wheedle, to coax; to caress, to fondle.

Հողմութիւն *s.* adulation, flattery, palaver, cajoling, coaxing, caresses, fondling, wheedling.

Հողմորթ, &c. *S.* Հողմարար, &c.

Հոճ, *ի*, Հոճի, *ճւոյ s.* pine, pine-tree, fir-tree; *պիստակ շոճոյ*, pine-cone; *-բ*, *-իք s.* pine-grove.

Հովին *s.* spinage; *S.* Ծմէլ.

Հոյս *a.* quick, light, prompt, active, swift, nimble, agile, brisk, alert; *ad.* quickly, promptly, speedily, quick, fast.

Հոյականք *s.* show, ostentation, pompous display, parade; *-իս առնել* or *-կեմ*, *էջի vn.* to be given up to ostentation.

Հոյս *vn.* to putrefy, to rot. [tation.]

Հոս *s.* parching by the sun.

*Հոսաք *s.* string of comfits.

Հոսեմ, Հոսապեմ, *էջի va.* to snatch away, to pluck off, to take away, to ravish, to carry off.

Հոս, *ից s.* cloth; vest, dress.

Հոսեմ, *էջի vn.* to be undressed.

Հոսեմ, *էջի va.* to assume wrongfully, to usurp, to appropriate, to take forcible possession of, to ravish, to ascribe or impute to oneself.

Հոսիկ *a.* giddy-pated, wandering.

*Հոսեմ *S.* Հոսեմ, *գլխովս*.

*Հոսաք *s.* fore-court.

Հոսալտ, *-աբարոյ a.* intemperate, gluttonous, drunken, crapulous; debauched, dissolute; *-անամ S.* Հոսալտ, *-անք S.* Հոսալտութիւն; *-ասէր լի նիմ vn.* to take pleasure in crapulence or debauchery; *-իմ, էջայ vn.* to give oneself up to debauchery, to eat & drink to excess, to guzzle, to gormandize, to live in gross debauchery; *-ոս S.* Հոսալտ; *-ուծիւն s.* low debauchery, guttling, intemperance, surfeit, excess, orgies, drunken revelry.

Հոսան, *ուռք S.* Նիզակ.

Հոսար, *-ուռն s.* consternation, dismay, surprise, amazement, giddiness; *-էջուցանեմ va.* to stun, to astonish, to surprize; to baffle, to puzzle, to bewilder, to make giddy or dizzy; *-իմ, էջայ vn.* to be stunned, astonished, surprized, baffled or puzzled, embarrassed, bewildered, not to know what do or what way to turn.

Հոսեմ, *a.* nimble, light-footed, swift, quick, agile, lithe; *-եմ vn.* to be

hurried, to hasten, to make haste; *-ուռն s.* agility, nimbleness, quickness, celerity; hurry, haste.

Հոսամէջ *s.* the middle of a market-place. [et-place.]

Հոսայ, *ից s.* market, bazaar, market; *Հոսաա a.* fraudulent, low, base,

*Հոսայ *s.* skein of silk, &c. [iguoble.]

Հոսայ, *ից s.* wild fennel.

Հոս, *շանց s.* dog; *ից.* adulterer or adulteress; *ast.* Canis Major; *S.* Դնիկ; *մասակ -*, bitch; *- անպիսան*, cur; *- որսորդ*, hound, terrier, ranger; *որսական - անակաւորոյ*, setter, pointer, setting-dog; *- մաղեղ, գանդամաղ* or *լուղակ*, water-dog; *- մեծականջ*, long-eared dog; *- անպազ*, house-dog; *- պաշապան*, watch-dog; *պաշապան - հովուաց*, mastiff dog; *յրամարտ -*, bull-dog; *շան լակոսիկ*, fisting cur; *- մասնիչ, խեռ, խաճանող, կառաղի*, a treacherous, snarling, biting, mad dog; *խշտի* or *խղիկ շան*, dog-hole, dog-kennel; *կերակուր շան*, dog's-meat, dog-porridge; *ոլիւ շան*, dog-louse; *վաղք շան*, dog-trot; *ցնիկիլ շան*, to whelp, to litter, to bring forth; *տալ կամար*, *կանել շանց*, to give or to send to the dogs; *կերակուր լինել շանց*, to go to the dogs; *- հալէ, ուռայ, կաղկանձէ, ղողանջէ, կռնչէ* or *միմայ*, the dog barks, howls, whines, yelps, growls; *խոնջեալ իբրեւ զ-*, dog-weary, tired as a dog; ** - հալան չէ խաճան*, a barking dog seldom bites; *S.* Լակոս, Եւնա... &c. Դնա..., &c.

Հոնչ, *շնչոյ s.* breath, puff; wind, breeze; respiration; spirit, soul, life; *միով շնչով ad.* unanimously, with one accord; *- կլանել, առնուլ*, to breathe, to take breath, to recover one's breath, to respire; to repose, to rest, to take a little breath or respite; *- առնուլ լիաբերան*, to breathe freely; to draw a long breath; *հասանիլ շնչոյ*, to lose breath; *ի - վախճանին հասանել*, to be near to one's last breath; *ի մի - կլա- նել*, to swallow in one gulp, at a draught; *ամ - կենդանի*, all that has life; every living soul; *յ - վախճանին*, to one's last gasp; *մինչեւ ի վերջին - ն*, to the last moment; *ի յետին - ն հա- սեալ է*, he is at his last breath, in the pangs of death; *յ. յետին - կենաց իմաց*, to the last moment of my life; *- վախ- ճանին չէ էր հասեալ*, he had not yet

yielded his last breath; *ի վախճանին շնչոյն*, while expiring; *ի - հողմոյ գէ- ղած փեալ*, at the mercy of the winds; *S.* Բնդ աղօտ, Ժահաչոտ.

Հոսան, *այ s.* lily; *yn.* Susan.

Հոսանաբեր *a.* bearing or produc- ing lilies; *-բոյժ a.* feeding among li- lies; *-բոյն a.* lily-coloured; *-գործ*, *-գարգ a.* worked or adorned with li- lies; *-հոս a.* lily-scented; *-ձեւ a.* lily- shaped; *-նամ, ագայ vn.* to become as a lily; *-յեալ a.* lilyed; *-փայլ a.* bright, fair or candid as a lily; adorned with lilies.

Հոսեմ, *էջի vn.* to be neglectful, to lose or waste one's time, to loiter.

Հոսայ, *ից s.* sesame.

Հոսմիր *s.* cardamom.

Հոսա *a.* doubtful, mistrustful.

Հոսաակ, *այ s.* handkerchief; hair- band; ** - աբեղայ* or *վարդապետ*, a widowed priest. [napkin, corporal.]

Հոսիպ, *ից s.* fine linen; altar

*Հոսոս *S.* Ճիւղ.

*Հոսոս *s.* mus. pipe, reed, willow-reed.

Հոսա *a.* *ad.* *S.* Ծոյս; *s.* med. pimple, pustule.

Հոսարան, *-իսոս a.* glib, fluent of speech; *-ծիր a.* nimble, diligent, ac- tive, ready; *-հաս a.* early, premature; *-նամ S.* Երազեմ *vn.*; *-սաղապ S.* Դիւ- րագայթ; *-փոյթ a.* quick, swift, hur- ried, precipitous; *-փութութիւն S.*

Հոսար *S.* Փութութիւն.

Հոսարութիւն *S.* Արագութիւն.

Հոսր, *շրթան. շրթուք, թանց s.* lip; edge, orifice; *ից.* tongue, word, mouth; *med. lip*; *վերին -*, upper-lip; *ստորին -*, under-lip; *նուրբ, ուռայ, թաւ, կարմրեմբեան -*, small or thin, swelled or blubber, thick, rosy lips; *ռանել լայնել, շրթալ, բարձր շրթ- թունոյ*, to have flat, turned up, well- formed lips; *- գետոյ, river-side.*

Հոսր *ad. pr.* about, round, around, all round; roundabout, in the neigh- bourhood; from all sides, on every side; *s.* turn, round; *ի - ն*, around; *- տեսանելիք*, amphitheatre, - boxes; *- ղեկեղեցեալ*, round the church; *- or ի - ածել*, to lead to, to conduct around, to walk; *- or ի - գալ*, *- ան- ջանել*, to take a walk, to make a tour, to walk, to promenade; *- հայել*, to look around; *- առնուլ*, to turn; *- ար- կանել* or *պատել, պաշարել*, to sur-

round, to encompass, to encircle, to invest, to hem in, to beset; *- բնակել*, to dwell near, to be neighbouring; *- տալ*, to overturn, to upset, to over- throw; *- տալ անձինն*, to turn from side to side.

Հոսրանալ *a.* round, circular; *ad.* in a circle, circularly, round about; *էլանելի -*, winding-stairs, spiral-stair- case; *-կի ad. S.* Հոսր; round about; in a circle, circularly; *a.* circumjacent; *gr.* circumflex.

Հոսրաւ, *այ s.* chasuble.

Հոսրալի *a.* turning, winding; *-գունեմ va.* to colour, dye or stain all

Հոսրելի *s.* turn, round. [round.]

Հոսի *s.* suspicion; *S.* Դիմում.

Հոսիպ, *ից* collyrium; eye-salve.

Հոս, *շոյ s.* shadow, shade; veil, head-cover; honour, respect, consi- deration; splendour, brilliancy, lustre, glory, magnificence; pomp, parade; *ից.* protection; *- եւ ձեւք*, ceremoni- al, etiquette; *- գնել*, to honour, to pay honour, to respect, to consider, to compliment, to pay court to, to court; *զամ - եւ զպատիւ գնել ումք*, to give all the respect & honour due; *ի շքի եւ ի պատուի ունել*, to hold in respect; *զանձն ծանր եւ ի շքի ունել*, to be grave or serious; *- առնուլ*, to be honoured or glorified; *շքով ad.* with honour, gloriously, magnificent- ly, pompously. [fig. to hoot.]

Հեմ, *էջի vn.* to hiss, to whistle;

Հիւն, Հիւն *s.* hiss, hissing, whistl-

Հիւն *a.* hissing; *s.* hisser. [ing.]

Հար, *այ s.* paint, rouge; plaster; *-անկար a.* painted, rouged; pretty; *-անք S.* Հար; *-ար s.* painter; plas- terer; *-իմ, էջայ vn.* to rouge, to paint the face with rouge, to fard. [water.]

Հար *va.* to alum, to steep in alum-

Հար, *այ s.* shepherd; *S.* Հար.

Հարկ or Հարկ *s.* alum.

Հարկ, *ից s.* spendthrift; *a.* prodigal, lavish, wasteful, extravagant, pro- fuse; licentious, lewd, dissolute; *-բ s.* licentiousness, lewdness, debauch; *-ական a.* intemperate, impudic; *-ա- միա a.* lewd-minded, lustful, inclined to debauchery; *-իմ, էջայ vn.* to be prodigal, to live lavishly, to squander, to waste, to dissipate, to lavish, to abandon oneself to debauchery, to lead a dissolute life; *-ուռն s.* prodi-

gality, profusion, luxe, waste, dissipation; debauchery, disorder, extravagance, luxury, excess.

Շուսա S. Միզագրաւ.

Շուէլ s. bot. asphodel, king's-spear.

Շահիւք s. noise, tumult, rumour, clamour, uproar, row; public rumour, report; ի - համբաւոյն, at the news or report of; -ն աղաղակի նոյ, their cries, shouts; ի - ահեղ պատերազմի, at the terrible news of war; at the dreadful preparations for war.

Շահիւք s. sound, flourish. [basin.

Շահիւք or իւ s. basin, wash-hand

Շահիւք, աւ, ունք s. humming-top, whipping-top, pog-top.

Շահապազ s. head-stall; frontlet.

Շամբաձայնութիւն s. mus. andantino. [conduit, gutter.

Շանթ, աջ s. wooden-pipe, water-

Շապ, ի, աւ or իւ s. diligence, haste, hurry, promptitude, urgency; a. urgent, pressing; - տագնապի, too great haste, hurry, great urgency, hasty eagerness, precipitation; constraint, imperious or urgent obligation; pain, anguish, affliction, trouble; - , - , աւ - , - ու, - աւ ad. hastily, in haste, expeditiously, speedily, diligently; - տագնապաւ, with all possible speed or despatch, in a hurry, precipitately, post-haste; աւանդ - ոյ, without hurry; - տագնապի հասուցաւ նէլ, ի վերայ գնել or ի վերայ հասուցանել, to urge, to press, to force, to compel, to oblige, to constrain; to grieve, to pain, to agonize, to harass; - քան զստեղն, no sooner said than done; - աւամ S. Շապիւք; - եմ, եջի, - եջուցանեմ va. to hasten, to press, to urge, to hurry, to precipitate; - իմ, եջայ vn. to be quick, to hasten, to hurry, to precipitate; - ութի, - ում S. Շապ s.

Շահարան s. magazine, storehouse; butler's pantry; larder, buttery, pantry, store-room, cellar; secret chamber; treasury; bottom; ից. heart, the secrets of the heart, the affections, &c.; - ցորենոյ, granary, loft; - գինւոյ, wine-cellar, wine-vault; - փայտից, wood-house.

Շահարանայից a. filling granaries & magazines; stored in a granary; - պազ, - պետ s. warehouse-keeper, store-keeper; butler; cellarman; ից.

the Supreme Master; - պետութիւն s. office of a store-keeper.

Շահարանեմ, եջի va. to warehouse, to store up, to house, to cellar; to treasure up; to lay or put by, to pre-* Շահիկ s. swelling, tumour. [serve. Շահանեմ S. Շիւթեմ.

* Շրատ or Շուսա s. whey, serum.

Շրէլ, - ժ or - շ s. S. Շուէլ; glue, Շրիւակաւ a. labial. [gluten.

Շրիւաշղթայ առասան s. running

Շրիւսա s. lipless. [halter.

Շրիւար a. lipped.

Շրիւն s. murmur, rustling of leaves; ի - տերեւոյ զարհուրի, he trembles at the fall of a leaf.

Շրուանք s. grape-stalk.

Շրուշակ or Շրուշակ, աջ s. nose-band; twitch; bridlo; - or - շանակ s. nape.

Շրջաբան a. speaking periphrastically; - ալ a. encamped all round; - եմ, եջի va. to periphrase, to speak periphrastically; - ութի s. periphrase, circumlocution, roundabout way of expressing oneself; - բեկութիւն s. circumflexion of voice, uttering or pronouncing with circumflex accent; - բեր a. orbicular, spherical, round; - բ s. whirling or turning round; - բերական a. s. encyclical, circular; a. periodical; ից. vagabond; - բերիմ, եջայ vn. to turn round, to rotate, to move circularly; to revolve, to walk over, to take a round; - բերութիւն s. turn, circumvolution, periphery; ast. revolution; - աւտեղական, զարաւական, զուգընթացական, sideral, anomalistical, synodical revolution; - բեկեւային a. circumpolar; - բնակ, աջ a. living in the neighbourhood, neighbouring, adjacent, circumjacent; - բ s. geog. pericæcii, pericæcians; - բնակութիւն s. circuit, territory; neighbouring towns or districts; - գայ, ից a. wandering, strolling, itinerant, prowling, vagabond; s. turn, circumvolution; circumference, periphery; հազար ամաց - ս անցուցանել զինքեամբ, to live for a thousand years; - գայական a. periodical, circular; - գայիմ, եջայ vn. to take a turn, a walk, to roam; to wander over, to stroll, to prowl, to turn round, to revolve; to go round, to circulate; - գայութիւն s. turn, walk, circulation; turn, rotation, revolution; - գայուն, - գնաց a. roaming, wandering; - գնացութիւն

s. going here & there, wandering; - գրական a. circumscriptive; - գրեմ va. to circumscribe; - գարձ a. circumvolving, moving around; - գրութիւն s. surrounding, enclosure; - գրեւա s. gown, dress; կէս - , petticoat; ներքին - , under-petticoat; - խոյզ աւնեմ va. to investigate; - կայ, ից a. in the neighbourhood, neighbouring, adjacent; - բ s. the environs, the country roundabout, neighbourhood; - կան a. turning, changing, shifting; s. change; - կտուր աւնեմ va. to cut or trench all round; to prune or lop round; - հալթեաց a. circumspect, cautious, discreet, considerate, prudent; - լինել, to look around, to observe, to explore, to spy out; - հայեցութիւն s. observation, attention, exploring, spying out; circumspæction, caution, prudence, consideration, discretion; - հմայ s. gyromancian; - հմայութիւն s. gyromancy; - հնչեմ va. to spread every where.

Շրջան, աջ s. turn, gyre, turning, circuit, revolution, circumvolution, circulation, conversion; course, cycle, period, circle, round; turning, wheeling, winding; sinuosity; change, vicissitude; - մեծ, period or cycle of five hundred & thirty-two years; - բ ջուրց, whirlpool, vertex; - զորաց, evolution; - աւազ, to turn, to make or take a turn; to turn or whirl round & round; to circulate, to revolve, to move; to spin round upon one leg. [or gyration.

Շրջանաժամ s. periodic revolution

Շրջանակ, աջ s. circle, hoop; border, contour, outline, circumference; frame, frame-work, sash; enchasing; turn, circuit, ring; ast. cycle; - բ երկնից, the spheres; - կենդանական, the zodiac; բեկեւային - , polar circle; - բ ապարանից, gallery, terrace, promenade; սիւնք - զք or - աւ, peristyle; - աւ ad. in a circle, in a ring, circularly; - ագործ, աջ s. framer, borderor; - աւար a. ast. armillary; - եայ a. furnished with a circle or frame; round, circular; - եմ, եջի va. to turn round, to revolve, to move in a circle; to frame, to border; - իմ vn. to revolve, to rotate; - ութի, - ում s. roundness; rotation, circulation; - ում s. framing.

Շրջանամակ s. a. encyclic, circular; - նաւոր a. periodic; - նաւութիւն s. circumnavigation; - նիւ s. circular ba-

lance; - շամիւր s. turn-jack, turnspit; - շափութիւն, - շափում s. circuit, ambit, circumference; - պազ, ից s. lifeguardsmen; - պաւ a. surrounding, ambient; s. turn, round, circumference, compass, outline, circuit, fence, wall, enclosure; geom. periphery, circumference; - պատեմ va. to surround, to compass, to encircle; to envelop; - or իմ vn. to take a turn; to turn round, to whirl; to be surrounded, enclosed; - պատութիւն s. circuit; - պատում s. rotation; ից. circumlocution, amhagos; - պարիսպ s. fortification, enclosure; - ուական a. circulating; - գլուխ, - capital; - ուկ քանոն s. geom. alidade; - ութի s. turn, gyre; - սաւերք s. pl. periscii; - սիւն a. extended roundabout, spread around; s. phys. medium; - տաւարան s. amphitheatre; - փակ a. enclosed all round; surrounded, invested; s. enclosure, fonce, close; - փակեմ va. to shut up all round, to hem round or in, to enclose, to encircle, to surround, to beset; - փայլեմ va. to shine on all round, to cover or surround with light.

Շրջեմ, եջի va. to overturn, to upset, to turn over, to capsize, to throw down; to change, to transmute, to convert; ից. to turn aside, to pervert, to subvert; ի բաց - , to avert, to turn away, to divert; - զմտոյ, ի մտաց, ի խորհրդոյ, to deter, to dissuade, to dehort, to discounsel; ի փախուստ - զզոր, to rout, to put to flight, to chase, to pursue hotly; - զգոյն, to discolour; - զքանոն, to retract, to recant; S. Միւր.

Շրջեցանեմ va. to walk, to take or lead about; to turn, to twirl, to wind.

Շրջիմ, եջայ vn. to take a walk, to walk, to march, to go; to turn, to be changed, converted, transmuted; to fall back, to be upset; - ժամանակաց, changes, mutations or vicissitudes of time; - ի մտաց, ի խորհրդոյ, to alter or change one's mind, to change sides; շրջեալ գոյն երեսաց նոյ, his countenance altered; S. Օր. [vagrant; S. Նուր.

Շրջուիկ a. straying, wandering, Շրջըրեմ, եջի va. to turn or whirl round & round; to change; to walk; S. թուլութիւն - իմ vn. to turn round, to turn, to move about; to walk; - աջաց,

last extremity, near the last breath, to be dying; *թափել զ- ուրուք*, to keep in suspense; *հարկանել զ-ը յ-*, to sting, to gall to the quick; to deprive of life, to kill; *դնել զ- ի ձեռքն* or *ի բռնն*, *զ- ի բռնն ունել*, to endanger oneself, to risk, brave or face death, to risk, expose or hazard one's life, to lavish or to be prodigal of life; *յողուց ելանել*, *հանել*, to sigh, to heave sighs; to groan; *ողուլ չափ սի- րել*, to love to distraction; *խուլել յ-* *խւր*, to be disconcerted, perturbed or disturbed; *գիտել յ- իւր*, to know within oneself; *արձակել*, *հանել*, *փչել զ-*, to yield or give up the ghost, to breathe one's last, to expire; *յողուցն ցամաքել*, to die; *տալ - կամ շունչ ի վէմն կճեպս*, to give spirit or life to marble; *ողուլ երգել*, to sing with great expression; *յ- խաղալ*, to play at dice; *եւ դարձաւ - իւր առ ինքն*, his spirits returned, his strength re- vived; *հաստատեցաւ - նր*, he regained strength or vigor; *քաղէին -ք նր*, he fainted or swooned; *գուն գործեալ ողուլ չափ*, risking his life; *-ն էր դաւոյն*, he was the soul of the con- spiracy.

Ոգիակողմն s. seat of the soul.
Ոգորիմ, եցայ տ. to brandish the horns, to butt with the horns; to butt, to run against, to contend, to fight, to come to blows, to make war; *ք անձին -*, to contend with oneself.

Ոգէն, ի s. odeum (theatre).
Ոդիսական a. of Ulysses; *s.* Odyssey.
Ո' եւ պէտ a. whoever it may be.
Ողնի, նւոյ s. hedge-hog; - *մեծ*, poreupine; - *ծովու*, echinus marinus, sea-urehin, sea-egg; *ձագ ողնոյ*, hedge-pig. [walnut-husk.

**Ողոն s.* green outer shell of walnut,
Ողոր s. wicker, osier; osier-band, straw-band; - *ածեծ առնեմ va.* to strike with rods or osiers, to whip, to flog; - *ահիւս a.* woven of osiers.

Ողորի s. water-willow, osier.

**Ողբեմ, եցի va.* to pinch.

Ողբն S. Ողբն.

Ողմպիադ, &c. S. Ողմպիադ.

Ողան, ուան. ուան s. pea; chick peas; grain; globule: wood-worm, beetle; - *-*, drop by drop; *պատիժ կամ կեղեւ ողեւան*, peascod, pea-shell; *նմանք են միմանց իբր հաղթ*

որոանց, they are as like as two peas.
Ողանաձեւ a. pea-shaped, round, spherical. [to grow round.

Ողանանում, ացայ տ. to conglome, *Ողբ, ից s.* twisting, contortion, tension; intensity, force, stress; tres- ses; - *ք բարեկամութեան*, ties of friendship.

Ողբաբոյս s. bot. spiraea or diosma; - *կիձնային*, ulmaria, dropwort.

Ողբածոյ a. entangled, twisted; - *գիծ geom.* spire.

Ողբակ, աց s. S. Ողբ; flexion of voice, accent; *gr.* the acute grave ' circumflex ' accents; *mus.* tone; a note (°); - *աւագ*, mode major; - *կրտսեր*, minor tune.

Ողբան, աց s. S. Մամուլ; *mech.* pe- ritrochium, lathe, axle-tree, wheel & axle, winch, windlass, crab, capstan; - *առամնաւոր*, gear, wheel-gear, catching; - *աարբերական*, differential capstan.

Ողբեմ, եցի va. to entwine, to twist, to twine, to wreath, to braid, to plait; *fig.* to plot, to hatch, to frame.

Ողբումն s. S. Ողբ; *mech.* torsion.

Ողբոս s. spire; - *ագիծ s.* spiral line; - *աձեւ a.* spiral, winding; - *անում, ա- ցայ տ.* to be circumscribed, bounded, limited; - *անիւ s. mech.* turbine, tube- wheel, horizontal water-wheel; - *ա- պաղտ a.* winding, sinuous, meandering; - *ացուցանեմ va.* to circumscribe, to bound, to limit.

Ողբաք, սից s. bounds, limits, ex- tremities; ring, circuit, circumvolu- tion; - *երկրի*, the universe; - *երկնից*, airy space, the vault of heaven; - *բա- նից*, ambages, circumlocution, tricks; *ք -սու մասնել (թռչնոց)*, to fly about or round; to flap, to flutter in the wind, to wheel about; *to turn on one's hands & feet like a wheel, to tumble, to fall head over heels, to turn a somerset. [bone.

Ողբ, աց s. fibula, perone, shin-

Ոխ, ի. -ք. ից s. rancour, inveterate hatred, resentment, concealed hate; - *ս ունել ք ումք*, - *ս պահել ումք*, - *ս ի մոխ ունել*, to harbour resent- ment, to hate, to owe or bear a grudge, to have a grudge or spite against, to bear malice or ill-will; *S.* Մթերեմ.

Ոխաթափ լինիմ տ. to give vent to one's wrath, to discharge or vent

one's rancour, to revenge oneself.

Ոխակալ, աց a. spiteful, rancorous, malevolent; outrageous, malicious, harbouring hate, revengeful; - *լինել*, to nourish hate; - *ութի s.* harbouring revenge, hatred, rancour.

Ոխամ, Ոխանամ, ացայ տ. to devise, to foment hatred; to resent an injury, to be resentful, bitter, hating.

Ոխապահ S. Ոխակալ.

Ոխացուցանեմ va. to create, to ex- cite rancour, to exasperate, to pro- voke to enmity.

Ոխերիմ, Ոխորիմ a. nursing ran- cour, wrathful, rabid, furious, cruel, relentless; ill-natured, malevolent; - *թշնամի*, a sworn enemy, a mortal, de- clared, implacable or inexorable ene- my; *fig.* arch-enemy, the devil; - *պառ- աերազմ*, an obstinate, bloody battle; *ժողովիմք s.* antagonists or adversaries in a game. [anger, indignation.

Ոխութի s. S. Ոխ; revenge; wrath, *Ո' իմ. alas! oh! ah! o! վայեաց եւ ասէ, ո՛հ աէր*, he cried out & said, oh! my Lord! ո՛հ ինձ աէր, ah! oh! alas, oh dear! woe is me! ո՛հ անմուտքն, ո՛հ կուրութեն, oh what folly! oh what blindness! ո՛հ եւ աւանդ աւուրն այնու- րիկ, oh dreadful day! ո՛հ հովիւք, woe to the shepherds! ո՛հ մղորութի, ո՛հ յիմարութի, oh what a mistake! what nonsense! ո՛հ թէ, would to God! ո՛հ ո՛հ, ha! ha! ո՛հ ո՛հ օր, woe, woe to the day!

Ողբ, ոց s. lamentation, complaint, groaning, wailing, moans, tears; - *ք*, elegy; - *ս առնուլ յորինել զ-ս հար- կանել S.* Ողբամ.

Ողբագին, -իւ or լից a. lamentable, deplorable, plaintive; tragical; *ad.* lamentably, plaintively; - *կան a.* plain- tive, sad, mournful; - *կից a.* condoling, deploring with another; - *կցիմ, եցայ տ.* to weep, to deplore or lament to- gether; - *այն a.* plaintive; *ad.* with a lamentable tone; *s.* lamentation.

Ողբամ, ացի or ցայ տա. to lament, to bewail, to groan, to complain, to weep, to deplore, to wear mourning; *ողբամ զքեզ Հայոց Յ, ողբամ զքեզ հանուրց հիւսիսականաց վեհապետ*, I mourn for you, Armenia! I mourn for you, oh chief among the nations of the North!

Ողբերգակ, աց a. singing plaintive-

ly; *s.* singer of laments; tragedian, tragic author; - *ան a.* tragical.

Ողբերգեմ va. to sing in a plaintive voice, in a lamentable tone, to de- plore, to lament; to compose a dirge, an elegy or a tragedy. [tragedy; elegy.

Ողբերգութի s. plaintive song, dirge; *Ողբերէն ad.* lamentably, plaintively.

Ողբելալիք s. cries & tears.

Ողբումն s. cry, weeping, lamenta- tion, complaint.

**Ողիկ ողիկ գամ S.* Ողողանամ.

Ողմպիադ S. Ողմպիադ.

Ողմպոս, Ողմաբոս, Ողմպոս, ի s. Olympus; heaven. [grapes.

Ողկոյզ, ուղից or զայ s. bunch of *Ողկուզաբեր, -բոյժ a.* bearing or producing bunches of grapes; - *զարդ a.* furnished, adorned with bunches; - *լից a.* full of bunches; - *կան թթու- ուս s. chem.* racemie acid; - *ւոր a.* loaded with clusters.

Ողկուզուկ s. small bunch of grapes; *bot.* artemisia, mug- or moth-wort; *goose-foot, botrys.* [bunches.

Ողկուզորէն ad. in clusters, in

Ողն, ողին. ողունք, ողանց s. spine, back-bone; chine, back; spinal mar- row; - *նաւին*, deck of a ship; - *եր- կին*, the highest heaven; *ողունք եր- կրի*, precipice, declivity; mountains; *բեկանել զ-*, to break the spine, to chine; - *անկանել*, to lie down, to lay oneself down, to stretch one's limbs; *fig.* to neglect, not to care for; *յ- եր- թալ*, to stretch oneself; to stretch out one's arms (in yawning or awak- ing); *յ- կալ*, to stand erect, to draw oneself up; *fig.* to grow proud; to be- come rebellious; *խառացուցանել զ-*, to stiffen one's neck, to be proud, stubborn, contumacious; - *առնուլ*, to lean against; *fig.* to find support; - *առնուլ ի վշտաց*, to breathe from one's troubles, to repose from care or affliction; - *բեկանիլ*, to sprain or break one's back or neck; *fig.* to end in smoke; to become discouraged, disheartened, desponding, to droop.

Ողնաբեկ a. brokenbacked, hipshot; *յար, -շար, ի s.* vertebra; spinal mar- row; *յար տանց*, beams; roof; - *ւոր a.* vertebrated; - *փայլ s.* keel, ship's bot- tom; *fig.* ship; Holy Cross.

Ողնգծնայ a. headstrong, deggedly tenacious, pertinacious, obstinate.

Ողնիմ, եղայ *vn.* to be curved backwards.
 Ողնոյց *s.* roof, top of a house. [wards.
 Ողնուլար *s.* crupper. [ship.
 Ողնուլ *s.* skeleton or carcass of a
 Ողնեռ *s.* galling on a horse's back,
 scratch on the withers, excoriation;
a. wither-wrung, galled. [day.
 Ողողմեան, էնի *s.* Gr. *w.* Palm-Sun-
 Ողող *s.* inundation; alluvion.
 Ողողակ *a.* immersed or submerged;
s. diver; -ան *a.* alluvial, alluvions;
 -անն *s.* alluvion.
 Ողողանամ, աղայ *vn.* to weep bitterly,
 to shed a shower of tears; to
 scream, to screech, to shriek.
 Ողողանեմ, Ողողեմ, էջի *va.* to in-
 undate, to cover with water; to im-
 merse, to plunge, to dive; to rinse, to
 wash; -իմ *vn.* to be innndated; plung-
 ed in, immersed; - յանձրեւոյ, to be
 soaked through by the rain.
 Ողողանիմ *S.* Ողողանամ.
 Ողողանք *s.* effusion: shriek, loud
 scream, tears. [mersing.
 Ողողիչ *a.* innndating; bathing, im-
 Ողողումն *s.* inundation, snbmersion;
 rinsing. [հան *a.* olympic.
 Ողովնիսդ, աջ *s.* olympiad; -պիւ-
 Ողորդ *a.* right; *S.* Ուղղորդ.
 Ողորդ, աջ *a.* sleek, glossy, smooth,
 terse, polished; level, plane; *fig.* re-
 fined, sweet, affable, agreeable; art-
 ful, cunning, crafty; elegant, polite.
 Ողորդաբանութիւն *s.* smoothness of
 speech, elegance of expression, elo-
 quent language; -բար *ad.* smoothly;
 -կեղեւ *a.* smooth-barked; -յոն *a.*
 smooth-browed.
 Ողորկանք *s.* polishing, smoothing,
 furbishing, bnrnishing.
 Ողորկապատան *a.* provided with a
 smooth or even shell; *s.* mollusk.
 Ողորկարան *s.* sleeking-place.
 Ողորկատար *a.* smooth trunked;
 -տեսակ, սիկ or սիւ *a.* smooth, glossy,
 bright; -բար *a.* of cut stone.
 Ողորկեմ, էջի *va.* to smooth, to level,
 to plane; to curry, to polish, to set a
 gloss upon, to make smooth or polish-
 ed; to smoothen; to iron, to hot-press,
 to satin; *S.* Շողովեմ.
 Ողորկիչ *s.* polisher.
 Ողորկութիւն *s.* smoothness, polish,
 sleekness, glossiness; softness; de-
 licacy.
 Ողորմ, ոյ, ու *s.* pity, compassion; *a.*

pity-stirring, piteous, pitiable, mov-
 ing, touching, miserable, unhappy,
 unfortunate, sad, deplorable, dismal;
 -, -ս, - - *ad.* touchingly, hmbly, in
 a suppliant manner; miserably, pite-
 ously, pitiable, deplorably, lament-
 ably; compassionately; - խօսել, to
 speak pitifully or deplorably; յաղերս
 եւ յ- խնարհեցուցանել, to touch, to
 excite or move to compassion, to in-
 spire pity; անկցի - իմ առաջի քո,
 have compassion on me! have mercy
 Ողորմաբար *S.* Ողորմ *ad.* [on me!
 Ողորմապիւն *S.* Ողորմ *a.* *ad.*
 Ողորմած, աջ *a.* merciful, charit-
 able, compassionate; -ուծի *s.* merey,
 charity, clemency, pity, compassion;
 charity, alms, almsgiving, goodness;
 գործք - թէ, good deed.
 Ողորմանք *S.* Ողորմութիւն.
 Ողորմեաց, էջի *s.* The Miserere &
 its hymn (Armenian divine service).
 Ողորմելի *a.* miserable, unhappy,
 poor, piteous, pitiable.
 Ողորմիմ, էջայ *vn.* to take pity or
 compassion on, to commiserate, to be
 affected, moved to pity, to feel for, to
 sympathize with; to do good to, to
 benefit; ողորմիմ քեզ, I pity you.
 Ողորմութիւն *s.* pity, mercy; alms,
 charity; - առնել, առլ, to givo alms.
 Ողորմուկս արկանեմ *va.* to excite to
 commiseration by loud lamonts, to
 touch with pity, to move.
 Ողոց *s.* end of a fishing net. [hopper.
 *Ողուն *s.* mill-funnel; spout of a mill-
 Ողոք, ոյ, ու *s.* supplication, peti-
 tion, entreaty, instance; insinuation,
 persuasion; *a.* suppliant, beseeching,
 mild, humble, insinuating, persuasive,
 attractive, fawning; -ով *ad.* softly,
 humbly, kindly; յ- ածել, to persuade,
 to soften, to affect; յ- անկանել, դե-
 դերել, to supplicate, to beg humbly,
 to entreat, to pray earnestly.
 Ողորական *S.* Ողոք *a.*
 Ողորանք *s.* supplication, humble
 prayer, instance; softness, kind things,
 soft words, blarney; attraction, insin-
 uation, persuasion; fondling, caress,
 cajoling, coaxing, fulsome flattery,
 adulation.
 Ողորաւոր *a.* suppliant; flattering.
 Ողորեմ, էջի *va.* to supplicate, to
 persuade mildly; to soften, to calm,
 to appease; to touch, to move to pity;

to fawn upon, to toady, to flatter.
 Ողորիչ *S.* Ողորաւոր.
 Ողորումն *S.* Ողորանք.
 Ողջ, ոյ or աջ *a.* alive, living; sound,
 safe; complete, entire, integral; whole-
 some; uninterrupted; - - *ad.* alive,
 all alive; altogether; - բովանդակ,
 wholly, entirely; - էկիր! welcome!
 you are welcome; - էր or էր, keep
 yourself hearty; God speed you, good
 bye! - էր Վարդապետ, hail Master!
 - էր Թագուհի, Salve Regina! hail
 Mary! - էրթ, go in peace, adieu, fare-
 well; - մնացէն, let them go to the
 devil; - մնա, adieu, take care of your-
 self, my kind wishes.
 Ողջաբանութիւն *s.* the whole of a
 discourse; *sound doctrine; -բար *ad.*
 entirely, perfectly, wholly; -գուրանք
s. embrace, embracing, clasping; -գու-
 ըմ, էջի *va.* to receive lovingly, to
 embrace, to kiss; -խօհ, աջ or էջ *a.*
 thinking soundly, wise, sensible, ju-
 dicious; chaste, modest, coy, maiden-
 ly, pure, honest; - միայ, good sense,
 honesty, plain-dealing; -խօհաբար *ad.*
 soundly; honestly, modestly, chaste-
 ly; -խօհանամ, աջայ *vn.* to be in one's
 right senses; to be chaste, to observe
 chastity; -խօհացուցանեմ *va.* to ren-
 der chaste, modest, sober, prudent,
 wise; -խօհութիւն *s.* sound judgment,
 wisdom, sagacity, good sense; chasti-
 ty, pdicity, temperance, continence,
 modesty, sobriety, honesty; -խոր-
 հուր *a.* right-minded, sincere, frank,
 upright; -կէզ, կիզաց *s.* burnt offer-
 ing, holocaust, sacrifice; -կիզեմ *va.*
 to offer a burnt offering, to sacrifice;
 -կիզութիւն or ումն *s.* offering a holo-
 caust; -հաւաւ *a.* orthodox.
 Ողջամբ *ad.* safe & sound, soundly,
 safely, safe; quite, totally, entirely,
 completely; - գառնալ, հասանել, to
 return, to arrive safe; - էկիր, - տեսի
 դէզ, you are welcome; էրթ -, God
 keep you, God be with you, adieu!
 Ողջամիտ *a.* right-minded, of sound
 judgment, in one's right senses, sen-
 sible, rational, reasonable, judicious;
 orthodox; - վարդապետութիւն, sound
 doctrine; - լինել, to be in one's right
 mind.
 Ողջանամ, աջայ *vn.* to rocover one's
 health, to heal, to get cured of, to get
 well again.

Ողջանամ *a.* perfect in body, sound
 in wind & limb; *ad.* safe & sound; en-
 tirely, wholly; -ութիւն *s.* perfection in
 all the members.
 Ողջացուցանեմ *va.* to cure, to heal,
 to restore to health, to free from sick-
 ness or any harm; to complete, to
 render perfect; -ուցիչ *a.* healing, cur-
 ative, balsamic. [salutation.
 Ողջեամ *vn.* to salute; *s.* salute,
 Ողջնծայ *S.* Ողջակէզ.
 Ողջիկ *ad.* entirely, wholly.
 Ողջմտութիւն *s.* rightmindedness,
 good judgment, reasoning; rectitude,
 justice, sincerity, loyalty, probity;
 -թք *ad.* soundly, sensibly.
 *Ողջութիւն *s.* health, toast.
 Ողջոյն, ունի *s.* salute, salutation,
 greeting, compliments, kind regards;
 health, state of salubrity; - հրաժա-
 րական, leave-taking, adieu, farewell;
 - առլ, to salute; to compliment; հար-
 ցանել զողջունէ, տեսանել զ- ուրուք,
 to salute affectionately, with kind ex-
 pressions; հարցանել զողջունէ ուրուք,
 to ask news of; առլ - հրաժարական,
 to take leave; to say good bye, fare-
 well; -, - քէզ, - է, քէզ! good morn-
 ing! good day! - էջէ քէզ? how do
 you do? how are you? - է, very well;
 - է, քէզ? is all well with you? - է?
 do you bring good news? - է, health,
 peace, prosperity; - քէզ առնիք իմ
 սիրելի, - քէզ էրկիր ծննդեան, - ! fare
 well sweet home! adieu my native
 land! adieu! [tirely, wholly, completely.
 Ողջոյն *a.* all, entire, whole; *ad.* en-
 Ողջութիւն *s.* health, good health,
 soundness of body; -թք *ad.* safe &
 sound; peacefully.
 Ողջունաբեր *a.* bearing a salutation
 or good news; - թուղթ, letter,
 epistle; -գիր *s.* letter of compliments;
 -լի, -կան *a.* of salutation, of compli-
 ments; -պատում *a.* narrating, telling
 good news; -տուութիւն *s.* salutation;
 -բան *s.* drawing-room, saloon; -ցոյց
 թուղթ *S.* Ողջունաբեր.
 Ողջունեմ, էջի *va.* to salute, to com-
 pliment; - ի հանդիսա նրց առաքելոցն,
 to visit the sepulchres of the holy
 Apostles.
 Ոճ, ոյ, ու *s.* style; phrase; method,
 system, formula; rank, order, manner,
 fashion, form; behaviour, conduct;
 dogma, doctrine: culm or stalk of

gramineous plants: pannier, basket; *bot.* S. Բաղնակ; acre (measure of lands); *ad.* *methodically*; distinctly, precisely; continuously, in detail; suitably, properly, to the purpose; նովին ոճով, in the same style; - *գրական*, the character or genius of a language; - *տր. Գրոց*, language of the Scriptures; *ճեմական*, բանաստեղծական, ճարտասանական, արձանական, գովազդի, լակոնական, մարտական, մեղրածորան ոճ, academical, poetical, oratorical, lapidary, gothic, laconic, marotic, mellifluent or honied style; բարձր, վսեմ, վայելուչ, յարգարան, պարզ, կարող, քաղցր, հեշտ, բարեխառն ոճ, elevated or high, sublime, elegant, florid, simple, nervous, mellifluous, fluent or easy, temperate or moderate manner or style; ընտանի, կատակաբան, երկայնաբան, անհարթ, խիստ, թոյլ or տկար ոճ, familiar, burlesque, prolix or diffuse, harsh or rough, hard, languishing style; մաքրել զոճ, to purify, to refine the style; յոճ եւ ի կարգ մուծանել, to reduce to method, to put in order; ոճով մանր հայել, to fix, to rivet the attention; մանգաղ արկանել յոճ ընկերին, to put a sickle unto one's neighbour's standing corn; գարին յոճ կայր, the barley was green.

Ռճիր, ք. ս. crime, guilt, eriminal attempt, misdeed, villany, felony, ribaldry, vile wickedness; *a.* wicked, guilty, criminal; - *եղեւան*, crime; - *ք. ասիրատուութիւն*, excess; *ածել յ-ս*, to **ձնուք* S. *Ձեղան*. [carry to excess. Ռճրագործ, այ. s. scelerate, felon, villain, wretch; *a.* facinorous, ribald, flagitious, nefarious, profligate, felonious; - *ուժիւն* s. villany, abomination, misdeed, impiety, profligacy, flagiti-ousness, execrable conduct, horrible crime. [cave.

Ռմբոյն s. *Gr.* w. subterranean, vault, Ռմ, ուրումն, ումեմն. ոմանք, ոմանց *pron.* some, certain, some one, one; այր -, a man; կին - անուն Մարգարիտա, a woman named Margaret; սմն քաղցեալ եւ սմն արբեալ, one is dying of hunger while another is drunk; ոմանք մեծասունք եւ ոմանք աղքատք, some are rich & others poor; ցրուել յան սմն յայս եւ սմն յայն կայս, they are scattered here & there; զոմանս

սեւի անցանել ի գետն, ոմանք ի լուղ. եւ ոմանք ի նաւակի, I saw several crossing the river, some swimming, others in a boat.

Ռմբոյն S. *Եմբոյն*. Ռյ *int.* oh! what pain!

Ռյժ, ուժոյ or ժի s. force, strength, power, vigour, energy, virtue, valour; effort; weight; յուժոյ *ad.* strongly, vigorously; - *տալ*, to force, to make efforts; to give power, to authorize, to favour; - *աւնուել*, to gather strength; նար - *աւնուել*, to gain new strength, to recover one's strength; յուժի լի նել, to be in full vigour, in the prime of strength; անկանել յուժոյ, to feel one's strength failing, to lose strength, to become weakened or enervated; S. *Թափեմ*.

Ռջ *a.* cold; *ad.* apart, aside; - *ք. s.* hiatus, gap, chasm; *fig.* coldness.

Ռն, ք. s. habit, disposition; valour, strength.

Ռոգի *a. ad.* apart, separately.

Ռջ *ad.* no, not, nor, none; ոչ կամիմ, I will not; ոչ գիտեմ, I do not know; ոչ կարեմ, I cannot; ոչ... ոչ, neither... nor; ոչ սիրեմ զնա եւ ոչ երկրն չիմ ի նմանէ, I neither love him nor fear him; բայց գիտեի ոչ, but I did not know it; ինչ ոչ ունի, he has nothing; ոչ առանց պատճառի, not without cause; յոչ կամաց, involuntarily, against one's will, by force; ոչ եթէ, not only; no; ոչ եւս, no longer; not yet; ոչ երբեք, ոչ ընաւ, never, not at all, no; ոչ որ, no one, nobody, none, not one; ոչ որ ի ձեռն, no one among you; ոչ սք ասացեք բեզ, nobody will tell you; ոչ որ գացի այնչափ յան գուգն, no one will be hardy enough; ոչ զոր գացես, you will not find any man; յոչ գոյից ի գոյ ածել, զոչն ածել ի գոյանալ, to produce or create from nothing; չարժեւ յոչ բարին, to provoke to evil; այո կամ ոչ, yes or no; եղիցի ձեր բան, այոն այո, եւ ոչն ոչ, let your conversation be, yea, yea; nay, nay; ոչ or ոչ ասաքէն ասացի բեզ, did I not tell you? ոչ, Տէր, no, Sir; ոչ իսկ, is it not true that? ոչ միայն չողորմեալ, far from being touched; եւ ոչ իսկ մարդ է, he is no man; ոչ արդեօք գերծաւ, perhaps he

Ռջոյ S. *Ձգոյ*. [is not freed; S. *Ել*. Ռչէ, ից s. nothing; void, vacuum;

Հաստել յոչէից, to create from nothing; *ստոյգ* ոչէիցն երկիր պագանել, to adore false gods.

Ոչէանամ S. *Ոչէանամ*.

Ոչէութիւն s. nothingness, void, nothing; յ- դառնալ, to be reduced to nothing.

Ոչինչ, ոչինչ s. not any thing, nought, void, nothing; *a.* none, no one, no, not any; *ad.* no, in no wise, not at all; - *ամենեւին*, nothing at all; *զրեթէ* -, almost nothing, scarcely any thing; - *հեռի ի քէն*, not very far from you; զոչնչից, for nothing; - *իւրիք*, no how, in no wise, hy no means; *ստեղծել յոչնչէ*, to create out of nothing; *աւնել յոչնչէ*, to produce from void; յ- դարձուցանել, to reduce or bring to nothing, to annihilate; to nullify; յ- or աւ - *զրեւ*, *Հաւմարել*, to hold or esteem as nothing, to care nothing for, to make no account of, to despise, to contemn; յոչնչէ յինչ գալ, to be raised or taken from nothing; եո - *ստեմ*, I say nothing; - *պատճառ ունիս*, you are wrong; *այլ չիք առողջութիւն չիք եւ* -, who has not health has nothing; - *գիտեմ*, I know nothing, I don't know.

Ոչխար, այ. s. sheep, ewe; mutton; *միս* - *ի*, mutton; *սուն* - *ի*, sheep's trotters; - *մոլորեալ*, wandering, lost sheep; *վաճառանոց* - *ի*, sheep-market; *փալախ*, *գաւիթ* - *այ*, sheep-cot, -fold, -pen; *մայկն*, բառաչէն - *ք*, sheep bleat; S. *Խաշն*, *Կառուրք*.

Ոչխարաբոյժ s. sheep-breeder, -master; - *զգեաւ* *a.* clothed in sheepskin; *s. fig.* wolf in sheep's clothing; - *զէն*, *զէնութիւն* s. sheep-slaughtering, -sacrificing; - *զէնն Տաշկայ*, koorban-baïrami, (Turkish festival).

Ոչխարակ, այ. s. lamb, lambkin. Ոչխարանման *a.* sheep-like; - *վաճառ. s.* sheep-dealer.

Ոչխարենի *a.* sheepy; *s.* sheepskin.

Ոչխարիկ S. *Ոչխարակ*. [ishness.

Ոչխարութիւն s. sheepish nature; sheep-

Ոչնչանամ, այցալ *vn.* to be reduced to nothing, to be nullified, annihilated.

Ոչնչացուցանեմ *va.* to annul, to make null & void, to annihilate, to destroy.

Ոչնչութիւն s. nothingness, nothing; Ուղիւտ S. *Gr.* w. hoplites. [nullity.

Ուղիւտ S. *Երեւոյն*.

Ուղիւ, ուղից or լաց s. louse, (*pl.* lice),

vermin; *մաճանալ* -, crab-louse; - *տրմուկաց*, grub, mite, weevil; S. *Ուլակ*; *քաղել զ-ս*, *մաքրել յաղաց*, to *Ուլին* s. fascine. [louse.

Ուլադեղ s. *bot.* lice-bane, louse-wort. Ուլական *a.* pedicular; - *ախա* *med.* - disease.

Ուլակեր, այ. *a.* louse-eaten; *s.* lice-eater; - *լինել արմատաց*, to be blighted with insects & worms.

Ուլոս, այ. *a.* lousy. [Երաստանք.

Ու. ի s. backside; S. *Նստոյ տեղի*, *Ուեկան* s. *zool.* pygargus, Arahian vulture, hen-harrier.

Ունակ s. *zool.* ouarine, alouate.

Ունամ, աչի *vn.* to howl, to yell.

Ուսգ, -անամ S. *Ասոյգ*, -անամ.

Ուսգանեմ, Ուսգեմ, եցի *va.* to water, to bathe, to bedew, to wet.

Ուսոյմ s. watering; irrigation, sprinkling; water-retting, steeping; *աւազան* *ուսոյման*, retting-pool, -tank, -pit, -pond.

Ուրն *a.* lean, emaciated, etiolated, lank, puny, dry, parched.

Ուրայ, -եմ S. *Շոհ*, -եմ.

Ուրակ, եկայ or կի s. small quantity of gold; gold mine; *pn.* Aurelia.

Ուրակն S. *Ուրկեքար*.

Ուրկեքար *a.* auriferous, gold-bearing; - *բերան* *a.* golden-mouthed; *pn.* St. John Chrysostom; - *բեւեւ* *a.* studied with gold; - *բերեղ* s. chrysoberyl; - *բուր* s. golden hill; - *բուր* s. chem. hore, boron; - *բորակ* s. borax; - *բուրդ* *a.* producing gold; - *գեղմ* s. Golden Fleece; - *գիսակ* *a.* golden-haired, having golden tresses; - *գիր* *a.* written in golden characters; *s.* chrysograph; - *գլուխ* *a.* gold-headed; - *գոյն* *a.* gold-coloured, yellow; - *գործ*, այ. s. goldsmith; jeweller; *a.* golden, made of gold; - *գօտի* *a.* girdled with gold; - *զարդ* *a.* ornamented or embroidered with gold; - *զգեաց* *a.* arrayed in gold; - *զմրուխ* s. chrysoprase; - *զօգ* *a.* fastened with gold; chased in gold; - *զօծ* *a.* gilded, gilt; golden; - *զօծեմ*, *եցի va.* to gild; *զօծիչ* s. gilder; - *զօծութի* or *սւմն* s. gilding, gilt; - *թէւ* *a.* interlaced or interwoven with gold; embroidered with gold; *s.* gold-thread, -wire; - *գիպակք*, *կերպարք*, brocade; - *թէւ* *a.* golden-winged; - *թիւ* s. golden number; - *ծաղիկ* s. yellow

flowered; *s. bot.* chrysanthemum, corn-
marygold; -ծիր *a.* gold-bound; -ծի-
րանի *s.* golden purple; -ծղի *a.* golden-
armed; -կազմ *a.* made of gold; adorn-
ed with gold; -երկվար, horse with
gold accoutrements; -գիրք, book
bound in gold; -կապարձ *s.* golden
quiver; -կար *a.* sewed with gold
thread; -կերտ *S.* Ոսկեկալմ; -կիզն *a.*
golden-fleeced; -կուռ *a.* made or co-
vered with massive gold, gold plated;
-ք *s.* gold mine; goldsmith's shop;
-հան, աջ *s.* miner, gold-digger; -տե-
ղի or -ք *s.* gold mine; gold-diggings;
-հանդերձ *S.* Ոսկեդրոշակ; -հանու-
թիւն, -հան *s.* gold-mining or -digging, gold-
finding; -հեր *a.* yellow-haired; *S.* Ոս-
կեգիւսակ; -հիւսեակ *a.* woven with
gold; -հուռ or հուռն *a.* woven or em-
broidered with gold; laced with gold;
-հուռազարդ *a.* gold fringed; -հրաշ *a.*
golden; -հեղուն *a.* with a gilded ceil-
ing; -ծղի *S.* Ոսկեծղի; -ծուկն *s.* gold-
fish; gilt-head, aurata; -ղէն, զինկ *a.*
golden, of gold, gilded, gilt; -գար,
golden age; -հաճանք *a.* shining like
gold, as bright or resplendent as gold;
-համեմակ *a.* embroidered with gold,
covered with gold embroidery, spotted
with gold, gold braided; -ման *a.* spun
or woven with gold; -մուռ *a.* mad for
gold; -ներկ *S.* Ոսկեգոյն; -նկար *a.*
painted with gold; -նման *a.* gold-like;
-շողմ *vn.* to shine like gold; -շուք *S.*
ornamented with gold; -պառաշ *S.*
Ոսկեզարդ; -պառ *S.* Ոսկեպառ; -պա-
ռեան *a.* golden-sheathed; -պղինձ *s.*
tombac, pinch-beck, sham gold; -պը-
տուռ *a.* producing golden or gold-ce-
loured fruits; *s.* Fructidor; -ջերմ *s.*
Thermidor; -սաղարթ *a.* gold-leaved;
s. gold-foil; -սանձ *s.* golden bridle; *a.*
golden bridled; gold-bitted; -սար *a.*
accoutred or caparisoned in gold; -սեր
a. fond of gold, loving riches, avarici-
ous; -սիրութիւն *s.* love of riches, avar-
ice; -սմբուկ *S.* Սիրահան; -սոսկինձ
s. ehrysocol, gold-solder; -վարսեալ
a. adorned with golden tresses; -տախ-
տակ *a.* plated with gold; -տերեւ *a.*
gold-leaved; -տիպ *s.* similor, pinch-
beck; -տուր *a.* having gold covers;
bound in gold (book); -տուռ or տուռն
a. gilt-tailed; gold-fringed or tasselled.
Ոսկերեմ, եղի *va.* to gild.
Ոսկերէջ *s.* goldsmith.

Ոսկերիւս *s.* osseine.
Ոսկերոտի *S.* Ոսկերոտի.
Ոսկերչութիւն *s.* goldsmith's art.
Ոսկեփայլ, -փառ *a.* shining, splend-
id as gold; -փետուր *a.* golden feath-
ered; -փոկ *a.* having golden latches;
-փող *s.* golden trumpet; -փունջ *a.* like
a gold tassel; *s.* golden or yellow bou-
quet; -հասկեր, հունձք, golden ears;
golden harvest; -քաղ *a.* collecting
gold; -քանդակ *a.* gold plated; in-
crusted, embossed with gold; chased
in gold; -քար *s.* chrysolite, peridot,
olivine.
Ոսկէ ..., &c. *S.* Ոսկի ..., &c.
Ոսկէօղ *a.* adorned with, or wearing
gold rings or buckles.
Ոսկի, կոյ *s.* gold; gold coin; *a.*
gold, golden, of gold; մուսիմեան -
, massive gold; -հանձարիք *chem.* au-
rum fulminans, fulminating gold;
մանեակ - , gold necklaee; -եղէգն *bot.*
lysimachia, money-wort, loose-strife;
S. Բնութագրական, Կիւռ.
Ոսկիաբան *S.* Ոսկեբան; Chry-
sologus; -ղէն *s.* gold armour; *a.* gold-
armoured; -ծին *a.* born of gold; pre-
ducing gold; -կազմ *S.* Ոսկեկազմ;
-կալ *a.* carrying gold; -կան թթուում
s. chem. auric acid, oxide of gold; -կասկ
a. woven with gold; -կարք *a.* having
golden carriages; -կիր *a.* containing
gold; -կուռ *a.* made of gold; -զգեստ
brocade; -կոփ *a.* sculptured in gold;
-համ *s.* gold nugget; small piece of
gold; -ծղի *a.* east in gold; of massive
gold, golden; -մայր *s.* Aurea mater,
(title of Diana); յարկ *a.* golden-ceil-
ed; -նակ *s.* gold money; -նամ, աջայ
vn. to become gold, to be transmuted
into gold; -պառ, աջ, -պատակ *a.* co-
vered with gold, gilt.
Ոսկեգիւսակ *a.* golden-fleeced; -կըմ
բեայ or բէ *a.* having a golden boss;
-վարաւանդ *S.* Ոսկեսար.
Ոսկր, կեր, աջ *s.* bone; սարաբուն
-, process, apophysis; -արմատայ լե-
զուի, hyoides; ահանուն -, ossa in-
nominata; -յայլից, os pectinis or
pubis; -սրբանի, os sacrum; -կիտի,
whale-bone; -փղաց, ivory; *S.* Փղոսկր;
դերեզման ոսկերաց, eharne-house;
փոխարկութիւն յ-, ossification; հառ
սառիչ խախտեալ ոսկերաց, bone-
setter; կցել զ-ն բեկեալ, to benet;
փոխարկել յ-, to ossify; հանել զոս-

կերտ, to bone, to take out the bones;
զողացունել զոսկերտ, to canse the
bones to shake; *S.* Լեզու.
Ոսկրաբանութիւն *s.* osteology; -բեկ
s. bone-crusher; *a.* bone-breaking;
broken-boned; -բեկուէ *s. med.* osteo-
cope; -գրութիւն *s.* osteography; -զոգք
s. joints, articulations; -կեր *a.* ossi-
vorous; -հատուէ *s.* osteotomy; -մա-
ծոյց *s.* osteocolla; bone-binder; -միզն
s. periosteum; այտոււն -միզն *med.* pe-
riostosis; -պառ *a.* shelled, shelly;
-տուռ *s.* ossuary, charnel-house;
-քանց առնեմ *va.* to dislocate, to put
out of joint, to disjoin, to luxate or
lux; -քար *s.* osteolite. [ing of bone.
Ոսկրեղէն *a.* bony, made or consist-
ing of bone.
Ոսկրեղու *s.* ossifrage, osprey, sea-
eagle.
Ոսկրոտի *s.* bones, skeleton. [eagle.
Ոսկրուտ *a.* bony, full of bones; *fig.*
abstruse, obscure, difficult, knotty.
Ոսկիմ, եղայ *vn.* to be stunted, ema-
ciated, withered; to etiolate, to dry
Ոսկուէ *s.* astrophy, emaciation. [up.
Ոսոխ, աջ *s.* adversary, enemy, op-
posite; antagonist, rival, competing;
-տուր *S.* Հակառակադէր; -եմ, եղի,
-իմ, եղայ *vn.* to be at law with, to ac-
cuse; to rival, to strive, to compete;
զմիտեմ -, to surpass each other;
-ուրթի *s.* enmity; rivalry; opposition.
Ոսպն, պան *s.* lentile; *med.* freckles;
-աթան *s.* lentile-sonp; -աթեւ *a.* len-
tile-shaped, lenticular; -or -ապակի,
lens, lenticular glass; -անդոյն, achro-
matic lens; -սանդղատեսակ, Fresnel
lens; -աչափ *a.* as large as a lentile;
-եղայ *a.* lentile, of lentiles, made or
prepared with lentiles; *S.* Թան, Եի-
կաթան; -ք *s.* lentiles; pulse.
Ոստ, ոյ *s.* branch, bough; knot,
joint; hill, height, hillock; -ք մատանի
ձեռնի, the fingers; -ովք վարակեալ,
knotty, nodous, knobby, gnarly.
Ոստաբեկ առնեմ *va.* to break the
branches; -խաղայ լինիմ *vn.* to leap
from branch to branch; -խիտ *a.*
branchy, ramous, full of branches;
knotty, nodose; -կոտոր լինիմ *vn.* to
have the branches broken; յարձակ
լինիմ *S.* Ոստանամ.
Ոստայն, կց *s.* texture, tissne, web,
weft; -սարդի, cob-web, spider's web;
խզել զ- կենայ, to cut the thread of
life.
Ոստայնակ, աջ *s.* weaver; knitter;

-եմ, եղի *va.* to weave; to knit; -ուէ
s. weaving; tapestry.
Ոստան, ի *s.* free eity; chief-town,
capital, seat of Government; royal
guard; *a.* royal, kingly; * terrestrial.
Ոստանամ, աջայ *vn.* to branch out,
to ramify, to shoot out; to become
invigorated, ramified.
Ոստանեայ, -նիկ *a.* of the royal fa-
mily, of the court; *s.* citizen, freeman;
nobleman, noble, lord, courtier.
Ոստանիմ, տեայ *vn.* to burst forth,
to fly or escape from, to go out of;
ոստանն սանձք ի ձեռանցն, the reins
escaped from his hands. [branches.
Ոստասարթ *a.* adorned with leafy
Ոստաքանց *a.* lopped, trimmed; -
առնել, to lop off, to cut away, to sev-
er, to trim, to prune; -լինել, to be
pruned, lopped off; -ուրթ *s.* lopping,
Ոստեղիւս *s.* glutine. [cutting off.
Ոստեմ, եղի *va.* to shoot, to emit.
Ոստիկան, աջ *s.* governor, prefect;
inspector, surveyor, commissary; mi-
nister; -արան *s.* ministerial residence;
-ուրթ *s.* prefecture; inspectorship;
ministry, office.
Ոստին *a.* terrestrial; dry, arid,
parched, adust, burnt up; -օձ, land
serpent.
Ոստղ *s.* lime-twigg; bird-lime, lime,
viscum; -ծովային, marine glue.
Ոստնական *a.* terrestrial, continental.
Ոստնամ, տեայ, տուցեալ *vn.* to
leap, to jump, to take a leap, to bound,
to gambol, to skip, to eaper; to spring
on or at, to rush or fall upon; to rush
forward, to fly at.
Ոստստեմ, եղի *vn.* to hop, to leap,
skip or frisk about, to frolic, to trip
along. [hopping.
Ոստստուռն *s.* skipping, tripping,
Ոստուռն *s.* leap, jump, skip, bound,
gambol.
Ոստուցանեմ, զի *va.* to cause to leap.
Ոստլեմ, տեայ *S.* Ոստնում.
Ոստրէ, -ոս, Ոստրիք *s.* Gr. w. oyster;
shell-fish. [ever.
Ով *pron.* who, that, he that, who-
ever. Ով or Ո՞, ոյր, որով *pron.* who?
which? ով որ, who? ով ի ձեռք, who
amongst you? ով է դա, ով է այդդ,
who is this man? what man is that?
ոյր է պատկերս, whose likeness is
this? ով ես դու, who are you? զով
առաւել սիրես, which do you like

hest? ո՞վ էւ ո՞վ էլցին որ երթայցեն, who will go? յո՞վ ad. where? յո՞վ երթաս, where are you going?

Ո՞վ inl. o! oh! ho! ah! ha! alas! ո՞վ ԱՅ իմ, o my God! ո՞վ ալեախոյ, what a pity! S. Աղէա; ո՞վ սքանչելեացոյ, what a wonder! wonderful! ո՞վ, զինորդ լէհէհէ ազգասիրութիւն, ah! what a noble sentiment is patriotism! ո՞վ ժամանակ, ո՞վ բարք, ô tempora! ô mores! oh times! oh manners! to what a depth of corruption have our manners come! in what an age we live! ո՞վ ու, փախէլ բաւք յերկրէ հիւսիսոյ, ho, ho, flee from the land of the north!

Ովան s. sea-monster. [a desert. Ովասխ, ի s. oasis, verdant spot in Ովկիանան, Ովկիանեան a. oceanic, of the Ocean. [deep; S. թոհէ Բոհ. Ովկիանոս, ի s. Ocean, the mighty Ովանայ, ից s. H. w. hosannah; երբէլ -իւք, to sing -s.

Ուսանաւոր, այց a. having feet; walking, going on foot; rhythmical, measured, metrical; s. verse, rhyme, poetry; ad. on foot; անցանէլ լէ գեա յ-ս, to cross the river on foot; յ- or յ-ս կալ, to be on foot; զորացոյց զոտո իմ յ-ս, He gave me strength to stand; -ս յորինէլ, գրէլ -ս or -չափմամբ, te rhyme, to versify, to make verses, to write poetry or verses; գձուձ, յուռի -, mean, worthless verses, doggerel.

Ուն, տին, տամբ. ունք, ունից s. foot, (pl. feet); foot of a mountain; foot, 12 inches; foot (measure in prosody); պատուանդան ունից, foot-stool; կըռուան ունին, foot-hold; ունից ցաւ, the gout, podagra; հասանող կըռուից սուից, pedicure, eorn-cutter; լուսպուռն ունից, foot-bath, pediluvy; - -, - աւ -, foot by foot, step by step, inch by inch, by little & little, by degrees, gradually; աւ -, յոտս, աւ ոտս, at the feet; near, at, to; յոտաց, standing, upright; յոտից, on foot, walking; - լէ ոտին, foot to foot; յոտից ցգըռիւ or մինչեւ ցգըռիւ, from head to foot, from top to toe; յոտին քուժ, at your coming; յ- կալ, to rise, to stand up; կալ ի վերայ ոտից, to stand upon one's legs; յոտին կալ, to be standing, on foot; to support or maintain oneself; յուսին ունէլ, to uphold, to support, to sustain; յ- կանգնիլ, to rise, to get up; - or աւ - հարկանիլ, կոխիլ, լէ - հար-

կանիլ, to foot, to tread under foot, to trample upon; to despise: զ- յոտանէ փոխիլ, to take a step, to walk; զոտս ամբանալ, - առնուլ, to start, to depart, to set out, to go away; զոտս արձակեալ հարկանիլ, to kick, to foot; զոտս ամբարձեալ փախչիլ, to scamper away, to be off; անկանիլ յոտս ուրուք, to fall prostrate at the feet of; - զոտամբ արկանիլ, to cross the knees; զոտան հարկանիլ աւ բարկուձէ, to stamp on the ground, to trample with anger or rage; զոտս ի բոյս հարկանիլ, to wander about the fields or among the mountains; զանմին յոտին կացուցանիլ, to surpass all competitors; to surprise, to astonish; աւ ոտս ուրուք իւրաւիլ, to be brought up at the feet of; աւ ոտս կալ, to be present; զոտս հատանիլ, to take away, to destroy, to extirpate, to exterminate; S. Թինգ, Թինգիւն, Մասն.

Ունալուայ s. pediluvium; -լուայք s. basin or water for foot-bath; -լուայ ցուի s. foot-hath; -լուիք a. slippery; -կապ, այց s. fetters; - ձիոց, horse-clog, shackle; պնդել յ-ս or -կապեմ va. to shackle, to fetter; to impede, to hinder, to stop, to clog; -կառեմ, ելցի տ. to step, to stay, to remain immovable; to become embarrassed; -կայուձիւն s. standing up; -կոխք s. treading or trampling under foot; յ-կոխս ընկենիւ, to throw under the feet; -կոխ առնիլ, to foot, to tread under foot, to trample upon; -կոտոր առնեմ va. to break the feet; -հար, &c. S. Ունհար, &c.; -հարսկան a. insulting; -հեա, ից s. foot-print, -mark, -step, trace, vestige; -ձայն s. tramp, foot-fall; -անձրեւի, pattering of rain; -անձրեւի է, there is a noise of much rain falling; -ման s. shoe; S. Կոշիկ; -չափ s. geom. foot; a. of a foot, pedal.

Ունաւ a. slippery, sliding; -ալան a. stopping, impeding; -եմ, եցի տ. to slip, to slide, to glide, to take a false step; fig. to stumble, to trip, to commit a fault; va. to cause to slip; * -ու a. podagrical, gouty; -ուձիւն s. slip, slipping, false step, foot-fall; med. podagra, the gout.

Ունաւ a. one-footed, one-legged. Ունաւեղի s. ground for the foot, footing; S. Ունահեա; -տրամբ a. trampling with one's feet; - լինիլ, to

stamp; * -ցաւ S. Ունաւաւ; -ցաւուի s. gout in the feet; -ւոր a. footed, having feet; standing on feet; -փուր a. ad. crushing or treading under foot; -փոխ s. foot-pace; - լինիլ տ. to make a step, to walk, to go forward foot after foot, to pace along; -փոխուձիւ s. motion of the feet, footing, walking.

Ունքեկ a. broken-footed. Ունգաւորց s. encumbrance, obstruction, hindrance. [ly, little by little.

Ունիթի ad. slowly, gently, furtive. Ունիկայ s. foot-place, foot-hold; foot-man, domestic; ուս. pedal; յ-ս ad. standing, upright; -կապ S. Ունակապ.

Ունիկիւք, լէայց s. standing; foot-board; stepping-stone; կործանել յ-լէ կայց, to overthrow, to upset, to throw down; անկանիլ յ-լէայց ի գեաին, to fall at full length on the earth; բաւնալ զոտին յ-լէայց, to raise one's fallen enemy; -կալ s. foot-hold; fig. occasion, pretext, motive; - լինիլ, to get a hold over.

Ունհար, այց a. malignant, rejoicing at another's suffering, malevolent, ill-natured; - լինիլ, to kick, to cause to fall; fig. to rejoice at another's woe, to be malignant, malevolent; to despise, to insult, to laugh at, to mock, to jeer; - լինիլ թշուառութեւ ուրուք, to insult ene in his misfortune; -եմ, եցի տ. to suppliant; S. Ունհար լինիմ, -ուձիւն s. kick; fig. ill-will, ill-naturedness, malevolence; insult, sneer, derision, laugh.

* Ունուրաք s. adze, addice.

Ունիթի S. Ունալիթի. Ունքայլեմ տ. to walk slowly, with measured steps.

Որ, ոյ, ով pron. who, which, what, that; որ միանգամ, որ ոք, who, whoever, whosoever; որք միանգամ, all they who; որ ինչ, what; which; all that; whatever; այլն որ գայ, the man who is coming; զոր գու գտեր, what you have found; եւ որ չար եւս է, որ չարք զամ է, & what is worst of all; այլն զոր ես սիրեմ, the man whom I love; չգիտէ զոր գործէն, he does not know what he is doing; յորմէ, whence, therefore; որ եւ իցէ, whoever, whosoever; any thing whatever, aught; որ զինչ եւ իցէ, whatever or whatsoever it may be; be that as it may; ընտրեալ զոր եւ կամիս, choose which

you please; որոյ աղաքաւ, for this reason; որ բարիս գործէ, գացէ զբարիս, who acts well will be rewarded; որ խնդէ՝ առնու, he who asks will receive; ժողովեցին որ շատ եւ որ սակաւ, some have gathered much, some little; հանապազօր մեղանչեմք՝ որ խորհրդով, որ բանիւ, we continually sin either in thought or word.

Ո՞ր, Ո՞ր a. which? what? որմիւ ինչ խանութիւն, with what authority? որ որդի է, who may that child be? յոր իրու եւ յինչ միտս առաքեաց, for what & why did he send? որմիւ ինչ, by which? with what? յոր վայր, up to where? յորմեմ ժամու, at what hour? որ աղաքաւ, why? for what reason? զորմէ օրէ ասիցէ, & what day does he fix? զոր օրէնք ունի, what law prevails? զի որ արգար վաստակոյ, for what just deserts? որմիւք երեսօք հալածիցեն, with what effrontery they will drive away? գիտէ զերաբանիւր ոք լէ կարգի՝ եթէ՜ որ լէ որմէ իցին, he knows each one by the order in which he comes; եւ որ այլ or այլն եւս, եւ որ ի կարգին, եւ որ ինչ ի կարգին, & so on, & so of the rest, et cetera, &c.

Որ conj. that; որ զի, that, in order that, so that; since, as; կարծեմ որ գայ, I believe that he will come; որ լէպէտեւ նք վէհք են, although they are superior.

Որակ, այց s. quality; colour; manner, form; -ական a. qualitative; -ալ յեղց a. various, diverse; -անամ, այցայ տ. to be qualified; to be coloured; -յարին, to be changed into blood; -արար, -ացուցիչ a. qualifying; -ալ ցուցանեմ va. to qualify; -աւոր a. qualified; -ուձիւն S. Որակ.

Որայ, ոյց s. sheaf, bundle; -ս կապել, to lay corn in sheaves, to bind up into sheaves, to tie in bundles.

Որք, ոյց s. orphan, orphan boy or girl; fig. a. derelict, desolate, abandoned, destitute; - մնալ ի հօրէ, ի մօրէ, to lose one's father, or mother; - մնալ յուրմէք, to be bereaved, to remain desolate.

Որբանամ, այցայ տ. to become an orphan, to be fatherless & motherless.

Որբանոց s. orphan-asylum. [ahle.

Որբասէր a. fond of orphans, charitable. Որբար S. Որպէս.

Որբուի s. orphanhood, orphanage.

Որդան S. որդես.
 Որդաստ s. forum.
 Որդունակ ad. as, like, how.
 Որդ S. Ուրդ * & Որդն. [mes; scarlet.
 Որդան, - կարմիր s. cochineal; ker-
 Որդանենի s. nopal, cochineal-tree.
 Որդեակ, եկաց s. little child, boy or
 girl; - իմ, son, my son, my boy.
 Որդեաբար S. Որդեաբար; - բերուածի
 S. Որդեծնուն; - գիր, գրաց s. a. adopt-
 ive, adopted; աւուսել յս, to adopt
 as son; սնոյց զնա յիւր -ս, he nursed
 him like his own son; - գրաբար or
 պէս ad. adoptively; - գրական a. adopt-
 ive; - գրեմ va. to adopt; to affiliate;
 - գրուածի s. adoption; affiliation; - զէն
 a. killing one's progeny; - ծին a. bring-
 ing forth a child; - ծնուածիւն s. child-
 birth; procreation of children; - հեր
 a. eating or devouring its offspring;
 - կոտոր a. killing or destroying pro-
 geny; bereaved of children; - նուէրք,
 the sacrifice of one's own children; -
 առնել, to massacre children; - լինել,
 to be bereaved of one's children, to
 have had one's children slain; - կո-
 րոյս a. having lost one's children;
 - հայրուածի s. Sabellianism, Socinian-
 ism; - պետութիւն s. uiaarchy; - պէս ad.
 filially; - սեր a. fend of one's son,
 loving one's children; - սիրութիւն s.
 paternal, maternal love; - սնոյց a. care-
 fully training one's children; - սպան
 a. killing one's own child, child-mur-
 dering; s. infanticide; - ք, - սպանուի
 s. child-murder, infanticide.
 Որդի, դուստր s. son, child; - Այ, Son
 of God, Only Son; - ք լուսոյ, խաւարի,
 the children of light, of darkness; հո-
 դույ - S. Որդեգիր; - ք բրտից, pot-
 ters; - ք որդւոց, nephews; - ի հօրէ,
 from father to son, successively; ք
 հօրն եւ -ն, like begets or produces
 like.
 Որդեաբար ad. filially, like a son;
 - կան a. filial; - կեցք s. god-sons; sf.
 god-daughters; - կցիմ va. to have the
 same god-father, to be god-sons; - նամ,
 այցալ va. to become the son of; to be
 adopted by; - սեւաց a. hating one's
 progeny; - ցուցանեմ va. to adopt; to
 affiliate.
 Որդուածիւն s. sonship, filiation.
 Որդն, դան. գունիք, դանց s. worm,
 vermin, grub; - երկրի, earth-worm;
 - փայտի, wood-worm; հնդիկ - , silk-

worm; - աղեաց or որովայնի, gut-
 worm, maw-worm; - միայնուկ, երէզ
 or երկզ - , tape-worm, tænia; - փո-
 րոտեաց ձիոց, bots; յորդունա համա-
 կիւ, to be full of worms, to be crawl-
 ing with worms, to swarm with worms;
 S. Թաթաւիմ.
 Որդնալից a. full of worms, crawling,
 maggotty, rotten; - ծին a. generating
 or producing worms; - առաջնորդ,
 Queen-bee; - կեր a. worm-eating;
 - հար a. worm-eaten, rotten, carious;
 - լինել, to become or grow worm-
 eaten; - նման a. worm-like; - պարար
 a. breeding worms; fig. fattening one-
 self to feed worms; - քանց լինիմ va.
 to be worm-eaten.
 Որդնեւաց a. all alive, swarming or
 erawling with worms. [eaten, rotten.
 Որդնիմ, եցայ va. to grow worm-
 Որդնոտ, աջ a. rotten; - իմ S. Որդ-
 Որդնակ s. cochineal. [նիմ.
 Որեար, երոյ s. people, men, folks,
 persons; աւագ - , nobility, noblemen.
 Որդան S. որդես. [gentlemen.
 Որ էն, Որ էսզ s. I Am, He who is,
 God, the Supreme Being; S. է, էմ.
 Որթ, ուց s. calf, (pl. calves); - գիւ-
 ցիկ, sucking calf; միս - ու, veal; -
 խորովեալ, roast veal; մորթ - ու, calf-
 skin; S. Գեցեմ; - եղանց, fawn, young
 deer; - ծովային, seal, sea-calf, S. Փոկ;
 - ոսկի ձուլածոյ, golden calf.
 Որթ, ոց s. vine; S. Չամբիկ; bot. co-
 locynthis; colocintida, bitter apple
 (purgative); բեր - ոյ, grapes; աերեւ
 - ոյ, vine-leaf; ոււ - ոյ, vine-tendrill;
 յօռք - ոյ, vine-branches, vine-eut-
 tings; Թօթափել or քաղել զաերեւս
 - ոյ, to strip away the superfluous
 vine-leaves.
 Որթագլուխ a. calf-headed; s. Isis;
 golden calf of the Israelites; - ունիկ
 s. vine-plant; * - քած s. calf-herd; - ուր
 a. basket-carrying; - փայտ s. vine-
 wood; vine-branch, twig, sprig; - քար
 Որթի S. Օրթի. [s. orthite.
 Որթիկ S. Որթուկ.
 Որթիք, Թեւաց s. pl. vines.
 Որթողոքս, աջ a. Gr. w. orthodox;
 - ալան a. orthodoxical.
 Որթոց s. vineyard; stalk of dried
 vine-cuttings: calf-house.
 Որթուկ s. sucking calf, young calf.
 Որի, որւոյ s. zool. rook.
 Որիզ, -ն s. Gr. w. oryza, rice.

Որիւ a. distinct, separate; different,
 other; ad. separately, apart; - , se-
 parately; distinctly.
 Որիւքս s. zool. oryx, wild buck.
 Ործ, ոյ s. belch, eructation, rising
 of the stomach.
 Ործամ, աջի va. to belch; to feel
 inclined to vomit, to retch, to vomit.
 Ործացուցանեմ va. to cause to belch;
 to convulse the stomach, to cause to
 vomit; - ուցիւ a. belching, eructive;
 vomitive, emetic.
 Ործկամ, Ործկամ S. Ործամ.
 Որ կան s. things present, the pres-
 ent; մի զտասիր յ-դ, do not trust to
 Որկէն S. Որպէս. [the present.
 Որկոր, ոյ s. œsophagus, gullet,
 throat; fig. gluttony; զինի - ոյ երթալ,
 to give oneself up to gluttony.
 Որկորագահ, - ժէտ, - մոլ a. glutton-
 ous, greedy, gormandizing, voracious,
 ravenous; - լինել, to be gluttonous,
 greedy; - ժէտութիւն, - մոլութիւն s. gor-
 mandizing, gluttony, greediness, guttl-
 ing, voracity; - Թք ad. gluttonously,
 greedily.
 Որկորեայ, բէից S. Որկորամոլ. [tons.
 Որկորեան s. pl. the gluttonous, glut-
 Որկորուս S. Որկորամոլ, - ուլթիւն.
 Որկորստաբար ad. gluttonously.
 Որկորստանամ S. Որկորամոլիմ.
 Որկորստութիւն S. Որկորամոլութիւն.
 Որկորամոլ, &c. S. Որկորամոլ, &c.;
 - իմ va. to abandon oneself to gluttony.
 Որձ, ից a. male. [the male sex.
 Որձակոտոր առնեմ va. to destroy
 Որձամոլ S. Արուամոլ.
 Որձատ, ի s. capon. [- or - էայ a. of -.
 Որձաքար, աջ s. granite; free-stone;
 Որձեւէզ S. Արուէզ.
 Որձի a. not castrated, entire.
 Որլան or զէն s. Gr. w. mus. organ.
 Որմ, ոյ s. wall; partition; - քրք-
 մայն ad. from wall to wall; in groping,
 groping along; քանդել - , to unwall;
 to dismantle. [-ք. masonry.
 Որմած s. enclosure, fence, precincts;
 Որմածակ s. loop-hole; - ծերպք s.
 chink, cranny; breach, gap, opening;
 - ծու, աջ s. mason, brick-layer; - ծու-
 Թի s. mason's work, masonry; - կալ,
 աջ s. curtain or arras, tapestry; - կան
 a. mural; - շրջանակ, mural circle;
 - կից a. neighbouring; - հասու a. bor-
 ing through a wall & passing; - յէջ a.
 supported against a wall; - ծառ,

wall-tree, espalier; - նկար s. fresco;
 - շարժ լինիմ va. to be ruined, to be
 shaken down; - շէն, շինաց s. mason;
 - քեւել a. walled up, enclosed by a wall;
 - առնել, to shut up within four walls,
 to imprison; - քեւելոց, - փակ, աջ s.
 enclosure, recinct, park, walled-in
 space; a. S. Որմարգեւ; - փոր, աջ a.
 wall-piercing; - լինել, to pierce or
 bore through a wall; to steal; - փոր-
 ութիւն s. the piercing a wall; theft.
 Որմեմ, էջի va. to wall, to surround
 with walls, to close up with masonry,
 to wall up; to build.
 Որմիգական a. Jupiter's, belonging
 to Jupiter; - գիւք, Jupiter, Jove: Bac-
 chus; - ածն, feasts in honour of Cas-
 tor & Pollux; - հուր, sacred fire of
 the Persians; fire-worship, Persian
 sect; - քաղաք, Diospolis.
 Որմիգասէս խաղ s. olympic game.
 Որմիգիկ s. bot. flos Jovis.
 Որմիգուհի sf. daughter or sister of
 king Hormisdas.
 Որմիգդ, մրդիկ s. Oromizda; Jupiter.
 Որմիս, մրսիկ s. nose- or ear-ring.
 Որոգայթ, ից s. snare, trap, net,
 springe; ambush, ambuscade; S. Լա-
 րեմ; առնիւնել յ- , to fall into a snare;
 S. Ըմբռնիմ; քրեւել - եւ ի նոյն հար-
 կանիւ or շաղկի, to fall into one's own
 snares; - զնել ումիք բանիւք, to con-
 vict a person by his own words; - ա-
 դիր, դրաց a. setting or laying a snare;
 lying in wait; cunning, deceitful; - ա-
 շատ a. very perilous, most dangerous;
 S. Բազմորոգայթ; - ապատրաստ a. cir-
 cumspective, cautious, prudent; - ա-
 րան s. place full of snares, dangerous
 place; - էմ, էջի va. to set or lay snares
 or traps, to entrap; to wait in ambush
 for, to waylay; to surprise, to dec-
 eive; - իմ va. to fall into a snare, to be
 caught, taken in a net; - ող a. lying in
 wait.
 Որոթ s. liquid-measure, liquido-
 meter; cyathus, (Roman measure, 12
 ounces).
 Որոձ, ք s. rumination, chewing the
 cud; fig. thought, meditation, reflex-
 ion; - ածել, բերել յ- S. Որոձեմ;
 ազգի ազգի -ս որոձել, to ruminate or
 meditate upon, to think over, to re-
 solve in one's mind; - ալից a. well di-
 lucidated, clear, distinct; ad. S. Որո-
 ձողաբար; - ամ S. Որոձեմ; - այլն a.

ruminant, ruminating; -ան S. Արոս; -եմ, էջի, -իմ, էջայ տա. to ruminate, to chew the cud, to chew again, to re-chew; fig. to ruminate, to think, to muse on, to ponder; * -կամ S. Յորան քեմ; -ող a. ruminant; -ողաբար ad. ruminatingly, in a ruminating manner; distinctly, lucidly, clearly, plainly; -ողութիւն, -ումն S. Արոս.

Արոմն, ման s. bot. aira, hair-grass, cockle; daniel, zizania, tares; weeds; -յանէլ fig. to sow dissension, to create differences; -այան s. sower of tares; fig. devil, sower of strife.

Արոնամամ, աջայ տ. to get dried up.

Արոնեմ, էջի տ. to seek, to search, to inquire after or into, to make search, to ferret, to investigate, to rummage: to louse; - զերկիր, զբա- զաբ, to explore, to spy out.

Արոնող a. seeking, inquiring.

Արոնումն s. search, inquiry.

Արոյ a. distinct, separate, different; decisive, precise, clear; evident, certain; -ք s. step, stair, round; -աբար, -ակի ad. distinctly, clearly, plainly; decisively, positively, precisely; separately, specially; -ական a. disjunctive; -եմ, էջի տ. to distinguish, to discern; to divide, to separate; to decide, to determine; to specify; to choose, to select; to excommunicate; -իմ տ. to detach or separate oneself; to be excommunicated; -իչ, -ողական a. definitive, determinative, distinctive, decisive; -ողութիւն, -ումն s. distinction, division, separation; decision, definition, determination, resolution; difference; segregation; -ումն յեկեղեցւոյ, excommunication; չորս օրաշմուշկ տարւոյն, the four seasons of the year; -ումն առնել, to come to a decision, to make up one's mind.

* Արոտամ S. Յորանքեմ. [away with.

Արոշեմ, էջի տ. to destroy, to do

Արոջ, այ s. lamb; -ակ or իկ s. lambkin.

Արովայն. էջ s. belly, paunch; womb, uterus, matrix; պուռլ -ի, fruit of the womb, child; հարան -ի, gastroraphy; կերա- կուր -ի. * belly-timber; յարուրդ -ի, bellyful; ծառայ -ի, gastrolater, fond of one's belly, dainty; կաղ յ-է մօր իւրոյ, born-lame, lame from the womb; խնդել զ-, to cram or stuff one's belly or guts, to glut oneself;

գնալ ի վերայ -ի, to go upon its belly, to crawl along; անկանել ի վերայ -ի, to fall down flat on the face; անասն- յանել զ-ն, to make a god of the belly; որոյ Ա-ն իւրեանց, whose God is their belly; յաւէ -իմ, my stomach aches.

Արովայնագնայ a. creeping, reptile; -գտեաց a. what she carries in her womb; -ժեստութիւն s. gastronomy; -ժեստ s. gastronomist, epicure; -խոս S. Արովայնակոչ; -ժոռութիւն s. flux, laxity, looseness, diarrhoea, scouring; -կոչ s. ventriloquist; Pythoness; -կոչ- ութիւն s. ventriloquism, -quy; -հմայ s. gastromancian; -հմայութիւն s. gastro- mancy; -մաշկ s. anat. peritoneum; -մոլ, այ s. gastromaniac; -մոլութիւն s. gas- tromany; -պաշտ s. gastrolater, belly- god; -պաշտութիւն s. gastrolatria; -պա- րար, այ a. pampering one's belly, ad- dicted to intemperance, gluttonous, guzzling; -լինել, to pamper oneself, to be a greedy-gut, to be given to over feeding, to gormandizing or to gluttony; -պարարութիւն s. gormandiz- ing, gluttony, voracity; -սէր a. think- ing only of eating, gluttonous; -սող a. abdominary; -ցաւութիւն s. colic, bowel complaint; gastralgia; -ցաւա- նեմ տ. to form a vase with a large belly; to make a very large or capac- itious vase. [because.

Արովակեմ cony. since, as, whereas, Արոտ, ք s. thunder; -լ - , -աղոչ, -ալից a. thundering; -աշայն s. thun- dering noise, rumbling, roll; -ամ, ա- ջի տ. to thunder, to rumble, to roar; to detonate; -աջող կաղ, explosive gas; -ընդոսա a. thundering; ad. fre- quently thundering; suddenly rum- bling; -իւն, -ումն s. thunder; S. Թըն- զիւն; որդիք Արոտան, Boanerges, sons of Thunder. [cob; S. Յին.

Արոր, ի s. zool. sea-mew, sea-gull, Արորան, Արորաց, Արոյ, այ s. cradle; S. Նիրհեմ. [to lull to sleep.

Արորեմ, էջի տ. to cradle, to rock, Արորք s. by-by, lullaby.

Արջակ, էջ, -իք, էաց, -ըք, ըյց a. how much, how many, how; as much as; - եւս? - եւս առաւել? how much more? - անգամ? how many times? - ժամանակ? how long? - յիսն է, as much as in me lies, my best; - կարեմ, as much as I can; - հարք է, as much

as possible; - եւ մեծատուն էջէ, how- ever rich he may be; պիչափ յար- դեմ զնա - զքեզ, I esteem him as much as I do you; եւ - յառաջ մաս- չէր, in proportion as he advanced; զորս - ոք հաւաստագոյն քննեացէ, the more one sifts or investigates them, the more one...; - ի կենցաղումն կեամ, while I breathe this mortal breath; յ-ից զոկեցեր զանձն քո բա- րութեց! of how much you have de- prived yourself! - ծնեալ էր զիս մայր իմ՝ այսպէս հանգիստ եւ անոյշ քուն ոչ է եղեալ, never since my birth did I sleep so well; - մարդիկ, նոյնչափ կարծիք, as many men, as many Արջափութիւն s. quantity. [minds.

Արզակ S. Արպէս.

Արպէս ad. as, the same as, like, almost, according to, conformably, how; when; - զի, in order that, that, to the end that, so that; because, for; - թէ, as if, as though; - զիարդ եւ իցէ, at all events, no matter what happens; - զիարդ եւ կամք իցեն, how- ever they may wish, in whatever way one may wish it; մարդոյ - խոսոյ են աւուրք իւր, the days of man are like grass.

Արպէս, Արպէս զի int. how! what! indeed! - առանց քննելոյ են դատա- տանք նք, how unsearchable are His judgments! - , մեռաւ ուրեմն, what! he is dead!

Արպէսն s. the why, the wherefore.

Արպէս a. no matter which.

Արպիսի, սւր, սեաց a. what; such that; - ինչ, as, such as, for instance; - ինչ իցէ ողջոյնս այս! what manner of salutation this might be! գիտեա - ինչ տօնքն էին, you know what those fes- tivals were; - եւ իցէ, whatever, whatsoever.

Արպիսութիւն s. quality, condition, state.

Արջ, ոյց s. den, lair, kennel, burrow, hole; - աղուեւոտ, fox-hole.

Արջաբար ad. cave-like, like a cav- ern; - ձեւ a. den-like; - մեւս լինիմ տ. to retire to its den; - նամ, աջայ տ. to hide in a hole, to go to earth, to crouch or squat in a kennel; fig. to nestle, to creep into, to hide oneself; - սող a. hiding in caves or burrows; - րան s. hiding-corner, lurking-place;

Արջիւ, ըսաց S. Արջիւ, &c. [S. Արջ.

Արջալից a. lousy, swarming with lice.

Արս, ոյց s. chase, hunting, hunt, sport; prey; venison, game; զբօսանք -ոյ, field-sports; եղանակ -ոյ, shoot- ing-season; այր հմուտ -ոյ, skilful hunt- er, a good sportsman, a mighty hunts- man; պահապան -ոյ, game-keeper; - ձկանց, fishing, fishery; - թռչնաց, shooting, fowling; - աղւետաց, fox- hunting; - վագերց, tiger-hunting; յ- հեծանել, to go a hunting or shoot- ing; յ- ածել, to shoot wild beasts.

Արսաբանեմ, էջի տ. to spy into or surprise a person's sentiments, to draw a person out, to cause a person to give involuntary evidence; - լից S. Արսաշատ; - կան a. hunting; s. S. Ար- սորդ; շուն - , hound, greyhound; բա- զէ - , trained hawk; թռչուն - , bird of prey; ձի - , hunter; - կից s. hunting- or fishing-companion.

Արսամ, աջայ or զի տ. to chase, to hunt, to go a hunting or shooting, to shoot; fig. to try or endeavour to win or to seduce, to wrap up or involve in snares, to surprise, to entrap; - հաւս, to fowl; S. Ձուկն; աղուէս - , to hunt a fox; - զհոգիս, to prey upon souls; - զըք, to catch or entrap a person, to insnare; fig. to captivate, to win; to entice, to attract, to allure, to flatter; - զսիրտ ուրուք, to gain a person's heart; - զըք բանիւ, to win a person with fair speech; - ինչ բանս ի բերանոյ ուրուք, to entangle a person in his own words; - զյաղորութիւն աւուրց, to watch the propitious mo- ment or favourable occasion; - փառս կամ պատիւս, to go in search of hon- our or glory.

Արսայս, &c. S. Յորայս, &c.

Արսաման s. part of the produce of the chase.

Արսանք s. chase, hunting; hunting or fishing implements; fig. trap, trick.

Արսաշատ a. abounding in game; - պէս s. chief huntsman; - սէր, - տեհչ a. fond of the chase, sportsman; - սի- րութիւն s. love of sport; - սուն a. full of game; - րան s. hunting-ground, chase; - փոխ լինիմ տ. to change the hunting-field, or the fishing-place.

Արսիկ s. small game.

Արսող s. hunter; fig. devil.

Արսորդ, աջ s. hunter, huntsman, venator; - ձկանց, fisher, fisherman, piscator; կին - , huntress; - բանից, 74

a pryer into other person's thoughts.
 Որսորդաբարձ. like a hunter; -խար
 a. deceiving a hunter or angler; -կան
 a. S. Որսական; -ն s. the chase, the
 hunting art; -պետ s. chief huntsman,
 Master of the hounds. [S. Որս.
 Որսորդութիւն s. hunting; shooting;
 Որսօն, ք s. hunter; game-keeper.
 Որրան, Որրոյ S. Որրան. [ish.
 Որցեմ, եջի va. to onrapture, to rav-
 նիքեական a. Orphean.
 Որփեսոս s. Orpheus.
 Որքան S. Որքափ; -իցս անգամ ad.
 how many times; -ութիւն s. quantity.
 Որքին, Որքիւն, քեան s. med. herpes,
 tetter, ring-worm, impetigo; -ոս a.
 Ու cony. and, &. [herpetic, scabby.
 *Ուզեմ S. կամիմ.
 Ութ, ից a. eight; ութիցս քսան.
 eightscore; յամի Տան Հազար - Հա-
 ղիւր եօթանասուն եւ - , in the year
 of our Lord eighteen hundred & sev-
 enty eight, 1878.
 Ութածալ a. in-octavo, 8vo; -ղի a.
 octachord; -մասնեայ or նի a. com-
 posed of eight parts; -մայ, -ման,
 ութեման a. octennial; -մեայ a.
 eight months old; -նիստ s. octahedron;
 -նիւ s. octophorum; -նիւն s. octagon;
 -նիւնի a. octagonal, octangular;
 -շարժանեայ a. having eight steps or
 stairs; of eight degrees or orders;
 -չեայ a. octonocular; -պատիկ a. oc-
 tuple; ad. eight-fold, eight times as
 much; -վանկ s. gr. octosyllable; a.
 Ութգիծիկ a. octohedrical. [-bic.
 Ութեակ, Ութերեակ, րեկաց a.
 eight, octonary; eighth; the number
 eight; eight days.
 Ութերորդ, ոց a. eighth, 8th; ad.
 oighthly; s. octant; - ձայն mus. oct-
 ave; -եմ, եջի va. to repeat eight
 times; to pay or to take the oight.
 Ութերեան a. all the eight.
 Ութեւտան a. eighteen; -ածալ a.
 in-18mo; -ամեայ a. eighteen years old.
 Ութթեւտան a. eight-winged.
 Ութիլեան a. eight-columned; -ն
 Որդինեայ, Ottopla.
 Ութիցս ad. eight times.
 Ութկանգնեայ a. of eight cubits.
 Ութոտուկ s. zool. octopns.
 Ութուտան a. eighteen; -ամեայ a.
 - years old; - years since; -երորդ a.
 eighteenth, 18th; -եքեան or քին s. the
 whole eighteen.

Ութպատիկ S. Ութապատիկ.
 Ութիւնակ s. octostyle.
 Ութմամեայ a. octogenary.
 Ութմուտոր a. containing eighty.
 Ութմերորդ, ոց a. eightieth, 80th.
 Ութուն, անից a. eighty.
 Ութտերեւեան a. octopetalous.
 Ութօրեայ, րեկց a. of eight days;
 Ութ S. Ոյթ. [-օրեք, էից s. octave.
 Ութարանութիւն s. dynamics; -թափ
 a. exhausted, drooping, faltering;
 -չափ s. dynamometer; -առւ, ոց a.
 strengthening, fortifying, corroborat-
 ing; -ուր S. Ութեղ, &c.
 Ութգին a. strong, great; violent,
 impetuous, vehement; - or -u ad.
 strongly, vigorously, violently, vehe-
 mently; -u գանեղ, to beat violently,
 unmercifully; - առնուղ, to take by
 force; -u անհարկեղ, to eye disdain-
 fully, to regard ferociously; -u ըն.
 թանաղ, to be swift-footed, to run
 swiftly.
 Ութգնաբար, -գոյն, -կի S. Ութգին
 ad. -նամ, ոցայ տ. to gather strength,
 to get strong, to grow stronger, to be
 strengthened; to become prevalent,
 to predominate, to prevail over, to
 domineer; -պէս S. Ութգին ad.; -պիւր
 a. bound tightly; -սիրտ a. dauntless,
 fearless, courageous, valiant, intrepid;
 -ցուցանեմ va. to corroborate, to
 strengthen, to fortify; to give more
 intenseness, to augment, to increase;
 to render violent, impetuous.
 Ութգնութիւն s. vehemence, impe-
 tuosity, fury, violence, heat, ardour,
 intensity; force, strength, energy,
 vigour; efficacy, efficaciousness.
 Ութեղ, ոց a. strong, robust, vigor-
 ous; valorous; powerful; -ակ S. Ու-
 թեղ; -անամ, ոցայ տ. to fortify or
 strengthen oneself; -ութի s. force,
 vigour, power.
 Ութեմ, եջի տ. to have strength,
 to be able, to resist; to oppose. [strong.
 *Ութով S. Ութեղ; -անամ տ. to get
 Ուլ, ուց or ոյ s. kid; fawn; -եւի s.
 kid-skin; -իկ s. young kid.
 Ուլ, լան. լուր, լանից s. neck; - or
 ուլուր s. pearl necklace; Venetian
 pearls, bead, glass-bead, bugle;
 knuckle-hones, cockle; զուլամբ եր-
 թալ, to fall headlong, head-foremost,
 to tumble, to fall; ից. to be plunged
 in sensuality; to he sunk in de-

bauchery, to wallow in voluptuousness.
 Ուլագեղութիւն s. stiff-neck, pain
 in the neck; -խաղաց s. dicer; cockle-
 player; -փող s. vertebral region, back
 Ուլ S. Ուլեղ, &c. [& neck.
 Ուլատ, ից s. vow; wish, desire,
 prayer; compact, covenant, agree-
 ment; alliance, pact, treaty; order,
 congregation, community; clergy,
 churchmen; pilgrimage; - աղի, ever-
 lasting covenant; -ք եւ դաշինք, con-
 ditional promise, alliance; մասեան
 -ի, Holy Writ, the Bible; տապանակ
 -ի, the ark of the Covenant; Հին եւ
 նոր -, the Old & the New Testaments;
 - Հաստագեղոյ, Christians; - եկե-
 ղեցւոյ, մանկուղիք -ի, clergy; - կա-
 նանց, nunnery; -ի տեղիք, holy places,
 sanctuaries, relics; պարզ, Հրապարա-
 կական, անուծանելի -, simple, so-
 lemn, indissoluble vow; անհարձուրդ,
 անխաճեմ -, indiscreet, imprudent
 vow; - գնեղ, to make a vow, vows;
 - գնեղ ողջանդանութիւն, to make a vow
 of chastity; -u կուլ Հրապարակաւ, to
 make a solemn treaty; - գնեղ or յ-
 մտանել ը ումեք, to make a treaty, or
 an alliance with any one, to he in
 treaty for; կնքել - Հաշտութիւն, - Հաս-
 տատութիւն առնել, to make peace; կալ
 յ-ին, to remain faithful to one's vow;
 կատարել զ-ն, to accomplish one's
 vow; անցանել զ-իւ, ջրել զ-ն, ա-
 պախա առնել զ-իւր, to break or viol-
 ate one's vow; անորինել զ-ն, to dis-
 pense with or exempt from a vow;
 -իւք ինքրեղ, to desire ardently, to
 long for eagerly; երթալ յ-, to go on
 a pilgrimage; զ-ս իմ կատարեցից, I
 will accomplish my vow.
 Ուլապանացի s. pilgrim; -ութիւն s.
 pilgrimage; -գիր, դրաց a. making a
 vow; being under a vow, Nazarean;
 allied, confederated; - լինել, to make
 a vow; to conclude a treaty; -գրեմ,
 էջի տ. to form an alliance or confed-
 eracy, to league; -գրութիւն s. making
 a vow; concluding a treaty; vow;
 profession; wish, desire; -գրուծ, -
 զանց, ից s. violator or breaker of a
 vow, of a convention; infringer, trans-
 gressor, offender; a. false-hearted,
 unfaithful, perfidious; -զանցեմ տ. to
 break or violate one's vow; -զանցու-
 թիւ s. violation of a vow, of a conven-
 tion, contravention, breach, infraction

of treaties; transgression; -կալ, ոց
 a. observing, keeping a vow or con-
 vention, faithful, true, loyal, true-
 hearted; -կան a. votive; -կատար a.
 accomplishing one's vow; -կից s. com-
 panion in a vow; ally, confederate;
 -նեղ, &c. S. Ուլապանացի, &c.; -
 պաչ, ոց S. Ուլապակալ; -պաշտութիւն
 s. accomplishment, observance of a
 vow or convention, fidelity; -սէր S.
 Ուլապակալ; -տեղի s. sanctuary, holy
 place; -րան s. place where one makes
 a vow or convention; -րար a. com-
 plaisant, ohliging, affable; -ւոր a.
 that has made a vow; allied; Nazar-
 ite; professed (monk or nun); s. pil-
 grim; -ւորիմ, էջայ տ. to vow, to de-
 vote or dedicate oneself to God; ից.
 to deprive oneself of, to abstain from;
 -ւորութիւն s. consecration, state or
 condition of a Nazarene, of a monk;
 vow, profession; pilgrimage.
 Ուլապեմ, էջի va. to vow, to make a
 vow; to take the vows, to profess; to
 make or conclude a treaty, or coven-
 ant; to confederate, to enter into a
 mutual obligation; - նուէրս, to pro-
 mise offerings; ուլապալ a. professed
 (monk or nun).
 Ուծակեր a. vegetarian; -նամ, ոցայ
 տ. to cool down, to be estranged; to
 remove, to go out of, to abandon, to
 fail; -ցուցանեմ va. to cool, to damp,
 to estrange; to avert, to remove.
 Ուղ, ք s. stairs; bridge; way or pas-
 sage; S. Մուծ. [կաւոր, &c.
 Ուղարկաւոր, Ուղարկեմ S. Յուղար.
 Ուղեգնաց, ոց s. traveller, passeng-
 er; -ութի s. travelling, journeying.
 Ուղեգարձ s. return from a journey
 or voyage. [ey or voyage, travelled.
 Ուղեկեալ a. returning from a journ-
 - ուղեկից s. fellow-traveller, -pas-
 senger; -ք, retinue, train, attendants,
 suite, cortege; - լինել or -կցիմ, էջայ
 տ. to travel together, to accompany,
 to go with, to follow; to convoy;
 -կցութիւն s. travelling companion, ac-
 companying, following, company;
 convoy.
 Ուղեղ, ուղղոյ s. brain, brains; mar-
 row; S. Թափեալ; սնեակ ուղղոյ.
 skull; - ի գլուխ ունեղ, to be judi-
 cious, in one's right senses; միւլեւ զ-
 ոսկերաց, to the very marrow of the
 bones; -ական թթուուս s. chem. ce-

rebric acid; -ային *a.* cerebral; medullar, medullary.

Ուղեչափ *s.* odometer.

Ուղերձ, *ի* *s.* gift, present, homage; address; - մատուցանել, to present an address; - եմ, եյի *va.* to make a present, to present, to offer, to give; to address; to push forth, to produce; to attract, to win with gifts, to seduce; to persuade, to induce; - ունի *s.* extension.

Ուղեցոյց *s.* guide, escort; itinerary; *mech.* sector-guide; - օտարականի, cicerone, guide; - լինել, to guide, to escort, to conduct.

Ուղեւոր *s.* traveller; passenger; *ի* *աւել* - *ի*, in travelling trim; - ական *a.* travelling; - եմ, եյի *va.* to guide, to conduct, to direct in the way, to put on the way; to send, to despatch, to forward; - իմ, եցայ *vn.* to set out on a journey, to start, to go to travel, to travel, to take a journey, to journey; - ութի *s.* journey, travels; itinerary; - լը ցամաք կամ դարձ, the journey there & back; - լը ծով եւ դարձ, the voyage out & home; ծախք - թեան, travelling expenses; ուղեւորիլ զանազան, to go one's last journey.

Ուղեւ, աջ or ից *s.* branch, bough; shoot, slip; - բերդերուայ, tiers of the horns of deer, antlers; յապաւել գ-ն, to prune, to lop, to trim off the superfluous branches; - արձակ *a.* branched, branchy.

Ուղի, ղւայ *s.* road, way, route, journey; passage; յ- արկանել, to scud on a voyage, to start a person on a journey; յ- անկանել, ուղւոյ լի նեւ, to set out, to start, to leave, to depart, to go away.

Ուղիւ, ուղղոյ *a.* right, straight, direct, vertical, upright; correct, accurate; *fig.* right, just, honest, loyal, equitable; *ad.* directly, straightly, vertically; uprightly, rightly, justly, well; *s.* Ուղեւ; - գիծ, right line; - անկիւն, right angle; - սիրտ, honest, loyal heart; - միտք, upright mind, just judgment; - առնել, to smooth, to prepare; to make ready the way; *S.* Ուղեւ; - գնալ *ի* նպատակն, to come to the point, to aim at; - վարդապետել, to indoctrinate, to instruct in sound principles; - դատեցար, thou hast rightly judged.

Ուղիւ, ից *s.* mountain stream, torrent, flood; ravine; - բ հոսանայ, հեղեղաց, torrents; - բ փափկութեան, river of pleasures; - բ արեան, a river of blood; իրին յաջանք - բ արատուայ, he shed a flood of tears.

Ուղիւթուր *s.* torrent-water; - բ, torrents; - հեղեղաւ, a flooded or swollen torrent; - ցան *a.* inundating, overflowing; - ուր *a.* having small torrents.

Ուղեւեմ *va.* to inundate; - իմ *vn.* to rush like a torrent; torrential.

Ուղիւթէն *a.* in torrents, torrential; - իւր *a.* palm-long, four-fingered, four finger's deep.

Ուղղաբան, &c. *S.* Ուղղաբան, &c.; - բար *ad.* rightly, well; sensibly, judiciously; - բարոյ *a.* good, just, upright, honest; - բերձ *a.* high and straight; well-shaped, straight, tall; գնալ - հաւաքաւ, to go haughtily, to hold one's head high; - բոյն *s.* brain-cavity; skull; - գիծ *a.* rectilinear, - lineous or - linear; - գիր *a.* correct, written correctly; *s.* orthographer; - գնաց *a.* walking upright; *fig.* walking in uprightness, full of rectitude, virtuous; - գնացող *s.* orthodoxy; - գործ *a.* well-doing, just; *npright*; - գրական *a.* orthographical; - գրեմ *va.* to correct, to rectify, to set right, to spell; to write correctly; - գրութիւն *s.* correction, rectification; *gr.* orthography; - գաւառ *a.* of right or just judgment, judging equitably, just, right; - գաւառութիւն *s.* sound, correct or right judgment, good sense; - գաւառ, *ից* *a.* orthodox, catholic; - գրիմ *vn.* to become, to befit; - լից *a.* marrowy; pithy; plump, fat, greasy; - խոհ, &c. *S.* Ուղղաբան, &c.; - խոս, աջ *a.* speaking well, correctly or justly; - խօսեմ, եյի *va.* to speak correctly or properly; - խօսուի *s.* orthology; - ծեմ *va.* to conduct directly; - ծուծ *a.* whose marrow is dried up; - առնել, to consume or suck the marrow; - առնել ցաւոյ զոսկերս, to torment, to exasperate, to torture; - կան *a.* right, direct; *s.* *gr.* nominative; - կի *a.* right; *ad.* rightly, directly; eorrecly; - կիւն *S.* Արդաւապետ; - կտուր *a.* cut quite straight; - կցեմ *va.* to reunite well; - կտուց *a.* straight-beaked; - համարյր *S.* Ուղղաւ.

գաւառ; - հայեաց *a.* perpendicular; normal; - գիծ, plumb-line; - հայեցողութիւն *s.* perpendicularity; - հաւառ, *ից* *a.* orthodox; - հաւառութիւն *s.* orthodoxy; - ճայնութիւն *s.* correct pronunciation; - ձեւեմ *va.* to direct; to rectify; *S.* ուղիւ չամառեմ; - ձիւ *a.* in a direct line, direct, straight, vertical, perpendicular, upright; - ձգութիւն *s.* perpendicularity; - մարդութիւն *s.* orthopedy; - միտ, մտաց *a.* sound- or right-minded, judicious, sensible, honest, upright; - մտութիւն *s.* good sense, probability, integrity, honesty, sagacity; - յին *a.* cerebral; - նկիւն *s.* orthogon, rect-angle; - նկիւնի *a.* orthogonal, right-angled, rectangular; - շարժ *a.* moving straightly or evenly; - շահիւղ *a.* straight (road); walking upright; - շնչութիւն *s.* med. orthopnea, orthopny; - շունչ *a.* blowing straight; - չափ *s.* square; cathetometer; կալ - , bevel; - պէս *ad.* right, rightly, well; - ջերմ *s.* med. cerebral fever, brain-fever; - սացութիւն *s.* sound doctrine; - սիրտ *a.* single-hearted, upright, straightforward; - լորեմ *S.* Ուղղեմ; - փաղիտ *s.* ithyphallus; - փառ, աջ, - փառահաւառ *a.* orthodox, catholic; - փառութիւն *s.* orthodoxy, catholicism; - բնիւն *a.* searching the truth.

Ուղղեակ, եկի *s.* rudder, helm; regulator; *S.* Ղեակ.

Ուղղելի *a.* corrigible.

Ուղղեմ, եյի *va.* to make straight, to trim, to straighten; to erect, to raise, to hold up; to address, to direct; to conduct, to govern, to rule; to correct, to rectify; to correct, to reclaim, to improve, to reform, to make better, to amend; - զգնաց, զվարս, to regulate one's conduct or actions; to repent, to amend; - զսխալանս, to confess one's errors, to redeem one's faults; - զբան, զնորիւր, to address, to direct one's words to, to question; ստեան - , to assemble or convoke a council; նիղակ ումեք - , to hurl a javelin at; - զկայմ *mar.* to mast.

Ուղղեմթաց *a.* straight (road); *fig.*

Ուղղիչ *s.* corrector; reformer; rector, director; conductor, leader; driver, coachman; steersman, helmsman; *S.* Ղեակ; *mech.* regulator, governor, moderator.

Ուղղորդ, աջ *a.* straight, direct, per-

pendicular; *ad.* directly, quite straight, perpendicularly, apeak; - ութիւն *s.* perpendicularity.

Ուղղութիւն *s.* direction; regularity; *fig.* rectitude, uprightness, integrity, justice, equity; correction, rectification, adjustment, amendment; redress, reformation; direction, tendency; - վարուց, moral tendency, conduct, morality, morals; - բարուց, correction of morals; Գիրք - թեյ, the Book of Jasher; ածել յ- , to reclaim, to correct; յ- գալ, to be reclaimed, corrected, to repent.

Ուղուկ, ղիկ *s.* palm, hand, hand's-breadth, four inches.

Ուղտ, ուց *s.* camel; մատակ - , she-camel; տաշիկ - , dromedary; գ- ուղձայն ածել, to bellow like a camel; - ապան *s.* camel-keeper; camel-driver; - ափուշ *s.* bot. pine- or golden-thistle; - աքաղ *s.* chimæra, fabulous monster half camel half deer; - եւնի *s.* camel-skin; - երամակ *s.* drove or multitude of camels.

Ուղիւ Տ.Արիկ; - առնմ, - եան *a.* celestial, luminous, shining; supreme.

Ումեկ *s.* zest, relish, much sweetness; - աւոր *a.* kind, bountiful, beneficent.

Ումիւ *s.* drinking, drink; drinking-bout, draught, sip, gulp; ըմպել - առ - , to sip; թէպէտեւ յ- էր, although he was about to drink.

Ումպէս, Ում եւ պէս *a.* useless, worthless, futile, linsy; whatever, whatsoever; *ad.* uselessly.

Ույդ, Ոյդ *s.* god of hell, Pluto.

Ուն *s.* having, taking, hold; *S.* Ոյն.

Ունակ, աջ *a.* having, containing; - աբար *ad.* habitually; - ական *a.* habitual; habituated, inured; inuate, in-born; - անամ, ապայ *vn.* to habituate, to accustom oneself; - ապուցանեմ *va.* to habituate, to accustom; - ութիւն *s.* *S.* Ուն; habit, custom, accustoming, routine, practice; - թթ *ad.* by routine, by rote; - թթ յաղթի, custom conquers custom.

Ունայն, ից *a.* empty, void; vain, useless; *ad.* in vain, vainly; *s.* vacuum, void, vacuity.

Ունայնաբան, &c. *S.* Ընդունայնաբան, &c.; - բար *ad.* vainly, to no purpose, uselessly; - բոյս *a.* unfruitful, unprofitable; - խոհ *a.* given to futile

or vain thoughts; -խոյզ *a.* seeking useless things; -կրօն *a.* of vain religion; *s.* miscreant; -հանդերձ *a.* clotheless; -հաւատ, ից *a.* of false religion, infidel, misbelieving; of little faith, incredulous; -ձայն բան, -ձայնութիւն *s.* word or discourse void of meaning; chatter; erroneous doctrine; -ձեռն *a.* empty-handed; *ad.* with empty hands; -միտ *a.* empty-headed, *addle-headed, giddy; -մտութիւն *s.* empty-mindedness, senselessness, vanity, emptiness; -նամ, աջայ *vn.* to become empty, to be emptied; to vanish, to vanish or pass away, to go off in smoke, to disappear; to be deprived of, to remain without; to be debased, humbled; -պարծ *a.* vain, proud, vainglorious; -ջան *S.* ջրաջան; -սէր *a.* vain, fond of vanities; -սիրութիւն *s.* love of vanity; -վաստակ *S.* ջրավաստակ; -վար, -բուէստ *a.* attached to vain things, applying oneself to futilities; -ցուցանեմ *va.* to empty; to render vain or useless, to do away with; -զանձն, to be annihilated, to bow down to the dust, to debase or humble oneself; -ցուցիչ *a.* rendering vain; -փառ *a.* vainglorious.

Ունայնութիւն *s.* vanity; inutility, futility; -թէ պաշտամունք, superstition; -թէց, նմ ինչ ընծայն է, vanity of vanities, all is vanity.

Ունդ, ընդոց *s.* chaff, straws, trifle.

Ունդ, ընդոց *s.* pulse, legume; grain, corn; ից. progeny, descendants; -աւկեր *a.* feeding on legumes, vegetarian.

Ունելի *a.* holding, taking.

Ունելիք, լեսոց *s.* tongs; pincers, pliers; nippers; snuffers; *S.* Մագիւիլ; -խեցգետնոյ, elaws; -շաքարի, sugar-tongs; -վերաբուժից, forceps; -վարսավերայի, curling iron, curling tongs.

Ունելութիւն *s.* possession, dominion; *Ունեակ *S.* կանամբի.

*Ունեակ *a.* rich; -ուհի *s.* richness.

Ունիմ, կալայ, կալ *vn.* to have; to take, to hold, to possess, to occupy, to enjoy; to take, to stop, to retain; to seize upon, to become master of, to subject, to subdue; to contain, to enclose; to carry, to support, to sustain; to relate to, to refer to; to be able, to know how; - առ, իբրեւ, to esteem, to repute, to take for, to look

upon as, to regard as; - զսեղի, to stand instead of, to supply the place of; - զոք, to stop one, to seize; - զգլ-գոչութիւն, to take care, to watch; - ի մտի, to form a design or project, to propose to oneself, to think to; to retain; զառաջ, - , to oppose, to resist, to impede, to hinder; to stand or go before; զգլմ, - , to make head against, to face, to resist, to oppose, to fight; - առ իւր զխորհուրդս, to keep another's secret; - զառնն, to maintain the honour of the house; պինդ - զխոստովանութիւն, to keep the faith; ի վայր - զբարկութիւն, to refrain from anger, to control one's anger; գուժ - զմէնջ, to have pity on us; - զազանդ, զուսուսն, to follow the doctrine, to be of the sect of; ոչ առ սուտ ունիմ զձեզ, I do not take you for liars; զանձինս առ իմաստունս ունէին, they thought themselves wise; իբրեւ զմարդարեւ ունէին զնա, they looked on him as a prophet; սրամտութիւն կալաւ զնա, he was enraged; զինչ ունիւ առնել, what have you to do? կալ զնա զեղբէրացն, take it by the horns; ճրամայեցին նմա - զգլուխ բազմականխն, they gave him the highest place at the feast; տենդն կալաւ զնա, the fever has seized him, he has caught a fever; ունիմ ի Վենետիկ քսան եւ չորս ամ, I stayed twenty-four years in Venice; ահ կալաւ զնա, fear seized me; ի բառի մի ունիք, never mind, do not care for that; - ունէին իւր պլ պլ... they had indeed oil, but...; խօսել կալաւ, he began to speak; կալարուք զկերծն ջրոցն, seize the canals; զիւրոյ պատասխանեց ունի զբերանս նց, he silences them with opportune replies; խօսել ոչ ունիմ, ոչ ունիմ ասել, I cannot speak, I do not know how to speak; *S.* Խորհուրդ, Ծնորդ, &c.

Ունծայ, ի, Ունիկ, կւոյ *s.* ounce.

Ունիւ, կան *s.* ear; ունկունք, handle; *S.* Ականջ; - զնել, մասուցանել, to give one's ear to, to lend an ear to, to listen, to hearken, to be attentive; խօսել յունկունք, to speak in one's ear; to whisper; - արկանել, to obey; չգնել յունկան, to disobey; զոր լուպք յունկանէ, what has been confided to your year; եհաւ յ-նք, it reached even his ears; - զիք! listen! attention! *S.* Թմբուկ.

Ունկնայուր *S.* Ականջայուր; -խից *a.* shutting one's ears; disobedient, contumacious; -կան *a.* auricular; -կաւ պիճք *s.* concha, pavilion of the ear; -մուտ *a.* entering by the ear; *s.* earwig, forked-tailed insect; -ցաւ *s.* earache, otalgia; -ւոր *a.* ansated, having an ear or handle.

Ունկնդիր, գրաց *s.* auditor, listener, hearer; *a.* listening, obedient, docile, submissive; -ք, auditory, audience, the public; - լինել or -գրեմ, եցի *vn.* to lend one's ear to, to listen, to auscultate, to hear, to hearken to, to grant; to obey; -գրաւեր *a.* loving to listen; docile; -գրութիւն *s.* listening; audience; auscultation; obedience.

Ունկն եւ բունկն *a.* heard by hearsay, auricular, doubtful.

Ունդութիւն *s.* possession; power, authority; շուրջ - , circuit, circumference.

Ունչք, ընչաց *s.* nose; mustachio; սրբել զունչ, to blow one's nose; զընչովք առնել, to trim one's mustaches, to twirl the mustaches; ունչա առնել, ունել, ընկենուլ, յընչաց քերել, յընչացք բանալ, to turn up one's nose at, to snap one's fingers at, to set at nought or at defiance, to take no notice of, to make no account of, to set light by, to despise, to scorn, to quiz, to laugh at, to ridicule.

Ունչառ *a.* noseless.

Ունջ, ընջոց or այ *s.* the inner side; bottom; earth; root; *soot; յ-բերդին, under the castle walls; յ-լերին, at the foot of the mountain; չ-աւ նել զոք, to drag a person along the ground; չ-աւնել զլերինս, to raze the mountains to the ground, to level with the earth; բրեւ զ-ս այգւոյ, պատուել զ-ս որոյ, to dig about the roots of vines.

Ուշ, ոյ or ի *s.* memory, remembrance; attention; intelligence, mind, sentiment, sense, instinct; **a.* late; *S.* Յուշիկ; - եւ ուրուշ, the senses; - ի կուրծ *ad.* attentively, carefully, heedfully; -ի -ով *ad.* with great attention, most attentively, more at leisure, diligently, carefully; - առնել, առնուլ, ունել, դնել, to pay attention, to be attentive, to have in view, not to lose sight of; to apply oneself to; to mind, to take care, to be heedful or

cantious, to take good heed, to be on one's guard; to tend to, to aim at, to seek, to try, to endeavour, to strive; յ-ածել, առնել, արկանել, to recall to mind, to remember, to remind; *S.* Յիշեցուցանեմ; յ-գալ, լինել, զ-ով գալ, to bear in mind, to recollect, to eall to mind, to remember; յ-ի ունել, կապել, to preserve in one's memory, to have recollection of, never to forget; - ի կուրծս առնել, to think, to meditate, to conceive or imagine the design of; - ի կուրծս արկանել, to take a thing for serious, in earnest; զ-եւ զուրուշ գրաւել *S.* Մոգեմ; ընտուցանել զ-, to excite the attention; - ունել յոք, to follow with the eyes; յ-բերել *S.* Յիշեմ; յ-ի բերել, to revive, to cause a person recover his breath, to quicken, to rouse; - ունել, to wait; բանալ յ-ոյ մասց, to cause to forget, to put out of one's head; սրծանիլ յ-ոյ յիշատակաց, to be forgotten; յ-լինի ինձ, ինձ յ-անկանի, I do remember; - ի կուրծս անկաւ գրել, the idea struck him to write, he conceived the idea of writing; - ի կուրծս քաջալերէին զմիմեանս, they incessantly encouraged one another; չէ ի յ-ի մասց, he does not remember; նմա չէ յ-ի կապեալ, calling to his memory, reminding him; - կալ, attention! *S.* Չեղում, կուրծք, &c.

Ուշաբորձ *a.* maddening; -եալ *a.* forgotten; *S.* Ուշադնաց; -ուժիւն *s.* med. catalepsy; -բեր լինիմ *S.* Ուշաբերիմ; -բերեմ, եցի *va.* to recall to mind, to remember, to remind of; to ease to recover from a swoon, to cause one to come to again; -բերիմ, եցոյ *vn.* to recover from a swoon, to come to life, to revive, to recover one's thoughts on senses; -զնաց *a.* out of one's mind; losing one's senses, fainting, swooned; - լինել, to faint away, to swoon; -գիր, &c. *S.* Մտադիր, &c.; -թափ *a.* *S.* Մտաթափ; beside oneself, out of one's mind, having lost all sensation; - լինել or -թափիմ, եցոյ *vn.* to be out of one's wits; to swoon or faint away; -թափութիւն *s.* amnesia; -կալ, -կալու, -տու, -բար *S.* Մտադիր.

Ուշեզ, այ *a.* of good memory; intelligent; Արաքէս - , Artaxerxes Mnemon; -ուժիւն *s.* good memory; intelligence.

Ուշիմ *a.* witty, intelligent, ingenious, sensible; judicious, wary, prudent; - լինել, to be attentive, wise, sagacious, to attend to; - ութի *s.* presence or penetration of mind, readiness of wit, intelligence, sagacity, acuteness. [zoin, gum-benzoin.

Ուպանի, *ի s. chem.* galbanum; ben- Ուն, *ոյ s.* vine-branch; branch; *S.* Ունենի; yew, yew-tree; - վարսագեղ, vine-branch with foliage & fruit.

Ուսամիջակ *a.* middle-sized. Ուսան *s.* candlestick; *S.* վառարան. Ուսեակ, *եկաց s.* snare made of Ուսենագոյն *a.* willowish. [branches. Ուսենամ *S.* Ուսնում. Ուսենի *S.* Ուսի.

Ուսեց or էց, *ք S.* Ուսոյց. Ուսթեմ, *էցի va.* to fertilize, to render fertile; *S.* Գունթեմ.

Ուսի, *ուց, ուսաց s.* willow, esier; վարսաւոր or վարսակաւ, - weeping willow; դեղագլուխ, - pollard-willow; -ք, willow-plot, -hedge, esier bed.

Ուսկան, *աց s.* net, netting, trammel-net; *fig.* snares; -արկ. -աւոր *a.* fishing with a net; *s.* fisher; -եմ, էցի *va.* to fish with a net, to catch, to draw into a snare.

Ուսկանոս *s. Latin w.* Vulcan, god of fire & of smiths; vulcano, Etna, Vesuvius, &c.

Ուսնազարդ, -լի or լի *a.* flourishing, flowery, in full bloom or vegetation; filled up, abundant, plentiful; -նամ, աջայ *vn.* to be vigorous, rank, flourishing; *fig.* to be in a thriving or prosperous condition; to be full, brimful; to abound, to redound.

Ուսնի, ոսնի. ուսումը, ոսնց *s.* hammer; *S.* Սեպ; *fig.* oppressor; հարուած ուսան, -blow; կոխիւն ուսանց, hammering; - հարկանել, to hammer; - դարբնոցի, sledge- or ferge-; - մեծ, sledge; - ճօճան, tilt-; tail-; - ճաւ կատաւոր, front-; largest forge-; - վերացման, lift-; - շոգեշարժական, steam-; - Ժայռահէրձ, pounding-; - ստամուկոր *mar.* claw- or fid-; - ձեւաց, hand-; up-hand-.

Ուսնադարդ *a.* resounding; clang- ing; *ad.* with hammering; - բոմբիւն, hammer-blow; clang; - հնէկն սալք, the hammer-blows resounded on the anvil.

Ուսնած *s.* hammerer. Ուսնակ, *ի s.* small hammer. Ուսնաձեւ *a.* hammer-shaped. Ուսնաւոր *s.* hammer-man.

Ուսնում, ուսայ, ուսցեալ *vn.* to be swollen, to swell, to puff up, to stuff out, to rise up; to bloat; *fig.* to be swollen or puffed up, to be inflated, to grow proud.

Ուսոյց *a.* swollen, puffy, bloated; -ք *s.* swelling, puffing, rising; tumour, bump; blister, pimple; զնստացանել զ-ս, to assuage or cure a swelling.

Ուսութ, *ոյ s. S.* Գունութ; soreerer. Ուսուցանեմ, *ցի va.* to swell, to puff out; to bloat; to stuff; to tume- fy, to raise.

Ուսուցիկ *a.* swelled out, puffed up, bloated, turgent; swelling, puffing; *fig.* proud, fastuous, pompous; - հողմի, tempestuous or stormy wind, gust; - ու, turgid, inflated or fustian style; - հերք, wavy hair.

Ուսուցումն *s.* swelling, puffiness, bloatedness, turgescence, inflation, turgidity; *fig.* turgidness, bembast.

Ուսչիմ *S.* Ուսնում.

Ուս, ոյ *s.* shoulder; back; - շինուա ծոց, wing of a building; էլանել *ի յ- երկվարի,* to ride, to mount, on horse- back; դուստը արկանել, to put on one's back; - զնել, to become stiff- necked, obstinate; բարձր ուսովք չափ *ի վեր,* taller by a head & shoulders; *S.* Ընդոստ, Թիակ. [course of study.

Ուսած *a.* learnt; having finished a Ուսանիմ, ոայ, սիր, սեպ *vn.* to learn, to study, to read; to be instruct- ed; to exercise oneself in; - զգասն, to learn, to study one's lesson; - *ի բե- րան,* to con over, to study by heart; *S.* Թոշակ; ուսեալ *a.* learned; erudite.

Ուսանող *a.* learning; *s.* student. Ուսանոց *s.* shoulder-strap, -piece; ephod; epaulet; *S.* վակաս.

*Ուսեմ *S.* Դալակեմ.

Ուսնագանութ *ad.* wern crosswise.

Ուսի, -ն *S.* Հիւս ձեան.

Ուսող *s.* student, studier; mathe- matician; - ութի *s. S.* Ուսումն; mathe- matics.

Ուսումն *s.* study, lecture, teaching, instruction; doctrine, science; religion, sect; ուսման ձեւ, affectation, studied effort, endeavours; առ ուս- մանէ, by instruction; նուիրել *յ- Ըդ-*

Ժամանակն, to consecrate all one's time to study; *S.* Թեւակոխեմ.

Ուսումնական *a.* scientific; mathe- matical; *s.* mathematician; scholar, learned man; - ն or - ութիւն *s.* mathe- matics; - կից *s.* fellow-student; school- fellow; - պահ, լինիմ *vn.* to preserve the knowledge or doctrine acquired; - պեւ *S.* Ուսուցչապեւ; - սեր *a.* fond of study, of learning, studious, diligent; lettered, erudite; - սիրական *a.* philomathical; - սիրութիւն *s.* studious- ness, love of study; phylomathy; - տեսց *a.* loathing study, hating science; - տենչ *S.* Ուսումնատենչ; - տեցութիւն *s.* hatred for study; gross ignorance; - ուսուր *s.* teacher; mathematical mast- er; - րան *s.* school; study; institution, Ուսուցանելի *S.* Ուսուցիչ. [college.

Ուսուցանեմ, *ցի va.* to teach, to in- struct in, to lecture, to be a teacher or professor of, to profess, to enlight- en, to form, to make erudite or wise.

Ուսուցանող *S.* Ուսուցիչ; - ութի *s.* professorship.

Ուսուցիչ, - ցող *s.* professor, master, teacher, preceptor, instructor.

Ուսուցումն *s.* instruction, teaching, precept.

Ուսուցչական *a.* professorial.

Ուսուցչապեւ *s.* chief assistant master, vice-principal; - ութի *s.* ehief assistant mastership.

Ուստ, Ուստ ուստեք *ad.* whence? from where? from what place? which Ուստեմն *S.* Ուստեք. [way?

Ուստեք *ad.* from some place; - , from several places, in all directions; ամ, - on all sides; from all quarters; այլ, - այլուստ, - , from another side, elsewhere, in or from another part; բազում, - յորով, - , from many places; often, in many ways; ոչ, - ոչ - այլ, - , from no other place, from no other part; երկիւղ եւ ոչ, - no fear; ոչ - է իշխանութիւն, եթէ ոչ յԱյ, there is no power but from God; ոչ դար - նմա սլատեքազմ, no war was undertaken in his time.

Ուստի *ad.* whence, of which, of what; *conj.* so, for that reason, on that account; well, then, consequently, in consequence.

Ուստի *ad.* whence? from where? from what place? from whom? from what? - ճանաչեա զիս, how comes it

that you know me? - դաս, whence comest thou? - ես, whence are you? - է ինչ այս զի, how is it that it hap- pens to me? how is it that? - եւ, - եւ կից, from any place whatever, where you like. [boy, ehild.

Ուսոր, տեր, տերք, տերաց *s.* son, Ուտելի *a.* eatable, comestible; *s.* eater; -ք, food, eatables.

Ուտեմ, կերայ, կեր *va.* to eat; *fig.* to run through, to squander, to eat up, to waste, to consume; to eat away or up, to corrode; to fret; to consume, to devour; անյագաբար, - to eat greed- ily, to eat up, to devour; էկեր զամ կեսնս իւր, he lavished or squandered away all his fortune. [victuals.

Ուտեստ, էց *s.* food, nourishment, Ուտիչ, աճաց *s.* worm, moth, grub, eaterpillar; rust; *med.* cancer; *chem.* corrosive-sublimate, protochloride of mercury; - ցորենոյ, weevil; - պան- րոյ, maggot, mite; - փայտի, pulsa- tor, death-watch.

Ուտիչ *s.* eater; consumer.

Ուտիք *s.* flesh-day, meat-day; * - ուտել, to eat meat; ոչ ամ օր, - եւ ոչ երկիւցս զամիկ, Christmas come but once a year.

Ուտահալ *a.* worm-eaten, rotten.

Ուտումն *s.* eating.

Ուր *ad.* where, whither; *conj.* while; when, on; - զի, whereas; - ուրեմն, hardly, scarcely; at last, finally; - ուրեք, where, in whatever place, wherever; - եւ, - եւ կից, wherever, wheresoever, any where, no matter where; - եւ կիցն, wheresoever they may be, wherever they are.

Ուր *ad.* where? in what place? - եմ, - իցեմ ես, where am I? - է նա, where is he? - գնաց, where is he gone? - եւ ուտմի էկն, how & whence came he?

Ուրազ, աջ *s.* hatchet, small axe.

Ուրախ *a.* light-hearted, gay, merry, joyful, jocund, cheerful, sportive, playful; - առնել *S.* Ուրախացուցա- նեմ; - լինել, to be cheerful, delight- ed, to rejoice, to feel glad, to have pleasre; to feed well, to feast; - էր! hail! joy be with you! God keep you!

Ուրախաբեր *a.* bringing joy, rejoic- ing, diverting; - լի, - լիւր or լից *a.* full of joy, joyful, cheerful, playful, jovi- al; - կից *s.* sharer in a person's joy; *a.*

congratulating; - լինել, to rejoice with; to congratulate, to felicitate, to wish joy to, to compliment; to feast together, to treat one another; - հյուսել, - միս, - համ S. խնդակցութիւն, &c.; - բար a. giving or inspiring joy, rejoicing, joyous, pleasant; - ցուցանեմ va. to rejoice, to give joy, to enjoy, to enliven; to revive; - ցուցել, - էւս S. Ուրախարար.

Ուրախութիւն s. rejoicing, joy, gaiety, mirth, merriment, pleasure; feast, festivity, entertainment; - թէ ad. joyfully, cheerfully, with pleasure; - թէ ուրախ լինել, to overflow with joy; առնել - մեծ, to give a great banquet.

Ուրան, ի s. chem. uranium.

Ուրանաւի a. deniable.

Ուրանամ, աջայ տ. to deny; to disavow, to disown, to disclaim; - զհաւատոս or ի հաւատոս, to abjure one's faith, to apostatize, to turn apostate, to renounce, to forswear; - զանձն, to renounce, to deny oneself.

Ուրանաբար s. uranite.

Ուրանոս, ի s. ast. Uranus, (Georgium sidus, Herschel).

Ուրանոր ad. where; - եւ կամիցես, where you like, wherever you please.

Ուրասոս s. S. Ուրացութիւն; յ- լինել, կալ S. Ուրանամ; յ- լինել յերախաւեաց, to be unmindful of favours received, to pay a favour with ingratitude, to be ungrateful, unthankful.

Ուրար, ի s. stole; S. Քող.

Ուրացական a. negative.

Ուրացեալ, Ուրացող s. apostate, renegade or -do; -ն Յուդանոս, Julian the Apostate.

Ուրացութիւն, - ուն s. denial, negation, disavowal; abjuration, apostasy; - անձին, self-denial, abnegation.

Ուրացուցանեմ va. to cause to deny or abjure.

Ուրացորէն ad. like an apostate.

Ուրբաթ, ու s. friday; աւագ - , Good Friday; - ալէզ, ի a. friday-breaking, fast-breaking; - սյրք s. Oorpat-ai're (Friday-Caves), cave in Armenia where mass was celebrated every friday; - արցունեմ va. to cause to fast on friday; յ- արցեալ a. friday-like; - զարու, in the sixth century.

Ուրդ, ից s. conduct, water-pipe, channel, trench, gutter; drain; - էմ, էջի va. to drain; - ոց s. drainage.

Ուրեմ conj. then, consequently; ad. some where, in some place; pr. about, near; a. some, certain; սա - , here; անագան - , too late, in the end, at last, after much time, finally; վաղ - , already, before; վերագոյն - , above; before; զքառասնամեկիւր - էր, he was about forty years old.

Ուրեք ad. somewhere, in some place; a. one, some, certain; s. some place; ոչ - , no where; թէ - զայցէ ի տուն, if he ever returns home; ի քաղաքի - , in a city; ի տեղում - , in a place; տմ - , every where; - , in some places; - , or է - , sometimes; բազում - , in many places.

Ուրիշ a. S. Ուրիշ; * other.

Ուրկածին a. producing leprosy.

Ուրկանամ, աջայ տ. to have the elephantiasis. [house.]

Ուրկանոց s. leper-house, lazaret.

Ուրկոս, աջ a. leprous, lazar-like; s. lazar; - ութի, - կութի s. leprosy; elephantiasis; venereal disease.

Ուրոյն ad. separately, apart, aside, privately, severally; pr. without, except, excepting, save; a. separate, different, distinct; peculiar, particular, private, own, special, individual, proper; - - ad. separately, distinctly.

Ուրոյնամ, &c. S. Մեկուսանամ, &c.

Ուրու, աջ s. phantom, ghost.

Ուրուակիւծ s. sketch; - զիր s. rough sketch or copy, rude outline, first draught; a. drawn; sketched, designed; - զրեմ va. to draw; to sketch, to design, to delineate; - զրու s. draughtsman; - զրութի s. drawing; sketch, draught; - զէս or զխաւ s. phantasmagoria; - զխաւական a. -gorical.

Ուրուական a. fantastic, imaginary, visionary, false, apparent, chimerical; s. shadow, image, phantom, spectre; idol, image; rough-draught, sketch; - բ, manes, shades, apparitions, ghosts, visions; - բ մարդկան, statue, likeness; - պլծութի, nocturnal pollution.

Ուրուսայն a. insignificant, vain, idle, false; - պաշտ a. idolatrous; - պէս ad. falsely; apparently; - բար s. sorcerer; - բար s. graphite, plumbago.

Ուրուկ, իկի, կոյ, իկուր, կանց a. leprous, infected with elephantiasis.

Ուրուշ S. Ուշ.

Ուրուր s. zool. buzzard.

Ուրջ S. վերջ.

Ուրջու, ըրջու, ուայ s. step-child, step-son or -daughter.

Ուրջ s. bot. thyme.

Ուր, ոց s. large hole, pit, ditch.

Ուրեթիւթիւն s. H. w. slingers.

Ուրի, բ, սիւայ s. bot. white poplar.

Ուրիւս s. Gr. w. ophite, serpentine marble.

Ուրիւն or Ուրիւնթ s. offering.

Ուր, ուրուք, ումք, ոմանք, ոմանց s. some one, some body, any one; a. some, one, certain; սյր դը, a man; կին դը, a woman; տմ դը, every one, every body; իւրաքանչիւր դը, each one, any one; որ դը, who, whoever, he that; ո՞ր դը, ո՞վ դը, who? էթէ կայցէ դը այնչափ յանդուգն, is there any one bold enough? ոչ դը, մի դը, no one, no body, none; ոչ սիրեմ զոր յաւանդդ յայցանէ, I love none of these men; էրթիթիւր սա սյլ դը, address yourself to some one else.

Ուրդ, ի s. thistle; - իմ տ. to grow fierce, ferocious. [vinegar & water.]

Ուրիւմիւթ s. Gr. w. oxymel, honey,

2

2 (tchā) չա or չայ s. the twenty fifth letter of the alphabet, & the nineteenth of the consonants; չ, շ, seven hundred; seven hundredth.

— It is sometimes confounded with the letter ջ, as: Հաչէլ-Հալէլ, յորան չէլ-յորանիւ, կարկաչ-կարկալ, &c.

— In foreign words, the letter c & ch is changed by us into չ; for example: Sicily, Cicero, Cilicia, &c., Սիկիլիա, Կիկերոն, Կիլիկիա.

2 ad. no, not; էր, it was not; չաւեմ, I do not say; չգիտել, to ignore, not to know; էմ հմուս, I am ignorant; չասաց ինչ, he said nothing; չեք ինչ հնար, it is impossible, it cannot be.

Չազգ, ի s. people which is not a people, foolish nation, rabble, mob.

Չազգականութիւն, Չաղուութիւն s. low birth, ignobility; vileness.

Չախորժական, Չախորժեղի a. unpleasant, disagreeable, displeasing.

Չալերս s. gr. mark of quotation, inverted commas (" ").

Չաչաղին, Չաչաւոր a. not enormous; not terrible.

Չաման, ոյ s. cumin; - ալան թթու, ուս s. chem. cuminic acid.

Չամբարաւանութիւն s. humility.

Չամիչ, մչոյ or մչի s. raisins; S. Շիւ.

Չամբեալ a. indocile.

Չամխաւան s. storax. [Չամչեղին.

Չամչեայ, չեից s. plum-cake; a. S.

Չամչալերի s. long-necked wooden water-pot: large spoon, ladle.

Չամչեղին a. made of raisins.

*Չայ S. թէյ, &c. [unchangeableness.

Չայլակերպութիւն s. unalterableness,

*Չայիկ S. թէյաման.

Չանթ s. tattered old shoe.

Չանձնաւոր a. unpersonal.

Չանորդի a. unfilial.

*Չանչ s. husks of pressed grapes.

Չանչաղախ s. rags, tatters.

Չանաւան a. indocile, disobedient; indomitable, untameable.

Չանացութիւն, Չանաւորութիւն

s. disobedience; contumacy.

Չանցաւոր a. not transitory, everlasting, eternal.

Չարմակեմ S. Յանդիմանեմ.

Չաչ, ից. Չաչեր s. cutting or slip for planting; * turnip- or radish-leaves.

Չալորութիւն S. Չալորութիւն.

Չասուած, ոց s. false god, idol; - ուրհի sf. goddess, false divinity.

Չար, աջ a. bad, wicked; hurtful, sinister, dangerous; mischievous, malicious, spiteful, flagitious, iniquitous;

s. evil, malice, wickedness, iniquity, perversity, impiety; trouble, affliction, disaster, misfortune; - , - աւ, - իւ,

- էաւ or - ով ad. ill, badly, wickedly; ferociously, ruthlessly, without pity;

- , - ն, սյս - , demon, evil spirit; մահ - , plague, pest, pestilence; որ - , unlucky day; Ժամանակ - , calamitous

times; - ծառ, worthless tree; - ջուր, unwholesome, polluted, very bad

water; - ամօթ, bashfulness, sheepishness; - or - իս առնել, գործել, to

harm, to hurt or wrong any one; - աւ

կորուսանել, to destroy cruelly, without pity or remorse; *զ-սն -աւ կորուսցէ*, he will miserably destroy the wicked men; *արար - աւաջի Տնն*, he did evil in the sight of the Lord; *էւ որ - ք զամ է, այլ որ - էւն է*, the most disagreeable that can be, the worst, the worst is that, what is worse; *զի մի - էւն ինչ լինիցի քէզ*, for fear lest something worse should happen; *Տ. Թուլի, Հատուցանեմ, Օր, &c.*

Չարաբան, &c. *Տ. Չարախոս*, &c.; *-բախտ*, *-բաստ* or *ախի* *ա.* ill-fated, ill-omened, ill-starred, unlucky, unfortunate; unhappy, miserable, wretched; rascally, wicked, villainous, impious; *-բաստուի* *ս.* evil omen; ill-luck, misfortune, mischance; unhappiness; *-բար* *ad.* *Տ. Չարաչար*; *ա.* *Տ. Չարաբարոյ*; *-բարեմ*, *էջի տ.* to become wicked, bad, evil; *-բարոյ*, *ից* *ա.* ill-natured, perverse, ill-bred, ill-trained, ill-mannered, spiteful, malignant, malicious, malevolent, evil-disposed, inclined to evil; immoral; *-լի նէլ*, to be ill-mannered, uncivilized, rough, rude; *-բարոյք*, *-բարուի* *ս.* ill-nature, wickedness, malignity, iniquity, malevolence; immorality; *-բեռն*, *նուի* *ս.* insupportable yoke, unsupportable grievance; *-բեր* *ա.* bringing ill, disastrous, fatal; *-բերան* *ա.* evil-tongued, foul-mouthed; satirical.

Չարագազան *ա.* fierce as a wild beast; *ից*, mordacious, biting; *-զան* *ա.* well or soundly thrashed, beaten unmercifully; *-զանեմ* *va.* to beat severely, to thrash most cruelly, ferociously, barbarously, to load with blows, to bemaule; *-զաւառեայ* *ա.* born in a humble village; *-զեղ* *ա.* ill-favoured, deformed, ugly, monstrous; *-զիւտ* *Տ. Չարահար*; *-զլուի* *ա.* ill-contrived, malignant, spiteful, malevolent, worst of all; *-էրիվար*, untameable horse; *-զնիմ*, *էջայ տ.* to be afflicted, grieved, tormented; *-զոյժ* *ա.* ill-boding, announcing bad news, fatal; *-զոյն* *ա.* very bad, worse; more wicked: of a bad colour; *ad.* *Տ. Չարաչար*; *էւ որ -ն էր*, & that which was most deplorable; *-զոռ*, *լինիմ տ.* to storm with rage; *-զործ*, *այ* *ա.* evil-doing, wicked, delinquent, criminal, rascally, nefarious, felonious; *-զործարալի* *ս.* evil-star; *-զործաբար* *ad.*

maliciously, malevolently; *-զործալից*, *լինիմ տ.* to be an accomplice; *-զործեմ* *va.* to do mischief, to work evil, to injure; to frame plots or conspiracies, to conspire; *-զործիմ տ.* to become wicked, malignant; *-զործուի* *ս.* malefaction, misdeed, wicked deed, spiteful or ill-natured action, wickedness, malignity, malice; *-զաւառ* *ա.* inauspicious, evil-boding, ill-omened, sinister; *-զրգիւ* *ա.* provoking, inciting to evil, malicious, wicked.

Չարադաժան *ա.* very dangerous, most pernicious (serpent); *-զառ* *ա.* spent with fatigue; *-զաւան* *Տ. Չարափառ*; *-զեւ* *ս.* evil genius, devil; *ա.* possessed with a devil; diabolical, wicked; *-զէմ* *ա.* ill-featured, ill-shaped, misshapen, disfigured, ugly, horrible, shocking; *-զէնեայ* *ա.* very ferocious; *-զիմուի* *ս.* ill-look; *-զիւալ* *Տ. Չարազեւ* *ա.*; *-զիւի* *ա.* malicious as a witchcraft, malefic; *-զիւուի* *ս.* demoniacal wickedness, abominable malice; misadventure, very great misfortune.

Չարագէտայ or *զի* *ա.* ignoble, obscure, low, vile; *-զինեալ* *ա.* armed with malice; incited by the devil.

Չարաթիւր *ա.* perverse, depraved; *-թոյն* *ս.* very poisonous, very venomous, virulent; poisoned, envenomed, baleful, deadly.

Չարաժանի *ա.* furnished with sharp teeth, claws; *-ժողով* *ս.* conventicle.

Չարալեզու *ա.* evil-tongued, slanderous; *-լուի* *ա.* cruelly tormented, ill-treated, vexed, oppressed; very painful, very grievous; *-աանիել*, to torment, to torture; *-մեռանել*, to die under atrocious tortures; *-լուր* *ա.* credulous of ill-tidings; *-ք* *ս.* sad news; incredible woes, unheard of disasters.

Չարախնամ *ա.* inclined to malice; *-խնայ* *ա.* rejoicing in another's woes; *-խոհ*, *-խորհուրդ* *ա.* ill-intentioned, meditating, designing or planning evil, malignant, malicious; *-խորհրդուի* *ս.* impious thought, evil counsel; perversity, malevolence; *-խոց* *ա.* severely, dangerously wounded; *-խոտկան* *ա.* hurtful, pernicious; *-խաւալա* *ա.* very bad, cruel, intolerable, insufferable; *ad.* balefully; *-ցանկուի* *ս.* evil, bad passions; *-խաւալար* *ա.* ferocious, cruel, inhuman; *ad.* cruelly; *-*

խրատ *ա.* ill-counselling, perverting, leading astray; *-խոս*, *այ* or *ից* *ա.* evil-speaking, slanderous, backbiting, tale-bearing; calumniating, detracting, defaming; *-լեզու*, venomous tongue, slanderer, backbiter; *-լինել* or *-խոսեմ*, *էջի տ.* to speak ill of, to slander, to detract, to calumniate, to accuse, to defame; to tittle-tattle, to gad about gossiping; *-խոսուի* *ս.* slander, detraction, defamation, calumny, false accusation, aspersion; tittle-tattle, gossiping; *-մատուցանել*, *զուլեքէ*, to accuse a person.

Չարծառայ *ս.* wicked or unfaithful servant; *-ծեր* *ս.* incorrigible old man; *-ծնունդ* *ա.* born of bad parents.

Չարակամ *ա.* ill-willing, malevolent, ill-intentioned, malignant; *բարեկամ* *էւ* -, friend & enemy; *-կամուի* *ս.* ill-will, malevolence, malignity; *-կեայ*, *կեանք* *ս.* wretched life; *-կեղ* *ա.* presenting the characteristics of a malignant ulcer, pestilential, infectious, contagions; *ս.* pestilence; *-կեղաբարք* *ս.* execrable, abominable, ignominious vices; *-կի*, *-կնեայ* *ա.* evil-eyed, envious, malignant, malevolent; *-կնեմ*, *էջի տ.* to look on with an evil eye, with displeasure, enviously, to envy; *-կնչիւ* *Տ. Չարակամ*; *-կնուի* *ս.* evil eye, malevolence, envy, jealousy; immodest, lascivious glance; *-կսկիծ* *ա.* very painful or oppressive; *-կրուի* *ս.* pain, suffering; ill usage.

Չարահալած *ա.* healing, driving away pain & sickness; salutary; *-համ* *ա.* ill-flavoured, ill-tasted; *-համբաւ* *ա.* of ill-repute; defamed; *-աանել* or *-համբաւեմ* *va.* to defame, to disparage, to sneer at, to blacken, to asperse; *-համոզ* *ա.* ill-insinuating, persuading, exhorting or inciting to evil; *-հասոյց*, *լինիմ*, *գտանիմ տ.* to render evil for good; *-հարիմ տ.* to conceive an ill-lie affection for; *-հաւ*, *այ* *ա.* of evil origin, bad, wicked; bad, unpleasant, disagreeable; *-հաւակ* *ս.* author, origin of ill, of evil, of misery; *-հաւան* *ա.* prone or disposed to evil; *-հաւատ* *ա.* false, faithless, perfidious; *-հաւատուի* *ս.* erroneous belief, error, perfidy; *-հաւեալ* *ա.* spoilt, corrupt; diseased, contagious, infected; *-հաւուի* *ս.* prejudice, presumption; *-հնար* *ա.* meditating or contriving

evil, malignant, malicious, bad, wicked; *-հնարուի* *ս.* craftiness, astuteness, guile; *-հոս* *ա.* nasty-smelling, rancid, stinking, fetid, infected, foul; *-հոսուի* *ս.* steuch, stink, fetor; *-հոսակ* *Տ. Չարահամբաւ*.

Չարաձայն *ա.* harsh-voiced; ill-sounding; *ից*, defamed; blaspheming; *gr.* cacophonous; *-ձայնուի* *ս.* disagreeable or harsh voice; ill sound; *gr.* cacophony.

Չարազանդ, *ից* *ա.* impious, sectarian; *-զէմ* *ա.* very painful, very atrocious, insufferable, insupportable.

Չարաճի *ս.* destroying worm, evil beast; *ից*, *ա.* mischievous, full of pranks, shrewd, artful, cunning.

Չարամահ *ա.* worthy of a cruel death; *ad.* mortally, to death; *-աանել*, *աւաակել*, to kill, to slay barbarously, to massacre; *-լինել*, *զմահ* - *մեռանել*, to die, to perish miserably; *-մահուի* *ս.* cruel, barbarous, most painful death; *-մայր* *ս.* a bad or wicked mother; unhappy mother; *-մանիկ*, &c. *Տ. խորամանիկ*, &c.; *-մատեան* *ս.* libel; *-մարդ* *ա.* full of wicked people; *-մարտ* *ա.* fighting with rabid fury; combatting with malice; *-մեռ* *ա.* *Տ. Չարամահ*; slaying or killing barbarously; murderous; *-միտ* *ա.* evil-minded, ill-intentioned, malevolent, malignant, malicious, wicked; cunning, crafty, cheating; *-մոյն* *ա.* unhappy, miserable; *ad.* miserably, unhappily, pitifully; *-մուռայ* *ա.* forgiving, without rancour, pardoning injury; *-մուռուի* *ս.* evil-mindedness, ill-intention, malevolence, malignity; cunning, wiliness, finesse.

Չարայաչաղ *ա.* jealous, meanly envious, ill-wishing, malignant; *շշղ* *ա.* perturbing, troubling; *շուշ*, *ից* *ա.* resentful, revengeful, rancorous, spiteful; *-լինել*, to bear or owe a grudge, to foment rancour or hate; *շուշուի* *ս.* resentment for injuries, revengefulness, rancour, spite; *շր* *ս.* a wicked man; *շոժար* *ա.* prone, disposed or inclined to evil.

Չարանախանձ *ա.* extremely envious; vying in evil; *-համ*, *այայ տ.* to behave or act wickedly, to become worse, to fester, to rankle, to sour, to become exasperated; *Տ. Նախանձիմ*; *-նեխ* *ա.* foul, very stinking; *-նեխ* *ա.* false-

hearted, perfidious, double-tongued; - *դաւաճանութիւն* *s.* foul treachery; - *շիւթ* *a.* ill-conceiving, malignant, malicious; - *նուշ* *a.* of ill-repute.

Չարաշահ *a.* ill-gotten; - *չաճուցիկ* *s.* illicit gain, usury; - *չռուկ* *a.* disastrous, dismal, very grievous; baleful, atrocious, ferocious; - *չունչ* *a.* pestiferous, venomous, pernicious, deadly; - *չուք* *a.* bad, very ignoble, vile, infamous; wicked, ferocious, cruel; unfortunate, miserable, pitiful.

Չարաշար *a.* very ill, very bad, detestable, execrable; excessive, extreme, great, enormous; cruel, atrocious, unmerciful, insufferable; *ad.* very bad, worse, wickedly, cruelly, unmercifully; very, much, enormously, extremely, greatly; basely, miserably, detestably, abominably, execrably, devilishly; - *վարել* *ի կեր ածել*, to misuse, to make a bad use of.

Չարապաշտ *ից* *a.* impious; heretic; idolatrous; - *պաշտութիւն* *s.* impiety; heresy; idolatry; - *պաշտոն* *a.* idolatrons; - *պատահ* *a.* fatal, sinister; - *պատկեր* *S.* *Չարագէտ*; - *պէտ* *S.* *Չարաչար* *ad.*; - *պիղծ* *a.* very filthy, slovenly.

Չարասաց *S.* *Չարախոս*; - *սերմն* *a.* producing evil fruit; *s.* wicked offspring; - *սէր* *a.* inclined to evil, perverse, evil-minded, malevolent, malignant, wicked, mischievous; - *սիրութիւն* *s.* love of evil, ill-will, perversity, malevolence, wickedness, malignity; - *սիրա* *a.* evil-hearted, cutting; - *ստեղծ* *a.* ill-made, deformed, disfigured, very ugly; - *սրտութիւն* *s.* evil-heartedness, malign disposition, malevolence.

Չարավար *a.* very lewd, very libidinous, lecherous; - *վիրաք* *a.* very ferocious.

Չարասանջ *a.* tormenting, fastidious, troublesome; - *լինել*, to be in difficulties, to suffer extremely; - *սեւաց* *a.* detesting malice or iniquity, benign, perfectly good, virtuous; - *սեւ* *s.* pessimist, croaker; - *սեւ*, - *սեւիկ* *a.* of a horrible appearance, ill-looking, evil-faced, very ugly, dreadful, horrible; - *սեղութիւն* *s.* hatred of vice or depravity, benignity, goodness, virtue.

Չարարար *այ* *a.* evil-doing, mischievous, malevolent; pernicious, harmful, harmful; unwholesome; *s.* evil-

doer, malefactor; - *բարեմ*, *էջի տ.* to do evil, to harm, to injure; - *բարութիւն* *s.* evil-doing, malfeasance; - *բմա* *a.* springing from a bad root; - *բուստ*, *ից* *a.* malicious, artful, shrewd, cunning, knavish; - *հարք*, artifices, intrigues; - *բուստութիւն* *s.* artfulness, craft, shuffling, cheating.

Չարացուցանեմ *va.* to render bad, wicked or worse, to provoke or excite to evil; to incite to anger, to exasperate, to envenom.

Չարախառ, *այ* *s.* heterodox; *a.* heretical, erroneous; - *փառութիւն* *s.* heterodoxy; - *փաշ* *a.* very sharp, thorn-like, acuminated.

Չարգարութիւն *s.* injustice, iniquity. *Չարեացապարտ*, *ից* *a.* culpable, *Չարեք* *S.* *Չար* *ad.* & *Չարիք* [guilty. *Չարմբեր* *a.* enduring, suffering; - *ուի* *s.* suffering. [-*ուի* *s.* indignity. *Չարժանի* *a.* unworthy, undeserving; *Չարիմ* *տ.* to be no more on good terms with, to be at variance with.

Չարիմաստ, - *իմաց* *S.* *Չարամիտ*; - *իմացութիւն* *S.* *Չարամտութիւն*.

Չարիք, *րեաց*, *րեք* *s.* ill, misfortunes, adversity, disaster, calamity, misery, tribulation, disgrace; evil deeds, malice, iniquity, rascality; ill-usage, violence; - *ախալից*, the effects of the passions; *չարեք* *ad.* badly; wickedly; mischievously; spitefully; *չարիս գործել*, to do evil, ill or wrong, to injure, to harm; - *խօսել զուսեղէն*, to speak ill of, to slander; *S.* *Չարախօսեմ*; *չարեաց ի չարիս վերանալ* or *գիմել*, to rush from bad to worse, to grow or get worse & worse; *զոյրքաւ գոյնն ընարեմ ի չարիս*, of two evils choose the less. [money.

Չարծաթսիրութիւն *s.* indifference for *Չարճամբաւ* *a.* fatal, disastrous.

Չարճոտ *s.* galbanum; *S.* *Մաղթ*.

Չարուեստ *s.* sly, pernicious art.

Չարութիւն *s.* wickedness, evil, malice, malignity, perversity, iniquity, perfidy; - *թք* *ad.* wickedly, maliciously, malignantly.

Չարուա *a.* nabeoming.

Չարչարական *a.* susceptible of pain, passible, passive; - *կիր* *a.* suffering, in pain; - *կից* *s.* fellow-sufferer; *a.* compassionate; - *լինել* or *կցիմ*, *էցոյ տ.* to suffer, endure or bear with another, to participate or share in another's

woe; to compassionate, to condole with, to commiserate; - *կցութիւն* *s.* suffering with another, participation in another's suffering; compassion. [ture.

Չարչարան, *ի* *s.* instrument of torment, pain, vexation, torture; - *Քսի*, our Lord's Passion; - *նա կրել*, to suffer; - *ն* or *նացն*, Passover; *առքեզ արարից զնացն*, I will keep or eat the Passover with you.

Չարչարուոր *a.* tormenting, vexing. *Չարչարելի* *S.* *Չարչարական*; - *ուիթի* *s.* passibility.

Չարչարեմ, *էջի տ.* to torment, to harass, to molest, to pain, to ill-treat, to ill-use; - *իմ տ.* to suffer, to be tormented, vexed, harassed.

Չարչարիչ *a.* tormenting, afflicting.

Չարչարուի, - *ուիթի* *S.* *Չարչարանք*.

**Չարպէշէր* *s.* woman's veil.

Չարուք *S.* *Չար* *ad.* [or equalled.

Չաւասարիմ տ. not to be equalized *Չաւասարի* *a.* incredible.

Չաւասար, *այի տ.* to disbelieve; not to believe, not to give credit to.

Չափ, *ուց* or *ոց* *s.* measure; that by which any thing is measured; extent, dimension, measurement; quantity, dose; measure, bounds, compass; mediocrity; moderation; rule, proportion, measure; reach, value, capacity; boundary, limits, end; *ոս*, measure, time; cadence, metre, foot, measure, rhythm; age of discretion, manhood; *a.* measured, regular, moderate; middle, moderate; *pr.* even, to, about, as, by, with; - *ինչ*, some, a little; - *ով*, with measure or moderation, moderately: in verse; - *ով բան*, բանք - *աւ*, verse, poetry; - *չասակաւ*, middle-sized; *ի* - *չասակաւ*, of age, grown up, formed; *ըն* - *ու*, in proportion; *ձեք* - *ա* as much as you; *արեամբ* - *ա*, to blood-shed; *ի* - *չասանել*, to arrive at or to be in the flower of manhood; to become of age, to be grown up, adult, marriageable; *ի* - *աւուրց* *չասանել*, to be getting old; *ի* - *ու* *ուիթի* *զանն*, *գիտել զնանն*, to conduct oneself with moderation, to restrain, to regulate oneself, to be master of oneself; *ի* - *ու* *ուիթի*, to confine within due limits, to limit, to keep within bounds, to restrain, to repress; *զ* - *աւանուել*, to measure, to prove, to

weigh; to try, to feel; *զոմ ինչ աւանել* - *ով եւ կըռով*, to do all by weight & measure; *անոր ք զնացութեան*, *անցանել ըն* - *ա*, to go rather too far, beyond bounds, to outstrip, to carry to excess; - *գնել*, - *եւ սահման գնել*, to place limits to, to moderate, to restrain; *կալ ի* - *ու*, to restrain oneself; to keep one's temper; *ծախս աւանել ըն* - *ու եկամտին*, to spend in proportion to one's income; *չկալ ի* - *ու*, to make a bad use of, to misuse; *աւանուել զչանգերձի*, to take the measure for a coat; *ճանաչել զանձին*, to know one's ability; *զաւան* - *ոչ գիտել*, to know not a man: not to know mankind, to be ignorant of human nature; *ուիթի երգումբ* - *ա*, to confirm on oath; *բրել զտեղին իբրեւ աւան* - *ա*, to dig a hole to a man's depth, to excavate the earth to the depth of a man's height; *ուիթի* *ու* - *ժամանակի աւանուել ք զինն* *չաւ* *րիւր ամաց*, it has lasted for more than nine hundred years; *ուիթի* - *ժամանակ* *ի* *չարիւր ամաց*, it is a period of a hundred years, it is a century; *չինգ չարիւրով* - *ա*, about five hundred; *S.* *չինգ*; *միտք նր* - *ով*, person of shallow intellect or weak mind; *աւանուել քան զն*, very much, immeasurably, exceedingly, extremely, excessively; *միջովք* - *եւ բարձիւք* - *ա*, from the loins to the thighs; *զչասարակ գիշերաւ* - *ա*, about midnight; *զայովք* - *բանին քոյոյ*, when your word shall be proved true; *լոսյեալ է ն*, the measure is heaped up; *ից*, the cup is full.

Չափաբան *s.* versifier; - *ուիթի* *s.* versification; - *բեր* *a.* of a just measure, symmetrical; *ից*, moderate, regulated, of steady habits, temperate, sober; - *բերական* *a.* measured, proportioned, symmetrical; rhythmical, metrical; - *բերապէս* *ad.* proportionably, symmetrically, regularly; - *բերեմ* *va.* to reduce to order; to versify; - *բերուի* *s.* measure, symmetry, proportion; rhythm, meter; *S.* *Չափագիտութիւն*; - *գէտ* *s.* mathematician; - *գիտական* *a.* mathematical; - *գիտութիւն* *s.* mathematics; - *զանց* *a.* exaggerated, excessive; *rhet.* & *math.* hyperbolic; - *զանցաբեր* *s.* *math.* hyperbola; - *զանցութիւն* *s.* exaggeration, excess; *rhet.* hyperbole; - *սոս* *a.* moderate in one's speech, speaking guardedly; - *ծոյ* *a.* measur-

ed; metrical, rhythmical; -*հան* *a.* metrical; -*կեր* *a.* moderate, temperate; -*կից* *a.* equal, proportional, symmetrical; commensurable; -*կցեմ*, *եցի* *va.* to proportion, to equal, to symmetrize; -*կցութի* *s.* proportion, symmetry, analogy; commensurability; -*հաս*, *կց*, -*հասակ* *a.* grown up, adult, pubescent, marriageable.

Չափան, *աց* *s.* measure; measuring or measurement.

Չափար *a.* potent, powerful, sublime; * *s.* moveable sheep-cote.

Չափարան *s.* calibre; size; capacity.

Չափաւոր *a.* of a just measure, measured, right, meet, proper, decorous, suitable; middling, moderate, tolerable, so so; moderately, sober, frugal; modest, discreet; -*ակից լինիմ* *vn.* to deign, to condescend, to have the goodness to, to favour; -*ապէս* *ad.* with measure, sufficiently, well enough, so so; tolerably, moderately, modestly, soberly; -*եմ*, *եցի* *va.* to keep within just bounds or due limits, to limit, to confine, to moderate, to temper, to restrain; -*զանձն*, to restrain oneself, to forbear, to refrain from; -*ութի* *s.* measure, moderation, limitation; modesty, temperance, mitigation; sufficiency, mediocrity.

Չափելի *a.* measurable.

Չափեմ, *եցի* *va.* to measure; to examine, to ponder, to weigh; to judge, to conjecture; to reward, to return like for like; to versify, to make verses; *չափեաց նմա վեց չափովն* *զարի*, he gave him six measures of barley.

Չափող *s.* measurer; -*ութի* *s.* measurement; metrice or metrica.

Չափոյ, *կց* *a.* moderate, regulated; -*ք* *s.* measure, moderation; -*իւք* *ad.* moderately, with moderation; *պատկառ կալ -կց*, to be moderate.

Չափումն *s.* *S.* *Չափաւորութիւն*; exchange, reward, return. [true state.

Չափչկաւոր *s.* ignorance of one's *Չբարեբարութիւն* *s.* want of disposition to do good; selfishness.

Չբարի, -*ք* *a.* unwell, ill. [suetude.

Չբարկութիւն *s.* calmness, man-*Չբնականոր*, *Չբնաւոր* *a.* unnatural, against nature; -*ք* *s.* med. non-natur-

Չբնակեալ *a.* uninhabited. [als.

Չգոյան *s.* a tame animal.

Չգիտանք *s.* ignorance; *առ* *ի* -*նս*,

through ignorance, without knowledge, unknown to. [stupid.

Չգիտու, -*ն* *a.* illiterate, ignorant, *Չգիւտ* *s.* want, lack; *առ* -, for want of, in lieu of, in default of.

Չգոյ, *կց* *s.* nothing, not any thing, nought; *առ* *ի* -*է*, for want of; *ի* -*է* *ի* *գոյ* *ածեալ*, *ի* -*կց* *հաստեալ*, to create out of nothing; -*ութի* *s.* non-existence, non-

Չգործոյք *s.* useless thing. [entity.

Չգործու *a.* good for nothing, idle.

Չէլ, *կց* *s.* trash, rubbish, trifles; pock-mark; * *S.* *Չէլ*; -*աքար* *s.* pumice-stone; -*առ* *a.* pocky.

Չեպիսկոպոս *s.* pseudobishop.

Չերէց *s.* pseudopriest, bad or unworthy priest.

Չեւ, *Չեւ եւս* *conj.* not yet; not till now; *չեւ տեսեալ*, before seeing.

Չզաղկապիւն *a.* unshaken, firm, solid.

Չզարգ *s.* sorry plight, ill array.

Չէ, *կց* *S.* *Չգոյ*, *Չիք*, * *Ոչ*; *չէ ինչ*, no matter, that is nothing.

Չէական *a.* unessential.

Չէանամ *vn.* not to be, not to exist.

Չէզոք, *աց* *a.* nenter, indifferent; *gr.* neuter; -*ական* *a.* neutral; -*անամ*, *ալ* *vn.* to neutralize each other; -*ալ* *ad.* neutrally; -*ացումն* *s.* neutralization; -*ացուցանեմ* *va.* to neutralize; -*ութի* *s.* neutrality; indifference.

Չէութիւն *s.* the non-existent, the void; *S.* *Չգոյութիւն*.

* *Չէլ* *s.* honeyless bee-hive; *S.* *Շիւ*.

Չէք, *չէկց* *s.* non existing things, nullity.

* *Չըր* *s.* fountain-conduit of wood or *Չտողութիւն* *s.* rabble, mob. [stone.

* *Չիլ* *s.* spotted, speckled partridge.

Չիլք, *չըլք* *s.* bat.

Չինացի *a.* Chinese.

Չին եւ մաչին *s.* China.

Չինչ, *չընչ* *s.* *Ոչինչ*.

* *Չիլան* *s.* green withe; *bot.* knee-holly, butcher's-broom.

Չիւ or *Չիւ*, *չըւ* *S.* *Միւ*.

Չիք *vd.* there is not, there does not exist; *չիք որ բարի բայց մի Սէ*, no one is good save God only; *չիք տեսեալ*, I have not seen Babylon;

չիք որ չիք ուրեք, there is no one; *չիք որ գիտեցէ զայդ*, no body knows that; *չիք որ որ եղծանել կարէ*, no one can destroy it; *չիք ինչ*, there is nothing;

չիք եւ չիք, indeed it is not.

Չիք, *չըք* *s.* nothing, nothingness; nullity; *առ* *չըք* *ad.* for want of; *ի չիք* *զարծուցանել*, to reduce to nothing, to annihilate; *չիք լինել*, *չիք յաչաց լինել*, to come to nothing, to be annihilated, dissipated, to disappear, to vanish; -*լուսնի*, wane.

Չլուեալ *a.* unheard of; *չլուեղն առ* *նէլ*, to turn a deaf ear to, to desire not to hear, not to hear on that side.

Չլուր *a.* unheard of. [fles.

Չխաղցք *s.* serious matters, no trifles; *Չխանդաղատութիւն* *s.* unfeelingness, inhumanity. [or professing.

Չխոստովանութիւն *s.* not confessing

Չկամութիւն *s.* unwillingness, ill-will.

Չկայ, -*ուն* *a.* ill-grounded, unstable, inconstant.

Չկենդանի *a.* lifeless; *S.* *Անկենդան*.

Չկեցու, *աց* *a.* lazy, idle, unoccupied, sluggish, slothful; -*ի* *s.* laziness, &c.

Չհամազգի *a.* of a different kind or species, not homogeneous; - *գործել*, to neutralize.

Չհամարեալ յազգս *S.* *Համարեալ*.

Չհանդուրժեմ *vn.* not to suffer.

Չհաւանական *S.* *Անհաւանական*.

Չհաւատարի *a.* incredible, beyond all belief; - *թուր*, it seemed incredible, it would be difficult to believe it.

Չհրութիւն *s.* indocility. [powerless.

Չձեռնհաս *a.* incapable, impotent, *Չզրեկան*, *աց* *S.* *Չիլք*.

Չձկանման *a.* bat-like.

Չմարդու, &c. *S.* *Տմարդի*, &c.

Չմարթու, -*ն* *a.* incapable, awkward, clumsy, bungling; -*ութի* *s.* incapacity.

Չմեղ *a.* innocent, harmless.

Չմեղաբանք, -*գրութիւն* *s.* not blaming, not finding fault with.

Չմենի *s.* cornel-tree.

Չմիաբանութիւն *s.* disunion, disagreement, variance. [fleeting.

Չմիալի *a.* transitory, temporary, *Չմիանդեմաւոր* *a.* not eternal.

Չմոռացական *a.* ever memorable.

Չյանցուցեալ *a.* free from guile, innocent. [adventure, misfortune.

Չյարդութիւն *s.* unsuccessfulness, mis-
Չյարութիւն *s.* false resurrection.

Չյուսալի *a.* unhelped for; hopeless, desperate.

Չնախաբանի *a.* celestial, divine, super-
human, supernatural; excellent,
extraordinary, matchless, rare, sin-
gular; *s.* phenix.

Չնչեկ *a.* abject, very base, mean.

Չնչեան, *Չնչին*, *չնչոյ* *a.* of nothing, of little value, puny, light, feeble, low,

despicable, frivolous, futile, vain; very little, small; *չնչիւք* *s.* thing of nought, trifles, bagatelle; *լաւ է ասել*

ինչ չնչին, *ք* *թէ չասեալ բնաւին*, better talk about trifles than remain silent.

Չոգամ, *չոգայ* *vd.* *S.* *Երթամ*.

Չոխակալ, &c. *S.* *Անոխակալ*, &c.

Չողորմածութիւն *s.* uncharitableness, stinginess.

Չոր, *ոգ* *a.* dry; dried, arid, parched, dead; - *հաց*, dry bread; - *աշա-
կել*, to fast on lenten diet.

Չորաբեկ *a.* dry, frugal; - *հաց*, dry toast; - *սեղան*, frugal table, light meal; -*թուր* *S.* *Պաղատիւ*; * -*կաղմած*

s. linen-drier; clothes-horse; -*կեաց* *a.* xerophagus, feeding on dried aliments;

very abstemious; -*կեր լինիմ* *vn.* to live on dried things, to practise xero-

phagy; -*կերութիւն* *s.* nourishment com-
posed of dried fruits, legumes or herbs,

xerophagy; vegetarianism; rigorous
abstinence; -*աշակ*, &c. *S.* *Չորակեր*,

&c.; -*յին* *a.* dry, arid, waste; -*նամ*,
ացայ *vn.* to dry, to become dry; to

wither, to dessicate; to dry up; -*նուս*
a. dry, arid; -*նոց* *s.* drying-room, --

place; -*ցումն* *s.* drying, desiccation;

-*ցուցանեմ* *va.* to dry, to dry up, to
render dry; to decay, to wither; to

drain, to lay dry; -*ցուցել* *a.* desicca-
Չորեակ *S.* *Չորրեակ*. [tive.

Չորեքադէան or *զի* *s.* tetrachord;

-*ամեայ* *a.* quadrennial; every four
years; -*ամեայ* or *սեան* *S.* *Չորսամ*

սեան; -*անիւ* *a.* four-wheeled; -*ան-
կիւն*, -*անկիւնի* *S.* *Փառանկիւն*; -*ան-
կիւնեան* *vn.* to be quadrangular; -

անկիւնութիւն *s.* quadrangularity, qua-
drature; -*անուան* *S.* *Փառանիւն*; -*ա-*

նուն *a.* quadrimomial; -*արարուած* *s.*
tetralogy; -*արիւր* *S.* *Չորեքարիւր*;

-*բաժին* *a.* quadrifid; -*բաշխ* *s.* math.

quadrinomial; *zool.* quadrisulcus; -

գլխեան *a.* four-chaptered, having four
chapters; - *Աւետարան*, the Four

Gospels; -*գրեան*, *ենի* *a.* four-lettered,
quadriliteral, tetragrammato; -

գեղեան *a.* tetrapharmaceous; -*գի-*
մեան or *մի* *a.* four-faced; -*գրամեան* *s.*

tetradrachma; -*եան*, -*ին*, *եցունց* *a.*
all the four; -*եղերեան* *S.* *Չորեքծա-*

դեան; -*երկարեան* *a.* drawn by four

horses; - *կառք*, *a.* coach & four; - *զօրութիւն* *s.* tetradynamics; - *թերթեան* *a.* bot. tetrapetalea; - *թեւեան* *a.* four-winged; four-armed; - *թիւ* *s.* mar. S. *Չորքկարգեան* *s.*; - *ժամանակեան* *a.* having four seasons, four-seasoned (year); - *ժամեան* *a.* of four hours; - *ժառի* *a.* four-hinged (door); - *ձալեան* *a.* having four sides, extremities or parts; - *կանգնեան* *a.* of four cubits; - *կարգեան* *a.* formed of four courses, tiers or orders; four-coursed; *s.* mar. quadrirème; - *կերպ*, - *կերպեան* *a.* four-faced, -figured or -formed; - *կին*, *կնայ* *a.* quadruple, fourfold; *ad.* quadruply, four times as much; *թիւք* - *բալգ*. biquadratic numbers; *Հատուցից* -, I will repay fourfold; - *կնակի* *ad.* four times; quadruply; - *կնեմ*, *եցիս* *va.* to quadruple or quadruplicate, to increase fourfold; - *կնութիւն* *s.* quadruplication; - *կողմեան* *a.* quadrilateral; - *կուլի* *a.* twisted four times; - *կուսեան* *a.* quadratic; - *կուսի* *a.* squared; *s.* quadrate; - *կուսութիւն* *s.* quadrilaterality; quadrature; - *կրկին* *a.* doubled or folded four times; - *Հազարեան* *a.* of four thousand; - *Հարիւր* *a.* four hundred; - *Հարիւրորդ* *a.* four hundredth; - *Հեգեան* S. *Չորքկանիւնեան*; - *ձայնեան* *a.* mus. four-voiced; - *ձեւըրանեայ* *a.* four-storied; *s.* house four stories high; - *ձեռնի* *s.* quadruman; *a.* quadrumanous; - *ժամնեայ* *a.* quadripartite; - *ժամնութիւն* *s.* quadripartition; - *ժարմին* *a.* four-bodied (fabulous animal); - *յալք* *ad.* on all fours; - *անիս* *s.* tetrahedron; - *նիւթեայ* *a.* composed of four elements; - *չաբաթ*, *ի* or *ու*, - *չաբաթի*, *թուր* *s.* wednesday; S. Օր; - *տանի* *a.* tetrameter; - *ուղի* *s.* quadrium; *a.* quadrivial; - *պատիկ*, &c. S. *Չորքկին*, &c.; - *սիւնեան* *s.* tetrastyle; - *սալք* *s.* tetrastich; - *վանկեան* *s.* quadrisyllable; - *վտակեան* S. *Քառավասիկ*; - *տառեան* *a.* four-booked (Gospel); - *տասան* *a.* fourteen; four times ten, forty; - *տասանալումնեայ* *գիւր*, full moon; - *տասաներորդ*, *այ* *a.* fourteenth; - *տասանեքեան* or *քին*, *եցունց* *a.* all the fourteen; - *տասանորեայ* *a.* of fourteen days (full moon); - *տարրեան* *a.* of four elements; - *տերեւ* *a.* quadriphyllous; - *փեղկեան* *s.* quadrivalves; - *օրեայ*, *րէից* *a.* of four days; *ad.* the fourth day; - *տենդ* med. quart-

an, -ague; - *տենդ* *թեթեւ*, slight quartan-ague; - *տենդ սաստիկ*, very bad quartan-ague; - *օրէիւք* *պահէլ*, to fast four days; *կերակրել զորքեքաւորքը միանգամ*, to eat once in four days. [use.]

**Չորթան* *s.* dried curds for winter use.
**Չոր թթու* *s.* pickled turnips to cook for winter use.

**Չորթնկուլ* *s.* zool. gypaetus.

Չորին S. *Չոր*.

Չորիւր *a.* fourth; - *մասն*, the fourth part, a quarter, quadrant.

Չորից *ad.* four times. [oxen.]

**Չորոցք* *s.* leading pair of draught

Չորութիւն *s.* dryness, aridity, de-

Չորուա *a.* dry, arid. [siccatation.]

Չորս, *զ*- S. *Չորք*. [or sources.]

Չորակնեան *a.* having four springs

Չորամսեան *a.* of four months.

Չորակոյս S. *Չորքկուսի*. [քոսանիւ]

Չորստանի *a.* four-footed; *s.* S. *Չոր*.

Չորրեակ *s.* the number four; *a.* four.

Չորրեկ, *ի* S. *Չորքոսանի*.

Չորրորդ, *այ* *a.* fourth; *ad.* fourthly;

s. four; quarter; - *սասն*, forty; *չորից*

- *այ* *գնումորք*, four quaternions of soldiers; - *ք*, the marrying four times;

the fourth marriage, or the fourth

time married; - *սպեա* *s.* tetrarch;

- *սախիւ* *s.* tetrameter; - *ութի* *s.* qua-

ternity; - *պեաութիւն* *s.* tetrarchy.

Չորք, *րից* *a.* four; - *անգամ*, four

times; *ի չորս գնալ*, to go upon all

fours; *բարձեալ ի չորից*, borne by

four men; *որ օր - էին ամիսն*, on the

fourth, on the fourth of the month.

Չորքձիք *a.* a coach & four; quadriga.

Չորքոսանի *s.* quadruped.

Չու, *ոյ* *s.* way, road; journey, travel,

voyage; departure; decamping;

removal, removing; march, marching;

campaign; expedition; - *սանեւ*, *ի* -

անկանել, to begin a journey, to set

out, to start, to go away, to leave, to

remove; - *անեւ զօրաց*, to decamp,

to break up the camp, to march.

Չւան, *այ* *s.* twine, string, cord,

rope; line, halter; - *աճուլ* *s.* stretch-

ing a cord; - *ամսն*, *այ* *a.* cord-twist-

ing; *s.* rope-maker; - *եայ*, - *եղէն* *a.*

made of cord; - *եայ խարազան*, scourge

of cords, rope's end.

Չուա, &c. S. *Թշուա*, &c.

Չուարարութիւն *s.* departure, removal,

removal, decampment.

Չուեմ, *եցի* *vn.* S. *Չու առնեմ*; *fig.* to die. [eloth.]

Չուխաղգեա *a.* dressed in woollen

wool-stuffs; *ի* *s.* eloth, woollen cloth,

wool-stuffs; - *ագործ*, *այ* *s.* woollen-

draper; clothier; - *ագործութիւն* *s.* dra-

perry, cloth-manufacture; - *ավաճառ*

S. *Չուխաղգործ*; - *ավաճառութիւն* *s.*

drapery, cloth-trade.

Չուղղափառ *a.* unorthodox.

Չուլմ, *չմից* S. *չոյն*.

Չուկեւոր *a.* poor, moneyless.

Չուկնդիր լինիմ *vn.* not to mind or

listen, to be inattentive, to disobey.

Չուտել *a.* uneatable; unfit for food.

**Չորդա*, *ի* *s.* chocolate; *բաժակ մի*

- , a dish of -; *խառնիչ -ի*, -stick;

լմակել -, to drink -; - *ագոյն* *a.* -co-

loured; - *ագործ*, *այ* *s.* -maker; - *աւ*

ման *s.* -pot; - *ավաճառ*, *այ* *s.* -dealer.

Չաւաճեցողութիւն *s.* the disregarding

fasts.

Չպէտ *a.* useless, good for nothing,

vile, bad, worthless; - *ս առնել*, not to

care for or about, to do without, to

dispense with, not to mind, to neglect,

to pass over, to omit.

Չպիտոյ *a.* useless; - *ք* *s.* useless

things, trifles, trifles; - *անամ* *vn.*

not to need. [ness, simplicity.]

Չմապարծութիւն *s.* unostentatious-

Չուա S. *Անուա*.

Չիւսասակար *a.* inoffensive, harm-

less; - *ութի* *s.* inoffensiveness, harm-

lessness. [posed to labour.]

Չիւսասէր *a.* indolent, idle, indis-

posed to labour.

Չուս, *այ* *a.* blind to, conniving at;

չ - *առնել*, - *անեւ լինիմ*, to close

the eyes to, to pass over, to wink at.

Չիոյթ *s.* negligence.

Չբաճանայ S. *Չերէց*; - *սպեա* *s.*

pseudopontiff; - *ութիւն* *s.* pseudo-

bishopric.

Չբանամ, *ացայ* *vn.* to come to noth-

ing; to be annihilated, to perish, to

vanish, to disappear.

Չբաստան *s.* unfortunate country.

Չբացուցանեմ *va.* to reduce or bring

to nothing, to annihilate, to dissipate,

to destroy.

Չբաւոր *a.* needy, indigent, neces-

sitous, poor, beggarly; - *եմ յամէ*, I

possess nothing, I am pennyless; - *է*,

he is in a state of necessity, of want,

poverty or need; - *ական* *a.* profitless,

unprofitable; - *իմ*, *եցայ* *vn.* to grow

poor, to become needy, to want, to be in need, in extreme want, without resources, in straitened circumstances; *սչ չբաւորէր ամենազօր ձեռն քո արձակել*, it was not difficult for Thy Almighty hand to send; - *ութիւն* *s.* want of necessary things, indigence, necessity, dearth, beggary, misery, poverty; penury; privation; - *գանձուց*, embarrassed state of the finances; - *թիւեալ*, to live in straitened circumstances, in poverty; *ի -է կայ*, he is in great want, he is very poor.

Չբիմ, *եցայ* S. *Չբանամ*.

Չբմեղ *a.* innocent, inculpable; - *ք*

s. excuse, justification; *ի -ս առնել*,

to excuse; *ի -ք* or *-իկս լինել*, to ex-

cuse or justify oneself, to dissemble;

to hide or conceal oneself.

Չբնող, *ից* *a.* rare, curious, admir-

able, charming, superb, excellent.

Չբնողազեղ *a.* very charming, grace-

ful, elegant; - *գիւտ* *a.* rare, excellent,

singular, matchless, unique, incom-

parable; - *դէմ* *a.* fine-looking, of a

charming figure, handsome, graceful,

beautiful; - *զարդ* *a.* magnificently ad-

orned; - *կերպ* *a.* admirable, beauti-

ful; - *կերտ*, - *շէն* *a.* magnificently con-

structed, sumptuous, superb, magni-

ficient; - *ձեւ* *a.* fine-shaped; - *պէս* *ad.*

excellently, admirably; - *սեւ*, - *տեւ*

սիւ S. *Չբնողազեղ*. [fishing.]

Չբնողմայ *a.* bewildering, aston-

ishing.

Չբնողութիւն *s.* beauty, delicacy, gen-

tility, grace, handsomeness, elegance,

gracefulness.

Չբոմի, *ուր*, *տեայ* *a.* vile, abject,

worthless, despicable, mean.

Չբսանիմ S. *Չբանամ*.

Չբսութիւն *s.* annihilation; disap-

pearance; - *խնդրոյ*, the knotty point

of a question.

Պ

Պ (bē) պէ s. the twenty sixth letter of the alphabet & the twentieth of the consonants; պ, պ, eight hundred; eight hundredth.

— It is sometimes used instead of the letters բ & փ; as: ամպ-ամբ, ոսպն-ոսքն, ամպարիշտ-ամբարիշտ: սեպհական-սեփական, կարսպ-կարփ, &c.

— In foreign words, the letter p is changed by us into պ; for example: Peter, Passover, Probus, &c., Պէտրոս, Պասքա, Պրոբոս, &c.

Պագանեմ, դի va. to kiss; to adore; S. Երկիր & Համբուրեմ.

Պագլոր, &c. S. Պակշոր, &c.

Պաղուք S. Պասուք.

Պաժիտ s. Gr. w. S. Ֆանց.

Պալատան S. Բալատան & Մեռն.

Պալատ, փ, -ն, տան s. palace, hall; court; hotel; -ական s. courtier, gentleman of the court.

Պալար, աջ s. aposteme, imposthume, abscess, suppuration, pustule: boss, stud; - երանաց, bubo; -ական a. studded, adorned or set with studs; -անամ, աջայ տ. to draw to a head, to gather, to suppurate, to form an abscess; -ային a. papillary; -աւոր a. pustulous, pimply.

Պալուն s. Latin w. pallium. [beef.

Պախ, փ a. sodden, boiled; s. boiled

Պախալէժ a. precipitated.

Պախարականք s. blame, contempt, reproach, reproof, reprehension.

Պախարակէլի a. contemptible, blamable, despicable, reprehensible, censurable.

Պախարակեմ, եջի va. to blame, to reprove, to rebuke, to reproach, to find fault with, to reprobate, to disapprove, to condemn, to censure.

Պախարակութիւն S. Պախարականք.

Պախեմ S. Պախեմ.

Պախեցանեմ va. to frighten, to dismay, to strike with consternation, terror or dread, to terrify, to appal.

Պախեփ a. well boiled.

Պախիմ, եջայ տ. to be frightened at, struck with consternation.

Պախկոտ a. afraid, timid. [ment.

Պախճաւանդ, աջ s. female orna-

Պախաւմ s. breakage, rupture; split, cleft; փգ. great fright, consternation, terror, dismay.

Պախուց, փցոյ s. halter, bridle; Թափէլ դ- or -աթափ քինէլ, to break from the halters.

Պախրէ, փց s. money, effects, property, goods; provisions, victuals: cattle; -իկ s. some money.

Պակ, ք s. French w. female jewelry.

Պակաւ, փց a. defective, imperfect;

ad. less; Ի՛նչ Ի՛նչ - փցեմ, զի՛նչ եւս -

փցեմ, what do I still want for? զի՛նչ

- է քեզ, what do you want for? -

աւնէլ, to do without, to dispense

with; to diminish; to deprive of; to

destroy, to kill.

Պակասական a. privative; defective;

-միտ a. narrow-minded, crack-brain-

ed, senseless, insensate, foolish, stolid, silly; -մտութիւն s. narrow-minded-

ness, silliness, simplicity, foolishness;

-մորու or ուս a. scant-bearded; -ւոր

a. S. Պակաս; faulty; - քայ, defective

verb.

Պակասեմ, եջի, -սիմ, եջայ տ. to

fail; to want, to be wanting in, to

lack, to run short; to lessen, to grow

less, to diminish, to cease; to weaken,

to swoon; to die; ast. to be eclipsed;

- լուսնի, wane; -եալ Ի մտաց, mad,

foolish; -եալ են ոգիք նց, they are

exhausted, worn out; -եջին աչք Իմ

յարաստուաց, my eyes are weary

with weeping; Դի Թէ -եջայք Իմիք,

have you perhaps wanted for any

thing? զի՛նչ այլ -սէր Ինչ Ի բարեբաւ

սուի, what was wanting to my hap-

piness?

Պակասեցանեմ va. to lessen, to

diminish, to decrease, to reduce; to

deduct, to restrict; - Ի միջոյ, to take

away, to deprive of life.

Պակասորդ, աջ s. want, fault.

Պակասութիւն s. want, failure, dimi-

nution, decrease; deficiency; fault,

imperfection; blemish, defect; dearth,

penury; ast. eclipse; - լուսնի, wane.

Պակասում s. wanting.

Պակեցանեմ S. Պակեցանեմ.

Պակնում, կեայ, կուցեալ տ. to be amazed, surprised, petrified with astonishment; to be frightened, appalled, terrified, dismayed, palsied or stupefied with fear; to be struck with terror; to shudder, to tremble.

Պակեցանեմ va. to bewilder, to dazzle. [with, to fall in love.

Պակիմ տ. to become enamoured

Պակոտ, աջ a. impudent, salacious,

lascivious, libidinous, lewd, lecher-

ous, licentious, libertine, obscene;

-աւար ad. dissolutely, lavishly; -ա-

կան a. libidinous; -եցանեմ va. to

take the eye, to attract all eyes; -իմ,

եջայ տ. to give oneself up to lechery

or lasciviousness, to lead a dissolute

life, to live in debauchery; -ութի s.

dissolute life, impurity, impudence,

lust, lewdness, lasciviousness, leche-

ry, obscenity.

Պակում s. fright, start.

Պակուցանեմ, ցի va. to scare, to

affright, to terrify, to strike with ter-

ror, amazement or stupor, to astound,

to dismay; to chill, to make one's

blood run cold, to dispirit, to damp

the courage; - աչիւ, to chill with

horror. [ful.

Պակուցանողական a. frightful, dread-

Պակուցում s. fear, fright, terror,

consternation, stupor, astonishment,

stupefaction.

Պակիմ, կեայ տ. S. Պակնում; to

feel giddy, dizzy or stupefied with fear.

Պահ, ուց s. guard, guardianship;

guard, sentry, mounting guard; watch;

watching; hour, moment, time; guard,

guard-house, post, vedette; prison;

occupancy; siege; - դուռն S. Պահ;

- ք - , from time to time; յայնմ - ու,

then, at that time; Ի - ուն յորում, at

the time when; յառաւօտուն - ուն, it

was already the morning watch; Ի

չորրորդում - ու գիշերոյն, about the

fourth watch at night; Ի - Յին, to

keep the country; Ի - անձին, to save

his life; - ունէլ, to guard, to defend;

to mount guard; Ի - արկանէլ, սնէլ,

Ի - ու առնուլ զոք, to arrest, to put in

prison; - արկանէլ, Ի - առնուլ, to be-

siege, to occupy; զնէլ Ի - , to keep

or place in reserve.

Պահախոյզ s. very vigilant guard.

Պահակ, աջ s. keeper, guardian, warden; guard, garrison; guard, sentry; - դուռն, Gates, straits; pass, defile; fortress, fortified place; - մեղաց, մահու, կորստեան, the Genius of death, Satan; - ունէլ, վարէլ, to compel, to constrain, to task, to force to villain service.

Պահակալ, աջ s. guard; - կապան, աջ s. guard, garrison; guard-house; - կապեա s. commandant of a garrison; - կապար, աջ a. compelling to fatigue-duty or task-work; - կապիս քինիմ տ. to change the guard, sentry or watch, to make the round.

Պահակեմ, եջի տ. to apply oneself to, to avail oneself of.

Պահակեր, աջ s. overseer, surveyor; tutor; S. Պահայոյզ.

Պահակից քինիմ տ. to fast together.

Պահակութիւն s. mounting or keeping guard; villenage, statnte labour, drudgery. [vedette.

Պահայոյզ s. guard, sentinel, sentry,

Պահանգ, աջ s. iron or wooden tie-

piece, binding-piece, notched-rail,

brace; buttress, flying-buttress; -ա-

կապ a. fastened, tied with a tie-piece;

sustained by a buttress; s. S. Պահանգ;

-եմ, եջի va. to brace; to prop with

buttresses. [յեակ; -ք, garrison, guard.

Պահանորդ, աջ s. S. Պահայոյզ. Հմա-

Պահանոց s. prison, dungeon.

Պահանջ, ջից s. credit-side, credit;

S. Պահանջում.

Պահանջանք S. Պահանջում.

Պահանջարան s. praetor's court, tri-

bunal, court of justice, judgment-hall.

Պահանջելի a. exigible.

Պահանջեմ, եջի va. to exact, to re-

cover, to require, to claim, to lay

claim to; to examine, to discuss; -

զինչո, to claim, to challenge, to de-

mand; - Ի դատաստանի, to require;

Ի բաց - յուսմէքէ զոգին, to require

one's soul of one; - զամբարիշտս, to

punish or chastise the impious; վրէժս

- , to avenge, to be avenged; -իմ տ.

to be exacted, claimed; դատաստան

- , to be compelled to give account

of; Հզորք Հզորագոյնս պահանջեցին,

the rich shall suffer great torments.

Պահանջիչ a. exacting, requiring, de-

manding, reclaiming; s. pretender,

claimant; - ջող s. exactor; receiver.

Պահանջումն *s.* exigence, demand, recovery, request, requisition; pre-tention; discussion; անիրաւ - , exaction, extortion; յետս - ընչից, claim-

Պահանջս. imprisonment. [ing, claim. Պահապան, աջ *s.* guard, guardian, inspector, superintendent, overseer; sentry, sentinel; -ք, guard, guards, garrison; Տ. Հմայեակ; - պղծասանի, vineyard-keeper; Տ. Հրէշտակ. [guard.

Պահապանապետ *s.* captain of the Պահարան *s.* object serving to contain another or others, trunk, box, ease, serutoire, sheath, scabbard, cover, &c.; * vestry-room; - նամակի, envelope, cover; - թղթոյ, pocket-book, portfolio; - եմ *va.* to involve; to enclose, to envelop, to encase, to cover, to pack or wrap up; - իկ *s.* small envelope or cover.

Պահարկեմ, էցի *va.* to guard, to mount guard, to garrison, to mount sentry.

Պահացող *a.* abstaining, abstinent, fasting; - ու թիւն *s.* abstinence, fast.

Պահացոյց Տ. Պահայոյզ.

Պահեմ, էցի *va.* to preserve, to keep, to maintain; to guard, to watch over; to preserve, to guarantee; to keep, to observe; to hide, to keep secret, to conceal; to abstain from, to fast; լըւ ու թիւ - , to keep silence; - զանձն յիմեքէ, to refrain, to forbear, to avoid; նմա պահեալ կայ or է, it is reserved or destined for him to; Տ. Խոստումն.

Պահեստ, էց *s.* reserve; keeping; deposit, consignment; maintenance, keep; sequestration; *a.* placed or kept in reserve; - հօտք խաշանց, fat-tened sheep; զնեւ է - ի, to put in re-serve, to reserve; զնեւ է - , to depo-sit, to consign; to put in prison; կաւ or լինեւ է - or է - ի, to be in enstody, in arrest, in prison.

Պահեցողութի Տ. Պահացողութի.

Պահկութի *s.* statute service, forced labour. [guard, to keep, to defend.

Պահնակ Տ. Պահակ; - եմ, էցի *va.* to Պահնորդ Տ. Պահանորդ.

Պահող *a.* Տ. Պահացող; keeping, Պահպան Տ. Պահապան. [preserving.

Պահպանակ, աջ *s.* guard, defender, protector; armour, cuirass; preserva-tive; phylactery; - զէնք, defensive armour; - լանդայ, breast-plate; -

բազկաց, armlet, bracelet, leather gauntlet; - բարձից, greaves, leg-piece; վերո - , mail, coat of mail; ջլեայ եւ կաշեայ - , leather-cuirass, buff jerkin.

Պահպանական *a.* preservative, de-fensive; *s.* phylactery; - կից *s.* fellow-guard or guardian; - նամ, աջայ *vn.* to be guarded, kept, protected; to beware, to take care or heed, to for-bear; - պեա Տ. Պահապանապետ; - բան *s.* conservatory; post, post-house; shelter, refuge, asylum.

Պահպանեմ, էցի, - էցուցանեմ *va.* to guard, to preserve, to keep; to protect, to guarantee, to sustain, to defend; to shield, to screen, to secure or shelter from; to maintain, to en-tertain; - զանձն, to guard, to pre-serve oneself from; - է ջրոյոյ, to screen from the cold; - իմ *vn.* to be kept, guarded, protected.

Պահպանիչ, - նոյ *s.* preserver, guard-ian; defender, protector; - նողական Տ. Պահպանական; - նոց *s.* prison; - նու-թի *s.* preservation, guard, protection, defence; maintenance; observance,

Պահակաց *a.* fasting. [observation.

Պահք, հոց *s.* abstinence; fast; մեծ, բառամորդական - , Lent; օր պահոց, fish-day, fast-day; պահս պահեւ, to abstain from meat; to fast.

Պաղ, էց *s.* frost, ice; sleet; * *a.* cold, icy, glacial, freezing; հալել, լուծանիւլ - ին, to thaw, to melt, to liquefy; - ձուլել, to freeze, to ice.

Պաղան, &c. Տ. Համեա, &c.

Պաղանամ Տ. Պաղիմ.

Պաղանձաւ *s.* grotto; - վերին, sta-lactite; - ստորին, stalagmite.

Պաղապանծ, - ալան *a.* limpid, pure; splendid, shining, bright.

Պաղատ Տ. Պաղատանք.

Պաղատախառն *a.* suppliant; *ad.* be-seechingly, imploringly.

Պաղատանք *s.* supplication, implora-tion, instance, entreaty, prayer, invo-cation, request, solieitation; rogation.

Պաղատիմ, էցոյ *vn.* to beg with sub-mission, to implore, to supplicate, to pray or entreat earnestly, to solicit, to beg for, to adjure, to beseech, to invoke, to intercede; պաղատանս - , to address the most earnest entreaties.

Պաղատիւ, տալի, - տալիկ, տալիկ *s.* dried fig, string of dried figs, a frail.

Պաղատումն, Պաղէտ Տ. Պաղատանք. Պաղիմ, էցոյ *vn.* to freeze, to be frozen, to congeal, to coagulate, to thicken; to catch cold; - յերկաթս, to arm with cuirass.

Պաղէզ, է *s.* alum; - ածին *s.* alumin-ium; - աքար *s.* alunite; - իկ *s.* alumina; - կաա *s.* aluminate; - ումն *s.* aluming, * Պաղլորակ *s.* icicle. [steeping in alum.

Պաղմական *a.* oscillating, swinging, shaking.

Պաղումն *s.* freezing, congelation, coagulation; cooling, ehilliness; *phys.* refrigeration.

Պաղպաղակ, է *s.* specular stone; rock-crystal; * ice, ice-cream.

Պաղպաղ, ոյ *s.* shining pimple or eruption: lustre, glitter, brillianey; - եմ, էցի *vn.* to shine, to sparkle, to glitter; - ումն *s.* splendour, bright-ness; - ուն *a.* shining, sparkling, brilli-ant; - ունք *s.* gallery, kiosk, canopy; sumptuous litter.

Պաճար, աջ *s.* cattle; - ք, means, expedient, device; - ս պաճարել, to seek the means to, to resort to all sorts of expedients, contrivances or shifts.

Պաճարաբոյծ *s.* cattle-breeder; - միւ *a.* block-headed, stupid, silly, stolid, foolish.

Պաճարանք *s.* the gaining or procur-ing one's livelihood; subsistence, maintenance; food, victuals; means, way, remedy, expedient.

Պաճարապէս *ad.* bestially, brutally.

Պաճարաբոս *s.* pasture-land.

Պաճարեղէն *a.* bestial, brutal; - ք *s.* beasts, animals. [nature.

Պաճարեղութի *s.* bestiality, brute

Պաճարեմ, էցի, - ըմ, էցոյ *vn.* to provide, to get, to come by; to try, to endeavour, to remedy, to find means; - զկեանս, to earn one's liveli-hood, to provide wherewith to live.

Պաճխակ *s.* delicious condiments.

Պաճոյճ *a.* adorned, beautified, set off, decked, elegant; *s.* jewel, trinket; Տ. Պաճուճան.

Պաճուճարան *s.* phrase-maker, bom-bastic, fulsome author, hireling writ-er, affected speaker; *a.* emphatical; - եմ, էցի *vn.* to speak elegantly; to overload a discourse with ornament; - գրծ, աջ *s.* jeweller; - զարդ *a.* bediz-ened, bedecked; adorned, embellish-

ed; studied, affected, finical; empha-tic, elegant, pompons. [darling, deary. Պաճուճակ *s.* chubby baby, little Պաճուճան, ք, նայ *s.* attire, orna-ment, dress, studied or elegant toilette, finery; affectation, studied elegance; apparel, furniture; doll; *fig.* false ap-pearance, counterfeit show, disguise.

Պաճուճարատանք *s.* doll, puppet, baby. [quettish, dandy.

Պաճուճասէր *a.* fond of finery, co- Պաճուճեմ, էցի *va.* to deck, to at-tire, to embellish, to adorn, to beauti-fy, to decorate, to bedizen, to bedeck; to paint, to plaster; to dissemble, to feign, to disguise; to give oneself airs; - զմարմնն, to embalm; Տ. Իխակ; - եաւ *a.* Տ. Պաճուճազարդ; - առաւ-պեք, cunningly devised fables; - կե-րակուր, skillfully dressed meats.

Պայ, էց *s.* fairy, elf.

Պայազատ, աջ *s.* successor, heir, in-heritor, descendant; noble, nobleman, prince, lord; - եմ, էցի *va.* to succeed, to inherit; to make oneself master of, to master, to domineer, to lord, to rule over; - ու թիւն *s.* succession, inherit-ance, descent, lineage; nobility.

Պայաշն, զանց *a.* noble. [like.

Պայակ Տ. Պայիկ; - սն *a.* fairy, fairy- Պայեկեմ, կեալ *vn.* to wait; to serve.

Պայթեմ, - էցուցանեմ Տ. Պայթու-ցանեմ.

Պայթեմ, էցի, Պայթիմ, էցոյ *vn.* to burst, to crack, to split, to shiver, to break, to cleave; *fig.* to be transport-ed by pride, to be puffed up.

Պայթիւն, - թումն *s.* burst, crash, crack, eruption, rupture, explosion.

Պայթուցանեմ, ցի *va.* to burst, to cause to break, to shiver, to cleave, to break or burst open. [Պայ.

Պայիկ, յկաց *s.* guard, guardian; Տ. Պայլ *s.* bailiff, city magistrate, ma-gistrate. [ous.

Պայլեկեան *s.* *a.* Paulician; incestu-

Պայծառ, աջ *a.* clear, limpid, pure; clear, serene, clean; gay; splendid, sparkling, brilliant, luminous, shining; bright, polished, clean; distinct, evi-dent, plain; illustrious, glorious, far-famed, renowned, celebrated; է հան-դերձս - ս, arrayed in gorgeous apparel.

Պայծառաբան *a.* speaking brilliant-ly or eloquently; - եմ, էցի *vn.* to speak floridly; - ու թիւ *s.* florid style;

elegance of expression; -բերիմ տ. to be adorned with fine fruits; -գեղ ա. wonderfully beautiful, splendid & handsome; -գոյն ա. very white, candid, very fair; -գունութիւն s. brightness of tint, splendid colour; -զարդ ա. superbly ornamented, magnificent, splendid, superb; -զարդեմ տ. to adorn with elegance; -զարդութիւն s. splendid ornament, embellishment, magnificence, glory; -զգեսց. գեցից, -զգեստ ա. dressed splendidly, wearing brilliant garments; luminous, glorious; -լինել. -զգեստեմ or -զգեստաիմ տ. to dress oneself splendidly, to wear superb apparel, to bedizen or bedeck oneself elegantly; -զգեստութիւն s. luxury in dress; -թեւ ա. brilliant-winged, superbly feathered; -լոյս ա. very luminous, glittering, dazzling, refulgent; -խոս ա. clear speaking; eloquent; -կերպիմ S. Պայծառանամ; -կերպութիւն s. Transfiguration; -կերտ ա. magnificently built, superb; -կշիւ ա. well-matched, very resembling; -հրաշ ա. wonderful, amazing; -համ, աջայ տ. to brighten, to become clear; to shine, to glitter, to sparkle, to be resplendent; ից. to shine, to render oneself illustrious, to flourish, to signalize or distinguish oneself, to be remarked, to become a person of note; -հան ա. glorious, illustrious; -հինութիւն s. sumptuous building; -պէս ad. splendidly, gloriously, pompously, magnificently; -պսակ ա. crowned splendidly, wearing a brilliant crown; -վայելուչ ա. very fine, magnificent; -տեսիլ ա. of a shining aspect, luminous, brilliant; -ցուցանեմ տ. to clear, to brighten, to render brilliant, to give splendour; ից. to cause to shine, to render illustrious, to distinguish, to celebrate; -զբանս, to render clear, to explain, to dilucidate; -փայլ ա. shining, sparkling, glittering; -փող s. clarinet.
Պայծառերանգ ա. bright coloured; -երես ա. of a bright countenance, gay, cheerful, sprightly.
Պայծառութիւն s. clearness, light, brightness, splendour; lustre, brilliancy, magnificence, glory, celebrity, renown; magnitude; vivacity, serenity; limpidness, purity. [cians.
Պայլակենութիւն s. sect of the Pauli-

Պայլակենութիւն s. sect of the Pauli-
Պայման, աջ s. condition, nature, state, quality, circumstance; condition, term, measure, rule, limitation, close; part, article, proposition, transaction; stipulation, agreement, treaty, bargain, compact, pact; -անհրաժեշտ, econdition, sine qua non; -ժամանակի, appointment, assignation; -կենաց, condition, state, circumstance; -նամակ, original draft of a treaty or contract; հայցուածոյ -աւ, in an interrogatory manner; -աւ ad. upon condition, on terms; -գնել, to place or impose conditions, to make a contract, to contract, to bind oneself by contract; S. ժամանակակէտ.
Պայմանագիր s. contract, covenant; -գրութիւն s. agreement, convention; -ժամ s. delay; -կան, -ւոր ա. conditional.
Պայմանեմ, էջի տ. to agree, to conclude a treaty, to stipulate, to contract; to article; to qualify, to limit.
Պայուսիկ s. fifty pounds.
Պայուսակ, աջ s. bag, pouch; -որսոյ, game-bag; -ուղեւորաց, cloak-bag; -կռոց նենգութիւն, bag of false weights.
Պայուկը, ուեաց s. notch of an arrow.
*Պայտ, ից s. iron, horse-shoe.
Պայտար, ի s. Persian w. horse-shoer, shoeing-smith, farrier; -ութի s. farrier.
Պայտեմ, էջի տ. to shoe. [riery.
Պայքար, աջ s. Persian w. debate, dispute, quarrel, strife, controversy; գալ, մատչել, մասնել ի -ք ումք, to open a question or controversy, to debate, to dispute; -եմ, էջի, -իմ, էջայ տ. to create strife, contests or law-suits, to litigate, to question, to dispute; to struggle hard, to fight, to battle; -ում S. Պայքար.
Պան, ից s. round loaf, bread; honeycomb; bot. hen-bane.
Պանան S. Ագամաթզէնի.
Պանգանդ S. Պատանդ.
Պանդեմի ա. Gr. w. popular.
Պանդխտաբար ad. like a pilgrim; -կան ա. travelling, wandering; -կից s. fellow-pilgrim; -նամ S. Պանդխտիմ; -նոց s. this earthly pilgrimage; hospice, inn for pilgrims, foreigners or other travellers, khan, caravanserai.
Պանդխտեցուցանեմ տ. to cause to emigrate, to estrange, to convey,

transport or remove from one's country, to cause to inhabit another place, to dwell elsewhere.
Պանդխտիմ, էջայ տ. to emigrate, to leave or quit one's country, to remove from, to be estranged; to go on a pilgrimage.
Պանդխտութիւն s. condition of an alien or stranger; emigration, transmigration, migration; pilgrimage.
Պանդուկ, ի, -ի, կւոյ s. hotel, inn, hostelry, tavern; -ապան or պէտ s. inn- or tavern-keeper, host, landlord, master of an hotel; major-domo, house-steward; կին -ի, hostess; -ապետութիւն s. hostship, inn-keeper's calling; -կնոյ, hostess-ship. [silly, foolish.
Պանդուր ա. hare-brained, stupid, Պանդուրեան տուփ s. Pandora's-box.
Պանդուրութիւն s. stupidity, silliness, foolishness, simplicity, rusticity.
Պանդուխտ, գիտաց s. foreigner, emigrant, alien, stranger; pilgrim.
Պանդրեմ տ. to propagate trees by layers of offsets, shoots or suckers, Պանդրի s. provining. [to provine.
Պանթեւ, ոյ Gr. w. S. Յովազ.
Պանիր, նոյ or նրի s. cheese; -Հոլանդ, Dutch -; գործել, մածուցանել -, to make cheese; to curdle milk.
Պանծաբան ա. eloquent, fluent; boasting; -գոյն ad. excellently, sublimely, eminently; -լի ա. glorious, praise-worthy, laudable; magnificent, pompous, excellent, sumptuous; sublime, illustrious, renowned, distinguished.
Պանծամ, աջի, Պանծանամ, աջայ; Պանծանք S. Պարծիմ; Պարծանք.
Պանծացուցանեմ տ. to praise, to vaunt, to glorify, to sing the praises of, to extol, to cry or preach up, to exalt, to flatter, to laud, to commend.
Պանծութիւն s. boasting, vaunting, bragging. [tium.
Պանկրատ, ի, -իոն s. Gr. w. pancreas.
Պանրագործ, աջ s. cheese-maker; -ծին s. chem. caseum, casein; -վաճառ s. cheese-monger; -նամ տ. to curdle, to coagulate as cheese.
Պանրուտի, ք s. milk-diet, fasting on lacteal products.
Պաշար, աջ s. provision, viaticum, food, victuals; victualling, providing, provisions, stores, equipment; the Holy Sacrament.

Պաշարաբարձ ա. carrying victuals; s. pack-horse or mule; -պինդ ա. well provisioned or furnished; -առնել, to victual, to provide, to store, to stock, to equip; -լնուլ, to stock or furnish with all sorts of provisions.
Պաշարեմ, էջի տ. to besiege, to invest, to beset, to blockade, to occupy, to shnt, to encircle, to enclose, to surround; -էալք s. the besieged.
Պաշարիչ, -րոյ ա. besieging; -ք s. the besiegers.
Պաշարումն s. siege, investment, blockade, surrounding, occupancy; -մոաց, anxiety, preoccupation; գնել զոսս ի սաշարման, to fetter, to put into irons, to shackle; ի -էւ յարգել արկանել, to besiege, to lay siege to, to invest.
*Պաշուկ s. seed cucumber.
Պաշպաճ s. swelling, tumour.
Պաշտասական s. appanage.
Պաշտելի ա. adorable, worshipful.
Պաշտելութիւն s. worship; idolatry; service.
Պաշտեմ, էջի տ. to adore, to worship; to minister, to serve, to wait on; to administer, to confer; to officiate; to provide, to furnish; to exercise, to employ; -գործարար, to administer the Sacraments; -գծաւայութիւն, to serve; -իմ տ. to employ, to use, to make use of, to avail oneself of, to adopt.
Պաշտումն s. worship, adoration; service; -առնուլ, to be served or ministered to.
Պաշտպան, աջ s. defender, patron, protector, favourer; minister, servant; -սք, patron saint, patron; -գառի, advocate, attorney; -կալ, լինել ումք, to defend, to protect, to assist.
Պաշտպանական ա. defensive. [assist.
Պաշտպանակք s. royal service; life-
Պաշտպանաւոր s. client. [guard.
Պաշտպանեմ, էջի տ. to defend, to protect, to sustain, to favour, to support; to save, to preserve, to keep; to care, to take care; -էւելք անձին, to do nothing but defend oneself, to remain on the defensive.
Պաշտպանիչ, -նողական ա. defensive; -նողութիւն s. protectrate.
Պաշտպանութիւն s. defence, protection, guard, auspices, patronage, stay, support, favour; apology, interces-

sion; service, office; ք - ք օրինաց, under the ægis of the Law.

Պաշտպանումն *s.* protection.

Պաշտոն, տամանց *s.* worship, adoration, latraria, religion; service, office, ministry; ceremony, mystery; service, office; employment, function, duty, post, place; - անպին, divine worship; - կոնց, idolatry, the worship of idols; - սնոսի -, superstition; - ննդեցեց, burial service; burial; - բարի, piety, religion, fear of God; Հասարակաց պաշտամունք, public functions; - or պաշտամունք, Olympic or public games; ք պաշտամունք, by profession; Պաշտոնեայ Հասարակաց Պաշտամանց, the Minister of Public Worship; - աննել, to pay one's court to, to court, to flatter; - աննել, to be honoured or adored, to be ministered to; - Հարկանել, ամնել, to serve; ք պաշտաման կալ, to be in the ministry; պաշտել զ-, to exercise one's trade or calling; - ամնել, to serve, to worship, to adore; ք - աննել, to adore; - մատուցանել Ա. ք, to worship, to perform a service agreeable to God; աննական աննել -, to cause oneself to be adored like a god; ք - մաննել, to enter a person's service; - կատարել, to fulfil a function; կորուսանել զ-, to lose one's place; ունել, Ժառանգել զ- ուրուք, to take a person's place, to replace one; - կատարել քն Հոգւոյ ուրուք, to celebrate a mass for the repose of a person's soul; - ան երգոց կատարել, to sing psalms, to praise; - քն աննելով, - քն աննելոյ քն, through respect, for regard, by adulation.

Պաշտոնաբար *ad.* officially; - կալ, աջ *s.* functionary; bureaucrat; - կալ լուծի *s.* bureaucracy; - կան *a.* ministerial, official; - օրագիր, official paper, gazette; - կնց *s.* colleague, coadjutor; fellow-servant, help-mate; - մատոյց լինիմ *vn.* to worship, to adore; - սէր *a.* devout, pious, religious; - սիրուծիւն *s.* devotion, piety, religion; - ասոր, աջ *s.* adorer; servant; functionary, official, minister; - ասորուծի *s.* service; ministry, office, charge, function; - ասուն, - քան *s.* church, temple; Minister's residence; - րկ, ք *s.* worshipper; - ւոր *a.* idolatrous.

Պաշտոնեայ, նեկց *s.* clerk, official,

minister; servant, domestic, waiter, valet; administrator, officiating, deacon; *a.* religious, pious; - Արարուծի, Minister of Justice; *S.* Պաշտոն, Պատերազմ, &c.; - անպին վեճիւն, գրուծի, instrument of divine vengeance; - ք Therapeutæ, servants of God; - ք արքունեայ, courtiers.

Պաշտոնեղբուծիւն *s.* divine office.

Պաշտոնուկք *s.* compliments, adulation, fulsome flattery.

Պապ, ք or ու, աջ *s.* grand-father, --sire, * --dad; pope, pontiff.

*Պապագաւան, կց *a.* *s.* papist; - կան *a.* papal, pontifical; *s.* papist; - իշխանուծի *S.* Պապուծի; - կանուծի *s.* papistry, popery.

Պապակ, ք *s.* excessive thirst, parching; - իմ, էցայ *vn.* to be very thirsty, to die of thirst.

*Պապանձեմ, էցի, - էցուցանեմ *va.* to dumfound, to put to silence, to non-plus, to run down, to confound, to refute, to overcome.

Պապանձիմ, էցայ *vn.* to be silent, mute or speechless, to be unable to answer, to hold one's tongue, to be dumfounded, non-plussed. [lessness.

Պապանձումն *s.* muteness, speech-

Պապաջ or ջ *s.* bleat; - էմ, էցի *vn.* to bleat; to stutter, to stammer; - իւն Պապաս *S. Gr. w.* priest. [*s.* bleating.

Պապեմ, * - հական *a.* paternal, ancestral, hereditary.

Պապիր *s.* papyrus.

Պապկայ, կց *s.* parrot; էգ -, hen-parrot; *S.* թուծակ. [popedom.

Պապուծիւն *s.* papal see, papacy.

*Պապուկ, *Պապկոր *S.* Նեպուկ.

Պապուկիւն *s.* bot. camomile. [&c.

Պապեակ, էկայ *a.* bleating; *s.* goat,

Պառակ, աջ *s.* sheep-park, --fold,

--cot, pen; herd; flank; muffle-furn-

ace; *a.* laid at full length; - խոզի,

pork chop; - որթու, veal cutlet, cut-

let; - զառին, lamb chop; - ոչնարի,

chop, mutton chop; - *ad.* in herds,

in droves, in flocks; ք - զնել զառնին

bot. to lay the plant at length.

Պառակամար *s.* a fattened calf.

Պառական *s.* hounds; ջոկ - աջ, a

pack of hounds.

Պառակեմ, էցի, - իմ, էցայ *vn.* to

lie down; to lie in ambush or in wait.

Պառակեմ, էցի, - էցուցանեմ *va.*

to disunite, to divide, to disperse, to

put at variance, to sow discord, to make a breach between.

Պառակեմ, էցայ *vn.* to be disunited, dispersed, to be in dissension, to be split or torn into factions.

Պառակուծի, - ուն *s.* disunion, division, discord, dissension, faction.

Պառավառոս *s. Gr. w.* prevaricator, apostate, renegade.

Պառաւ, ոյ, ուն, անց *s.* old woman, beldam; - ան *a.* anile, senile; - *a.* անպեղ, idle story, tale, fable; - կրոն, ridiculous superstition; - իմ, էցայ *vn.* to grow old, aged, to advance in age; to become old, ancient; - որդի *s.* son of an old woman; - ուն *s.* anileness, anility, old age of woman.

Պառիկիմ *vn.* to lie down.

Պառնաս, - ոս *s.* Parnassus; Muse.

Պառպուի *s. bot.* pepper-plant.

Պառպրիկ *s. bot.* pepper-wort.

*Պաս *S.* Պահք. [բաթ *s.* holy week.

Պասեք, ք, - ասուն *s.* Easter; - աշա-

Պակուռ *s. zool.* gryphus, eondor.

Պասուք, սքայ *s.* great thirst.

Պաստու, աջ, ուն, անց *s.* fine linen or stuff, byssus; tapestry, carpet; blanket; - զամսակայի, damask.

Պաստառագործ, աջ *s.* tapestry-worker; - ուն *s.* tapestry; - լի or լիւր *a.* hung with tapestry, draped, covered with drapery; - աննել, զարդարել, to hang with tapestry, to carpet, to mantle, to bedeck, to arrange tastefully; - կալ, աջ *s.* fine linen-cover, bed-sheet, drapery, tapestry; - անկուղնք, beds furnished with fine coverlets; - կալեմ, էցի *va.* to wrap up in a linen or sheet; to hang, to drape.

Պասքա, յի *s.* Passover; Easter; the paschal lamb.

Պասքանամ *S.* Պասքիմ. [thirst.

Պասքեցուցանեմ *va.* to cause great

Պասքիմ, էցայ *vn.* to be athirst, very

thirsty, to be dying with thirst; *fig.* to

pant or eagerly long for, to hunger &

thirst after.

Պասքուն, - ուն *s.* excessive thirst, thirstiness; siccidity, dryness, aridity.

Պասքուտ *a.* parched, dried.

Պատ, ք *s.* wall; turn, round; - ք -,

- ք -, - ք - ու *a.* complicate, intri-

ate, knotty, ambiguous, dark, ob-

scure; - ք - բունք, ambages, com-

pass of words, circuit, roundabout

way, shifts; - անուկ, - զալ, to sur-

round, to environ, to encompass, to hem in, to beset, to encircle, to gird, to inclose; - ք - բանիւք խոսել, to make use of circumlocutions, to periphrase, to speak periphrastically, to beat about the bush; - ք - խաղան գեղք, the rivers seem to delight in a thousand windings.

Պատագրոս *S.* Պատագրոս.

Պատահ, կց *s.* adventure, accident, contingency, casualty, occurrence, incident, chance, hazard, fortuitous or unforeseen event; ք - ք or - էցն *ad.* accidentally, by chance.

Պատահական *a.* accidental, casual, fortuitous, contingent; - ուն *s.* contingency.

Պատահար, աջ *s.* *S.* Պատահ; sad adventure, grievous accident, serious case, misfortune, mischance, catastrophe; ք - աջ *ad.* by chance, fortuitously; ք - է *ad.* unfortunately.

Պատահեմ, էցի, - էցուցանեմ *va.* to cause to happen, to bring about, to compass.

Պատահեմ, էցի, - էիմ, էցայ *vn.* to meet, to meet one another; to arrive, to happen, to befall, to occur; to go to meet, to encounter, to oppose, to withstand, to resist, to come to blows, to grapple with, to kill; - ունք մարտիւ, պատերազմու, to meet face to face, to attack in front, to war against; զխոսեցեալ յանձրեւէ՛ կարկռի պատահէ, to leap out of the frying-pan into the fire. [talk, colloquy.

Պատահուծի *s.* meeting, interview,

Պատահումն *s.* meeting; *S.* Պատահ; destiny; պատահմամբ. ք պատահման *ad.* accidentally, fortuitously, casually, incidentally, by chance; պատահմունք ք զէպ էլանէին նմա, chance, good fortune aided him; անցեալ էր -, it was no longer time.

Պատաղիւն *s.* tendril; *bot.* convolvulus; bindweed.

Պատաղիմ, էցայ *vn.* to occupy, busy or employ oneself, to give oneself up to, to apply oneself to. [ing.

Պատաղեւ *a.* embroiling; encumber-

Պատաղումն *s.* occupation, applica-

tion.

Պատան, աջ *s.* band, bandage, wrapper; truss; - մեռելոյ, shroud, winding-sheet, grave-clothes; - ասոր, աջ *s.* truss-maker.

Պատանդ, աջ s. hostage; pledge, gage; ապլի - , to plight, to pledge, to offer as a pledge; առնուլի - , to take as a hostage or pledge; Ի - կալ, to be hostage; -առու a. taking as hostage; -եմ, էջի va. to serve as hostage; to give or receive for hostage or pledge; to tie, to enlase, to bind; to involve, to contain, to enlase; -իչ a. S. Պատանդառու; enlacing, enclosing; -ութի s. the giving or receiving in hostage; S. Պատանդ.

Պատանդակ, էկայ S. Պատանի. [թի. Պատանեկազմութիւն S. Մանկատուն. Պատանեկանամ, աջայ տ. to be adolescent; fig. to grow young again. Պատանեկապութիւն S. Մանկապալի. Պատանեկիկ s. child, hoy. Պատանեկութիւն S. Պատանութիւն. Պատանի s. youth, adolescent, strippling, lad, young man; domestic, servant; waiter; groom; անխորձ - , inexperienced young man, younker, greenhorn, novice.

Պատանութիւն s. adolescence, youth. Պատանուհի sf. young girl, virgin, maiden.

Պատան, աջ s. bit, slice; mouthful; piece, shred, strip; - , in pieces, in rags; piecemeal; - մի հացի, a bit or piece of bread; բրդէլ -ս -ու, to cut in pieces or in bits; Ի մի - կանէլ, to devour, to take in one mouthful; - կտորիլ, to be lacerated, torn or cut to pieces, butchered; - , յերկիր անկանիլ, to fall off bit by bit, to decay gradually.

Պատանաբոյժ a. s. parasite, spungewer, trencher-friend, hanger on, toad-eater; -պատիր a. bought, suhorned; -տուն a. used, torn, old, worn out, threadbare, shabby, ragged, tattered; - հանդերձ, torn, ragged or tattered coat, rags, tatters; -ս դիւնուլ, to be reduced to tatters; -բալ, աջ s. fork, table-fork.

Պատռւմ, էջի va. to tear, to tear to bits or pieces, to lacerate, to rend; to cleave, to cut, to divide, to slash; to break, to crack, to split, to burst; յօշ յօշ - , to cut to pieces, to dilaniate, to rend; զմեծանո - , to tear each other; - զթագաւորութիւն, to break up the kingdom; - զեղին, to slaughter oxen; - զոք, to kill; ախո - , to furrow, to plough; - զբանան, to

break out of prison; - զօրէնս, to transgress, to violate; -իմ տ. to be torn or rent, &c. [taste; fragment.

Պատռիկ s. little bit, small piece. Պատռող a. rapacious; -ութիւն s. rapacity. [lacerate, to tear to pieces.

Պատռոտմ, էջի va. to rend, to Պատռոտուն or ռոտի S. Պատռաւորուն.

Պատռուած, ոյ s. rent, tear; rupture, crack, crevice, fissure, opening; chap, chink, slash, slit.

Պատռուիմ s. tearing, rending, laceration; eruption; fig. intestine broils, rupture, division, scission, disunion, party, faction.

Պատռուն S. Պատռաւորուն.

Պատրաստ S. Պատրաստիմ; -ական a. responsive; -առու, աջ a. responsive, answerable, accountable; apologetical, exculpatory; s. respondent; apologist; -առուութիւն or արութիւն s. answering, answer; defence, apology, excuse; responsibility; -արեմ, -եմ, էջի տա. to answer, to make answer, to reply, to give answers or an answer; to defend, to apologize, to excuse; այլ չեմ պլլոյ - , to reply evasively; - իսկ ծանրացու, he hardly deigned or condescended to reply.

Պատրաստիմ s. answer, response, reply; return, repartee, rejoinder; account, reason, defence, apology, excuse, justification; հրաման -նոյ, oracle; համարձակ, յանդուգն, խուսափական, նպատամարտոյց, հաւատարմ, դրական, ժխտական, լակոնական, աննշան, չոր, անմիտ, կարճ - , haughty or imperious, impertinent, evasive, favourable, certain, positive, negative, laconic, insignificant, dry, foolish, curt or short reply; - առնել, to answer, to reply, to make answer to; - ապլ, to answer for; to defend, excuse or justify oneself; ապլվի անձին - , to plead one's own cause; լռութիւն - , to receive the reply; Ի - նամակիլ, in reply to your letter; չընդունել - , to receive no reply; սպասել -նոյ, to await a reply; չէր - , there is no reply, no answer; S. Ընդդէմ.

Պատառ, աջ s. load, burden, hundle, bale; package, roll; wrapper, cover.

Պատառանք s. wrapper, envelope; packing.

Պատառմ, էջի va. to envelop, to

wrap up; to twine, to twist, to wind round, to entwine or interweave, to entangle; to implicate, to involve; - բեռնս, to pack up; -իմ տ. to wrap oneself up in; to embrace, to embrace each other; to gather round, to twist about, to cling, to hold fast on.

Պատառուկ, սկայ s. bot. American bindweed, liane; - կարմրածաղիկ, quamoelit, scarlet convolvulus, red jasmine. [twisting; packing.

Պատառում s. twining, winding, Պատար a. heaped up, full, brimful, rich, abundant, copious, overflowing.

Պատարաջ, աջ s. sacrifice, victim, immolation; mass; oblation, offering; present, gift; bribe; հանել - , to sacrifice; ձայնաւոր - , high-mass; թիւ - , low mass; - զննեցեղոյ, mass for the dead; պաշտել, մատուցանել զնր -ն, to celebrate or say mass; աւսանել - , to attend mass.

Պատարագաբարձ, -բեր a. carrying or bringing gifts; -գործութիւն s. sacrifice; celebration of mass; -կից a. celebrating the mass together; -մատոյց a. offering, making a present; s. sacrificer; officiating priest; missal, mass-book; liturgy; -բան s. altar.

Պատարագմ, էջի va. to sacrifice, to immolate, to offer, to give to God; to say or celebrate mass; -իմ տ. to be honoured with gifts. [sacrifice (God).

Պատարագընկալ, Ի a. receiving the Պատարագիչ s. officiating priest.

Պատարագիչ, գեայ s. things destined to be sacrificed; mass-dues, alms.

Պատարեմ, էջի va. to fill abundantly, to fill up to the brim, to fill to overflowing, to heap up.

Պատարում s. fulness, abundance, plenty, overflow; S. Մայրալիւր.

Պատարուն S. Պատար.

Պատահիկ a. gentle, mild voiced.

Պատգամ, աջ s. oracle; words; sentence; message, errand, order, ordinance; counsel, advice; -ս ապլ, որոտալ, to deliver or utter oracles; Ի -ս անկանել, to parley, to negotiate, to enter into treaty; -ս առաքել առ որ, to send to say.

Պատգամաբեր, աջ s. messenger, news-bearer; -գիր a. writing oracles; s. prophet; sentence; -գնայ s. parliamentarian, negotiator; - լինել, to parley, to negotiate; -գնացուլի S.

Պատգամաւորութիւն; -խօս, աջ a. oracular, giving oracles; - լինել, to pronounce or give an oracle; -նի s. pl. oracles; -տար, աջ s. messenger; -ւոր s. deputy, messenger; envoy, courier, delegate, ambassador; diplomatist; fig. minister of God's word, angel, prophet, apostle; - լինել or -ւորմ, էջի. -ւորմ, էջայ տ. to be a messenger, ambassador or deputy, to go or to come as ambassador, to negotiate, to go in mission; to treat by diplomacy, to be a diplomatist; -ւորութիւն s. message, deputation, mission, embassy; diplomacy.

Պատգարակ, աջ s. hand-barrow, litter, sedan; հրեղէն - , instrument of torture, gridiron.

Պատեան, էնից s. sheath, scabbard; case; cover, envelope; scale, shell; hull, pod, cod, husk; rind, peel, bark; armour, cuirass; breast; արկանել զուրն Ի -ս, to sheathe, to put up; S. Մերկանամ.

Պատելիք s. hand, bandage.

Պատեհ, էյ a. convenient, proper, fit, suitable, decent; well-timed, timely, opportune, seasonable, propitious, favourable; s. opportunity, occasion, propitious moment; Ի - լի - Ի ad. conveniently, suitably; - է v. imp. it is fit, it is becoming; it is due; - լի - նել, to befit, to become; - համարել, to think proper, to deem it expedient; - or - Ժամանակ գտանել, to find a favourable opportunity; - առնուլ, to seize the occasion, to strike the iron while it is hot; յօգուտ արկանել - , to avail oneself of, to profit by the opportunity; S. Կորուսանել.

Պատեհութիւն s. convenience, fitness, decency; opportunity, seasonableness, fitness of time, of circumstances; ehance; չկարուանել - , not to lose the opportunity; յօգուտ Ի կիր արկանել - , to profit by the occasion, to avail oneself of the opportunity; կորուսանել - , not to seize the opportunity, to let the occasion pass, to let slip the opportunity.

Պատեմ, էջի va. to surround, to environ, to encompass, to enclose, to fence, to gird; to besiege, to invest, to hese; to surround, to beset, to hem in; to envelop, to pack up; to spread abroad, to circulate, to take

or lead about; to veneer, to plate, to cover, to overlay; պատեալ պաշարել զոք, to make a ring round, to hem round; to beset; - զվերս, to dress a wound; անդ իոր լուռ թի պատէ զամբ, great silence prevails there; ան պատեաց զնա, he was strnck by fear; S. Եւրթ; - իմ տն. to be placed round about, to be surrounded, enveloped, bound round; to take a turn, to circulate, to go round; to embrace; to be changed or transmitted; - ուսկա. նաւ ի պաշարումն, to be taken in a net, caught in a snare; պատեցան զնա վաւ երկունք իւր, she was seized with the pains of labour; պատեալ կճով, covered with marble; S. Երկն.

Պատեալործ, աջ s. sheath-maker; - ուսկ s. sheath-making; sheath-works; - զէն. զինաց a. cuirassed, furnished with armour; - նաւ, armoured ship; - թէւ a. coleopterous; - տոր a. testaceous; bot. podded, husked.

Պատենիկ s. small zoophyte-shell.

Պատերազմ, ի. ունք, աջ s. war, battle, combat, fight; fig. temptation; առանիկ or քաղաքական, intestine or civil war; Պաշտօնարան - ի, War-Office; Պաշտօնեայ or Ոստիկան - ի, Minister of War; պատրաստութիւնք - ի, warlike preparations; արիւնուշտ - , bloody battle; մահացու - , war to the death, deadly fight; գաշտ - ի, battle-field; ք օրինաց - ի, according to the laws of warfare; - հրատարա. կել to declare war against; - ահա. գին ի վերայ ուրուք յարուցանել, to threaten with war; պատրաստել ի - , to prepare for war; երթալ ի - , to go to the wars; առաջին նուագ մասնել ի - , to be in one's first battle; ձեռն արկանել ի - , to undertake a war; ի - զրգուել, զրգել, to excite to war; to engage in war; - յարգարեւ ընդգէմ, to combat, to attack; տալ - , - մղել, to be at war, to make war, to war against, to give battle to, to fight a battle with; եղև - իսսա յոյժ, a bloody battle was fought; զրգուել, բորբոքել զ - , to excite, to kindle war; սասակացաւ - ն, the combat was fierce; կորուսանել զ - ն, to lose the day, or a battle; ի ժամանակս - ի, in time of war; արծաթով պնդի - ն, gold is the sinew of war; S. Լիսանի, իր, խան. ձեմ, Մարտ, &c.

Պատերազմադրութիւն a. causing or exciting war; fig. quarrelsome; - կան a. warlike, martial; - հրահանգք, martial exercises; - կից s. fellow-soldier, comrade, companion in arms; ally; - լինել, to fight together; - կուր լինիմ տն. to be overcome & slain in battle; - յաղթ a. victorious; - սէր a. fond of war, delighting in war, warrior, belligerent, warlike; - սեայ a. hating war; timid, coward; - տու, աջ s. enemy; - փորձ a. experienced in warfare.

Պատերազմիկ a. S. Պատերազմական; s. desultory war; mimic warfare; - նաւ, man of war, ship of war; galley, trireme, three benched galley; - երկ. վար, war-horse, charger.

Պատերազմիմ, եցայ տն. to war, to make war, to combat, to fight; fig. to be at war with, to be tempted; - ի վերայ ազատութե, to defend liberty; - զմահու պատերազմ, to wage a war of extermination; զբարւոյ պատերազմ - , to fight a good fight; մեծապէս - զ մեալք զառաքինութե զհանդէս, fighting valiantly where virtue is at stake; առանց - զմեղոյ, without firing a shot, without striking a blow.

Պատերազմիչ, - մու s. warrior, fighting-man, combatant, belligerent; enemy, adversary; a. warlike, fit for war.

Պատժածու S. Պատժող; - կան a. punitive, penal, repressive; - օրէնք, penal law; - կանութիւն s. penalty; - կից s. companion in chastisement; a. subject to the same pain; - հալած լի. նիմ տն. to avert the deserved punishment; - նակ, աջ s. glass, calyx, cup; - պարս, կց a. deserving punishment, found guilty, punishable, culpable, criminal; - պարտեմ, եցի տն. to declare guilty; to condemn, to punish; - պար. տու թի s. culpability; condemnation; - սէր a. atrocious, delighting to torment; - րան s. place or instrument of punishment; - տոր a. condemned, punished, chastised; guilty, culpable, delinquent, villanous; S. Պատժական.

Պատժելի a. punishable.

Պատժեմ, եցի տն. to punish, to chastise, to correct, to inflict punishment or correction. [ishment.

Պատժող s. punisher; - ութի s. pun.

Պատիժ, աժոյ or աժի, աժոյ s. pain, punishment, chastisement, correction, penitence; - մահու, condemnation,

sentence; առանց պատժոյ or պատժի ad. with impunity; անկանիլ ք պատ. ժով, to incur, to deserve punishment; - տալ, to order punishment or penance; դնել - ի վերայ, to inflict punishment or chastisement; զանիւրաւութե - ս արկանել զնովաւ, to punish his injustice.

Պատիժ, տնոյ s. elephant's trunk, proboscis; bot. follicle, univalvular pericarp, seed-vessel, husk, pod, shell.

Պատիմ S. Պատեմ.

Պատինձան S. Պատնձան.

Պատիւ a. deceiving, captious, false, deceitful, fallacious, delusive, sophistical, feigned, dissembled, concealed, artificial, illusory, vain; seducing, untrue, lying; - ք s. deception, deceit, fraud, cheat, illusion, delusion, vanity, sophistry, feint, error, falsehood, lie; cunning, craft, wile; ի - ս արկա. նել, to deceive, to gull, to dupe, to lead into error.

Պատիւ, տուոյ or տուի, տուոյ s. honour, token of esteem, homage, glory; respect, veneration, reverence, regard, consideration; honours, preferments, dignities, degrees, offices, titles; testimonial, prize, gift, presentation; gr. sign of abbreviation (—); խոստումն պատուոյ, word of honour; Լեզէն պատուոյ, Legion of honour; - արքանի, diploma of merit; ի - , in honour of; պատուով ad. honourably; լի պատուով, loaded with honours; ի - հասանել, to rise to dignities; ի պա. տուի լինել, to be in honour, in consideration; ի - առնուել, բազում պա. տուովք պատուել, to load with honours, to pay great honours to, to raise to the highest honours; to set one up upon the pinnacle of glory, to raise one up to the skies; ի մեծի պատուի լինել, to be raised to the highest pitch of fortune; - անձին համարել, to take to oneself the credit of, to deem it an honour; - ընծայել, to pay honour; - առնել, դնել, to do honour to, to be an honour or a credit to; - առնել սե. զանոյ, to do honour to a meal; պա. տուով պատուէք զիւ, you do me a great deal of honour, too much honour; - ս արժանաւորաց, honour to whom honour is due; S. Թեկն, Հա. սանեմ, Միմեանց, &c.

Պատկան, - աւոր S. Պատրաշ.

Պատկանաւորութիւն s. convenience, suitability, decency.

Պատկանդարան s. fit vessel; quiver, case for arrows. [- ձիմ.

Պատկանեմ, - նիմ S. Պատրաշեմ, Պատկանութիւն S. Պատկանաւորութիւն.

Պատկառ a. respectful, modest, bashful; s. S. Պատկառանք; - կալ, լինել, to pay attention, to attend to, to watch, to give oneself up to, to apply oneself or one's thoughts or mind to, to tend to, to subject oneself to; - կալ օրինաց, to observe the law; - կալ արգարութե, to be just, right, upright; - կալ յիրաց ինչ, to avoid, to shun.

Պատկառանք s. respect, reverence, veneration, regard; modesty; bashfulness, coyness, shame, reserve, blushing, blushes; the private parts; - նօք ad. respectfully; bashfully, blushing; - նս ածել, to create respect in, to inspire or impress with respect, to breathe respect.

Պատկառելի a. venerable, august; respectful, bashful; shameful; - զանձն յուցանել, to make oneself respected; - Գործել, ընծայեցուցանել, to render respectable, to cause to be respected.

Պատկառեմ, եցի, - եցուցանեմ տն. to fill with respect, to put to shame, to abash, to confound, to cover with shame, to make blush, to put to the blush.

Պատկառեմ, եցի, - ուիմ, եցայ տն. to be ashamed, confused, to blush at, to redden with shame; to respect, to be respectful; to mind, to take care of, to beware.

Պատկառտա, աջ a. bashful, coy, ashamed, sheepish, timid, shy; - ութի s. bashfulness, coyness, sheepishness, confusion, shyness.

Պատկառութիւն S. Պատկառանք.

Պատկառուկ s. bot. sensitive plant, mimosa; - ս արկանեմ S. Պատկառե. յուցանեմ.

Պատկառումն S. Պատկառանք.

Պատկեր, աջ s. icon, image, effigy; painting, picture, representation; likeness, figure, portrait; statue, idol; sight, visage, face; design, project, plan; type, symbol; doll; - ք, the Divine Persons; - առուրն, the day of the week or month; hymn for the day; գեղեցիկ - աւ, of fine presence, of

noble aspect; *բ* - *ի*, in the image of, in the likeness of; *ի սոյն* -, in this way or manner; *Տ. Համառոտագիծ*.

Պատկերաբանութիւն *s.* iconology; *-բեկ* *s.* iconoclast, image-breaker; *-գիր*, *գրաց*, *s.* portrait-painter; effigy; iconographist; *-գործ*, *այ* *s.* painter; sculptor; *-գործութիւն* *s.* painting; sculpture; *-գրական* *a.* iconographic; *-գրեմ* *va.* to take or draw the likeness or portrait of; to pourtray, to paint, to depict, to describe; *-գրուի* *s.* portrait-painting; description, painting; iconography; *-գէա* *s.* spectroscopy; *-գարդ* *a.* illustrated, adorned with engravings or pictures, illuminated; *-յորինէլ*, to illustrate, to adorn with engravings, to illuminate; *-զգեստ* *լինիմ* *vn.* to be like, to resemble; *-կազմ* *s.* painter; *-կան վերլուծութիւն* *s.* chem. spectral analysis; *-կերպ* *a.* painted; *-նկարագիր*, portrait, likeness; *-կից* *a.* of the same figure, conformable, resembling, like; *-լինել*, to conform, to take the form of, to resemble; *-կուս* *s.* sculptor; *-կցութիւն* *s.* conformity, resemblance, likeness; *-հան, այ* *s.* portrait-painter; *-հանութիւն* *s.* painting; *-շին* *a.* strikingly handsome; *-մարտ* *s.* iconomachy, war against images; *-նամ, այցայ* *vn.* to be reflected in, to be the picture of, to take the form, to be formed, printed, impressed, represented; *ից*, to make oneself conformable, like; *-պաշտ*, *ից* *s.* iconolater; idolater; *-պաշտութիւն* *s.* iconolatry; idolatry; *-սէր* *a.* fond of images; *ից*, idolatrous; *s.* amateur of pictures; *-տիպ* *Տ. Պատկերակերպ*; *-ցոյց* *Տ. Պատկերադէպ* & *Խորագիծայ*; *-ցուցանեմ* or *Պատկերեմ, եցի* *va.* to paint, to form, to figure, to put on a form; to represent, to impress or imprint; to conform; *-ի միտ*, to picture or represent to oneself, to fancy.

Պատկերիմ *Տ. Պատկերանմ*.

Պատկերում *s.* striking resemblance; fancy, imagination.

Պատկին կեամ or *Պատկինիմ* *vn.* to be ingrafted. [տուտտեմ.

Պատկինեմ, եցի *va.* to graft; *Տ. Պատկութիւն* *s.* redoubling.

Պատշառ, այ *s.* cause, author; occasion, matter; principle, origin; rea-

son, subject, motive; fault, offence, misdeed, crime; pretext, excuse, subterfuge; *-աւ, ի* - *ս* *pr.* on account of, for the sake of, for, because of, out of regard for; under pretence of; *ի* - *ս* *բո*, for your sake, for you; *-աալ*, to give occasion to; *-ս առնալ*, to take as a pretext, to pretend, to allege; *-լինել*, to be the cause or author of; to dissemble; *-ս ի մէջ ածել*, to allege, plead, urge or adduce reasons; *բառնալ զ-ս*, to take away the motive or grounds; *պատշառել* - *ս* *մեղաց*, to seek excuses for sins; *առանց իրաւացի* - *ի*, without a real motive, causelessly, groundlessly, unreasonably.

Պատշառաբանեմ, եցի *vn.* to reason; *-բանութիւն* *s.* etiology, reasoning; *-գրեմ, եցի* *va.* to adduce a reason in excuse, to excuse oneself; *-գրութիւն* *s.* pretext, excuse, plea; *-խնդիր, գրաց* *a.* seeking pretexts or subterfuges; *-կան* *a.* causative, causal; *-կանութիւն* *s.* causality; *-կից* *s.* accomplice in the cause.

Պատշառանք *s.* cause, motive; pretext, excuse, cloak, colour; *-նոք*, under pretence of; *մի որոյ, մի որոյն* or *յիւն* - *նաց*, why? for what cause? *ամբարաւանութեմ* - *նոք*, on account of pride; *զբօսանաց* - *նաւ*, for walking; *պէսպէս* - *նոք*, under different pretexts; *բառնալ զ-նս*, to take away the pretext.

Պատշառաւոր *a.* caused, occasioned; created, done, made; guilty, culpable; *-իմ* *vn.* to take for motive.

Պատշառեմ, եցի, *-սիմ, եցայ* *vn.* to cause, to do, to occasion, to make, to produce; to pretend, to seek pretexts, to take as an excuse, to allege; to dissemble, to feint; *-զանգիտութիւն*, to play the simpleton.

Պատշէան, -շէն, ից, -շիկ *s.* double, copy, duplicate, transcript, minute; letter, writing, edict, decree.

Պատմաբան *s.* tale-teller; *Տ. Պատմիչ*; *-եմ* *Տ. Պատմեմ*; *-աւթիւն* *s.* narration, history, historical account;

-գիր, գրաց *s.* historiographer, historian; *-մատեն*, book of history;

-գրական *a.* historical; *-գրեմ* *va.* to write history; *-գրող* *Տ. Պատմագիր*;

-գրութիւն historiography, history;

-կան *a.* historical, narrative; *-հարմ*, *gr.* narrative case; *-կից* *a.* relating or

writing the same history or annals; *-րան* *s.* memoirs, annals.

Պատմեմ, եցի *va.* to narrate, to relate, to recount, to recite, to tell, to report, to expose, to debit an account, to say by retail; to publish, to manifest, to announce; *երկինք պատմեն զհաւա Այ*, the heavens proclaim the glory of God.

Պատմիչ *s.* historian, narrator; interpreter; *-վարուց*, biographer, *Տ. կեննագիր*.

Պատմող *s.* narrator, historian; *-լի նել*, to relate, to tell, to announce.

Պատմութիւն *s.* history; narration, recital, account; tale; explanation, exposition; *-վարուց*, biography, *Տ. կեննագրութիւն*; *-արտաբոյ*, profane history; *-սբ Գրոց*, Sacred History; *Գիրք* or *Յիշատակք* - *էց*, Stromatum; *կարգել զ-* *Տ. Պատմագրեմ*; *ի* - *արկանել* *Տ. Պատմեմ*.

Պատմութեան, այ *s.* wardrobe keeper; *վանք* or *տուն* - *այ*, wardrobe.

Պատմութեան, այ *s.* stole, long vest, garment, tunic, cassock; *զեղեցիկ* - *ք*, fine clothes; *թխառեսակ* - *ք*, dress coat; *-հանգերձից* or *մոխանակաւ*, a suit of new clothes; *-տկիր* *s.* port-manteau; *-ապառառ* *լինիմ* *vn.* to tear one's clothes; *-ապիսծ* *առնեմ* *va.* to dress, to clothe; *-եալ* *a.* clothed, dressed.

Պատնէշ, նիշաց *s.* rampart, intrenchment, barricade, stockade, barrier, bastion, bulwark; *-պաշարման*, circumvallation, contravallation, siege, blockade; *պատել* - *պաշարմամբ*, to besiege; *զնէլ* - *շուրջ* *զբաղաբաւ*, to invest a city; *-ածել, արկանել, կանգնել, պատել*, to intrench, to throw up intrenchments, to intrench or fortify oneself, to surround with ramparts or trenches, to barriade, to palisade; to fortify with bastions.

Պատնիշափակ *s.* intrenchment; dam; dyke; turnpike.

Պատնիւն, ի *s.* egg-plant, melongena, mad-apple; *melongena friza*.

Պատշաճ, ից *a.* suitable, pertinent, proper, seemly, decorous, becoming, convenient, congruous, fit, decent, conformable, analogous, proportioned; just, reasonable; *-ք* *s.* decency, decorum, propriety, conveniency; *բ* - *ի* or *-ից* *ad.* conveniently, duly, a

propos, pertinently, decently, seemly, seasonably; *-է, պարտ էւ* - *է*, it is proper, suitable, right, it becomes; *է* - *ի*, it is not seemly or befitting; *բոչ* - *ի*, unseasonable; *լնուլ զպարտ* - *ից*, to behave with propriety, decorum, good breeding or politeness.

Պատշաճաբար *ad.* properly, suitably, decorously, decently, with propriety.

Պատշաճական, -ւոր *Տ. Պատշաճ* *a.*

Պատշաճեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to render convenient, to make fit, to adapt, to adjust, to suit, to apply; to proportion; to appropriate.

Պատշաճիմ, եցայ *vn.* to be suitable or conformable, to suit, to agree; to belong, to pertain, to coincide, to match; to concern, to regard.

Պատշաճալ *a.* suitable, fit; symmetrical; *-ուլի* *s.* suitability, congruity, conformity; decorum, decency; relation, analogy, proportion, symmetry.

Պատշաճութիւն *s.* *Տ. Պատշաճողութիւն*; building, construction; *-ումի* *s.* orientation, finding the cardinal points.

Պատշամ, -ք, Պատշամ, -ք, այ *s.* side chamber; projecture, balcony, verandah, belvedere, terrace; porch.

Պատշամեալ *a.* terraced.

Պատշէկ or *շէն* *s.* ray, brightness.

Պատշիր *s.* authentic rescript.

**Պատշոյ* *s.* bandage.

Պատուաբանեմ *va.* to speak with respect, to honour, to praise, to extol; *-բար* *ad.* honourably; pompously; *-գրութիւն* *s.* *gr.* abbreviation; *-գիր, գրաց* *a.* honouring, bearing respect; honorary; *-գրուի* *s.* respect, honour, reverence; *-լից* *a.* loaded with honour.

Պատուած, ոց *s.* turn, winding, sinuosity, twisting; *-ք բանից*, circuitous expression; *-յ, ից* *a.* twined, wound round, entwined; full of sinuities; *-օրէն* *a.* obscure, abstruse, dark.

Պատուակալ *a.* honourable.

Պատուական *a.* honourable, respectable, estimable, venerable; precious, rare, excellent, exquisite; noble; *Հայր* -, Reverend Father; *-ք* *s.* noblemen, nobility, principal persons; *աւ* - *ս* *ունել զոք*, to hold or have in honour; *-ամ* *Ժպովորդեան*, respected by all people.

Պատուականագիւտ *a.* rare, excel-

lent, very precious ; -դրն *a.* most honourable ; most precious ; -համ, ազգյ *vn.* to become precious or excellent.

Պատուականութիւն *s.* high value, elevated price ; excellence, pre-eminence, rarity ; nobleness.

Պատուակից *a.* equal in honenr or rank ; -կցութիւն *s.* parity of rank ; participation in the same honour or glory.

Պատուամարտից *a.* rendering honour & respect ; -միւ *S.* Պատուակեր.

Պատուանդան, աջ *s.* foot-stool ; pe-

Պատուանդան *s.* title. [destal ; socle.

Պատուասէր *a.* eager for honours, greedy of glory, ambitious, desirous of praise or distinction ; vain-glorious, vain ; generous, bounteous, obliging, officious ; -սիրաբար *ad.* ambitiously ; vainly ; honourably, generously, obligingly ; -սիրական *a.* honorary ; -բանք, compliments ; -սիրապէս *S.* Պատուասիրաբար ; -սիրեմ *va.* to covet, to be ambitious of, to seek glory, fame or distinction ; to make it a point of honour to, to treat generously or honourably, to oblige ; to honour, to glorify ; to compliment ; -սիրութիւն *s.* immoderate desire of honour or glory, ambition, vain-glory, point of honour ; generosity, liberality ; obligingness.

Պատուաստ, կց *s.* graft, graft ; inoculation, vaccination, cow-pox ; insertion, addition ; conjunction, union ; Թարակ -ի, pus, vaccine matter ; -իւորդի, adoptive son ; -իւ հայր, pntative, adoptive father ; -ակիր *a.* grafted ; inoculated ; -եմ, էցի *va.* to engraft, to graft ; to inoculate, to vacinate ; to insert, to interpolate ; to annex, to join, to reunite, to attack ; -իմ *vn.* to be grafted ; inoculated ; -իւ *s.* grafter ; inoculator ; (կարոց) grafting-knife ; -ուսն *s.* grafting ; inoculation, vaccination ; conjunction.

Պատուար, աջ *s.* bulwark, rampart, bastion, barrier, epaulment ; beam, rafter ; ceiling ; -լինել հայրենեաց, to be a bulwark of one's country ; -աւոր *a.* constructed of, or made with beams, ceiled ; walled ; balustrated ; -եմ, էցի *va.* to wall ; to gird with parapets.

Պատուարժան *a.* worthy of honour.

Պատուաւոր *a.* honourable, respectable ; honorary ; honest ; *s.* noble,

magnate, dignitary ; -ք, nobility ; -ութիւն *s.* dignity, nobility ; honour, respect. Պատուելի *a.* honourable.

Պատուեմ, էցի *va.* to honour, to render honour & respect, to respect, to esteem, to venerate, to revere, to glorify, to favour ; -զախան, to caress, to cherish, to flatter, to humour the passions ; յառաջ -, to esteem most, to prefer.

Պատուէր *s.* commandment, order, injunction ; precept ; warrant, commission ; instruction, lesson ; ordinance, decree ; - ապ, դիւել, to give orders or directions, to command, to order, to charge, to dispose, to enjoin ; to commission, to intrust with a message ; - հրամանի ի վերայ դիւել, to order ; to appoint, to decree ; - or - հրամանի ընդունել, to receive orders Պատուիչ *a.* honouring. [to.

Պատուիրակ, աջ *s.* envoy, deputy ; commissary, emissary, agent, mandatar, proxy ; -ութիւն *s.* deputation.

Պատուիրան, աջ *s.* commandment, precept, law, command, order ; անցանել զ-ը, to transgress, to violate, to break, to infringe ; -աւ հրամայել, to order expressly.

Պատուիրանագիր *s.* mandate, order ; warrant, writ ; -գիր, գրաց *a.* commanding, ordering, disposing ; -դանց, կց *s.* transgressor, infringer, prevaricator ; sinner ; -զանցութիւն *s.* transgression, infraction, prevarication ; disobedience, sinning ; -կատար ; -հաւտութիւն *S.* Պատուիրանապահ ; -զանցութիւն ; -պահ, աջ *s.* observer of precepts ; *a.* fulfilling what is prescribed ; -պահութիւն *s.* observance, fulfilment of a commandment or order ; -վանդութիւն *s.* transgression, breaking or violating the law.

Պատուիրեմ, էցի *va.* to command, to order, to enjoin, to impose, to charge, to prescribe ; to recommend.

Պատուհան, կց *s.* window, casement ; dermer-window ; sky-light ; niche, wall-press ; sluice, flood-gate ; chimney ; կց. senses ; վանդակ -ի, blinds, Venetian blinds ; -ք բազան երկնից, it rains pailfuls ; *S.* Կարկառիմ, Հայիմ.

Պատուհաս, կց *s.* punishment, chastisement, pain, correction ; scourge, revenge ; threat, threatening tone ; reprimand, reproach, rebuke ; պատիժ

-ի, severe punishment ; - մահու, sentence or punishment of death, capital punishment ; տեղի -ի, exile ; - ազգի մարդկան, the scourge of human kind ; - կապել ի վերայ, to inflict a punishment ; կրել ի իստ -, to be severely punished ; առնել -, to threaten.

Պատուհասագոյն, -լից, -կան *a.* very threatening, reproachful or scolding ; severe, punishing, chastising ; vindicative, cruel ; -կիր լինիմ *vn.* to be punished, to bear the punishment ; -կից լինիմ *vn.* to be chastised together ; -կոծ առնեմ *va.* to punish, to chastise, to condemn to punishment ; to load with reproaches, to scold, to threaten, to speak in a threatening tone ; - լիւնել, to be punished, chastised ; to be scolded, threatened ; -կոծս արձակել, to crnsh with reproachs & threats.

Պատուհասեմ, էցի *va.* to punish, to chastise, to correct ; to avenge ; to scold, to chide, to reproach, to reprimand ; to threaten.

Պատուհասիչ *s.* punisher, avenger.

Պատուհասողական *a.* invective, reprehensive. [shrouding.

Պատուսն *s.* winding, wrapping up ;

Պատուողական *a.* honorary.

Պատուարան *s.* asylum, refuge, retreat, shelter, cover ; protection, patronage, defence, prop, support ; resources ; - լինել, to be the refuge of, to protect, to defend, to take under one's protection.

Պատուարանեմ better Պատուարեմ, էցի *va.* to surround, to encircle, to enclose, to shut in ; to protect, to prop, to defend, to sustain ; to shelter, to screen, to cover ; to fortify, to restore, to return, to restore, to give back. [բեմ.

Պատուարեցուցանեմ *S.* Պատուաւ.

Պատուարիմ, էցի *vn.* to be enclosed, surrounded ; to take refuge, to seek shelter, to retire, to be under cover, to shelter or defend oneself ; to recover oneself, to get up ; to get heart, to regain courage ; to return, to reinhabit, to dwell in, to remain, to repose.

Պատուարութիւն *S.* Պատուարան.

Պատուատուն *a.* deceitful, captious, delusive.

Պատուած *a.* deceived, seduced.

Պատուական *S.* Պատիր.

Պատրանք *s.* deceit, cheat, fraud, imposition, seduction, trick, imposture ; mistake, error ; illusion, deception ; ասող -նաց, erratic star, planet ; ի -նս արկանել, -նս մատուցանել, to deceive, to cheat, to seduce, to induce or lead into error ; *S.* Ըմբռնիմ.

Պատրաստ, կց *a.* prepared, ready, disposed, in condition ; active, quick ; at hand, near at hand, disposable ; *ad.* waresly, softly, slowly ; - առնել, to prepare ; - լինել, to prepare oneself ; to be disposed ; to be premt or resolute ; ի -ի ունել, to hold in readiness ; to stand in readiness, to be ready ; - կալ *S.* Պատրաստ կամ.

Պատրաստեան *a.* apt at a reply, ready witted ; -բար *a.* promptly, readily, eagerly, with great alacrity ; -կան *S.* Պատրաստ *a.*

Պատրաստեմ, էցի *va.* to prepare, to make or get ready, to put in condition ; to provide with, to dispose, to put in order, to fit, to dress ; - բանս ի բերան ուրուք, to prompt, to suggest ; -էցուցանեմ *va.* to cause to prepare.

Պատրաստիմ, էցի *vn.* to prepare oneself, to get ready, to put oneself in a condition to, to make preparations, to take one's dispositions ; to beware of, to take care or heed, to mind. [dresser ; provider.

Պատրաստիչ *s.* preparer, disposer, Պատրաստութիւն *s.* preparation, preparative, disposition ; furniture, household goods ; train, equipage ; precaution, attention, vigilance ; - Թք *ad.* spontaneously, voluntarily, readily.

Պատրեմ, էցի *va.* to deceive, to cheat, to seduce, to dupe, to defraud, to circumvent, to surprise ; to abuse.

Պատրիարք or քք, աջ *s.* Gr. w. patriarch ; - Հայոց, patriarch of the Armenians, Catholicos ; -ական *a.* patriarchal ; -անոց, -արան *s.* patriarchate, patriarch's residence or see ; -ութիւն *s.* patriarchate, patriarchship, patriarchy. [noble ; pn. Patrick.

Պատրիկ, րկաց *s.* Latin w. patrician, Պատրիչ *s.* deceiver, imposter ; seducer ; *a.* *S.* Պատրոյ.

Պատրիկ *s.* bot. balm-mint, garden-balm, melissa hortensis ; Զուր պատրիկ, carmelite water.

*Պատրկալ, ի *s.* socket-rest.

Պատրկութիւն *s.* patriciate.

Պատրույ՝ *a.* deceitful, fallacious, cap-
tious; -աբան *a.* fraudulent, cheating,
lying; -աբանութիւն *s.* fallacy, fraud,
imposture, lie; -աբար *ad.* deceitfully,
by fraud; -ական *a.* Տ. Պատրույ; se-
ductive, flattering, fawning; -ուծի *s.*
deceit, cheat, imposition, fraud, trick.

Պատրույք *or* ղիկ . ուկի *s.* wick;
match; -վերաց, lint, linament, scrap-
ed lint.

Պատրուակ, այ *s.* veil, cover; mask,
cloak, appearance; fiction, pretext,
excuse; -թղթոյ, envelope; address;
ք -աւ, under the appearance; -եմ,
էջի *va.* to cover, to veil, to mask, to
palliate; to pretend.

Պատրուանկ, այ *s.* beast for sacri-
fice or food: appanage, pension.

Պար, ու . ք, բուց *s.* dancing, dance;
ball; ballet; choir, chorus; company,
assembly, circle; troop, band; herd,
drove, flock; -աստեղաց, chorus of
the stars; Տ. Աստան, Մեղու, &c.; -
աւնու, to dance; to surround, to en-
compass, to encircle; -աւնու, գաւ,
յորինէ, խմբէ, -ս բոլորէ, աւալ *or*
պարէ, ի -անցանէ, to dance, to
leap, to hop, to jump; to caracole; -
արկանէ, to surround, to environ; -ս
աւալ, to gather together.

Պարաբանամ *vn.* to raise around;
to sustain, to support; to take away,
to suppress; -բուրեմ *va.* to spread an
odour everywhere.

Պարագայ, էջ *a.* circumjaacent; *s.*
circumstance; particular, detail; turn,
revolution; -յ ամբ, for many or long
years; -ուծի *s.* turn, revolution, pe-
riod; -գլուխ *s.* coryphaeus, chief of a
choir or company; ից. leader, chief,
head, first; -լինէ, to be at the head
of, to be the chief, to march at the
head of, to lead, to conduct; to give
the signal, to set the example, to take
the initiative; -գրեմ *va.* to circum-
scribe, to confine, to limit; to com-
prehend, to contain; to describe; to
trace or draw the first strokes, to
sketch the outline of; to rough-draw;
-գրուի *s.* circumscription, limitation;
description; outline, sketch, rough-
draught; -գոտիմ *vn.* to gird oneself;
-գիտեմ *va.* to look around; to ob-
serve, to consider, to ponder; -զա-
տեմ *va.* to set at absolute liberty, to
free totally; -լնում *va.* to fill com-

pletely; -խմբիմ *vn.* to be gathered
all together, to flock together; -խըն-
գուի *s.* merry dance; -ծածկեմ *va.* to
cover on all sides, to envelope, to sur-
round, to wrap up, to bury; -ծածուկ
a. enveloped, completely covered or
wrapped up.

Պարակ, այ *s.* mermaid, siren.

Պարականոն *a.* irregular, anomal-
ous; -կից *s.* partner, fellow-dancer; *a.*
of the same company; -լինէ *or* -
կցիմ *vn.* to dance or sing together;
to enter a company or society, to ac-
company, to associate oneself with;
-կցուծի *s.* ballet-company; chorons;
association, fellowship; -հանգէս *s.*
ball; -հեւ *a.* circular, round; յաճիմ
vn. to circulate, to take a turn; յա-
ծումն *s.* turn, circulation, revolution.

Պարան, այ *s.* cord, rope, cable; -ք,
cordage, ropes; -կաւաւոյ, clothes-
line; -նաւու մար. shrouds, ship's
cable. [retire.

Պարանիմ, էջայ *vn.* to return, to
Պարանոց, այ *s.* neck; throat; -ծո-
վու, isthmus; strait; -սրուակաց,
neck; Տ. Չոյք; անկանէ զաւ, *or* ի
վերայ -ի ուրուք, to fall upon the neck
of; զնալ ի բարձր, to walk proudly
or majestically, to strut; կորացուցա-
նէ, գարձուցանէ զ-, to take to flight,
to flee, to run away.

Պարանոցաթաղ *a.* immersed or sunk
up to the neck; -տանը *a.* very high.

Պարանոցուա *a.* isthmus-like.

Պարանցիկ *s.* ballet; -ս աւնէ, to
dance.

Պարապ, ոյ *s.* leisure, leisure-time,
cessation, respite, vacation; being
without work or employment, want of
occupation, rest, having nothing to do,
idleness; convenient time, favourable
opportunity; *a.* Տ. Պարապորդ; Ժամա-
նակ, օր -ոյ, favourable moment; va-
cation, holidays; -ով *ad.* leisurely, at
one's leisure or ease; -աւնու, to
rest, to cease from work, to be unoc-
cupied, at leisure; to take time, to
find a favourable moment; ի -ս գե-
գերի, to be idle; -ոյ լինէ, to rest,
to repose; -խնդրէ, to seek a con-
venient time, to lose no opportunity;
-բերէ, աւալ, լինէ, - կացուցանէ
զինքն, to take time to, to occupy one-
self with, to give oneself to, to apply
oneself to; -Ժամ աւալ, to give time;

- ունէ, to have time or leisure; -
աւնէ, to empty; զի կայք -, why are
you idle? էթէ էջէ ք -, if you have
time.

Պարապաւեմ *va.* to surround, to
encircle, to environ; -իմ *vn.* to scratch
oneself, to stretch, to yawn on awak-
[ing.

Պարապեմ Տ. Պարապիմ. [ing.
Պարապեա *s.* Տ. Պարապուի; danc-
ing-master.

Պարապեցուցանեմ *va.* to occupy, to
employ, to give work to; to exercise,
to keep in exercise; to empty; to take
away, to remove.

Պարապիմ, էջայ *vn.* to be occupied,
employed, busy, to apply oneself to,
to attend to, to devote oneself to, to
study, to be steady, assiduous; to
rest, to take repose; to be vacant,
void; էկեցէ յորժամ եւ պարապե-
ցէ, he will come when convenient to
him.

Պարապիւմ *va.* to bind in every
part, to pinion, to garrott; -պնդումն
s. circumligation.

Պարապորդ, այ *a.* unoccupied, idle,
unemployed, lazy, slothful; vacant,
void, empty.

Պարապութիւն *s.* inactivity, idleness,
disoccupation; occupation, applica-
tion, exercise, study; leisure, oppor-
tunity, ease.

Պարապութիւն *s.* Տ. Պարապութիւն;
scholium, commentary; -աւնու, to
take time or leisure.

Պարաւաբար *ad.* round about; taken
all together; -աւակն *a.* comprehen-
sive; -հոլով *gr.* circumlative ease.

Պարաւաջ Տ. Պարապուի.

Պարաւեմ, էջի *va.* to comprise, to
include, to comprehend, to encom-
pass, to embrace, to take in; to en-
velop, to beset, to invest.

Պարաւութիւն *s.* comprehension, con-
taining, embracing; syllepsis; party,
assembly; -աւաքինութիւն, the union
of all the virtues.

Պարաւահմանեմ *va.* to define; to
relegate, to exile, to banish; -սքողեմ;
-տեսեմ Տ. Պարաւածիւմ; -գիտեմ.

Պարար *a.* fattened, fat, plump; *s.* Տ.
Պարարումն. [ling.

Պարարակ, այ *a.* Տ. Պարար; *s.* fat-
նէ, to manure; -էջի *va.* to fatten; -գեր-
կիր, to manure; -զոք մոտի յուսով,
to feed or entertain one with hopes, to

beguile, to lull, to fool one with fair
promises, to take to a fool's paradise;
-զաւս, to feast, charm or delight the
eyes; -իմ *vn.* to grow fat or stout, to
fatten; -մոտի յուսով, to feed one's
fancy, to lull oneself with, or feast
upon false hopes. [Պարար *a.*

Պարարումն *s.* fattening; -ուն Տ.

Պարարաւ, այ *or* էջ *a.* fattened, fat,
obese, lusty, plump, oily, greasy,
unctuous; nutritious, succulent; rich,
fertile, fruitful.

Պարարաբեր, -բոյս *a.* rich, fertile,
prolific, abundant, copious; -գոյն *or*
գոյն *ad.* thoroughly, fully; long, in de-
tail; -համ *a.* very sapid, well flav-
oured, extremely grateful to the pa-
late; -մարմն *a.* plump, fleshy, cor-
pulent, obese; -նամ, աջայ *vn.* to fat-
ten, to grow fat, to become fat &
plump; -բոս *a.* rich in pasture; -ցու-
ցանեմ *va.* to fatten, to make fat; -
գերկիր, to manure, to dung, to fer-
tilize.

Պարարութիւն *s.* fat; corpulence,
stoutness; manure; sap; oiliness;
produce, abundance, riches.

Պարաւանդ, այ *s.* tie, rope, cord,
bonds, iron, fetters; -եմ, էջի *va.* to
tie, to bind, to pinion, to put in chains
or fetters.

Պարաւոր *s.* chorus-singer; chorist-
er; *a.* dancing, appertaining to danc-
ing; surrounded, encircled.

Պարաւորակ, այ *s.* dancer. [company.

Պարաւորիմ, էջայ *vn.* to dance in
Պարաւորութիւն *s.* dancing in com-
pany, ballet, ball, chorus; assembly,
company, reunion.

Պարբերական *a.* circular; periodic-
al; -աստեղք, periodical stars; -ուի
s. periodicity. [tion, turn; period.

Պարբերութիւն *s.* revolution, circula-

Պարբէլ, այ *s.* gift, present; dona-
tion, favour, grace, gratification, mu-
nificence, liberality; premium, rimu-
neration, recompense; salary, pen-
sion; ի - ի -ի, ի -ի մասին, as a gift,
as a present; -աւ աւնէլ զոք, to lav-
ish gifts or benefits on, to gift; Տ.
Լնում, Զոհացուցանեմ.

Պարբէլաբալն *a.* giving, distribut-
ing presents, liberal; *s.* donor; -եմ
Տ. Առատաձեռնեմ; -ուծի *s.* distribu-
tion of presents; of prizes; liberality,
generosity; -բեր *a.* bringing presents;

-գիւս *a.* finding favour, favoured;
-լից ստանեմ *va.* to load with gifts;
-խորհրդ *a.* seeking or asking a present
or favour; -կան *a.* given, accorded,
granted; -երկիր, the Land of Promise;
-ձիւր *S.* Պարգեւաբաշխ; -պէտ *s.* pre-
sident of the games, giver of prizes.

Պարգեւաւոր, -ու, այ *s.* donee, per-
son to whom any thing is given or
bequeathed by will.

Պարգեւասէր *a.* fond of making pre-
sents, liberal, generous, large-heart-
ed, open-handed, munificent; -տու, *այ*
s. donor; remunerator; -տուութի
s. gift, donation; -արեմ *S.* Պարգե-
ւեմ; -րան *s.* place for distribution of
gifts; *fig.* place of grace, church.

Պարգեւեմ, եջի *va.* to give, to make
a present, to present with, to make
largesses, to give freely & munificent-
ly, to distribute generously or liber-
ally; to reward.

Պարգեւեմիւ *S.* Պարգեւաւոր.

Պարգեւիւ *S.* Պարգեւաւոր.

Պարեգոս, ից *s.* tunic, cloth, coat;
morning gown; -աւոր *s.* ecclesiastie,
monk; -իկ, տկուհի *s.* short tunic; -իմ
vn. to put on a tunic. [cipice.

Պարեի, ից *s.* rock, cliff, steep, pre-
-Պարեկ *s.* explorer, out-rider, sen-
tinel, keeper, guardian.

Պարեկապան, այ *s.* watch, guard,
patrol; -ս հանել, to place sentinels.

Պարեմ, եջի *va.* to dance with, to
dance in company, to perform a bal-
let; -երգս, to sing & dance in a ring.

Պարեմապահ, այ *s.* guardian of pro-
visions, store-keeper. [livelihood.

Պարեմաւորիմ *vn.* to earn one's

Պարեմիկ *s.* scanty fare, scarce nou-
rishment; հաղիւ զաւօրեայ -ն հայթ-
հայթել, to live from hand to mouth.

Պարերգ *s.* cantata; -ակ, -ող, այ *s.*
chorus-singer; -ութի *s.* ballad; ma-
drigal; chorus.

Պարզ, ի, ոյ *a.* simple; serene, calm;
pure, clear, clean; simple, sincere,
genuine; clear, evident; *s.* serenity,
sereneness, fine weather, clear sky,
serene atmosphere; evening stillness;
morning freshness; *ad.* simply; ի-ի,
ի-ոյ *ad.* with a clear sky.

Պարզաբան *S.* Պարզախօս; -եմ, եջի
va. to clear up, to unravel, to unriddle,
to solve; -բար *ad.* simply; clearly, ex-
plicitly; sincerely; -ասել, in a word,

in short, in fine; -ասացից, frankly,
to be plain with, openly, ingenuous-
ly, without reserve; -խօս, այ *a.* speak-
ing clearly, distinctly, explicit, intel-
ligible, clear; -լինել, to speak clear-
ly; -կան *S.* Պարզ *a.*; -կրօն *s.* puritan;
-կրօնութիւն *s.* puritanism; -միտ *a.* sim-
ple-minded, sincere, ingenuous, can-
did, artless, good-natured; simple,
silly, foolish, imbecile; -մասութիւն *S.*
Պարզմասութիւն; -չափ *s.* phys. eudiome-
ter; -չափութիւն *s.* eudiometry; -տու-
մար *s.* a simple & compendious alma-
nack.

Պարզեմ, եջի *va.* to simplify; to
clarify, to filter; to clear, to purify;
to expand, to slacken; to unfold, to
unroll, to untwist, to display, to
spread, to put or set forth; to unrav-
el, to clear up, to disentangle, to de-
velop, to explain, to expound, to il-
lustrate; -զգրօշ, to hoist, to infurl
a flag, to let fly the ensign, to display
the colours; -առաջաւոր, to heave
out, to set a sail; -իմ *vn.* to be simpli-
fied; to be clarified, filtered; to be-
come clear, to be purified; to be
cleared up, solved, unravelled or elu-
cidated; to grow calm or serene; to
extend, to stretch out, to be unfolded,
displayed or unrolled; -մեկնել, to
depart, to go away; -ողոց, to be at
the last gasp; պարզեցան զուարթա-
յան գէմք նր, his countenance bright-
ened; *S.* Ոգի. [ly, confidently.

Պարզերես *a.* frank, bold; *ad.* open.

Պարզկայ, -ին օգ *S.* Պարզ *s.*

Պարզմասութիւն *s.* simplicity, good
nature, artlessness, plainness, sincere-
ity, candour, ingenuousness; foolish
credulity, singleness, silliness, sim-
plicity. [sky.

Պարզորոտ *a.* thundering in a clear

Պարզութիւն, այ *s.* tension, distension.

Պարզութիւն *s.* simplicity; purity,
cleanness; simplicity, sincerity; cla-
rification, clarifying; serenity, clear-
ness, ealm weather; explication, de-
velopment; աղնուական -, noble sim-
-Պարզութիւն *ad.* simply. [plicity.

Պարզումն *s.* chem. decolouring, cla-
rification. [bar, cross-bar; curtain-rod.

Պարզունակ, այ *s.* bolt; padlock;
Պարզուտ, ի *s.* strainer, filter, col-
ander, cullendar, skimmer; beaked-
cruet.

Պարէն, ենից *s.* maintenance, food,
nourishment, subsistence, victuals,
provisions, stores; աւուրն -, daily
bread, daily board; զաւուրն հայթ-
հայթել or դասանել -, to gain or earn
one's livelihood. [Paris.

Պարէտ, այ *s.* ephor; - Տըմաշի,
Պարթէնոն, ի *s.* Parthenon.

Պարթեւ, այ *a.* *s.* Parthian; Par-
thia; -բ, the Parthians; -ական *a.*
Parthian; -անամ, այց *vn.* to take the
air, tone or manners of the Parthians,
to speak in Parthian; -արէն *ad.* in
the Parthian language. [mat.

Պարիկ, այ *s.* mat, straw- or rush-

Պարիկ, ըկաց *s.* siren, mermaid;
fairy; *zool.* tom-tit, tit-mouse, mesen-

Պարիւ *s.* dancer. [gia, muskin.

Պարիսպ, ըսպաց *s.* wall, rampart,
fortification.

Պարիսպաց *s.* autumnal blast.

Պարծաւոր, պարծաւորիկ; -շքը-
ջիւ, to walk ostentatiously, in a state-
ly manner, to bridle up, to carry the
head high, to strut, to strut about, to
stalk along.

Պարծական *a.* vaunting, boasting.

Պարծանք *s.* vaunt, boast, show,
ostentation, pride; glory, splendour;
decorum, honour; -նա առլ անձին վր,
to pique or plume oneself on, to glory
in; -նա համարիւ, to be proud of, to
be boasted or vaunted of, to make it
one's boast to.

Պարծենդուի *S.* Պարծումն. [ious.

Պարծեցանեմ *va.* to render glor-

Պարծիմ, եցայ *vn.* to glory, to vaunt,
to boast, to brag, to hector, to praise
oneself; to put oneself forward, to
aim at winning distinction, to preach
up oneself, to make a merit of, to af-
fect haughty airs, to play the brag-
gart, to swagger, to be vain-glorious,
proud or vain of; պանծացեալ -, to
pride oneself, to look big, to be proud
of; պարծիմ գող. I have the honour
to be ...

Պարծուկ or ոյկ *a.* boastful, vaunt-
ing, bragging, vain-glorious, self-con-
ceited, swaggering, blustering; *s.*
braggart, swaggerer, braggadocio,
hector, bnily.

Պարծումն *s.* vaunting, boasting.

Պարծունակ *a.* of great merit, praise-
worthy, glorious.

Պարկ, այ *s.* sack; bag, purse, bud-

get, wallet, satchel; - զօրաց, knap-
sack; - թղթաբերի, courier's bag.

Պարկոյ *sf.* Fatal Sister, Fate; իւ
-ից, the thread of -.

Պարկացիր *a.* scattered through the
Պարկերի *S.* Միլաների. [woods.

Պարկեւտ, ից or այ *a.* modest, vir-
tuous, chaste, pudic, maidenly, pure;
sober, moderate, temperate, frugal;
discreet, well-behaved.

Պարկեւտաբան *a.* reserved in one's
speech, speaking modestly; -ութիւն
s. modest or decent discourse; -բար
ad. modestly, chastly; decently; -բա-
րոյ *a.* modest in one's behaviour, de-
cent; -գեղ *a.* discreet & modest; -
ժողով *a.* composed of virtuous per-
sons; -կան *S.* Պարկեւտ; -կրօն *a.* be-
having modestly, modest, virtuous,
chaste, pure; -միտ *a.* chaste-minded;
-նամ, այց *vn.* to be modest, to lead
a chaste life, to know how to compose
one's demeanour; to be moderate,
reserved or circumspect, to abstain,
to be sober; -նոյ *s.* place of chastity,
monastery, holy retreat; -սէր *a.* vir-
tuous, modest, pudic; -մոռնից or սուռն
a. well behaved, brought up in mo-
desty, modest, chaste, virtuous; -բար
s. giver of chastity; -ցուցանեմ *va.* to
render wise or modest, continent or
abstinent, to give an air of decency.

Պարկեւտութիւն *s.* modesty, decency,
decent bearing, carriage, demeanour
or deportment, honesty; chastity, pu-
dicity, purity, bashfulness; modera-
tion, temperance, abstinence, frugali-
ty, sobriety; gravity, stateliness, re-
verend aspect; -թ *S.* Պարկեւտաբար.

Պարկեւտութիւն *of.* *S.* Պարկեւտ.

Պարկէն, ենից *s.* trench, moat, ditch.

Պարկուկ *S.* Միլան.

Պարկուճ, կճոյ *s.* bot. follicle, shell,
pericarp, capsule, pod, husk, cod.

*Պարկոյ *s.* wood-pigeon, ring-dove.

Պարկեմ, Պարկէք *S.* Պարկեմ, Պարկէք.

Պարմայեմ, եջի *va.* to try, to expe-
-Պարման, ի, -ի *s.* young man. [rience.

Պարշար, &c. *S.* Պարշար, &c. [tion.

Պարոտութիւն *s.* dancing; turn, revolu-

Պարոյկ, ուկի *s.* gr. circumflex (°);

mus. an Armenian note (°); -անուն
a. circumflexed on the last syllable.

Պարոյր *s.* turn, gyre, round, circle;
helix, spire, spiral; show, crowd; -բ,
eating & drinking, feasting; - առնուլ,

to turn, to redound, to draw back.
 Պարոն, այ s. Latin w. baron; * S.
 Տէր; -ուի s. barony; -ուհի sf. baron-
 ess. [va. to collect, to gather.
 Պարուծայ, էջ s. collection; -ծեմ
 Պարուհանամ, -կիմ vn. gr. to be cir-
 cumflexed.
 Պարումն s. dancing, dance.
 Պարունակ, այ s. orb, sphere, circle,
 circuit, orbit; -բան, eircumlocution,
 periphrasis, roundabout phrase; -այ
 Բերք or -ախորք, Anchoraton, treat-
 ise by St. Epiphanius against heresy.
 Պարունակաձէւ a. spherical, round.
 Պարունական a. comprehensive.
 Պարունակեմ, էջի va. to surround,
 to encompass, to encircle; to com-
 prehend, to contain, to enclose, to
 embrace; -իմ vn. to be surrounded
 or contained. [city.
 Պարունակութիւն s. contents; eapa-
 Պարուն, -ան, ի s. rush-rope, coarse
 rope of hay.
 Պարուակ, այ s. anat. pellicle,
 membrane, tunic; S. խեղդատակ; -
 պապը bot. pericarpium, follicle, cap-
 sula. [the membrane.
 Պարուտակիմ vn. to roll one over
 another as waves.
 Պարուրաձէւ a. helicoidal, screw-
 shaped, spiral, helical; s. screw, helix;
 -աջաւարձ, rightspired screw; -ձա-
 խաւարձ, left spired screw.
 Պարուրեմ, էջի va. to surround; to
 envelop, to cover, to conceal, to en-
 close, to shut up; - or ի բայ -, to
 strike out, to eliminate, to take away,
 to retrench, to trim round.
 Պարպատեմ, էջի va. to fill to over-
 flowing; to break, to burst; -իմ vn.
 to be full to overflowing; to burst, to
 be broken, burst.
 Պարպատիւն, -առնմն s. filling up,
 overflowing; rupture, bursting, rent,
 tear; crash; ուռեւէց - սրովայնի, to
 eat to bursting, to burst with eating.
 Պարս, էջ s. sling: swarm of bees;
 քարին արձակել -իւ, to sling.
 Պարս, a. Persian; -ք s. Persia. [list.
 Պարսակի s. sling: cross-bow, arba-
 Պարսաւ, էջ s. blame, reprehension,
 injury, outrage, infamy, vituperation,
 criticism, censure; a. blamable; -լի-
 նել, to be blamed, criticized, carped,
 animadverted.

Պարսաւաբառութիւն s. discontent
 with one's lot; -գիր s. libel; pamph-
 let; libeller, pamphleteer; -գէտ,
 -գիր a. blaming, carping, critical, cri-
 ticizing, fault-finding; s. censor, cri-
 tic, fault-finder, Zoilus; -լինել S.
 Պարսաւեմ; -կայ զամէ, he finds
 fault with everything.
 Պարսաւանք s. S. Պարսաւ s.; -նս
 զնիւ, լի -նոք ածել S. Պարսաւեմ; -նս
 տալ ի փառս իւր, to sully one's repu-
 tation. [carping, fault-finding.
 Պարսաւաւեր a. fond of criticism,
 Պարսաւելի a. blamable, blame-
 worthy, reprehensible, censurable.
 Պարսաւեմ, էջի va. to blame, to
 reproach, to find fault with, to carp,
 to criticize, to vituperate, to animad-
 vert, to condemn, to censure.
 Պարսաւոր s. slinger.
 Պարսաւոր s. sling-stone; -եմ, էջի
 va. to sling, to throw or cast stones
 with a sling.
 Պարսեմ, էջի va. S. Պարսաւորեմ;
 to spring up, to burst out, to jump
 forth.
 Պարսիկ, սկսայ a. s. Persian; Persia.
 Պարսկազէն s. the Persian religion;
 -կան, -յին a. Persic; Persian; -ձաւ,
 peacock; -ծոց, the Persian Gulf;
 -կորոյս a. Persia-conquering; -նամ,
 այցայ vn. to imitate or become Per-
 sian, to adopt the Persian tongue,
 tone or manners; -պան S. Պահանորդ;
 -ստան s. Persia.
 Պարսկերէն ad. in Persian; s. Per-
 sian, the Persian tongue.
 Պարսկայր sf. queen-bee.
 Պարսպադոյն a. well walled; -հաս
 a. wall piercing (thief); -ձէւ a. wall-
 shaped; -մարմ a. besieging; defend-
 ing; -մարտիկ s. battering engine,
 seige-train; -շինութիւն s. fortification;
 -պահ, այ s. guard, rounds; -լինել,
 to guard the walls or fortifications;
 -ւոր, -փակ a. encircled with a wall,
 fortified; -ւորեմ or
 Պարսպեմ, էջի va. to encircle with
 a wall, to wall; to construct or elev-
 ate a rampart, to fortify; to separate
 by a wall; իջ. to protect, to shelter;
 - or ի բայ -, to separate, to divide,
 to send away, to remove.
 Պարս, յո. -ք, տուց s. debt, duty,
 obligation, engagement; due; active
 debt, credit; tribute, tax, impost;

cause, reason, author; a. in debt to,
 indebted, accountable, responsible;
 guilty, culpable; - բաշխք, tribute
 due; -ոյ տէր, creditor; - է, էր, &c.
 v. imp. there must, there ought; it is
 right, it is necessary; - եւ արժան էր,
 it was necessary; չէ -, ոչ է -, ոչ է -
 եւ պատշաճ, it must not be, it is not
 right, just or lawful; չէ - կենաց, he
 is unworthy of life; - վարկանել, to
 think proper, to deem expedient; ար-
 կանել լի -եօք, to canse to run into
 debt, to get into debt, to be involved
 in debt; մասնել լի -եօք, to run into
 debt; to lay oneself under obligations;
 բազում - ու ունիւ, լի -եօք լինել, to be
 over head & ears in debt; - անձին
 համարել, to assume the obligation;
 հատուցանել զ-ս իւր, to discharge or
 pay a debt; հատուցանել զ-ս երախ-
 տագիտութիւն, to discharge a debt of
 gratitude; հատուցանել զ-ս իւր առ-
 հայրենիս, to pay one's debt to one's
 country; - տանել, to render culpable,
 to impute, to accuse; to condemn; S.
 Թող, Պատշաճ, &c.
 Պարտադիր a. obligatory; - թուղթ
 s. com. bond; - երկաթուղւոյ, railroad-
 Պարտակ s. mask, veil, cover. [bond.
 Պարտական s. debtor; a. indebted;
 responsible, obliged; culpable, guilt-
 y; due, fit, convenient; - անել, to
 cause to run into debt; to oblige; -
 լինել, to remain debtor, to run into
 debt; to be obliged or subject; իւր
 երկրի անձին իւրում -, his blood shall
 be on his own head; - ու լի s. obliga-
 Պարտակեմ S. Պարտականեմ. [tion.
 Պարտակից s. fellow-debtor; - հա-
 տուց a. paying one's debts; - հատուց
 s. redemption, buying out, off or up;
 - մասն s. instalment, partial payment;
 - տալ, to give or pay by instalments;
 - մուրհակ s. note payable to order.
 Պարտանք s. charm, talisman.
 Պարտապահանքութիւն s. exacting
 payment, exaction of a debt.
 Պարտապան, այ s. debtor; culprit;
 - լինել, to owe, to be indebted; - ունի
 s. obligation, bounden duty, bound.
 Պարտառու, այ a. borrowing; gua-
 ranteeing payment of another's debt,
 becoming bail or snrety, respondent,
 answerable.
 Պարտատեմ, էջի, -եցուցանեմ va.
 to tire out, to weary, to fatigue too

much, to harass, to jade, to over-
 weary, to worry, to fag, to exhaust,
 to debilitate, to extenuate; -եցուցիւ
 a. tiring, fatiguing, toilsome, wear-
 some, grievous, burdensome; over-
 whelming, crnshing.
 Պարտաւիմ, էցայ vn. to grow tired,
 to be too much fatigued, to tire or
 weary oneself, to become weak, debi-
 litated, exhausted.
 Պարտաւճար S. Պարտահատուց.
 Պարտատէր s. creditor.
 Պարտաւոր s. debtor; culprit; a. ob-
 liged; culpable; condemned; - անել
 or -եմ, էջի, -եցուցանեմ va. to find
 fault with, to lay the fault on, to ac-
 cuse, to blame; to render or declare
 guilty or culpable, to judge, to con-
 demn, to sentence; to plunge one
 into debt; to oblige, to engage; -իմ,
 էցայ vn. to be declared guilty, to be
 culpable, judged, sentenced, con-
 demned; to run into debt; to be
 bound; - ու լի s. fault, guilt; condem-
 nation; debt; duty; obligation, en-
 gagement. [bution; assessment.
 Պարտաշխի s. tribute, tax, contri-
 Պարտեմ, էջի va. to worst, to over-
 come, to vanquish, to conquer, to
 snbjugate, to subdue; - զարաւանս,
 to suffer with fortitude, to bear up
 against pain or torments.
 Պարտեզ, տիղաց s. garden; - բան-
 ջարդ, kitchen-; - պաղոց, fruit-
 orchard; անկաբանական -, botanie-
 al-; ածու պարտիզի, - plot or bed;
 նրբուղիք պարտիզի, - walks; դձեւ
 դձեւ պարտիզի, to lay out a -; մշա-
 կել զ-, to garden; S. Թի.
 Պարտիզապան, - բար S. Պարտիզ-
 պան; - բար s. lapis lazuli.
 Պարտիզիկ s. small garden.
 Պարտիզպան, այ s. gardener, horti-
 culturist; - ու լի s. gardening, horti-
 culture.
 Պարտիմ, տէի vn. to owe, to con-
 tract debts, to become indebted, to
 be bound; to be obliged, beholden to;
 ought, must.
 Պարտիմ, էցայ vn. to be conquered,
 to have the worst of it; յափշտութիւն -
 to be confounded, astounded, aston-
 ished, surprised; պարտեցաւ պատե-
 րացն, a part was subdued.
 Պարտիք, տեայ s. debt; duty; տալ
 զ-իս, to pay dear for, to smart for, to

be punished, to have the smart of.
Պարտախաբութիւն *a.* venting secret rancour; - լինել, to give way to one's resentment, to vent one's wrath, to be revenged, to upbraid most outrageously, to slander or attack from private hate.

Պարտութիւն *s.* overthrow, defeat, discomfit; subjection; *ի* - մասնել, դարձուցանել, արկանել, ընկղմել, to overcome, to conquer, to defeat, to rout, to overthrow; *ի* - մասնել, to be vanquished, conquered, defeated, routed, to lose the battle, to be discomfited; - խոստովանել, to succumb, to yield, to give up, to cede, to surrender, to deliver up the arms, to submit; to avow or know one's weakness.

Պարտուկ *a.* seeking pretexts.
Պարտութիւն *s.* the act of conquering or of being conquered; *S.* Պարտութիւն.
Պարտապաշտ *a.* suitable, decent.
Պարտք *S.* Պարտ. [fit, due.
Պարսքաւ *s.* Farsgard, Persian sect & book.

Պարսկ *s.* fig. guard, shield; - արան *s.* refuge, recovery; - եմ *va.* to envelop, to enclose, to encircle, to surround, to shut in; to circumscribe, to comprehend; - թագաւ, to crown, to gird the brows with a crown; - ունի *s.* surrounding; - ունի *s.* circumscription. [Paulinist, Samosatene.

Պաւլինիան, աջ *s.* *a.* Paulinician, Պաւլար, աջ *s.* *H. w.* oxen, cattle.
Պաւլինիան, Պաւլարիան, ից *s.* bis-Պաւլար, - ու *s.* Pegasus. [cuit, sea-
Պեկար *S.* Բեկար.

Պեհարան *s.* *bol.* arum, colocasia.
Պելագոս, աջ *s.* *Gr. w.* pelagus, the ocean, the sea, the mighty deep, the depths of the sea, the world of waters; արշիւ, archipelago; Տիւրանական - , Tuscan sea; Պոնտական - , Black sea; Կասպական - , Caspian sea.

Պեղական *s.* shell-fish.
Պեղեմ, եջի *va.* to hollow, to excavate, to dig, to delve; to sap, to mine, to sink; - դուբա, հորս, to open a trench, to sink a well; զարմաստեայ աղբիւրս - , to shed tears.

Պեղումն *s.* hollowing out, excavation, digging. [quintertium.

Պենտաթլոն, *ի* *s.* *Gr. w.* pentathlon, Պենտաթլոն, Պենտաթլոն, ից *s.* *Gr. w.* Pentecost.

Պետ, աջ *s.* chief, commander; - վարժից, master; - հարց, patriarch; - մարց, abbess; - դաւառաց, prefect, governor.

Պետանամ, աջայ *vn.* to be chief or head, commander, to command, to reign over, to bear sway over.

Պետմագ *s.* the entire history of the Persian religion.

Պետութիւն *s.* command, rule, reign, sway, domination, dominion, authority, power; government, state, kingdom, empire; - բ, powers (2^d hierarchy of angels); հոգեւոր - բ, ecclesiastical principalities, bishops, &c.

Պետրեան or Պետրոսեան *a.* Peter's, of Peter; - բեան վեմ, St. Peter; St. Peter's successors; - բ *s.* followers, colleagues or companions of St. Peter.

Պերետուհ *s.* *Gr. w.* inspector, visitor.

Պերեւել *s.* garb, attire, dress, * turn-out, rig-out; tinsel; - եմ, եջի *va.* to bedizen, to dress up, * to rig out, to trick out; - իմ *vn.* to dizen or trick oneself out, to adonise.

Պերեւել, ախից *s.* mustaches; curls of the beard.

Պերիարմենիան *s.* *Gr. w.* Aristotle's « De Interpretatione ».

Պերիպատետիկեան or պատիկեան *a. s.* *Gr. w.* peripatetic.

Պերս, ից *a.* illustrious, famous, distinguished, celebrated, renowned; elegant, magnificent, excellent; pompous, sumptuous, fine, rich, superb; proud, haughty, stiff & starched; - or - *ad.* proudly, haughtily; pompously; - եւ պաշտ *ad.* richly & magnificently; - *ս* խօսել, to speak elegantly.

Պերճաբան *a.* eloquent; - եմ, եջի *va.* to speak or treat eloquently; - ու թի *s.* eloquence; - գոյն *ad.* with much ostentation; - իս *a.* eloquent; - լինել, to speak eloquently, fluently; - խօսել *s.* eloquence; - նամ, աջայ *vn.* to be proud of, to act the master, to make parade or show of, to strut, to pique oneself on, to tower or rise above, to domineer, to lord over; to abound, to increase.

Պերճանք *s.* boast, boasting, bragging, vaunting; ostentation, pomp, show; gorgeousness, parade, finery.

Պերճապաշտ *a.* richly ornamented, gorgeous, sumptuous, rich; - պայծառ *a.* egregious, illustrious; most

serene; - պսակ *a.* splendidly crowned; - սեր *a.* ostentatious, loving pomp & show; - սիրութիւն *s.* ostentatiousness, love of display; - ստորգ *a.* neighing fiercely; - ցուցանեմ *va.* to render illustrious, to exalt, to raise, to glorify.

Պերճութիւն *s.* magnificence, elegance; pride, presumption, arrogance; *S.* Պերճանք.

Պերող, - ու *s.* collar, neck-band.
Պեւակի, Պեւիկ, կեւակ *s.* pine; lighted pine-branch, fire-stick, fire-brand.

* Պղեմ *vn.* to leap about as calves.
Պեգասոս, *ի* *s.* Pegasus.
* Պէժ *s.* a little.

Պէյ, *ի* *s.* bey; - ունի *s.* beylik.
Պէշաստիկ *s.* Persian *w.* nag, pony; courser; *a.* mounted on a courser.

Պէս *pr.* as, like; - դունակ, as; - զայս օրինակ, thus, in this manner or way; *ad.* almost, nearly.

Պէսպէս *a.* diverse, varied, different; of divers colours, variegated; precious, excellent. [difference.

Պէսպիսութիւն *s.* variety, diversity, Պէսպիսութիւն; - առնել, to take care, to care, to do the needful or necessary; - լինել, to be necessary; *ո* եւ - , whoever, whosoever; որչափ - , as much as you will or wish; - *է* *v.* imp. it must be, it is necessary; *չէ* - , it need not be, it is unnecessary; *չէն ինչ ինչ* - աղօթք, I do not want prayers; *ինչ ոչ է* - զայնմանէ, I care not about.

Պէտք, պիտոյից *s.* necessities, the necessary, the needful; need, want, necessity, indigence; exigence, necessity; use, employ; business; *rhet.* concise narration; - or - մարմնոյ, needs, jobs, going to stool; *ի* պէտք, for use or service; for; *յինչ պէտք*, for what use or purpose? why? - *կէ* նաց, the necessities of life; - *են*, - *է*, *ի* պէտք է, it must, it is necessary; *չէն* - , it must not, it is not necessary; *յոչինչ պէտք*, in vain, uselessly; - *յանձին ունել*, to have care, to be concerned, to reckon; *պէտք ունել*, to want, to need, to be or to stand in want of; *ի* պէտք դաւ, to be useful or serviceable; *պէտք առնել*, պիտօք վաւել, to use, to make use for, to avail oneself of; *պէտք ունել զիմեքէ*, to devote or apply oneself to; *զպէտք*

հոգեւոր հատուցանել or վճարել Տէն, to breathe one's last, to die; *պէտք ունիմ* or - *են ինչ երթաւ*, I must go; *նստիլ* *ի* պէտք, վճարել զպէտք մարմնոյ, to go to stool, to evacuate the bowels.

Պեղաւ *a.* abominable, execrable, loathsome, disgusting, hateful, detestable.

Պեղամ, աջայ or ջի *vn.* to detest, to hold in aversion, to abhor, to loathe, to hate, to execrate.

* Պեժ (Բեժ) *s.* cocoon.
Պիգասոս or Պեգասոս *s.* Pegasus.
Պիգմ *s.* discord or obstinacy.
* Պիգիկ *s.* spots on the human nails.
* Պիլիկիկ *S.* Դոնչան.

Պիլոր *S.* Բիւրեղ.
Պիծակ, աջ *s.* wasp, drone, hornet, ox-fly, gad-fly; բոյն - աջ, wasp's nest.

Պիչ *S.* Պարեհիկ.
Պիլծ, պիլծոյ *a.* impure, unclean, profane; filthy, foul, dirty, abominable, detestable, execrable; - առնել *S.* Պիլծեմ. [pinna-marina.

Պին, ոյ, Պինայ, ից *s.* *Gr. w.* pinna, Պինոպոս, *ի*, ալք, - եակ, եկի *s.* *zool.* pinnophylax; prawn, shrimp.

Պինդ, պինդ *a.* firm, steady; hard, solid, strong, fast, compact, close, stiff; constant, immovable, steadfast, firm, infrangible, unshaken; - , պինդ *ad.* strongly, steadily; - *կալ*, to hold fast, to preserve, to persist; - *ունել*, to hold firmly to, to retain.

Պինդոս, *ի* *s.* Pindus.
Պինչ or - ջ, պինչոյ *s.* the nostrils.
Պիշ ունիմ *S.* Պինում.

Պիսակ, աջ *a.* spotted, speckled, motley, dapple; *S.* Բորոս; *s.* speckle, spot, mark; ephelis; small-pox; - ալքեալ *S.* Պիսակ *a.*; - ու, - ունիմ *S.* Բորոս, Բորոսիմ; - ունիմ, - ուց *S.* Բորոս.

Պիտիւրոն, *ի* *s.* *Gr. w.* Neptune. [տունի.
Պիտակ *s.* *Gr. w.* pistachio, - nut; - ենի *s.* pistachio-tree.

Պիտակ, աջ *a.* false, improper, abusive, adventitious, extrinsic; degenerate, bastard; *s.* note, letter, bill, card; - *ի* պարտուց, innocent, guiltless, faultless.

Պիտակաբար *ad.* abusively, falsely, improperly; catachrestically; - վաւել, to abuse, to use improperly.

Պիտականամ, աջայ *vn.* to degenerate, to fall away.

Ախտահանումը թիւն *s. catachresis* ;
-թիւն *ad. by name only, abusively.*
Ախտահանութիւն *s. abuse, impropriety* ;
bastardy ; *rhet. catachresis.*
Ախտամ, Ախտանամ, աջայ *vn. to want*,
to be in want of ; to be necessary,
nseful.
Ախտանանամ, աջայ *vn. S. Ախտանամ* ;
to use, to employ, to make use of.
Ախտանացու, աջ *a. necessary, nse-*
ful, advantageous ; -բ, necessities,
the needful ; ոչ ումեք է - , it is use-
ful to no one ; ոչ էւս իմիք է - , it is
no longer good for anything ; -ցա-
նեմ *va. to render nseful, to make pro-*
fitable. [*s. usefulness.*]
Ախտանաւոր *S. Ախտանացու* ; -ութիւն
Ախտանի *a. useful, profitable, advan-*
tageous, necessary ; good, excellent.
Ախտանութիւն *s. utility, profit, advan-*
age ; use, employ.
Ախտաւոր, էջի *va. to deliver oracles*,
to foretell, to predict ; to use, to make
use of.
Ախտաւորութիւն *s. word, oracle, pre-*
diction ; testimony, witness ; use, em-
ploy ; want, necessity ; work ; writing,
useful troatise.
Ախտաբիւն *vn. to serve, to be useful.*
Ախտաւոր *a. useful* ; -իմ, էջայ *vn. to*
want, to be wanting ; -ութիւն *s. want*,
indigence ; necessity ; witness, testi-
mony.
Ախտի *v. imp. one must, it is neces-*
sary ; սովորելի ինչ պիտեցաւ, it was
within a hair's breadth of.
Ախտայ *a. necessary ; suitable* ; - է
S. Ախտի ; it is becoming, proper, suit-
able ; զի էւս - էն մեզ վկայք, what
need have we of witnesses ? -անամ
S. Ախտանամ ; -ութիւն *S. Ախտանութիւն.*
Ախտայք, լից *s. want, indigence*,
necessity ; the needful ; *S. Ախտայք.*
Ախտաւ *s. Gr. w. pine, pine-tree.*
Ախտի *a. tight* ; - ձգել, to stretch
tightly.
Ախտագիր *s. book of Pythian*
oracles ; -գորոս *pn. Pythagoras* ; -
գորեան *s. a. Pythagorean.*
Ախտի, -ա *s. Pythian games.* [oss.
Ախտի or թիւն *s. Pythia ; Python-*
Ախտի, ի *s. Gr. w. pyrheum, Per-*
sian Fire-altar.
Ախտաւոր, or միւս *s. Gr. w. pyramid* ;
-մուկէս *a. Gr. w. pyramidal.*
Ախտիւնդի, &c. *S. Ախտիւնդ.*

*Ախտ *s. buffalo-calf.*
Ախտ *S. Մաղաւ, &c.* [skin.
*Ախտ *va. to strip, to despoil* ; to
*Ախտ *S. Փաթութիւն.*
Ախտ *S. Փաթիւն & Ասպուսակ.*
*Ախտ *s. pointed ear, goat's ear.*
*Ախտ *S. Փայլիւն.*
*Ախտ *a. globular.*
Ախտ *S. Բիւրեղ.*
Ախտիւնդ, or կոնս *s. pastry ; cake,*
pie ; -բագործ, աջ *s. pastry-cook.*
Ախտան *s. Gr. w. platane, plane-tree.*
Ախտանակ, -նեան *a. Platonic ; s.*
Platonist ; -սէր, platonic love ; -կա-
նութիւն *s. platonism.* [on shot or bullets.
Ախտաւոր *s. Lat. w. plumbatae, lead-*
Ախտ *ky or աջ a. idle, lazy, supine,*
negligent ; -աբար *ad. lazily, slothfully,*
snpinoly ; -անամ, աջայ *vn. to be idle*,
to neglect ; -անք *s. Ախտաւորութիւն* ; -իմ,
էջայ *S. Ախտաւորանամ* ; -ութիւն, -ութիւն *s.*
idleness, laziness, supineness, negli-
gence ; ի - հասանել, to abandon one-
self to sloth, to live in idleness.
Ախտիւն, պիւնդ *s. copper ; copper-*
coin ; - ծիւեալ, yellow copper, brass,
bronze, tombac ; - հրաքարային, cop-
per pyrites, yellow copper-ore ; - էր-
կիւնդ, variegated copper-ore,
phillipsite.
Ախտաւոր *a. turpiloquent, foul-*
mouthed, nasty, ribald, filthy, ob-
sceno, blaspheming, cursing ; -ութիւն
s. turpiloquence, obscene language,
filthy discourse ; -գործ, աջ *a. doing*
shameful or filthy things, immodest,
impure, dirty, obscene, lascivious ;
-գործախոս *a. blaspheming* ; -գործու-
թիւն *s. filthy action, impurity, lewdness,*
filthiness, obscenity ; -գաւան *a. of an*
impure faith ; -զոհ *a. sacrificing to*
unclean idols ; -էրու *a. foul-tongued,*
obscene ; -լից *a. full of filth, sunk in*
nastiness, dirty, impure, lewd ; -խաւն
S. Ախտ ; -խաւն *S. Ախտաւոր* ; -հաւա-
տութիւն *s. impure religion* ; -մաւոյց *a.*
unclean, impure, sacrilegious ; -նոց
s. house of ill-fame ; idol-temple ;
-նուն *a. of an abominable name.*
Ախտայք *S. Ախտութիւն.*
Ախտաւորութիւն *a. of unclean lips.*
Ախտաւոր *a. given to filthiness, im-*
modest, impudic, impuro.
Ախտեմ, էջի *va. to soil, to contamin-*
ate, to stain, to spot ; to profane, to
pollute, to abuse ; to abhor, to detest,

to execerate ; - զիցս, to violate, to
Ախտիւն *s. profaner.* [dishonour.
Ախտութիւն *s. contamination, stain,*
filth, obscenity, lewdness, impurity,
debauchery ; profanation, pollution ;
abomination, execration ; - կուսի,
violation, rape ; ի - մասնէլ զանձն, to
Ախտու *S. Ախտ.* [prostitute oneself.
Ախտաւոր *a. copper-nailed, copper-*
fastened ; -գիր *s. calcographer* ; -գոյն
a. copper-coloured, bronzed ; s. calce-
dony, ohalcedony ; -գործ, աջ *s. cop-*
persmith, brass-founder ; brazier,
tinker ; *a. eopper, bronze* ; -գործու-
թիւն *s. coppersmith's art or calling* ; -գոր-
թիւն *s. calcography* ; -գործութիւն *s. cop-*
pering ; -լից, -խաւն *a. coppery, cu-*
preous, alloyed with copper ; -խեցի
s. chalcoceramus ; -կան թթուութիւն *s.*
chem. copper oxide ; -կեր *a. made*
of eopper ; -կուս, -կուսայ *a. cast in*
copper or in bronze ; -հանք, նոց,
հասք, ալից *s. copper-mine ; exile ; ի*
-հաստ տալ, to exilo, to condemn to
the copper-mines ; -ձայն *a. bronze-*
voiced ; -ձոյլ *a. in massive bronze* ;
-նամ, աջայ *vn. to be coppered, chan-*
ged into bronze ; -նիւք *a. having a cop-*
por bolt ; -պաւ *a. covered with cop-*
per, coppered ; -քար *s. chalcolite ; ca-*
lamine, smithsonite.
Ախտեան, ձեւիւն, -ձի, ձոյ *a. cop-*
per, made of copper ; -ձիք *s. copper*
utensils, cauldron, copper kettle ; -
ձոս *a. eopper-coloured.*
*Ախտ *s. addled-egg.*
Ախտ *ի s. pepper* ; - լոսեալ,
ground or pounded - ; համեմէլ -աւ,
to - ; -աման *s. -box* ; -ի *s. bot. -plant* ;
-իւս *s. chem. peperine.*
Ախտութիւն *a. quite full, brimful.*
Ախտակ, աջ *s. air- or water-bubble,*
globule, froath, foam ; -աձեւ *a. bub-*
ble-shaped ; -եմ, էջի *vn. to bubble*
up, to boil fast, to froth ; to simmer,
to be in ebullition.
Ախտաւոր, -անամ *S. Ախտակեմ.*
Ախտութիւն *s. bubbling.*
Ախտոր, լի, -ալան *a. not clear or*
pure ; (շուր) turbid, troubled, muddy ;
(գինի) thick ; (օդ) obscure, misty, fog-
gy, gloomy ; (ից) erroneous, perverse ;
- հայելի, dim looking-glass.
Ախտութիւն, էջի *va. to muddy, to dis-*
turb, to make turbid, to mix, to
mingle ; to thicken ; *fig. to disturb, to*

discompose, to cause trouble, to per-
plex, to confound, to perturb ; -իւս *vn.*
to grow turbid, muddy or thick ; *fig.*
to become confused, disconcerted, to
be unsettled, in disorder ; պղտորի էր-
կին, it is getting overcast ; there will
be a storm prosently ; յալանէ ալ-
բերն պղտորեալ է շուր նի, the fish
begins to stink at the head.
Ախտութիւն, -ութիւն *s. turbidness,*
muddiness ; *fig. trouble, broil, agita-*
tion, disorder, confusion.
Ախտի, պիւնդ, պիւնդ *s. instop,*
ankle, ankle-bone ; foot ; *S. խաւոր.*
Ախտի, Ախտի *s. ornament.*
*Ախտ *va. to pull out or to pieces*
hairs, feathers, flowers & similar, *S.*
Փեռեկեմ.
Ախտաւոր *a. descending to the*
heels ; *s. toga, long gown or robe.*
Ախտաւոր *vn. to bedeck or orna-*
ment oneself gaily ; -գարգ *a. bedeck-*
ed, ornamented, embellished ; -գար-
գեմ *S. Ախտեմ* ; -յորէն *S. Ախտաւոր.*
Ախտայք *s. studied finery, coquetry,*
coquettishness.
Ախտաւոր *a. highly adorned*,
well dressed ; -պայծաւ *a. brilliantly*
adorned ; -սէր *a. smart, spruce, co-*
quettish, elegant, fond of finery, of
dress, flaunting, gaudy, beaush,
spanking, flaring ; -լիւն, to love fine-
ry, to dress oneself finely, to flaunt
about fine & tawdry ; -ւոր *a. bedeck-*
ed, adorned ; -ւորեմ or
Ախտեմ, էջի *va. to embellish, to be-*
deck, to adorn, to beautify, to set off,
to trim studiously, to bedizen, to
trick out ; -իւս *vn. to bedizen oneself*
with coquetry & too great attention
to effect, with studied neatness.
Ախտայք *a. coquettish, foppish, spruce,*
dandy ; *S. Ախտայք* ; -ալան *a. orna-*
mental ; -ութիւն *s. dandyism, affecta-*
tion in dress.
Ախտութիւն, -ութիւն *s. ornament, dress,*
embellishment ; *S. Ախտայք.*
Ախտեմ *va. S. Ախտեմ* ; to play on
the lyre ; զոյն ի վեր - , to raise the
brows in sign of dissent.
Ախտ, աջ *s. dish ; bowl, porringer,*
wooden bowl ; միւս զձեւն ի - լէ ու-
մեք, to eat together, at the same
table, to be a table-companion ; -ա-
ձեւ *a. dish-shaped* ; -անի *s. pl. plates*
& dishes.

Պնակիտ, կտի *s. Gr. w.* writing-tablet, table-book; - ծոցոյ, tables, memorandum-book; - նկարչի, painter's-pallet; - գրաշարի, galley, composing galley, pan.

Պնդազոյն *ad.* firmly, tightly, strongly; steadily, steadfastly; constantly, earnestly, diligently; - չարախօսելն զինն, they stood & vehemently accused me; - գեսպան *s.* estafet, express, courier; - կազմ *a.* strong, robust; brave, daring, gallant, courageous, manful; hard, firm, solid, steady; - կազմեմ *va.* to give heart, to encourage, to fortify; to consolidate, to strengthen; - կազմութիւն *s.* robustness, stoutness, vigour; consistence, density, solidity, hardness; - կապ *a.* strongly tied or bonnd, firm, steady; - կարգի վարս, very rigorous, austere; - ձիգ *a.* strong-armed, valiant; - նամ. աջայ *vn.* to grow stronger, to become hard or tough, to harden, to be strengthened; - պարանոց *a.* stiff-necked; - պէս *S.* Պնդազոյն; - սրտեմ *S.* Սրտապընդեմ; - ցուցանեմ *va.* to strengthen, to affirm, to consolidate, to harden, to stiffen; - զորովայն, to bind, to constipate; - ցուցիչ *a.* astringent, binding, costive; - փակ *S.* Ամբաստան; - քար *a.* well curved or arched.

Պնդեմ, էջի *va.* to affirm, to fortify, to consolidate, to confirm, to strengthen; to tighten, to strain, to restrain, to draw closer, to bind faster, to tie tight; to constrain, to enforce, to press; to invigorate, to corroborate, to encourage, to inspirit, to remove one's fear; to persist, to insist, to urge, to be bent upon, to pretend, to maintain; - զմէջ or քօտի չէ մէջ, to gird up one's loins; to arm or prepare oneself; - զանձն, to refrain oneself, to keep within bounds; - զանձն ընդդէմ, to provide against; - զհաւատ, to confirm the faith; - իմ *vn.* to harden, to grow tough; to insist, to sustain, to be obstinate; to pretend; to run, to go quick; *S.* Չինի, Չհեա; *ի պահս* -, to be rigorous in fasting.

Պնդութիւն *s.* consistence, solidity, fixity, hardness, density, consolidation; steadiness, firmness, constancy; stiffness, severity, obstinacy; strength, vigour; sustained, unflagging or con-

tinued effort, endeavour, care, solieitude, diligence; - որովայնի, constipation, costiveness; պահք - թէ, rigorous fasting; բազում, մեծաւ or փոքր - թէ *ad.* carefully, diligently, eagerly, cordially, earnestly. [-box.

Պնդազեղ, - փոս *s.* snuff; առւի - ղ, Պնչաւ, աջ *a.* flat or snub-nosed; noseless; - եմ *vn.* to cut off the nose.

Պնդեմ or Պնդում, պէայ *vn.* to gaze, to stare, to look at fixedly, to fasten or fix one's eyes upon, to look upon attentively, to consider, to observe, to contemplate; *S.* Հայիմ.

Պնդութիւն *s.* fixed gaze, stare.

Պնդանեմ, զի *va.* to canse to look at fixedly or attentively, to cause to rivet one's gaze on.

Պնդակ *S.* Պնդակ.

Պնդեմ *vn.* to grow dim, to see dimly.

Պոգերի *s. Gr. w.* gown, long robe.

Պոզան *s. pl.* horns. [& Լովիսս.

*Պոլճ *S.* Ճալ; * - իկ *S.* Երկամուշեղ

Պոկ or Պոկ *s.* organ-pipe; * onion Պոկպոկ, *ի s.* polypus. [stalk.

Պոկպոկ, Պոկպոկ, *ից s.* steel;

- եմ *va.* to steel; - իկ *a.* steely; *ից s.*

*Պոկպոկ *s.* press-screw. [steel, sword.

Պոկոս, - աջ *ից s.* high-way; thoroughfare, broad street.

*Պոկճակ *S.* Մոծորակ.

*Պոկեմ *S.* Պոկեմ.

Պոման, - եմ *S.* Պոման, - եմ.

Պոմպիլ *s. Gr. w.* zool. pompilus,

nautilus, a species of remora.

Պոյա, պոյա. - ն, պոյա. *s.* pot,

earthen or metal pot, broth-pot; *bot.*

S. Պոյա. [*va.* to fillip, to give a fillip.

*Պոյո *s.* fillip; - ս հարկանել or - եմ

Պոյապի *a. s.* Pontius.

Պոյոս *a.* Pontius; *s.* Pontus, the

Euxine or Black sea. [puce.

Պոչ, ոյ *s.* tail; virile member; pre-

Պոչիւն *s.* bellowing, lowing.

Պոյակ *s. bot.* St. John's wort, hy-

*Պոյակեմ *S.* Կեղեւեմ. [pericium.

*Պոյոկ *s.* walnut-husk; *S.* Փեշեկ.

Պոնիկ, նկայ *a. s.* fornicator; lecher-

er, whore-monger; adulterer; - կին,

prostitute, abandoned or debauched

woman, harlot, street-walker, courtez-

zan, whore, strumpet, wench, trull;

adulteress.

Պոնիկախանիւն *s.* pander, pimp; *sf.*

procuress, go-between, bawd; - կան

a. meretricious, dissolnte; - կերպ *a.*

whorish, impudic, lascivious, lecher-
ons; - յոյգ *s.* inspector of brothels;
- նամ *S.* Պոնիկեմ; - նոյ *s.* house of
ill-fame, brothel; *ից* high-place, heath-
en temple, idol-house; - պատիր *a.* en-
ticing to lewdness, obscene; - պէս *ad.*
like a harlot or prostitute; - սէր *a.*
frequenting brothels; *s.* whore-mong-
er; - տուն, - բան *S.* Պոնիկանոյ.

Պոնիկեմ, էջի, - էջուցանեմ *va.* to
eause to commit fornication, to prosti-
tute, to abandon to prostitution; *ից*
to induce to idolatry, to idolize.

Պոնիկեմ, էջայ *vn.* to commit forni-
cation, to abandon oneself to prosti-
tution, to lewdness, to be prostituted;
to commit adultery; *ից* to worship
idols, to idolize.

Պոնիկորդի *s.* whore-son, bastard.

Պոնիկոյ *S.* Պոնիկանոյ.

Պոնիկութիւն *s.* fornication, prostitu-
tion, whoredom, harlotry.

Պոնիկեմ *S.* Պոնիկեմ.

Պոնոս, - ախոս, - ուլ *a.* boastful,

bragging, vaunting; emphatic; speak-
ing aloud, crying, bawling, bragging,

noisy, squalling; *s.* bully, braggart,

Պոնիկոն, *ի s.* Neptune. [hector.

Պոնիկոս *a. Gr. w.* gouty.

Պոս *s.* swau; *S.* Կարաւ.

Պոսանի *s.* stew, ragout.

Պոսանիմ *vn.* to contract the tongue

on tasting acids.

Պոս, ոյ *s.* navel, umbilicus; belly;

middle, centre; - երկրի, mount,

mountain; - կամարաց, key-stone of

an arch; - ի վեր, - յորսայ *ad.* supine-

ly, with one's face upward; - ոյ ծա-

ւայ, slave to one's belly, gormand,

* greedy-gut.

Պոսաբոյճ, - պարար *S.* Պոնիկան.

պարար; - լար *s.* navel-string, umbilic-

al cord, umbilicus funiculus; - կան *a.*

umbilical; - լար *a.* umbilicate.

Պոնիկեմ *s. Gr. w.* porphyry; - ախ-

նութիւն *s.* porphyrisation, grinding

with a muller, pulverization; - ուժէն

a. Gr. w. porphyrogenous.

Պոնիկան *a.* poetical.

Պոնիկեմ *va.* to versify, to poetize,

to make or write poetry.

Պոնիկեմ, - միկոս, աջ *s. Gr. w.* poet;

philosopher; - տիկոսութիւն *s.* poetry,

Պոնիկ *S.* Պոնիկեմ. [poesy; poem.

Պոն *s. Latin w.* bull, pope's letter.

*Պոնիկեմ *s.* chimney.

Պոնիկեմ, էջի *va.* to push, to repulse,
to remove, to disperse, to scatter
[about.

Պոնիկեմ *a.* Punic.

*Պոն *a.* short-sighted.

*Պոնիկ *s.* toy, plaything, doll.

Պոն *s. bot.* anemone, wind-flower;

poppy, corn-poppy; * drop; * pock-

mark, -hole; * winter salad prepar-

ed with walnuts.

Պոնական *s.* Buddhist, sectary of

Buddha; - ութի *s.* buddhism.

Պոնաւարդ *s.* large pot or kettle,

copper, boiler; basin, laver.

Պոնաւիկ, ախայ *s.* pot, small pot,

saucepan.

Պոնակ, աջ *s.* wood, forest, grove;

- աջիկ *S.* Պոնիկան.

[գանակերոյ.

*Պոնճ *pl.* պրճեր *S.* Բուրգի & Կէն.

Պոնիկ *s.* affectation, studied ele-

gance, finery; primness, prim ways,

smirking, mincing air, simpering, al-

luring manners, enticing looks or

ways, coquetry; prudery, prudish-

ness; peevish temper, disdainful airs,

grimaces; *S.* Բիզպոյրայն; ի - նա զաւ or

Պոնիկ, Պոնիկ, էջայ *vn.* to give one-

self affected ways, to simper, to be

dainty, to mince, to be disdainful,

overnice, to play the prude; to adon-

ize, to be studiously elegant, to be

dandy or foppish; to be well dressed,

very spruce.

Պոնիկ *a.* affected, simpering, coquet-

tish, prudish, lackadaisical, grinning;

finical. [lascivious glance.

Պոնիկ *s.* immodest attire; wicked,

*Պոնիկ *s.* eye, bud, germ, shoot.

Պոնոս *S.* Պոնոս.

Պոնիկ, էջ *s.* male wild fig-tree.

Պոնիկ *s. Gr. w.* prester, hot &

scorching wind, typhoon.

Պոնիկ *s.* enemy, adversary. [dean.

Պոնիկոն *s. Latin w.* primicerius,

*Պոնիկեմ *vn.* to bleat like goats.

Պոնիկ, ուղի, գայ *s.* paraphernalia,

portion, dowry, dower. [mus.

Պոնոսպապ *s. Gr. w.* pontifex maxi-

mus, General commanding the cavalry. [Master.

Պոնոսիքոնիկ *s. Gr. w.* Doctor,

Պոնիկ *af.* portioned, endowed;

- գեմ, էջի *va.* to portion, to give a por-

tion, to endow.

*Պոնիկ *s.* muzzle, snout.

Պոնիկ, էջի *vn.* to be cross, ill-

tempered, to make a wry face, to turn

up one's nose, to be disdainful; յու-
նոք - S. Գն. [us be attentive).

Պոսիստ Gr. w. proschume, (let
Պսակ, աջ s. crown, diadem; crown,
prize, premium, reward; circle, eop-
ing, top, crowning, brim, frame, edge,
cornice, parapet, battlement; corona-
tion, achievement, accomplishment;
nuptials, espousals, marriage, nuptial
blessing; - դպրաց, tonsure, shaven
crown; - ծաղկեայ, wreath, garland,
chaplet; - Ի փշոյ, crown of thorns; -
սրբոյ, halo, glory, nimbus; - Կուսին,
chaplet, beads, string of beads; - Ե-
րեգակն, halo around the sun; -
տարւոյ, the course of the year; -
պարծանաց, փառաց, crown of hon-
our, of glory; Հիւսեւ, to weave a
garland or chaplet; - դնել ումէք, to
marry.

Պսակադիր, դրաց a. crowning; mar-
rying; - Ես սունել or - դրեմք, to mar-
ry, to give the nuptial blessing; - զարդ
a. adorned with a crown, crowned;
- զգեաց a. bearing a crown, crowned;
- զգեցուծել s. crowning with flowers;
- կալ, աջ s. lining of a crown; - կապ
a. crowned; crowning; - կեր a. wear-
ing a crown; - կից a. crowned with
another; s. sharer in the crown, in
empire; - Համբար or Հատ կէտ s. place
where prizes are kept & distributed;
- Հիւս a. crowned; - Հեւ a. crown-
shaped, coronal; - Կուն a. whose name
is Crown (Stephen); - պաշտոյ՝ S. Պսա-
կադարդ; - սէր a. faithful or tender
(bridegroom or bride); - Լոր a. crown-
ed; s. laureat; prince, king, &c.; - Լա-
րիմք, to be crowned, rewarded.

Պսակեմ, եցի va. to crown, to wreath;
to reward, to recompense; to give the
nuptial blessing, to marry; fig. to
crown, to achieve, to accomplish; - Իմ
vn. to be crowned; to be married; fig.
to be achieved, accomplished.

Պսակիչ s. crowner; achiever.
Պսակուն s. coronation; crowning.
Պսեմ or - Կ s. rose-thorn.

Պսեկ s. small pot; gallipot.

* Պսկեմ va. to scoop out, to scratch
the earth for food as birds.

Պսկն, սղան s. pinch; - մի սղա-
քից, a - of snuff.

* Պսղաւակ s. gig, whipping-top.

* Պսղաւոր s. sheep's dung.

Պսիմ, եցայ vn. to give or addict

oneself to, to be fully occupied, im-
mersed in.

* Պսկաւ a. having one dry nipple.

Պսկաւոր a. full of buds or ealyces.

Պսկեմ, եցի, Պսկեմ, եցայ vn. to
bud, to shoot forth buds, to shoot, to
sprout, to germinate.

Պսկունք, կանց s. pl. S. Պսուկ.

Պսղաբեր, աջ a. bearing or produc-
ing fruit, fructiferous; productive,
fruitful, fructuous, fertile; offering;
- ծառ, fruit-tree; - լինել or - եմ, ե-
ցի, - Իմ, եցայ vn. to fructify, to bear
fruit, to bring forth, to produce; to
offer; to render fertile; to profit; - Իչ
S. Պսղաբեր; - ուծել s. fructification;
fertility; offering, oblation; - բոյժ S.
Պսղալի; - զարդ, - զուարճ a. adorned
with fruits; - զարդիմ vn. to be adorn-
ed with fruits; - Թափ a. fruitless,
stripped of fruit; - Լի, լիւր or լից a. full
of or loaded with fruits, rich, fertile,
prolific; - Լուծ s. staff for carrying
grapes; - Խոյժ a. ripe, dark or deep
coloured, spotted, speckled; - Խոյժ-
ուծիւն s. the beginning to ripen, dark
or deep colour of fruits; - Խոնկ s.
musk fruit or tree; - Ծին, &c. S. Պսղա-
բեր, &c.; - կան a. of fruit.

Պսղան a. bleary-eyed.

Պսղակորոյս a. fruitless, unfruitful,
sterile, barren; - Կորուսուծել s. loss
of fruits; - Հասուծել s. ripeness, ma-
turity; - Հատ a. fruit gathering; - Զոխ
S. Պսղալի; - Զոյ s. fruit-loft, fruitery;
- սէր a. fond of fruits; - վաճառ s. fruit-
er, green-grocer; - տու, &c. S. Պսղ-
աբեր, &c.; - տուն s. fruit-house; S.
Պսղանց; - Լէտ S. Պսղալից; - Լէտեմ
va. to render fruitful, to foundate,
to fertilize; - Լէտուծել s. abundance
of fruits; fertility; - Լոր S. Պսղալից;
- Լորեմ S. Պսղալեմ; - բաղ աւնեմ
or լինիմ vn. to glean, to lease; - բա-
ղեմ va. to gather, to amass fruits;
- բանդ or քանդակ a. sculptured with
various fruits. [ty, abundance.

Պսղեղ S. Պսղալի; - ուծել s. fertili-

Պսղի s. Gr. w. elm-tree. [imbibe.

Պսղեմ, եցայ vn. to germolate; * to
Պսղովին ad. together with the fruit.

* Պսղուց s. pinch.

Պսղտ, ուտի. ք, ուտից s. eddy,
whirlpool, vortex; - Հոլմոց, whirl-
wind, hurricane, squall, storm; - Գլլ-
լոյ, vertigo, giddiness, dizziness,

swimming in the head; - աւնուել, to
turn or whirl round & round, to eddy.

Պսուկ, պսկոց s. button, bud, eye;
nipple; S. Պսուուկ; պսկունք կովու-
ռիւարի, &c., udder, dug, teat.

Պսուկ, պսկոց s. fruit; fruits; fig.
fruit, produce, effect, result; tip of
finger; - աչոց, pupil, eye-ball, apple
of the eye; չորս - Խոնկ, four grains
of incense; դարար, կանաչ, վաղաճաւ,
Հասուն, չոր, փակաւ -, frosh, green
or unripe, premature, ripe, dried, rot-
ten fruit; կեղեւ պսկոց, peel, paring;
կեղեւել զ-, to pare, to peel; to de-
corticate, to strip; - տալ, բերել, to
bear, to yield, to produce fruits; -
բաղել, to gather, to pluck, to pick
fruit; fig. to reap the fruit of, to derive
benefit from. [ing, eddying.

Պսուաւար, like a vortex, whirl-
Պսուաւակ, աջ s. screw; windlass,
hand winch; wheel & axle; * whirl-
igig; - Խոր or մայր, hollow or female
screw; screw-box, nut; - մանրաշա-
փական, micrometrical screw; - վե-
րակոչ, nut-screw; - օղաշան, vent-
ilating screw; - Արքիմեդէայ, Archi-
medes' screw, spiral pump; - Հոլան-
տացի, Dutch screw-pump; - անվախ-
ճան or անեղր, endless or perpetual
screw, worm, creeper, conveyer.

Պսուաւանաւ vn. to turn, to twist;
S. Թոթովեմ.

Պսուաւեմ, եցի, - Իմ, եցայ vn. to
turn, to veer, to whirl round.

Պսուաւիկ S. Պսղալ.

Պսուաւեմ va. S. Պսուաւեմ; to
screw, to screw down or on; vn. to
feel giddy, dizzy, to have a swimming
in the head.

Պսուեմ, եցի va. to excavate, to hol-
low or dig out; to seek for, to invest-
igate.

Պսուեմ or կեմ, եցի vn. to sport,
to dance, to leap as children in the
lap, to coax, to fondle, to caress; to
sport or play as small animals.

Պրակ s. bot. S. Պրաս.

Պրակ, աջ s. wood, thicket, grove,
bush; work, writing; chapter, para-
graph or article; - ք Առաքելոց, the
Acts of the Apostles; - Թղթոյ, ream
of paper; - կաւոց, չոխայից, entire
piece of linen or woollen cloth, bale,
pack; - ք ուսման, lesson.

Պրակագեղ a. wooded, planted with

trees, busby, leafy. [al articles.

Պրակապատճէն a. divided in sever-
Պրակաւթոյք s. Gr. w. apocryphal
books on the Apostles. [collector.

Պրակոր s. Gr. w. tax-gatherer or
Պրահմականութիւն s. brahmanism;
- մայ, փյ s. brahmin.

Պրաս, փյ s. bot. leek.

Պրասի s. bot. horehound, marrubium.

Պրաս, Ի, - Կ s. Gr. w. suburb.

Պրետոր, աջ s. Latin w. prætor;
prætorium, judgment seat or hall;
General's tent; - ալան a. prætorian;
- ուծել s. prætorship.

Պրիմ, pl. - Է s. Gr. w. saw-fish.

Պրիւկ, պրիւկի s. bot. turbit, thap-
sia, bastard turbit.

Պրիւսէ S. Պրիւն.

Պրիւսիմ, ծայ vn. to escape, to
evade, to break, slip or get away or
off; - յուշոյ, to escape the memory,
to be forgotten; - Ի ձեռաց, to escape
from, to slip from between the fingers,
to be lost. [to rescue.

Պրիւմ, եցի va. to save, to deliver,
Պրիւնք s. tie, bond, ligament.

Պրիւմ, եցի va. to bind, to strain,
to tighten, to tie tight, to pinion; to
stretch, to lengthen out; S. Գն.

Պրիւց, աջ s. instrument of torture,
Պրիւնք s. stretching, tension. [rack.

* Պրիւնք s. nerve, sinew.

Պրիւկ, աջ s. roof, ceiling. [ship.

Պրիւսիկոստիկ s. Latin w. provost-

* Պրիւնք s. cavity, hollow.

* Պրիւսեմ S. Պրիւնեմ.

Պրիւն, ոյ s. rush, bulrush; papyrus;

- մանձ a. woven of rushes with pitch;

- եայ, - եղէն a. made of rush or papy-
rus; s. rush-mat; rush-garments; -

Թուլթ, papyrus-scroll.

* Պրիւ S. Չղալ, Հոյն.

Պրիւ S. Arabic w. reservoir, basin.

Պրիւ, Ի s. carded wool or goat's
hair; lint, scraped linen; - ագործ s.
weaver of goat's hair.

Պոս s. zool. boa, boa-constrictor.

* Պոլ, - լիւս S. Դոռոս.

* Պոլոսակ S. Պոլոսակ.

Պոլոսեմ a. s. follower of St. Paul;
- ք, St. Paul's companions.

* Պոսիկ s. large louse full of blood.

2

2 (*ishē*) 25 s. the twenty seventh letter of the alphabet & the twenty first of the consonants; 2, 2, 9, nine hundred; nine hundredth.

— It is sometimes confounded with the letters 2 & 2'; as: *ինընդ-ինընդ*, *ընընդ-ընընդ*, *ինընդ-ինընդ*, *ինընդ-ինընդ*, &c.

2աբոն or բոն s. French w. hood, cowl, frock; —աւոր s. capuchin monk.

*2աթ s. millet-bread.

2աշահք, անց s. heathen feasts.

2ալոս, Էց s. cudgel, club; whip-thong; kerbatch, knout.

2ախեմ or 2աղեմ s. Էցի va. to crush, to crack, to break, to dash or break to pieces, to bruise, to smash.

2ախում s. fracture, breakage.

*2ախ s. bier, coffin.

2ախալ s. crushed, shattered, broken; weak, fragile; s. click & spring work (in watches).

2ախալանք s. breaking up, cutting into small pieces; rout, defeat, havoc, carnage.

2ախալեմ, Էցի va. to crush or break up totally, to pound, to triturate.

2ախալիւն or Խումն S. 2ախալանք.

2ախալուն S. 2ախալա a.

2աշ, Էց s. light, torch, flambeau, link; candelabra, chandelier; ast. facula, bright spot on the sun.

2աշաբոբք a. burning or shining like a torch; —բոն s. chandelier; candlestick; —զարգեմ va. to illuminate, to light up; —զգեայ, Էցից, —զգեայ, Էց a. bearing or carrying light, luminous, splendid; —բոբոբ s. torch-light; bon-fire; —կալ s. lamp-post; —կեր a. carrying a lamp or a torch; s. lamp-bearer, torch-bearer; —նամ va. to blaze, to shine; —նման a. torch-like; —կալ a. blazing, refulgent;

—կալ s. illumination; —բոբոբ va. to shine like a torch, to irradiate; —բոբ a. shining, luminous, brilliant; —աշի, torch-light procession; —բոբեմ, Էցի va. to illuminate, to enlighten, to render luminous; —կալ a. bright as a torch-light, blazing, brilliant, refulgent.

2աշեմ, Էցի va. to shine like a torch, to blaze, to flash, to glitter.

2աշեմալ a. flambeau carrying; s. acolyte; —բոբ state of an acolyte, 2ապապան s. miller. [acolyteship.

2ապաք, ցայ s. mill; Էցից —ցայ, mill-dust. [shower, heavy shower.

2աք, Էց, —ապոն Էցից s. sudden 2աքեմ va. to strengthen. [pruned.

*2աք s. superfluous branches to be 2աք, Էց s. nourishment, food; —ա.

Էք a. at nurse, sucking; —եմ, Էցի va. to nourish, to give to eat or to suck, to feed, to suckle, to foster, to rear.

2աքեք, Էքայ s. pap.

2աքա s. French w. chamber; —Էքի s. English w. chamberlain.

2այլ, Էց, —Է, Էքայ s. multitude, crowd, quantity; company of mourners or weepers; repeated bursts of weeping, wailing. [ostrich.

2այլան, մանց, —Էքան, Էքանց s. 2այլեմ, Էքայ va. to assemble to be-

2այլոս, Էց s. pizzle; S. 2ալոս. [wail.

2ան, Էց or ուց s. diligence, care, study, work; Էքալ —, labour lost, labour in vain; —Էքալ, Էքալ, Էքալ, Էքալ, Էքալ S. 2անամ. [our in company.

2անակից Էքիմ va. to study, to lab-

2անահար Էքիմ va. to endeavour, to strive, to strive hard, to make every efforts, strenuous attempts, to try all means, to exhaust oneself with exertion.

2անամ, աքայ or ցի va. to exert one-

self, to endeavour, to study, to be diligent, to hasten, to take care, to do one's possible; to take pains, to labour, to weary, to exhaust; Էք ոգիս —, to sigh; to groan.

2անատք a. diligent, active, careful, laborious, painstaking, studious, assiduous, hardworking; —սիրութիւն s. diligence, care, close application, assiduity, steadiness, painstaking.

2անացուցանեմ va. to cause exertion, to render diligent, to constrain, to give impulsion to, to push forward,

to urge on, to spur on. [idiot.

2անդ a. unhealthy; stupid, imbecile, 2անդահ s. ast. waning.

2անոս S. 2անատք.

2անիկ a. pure, clean, well-bleached; s. cambric lawn.

2ամ s. chimera; a. chimerical.

2ամագով, աք s. apologist, advocate, defender, protector, patron; —Էքե, կալ, մամուկ S. 2ամագովեմ; —Էք, Էք a. excusable, justifiable, warrantable; —եմ va. to defend, to sustain, to plead, to excuse, to justify; —զանն, to defend, justify or excuse oneself;

—ալ s. apology, defence, protection, justification, excuse, pleading.

2ամակիմ va. to be established firmly & securely.

2ամուկ, ալայ s. conjurer, sorcerer, wizard; sf. divineress, sorceress, witch, enchantress; Էք. vixen, scold.

2արգեմ, Էցի va. to cut or break in pieces, to undo, to break, to shatter, to smash; to kill.

2արգում s. cutting in pieces.

2արգոց, ալ s. rout, defeat; pink-ing-machine.

2եանիմ, 2եանիմ S. 2եանիմ & 2եանիմ; —ալուկ, to be afflicted with disease, to fall sick, ill.

2եանցուցանեմ S. 2եանցանեմ.

2եռի, Էք, Էքայ a. heating, warming oneself.

2եռիմ, ալ va. to get warm, to warm oneself, to be warmed; Էք. to burn, to grow warm, hot, angry or excited, to chafe; —յարեու, to bask in the sun; Էքեալ նստել Էք վերայ ձուռց, to sit on eggs, to sit brooding, to hatch; Էքեալ արեւն Էքեայր, when the sun spread his beneficent heat.

2եռում s. heating, burning, inflammation.

2եռացանեմ, ցի va. to warm, to heat, to make hot or warm; to boil; կարի Էք —, to overheat; —զանկոն, to warm a bed. [ing; —ալան a. heating.

2եռացանոլ a. calefactory, warming; 2եռացից a. calorific; heating, too exciting; s. copper, kettle, boiler, pipkin; chaffing-dish; —անկոնոլ, warming-pan.

2եռացում s. heating.

2եռոց, Էք s. fine weather; heat, ealorie, warmth; a. warm, hot; serene, fine, clear.

2եռանիմ, Էք va. to warm oneself, to get warm; to catch a fever, to fall sick; to burn, to be excited, inflamed, infuriate; Էքալ or Էքուս մահու —, to become deadly sick, to die; —յարսս, to plunge into vice; ալ ալալ կերս կոնց —, to give oneself up to

2եռալիմ, Էք s. calorimeter. [idolatry.

2եռալիմ a. S. 2եռալիմ; —Էք, Էք, palpitating entrails; —արեւն, reeking blood.

2եռացուցանեմ S. 2եռացանեմ.

2եռի s. ast. stag.

2եռիմ S. 2եռանիմ. [mild.

2եռիմ a. warm, hot; serene, calm, 2եռիմ, Էք a. warm; serene, calm;

Էք. ardent, burning, fervid, fiery, passionate; tender, affectionate; s. heat, warmth; hot viands; —Է. it is warm; S. 2եռիմ.

2եռալիմ, Էք s. thermo-multiplier; —Էք s. calorifero, hot-air stove; —Էք s. heat, warmth, calorie;

—Էք a. very hot; impassioned, ardent, fervent; ad. warmly, eagerly, fervently, passionately; —Էք S. Գորովալիմ; —Էք s. thermoscope;

—Էք s. Thermopolis; —Էք a. hot; —Էք a. warm, ardent; —Էք s. hot water; —Էք a. burning, ardent;

—ալուկ, to burn; —Էք ad. hotly, warmly; —Էք a. warm; —Էք a. still small voiced, tenderly cooing; —Էք s. thermo-electric; Էք a. warm; —Էք, thermal baths, warm springs;

Էք s. fever; —Էք S. 2եռանիմ; —Էք a. having warm limbs; warm, lively; —Էք s. stove; hot- or greenhouse, conservatory; —Էք a. phys. diathermal, diathermanous, possessing free permeability to heat; —Էք s. phys. calorimotor, (galvanic ejecting apparatus), deflagrator.

2եռալիմ, Էք s. thermometer; —Էք, natural —; —Էք, vegetable —; —Էք, air- or atmospheric —; —Էք, spirit —; —Էք, differential —; —Էք, metallic —; —Էք, self-registering —, register —; —Էք, centigrade —; —Էք, Fahrenheit's —; —Էք, has ascended, has fallen one degree; —Էք

միւլ աստիճանաւ ի վեր կամ ի խոնարհ
էք զզոյ. the - is one degree above
or below zero; -ադիր s. thermometro-
grapher; -ական a. thermometrical.

Զերմաթեք a. very hot, ardent, burn-
ing, boiling; warm, full of warmth,
fervent, impassioned, affectionate,
very tender; ad. all hot, piping hot;
quite fresh or new; warmly, ardently,
eagerly, fervently; -ջուրք s. warm
mineral waters or springs, thermæ,
baths; -սեռակ s. hot-bath, vapour-
bath; -բան s. heating apparatus; fire-
pan; -բեկ s. screen; -ջոյց S. Զերմա-
դէս; -յուշիչ a. calefactory; -քանակ
s. phys. calory, unit of heat; -քանա-
կութիւն s. calorimetry.

Զերմէկարական a. thermo-elec-
trical; -ութիւն s. thermo-electricity.

Զերմեռանդ. -ն a. warm, ardent;
devout, fervent; -ութիւն s. warmth, ard-
our; devotion. [isb.]

Զերմիկալ a. liable to fever; fever-
ish; -միկ s. warm victuals.

Զերմիւն a. rather warm, hot; fiery.
Զերմիւն a. feverish.

Զերմիւն a. fever; heat; -էթող
զիս եւ կալաւ զիս, the fever left me
& has seized him; վերստին կալաւ զիս
-, my fever has returned.

Զերմաբեր a. fever-giving; -կալ S.
Զերմիկալ; -կան a. febrile, feverish;
-հալած a. febrifuge, antifebrile.

Զերմեռակ a. tender, affectionate.

Զերմիկալ, -միտա, -միտ S. -միտիւն.

Զերմութիւն s. heat, warmth; caloric;
fever, fever-heat; calefaction, warm-
ing; temperature; Թաղուն, ճառա-
գոյթեալ, տեսակարար -, latent, rad-
iant, specific heat; -առաջգրուէ կամ
գոյրընդաման, steam-generating heat;
-սփռեալ or ցրեալ, diffused heat; -
կէզրոնական, central heat.

Զերմուկք, միայ S. Զերմաջուրք; եր
թալ ի -կս, to go to a watering-place,
to go to the baths.

Զերու a. lukewarm, temperate.

Զերոյ, աջ s. winter quarters; hot-
house. [wonderful!]

Զէք, Զէք int. how! oh! o strange!

Չիւ or Չիւ, Չիւ s. nerve, sinew;
fibre, string; whip; թց. nerve, sinews,
force, vigour; -տեսաբանական, optic
nerve; լուծանիւ Չիւ, to become en-
ervated; զ-ս հարկանել ուրուք, to
shock a person's nerves, to frighten,

to terrify; զ-ս հասանել ուրուք թց. to
hurt a person's nerves, to weaken, to
enervate.

Չիւ, Չիւ s. cudgel, stick, wand.

Չիւ a. pure, clean, clear, polished,
bright. [curate, diligent, careful.]

Չիւր a. continuous, assiduous, ac-
- Չիւ s. perihelion.

Չիւր a. convulsive; - լինել, to
have the nerves strung, to have fits;
-ձգառում s. fit, convulsion; -պինդ a.
nervous, vigorous, sinewy, robust,
strong; - առնել, to give strength to,
to fortify the nerves, to render ro-
bust; -ուս s. nerve-artery.

Չիւրեմ, եջի va. to enervate, to
shock the nerves, to unnerve, to
weaken.

Չիւրեմ, Զիւ, եջի va. to
nerve, to strengthen the nerves, to
corroborate, to invigorate.

Չիւր a. sinewy, nervous.

Չիւր a. furnished with nerves,
sinewy, nervous.

Չիւր a. instrument for binding
the nerves; -խոս s. bot. plantain,
cock's head, way-bread; -կապ a.
bound with the nerves; -ցաւական a.
neuralgic; -ցաւութիւն s. neuralgia.

Չիւր, &c. S. Չիւր, &c.

*Չիւր S. Սինդրո, Սինդրո.

Չիւ, Չիւ a. humid, damp, muddy.

Չիւր s. bat.

Չիւր, աջ s. cithern, harp, lyre;

-առնէ or -ակ, ի s. sandarac; varn-
ish; glaze; -ակեմ, եջի va. to varn-
ish; to glaze; -աչար, -աչար, աջ s.
harper, harp-player. [to cane, to whip.]

Չիւ, եջի va. to beat, to cudgel,

*Չիւթեմ va. to collect, to gather; to
win at play. [horse.]

Չիւր s. Arabic w. relay, fresh

Չիւր a. expunged, cancelled,
erased, effaced; -կան a. cancellable.

Չիւր, աջ s. duster, rubbing-cloth,
rubber; թց. expiator, atoner, reparer;

-խոհակերպի, dish-clout.

Չիւթեմ, եջի va. to clean, to dust, to
purge, to wipe; to efface, to scratch
out, to erase, to cancel, to expunge;
to abolish, to annul; to destroy, to
undo, to suppress; to extirpate, to
exterminate; - զգալիս, to cancel, to
annul, to make void a contract.

Չիւթ s. effacer; expiator.

Չիւթ S. Չիւթ; թց. purification;

cure, recovery; - առնել, to purify,
to consecrate, to sacrifice.

Չիւրեմ s. absterion, cleaning; ef-
facing, erasure; abolition, abrogation,
cassation; suppression; extinction,
extirpation, extermination; - զաշանց,
cancelling, annulling of contracts.

Չիւր, լրաց s. troop, band, compa-
ny, flock, group; -ս առ, առնուլ, to
enrol soldiers, to levy troops; -ս առ,
զիւ, to collect a multitude, to raise a
troop; -ս ջարջախ ջարդոյցայ հասու-
յանել, to make a slaughter.

Չիւրեմ, եջի va. to assemble troops,
to muster, to gather in crowds, to call
together; -խմտ. to flock together, to
form groups, to gather together, to

Չիւրեմ, Չիւր S. Չիւր. assemble.

Չիւրեմ ad. in troops, in multi-
- Չիւ s. cudgel, elub. [tudes.]

Չիւ, ոյ or ից s. S. Չիւր; split hair;
- առ - S. Չիւրաբար; -ս առնել, to
make a distinction or difference; to
sow division.

Չիւրաբար s. classifica-
tion, order, arrangement; - զիւ s. con-
vener, assembler; gr. compound; -

զիւ, եջի va. to separate, to set a-
part; -ման a. gr. copulative, conjunc-
tive; -մանեմ va. to connect, to join;

-նամ, աջ va. to flock together.

Չիւր, ի s. troop, company, band,

Չիւր s. receptacle. [detachment.]

*Չիւթ, եջի va. to distinguish, to se-
- Չիւր s. opopanax. [parate, to detach.]

*Չիւ a. great, grand.

Չիւ s. leafy branch; -անամ, աջ
vn. to become rank, thick, to flourish,
to shoot forth, to grow.

*Չիւթ s. besom, broom.

Չիւր s. gutter.

Չիւրակ, եկայ s. grub, caterpillar.

Չիւրան s. pl. mules. [mule-driver.]

Չիւրան, -տես, աջ s. muleteer,

Չիւր, լույ, լույ s. mule, he-mule;

մատակ -, mule, she-mule; մարակ
ջուր, mule colt.

Չիւթակ, աջ s. violin, fiddle; vio-
lonecello; - չարկանել, to play the vio-
lin or fiddle; -աչար s. violinist, viol-
in-player, fiddler.

*Չիւթակ S. Ոստայանի.

Չիւթակ s. pair.

Չիւր, ջուր, ջուր or ջուրք. - ջ, ջուր
or ջուր s. water; juice; a. liquid,
watery; օրհնեալ -, holy water; չիւթ

ջուր, water-god; անոր, լմակել, պաղ
or զով, զաղ, տաք, եռացեալ, հան-
քային, ծծմբային, աղային -, good or
potable, drinkable, cold or fresh, te-
pid, bot, boiling, thermal, sulphurous,
saline water; - մայ, broth, S. Արգա-
նակ; զաւակ ժիւ, զիւթ ժիւ -, a glass, a
bucket or pail of water; զիւթ ժիւ -,
a pailful of water; լ - եւ լ ցամաք,
by sea & land; տեղատուի եւ մակ-
ընթացութիւն ջուր, tide, flux & re-
flux, ebb & flow; երթալ զիւթ, to go
to fetch water; - հանել, to draw
water; - լմակել, to drink water; -
հեղուլ, Թափել, առնել -, to make
water, to piss, to urinate; - առ, to
water, to sprinkle; to water, to give
to drink to; եռացուցանել ջուր, to warm,
to boil water; - արկանել ձեռք ու-
րուք, to pour water on a person's
hands; լու է - հորի քան զգին յորի.
pure water is better than bad wine;
S. Թափար, լմակել, &c.

Չիւրութեք, եկց s. hydromancy,
prediction by water; - Թոյց, Թոյցի s.
hydromancian.

Չիւրաբար, -ոյ s. bot. water-eresses;

-բաժ a. drowned; -ք s. submersion;

-բաժին a. dividing waters; -բանութիւն
s. hydrology; -բաշխ, -իք s. pond,

pool; hydraulicist; * distributor or
guardian of the water for irrigation
in the vineyards; -բաշխական a. hy-
draulic; -բաշխութիւն s. hydraulics;

-բեր S. Չիւր; -բոյժ s. hydrothera-
pist; -բուժական a. hydrotherapical;

-բուժութիւն s. hydrotherapia; -բուզի
a. springing, gushing or spouting out
water, watery; -ք s. S. Չիւրութիւն.

Չիւրակիւն s. wine & water; thin wine;

-գիր s. hydrographer; -գնաց s. rivul-
et; -գողեալ, &c. S. Չիւր, &c.; -գոյն
a. water-colored; -գրական a. hydro-
graphical; -գրութիւն s. hydrography.

Չիւրաբար, ձից s. canal, stream,
conduit, aqueduct.

Չիւրութիւն s. hydrodynamics.

Չիւթաթափ a. soaked or wet
through with water; - լինել, to be
drenched or wet to the skin; - Թիւթ-

ուս s. chem. hydracide. [clock.]

Չիւթամացոյց s. clepsidra, water-

Չիւթ, -լիւ or լիւ a. full of water,
aqueous, watery; - ուրուց med. hy-

drocarca; - փոշանիւթի med. hy-

drocele; - պալար med. oedema.

Հրահառն *a.* mixed with water; -խառնեմ *va.* to mix with water, to dilute; -զգինի, զկաթն, &c. to adulterate with water (wine, milk, &c.); -խոլխոլ *S.* Հրահեղձ; -խոս *s. bot.* nasturtium indicum, indian cress, acriviola, cardaminum.

Հրածին *a. S.* Հրածնուհոս; *s. chem.* hydrogen; -ծնունդ *a.* born of water, aquatic; -ծու, &c. *S.* Հրաբար, &c.; -ծուհի *a.* working in the water (fisher).

Հրակայուն թիւ *S.* Հրակշռութիւն; -կան *S.* Հրային; -կարիճ *s. zool.* water-scorpion, scorpæna, father-lasher, cottus; water-eft; -կեր *S.* Հրկեր; -կշռական *a.* hydrostatical; -կշռորդ, -կշռոյ, *այս* *s.* hydrostatic balance; -կշռութիւն *s.* hydrostatics; -կշռա *s.* body, mass or puddle of water, plash, pool; *mech.* reach; -ստորին, down or lower water-course; -վերին, upper water-course; -հոսանակ *a.* flooded, swollen, inundated.

Հրահեղ անդամ *s.* penis; -հեղձ, ձիկ or ձյց *a.* drowned; -առնել, to drown; -լինել (ակամայ) *a.* to be drowned; (կա մաւոր) to drown oneself; -հմայ, &c. *S.* Պոբրուութիւն, &c.; -հոս *a.* pouring, shedding water; -հուր *s.* water with fire. [*s. miller.*]

Հրաղաց, *այս* *s.* water-mill; -ապան *S.* Պառնիւթ *s.* infusoria.

Հրամած *a.* covered with rain clouds; -մառոյց *s.* hydroparasts, aquarians (sectaries); -ման *s.* water-pot; -մարդ *s.* marshy meadow; marsh; -մար *s.* reservoir, tank, cistern; -մրահոս *s.* conduct, canal.

Հրայարկ *a.* covered with water, inundated; -լեղ *a.* full of water; -լին *a.* aqueous, aquatic, watery; *s.* aquatic animal; -հիւթ, watery or serous humour; -հոլմ, stormy wind; -թռչուն, water-fowl; -լոյս *a.* fishing.

Հրանամ, *այսպէս* *vn.* to become aqueous, watery; to liquefy; -ներկ, -նկար *s.* water-colours, -paintings; -նիւ *s.* water-wheel; -նոյ *s.* basin, reservoir; pond, pool; -նց, -նցիկ, -նցք *s.* canal.

Հրաշեղ *S.* Հրշեղ. [*channel.*]

Հրաշարար *a.* tormented or tormenting with water; -չափ, *ի* *s.* hydrometer; water-gage; -չափութիւն *s.* hydrometry.

Հրապակի *s.* hydrophane, aqueous opal, resinous quartz; -պատ *a.* surrounded or covered with water, flood-

ed, inundated; -պար *s. phys.* ludion; -պղպեղ *s.* hydropopper.

Հրառաւ *a.* abounding in water; -առ *s.* garden conduit; -ք, house-tops, tiles, roofs.

Հրասէր *a.* fond of water, loving water, aquatic; -սոյլ *a.* plunged into water, immersed; drowned; -զան, զակ, diving-bell; -առնել, to plunge into water, to sink, to submerge; -լինել, to be submerged, drowned; -սուղակ *a.* diving; *s.* diver; -սուն *a.* aquatic. [*s. hydrophobia.*]

Հրավախ *a.* hydrophobial; -ութիւն

Հրաս *s. chem.* hydrate; -եալ *a.* hydrated; -եաակ *a.* water-like; -ութիւն *s. chem.* conversion in hydrate; -ուն *S.* Հրամար.

Հրար *a.* water-drinking; *s. S.* Չրարբ; -եցութիւն *s. mar.* leakage, leaking; -ի *a.* irrigated, full of water; aquatic; pervious, spongy; -ութիւն *S.* Հրամարութիւն. [*ing-place, pool.*]

Հրարբ, բից *s.* horse-pond, water-pump; -եցութիւն *s. mech.* float-board.

Հրացան *a.* sprinkling with water; *s.* pump; -ութիւն *s.* act of sprinkling with water; -ցիւր *a.* wet, damp, moist, humid; *S.* Հրացան. [*բիւր.*]

Հրաւոր *a.* watery, irriguous; *S.* Հրափակ *a.* surrounded by water, by the sea. [*s. hydragogy.*]

Հրաբար *a.* *s.* hydragogue; -ութիւն

Հրբեր, *այս* *s.* water-carrier.

Հրբուղի, բղնաց *s.* fountain; water-spout; *s.* river.

Հրգող, *այս*, -եալ *a.* dropsical, dropsied, hydropical; -իմ, եցայ *vn.* to suffer from, to be ill of the dropsy, to become or grow dropsical; -ութիւն *s.* dropsy; -որովայնի, ascites, common dropsy; -գլխոյ, hydrocephalus; -աչաց, hydrophthalmia; -պորտոյ, hydrophalus; -որտակրանաց, hydrocardy; -փամփշտի, hydrocele; -կրծից, hydrothorax; -ականջաց, hydrotite. [*temper iron.*]

Հրդեղ *s.* iron-varnish; -եմ *va.* to strive, try or assiduously endeavour.

Հրէկէկարական *a.* hydro-electric.

Հրէղէն *a.* watery, aqueous; -լէ-բիւր, billows, waves.

Հրեմ, եցի *va.* to destroy, to efface; to cancel, to expiate, to absolve: to water.

Հրեփոց *s.* water-bath, balneum-marie.

Հրէջ *s.* conduit, aqueduct, channel.

Հրեմիւր *s.* water-drinker, total abstainer, teetotaler; -թիւն *s.* drinking water only, teetotalism; watering; water-drinking.

Հրնկէց *a.* humid, damp, swampy, marshy, fenny; -տեղի, marshy place.

Հրթափեմ *vn.* to make water; *fig.* to be of age, to attain puberty, to be pubescent, marriageable.

Հրժողով *S.* Հրշեղ. [*tasteless.*]

Հրի *a.* aqueous, liquid; insipid, drop of water.

*Հրիւշ *s.* pap, gruel.

Հրնկէր *a.* seeking water.

Հրխոս *s.* water-radish; *S.* Հրիւտեմ.

Հրիւց *s. med.* hydroderme, anasarca.

Հրկայք *s.* pond, pool, puddle.

Հրկեր, կրաց *s.* water-carrier.

Հրկուտեմ or ակիւն *s.* meadow-cress, cardamine, lady's smock, cuckoo-flower.

Հրհան, *այս* *s.* drawer of water; *s. mech.* pump; -բաղադրեալ, ձգիչ եւ շնչիչ, lift & force -, sucking & forcing -, double-acting -; -շնչող, sucking, lifting or drawing -; -միւլ, forcing -, -set; -հրէհիչ, steam-, engine, fire-engine; -կէդրոնախոյս ղո-րութիւն, centrifugal -; -կրէլ, portable fire-engine; -հոլովական, rotatory, rotary -; -մուլցիչ, feed-; -օդային, air-, pneumatic-.

Հրհանութիւն *s.* drawing water.

Հրհեղ *s.* urine; -ի ամսն, bladder, vesicle; -մարմին *S.* Հրահեղ.

Հրհեղձ *S.* Հրահեղձ. [*bearer.*]

Հրհոս, *ի* *s. ast.* Aquarius, the water-bearer.

Հրհոր *s.* well; cistern; -արդէ-ղեան, Artesian-well; -ծծիչ, absorbing or draining well, bog, cesspool.

*Հրհորդան *s.* gutter, conduit.

Հրիւտեմ *va.* to plunge into water, to submerge, to drown; -ղիւտ *mar.* to launch; -իմ *vn.* to be plunged into water, submerged; -նաւու *mar.* to founder, to go down, to sink.

Հրմոյր *a.* begging, asking for water.

Հրմուղ, մկաց or ղից *s.* water-pipe, conduit, aqueduct.

Հրեղձ or շիղձ *s.* cistern, tank; pond;

Հրլուն *S.* Ենթիւ. [*broad pool, lake.*]

Հրողող *a.* inundated.

Հրոս *a.* aqueous, watery; juicy.

*Հրորդան *s.* gutter.
Հրուտեմ *S.* Չիւտեմ. [*carrying.*]
Հրուոր *a.* drawing water; water-
*Հրպան *S.* Հրաբար.
Հրլուն *S.* Հրոս.
Հրլէժ *s.* water-fall; *S.* Քարաժաղ.
Հրուն *s.* privy furnished with water, water-closet.

*Հրիչեմ *va.* to sprinkle, to spurt water over with the mouth.

Հրորհնէք, նեաց *s.* benediction of the waters (on the Epiphany).

Ռ

Ռ (rā) *աւ* *s.* the twenty eighth letter of the alphabet & the twenty second of the consonants; *ա*, *ն*, thousand; thousandth.

— It is sometimes confounded with the letter *բ*; for example: Չեւնում-Չեւանիմ, Ռաբբի-Ռաբբունի, ձմեռն-ձմեռան, Ռամ-Ռամ, &c.

— When used as an initial it generally indicates foreign words. [*doctor.*]
Ռաբբի, *բ* *s.* *H. w.* Rabbi; master, my master, my lord.

Ռաղմ, ից, ուն, անց *s.* Persian *w.* battle-array, rank, line, order; battle, war; -առնել, կարգել զ-ն, to marshal, to array; -գնել, *ի* -մասնել, to make war, to fight, to assail; հասա-նել զ-պարուց զօրաց, to put to rout, to disperse, to defeat, to discomfit.

Ռաղմագէտ *s.* strategist; -գիտական *a.* strategical; -գիտութիւն *s.* strategy; -հաւ *a.* defeating, dispersing, conquering; -մթեր *s.* ammunition, military stores; -մուս *a.* injured to war; martial; -ւոր *a.* warlike.

Ռաղմիկ *a.* martial; -մայր *s.* warrior; -միմ *vn.* to make war.

Ռակայ, *ից* *s.* *H. w.* raca, fool, dolt, blockhead, madcap.

Ռահ, *ից* *s.* Persian *w.* way, road;

- գործել, հորդել, to travel, to go on a journey.
 Ռահագուռն s. door-keeper in Paradise; -կից s. fellow-traveller; -հորդ s. traveller; guide, escort.
 Ռահան, ի s. bot. basil; աւաւ - mercury, dog's caul.
 Ռահեմ տո. to go, to march. [uous.
 Ռահինախուդ a. stormy, tempest.
 Ռահորդեմ տո. to start on a journey.
 Ռահիրայ s. road-mender, road-maker; pioneer.
 Ռամ, ից S. Ռամիկ & Ռամ.
 Ռամգրդիկ արուեստ s. cabalistic or magical note or writing.
 Ռամիկ, մկայ a. vulgar, low, plebeian, popular, common, vile, trivial; s. the vulgar, the common people, lower orders; ազէս -ն, the ignorant mob.
 Ռամիկապաս s. eamp-follower.
 Ռամկաբարդ a. coarse, low-mannered, elowish; -ծին a. low-born; -կան a. vulgar, popular, common, trivial.
 Ռամկապետ s. democrat; -աբար ad. democratically; -ական a. democratie; -ութի s. democracy.
 Ռամկապէս S. Ռամկորէն.
 Ռամկավար, այ s. demagogue; -ական a. demagogical, factious; -ութի s. demagogy.
 Ռամկութի s. demagogy; vulgarity.
 Ռամկորէն ad. vulgarly, popularly, trivially, commonly.
 Ռայ, ից s. Persian w. ensign of victory; -բ, pomp, show, luxury.
 Ռասիմ s. H. w. troop of explorers.
 Ռաստ s. Persian w. thick cloud.
 Ռասա a. Persian w. great.
 Ռասինէճ s. turpentine.
 *Ռասիմի S. *Փաթաթ.
 *Ռասիկ s. fellow, friend.
 Ռաքիա s. Gr. w. sound of breakers on the shore; reflux, ebb.
 Ռաքիայ S. Առհաւառէայ.
 Ռեկ, այ s. Gr. w. chink, crack, crevice; broken wave.
 Ռեմակալ S. Ռիմակալ.
 Ռեմն or Ռիմն s. earnest, pledge.
 Ռեմական S. Ռեմիական.
 Ռեմին, անի, իւ. Ռեան, անի, տամբ s. Gr. w. resin, rosin, cedar-resin, colophony; -բեւեկն, pine-resin; -կեւայ, balm of life.
 Ռեմիական, Ռեմիայն a. resinous.
 *Ռեդ s. cattle dung, manure.
 Ռեդութիւն S. Ռեդութիւն.

Ռիմ s. wickedness; -ակալ a. rancorous, resentful.
 Ռիշտ, աշտայ a. niggardly, penurious, sordid, parsimonious, mean.
 Ռիթակոճ, այ s. bombardier; -եմ տո. to bombard; -ութի s. bombardment.
 Ռիթաճիգ s. grenadier; - լինել, to bombard; -ձգութի s. bombardment.
 Ռիթաւոր s. halberdier. [catapult.
 Ռիթաբար s. ballista-stone; ballista, Ռիթիկ, բկայ s. howitzer-shell; Ռիթիկէն s. mortar. [hand-grenade.
 Ռիթախոս s. snuffler; -եմ տո. to snuffle, to speak through the nose; -ութի s. snuffling, nasitas; -կան a. nasal; -ձայն a. snuffling, having a nasal twang; -վար լինիմ տո. to scent.
 Ռիթեղիւր s. rhinoceros. [to smell.
 Ռիթուճ, գանց s. nostrils; S. Ընդ աղօս. [sordid.
 Ռիտանամ տո. to become griping, Ռիտուճ s. penuriousness, niggardness, stinginess, avariciousness.
 Ռիշիկ, ձկայ s. Persian w. appointment, salary, pension, pay, hire, wages; maintenance. [pendary.
 Ռիշիակեր, այ s. pensioner, still.
 Ռիշիակերութի s. plain-dealing, artless saying.
 *Ռիշիակ s. bot. salsola, kali.
 Ռիշիական a. artless, ingenuous.
 Ռիշուճ s. artlessness, ingenuousness, simplicity, candour, sincerity.
 Ռումբ, ռմբայ s. shell, bomb, grenade; -ս արձակել, to shell, to fire shells, to shoot bombs. [գունդ.
 Ռումբ, ռմբայ s. nose; pl. S. Ռիշ.
 *Ռում s. quarter, fourth part, fourth.
 Ռումաբնակ a. dwelling in Russia.
 Ռումի or -այ s. rob, inspissated juice.
 *Ռում s. outside eornor of a building.
 Ռոշիա s. marcasite, iron-pyrites; bot. matricaria, feverfew, cardiaca, mother-wort.

Ս

Ս (sē) սէ s. the twenty ninth letter of the alphabet & the twenty third of the consonants; ս, ն, two thousand; two thousandth.
 — It is sometimes confounded with the letter շ; as : սասիճան-արտիճան, սաստուճ-արտուճ; & also in foreign names it is changed into s, Սիմոն-Շմաւն, Սամարոյի-Շամրոյի.
 — It is sometimes placed at the beginning of words either for ornament or emphasis, & sometimes it is left out; for example : ստածել-աւածել, ստալին-աւալին, սթոլ-թոլ, սթափել-թափել, &c.
 — When it is used with other consonants at the beginning of words, it is generally pronounced շ & not ս; as : սթափ-թափ, ստեղծ-թափ, ստեղծ-թափ, սթեղծ-թափ, &c.
 — On the contrary, when the word begins with the syllable սու or սի, than it is pronounced ս both in its derivatives & in its cases, save some exceptions; for example : սուգ-սեգ, սուգ-սեգ, սուգ-սեգ, սուգ-սեգ, &c.
 — Sometimes at the end of adjectives it changes them into adverbs, as : մեծամեծ՝ greatly, երազ՝ quickly, սնկազոյն՝ instantly, խստազոյն՝ harshly, &c.
 — It is frequently used as a substitute for the letter ք in the plural; as, չիք ինչ հնար, արտառուճ փարաւ, մեցաւ, նոր է սքանչելի, &c.
 — As a demonstrative pronoun in the first person at the end of words it signifies *this, that*; for example : կին զոր ետուր, this woman given me by you; զոր ասեմ, what I say; տէր, եւ

վարդապետ, I who am a lord and master. And sometimes it is used for ornament, as : յորոց միջի էս բնակեալ եմ, among whom I live; զոր ինչ էս գործեմ, that which I do; զոր սայ խօսի, what he says; ոչ եւ ես եմ, as I am; վն իրաց՝ այսոցիկ, for these things; զոր այժմ ասացի, what I have just now said.
 Սա, սորա, սմա, սովաւ. սքա, սոյա, սքաք. սայ, սայք, սայք pron. this, that; սոյն սա, this one, he himself; սա է, it is he; that is to say; սա աւասիկ conj. however, yet, still.
 Սաքա a. old, aged, in years.
 Սաքակ or -ք s. H. w. wreathen work.
 Սաքաւորթ or -ութ, այ s. H. w. sabaoth, hosts, armies. [s. sabellianism.
 Սաքաւորթ a. s. sabellian; -ութի Սաքիկ, այ s. H. w. thicket; fig. par-don. [էութիւն s. sabeism.
 Սաքաւորթ a. s. sabeian; -ութի or Սաք, այ s. goose (pl. geese); արու, gander; ձագ -ի, gosling; - վայրի, gannet, soland goose, anser bassanns; - չէ, the goose cackles. [gular.
 Սաքալէն s. goose's foot; a. trian-
 Սաքաւորթ S. Այսգունակ.
 Սաքա or այ, ի a. H. w. almighty.
 Սաքայէլ, ի s. H. w. the devil, lucifer, satan. [of the Temple.
 Սաքերորթ s. H. w. sateroth, ranges
 Սաքիք S. Մոթոր.
 Սաքակեցի, ջւոց a. s. sadducean; ազանդ -ցոց, sadducism.
 Սաքանդ s. instigation, suggestion, excitation, stirring up, solicitation, persuasion; counsel.
 Սաքեմ, եցի տո. to persuade, to advise, to excite, to suggest, to insinuate, to stir up, to provoke, to induce; to help, to contribute; to be the means of, to procure; to contrive, to invent, to form; to betray, to give up, to deliver. [ing, insinuating.
 Սաքիլ, -բոյ a. exciting, suggest-
 Սաթ, այ s. electrum, amber, yellow amber; սեւ -, black amber.
 Սաթիւն s. sponge; S. Այուճ.
 Սալ, ից s. anvil; slab, paving or flag stone; sheet of metal, plate.
 *Սայա s. Turkish w. basket; -զոյդ s. -maker; -կապ a. paved; - անել, to pave, to flag.
 Սալամանդր s. Gr. w. salamander, quenchfire; - ջրային, water-eft.

Սալամ, -բ, աջ. -ուհի s. zoöl. fran-
eolin, heath-cock.

Սալայատակ a. paved with flag-
stones; s. pavement; foot-pavement,
foot-path.

Սալահամ, աջայ տո. to petrify, to
become stone, to harden into stone.

Սալամբակ a. stone-hoofed, solid
hoofed; s. steed, courser.

Սալար pl. -անի S. Սալար.

Սալարիմ, եջայ տո. to take refuge,
to hide oneself.

Սալարի a. paved; s. pavement; -եմ,
եջի տո. to pave; -իչ s. pavioir.

Սալարար s. flag-stone, flag; -եմ տո.
to pave with -s.

Սալեթին s. pearl barley.

Սալիկայ s. bot. laurus cassia.

Սալին, ի a. Gr. w. foolish, mad.

Սալվբայ S. Սիլվբայ.

Սալոր, ոյ or ի s. plum; - դամսո-
կեան, damson; - վայրենի, sloe, wild
plum; - չոր, prune, dried plum,
French plum; օտարակ ի -ոյ, plum-
wino; -ի s. plum-tree; -իք s. plum-
orchard.

*Սալպատոր s. ishghembè-dolmassi,
(minced meat & rice wrapped in pieces
of tripe).

Սալուս a. stony, hard, rough.

Սախո s. saddle; -եմ տո. to saddle.

Սակ, աջ s. reckoning, measure,
account, number; cendition, position,
state, manner; rate, duty, tax,
imposition, tribute; order; con-
vention, contract, agreement; budget;
tariff; - արկանել ի ումք, to come
to terms about the price, to bargain
for, to contract, to strike a bargain
for, to stipulate, to come to an agree-
ment, to settle; եւ որ ի սոցին -ի, &
of other similar ones; եւ որ այլ եւս
սոցին -ի իրք, & of other like things;
որոց -ի են, among whom are; եւ որ
սոցին -ի են, & so forth, & so on, et
cætera; ոչ գահեկանի միով - արկեր ի
խ, didst not thou agree with me for
a penny?

Սակամնի or մունի, նեայ s. Gr. w.
bot. scammony, purging bind-weed.

Սակայն conj. but, notwithstanding,
nevertheless, however, yet, always,
besides, moreover. [hamper; S. Չամբիդ.

Սակառ, աջ, -ի, ուեայ s. basket,
Սակարան s. the Exchange.

Սակարկու, աջ s. bargainer; -թիւն

s. bargain, agreement, convention,
contract.

Սակառ, ուջ a. few in number, in-
considerable, moderate, small, slend-
er; ad. somewhat, less; - , առ - ,
little by little, by degrees, by little &
little, insensibly; - անգամ, - երբեք,
rarely, seldom; ոչ - , many, much,
not less; - ինչ, -ս, առ - մի, few, not
very, somewhat, rather, a little; առ
- մի, ի - ժամանակի, յետ - ուջ, short-
ly, in a short time, for a moment;
յետ - միոյ, shortly after; - ուք, with
few attendants: in few words, briefly,
in short; ոչ -ք ի նոցանէ, many of
them; ճաշակեցի - մի մեղք, I ate
some or a little honey; մարթի եւ ի
-էն - տալ, a little may he offered
even of a little; S. Շառանաւ.

Սակաւաբան a. curt, dry, brief,
concise in speaking, pauciloquent;
- ութի s. concise discourse, brevity of
speech, pauciloquy; - բնակ a. thinly
inhabited; unpeopled; - գէտ a. furn-
ished with but little knowledge; - գիծ
a. in few lines, short; - գին a. low
priced, cheap; - գնաց a. used by but
few passengers; - գնի ad. cheaply;
- գոյ a. brief, short; - գաւակ a. having
but few children; - գոր a. of little
strength; - թերթ a. scanty leaved;
- թիւ a. few in number, not numerous;
- ժամանակ, կեայ or կեան a. of short
duration, temporary; - խնամ a. requir-
ing but little care; - խոս S. Սակաւա-
բան; - լինել, to speak but little, to
be taciturn; - կեայ, կեցայ a. short-
living; - լինել, to be short-lived;
- կեր, աջ a. frugal, sober; - կերութի
s. sobriety; - կեցութի s. living but a
short time, short life; - համբեր a.
restless, hasty, impatient; - հանգերձ
a. lightly clothed; - հաւատ a. of little
faith, hesitating, vacillating; - ձեռն a.
of little strength, few in number, in-
considerable, accompanied by but few
people; ad. thinly attended; - գունդ,
a handful of soldiers; - մամնեայ a.
summary, concise, brief, short, abrid-
ged; - մարդ a. thinly peopled; - մար-
դութի s. want of population; - մեան,
ենից a. of tender age, young; - մեղ a.
having but very few sins; - միտ a.
short-witted, dull; - մուտթի s. narrow
entry; - նամ, աջայ տո. to lessen, to
grow less, to diminish, to decrease, to

be reduced; - նիստ a. narrow; - պե-
տական a. oligarchic; - պետութիւն
s. oligarchy; - պէտ a. thrifty, frugal,
sober, moderate; - պիտութի s. thrift-
iness, contentedness, moderation,
frugality, sobriety; - պտուղ a. having
but little fruit; S. Սակաւաբան;
- ջան a. done with slight fatigue; - ջուր
a. scarce in water; - վախճան a. trans-
ient, of short duration; - տար a. con-
taining but little, not capacious, nar-
row; - տեսիլ s. smallness in appear-
ance; - տեսութի s. short-mindedness;
- տերեւ a. few-leaved; - տող a. com-
posed of a few lines; - բանիւք, in
few words; - տողձ a. with little dam-
age; - տուն a. in a few verses or
lines, brief, succinct; - ցուցանեմ տո.
to diminish, to reduce in number, to
lessen, to make less; - ւոր a. few in
number, inconsiderable, little; - ւոր-
ութիւն s. small number, scarcity.

Սակաւերամ a. of a small flock or
herd; - երեւեայ a. seldom seen, raro.

Սակաւաւաւանկայ or կեան S. Սա-
կաւաւաւանակ.

Սակաւիկ, - ինչ, - մի ad. a few,
very few, almost none, almost noth-
ing; in a moment or instant; - մի եւ,
- միւս եւս եւ, - ինչ պիտոյ եւ, little
is wanting to, there was but little
wanting, it would but a little.

Սակաւան a. of but few feet in height.

Սակաւութի s. small number or quan-
tity, smallness, slenderness, scanti-
ness, paucity; rarity.

Սակաւունակ a. having but a few.

Սակաւուք S. Սակաւ.

Սակաւորեայ a. having but few days;
lasting a short time, ephemeral.

Սակեմ S. Սակ արկանեմ.

Սակեր, բ, աջ s. Latin w. sacer, re-
script, decree. [faint.

Սակիմ տո. to languish, to become
Սակուղաւոր s. gum sagapen.

Սակուր, կրի, կրաւ s. double-edged
axe, battle-axe; S. Սակր. [bittern.

Սակա pl. - ուք s. zoöl. saker, goshawk;

Սակո, ի - քր. on account of, for, by
reason of, in order to, for the sake of,
with respect to, in consideration of,
touching, concerning; յայն - , that is
why, for which reason, for that pur-
pose, on that account, therefore;
յայն - , it is why, for this purpose or
reason, on this account, consequent-

ly; - էր, why? for what reason? ի
ձեր -, for you, for your sake, on your
account, in respect to you; յոյր -,
for whose reason? why? յոր or յոր
-, - որոյ, on which account, there-
fore; - չի, because.

Սակր, կեր, կերք or կրով s. hatchet,
axe; S. Սակեր; - ասպետ s. chief per-
sonage, magnate; - աւոր s. one armed
with an axe, axoman; sapper.

Սակրոս S. Սկարոս.

Սահ s. slip, slide: troop, phalanx:
*shoot, sprout; - սահան a. labent.

Սահանաւայ a. heavy, torrential,
deluging; - խաղայ a. furious as a tor-
rent; - կան, - հոս a. flowing like a ca-
taract, impetuous, grand; - կարկառ,
- ձայն a. noisy as a cataract, resound-
ing, obstreperous; purling; - սոյզ a.
drowned by a cataract; - փակ s. mech.
sluice, lock, water- or flood-gate; dam,
mill-dam.

Սահանք s. water-fall, cascade, ca-
taract; S. Սահանփակ; water-fall of
a weir; sheet of water.

Սահարկիմ տո. to slide, to slip down.

Սահելի a. fleeting, transitory.

Սահեմ S. Սահեցուցանեմ, Սահիմ.

Սահեցումի s. sliding, slipping; fig.
mental perturbation, vacillation, agit-
ation, irresolution.

Սահեցուցանեմ տո. to cause to glide,
to slip; fig. to agitate.

Սահիմ, եջայ տո. to slip, to slide, to
glide; to flow, to be flowing, to run
out, to pass over, to roll or glide on;
to be agitated, to hurry along or away,
to err, to wander, to yield to; - ի վե-
րայ սառի, to skate; - ի մոայ, to slip
from, to escape the memory; սահեալ
անցանել, to run; to elapse, to glide
away; սահեալ ասող, shooting star;
սահեցաւ, he slipped, his foot or feet
slipped.

Սահման, աջ s. bound, term, circum-
scription; bounds, limits, confines,
frontier, borders; extremity, sphere;
definition; statute, rule, regulation;
decision, determination; jurisdiction,
extent; department; neighbourhood,
district, provinces; -ք, outskirts, sub-
urbs; -ք հաւատոյ, articles of faith;
- երկրի, կարեւորոց, landmark; -
հատանել, to fix the boundaries of;
յարդար -ս ամիսփեղ ղիմն, to reduce
to its proper limits; - դիւել, to bound,

to fix bounds to, to limit, to end; -
գնել անձին, to propose, to deliberate,
to resolve; երդնուլ երդումն -աւ, to
bind oneself by an oath; անցանել
ը - , to overstep, to pass the limits
or boundaries; -աւ ասել, to say brief-
ly; յարեալի - հասուցանել, to re-
duce to a deplorable state; S. Չէն.

Սահմանաբար ad. definitively; -
գլուխ s. frontiers, confines, boundary
line, bounds, limits; -գոչ a. resound-
ing or murmuring from shore to shore;
-գիր a.s. constituent; institutor, legis-
lator; - Կոստ, the Constituent; -
գրական a. constitutional; s. constitu-
tional monarchy; -գրեմ, եջի va. to
fix the boundaries; to constitute, to
order, to regulate, to establish, to
determine, to decide; -գրեալ կէտ,
the appointed day or time; -գրութի
s. fixing the boundary, setting up land-
marks; constitution; statute; ordin-
ance, regulation; decision; definition;
-կալ, աջ s. prefect, governor; a. bor-
dering upon, confining, conterminous,
limitary; -կան a. bordering upon, ad-
jacent to; definitive; gr. indicative;
բանիւ -աւ կապել, to excommunicate;
-կից, -կողմն a. circumjacent, border-
ing, close to, adjacent, neighbouring;
-կյուղի s. neighbourhood; -չափ, էջ
s. demarcator; -չափութի s. decisive
measure; meter; -պահ, աջ s. front-
ier guard; lord of the marches, provin-
cial governor; - զօրք, frontier
garrison or guard; -րկու, աջ a. s.
constituent; -ւոր a. bounded, limited,
circumscribed; -փոխ լինիմ vn. to
change the boundaries; to change
the ancient statutes; to transmigrate,
to pass from one place to another;
-փոխութիւն s. change of the ancient
laws or statutes; transmigration, emi-
gration; -քար s. mile-post, -stone.

Սահմանեմ, եջի va. to bound, to
limit, to set bounds to, to circum-
scribe; to define, to determine, to fix,
to decree, to establish, to institute;
to regulate, to decide, to resolve, to
propose, to deliberate, to stipulate,
to prescribe; to destine, to design, to
affect; to consist, to measure, to
weigh; յառաջագոյն or յառաջ - , to
predestine; - սահմանս զանձնէ իւրմէ,
to bind oneself by an oath to; - անգր

քան, to confine, to banish, to exile;
-իմ vn. to have for boundaries; to be
bounded, limited; to contain, to com-
prehend; to be measured; constitut-
ed, established; defined; մահաւաճ -
to submit to death, to die; սահմա-
նեալ ժամանակ, epoch decided on,
fixed time.

Սահմանիչ s. definer; horizon.
Սահմանորդ S. Սահմանակից.
Սահմանորէն S. Սահմանաբար.
Սահի s. the third month of the
ancient Armenian calendar, March.
Սահակ s. mech. slide-bar, guide.
Սահակ S. Լպիրծ.
Սահուն s. sliding, slipping, fall.
Սահուն a. slippery; fugitive, wan-
dering, runaway. [մանգր.
Սահմանորդ, աջ, -այ, էջ S. Սալա-
Սահապ a. slippery, failing, frail,
wavering, unsteady, inconstant, fickle;
-աճեմ s. slow going, gentle move-
ment; -եցուցանեմ va. to turn aside,
to pervert, to seduce; to exercise;
-իմ, եջայ vn. to exercise oneself in;
-ումն s. exercise.

Սաղար, աջ s. Persian w. general in
chief; troop from which the generals
were elected; փուշիսար - , general
commanding the Guards; -անք s. pl.
the generals.

Սաղարդ or -թ, ույ, էջ or աջ s.
leaf, leafy branch; էջ. long hair.

Սաղարթաբեր a. bearing or produc-
ing leaves, frondiferous; -գեղ a. ad-
orned with leaves, leafy; - որթ, vine
adorned with leafy branches; -զարդ,
զուարթ or զուարճ a. leafy, verdant,
green, covered with leaves; -թափ a.
stripped of leaves, leafless; -լի a. full
of leaves, leafy; -խիւ a. of a thick
foliage, leafy; -ծաղիկ a. covered with
leaves & loaded with flowers; -ճեմ;
-ճոխ S. Սաղարթազուարճ; -խիւ;
-նամ, աջայ vn. to shoot forth leaves,
to sprout, to be leafy, green; -պաա
a. covered with leaves; -տունի s.
green tree; -ւոր a. leaved, leafy; -ւո-
րիմ S. Սաղարթանամ; -փթիթ a.
sprouting, budding.

Սաղարթիմ, եջայ S. Սաղարթանամ.
Սաղարթումն s. shooting forth
branches & leaves.

Սաղարթուն S. Սաղարթալի.
Սաղարութիւն s. generalship.
Սաղաւարտ, էջ s. casque, helm,

helmet, head-piece, morion; Armen-
ian mitre; -աւոր a. helmeted; -իմ, է-
ջայ vn. to wear a helmet or mitre.

Սաղմն, մին s. embryo, foetus; -
աւուն S. Սաղմնաւեմ; -աբոյն մզանք
s. amnios, secundine, after-birth; ma-
trix, womb, uterus; -անամ S. Սաղմն
աւեմ; -անցութի s. abortion, prema-
ture birth; -աւեմ, եջի va. to con-
ceive, to be with child; S. Յղանամ;
-աւեցուցանեմ va. to cause to con-
ceive; S. Յղացուցանեմ; -աւութի s.
conception; S. Յղութիւն.

Սաղմոս, աջ s. Gr. w. psalm; --book,
psalter; - ասել, to recite or sing
psalms; to play on the harp, to sound
the lyre; S. Սայր; -աբանեմ va. to re-
peat the psalms; to compose psalms;
-ական a. salmodic; -ք s. psalms; -ա-
կից a. singing psalms together; -ա-
նուագ, -ասաց a. reciting, singing
psalms, praising; s. psalmist; -ասաց-
ութիւն S. Սաղմոսերգութի; -արան s.
psalmery, harp, decachord, dulcimer,
tympanum; psalter, psalm-book; -ա-
փոխ s. a psalm; -եմ, եջի va. to re-
cite, chant or sing psalms; -երգ, աջ,
-երգեաց, գէլ, գող or գու, աջ s.
psalmist, psalm-singer; -երգեմ va. to
sing psalms, to praise; -երգութի s.
psalm-singing, psalmody; -իկ pl. -
կուղք s. small psalter; short psalm;
-ողոզ s. psalm-singer, clerk; -ողոզու-
թի s. psalm-singer's office; -ողութի,
-ութիւն S. Սաղմոսերգութիւն.

Սամայէլ H. w. S. Սագայէլ.
Սամարոնի s. Samaritan.

Սամարոնիկոս a. tumultuous.

Սամետ, -է, -էք or աչք, -ի, * Սա-
մէթէլ s. leather thong of the yoke,
knot of the yoke. [or potion.

Սամթալուր s. dill- or fennel-water
Սամիթ, միթի or միթոյ s. anise, dill;
fennel; - փայլենի or ծովային, sam-
phire, crithmum.

*Սամիր s. large millet.

Սամիք, մեաց s. yoke, wooden collar
for draught oxen; էջ. whip-staff, til-
ler-shaft, tiller ropes.

Սամիր, մուրաց s. sable; - or
Սամուրէնի s. sable-skin.

Սամարեմ vn. to strut along or a-
bout, to look grand.

Սամոն sf. strumpet!

*Սայա s. women's long gown.

Սայապէս S. Սայպէս.

Սայթաք a. fickle, inconstant, un-
steady, changeable; agile, quick,
nimble; -եմ, եջի vn. to slip, to
stumble, to trip, to take a false step,
to fall; էջ. to falter, to waver, to be
unsettled, to go astray, to err; -եմ,
եջուցանեմ va. to cause to slip or
stumble, to trip up; էջ. to lead astray,
into error, to delude; -ումն s. stum-
bling, slip, false step, fall; էջ. error,
aberration.

Սայլ, էջ s. waggon, chariot, cart;
ast. arcturus; boötes; -աւորք, աջ s.
cartwright, wheelwright; -ակ, աջ s.
small cart, truckle, dray-cart; - ձե-
ւածիկ, barrow, hand-barrow; -ա-
կաք s. baggage-waggon; ammunition-
waggon; -ակերպ աստեղք s. ast.
arctus; Charle's wain, the Great Bear;
ursa major; -ալաւալ s. barrow-
man; -աւունք a. living in carts, no-
mads, wandering, errant; -այից s.
shaft of a vehicle; -իկ s. wheel-bar-
row; -իւ s. wheel-chair; -որդ, աջ s.
carter, waggoner, driver, carrier.

Սայր, էջ s. edge, sharpness; S. Սար;
սասակէլի - սուտերի, to put to the
edge of the sword; -աղիք s. edge; -ա-
սուր a. well pointed, sharp, cutting,
piercing, trenchant; - սուտեր, trench-
ant glave. [prow.

Սայրուց s. mar. the interior of the
Սան, էջ s. kettle, boiler, caldron,
saucepan, stewpan; chem. still, cucur-
bite; - Պապենի chem. Papin's digester,
athanor, digesting-furnace.

Սան, ույ, -ական s. nursling, foster-
child; pupil, scholar; godchild; -ա-
կիցք s. children having the same god-
father; -աչայր s. godfather; -ամայր
sf. godmother. [Sanir.

Սանայիրաւերմ a. grown on mount
Սանգասականք s. contempt, scorn.

Սանդ, էջ s. pounding-mortar; -
հրեղէն, petard.

Սանդուլ, էի or ոյ s. sandal; փայտե-
ղէն - , wooden-; -աւոր a. shod with
or wearing -s; -իկ s. small - , slip-
shoe, slipper. [crush in a mortar.

Սանդաւարեմ, եջի va. to pound or
Սանդարմետ, էի, -ք, սայ or աից
s. Tartarus, hell; -ք երկրի, the deep
caverns of the earth, abyss, hell, pit;
- , -ական, -ային a. tartarean, hellish,
infernal, satanical, devilish; - գիւք,
the infernal divinities; - աճեք, diony-

sia, dionysiaca; -սահանք *s.* demons, devils, the damned, souls of the dead, shades, spirits; -սպետ *or* [Pluto.

Սանդարապետ *s.* god of Hades, Սանդիստոն *s.* pestle; -մեքենական, crushing- or stamping-mill; -մեծ, large heavy pestle; -փոքրիկ, small Սանդղաձեւ *a.* ladder-shaped [pestle Սանդղամասն *s.* round, step.

Սանդուխթ *or* դուղք, դուղ *s.* stair-case, stairs, ladder; երկբացիկ -, double ladder, trestles; ծալածոյ -, folding ladder; -չուանայ, rope-ladder, foot-rope; -հրդեհի, fire-ladder, -escape; -պաշարման, scaling-ladder; -չընձանակաւ, winding staircase; ելա-նել լ, -դու, to go up stairs; իջանել ի սանդուղ, to come down stairs; ելա-նել ի վեր սանդուղք, to scale, to climb over, to escalate; երանել սանդուղք ի պարիսպս, to scale the walls.

Սանդղայր *s.* Ս. Սանակից; god-child's brother.

Սանձ, ուց, օք *s.* bit, curb, bridle, rein, snaffle; ից. check, curb; -զօրու-թեւաչափ *mech.* dynamometrical brake, friction-brake; -ս դնել, to put a check upon, to curb, to put a term to; -ս արկանել *S.* Սանձեմ.

Սանձաբեկ, -կոծ առնեմ *or* -կո-ծեմ *S.* Սանձահարեմ; -կալ *S.* Երա-սանակալ; -կոտոր *a.* breaking the reins, untameable, indomitable; -լի-նել, to break loose, to break the bri-dle; -հարեմ, ելի *va.* to bridle, to curb, to check, to rein; to subdue, to break in; -հարուկ *s.* bridling, reining, curb- ing, repressing; առանց -թե, dissol-utely, impetuously; -բար *s.* bridle- maker; -բարականն *s.* bridle-making; -բիւռ, ալ *a.* reining, checking, break- ing in; -բիւռլին *S.* Սանձահարուլին; -բձակ *a.* unbridled, unruly, unrestrain- ed, unchecked, lawless; dissolute, loose; -գերասանակն թողուլ, to give a horse his head, to slacken the reins.

Սանձեմ, ելի *va.* to bridle, to break in; to rein in, to check, to hold in, to repress, to conquer, to abate, to mortify.

Սանձումն *s.* check, restraint, curb. *Սանեք *s.* weaver's large comb.

Սանար, ի *or* ոյ. սեք *s.* comb; *row of toes; - նեղատամն, small-toothed comb; -լայնատամն, large-toothed -; -փղոսկրեայ, ivory -; խողանակ սան-

տեր, --brush; քսակ սանտեր, --case; - ոստայնակալ, weaver's -; - կանե- փի, վել, hatchel, flax-, hemp-; - բրդոյ, card to comb wool. [maker.

Սանարադործ, -վաճառ. *s.* eomb- Սանարեմ, ելի *va.* to comb.

*Սանարուկ *s.* bot. *S.* Շուէշ & Շրէշ; -ք *s.* combings.

Սանարուկն *s.* hackling, hemp or flax dressing; combing, carding.

Սապառ, ալ *s.* trunk, coffer, safe; basket; *S.* Չուգեմ; - ուղտու, cam- el's hump; - ուղն, hump, humpback, gibbosity; -ակ, ալ *s.* casket; hand- basket; -աւոր *s.* pedler, hawker, huckster, petty dealer; -ոլն *a.* crook- or hump-backed, gibbous; *s.* hunch- Սապենեթ *S.* Պրահաւթոյք. [back. Սապէս *ad.* thus, so, in this manner.

*Սապար *S.* Խեղ, Հաւմ.

*Սապոն, ի *s.* soap; *S.* Օձառ.

Սապոն *Arabic w.* *S.* Հարուկ.

Սառ, &c. *S.* Սառն, &c.

Սառայածին *a.* born of Sarah.

*Սառսառ *s.* coarse large sieve.

Սառելի *a.* gelable.

Սառիմ, ելայ *vn.* to freeze, to be frozen, to glacial, to eongal; *- պողոց, ծաղկանց, to be frost-bitten, nipped by the frost.

Սառն, ուին. ուանց *s.* ice, frost; glaz- ed frost; crystal; *a.* frozen; հատոր սառանց, piece or block of ice.

Սառնաբեր, -դործ *a.* producing frost or ice, ice-cold, frosty, freezing; - գոյն *a.* ice-coloured; -լիճ *s.* frozen lake; -կան *a.* glacial, icy; -կերպ *a.* ice-like, icy, glassy, crystalline, trans- lucent, pellucid; *s.* crystalloid, hya- loid, crystal form; -կոյտ *s.* glacier; -հալ *a.* thawed, melted, liquefied; - հար *a.* frost-bitten; -հրդեհ *s.* cold & hot beyond endurance (hell); -ձեւ *S.* Սառնակերպ; -մած *a.* surrounded or covered with frost or ice, frozen, ice-bound; -մանիք, նեայ *s.* ice; frost, icy cold; շնչեն ցրտաշունչ -, sharp & biting winds blow; -մանուա *a.* very cold, icy, freezing; -լին *a.* icy, glacial; crystalline; -նամ *S.* Պաղիմ; -նման *a.* ice- or crystal-shaped; -լէն *a.* built with ice; -սլառ *S.* Սառնամած; -ջուր *s.* chem. water of crystallization; -սա- ուղյ *a.* extremely cold, freezing, gla- cial, icy, chilling; -սեր *a.* icy, cold, stony, cruel; -սոյլ *a.* caught in the

ice, frost- or ice-bound; -տես *a.* chem. hyaline, glassy; - *or* տեսակ *S.* Սառ- նակերպ; -տուն, -բան *s.* ice-house; -ցուցանեմ *S.* Սառուցանեմ.

Սառնեղէն *a.* frosty.

Սառնորակ *a.* crystalline; *s.* jelly; - բուսական, pectine; - հիւթն ալաց, crystalline humour.

Սառնութիւն *s.* nature of ice, iciness.

Սառնում, Սառչիմ *S.* Պաղիմ.

Սառնոց *s.* ice-house. [glazed frost.

Սառոյց, ուցի *s.* frost, icy cold; ice,

Սառուկն *s.* congelation; կէտ սառ- ման, freezing point.

Սառուցանեմ, յի *va.* to freeze, to ice, to frost, to chill, to eongal, to coagulate; -ցեալ *a.* frozen; - ծով, North sea or Frozen Ocean; - գոտի, frigid zone. [ing.

Սասան *s.* *S.* Սասանումն; *a.* trembl-

Սասանեմ, ելի, -եղուցանեմ *va.* to shake, to jog, to jolt, to stagger; to move, to astonish; to frighten, to ter- rify; - զոսն ուրուք յերկրէ իւրմէ, to cause a person to emigrate.

Սասանիմ, ելայ *vn.* to be shaken, to totter; to tremble, to shudder; to be dismayed, cast down; - ի հիմանէ, to shake to its very foundations; սասա- նեալ կալ, to stand abashed.

Սասանոս *or* նուա *a.* moveable; - գաշտ, the sea.

Սասանութիւն, -ումն *s.* shaking, stag- gering, tottering; quailing, shudder, thrill, trembling; earthquake.

Սաստ, ից *s.* bitter, angry reproof, scolding, rebuke, threat, menace; chastisement; - իշխանակերպ, մեծա- վայելուչ, majesty; - իշխանական, au- thority, haughtiness; - ալաց, pierc- ing glance; ի - մաաչել լ, ումէք, to reproach bitterly, to scold sharply.

Սաստական *a.* threatening; -բար *s.* scolder.

Սաստեմ, ելի *va.* to reprimand an- grily, to rebuke, to scold, to speak authoritatively, in a threatening tone, to threaten, to apostrophize, to bid or order imperiously; to hush, to still, to quiet.

Սաստիկ, տկայ *a.* excessive, ex- treme, great, grievous, enormous; in- tense, violent, vehement, impetuous, strong, lively, ardent, fiery; rigid, ri- gorous, rude, severe, austere, insup- portable; - ագէտ, downright or per-

feetly ignorant person; - *or* -ս *ad.* vehemently, vigorously, impetuous- ly, strongly, with all one's force, pow- er or strength; greatly, excessively, extremely, grievously, violently, sharply, harshly, rigidly, severely, rigorously.

Սաստիչ *s.* a scold, chider, rebuker.

Սաստիւթար, -գին, գոյն *or* գոյն *S.*

Սաստիկ *ad.*; -բուրումն *s.* great fra- grance; -խոս *a.* chirping, chattering excessively; -կան *a.* great, terrible, violent; - մակբայ *gr.* intense adverb; - մասնիկ *gr.* increasing particle; -կոծ *a.* severely reprimanded, sharply re- proached or harshly punished; - առ- նել, to load with reproaches, to re- primand severely, to rebuke sharply, to huff, to lecture, to taunt, to chide, to burst or launch out bitter invect- ives, to break out in scolding or up- braiding; - լինել, to be sharply re- primanded, harshly scolded; -կսկիծ *S.* Դառնակիւն; -հարուած *a.* struck brutally; -հոլով *a.* turning or revolv- ing rapidly; -ձայն *a.* rolling, resonand- ing, roaring; - յաղթ *S.* Քաջաղթ; - յոյլ *a.* very agitated, moved, in great emotion; - սեր, ardent love; - նամ, ալայ *vn.* to increase in force, in in- tensity, to be strengthened by, in- creased, to grow; to be enraged, very angry; - մարտին, to become exasper- ated, to grow most ferocious; - նայր հրաման թագաւորին, the king's order was pressing; - նգամ *S.* Յաղթանդամ; - շառաշ *a.* very noisy, clattering; - հնչէին զագականին, all the bells rang a full peal; - շունչ *a.* blowing violent- ly; - պահանջ *a.* required rigorously or severely exigible; severe, rigid, in- exorable; - պատիժ *a.* rigid, severe, excessive, atrocious; - պէս *S.* Սաս- տիկ *ad.*; - ջինջ *S.* Բնաջինջ; - սառույց *S.* Սառնասառույց; - վէր *a.* severely wound- ed; - տեսակ *a.* atrocious, horrible, cruel; - ցուցանեմ *va.* to render in- tense, violent or strong, to strength- en, to augment, to increase; - զպա- տերազմն, to foment, to exasperate warfare; to turn the enemy's flank; - զհրամանն արքունի, to enforce the king's command.

Սաստիւն *s.* intensity, vehemence, impetuosity, rage, violence; rigour, rigidity, severity, rudeness; grievous-

ness, enormity, extremity.

Սառակ *s. dead body; corpse of an unbeliever; a. simple, single; undorned; -սպիտակ, quite white; -մարդ զքն առեւ, to declare our Lord a mere man.

Սառակամահ լինիմ, մեռանիմ vn. to die a cruel death, to perish miserably.

Սառակեմ, էջի va. to kill, to slay, to massacre, to put to death, to take away life, to butcher, to slaughter, to exterminate, to extirpate; to destroy, to overthrow, to make havoc of, to get rid of; -իմ vn. to perish, to die; to be destroyed or exterminated.

Սառակէջ s. that kills, that puts to death cruelly, exterminator, extirpator, destroyer.

Սառակում s. extermination, extirpation, death, havoc, destruction; -ի -մանիւ, to perish; սառակմունս առնել, to make carnage; կոտորել է - , to destroy utterly, to exterminate.

Սառակաւան a. mortal, deadly, fatal, mortiferous, lethal, murderous, destructive.

Սառան, է, էւ s. adversary, opponent, antagonist, enemy; Satan; -յաւրացանէլ ումէք, to stir up an adversary, to raise or create difficulties, to raise objections to.

Սառանայ, է, էւ s. Satan, demon, devil, evil spirit; S. Սառան & Բանսարկու.

Սառանայազգեաց S. Սառանայակիր; -գէն a. incited to, possessed by a devil; -խոս a. treating or dealing with the devil; -ծին a. born of Satan; -կան a. devilish, satanical, diabolical; -կիր a. possessed by a devil, raging, furious, demoniacal; -կուր a. enticed, allured by the devil; -միս a. evil-minded, as wicked as the devil, very malicious, diabolical, devilish; -նամ, աջայ vn. to become a devil, to be malevolent; -պաշտ a. devil-worshipping; sold to the devil; -սէր a. fond of the devil; -յուցանեմ va. to cause to become devilish, diabolical; -ւոր S. Սառանայական.

Սառանայինք s. things of the devil. Սառանայստ a. furious, raging, demoniacal.

Սառանայութիւն s. devil's nature; devilry; malignity; witchcraft, devilish trick.

Սառաս, ոյ s. mother of pearl; S. Փեղեկայ.

Սառար, աջ s. workman, artisan, operative; labourer, husbandman; weaver, help, succour, aid; helper, assistant, auxiliary; fellow; cause, author; - պատմութիւն, additional professor of history; - լինել or -էմ, էջի va. to help, to assist, to aid, to co-operate, to contribute, to serve; to do, to labour; -ութիւն s. help, succour, assistance, co-operation; fellowship, admission; woollen-trade.

Սատեր, աջ, Սատր, սեր s. Gr. w. stater, didrachm (money & weight); -անամ vn. to raise to dignities.

Սատիր s. Gr. w. satyr, faun; * - or սատուր S. Սակր, Սակուր; -ակուն a. satirical.

Սատն s. Gr. w. satum, setier, (2 English gallons, or 16 English pints of wine).

Սատր, է or ոյ s. thin silken crape; napery; seat, sofa, settee, settle.

Սատրապ, էջ, -էս s. satrap, lieutenant of a county, prefect; -ութիւն s. satrapy.

*Սատրեմ va. to plant separately.

Սար, ոյ or էջ s. height, eminence, top, summit, peak; cape, promontory, point; -ք, furniture, moveables, equipage; harness; all that follows, rest.

Սարաբարձր a. high-topped, very high or elevated, lofty.

*Սարած a. varnished.

Սարակ s. small height, upland, hill; mare, brood mare.

Սարակնոս, աջ s. Saracen. [land.

Սարահարթ a. flat-topped; s. table.

Սարանամ, աջայ vn. to become elevated, to appear high; էջ. to take ill, to be or get angry; not to deign to.

Սարապիս Սերապիս s. Serapis, Apis.

Սարաս, է s. form, fashion, manner, resemblance; custom, habit, usage; յայնմ -ի, in that state; է -ի, so as, as; այսպիսի -իւ, so, in such a manner.

Սարասիմ, էջայ vn. to be affected by.

Սարասակ, աջ s. zool. tinnunculus or kestrel.

Սարասան s. Arabic w. ast. Cancer.

Սարաւանդ, -ակ, աջ s. cape, headland, promontory, foreland; -էմ, էջի va. to build altars in high places; -իմ vn. to sit in high; to tower; to be of very ancient lineage.

Սարաւոյթ s. edifice built on high, terrace. [granary.

*Սարբի s. emporium of eorn or flour.

Սարբնայ or Սարբինայ s. vine-trellis.

*Սարգեմ or կեմ va. to make ready.

Սարգ, էջ s. spider; bot. laurel, bay-tree; zool. starling; էրգաբնակ, նրսառակ, ուղղնթաց, շէղնթաց, թէլէլէան, սփռող, Թափառակ, մորար, ոստին, ջրային -ք, house-, sedentary, retrigrade, laterigrade, spinner, snaring, vagrant, erratic, land-, water-spiders; արագ or ժիր, նաւք, կայտառ, խիզախ or արի, ճարար or ճարպիկ, հարաբէտ, հանձարեղ, գիտուն, վաստակաւոր, արթուն -, agile, cunning, quick, prompt, skilful, industrious, ingenious, knowing, laborious, vigilant spider; կախուկ, վերնակառ or վերամբարձ, մանողակ, փորեղ or տղնդեր, տղեղ or մախիլ, անհեղեղ, սոսկալի, Թունաւոր -ք, hanging, suspended, spinning, big-bellied, ugly, deformed, frightful, venomous spiders.

Սարգաբոյն S. Սարգիստայն; -խոս s. bot. spider-wort, anthericum ossifragum; -նիւ a. woven by a spider, as thin or fine as a cobweb.

Սարգեղունդն s. sardonix.

Սարգինատր a. produced by the laurel, lauriferous, bay.

Սարգենեան, -դենի a. laurel.

Սարգենի, -դի, դայ s. laurel.

Սարգին, աջ s. cornelian.

Սարգիստայն, էջ s. cobweb, spider's web; սրբել զ-ս, to sweep down the -s; - ձգել ծածկոյթ զերեսօք, to hind behind a cobweb, to try to conceal what is manifest, to cover with pretexts. [laughter; risus sardonius.

Սարգոնեան a. sardonian; - ծաղր, -

*Սարդոյ, -ոս S. Սարգիստայն.

Սարեակ, -էկ, աջ s. black-bird.

Սարեկիկ s. finch, chaffinch.

Սարեմ vn. to threaten, to cry out

Սարեփթուհի sf. Sareptan. [against.

Սարիկ s. zool. sarigoy, opossum.

Սարիք, բեայ s. cord, band, rope, chain; - նաւու mar. rigging.

Սարիւրան s. crater, enp, large goblet; քամել զ-, to drink off, to quaff.

Սարկաւազ, աջ, ումք, դայ s. deacon; servant, minister; աւազ -, archdeacon; -ական a. diaconal; -ակից s. fellow-deacon; -անոց, -ատուն, -ա-

րան s. vestry-room, vestry; -ապետ s. archdeacon; -էմ, էջի va. to serve, to minister, to attend; vn. to be served or attended; -ութիւն s. deaconship, deaconry; service, ministry; -ուհի sf. deaconess; abbess.

Սարկեւաւաք or -եւաք s. horny tips of birds' claws; S. Մաղիւ.

Սարմատ, աջ, -աջի a. Sarmatian; -իւ s. Sarmatia.

Սարոյ, էջ s. pine-tree. [eers.

Սարսառնիք or նեալք s. mountain-

Սարուած, -ութիւն s. instrument, tool, apparatus, harness, furniture; նաւ կազմեալ նմ սարութիւն, ship complete in stores & rigging.

Սարուփարթայ s. baggage-train, stores, implements of war.

Սարսառեցունեմ, Սարսառիմ, էջայ vna. to dry, to dry up.

Սարսառում s. drying, dryness.

Սարսարակ s. zool. field-fare.

Սարսարեկ s. zool. woodcock.

Սարսափ s. shuddering, consternation, great fear, panic, horror; -եղի a. frightful, dreadful, tremendous, appalling, horrible, terrible; enormous, stupendous, wonderful; -էմ S. Սարսափիմ; -եցունեմ va. to cause terror, to strike with consternation, to cause to shudder or shiver with fear or horror; -իմ, էջայ vn. to quake with fear, to be horror-struck, seized with consternation, to have one's hair stand on end; - ոսկերաց, to be terrified, horrified; - է ջրոյ, to shiver with cold; սարսափեցան ոսկերք իմ, a cold shiver ran through my whole frame; -իւն s. start, thrill, cold shiver, shudder; -ումն S. Սարսափ.

Սարսելի S. Սարսափելի.

Սարսեմ, էջի vn. to quake, to totter, to start, to feel a thrill of fear, to shudder, to tremble, to quiver.

Սարսեցունեմ va. to shake, to cause to totter or shiver with fear.

Սարսիմ, էջայ, Սարսուժ er Սարսչիմ S. Սարսեմ.

Սարսումն S. Սարսափումն.

Սարսուռ, սոյ s. shivering, cold chill, chilliness, trembling, terror; - առնաւ or առնել զոք, to quake with fear, terror or horror.

Սարսազին, -ի or լից a. horrible, terrible, fearful, tremendous.

Սարսում, աջայ vn. to quake, shake, 82

shiver or tremble; - *ի ցրայ*, to shiver with cold, to quake all over.

Սարսուռներ or *սեր* *a.* tremulous, undulating. [*shiver* or to tremble.

Սարսուռացանեմ *va.* to cause to *Սարսուռելի* *S.* *Սարսուռելի*. [*սարսուռելի*.

Սարսուռելի, *սեր* or *սուռ* *S.* *Սարսուռելի* *a.* moveable, everchanging, unstable.

Սարսուռում or *Սարսուռում*, *սերայ*, *սուռ* *չեալ* *vn.* to be shocked at, estranged, alienated, to have an aversion to, to withdraw, to abandon; to be horrified, scared, to take umbrage; - *ի ստեղծել*, to be weaned, disaccustomed.

Սարսուռացանեմ, *չի* *va.* to rebuff, to spurn, to repulse, to shock, to estrange, to cause a separation, to alienate, to detach; to scare, to startle, to cause or give umbrage to; - *ի ստեղծել*, to wean, to disaccustom. [*ding*.

Սարսուռելի *a.* disgusting, forbid-

Սարսուռելի, *ից* *s.* arbour, vine-ar-

Սաւան, *այ* *s.* sheet. [*bour*, bower.

**Սաւանայ* *s.* shrill life or whistle.

Սաւանազարդ *a.* adorned, furnished with wings; -*թեւ* *a.* whirring, flapping the wings, flying about, hovering, soaring; -*չայն* *a.* humming, buzzing; -*համ* *S.* *Սաւանա*; -*պատ* *a.* surrounded or covered by wings; -*տարած* *a.* spread (wings).

Սաւանա, *եցայ* *vn.* to flap the wings, to flutter about, to hover, to soar, to fly high. [*flight*, flying about.

Սաւանառում *s.* flapping, fluttering, *Սաւանառար* *ad.* like Saul.

Սաւան *s.* black poplar.

**Սաւան* *a.* flat. [*true*, lying.

Սաւանաւ *a.* *Gr. w.* quite false, un-

Սաւանայ *s.* life.

Սաւանայ *Gr. w. S.* *Շափիւկայ*.

Սաւոր, *ոց* *s.* urn, amphora, pot, pitcher, jug, jar. [*barber's* calling.

Սաւորական or *Սաւորողական* *s.* *Սաւորեմ*, *եցի* *va.* to shave, to shear; *S. Մօրուք*; -*իմ* *vn.* to get shaved.

Սաւորիչ *s.* barber, hair-dresser.

Սաւորում *s.* shaving; hair-dressing.

Սաւորու *sf.* tire-woman.

Սաւորաթանք *s.* sycophancy; juggling tricks. [*large* hood or cowl.

Սաւորայ, *ի*, *իւ* or *ու* *s.* *Latin w.*

Սաւորեմ, *եցի*, *Սաւորեմ*, *եցայ* *vn.* to hide oneself.

Սաւորործ *a.* mournful, dreary, dole-

ful, sad; -*զգած* *a.* in mourning; lugubrious; -*լինել*, to be in mourning; -*զգեաց*, -*զգեսա* *a.* wearing or clad in mourning; -*լինել*, to wear or to put on mourning; -*թափեմ* *vn.* to leave off mourning, to go out of mourning; -*ի* *a.* mournful, lugubrious, sorrowful, sad, fatal, gleomy; -*կեց* *լինեմ* or -*կցեմ* *vn.* to go into mourning, to eomplain, deplore or condole with or together, to commiserate.

Սգամ, *ացայ* or *չի* *vn.* to be in, or to wear mourning, to mourn; to afflict oneself, to be sorrowful, to regret, to be moved, to bewail, to lament, to deplore.

Սգայական, &c. *S.* *Չգայական*, &c.

Սգապատ *a.* covered with black or mourning; -*սեր* *a.* fond of mourning; -*սիրութիւն* *s.* immoderate love of mourning; -*սեակ* or *սիկ* *S.* *Սգալի*; -*ցուցանեմ* *va.* to grieve, to sadden, to afflict; -*ւոր* *a.* in mourning; mournful; *սուգ* *սանուկ* -*զք*, to wear mourning; -*ւորեմ* *vn.* to mourn; -*ւորութիւն* *S.* *Սուգ*.

Սգումի *s.* mourning; grief, pain.

Սեամք, *սեմոց* *s.* threshold; doorpost, jamb.

Սեաւ, *սեւոյ* *a.* black; *fig.* sad, gloomy; *s.* ink; negro; black; -*փայտ* *S.* *Սեւեռ*; -*սեւ* *a.* black, dark, obscure. [*empress*; *pn.* Augusta.

Սեւաստ or *Սեւաստ* *a.* *sf.* august; *Սեւաստ* or *Սեւաստ* *a.* *s.* august; emperor; *pn.* Augustus.

Սեւեռ, *Սեւեռ*, *Սեւեռ* *s.* *Gr. w.* palm-leaf vest, garment made of palm-leaves.

Սեթեւեթ *s.* garb, dress, ornament, attire; affectation, primness; paint; - or -*եալ* *a.* embellished, adorned, pompous; finical, affected; -*աքար* *ad.* with inflated language; -*անք* *s.* finery, gewgaws, tinsel; -*եմ*, *եցի* *va.* to dress up, to trim or trick out, to bedizen, to bedeck, to embellish, to ornament; to paint, to plaster.

Սեղաւ, *Սեղաւ* *s.* *Gr. w.* shooting star.

Սեղաւ, *Սեղաւ* *s.* *L. w.* chair, throne.

Սեխ, *ի* or *ոյ* *s.* melon; *չեւ* -*ի*, slice of -; - *մկտնոտ*, musk-melon; -*աւ* *տան*, *այ*, -*աւտանի* *s.* melon-bed; -*ե* *սի* *s.* melon-plant; -*եկե* *s.* melon-ground or -garden. [*rocco*, cordwain.

Սեկ, *ի* or *ոյ* *s.* dressed leather, mo-

Սեկագործ, *այ* *s.* cordwainer, morocco-dresser; -*եմ* *va.* to dress like morocco, to morocco; -*ութի* *s.* morocco-dressing, -trade; -*կապ* *a.* bound in morocco; -*փերթ* *s.* morocco-
**Սեկեմուկ* *S.* *Չիլի*. [*piece*.

Սեկունդիկուս *s.* *L. w.* secundicerus.

Սեկունդիկուս *S.* *Սեկունդիկուս*.

Սեկակ *a.* *Gr. w.* cartilaginous.

Սեղան, *ոց* *s.* table, board; meal, food, table; altar; banker's counter; *աւաք* - , grand, high altar; - *գրեղ*, writing-table; - *խնայեղեղ*, kitchen-table; dresser; - *մարմարեղ*, marble-table; - *գործոյ*, work-table; *սիւնոց* -*ոյ*, table-cloth; *անթիք*, սպառ

-*ոյ*, plates & dishes; *պատաւաքալ*, *գանակ*, *գրեղալ* -*ոյ*, table-fork, -knife, -spoon; *զրոյց* *ի* -*ի*, table-talk; - *յարդարել*, *ուղղել*, *գնել*, to lay out a table, to spread the table; - *ուղղել*, to erect or place an altar or Communion-table; *բաղմէլ* *ի* - , to sit down to table; *ծառայել* -*ոյ*, to wait at table; *ի* -*ի* *լինել*, to be at table; *հանել* *ի* -*ոյ*, to rise from table; *բառնալ* *զ* - , to take away, to clear the table; *ծախք* -*ոյ*, table-expenses; *S.* *Կողպտեմ*, *Ճաշ*, *Պատիւ*; *s. geom.* trapezium.

Սեղանաբոյծ or *բուռ* *S.* *Պատաւաք*, *այծ* - , *գիր* *a.* spreading the table, laying the cloth; -*գիր* *S.* *Սեղանալ* *կապուտ*; -*կապ* *a.* *S.* *Սեղանալի*; *s.* waiter, servant; house-steward; temple-erector; -*կապուտ*, *պտից* *a.* sacrilegious, impious; *s.* profaner, spoiler; -*կապուտի* *s.* sacrilege, profanation; -*կից* *s.* commensal, messmate, fellow-boarder; -*լինել* or -*կցեմ* *vn.* to eat at the same table, to mess together; -*կցուի* *s.* commensality; -*մեծար* *a.* eondescending, accepting to sit at another's table; *յարդար*, *այ*, *յորէն*, *րինաց* *s.* head waiter, butler, chief steward; carver; -*համ* *vn.* to be formed into an altar-table, to become a sacrifice; -*նենդ* *s.* traitor, domestic traitor, betrayer; *fig.* one guilty of sacrilege, profaner; -*պետ* *s.* cellarist; -*սպաս* *a.* fond of good eating; -*սիւկ* *s. geom.* trapezoid; -*տուն* *S.* *Ճաշատուն*; -*ւոր* *s.* banker, changer; *տալ* or *արկանել* *զարծաթ* *ի* -*ս*, to place money in a bank at interest, to put out money to interest; -*ւորեմ*, *եցի* *va.* to wait at table, to spread the table, to

serve up; to give to eat; *fig.* to make known the word of God, to feed with the bread of life; -*ւորեմ* *vn.* to eat, to feed upon.

Սեղանորդ *S.* *Սեղանալից*.

Սեղեխ, *այ* *s.* fornicator, whore-keeper; suitor, gallant, sweet-heart, admirer; -*աքար* *ad.* like a lover, in a coquettish manner; -*ասպանութի* *s.*

Սեղխ &c. *S.* *Սեղխ* &c. [*lover-murder*.

Սեղմ *a.* close, dense, compact, firm, strait, narrow, compressed, confined.

Սեղմաւն *a.* *cnrt*, concise; -*հան* *a.* astringent; -*համ*, *ացայ* *vn.* to be contracted, compact, compressed, restricted, to press close, to grow narrower; -*պէս* *ad.* densely, closely, strictly, narrowly; -*ւոր* *S.* *Սեղմ*.

Սեղմեմ, *եցի* *va.* to render compact, to restrain, to constrain, to restrict, to restringe, to cramp, to contract; to squeeze, to strain, to press; -*իմ* *vn.* *S.* *Սեղմանամ*.

Սեղմութիւն *s.* the being compact, hardness, firmness, density; restriction, restraint; pressing, squeezing.

Սեմագիր, *գրաց*, *Սեմագր*, *այ* *s.* tachygrapher; -*գրութի* *s.* tachygraphy.

Սեմական *a.* semitic.

Սեմիոր *S.* *Խոստով*.

Սեմատոր, *այ* *s.* *L. w.* senator.

Սեմեղ *s.* *Gr. w.* chaneellor.

Սեմեակ, *նեկաց* *s.* chamber; cabinet, closet; *S.* *Շարուն*; *fig.* concubine; - *միանձանց*, cell; - *հարսին*, nuptial bed, thalamus; - *ուսման*, study.

Սեմեակից *a.* dwelling in the same chamber, comrade; -*մուտ* *a.* secluded; -*պան*, *այ* *s.* chamberlain; -*պանութի* *s.* chamberlain's office; -*պետ* *s.* Lord High Chamberlain; -*պետութի* *s.* office or charge of High Chamberlain; -*ւոր* *s.* recluse, solitary, hermit. [*hut*.

Սեմեակի *s.* small room, cabin, cell,

Սեպ, *ոց* or *կց* *s.* peak, point, summit of a rock, steep rock; peg, wedge; *a.* steep, cragged, a-peak, precipitous.

Սեպաձեւ *a.* cuneiform; -*համ* *vn.* to end in a point, to be steep or pointed; -*տափ* *s. mech.* catch, tipper, gib's end, stop, tappet; -*ցեալ* *a.* a-peak, steep; -*ցուցանեմ* *va.* to cut vertically, to escarp, to cut steep down; -*ւոր* *անիւ* *s. mech.* stop, cog- or curb-wheel.

Սեպեան *s.* *Gr. w.* sepia, cuttle-fish.

Սեպական *a.* proper, special, parti-

cular, specific, one's own; noble, illustrious, egregious; -ք s. one's own part, property or heritage; -էրնմա. it was specially his, it was his lot; -աբար, -ապէս ad. as one's own, - propriety; -ացուցանեմ, -եմ, էջի, -է. ցուցանեմ va. to appropriate, attribute, ascribe or impute to oneself; -ուծի s. appropriation; propriety; attribute, attribution; nobility.

Սեպուհ, պէտք s. peer, noble, gentleman, patrician, esquire; Sebooh, (name of mount in Armenia); - ա. զառք, the highest nobility; - գունդն ազատաց, knighthood, chivalry, squire.

Սեպտեմբեր, ի s. September. [hood.

Սեռ, էջ s. kind, species, race, generation; nature, complexion; *height; gr. gender; - էւ տեսակ, the genus & the species; մարդկային -, mankind; Հայկական -, the Armenian nation.

Սեռաբար ad. generally, universally; -գլխին a. co-national, consanguineous; -կան a. generic; general, universal; gr. genitive; -կնաձէւ a. of an universal or resplendent form, (the Cross); -կոտոր a. of several species, diversified, various, subdivided, heterogeneous; -ձէւ a. round or spherical; -նամ va. to become genus.

Սեռեմ va. to harden; -իմ va. to be hardened.

Սեռն, ուն s. axle, axis, pivot; a. clean, pure, clear, limpid; sincere, true, simple; -ուծիւն s. clearness, cleanness, purity. [progeny or race.

Սեռուծի s. the being of the same

Սեռութիւն ad. generically.

Սեր, էջ s. kind, race, species; sex; cream; gr. gender; - գինեմբոյ cream of tartar; գէղեցիկ -, the fair sex, womankind; գալ ի ծնունդ էւ ի -, to increase & multiply.

Սերական a. genital; prolific; generic, sexual; gr. genitive; - or -ք s. the sex, the genitals; ի բաց Հատանել զ-ս, to castrate, to geld.

Սերանամ S. Սերիմ.

Սերաւորեմ, էջի va. to multiply, to reduce into one kind.

Սերափիմ s. pl. H. w. Seraphim.

Սերեալ a. sprung from, born of.

Սերեկ s. S. Սէկ; leather-lid, -cover; էմ, էջի va. to close jars with bladder.

Սերեմ, էջի va. to procreate, to beg-

et, to engender, to give rise to, to propagate.

Սերիմ, էջայ vn. to be born of, to draw one's origin from, to descend from, to be procreated, multiplied by generation; to spring, to issue, to derive, to proceed from.

Սերի ad. te-day, this very day; - էւ վաղիւ, զ-էւ զվաղիւ, to-day & to-morrow; -ածին a. born to-day; -եան a. of to-day; ի -, ի - աւուր or աւուրս, - օր S. Սերի. [կէւի, quiddany.

Սերիկէլ, զ-էւ զվաղիւ s. quince; սինձ սեր.

Սերիկէլ, լւոյ s. quince-tree.

Սերմակրեմ va. to conceive.

Սերմահեղձուկ s. causing abortien.

Սերմանական a. seminal; -կորոյս a. seed-loosing (the earth); -Հան, աջ s. sower; -Հանուծի s. sowing; -մատոյց a. producing seeds; -նամ, աջայ vn. to seed, to run to seed; -բիւս s. sower; begetter, procreator; -ցան s. S. Սերմանահան; drill, sowing machine, corn-drill; -ցու, աջ a. destined or kept to be sown; -ւոր a. provided with seed, seedy; -բալ, աջ s. gleaning, gathering or picking up seeds; s. fig. babler, tale-bearer, telltale; - լինել, to criticize, to find fault with, to censure.

Սերմանելի a. fit to be sown.

Սերմանեմ, էջի va. to sow, to disseminate, to spread or cast the seed; to procreate; - սերմն, to seed; ժա. մանակ սերմանելոյ, seed- or sowing-

Սերմանիւ, -նող s. sower. [time.

Սերմանիւ, նեաց s. seeds; սլարակէ -նեաց, seed-plot.

Սերմանուծի s. sowing.

Սերմն, ման. մուշք or մանք, մանց s. seed, grain; berry; cern, pulse, &c.; fig. progeny, race, descendants; germ, bud, seeds, cause, principle; bot. cotyledon; - արուծի med. sperm; - ձը. կանց, spawn; - շողաւոր, rape-seed; ի - տալ զգորեան, to sow corn; էլա. նեկ արուծի սերման, to be afflicted with gonorrhea; - առնուլ կնոջ, to conceive.

Սերմաբանեմ va. to play the tell-tale, to babble; -բանուծի s. spermatology; -կաթ a. gonorrhoeic, ill of the gonorrhoea; -կաթուծի s. gonorrhoea; -կան a. seminal; spermatic; -կեր a. feeding on seeds or grain; -կերուծի s. eating pulse; loss of sens; -Հեղու. թի s. voluntary pollution; -սին &c.

S. Յանամ, &c.; -վառա s. seedsman; sf. seedswoman; -վարուծի s. sowing; -բան s. bot. anther, seedlip, seedlop; -բիւս, էջի va. to sow; -բիւսիւն s. power of conception; act of procreation; -վան s. bot. umbone, pistil.

Սերմեթիւթի s. pollution; gonorrhea. [child or young.

Սերմնիւ ալ af. conceived, with

Սերմբէ, -բիմ S. Սրմբէ.

Սերուծի s. procreation, generation.

Սերուն a. having procreative or generative virtue, fecund, prolific.

Սերունդ, բնորոյ s. offspring, scion, progeny, race, lineage, line, descent, posterity, descendants, generation.

Սերո, էջ a. solid, firm, hard, compact, constant, fix, stable, strong; fig. true, sincere, close, intimate, cordial; -, -իւ ad. firmly, constantly; voluntarily, willingly; sincerely, intimately, closely; - առաքինութիւն s. solid virtue; - սիրով, tenderly, affectionately, cordially; - սիրել, to love sincerely, with all one's heart, passionately; - աղթել, to pray intensely, warmly, earnestly, eagerly.

Սերունամ S. Սերիմ.

Սերունէն a. very solid, stable.

Սերունեմ, էջի va. to strengthen, to fix, to make firm, to establish, to consolidate; *to learn, to study; -իմ va. to be strengthened by, consolidated, to gather strength from.

Սերունութիւն s. solidity, firmness, hardness, constancy; phys. fixation.

Սեւ S. Սեւա.

Սեւաղբ s. ink; a. written with ink, delineated with black lines; -գոյն a. black, dark-coloured, blackish, dark, swarthy; -գործ a. rendering black, blackening; -գորշ a. blackish, obscure, gloomy; -գունդ a. composed of a black troop; s. black band or troop (of devils, rascals, &c.); -գեղ s. ink; -գէմ a. black-faced; s. negro; -գլած, -գլեւա a. clothed in black, in mourning; -գլեւա s. mourning suit; -թոյր or թորով a. black; fig. dark, gloomy, dismal, sullen, foul, base.

Սեւակ, ի, աւ s. ink.

Սեւահն a. black-eyed.

Սեւաղբաւ a. full of black clouds.

Սեւաղբիւն s. bot. quercus nigra.

Սեւամաղձ s. black bile, atrabiliary humour, spleen; -սա a. melancholy,

splenetic, atrabilians; gloomy, mournful; -ուծի s. melancholy, black cholera or bile, hyp, hypochondria, -sis; -մեղր s. burnt sugar, caramel; -մերթ a. brown-skinned; s. black man, moor, negro; gipsy; -մորու a. black-bearded; -յառուկ a. melampyrgus; S. Թաւայասուկ; -յին S. Սեւա; -նամ, աջայ vn. to blacken, to be or become black, to grow dark or brown; -նեղի a. black-dyed, black; -սաս s. S. Սեւա. սաս; count, earl; -սուրծի s. connaty, earldom; order of knighthood; -տեսակ S. Սեւաթոյր; -ցուցանեմ or

Սեւեմ, էջի va. to blacken, to render black, to imbrown; to paint black.

Սեւաբար S. Թերթաբար.

Սեւեւ, աջ or էջ s. nail, stud; -ա. զոյն, -ակապ, -ապինդ a. nailed, studied, fixed, well-fastened; -ապէս ad. fixedly, firmly; -եմ, էջի va. to nail, to stud, to fasten with a nail, to fix well; to attach, to stick; -իւթ s. Severian heretics; -ուծի or ուծի s. fixation; fixed or rooted idea.

Սեւեւամ s. black flock; S. Սեւա. զոյն; -բես a. black-faced, shameful.

Սեւեւ մուր a. black all over; S.

Սեւի S. Սեւի. [Սուր.

Սեւան a. black-footed; pn. Melampus. [- ալք, black eyes.

Սեւորակ a. blackish, brown, dusky;

Սեւորդէր s. Sewortie, Blacksons or Smithsons, (name of an Armenian race whose father was named Sēv or Black).

Սեւուծիւն s. blackness, black or brown colour, swarthy.

Սեւուկ a. nigro; S. Սեւորակ.

Սեւուհի sf. negress, negro-woman.

Սեւ սաթ S. Սաթ.

Սեփական, &c. S. Սեփական, &c.; -ազունք s. troops composed of nobles.

Սէ, սերա or սարա. սէք or սալք, սալա pron. f. S. Սա, սարա.

Սէգ, սիգայ a. imperious, high, haughty, snpercilious, arrogant, proud, superb; - առ Հանդերձ, fond of dress, smart, spruce, dandy; - առնուլ S. Սիգամ. [squitch -, dog's -, weed.

Սէզ, սիզոյ s. bent-grass, couch-.

Սէր, սիրոյ s. love; affection, fondness, tenderness; inclination, delight, liking, taste, fancy; love, passion, flame, salacity, love-suit; charity, supernatural love, christian charity; agapæ, love-feasts; kiss; - կանանց,

hymen, vulva; *fig.* the quiver of love; - *վաղանցուկ*, amour, intrigue, love-affair; *յոգակապք*, *որորք սիրոյ*, ties, bonds of love; *հանգոյց*, *տոմսակ*, *գաղանիք*, *երգ*, *վէպք*, *ընծայ սիրոյ*, love-knot, -letter, -secret, -song, -tale, -toy; - *առ ԱՅ*, *առ ընկերն*, *ազատութե*, *հայրենեաց*, *արուեստից*, *փառաց*, *առաքինութե*, love of God; of our neighbours or fellow-creatures; of liberty; of our country; of arts; of glory; of virtue; *ամուսնական*, *մայրական* or *մայրենի*, *հայրական*, *որդական* -, connubial or conjugal, maternal, paternal, filial love or affection; - *անձնական*, self-love, egoism, solipsism; - *տծային*, *երկնային*, *մաքուր* or *նք*, *նորաբոլոր*, *փոխադարձ*, *համեմատ*, *օրինակ*, *եռանդուն*, *սաստիկ*, *բուռն*, *անչափ*, *հասարակուն*, *հաւասարիմ*, *յաւերական*, divine, celestial, pure, rising, reciprocal or mutual, honest, lawful, ardent, lively, violent, extreme, constant, faithful, eternal love; *մոլեխութիւն* -, jealousy; - *երկրային*, *յոյգոյղ*, *անցաւոր*, *գոյգոյսական*, *մարմնական*, *անկարգ*, *պիլծ*, *յանցաւոր*, *եղեւնաւոր*, earthly, inconstant, fleeting or transitory, sensual, carnal, illicit, lustful, culpable, criminal love; *վայելել սիրով*, to make love to, to fall in love with, to court, to woo; *հալել մաշկ սիրով*, to burn, to languish with love, to be love-sick; *հատուցանել* - *ք* սիրոյ, to give love for love, to re-love; - *տղեւել*, to inspire with a passion; *գիւթել*, *բորբոքել* *զն*, to philter, to charm; - *ցուցանել*, to show or demonstrate love for; *առնել* -, to be courteous, amiable, friendly; to do or confer favours; *ուտել* *զ* -, to eat together, to make love-feasts; *գնել* - *է բերան*, to kiss, to embrace, *սիրով* *ad.* lovingly, tenderly, affectionately; with pleasure, willingly; *է* - *Ա. յ*, for God's sake; *է* - *իմ*, for me, for my sake; *արա ինձ* -, do me the kindness or the pleasure to; *տմ սիրով*, very willingly; - *իմ*! my love! my dear! *S. խառնեմ*, *Հորկանիմ*.
Սերարփի *s.* *S. Արովք*; focus of
Սերնսիրտ *s.* gentle breeze? [love].
Սերսերիմ *s.* *H. w.* Song of Solomon.
Սթար *s.* *Latin w.* horse-trapping, -cloth, eaparon; - *եմ* *va.* to harness a horse, to eaparon.

Սթափ *a.* awake, sprightly, lively, watchful, quick, prompt, speedy; - *ալան* *a.* entertaining, diverting, amusing, recreative, distractive; - *անք* *s.* sprightliness, liveliness, sportiveness, entertainment, diversion, sports, relief; watchfulness; - *եմ*, *եցի*, - *եցուցանեմ* *va.* to awaken, to enliven, to inspire, to refresh, to recreate, to revive; to cheer, to exhilarate, to divert; - *եցո զեւեր մտաց քոյ*, *fig.* awake from your mental stupor; *S. թափեմ*; - *իմ*, *եցայ տո* to wake up, to be lively, renewed, to recover, to come to oneself again; to brighten up, to be cheerful, to divert or amuse oneself; - *է գինւոյ*, to grow sober again, to get sober; - *է քնոյ*, to shake off sleep; - *ութել* or *ուծն* *s.* awaking; refreshment, distraction, diversion, pastime; sobering. [Ierian].
Սթեր *s.* *bot.* wild nard, azarum, *va.* *Սիբիլիայ*, *ի sf. Gr. w.* sibyl.
Սիբիլիկ or *Սիբիլիկ* *s.* *Gr. w.* pig's-bag.
Սիգ *S. Սիգ*. [skin bag].
Սիգաձեմ *a.* strutting; *ad.* with stately step; - *գնացք*, majestic gait, walk, bearing or port; - *իմ* or
Սիգամ, *ացայ* or *յի տո* to strut, to stalk, to walk in a proud manner, with an air of ostentation or self complacency; to bridle up, to give oneself airs, to carry one's head too high.
Սիգանձ *S. Սիգանձ*.
Սիգանք *s.* air, pride, ostentation.
Սիգաշարժ *a.* undulating, curling or rippling gently; - *պանծ* *a.* haughty, ostentatious, stately; - *սար* *a.* highly eaparoned; - *ւոր* *a.* superb (horse); - *քայլ* *a.* walking or curvetting proudly.
Սիգի, *սիգի*, *աց*, *զք* *s.* decoration, distinction of honour; seal; *S. Սիգի*.
Սիգնոն, *ի*, *Սիգնաք*, *յից* *L. w.* *S. Նշան*. [tentation; softness, effeminacy].
Սիգութի *s.* haughtiness, pomp, ostentation.
Սիգաբերիմ *տո* to grow spontaneously & abundantly as weeds or grass; - *բոյս* *a.* gramineous, grass-like; *s.* gramineous plant; - *կան* *a.* grassy; - *ւէտ* or [ing in weeds, in grass].
Սիգուտ *a.* weedy, grassy, abundant.
Սիկ, *սիկ* *s.* slime, mud, ooze, mire, slough, dirt; deposit, sediment, dregs, lees. [hired assassin].
Սիկարեան *a.* *Latin w.* murderous; *s.* **Սիկլիկ* *s.* sleet; hoar-frost.

Սիկ, *սիկ* *s.* *H. w.* shekel.
Սիկլիկ *s.* *Gr. w.* *S. Նշան*; fine-wheat-en bread, French-roll.
Սիկլիկ *S. Սիկլիկ*.
Սիկլիկայ, *ից* *s.* *Gr. w.* syllable.
**Սիմակ* *s.* wool prepared for spinning.
Սիմէս *s.* *L. w.* half-piaster.
Սիմիկ or *ար* *s.* *Gr. w.* semolina.
Սիմոնական *a.* simoniacal; - *ուէ* or *Սիմոնեան* *s.* Simony.
Սիմոնայի *s.* Simonian.
Սին, *անոյ* *a.* empty, void; destitute; vain, useless; *s.* *bot.* service- or sorb-apple; service- or sorb-apple tree.
Սինգոն *S. Սինգոն*.
Սինեալ *a.* emptied, void, empty.
Սինեալ, *եղց*, - *քոր*, *աց* *a.* refuse; low, despicable, vile; - or - *ժողովք*, *զեան*, - *խուժան*, riffraff, dregs & refuse of the people, mob, rabble, scum of the people, the unwashed, the many-headed, beggarhood.
Սինիկ, *կեղաց* *s.* Cerborus.
Սինիկիտիս, *աց* *s.* *Gr. w.* senator.
Սինիկիտիս, *աց* *s.* *Gr. w.* senate; - *ալան* *a.* senatorial; - *ութել* *s.* senatorial dignity.
Սինձ, *անձոյ* *s.* gluten; mordant; preserved fruits, conserves, preserves, jam; *S. Փշաա*.
Սինոնիկոս *Gr. w.* *S. Որդիակիցք*.
**Սինու*, *ի* *S. Սահման*.
Սիպի *S. Սիպի*. [peas].
Սիսուն, *սուն* or *սեւան* *s.* ehick-
Սիտլ *s.* *L. w.* water-pot, bucket.
Սիր *s.* damp weather; *a.* effeminate; - *s.* *Fr. w.* sire.
Սիրաբան *S. Քանասեր*; - *բար* *S. Սիրապէս*; - *բոլոր*, - *բուս* *a.* born of or produced by love, effect of love; - *բորբոք* *a.* burnt with love; - *բուն* *a.* whose base or root is love; - *զեղ* or *զեղուն* *a.* filled with love or affection, affectionate, loving; - *թուէ* *a.* love-winged; - *լի* or *լիւ* *a.* full of love, of affection, of tenderness, kindness or good-will, affectionate, obliging, kind; - *կամութի* *S. խաղամութի*; - *խնձոր*, (*Պիտիկ*) *s.* love-apple, tomato; - *կան* *a.* amiable, benign; amatory, loving, amorous; affectionate; - *կից* *a.* mutually loving; - *հար* *a.* love-stricken, loving, amorous; - *հարիմ*, *եցայ տո* to fall in love with, to be enamoured of, smitten with, to burn for; - *հարութի* *s.* love-struck, falling in love; love-

suit; - *հարուստ* *S. Սիրազեղ*; - *ձայն* *a.* eloquent, persuasive, sweet-spoken; - *մայր sf.* affectionate mother.
Սիրամարգ *s.* peacock; *էգ* -, *pea-hen*; *ձագ* - *ի*, *pea-chick*; - *գոչ*, the peacock cries or sereams; *նազել* or *սիգալ ուն* *զ* -, to plume oneself; to boast; - *աշաա* *a.* abounding in peacocks.
Սիրայ, *ից* *s.* *Gr. w.* mat; rush-tress, hay-rope; *սէր* *ի* - *է* *ad.* file by file, line by line, in series.
Սիրայեղ *S. Սիրայեր*; - *յին* *a.* dear, amiable; burning with love; *յորդ* *a.* fervent, ardent; *յորդոր* *a.* lovingly persuading; exhorting by love; - *շարժ* *a.* inciting to love; incited by love; - *պատար* *S. Սիրայեր*; - *ջան* *a.* done or executed with a fond enthusiasm; - *պաց* *a.* presented, offered with love; - *սնունդ* or *սուն* *a.* nursed affectionately, lovingly, tenderly; - *սան*, dear nursing; - *սուր* *a.* borne on the wings of love; - *սաեղնեալ* *S. Սիրաբոլոր*; - *սառած* *a.* beloved of God; - *սարփի* *a.* passionately fond, smitten, deeply in love, over head & ears in love; - *ամարիլիս* *bot.* agapanthus umbellatus; - *սիւն* *a.* melancholy & in love, smitten with love & melancholy; - *սուր* *a.* glowing with love; - *սիւն* *a.* in love, smitten, amorous.
Սիրեղան *s.* *Gr. w.* shrine.
Սիրեղական *a.* loving, amicable, friendly, affable, kind; - *զեղ*, philter; - *պէս* *ad.* amiably, kindly, lovingly, affectionately, tenderly, courteously; eharitably.
Սիրեղի *a.* amiable, dear, beloved, well-beloved; affectionate, benign, kind; *s.* favourite, darling, lover; - *գիմ*, my dear; - *ընծայել*, to render amiable; - *է ինձ*, I prefer; - *է քեզ*, *զեղեցիկն*, the beautiful affects you; - *է ինձ կարծեմ*, I should think; - *է ինձ տեսանել* *ի քեզ*, I am very happy to see in you; - *էր ինձ բարեբաղէ*, I had placed all my happiness in doing good.
Սիրեղութիւն *s.* loving; amiability, kindness, love, affection, tenderness, sympathy, fellow-feeling.
Սիրեմ, *եցի տո* to love, to be fond of, to have an affection or a liking for, to cherish, to like, to be pleased, to take pleasure or delight in, to de-

light in; - զմեռանա, to love one another, to be fond of each other; ըստ անձին -, to love as oneself; - իբրեւ զբեր սկան, to love as the apple of one's eye; - մինչեւ ջրունջ վախճանին, to love to one's last breath; խանդավախ, տարփանք, սասանիկ, բոլորով որաիւ or յոմ՝ սրտէ, ոգով չափ, ի վեր զգամ, անկեղծ սիրով -, to love tenderly, passionately or dotingly, to distraction, with all one's heart, with all one's soul, above all, sincerely; զմի սեր -, to love with equal affection; - իմ՝ vn. to be loved, beloved.

Սիրենա *sf. phys.* Sirene. [gether.

Սիրենթաց *a.* friendly, agreeing to

Սիրել, Սիրող *a.* loving, fond of; *s.* amateur, lover; - նկարուչ, amateur of pictures; - երաժշտուէ. dilettante, (*pl.* dilettanti); - գեղարուեստից, virtuoso, (*pl.* virtuosos); - ազատութեան, փառաց, lover of liberty, of glory; չես դու - մարգահաճութե, you do not like flattery; - է նա գրեկոյ, books are his passion; - եմ էս անկաբանութե, I have a great taste for botany.

Սիրողաբար or պէս *S.* Սիրելապէս.

Սիրողութիւն, Սիրումն *s.* love, predi-

Սիրուհի *a. sf.* *S.* Սիրելի. [lection.

Սիրուն *a.* amiable, dear, pretty, darling, gracious, handsome, charming; *S.* Սիրող.

Սիրտ, սրտից *s.* heart; heart, soul, mind, intellect, memory, intelligence; courage, spirit, heart; heart, inmost thought; heart, centre; առ սրտի *ad.* through anger; սրտի գիւր, ease, pleasure, contentment, satisfaction; բարութիւն, խստութիւն սրտի, kindness, hardness or obduracy of heart; ըբումն սրտի, faintheartedness, despondency; ուղիւ, անկեղծ սրտիւ, sincerely, openheartedly, openly; բոլորով սրտիւ, ի բոլոր սրտէ, յոմ՝ սրտէ, սրտի մօք, with all one's heart or soul, heartily, with good will, willingly, voluntarily; կրթել զ-, to form the mind or character; հեռացուցանել յանձնէ զ-, to alienate good will; գերել զ-, to captivate, to gain the heart or affection; յինքն արկանել զ- ուրուք, to gain a person's good will; յարկաւ կել զ-, to charm or gain all hearts; գորովել, ժառանգել զ-, to touch, to move, affect or stir, to possess the heart; իջանել ի խորս սրտին, to de-

seend into one's heart; թափանցել ի խորս սրտին, to penetrate the inmost recesses of one's heart; տալ, նուիրել զ- իւր, to give one's heart; խտորեցուցանել զ-, to pervert, to deprave the heart; խօսել ի սրտի, to speak to the heart; ասել ի սրտի իւրում, to say within oneself, to say in one's heart; սրտի մօք վաստակել, to labour heartily, to take to heart, to occupy oneself seriously with; - ի բերան շրջել, to seek painfully for; սրտի գիւր լինել, to be in a state of contentment or tranquillity, to feel pleased, comfortable, contented; զեզուել զ- իւր առաջի Այ, to open one's heart before God; հայրական, մայրական, գողոր, զգայուն, խաղաղ or անգորր, խաղաղաւէտ, երախտագէտ, ազնաւական, բարի, անխել, վեճմտիւն, վեճ, անվեճեր -, paternal, maternal, tender, feeling or sensible, calm, pacific, thankful, noble, good, excellent, elevated (high-minded), great, intrepid or dauntless heart; անզգայ, ապերախ, խիստ, ապակա նեալ, վատ, անգութ, անողորմ, չար, լքեալ -, unfeeling or insensible, ungrateful, flinty or obdurate, spoilt or corrupt, craven or dastard, hard-(hearted), unmerciful or pitiless, cutting, drooping, dejected or despondent heart; խորհուրդք մեծամեծք ի սրտէ գան յառաջ, great thoughts take their rise in the heart; -ն բաբախէ, թնդայ, the heart palpitates; արկ ի - իմ, he placed in my heart, he inspired me; անկցի գութ ի - քո, let your heart be touched; նուազեալ էր - նր, his heart was weak; հրճուէր ի սրտի, he rejoiced from the bottom of his heart; էթէ ուրուք - առնուցու կել ըիցէ, let him eat it if he has the heart to, if he has courage enough; - իմ գեղանի, my heart is moved; - ի բերանն էր, he struggled with death; որ յաչաց հեռացաւ ի սրտէ հեռացաւ, out of sight, out of mind; *S.* Զուարթանամ, թորք, Կեղեքեմ, Մերկանամ, Յանգուցանեմ, Դարժեմ, &c. &c.

Սիւղորայ *S.* Սիղորայ.

Սիւն, սեանց *s.* column, pillar; - չորեքկուսի, pilaster; անջրպէտ սեանց, intercolumnation; չարք սեանց, colonnade; - ամպ or ամպոյ, pillar of cloud; *S.* Երջանակ.

Սիւնաբարձ *a.* supported by pillars

or columns; - գաւիթ *s.* peristyle; - գլուխ *s.* capital, chapter.

Սիւնակ, աջ *s.* little column; էլէկտրական -, electric pile.

Սիւնական, -կեաց, եցաց *a.* stylites, living on a column; - ձեւ *a.* column-shaped; - մուտ *S.* Սիւնակեաց; - նման, - տեսիլ *a.* column-like; - պատ *a.* surrounded with columns; *s.* peristyle.

Սիւնբոյն *s. Gr. w.* symbol, ereed.

Սիւնիքոսական *a. Gr. w.* continuons.

Սիւնիդիտոս *S.* Սիւնիդիտոս.

Սիւնիդոք, -ոս, աջ *s. Gr. w.* synod; - ական *a.* synodal.

Սիւրալուխուր *S.* Հինգաերեւեան.

Սիւք, Սիւք, սքոյ, Սիւք *s.* breeze, gentle wind; *S.* Երան.

Սիւսն *S.* Կնճափող.

Սլանամ, աջայ *vn.* to soar, to take a lofty flight, to fly high; to rush, to dart, to rush on, upon or down; սլաշեալ աստղ, falling star.

Սլացուծի or սլան *s.* soaring, flight.

Սլացուցանեմ *va.* to cause to fly

Սլացք *s.* start, flight, sally. [swiftly.

Սլաք, աջ *s.* shaft, arrow, dart; stillette; style, needle; - ժամացուցի, hand; - ժամուց, hour-hand; - վայրկենից, minute-hand; - ալեղու *a.* sharp-tongued, biting, cutting, poignant; - եալ *a.* sharp-pointed, piercing, keen.

*Սլէխ or Սլէհ *s.* arms, armour.

Սլէմ *S.* Սուլեմ.

Սլիկ *s.* French-beans.

Սխալ *a.* wrong, mistaken, faulty; less; *s.* fault, error, mistake; միով - ամն քառասուն, 40 years wanting one.

Սխալագիր *a.* full of errors or mistakes, incorrect. [sy, drunken.

Սխալակ *a.* staggering, reeling, tip-

Սխալական *a.* liable to error, fallible, frail; - ութի *s.* fallibility.

Սխալակիմ, եցայ *vn.* to stagger, to reel, to be a staunch toper, to be tipsy. [ness, intoxication.

Սխալակութիւն or ութն *s.* drunken-oversight, failing, blunder.

Սխալաւոր *S.* Սխալական.

Սխալեմ, եցի, - լիմ, եցայ *vn.* to fail, to be wanting, to err, to commit an oversight, to be led into mistakes, to mistake; to sin, to fall into error, to go astray; to make a false step, to stumble, to trip; մեծամեծա -, to make gross blunders.

Սխալեցուցանեմ *va.* to cause to commit faults, to lead into error; to cause to sin.

Սխալոս *S.* Սխալական.

Սխալութիւն or ութն *S.* Սխալանք.

Սխորոք *S.* Սխորոք; * - գուշ *s.* wooden mortar.

Սիրաբորձ *a.* working or doing wonders, enchanting, astonishing, wondrous, prodigious, stupendous; - լի *a.* wonderful, surprising, admirable, charming; - նամ, աջայ *vn.* to admire, to be charmed, astonished, to marvel, to wonder, to be extremely surprised, wrapped in wonder, amazed, to stand thunderstruck; - սարառ, - տեսիլ *S.* Սիրալի; - ցուցանեմ *va.* to ravish, to enrapture, to delight, to strike with admiration, to charm, to be the delight, the charm of; - ցուցիչ *a.* stupefactive; - ւոր *a.* stupendous, wonderful. [to grow thin or lean.

Սիրիմ *vn.* to become extenuated,

Սիրումն *s.* wonder, marvel, amazement. [split, to gape, to crack.

Սկալիմ *vn.* to open in ehinks, to

Սկալինեան *a. Gr. w.* sealene, having the sides & angles all unequal.

Սկախան *a.* slimy, oozy, muddy, miry, sloughy.

Սկահ, ի *s.* eup, bowl, goblet; - աշտանակաց, drip-receiver. [ping-glass.

Սկահակ, աջ *s.* small cup, mug; cup-

Սկահակալ, աջ *s.* saucer. [ment.

Սկահաձեւ *a.* cup-shaped; *s.* - orna-

Սկայ, ից *s.* giant; - կին, giantess;

- անարի, huge giant; - աբար *S.* Հըսկայաբար; - ագործ, &c. *S.* Հսկայաձեւ, &c.; - ամարա or մարաութի *s.* gigantomachia, war of the giants; - անման *a.* giant-like; - աչափ *S.* Հսկայաձեւ;

- ընթաց *a.* walking like a giant; - ուի *s.* giantship.

Սկանամ, աջայ *vn.* to change into slime, to form a deposit, to settle;

գինիք սկանայ, your wine is torbid.

Սկանիմ *S.* Գահանիմ.

Սկարոս, ի *s. Gr. w.* *zool.* scarus.

Սկաւ *s.* piece of mat.

Սկաւառակ, աջ *s.* plate; *ast.* disk;

- գլխոյ, scull, cranium.

Սկաբար *s.* limonite.

Սկեմ *S.* Հսկեմ; - իմ *S.* Սկանամ.

Սկեպտականութիւն *s.* scepticism.

Սկեպտիկեան *a.* *s.* sceptic.

Սկեպտոր *s. L. w.* exceptor.

Սկեսուր, սրաց *sf.* mother-in-law; *S. Կեսուր*. [S. Կեսուրյր.
Սկեսուրյր, սրեկց *s.* father-in-law;
Սկեսայ *s. Gr. w.* whip, lash, scourge.
Սկզբնաբան լինիմ or բանեմ *va.* to describe or treat of antiquities, or of ancient times; -բոյս հասակ *s.* tender age, infancy; -գիր *a.* written from the beginning; initial letter; original, text, autograph; -գունութի *s.* pre-existence, antiquity; -որ *a.* first among the powers (angelic hierarchy); -ժառանգ *a. s.* the first heir from all eternity; -լոյս, լուսի *s.* primitive light, origin or author of light; -ծին S. Նախածին; -կան *a.* primitive, original, radical, pristine, primordial, first, initial; elementary; S. Մեղք; -ն *s.* beginning; -կեց *a.* co-etaneous, co-eval, equal in age or antiquity; -հայր, &c. S. Նախահայր, &c.; -մարտուի S. Նախամարտուի; -նամ, աղայ *vn.* to begin, to commence; -չար S. Նախաչար; -պատճառ *a. s.* first or principal cause, first author, source, spring; -պետու թի *s.* supreme hierarchy; -պտուղ S. Նախապտուղ; -սեր *a.* propagated first; -բոյբոյք, the first offshoots or branches; -տառ *s.* first letter, initial; -աար *a.* radical; *s.* element; -տիպ S. Նախատիպ; -ւար *a.* commenced, created; primitive, first; -ւորեմ S. Սկանիմ; -ւորուի S. Սկզբունի.
Սկզբնեղու թի *s.* the first existence or creation.
Սկզբնուի, Սկզբունի *s.* beginning, outset, opening, initiative, first steps, first appearance; priority.
Սկեծածկոց *s.* chalice-cover, veil.
Սկի, սկւոյ *s.* cup, bowl; chalice.
Սկիզբն, սկզբանց *s.* beginning, commencement, outset; origin, principle; cause, matter, author, mother, motive, birth, base, foundation; principle, maxim; prelude, proem, exordium; սկզբունք անընդմիջականք, immediate principles; սկզբունք Արքիմեդէայ, Archimedes' principles; ի սկզբանէ or սկզբանէ, ի սկզբնուում *ad.* in the beginning, at first, originally, firstly, primitively; անդուում or անդամին ի սկզբանէ, from the very beginning or outset, from the first, *ab ovo, ab antiquo*; ի սկզբանէ ցկատարածն, from beginning to end; ի սկզբանէ Յի, since the creation of the world; ի սկզբանէ էր

Բանն, in the beginning was the Word; - սանեւ or առնուել, ունեւ S. Սկանիմ.
Սկիթոն *s. Gr. w. ast.* skythron, Սկի S. Սկի. [(kind of telescope).
Սկիպոս *s. Gr. w.* thunderbolt.
Սկիւռ *s. zool.* squirrel; թռիչք - flying-; - գանգ, the - growls.
Սկիզեալ *a.* sealed.
Սկիզիկ or գուկ, գիկ *sf.* forlorn, desolate, deserted wife; *a.* barren.
Սկուռ, սկիզաց *s.* small dog, poodle, lap-dog; - ասամուռ, canine teeth.
Սկուռ *s. L. w.* axeman, hangman.
Սկուտեղ, սկանեղ, Սկանեղ, աջ *s.* disk, plate, tray; basin, charger. [well.
Սկուեմ *va.* to strangle; * to bake
Սկսական *a.* begun or beginning.
Սկսանիմ, Սկսում, սկսայ *vn.* to begin, to commence, to initiate, to set about, to enter upon, to start, to make one's outset; to give the signal for or of, to fall to, to undertake, to prepose, to put in train; to be born, begun or commenced; վերստին -, to begin again, anew, afresh or over again; to recommence; ալ -, to cease to commence. [ginner, novice.
Սկսանող, Սկսանակ, Սկսող, աջ *s.* be-
Սկսում, ոյ, Սկսումն *s.* beginning, start, debut, first appearance or performance; prelude.
Սկսեղածեւ *a.* disk-shaped.
Սշակ *s.* tower.
Սղաբար *ad.* briefly, a little, by & by; -գիր *s.* stenographer, short-hand writer; -գրական *a.* short-hand, stenographical; -գրեմ *va.* to take down or write in short-hand; -գրուի *s.* short-hand, stenography; -կան S. Սուղ; - ձայն *a. gr.* brief, subtle, thin; -մանակ *s. mus.* quick time; -նամ, աղայ *vn.* to become briefer or shorter, to shorten; to become or get dearer, to rise in price.
Սղանգն *s. bot.* birth- or hard-wort.
Սղապէս *ad.* seldom, rarely; -վա-
ճառ *s.* vendor at exorbitant prices.
Սղար, -եմ S. Սղարուն, -բեմ.
Սղացուցանեմ *va.* to shorten, to make brief; to raise the price of. [նամ.
Սղեմ, Սղիմ S. Սղացուցանեմ; Սղա-
Սղի or Սղիկ, ից *s.* gentle breeze, soft wind, zephyr; S. Երան; piece or block of ice; -բ ալեաց, curls, small waves.
*Սղին *s.* broken ice (in a river).

Սղոց, աջ *s.* saw; *zool.* saw-fish; - ձեռաց, hand-saw; -աձեւ *a.* saw-like, --shaped, dentellated, toothed; -ա-
ձուկն *s.* saw-fish; -եղջիւր *a.* having saw-shaped horns; -եմ, էջի *va.* to saw, to cut with a saw; -ի, ցւոյ, ցեաց *s.* bot. holm-oak, evergreen oak; -իկ *s.* hand-saw; -իչ *s.* sawyer; ժոռ սղոց-
չաց, saw-pit; -ուսի *s.* sawing, cutting; saw-yard, --mill; -ուք *s.* saw-dust.
Սղութի *s.* brevity; exiguity; dear-ness, costliness, high price.
Սմբակ, աջ *s.* hoof; աւ - պղտորեղ զնուր, to foul or muddy water by walking through it; -աղնաց *a.* trodden down, trampled upon; -ակոխ առնեմ or -ակոխեմ *va.* to trample down with eavalry; -աճամ *a.* tasting like water fouled by horses; -աւոր *a.* hoofed.
Սմբասակ *s.* frog or frush, (hollow part of a horse's hoof).
Սմբուլ *s. bot.* spikenard.
Սմբուկ S. Պասնջան. [reason.
Սմին էրի or վանի *cony.* for this
Սմնակ *s. bot.* eastern poppy.
Սմպատակ *s.* basalt; S. Փորձաբար; -աձեւ *a.* basaltiform; -ային *a.* basaltic.
Սմաբանուի S. Բնդաւայնաբանուի.
Սմակուշտ *s.* side, loin, flank.
Սմամահակ or ճիկ էլանեմ *vn.* to be baffled, balked, disappointed, deceived; -մէջ *a.* empty, void; -նամ, աղայ *vn.* to become empty, to be emptied; -նիմ, մնայ *vn.* to be nourished, fed, maintained; to be brought up, reared, educated, instructed.
Սմանիկ, աջ *a. s.* insolvent, bankrupt; -անամ, աղայ *vn.* to fail, to become bankrupt; -ուի իւն *s.* failure, bank-ruptcy.
Սմապաշտ, ից *a. s.* superstitious; -ական *a.* superstitious; -ուի թի *s.* su-
perstition.
Սմապարծ, ից, -իկ *a.* vain-glorious, conceited, vain, boastful, bragging, swaggering, bullying; -իմ *vn.* to be vain, to grow proud, to swagger, to play the hully, the braggart; -ուի թի *s.* vanity, vaunting, boasting, rodomontade, ostentation, conceit, am-bition.
Սմաւասակ *a.* working uselessly, loosing one's labour; -ուի թի *s.* labour in vain, labour lost.
Սմար, ի, -բ, ըից *s.* side of the head, head; pillow, bolster; ի -ս լերին, on

the mountain-top; ի -ս, ի -ից, at the side of; ի -ս նի, at his pillow; ի -ս գահնիցն, at the bed's head.
Սնացուցանեմ *va.* to render useless.
Սնախառ, աջ or ից *a.* greedy of glory, fond of vain glory, full of vani-ty, ambitious; -եմ, էջի, -իմ, էջայ *vn.* to be full of vain glory, to pride one-self, to pique oneself on, to boast, to brag, to vaunt; -ուի թի *s.* avidity of vain or false glory, pride, ambition, vanity, self-conceitedness, foppish-
*Սնգուրի S. Սնապուրի. [ness.
Սնգիմ *vn.* to neigh, to snort.
Սնգյոր, ուրի or բոյ, բաւ *s.* paint, rouge; ի -չարիւր, to use paint, to rouge, to paint, to bedaub oneself or one's face.
Սնգուրեմ, էջի *va.* to paint; -բիմ, էջայ *vn.* to paint, to fard one's face.
Սնգիկ, գիկ *s.* mercury, quick-silver.
Սնգիլազանդ or զոգ *s. chem.* amalgam; -զոգումն *s.* amalgamation.
Սնգույ, ից *Gr. w. S.* կապանք.
Սնդոն, ի *s. Gr. w.* sindon, Tyrian stuff, cloth, linen; sheet; table-cloth; S. Մարմնակալ. [feta, tabby.
Սնդու or ոյ, -ուս *s.* light silk, taf-
Սնդուկ or Սնուկ S. Սրկի.
Սնին S. Սին & Ոսին.
Սնկեղոյ, Սնկոյ *a.* indigent, poor.
Սնկենի *s.* cork, cork-tree.
Սնկիմ, էջայ *vn.* to be eostive, con-
stipated, bound. [stove-eye.
*Սնկուլ or ալք *s.* tandour-eye, Սնկուի *s.* indigence, poverty, neces-
*Սնկառեմ S. Հեծկրամ. [sity, need.
Սննի or Սնենի *s.* larch-tree.
Սնումն *s.* mordanting.
Սնոպական *a.* nutritive, nnutritious, alimentary; -կեց *a.* nursed, bred or brought up together, co-etaneous; *s.* familiar, friend, comrade, fellow.
Սնոպար S. Սնոպակ.
Սնիկն, բ *s.* chrytomaney, divin-
ing by means of barley; -ս արկանեւ, to divine by -
Սնուար, ի *Ar. w. bot. S.* Գինձ.
Սնուի, աւոյ, տեաց *a.* useless, vain, futile, frivolous, worthless; chimeric-al, idle.
Սնուիք, տեաց *s.* vanity, foolery; vain & trifling things, trifles, bawbles, trinkets, gew-gaws, knick-knacks; foppery, silliness, nonsense; ի -իւ *ad.* in vain, uselessly; գնալ զճեա մնո-

տեայ, to run after follies; սնոտեզ զբոսնուլ, to be taken up with trifles, to trifle time away, to fiddle-faddle.

Մնոտաբարուր a. feigned, false, calumnious; -գործ a. made in vain, vain; superstitious; -ժողով a. assembled uselessly; -խօս S. Բնգուայնաբան; -պատիր a. futile & false, fallacious; -սէր a. fond of futilities, running after vanity, occupied with trifles.

Մնոտիմ, եցայ լւ. to become vain; to be reduced to nothing.

Մնութի s. emptiness; barrenness.

Մնուր, սննդեան s. nutrition, nourishment, alimentation; nutriment, aliment, food, maintenance, subsistence; mech. feeding; fig. nurture, instruction, education; տեղի սննդեան որբոց, orphan-house.

Մնուցանեմ, ցի, սնո՜ւ va. to nourish, to feed, to maintain; to foster, to instruct, to breed, to bring up.

Մնուցանող, -ցիչ, -ցող a. nutritious, nutritive; s. nurse, fosterer.

*Մնչիկ s. winter pear.

Մնիւրա s. emery.

*Մնքար s. pedestal, base of a column.

Մոգմական a. s. sodomite, pederaste; -ութի s. sodomy, pederasty.

Մոթ a. firm, solid; -ահեր a. thick-haired; hirsute.

*Մոթտեմ, եցի va. to turn or tuck up.

Մոխ, ոց or ից s. onion; bulb, bulbous root; դալար -, scallion, green onion; - մանր, shallot; -աբեր a. bulbiferous.

Մոխակ, աջ s. nightingale, philomela, luscini: porphyrio (a waterfowl); - երգէ, դեղեղէ, the nightingale; - ա. s. Socinian; - աղանդ, Մոխատեան a. socratic [socinianism].

Մոլ s. a. crawling; creeping; cringing; ի - or -ս ad. creepingly, on all fours.

Մոլամ, աջի S. Մոլեմ & Մոլսկիմ.

Մոլեցուցանեմ va. to cause to creep or crawl.

Մոլեմ, եցայ vn. to creep, to crawl on the belly, to wriggle; - չ երկիր, to crawl along on the ground; to drag or draw oneself along. [ficial (roots)].

Մոլեցնայ a. creeping; bot. super-

Մոլմիմ, եցայ vn. fig. to glide, to creep into, to slip, to steal, to penetrate into, to find its way in.

Մոլմին, ի S. Լադի.

Մոլմաբանութի s. erpetology.

Մոլմակ, աջ s. reptile: bolt; mech. slide, slide-valve; -ան a. crawling, creeping; - ախտ med. erysipelas; - եմ va. to lock; երկիցս - եալ a. double-locked.

Մոլմաշար a. bitten by reptiles.

Մոլմուր S. Միլլուրայ. [monic.

Մոլմմական, -մմեան a. Solo-

Մոլմուլմի s. sliding, stumbling, fall.

Մոլմակն S. Մոլմակն.

Մոլմակեմ, եցի va. to cause to glide in, to instil, to insinuate, introduce or bring in cleverly, to foist; -իմ vn. to crawl often, to creep, to meander, to wind, to go trailing along; to be introduced or brought in; S. Մոլմիմ.

Մոլմակիչ a. insinuating; slippery, sliding. [tion; S. Մոլմակն.

Մոլմակնմի s. insinuation, introduc-

Մոլմակու a. slippery, failing, fleet-ing, perilous, deceitful.

Մոլմ, զնոց s. reptile; a. creeping; - ցալ med. gangrene.

Մոլմակ or Մոլմակ a. slippery.

Մոլմ S. Դոլմ. [immersion.

Մոլմ, չ s. hollow, cavity, hole; ast.

Մոլմ S. Մոլմ.

Մոլմ, սորին, սմին, սովին pron. this, that, he, self, the same; զ- հետապի ad. afterwards, soon, shortly, directly; ի - ad. immediately.

Մոլմակս ad. thus, in this way, in like manner, equally, so.

Մոլմակի S. Մոլմակի.

Մոլմորին ad. to-day. [ably.

Մոլմորինակ ad. so, thus, conform-

Մոլմի S. Մոլմի.

Մոլմուրի s. pistachio-tree. [sus.

Մոլմ a. big, fat, plump; gr. molos-

Մոլմամ, աջայ vn. to fatten, to

grow fat, stout, corpulent; fig. to be puffed up, to become proud, haughty.

Մոլմ S. Բիլմ. [of sixty years.

Մոլ, ից s. Chaldean w. sossus, space

Մոլմն s. paste, glue, lip-glue; -

ձկան, isinglass, ichthyocolla, fish-glue.

Մոլ a. simple; common, ordinary; depraved, devoid; gr. sharp, acute; ad. simply, solely; s. terror, horror; a. horrible.

Մոլակ a. horrible, terrible, dreadful, ghastly, hideous, formidable, frightful; մեծալ - լեզ, greatly wondering.

Մոլակա՛ն a. simple, pure; vulgar, ordinary; private; S. Մոլակի; s. foot-soldier; -, - ոք or մարդ, a private person, an individual, person of retired or secluded habits; - կեանք, private life; - չ ոմանք, some private persons.

Մոլամ, աջայ vn. to be greatly afraid, to tremble, to shudder with horror, to dread, to fear; սոլագեալ զողալ, to be horror-struck, terrified, to quake with terror.

Մոլանամ, աջայ vn. to lay aside, to leave off, to discard; to give up, to abandon, to renounce, to deprive oneself of; gr. to be softened. [horribly.

Մոլակա՛ս ad. simply, solely, only:

Մոլակիթխար a. gigantic, colossal, huge, monstrous.

Մոլագուցանեմ S. Չարհուրեմ.

Մոլութիւն s. privation, voluntary poverty.

Մոլու՛մ s. horror, great fear, trembling, shuddering, terror, dread, dismay, fright, apprehension; - հե- լաց, bristling up of the hair; զողու՛մ եւ - կալալ զբանակն, a panic spread through the army; - պատահեց ինձ, I was seized with horror; - ածել, բե- ղել, to terrify, to strike with horror, to make one's hair stand on end.

Մոլմեմ, եցի va. to paste, to glue.

Մոլմու՛մ s. pasting; mar. tarring.

Մոլորդ, ի or ոյ s. throat, gullet, gorge: uvula; - եմ, եցի va. to gargle.

Մոլ, ու s. famine, dearth, scarcity, penury; hunger; ի - ու ad. by famine.

Մոլաբեկ a. starving, famished; - առնել, to make suffer famine, to famish, to starve; - լուլ a. famished, suffering from famine or hunger; - մահ a. dying of starvation; - առնել, to starve to death; - կորնել, լինել or - մահիմ vn. to be starved to death, to die of hunger. [famish.

Մոլեցուցանեմ va. to starve, to

Մոլմ, եցայ vn. to be tormented with famine, with hunger, to be famished, starved, to suffer through hunger.

Մոլոր, ից a. accustomed, used to, inured, trained; customary, usual, habitual, wont; familiar; - լինել, to be accustomed or used to; ոյ - էր, as he was wont to, as he was in the habit of.

Մոլորաբար ad. habitually, as usual, customarily, ordinarily, commonly, usually, mostly, generally.

Մոլորական a. usual, common, ordinary, customary, habitual, familiar; -ութի s. the being usual; the becoming habitual; - կի S. Մոլորաբար & Մ. լորական.

Մոլորեցուցանեմ va. to accustom, to habituate; to bring up, to train, to form, to teach.

Մոլորեմ, եցի, - բիմ, եցայ vn. to be accustomed, habituated, to get used or inured, to grow familiar with, to be in the habit or practice of, to take a bent, to practise; - հրոյ, to become accustomed to the fire; - աշխատուէ, to become inured to, to inure oneself to labour, to become industrious; յա- նիրաւութի -, to become obdurate or hardened in iniquity.

Մոլորութ. բու՛թից, Մոլորութի s. custom, habits, manners, usage, practice, use, bent; արդի, նոր -, mode, new fashion; S. Հնոմամ; Հնացեալ - չ, ancient customs; տարադէպ, դժուա- տեհ -, abuse, corrupt practice; չար, յուրի, դարչ -, bad habit, ugly way, sad or nasty trick; ի - թէ, according to custom, as usual; ի ոչ - թէ, out of use or custom, unusual; ի - է իւր- ում, as is his wont, according to his custom; մեք չունինք -, it is not our custom to, we are not in the habit of; երկրորդ բնութի է -, use is second nature; S. Ունակութիւն.

Մոլորք, ըից s. use, habit.

Մոր, ոց s. hole, bore, opening, orifice, mouth; den, lair, cave, cavern; mech. mill-trough; * mill-hopper; * boulders, large pebbles.

Մորամուս a. entering, hiding in holes & secret places; lonely, solitary; - լինել, to enter, to nestle, to creep into, to hide in, to kennel, to live retired, to lead a retired life, to withdraw into solitude.

Մորայ, ոց pron. a. his, hers, its.

Մորեկ a. H. w. sorch, choicest, most excellent; * bot. Indian millet.

Մորեմ, եցի vn. to flow, to run out, to leak; to creep into a hole; - աչաց, to become weak, to have the sight fail or grow dim, to water; տորեալ աչք, hollow, sunken eyes.

Մորեցուցանեմ va. to cause to flow

or fall; to weaken the sight.

Սորնջան *s. bot.* hermodactyl.

Սորսորեմ, *եջի vn.* to flow out often, abundantly; to leave the ranks, to be dispersed, to disband.

Սոցայ, *ոյ pron. a.* theirs; of those.

Սուադիմ *vn.* to faint from hunger.

Սուարիմ *a. H. w.* vile, bad.

Սուգ, *սոց s.* mourning; grief, sorrow, affliction, weeping, sadness; *աւուրք սոց*, time of mourning; *հանդերձ սոց*, mourning clothes; *- առնուլ, ունել*, to go into mourning, to wear mourning; to be sunk in grief, to be desolate, afflicted; *ի - մտանել, լինել, նստիլ*, to be in mourning; *- զգենուլ*, to put on mourning, to be clad in mourning; *թողուլ զ-*, to leave off mourning, to go out of mourning; *- առնուլ ի վերայ ուրուք*, to mourn for, to weep over, to bewail; *ի - համակեալ կալ լէ . . .* to be inconsolable for . . .; *ի - դառնուլ ընկղմալ կայր*, he gave himself up to bitter grief; *S. Բնկղմիմ*, [white handkerchief; veil.

Սուգար, *ի. ունի s. L. w.* sudarium,

Սուգակ *s. chem.* precipitate.

Սուգական *a.* immersed, submerged; *- ն, - կէտ* or *- կէտ s.* nadir; antarctic pole; *- ունի s.* submersion; *ast.* waning.

Սուգանեմ, *զի, Սուգեմ, եջի va.* to plunge, to sink, to immerse; to cover, to hide; *- իմ vn.* to be plunged under, sunk; to be hidden, lost, to disappear, to perish.

Սուլին, *սրնոյ. ք. սուլիք s.* spear; bayonet; *ձգել զ-*, to bayonet; *- ահար a.* bayoneted; *- աւոր a.* armed with a bayonet. [to receive with hisses.

Սուլեմ, *եջի vna.* to whistle; to hiss,

Սուլիչ *s.* whistle; *- ահրնիկչ*, alarm-whistle.

Սուլումն *s.* whistling; hissing.

Սուլտան *s. Ar. w.* sultan; *- անամ vn.* to become a -; *- ութի s.* dignity of a -; *- ուհի s.* sultana, sultaness.

Սուլ, *սոց a.* little; brief, short, succinct, concise; *dear, high-priced; *gr.* short; *s. nus.* an Armenian note (°); *- ինչ, իմի* or *մի*, a little; *- ինչ յառաջ*, some time before; *- ինչ կանխադոյն*, a little before; *- ինչ զինի*, some time after; *յաւելից այլ եւս - ինչ*, one word more; *ի - բանս, - բանիւ*, in few words; *- ինչանութի, ինչխանք S.* Սակաւապետութիւն.

Սուգական *a.* light, thin, slender, flimsy. [fleeting dream.

Սուգանուր չինը *s.* light sleep with

Սուգասակաւ *a.* a little less, little,

*Սուգաթ *s.* large table-cloth. [less.

Սուն, *սոց s. S. Սունդ & Սան; a.* little; *- մի ad.* a little.

Սունակ, *այ s.* short spear, javelin.

Սունակոթ *s.* staff, javelin-shaft.

Սունաւոր *S. Սուխաւոր.*

Սունկ, *սնկոյ, - ն, սնկան s.* mushroom; cork; *pumice; *med.* fungid excrescence, fungus; *bot.* sonchus, sow-thistle; *- թունաւոր*, toadstool; *համեմանք ի սնկոյ*, mushroom sauce, ketchup; *ածու սնկոյ*, mushroom bed.

*Սուսամպար *s. bot.* amaracus, marjoram. [Satan.

Սուսնար *s. H. w.* prince of death,

Սուսեր, *այ s.* sword, glaive, sabre, falchion, blade, brand; *- միասայրի*, backsword; *- ուսին*, side arms, edge or steel weapons; *- ալուսուլ bot.* erysimum, hedge-mustard; *կամար - ի*, sword-bolt; *ժապաւէն - ի*, sword-knot; *յարգարիչ - ի*, sword-cutler; *հարուած - ի*, sword-thrust; *մերկանալ զ-*, to draw one's sword; *կուսել - աւ*, to fight with swords; *ի սայր - ի*, at the sword's point; *- ի ձեռնի*, sword in hand; *S. Մէշ. Սուր.*

Սուսերակաց, *- կիր s.* sword-armed guard; protospatharius; *- կուս a.* armed with a sword; *- հար առնեմ va.* to wound or kill with a sword; *- լինել*, to be wounded or killed with a sword-thrust; *- ձիք a.* drawing the sword, able, fit for war; *ad.* sword in hand; *- մարա* or *սիկ s.* swordsman; gladiator; *- լինել*, to fight sword in hand; *- մարտուի s.* swordsmanship; sword-play; *- մերկ a.* with naked sword; *ad. S. Սուսերաձիք; - ւոր a.* sworded, wearing a sword. [lead, minium.

Սուս, *ի s.* ruddle, red ochre or

Սուս, *սոց a.* false, untrue, lying, deceitful, fallacious; *s.* falsehood, untruth, story, lie, fib; *ad.* falsely; *թեւ - թեւ*, white lie; innocent falsehood; *- երդումն*, perjury, false oath; *- վաւայ*, false witness; *- քրք*, false christ, antechrists; *ամենւին -*, absolutely false; *- խօսել, ասել*, to tell untruths, to lie; *- առնել* or *ի - հանել*, to contradict most flatly, to give the lie to; to shew the falsehood of, to deny, to

gainsay; *ի - հանել զկայրն*, to deny the accusation made before the emperor; *եգաք - զոյսն մեր*, we trusted in lies. [Iium; S. Սմեթոս, Կարկեհան.

Սուտակ, *այ a.* lying; *- or - ն s.* bdel-

Սուտակասպաս, *այ or ից, - ու, այ a.* false, flattering, adulating, wheedling; *- էմ vn.* to flatter artfully, to toady, to cajole, to blandish, to wheedle; *- ութի s.* flattery, adulation, blandishment.

Սուտամեռուկ *a.* shamming dead, simulating death; *- նուն a.* only in name, false; pseudonyms; *- պաւուր S. Սասպաւուր, &c.* [titious.

Սուտեկարարանեան *a.* feigned, fictitious; *Սուտուա a.* false, untrue, lying.

Սուտերիստոք *S. Սուտ.*

Սուր, *սոց s.* sword, sabre, glaive, rapier, steel, knife, &c.; *fig.* plague; bulimy; *mus.* an Armenian note (°); *ի - սուսերի մաշել, լէ - հանել, կոտորել ի -*, to put to the sword, to kill, to destroy, to perish; *զարով երթալ*, to fall on a sword; *ի - արկանել*, to put to the sword; *հարկանել սրով սուսերի*, to strike with the edge of the sword; *սրով վախճանիլ*, to perish by the sword; *- ի կող or ի կողս ուրուք ձգել*, to run one through, to plunge a sword in the adversary's side, to bury a dagger in a person's heart; *անկանիլ ի - սուսերի*, to fall under the edge of the sword; *ի - անկանիլ*, to fall by the sword; *- ի կող ընկերի իւրոյ ձգել*, to kill each other with the sword; *լէ ինքեանց - ն ելանել*, to fall on their own swords, to commit suicide; *S. Թանամ, Թափեմ, Մերկանամ, Պատեան, Սուսեր, &c.*

Սուր *a.* sharp, pointed, piercing, cutting, trenchant; penetrative, acute, perspicacious, keen, subtle, lively; *s.* sharpness; *ad.* sharply; *gr.* acute accent; *- ձայն*, sharp sound, shrill voice; *- աչք, ակն*, keen sight; *- աւանիլ*, sharp ear; *- համ*, acrid savour; *- յաւ*, acute pain; *- ունին կալիլ իւրապու հորքոյ*, be most attentive to your father's advice.

Սուրակն, *- կոխ S. Սրակն, Սրակոխ.*

Սուրամ, *այի vn.* to run swiftly, speedily, to dash, to rush or fall upon, to dart, to gallop, to rush down or headlong.

Սուրբ, *սրբոյ a.* holy, sacred; pure,

clean, exempt, spotless, stainless, immaculate; divine, godly, innocent; *s.* saint; *patron; *ad.* holily; *- ն սրբ*, the Holy of Holies; *- առնել*, to sanctify, to purify; *- առնել զԱՅ, to glorify God; - առնել զանձն*, to offer, consecrate or devote oneself.

Սուրբընկալ *a.* containing relics.

Սուրինայ *a.* sharp-witted, acute, penetrating.

Սուրհանդակ, *այ s.* courier, express, messenger, estafet; *S. Երթամ; - ութի s.* courier's office; *- օրէն ad.* like a courier, very swiftly.

Սուրճ, *սրճոյ s.* coffee; *- անապակ, black -; - կաթնախառն, - & milk; - ջրախառն*, strong -; *ժամ սրճոյ, - time; եփել, բմել -*, to make -; to drink -.

Սոփեսա, *ից, - էս or - ոս s. Gr. w.* sophist; sage, philosopher; *- ահան a.* sophistical; *- ութիւն s.* sophistry, sophism. [ing; *սոփի - այ*, gold of Ophir.

Սոփեր *s. H. w.* sopher, book, writ-
Սոփե, *ի s. H. w.* letter, character.

Սպաթար, *ի s. Gr. w.* chief-hangman.

Սպահ, *ից s.* spahi; sepoy.

Սպայ, *ից s.* army, troops, warriors, cavalry; officer; *- ք զօրուն*, the officers of an army; *- ազոր s.* troops; *- աւկոյս a.* composed of warriors; of cavalry; *s.* the staff of an army; *- աւսեա s.* brigade-major.

Սպանիս, *ից s.* spinage. [measure.

Սպանակ *s.* an ancient Egyptian land-

Սպանանեմ, *սպանի va.* to kill, to slay, to put to death, to take away life, to assassinate, to massacre, to slaughter, to cut the throat of, to behead, to execute; *- զմեանս*, to kill each other; *- զկրակ*, to put out, to extinguish, to quench fire; *S. Ընթաւ, զրութի; - իմ, սպանոյ vn.* to be killed, to meet one's death.

Սպանդ, *ից s.* murder, butchery, slaughter, massacre, carnage; immolation, sacrifice; *bot.* ruta muraria, wall-rue, harmala; *իւրեւ զոջնար ի -*, like sheep for the slaughter.

Սպանդազործ *s.* butcher; *- էմ va.* to immolate, to sacrifice victims or animals.

Սպանդանոյ *s.* slaughter-house.

Սպանդարմեա, *ի s. Bacchus; - աւկան a.* of Bacchus, bacchic, convivial, drinking; *- պաշտամունք*, convivial meeting, libations, drinking bout; *- ք,*

dionysia, dionysiaca, bacchanals, orgies.

Սպանդարան *s.* place for sacrificing.

Սպանդուկ *s.* Grand Master of the slaughterers, (title of an Armenian satrap, who superintended immola-

Սպանդուկան *a.* Spanish. [tions).

Սպանդուկ *s.* Spaniard; *-ք.* the *-s.*

Սպանդուկ *-նոյ* *a.* killing, murder-ous; *s.* assassin, murderer, homicide.

Սպանդուկան *a.* sanguinary, bloody, cruel; murderous. [tion.

Սպանդուկ *s.* murder, assassina-

Սպանդուկ *այ* *a.* Spanish; *s.* Spaniard.

Սպանդուկ *-նոյ* *s.* killing, murder, homicide, assassination; execu- tion, butchery, slaughter, carnage, massacre.

Սպան *s.* end, term, consumption; *-ի* *ad.* totally, entirely, quite, all, thoroughly; *մինչեւ* *ի* *-*, to the last extremity; utterly; *մինչեւ* *ի* *-* *ապրիկ* Արշակունիէն, till the extinction of the dynasty of the Arsacides; *մինչեւ* *ի* *-* *չնչոյն*, to the last breath; *-* *եւարձ* զոյն *ի* *միջոյ*, he achieved its destruc- tion.

Սպանազն *զինաց* *a.* armed at all points, armed from head to foot, cap- a-pie; *-զինական* *a.* military, warlike; *-ն* *s.* managing of the shield, shield- exercise; *-զինեմ* *va.* to arm, to arm at all points, totally; to equip, to fit out; *-զինեմ* *vn.* to buckle on one's armour, to be clad in armour, to be armed cap-a-pie; *-զինուի* *s.* complete armour, arms, accoutrements, har- ness, fitting out; *-ք* *մարտի*, prepara- tives for war. [consumed.

Սպանաւոր *լինիմ* *vn.* to be wholly

Սպանեմ *եցի* *va.* to exhaust, to consume, to dissipate, to absorb, to swallow up, to eat, to devour; to com- plete, to finish, to destroy, to ruin, to reduce to nothing; *-իմ* *vn.* to be con- sumed, drained, exhausted; to decay, to dry up, to finish, to cease, to stop; *սպանեալ էին ոգիք* *նոյ*, they were exhausted, quite tired; *սպանէր զոր- ութիւն* *նոյ*, he wore himself out, his strength declined.

Սպանիչ *s.* consumer.

Սպանաւոր *a.* full of threats or menaces; *-լիք*, *լեաց* *s.* threat, men- ace; insult, bravado; *-կան* *a.* threat- ening, menacing.

Սպանում, *ացայ* *va.* to threaten, to menace, to utter threats against; *կոր- ծանումն* *-*, to threaten with ruin.

Սպանանկատ *a.* eyeing in a threat- ening manner. [ening tone.

Սպանուի, *-ուի* *s.* threat, threat-

Սպանուած, *ոյ* or *ի* *s.* end, term, extremity; summit, top.

Սպանումն *s.* exhaustion, consump- tion, consummation, destruction, loss; cessation, termination, term.

Սպանապուռ, *ի* *-* *a.* total, entire, complete, extreme; *ad.* extremely, to the last extremity, utterly, entirely, totally.

Սպաս, *ուց* *s.* service, office, func- tion, employment; want, requisite; furniture, ornaments, trimmings, ap- parel, moveables, luggage, clothes, goods, service of plate, vessels, uten- sils; dinner-service; meats, victuals, repast, dinner, treat, feast; pomp, train, equipage; care, earnestness, solicitude; *-ք* *եկեղեցւոյ*, church or- naments, decorations, plate, chalice, &c.; *ի* *-* *հայրենեաց*, in the public service; *-* *ուի* *եկեղեցւոյ*, *հարկանել*, *ի* *-* *ու* *կալ*, to serve, to take service, to minister; *-* *ուի* *եկեղեցւոյ*, to wor- ship fire; *-* *ուի* *կալ*, to worship idols; *լինել* *ի* *-* *ու* *պաշտաման* *ուրուք*, to serve, to be in service; *հարկանել*, *ուսլ* *ուի* *պաշտին* *-*, to pay the last honours; *-* *ուի* *պաշտին*, to obey the passions; *անձին* *-*, to be one's own idel; *-* *ու* *ի* *եկեղեցւոյ*, to attend well, to care, to keep, to guard, to watch, to spy, to lie in wait for; to eat, to dine; *-* *ու* *եկեղեցւոյ* or *կերակրել*, to regale, to entertain, to give an entertainment; *-* *ուի* *պաշտին*, to prepare the requisites for the Mass; *զբաղեալ էր* *ի* *բազում* *-ու*, he was oppressed by a multitude of things, he was very busy.

Սպասար *s.* general of the army; *-* *գունդ*, picked cavalry; *-* *ու* *թիւն* *s.* generalship.

Սպասակալ *a.* waiting, attending; *-* *ու* *ի* *s.* service; *-* *կից* *S.* Պաշտօնակից.

Սպասահարկեմ *va.* to serve; *-* *հար- կութիւն* *s.* service, office, function;

administration; *վարժեւ* *ի* *-*, to inure or accustom to service.

Սպասաւոր *լինիմ* *vn.* to be sent to service; *-* *ու* *a.* served, honoured,

respected; *-* *տարութի* *S.* Սպասահար- կութի; *-* *առն* *s.* *S.* Սպահաւորանոց; eupboard for gold & silver plate; *-* *բար*, *աց* *a.* serving, providing, pur- veying; *s.* functionary.

Սպասուոր *s.* attendant, servant, valet, domestic, waiter, lieter, usher; *S.* Գործակալ; *-* *ակ* *S.* Սպասակալ; *-* *ական* *a.* belonging to servants or to service, servile; *s.* servant; *-* *ակից* *S.* Պաշտօնակից; *-* *եմ*, *եցի* *vn.* to serve, to wait on, to assist; to administer, to bestow, to confer; *-* *փառաց* *ուրուք*, to serve to a person's glory; *-* *հրա- մանի*, to fulfil, accomplish or execute an order or command; *-* *իմ* *vn.* to be served; *-* *ու* *ի* *s.* service, office, mi- nistry; administration, dispensation; *-* *հարկանել*, *մատուցանել*, *կատարել*, *լինել*, to serve, to be a servant, to do service to, to attend, to wait upon; *-* *ու* *հի* *sf.* maid-servant, maid.

Սպասեալ, *եկաց* *s.* *S.* Սպասուոր; guardian; *sf.* assistant, helper, sick woman's nurse.

Սպասեմ, *եցի* *vn.* to hope for, to ex- pect, to wait for, to look for, to look forward to; to observe, to watch, to spy; to serve; to be reserved for.

Սպասեի *S.* Խնայեի.

Սպասիկ, *ակաց* *s.* servant.

Սպասիչ *a.* waiting for.

Սպասկապետութիւն *s.* intendency; *-* *թե* *իշխան*, High Steward.

Սպասումն *s.* waiting, expectation, expectance, hope. [ury.

Սպասաւոր *s.* *Gr.w.* softness, lux-

Սպարակ *s.* *bot.* fustic, Indian saffron.

Սպարակիր *S.* Սպարակիր.

Սպարապետ *s.* generalissimo, gener- al in chief; *-* *ու* *s.* rank of general in

Սպարապետ *S.* Վահանապետ [chief.

Սպեղանեմ, *եցի* *va.* to plaster, to poultice, to put on or apply a plaster, to cure, to dress a wound, to bind up.

Սպեղանի *s.* plaster, poultice, salve, unguent, ointment, pomatum; diachy- lum, cerate, cataplasm; *-* *ու* *ի* *վերայ* *զինել* *S.* Սպեղանեմ. [gallant.

Սպեղանաւոր *a.* noble, chivalrous,

Սպեղանաւոր *a.* covered with honour-

Սպէտ *S.* Սպաւոր. [able scars.

Սպի, *սպւոյ*, *սպեաց* *s.* cicatrix, scar, seam, mark; *fig.* stain, spot, stigma; *-* *կեղեքածի*, scratch; *ածեւ* *զ* *-* *ու* *ի* *բժշկութիւն*, to heal up, to cica-

trize, to close; *-* *անամ*, *ացայ* *vn.* to skin over, to become cicatrized, heal- ed, whole; *-* *ացուցանեմ* *va.* to leave a scar on, to scar; to stain, to spot.

Սպին *s.* *S.* Սպեղան; *-ք* *s.* *Gr.* *w.* sphynx (*pl.* *-es*). [albumenize.

Սպիտ *s.* *chem.* albumen; *-եմ* *va.* to

Սպիտակ, *աց* *a.* white; *s.* white, white lead, ceruse; silver coin; *-* *մարգարտեաց*, pearl-powder, *-* *white*; *-* *զինիկ*, zinc-white, oxide of zinc; *ի* *-* *ու*, dressed in white; *-* *առնել*, to whiten.

Սպիտակագիր *s.* white writing; white chalk; *-* *զոյն* *a.* white, white-coloured, whitish; *-* *զեղ* *s.* flake white; *-* *զգեաց*, *եցից*, *-* *զգեաց*, *ից* *a.* dressed in white; *-* *Քորք*, Nuns consecrated to the Holy Virgin; *-* *թոյր* or *թորթի* *S.* Սպի- տակագիր; *-* *լիք* *s.* grey hair, hoariness; *-* *խայտ* *a.* spotted with white, speckled, dapple-grey, grey; *-* *խառն* *a.* black & white, grey; *-* *ծղի* *a.* white- armed; *-* *կիզն* *a.* white-fleeced; *-* *հան- գեր* *S.* Սպիտակագիր; *-* *հեր* *a.* white-haired; *-* *ծի* *a.* mounted on a white horse; *-* *ծիգ*, *Զորիք* *s.* white draught mules; *-* *մազ* *a.* white (colour of animal's coat); *-* *մարմին* *a.* white- bodied, *-* *fleshed*, of clear complex- ion; *-* *մորթ* *a.* white-skinned; *s.* al- binos; *-* *մորուս* *a.* white-bearded; *-* *լիք* *a.* very white, all white; *-* *համ*, *ացայ* *vn.* to whiten, to become white; *-* *նոյ* *a.* white-membered; *-* *նիւ* *a.* spotted, marked with white; *-* *պա- առաւստ* *a.* striped with white; *-* *սեւ* *a.* brown; whitish; *-* *վարդ* *s.* white hairs; *-* *բան* or *-* *ւրան* *S.* Գարգաղ; *-* *բար* *a.* whitening, rendering white; *-* *ցուն* *s.* *chem.* dealbation, whitening, bleaching, blanching; *-* *ցունեմ* *va.* to whiten, to render white, to bleach, to blanch; *-* *փայլ*, *-* *փառ* *a.* snowy- white, very candid, of dazzling white- ness. [white-coloured.

Սպիտակեւոր *a.* of white flock; *-* *ե-*

Սպիտակիմ, *եցայ* *S.* Սպիտականամ.

Սպիտակութիւն *s.* whiteness, white;

candidness, splendour; *-* *հերաց*, hoariness; *-* *լանջաց*, *պարանոցի*, snowy bosom, ivory whiteness, ala- baster of the neck.

Սպիտակուց *s.* white of an egg, al- bumen; *med.* white scale of lepers; *-* *աչաց*, white of the eye, conjunctiva,

sclerotica; - կիտի, spermaceti; cetine. [շին a. albuminous.

Սպիտաձեւ s. chem. albumenoid;

Սպիտակոյն, -նման, -տեսակ a.

Սպիտակութիւն s. sponginess. [spongy.

Սպուգ, սրպպոյ s. Pers. w. food composed of butter & of dried eurds.

Սպուգէք, էկի s. Gr. w. monks devoted to study.

Սպուգեմ, էկի vna. to put off, to delay, to defer, to neglect, not to care for.

Սպուգուում s. delay, deferring, temporizing; negligence, carelessness, heedlessness.

Սպուգ, սպիգի or գոյ s. sponge; սուս - , bastard - , alcyonium; - լըն սպիգ, spongy platina; սրբէլ, ջըն- ջէլ սպիգաւ, to sponge, to clean or wipe off with a sponge; չ սպիգով ծածկել զերկաթ, զնեւ, to admonish kindly, to warn gently.

Սպուս S. Սպուսպուս.

Սպուս, արոյ s. dung of ruminat-

Սպրգանեմ S. Սպրգիմ. [ing animals.

Սպրգեմ, էկի va. to insinuate, to introduce gently, to bring in privily, to foist, to thrust on; - or

Սպրգիմ, էկայ vna. to introduce, insinuate or worm oneself in, to glide or creep into, to penetrate, to dive

Սպրգումն s. insinuation. [inte.

Սպրկիկ, Սպրկուկ a. neat, tidy, spruce, clean, terse.

Սպիճք, Սպիճք, Սպիճ s. blast, hiss, whistle, sound, song.

Սանակ, աջ s. axle-tree, axle.

Սանակալ, է S. Սաթ.

Սանական, աջ s. leg-armour, greaves.

Սանակ S. Գոնջան & Սանջք.

Ստաբան S. Ստաբոս; -եմ vna. to lie, to tell lies, untruths, stories; -ուի S. Ստաբոսութիւն; -բար ad. falsely, mendaciously; -գիր a. false, mendacious, lying; -գոյ a. not existing, fancied, imaginary, chimerical.

Ստադ, է, -ին, աջ s. Gr. w. stadium; furlong; զկայունէն -ն ստանալ, to gain the crown of martyrdom.

Ստադաւ a. judging falsely; -էլ, -խոս, աջ a. speaking lies, lying, mendacious; s. liar, impostor, fibber, story-teller; -խոսութիւն s. lying tale, fictitious story, falsehood, untruth, imposture.

Ստածեմ S. Տածեմ; -ծին a. lie-

inventing; romancing; -ծումն S. Տումն.

Ստակարծ, -ող a. thinking falsely or erroneously; -ութիւն s. false opinion, fallacy, error.

Ստահակ, աջ a. wrongheaded, headstrong, petulant, insubordinate, undisciplined; impertinent, insolent; knavish, rascally, roguish; -ս իմանալ, to rebel; -ս զնալ or -եմ, էկի vna. to grow insolent, to become a rascal, to disobey, to revolt, to plague, to behave badly; -էցուցիլ a. rendering insubordinate; -ութիւն s. waywardness, insolence, petulance, insubordination, mutiny; -թք զնալ, to behave in a disorderly manner.

Ստահամբաւ a. renowned falsely.

Ստամբակ, աջ a. indocile, morose, disobedient, reluctant, untractable, froward, restive; austere, rude, harsh, rigorous, severe; -եմ, էկի vna. to oppose, to resist, to be obstinate, to disobey, to rebel, to be insolent; -ութիւն s. indocility, disobedience, insolence, rebellion, rudeness, severity, rigour.

Ստամբ, -ս, աջ s. Gr. w. stomach; belly; ոչ գոյ յիս - կերակրոյ, I have a weak digestion; - իմ ցաւէ, I have the stomach-ache; -ական a. stomachic, gastric; - չիւթ, gastric juice; -ացաւ, է a. having a pain in the stomach; s. stomach-ache.

Ստայոգ, էյ or աջ a. suppositious, false, feigned, fictitious, artificial, invented, fabulous, imaginary, chimerical, romantic, story-telling; -ութիւն s. fiction, feint, dissimulation, falsity.

Ստանամ, աջայ vna. to acquire, to gain, to obtain, to get; to have, to possess, to hold; to purchase, to buy; to create; վերստին - , to regain, to re-acquire, to recover; վառս - , to achieve glory.

Ստանձնեմ S. Ըստանձնեմ.

Ստանուէր a. pseudoclerical; -նուն S. Սուտանուն. [sence or oil of myrrh.

Ստաշին, խին s. Gr. w. storax; es-

Ստապատիր a. false, fallacious, fictitious; -պատում a. story-telling, romancing, fabulous, lying.

Ստապաքիր s. receipt, discharge.

Ստապական a. acquired, possessed, adventitious; gr. possessive; created, made. [pier; purchaser, buyer: creator.

Ստաջիչ, -ցող s. possessor, occu-

Ստացուած, ոյ s. purchase, acquisition, property, possessions, goods, substance, power: creature; -աշատ. ութիւն s. great quantity of goods; S: Ընչաւէտուի; -աւեր S. Ընչաւեր; -աւեր s. ewner, proprietor; -ութիւն s. riches, opulence. [session.

Ստացումն s. acquisition, gain, possession or acquire.

Ստացուցանեմ va. to cause to possess or acquire.

Ստացուցանեմ va. to prove to be false, to render vain, to adulterate.

Ստաքք, յից S. Ստացումն.

Ստափաւ a. infatuated with false opinions; -ութիւն s. false opinion.

Ստաքսիկ Gr. w. S. Ստաշին.

Ստգիււ, &c. S. Ըստգիււ, &c.

Ստեղագունչ s. go-eart.

Ստեղանամ, աջայ vna. to collocate or settle oneself.

Ստեղեմ va. to collocate, to place, to settle, to establish. [chants.

Ստեղի s. mus. Armenian modulated

Ստեղծ բանի s. poet.

Ստեղծագործեմ va. to invent, to find out, to forge; -բանութիւն s. poetry; fiction, invention; -գործ, է s. creator; -գործական a. creative; -գործեմ va. to create; -գործութիւն s. creation; -գիր a. innate, inborn; -կան a. created; invented, factitious, forged; plastic; -կանութիւն s. plasticity, moulding, modelling; -կից լինիմ vna. to be created together.

Ստեղծանեմ, ծի va. to create, to produce from nothing; to form, to figure; to find out, to invent, to contrive, to forge. [author.

Ստեղծիչ, -ծող s. creator; inventor,

Ստեղծուած, ոյ s. creature; invention, production.

Ստեղծուածոյ, բ, յ a. invented, devised, fictitious, false.

Ստեղծում, ծի S. Ստեղծանեմ.

Ստեղծումն s. creation; invention.

Ստեղն, զան or զին. զուռ s. branch, bough, shoot; stalk, stem, trunk; anat. foci; gr. dactyle; mus. key, stop; S. Ստեղի; bot. umbel; - ծխոյ, pillar of smoke; ստեղունք աշտանակաց, branches of a candelabrum; ստեղունք էղջերուաց, antlers or branches of stags' horns; ստեղունք դաշնակի, keys, key-board, finger-board of a piano-forte; - արձակել, to branch out, to ramify; -աձիգ a. ramifying,

ramified; -աշտանակ s. dactyle meter; -աւոր a. branchy; -իմ, էկայ vna. to shoot, to sprout, to bud forth, to pullulate, to grow.

Ստեմ, էկի vna. to lie, to fib, to tell untruths, stories, to impose upon; to give the lie to, to belie; - ուխան, to break one's promise, word or vow.

Ստեղին, զնոյ or ին s. carrot; վայրենի - , parsnip; վայրենի - , madder, athamanta. [35.317 cubic feet).

Ստեր s. Gr. w. stere (cubic meter); Ստերգիւն s. perjury, false oath.

Ստերգումն s. perjurer; a. taking a false oath, perjuring.

Ստերիւր a. strayed, erred, roving, astray; -եմ, էկի va. to lead astray, to turn aside, to put out of the right way, to cause to err, to pervert; to distort, to wrest, to misinterpret, to misconstrue; -իմ, էկայ vna. to go astray, to be led astray, to leave the right path, to wander, to err, to fail; -ումն s. deviation, wandering, error.

Ստերլին s. sterling.

Ստերլ, է or ոյ a. sterile; -անամ, աջայ, -իմ, էկայ vna. to become sterile, barren, to be past breeding; -ութիւն s. sterility.

Ստեւ, ոյ s. hair, camel's hair; -աւթափումն s. chem. unhairing, scraping off the hair; -էկէն a. of camel's hair.

Ստեւ s. weaver's small staves.

Ստեպ, ստիպոյ, ու or աւ s. speed, haste, alacrity, diligence; a. frequent, instant; ad. frequently, often, instantly; - - ad. quickly, hastily; very often, continually, incessantly; ստիպաւ or պով od. in haste, in a hurry, quick, fast, with great speed or alacrity; eagerly, hotly; - կալ, to persevere in, to be assiduous, steadfast in, constant in, to apply or addict oneself to.

Ստի, ստուոյ s. honour.

Ստիխար s. Gr. w. sticharium, Greek ecclesiastical garment.

Ստին, ստեան. բ, ստեանց s. breast, bosom; teat; fig. source, spring; -բարուի, pap; - կովու, ուխարի, &c., nipple, udder, dug; է ստեան, at the breast; մանուկ է ստեան, sucking-child; գտեւորեալ առ ստեամբ, girt about the paps; կերակրել ստեամբ, to suckle, to give suck, to give the breast to; զիւրէլ -ս, to suck, to draw the breast; S. Հատուցանեմ; անկանիչ

ստեանցն . forming or rounding of the breasts in adolescence ; եռալ ստեանց , to give milk ; ի ծուծ ստեանցն կախեալ , hanging to her breast ; չքանկան քեզ , thy breast are fashioned ; յոյս իմ ի ստեանց մոր իմոյ , my hope from my mother's womb .

Ստիպաբար , -գոյն , -պէս S. Ստէպ ad. Ստիպեմ , եջի va. to press, to constrain, to oblige, to force, to necessitate, to pursue closely ; to solieit, to urge, to hasten, to hurry, to expediate ; -իմ տն. to be pressed, constrained, forced, obliged ; to make haste, to hurry ; ստիպիմ ի սիրոյ սրախ , I cannot resist the desire to . . .

Ստիպողական a. pressing, urgent, imperious. [pressure.

Ստիպումն s. constraint, urgency,

Ստիպական a. Stygian.

Ստիւրակ S. Gr. w. storax.

Ստիւերոն , աջ s. Gr. w. verse ; Հինգ - գիրք , the five poetical books of the Bible.

Ստիւս , Ստիւս S. Gr. w. element, point, note ; line, verse ; -եմ , եջի va. to put or divide in verses, to versify.

Ստիւմ , եջի va. to adulate, to flatter.

Ստնահաւորց a. weaned.

Ստնանեմ , եջի va. to surmount, to prevail ; to hurt, to injure, to wrong, to prejudice, to damage.

Ստնգամ , աջի տն. to be taken with a spasm ; -գանոտ a. spasmodic ; -գանք s. spasm.

Ստնդեայ or աջ , գի or գիայ , գիալիկ , &c. a. at the breast, sucking ; -տղայ , sucking-child ; - Հասակ , infancy ; -գիեմ տն. to suck. [-աջ , lullaby.

Ստնուտ , աջ sf. nurse, wet- ; երգ

Ստոծանի s. anat. diaphragm.

Ստորգի s. Gr. w. chanting of the psalms by alternate voices.

Ստոմ s. Gr. w. sword-edge.

Ստոման , աջ , -իք , եայ s. Gr. w. pot, pitcher ; - մի մեղու , a cruse of honey.

Ստոյա . յ s. Gr. w. portico, porch.

Ստոյգ , ուղայ a. true, just, certain, sure, indubitable, assured, positive, infallible, veritable, real, authentic, genuine ; ad. surely, certainly, assuredly, to be sured, by all means.

Ստոյկեան a. stoical ; s. stoic ; - ալ զանդ , stoicism.

Ստար s. bottom, the under or lower part ; ի - , nnder, underneath, below ;

ի - է . from under, from below or beneath ; downwards.

Ստորաբաժանեմ va. to subdivide ; -բաժանումն s. subdivision ; -բեր , &c. S. Վայրաբեր , &c. ; -բնակ a. living upon the earth ; -գաւառ a. earthly, terrestrial, mundane ; -գիր s. inscription ; signature ; -գրական a. descriptive ; -գրուի ad. with the head downwards ; -գրեմ va. to subscribe ; to sign ; to depict, to describe ; to trace, to figure, to design ; -գրող s. signer, subscriber ; -գրութի s. subscription ; signature ; description ; -գաս s. lower or inferior class ; -գասական a. gr. subjunctive ; -գասեմ va. to submit, to place or put under ; to subordinate ; to subdue, to overcome ; -գրական , &c. S. Ենթագրական , &c. ; -կախիմ տն. to be hung up, suspended ; -կայ , ից a. subaltern, inferior, subject, subordinate, serving ; sublunary, terrestrial ; -կայիմ տն. to be subdued, subject to ; -կայութի s. submission, subjection, subordination ; -կէս s. comma ; -կտուր առնեմ va. to shorten, to dock, to cut, to retrench ; -յին a. inferior ; terrestrial, mundane ; -ք s. terrestrials, mortals, mankind ; -նախանձ S. Գեանանախանձ ; -նկիմ , կայ տն. to fall down, to precipitate ; to fall under, to submit, to yield, to be subject to, to undergo ; -նկեալ a. subject, subdued ; -նանեմ va. to subscribe ; -ջնդեմ va. to destroy utterly ; -ապեմ va. to send down ; -սարար ad. affirmatively ; -սալան a. affirmative ; -սեմ va. to affirm, to say yes, to consent, to confirm ; -սուզական a. liable to submersion ; -սուզեմ va. to submerge, to immerse, to send to the bottom, to engulf ; -սուլ թիւն s. affirmation.

Ստորստ s. antarctic pole ; comma.

Ստորաբար S. Գեանաբար.

Ստորեայք or բէք , բէկյ s. sublunary or terrestrial things.

Ստորերկրայ , ց a. underground ; a. s. subterranean ; անդք - , tunnel.

Ստորեւ s. the inferior part, the underneath ; a. inferior, lower ; - or ի - ր . ad. under, beneath, underneath, down, below. [or roller.

Ստորի , բւոյ , բեայ s. weaver's beam

Ստորին , բնոյ a. s. inferior, low ; lower part or end, bottom ; subterranean ; tartarus, hell ; - Հայք , Low-

er Armenia ; - Ստորիք , Coelesyria ; -ք երկրի . bowels of the earth ; ի -ս մըլտանել , to set, to go down, to disappear.

Ստորիք , միս s. hidden places. [pear.

Ստորնազոյն a. lower, lowest.

Ստորնակ , աջ s. under garment.

Ստորնակ , յին a. inferior ; earthly, terrestrial ; -բար S. Գեանաբար.

Ստորնեայք , աջ s. S. Ստորեայք & Ստորին ; sublunarians.

Ստորագական a. categorical ; -գեղք s. attribute ; -գեմ , եջի va. to specify, to express ; to ascribe, to attribute ; -գուլթի s. predicament, class ; category, kind.

Ստորակնի Gr. w. S. Սոչի.

Ստորտ , ից s. foot of a mountain ; skirt of a robe or cloak ; train of a gown ; առ - ուլ լերին , at the foot of the mountain ; -սքարը a. trailing one's gown, clothed in trailing robes ; - պատմուճան , trailing gown ; - ճիւղիք , promenade in gown & train.

Ստորուղի s. tunnel.

Ստորուտ , ի - ad. from below, beneath or under.

Ստուար , աջ a. large, great, voluminous ; thick, dense ; strong, lusty ; gr. harsh, close ; - գունդ , բանակ , numerous, powerful army ; - ծանրութիւն , great weight.

Ստուարաբուն a. of great girth ; - թղթեայ a. boarded ; - թղթեմ va. to board ; - թուղթ s. boards ; pasteboard ; - գիւտակ , &c. S. Հաստառադէտ , &c. ; - ծառ a. furnished with great trees ; s. large tree ; - կարկաս a. made of massive pieces or stones ; very large, very voluminous ; - ձայն a. gr. harsh, hard ; - ձեւն a. great, numerous, powerful ; - մած S. Թանձրամած ; - նամ , աջայ տն. to thicken, to grow thick or large, to enlarge ; to become or grow larger, bigger, stouter, fatter ; to increase in size, to grow ; - սայր a. thick & sharp-pointed ; - ստեղծն a. heavy-branched ; - ցուցն s. phys. magnifying power ; - ցուցանեմ va. to thicken, to enlarge ; to augment, to increase ; phys. to magnify. [ness.

Ստուարութիւն s. largeness, thick-

Ստուգաբան a. truthful, veracious ; true, real, veritable ; s. etymologist ; - սկան a. etymological ; - ապէս ad. truly ; - եմ , եջի տն. to tell the truth ; to verify, to explain ; to trace the

etymology or derivation of a word ; - ուլթի s. truthfulness, veracity ; etymology ; - օրէն ad. etymologically.

Ստուգաբար ad. truly ; - գէտ a. knowing thoroughly, well informed ; certain, sure, true, certified, verified ; - գիր a. authentic ; written with certainty ; to rectify ; - գրեմ va. to write with certainty ; to rectify ; - գուլթի s. authentic writing ; ratification ; - խօս a. truth-speaking, truthful ; - հաւատ a. orthodoxy ; - հմուտ a. very erudite, learned, most expert or skillful ; - պատու S. Հմարտապատու ; - պէս ad. certainly, truly, verily, in truth, without doubt ; - սեւուլթի s. sharp-sightedness ; ից . keenness of vision.

Ստուգեմ , եջի va. to certify, to verify, to assure, to affirm, to aver, to prove ; to examine thoroughly, to inform oneself of the truth of, to enquire, to ascertain ; to trace etymology.

Ստուգիչ s. verifier. [gies.

Ստուգիւ S. Ստուգապէս .

Ստուգիւ s. anat. oesophagus.

Ստուգութիւն s. certainty, verity, assurance, verification.

Ստուեր , աջ s. shadow ; ից . shadow, figure, sign ; - ք , shade, manes, ghost, spectre, spirit ; սին - , vain shadow ; - ք մահու , shades of death ; the dark grave ; - ք գիշերոյ , the shades of night ; - երեկոյին , the evening shades ; - եւ լոյս ի նկարս (Լուսաստուեր) , light & shade in painting, chiaro-oscuro ; - արկանել ի նկարս , to shade a drawing ; իբրեւ զ- անցանել , to pass away like a shadow ; իբրեւ զ- երեկոյնիկ մարդոյ , life is but a fleeting shadow.

Ստուերաբանեմ , եջի տն. to speak darkly, with a veiled meaning ; - բան . ուլթիւն s. circumlocution, ambages ; - բար ad. obscurely, shadowy ; - բոյս s. bot. shadow-grass ; a. producing darkness (night) ; - գիծ a. shadowed, figured ; - գիր , գրայ s. sketch, draught, outline ; draughtsman, pattern-drawer ; - գրեմ va. to sketch, to rough-draw, to delineate, to trace ; to draw, to represent, to figure ; - գրութի s. sketch, delineation, outline ; sciagraphy ; - խիբա a. skittish, starting ; - ծաւակեմ va. to darken, to throw into the shade, to eclipse, to offuscate, to obscure, to dim, to tarnish ; - կան a. sha-

dy, shadowy, obscure; figurative, symbolical; S. Ստուգանքիւմ; -կերպ a. shadow-like; figurative; -կոչութիւն s. sciamancy; -հալած a. dispersing shadow or darkness (light); -հող s. umber, umbra; -մած a. covered with shadow, shadowed, shady, dark, obscure; -մարտութիւն s. sciamachia; -համ, աջայ տ. to be covered with shadow, immersed in shade, darkened, obscured; to grow cloudy, dark; -ներկ S. Ստուգանքիւմ; -նիստ, նստաց, -նստեալ a. sitting in the shade; living in obscurity; -չափութիւն s. gnomonics; -պստ S. Ստուգանքիւմ; -պէս ad. like a shadow; darkly, obscurely; -տեմ va. to dim, to obscure; -տեսակ a. shadow-like, dark, obscure; fleeting, passing; -տուն (Նկարաստուփ) s. camera obscura; -րկեմ va. to shadow, to shade; to shade a drawing; -րկուլ թիւն s. geom. projection; -ցոյց s. gnomon; -ցուցանեմ va. to cover with shadow, to shadow, to shade, to darken, to obscure; to hide, to veil, to overshadow; to give shade.

Ստուի s. falsehood, untruth, story, fib, falseness, falsity; ցուցանել զ-, to give the lie to; to belie.

Սլառակ A. S. Ստախոս; adulating.

Ստուգանքիւմ, եջի տ. not to like listen to, or consent to, to disobey, to contravene; -գանող a. indocile, disobedient; -գանութիւն or -ուսն s. contempt, disobedience, indocility.

Ստուգիւրս s. Gr. w. water-sprout; top, whipping-top, peg-top.

Ստրաս Gr. w. S. Ջորավար; -էլաս, &c. S. Սպարապետ, &c.

Ստրասիգին or գինի s. Gr. w. general's tent, habitation, or quarters, headquarters.

Ստրիանին a. born of a slave; -մեծար a. honouring slaves; -միւն a. slavish, servile; -համ, աջայ տ. to be or become a slave, a servant; -պէս ad. like a slave, slavishly, servilely; -ցուցանեմ va. to reduce to slavery, to enslave, to enthrall.

Ստրիկեմ տ. to become a slave.

Ստրիկեց s. fellow-slave.

Ստրիկ s. slavery, bondage, yoke, servitude, subjection.

Ստրոբոլն Gr. w. S. Սոռնի.

Ստրոմ s. Gr. w. strombus, turbanite, (a testaceous univalve).

Ստրովել Gr. w. S. Ստրովելոս. Ստրով, ստրիկաց s. slave; vassal, subject, serf; servant; -ընդոնին, slave born in the house.

Ստրովեմ va. to spin round.

Ստրովամ, աջայ տ. to repent, to regret, to rue, to be seized with repentance, touched with contrition.

Ստրովնք or ջուսն s. repentance, regret, concern, sorrow, grief, remorse, compunction. [pent.

Ստրովցուցանեմ va. to cause to re-

Ստրովրան S. Սայրասուր; -գլուխ a. long-headed; sharp-witted; -լեռն, pinnacled mountain; -զէն a. armed with sharp weapons; -կառք, chariots armed with scythes; -թէւ a. acute-winged; - or -թռիւ a. flying swiftly; -խաղ s. fencer; S. Չինասաղ, &c.; -խողտող a. killed, slain with a sword; -ծայր a. pointed, sharpened; -ծուլթի s. pestilence, plague, epidemic, contagion, mortality.

Ստրիւն a. keen-sighted, piercing-eyed; fig. clear-sighted, perspicacious; -ուլթի s. piercing sight; fig. perspicuity, clear-sightedness; -կոխ or -կոտոր առնեմ va. to put to the sword; -կտուց a. sharp-beaked; -կոշիկ, pointed shoe.

Սրահ, ից s. drawing-room, hall, saloon; curtain; church-porch, portico, court; corridor.

Սրահակ, աջ s. small hall; small curtain, hanging, tapestry, arras; -հարանց, curtained bed; -աձեւ a. curtain-shaped; -անի S. Սոյիկեան.

Սրահայեաց a. eagle-eyed; having a penetrating glance.

Սրահայն a. shrill-voiced.

Սրամ տ. to desire earnestly, to long for, to sigh after.

Սրամահ առնեմ va. to kill with a sword, to put to the edge of the sword; -լինել, to fall by the sword; -մերկ S. Սուսերամերկ; -մէս a. acuminate, pointed; very sharp or cold; -միտ a. acute-minded, sharp-witted, clear-sighted, subtle, penetrating, quick, ingenious; -միւն տ. to be well-tempered, hardened; -մառթիւ s. acumen, acuteness, clear-sightedness, subtlety, perspicuity, penetration, sagacity; -համ, աջայ տ. to be pointed, sharp, to end in a point; to pass rapidly, to fly, to go quickly, to fleet away, to

rush on, to precipitate, to rush on headlong; to be soured, exasperated, to chafe at; ի բաց -, to disappear, to fly away, to vanish.

Սրահիւն a. acute-angled; s. acute angle; -եռանիւն, oxygen.

Սրավար a. moving quickly, rapid, swift, impetuous, violent; -իմ տ. to go swiftly, to run rapidly, to hasten.

Սրասեւ, -իւ, &c. S. Սրահ, &c.

Սրաբեցուցանեմ va. to charm, to astound, to stun; -բիմ տ. to be raptured.

Սրահողոս a. having the throat cut; ad. with one's throat cut; -փուշ s. bramble, briar.

Սրաբան a. singing the Trisagium; -եմ, եջի va. to sing the Trisagium, to sanctify, to hallow, to laud; -ուլթիւն s. Trisagium, hymn; -բար a. holily; -բերան a. pure-mouthed; -գիր s. hagiographer; -ք, hagiographic books; -գործ, ի a. consecrating; sanctifying; -գործեմ va. to consecrate; to sanctify; -գործութիւն s. consecration; sanctification; -գումար a. composed of saints, venerable; -գունդ a. of holy assembly; -գրեմ va. to correct; -գրիչ or գրող s. corrector; -գրութիւն s. correction; -գեղ s. purgative; -առնուլ, to take a purgative, to purge; -առլ, to purge; -ղան a. sacred; s. His Holiness, His Grace; -ղանեմ, եջի va. to consecrate; to deify, to idolize; -ղգեստ a. clothed in a holy or white raiment; holy, pious, godly, divine; -ղնարանութիւն s. hagiology; -ղնագիրք s. Holy Writ, Bible; -ղնահան S. Սուրահան; -ղնութիւն s. holiness; -ձեր, Your Holiness; -լոյս a. enlightening the spirit, of spiritual light, pure, holy; -կան a. holy, pure, chaste; -կեաց, եջայ, -կրօն a. irreproachable, pure, chaste, godly, saintly, saint-like, holy; -կորդ a. partaking of holiness; -համ a. calm & gentle, clear & sweet; -հայեաց a. pudic or modest-looking, pure; perspicacious; -հէս a. leading to holiness, sacred; -հայեմ S. Սրաբանեմ; -ձիւք a. abstaining rigorously; -մարտց a. offered piously, with reverence; -մարուր a. very pure, holy; -միտ a. holy-minded, pure, pudic; -միւն տ. to have a pure heart or mind; -մառթիւն s. holy-mindedness.

Սրան, ի s. anus, fundament; * -ք

s. med. lochia, (evacuations from the womb after childbirth).

Սրանամ, աջայ տ. to be holy, sacred, consecrated or set apart, to consecrate or devote oneself; -նուեր S. Սրամարտց; -պահ a. containing relics: fasting rigorously; s. reliquary, shrine; -ք or -պահութիւն s. rigorous abstinence; -պէս ad. holily, without stain, chastely; -պիղծ a. sacrilegious; s. profaner; -պղծութիւն s. sacrilege, profanation; -թուշ or թիւշ S. Բնաթիւշ; -սոց, &c. S. Սրաբան, &c.; -սեր a. fond of holiness, loving chastity; -սիրա a. holy-hearted; -սըլնեալ, -սնունդ or սուն a. brought up in piety, godly, pure; -վայր s. holy place; -առաքար, august temple; -առալ a. well polished, bright; -սեւիւն a. seeing clearly; of calm, pure, holy aspect; -տուն s. vestry-room, sacristy; -տուփ s. cyborium, pyx; -ծածկոց -սփոյ, pyx-cover; -րան s. sacred asylum, sanctuary; temple, church, &c.; a. sanctifying, expiatory; -բար, աջ a. sanctifying, saving, wholesome; -հորհրդ, sanctifying or saving grace; -բարութիւն s. sanctification; -ցուցանեմ va. to sanctify; to consecrate; to canonize; -ցուցումն s. sanctifying; consecration; canonization; -փայլ a. shining in holiness, pure, clean, holy; * -քար s. polished marble; -քնիւն s. inquisition; -քնութիւն s. inquisition; Ատեան -թիւ, the Inquisition, the Holy Office.

Սրեմ, եջի va. to sanctify, to consecrate; to purify; to clean, to wipe off, to wipe dry, to sponge up; to expiate; to offer, to dedicate; to observe, to keep religiously; med. to absterge, to cleanse, to deterge; -զմորուս, to shave the beard; -զեղըն դռն, to pare the nails; -զուս, to prune, to lop; հրով -, to refine by fire; -զորեան, to winnow.

Սրեկ S. Սպրեկ.

Սրեկ a. sanctifying; purifying, cleaning; med. abstergent; s. razor; -ձեւաց, towel; -բաժակի, the purificatory.

Սրեկեր a. abstaining from meats.

Սրբութիւն s. holiness; purification; purity, cleanliness, neatness; expiation; offering; sanctuary; * Communion; fig. chastity, modesty; innocence,

integrity, candour; *med.* absterion;
- [թէգ or - րէգ, the Holy of Holies;
- [թէգ or րէգ, most sacred; յարկ
- [թէ, temple, church, &c.; - ձէր,
Your Holiness; - [թ ad. holily.

Սրբուհի *of.* holy; *sf.* saint; Holy
Սրբան, *pl.* swords. [Virgin.
Սրբաշուն *a.* sharp-horned.

Սրբմ. էջի *va.* to grind, to sharpen,
to whet, to point, to set, to give an
edge, to acuminate; *fig.* to spur, goad
or urge on, to stimulate, to rouse up,
to excite, to stir.

Սրբութեան *a.* running or flowing vio-
lently, impetuous, rapid; - գէա, rap-
id river; - հէք գաւ. to hasten, to run
with the utmost haste; - ութէ *s.* rap-
id course, impetuosity.

Սրբամ *vn.* to run out of breath.

Սրբիկ *hy a. s.* ruffian, rascal,
scoundrel, varlet, hired-assassin, brig-

Սրբիկն *s.* minium. [and.

Սրբիկ, սրբագաց *s.* flute; flageolet;
fife; syringe; - հաւորաց, bird-call;
- հովուական, shepherd's pipe, reed;
հուսգէլ սրբագաւ. to play the flute;
to pipe.

*Սրծէլ *s.* goldsmith's pincers.

*Սրճակաթ *s.* coffee & milk; - նոց *s.*
coffee-pot; - ստան, *պ.* *s.* coffee-plant-
ation; - րան *s.* coffee-house; - ի պան-
դոկի, coffee-room; - րար, *պ.* *s.* coffee-
house keeper.

Սրճենի *s. bot.* coffee-plant.

Սրճիւ *s. chem.* caffeine.

Սրնգահար, *պ.* *s.* flute-player.

Սրնգեմ *vn.* to play the flute; to
hiss, to whistle; to bray?

Սրոհունգ *s. bot.* St. John's wort.

Սրովբէ, Սրովբէ, *hy s. H. w.* seraph;
- ք, seraphim.

Սրովբէարեան, - գաւիթ *a.* where
the seraphim dwell; - գումար, - գումար,
- խումբ *a.* where the seraphim as-
semble; *s.* chorus of seraphim; - հան
a. seraphic; - մաքուր *a.* pure, holy as
a seraph; - նման *a.* seraph-like; - նշան
a. representing the seraphim; - պահ
a. guarded by seraphim; - ջոկ *a.*
crowded by seraphim; - սարսու *S.*
Սրովբէանման; - սոյս *a.* served by
seraphim; - տես *a.* seraph-seeing
(Isaiah); seraph-figured (saint Mes-
rob); - տիպ *a.* resembling a seraph;
- փակ *a.* surrounded or guarded by
seraphim.

*Սրորիկ *s. zool.* caddy-muddy, larus.

Սրոց, *ի S.* Թեսան.

Սրուակ, *պ.* *s.* phial, flagon, bottle;
cruet; gauge; - զերաբուծից, cup-
ping-glass.

Սրուծիւն *s.* sharpness, acuteness,
keenness, point; subtilty; rapidity,
velocity, speed, celerity; - մոաց, a-
cumen; - ձայնի, shrillness.

Սրուկ *a.* rather sharp; *s.* flageolet.

Սրուկն *s.* sharpening, setting, grind-

Սրունկն *a.* good-, sharp-eared. [ing.

Սրունք, նից *s.* leg, shank.

Սրսկապան, *պ.* *s.* cabinet, lady's
private room, boudoir; nuptial bed,
thalamus; bed-curtain.

Սրսկարան, *պ.* *s.* perirrhanterium;
holy-water pile.

Սրսկեմ, էջի *va.* to sprinkle, to be-
to asperse, to water, to spill, to shed,
to spirt out, to bathe lightly.

Սրսկիւ *s.* aspersorium, aspergile;
holy-water sprinkler.

Սրսկումն *s.* aspersion, besprinkling.

*Սրսուռ *s.* frozen snow-flake.

Սրտաբախ *a.* palpitating; - լինել, to
palpitate; - բեկ *a.* broken-hearted,
discouraged, dejected, despondent;
astonished, frightened; - առնել, to
dishearten, to discourage, to deject,
to take away a person's courage, to
disconcert; to dismay, to frighten, to
strike with astonishment; - լինել, to
be broken-hearted, disheartened,
down cast, dispirited, desponding, to
lose or want courage; to be frighten-
ed, dismayed; - բեկեմ, - բեկիմ *S.*
Սրտաբեկ առնեմ, լինիմ; - բեկուծիւն
s. faint-heartedness, dejection, des-
pondency, discouragement, consterna-
tion; - գէա *a.* knowing all hearts;
- գին *a. ad.* with all one's heart; - գոչ
a. crying, imploring heartily; - գուրք
s. anat. auricles of the heart; - [թափ
a. disheartened, dismayed, struck with
consternation; - [թափումն *s.* consterna-
tion, dismay; - [թուկ *S.* Սրտաբախ;
- լիւր *a.* hearty, sincere; *ad.* heartily,
sincerely; - խոց *a.* heart-sick, deeply
afflicted; - կաթ *a.* very desirous, anx-
ious, longing for, amorous; - առնել,
to make one's mouth water; to in-
flame with desire, to enamour; - կէզ
a. heart-broken, - wounded; - կիզեմ
va. to grieve deeply, to break one's
heart; to rend the heart, to harrow;

- կտոր or կտուր *S.* Սրտաբեկ & Թո-
թափիմ; - կրանք *s. anat.* pericardium;
- հաշոյ *a.* grateful, delightful, pleasing;
- հանուկ *s.* bantering, jeering, mock-
ing; - ձեւ *a.* heart-shaped; - ձմիկ *S.*
Սրտաշարժ; - յօժար *ad.* willingly; -
նամ, աջայ *vn.* to take heart or cour-
age, to be inspirited; - շարժ *a.* pity-
or heart-stirring, pitiable, grievous,
touching, moving, affecting; - պախ
առնեմ *va.* to strike with consterna-
tion, to terrify, to appal; - լինել, to be
struck with terror, to be dismayed,
greatly afraid; - պինդ *a.* re-animated,
encouraged; courageous, intrepid;
- պնդեմ *va.* to re-animate, to encour-
age, to inspire with courage, to re-
vive, to put new spirits into, to raise
again or restore a person's spirits;
- պնդիմ *vn.* to be re-animated, to take
courage, to recover one's spirits; -
պնդումն *s.* bravery, courage, heart,
boldness; - ուիմ *vn.* to take to heart,
to get angry, to chafe; - ուուչ *a.* touch-
ing the heart, moving, affecting, tend-
er; touched, moved; eager, desirous,
burning for; angry, displeased, shock-
ed, wounded, exasperated; heart-of-
fending, mournful, heart-piercing;
- տես *a.* knowing the thoughts of the
heart; - տրոփ *a.* palpitating, trembl-
ing for; desirous, longing for; - ջաւ
a. heart-sick; compassionate, sorry,
afflicted; - ջաւուծիւն *s.* compassion,
pity; distress, anguish, grief; *med.*
heart-burn; - [թ ad. compassionately,
pitifully; - ջուլանեմ *va. S.* Սրտա-
պնդեմ; to affect, to touch.

Սրտեայ *a.* courageous, intrepid,
spirited, bold, lively; *պր* - a man of
heart. [ent, tender.

Սրտեանդն *a.* ardent, eager, ferv-

Սրտեկ *a.* heart-burning, --rend-

ing, --wounding, poignant, bitter.

Սրտեշարժիւն *s.* heart's ease.

Սրամոական *a.* choleric, irascible;
- ն *s.* irascibility.

Սրամեմ, էջի, - իմ, էջայ *vn.* to
lose one's temper, to be angry, out of
all patience, indignant, in a passion,
provoked, irritated, exasperated, en-
raged; սրամեկեալ բարկուկ նր յոյժ,
he was seized with rage; - էջուցա-
նեմ *va.* to make angry, to put in a
passion, to irritate, to enrage, to ex-
asperate, to put out of all patience,

to excite to anger, to vex, to plague.

Սրամոռութիւն *s.* indignation, passion,
vexation, anger, ire, spite, wrath,
rage; շնորհանդէս զբոյժ - [թէ, to stifle,
smother or suppress the fire of one's
indignation; *S.* Հրաբուրբ.

Սրանեղիմ, &c. *S.* Նեղասրտիմ, &c.

Սրանիմ, Սրանում, &c. *S.* Սրամոռիմ,

Սրուկ *s.* little heart; *bot. sap.* [&c.

Սրտցաւուկ *s.* cardialgy; *S.* Սրտաց-

Սրածանեկ *s.* cincture, apron, lin-

en girdle; dressing-gown. [apron.

Սրածանեմ *va.* to gird with an

Սրածանիմ, էայ *vn.* to put on an

apron, to gird oneself with a cloth;

to put on, or to wear a dressing-gown;

քուրձա - , to clothe oneself in sack-

or hair-cloth. [ing with.

Սրածուռն *s.* the girding, or cloth-

Սրարիմ *S.* Փարիմ.

Սրիւ, Սրիւ *a.* spread, dispersed;

diffuse, extended; sporadic; *ad.*

scattered about, spread here & there;

- ծախիւք, profusely, with great ex-

pense, splendidly; - ք *s.* dispersion,

spreading out, scattering; the Spo-

rades; dispersed nations; *ի - ս ծա-*

ւալել, to disperse, scatter or spread

everywhere.

Սրիւրիւ *Gr. w. S.* Սրիւր.

Սրոփ *S.* Սրոփանք.

Սրոփական *a.* relieving, cheering

up, consolatory, comfortable.

Սրոփանք *s.* relief, alleviation, sol-

ace, ease, consolation, soothing, com-

fort, balm; diversion, recreation.

Սրոփեմ, էջի *va.* to relieve, to allay,

to ease, to soothe, to assuage, to con-

sole, to comfort, to soften, to ap-

pease; to rejoice, to divert, to recre-

ate; - զվիշտ, to calm, to assuage, to

charm away, to beguile one's sorrow

or grief.

Սրոփութիւն, - ուն *S.* Սրոփանք.

Սրոեմ, էջի *va.* to spread, to dis-

seminate, to disperse, to scatter, to

strew, to sow, to propagate, to diffuse;

to pour out or forth, to open; *սրոեմ*

ծաղիկս, to strew with flowers.

Սրուիւ *s.* iron-bar, cross- or crow-

bar, tenon. [expansibility.

Սրուողական *a.* expansive; - ութիւ *s.*

Սրուոյ, *պ.* *s.* table-cloth.

Սրուումն *s.* expansion.

Սրիւր, *պ.* *s.* *Gr. w.* basket.

Սրանչանամ, աջայ *vn.* to admire, to

be admired, astonished, amazed, surprised, to wonder at, to marvel, to be wonderstruck, entranced, in extacy.

Արանցանք, -չացունք *s.* admiration, wonder, astonishment, amazement, ravishment, extacy.

Արանցացունք *va.* to render admirable, to make wonderful, to astonish, to surprise, to amaze, to ravish, to strike with wonder, to enrapture; -չուցիչ *a.* charming, surprising, ravishing, bewitching, wonderful.

Արանցեղաբար *S.* Արանցեղապէս; -գեղ *a.* of surprising beauty, charming, graceful, fine; -գործ *s.* thaumaturgus, wonder-worker; *a.* miraculous, prodigious, wonderful; -գործեմ *va.* to do wonderful things, to work miracles; to do miraculously or wonderfully well; -գործութիւն *s.* doing wonders, working miracles; prodigy, miracle, portent; -գոր *a.* of prodigious power, wonderfully strong, admirable in strength; omnipotent; -լուր *a.* worthy to be heard; -ծին *a.* miraculously bringing forth; -կան *S.* Արանցեղ; -կերպ *a.* astonishing, surprising; of an admirable form or aspect; -հրա *a.* prodigious, stupendous, wonderful, marvellous, divine; -ուր *a.* wonderful, superb, majestic, very glorious, imposing; -պայծառ *a.* magnificent, very splendid, brilliant, dazzling; -պատում *a.* related or told wonderfully well; *S.* Հրապառում; -պէս *ad.* admirably, delightfully, astonishingly, marvellously, wonderfully, divinely, excellently, pre-eminently, to admiration; by a miracle, miraculously, prodigiously; -սես, -սեսիլ or սեսիլ *a.* charming, ravishing, beautiful to behold, imposing, delighting the eye, graceful, superb; -բար *S.* Արանցեղաբար; -բուռ *a.* admirable, stupendous; -չուցանեմ *va.* to render admirable, marvellous; -փառ *S.* Հրապառում.

Արանցեղի *a.* admirable, wonderful, astonishing, surprising; prodigious, marvellous, miraculous; charming, excellent.

Արանցեղիք, լեաց *s.* sign, miracle; prodigy, wonder, marvel, phenomenon; -լիս առնել, to perform or work miracles; *fig.* to do wonders; ով -լեացս *int.* wonderful! marvellous! stupendous!

ons! good Heavens! Goodness gracious! Արանցեղի *s.* excellence. [ious! Արանցումն, Արանք *s.* admiration, wonder; *ի* -չումն կրթիլ, to be amazed, astonished, surprised.

Արեմ, *ի*, աւ *s.* *Gr. w.* monk's dress, monkish habit; *S.* Զեւ; -առնուլ, to become friar, to turn monk; (կուսանաց) to take the veil; Թողուլ զ-, to throw off the cowl; ոչ եթէ -ինչ առնէ կրօնաւոր, 't is not the cowl that makes the friar; -ածեւ *S.* Արեմաւոր; -առնութի *s.* the taking the religious habit; -արկէք *s.* the ceremony of giving or taking the habit or the veil; -աւոր *a.* dressed in a monkish habit; *s.* monk or nun; -աւորիմ *S.* Արեմաւորում; -աւորութի *S.* Արեմաւորութիւն.

Արիւնս, *ի* *s.* *Gr. w.* sedge, rush; rush-rope. [astonishment.

*Արիւմ *vn.* to be mute with fear or Արդ, *ի* *s.* veil; vest.

Արդաստիկոս *a. s.* *Gr. w.* scholastic. Արդեմ, Արդարեմ, եղի *va.* to veil, to muffle up, to cover with a veil.

Արդունի *s.* act of veiling, covering, Սօթ *S.* Սրաւիկ *bot.* [wrapping up.

Սօլեր, աջ *s.* *Fr. w.* shoe; երկաթաշամ -ք, hobnailed shoes.

Սօս, *ի* *fig.* *s.* plane-tree, platane; white poplar; *a. fig.* stately, lofty, haughty, proud; clear (colour); -երկաթ, high-mettled, prancing, fiery or spirited horse.

Սօսնուէր *a.* offered to plane-trees; -սարաս *a.* platane-like, sumptuous, elegant.

Սօսախիւն, Սօսափիւն *s.* noise, murmur, sough, breath; trembling, agitation; -սաղարթուց, rustling of the leaves; -հոլմոց, hollow or rumbling noise of the winds.

Սօսափիւմ *vn.* to tremble with fear. Սօսի *S.* Սօս.

Սօսիւն *s.* murmuring of the breeze.

Վ

Վ (*vēv*) *s.* the thirtieth letter of the alphabet, & the twenty fourth of the consonants; Վ. ք. three thousand; three thousandth.

— It is often used at the beginning of words, & sometimes at the end, but very rarely in the middle.

— In consequence of the similarity of its pronunciation, it is often confounded with Վ & Ու; for example: երկվար-երկար, վավաշ-վաւաշ, օթե-վան-օթեան. բուրվառ-բուրուառ, Թվական-Թուական, &c.

— It is frequent in proper names, as Վարդան, Վասակ, Վաղարշ, &c. Vartan, Vassages, Valarces, &c., and in those cases where the Greeks use *ou* or *o*; the Armenians anciently used *φ* instead of the Greek *β*, but in later times *վ* was substituted in order to approach the Greek pronunciation; as: Բասիլիոս-Բարսեղ-Վասիլ, Բասիլիս-Վասիլիս, Բեկար-Վեկար, &c. The Greek *ou* answers to our ով, *ov* or *o* long, & *o* to *u*, also written աւ.

*Վազ *s.* mill-conduit.

Վագեմ *S.* Սուրամ.

Վագերածի *s.* streaked, striped, brindled horse; zebra.

Վագր, գեր, երաց *s.* tiger; մասակ -, tigress; կորիւն վագր, tiger cub; -ակերպ *a.* tiger-shaped.

Վազ, ք, *ի* *fig.* course; leap, jump, gambol, caper, antics, gallop; palpitation; *a.* neighing after; *ի* -, -աւ - *ad.* swiftly, at full speed; by fits & starts; -ս առնուլ, to run, to gallop, to gambol, to frisk about, to play antics.

Վագեմ, եղի *vn.* to run swiftly, impetuously; to leap, to bound, to spring or dart forward, to clear at a single bound; to overstep, to surpass, to

transgress, to trespass; -սրտի, to flutter, to throb, to palpitate; -զոմաթ, to revolt against; to despise; *ի* բաց -, to pass away, to fly away; յօրէնսն -, to inveigh against the law; վագեալ անցանել, to overpass, to cross, to leap over, to outleap; յազատութեանն - փառս, to lift up the horns against, to rebel, to rise in rebellion; to get proud, to become presumptuous.

Վագեցուցանեմ *va.* to cause to run.

*Վաղնաս, *ի* *s.* cream cheese; curds.

Վազումն *s.* running, course.

Վազվագեմ *vn.* to skip or frisk about, to run here & there.

Վազք *S.* Սահալք.

Վաթարիկ *S.* Վասթար.

Վաթսականդանեան *a.* of sixty eubits; -մեայ *a.* sixty years old; -մեան, ենից, -մենի *a. s.* sexagenarian; -պակ *a.* *ad.* sixtyfold, sixty times as much; -ւոր *a.* containing the number

Վաթսական, եկիս, three score. [sixty.

Վաթսերորդ *a.* sixtieth; *s.* sexagesimal.

Վաթսեքեան *s.* all the sixty. [ma.

Վաթսիցս *ad.* sixty times.

Վաթսոն, մից *a.* sixty.

Վախ, *ի* *s.* steep place, precipice;

*Տ. Երկիւղ; -ի -է *a.* steep, craggy;

ի -ից արկանել, ընկնուլ, մղել or հոսել, to precipitate, to throw headlong down; անկանիլ or մղիլ *ի* -ից, to be cast down a precipice.

Վախեմ, -եցուցանեմ *S.* Երկնիւմ, Երկեցուցանեմ.

Վախիւս, -ութի *S.* Երկնոս, -ութի.

Վախճան, *ի* *s.* end, term; end, scope, object; issue, event, end, result; accomplishment, finishing, conclusion, close; end, extremity; eud, demise, decease, death, exit; յմեծ -, long time, a long while; -, *ի* -ի *ad.* in fine, finally, at last, at length, after all, in the last place; ջ-, to the end; *ի* -ա մին, at the year's end; *ի* -ի աւուրց, in the future; *ի* -աւուրցս այսոցիկ, in these latter times; -բանիս, in a word; the pith of my argument; -եհաս նմա, he died; ընկալաւ զարժանահանն -, he died as he merited; *ի* -կենաց իւրոց, in his last days, towards the close of his life; մերձ *ի* -լինել, to be at one's final agony; -առնուլ, to draw to a close or end, to cease, to end, to expire; -առնել, to make an

end of, to put an end or term to, to come to a conclusion, to decide, to end; *առնել զընդ ի* - , to send to perdition, to put to death; - *զնեւ*, to bring to a close, to conclude, to terminate, to finish, to end.

Վախճանական, -*ւոր* *a.* final, last; having an end.

Վախճանեմ, *եցի* *va.* to finish, to put an end to, to terminate, to end, to conclude, to accomplish, to achieve, to consummate; to execute, to kill; - *զաւարսն*, *զկեանս*, - *հեալ զաւարսն իւր մեռանել*, to end one's days, one's life, to make one's exit, to depart this life, to die.

Վախճանեցուցանեմ *va.* to take away life, to slay, to put to death, to kill.

Վախճանիմ, *եցայ* *vn.* to pass from life to death, to expire, to breathe one's last, to die; to be finished, consumed, to be drawing to a close, to terminate, to end; - *լցեալ աւուրբբ*, to die full of years, to die very old; - *հեալ* *a.* dead, deceased, departed, defunct. [abrupt, precipitous.

Վախուա *a.* steep, rugged, craggy, *Վախախեմ* *S.* *Երկնջիմ*.

Վախանակ, *այ* *a.* in season, ripe.

Վախաս, *ի* *s.* superhumeral, amice or amict of the Armenian priests; ephod, high priest's girdle; - *լանջաւոց*, deacon's stole; - *ակիր*, - *աւոր* *a.* wearing an amice or an ephed.

Վախասիր *a.* sticking.

Վախժոյժ լինիմ, *Վախժուժեմ* or *ժիմ* *vn.* to grapple, to clutch strongly with the hand, to lock one's arms round, to hug, to hold fast on, to cling

Վա՛հ int. ah! o! alas! [to.

Վահագն *pn.* Vahaken; Hercules; Apollo.

Վահան, *այ* *s.* shield, pavice, buckler; *mech.* lid, cover; *pn.* Vahan; *S.* *Կումբ*; *բառնալիք* - *ի*, handle of a shield; - *հաւատոյ*, *օրինաց*, shield, defender of the faith, of the law; - *ադրոշ* *a.* carrying a buckler; - *ակ*, *այ* *s.* small shield, target; shield-shaped clasp; tinsel, spangle; - *երեսաց*, visor; - *ակիր* *s.* esquire; *S.* *Վահանաւոր*; - *ակից* *s.* fellow-soldier; - *ակունքիկ* *s.* *anat.* thyroid cartilage; - *ակցուծիկ* *s.* battle array; - *աձուկն* *s.* turbot, dab, brill; - *ամարտուծիւն* *s.* fight between shield-bearers; - *ավա* *a.*

armed with a shield; - *աւոր* *a.* furnished with a shield; *s.* shield-bearer; - *աւորիմ* *vn.* to be armed or furnished with a buckler; - *ափակ*, *այ* *a.* protected by a buckler; *s.* trench fortified with shields; - *առնել*, to cover, protect or defend with a buckler; - *ընկէց լինիմ* *vn.* to throw away the shield, to throw down one's arms.

Վաղ *a.* ancient, old, former; *ad.* anciently, formerly, once on a time; early, betimes, soon, quick; * *s.* tomorrow; - *բաջ*, very early; - *բաջ չ առաւտն*, at the break of day or of dawn, at the peep of day, very early in the morning, at dawn; - *ուրեմն*, in bygone times, of old, long ago, a long time ago; *ի* - *ժամանակս*, anciently, formerly; *ի* - *ժամանակաց*, time out of mind; - *չ փոյթ*, soon, quick; forthwith, directly; - *կամ անագան*, *էթէ* - *էթէ անագան*, sooner or later; *ոչ կարի* - *ոչ յոյժ անագան*, neither too soon nor too late; *ոչ* - *իսկ աւաջի բեզ*, did I not tell you before?

Վաղագոյն *a.* sooner; prior, before; *բան զբանն* - *եղեւ գործն*, ne sooner said than done; - *զեկոյց* *S.* *Կանխադէկոյց*; - *զրաւ* *a.* frail, perishable; - *թաւաւ* or *թարաւ* *a.* soon withering or fading away; - *կատար* *s.* *gr.* plu-perfect tense; - *կարծ* *S.* *Յանկարծ*; - *կարծեմ* *vn.* to conjecture, to surmise.

Վաղակաւոր *s.* dagger, poniard; sword, sabre, hanger, cutlass, scimitar; *a.* sworded, armed with a sword or dagger.

Վաղահաս *a.* arriving early, quick, prompt; early, precocious, premature, untimely; - *հասիկ* *a.* arriving early; - *հասուծիկ* *s.* prematurity, precocity; - *հասուկ* *a.* early, precocious; blooming early; *ից* *inconstant*, fickle-minded, unsteady, versatile; - *հոգակ* *a.* provident; - *հուպ մահ* *s.* premature death; - *մահ*, - *մահուկ* *a.* dying prematurely, young; - *լինել*, to die prematurely, young, before the time, in the bloom of one's youth, in the prime of life; - *մեռ*, *ուիկ* or *ուուկ* *S.* *Վաղամահ*; - *մահ*, premature death; - *մեռուկ* *s.* *bot.* *juncus rotundus* aromaticus, schœnanth; - *մուսնիկ բարբ* *s.* disposition to marry early; *յուգ* or *գու* *a.* satiating quickly; *յարոյց* *a.* early-riser; - *լինել*, to be up very early;

- *նցիկ* or *ցուկ* *a.* passing, transitory, perishable, ephemeral, fugitive, instantaneous, momentary; - *չէջ* *a.* extinguishing quickly; - *պատիր* *a.* easily deceived or duped; - *ւեր* *a.* soon ruined; - *փոխուկ լինիմ* *vn.* to be unstable, fickle, changeable; - *փուկ* *a.* soon falling or perishing; - *փուկ* *a.* quickly rotting, corruptible.

Վաղեմի *a.* ancient, old, antiquated. *Վաղեփեաց* *a.* soon ripe, early.

Վաղ չ փոյթ *S.* *Վաղ*.

Վաղժամանակեայ or *կեան* *S.* *Վաղեմի*; - *հնուծի*, antiquity.

Վաղիւ, *զուի* *s.* to-morrow, next day, the following day; - or *ի* - *ի* - *անգր*, the morrow, the day after, on the morrow, to-morrow; *ի* - *անգր յետ մահու նր*, the day after his death; *փոքրիկիկ վաղեանն*, for fear of the future; *զինի վաղուկն*, after to-morrow; *ի միւս -ն*, *ի միւսում* - , the day after to-morrow; *վաղուկն է* - *առնել*, to put off from day to day.

Վաղհասուկ *S.* *Վաղահասուկ*.

Վաղճան *S.* *Վախճան*.

Վաղճականիկ *s.* antiquity. [since.

Վաղնեան, *ի* - *զեմէ* *ad.* long

Վաղնեաց *a.* ancient, old; - , *ի* - or *ի* - *հեմէ* *ad.* anciently, formerly, long since; *ի* - *ժամանակաց*, of yore, time out of mind, from time immemorial.

Վաղորդայն, *ոյ* or *ի* *a.* morning; - , *ad.* in the morning, early.

Վաղորդեայն, *Վաղուկեայն* *a.* of to-morrow; *ի վաղորդեայն աւուրն*, the day following; *ի վաղուկեան գիշերին*, to-morrow night.

Վաղուկեայն, *Վաղուկ*, *ի վաղուկ*, *ի վաղուկ հեմէ* *ad.* already, formerly, a long time ago, anciently; long since.

Վաղուց *a.* ancient, old, of yore, of other times. [swiftly, rapidly.

Վաղվաղ *ad.* quickly, very fast, *Վաղվաղակի* *ad.* soon, directly, suddenly, incontinently, immediately, in haste, in a hurry.

Վաղվաղառես *a.* quicksighted; - *ւոր* *a.* smart, nimble, quick, ready, active.

Վաղվաղեմ, *եցի* *vn.* to haste, to hasten, to be in haste, to make haste, to be quick, to be hasty or precipitate.

Վաղվաղնիկ *a.* throwing hastily.

Վաղվաղիւտ, *Վաղվաղուկ* or *զուկ* *a.* hasty, quick, lively, brisk, ready, speedy, prompt, precipitate.

Վաղր, *ղեր* *s.* sabre, cutlass, hanger; *S.* *Սակր*; - *աւոր* *a.* armed with a sabre.

Վաղցասուճի *a.* easily offended, touchy, hasty, irascible, passionate, wrathful; - *լինել*, to be hasty, irascible, quick to get angry, easily provoked. *Վաղ բաջ* *S.* *Վաղ*.

Վաճառ, *այ* or *ուց* *s.* business, trade, commerce, dealings, merchandise, goods, wares, commodities; market, sale, purchase; market-place, hall, mart, fair; - *բ*, provisions; *S.* *Մեծաւաճառ*; *փոքրաւաճառ* - , retail trade; *ի* - *արկանել*, to sell, to put up or offer for sale; - *լինել*, to be sold, to be on sale; *S.* *Հատանիմ*.

Վաճառաբերեմ *va.* to import; - *բեւոյժի* *s.* importation; imports; - *զիր* *s.* bill; - *խաբուէ* *s.* cheat, swindlery; - *կան* *s.* merchant, trader; tradesman, shopkeeper, dealer; *մեծաւաճառ կամ փոքրաւաճառ* - , wholesale-, retail-dealer; *S.* *Կաւ*; - *կանուծի* *s.* commerce, trade, dealings, business; - *առնել*, to carry on commerce, to trade, to deal, to traffic; - *կից* *s.* partner, correspondent; - *կուր* *a.* selling or sold wretchedly; - *առնել*, to sell; - *լինել*, to be sold; - *կցուծի* *s.* partnership, company; - *հանեմ* *va.* to export; - *հանուծի* *s.* exportation; exports; - *նոց* *s.* market, bazaar; mercery; - *շահ* *a.* commercial, mercantile, trading; *s.* opulent merchant, rich trader; - *բաղաբ*, mercantile city; - *լինել*, to trade, to deal, to traffic, to gain; *ի* - *արկանել* or - *շահելիկ լինել*, to invest in trade, to speculate; - *շահուկ* *s.* gain, lucre, profit; *S.* *Շահաւաճառուծի*; *կենցաղագուտ* - , benefit that commerce confers on the world; - *պետ* *s.* prevost of the guilds; - *սեր* *a.* avaricious, greedy of gain; - *սիրուծի* *s.* inclination for commerce: illicit trade; - *տեղի*, - *բան* *s.* market-place, bazaar; *emperium*; counting-house; - *բիււ*, *այ* *s.* breker, middle man, agent; - *ձիոց*, jockey; - *բիււծիւն* *s.* brokerage, commission, agency; - *փող* or *փողոց* *S.* *Վաճառանոց*.

Վաճառեմ, *եցի* *va.* to sell, to debit, to sell off; - *այլբանոյ*, to sell at...; *բանոյ -նես*, how much? what is the price? *S.* *Մեծագնի*; - *զոք* *ի* *ձեռս ուրուք*, to give up, to deliver, to betray. *Վաճառիկ* *a.* saleable, marketable,

venal; - ինեւ, to be sold, disposed of.
 Վաճառող *s.* seller of, dealer in.
 Վաճառումն *s.* sale, selling.
 Վայ, *ից* or *ոց* *s.* woe, cry of pain or grief, lament, wail, moans; disaster, calamity, misfortune; - *զ-իւ աղաղակել* or *աղաղակել*, to cry bitterly, to wail, to lament aloud, to deplore, to complain; - *կարգաւ ածին*, to create misfortunes for oneself; *արգարեւ -ի են արժանի*, they are truly unhappy; - *! int.* woe! alas! oh! ah! - *բեզ*! woe to you! - *ինձ*! - *զիւ*! - *զինեւ*! woe is me! how unhappy I am! - *բալաբդ մեծ*! woe! woe to the great city!
 Վայել *S.* Վայելք; - *է*, - *են*, - *է*, - *են* *v. imp.* to befit, to become, to be seeming or seemly, to be proper; *ոչ - են*, it is not fit, it is unbecoming.
 Վայելել *a.* worthy of enjoyment; enjoying.
 Վայելեմ, *էջի* *va.* to enjoy, to taste of, to possess, to have the enjoyment of; to relish, to taste with pleasure; *vn.* to become, to fit, to sit well on; to be proper, suitable, meet, to be seem; - *յարգասիս քրտանց*, to enjoy the fruit of one's labours; *հանդերձս այս վայելէք*, this coat fits you well.
 Վայելցուցանեմ *va.* to cause to enjoy; to cause to participate; * to dress well.
 Վայելումն *S.* Վայելք. [ience.
 Վայելումն *s.* enjoyment; conven-
 Վայելումն *s.* convenient, snitable, proper, congruous, pertinent, decent, becoming, fit; well made or shaped, comely, elegant, prepossessing, genteel, pretty, graceful; enjoyable, enjoying; - *ad.* elegantly.
 Վայելաբան *a.* eloquent; - *ութի* *s.* eloquence, fluency of speech; *rhet.* elocution; - *բար* *ad.* suitably, decently, properly, pertinently, aptly, justly; comely, elegantly, genteelly, prettily, graciously; - *զեղ* *a.* very good-looking, handsome, lovely, fascinating, charming, prepossessing, graceful, fair, beautiful; - *զիտակ* *a.* of fine aspect, well-shaped, good looking; - *զարդ* *a.* highly ornamented, elegantly adorned; - *կան* *a.* becoming, elegant; - *կանութի* *s.* decency, suitability, propriety, convenience; - *կից* *a.* equally decorous; enjoying together; - *հիւս* *S.* Գեղեցկահիւս; - *համ*, *այցայ*

vn. to be distinguished, to render oneself illustrious, to be remarked; to enjoy; - *նայ* *v. imp.* it becomes, it is
 Վայելանք *S.* Վայելութի. [fitting.
 Վայելապէս *S.* Վայելաբար.
 Վայելացուցանեմ *va.* to adorn, to embellish, to decorate; to delight.
 Վայելաւոր *a.* proportionate.
 Վայելութի *s.* suitability, proportion, propriety, decency, convenience; decorum, dignity, nobleness; comeliness, elegance, grace, beauty, splendour; enjoyment, use; delight, pleasure, advantage; - *երեսայ*, comeliness, loveliness, attractiveness.
 Վայելք, *լից* *s.* enjoyment, possession; delight, joy, pleasure; convenience.
 Վայեմ, *էջի* *vn.* to whine, to cry out, to deplore, to lament aloud; *va.* to utter woes, to menace with woe.
 Վայլեմ, *էջի* *va.* to pour out; to spread, to diffuse, to cause to flow or fall.
 Վայլիւն, Վայլումն *s.* whining, cry, shout, lamentation, groan, moan.
 Վայր, *այ* or *ից* *s.* place, spot, space, extent, part, ground; field, plain, camp, country; *անհուն* - *ք*, immense, vast spaces; *յայմ* - *ի*, here, in this place; now; *յայմ* - *ի*, there, in that same or very place; then; *մինչեւ* *ցայս* -, thus far, to this place; until now; *յոր* -, in which place, wherever; - *մի*, *առ* - *մի*, a short time, a moment, an instant, a little; *չ* -, in vain, vainly; *ի* -, below, under, beneath; *S.* Չէն, Վեր; *յայլում* - *ի*, somewhere else, in another place; *ի վերուստ մինչեւ* *ի* -, from top to bottom; from head to foot; *զազանք* - *ի*, wild beasts; *մեղր* *ի* - *է*, wild honey; *ի -ի* *բնակել*, to live in the open air, in camp; - *ս* *հասանել*, to go a long way; *զ-զ* *զաւ*, to go around, round about, to go here & there; *զ-զ* *աճել* *զաւ*, to look round about; *ի մի* - *զաւ*, to assemble, to resort to one place; *ընդ - հարկանել*, to abandon, to forsake, to cast off, to desert; *ի - հարկանել*, *արկանել*, to disparage, to sneer at, to defame, to slander; *ի - շարժել*, to beat down, to overthrow; *զաւ* *ի - արկեալ*, looking down, with one's eyes cast or bent down; *ցոր* - *նեղութեանց* *հասի ես*, to what trouble have I brought myself!

Վայրաբան *S.* Ընդունայնաբան; - *բար* *S.* Վայրապար; - *բեր*, *այ* or *ից* *a.* drawing or inclining downwards, descending; *fig.* mundane; sensual; - *բերեմ* *S.* Խնայանեմ; - *բերիմ* *vn.* to incline, to lean or draw downwards, to descend, to come down, to be carried down; - *բնակ* *a.* living in the open air; wild, savage; deserted, uncultivated; *լինել* *խորանաւ* *ի - ս*, to dwell in tents; - *լինել* or *բնակիմ* *vn.* to live in wild or desert scenes.
 Վայրապ, *այ* *a.* ferocious, fierce, wild, savage, inhuman, cruel.
 Վայրազաբար *ad.* ferociously, cruelly, - *զամիւ* *S.* Վայրենամիւ; - *զայիմ* *S.* Խնայեմ; - *զանամ*, *այցայ* *vn.* to become savage, wild or rude, to grow fierce, worse; - *զառու* *a.* savage; - *զաւիթ* *s.* court-yard, vestibule, lobby; - *զիմաստ* *S.* Վայրենամիւ; - *զնայ* *a.* vagrant, erratic, vagabond; lewd, libidinous; - *զութի* *s.* rudeness, ferocity, wildness.
 Վայրադատեմ *va.* to postpone; - *թեւեմ* *vn.* to fly low; - *խոյզ* *a.* inquisitive; - *խուզութիւն* *s.* inquisitiveness; - *կան* *a.* local; - *միտիմումն*, translocation; - *կեաց* *a.* Վայրաբանակ; local; - *կնեմ* *vn.* to look down; *fig.* to be allured by worldly things; - *հակ* *a.* prone, inclined, downwards, sloping; - *հալ* *a.* looking down; *fig.* malicious, tricky, sly; - *հալ* *a.* barking, baying vainly; - *հար* *a.* common, ordinary; vagabond, dissolute; vain, chatty; - *հիւ* *a.* sloping, inclining downwards; - *յածիմ* *vn.* to wander, to go wandering; - *յարկ* *s.* ground-floor; - *յին* *a.* impracticable, desert; wild; - *նկեալ* *a.* fallen, demoralized.
 Վայրապար *ad.* in vain, uselessly, vainly, to no purpose; *a.* vain, useless, futile, insignificant, common; - *ազարդ* *a.* coquettish, given to dress; - *ախո* *S.* Ընդունայնաբան; - *ացասումն* *a.* getting angry needlessly, eanselessly.
 Վայրապետ *s.* toparch.
 Վայրառու *a.* savage.
 Վայրաւառիմ *S.* Վայրաւանիմ; - *վառիմ* *a.* scattered about, dispersed, sporadic; - *վառնիմ* *vn.* to be dispersed, scattered, thrown here & there; - *վառնումն* or *տումն* *s.* dispersion; - *րկու* *S.* Սրբան; - *ցան* *a.* scattered about; - *ցուցանեմ* *va.* to depress, to

lower, to humble, to abase; - *փակ* *a.* circumscribed, bounded, limited, encircled, enclosed, surrounded, shut in on all sides; - *բար* *a.* *S.* Գեանաբար; - *խորհուրդ*, mean, grovelling, base thoughts; - *բարութիւն* *s.* *fig.* giving oneself up to the vanities of the world, vileness, baseness.
 Վայրեմ, *էջի* *va.* to disperse, to sow; - *իմ* *vn.* to be dispersed; distracted.
 Վայրենաբար *ad.* like a savage, cruelly; - *բարոյ* *a.* of savage nature or character, churlish, clownish, intractable, unsociable, rustic, coarse, rude; - *բնակ* *a.* living in the wilds, savage; - *կան* *a.* wild; barbarous; - *կեր* *a.* feeding on venison; - *միւ* *a.* fierce, wild, savage, brutal, barbarous, ferocious, cruel; - *համ*, *այցալ* *vn.* to become savage, to grow inhuman, brutal, ferocious, cruel; - *ցուցանեմ* *va.* to brutalize, to render savage or ferocious; to exasperate, to enrage.
 Վայրենի *a.* wild; rustic, unmannerly, clownish, boorish, ill-bred, uncivil, savage, ferocious, fierce; - *տու* *s.* savage nature, inhumanity, fierceness, ferocity, cruelty, brutality.
 Վայրեջ *s.* descent, going down.
 Վայրի *a.* wild, savage.
 Վայրիկ *մի* *ad.* a moment, a little time, an instant; *էւ ոչ* -, not a single instant, not one moment; - *եւս եւ...* little was wanting to..., it was very near...; it almost...
 Վայրիմ *S.* Վայրեմ.
 Վայրիջանեմ, *ջեաց*, - *ջիմ*, *ջեալ* *vn.* to descend, to come down.
 Վայրկեան, *ենի*, *նից* or *նեաց*, Վայրկենի *s.* minute, moment, instant, point; - or - *մի* *ad.* a moment, a little time; *ի - ժամանակի*, *ի միւր* *վայրկենի*, in a moment, at that moment, instantly; directly, incontinently, instantaneously; *S.* Ժամ.
 Վայրկենական *a.* of a minute; instantaneous, momentary. [pole.
 Վայրուղի *s.* phys. cathode, negative
 Վայրուս, *ի - ad.* from below; - *ի վեր*, upwards. [terrestrial.
 Վայրութեալ *a.* living on this earth, վան *s.* repulse; *S.* Վանք.
 Վանապոյն *a.* crystalline.
 Վանական *s.* cenobite, monk; prior, superior, abbot; *a.* conventual, claustral, monastical, cenobitical; - *ութի*

s. priorship, priorate, dignity of a prior; monachism, monastic or conventual life; -կեաց, եցաց s. monk, friar; -կից a. cohabiting, dwelling in the same convent or house. [glass.

Վանակն s. crystal, rock-; crown- Վանակրեայ s. zool. hawk's bill turtle.

Վանահայր s. prior, superior, abbot, archimandrite; -պան, աջ s. baggage-guard; -տու, աջ, -տուր s. inn-keeper, host, hospitable person; -դիք, Jupiter hospitalis; -տուն s. monastery; -տրեմ եցի va. to harbour, to receive into one's house or hotel, to entertain, to welcome; -տրութի s. hospitability; -ւոր s. guest or host; -քար s. tourmalin, lyncurium.

Վանդ S. Վանիկ; -ապէս ad. syllabically; -եմ va. to syllable; -իւն s. sound of the flute.

Վանդակ, աջ s. network; eage; grate, gridiron; grating; window-blinds, persian; lattice, trellis; baluster, balustrade, railing; balcony, terrace, belvedere; S. Չամբիկ.

Վանդակադործ a. composed of bars, grated, latticed; s. lattice, grating; wire-netting, wire-work; balustrade, baluster; -կապ a. furnished with rails or bars, grated; -կերպ a. of trellis or lattice-work; -պան s. grated parlour; -պատ, աջ or կից a. enclosed by a grating; s. bars, grating, trellis; -պա, տուհանաց, window-grating, lattice; blinds.

Վանդակեմ, եցի va. to grate, to bar, to trellis, to lattice; - գրեւինս, to cord a bale, to bind up as with netting; - գրուեալ, to levy, to assemble, to muster soldiers.

Վանդանակ S. Վանդակ.

Վանդեմ, եցի va. to undo, to destroy, to ruin, to upset, to overthrow, to overcome; -իմ vn. to be infected with, to have contracted or caught a disease.

Վանդումն s. ruin, destruction; ածեւ, to devastate, to desolate, to ruin, to lay waste.

Վանեայ a. crystal; ախ - s. crystal.

Վանեար, երոյ S. Վաներ.

Վանեմ, եցի va. to drive ont, to expel, to thrust or push back or aside, to chase, to drive away, to pursue; to repel, to beat off or back, to attack, to defeat, to rout, to conquer.

Վաներ, ոյ, -աք, յից s. pl. S. Վանույ.

Վաներէց s. butler, house-steward, major-domo; chaplain; S. Վանահայր. Վանեցի S. Վանական.

Վանի or Աին - S. Վանակն.

Վանիկ, նկուշք, նկանց s. small dwelling, cottage, hut; cell.

Վանիչ S. Վանողական.

Վանիկ, ից s. sound, voice; gr. syllable; mus. tune.

Վանողական a. expulsive; repulsive.

Վանորայ or օրայ, ք, ց, Վանորեայ or օրեայ, ք, ըկից or ըեաց s. pl. monasteries, convents; ից. monks, cenobites.

Վանումն s. expulsion; repulsion.

Վանք, նաց, նից or նուց s. convent, monastery, cloister, friary; lodging, dwelling, home, habitation, abode; house, mansion; hotel; inn, hostelry; cabin, hut; - կուսանաց, nunnery, convent; վանս ունեւ, to stay, to lodge, to take up one's lodgings, to dwell, to stop; վանեւ ի վանս, to elioister, to shut up in a convent.

Վաչ int. bravo! courage! cheer np! eome! ho! -! -! bravo! bravo! oh! oh! ha! ha! -! woe! alas! ah! oh! - -ինչ! o happy me! lucky fellow that I am! S. Յայ.

Վաչեակ a. laudable, praiseworthy.

Վաչիկ, ից or ուց s. usury, illegal interest; -իւ, ի -ու ad. with usury, upon usury.

Վաչիւսաժողով, -կեր, -միով, -ուու, աջ s. usurer; -ժողովութի, -ուութի s. usury, jobbing, unfair interest; -սէր, -վաճառ, -տու a. usurious, practising usury.

Վաչիւմ, եցի va. to practise usury, to lend on nsury, at unlawful interest; դաշեկանս - , to lend money on usury.

Վաչու, ից or ուց s. battalion; -ա, նամ, աչեալ vn. to be divided in battalions; -ապետ s. major; -իկ, տկաց, -կան s. soldier in camp; -կուլթիւն s. bravery.

Վաչ or -է, ից s. carriage-hood; covered waggon; -աւոր or -կատուն S. Սայլատունք.

Վառ, ի a. ardent, burning, inflamed, on fire; shining, brilliant; mus. grave; bass; s. fire, ardour, brilliancy, splendour; standard, banner; purple, royal mantle, veil, tulle, gold

brocade, royal robes; - ձայն mus. (ԳԿ.) the sixth metre in the Armenian hymnal; S. Խաչվառ; - ի - a. glittering, sparkling, resplendent.

Վառապան, աջ s. cuirass.

Վառարան s. S. Վրակարան; - ապա, կոյ focus; - օգամուղ, draught chimney. [chicken; - բիբէ, the - pules.

Վառեակ or աեկ s. pullet, chick,

Վառելիք, լեաց s. arms, armour.

Վառելիկ s. little or young chick.

Վառեմ, եցի va. to light up, to set fire to, to fire; ից. to fire, to inflame, to enliven, to inspirit, to vivify, to cheer, to raise the spirits of, to urge on, to excite, to rouse; to arm, to equip, to fit out; to put on, to attire, to dress, to bedeck; վառեալ բորբոքեւ, to inflame, to heat, to electrify, to fill with enthusiasm, to enrapture, to fire; - զգրօշ, to hoist the colours.

Վառեցուցանեմ va. to kindle, to light; ից. to arm or equip.

Վառիմ, եցալ vn. to take fire, to be kindled, lighted, to be on fire, to burn; to arm oneself, to take up arms, to fly to arms; to equip oneself; S. Չէն, Վախանձ, &c.; վառեցաւ բորբոքեցաւ ից. he was filled with indignation, disgust, anger.

Վառիչ s. kindler, lighter.

Վառուած, աջ s. arms, armour.

Վառումն s. kindling, lighting; burning, inflammation.

Վառվառիմ vn. to be on fire; to shine out, to blaze, to glow.

Վառվառուկ, Վառվառուկ s. bot. madwort, alyssum.

Վառօղ, ի s. gunpowder, powder; - բամբակի, pyroxyline, gun-cotton, explosive cotton; շաքեմարան -ի, powder-magazine; -ադարձ, աջ s. gunpowder maker; -ապետ s. superintendent of powder-mills; -արան s. powder-mill; - նաւու mar. powder-room. [cockatrice; S. Արքայիկ օձ.

Վասիլիսկոյ or կոս s. Gr. w. basilisk,

Վասն pr. for, by reason of, for the sake of, on account of, in consideration of, considering, touching, concerning, upon the subject of; as to, as for, with respect to; - սիրոյն Այ, for the love of God; - իմ, for me, for my sake; as for me, for my part; - թեթեւ ինչ յանցանաց, for a slight fault; - երկեւղի, for fear of; - ըն.

տրեւոյ, in favour of the elect; - զի, for, because, wherefore; - էր, why? for what reason? - պիտի or պիտրիկ, - պար or պարիկ, - պար or պարիկ, for that reason, therefore, to that end, on that account; - յի, for which? for whom? - որոյ, why, therefore, by reason of which, consequently, wherefore; - անգիտութեւ, through ignorance, ignorantly; - խաչի քո պատուականի, by means of Thy most precious Cross, through Thy intercession; S. Մեղք.

Վասնէր s. the reason, the wherefore; զ-ն հարցանել or խնդրել, գիտել, to ask, to know the - .

Վաստակ, ոյ s. work, labour, toil; pains, trouble, fatigue; merit, worth, service; profit, gain, earnings; a. tired, fatigued; - ծառայութեւ, service rendered; - ձեւաց, handiwork; - սր, քունի, military service; Գիրք - ոյ, Geoponics; - առնել, to tire, to fatigue, to weary; - լինել, to labour, to work, to toil, to work hard, to strive, to fatigue or tire oneself with, to be fatigued or tired.

Վաստակարեկ a. worn out with fatigue, overweary, tired, fatigued, harassed; - առնել, to overweary, to tire out, to fag, to jade, to overburden with labour, to break down with fatigue; - առնել զերկվարն, to strain, to over-ride or overwork a horse; - լինել, to overwork or overfatigue oneself, to be wearied with, crushed, worn out, harassed, faint or spent with fatigue, to knock oneself up, to work oneself to death; -կից a. labouring with another; s. fellow-labourer; -նուէր a. offering one's labour; -սէր a. fond of labour, laborious, painstaking, hard working, indefatigable, industrious, diligent; -ւոր a. fatiguing, labouring, giving oneself trouble, laborious; meritorious, well deserving; tired, weary; s. husbandman; - պր, a man of merit, a deserving man.

Վաստակեմ, եցի va. to work, to labour at, to do; * to gain, to acquire, to earn; - զերկիւր, to till, to dig, to cultivate; - or -կիմ, եցալ vn. to labour, to fatigue, to give oneself trouble; to be fatigued, tired; to deserve well, to merit, to be worthy of; - սրտի, to feel annoyed, to be wearied, disgust-

ed; *սրտի մազք* -, to labour earnestly, to work with a will, with zeal; *անհնարինս* -, to labour excessively, to work like a galley-slave, to drndge, to sweat; *-կէին ձեռք իւրեանց*, they wrought with their own hands.

Վատ, աջ *a.* bad, wicked, vile, low; cowardly, weak, pusillanimous, dastardly, craven-hearted, unmanly, poor-or mean-spirited; idle, lazy, slothful, sluggish; *s.* damage, loss, hurt, ruin, misfortune; - *անուն*, infamy, brand of infamy; - *արանց*, the most cowardly of men, the basest of wretches.

Վատաբախ, *-իկ* *a.* unhappy, unfortunate, unlucky, ill-starred; *-ուի* *s.* unhappiness, misfortune, ill or bad luck; misery, calamity; *-բասակ* *S.* *Վատաբախակ*; *-բար* *ad.* cowardly; *-բարոյ*, &c. *S.* *Չարաբարոյ*, &c.; *-գրուհու* *s.* lowness of birth, low extraction; abjectness, vileness; *-գլխի* *a.* of mean extraction, of base birth, low-born, vile, ignoble; *-ղզուի* *S.* *Վատաբախուհի*; *-խառն* *a.* of bad constitution, quality or temper; bad, hurtful; unhealthy; *-խառնութիւն* *s.* bad temperament, evil disposition, ill nature; - *օդոյ*, inclemency of the weather; *-ինքիւր*, *դրաց* *a.* seeking evil; impudic; *-խորհուրդ*, *հրաց* *a.* evil-minded, wicked, malicious; wanting in judgment, silly, stupid, foolish; *-խորհրդութիւն* *s.* evil counsel, malignity, iniquity; *-խտարակ* *a.* ill-starred, luckless, unfortunate; - *առնել*, to render unhappy, to oppress; to discomfit, to overcome; *-խրատ*, *իւ* *a.* suggesting or counselling evil; *-խուս* *S.* *Չարախուս*; *-կերպ* *S.* *Տգեղ*; *-համ* *a.* unpleasant, disagreeable, disgusting; *-համբաւ* *a.* of ill repute, infamous, defamed, discredited; - *լինել*, to be in ill repute; - *առնել* or *-համբաւեմ* *va.* to defame, to discredit, to decry, to disparage, to cast a stain, or to put a slur upon; *-համբաւութիւն* *s.* bad repute, infamy, disrepute, discredit; *-հաճոյ* *a.* disagreeable; *-հիւթ* *a.* cacochymic; *-հիւթութիւն* *s.* ill state of the humours, cacochymy; *-հոտ* *S.* *Չարահոտ*; *-ձայն* *a.* jarring, discordant, harsh, cacophonous; *-ձայնութիւն* *s.* cacophony; *-ձի* *a.* ill-horsed; *-զուլ* *s.* constipation of the bowels, costiveness; *-մահ* *a.* dead miserably; - *լինել*, *մեռանել*, to

die or perish miserably; *-մարմին* *S.* *Վատաւոր*; *-մտութիւն* *s.* inconsideration, thoughtlessness; malicious intention; evil disposition; *-յոյս* *a.* hopeless, in despair, desperate; *-նամ*, *աշայտ* *vn.* to be or become cowardly, pusillanimous, faint-hearted; to grow idle or lazy, slothful; *-նշան* *a.* notorious, infamous, disgraceful, ignominious; *-նուն* *S.* *Վատահամբաւ*; *-շորհ* *S.* *Սղաշորհ*; *-ոռ* *a.* of frail or weak constitution, sickly, delicate, puling, gracile, thin, valetudinarian, languid, weak; *-ոռղըռ* *s.* ill-health, delicate complexion; *-ուռ*, *այ* *a.* dull-witted, obtuse; *-սիրտ*, *սրտաց* *a.* fainthearted, chickenhearted, fearful, timid, timorous, pusillanimous, cowardly, craven; *ընդէր* *-քէքէ*, why are you fearful? *-սրտեմ*, *եցի*, *-սրտիմ*, *եցայտ* *vn.* to want heart, to be cowardly, to lose courage, to be afraid, discouraged; *-սրտութիւն* *s.* want of courage, cowardice, poltroonery, cowardliness, pusillanimity, weakness, despondency, loss of heart; *-վարք* *a.* lewd, dissolute; *-տոհմակ* or *միկ* *S.* *Վատաղջի*; *-փառ*, *այ* *a.* inglorious; ignoble, obscure; vile, abject; *S.* *Չարափառ*; *-փառութիւն* *s.* infamy, ignominy, baseness.

Վատեմ, *եցի*, *Վատիմ*, *եցայտ* *vn.* to be weak of sight; to have sore eyes; *աչք իւր վատեալ էին*, his eyes were dim.

Վատթար, աջ *a.* bad, wicked, low, vile, base, contemptible, ignoble, degenerate, unworthy, puny, sorry; cowardly.

Վատթարաւորն *a.* worse, more wicked; *-գործ*, *այ* *a.* evil-doing, wicked, malicious; *-ղլխի* *S.* *Վատաղլխի*; *-կեանք* *S.* *Վատավարք*; *-նամ*, *աշայտ* *vn.* to grow worse, to degenerate, to debase or degrade oneself, to fall into baseness, to be marred, spoiled; to succumb, to be beaten; *-պէս* *ad.* badly, ill; *-տես* *S.* *Յայրատեստես*; *-ցուցիչ* *a.* rendering worse; spoiling, destroying.

Վատթարեմ, *եցի* *va.* to render worse, to cause to degenerate, to debase, to corrupt, to deteriorate, to alter; to weaken, to abase, to undo, to defeat, to rout; to insult, to defame, to dishonour; to despise; *-իմ* *vn.* to grow worse & worse; *S.* *Վատթարանամ*.

Վատթարիկ *S.* *Վատթար*.
Վատթարութիւն *s.* deterioration, alteration, marring, debasement, corruption, decay, degeneracy, depravity; meanness, vileness, cowardice; defeat, rout; insult, affront.

Վատիմ *S.* *Վատեմ* & *Վատանամ*.
Վատիրակ *s.* *bot.* *nux montana*.

Վատնեմ, *եցի* *va.* to dissipate, to consume, to use up, to lavish, to scatter, to dilapidate, to fritter away, to waste, to run through, to exhaust; *-զինչս*, to waste one's substance or goods, to squander away one's fortune.

Վատնիչ or *նող* *s.* lavisher, dissipator, spendthrift, squanderer, waster, prodigal.

Վատնութիւն or *ուռն* *s.* dissipation, waste, dilapidation, prodigality; loss, havock, dispersion.

Վատուէր, *ւիրաց* *a.* bad, wicked, malicious, perverse, froward: infamous, unchaste: wretched, miserable, unhappy. [unlucky; inauspicious.

Վատուն *a.* unfortunate, ill-fated.

Վատուի *s.* laziness, idleness; cowardice, dastardliness, poltroonery, pusillanimity; vileness, meanness, cringing; worthlessness; ingratitude; wickedness; *-թք* *ad.* cowardly, unmanly, basely, meanly; *անուն* *-թէ*, ignominy, shame, dishonour, stain, slur, stigma, opprobrium; *ի* - *հատաշիւ*, to give oneself up to idleness or sloth; *- յանձն առնուլ*, *ի* - *խնարհիլ*, to bow & cringe, to be guilty of meanness, to behave meanly.

**Վատուժ* *a.* weak, debilitated; thin, emaciated, spare, meagre, slender.

Վարք, *ք* *s.* tillage, ploughing, tilth, husbandry; ploughed land; culture; use, employment; **pr.* down, below; *a.* common; *-ս վարել*, *հարկանել*, *ցելուլ*, *կակկել*, to plough, to furrow, to dig, to cultivate land; *ի* - *առնուլ*, *արկանել*, to use, to make use of, to practise, to exercise; *ի* - *երկոյ մասնել*, to apply oneself to work, to labour; *ի* - *աալ*, to lend, to loan.

Վարադոյր, *գուրաց* *s.* curtain; fig. veil; - *պատուհանաց*, *մահճաց*, window--; bed--; *- գրան*, door--; *- թատրոնի*, -, drop-scene; - *մեաքսեայ*, silken -; *- ծալածոյ*, *զապանակաւոր*, roller- or spring-blind; *ձգել զ-*, to draw the -; to draw down the blind;

բանալ զ-, to open or to draw back the -; *փակել զ-*, to shut the -; *-աւխտել*, to speak under a pretext.

Վարադուրաձիք *s.* sacerdotal apartments in the temple.

Վարադուրեմ, *եցի* *va.* to veil, to cover, to hide.

Վարոյ, *այ* *s.* wild-boar; boar; - *խանէ*, the - grunts; *ժանիք* *-ի*, razors; *-աբար* *ad.* like a wild-boar, furiously; *-աղիւր* *s.* sculptured with the figure of a wild-boar; *-թեւք* *s.* beam-feathers; *-ախառն* *S.* *Վարադաբար*; *-անամ*, *աշայտ* *vn.* to become like a wild-boar, to become infuriate, ferocious, outrageous; *-անման* *a.* boar-like; *-ալեղք* *s.* the greater nerves; *-ացուցանեմ* *va.* to change into a boar, to render ferocious; to put in a rage, to drive mad; *-ափողոց* *s.* wide street; *-էնի* *s.* boar's-skin; boar's-flesh; *-օրէն* *S.* *Վարադաբար*.

Վարակ, *այ* *s.* knot; knob; *դն կապանաց արձակել*, to untie or loosen a knot.

Վարակեմ, *եցի*, *-եցուցանեմ* *va.* to impede, to embarrass, to entangle, to engage, to involve; to communicate, to give; to infect, to taint; *-իմ* *vn.* to be embarrassed, to get entangled, encumbered; to be catching or infectious, to spread, to communicate itself; to catch a disease; to be infected, tainted, contaminated; *S.* *Ոտ*.

Վարակոս *a.* knotty.

Վարակունի *s.* entanglement, embarrassment, labyrinth, puzzle, scrape; infection, contagion.

Վարան, *ի*, *-ք*, *նաց* *s.* embarrassment of mind, agitation of spirit, want of determination, perplexity, hesitation, uncertainty, vacillation, irresolution; *-ք մտաց*, mental agony, grief, anguish, intense anxiety; *ի* - *ստանալի մտանել*, *ի* - *ի կալ*, to hesitate, to be uncertain, to be at a loss, in a great perplexity; *ի* - *ս լինել*, to be uncertain whether, to be in suspense, undecided; *ի* - *ալ*, to remain in suspense, to be undecided what course to take, what to do; *ի* - *ս տարակուսի անկանել*, to be involved in difficulties, in great embarrassments; *ի* - *ս տարակուսի կալ*, to be in the utmost perplexity; *ի* - *ս արկանել զք*, to cause disturbance of mind, to

create uncertainty, to perplex, to embarrass; - է ինձ ամ ուսանք, I am quite embroiled, perplexed, embarrassed, troubled, I do not know what to do, what course to take, where to turn; ի -ս տարակուսին, as he was in this state of embarrassment, in this extremity. [lute, uncertain, wavering.

Վարանական *a.* perplexed, irresolute; Վարանեմ, եջի *va.* to entwine in, to wind around, to involve, to tangle, to knot; to lay snares, to wait in ambush; - or -եցուցանեմ *va.* to throw into uncertainty, to render perplexed, to embarrass, to puzzle.

Վարանիմ, եջայ *vn.* to be beset, seized or caught; to hesitate, to be uncertain, embarrassed, in suspense, to vacillate, to waver, to float, * to haw, to boggle; to lie in ambush, in wait for, to plot; to apply one's thoughts or one's mind to; Վարանեալ կայր, he was at a loss how to ...

Վարանունի *S.* Վարանիք. [muzzle.

Վարապան, աջ *s.* nose-band; snaffle; Վարապանակ, աջ *s.* sagum, great coat; cassock, brigandine, coat of mail, hauberk, hocqueton, cuirass.

Վարառական *a.* sent as a colony, dispersed, scattered; vagabond, wandering; *s.* colonist, planter.

Վարառեմ, եջի, -եցուցանեմ *va.* to drive away, to scatter, to disperse, to defeat, to rout, to destroy.

Վարառիմ, եջայ *vn.* to be dispersed, scattered; to desert, to go over. Վարառումն *s.* scattering, dispersion; defeat, rout, destruction.

Վարար, ից or աջ *a.* lascivious, wanton, unchaste; -եմ, եջի *vn.* to luxuriate, to be riotous, lustful, to give oneself up to libertinism, to lead a dissolute life.

Վարաւանդ *s.* horse-harness, --trappings; -առաւս *s.* stable-man, groom, lackey, ostler.

Վարդիմ, եջայ *vn.* to run, to gallop; -գիւ *a.* running; very rapid, violent, impetuous.

Վարդ, ից *s.* rose; եղանակ -ից, --season; մշտավիթիթ, monthly, semperflorens; -հարկերթերթի, centifolia; մամուռ - , moss-; դամասկեան, damask -; -վայրի, wild, eglantino; դեղին, single yellow -; կոկին, բուրբ -ից, --bud; գոյն -ի,

--colour; փայտ -ի, rosewood; կարմրագեղ, ծիրաներփեան, գեղեցիկ, քաղցրաբոյր, գեղափթիթ, փայլից, թարջամ, scarlet, purple, beautiful, perfumed or odorous, full-blown, thorny, faded -; -ք մանուկ, պարից, չրթանց նր, the -s of youth, of his cheeks, of his lips; պսակ -ից, crown or wreath of -s; քաղել, to gather -s; չիք -անփուշ, no -without a thorn; *S.* իսկուծիւն.

Վարդաբեր *a.* rose-bearing; -ք *s.* rose-garden; -բուս *a.* producing roses; -գեղ *a.* as beautiful as a rose; -չրթուկ, rosy lips; -գոյն *a.* rose-coloured, rosy, roseate; -թուփ *s.* rose-bush; -խա, * -ծոց *s.* the measles; roseola; -կարմիր *a.* of a lively red, rosy; -այսք, rosy cheeks; -հոտ *a.* rose-scented, roseate, as fragrant as a rose; -ձեւ *a.* rose-shaped; -մասն *a.* rosy-fingered; -բանայ Արշալոյս զգրուհս արեւելից, the - Morn opens the gates of the East; յատակ *a.* rose-strewn (pavement); -նման *a.* rose-like, resembling a rose; -նոյշ *s.* conserve of roses; -պայ քաղ *S.* Եղեւրուաբաղ.

Վարդապետ, աջ *s.* « vartabed », doctor; lecturer, professor; master, preceptor; school-master; archimandrite; - օրինաց, doctor of laws; - անթանուկ, doctor in divinity, D.D.; - բժշկուծի, doctor in physic, M.D.; *S.* Թեկն, Օրենսդէտ; -աբար *ad.* doctorially, dogmatically, magisterially, imperiously; -ական *a.* doctoral, doctrinal, magisterial, preceptorial; didactic; dogmatical; -աստիճան, Doctor's degree; -անոց, -արան *s.* school; *a.* very erudite, learned, versed; -եմ, եջի *va.* to indoctrinate, to lecture, to dogmatize; to teach, to instruct in, to catechise; -իմ *vn.* to be instructed, taught, to learn, to study; -ոց *s.* school; -ուծիւն *s.* doctrine, dogma, tenets; teaching, instruction, precept, maxim, sentiment; theory; doctor's degree, lectureship; - or աստիճան - թե, doctorate; քրիստոնէական, catechism; *S.* Զեղում *va.*; -ուհի *sf.* mistress, school-, teacher; -օրէն *S.* Վարդապետաբար.

Վարդապսակ *a.* rose-crowned; - ջուր *s.* rose-water; -առք *s.* bot. oleander, rose laurel; -ասան *s.* place

abounding in rose-plants, rose-garden; -սփիւռ *a.* strewn with roses; -վառ, ի *s.* Transfiguration of our Lord; -տես, տեսակ or տիպ *a.* rose-like; -րան *s.* rosary, string of beads, chaplet; -լիւկ *S.* Վարդափուր; -փայտ *s.* rosewood; -փթիթ *a.* blooming as a rose.

Վարդենի *s.* rose-bush, --tree; *pn. f.* Rose; վայրի, dog-rose, hip-rose; -ք, rosery, ground planted with rose-bushes. [for painters].

Վարդենիկ *s.* roset, (a red colour) Վարդեղ *s.* rose-oil, ottar, otto of Վարդենի *s.* rose-bush. [roses.

Վարդուռա, abounding in rose-trees. Վարդուն *s.* chem. rhodium (metal).

Վարելի *a.* arable.

Վարեմ, եջի *va.* to labour, to cultivate, to plough, to till; to sow; to lead, to conduct, to guide; to lead away, to drive, to cause to go; to chase away, to drive out, to expel, to dispossess; to draw or carry along, to drag along; to direct, to guide, to govern, to rule, to manage; to use, to employ, to make use of, to handle, to wield; to thrust in, to drive into, to fix in; *S.* Վարիմ; - ամենազոր իշխանուծի, to wield absolute authority; դերի or ի դերուծի, to catch, to make captive, prisoner, to reduce to slavery; - զիւնան, կենցաղ, to live; դաւա, to act against, to pursue to justice; to be concerned in a law-suit; - ի խաղաղութիւն, to make peace, to pacify, to appease, to accommodate; - զճանապարհ, to travel; to go, to walk, to march; - զնաւ, to navigate, to steer a ship; յառաջ, to drive forward; to urge or push on; *S.* Դաւա, Թի, Տարապարհակ, &c.

Վարդ, ից *s.* wand, stick, rod.

Վարժ, ից *a.* exercised, practised, versed, erudite, skilful, accustomed, inured, trained; *s.* exercise, instruction, study, science; - երկվար, a broken or trained horse; -ք չափականք, study of mathematics; - ընեւ, to be practised or well versed in; ընեւ ի -ս ուսման, to be studying, learning; to be at school or at college; ի - կացուցանեմ *S.* Վարժեմ; անցուցանեմ -իւք զբազում գիտութեմ, his erudition surpassed that of very many learned men; կառարեցի զ-ս իմաստ

տափրականին, I have passed in philosophy.

Վարժական *a.* practical, fit or apt to exercise; -նոց *s.* school, pension, Վարժանք *S.* Վարժ *s.* [institution.

Վարժապետ, աջ *s.* professor, master, teacher; school-master; preceptor, tutor, instructor; gymnasiarch, ludimagister; - իմաստասիրուկ, բժշկուկ, անթանուկ, law-, physic-, divinity-professor; -աբար *ad.* professorially; *ex professo*; -ական *a.* professorial; -ակից *s.* joint-professor, assistant, colleague; -արան *s.* normal, training school; -եմ, եջի *va.* to be a professor or teacher of, to teach, to profess; -ուծիւն *s.* professorship; -ուհի *sf.* mistress.

Վարժասէր *S.* Ուսումնասէր; -րան *s.* college, gymnasium; grammar-school; -ւոր *S.* Վարժ *a.* [professors. Վարժեար *s.* pl. schools, institutions; Վարժելիք, լեաց *s.* cavesson, bit.

Վարժեմ, եջի *va.* to exercise, to train, to inure, to bring up, to form, to instruct, to tutor, to accustom, to use, to cultivate; - զերիվար, to break in a horse; - զանձն or

Վարժիմ, եջայ *vn.* to exercise oneself in, to practise, to get used, accustomed or inured, to grow familiar with; to be formed, instructed; - աշխատութիւն, to get inured to work; ի դիրս վարժեալ, brought up in letters, educated or well versed in literature.

Վարժեցուցանեմ *va.* to instruct, to educate, to discipline.

Վարժիչ *S.* Ուսուցիչ. [bird.

Վարժնականիւ *a.* blazoned with a Վարժողական *a.* instructive, didactic. Վարժոց *S.* Վարժանոց. [ic.

Վարժուծիւն or ումն *s.* exercise, practice, use; instruction, culture, discipline, study.

Վարժուն *S.* Վարժ *a.*

Վարժք *S.* Վարժ *s.*

Վարիմ, եջայ *vn.* to behave, to conduct oneself, to go on, to act, to treat; to make use of, to use, to employ; to be conducted, carried, to go; *S.* Զէտ; ոյդ եւ միւր իւր վարելին, as his own propensities dictated.

Վարիչ *s.* goad, spur, whip; ից. conductor; rector, director; governor; *a.* leading into captivity, driving out;

fulfilling, carrying into effect.
Վարկ, էջ or այ s. opinion, advice; esteem, consideration, reputation, high value; account, sum; judgment, sentence; tribute, tax; տեարք -ի, arbiters of strife, judges; զարգարակ հատուցէք - . pronounce a sentence worthy of ...

Վարկադրեմ S. Վարկանիմ.
Վարկած, էջ s. conjecture, opinion, hypothesis, supposition.

Վարկանիմ, կայ տ. to conjecture, to judge, to presume, to think, to deem, to find, to esteem, to look upon as, to repute or regard as; արժանի - , to think, deem or find worthy.

Վարկանուն s. opinion, judgment.
Վարկաբերեմ տ. to pronounce, to manifest, to deliberate, to decide.

Վարկեմ, էջի տ. to close in, to surround, to envelope.

Վարկալարագի ad. additionally, over & above, by the way, by accident, incidentally; negligently, carelessly, unheedingly, for form's sake; a. unessential, accessory, secondary, supplementary, extra, useless, frivolous, vain.

Վարձ, ուց s. stipend, salary, hire, pay, wages; emoluments, perquisites; retribution, recompense, payment; letting out on hire, hiring, renting; -բ տան, rent, house-rent; -բժշկի, physician's fees; S. նաւ; տուն ի -ու տալի, house to let; -ս արկանել, գնել, to contract, to make an agreement, to agree; ի -ու ունել, առնուլ, to rent, to farm, to hire; մար. to freight, to charter; ի -ու տալ, to let on hire, to let out, to lease; ի -ու ունել զտուն, to rent a house; հատուցանել զ-ս տան, to pay house-rent; տալ զարձաթ ի -ու, to put out money to interest; արժանի է մշակն -ու իւրոյ, the labourer is worthy of his hire.

Վարձուբեր a. bringing pay or a reward; -ինդիր a. asking wages, requiring a stipend, mercenary.

Վարձակ, այ sf. cantatrice, singer, songstress, ballad-singer; dancer; strumpet, whore.

Վարձակալ, այ s. farmer; -կան a. meritorious, deserving of recompense; -հատուց s. remunerator; a. remunerating; -լինել S. վարձաբերեմ; -հատուց S. վարձաբերութիւն.

Վարձան, այ S. վարձ. [pense.
Վարձանակ, այ s. reward, recompense.
Վարձանք s. portion, dowry; hire of an harlot; S. վապէնք.

Վարձառու, այ a. receiving a salary, a recompense; -թի s. the receiving a salary or remuneration.

Վարձաբերեմ, էջի տ. to remunerate, to recompense, to reward, to requite; -արութիւն s. remuneration, recompense, retribution, requital, reward.

Վարձաւոր a. hired, paid, mercenary; s. renter, tenant, lessee; journeyman, day-labourer; -ական a. hoping for reward, interested; -եմ տ. to take at a fixed price; to hire, to keep in pay; -իմ տ. to merit, to obtain a reward, to be recompensed or rewarded; -ութիւն S. վարձկանութիւն.

Վարձեթի a. to let; տուն - , house - .

Վարձեմ, էջի, -իմ, էջայ տ. to hire, to take on hire, to farm, to rent; to let out on hire; to gain, to get, to acquire; - զարծաթ, զբանքար, to put money at interest; - զկին, to endow, to enrich with a portion; - զորս, to enlist mercenaries; - զտնակ, to rent a room; S. նաւ.

Վարձկան, այ a. saleable, venal; s. hireling, paid or hired man, servant, mercenary, day-labourer, workman; farmer; sf. mistress, courtesan, harlot.

Վարձկանագրիչ s. salaried clerk or secretary; a vile, mercenary, or hack writer.

Վարձկանական S. վարձական.

Վարձկանեմ, էջի, -էջուցանեմ տ. to hire, to take on hire; -իմ տ. to be hired, to serve or work for money.

Վարձկանութիւն s. mercenariness, venality; mercenary soldier or troop.

Վարձնատ S. վաղնատ.

Վարձող s. letter out on hire; - կաւաց կամ ձիոց, livery-stable keeper.

Վարձում տ. to let, to let out on a lease.

Վարձումն s. letting out; leasing.

Վարձուոր S. վարձաւոր.

Վարձորի or ղ s. oats; S. վարսակ; -ուտ a. full of, or abounding in oats.

Վարմ, էջ s. net, netting; snare; -արկեմ տ. to catch, to take in a net.

Վարնգենի or կենի s. cucumber-plant.

Վարչամակ, այ s. handkerchief; towel, napkin, linen; head-band, -eover, veil; amict; -ապատ a. bound

round with a napkin, wrapped up in a linen, swathed round; -եայ a. linen.

Վարդ, այ s. switch, stick, rod, verge; penis, member, genitals; -աւոր s. verger, beadle, mace-bearer, lictor, usher of the black rod, serjeant; -եմ տ. to beat, to cudgel.

Վարութի art of riding or driving; fig. government. [cock.

Վարուժան, -ակ, այ s. male bird, Վարուժն s. duration.

Վարուն a. beaten, trodden, used, frequented; - ճանապարհ, well frequented road, well beaten track.

Վարունի, ընկոյ s. cucumber; S. Կիւրոն; մանր - , gherkin; S. Թիթուտ, իշուկ.

Վարչակաւ a governmental; -ն s. S.

Վարչահարութի s. cudgelling, beating with a staff.

Վարչուժ s. government, direction, conduct; triangular table of laws.

Վարս, բ, էջ s. hair, head of hair, locks, tresses; fig. foliage, leafy branches, leaves, green dress; ast. coma, beams; -բ գիտաւորի, beams or tail of a comet; -բ Բերենիկեայ, Berenice's hair, coma Berenice's; -բ առիւծու, ձիոյ, mane; -բ գեղածփեալ, waving, flowing locks; S. Հիւսակ; հարս արկանել զ-իւր, to cover the head with ashes; S. Հեր, Մաղ.

Վարսագեղ a. having a fine head of hair, adorned with tresses; ast. furnished with rays; bot. leafy, covered with leaves; -ուժ s. thickness, abundance or beauty of hair; -գիտակ S.

Վարսակ, այ s. oats. [Վարսաւոր.

Վարսակալ, այ s. ornament for the hair, riband, frontlet, diadem; -կան a. hair. [S. վարդ; -նահար a. lunatic.

Վարսամ, ի s. comet; med. epilepsy;

Վարսավիրայ or Վիրայ, էջ s. hair-dresser, -cutter; barber.

Վարսաւոր a. hairy, long-haired; ast. blazing-tailed; bot. comose, leafy, tufted; s. Nazarite; comet; -եմ S. վարսեմ; -իմ տ. to be leafy, dressed in green, clothed or covered with leaves. [to thrust in, to plant.

Վարսեմ, էջի տ. to drive in, to fix, Վարսիք, տեաց s. drawers; - գեղէկայ, breeches, small-clothes.

*Վարցաւ s. med. gastritis.

Վարք, բուց s. life, habits, manners, conduct, behaviour, morals; use, em-

ployment; անարատուժ վարուց, morality; ընտիր, բարեկիր - , good morals; անարատ, անբէժ - , pure morals; գեղեցիկ վարովք վարեցան, they led a good life; որք գերաշխարհիկք են վարուք, who show themselves pure of heart; է երեքք զի եւ - անբարեք ծնանին որէնս բարիս, good laws are often produced by evil customs.

Վարքայ, էջ s. bark, barge, boat.

Վաւաշ, էջ or այ a. luxurious, profligate, licentious, dissolute, lewd, rakish, libertine, lecherous, obscene; -ական a. unchaste, immodest, libidinous; -ամուր a. given to lechery, abandoned to lust, lost in depravity and dissoluteness; -անամ, աջայ, -եմ or -իմ տ. to follow ill courses, to abandon oneself to debauchery, to luxuriate in coarse sensual pleasures, to wallow in lust, to be sunk in debauchery; -ուտ S. վաւաշ; -ստաբար ad. profligately, licentiously, lasciviously, dissolutely; -ոսեմ S. վաւաշեմ; -ուտութի, -ութի s. profligacy, libertinism, dissolute life, debauchery, lewdness, dissoluteness, rakishness, obscenity, whoredom.

Վաւեր S. վաւերական.

Վաւերաբար ad. authentically, validly, legitimately.

Վաւերական a. authentic, valid, legitimate; - or -ն s. seal, signet, ring; -մատանի, signet-ring; - արքունի, great seal; -ութի s. authenticity, validity; legalization, authorization; ratification, sanction.

Վաւերացուցանեմ տ. to authenticate, to legitimate, to make valid; to legalize, to ratify, to approve; to authorize, to empower.

Վաւերութի S. վաւերականութի.

Վաք s. a constellation.

Վեհ, էջ a. sublime, majestic, imposing, high, elevated, superior, grand, noble, generous; divine, godlike, supernatural, celestial, heavenly; s. the Supreme Being; - կերպարան, imposing aspect; - ինձ Արտաշէս Պարթեւքան զՄակեդոնացին Ալեքսանդր, Artaxerxes the Parthian seems to me to be superior to Alexander the Macedonian.

Վեհագոյն a. superexcellent, supreme, eminent; -գունութի s. superiority, pre-eminence.

Վեհազն *a.* noble, grand; - տէր, my lord, your lordship.

Վեհանքն *a.* magnanimous, generous; - ունի *s.* magnanimity, generosity.

Վեհանամ, աջայ *vn.* to be exalted, ennobled or elevated; - նման *a.* deiform, godlike, heroic, illustrious; - սկեռ *a.* *s.* sovereign; - պետութիւն *s.* sovereignty; - վայր *a.* august, magnificent; - ցուցանեմ *va.* to exalt, to elevate, to extol, to deify; - փառ *a.* majestic, august, royal; - փառուն *s.* majesty; - Զեր, Your -.

Վեհեր *S.* Վեհերոր; - եմ, եցի, - փմ, եցայ *vn.* to be afraid, downcast, discouraged, to be a coward, to take fright, to lose courage, to shrink for fear of, to be held back by fear, to quail before, or at sight of danger; to start back, to recoil; to grow lazy, indolent; - կուս, - ուս, աջ *a.* weak, wanting courage or heart, fearful, timid, cowardly, pusillanimous, craven; idle, slothful; փայլթ մի - ուրք, not slothful in business; - ուրթ *S.* Վեհերեմ; - ութթի or ումի *s.* fear, timidity, want of courage, of heart, faint-heartedness, cowardice, poltroonery, pusillanimity; sloth, remissness, indolence, idleness, sluggishness.

Վեհիմայ *a.* divinely inspired.

Վեհնաճեմ *a.* endowed with supernatural excellence, most glorious.

Վեղար, աջ *s.* hood, cowli; - տար *a.* hooded, wearing a hood; *s.* capuchin

Վեշ *S.* Վեշ. [friar or nun.

Վեշապատիկ *a.* sextuple, sixfold.

Վեշտասան, ից *a.* sixteen; - ածալ *a.* decimo-sexto, 16mo, in sixteens; - աւմայ *a.* sixteen years old; - երորդ, աջ *a.* sixteenth, 16th; - եքին *s.* pl. all the sixteen; - օրեայ *a.* of sixteen days.

Վեռ *S.* խեռ *a.* [keeper.

Վեսարիս *s.* L. & G. w. wardrobe.

Վեր, փ - *ad.* above, upon, on, over; on high, high, high up; վեր փ վայր, փ վեր եւ փ վայր, up & down, high & down, upside down; topsy turvy; frequently; փ վեր եւ փ խնարհ, up & down, always, incessantly, at every moment, ever; փ վեր անդր, above; up there; փ վեր քան զամ, above all; վեր փ վայր կործանել, to turn upside down, to turn topsy turvy, to upset, to overset; վեր փ վայր շրջել, to turn over, to overthrow, to overturn; to

disorder, to disturb; փ վեր մատչել, to go higher up, to ascend; փ վեր ունել, to bear up, to support, to sustain, to prop; փ վեր հանել, բերել, to elevate, to raise on high; փգ, to discover, to manifest, to unmask, to unveil, to denounce, to disclose, to reveal; անի փ վեր տալ, to lift up one's eyes, to look up, to raise one's head; ձի փ վեր առնուլ, to ride, to mount on horseback; փ վեր դալ անկոյն bot. to peep out heads, to pullulate & grow, to sprout, to bud; փ վեր կացուցանել զսպանեալն, to raise from the dead, to bring to life again; փ վեր ք զբան, ineffable; inexplicable; փ վեր է այս ք զկար զօրութիւն իմոյ, that is beyond my power; փ վեր քան զպայման մերաւ սեր բնութիւն, above humanity; ուր փ վեր անդր ասացաք, as we have already said; *S.* Զեն, Լուսմ, Հիմն, Յեղեղեմ, &c.

Վերաբաղադրութիւն *s.* chem. recombination; - բան *a.* analogous; - բանաւան *a.* analogical; - բանեմ *va.* to analogize; - բանութիւն *s.* analogy; - թք *ad.* analogically; - բացուի *s.* explanation, exposition; - բերական *a.* relative; - բերապէս *ad.* relatively; - բերեմ, բեցի or բի *va.* to elevate, to raise; to appose, to subjoin, to superadd; to manifest, to disclose; to utter, to pronounce; to translate; to present, to offer; to attribute, to ascribe, to refer; *med.* to eructate, to retch, to vomit, to cast up, to reject; - փմ *vn.* to be elevated, carried up, to ascend, to rise; to be referred, to belong to, to regard, to concern; - բերութիւն *s.* elevation, rise, ascension; presentation, offering, Anaphora; relation, reference, regard; *med.* eructation, vomiting; *rhet.* anaphora; - ունել, to be in correspondence or relation with; - բուսանիմ *vn.* to grow again, to be produced anew.

Վերադառուս *s.* return, coming back; - դամ or դայիմ *vn.* to supervene, to happen, to befall; to descend, to come; - գիր *S.* Վերնադիր; - գլխաւորեմ or գլխեմ *va.* to conclude, to recapitulate, to sum up, to abridge; - գլխութիւն *s.* epilogue; conclusion; - գնաց *a.* going, rising up; - գոյն *a.* higher, superior, more elevated; - փ - or գոյն *ad.* above; firstly, before,

antecedently; - գոչեմ *va.* to cry out, to exclaim; to predict; - առ ՍԺ, to invoke divine help; - գուշակիչ *S.* Վանիազուշակ; - գրեմ *va.* to write upon, to inscribe; to attribute, to refer to; to write above, before; - գրութիւն *s.* inscription, epigraph.

Վերադառնամ *vn.* to return, to go back; - դասեմ *va.* to put in the first place, to prefer before others; - դարձ *s.* return; - դարձիմ *S.* Վերադառնամ; - դարձութիւն *s.* *rhet.* anastrophe; *med.* ileus, iliac passion, miserere, anaphora; - դարձուցանեմ *va.* to cause to return; to transport, to transfer; - դէտ or դիտող *s.* overseer, inspector; bishop; - դիտեմ *va.* to look up, to gaze at, to contemplate; to consider, to examine, to scrutinize; - գիր, գրի, գրաւ *a.* imposed, added, additional; *s.* imposition, addition; epithet, adjective; *math.* exponent, index; *gr.* article (*a.*, *q.*, *z*); *mus.* a note; - տարւոյ, &c., epact; - գրական *S.* Վերագիր *a.*; - անուն, surname; - գրեմ, եցի *va.* to impose, to put upon, to add, to join.

Վերաթեւեմ *vn.* to fly away, to take flight; - յերկինս, to be borne to heaven; - թթուութիւն *s.* chem. suroxide, peroxide, hyperoxide; - թուեմ *va.* to number or count from the first to the last.

Վերաթանիմ *S.* Ոգեթանիմ.

Վերածագ *a.* *phys.* emergent; - ծագող *a.* shining from on high; - ծածկոյթ *S.* Վերմակ; - ծական *a.* reductive; anagogical, anagogetical; - ծայրեալ *a.* reaching the summit or top; - ծեղի *a.* reducible; - ծեմ, ծի *va.* to elevate, to raise, to bear on high; to reduce; - զոք փ զստածանայն, to reclaim a person from disorderly or ill conduct; - ծխութիւն *s.* suffumigation; - ծնեմ, եցի, եալ *va.* to regenerate, to endow with new life, to cause to be born again, to revive, to reproduce; - or - ծնիմ *vn.* to be regenerated or born again; *fig.* to spring up anew, to revive, to come to life again; - ծնութիւն *s.* regeneration; resurrection; - ծութիւն or ումի *s.* reduction; anagogy.

Վերականգնեմ *va.* to raise again, to restore, to set up again; - կանգնում *s.* rising, restoration; - կատարեմ *va.* to accomplish or fulfill totally,

perfectly; - կարգեմ *va.* to put in the highest seat, to place above all; - կարգամ *va.* to cry out, to exclaim; to implore, to invoke; - կացու, աջ *s.* superintendent, overseer, intendant, inspector, director; prefect, governor; protector, defender, guardian; - կացութիւն *s.* superintendence, management, inspection, intendance, direction; prefecture, government; protection, assistance; - կենցաղիմ *vn.* to revive, to be reanimated, to come to life again; to outlive, to survive; - կնարկեմ, - կնեմ, եցի *vn.* to look on high, to lift up one's eyes; - կնեմ *va.* to confirm, to affirm, to re-establish; - կոչեմ *va.* to invoke, to implore, to call on; to recall, to call back; to surname, to call; - կոչութիւն *s.* name, appellation; - կտրեմ *va.* to cut off, to retrench.

Վերահայեաց *a.* meditating, contemplating; - հայեցիկ լինիմ *vn.* to superintend, to oversee; - հայեցող *a.* applying oneself to, investigating thoroughly; *s.* star-gazer, astronomer; - հայեցողութիւն *s.* contemplation, meditation, elevation of the mind, intellect or thoughts; - հայցեմ *va.* to ask from above, to implore, to invoke; - հանդիմ *vn.* to sit upon, to take rest, to repose; - հանգուցանեմ *va.* to give repose in paradise; - հաս *a.* urgent, earnest, imminent; - հասութիւն *s.* imminence, nearness; - հասու լինիմ *vn.* to understand, to apprehend, to catch; - առնեմ *va.* to cause to know, to enlighten; - հնչեմ *va.* to exclaim, to raise the voice, to cry out.

Վերաձայն *ad.* aloud, loudly; - ձայնեմ *va.* to cry or pronounce aloud, to vociferate, to proclaim; to call, to name; - ձգեմ *va.* to uplift, to stretch; to carry up, to elevate, to raise; - ձգողն երկնից, the Spreader of the high heavens; - ձեռնեմ *va.* to give a helping hand; - ձեռութիւն *s.* anamorphosis.

Վերազ *s.* chem. supersalt, acid salt.

Վերաձուեմ *va.* to repeat, to treat again; to state above; - ձառութիւն *s.* repetition, explanation; - ձումն *s.* progress; increase.

Վերամարտիկ *s.* defender; - լինել հայրենեաց, to fight for one's country, in defence of one's native land;

-մաքրեմ S. վերապրեմ; -մառնամ, բարձի va. to raise, to elevate, to lift up on high; -մառնամ, բարձայ տ. to be raised up, to surpass, to dominate, to command; -մաբա a. raised on high, lifted up, ascending; ascensive; ad. bearing, carrying in the arms, raising from the earth; -մաբաձահան a. bearing, carrying or leading on high; -մաբաձումն s. sublimation; -մաբաձայած or ծու a. star-gazing; -մաբաձումթի s. elevation, height, excellence, sublimity.

Վերայ, է - pr. on, upon; over, above; for, in behalf of, on account of; յայնր -, upon that; about that; է - նախ, above all, before all else; յորոց - աշտարակն անկաւ, on whom the tower fell; է չմարտութիւն - չեւ է հասեալ, he has not yet heard the truth; յաւելին ցաւս է ցաւոց -, they increased my sorrows, they added to my grief; կործանումն նմա է - կայր, he was on the brink of ruin, on the point of ruining himself; հարուածս է - նց հասուցանելն, they charged them with the massacres; աւած է - Արա. բացւոց, threatening announcement for Arabia; փակեմ զգուռն է - ս, I shut the door behind me; S. կամ, Հասանեմ.

Վերանամ, ացայ տ. to rise, to soar, to ascend, to mount; to vanish, to disappear; to go away, to leave, to escape; վերացեալ հպարտացեալ կալ, to swell with pride, to be puffed up, to become presumptuous; է վերանալ Հայոց թուականութեն յամս ԿՁ., at the beginning of the Armenian era 480; -նորոգեմ va. to renew; -նորոգութիւն s. renewal, renewing; -նստիմ տ. to sit on, to take a seat on, to be seated or placed on; to mount, to ride. Վերաշինութիւն s. rebuilding; -չնչեմ տ. to breathe; -չնչութիւն or ունն s. respiration, breathing; -հոլմոց, blowing of the wind; -չըթնութիւն s. anat. anastomosis.

Վերաշարժութիւն s. anametrism; -չուեմ տ. to go upwards, to fly on high.

Վերապառնեմ va. to praise aloud, openly, to extol, to cry up, to celebrate; -պառնուելի a. reverend; -պառնում va. to revere, to honour, to respect; -պառնութիւն s. reverence.

Վերառաքեմ va. to send on high;

-ռնում, առի va. to take or carry on high, to raise, to heave up; to receive, to take home; to glow, to leap with joy, to exult; յածուի - զոք, to place among the gods; յածուի վերառեալ լինել, to receive divine honours.

Վերաշարժում տ. to fly upwards, to soar; -սրբեմ va. to purify again.

Վերապատուել s. director; bishop; -տեսչութիւն s. direction; -տոկոսիք s. anat. anat. anat.

Վերաբերեմ, եցի va. to palliate, to veil, to cover, to cloak, to shroud; -բիււ. աջ s. over-coat, mantle, cloak; coverlet, quilt; - ձիոյ, horse-cloth; caparison.

Վերացեալ a. raised, heightened; fig. absent; math. abstract; -ցումն s. elevation, exaltation; abstraction; -թաշի, exaltation of the Cross; -ցումն ցանեմ va. to raise, to lift on high, to set up; - մաք, to abstract.

Վերափոխեմ va. to transport, to convey, to bear or carry on high, to transform; -փոխումն s. Assumption; demise, decease, death.

Վերաբարոյ լինիմ or -բարոյեմ va. to preach, to announce, to publish, to divulge.

Վերբերական a. relative; -բերեմ S. վերաբերեմ; -բերեմ տ. to rise to the surface, to float, to swim on; - է ջուր, to rise from the waves.

Վերելակ, աջ, -լեակ a. mounting, ascending, ascensional; s. rider, cavalier, horseman; -եմ, եցի տ. to mount on, to ascend; - է նաւ, to go on board ship, to embark; - սանդղք, to ascend, to scale.

Վերելք s. ascent, ascension, acclivity; staircase; ast. ascendant.

Վերեռակ S. Մակեռակ.

Վերերգակ a. to be sung aloud; - սաղմոսք, gradual psalms; -գեմ va. to sing loudly, to fill the air with song, to warble, to trill; to extol, to praise highly, to laud, to magnify.

Վերերեւիմ տ. to appear, to shoot forth, to be born, produced; -ւոյթ a. apparent, superficial; ad. superficially; -ւուի s. appearance; superficies, surface. [նիմ տ. to receive, to accept.

Վերերդունակ S. վերնկալ; -գու.

Վերնծայեմ va. to present, to offer.

Վերնկալ a. receiving, containing, sustaining, carrying.

Վերնծակեմ va. to repullulate, to shoot or bud again.

Վերին, բնոյ a. that is above, high, upper, superior; celestial; outward, exterior, external; S. Երեւթ.

Վերիվայրեմ va. to move up & down; - ջոնա, to wink.

Վեր է վերոյ a. apparent, superficial, feigned, affected; ad. superficially, apparently, affectedly; - ունեւով գիւտութիւն, without a thorough knowledge of, having a smattering of; երկեր պաղին նմա -, they feigned to worship him.

Վերլուծաբար ad. analytically; - ծական a. analytic, analytical; -բ s. analytics; -ծանեմ va. to analyze, to resolve; -ծիչ s. analyser, analyst; -ծուծիւն s. analysis.

Վերծանեմ, նեայ va. to read, to recite; -նոյ s. reader; lecturer; -նութիւն s. reading, recitation.

Վերծեմիմ տ. to go, to fly on high.

Վերմակ, աջ s. coverlet, counterpane, quilt.

Վերմիջ s. ethereal places.

Վերմիջումն s. pressure.

Վերնաբերք s. citadel, castle; -գաւառ s. upper or higher region; ethereal region; է -ս Հայոց, in Upper Armenia; -գիր s. epigraph, inscription, title; -նամակի, superscription or direction of a letter; -գոյն a. upper, superior, higher; -գրեմ va. to place, to engrave an inscription; to ascribe, to attribute; -գուռն s. high gate; flood-gate, sluice; stocks, ceps; -զարդ a. varnished; flowery, redundant; -զգեստ s. great coat, over- or upper-coat; -խաւ s. mus. an Armenian note (Մ); -խաւիս s. abacus, capital; -խնամ a. providential; -Տեսչութիւն, Divine Providence.

*Վերնակ s. upper mill-stone.

Վերնական a. superior, celestial; aerial, ethereal; S. վերին; s. angel; -կառոյց a. built on high, celestial; -կենցաղ a. of divine or celestial behaviour, pious, angelic, godly; -կողմն s. upper side or part; -կրօն S. Երկնակրօն; -ձեղուն S. վերնայարկ; -մաշկ s. anat. epidermis; -մարտ a. warring against the Most High, against the celestial powers; -մարտութիւն s. combat, war with Heaven; -յարկ s. the highest floor, garret, attic; fig. palate;

պատուհան -ի, garret-window; բնակիչ -ի, garretter; յին S. վերին, վերնական; -պարգեւ S. Երկնաձիւր; -տուն s. highest floor or story, upper room; guest-chamber; high place, heathen temple; belvedere, gallery, terrace; fig. palate; երկրորդ -, the second floor; - եկեղեցւոյ, women's gallery in churches; -տուող a. giving from Heaven, granting from on high; s. the great Giver; -փեղկ s. upper or skin-covering of a tent; * outer-shutter.

Վերնատ, աջ a. aerial, ethereal; med. cataleptic; -իմ տ. to be subject to catalepsy; S. Լուսնատ, &c.; -ութիւն s. catalepsy. [pole.

Վերնադի s. phys. anode, positive Վերոյ, է - pr. ad. up, upon, above; beyond; over, aloft; է - կողմանէ, from above; է - քան, above, over; - գրեալ, written above.

Վերոսնեմ տ. to mount, to go up step by step, gradually.

Վերուստ a. high, superior; է - ad. from above, from on high, from heaven; from the beginning; - է վայր, from top to bottom; անդուստ է -, from ancient times, from the beginning; է - եւ է սկզբանէ այնպիսիք էին, they were so from the beginning; յաւաքողն է - գիտէի զայս, I knew that long since.

Վերջ, էջ s. end, finish, conclusion, close; end, extremity, bound, limit; tail; haek; the rear of the army; cadence, fall; -բ S. վերջաւոր s.; է -, է -է, է -ոյ, after, behind, at last, after all, in conclusion, finally, lastly; է - կոյս, backwards, back, behind; է - նահանջել, to draw back, to repress, to hold in, to check, to restrain; է - հասանել էջ, to have already one foot in the grave; է - կոյս գնալ, to go backwards; է -ի թեւոյն անկեալ, assailed the army in the rear; հասէք է -ս նց, destroy the enemy's rear; է - or է -է եկեալք, survivors, posterity; ժամանակաւ է -է, latest or nearest; է -ոյս երթեալ զօրէն չար գազանի, given to perversity as a beast; - բաւնիս այս, the pith of my discourse is this; էկն է -ն, he was at his life's end.

Վերջաբան, -ութիւն s. conclusion, peroration; epilogue; -լոյս s. crepuscule, twilight; -ծին a. born after;

posthumous; -կացուծի s. the remaining back, receding, desistance; -կողմն s. backside; stern; -մնաց a. remaining back; outliving, surviving; -մնացուծի s. survivorship.

Վերջալը s. last days, last years of life; -ի յս ad. on the wane, at the close of one's life, in one's declining days, in the sere & yellow leaf.

Վերջանալանը լինիմ S. վերջանիմ. վերջանամ, ապա սո. to remain back, to be behind; to abandon, to leave off, to desist, to renounce; to fail, to want, to be short of; to die.

Վերջապահ, աջ s. rear-guard; * -պէս ad. at last, at length, finally, in fine; -սպեա s. reindeer; -սանը a. anapæstic; s. anapæst; -տիւս a. published after death, posthumous; -տոնակ տոն s. feast after feast; -յուշահալստիւս va. to withhold, to retain, to keep back, to detain; to deprive of; -ւոր a. bordered, trimmed, fringed; last, final; s. border, hem, selvage; fringe, trimming; pinking, ribbon, galloon; զարդարելի -ս, to fringe, to border, to bind with ribbon, to pink; -ւորուի s. mus. cadence; finale, the last performance.

Վերջանիւր s. the last; -ի -նսն ad. lastly, in the last place, after all.

Վերջեմ, եջի va. to hold back, to deter, to withhold, to cause to loiter or while away. [imate.

Վերջնիւթեր a. last but one; penultimate; ջնոց a. posterior, ulterior; last, extreme, final; չորք -ք մարդոյ, the four last things, (death, judgment, heaven & hell). [peremptory.

Վերջնական a. final, last, extreme; վերջոտնիմ, եջայ սո. to go backwards, to fall back, to recede, to retreat, to give way. [ence.

Վերսաստուիւի s. impetuosity, violence; վերսաստուծիւն s. emphasis.

Վերստեայ a. aforesaid, above-mentioned.

Վերստին ad. once more, anew, over again, afresh, again, repeatedly.

Վերա a. mail, made of mail, of chains, moshed, linked, woven; s. coat of mail; network; զրահք -ք, cuirass, hauberk; շապիկս -ս զգեհուլ, to wear a coat of mail.

Վերստական a. epigrammatical; -անամ սո. to be resolved, to be re-

ducible to its elements; -աւմ va. to reintegrate, to reduce to elements; -առս s. epigrammatist; -առւծի s. reform, regeneration; epigram; inscription; title. [fortify.

Վերաւորեմ va. to strengthen, to fortify; վերաւոր, եջի, -իմ, եջայ սո. to dance, to hop, to jump, to skip about; to put on a cuirass, to wear a coat of mail.

Վերօրհնեմ va. to praise highly, to extol, to exalt, to cry up to the skies.

Վեց, ից a. six.

Վեցաբար ad. in six ways or manners; -խորշ a. hexagonal.

Վեցակ, -ի S. Վեցակ.

Վեցակուռի a. six-angled; ad. in six manners; -մեայ a. sexennial; six years old; -մեայ a. of six months, six months old; - or - ժամանակ, six months, half year; -մեակաւ a. half-yearly; -նիստ a. hexahedral; s. hexahedron; -նիկու, -նիկուի a. hexagonal; s. hexagon; -ղի a. six-stringed; s. hexachord, six-stringed instrument; -նձնական a. containing six persons; carrying six persons; -չափ a. s. hexameter; -չեայ or չի a. six-eyed; -պատիկ a. sextuple, sixfold; -քէսն a. of six spans.

Վեցդանգեան a. worth six farthings.

Վեցդարեան a. of six ages or epochs.

Վեցեակ, Վեցերեակ a. s. six; sixth.

Վեցերիւր ad. sixthly.

Վեցերորդ, աջ a. sixth, 6th; sixthly; s. sextant; mus. sixth.

Վեցերեան or քին, եջունց s. the whole six; a. all the six.

Վեցթեւեան a. six-winged.

Վեցիղեան a. six-columned; -ք s.

Վեցիւր a. sixth. [Hexapla.

Վեցիցս ad. six times.

Վեցկանդեան a. of six cubits.

Վեցկին a. six times as much, sextuple, sixfold.

Վեցհազար a. six thousand; -ակ, -եակ a. of six thousand years; s. six thousand years; -եան, -ամեան S.

Վեցդարեան. [six hundredth, 600th.

Վեցհարիւր a. six hundred; -սրդ a.

Վեցձեռնի a. six-handed. [ed.

Վեցմատեան or մատնի a. six-finger-

Վեցոտեան a. six-branched.

Վեցոտանի or տնեայ a. six-footed,

Վեցսիւնեան a. hexastyle. [hexapod.

Վեցսողեան s. hexastic, sextain.

Վեցօրեայ a. of six days; s. hexa-
Վեցօրինակ S. Վեցիղեանք. [meron.
Վզան a. haughty, uncontrolled, stiff-necked; -իմ սո. to become proud, imperious; -ոց s. neck-cloth, cravat, stock, collar; - կանանց, necklaee, string, carcanet; -ուի s. haughtiness, stiff-neckedness; -ուս S. Վզան.

Վզեան S. Չեան, Վնաս.

Վզեհակ, աջ s. expense; detriment.

Վզեհեցուցանեմ va. to cause to pay damages, to make amends; -իմ սո. to make amends, to pay damages, to make compensation.

Վզիմ S. Ընդվզիմ. [great.

Վզուրկ, Վզրկ, Վզուրկ a. Pers. w.

Վզգ, վիզայ s. dispute, debate, contest, discussion, variance, contestation, quarrel, wrangling; knucklebones, coekal; -ի - գալ իւրմէք, to dispute or wrangle, to debate, to contest, to discuss.

Վզա, Վզից s. quarrel, controversy, litigation, contention, difference; S. Վզգ.

Վզմ, Վզմաց s. stone; rock; - անկեան, corner stone, head-stone; - շափիկայ, sapphire; -ի վիմէ արստանալ, to squeeze oil from marble, to desire impossibilities.

Վզայ, Վզաց s. history, narration, tale, story, account; romance; poem, poetry.

Վզս, Վզաց a. highflown, arrogant, proud, saucy, insolent, haughty, fierce; harsh, hard-hearted, cruel, inhuman, brutal; cross, crabbed, surly, peevish; -ական a. arrogant; ad. haughtily; -ուի s. arrogance, insolence; cruelty.

Վզսա or Վզսա, ից a. great, noble, illustrious.

Վզս s. scratch, incision, cut; ից. rippling, gentle motion; - մետաղական chem. moire metallic, crystallized tin-plate; - , rippling, waving gently, flowing, undulating; -ս -ս, curling, rippling gently, playfully; - or -ի - խաղալ, to ripple, to undulate, to rise in small waves, to swell with a gentle breeze; արիւր կուտակին -ք -ք, the surging waves accumulate.

Վզր, Վզաց s. sore, wound; ulcer; - or չիւծ վզրի, sanies, matter, pus, goro; կեղեւ վզաց, scab, scurf; S. Պառորդ; - սրտի, heart-sore, -ache, -break, -burn; -ս առնել, -ս ի վէ.

Վզի զնիւ, to wound, to cover with sores, to ulcerate; -ս ընդունել, to be wounded; զարմանել զ-ս, to dress, to cure a wound; ջաւ վիզին խստանայր, the pain caused by the wound became insupportable; մայ -ս եւ ինքն ոչ աւուռ. he wounds others but receives no hurt.

Վթար s. damage, hurt, wrong; -եմ, եջի va. to damage, to injure, to wrong; to waste, to spoil, to destroy; -իմ սո. to suffer damage, to get spoiled; to get out of repair; -ուծի or ուծի s. waste, deterioration, ruin, destruction. Վթիկ s. young gazelle; pricket. [tion.

Վթ s. vigour, force, aid, succour.

Վթն, or Վթին s. bot. vetch; -եայ a. vetchy.

Վթ, վթի s. neck, crag; - ամբառնալ, to become rebellious, proud, insubordinate.

Վթի, վթի, -ն s. gazelle; antelope.

Վթիսարի, Վթաց a. colossal, gigantic, of great stature, of enormous magnitude; - արձան, colossus; - պր, giant; -ուծի s. gigantic stature or Վթիսին, եայ S. Նարցուկ. [size.

Վթիտ, աջ a. abortive; s. abortion.

Վթակ, աջ s. curtain, veil, hangings, tapestry; water-spout, jet; S. Վթանք; - զինուց, sheath for arms.

Վթանաւ a. fluid, running, flowing.

Վթանք s. course, current, flux, flow, stream; abortion, miscarriage.

Վթաքանիւմ սո. to drudge, to toil & moil, to be in a profuse perspiration, to sweat blood.

Վթեմ, եջի va. to have an abortion, a premature birth, to miscarry, to abort, to slink, to be brought to bed before time; սո. to flow, to run, to gush or spout out, to be shed, peured out; -եցուցանեմ va. to cause to flow.

Վթոււմ S. Վթեմ սո. & Վթեցու.

Վթուս S. Վթանք. [յանեմ.

Վթ, վզաց or վզից s. abyss, gulf, chasm; chaos; hell, the bottomless pit; grave, tomb; great distance; a. profound, deep; անդնդախոր -ք ծո. վու, the depths of Ocean; - թշուառուծեան, depths of misery.

Վթաքան a. contentious, quarrelsome, disputatious, wrangling; s. litigant, controvertist; -ական a. litigious, polemical; -եմ, եջի, -իմ, եջայ S. Վթեմ: -ուծի s. dispute, debate,

contest, strife, controversy, question, discussion; -բար *ad.* contentiously.

Վիճակ, *այ* *s.* lot, chance, destiny, fate, fortune; ballot, suffrage, vote, voice; lot, state, condition; lot, portion, share; lottery; sorcery; inheritance, possession; fief, farm; department, district, liberties, precinct, extent of jurisdiction, territory; diocese; clergy; situation, condition, fortune, rank, quality, dignity, office, employment, profession; -ս *արկանել*, to draw or cast lots, to ballot, to vote; to practise witchcraft; - *արկանելի վերայ երկը*, to cast lots or to draw for anything; -*աւտալ*, to give through lottery; *Եսուէն -ս նշ*, they drew their names by lot; *Եւ Ել վիճակն Մատաթեայ*, & the lot fell upon Matthias.

Վիճակագրական *a.* statistical; - *գրութի* *s.* statistics; -*խաղ* *s.* lottery; *շահելի* *ի* *ի*, to win in the lottery; -*կալ*, *այ* *s.* feudatory, farmer; successor; -*կէց* *a.* having the same lot or fate; *s.* copartner, sharer, fellow; -*հա նուլի* *s.* lottery; ballot, voting by ballot; -*լին* *a.* diocesan; -*տուութի* *s.* the assigning destinies; -*րկու*, *այ* *s.* voter; -*րկութի* *s.* ballot, balloting, voting; -*ւոր* *s.* clergyman, ecclesiastic; incumbent; - *Եպիսկոպոս*, diocesan, bishop; -*ւորիմ*, *եցայ* *vn.* to be chosen by lot, destined by fortune, to inherit; -*ւորուի* *s.* share, inheritance, portion; chance; benefice, ecclesiastical dignity or state.

Վիճակեմ, *եցի*, -*եցուցանեմ* *va.* to give or distribute by lot, to allot, to assign in lots, to appoint; to indicate as heir, to put in possession of an inheritance, or of a benefice; to give a title to orders.

Վիճակընկալ *a.* diocesan; -*ընկեցութի* *s.* lot, chance; witchcraft; -*ընկեց* *a.* casting lots.

Վիճակիմ, *եցայ* *vn.* to fall or arrive by chance, to be appointed by lot, to fall to the lot, to happen, to obtain by chance; to inherit; *գիւրազգայ ընտելե է վիճակեալ*, he has sensibility for his lot.

Վիճաւէր *a.* fond of disputing, contentions, quarrelsome, litigious.

Վիճեմ, *եցի*, **Վիճիմ**, *եցայ* *vn.* to dispute, to argue, to contest, to squabble, to wrangle, to discuss, to debate,

to brawl, to quarrel, to attack, to fight.

Վիճողաբար, -*պէս* *ad.* contentious-
Վիճութիւն or *ուժն* *S.* ՎՃՃ. [ly.

Վիճարուս *a.* issued from a rock; -*գիր*, *գրաց* *s.* lithographer; lithography, lithograph; - or -*գրական* *a.* lithographical; -*գրարան* *s.* lithographic printing-office; -*գրեմ* *va.* to lithograph; -*գրութիւն* *s.* lithography; -*գրումն* *s.* the rolling of stones; throwing stones; -*գարան* *a.* hidden in a rock, in a cavern, in ambush, waiting for among the rocks; -*գրական*, -*խալիս* *a.* founded on a rock; -*խառն* *a.* stony, pebbly; -*ծին* *a.* producing stones; produced by stone; -*կան* *a.* stony; stone; living in a stone; -*կառոյց*, -*կերտ* *a.* built of stones; -*կարծր* *a.* as hard as stone; -*հաստ*, *այ* *a.* cut from stone; *s.* *S.* Գարահաս; -*ձեւ* *a.* stony, stone-like; -*ձոն* *s.* rock; -*մէջ* *s.* interval among rocks, cavern, cave; -*նամ*, *այցայ* *vn.* to become stone, to change into stone, to be petrified; to grow hard; -*էն* *a.* built of stone; -*սոյդ* *a.* entering, hiding among or under stones; -*տալ* *a.* in free-stone, in polished stone; -*տառեմ* *va.* to change into stone, to petrify, to harden; -*տիպ*, &c. *S.* Վիճագիր, &c.; -*ըգել* *a.* shut in, enclosed or surrounded by rocks.

Վիճարդ, -*եայ* or *եան* *a.* resembling a stone, stone-like, stony, stone.

Վիճացուցանեմ *va.* to make stone, to render as a stone, to petrify, to harden, to strengthen.

Վիճափոր *a.* hollowed in the rock; *s.* *S.* Գարահաս; -*փուլ* *a.* crushed under fallen rocks or stones.

Վիճեղէն *a.* stony, stone.

Վիճուս *a.* full of or abounding in stones, stony, pebbly; -*ք*, stony place.

Վին, *վնաց* *s.* lute; - *հարկանել*, to play the -.

Վիշապ, *այ* *s.* dragon; leviathan; typhon, vortex, whirlpool, exhydria; *asl.* dragon, draco; - *ծովային*, araneus piseis, quaviver, weever; - *ձուկն*, cachalot.

Վիշապաբար *ad.* like a dragon, furiously, fiercely; -*գլուխ* *a.* dragon-headed; *s.* *bot.* dragon's-head, dracocephalum; -*զունք* *s.* descendants of Astyages; -*զոր* *a.* very robust, excessively strong; *s.* dragon.

Վիշապակ, *այ* *s.* small or young dragon; - *թուռցիկ* *S.* Փռռան.

Վիշապական աստեղք *s.* *osl.* serpentarius; -*կերպ* *a.* dragonish, dragon-like; -*կիր* *s.* draconarius, dragon-bearer; -*ձայն* *a.* dragon-voiced; -*ձեւ* *a.* dragon-shaped; -*ձուկն* *s.* *zool.* otter-pike, sea-dragon; shark; ore; -*մարդ* *s.* half-dragon-half-man; -*մարա* *a.* fighting with a dragon; -*մուխ* *a.* tempered or imbrued in dragon's blood; -*նամ*, *այցայ* *vn.* to become a dragon, to change into a serpent; -*ռունչ* *a.* dragon-breathed; -*ռիւծ* *s.* dragon-like monster, half-lion-half-dragon, chimera; -*տուռն* *a.* dragoness, dragon-tailed; -*րիւն* *s.* *bot.* dragon's-blood; *S.* *թրուկ*; -*բալ* *a.* dragon-slaying, hydra-killing; -*բար* *s.* *geol.* draconites.

Վիշապիկ *s.* dragonet.

Վիշապոտն *a.* dragon-footed. [pent.

Վիշապորէն *ad.* like a dragon or ser-

Վիշապաւի, *վշապաց* *s.* inconvenience, discomfort, displeasure, vexation, pain, trouble, grief, affliction, sorrow, snffering, torment, tribulation; -*քամարոպաց*, tempest, foul weather; - *գառնութի*, bitter grief, desolation; *գծիդակ* -*ք*, great hardships, misfortunes; *ի վշտէն*, *առ վշտի*, *առ վշտի վառնդին* *ad.* through affliction, tribulation or grief; - *ս* *հասուցանել*, to grieve, to pain, to concern, to distress, to cause sorrow, to afflict, to vex; *ի -ս մաանել*, to grieve at, to be pained at, to take to heart, to sorrow for, to be afflicted; - *է ինձ*, I am greatly concerned at, it is with pain that I...; *բաղում* -*ք* *ի վշտաց հասա*, *նէին ազգին*, many disasters successively fell on the nation; *ամ փափկութի շայոց Էհաս* *ի -ս վառնդի*, all the pleasures of the Armenians were changed for extreme dangers; *ի վշտի մառն դանձինս*, they consume themselves with mourning; *չիք ինչ հեշտի առանց վշտի*, no joy without alloy.

Վիշապիր, *գրաց* *s.* historiographer, historian; -*գործ*, *այ* *s.* romantic-poet, poet, romance-writer; -*գրեմ* *va.* to write history; -*պատում* *a.* narrating history; -*սան*, *այ* *s.* romancer; novelist; *S.* Վիշապործ; -*սանական* *a.* historical; romantic; -*սանեմ*, *եցի* *va.* to relate, to narrate; to write romance; -*սանութի* *s.* history; romance;

novel; poetical work; -*սանորէն* *ad.* historically: romantically.

Վիշեմ, *եցի* *va.* to relate, to tell, to recount, to recite, to narrate. [cloak.

Վիւ, -*նն* *Gt. w. s.* over-coat, mantle, **Վիսաբարդ** *a.* proud by nature, harsh, hanghty.

Վիսանամ, *այցայ* *vn.* to be haughty, to grow proud; to be harsh, cruel, cross-grained, waspish, shrewish.

Վիսացուցանեմ *va.* to render hanghty, hard, inhuman, crabbed.

Վիսութիւն *S.* ՎՃՃութիւն.

Վիւրաբերան *s.* opening of a wound;

-*բոյժ* *s.* surgeon; -*բուժական* *a.* surgical, chirurgical; -*բուժութիւն* *s.* surgery.

Վիւրագ, *այ* *a.* fierce, ferocious, tyrannous, brutal; *s.* wild beast; -*ութի* *s.* ferocity, brutality.

Վիւրաւից *a.* full of wounds, covered or riddled with wounds, ulcerous; - *առնել*, to cover with wounds; -*խտ* *s.* *bot.* wound-wort.

Վիւրած *S.* Վիւրաւոր.

Վիւրահաս, *այ* *s.* surgeon.

Վիւրամ, *այցի* *va.* to shave.

Վիւրալափ, *ի* *s.* probe.

Վիւրալ, *այ* *s.* oubliette, dungeon of death; *խոր* - *ը*, deep dungeon, profound gulf, bottomless pit.

Վիւրանուի *s.* act of being wounded, state of ulceration.

Վիւրաւոր *a.* wounded, ulcerated; -*եմ*, *եցի* *va.* to wound, to ulcerate;

-*իմ* *vn.* to be wounded; -*իւ* *s.* wound-er; -*ութի* *s.* wound, hurt; *med.* lesion.

Վիւրդ, *ք* *s.* club, staff; pebble, stone; -*ահան* *s.* missile weapon, sling.

Վիւրեմ *S.* Վիւրաւորեմ.

Վիւր, *ից* *s.* witness, testifier; voucher; martyr; *ԱՅ ինձ* - *ը*, God is my witness; - *լինել*, to be a witness of, the witnesses of, to be admitted as evidence; - *կոչել*, to summon as witness; to invoke or call on to witness; - *առնուլ*, to take to witness.

Վիւրաբան *s.* martyrologist; -*ութի* *s.* martyrology; -*գիր* *s.* certificate, testimonial; ticket; diploma; - *ծնունդեան*, certificate of birth; - *բարի վարուց*, certificate of character, testimonial, certificate of good conduct; -*կան* *a.* testifying, testimonial; belonging to martyrs; *s.* certificate, diploma; -*կից* *a.* bearing witness with an-

other; s. fellow-martyr; - լինել, to attest together, to vouch for with another; - նոց S. վկայարան; - սեր a. fond of martyrs; - բան s. martyr's tomb or chapel.

Վկայեմ, եջի va. to witness, to bear witness, to give evidence, to testify, to depose, to attest, to vouch, to certify; to acknowledge, to own; to approve; vn. to be martyred, to suffer martyrdom; սուտ -, to give false evidence, to bear false witness, to perjure; վկայ անիրաւ վկայեաց զանիւրաւ թի, he has perjured himself, he has borne false witness; վկայեմ օրիւնացն թէ բարեւոր են, as the law is good I approve it; Պետրոս եւ Պօլոս վկայեցին յամս Ներոնի, Peter & Paul were tortured in Nero's reign; վկայեմ միտք իմ, I am convinced, I am conscientiously persuaded.

Վկայութիւն s. witness, testimony, evidence, deposition, attestation; opinion, authority; certificate; allegation, citation; martyrdom; - յաւիտենից, eternal witness; - տալ, զնել, to bear witness or testimony to, to testify; to protest; - ի մէջ բերել, մատուցանել, to quote, to cite; ը - թի, according to universal opinion.

Վկայութիւն s. martyr. [ion.

Վկայութիւն S. վկայութիւն.

Վկայօրէն ad. like a martyr.

Վկանդեմ, եջի va. to beat off, to drive or beat back, to rout, to scatter, to disperse, to defeat, to crush, to discomfit.

Վհատ a. disheartened, faint-hearted, discouraged, despondent.

Վհատեմ, եջի va. to discourage, to dishearten, to cast down, to dispirit, to deject, to unnerve; - or - իմ, եցայ vn. to lose courage, to droop, to be disheartened, to despond, to despair, to be disconsolate; - եցուցանեմ S. վհատեմ va.; - եցուցիւ a. discouraging, disheartening.

Վհատութիւն s. discouragement, faint-heartedness, dejection, despondency, grief, languor, despair.

Վհաւարացի or զուհի s. soothsayer, sorcerer, conjurer. [divination, magic.

Վհաւարութիւն s. soothsaying, witchcraft,

Վհաւար, վհաւար s. conjurer, sorcerer, wizard, magician; s. prophetess, pythoress, witch, sorceress.

Վար s. payment, pay, requital, retribution, compensation; discharge; acquittance, receipt; end, finish; ի -, received; - առնել, to finish, to bring to an end or conclusion, to accomplish.

Վարանք S. վարանք. [plish.

Վարելի a. payable, to be paid.

Վարեմ, եջի va. to finish, to end, to complete, to bring to an end, to terminate, to carry out, to perform, to fulfil, to conclude; to recompense, to restore, to compensate; to pay, to acquit, to discharge, to settle; to deliver, to release, to free from, to rid of, to disentangle, to set free; to forbid, to prohibit, to obstruct, to hinder; - զկեանս, to end one's life, to depart this life, to die; - զոք ի կորուստ, to despatch, to kill; - զպարտաւ, to pay, to settle a debt; - զհաշիւն, to pay a balance; զործա -, to despatch business; զիրա գաղափարսն արեմք -, to condemn to capital punishment; - զհաշիւն, to content, to satisfy; զառաջիկայ ճանապարհն -, to finish the journey undertaken; ոչ ինչ կարալին ի ժամանակ -, they could do nothing at that moment; անձամբ ինչ ոչ կարէր -, he could do nothing alone; չոր թղթով եւեթ զպէտան վարէր, he satisfied his hunger with dried figs alone; վարեցէք զնա ամ իրօք, provide for all his requirements; վարեաց զնոր հայրն, his father resolved to kill him; տեսից թի ինչ ազգականն վարեցէն, I shall see if their works equal their cry? լինել ի միջի եւ չիլի, զնոյն վարէ, to be there or not is the same thing; անպաշտօն վարեցին զկեանս, they led a pious life to the end.

Վարեմ, եցայ vn. to be accomplished, finished; to be done, effected; to be paid, discharged, acquitted; to die; to get rid of, to be delivered; - ի կեանաց, to finish one's days, to die; ըստ սրտանալիք նոր ինչ ոչ կարացին -, his threats were useless; վարեալ է չարութիւն առ ի նմանէ, his malignity is excessive; այն արշաւան թագաւորն այսպիսի դարձիւ վարեցաւ, such was the end of the king's journey; հրեշտակն աւետիս տուեալ կնոջն վարեցաւ, the angel, having delivered his message to the woman, disappeared; ընդէր յարգանքէ ի գերեզման ոչ վր.

Վարեցայ, why was I not carried from the womb to the grave? անձառեւեաւ ձրիւ մերայնովք վարիս, in exchange for your inestimable gifts, we beseech you to accept our trifles; վարեալ է գործդ, it is a bargain; վրարեալ է զնիմ, my business is done, it is all over with me; յորժամ կամէրն - բարբառ արձակեաց, when he wished to die, he cried out; ամ ինչ վարեալ է զնիմ, it is all up with me.

Վարող s. payer; paymaster.

Վարումն s. accomplishment, execution, carrying out; delivery, release; death; payment, pay.

Վճիռ, վճռոց s. sentence, award, judgment, decree, decision, act, ordinance; sentence, maxim; a. decisive, peremptory; - բանիւք, with a peremptory voice; - հատանել, տալ, բերել, ի վերայ ածել, զնել, տալ, to issue a warrant or writ, to sentence, to adjudge, to judge, to declare, to pronounce, to ordain, to condemn; to deliberate, to decide, to resolve, to decree; to enact, to order; - մահու հատանել, ի վերայ զնել, to sentence to death, to sign a death-warrant.

Վճիռ S. ճառագող. [warrant.

Վճիռ a. clear, pure, clean; - ջուր, limpid, crystal, pellucid water.

Վճարար ad. sententiously, decisively, peremptorily, decidedly, definitively; - բեկ Ատեան s. the Court of Cassation; - գիր s. official report;

- կան a. decisive, peremptory, definitive; criminal, guilty; - կանք s. crimes passed under sentence; - ջրից S. վրձ.

Վճեմ S. վճիռ հատանեմ. [աւրել.

Վնաս, ուց s. wrong, prejudice, injury, detriment; damage, harm, hurt, loss, grievance; ill, fault, sin, injustice, mischief; - հասուցանել, տալ, գործել S. վնասեմ; - ուք վաճառել, to sell at a loss; ի - ուրուք, at the peril, at the loss, at the detriment, at the expense of a person; ոչ մեծ ինչ է - ն, there is no great harm done; ի - իւր շրջեցաւ իրն, the affair turned out to his disadvantage; էր գիր - ունի գրեալ, his accusation was written above; զի՞նչ է իմ, what fault have I? - է բեղ զիւն, wine is bad for your health; որ - գործէ՞նոյն եւ հաւատացէ, he that does the damage must answer for it.

Վնասեմ ad. to accuse, to find fault with, to blame, to lay the fault on; - բեր a. causing damage, loss or harm, offensive, hurtful, prejudicial; - կար a. hurtful, pernicious, injurious, disadvantageous, detrimental, prejudicial; bad, wicked; guilty; - կարութիւն s. hurtfulness, damage, prejudice, danger; - օգոյ, inclemency of the weather; - մարտի s. malignity, malevolence, ill-will, malice.

Վնասնի s. pl. damages, injuries.

Վնասապարտ a. guilty, criminal; - եմ va. to accuse, to blame; - ութի s. guiltiness, guilt, culpability; - սէր a. malign, mischievous, malicious, wicked; - տեաց S. վարանք; - բար S. վնասակար; - ցու a. corruptible.

Վնասեմ, եջի va. to hurt, to injure, to prejudice, to damage, to bring loss or harm, to offend, to wrong, to shock, to wound; - միմեանց, to injure one another.

Վշագործ s. flax-weaver or dresser.

Վշեայ, վշեղէն a. flaxen, linen.

Վշապարի, - բ s. the Furies, Erynies, Eumenides.

Վշապէկ a. afflicted, worn out, bowed down by suffering; - բերական a. pain-giving, distressing, sad, painful, grievous, woeful; - բերութիւն S. վշա; - գին a. afflicted, sorrowful, deeply grieved, in pain, in affliction; doleful, grievous, sad, vexatious, hard, mournful, painful; - գնելի a. passionate; - գնեմ, եջի va. to afflict, to grieve, to concern, to pain, to distress, to cause sorrow to, to vex, to torment; - գնեմ, եցայ vn. to be afflicted, sorry, concerned, pained or grieved at, to take to heart; - գնու թի S. վշա; - զգեաց S. վշապիւր; - լի or լից a. full of affliction, sorrowful, anxious, very afflicted; perplexing, afflicting, vexatious; - ծին a. born to sorrow; - ծնուի s. the bearing in sorrow; - կան a. sad, afflicting; - կեաց a. living in trouble or care, unfortunate, wretched, miserable; - կեցութիւն s. trouble, affliction, suffering, calamity; - կիր a. harassed, enduring or suffering pain or trouble, distressed, drudged; - կից a. sympathizing, sensible to another's woe, compassionate, condoling with; - լինել ումէք, to grieve or condole with, to sympathize in

suffering, to partake one's grief, to share in one's affliction, to take pity on, to pity, to commiserate, to compassionate; -կասում S. Վշտաբեկ; -կրեմ va. to suffer; -կրութի s. suffering, grief, sorrow, trouble, anxiety; -կցաբար ad. compassionately, sympathizingly; -կցիմ, էցայ S. Վշտակից լի նիմ; -կցուծիւն s. sympathy, compassion, commiseration, condolence; -հան, աջ a. afflicting oneself or toiling needlessly; suffering willingly; -հար a. afflicted, pained, grieved, distressed, vexed, plagued, tormented; -մեք a. suffering, patient; severe; -մեքուծի s. sufferance, patience; maceration, mortification; -նամ, աջայ տ. to suffer, to endure, to bear; to be sad, afflicted, to sorrow, to mourn, to be deeply grieved, to have one's heart full of affliction, to fret for; to be offended, vexed, irritated; -հարջար S. Վշտակից; -տես, աջ a. in distress, in pain, plagued, discomposed, suffering; -տեսուծի s. suffering, trouble, grief, plague, disquietude; -ցուցանեմ va. to cause displeasure, to sadden, to offend, to afflict, to grief, to plague, to discompose, to vex, to torment.

Վշտամեք S. Վշտամեք.

Վշտովմ տ. to be greatly concerned or grieved.

Վոլթայաչափ s. voltmeter; յական or յեան a. voltaic; յականութիւն s. voltaism. [animals.]

Վրճմակ, աջ s. herd, drove, flock of վրճուկ S. Վշուկ. [wind, aquilon.

Վռէ, էց -աս s. Gr. w. boreas, north-

վուլ s. L. w. bubble; bull; bulla.

Վռւշ, վռայ s. flax; tow, hards of flax, flaxen tow, stuffing; mar. oakum.

Վռւռ or վռւ, վռայ S. Ուռն.

Վռւլու, ք s. cooing; -ս արկանէլ, արձակէլ, to coo.

Վռամական կրակ s. Orosmades, god of the ancient Persians, inextinguishable fire. [bellious.

Վռզղ a. headlong, rash, bold, re-

վանմ, էց a. sublime, eminent, high, elevated, grand, august, noble, excellent.

Վանաբան a. most eloquent, sub-

lime in speech; -ուի s. sublime language; praise, encomium; -զարմ a. of high or illustrious lineage; -խոհ a.

sublime in thought, sublime genius; high-hearted; -խոհութիւն s. extraordinary wit, great sagacity, acumen, genius; -խոս S. Վանմարան; -կան S. Վանմ; -միա a. high-minded, endowed with an elevated mind, with lofty sentiments, noble, magnanimous; -մանութի s. high-mindedness, magnanimity; -նամ, աջայ տ. to rise above, to excel, to surpass; -պատիւ a. most excellent; -պետ s. head, chief, excellency, eminence; -պետութիւն s. principality, chiefpower, highest dignity; -պէս ad. sublimely, eminently, excellently; -փառ a. most eminent; -փառութի s. emineuce.

Վանմութի s. sublimity, elevation, highness, excellence, eminence, grandeur.

Վեր a. S. Վէս & Հէք; s. boldness, effrontery; S. Վանմութի; է -գաւ, to grow bold, to withstand, to oppugn, to impugn, to contend, to dispute; -ական, -ամիտ, -այլին S. Վեր a.

Վստահ a. confiding, trusty, unsuspecting; -լինէլ, to be sure, reassured; to trust; -աւնէլ, to strengthen, to reassure, to remove one's fears, to give one's word for; -եմ զի, I am sure, I am convinced that, I do not doubt that; -լերուք յիս, rely, reckon on me; ոչ էր - յերեւելիս, he had not placed his hopes in wordly things.

Վստահաբար ad. confidingly, trustingly, confidently, boldly; hopefully.

Վստահանամ, աջայ տ. to be assured, to trust to, to confide in, to rely on, to have confidence in, to put one's trust in, to place confidence in, to rely or reckon on; to hope; va. to trust with, to confide to, to commit to, to put into the hands of, to deposit; չ-, to distrust, to mistrust, to suspect, to be mistrustful; յինքն or յանձն -, to rely on oneself, to presume, to have a great conceit of oneself, to assume too much.

Վստահարան s. assurance, security, prop, stay, support.

Վստահացուցանեմ va. to assure, to reassure, to inspire confidence, to embolden, to give hopes.

Վստահեմ, -հիմ S. Վստահանամ.

Վստահութիւն s. trust, confidence, reliance on, assurance, security, con-

viction; expectation, hope; consignment, deposit; -թիւ S. Վստահաբար.

Վտակ, աջ s. brook, rivulet, stream, small river or eurrent of water; -արտասուաց, արեան ից. flood, stream; -ս արասուաց իջուցանէլ, to shed a flood or torrent of tears; բազում -ս արեան հեղուլ, to cause immense bloodshed; S. Չեղունի.

Վտակից a. streamy, abounding in brooks or rivers, well irrigated; -խաղաց a. flowing, abundant, very copious; -հոս a. streaming; յէղց a. overflowing; - արտասուք, eyes swimming with tears; -նամ, աջայ տ. to stream down, to fall or flow as a river; -նի s. pl. brooks, rivulets; -վայրք s. places interspersed with rivers or brooks; -բոռ a. watered, irrigated with rivulets.

Վտակիկ s. rill, streamlet, brooklet.

Վտակիմ S. Վտականամ.

Վտակորէն ad. like a river, copiously, overflowingly.

Վտանդ or նկ, էց s. peril, danger, risk, chauce, hazard, ill, misfortune; punishment; -աւ ad. perilously, hazardously, dangerously; է -արկանէլ, զնէլ է -ի, մաննէլ է -, to put in jeopardy, to endanger, to compromise; է -արկանէլ զանձն, to put oneself in jeopardy, to risk or venture oneself; է -ի լինէլ, to be in jeopardy, to incur danger, to run risk; խուսէլ, փրկիլ է -էց, to shun danger, to avoid perils; նաւն է -ի կայր խորտակէլ, the ship was in danger of being wrecked; - է վերայ կայր նր, he was in peril; - է նմա, he is in danger, he runs the risk of...; -աւ կենայն, at the risk of his life; -աւ անձինն, at the peril of my life.

Վտանգադործ a. dangerous; -կան a. gr. circumstantial; -կէց լինիմ տ. to be a companion in danger, to encounter risks or dangers together; -ւոր a. perilous, dangerous, hazardous; in danger, exposed in jeopardy; sad, fatal, disastrous; - ժամանակ, critical moment; - վայրկեան, crisis.

Վտանգեմ, էցի, -եցուցանեմ va. to put in peril, to endanger, to expose, to venture, to hazard, to put in jeopardy, to risk; to ill-treat, to importune, to torment; - զառողջութի, to ruin the health.

Վտանգիմ, էցայ տ. to be in peril, in jeopardy, to risk, to run danger.

Վտառ, աջ s. multitude, band, flock, herd; anat. pore; -ք ձկանց, shoal of fish; - -, in herds, in troops or flocks; -ապահ s. herd, herdsman, herdsman; porter, door-keeper.

Վտարական a. chasing, driving out, expulsive; - լինէլ, to be driven out, banished, exiled.

Վտարանդեմ, էցի va. to drive away, to expel, to banish, to exile, to expatriate, to cause to wander or stray; - է ծառայութի, to reduce to slavery, to lead into bondage.

Վտարանդի, դւոյ, դեաց, -կ a. banished, exiled; vagabond, wandering; uncertain, in doubt, doubtful; -ք s. exile; ից. anguish; - աւնէլ, to cause to wander; - աւլ, to deliver up, to betray; զգազանայն բարս աւեր, եւ - ետուր զզգազանայնութիւնդ, false to your original nobility of soul, you have fallen to the level of the beasts of the forest.

Վտարանգիմ, էցայ տ. to be exiled, expatriated; to be uncertain.

Վտարանդութի or ումի s. slavery, bonds; banishment, exile, expatriation; exodus, emigration; uncertainty.

Վտարանդեմ, էցի տ. to revolt, to rebel, to rise up against, to mutiny.

Վտարանդութի s. revolt, rebellion, insurrection, mutiny.

Վտարեմ, էցի va. to dislodge, to remove, to expel, to drive away, to send off, to banish, to exile; to usurp, to seize, to assume wrongfully; -էլ ցուցանեմ va. to drive from home, to cause to become fugitive, wandering, houseless, homeless. [roam, to wander.

Վտարիմ, էցայ տ. to go away, to Վտարութիւն or ումի s. expulsion, banishment; wandering.

Վտաւակ, աջ s. under waistcoat, shift, shirt, &c.; petticoat.

Վտաւան, աջ s. stadium; իբրեւ -աւ, as it were a bow-shot.

Վտաւառ, աջ s. lappet, skirt.

Վախ, վտախ a. lean, meagre, scraggy, skinny, gaunt, spare, slender, thin, lank, sorry, dry; - մարմնով, lean-

վտաւամ S. Վտախ. [fleshed.

Վտաւեմ, էցի va. to make lean or thin, to emaciate, to weaken.

Վտալմ, էցայ տ. to grow lean, to

fall away, to become thin, emaciated, weakened.

Վատութիւն *s.* leanness, meagreness, sparseness, thinness; emaciation, extenuation, weakness.

Վրան, աջ *s.* tent, pavilion; - ժամուռ, Tabernacle; - հարկանել, կանգնել, to pitch a tent, to dress a pavilion; - իւր բնակել, to dwell in tents; բառնալ զ-ն, to strike a tent.

Վրանաբնակ, աջ, -իւր *a.* dwelling, living in tents, nomad, bedwin; ազգ-աց, wandering tribe; -կից *a.* dwelling in the same or a neighbouring tent; -յարկ *s.* the inmost division or room in a tent; -նման *a.* tent-shaped; -պահ *s.* tent-keeper; -առիւթ *s.* encampment. [- եկեղեցի, portable altar.

Վրանեայ *a.* tent- or pavilion-like; Վրացերէն *a.* Georgian; *ad.* in the language.

Վրացի *a. s.* Georgian; - կոճ *s.* bot. hellebore, bear's foot; սարազ - կոճակի *s.* bot. agaric, mushroom.

Վրդուս *a.* stony, abounding in stones, pebbly.

Վրդով, կից *S.* Վրդովումն; -ասէր *a.* restless, turbulent, seditious, mutinous; -եմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to alarm, to rouse, to disquiet, to trouble, to disturb, to perturb, to agitate; -իմ, եցայ *vn.* to be alarmed, disquieted, disturbed, agitated, to be out of one's reckoning; -իւր *a.* alarming, startling, disquieting; seditious; -ութիւն or ումն *s.* alarm, trouble, disquiet, restlessness, agitation, confusion, disorder, tumult.

Վրէժ, վրէժուց *s.* revenge, vengeance; -ի, - in return, in requital; առնուել, ինքրել, հանել զ-ն, -ս պահանջել, հանել զքէն վրէժուն, to avenge, to revenge, to avenge oneself, to take vengeance, to be revenged, to have revenge; -ս լուծանիլ, պահանջիլ, տալ, to suffer vengeance, to bear punishment, to pay dear for, to smart for; -ի - նախասանաց դասեր իւրոյ, to avenge his daughter; առից ի նմանէ զ-իմ, I will revenge myself on him, he shall pay me dearly; ինքրեաց զ- զըրկեցին, he avenged the wrongs of him who suffered; հատուցից -ս թշնամեաց իմոյ եւ ասեղեաց իմոյ հատուցից, I will be avenged of my enemies & I will requite them who hate me; Լօթն

-ս լուծցէ, he shall be avenged seven fold.

Վրէժխնդիր, դրաց *a.* revengeful, vindictive, avenging; - լինել, to call for vengeance, to be revenged; -խընդրութիւն *S.* Վրէժ.

Վրէպ, ք *s.* fault, defect; want, privation, deprivation; *a.* defective, wanting, failing in, deprived of; ոչ - ի ճշշմարտուէ, likely, prebable; - ելանել, գտանիլ, to want, to fail, to miss, to be deprived of; to be rendered useless, inefficacious, to be deluded, annulled.

Վրէժաբեր *a.* vindictive; -գործ, աջ *a.* evil-doing, spiteful, wicked, nefarious; -գործութիւն *s.* ill deed, spiteful action.

Վրէժակ, աջ *a. S.* Վրէժխնդիր; *s.* defensive weapon; means of defence; -ք կնձի, razors; -ք փղի, tusks of an elephant; -ազն *a.* armed with a weapon of offence; *s.* vindictiveness; -եմ, եցի *vn.* to make use of defensive weapons; - զըր, to slay with a weapon.

Վրէժապարտ, կից *a.* guilty, worthy of being punished; -ութիւն *s.* guiltiness, wickedness.

Վրէժառու *S.* Վրէժխնդիր. Վրիպագործիմ *vn.* to spoil, to be spoiled; -գութ *a.* inconstant in love; -գրեմ *va.* to make mistakes in writing; -լուր *a.* hearing erroneously, understanding one thing for another.

Վրիպած *s.* fault, error, mistake.

Վրիպակ, աջ *s.* error, mistake; failing, fault, perversity; unforeseen event, accident, casualty, hazard, chance; *a.* wanting, failing, wrong, mistaken, false, erroneous, perverse; -առ *ad.* by mistake, erroneously; accidentally, casually, by chance; -առ պագրուէ, erratum, *pl.* errata; - ժամանակագրական, anachronism; - գլտանիլ, to wander, to go astray, to deviate.

Վրիպական *a.* faulty, fallible; -ութիւն *s.* failing, fault; accident.

Վրիպամիտ *a.* erroneous.

Վրիպանուն *S.* Սուտանուն.

Վրիպանք *s.* error, fault, misunderstanding, oversight, blunder, mistake; delusion, deception, frustration, disappointment.

Վրիպասէր *S.* Չարասէր.

Վրիպարհեստ բժիշկ *s.* quack, mountebank, charlatan.

Վրիպեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to cause to fail or miss, to turn aside, to mislead, to deceive, to delude, to pervert; to deprive of, to take away; *S.* Մաշ; -եցուցիւ *s.* deceiver, knave, cozenner, hoaker.

Վրիպեմ, եցի, -սլիմ, եցայ *vn.* to be mistaken, to commit an oversight, to err, to miscarry, to be under a mistake; to be deceived, frustrated, deluded, disappointed; to turn away, to swerve, to go astray, to wander; - ի մտայ, to escape from one's memory; ոչ վրիպեաց բան մի, not one word remained without its effect; վրիպեալ ըստ բժշկութիւն, past cure, incurable, hopeless.

Վրիպիչ *a.* frustratory, annulling.

Վրիպութիւն or ումն *S.* Վրիպանք.

Վրձին, ձիւ *s.* brush; - նկարչաց, brush, pencil; - զգեստուց, հերաց, սաամանց, եղնգանց, &c., clothes-brush, hair-, tooth-, nail-

Վրձեմ, եցի *va.* to brush.

Վրնիկ *S.* Մատաղ *a.*

Վրնջապապեակ or չակ *a.* bleating.

Վրնջեմ, եցի *vn.* to neigh; *fig.* to neigh after. [*fig.* furious lust.

Վրնջիւն or ջուռն *s.* neigh, neighing;

Վրնջողական *a.* neighing; *fig.* concupiscible; -ն *s.* concupiscence.

Վրնջողութիւն *S.* Վրնջիւն.

S (*deune*) տիւն *s.* the thirty first letter of the alphabet, & the twenty fifth of the consonants; տ, տ, four thousand; four thousandth.

— On account of its similarity of sound, it is sometimes confounded with ք & թ; for example: ընտել-ընդել, տոփեղ-գոփեղ, տրամ-դրամ.

բանտ-բանդ; կատայ-կաթայ, շիւշիթ, &c.

— At the beginning of words it is sometimes a negative particle; for example: գեղ-ագեղ, գետ-ագետ, տհաս, տմարդի, աքնութիւն.

— Between words it is sometimes an augmentative particle, as բեկա- նեղ-բեկեղ, քակեղ-քակեղ, ոլորթ- ոլորթք, փեռեկեղ-փեռեկեղ, նովկալ, նովկալք.

— In foreign words, the Greek τ & the Latin t are changed by us into տ, as, Πέτρος-Petrus-Պետրոս, Αριστοτέλης-Aristoteles-Արիստոտէլ.

Տաբատ *a.* linen, of linen; *s.* pantaloons, trowsers; -աձիք *s.* brace, a pair of braces. [loaded.

Տաբանի *S.* L. w. tavern; *a.* over-Sաբան *a.* unnatural, monstrous.

Տաքնայ, աջ *s.* anxiety, anguish, restlessness, embarrassment, perplexity, agitation, alarm, trouble; eris; haste, precipitation; -առ *ad.* in haste, hastily, with all possible speed, in a hurry, hurriedly, precipitately; anxiously, with anxiety; - մտայ, grief, anxiety, mental torture, constraint, heaviness of heart, oppression; - մահու, pangs or agony of death, death-struggle; արկանել, մառնել ի -ս անհարկն, to embarrass extremely, to place in a strait, in a scrape, embarrassment or perplexity; արկանել զանձն ի -, to embarrass oneself; կալ ի -ի, to be in trouble, anxiety or embarrassment; հասանել ի յեափն -, to be reduced to extremities; եղիցի - հեթանոսաց, the nations shall be plunged in consternation; եկն յանկարծակի գողումն եւ -, a sudden fear fell on them; ամ - հասցէ ի վերայ նր, every kind of grief shall fall upon him; ըմբռնեալ յանդիմ - հասանէր, he found himself embarrassed by that insuperable necessity; - էր նմա յամ կողմանց, he was hemmed in by necessities; - մեծ էր նմա, he had extreme difficulty, he turned on all sides; հարից զամ երկվարս -առ եւ զհեծեալս նր յիմարութիւն, I will turn the horses into stone & their riders will I stultify; յեափն - կալաւ զնա, he was brought to the last extremity; փոխեալ եւ - եղեւ ի ջուրս, the waters rivalled each other; *S.* Շտապ, &c.

Տաղնապախիցի *a.* urgent, pressing, earnest; - ստիպաւ *ad.* hurriedly, most hastily.

Տաղնապախիցի *եջի* - *եցուցանեմ* *va.* to put to trouble, to embarrass, to perplex, to puzzle, to torment, to grieve; to constrain, to force, to tease, to importune; to urge, to hasten, to solicit, to quicken; *աշիւ* - , to strike with terror, to appal, to terrify; - *եցուցիւ* *a.* pressing, urgent.

Տաղնապախիցի *եցայ* *vn.* to be grieved, distressed, disturbed, embarrassed, to be torn with anguish, to be in great pain; to have an urgent & pressing necessity, to be in despair; to be hurried, in haste; տաղնապախիցի *մեծաւ*, he had been seized with a violent fever. [ent, acute, sharp.

Տաղնապախիցի *a.* cogent, urgent, violent.

Տաղնապախիցի *or* *ուսն* *S.* Տաղնապախիցի.

Տաղնապախիցի *եքր* *s.* brother-in-law (husband's brother).

Տաղնապախիցի *ի* *a.* worn out by fatigue, overwhelmed with labour, weary, tired out; - *աբար* *ad.* painfully, with much trouble, laboriously, with difficulty; - *ագործ* *a.* working hard, very laborious; trionhlesome, tiresome; - *աղից*, - *աղան*, - *աղուտ*, - *աղոր*, - *եղի* *a.* painful, grievous, hard, difficult, incommodious, vexatious, laborious, fatiguing, tiring, toilsome, annoying, rude, heavy; - *աբայլ* *a.* walking with difficulty; - *եմ*, *եցի* *va.* to fatigue, to tire, to overdo, to harass, to oppress, to vex; - *իմ*, *եցայ* *vn.* to give oneself trouble, to have much trouble, to toil, to be fatigued, worn out with fatigue, to drudge, to work hard; - *իք*, - *ուք*, - *ուսն* *or*

Տաղնապախիցի *s.* great fatigue, much labour, trouble, toil, weariness; pain, hard work, drudgery.

Տաղնապախիցի *սք* *s.* sister-in-law (husband's sister); - *սքր* *s.* brother-in-law (sister-in-law's husband).

Տաղնապախիցի *a.* donable; *s.* giver, donor; - *ք*, liabilities, debts.

Տաղնապախիցի *սք* *H. w.* talitha; - *կուսի*, - *cumi*! damsel, arise! - *սարկաւադ*, deaconess.

Տաղնապախիցի *սք* *s.* throne, seat, bench.

Տաղնապախիցի *սք* *s.* hoard, plank, shelf, table, tablet; tables; book; *ast.* *S.* *Երկաթապախիցի*; - *երկաթի*, iron-plate, sheet-

iron; - *մետաղապախիցի*, plate of metal; - *ք* *վկայութեան*, the tables of the decalogue; - *գաղափարապախիցի*, breastplate, pectoral, rational; - *նկարապախիցի*, canvass, wood, &c.; - *ճատրապախիցի*, chess-board; - *ղրտի*, the hollow of the thigh; - *խոնարհապախիցի*, trencher.

Տաղնապախիցի *a.* built of wood or of planks (ship); - *մած*, *ից* *a.* covered with boards, planks, boarded, planked, floored; wainscotted; *s.* wooden floor; scaffolding; wainscot; - *նաւու*, deck; - *առնել*, *գործել*, to wainscot, to plank, to board, to floor; - *փակ* *a.* laminated.

Տաղնապախիցի *a.* wooden.

Տաղնապախիցի *a.* throne-shaped.

Տաղնապախիցի *a.* stretched on the earth; *ի* - *արկանել* *or* - *եմ* *va.* to stretch on the earth; to beat down, to overthrow.

Տաղնապախիցի *եք* *s.* care, heed, charge.

Տաղնապախիցի *եքի* *va.* to care, to take care of, to preserve; to nourish, to maintain, to sustain, to feed; to cultivate; to foment, to stir up; - *զախտ*, to cherish, to flatter vices; - *զխուտ*, *վուծիւն*, to foment disturbances; *S. Զուտ*. [ing, nutritious.

Տաղնապախիցի *or* *ծող* *a.* nutritive, nourishing.

Տաղնապախիցի *a.* nutritive, alimentary.

Տաղնապախիցի *եք*, *Տաղնապախիցի* *or* *ուսն* *s.* care; food, nourishment, sustenance; fomentation.

Տաղնապախիցի *եք* *or* *սք* *s.* bottom, under part or side; root; race, row, range, string; * *bot.* beet; - *առնուլ*, to take root, to be rooted; *խոտ* - *աւ* *մեծաւ*, great provision; * *մամլից* - , in the press.

Տաղնապախիցի *առնեմ* *or* - *կոտոր* *իլեմ* *or* *առնեմ* *va.* to root up, to pluck up by the roots, to extirpate.

Տաղնապախիցի *սք* *s.* barrel, cask, punch-eon, hutt; tun; *խից* - *ի*, spigot; *ծուրակ* - *ի* tap; *շերտ* *or* *կողք* - *սք*, staff.

Տաղնապախիցի *սք* *s.* cooper; - *սք* *s.* cooperage.

Տաղնապախիցի *սք* *s.* cask, keg.

Տաղնապախիցի *s. mar.* ton, 2240 lbs; - *ուսն* *s.* tonnage, burden.

Տաղնապախիցի *s.* chief enp-bearer, butler; - *եմ* *va.* to give to drink; - *ուք* *s.* office or dignity of a butler, huttler.

Տաղնապախիցի *s.* cask, hogthead. [ship.

Տաղնապախիցի *ad.* by little & little, by slow degrees, insensibly; yet, still; - ,

little by little, slowly, by degrees.

Տաղնապախիցի *եւ* *ad.* again, more, still more, some more; yet, as yet, still; little by little.

Տաղնապախիցի *s.* daguerreotype; - *տիպ* *a.* - *տիպ*; - *տպեմ* *va.* to daguerreotype; - *տպել* *s.* daguerreotypy.

Տաղնապախիցի *եւ*, - *չ* *or* - *չ* *s.* *bot.* fibre, filament; - *ծառայ*, top-root.

Տաղնապախիցի *եք* *s.* verse, poem, ode; canticle, hymn; *med.* cautery; stamp, mark, print.

Տաղնապախիցի *եք* *s.* cement; *chem.* mortar.

Տաղնապախիցի *a.* rhythmical.

Տաղնապախիցի *եք* *or* *սք* *s.* talent (weight); *fig.* talent, ability, parts, attainments; - *ոսկի*, golden talent; - *աւոր* *a.* talented, of talent.

Տաղնապախիցի *եք* *s.* versifier; - *եմ* *va.* to versify; - *ուծիւն* *s.* versification; verses. [maker.

Տաղնապախիցի *եք* *s.* song-writer, ballad

Տաղնապախիցի *S.* Տաղնապախիցի.

Տաղնապախիցի *s.* song-book.

Տաղնապախիցի *սք* *s.* tabernacle, tent, booth; but, lodging, cabin, vine-arbo-our; scene, stage; - *միգապախիցի*, fruit-house; - *ակից* *a.* dwelling together; *S.* *Վրանակից*; - *աշարք*, *բաց*, - *աշարքութիւն* *or* - *աշխուքութիւն* *s.* erecting a tabernacle or pavilion, building a hut or cottage; *սոն* - *աշարքայ*, feast of tabernacles; scenopegia; - *եմ*, *եցի*, - *իմ*, *եցայ* *vn.* to dwell in tents or in huts; - *իկ* *s.* hut, a poor cottage.

Տաղնապախիցի *եք* *va.* to cauterize.

Տաղնապախիցի *s.* ode.

Տաղնապախիցի *S.* Ժողովեմ.

Տաղնապախիցի *s.* disgust, distaste, loathing.

Տաղնապախիցի *S.* Տաղնապախիցի.

Տաղնապախիցի *s.* annoyance, pain, anxiety, anguish; - *պեմ*, *եցի* *va.* to annoy, to disturb, to importune, to trouble, to molest; - *պիմ*, *եցայ* *vn.* to be distressed, harassed, uneasy, annoyed, plagued.

Տաղնապախիցի *or* *լից* *a.* displeasing, disgusting, tiresome, fastidious, loathsome; - *լուր* *a.* tedious, wearisome to hear.

Տաղնապախիցի *եւ*, *պիմ*, *եցայ* *vn.* to be disgusted, wearied, sick or tired of, to loathe, to nauseate; տաղնապախիցի *եմ* *ի* մարդկանէ. I am weary of men.

Տաղնապախիցի *S.* Տաղնապախիցի.

Տաղնապախիցի *va.* to tire, to disgust, to put out of conceit, to annoy, to sicken, to plague.

Տաղնապախիցի *a.* squeamish.

Տաղնապախիցի *s.* displeasure, disgust, dislike, aversion, nausea; annoyance, vexation, trouble.

Տաղնապախիցի *a.* wearisome, tedious, tiresome, bothering, trouhlesome; idle, cowardly, tedious to oneself; *s.* *S.* Տաղնապախիցի.

Տաղնապախիցի *սք* *s.* temple, fane, church; palace, court, hotel; banqueting-hall; banquet, feast; - *խորհրդայ*, council-hall, House of Parliament.

Տաղնապախիցի *a.* many roomed; - *կան* *s.* knight templar; - *կապուս*, - *կողուս*, &c. *S.* Սեղանակապուս, &c.; - *կից* *s.* table-companion; - *շարքար* *s.* guardian or minister of a temple; - *իմ* *vn.* *fig.* to become a temple of the Holy Ghost; - *պեմ* *s.* house-steward; chief-captain; high-priest; governor or ruler of the feast, high seneschal; *S.* *Հոգեբեք*; - *ցուցանեմ* *va.* *fig.* to convert the soul into a temple.

Տաղնապախիցի *սք* *s.* Arab; Turk; *a.* Arabian; Turkish; swift-footed; - *ձի*, barb, Barbary or Arabian horse; - *աւոր*, Canaanite; *S.* *Ուզու*.

Տաղնապախիցի *ad.* like a Turk, in the Turkish fashion; - *բնակ* *a.* inhabited by Turks; - *բնոյց* *a.* of Turkish character; - *կան* *a.* Turkish; - *Հայաստակ* *s.* Turkish subject; - *իմ*, *եցայ* *vn.* to become or turn Turk; - *սք* *a.* philoturk; - *սորի* *s.* Canaanite; Phenician; - *սուսն* *s.* Turkey; - *Ասիայ*, *Եւրոպիայ*, Asiatic, European - ; - *սուսնեկապ* *s. pl.* Arabs; Turks; - *ցուցանեմ* *va.* to convert to Muhammedanism.

Տաղնապախիցի *սք* *s.* whip, rod; whipping, thrashing. [the being Turkish.

Տաղնապախիցի *s.* Turkish nationality,

Տաղնապախիցի *սք*, *սուր*, *տուր* *va.* to give, to present, to offer; to concede, to grant, to bestow; to provide, to furnish, to lend; to give up, to deliver, to abandon, to expose; to make, to render, to produce, to cause; - *զանձն*, to apply to, to addict oneself to; to give oneself up to, to abandon oneself to; - *խօսել*, to cause to speak; - *պատասխանել*, to answer, to reply, to respond; *S.* *Պատասխանել*; - *զուր* *եւ* *դադար*, to give neither peace nor

canons, constitutions, statutes, writ-
 Տառադժական *a.* literary. [ten laws.
 Տառադարձով *s.* anagram; առնել
 -, to anagrammatize; յօրինող -[թե, ana-
 grammatist; յօրինումն -[թե, ana-
 grammatism.
 Տառադան, աջ *s.* basket, hamper.
 Տառապալին, -կան *a.* unhappy,
 wretched, miserable; -համ *S.* Տա-
 ապալին.
 Տառապանք *s.* tribulation, affliction,
 anguish, distress, grief, trouble, vexa-
 tion, pain, torment, fatigue, misery,
 misfortune, disaster.
 Տառապեալ *a.* loaded with misfor-
 tunes, with trouble, poor, pitiable,
 unhappy, miserable.
 Տառապելութիւն *s.* misery; poverty.
 Տառապեմ, եցի, -եցուցանեմ *va.* to
 trouble, to afflict, to oppress, to mol-
 est, to maltreat, to vex; to violate,
 to dishonour, to deflower; -եցուցա-
 նես զազիսս իմ, I am afflicted by your
 woes; -եցուցիչ *a.* afflicting, afflictive,
 grievous, vexing, tormenting.
 Տառապիմ, եցայ *vn.* to grieve at, to
 be pained, uneasy, afflicted, torment-
 ed, vexed, to be unhappy, miserable;
 տառապեալք ինդրեալք զքեզ, we have
 sought thee sorrowing.
 Տառապումն *S.* Տառապանք.
 Տառապիւ *a.* written; *s.* copyist;
 -տող, աջ *s.* military coat or mantle,
 cassock, capote; doublet, jerkin; -
 ապեալ *a.* written, engraved; -ապու-
 թիւ *s.* writing, engraving.
 Տառեխ, աջ *s.* herring.
 Տառեղն *s.* stork; heron.
 Տասանորդ, աջ *s.* tenth part, tithe;
 decime or dime; առնուլ զ-սն, to
 decimate, to tithe, to collect tithes;
 -ական *a.* decimal; *S.* Կոտորակ; -ելի
a. tithable; -եմ, եցի *va.* to decimate,
 to tithe, to take tithes; -իչ *s.* tither,
 tithe proctor; -ուլթիւն *s.* decimation,
 tithing.
 Տասն, ոին. սունք, սանց *a.* ten; ի -
 ամսոյն, on the tenth of the month; -
 անգամ *ad.* ten times; -, by tens.
 Տասնաբանեայ օրէնք *s.* Decalogue;
 -լիտր *s.* decalitre, 2. 2 imp. gals; -դի
a. ten-stringed; *s.* decachord, lyre,
 harp; -կրամ *s.* decagram, 5. 64 drams
 avoirdupois, or 154 grains troy; -
 մասնեայ *a.* ten-fingered; -մեայ, մէկ, -
 մեան, մենից *a.* decennial, of ten

years; ten years old; -մեքր *s.* deca-
 meter, 31. 81 Engl. feet; -մեայ *a.* of
 six months; -յարկ *a.* ten-storied; -ն
 կիւն *s.* decagon; &c. -պատիկ, &c. *S.*
 Տասնպատիկ, &c.; -պետ *s.* decurion,
 corporal; -ստեր *s.* decastere, 13. 08
 cubic yards; -ւոր *a.* denary, ten,
 half-a-score. [calogue.
 Տասնբանեայ պատգամք *s.* the De-
 Տասնեակ, եկի *a.* ten, half-a-score;
 Տասնեան *ad.* by tens. [s. decade.
 Տասնեկիւն *ad.* tenfold. [decade.
 Տասներեակ, ըեկի *s.* tenth part;
 Տասներկր *ad.* for the tenth time,
 tenthly. [tenthly.
 Տասներորդ, աջ *a.* tenth, 10th; *ad.*
 Տասնեքան or քին, եցուց *s.* the
 whole ten; *a.* all the ten.
 Տասնից *ad.* ten times.
 Տասնկանգնեայ *a.* of ten cubits.
 Տասնհազար *s.* ten thousand; *S.*
 Բիւր; -հարուածեայ or ծեան *a.* of the
 ten plagues; -հրամանեան *a.* of ten
 dogmas. [donkeys.
 Տասնյովանակեան *a.* drawn by six
 Տասնոսանեան *a.* decempedal; ten-
 footed.
 Տասնորդ, աջ *s.* decime, tenth part;
 -ական *S.* Տասնորդական; -ալիտր *s.*
 deciliter, 0. 176 imp. pint; -ակրամ *s.*
 decigram, 1. 5432 grain or gr. troy;
 -ամեքր *s.* decimeter, 3. 937 Engl. inch-
 es; -ստեր *s.* decistere, 3. 5316 cubic
 feet.
 Տասնութիւն *s.* ten, the number ten.
 Տասնպատգամեան *S.* Տասնբանեան.
 Տասնպատիկ *a.* decuple, tenfold; *ad.*
 ten times as much; -ակեմ, եցի *va.* to
 decuple, to increase tenfold.
 Տասնպետ *s.* decemvir; -ուլթիւն *s.*
 decemvirate.
 Տասնսիւնեան *a.* decastile.
 Տասնվանկեան *a.* decasyllabic.
 Տասնիւղեան *a.* of ten curtains,
 shutters, pieces or breadths. [meron.
 Տասնօրեայ *a.* of ten days; *s.* deca-
 Տասնակի *S.* Տասնակ.
 *Տատա *s.* daddy, dad, papa.
 Տատամական *a.* perplexed, uneasy,
 uncertain.
 Տատամիմ, եցայ *vn.* to be embar-
 rassed, disturbed or pained in mind,
 to have difficulty in deciding, to hesi-
 tate, to waver, to be unsettled, un-
 easy, concerned, in trouble.
 Տատամութիւն *s.* vexatious perplex-

ity, titubation, hesitation, wavering,
 inquietude, embarrassment.
 Տատան *a.* shaky, tottering, vacillat-
 ing; *s.* swing, see-saw; *S.* Տատանումն;
 կալի -ի *S.* Տատանիմ; - առնել, to
 swing, to send up & down, to see-
 saw; -ական *a.* hesitating, doubtful;
 -եմ, եցի *va.* to jog, to stagger, to
 shake, to swing, to oscillate, to wag,
 to toss, to agitate; to bandy about,
 to titubate, to vacillate; -իմ, եցայ *vn.*
 to jog, to wag, to totter, to vacillate,
 to flutter about, to struggle, to trem-
 ble, to be shaken, agitated, staggered;
 to hesitate, to waver, to be in
 suspense; -ումն *s.* jogging, jostling,
 staggering, shaking, tottering, vacil-
 lating, trembling.
 Տատան, աջ *s.* bot. star-thistle; cal-
 trop; - երկաթի, iron-thistle, instru-
 ment of torture; -աբեր, -ածին or
 ծնունդ *a.* thistle-bearing.
 Տատրակ, աջ *s.* turtle-dove; ձագ-
 -ի, young -; - վուլուս արձակե, the
 - coos: bot. eryngo, sea-holly.
 Տար *a.* far off, distant, remote; - Յ
 Հասանելի or Հարկանել, երթալ ի - Յ,
 ի - Յս ընթանալ or անցանել, to travel
 abroad; ի - Յէ գալ, to return from
 abroad.
 Տարբաժանիմ *vn.* to start from,
 to remove, to expatriate oneself; -
 բաժին *a.* divided, separated, remov-
 ed; separating, removing; - հանել,
 կացուցանել, to alienate, to transfer,
 to separate; to expatriate; ելանել -,
 to abandon one's country; -բան *a.* ir-
 rational, incongruous; -բարձ *a.* taken
 away, carried off; -բարձիմ *vn.* to be
 taken away; to be divided; -բարձու-
 թիւ *s.* division; -բեր *a.* moved, agitat-
 ed; unlike, different; -բերեմ, եցի *va.*
 to bear here & there, to shake, to
 agitate, to move, to stir; -բերիմ, ե-
 ցայ *vn.* to be borne about, to be shak-
 en, agitated; to differ, to be unlike;
 -բերուի *s.* agitation, shaking; differ-
 ence, diversity; -բնակ *a.* living a-
 broad, expatriated; excluded; -լինել,
 or -բնակիմ *vn.* to dwell abroad, afar
 off; to estrange oneself, to be remov-
 ed; -բնակութիւն *s.* act of living at a
 distance, removal, pilgrimage; -բուն
a. unnatural, contrary to nature; far
 from one's country or home, abroad.
 Տարագիր *a.* proscribed, removed,

driven away, expatriated, banished,
 exiled; - առնել, լինել *S.* Տարագրեմ
 & Տարագրիմ; - ելանել ի կենաց, to
 pass from this world; ի հայրենի ընդից
 - գաանիլ, to be disinherited; -գծեալ
a. counterfeit, base; - դաշեկան, -
 coin, false money; -գնաց *a.* expatriat-
 ed, banished, estranged; -գործ *a.*
 misplaced, unbecoming, useless; -
 առնել, to render useless, inefficaci-
 ous, to cause to miscarry, to foil, to
 delude; -գրեմ *va.* to proscribe, to
 banish, to exile, to drive away, to re-
 move, to exclude; -գրիմ *vn.* to be pro-
 scribed, banished or excluded; -գրու-
 թիւ *s.* proscription, ban, banishment,
 exile, exclusion, transportation, ex-
 patriation; -գաւեմ *va.* to discern, to
 distinguish; -գէմ *a.* far, far off, far
 distant, remote; - գնալ, գէմ եղեալ
 - գնալ, to go afar, abroad, to be es-
 tranged, to leave one's native land, to
 go from home; -գէպ *a.* unsuitable,
 improper, unbecoming, undue, dis-
 agreeing, absurd, extravagant; թէ ի
 հանգէպս եւ թէ ի -գէպս, per fas et
 nefas, by right or wrong; -գիւղիկ *a.*
 travelling abroad; -գիւմութիւն *s.* the
 travelling abroad.
 Տարազ, ուց *s.* form, fashion, man-
 ner, way; furniture; *alg.* formula; -
 or գործ -ու, clever work, artistic pro-
 duction; գրահաշուական -, algebraic
 formula; - խօսից, style; *S.* Վրացի;
 ի - քաղաքացի, in plain, in private
 clothes; ի - եկեղեցական, in clerical
 attire, dressed like a clergyman; զգե-
 ցաւ աշխարհական -, he dressed like
 a layman.
 Տարազագործ, աջ *s.* clever manu-
 facturer, master; -ուլթիւն *s.* weaver's
 art, woollen manufacture.
 Տարազարդ *a.* ungraceful, unadorn-
 ed; deformed, ugly; -ուի *s.* ungrace-
 fulness; deformity; -զգեսա *a.* un-
 clothed.
 Տարածամ *a.* mistimed, ill-timed,
 inopportune, unseasonable, untimely;
 premature; *ad.* unseasonably, inop-
 portunately, at the wrong time or mom-
 ent, out of season; prematurely; too
 late, when too late; *s.* *S.* Տարածամու-
 թիւն; - հասակաւ, not full grown,
 young; - ծերանալ, to age prematurely;
 -իւ աւուր, to decline, to be on the
 decline, to begin to go down, to begin

to be night; *ի -ել առաւել*, towards nightfall; *-ի օրն*, it is getting late, the daylight fades, the day wanes, the sun is going down; *-եալ է օրս*, the day is already on the decline, it is drawing towards night; *-ու* S. *Տարածում* ad.; *-ութի* s. unseasonableness, importunity; tardiness, nightfall.

Տարալծեմ, *էջի* va. to chase, to expel, to drive away; *-լեզու* s. a different tongue; *-լուծական* gr. disjunctive; *-լուծեալ* a. dissolved, disjoined, spoiled; *-լուծ* S. *Ստուգանք*; *-լուծութիւն* s. disobedience.

Տարախ s. epidemic; *-ական* a. epidemical; *-խոս*, &c. S. *Թոթով*, &c.

Տարած, *ից* a. spread out, extended, stretched out; extensible; - or *-ածք* s. extent, extension; volume, bulk, size; show, display.

Տարածական a. ductile, extensive, extensible, dilatible, expansible; *-հեղուկ*, elastic fluid; *-ութի* s. ductility, extensibility, expansibility, dilatibility.

Տարածանեմ or *ծեմ*, *էջի* va. to spread, to extend, to stretch out, to dilate; to unfold, to open, to spread out, to display; to propagate, to diffuse, to spread abroad, to strew, to spread; *-իմ* vn. to be spread, stretched out, extended; to be propagated, spread out; *անկեալ կան մահու -ծեալ*, slain they lay stretched on earth; *դրօշն -ծանէին*, the banners were displayed; *ագիտութիւն յաշխարհի -ի*, ignorance is spreading over the world; *-ծեցաւ յամենեւին*, it became general; S. *Համբաւ*, &c. [fusion, spreading.

Տարածանք s. extent, extension, diffusion; *Տարածատակ* a. of a spreading root.

Տարածոց, *աց* s. volume; - *արկանել*, to spread, to extend.

Տարածութի or *ութի* s. extent, dimension, latitude; dilatation, extension, expansion, diffusion; propagation, spread, reach, sphere; *սարած մուկ* med. tetanus, lock-jaw.

Տարածուն S. *Տարածական*.

Տարակայ, &c. S. *Բացակայ*, &c.; *-կանամ*, *ացեալ* vn. to constitute itself, to proceed, to issue; *-կասկած* a. unsuspecting, unsuspected; unexpected; *-կարծ* a. unthought of, unlooked for, unforeseen; absurd, strange, extraordinary; *-լինել*, to form strange

suspicious; *-կայ* ad. aloof, from afar; *-կայութիւն* s. distance; *-կենդան* S. *Արտակենդան*.

Տարակոյս, *կուսից* s. doubt, uncertainty, wavering, vacillation, irresolution, hesitation, embarrassment; tribulation, anguish, anxiety; a. doubtful, uncertain; *ի -կուսի կայունեւել*, *ի -արկանել*, to cause to doubt, to call into question; *կալ* *ի -կուսի*, to doubt, to be in doubt, to waver; *-ի -ս կցել*, to multiply doubts, questions; *չիք ինչ* - there is no doubt; undoubtedly.

Տարակորզեմ va. to pull up, to root out, to pluck up; *-կուսական* a. doubtful, uncertain, ambiguous; dubitative; *-կուսանամ* S. *Տարակուսիմ*; *-կուսանք* S. *Տարակոյս*; *լ* *-կուսանեց* *անկանել*, to be called in question; *լ* *-կուսանեց* *արկանել*, to call into question; *-կուսել* S. *Տարակուսական*; *-կուսեմ*, *էջի* va. to cause to doubt, to create doubts, to cause doubts to; - or *-կուսիմ*, *սեւ* *ցայ* vn. to doubt, to have doubts, to question, to hesitate, to be irresolute, embarrassed, to demur; *-ի դիւէ*, to become furious, to rage like a madman; *-կուսութի*, *-կուսումն* s. S. *Տարակոյս*; argument, objection.

Տարահաճելի a. disagreeable; *-հանգիստ* a. restless, uneasy; *-հասակ* a. tender, very young.

Տարաձայն a. dissenting; *-եմ*, *էջի*, *-իմ*, *էցայ* vn. to dissent, to disagree, to differ, to be at variance; *-ութի* s. dissension, disagreement, variance, discord, strife; *-ձեւ* a. deform.

Տարամերժ a. reprobate, cast out, rejected, thrown out; disowned, disapproved; *-եմ* va. to cast out, to reject, to reprobate; to expel, to drive away; to disown, to disapprove; *-ութի* s. reprobation; *-միտ* a. senseless, foolish; *-մտութի* s. foolishness.

Տարայ, *ի* s. jar; * tare, tare & tret.

Տարանկիւն s. rhomb, lozenge; *-ալին* a. rhomboidal, rhombic; *-անկուս* s. rhomboid, rhombohedral.

Տարաշխարհ s. distant country, remote region, abroad, foreign lands; *-*, *-եայ*, *-իկ* a. S. *Տար*; foreign, exotic; s. foreigner, stranger, traveller, pilgrim.

Տարապայման a. exorbitant, excessive, unbounded, inordinate, extra-

vagant, immoderate, enormous; *-պաշտ* a. heathen; *-պատկան* a. unadapted, unfit, useless, unsuitable; *-պարհակ վարեմ* va. to oppress, to compel, to constrain, to vex, to tax unmercifully; *-պարտ* a. wrong, undue, unjust, unreasonable; unnecessary, needless, useless, vain; - or *ի -ad.* unduly, in vain, uselessly, without reason, improperly, wrongfully; *-աւմութ*, bashfulness, sheepishness; *հոգալ* *ի բանս -ս*, to believe in idle gossip; *-պարտարտ* a. feeding on illusions; *ից*, feeding negligently; *-պարտուց* or *ի -S. Տարապարտ* ad.

Տարասաճման առնեմ or *-սաճմանեմ* va. to banish, to exile, to drive away, to remove; *-սուղիմ* vn. to be engulfed, swallowed up, precipitated, sunk to the bottom; *-սեռ* a. heterogeneous; *-սեռութի* s. heterogeneity; *-ստուերք* s. heteroscians.

Տարափարժ a. acclimated; *-եմ* va. to acclimate, to acclimatize; *-իմ* vn. to get accustomed to a climate or place; *-ութի* s. acclimation.

Տարատարակ a. scattered about, spread here and there; *-տրոհեմ* va. to disjoin, to separate, to remove.

Տարացոյց S. *Յարացոյց*, *Օրինակ*; *-ցուցաբանութի* s. speaking metaphorically, parable, allegory, metaphor; *-ցուցական* a. allegorical; *-ցուցումն* s. speaking in parables; *-ցուցորէն* ad. exemplarily.

Տարակ, *ոյ* s. shower, abundant rain; *-ձեան*, flake of snow; *սեղ եւ -նեւալից*, a shower of arrows; a cloud of darts; *ծակոտեալ* *ի -ոյ նեւից*, pierced with a hundred arrow wounds; *-անման* a. showery; flaky.

Տարափառ a. unglorious.

Տարափեմ, *եալ* vn. to rain or to snow heavily.

Տարափոխիկ a. contagious, epidemical, infectious, catching; *-սխալ*, contagion, epidemical disease, infection; *-լինել* or *-փոխիմ* vn. to be contagious, catching; *-փոխութի* s. contagion; *-փոռն* s. heavy fall of rain.

Տարբաղման a. gr. casnal; *-բեղուն* a. bastard.

Տարբեր, *ից* or *աց* a. different, unlike, various, diverse, dissimilar, sundry; *-ք* s. difference; *-ական* a. differential; agitated, vacillating; *-ապէս*

ad. differently; *-եմ*, *էջի* va. to difference, to diversify, to distinguish, to vary, to change; - or *-իմ*, *էցայ* vn. to differ, to be unlike or different, to stand out, to be distinguished; to be agitated, to flutter, to waver, to turn on all sides; *-ութի* s. difference; dissimilitude, diversity, variety, distinction, disparity; shade; agitation, inconstancy, wavering; *ast.* course; *վերական* - *ast.* ascensional difference.

Տարգալ, *ի* s. table-spoon; S. *Դրգալ*.

Տարեգիր s. annalist; *-ք*, annals; *-գրուի* s. new year, new year's day; S. *Կալանդ*; *-գրութիւն* s. annals.

Տարեդարձ s. anniversary; *-ծննդ*, *դոց*, birthday; *կատարել զ-ծննդոց*, *յալութիւն*, to keep the anniversary of a birth; to commemorate a victory.

Տարեկից s. end of the year.

Տարեկան a. yearly, annual, anniversary, once a year; s. year; solemnity, feast, festival; etesian or trade-winds; *օր -ի* or *-աց*, anniversary, - day; *կարգեցին ամ յամէ զօրն զայն տօն -աց*, it was ordered that this day be annually commemorated; *սչ դոյր երթեալ տօնից -աց նի*, no one frequented his festivals any longer; *յաւուր նշանաւորի -աց*, on the festival day.

Տարեմուտ S. *Տարեգրուի*.

Տարերգող a. dissonant, discordant.

Տարեցոյց s. almanack, annuary, annual register.

Տարեւոր, *-ական* a. annal, yearly; S. *Հողմ*; *գաւն* -, teg; *գահեկանաց* -, yearly stipend; *-ութի* s. annuity.

**Տարթ* s. dried sheep's dung.

Տարթորական s. talent (money).

Տարժան a. unworthy; S. *Տաժան*, &c.

Տարի, *ընդ*, *ըեաց* s. year, twelve-months; *պարականոն* -, embolismic year; *տարւոյն* *ի -*, *տարւոյ տարւոյ*, *տարւոյ* - ad. annually, yearly, year by year, every year; *ի տարւոյ*, in the year; per annum, a year; S. *Ամ*, *Թուլութիւն*. [prudence.

Տարիթիւրէ s. Pers. w. seat of jurisprudence.

Տարիւ a. carrying away, leading into captivity.

Տարուծումն s. corruption.

Տարմ, *ից* s. S. *Տարմաշաւ*; - or *-թռնոց*, flock, flight of birds; - or

Տարմաբար ad. in flocks, in troops, in great numbers; *-բանք* s. a multitude of talkers.

Տարմալ, -ակ *s.* sack; pocket; skirt.
Տարմալաւ *s.* starling.
Տարմանաւ, աչեալ *vn.* to flock together, to form troops.

Տարմաջուր *s.* starling-water.

Տարմաար *s.* Տարմաբար.

Տարող *a.* leading, bringing, conducting; -ուի *s.* transport, transportation, carriage; capacity.

Տարորիշ, or որոշ, ից *a.* distinct, different, separate.

Տարորշաբար *ad.* distinctly.

Տարորշեմ *va.* to distinguish, to separate, to divide.

Տարորշութիւն *s.* distinction, separation, division; -ութիւն *s.* med. secretion.

Տարուեր, աչ *a.* agitated, tossed about, driven here & there; carrying or bringing merchandise; *s.* agitation; - բանից messenger; - եմ, էջի *va.* to agitate, to toss about, to stir, to drive here & there; to repeat; -իմ *vn.* to hesitate, to vacillate, to be in suspense; to carry messages, to negotiate, to parley; to trade, to carry on commerce. [-, carrying to absurdity.

Տարումն *s.* Տարողութիւն; յանաեղի

Տարամ, աչ *s.* unsteady, irresolute, perplexed, wavering, indeterminate, uncertain, cowardly, slothful, sluggish, idle; - սաղնապի տարակուսանաց, painful thoughts, mental anguish; -իմ, էջայ *vn.* to be irresolute, undecided, uncertain; to grow slothful, lazy; to move slowly; -ութիւն *s.* want of determination, irresolution, indecision, uncertainty, embarrassment, perplexity; cowardice, poltroonery; sloth, idleness.

Տարտարոս, աչ *s.* Tartarus, hell; մշտադիշեր - , the gloomy Tartarus; -ական *a.* tartarean, hellish, infernal.

Տարր, արեր, երբ, երաց *s.* element, elementary substance or matter; արերք, elements; rudiments; արերք կենաց, the elements of life; ի արերք աշխարհի, according to the worldly maxims.

Տարրաբան *s.* chemist; -ական *a.* chemical; -ութիւն *s.* chemistry; -բաշխութիւն *s.* decomposition; -բար *ad.* in an elementary state or form, elementally, rudimentally; materially; - դէտ, -լոյծ, &c. *s.* Տարրաբան, &c.; -լուծութիւն *s.* decomposition; -կան *a.* elemental, elementary, uncompounded

Տարրանամ, աչայ *vn.* to be compounded of elements, to be reduced to elements, to be produced, formed, to exist, to be; to incorporate, to adhere, to be united, attached; to be inculcated, impressed or imprinted; բանիւ տարրացեալ մարմինը, created beings furnished with reasoning faculties; Սողոմոն տարրանայր ի խորս էակաց, Solomon penetrated the secrets of nature; յերկիւղի նր տարրաշուք, let us keep his fear in our hearts; տարրացեալ են ի սիրտ իմ, they have penetrated to my inmost soul; տարրացաւ խաւարն ի վերայ երկրի, darkness covered the face of the earth; տարրացեալ առ ԱՅ սիրով, bound to God by love.

Տարրապաշտ, ից *s.* fetich; fetich-worshipper; -ութիւն *s.* fetichism; object-worship; -պէս *s.* Տարրաբար; - տուփութիւն *s.* immoderate love or desire of terrestrial things; idolatry; -ցուցանեմ *va.* to element, to compound of elements, to constitute, to produce, to form, to give being to; to incorporate, to attach together, to mix, to unite; to inculcate, to impress; -ւոր *a.* *s.* Տարրական; material, corporeal; -ւորութիւն *s.* materiality.

Տարրեղէն *s.* Տարրաւոր. [corporeity.

Տարրիչ *a.* creating, producing, making.

Տարրութիւն *s.* elementariness, elementarity, substance, existence; elements, rudiments. [constitution.

Տարրումն *s.* incorporation, union.

Տարրի, ոյ *s.* ardent desire; love.

Տարրալի *a.* desirable, wishful; kind, dear, beloved; -ծու, աչ *s.* lover, wooer, sweetheart, beau, gallant, fop; *sf.* lover, mistress, sweetheart; -կան *a.* relating to love, erotic.

Տարրամ, աչայ *vn.* to wish for ardently, to long or sigh for, to covet eagerly; to burn with desire or passion, to be in love.

Տարրանք *s.* love, passion, ardent desire, over-eagerness; բայց զինչ - քեզ առասպելքն իցեն, why are you so fond of fables?

Տարրաւանչ *a.* ardently longing for, sighing after, very desirous.

Տարրաւոր *s.* Տարրաւոր.

Տարրիւղ *a.* amorous, loving, fond; desirous, covetous.

Տարիողեմ *va.* to announce loudly, with shouts & cries, to cry aloud, to shout; to celebrate, to publish.

Տարիութիւն or ումն *s.* Տարիանք.

Տարորէն *a.* unreasonable, unlawful, illicit, iniquitous, wicked; *ad.* unlawfully, illegally, unjustly, contrary to equity, iniquitously, wickedly; -ութիւն *s.* injustice, wrong, iniquity, improbity, wickedness.

Տարորենակ *a.* unlike, dissimilar, unequal, extraordinary, strange, eccentric, odd, singular, uncouth, outlandish.

Տաւաղեմ, էջի *va.* to aggregate, to assemble, to reunite, to collect, to gather together; -իմ *vn.* to be aggregated, united or collected together.

Տաւիլ, լալայ *s.* psalter, harp, dulcimer; Հարկանիլ *զ* - or

Տաւիլեմ, էջի *va.* to play on the harp.

Տաւիլապիւն *s.* harper, harpist.

Տաւի, բ. -եր *s.* plain, flat country or district; - or * -ակ *s.* Տաւարակ *a.*

-աղունդ *s.* planisphere; -աթաթ *a.* palmipede; -ակաւսեւ *a.* plane figured, plane; -ակողմն *s.* flat side, plain, flat ground; -ակուի *s.* flatness, vapidness; -աձուկն *s.* skate, ray, thornback.

Տաւան *s.* agr. harrow; -ամ, աչայ *vn.* to be flattened; -եմ *va.* to harrow.

Տաւառերեւ *a.* planifolius, planipetalous.

Տաւարակ, աչ *a.* flat, level, plane, smooth, even, shorn; *s.* plain; esplanade, glacis; -աձեւ *a.* planiform; -եմ, էջի *va.* to flat, to flatten, to plane; -ութիւն *s.* *s.* Տաւակութիւն; flattening.

Տաւափուշ *s.* bot. tribulus terrestris, caltrop, thistle. [camoys.

Տաւաքիթ *a.* flat- or snub-nosed; Տաւեմ, էջի *va.* to harrow.

Տաւերական *s.* extremities or flat sides of a bridge.

Տաւերեւ *a.* flat- or bull-faced.

Տաւիլութիւն *s.* flat-nosedness.

Տաւիլի *s.* back-bone.

Տաւիւնչ *s.* Տաւաքիթ.

Տաք, ից *a.* warm, hot; *s.* Ձերմ; * -դեղ *s.* Պղպեղ; -իմ, էջայ *vn.* to get or become warm; -ութիւն *s.* warmth, heat, caloric; -ութիւն *s.* getting warm; -ստա *s.* *Gr.w.* rank, line, order; -տուն *s.* warming- or stove-room.

Տգեղ, ոյ, աչ *a.* ill-favoured, ill-featured, unsightly, ugly, deformed, hid-

eous, squalid; foul, villanous, bad; -աբան or բարբառ *a.* turpiloquent, foul-mouthed; -անամ, աչայ *vn.* to grow ugly, to become deformed, to disfigure oneself; -ացուցանեմ *va.* to deform, to render ugly, to disfigure.

Տգեղծ *s.* Տգեղ & Տիւղծ. [to distort.

Տգեղութիւն *s.* ugliness, deformity, ill-featuredness, unsightliness; անհարկն -, frightful ugliness, hideousness.

Տգէտ *a.* ignorant; unlearned, untaught, illiterate; idiotic, silly, simple.

Տգիտաբար *ad.* ignorantly, unlearnedly, unskillfully; -բարոյ *a.* stupid, heavy, dull, lazy; -կան *a.* ignorant; -նամ, աչայ *vn.* to be ignorant, unaware of, unacquainted with.

Տգիտանք *s.* ignorance.

Տգիտութիւն *s.* ignorance, nescience, rudeness, rawness, unskillfulness; մեծ. թանձրամած, սոսկալի -, great, utter, gross, complete ignorance; առ -թե *ad.* through ignorance; զգածնուլ -ք, թաւալիլ ի -թե, to live, to wallow in ignorance.

Տգին, ից *a.* colourless, pale, faded.

Տգուհիմ *s.* Ալլադուհիմ.

Տգուռութիւն *s.* colourlessness, discoloration, paleness.

Տեանաբար *ad.* like Jesus; -բարբառ *a.* pronounced by our Lord; -գայրուս *a.* relating to the advent of our Saviour; -գիր *a.* ordered by Jesus; signed with the sign of the cross;

-գրեմ *va.* to sign with the cross, to make the sign of the cross; -գրութիւն *s.* sign of the cross; -կնքայ, baptism;

-ժողով *a.* assembled together in God's name; -կան *s.* offering for the poor;

a. divine; -կողմն or -կայ *s.* our Lord's side; -մայր *s.* Տիրամայր; -նման խաչ *s.* the true cross.

Տեանեղբայր *s.* the Saviour's brother, (St. James Ap.).

Տեանընդառաջ, ի *s.* Candlemas-day, Purification, Penthesis.

Տեանորդի *s.* Son of God; son of a freeman or noble; -ք, sons of illustrious families.

Տեւաթ *s.* *Gr.w.* eonsecration.

Տեղ, ոյ, աչ *s.* shower, abundant rain: spot, place; post; յիմ -, every where; always; ի -, instead, in substitution for, in the place of; անցանիլ ի - ուրուք, to stand instead of, to

supply the place of, to substitute, to replace; *S. Տեղի*; *սեղանին է ձեռք դրեցին* heavenly graces rained thick upon you; - *սեղանի տեղացրի* ի փեսայու թէն Արարչիս, gold fell in showers at the nuptials of Ar-taxerxes.

Տեղագիր s. topographer; - *գրական a.* topographical; - *գրութիւն s.* topography; - *զանազան o.* parallaetical; - *զանութիւն s.* parallax; - *զերծ a.* driven from a place or post, removed; - *թափ աւանդ va.* to set free from a place; - *լի a.* raining abundantly; - *ծու a.* producing abundant rain; - *կալ, աջ a.* fixed in place, firm, stable, immovable, constant, stationary; *s.* lieutenant; vicar; capitular; substitute; - *կալուի s.* stability, firmness; lieutenantancy; vicegerency, vicariate; substitution; - *կան a.* local; *med.* topical; - *դեղ med.* topic.

Տեղամ, աջի, ա. Տեղամ, Տեղամ, դեայ, Տեղամ va. to cause to rain heavily, to open the windows of heaven; *fig.* to shower down, to rain abundantly; *vn.* to shower, to rain hard, to pour; *նեսս - ի վերայ ուրուք, to send a shower of arrows; տեղաց ի նոսա մանանայ, manna rained down upon them; տեղայր մարգարիտ է հարսնութեն Սաթինիկան, pearls were showered round at the nuptials of Sathinig; նեայ տեղային, arrows fell in showers; Չէւս, տեղա մեզ փորձութիւն, o great Jupiter, load us with evils! կայծակունք տեղացին, thunderbolts fell.*

Տեղաշարժ a. s. locomotive; - *ուժի s.* locomotion; - *պահ, աջ s.* vicar, capitular, substitute; lieutenant; - *պահութիւն s.* lieutenantancy; *S. Տեղակալութիւն s.* very heavy shower, pelting or drenching rain, floods, torrents of rain; heavy fall of snow or hail; - *լինել սպառնալէք fig.* to rain threats; *ե տես զնեսս - խաղացալ, he saw a storm of arrows coming; - առ a.* hospitable; - *առութիւն s.* reflux, ebb; *S. Մակընթացութիւն; - ցումն s.* raining in torrents; - *ւոր a.* local; - *փոխ a.* changing place, translocating, transferring, displacing; transferred, displaced; - *լինել, to change place, to be translocated, to move from place to place; - փոխեմ va.* to translocate, to trans-

port, to carry off from one place to another, to transfer, to displace, to remove; - *փոխուի s.* change of place, translocation, displacing, removal; locomotion; *ast.* translocation; *S. Տեղապահութիւն.*

Տեղեակ, դեկայ a. well informed, instructed, skilled, versed in, intimately acquainted with, expert; *s.* little place.

Տեղեկաբար ad. eruditely, with knowledge, skilfully, well; - *դոյն ad.* thoroughly, to the bottom, minutely, in detail; - *քննել, to examine thoroughly, to go to the bottom of, to sift; - դիրք s. mus.* finger-board, keys; - *նամ, աջայ vn.* to be informed of, instructed in, acquainted with, to make inquiries, to acquire instruction or knowledge, to inquire, to teach oneself; - *րան s.* intelligence office; - *յուշանեմ va.* to inform, to instruct, to give knowledge of, to acquaint with, to teach.

Տեղեկիկ S. Տեղեակ s. to apprise of. *Տեղեկութիւն s.* information, knowledge, instruction, notice; *վեր է վերային, general information; ալ - , to inform, to instruct; - առնուլ, to inform oneself, to make inquiries.*

Տեղի, դոյ, դեայ s. place, spot, site; occasion, opportunity; *ast.* point, lieu; *հասարակ ք. rhel.* common-place topics; *հասարակայ ք., public places, squares, &c.; սք ք., holy place; the Holy Land; - ապարանք, refuge, shelter, retreat, cover; առ տեղեակ, here; ի - or ի տեղում, in the room of, instead of, in lieu or place of; ի - ս - ս, տեղեայ տեղեայ, in different places, in some or several places; չեմ - ս, in all places, every where; omnipresent; առ տեղեակ, there, in the very place; just then, for that time, for a short time; *ունել զ - , to supply the place of, to substitute for, to take or fill the place of, to succeed; ունել զառարկին - , to hold or occupy the most advantageous place, to be on the side of the wall; զ - առնուլ, ունել, to stop, to cease to go, to rest, to take repose, to halt; անկանել ի տեղում, to be left dead on the spot; - առնել ունել, to give the first place to a person; - ալ ունել, to yield, to give up, to acquiesce, to consent, to condescend, to submit; - ալ իմիք,**

to expose oneself, to give hold; - *ալ յիմեք, or յունեք, to evade, to avoid, to draw back, to withdraw, to retire, to depart, to go away; շրջեր փախաւան տեղում ի - , as a fugitive he wandered; բանին իմիք չեք - ի ձեզ, my words have no place in you; - առ քնն, get thee hence! S. Թատր, Տեղում S. Տեղացում. [Թահահոս. Տեղ, ի, իւ. s. fever; - շառագոյն, scarletina febris, scarlet-fever; - ու, աջ a. feverish; - առիմ, եցայ տ. to be in a fever.*

Տեղ, or Տեղ, էջ S. Տեղանք. Տեղալի a. desirable, enviable; dear. *Տեղամ or Տեղանամ, աջայ, Տեղ, չիմ, էջայ տ. to desire, to wish, to envy, to covet, to burn for; տեղայ Սաթինիկ տեղանա զարախուր խաւարան, Sathinig is seized by a violent desire for curled endive.*

Տեղանք, Տեղութիւն or ունի s. desire, wish, envy, avidity, cupidity, covetousness, longing for.

Տեղող a. desirous, eager, covetous, anxious, greedy.

Տեղ, էջ s. gauze, crape, thin veil: galling; callosity, corn.

Տեղաբեր a. unveiled, brazen-faced, impudent; *s.* spoiler, despoiler; - *առնել or -եմ va.* to unveil, to raise the veil; to despoil, to strip, to rob, to spoil.

Տեղառես, աջ af. troubled with the bloody flux; - *ուժի s.* bloody flux; hemorrhoids or piles.

Տեղեմ, էջի va. to gall, to rub the skin off, to graze, to excoriate; to render callous, hard as a corn; - *իմ տ. to have the skin rubbed off; to become callous, to harden.*

Տեղ, ոյ s. sight, view; spectacle, scene; aspect, look, figure, face; vision, apparition; visit; *ի - երթալ, to go to see, to call upon, to pay a visit to; չ-դի տանել, to pretend not to see; - առնել ի բանին, to send forth spies; ակն ունիմք - դի Ա. յ, we desire to see God; էկն ի - իմ, he came to see me, he called upon me.*

Տեղաբան s. optician; - *ական a.* optical; - *ուժի s.* optics; - *բար ad.* visibly; - *գիր s.* scenographer; - *գրական a.* scenographical; - *գրութիւն s.* scenography.

Տեղակ, աջ s. species; sort, kind,

race; fashion, manner, way; form, figure, appearance, look; sight, countenance, aspect, air; image, idea; dress, costume; *gr.* form, species; *a.* visible; *հաղորդել կրկին - աւ, to receive the Communion in both kinds; տեղ, կենդանի, - մարդ, եւ տարբեր ուժի բանական, genus animal, species man, whose distinctive characteristic is the faculty of reason.*

Տեղապարծեմ va. to specify, to qualify, to form, to figure; - *գործուի s.* specification, qualification, formation. *Տեղակից a.* of the same idea. [tion.

Տեղանա a. visible, apparent, plain; theoretical, contemplative, speculative; perspicacious, sharp; prophetic, prescient, foreknowing; *phil.* formal, special; - *ի s.* theory; - *աշն, ազգ, առնմ, the nation, race, tribes of Israel; - ի ընդ զգայութեան անկանի, the visible is subject to the senses.*

Տեղանամ, աջայ տ. to be specified, qualified, formed, figured.

Տեղանեմ va. to give being & form; *S. Տեղապարծեմ. [lation.*

Տեղանուի s. visibility, contempt. *Տեղաբար a.* specific; - *եմ va.* to specify; - *ուժի s.* specification.

Տեղաւոր a. gr. specified.

Տեղալի s. look, countenance. *Տեղանելի a.* visible; seeing; - *ք s.* organ of sight, the eyes; *S. Եւրլ; - ուժի s.* visibility.

Տեղանեմ, տի, տես va. to see, to perceive; to regard, to contemplate; to observe, to consider, to remark, to examine; to know; to provide, to supply, to furnish; to take care of, to tend; to go to see, to visit; to spy, to watch; *տեղանելով ad.* apparently, in appearance; by sight; *գեղեցիկ տեսանելով, handsome, beautiful; կոյսս գեղեցիկ տեսանելով, fair girls, charming maidens; շինեցին տեղան մեծ տեսանելով, they built an altar of immense size; որ խուժաղած եւս էր տեսանելով, who was still more barbarous in appearance; - զմիմանս պառազմաւ, to engage in war amongst themselves; to grapple with each other; - զպէսա ուրուք, to provide with necessities; *դոռն - , to manage household or domestic affairs; չ-դի տանել, to pretend not to see; տեսէք զինչ Լէքդ, pay attention to**

what you hear; *տեսլեր, զեմ նշանն արասցես*, take care to work all the wonders; *ԱՅ տեսցէ իւր ոչխար յողջակէզ*, God will provide himself with a lamb for the burnt offering; *Հիւանդ էի եւ տեսէք զիս*, I was sick, & you visited me; *տես ինձ*, see, you see; *այպ թէ ոչ տեսից զի քո*, if not you will see how I will pay you; *տեսքեզ արս զորաւորս*, choose valiant men to accompany you.

Տեսանող *a.* seeing; *s.* prophet, seer; *-ազուշակ* *a.* predicted, foretold, prophesied; *-ական* *a.* visual; prophetic; *-ն* *s.* the eyes; *-ուրի* *s.* vision, sight; prophecy.

Տեսաչափ, *ի* *s.* optometer.

Տեսասէր *a.* fond of seeing.

Տեսարան *s.* theatre, spectacle; scene; sight, the eyes; landscape, scenery; watch-tower; look-out man, top-man; vedette; *շուրջ* -, amphitheatre; *-աշխարհի լինել*, to be a subject of scorn or opprobrium.

Տեսարանագրական, &c. *S.* *Տեսագրական, &c.*; *-գիտակ* *s.* opera-glass; *-կան* *a.* scenic, theatrical; *-յաղթունի* *s.* teatrocracy; *-սէր* *a.* fond of spectacle; *-յոյց* *s.* diorama.

Տեսարանեմ, եջի va. to put upon the stage, to represent, to perform, to expose to public view, to make a spectacle.

Տեսաւոր *a.* visible, apparent; *-իմ, եցայ vn.* to make oneself seen, to become visible, to be in sight, to appear; to have an interview, a meeting; *-ուրի* *s.* theory; vision; the eyes; interview.

Տեսիլ, սրեանց *s.* aspect; appearance, look, sight, view; air, mien, visage, image; spectacle, representation; vision, apparition, phantom, spectre, dream; phenomenon; contemplation; theory, idea; *գեղեցիկ* -, *-գեղոյ*, beauty, loveliness; *գեղեցիկ տեսլամբ*, handsome, beautiful, charming; *երկնային* -, celestial vision; *-գիմաց*, figure, physiognomy; *ի* -, *աճել*, to represent, to perform, to put upon the stage; *-լինել աշխարհի*, to be made a spectacle unto the world; *-տեսնել*, to have a vision; *արար առն տեսլան խաղու*, he held a festival with public games; *ի* -, *ամեն*, before all men, or all eyes; *եղեւ բան*

Տեսն աւ Աբրամ ի տեսլան, God spoke in a dream to Abram; *տեսլամբ բնուր թէ պարապեալ*, given to the contemplation of nature; *-սչացն է հաւատարիմ եւ ոչ լաւ ականջացն*, hearing is believing but seeing has no fellow.

Տեսլական *a.* special, formal; *-նկար, աջ* *s.* scene; landscape; landscape-painter; *-սէր* *a.* fond of seeing.

Տեսլարան *s.* circus, theatre, spectacle, scene; sight, the eyes; *-ական* *a.* theatrical, scenic; *-յոյցք*, theatre, spectacle; *-աճեւ* *a.* theatre-shaped.

Տեսող *s.* seer; spectator; *-ազոյն* *a.* very perspicacious, of subtle intelligence; *-ական* *a.* visual; contemplative, ascetic, intellectual; *-ականութի* *s.* the contemplative faculty; contemplative life; *-ուրի* *s.* *S.* *Տեսանողութի*; theorem; *ast.* vision, visibility; *-ուրիակ* *a.* prophetic.

Տեսուած, ոյ *s.* intelligence, flash of wit, conceit, witticism.

Տեսուի *s.* sight, vision, look, view; theory, plan, speculation; visit; contemplation, consideration; idea, conception, knowledge, notion; vision, dream; prophecy; ecstasy; *-թէ* or *գիտական ասպարեզ*, field of view or vision; *համարում* -, cursory view, short notice, sketch; *հասարակարար* *-թէ*, at or with a single glance, in a summary way.

Տեսումն *S.* *Տեսում*. [summary way.

Տեսուն *a.* visible.

Տեսուչ, ոչի *s.* inspector, director, overseer, intendant, guardian; *fig.*

Տեսչական *a.* providential. [bishop.

Տեսչաւորեմ vn. to take care of, to tend, to provide.

Տեսչութի *s.* Providence; direction, inspection, superintendence, survey, watch; incarnation; police; government; *նծական, վերին* -, Divine Providence.

Տեսր, ի, -ակ, աջ *s.* *Gr. w.* quire of paper, stitched-book, copy-book; pamphlet; *-ասիկ* *s.* *Gr. w.* *τετρασκέλης*; *-եմ, եջի va.* to stitch; *-ող* *s.* stitcher.

Տերեւ, ոյ *s.* leaf, pl. leaves; *-ծաղկանց*, corolla, petal; *աստանիւ ուղի զ-*, to quiver like an aspen leaf; *եւ* -, *չանկանի թէ ԱՅ չկամի*, no leaf falls but God's will drops it.

Տերեւաբեր *a.* leaf-bearing, petaliferous; *-բուխ* *a.* producing leaves; *-Ժամանակ*, spring time, spring; *bot.*

frondescence, foliation; *-գոյն* *a.* vegetable green; *s.* chlorophyllus; *-զարդ* *a.* adorned with leaves or foliage; *-զգեաց* or *զգեստ* *a.* clothed, covered with leaves, leafy, green; *-զրկ* *a.* despoiled of leaves; *-թափ* *a.* deprived, stripped of leaves, leafless; stripping or despoiling of leaves; *-տանել*, to pluck or strip off leaves; *-լինել*, to shed or lose leaves; *-լի* or *լից* *a.* full of leaves, leafy; *-խիտ* *a.* thick with leaves, leafy, bushy; *-կոյուք* *s.* heaps of dried leaves; *-մած, -շատ* *S.* *Տերեւախիտ*; *-մերկ* *S.* *Տերեւազրկ*; *-շարժ* *a.* shaking or quivering like an aspen leaf; *-պատ* *a.* girt with leaves; *-լինել*, to be -; *-սաղարթ* *S.* *Վարսա* *Տերեւատ* *s.* bot. camelia. [ear bot. *Տերեւընկէց* *S.* *Տերեւաթափ*. *Տերեւիկ* *s.* small leaf.

Տերեւիմ, եցայ vn. to leaf, to put forth or produce leaves, to be covered with foliage, to become green.

Տերեւիմ *s.* bot. phyllitis, hart's-tongue, asplenium.

Տերեւիւն, Տերուկ, Տերփուկ *s.* bot. greater & lesser centaury; bull-weed.

Տեւ *s.* duration; * oak or elm leaves for fodder; *ի* -, *ad.* durably, lastingly, for ever; *ի* -, *երթալ* or *պահել* *S.* *Տեւեմ*.

Տեւական *a.* durable, permanent, stable, persisting, lasting; *-ուրի* or *Տեւականութիւն* *s.* constant duration, permanence, stability, persistence; constancy, perseverance.

Տեւեմ, եջի vn. to last, to persevere, to continue; to endure, to support, to bear; *-ի մարմնի*, to live, to subsist; *Ժուժկալեալ տեւէր չարչարանաց*, he patiently suffered the tortures.

Տեւթիկէզ *s.* *Gr. w.* cuttle-fish, *Տեւողական* *S.* *Տեւական*. [sepia.

Տեւողութի, Տեւութի, Տեւումն *S.* *Տեւականութիւն*. [der).

**Տեւուոր* *s.* leaf-gatherer (for fodder); **Տեւուր* *s.* wooden disk or plate.

Տընիկ *s.* bot. ricinus, palma Christi, castor-oil plant.

Տըզամ, աղի vn. to buzz, to hum. *Տըզանք* *s.* buzz, hum, buzzing.

Տըրկախոտ *s.* bot. chick-weed, pimpinell, samolns; *-ձեւ* *a.* leech-shaped.

Տըրուկ, ըրի *s.* leech; *fig.* blood-sucker; *bot.* *S.* *Բըրուկ*; *դնել* -, to apply leeches.

Տըր, աջ *a.* powerless, impotent, weak, feeble, languid.

Տէգ, տիգայ *s.* pike; spade in cards; *-մերուայ*, fresh beard, down, downy beard; *ի* -, *նիզակի* or *նիզակայ*, *ի սուր* -, *նիզակի*, with the lance, with arms; with lance or spear thrusts; *ի* -, *նիզակի տասալէցի զնա*, I brought him down with a lance thrust; *տիգաք աչաց անհարկել*, to glare at, to frown at, to dart an angry or threatening look, to look daggers at; *տիգաք աչաց խաղաց ի վերայ իմ*, he sharpened his eyes upon me, he frowned on me.

Տէգընկէց *a.* hurling a javelin; *s.* discobolus, quoit-player; tilter; *-լի*, *նել*, to joust, to tilt; to play at quoits.

Տէր, տեսուն. տեսալք, տերանց or *տեսրց* *s.* God, the Lord; Sir, lord, master, Mister, Mr.; possessor, owner, master; Reverend, Rev.; *մլ* -, Lord! o Lord! good God! Heavens! goodness! good gracious! *-արքայ*! Sire! *-իմ արքայ*! o King! o Majesty! *-իմ*, My Lord; *-Թովմաս*, Mr. Thomas; Rev. Thomas; *-բայի gr.* objective or accusative case; *-լինել, կալ*, to be or become master of, to be lord over, to rule, to overcome, to master; *յաւի Տէն*, in the year of our Lord, Anno Domini, A. D.

Տէրութի *s.* Estate, State; domination, rule, power; sovereignty, empire; Barony, lordship; *-ք*, the dominions, (2^d hierarchy of angels); *-Ձեր*, Your Majesty; *առաջի քոյոյ հզոր* *-թէգ*, before your high Majesty; *-քո ազգէ մինչեւ յադդ*, your dominion endures throughout all generations.

Տէրունական *a.* Lord's, dominical; *-աղօթք*, the Lord's prayer; *-առն*, church; *-օր*, sunday; *-գիրք*, Holy Scriptures.

Տէրունասուր *a.* given by the Lord. *Տէրունեան, -ունի* *S.* *Տէրունական*.

Տէրունուտ or *ի* -, *ad.* from God, on the Lord's side.

Տէգնի *a.* depreciated; *s.* undervalue. *Տէգնեմ va.* to depreciate, to undervalue, to undervalue.

Տէգնութիւն *s.* depreciation.

Տէգոհ *a.* discontent, malcontent, dissatisfied; *-լինել* or *-իմ, եցայ vn.* to be discontented, displeased; *-ուրի* *s.* malcontent, discontent or discontentment, dissatisfaction.

Տգոյն *a.* colourless, discoloured, pale, wan, ghastly, leaden-hued, livid.

Տգուռնեմ *va.* to discolour, to cause to lose colour, to render pale, to tarnish; -իմ *vn.* to lose colour, to fade, to become wan, to grow pale. [paleness.

Տգուռնութիւն *s.* want of colour, **Տի** *int.* come new! come on! courage! - նա *conj.* rather, it is better; moreover; *s.* S. **Տիք**.

Տիւթիկ *Gr. w. S. Գիւթիկ*.

Տիք or -ս *Ar. w. S. Թիւթիկ*.

Տիգաբուն *s.* pike-staff, shaft of a spear; rest of a lance; -**խոց** *a.* wounded by a lance or pike; - **առնել**, to wound with a lance; -**ուր** *s.* lancer, pikeman, halberdier.

Տիգանք *s.* roots.

Տիգեալ *a.* growing, new (beard).

Տիգեմ, **էցի** *va.* to lance, to strike with a lance.

Տիգք, **դաց** *s.* fore-arms, arms.

Տիեզերաբանական *a.* cosmological; -**բանութիւն** *s.* cosmology; -**գիտական**, &c. *S.* **Տիեզերաբանական**, &c.; -**գիր**, **գրի** *s.* cosmographer; -**գոչ** *a.* resounding throughout the universe; -**գրաւ** *a.* occupying all the world; -**գրական** *a.* cosmographical; -**գրուի** *s.* cosmography; -**գաւ** *a.* of the last judgment; -**գաւ** *a.* deceiving all the world; -**լուր** *a.* heard throughout the universe; -**խոս** *a.* spoken or published through all the world; -**ծաւալ** *a.* spread over the world, everywhere; -**ծնութիւն** *s.* cosmogony; -**կալ**, **աց** *s.* master, conqueror of the universe; -**կալեմ**, **էցի** *vn.* to become lord of the whole universe, to conquer, subject or subjugate the world; -**կալութիւն** *s.* universal dominion, rule over the whole world; -**կան** *a.* cosmical, universal, general, oecumenical; -**կանութիւն** *s.* oecumenicity; -**կեցոյց** *a.* saving the world, all-saving; -**կոյր** *a.* assembled with all the world; -**հասակ** *a.* known all the world over, known to the whole world; -**հրաւ** *a.* universally wondered at, marvelled at by all the world, by every one; -**պաւ** *a.* surrounding the universe; -**պեւ** *S.* **Տիեզերական**; -**սաս** *a.* making every one, or all the world tremble; -**սոյզ** *a.* overflowing, submerging or drowning all the world; -**սարած** *a.* spread through the whole world; -**սոնակ** *a.* celebrated or feast-

ed by all the world; -**բարոզ** *a.* preached, published to all the world.

Տիեզերք, **բաց** *s.* the universe, the whole world, the earth, macrocosm; **ը** -**րս**, **ը** **ամ** or **բնաւ** -**ս**, **ը** **ոլորտ** -**րաց**, throughout the world, every where; **առնել** -**րս** *անապատ*, to reduce the earth to a waste.

Տիւ, **աղոց** *s.* tick, acarus; Mexico-seed, castor-eil, ricinine oil.

***Տիւ**, **աղց** *S. Տիգմ*.

Տիկ, **սկայ** *s.* leather hottle, goat's skin; - **գինւոյ**, a skin of wine; - **հոլուաց**, bagpipe.

Տիկին *sf.* mistress, Mrs, dame, lady; princess, queen, empress; **Վիկտորիա** *սիկինանց* - Queen Victoria; - **մանկաւարդ**, young lady, miss, damsel; - **երկինից** *fig.* queen of heaven, moon; - **վանաց**, superioress, abbess.

Տիկնակիւ *s.* gum-mastic (of Chios).

Տիկնանման *a.* lady-like. [Majesty.

Տիկնութիւն *s.* ladyship; Highness, **Տիկնունի** *a.* womanish; womanly; - **ապարանք**, gynæceum, women's apartment, *S.* **Խորոպշին**; - **գունդ**, party, group or bevy of ladies.

Տիկնասկ *a.* skin-like; - **գործել**, to inflate or blow out as a goat's skin.

Տիգմ, **աղց** *s.* mire, mud, slime, dirt, filth, seil, sleugh, muck; *S.* **Թաւալեմ**, **Թաւալիմ**; *ի* **քարը** **ածել ընդ** - , to drag in the mud; *fig.* to cover with shame; **մաքրել զ** - , to rub off the dirt, to perfrigate, to clean, to brush *Տի նա S. Տի*. [off.

Տիւնամ *vn. Gr. w. πραινεω*.

Տիպ, **ապի** or **ապոյ**, **ապաց** *s. Gr. w.* type, model, example, pattern; manner; figure, image, form; expression; style; impression, stamp, print, mark; edition; *anat.* hymen, the virgineal membrane; -**ք** **կերպարանաց**, feature, lineament, character; -**ք** **մեռելոց**, phantom, ghost, shadow; - **կերպարանաց բանից**, style; **այսու** **ապով**, in this manner or way; *ի* - , similar, like, conform, in the form of; **վաթսներորդ** - , sixtieth edition; **բերել զ** - **ուրուք**, *իրիք*, to be like, to resemble, to have likeness to. [pattern, sampler.

Տիպար, **աց** *s.* type, model, example, **Տիւ** *s.* breast, besom.

Տիւալ *s.* chem. diastasis; -**աչափ**, *ի* *s.* diastasisimeter, distance-meter.

Տիւան, **աց**, -**իք**, **նեաց** *sf.* nurse.

Տիւան *s.* Titan; chem. titanium; -**աչափ**, -**եան** *a.* gigantic, titanic; -**եմ**, -**իմ** *vn.* to be gigantic.

Տիւեռն, **աւն** *s.* crocodile.

Տիւղոս, **աց** *s. L. w.* title.

Տիւր *S. Տի*; - **ծն անգր**, - **ծն** *ի բաց արար*, oh! shocking! fye! fye upon you! God forbid!

Տիրաբանեմ, **էցի** *va.* to speak imperiously, lordly; seriously, sensibly; -**բար** *S.* **Տիրապէս**; -**բնակ** *a.* where God lives or dwells; -**գէտ** *a.* knowing the Lord; -**գիծ** or **գիր** *a.* written or traced by God; -**գլուխ** *a.* independent, free; *ad.* as a master, independently, absolutely, freely; -**գոյն** *S.* **Բուն**; - **գունդ** *a.* levied, assembled by the nobles; -**գաւ**, -**գրուած** *a.* betraying one's master, faithless, traitorous, treacherous, false; -**գոր** *a.* strengthened by God; -**ծին** *S.* **Ածածին**; -**կան** *a.* dominical; divine; feudal; lordly, predominant, prevailing, despotic, absolute, sovereign, supreme; own; proper; - **պատկեր**, God's image or likeness; - **իշխանութիւն**, absolute power; -**կին** *sf.* mistress, matron; -**կիր** *a.* carrying, bearing or containing the Lord; -**կից** *a.* co-equal in dignity; -**կոյր** *a.* formed of nobles; -**հաւաք** *a.* gathered together in the Lord's name; -**հրաւեր** *a.* called or invited by the Lord; -**ձիր** *a.* given or granted by God; -**ձան** *a.* knowing one's master or lord; -**մայր** *sf.* Mother of God, the Holy Virgin, mother of our Lord; *fig.* a priest's mother; -**մասնիւ** *S.* **Տիրադաւաւ**; -**մարտ** *a.* waging war against the Lord, against Heaven; -**մարտուի** *s.* fight, war against God; -**մեծար** *a.* honoured by the Lord; -**նամ**, **ացայ** *vn.* to make oneself master of, to become master, to rule, to dominate, to govern, to have dominion over, to sway; to pass under the dominion; -**նարդ** *a.* despising one's master; - **նենդ** *a.* plotting against one's master; -**նման** *ad.* like our Lord; -**նուեր** *a.* dedicated or consecrated to God; - **նուն** *s.* pronoun; -**շօշափ** *a.* feeling God; -**պատիւ** *S.* **Տիրամեծար**; -**պատուաստ** *a.* woven or made by the Lord; -**պատուեմ** *va.* to honour, to pay homage as to God, truly to revere; -**պատուեր** *a.* ordained by God; -**պարգեւ** *S.* **Տիրաձիր**; -**պիւ** *s.* despot; -**պիւ**

ապիւն *a.* despetic; -**պիւտեմ**, **էցի** *va.* to domineer, to rule, to lord over; -**պետոյ** *s.* ruler; -**պետութիւն** *s.* domination; despotism, absolute authority; -**թիւ** *ad.* despotically; -**պէս** *ad.* lordly, imperiously, authoritatively, sovereignly, absolutely; in effect, properly, truly, verily; *a.* proper, own, real, true, genuine, veritable; - **ազաւ**, really free; - **հաւաք**, true faith; - **բարի**, real good; - **խօսելով**, properly speaking; **էթէ** - **կամիս գիտել**, if you will to know thoroughly; -**սէր** *a.* fond of, attached, devoted to one's master; -**սիրութիւն** *s.* love, attachment, devotion to one's master, zeal, warmth, affection; -**սուն** *a.* well-educated, well-brought up; -**սպան**, **ից** or **աց**, -**սպանու** *a.* slaying one's master; - **վաճառ** *a.* selling one's master; - **սեւոյ** *a.* hating one's master; -**սիւպ** *a.* Lord-like, divine; -**բար**, *ի* *a.* rendering master or lord, giving possession or power over; -**ցու**, *ի* *s.* lecturer; clerk; chorister; -**ցուցանեմ** *va.* to render or make master, to cause to rule or govern; to authorize, to empower; to effectuate, to fulfil; -**ւանդ** *a.* transmitted or handed down by the Lord; -**ւորագոյն** *a.* first, chief, highest, greatest; -**փառական** *a.* befitting our Lord's glory; -**բարոզ** *a.* according to our Lord's will. [es; *S.* **Հերմէս**.

Տիր զէք *s.* Tir (Persian god), Herm-
Տիրեմ, **էցի** *va.* to bear sway, to reign over, to rule; to become master, to seize, to conquer, to occupy, to hold, to possess, to subject; to predominate; *vn.* to become subject, to pass under the rule or dominion of; **սիրելի ձմցն**, your power over all; **կամ** **սիրելով** **սիրեցես մեզ**, or shall we be subject to your rule? **սիրեսցեն երկրին**, they shall possess the earth; **սիրեցին նոյ առիւծքն**, they were caught by lions; **յորժամ ի նիւթ ինչ տիրէ հուր**, when any thing is set on fire; **ոչ տիրէին նմա տանջանքն**, torture had no power over him; **դու տիրես զօրութեց ծովու**, thou rulest the proud waves; **արքայու ինչ ամեն տիրէ**, (his kingdom embraces all), all shall be subject to his kingdom.

Տիրեցուցանեմ *S.* **Տիրացու**.

Տիրոյ *a.* ruling; prevailing, predominant; *s.* ruler, master; -**աբար** *S.* **Տի**.

բապէս; -ութիւն or [power.

Տիրութիւն *s.* domination, authority, *Տիրուհի* *sf.* the blessed Virgin; mistress or lady; բազաբ - , capital.

Տից *s.* dainty food; excellent meal.

Տիւ, առնջիւստ *s.* day; *ast.* - , day-time; - եւ գիշեր, nyctemeron; *ի տուէ* or *ի առնջեան*, during the day, by day, in the day-time; *ի լուսապայծառ* or *ի լոյս առնջեան*, in broad daylight; *չ - ն ողջին*, all day long; *ի տուէ եւ ի գիշերի*, *զ - եւ զգիշեր*, day & night, night & day; *չէւ խնարհեալ առնջեան*, before the end of the day, before nightfall; *արփիաճաճանչ* - , fine day, fine weather; *ի առնջեան յայսմիկ*, this day, to-day; *S. Օր*.

Տիր գիւթ *s.* Mercury, Tir.

Տիւփոն *s.* Gr. w. typhon.

Տիփտիկոն, *ի s.* Gr. w. diptycha.

Տիւ, տիւն *s.* age, years, time of life; century; - մանկութիւն, infancy, tender age, first period of life; *անխուժեալ տիւն*, immaturity, unripe age; - *ճեւրութիւն*, old age; *ի տղայ տիւն*, *անգամին յառաջին տիւն*, from one's infancy; from one's boyish or girlish days, from boyhood or girlhood; *ի մասալ* or *ի մանուկ տիւն*, from one's earliest years; *ի հասակ եւ ի ախ հասակ*, grown up; *ի կաարեալ ախ հասակ*, arrived at years of discretion; *յերեքսասանամեան տիւն*, thirteen years old; *մանկազոյն տիւն*, young, in infancy; *ի նոյն ախ հասակաց*, *հասար տիւն*, of the same age, co-etaneous; *S. Մասալ*. [with mud.

*Տիւտ *vn.* to get splashed, covered

*Տիւտ *s.* talisman; *S. Թիւ*.

Տլմեմ, *եցի* *va.* to macerate, to

*Տլուկ *S. Ճիւ*. [mortify.

Տլիկն *Gr. w. S. Դեպիկն*.

Տխաանից *s.* sadness, grief, affliction, sorrow; mourning.

Տխաիմ, *եցայ* *vn.* to grieve, to fret, to be afflicted, sorry, to deplore, to bewail; to be in mourning for.

Տիւնդ *a.* young, in infancy; deformed, disfigured, ugly, sorry, bad; - *աւամ* *vn.* to be spoiled, disordered, corrupted; - *ութիւն* *s.* imperfection; deformity; infancy, youth.

Տիւմար, *այ* *a.* simple, foolish, idiotic, ignorant; - *աբար* *ad.* sillily, foolishly, senselessly, ignorantly; - *ութիւն* *s.* ignorance, simplicity, silliness, idiocy.

Տխուր *a.* cheerless, sad, afflicted, grieved, gloomy, sorrowful, melancholy; sullen, morose, surly, peevish; sombre, gloomy, dismal, dull, dark, obscure; - *արամութիւն գիշերոյն*, the thick darkness of the night; *լըջացուցանել զ - գիշերն*, to dispel that horrible darkness.

Տխրագին *a.* sad, melancholy; *ad.* sadly, sorrowfully; - *գէմ* *a.* dejected, sorrowful; *ad.* with a dejected air; - *լի* or *լից* *a.* full of sadness or affliction, greatly dejected, oppressed with sorrow; - *կան* *a.* sad, dreary, grievous, doleful, mournful; - *կանութիւն* *s.* sadness, sorrow, melancholy; - *համ* *vn.* to lose splendour, to become insignificant.

Տխրանից *S. Տխրութիւն*. [faint.

Տխրանից *a.* fond of, or loving sadness, melancholy; - *սեւակ* or *սեւիւ* *a.* sullen, gloomy, dismal, sombre.

Տխրեանից *a.* sad-coloured, brown, black.

Տխրեցուցանեմ *va.* to sadden, to afflict, to grieve, to weigh on the spirits; - *ուցիւ* *a.* sad, sorrowful, vexatious.

Տխրիմ, *եցայ* *vn.* to be sad, sorry, afflicted, chagrined, to grieve, to take to heart; to wither, to fade.

Տխրութիւն *s.* sadness, grief, sorrow, chagrin, dejection, melancholy.

Տխր, *այ* *a.* feeble, weak, debilitated; powerless, impotent, infirm, languid, faint; small, slight, slender, trifling; fragile, frail.

Տխրաբար *ad.* feebly, faintly, slightly; - *կողմն* *s.* weak side; - *միւ* *a.* weak-minded, poor-spirited, dull-witted, imbecile; - *մտութիւն* *s.* weak-mindedness, slowness, stupidity, dulness, imbecility.

Տխրանամ, *այցայ* *vn.* to lose strength, to become weak, to be weakened, to decay; to become infirm, unwell, indisposed, poorly, to fall sick; to be incapable, unable; to have the weakness to ...; to be scandalized; - *ի հաւաստ*, to be of little faith; *որում - նայ եւ ոչ լինչ*, nothing is impossible with Him.

Տխրանից *S. Հիւանդանից*.

Տխրատար *a.* of weak materials.

Տխրացուցանեմ *va.* to weaken, to debilitate, to render feeble, infirm, to enervate, to unnerve, to cast down, to deject.

Տխրութիւն *s.* weakness, debility, imbecility, infirmity; languor, extenuation; impotency; indisposition, sickness; fragility; *S. Տխրամութիւն*; - *ստեւ* or *արկանել զԱստ*, to accuse God of weakness.

Տիւղա *a.* simple-minded.

Տիւնի *s.* S. Տիկ & Գրիկ; - *առնուէ*, to take a clyster.

Տիւն *a.* low, hollow, intrenched.

Տիւն *a.* indigestible.

Տիւն *a.* displeased, discontent, crabbed, cross, sulky, morose, surly, peevish, pouting; - *լինել*, - *եմ* or - *իմ* *vn.* to be displeased, discontented, sulky; - *ութիւն* *s.* displeasure, discontent, disgust, dislike; disagreement; sulkiness.

Տիւն, ից *a.* unripe, immature; *ից*, very young, ignorant, unpractised, inexpert, raw, crude; - *ութիւն* *s.* unripeness, immaturity, crudeness, crudity; ignorance.

Տիւն *a.* deformed, ugly, unshapely, ill made; - *եմ* *va.* to deform, to disfigure; - *ութիւն* *s.* deformity, ugliness.

Տիւն, ոց *s.* infant, baby, child; strippling, youth, lad; *ից*, simple-minded, innocent; novice, ignorant; - *մանուկ*, little child.

Տիւնաբար *ad.* like a child, childish, girlishly; - *բարոյ* or *բու* *a.* childish, puerile; light, silly, imprudent; - *գիւտակ* *a.* of tender age, young; - *թաղ* or *թաղումն* *s.* child's funeral; - *խոզիկ* *S. Տիւնախոզ*; - *կան* *a.* childish, puerile, infantine; boyish, girlish; - *կից լինիմ* *vn.* to be a child like the others; - *կոտոր* *a.* child-slaying; - *հան* *ճար*, - *միւ* *a.* child- or simple-minded, of child-like simplicity; - *հեղձ* *a.* smothering, drowning children; - *միւտակ* *s.* child- or simple-mindedness, simpleness, simplicity; lightness, silliness, imprudence; - *համ*, *այցայ* *vn.* to be or become a child; to behave as a child; to act the child; *ից*, to grow or become young again; - *հման* *a.* child-like; - *սկս* *S. Տիւնաբար*; - *սնոյց* *s.* nurse; - *սպան* *a.* child-murdering; *s.* infanticide; - *սպանութիւն* *s.* child-murder, infanticide; - *ցուցանեմ* *va.* to restore to youth; - *ւուրց* *a.* infantine, very young.

Տիւնիւր *a.* where is an assemblage of children.

Տիւնիկ *s.* little child, baby, bantling.

Տիւնութիւն *s.* infancy, childhood, puerility, childishness; girlhood, girlishness; *զ - թէն ի բաց խափանել*, to put away childish things, to renounce puerilities.

Տիւնիւր *S. Տիւնաբար & Տիւնախան*.

Տիւնիմ, Տիւնիմ *vn.* to begin or to wish to move.

Տիւնիւր *a.* tun- or big-bellied.

Տիւն, աղից *s.* dregs, lees.

*Տիւնիմ *vn.* to imbibe, to absorb.

Տիւնաբար *a.* living, dwelling in the dirt or mud; - *գին* *a.* mixed with mud, muddy; brown; - *թաթաւ* *a.* dabbled, covered with mire, all over or quite dirty; - *թաւալ* *a.* rolling, wallowing or dragging in the mud; - *լի, լիւր* or *լից* *a.* full of mud, muddy, dirty, miry, filthy; - *խառն* *a.* mixed with mud, sloughy, sloppy; - *խոր* *a.* deep in mud; - *ծնունդ* *a.* born of mud; - *կան* *a.* like mud, muddy; - *կերպ* *a.* dirt-like; - *ձայն* *a.* foul-tongued, dirty, nasty; - *լին* *a.* muddy, miry; - *համ*, *այցայ* *vn.* to get dirty, to be dabbled or covered with mire, to drizzle in the mud; - *սէր* *a.* fond of mud, wallowing; *ից*, fond of sin; - *սոյզ* *a.* sunk in mud; - *սարած* *a.* muddy, full of mud; - *սեւակ* *a.* like mud; - *սիւ* *S. Տիւնախոզ*; - *ցուցանեմ* *va.* to bespatter with mud, to dirty, to soil to foul. [mire, marshy land.

Տիւնու *S. Տիւնալից*; - *բ* *s.* bog, quag-

Տիւնիւր *S. Տուլա*.

Տիւնիւր *a.* willing; *ad.* willingly.

Տիւնանամ *vn.* to become immortal, to be immortalized.

Տիւնիւր, դւոյ, դեպ, - *կ* *a.* disobliging, uncivil, impolite, gross, rough, rude, clownish, rustic, brutal, cruel, ferocious, barbarous, inhuman.

Տիւնիւրութիւն *s.* impoliteness, incivility, ungraciousness, rudeness, grossness, rusticity, brutality, barbarity, inhumanity; - *թք* *ad.* disobligingly, uncivilly, roughly, rudely, churlishly, boorishly, brutally, cruelly, barbarously, inhumanly.

Տիւնիւր *a.* discoloured, wan, sallow, pale; gloomy, sorry, sullen, mournful; - *առնել*, to discolour, to canse to fade; *S. Մոյն*. [Մոյն.

Տիւնութիւն *s.* paleness, wanness; *S.*

Տիւնաթիւն *a.* dividing verses (point).

Տիւնախան *s.* oecumancy, divin-

ation by domestic accidents.

Տապալ *s. Ar. w.* scorn, derision.

Տապակ, *այ s.* small house, cottage, cabin, hut.

Տապալալ, *այ s.* householder, master of the house; *-կան a.* domestic, household, family, private; *-անտնութիւն*, domestic economy; *S. Առանին, Բնամանի*; *-կից a.* living, lodging or dwelling in the same house, cohabiting; neighbouring; *-լինել*, to live in the same house, to cohabit; *-կյուլթի s.* dwelling together, cohabitation; *-հարկ s.* house-tax.

Տանկ, *այ a.* poor, indigent, impoverished, ruined; *s.* bankrupt; *-աւար* *ad.* poorly, penuriously, in poverty; *-անամ*, *այցայ տ.* to lose wealth, to decay, to go to ruin, to become poor, needy or necessitous; to be expelled, driven out or deprived of one's house, to be forsaken, abandoned; to fail, to become a bankrupt; *-անոց S. Աղքատանոց*; *-այցուցանեմ տ.* to impoverish, to make poor, to render indigent; *-իմ S. Տանկանամ*; *-ութիւն s.* poverty, indigence, beggary; impoverishment; bankruptcy; *ի վերջին -թէ կայ*, he is reduced to extremities, he is at his last shift, in utmost distress, in a despairing condition; *-օրէն a. ad.* like a poor man; *S. Տանկաբար*.

Տապալէս a. erecting, building a house; *S. Տապալ*; *-շինութիւն s.* house-building, construction; *S. Տապալութիւն*; *-պան, այ s.* guardian, door-keeper, porter; a stay-at-home; *-պանութիւն s.* house-keeper's calling or office; domestic life, staying at home; *-ուլթի s.* dispossession, expropriation; *-սէր a.* fond of home, domestic, retired, sedentary; *-լինել*, to delight in domestic or sedentary life; *-սուն a.* homebred, homeborn, nourished, brought up at home, domestic, private; tame; *-սպասեակ a.* staying at home; *-բար, այ s.* housekeeper; *sf.* housewife; *a.* thrifty, housewifely, frugal; *-բարութիւն s.* housekeeping, housewifery; husbandry, thrift; *-բգէլ a.* homely, sedentary, retired; *-ւեր a.* whose house is destroyed, ruined, homeless; **S. Վանիւն*. [Տանկ; nest.

Տնիկ, *անկան. անկունք, կանց s. S. Տնկաւան s.* botanist; *-ական a.* botanical; *-ութիւն s.* botany; *-բեր a.* bear-

ing or producing plants or trees; *-գէտ, &c. S. Տնկաբան, &c.*; *-գործ, այ a. s.* planter, gardener; *fig.* Creator; *-գործեմ տ.* to cultivate, to plant; *-գործութիւն s.* cultivation, plantation; *-գրութիւն s.* phytophraphy; *-լուս sf.* housewife; *-խիւ a.* thick with plants; thick, branchy, bushy; *-խօսութիւն s.* phytology; *-ծոյ a.* planted; *-կան a.* vegetable, vegetative, vegetating; innate, inborn; possessive, adventitious; *-կանութիւն s.* vegetation; *-կից a.* springing up, shooting forth, or vegetating together, planted together; inborn, innate, natural; participating; *-կոտորութիւն s.* felling of trees; *-կյուլթի s.* participation; *-հաս, այ a.* wood- or plant-cutting; *s.* feller.

Տնկալ s. potash; *կիզէլ - caustic -*. *Տնկաւարութիւն a.* well adorned with leaves; *-սէր a.* fond of botany; *-բան s.* garden; green-house; *-բար, &c. S. Տնկագործ, &c.*

Տնկարկ, այ s. planter; *-եմ տ.* to plant; *-ութիւն s.* plantation.

Տնկաւէս a. abounding with plants; *-ւոր S. Տնկաւան*; *-ւորիմ տ.* to flourish; *-բար s.* phytolite.

Տնկեմ, էջի տ. to plant; to constitute, to place, to establish, to collo-

Տնկեցութիւն s. plantation. [ate.

Տնկիչ s. planter.

Տնկից S. Տնակից. [planted.

Տնկուած, ոյ s. plant, or anything

Տնկումն s. plantation, planting.

Տնկաւ, &c. S. Տնակաւ, &c.; *-աւ*

բան s. porter's lodge.

Տնուա, այ s. steward, economist, manager, bursar; *-վանայ, cellarist*; *-էկեղեցւոյ, church-warden*; *-նծաւ*

յին օրինաց, dispenser of the divine

precepts.

Տնուաբար ad. economically, thriftily; providently, providentially, mysteriously; *-կան a.* economical; *S. Տնութիւն*; *-ն s.* economy; *-վարեմ տ.* to govern economically, wisely; *-բան s.* steward's office; administration.

Տնուեալ s. economy.

Տնուեմ, էջի տ. to manage, to have the direction, to regulate; to economize; to govern, to rule, to dispose, to dispense, to distribute, to provide, to administer.

Տնուութիւն s. economy; stewardship, housekeeping, management,

direction, administration, distribution; Providence; the mystery of the incarnation; *անանին, քաղաքական -*, domestic, political economy.

Տնուիմ տ. med. to swell, to tumify.

Տնութիւն S. Տնու; director, manager, administrator; *-ութիւն s. S. Տնութեան*; disposition, measure; *-թէ տեղիք, the Holy places.*

Տնութեաբար S. Տնութեաբար; *-կան a.* economical, administrative; relating to the incarnation of our Lord; *-տեղիք, the Holy Land*; *-բան s.* place of our Saviour's passion.

Տնութեմ, էջի տ. *S. Տնուեմ*; to dispose; to dispense with, to exempt from; *-բարեւոյ զիեանս, to lead a more regular life*; *տ. S. Մարգանամ.*

Տնութումն s. dispensation; *-խնդրել, տալ, ընդունել, to demand, to grant, to obtain a -*.

Տնութ տ. to pant for; *S. Տնութիւն.*

Տնութ, էջ s. imbibition, impregnation, absorption, saturation; *fig.* great erndition; *-եմ, էջի տ.* to imbibe, to impregnate, to saturate; to penetrate, to dive into; *-իմ տ.* to imbibe, to soak, to be penetrated, saturated with, to become impregnated with; *-իչ a. chem.* saturant.

Տնութեւ s. tart or pie.

Տնիկ S. Մեկ.

Տնկ. ոյ s. persistence, resistance, patience; duration; *a.* resisting, persisting, durable, lasting; *ի - or -ա ad.* long, a long time; *ի - անկանել, ձգել, to be prolonged, protracted, to last*; *-ունել, to have duration*; *ի - կառնել or տանջել, to subject to lingering torture.*

Տնկամ, աջի տ. to resist, to persist, to support, to endure, to bear, to maintain, to suffer.

Տնկացուցանեմ տ. to corroborate, to strengthen, to fortify, to consolidate; *Տնու S. Տնութիւն*. [ate.

Տնկաւ, է s. usurer.

Տնկութեմ, էջի տ. to extort usury, to lend upon usury.

Տնկութիւն, տեւոյ s. Gr. w. birth; *fig.* illegal profit, usury, exorbitant interest; *-տեւոյ ad.* with usury.

Տնկում S. Տնկ a.

Տնկմ, էջ or այ s. family, tribe, house, race, line, lineage, extraction.

Տնկմալիք, -թիւք s. genealogy,

pedigree; *-կան a.* of good family, high-born, illustrious, noble, patrician; national; *s.* relation, kindred; *-ք, produce, fruit, revenue, harvest*; *-կանութիւն s.* high birth, nobility; production, fertility; *-կից, յին a.* of the same family, descent or lineage, related, consanguineous; *յին s.* abundant, rich produce; *-պեւ s.* chief of a family or race; *-ւորութիւն s.* nobility.

Տնկմիկ S. Տնկմական. [descend from.

Տնկմիմ տ. to take rise or origin, to

Տնկմորոյ անեմ տ. to distinguish or separate according to family or tribe. [ity.

Տնկմութիւն s. parentage, consanguin-

Տնկմալեմ տ. to strut, to flaunt.

Տոյ, էջ s. line; row, file, rank; series.

Տոյաբան a. loquacious, garrulous, chattering, talkative; *-բար ad.* in rank, in files, in line, by series; *-գլուխ s.* break, new paragraph; *a.* at the head of a line; *-դիր a.* ranged in line; *-գրեմ, էջի տ.* to put in a straight line; *-գրութիւն s.* ranging in line; *-կան a.* well ranged, regulated, in order; *-մէջ s.* interline; lead, space-line.

Տոյան, է s. row, range, series, course, chain, train, concatenation.

Տոյանի a. S. Տոյական; continual; *ad.* in series, by order, successively.

Տոյանիմ տ. to descend or arrive in order; to be classified, arranged methodically.

Տոյաւար s. lines, sheet of lines.

Տոյեմ, էջի տ. to thread, to string; to arrange, to place or put in order, to classify; to draw up, to range, to marshal, to array; to write, to compose.

Տոյիք, դեւոյ, -գուլք, դեւոյ, -գուլք, նից, Տոյք, դից s. saliva, spittle, slaver, drivel, pittance, phlegm.

**Տոյիմ, էջայ տ.* to be reduced to paste, to be overdone.

Տոմար, այ s. Gr. w. tome, volume; book; calendar, almanack; *Նորոգումի -ի, Reform of the Calendar*; *-Լեւոնի, Dogmatical Letter of Pope Leo I to the Patriarch Flavian.*

Տոմարագէտ a. skilled in almanack-making; *-կան a.* relating to the calendar.

Տոմար էջ, -ակ, այ s. Gr. w. roll, scroll; note, letter, lines; eard, billet; ticket; *- էրթուրարձի, ticket there*

& back, return ticket; մահազոյժ - , announcement of decease; invitation to a funeral; - հարսանեկան, announcement of matrimony.

Տոյժ, տուժի. ք, տուժից s. S. Տուգան; damage, loss, disadvantage, prejudice, injury, wrong; տուժիւք անձին, at one's expense; փոխարինել տուժիցն, to indemnify, to recompense.

Տոյի s. vine. [ass, to vex, to ill-treat.

Տոյեմ, էջի va. to torment, to har-

Տոյոր S. Տոյորում; - ական a. burning; - էմ, էջի va. to burn, to set on fire, to fire; - փմ va. to be burning, on fire, in a glow, to glow; փց. to be fired, to long, to burn, to be eager or impatient; - էցայ յառ. քեզ ապիս. նայգ, thy love burned in my heart; - էցուցանեմ va. to burn; - փչ a. burning, devouring; - ում s. burning, conflagration, torrefaction; ardour, fervor.

Տուական, Տաւրիկեան a. Crimean.

Տուն, ուն or ուն. ունիք, ունից s. rope, cord, string, twine; փց. tie, band, bond, link; - շան, leash; - փմ, էցայ, էայ va. to be tied by a string.

Տուամ, ոյ s. handle.

Տորբանական a. obscure or prolix.

Տորբանեմ va. to be prolix, redund-

Տորք, փս. cob-web, spider's web. [ant.

Տորդիկ s. turdus, field-fare, thrush.

Տորմիլ or - նաւաց s. fleet; S. Նաւատորմ. [swell.

Տորմեցուցանեմ va. to inflate, to

Տորմիմ, էցայ va. to swell, to bloat, to puff up; to rot, to putrefy.

Տորոն, փ s. madder; - Չմիւնիոյ, alizari, Smyrna madder; - փս s. chem. garancine. [-ական, -ոյին a. tartaric.

Տորո, ոյ s. tartar, dregs, sediment;

Տորր, փց s. vine-shoot, --branch; -ական a. hard, stiff, tough; -անոց s. bot. nursery; - էմ, էջի va. to bud, to shoot, to sprout, to put forth buds.

Տուայտ a. suffering, troubled as with dropsy; -անք. - էմ, - փմ S. Տաւալանք, - սլեմ, - սլիմ; - ութի S. Տաւալանք. [er.

Տուայր, փ s. wedding presents; dow-

Տուար, աջ s. cattle.

Տուարած, փ s. pastor, shepherd; -ական a. pastoral, bucolic; s. pastor; eclogue; -առափ s. pasture-land.

Տուբիլ s. Tobe or Tybi, (the fifth month of the ancient Egyptian solar year).

Տուգան, փ, -ք, նայց s. amends, fine, mulct, penalty, indemnity, damages, amends, compensation; zool. toucan; - էմ, - փմ S. Տուգեմ, - ժիմ.

Տուգամ or կամ a. weak, feeble, frail; S. Ներգեւ; * s. ducat (silver, 5 fr. 50 c.; golden, 11 fr. 50 c.).

Տուգապարտ a. amenable to fine.

Տուգեմ, էջի va. to amerco, to fine, to mulct, to punish with a fine; - փմ va. to pay a fine, to indemnify, to make amends, to recompense.

Տուիչ, տըւչի, չաց s. giver, donor. Տուկ, էջ, Դուքս s. D. w. duke, guide, leader, general, chief.

Տուլա, ալաղ s. bot. marsh-mallow, althæa; ալթուչի - , althæa frutex.

Տուլոյ, փ, փ s. Turk. w. tougra, Տումար S. Տոմար. [royal monogram.

Տուն, տան, տանց s. house, habita-

tion, home; house, family, race, nation;

family, household; goods, fortune;

house, commercial house; couplet,

strophe, stanza, verse; - Արամայ, the

human race, mankind; - Թորգոմայ,

the Armenian nation; - Թապաւորի or

արքայի, the king's household; - մա-

տենագրաց, &c., library; - Պլատո-

նեայ, Plato's Academy or school; առ-

-ն sf. Vesta; փայտակերտ, ալիւս-

կերտ, քարաէն or քարակիր - , wood-

en, brick, stone house; հանգիստ.

բնակելի, լաւ, մեծ, փոքրիկ, գեղեցիկ,

տէւ or անպիտան - , commodious,

inhabitable, good, large, small, fine,

wretched house; հիմունք, որմունք

տան, the foundations, the walls of a

house; վարձելի կամ վաճառելի - , house

to be let or sold; - փ տանէ, տանէ փ - ,

from house to house; արտաքոյ տան,

ք - ն, out, not at home; փ տան, at

home; կալ փ տան, to stay, to be at

home; ելանէլ փ տանէ, to go out; մեկ-

նէլ փ տանէ, չուէլ, te remove, to

move; գանալ, գնալ փ - , to go home

again, to come home, to go home; -

վարձել, to let a house; վարձել դ-

իւր, to let his house; - շինել or կա-

ռուցանել, քանդել, to build, to pull

down a house; ական հատանել դտան,

to break into a house; շրջել տանէ փ

- , to wander from house to house; S.

Ըստ, Թափեմ, Հուր, Վարձ, &c.

Տունկ, անկոց s. plant, shrub, tree;

planting; անկէլ - , to set plants, to

plant trees; լու անկոց zool. podura.

Տունջեան, ջէնի, ջէնէ s. day, day-time; - or - ջէնական. - ջէնային, - ջէն a. day's, belonging to the day, diurnal.

Տուող a. giving; s. giver; chem. manipulator; - ութիւն or [pulation.

Տուում s. gift, donation; chem. mani-

պulation; tradition; giving in, delivery,

surrender; - օրինաց, legislation,

forming laws; - Եօթանասնից, the

Septuagint.

Տուռէճ S. Սալմա & Դուռէճ.

Տուռ s. heap, mass, pile; - - ad.

in heaps. [հանդերձի, train; skirt.

Տուռն, տըւան s. extremity; tail; -

Տուր, տըւ. ք, տըւց s. giving; dona-

tion, gift, presents; alms; duty, taxes,

impost; -ք առաւձ անէն զբարե-

կամ զուարթ, short reckonings make

long friends.

Տուրեւաւ. էջ s. commerce, traffic,

trade; interchange, exchange; con-

ference, communication, correspond-

ence, frequentation, society; - շնոյ,

respiration, breath; - ամուսնութեց,

marriages, weddings; գաղարումից,

stagnation of business, of affairs; փ

յեան - շնոյն, at the last moment or

gasp; - առնել, to trade, to traffic, to

negotiate; փ - գեղարդանն ճայթիւն

որոման էլաներ, a sound as of thunder

proceeded from the clash of the

spears; S. Թեւակոխեմ.

Տուրեւաւ. - փկ a. commercial, mer-

cantile, trading; - փկ s. merchant, trad-

er; - փկ, or - փկ փոփոխում, շահաւե-

տութի, վաճառք, commerce, trade; փ

- փկ վաճառս իւր ուրուք բերիլ, to trade,

to negotiate, to traffic.

Տուրեւաւութի S. Տուրեւաւիկ; -

շնոյ, respiration.

Տուրժ, էջ, - փմ S. Տոյժ, Տուժիմ.

Տուրտուութի s. tax giving, paying

tribute, being tributary.

Տուրք S. Տուր. ք.

Տուփ, տփոց s. box, case, chest; S.

Խնկաման; book-case; arith. small

square; - սահուն phys. movable, rnn-

ning or drop-box; չքնաղագիւտք փ

յակուն՝ պահին փ - ս մանունս, preci-

ous things are packed in small parcels.

Տոփան, աջ s. batlet, rammer; beetle,

ram; tewing-beetle.

Տոփեմ, էջի va. to beat with a bat-

let; to ram, to drive in; to tread und-

Տոփիչ S. Տոփան. [or foot.

Տոփիւն s. noise of beating, crash.

Տըսական a. Gr. w. toxical, poison-

ous; - գեղ, toxic, poison.

Տալադր, գրի a. published, printed;

s. typographer; publisher; edition,

impression; - գրական a. typographic-

al; - գրատուն s. printing-house; -

գրեմ va. to stamp, to mould, to cast,

to model, to shape; to print, to pub-

lish; - գրիչ or գրող s. typographer,

printer; publisher; - գրութի s. typo-

graphy, impression, printing; edition,

impression. [topaz.

Տալադրն or ուլն, աջ or էջ s. Gr. w.

Տալանամ, աջայ va. to be printed,

stamped or impressed.

Տալան s. printing-press, --office;

- ապեւ s. superintendent of the - .

Տալացուցանեմ S. Տալադրեմ.

Տալադր a. typical, original; figur-

ed; printed, marked, impressed; - ա-

բար ad. symbolically, mystically, ana-

logically; - ազոյն a. more or very like,

precise, genuine, true; - ս ad. precisely;

- սասցից, properly speaking;

կամ - աւել, or more correctly to say;

- էմ, էջի va. to form, to figure, to

model; to imprint, to print, to mark;

to grave, to engrave; to inculcate, to

impress; - ութի s. impression, stamp,

print, mark, figure, form; փց. impres-

sion; chem. fixation; - գործել յոք, to

produce an impression on a person.

Տպեմ, էջի va. to print; - փմ va. to be

Տպող S. Տպադրող. [printed.

Տախոն s. Gr. w. med. intermitting

agne, tertian fever, tertian.

Տախիք, տախից s. eros, lust; S. Տք-

Տանաւոր a. callous, hard. [փանք.

Տափական a. concupiscible, sensual,

libidinous, amorous.

Տափամ, Տափանամ, աջայ va. to love

to distraction, to be madly in love

with; to love tenderly, to covet, to

long for, to desire ardently, to wish

eagerly, to burn for, to be athirst for.

Տափանք s. amours, amorous desire,

concupiscence; cupidity, strong des-

ire, ardent wish; էլանակ - նայ անաս-

նոց, rutting-season, --time. [s. Cupid.

Տափաւոր a. libidinous, luxuriant;

Տափելի c. desirable, worthy of pos-

Տափիմ S. Տափամ. [session.

Տափող a. desirous; amorous.

Տափոտ a. passionate, impassioned,

amorous, smitten with love or desire.

Տոփուլի or ումն S. Տոփանք.
Տոաղեղն s. zool. screech-owl.
Տոխի, տրապի or պրո a. sour, rough, sharp, acerb, hard, tart, astringent, aerid, pungent; - գինի, racy or brisk
Տանաւոր a. tailed. [wine].
Տոոց s. draught-house.
Տոուն, տանց S. Տուն.
Տոպեմ va. to sour, to render aerid; -իւմ va. to grow sour.
Տոպուլի s. sour taste, acidity, acridity, pungency, acerbity, harshness.
Տոբանայ մեղր S. Գործոյ մեղր.
Տոբեմ, եղի va. to like.
Տրակ, աջ S. Տոմակ.
Տրական s. gr. dative; a. dative; -կից a. granting or according together.
Տրամ a. firm, solid, substantial, hard, resisting; - երկիր, solid earth; - գործել, to render firm.
Տրամաբան s. logician; -աբար ad. logically; -ական a. logical; -եմ, եղի va. to reason; -ուլի s. logic; տուտ - , paralogy; -որէն ad. logically; -գիծ S. Տրամաչափ; -գէտ s. ast. dioptra, pl. dioptra; -գրեմ, եղի va. to dispose; -գրուլի s. disposition; gr. class of verbs; -լար s. perpendicular, plumb line; -խոս a. judicious, reasonable; -խոսուլի s. judgment, reasoning; -խոս, ից s. dialectician; dialogist; -խոսուլի s. dialectics; dialogue; -միտ S. Տրամախոս; -նամ, աջայ va. to become firm, to harden, to solidify, to grow hard or tough; -նկիւն s. diagonal; -նկիւնաբար ad. diagonally; -նկիւնի a. diagonal; -նչանակ a. philosophic, historical; -ըջիւմ va. to go round about, to travel over, to wander here & there; -չափ, ի s. diameter; -չափական a. diametrical; -չափապէս ad. diametrically; -տեմ, եղի va. to divide equally; -տուլի s. equal division; -տպաւորեմ va. to impress well, to imprint solidly. [inguish, to separate].
Տրամորոշեմ va. to divide, to distribute; եղի va. to harden, to consolidate. [solidate].
Տրապիզ, աջ s. Gr. w. trapezium, table; geom. trapezium; -աձեւ a. trapeziform, trapezoidal; s. trapezoid; -իւ, աջ s. Gr. w. money-changer; table-companion, messmate. [stone].
Տրապոլ s. tripoli; - աղիւ, rotten
Տրասեր, սիրայ a. generous, liberal.
Տրասել S. Ստաշն.

Տրաշ S. Տարաշ.
Տրեխ, աջ s. sandal; wooden-shoe, clog; - հովուի, ealage; -ադործ, աջ s. --maker; -աւորեմ, եջայ va. to put on sandals.
Տրե, ի s. the fourth month of the ancient Armenian calendar, (Novemb-
Տրեզ, տրեզ s. Pers. w. hem. [er].
Տրեբուն, ի s. L. w. tribune; -ական a. tribunitial; -ուլի s. tribuneship.
Տրեդոն, ի s. Gr. w. pastinax, puffin, poison-fish, sting-ray.
Տրեք, ի a. Gr. w. mar. three-banked or benched; - նաւ, three-benched galley, trireme.
Տրեկոն s. Gr. w. plate, disk.
Տրիտոն s. Gr. w. Triton, sea-god.
Տրիտուր s. reward, recompense, retribution, requital.
Տրիկ or Տրիկ S. Տիկ. [sis].
Տրիւս, մեռաց s. Gr. w. triens, trimes-
Տրիւեմ, եղի va. to rake, to gather with a rake, to racle.
Տրիւուլիւն s. inexperience.
Տրիւիւն s. rake; hay--.
Տրիւուլ, միւլ a. inexperienced, inexperienced, raw, unpractised, new; untamed, wild.
Տրոչ, ից s. mus. division.
Տրոչակ, աջ s. gr. disjunctive sign, divisible point. [ive].
Տրոչական a. disjunctive; adversat-
Տրոչեմ, եղի va. to divide, to sort.
Տրոչուլի or ումն s. division; abduction; gr. diæresis; chem. soring,
Տրոյախաղ s. Trojan games. [choice].
*Տրորեմ, եղի va. to grind, to pound, to crush; to dissolve, to dilute, to spoil.
Տրորիւմ, եջայ va. to rot, to become rotten, to grow putrid or corrupt, to spoil; to fester.
Տրորում s. corruption, putrefaction, rottenness; festering.
Տրուլ, տրապի, պաջ a. humble, lowly, unworthy, inferior, least, vile, ab-
Տրոփական a. noisy. [ject, despicable].
Տրոփեմ, եղի va. to stamp on the ground; to trample or tread under foot; ոստ or զոստ - ի վերայ, to despise, to insult, to outrage. [ling].
Տրոփիւն or փուլի s. tramp, tramp-
Տրոփիւն s. Gr. w. trochilus, gold-crested wren.
Տրպանամ va. to degenerate, to become abject, vile, mean, base.
Տրամաբար ad. sadly, sorrowfully;

-գին a. much afflicted, sad, melancholy, oppressed with grief; unpleasant, afflicting, grievous; -գիւայ or գիւայ a. mourning, dejected, gloomy, sorrowful, mournful; -իւ or լից a. full of affliction, doleful, sorrowful, sad, unhappy; -ծին a. causing or producing sadness; -ծնուլի s. the bringing forth with sorrow; -կան a. saddening, painful, vexatious, provoking; -կից լինիւմ va. to compassionate, to be afflicted for another, to share another's grief or care; -կցուլի s. compassion, condolence; -հալած a. care-dispelling, comforting; -հաղորդ a. mingled with sadness; -սեր a. fond of sadness, melancholy, pensive; -բար a. saddening, afflicting.
Տրամեմ, եղի, -եցուցանեմ va. to displease, to discontent, to afflict, to chagrin, to pain, to grieve; to cast a gloom over, to darken.
Տրամիւմ, եջայ va. to be displeased, afflicted, grieved, chagrined, to sorrow, to take to heart, to repine, to fret.
Տրամուլի s. sorrow, chagrin, affliction, dejection, sadness, melancholy; S. Բնկում. [ing].
Տրանական a. grumbling, complaining.
Տրանամ S. Տրանիւմ.
Տրանիւն S. Տրանիւն.
Տրանիւմ, եղի va. to grumble, to murmur, to complain, to cry out, to quarrel. [S. Տրանիւն].
Տրանիւն, -ըղուլի, -ըղի or ըղմի Տրանիւն s. complainer, grumbler, murmurer, quareller.
Տրամում a. sad, sorry, afflicted, chagrined, melancholy, dull; ad. sadly; - լինել, to be sorry, grieved, to have one's heart full of affliction or sorrow.
Տրանիւն, տրանիւն s. complaint, grumbling, murmur, lament, cry, quarrel; a. complaining, murmuring; - ունել, to make a complaint, to complain; - լինել S. Տրանիւմ; - աւ- նել, to dissatisfy, to discontent.
Տրցակ, աջ s. bundle, bunch; - խո- աջ, truss, bottle; - փայտի, faggot, bundle of wood; - մագնիսական, pencil of magnetic rays; աւնել - or -եմ, եղի va. to truss, to tie in a bundle, to bottle, to bind up in faggots. [&c].
Տրիական, Տրիամ, &c. S. Տրիական, *Տրիամ va. to palpitate, to throb, to flutter; S. * Կոտամ.

*Տրակ s. S. Տրակ; sack; pocket.
Տրիկ s. small box, casket, jewel-case; bot. lion's foot, leontopodium.
*Տրիկիւմ va. to be flattened, to shrink; to sit, to squat. [whimper, to pule].
*Տրամ, աջի va. to moan, to whine, to
Տրամաբար տանիւմ S. Տրամաբարակ վարեմ.
Տրիտուր a. vigilant; Akimtan.
Տրեմ, եղի, Տրեմ, եջայ va. to be vigilant or watchful, to be awake, to watch. [keep awake].
Տրեկուցանեմ va. to keep up, to
Տրուլի s. sleeplessness, wakefulness, vigil, vigilance, watch.
Տոթ, ոյ s. hot weather, great or ardent heat, burning atmosphere, solar heat, sunburning; a. hot; -ոյ ad. during the heat; -ամառայնոյ, summer heat; հարկանիւ ի -ոյ, to be corrupt, to rot, to putrefy.
Տոթաղիւն a. very hot, burning; - ժամ or ժամանակ s. hot hours of the day; ի -ժամու աւուրն, in the heat of the day; -ժամու or ի -ժամու ad. during the heat; -խաղ, -կէզ, -հար a. parched with heat; -իւն a. hot; - նամ, աջայ va. to be consumed by heat, to burn; -ցուցանեմ va. to burn
Տոթուլի s. great heat. [with heat].
Տոմար S. Տոմար.
Տոն, ից s. feast, solemnity, festival, celebration; - նշանաւոր, հանդիսաւոր or մեծահանգէս, extraordinary, solemn feast; -օր -ի, feast-day, holiday; ամենաժողով - , fair day, market day; - սնուն, saint's day; - տմ Սրբոյ, All-Saints' day, All Hallows day; - մարմնոյ եւ արեան Տոն, Corpus Christi day; - անմեղ Մանկանց, Childermas-day; սրբել, խմբել, կատարել, ածել զ-, to keep, to observe, to celebrate a feast; շնորհաւորել ուրուք զ- իւր, to wish a person many happy returns of the day; S. Տրեկան.
Տոնախմբեմ va. to solemnize, to celebrate, to feast, to keep a holiday; - խմբուլիւն s. celebration of a feast, solemn reunion, solemnity, festivity, festival, solemnization, feast, commemoration, holiday; - կան a. festive, festival; holy, solemn, public; - օր, feast-day, holiday; - գիրք S. Տոնացոյց; - կանուլի s. feast; - կարգ s. regulations concerning a feast-day; - կարգ- զեմ va. to fix or establish a commem-

moration or feast-day; *-կէց լինի՜մք* *vn.* to feast, to celebrate a feast in company, to solemnize together; *-հրաւան* *a.* containing the regulations concerning feast-days; *-մակ.աց* *s.* church-calendar, table of lessons for the day; lectionary, service-book; *-մերձ օր* *s.* a day near a feast; *-համակ*, *-պատառ* *s.* book or treatise on feast-days; *-պետ* *s.* chief of a feast or solemnity; chairman of a banquet, host, inviter; *-սէր* *a.* fond of feasts or solemnities; *-սիրունի* *s.* love of festivals; *-վաճառ* *s.* fair, public market; *-տեղի* *s.* festive hall or board, place where festivals are held; *-ցոյց* *s.* calendar of feasts or high days, ordo, directory, rubric.

Տօնեմ, էջի *va.* to feast, to keep holiday, to celebrate, to solemnize.

Տօրնծայք *s.* New year's gift, reciprocal gifts on festive occasions.

Տօնու *S.* *Տօնական*.

Տօսակ, էջ *s.* bot. box, box-tree; *փայտ -ի*, box-wood; *-ի* *a.* box-wood, made of box.

Բ

Բ (*rē*) *բէ* *s.* the thirty second letter of the alphabet, & the twenty sixth of the consonants; *բ, ք*, five thousand; five thousandth.

— It is sometimes confounded with *ռ*, as: *մրմում-մումում, ձերբակալ-ձերբակալ, ձմեռն-ձմերան*. Also with the *լ* & *ղ* letters, as: *սրանամ-սլանամ, բեղար-պեղիւլ*. * *տեսեր-տեսել եմ*, * *լսեր-աւել եմ*. And also with the *յ*, *աներկբար-աներկբայ, երեկոր-երեկոյ, անդորր-անդոր*.

— It is sometimes redundant in words; for example: *բարձանեմ-բաւժանեմ, տարժանիմ-տաւժանիմ, տուրժիմ-տուժիմ*.

— There are but few words which

commence with this letter, & those are either abbreviations or foreign words; it is rather used as a medial & final. [lord; master, doctor.

Բարուն, էջ *s.* *H. w.* my master, my *Բարունաբար* *ad.* masterly, doctorally, like a master; *-կան* *a.* masterly, doctoral; *-պետ* *s.* chief master or doctor, pontiff; our Lord & Master Jesus Christ; *-բան* *s.* residence of a bishop or patriarch.

Բարունեմ, էջի *va.* to teach, to instruct, to give precepts.

Բարունի *s.* *H. w.* rabbi, master, doctor, instructor; *-նեաց* *պետ*, chief-rabbi.

Բարունորէն *S.* *Բարունաբար*. *Բախ* *mained of the word* *Ուրախ* or *Խրախ*, *S.* *there with its derivatives*.

Բախան *S.* *Խրախանք*.

Բակերա, &c. *S.* *Հրաշակերա, &c.*

Բահեա *S.* *Արահեա*.

Բահիրաբ *ad.* in haste, hastily.

Բամ, -եմ, &c. *S.* *Երամ, &c.*

Բամական *a.* whole, total, all together.

Բամորէն *a.* total; *ad.* totally. [ther.

Բաւորս *s.* *Gr. w.* rod; *phys.* beams

Բենական *a.* divine. [of light.

Բենասես *a.* seeing or who saw God.

Բեւեմ *va.* to drive a coach; *mar.*

* *Բամ* *S.* *Շարարող*. [to steer.

Բոյ or *-է, էջ* *s.* second; instant,

moment; the world, the universe;

Europe.

Բոյեւհամար *a.* counting the seconds; casting one's nativity.

Բոտեմ, էջի *va.* to assemble, to reunite; to beseech, to beg; to drive away. [miserable.

Բոտին *a.* vile, abject, despicable,

Բոտումն *s.* assemblage, reunion;

prayer; *բոտամբ* *սրտի*, with palpitat-

Բուպ *S.* *Տրուպ*. [ing heart.

* *Բոք, էջ* *S.* *Ալեկամ*.

Յ

Յ (*tsœ*) *ցյ* *s.* the thirty third letter of the alphabet, & the twenty seventh of the consonants; *յ, ք*, six thousand; six thousandth.

— It is sometimes confounded with the letters *զ, ճ* & *ը*; as: *փլուցանեմ-փլուզանեմ, լեւուցանեմ-լեւուզանեմ, յեղյղեղձ, քարք-քարձ; առնիցէք-առնիշէք, կեցցէք-կեցշէք*.

— As a prefix to words it is a sign of the dative; for example: *ասէ ցՅեր*, he says to the Lord; *մինչեւ ցյոժմ*, until now; *մինչեւ ցէրք*, to or till when? *մինչեւ ցօրս ցայր*, up to this day.

— *Pr.* to, as far as; till; *ցայր վայր եկեցես*, heither shalt thou come, come thus far! *ցմեծ ժամն*, for long time; *կասկածեմ ցառաւտն, եւ հասեալ յառաւտն երկնիմ ցերեկոյն*, snspicious assail me till morning light, from break of day fear torments me till evening.

Յաբի, բւոյ *s.* bot. erythroxylum?

Յախ, ոյ *s.* branches, brushwood; furze; birch-tree; maple; — *մօրուք*, matted beard; * — *աւել* *s.* birch-broom; — *եայ* *a.* birchen; *S.* *Յախիւն*; — *եմ, էջի* *va.* to rake, to harrow; — *իւն* *s.* *a.* maple-wood; — *սարեկ* *s.* *zool.* wren; gold-hammer.

Յած, ոյ or *ի* *a.* low, lower; *fig.* humble, lowly, modest, moderate, mild, docile, good; low, vile, abject, ignoble, base, mean, grovelling, worthless; — *հայեւով*, looking down, modestly.

Յածագին *a.* cheap; *ad.* cheaply; — *գնաց* *a.* slow-gowing, gentle-moving; — *խօս* *a.* speaking in a low voice; — *նամ* *vn.* to go down.

Յածիկ *ad.* in a low voice.

Յածնում, ծեայ *vn.* to become or

grow low, to go down, to subside, to fall, to diminish, to lower, to be humbled; to calm, to stoop, to be appeased; *med.* to go down, to subside.

Յածողի *a.* sweet-tempered, meek, submissive.

Յածուլի *s.* lowness; *fig.* modesty, moderation, sobriety, decency; humiliation; humility; vileness, meanness, baseness; — *թք* *ad.* with a lowly air, meekly, modestly; meanly, basely.

Յածումն *s.* calm, quiet, tranquillity.

Յածուն, ծնոց *a.* humble, meek, modest, moderate, sober, good; low, lower; — *վայրք*, lowlands; — *խորհուրդ*, wise or prudent counsel.

Յածուցանեմ, զի *va.* to lower, to put or bring down, to stoop; to reduce, to abate, to diminish, to lessen; to abase, to debase, to disparage, to humiliate; to soften, to assuage, to calm, to moderate, to appease, to allay, to tranquillize; *ցածոյց Տէր շուրջ զինեւ*, the Lord has given me peace on all sides.

Յականեմ or *նիմ, եաւ* *vn.* to be in want, in a miserable state, without resources, to be reduced to extremities; — *եցուցանեմ* *va.* to reduce to want, to impoverish, to make unhappy.

Յակն, կան, կանք *s.* want, need, indigence, poverty, misery.

Յամաք, աջ *a.* dry, arid; *s.* terra firma, continent, mainland; — *կղզի*, peninsula; — *երկիր*, dry land; *հաց -*, dry bread; — *փայտ*, dry wood; — *աւ չօք*, with tearless or dry eyes; *զ- ծաւրուոյն շիջուցանել*, to quench or allay thirst; *յածիլ լե ծով եւ լե -*, to scour sea & land; *անցանել լե -*, to pass dry-footed, dry-shod; *ելանել* or *իջանել ի -*, to land, to go ashore or ou shore; *հասանել ի -*, to reach the shore; — *երթալ, անցանել*, to travel by land.

Յամաքանակ *a.* dwelling on the continent, on terra firma; — *թեւ* *a.* *ad.* without turning a hair, safe & sound; — *կան* *S.* *Յամաքային*; — *կէտ* *s.* sea-shore, country-side, beach, coast; — *կղզի* *s.* peninsula; *յատակ* *a.* dried, without water; *յիւն* *a.* terrestrial, continental; dry, arid; — *ք*, denizens of terra firma; — *իւրք*, solid food; — *չափ, էջ* *s.* land-measurer, surveyor; — *չափուլի* *s.* land-measuring, surveying.

Յամաքեմ, էջի *S.* *Յամաքիմ* and

Յամաքեցուցանեմ *va.* to dry, to desiccate; to dry up, to parch, to render arid; to drain, to dry up, to exhaust; -*ուցի* *a.* drying, withering, desiccative.

Յամաքնթաց *a.* travelling by land.

Յամաքիմ, էցայ *vn.* to dry, to dry up; to drain, to be exhansted; to wither, to fade, to die; - *յուգւոց*, to expire, to breath one's last, to die; - *զօրութեան*, to grow weak, to lose strength, to fall away, to languish; - *սիրոյ*, to grow indifferent; *յամաքեալ* *a.* dry, arid; - *գօտի*, torrid zone; *ստինք* - *բ.* flabby breasts, withered teats; *սկեբք* - *բ.* dried bones.

Յամաքութիւն *or* *ուժն* *s.* dryness, aridity, siccidity; drying up, draining; withering, leanness, exhaustion; - *ուժն սիրոյ*, indifference, coolness.

Յամաքուտ *a.* dry, arid, parched.

Յայդ, ոյ *s.* night; - *or* *դ* - *ad.* nightly, by night, during the night; *դ* - *եւ զցերեկ*, night & day, day & night; by night & by day.

Յայդադնաց *a.* prowling by night; - *ս* *աննել*, to canse to march by night; - *զուարճ* *s.* bot. marvel of Peru; - *խումբ* *S.* Յայդահանդէս; - *կանթեղ* *s.* night-lamp; float-light; - *կոիւ մարտ* *s.* nocturnal combat; - *հանդէս* *s.* evening party; - *նոց հանդերձ* *s.* night-dress, -gown; - *նուադ* *s.* mus. serenade; - *տալ*, to serenade; - *պահ, այ* *s.* night-sentry; - *պաշտօն* *s.* nocturn (religious service in the night); - *ցնոր* *a.* Յայդերդ *s.* serenade. [dreaming.

Յայդութիւն *s.* night, night time or hour, the whole night; *բոլորումն* - *թէ*, nocturnal pollution. [night.

Յայդութ առնեմ *va.* to leave out at

Յայդ վայր *ad.* so far, as far as that, to that place, there.

Յայթեմ, &c. *S.* Յայտեմ, &c.

Յայթմ *ad.* until now.

Յայլք *or* *դք* *s.* groin.

Յայն *S.* Յայնքան; - *ժամ*, - *վայր* *ad.* until or up to that time, hour or epoch, till than; - *բան* *ad.* so, so much, to such a degree. [down to there.

Յայսվայր *ad.* here, to this place;

Յայս ցայն *ad.* both as to this & to that, considering both sides of the case.

Յայսքան *ad.* thus far; till here.

Յայսր *ad.* hitherto, to this day, till to-day, until now.

Յայտ, բ *s.* jet, gush, spirt, splash; -

ջրոյ, jet d'eau, water-spout, fountain; *mech.* condensing jet; - *լուսոյ*, sudden ray.

Յայտեմ, էցի *va.* to spout, to cause to gush out, to spirt out; to shine, to beam, to emit rays; *սիւլմ* - *to* splash, to bespatter; - *իմ* *vn.* to gush, to spout out, to spring np, to break, to burst.

Յայտուկ *S.* Յայտումն; - *բ* *տղմոյ*, splash of mud.

Յայտումն *s.* *S.* Յայտ; squirt, gushing, spirting; breaking; flashing, reflection; - *սերման*, ejaculation.

Յայտք *S.* Յայտ.

Յան, էց *s.* sowing; dispersion; *S.* * Յուն; *a.* scattered, disseminated, spread; - *եւ ցիր, ցիր եւ* - *scattered* about, dispersed every where; *ad.* here & there; - *եւ ցիր առնել, կացուցանել, սփռել*, to scatter here & there, to disperse; - *աստ անդ հարցանել*, to interrogate (a scholar) promiscuously.

Յանդ, &c. *S.* Յանկ, &c.

Յանեմ, էցի *va.* to sow, to strew; to spread, to scatter, to diffuse; to sprinkle, to besprinkle.

Յանկ, ոյ *s.* hedge, fence, enclosure, boundary, wall; index, catalogue, list, table; desire, love, lust; *anat.* secundine, after-birth; *ad.* always, continually; *պատել, փակել* - *ով*, to surround with hedges, to fence in; - *արկանել*, to hedge in, to encompass, to surround.

Յանկալի *a.* desirable, to be wished for, longed for, much sought after, amiable, dear; - *պարզութիւն*, amiable simplicity; - *է ինձ*, I desire, I wish for, I would that, I dream of nothing but; - *բ* *s.* whatever is pleasing, desirable or dear; - *բ աչաց*, that which is pleasing to the sight; *անդաւակեցից զ-իս որովայնից նոյ*, I will slay their dearest sons.

Յանկական *a.* concupiscible; - *ն* *s.* concupiscence; - *կատար* *a.* high-built (wall); - *կարկաս* *a.* hedge-repairing, restoring a wall.

Յանկամ, Յանկանամ, ացայ *vn.* to desire, to wish, to envy, to covet, to long for; to desire inordinately, to covet greedily.

Յանկամուլ *a.* lustful, libidinous.

Յանկապաւ *a.* hedged in, surrounded with hedges; - *առ* *a.* hedge-breaking; - *եմ* *va.* to surround with hedges; to encompass, to encircle.

Յանկալան *S.* Մշտալան.

Յանկասէր *a.* amorous, lecherous, lewd, voluptuous, sensual, libidinous; - *սիրեմ* *vn.* to desire passionately; - *սիրութիւն* *s.* passion, love, lust, sensuality, lechery, concupiscence; *զվազալում* - *թէ* *թեւեալութիւն*, to abandon oneself to voluptuousness.

Յանկասեալի *a.* pretty, fine, nice-looking; - *բար* *a.* tempting, delicious; - *բզէլ, -բիւն* *S.* Յանկապաւ, - *պատեմ*; - *ցող* *a.* desirous, covetous, greedy; *s.* desirer; - *ցողական* *S.* Յանկական; - *ցուցիչ* *S.* Յանկարար; - *փակ* *S.* Յանկապաւ.

Յանկեմ, էցի *va.* to surround with hedges, to hedge or wall in, to enclose, to encircle; - *զամարս տանց*, to divide into chapter & verse.

Յանկոտ, աջ *a.* lascivious.

Յանկորդ, *a.* assiduous, continual; *ad.* ever, continually; - *եմ, էցի* *va.* to frequent, to haunt; *vn.* to continue, to persevere, to perpetuate, to last.

Յանկութիւն *s.* desire, longing, envy; will, pleasure; sensual pleasures, lust, concupiscence, voluptuousness, sensuality, passion, love; cupidity; - *փառաց*, ambition; *զալ* *ի* - *to* desire, to wish; *լինել* *ի* - *թէ* *մեծի*, to desire ardently, to wish for eagerly; *առնել* *թէ* - *անձին*, to act according to Յանկութիւն *s.* desiring. [one's caprice. Յանկումն *s.* sowing.

Յանց, էց *s.* net, seine; net-work; *fig.* snare; *anat.* *S.* Յանցատեսակ; *սփռել* *զ* - *to* spread nets; *անկանիլ* *ի* - *ս*, to be caught, taken in a net; to be snared, netted, entrapped.

Յանցակերպ *a.* retiform, reticular.

*Յանցաւ *a.* thin, scarce, rare; *s.* glade. Յանցատեսակ *s.* *anat.* retina, net-like tunic or innermost coat of the eye.

Յանցորկ, աջ *s.* haul, cast of a net; *a.* casting nets.

Յանցեմ, էցի *va.* to fish with nets, to take or catch in a net.

Յանցորդ, աջ *s.* seiner, fisherman.

Յանկոտ, աջ *a.* inclined to anger, hasty, irascible, passionate, choleric; - *ուրիւն* *s.* irascibility.

Յամալի *a.* wrathful, angry.

Յամալան *or* Յամալան *a.* fit to excite anger; irascible; - *ն* *s.* irascibility.

Յամաւմ, սեայ, սիր, սուցեալ *vn.*

to lose one's temper, to put oneself in a passion, to fall or fly into a passion, to fire up, to be indignant, very cross, greatly incensed, violently enraged, angry, vexed, exasperated; - *տարապարտուց*, to fire up at the least thing, to be easily provoked, put out.

Յաւումն *s.* anger, indignation, passion, wrath, ire, rage, fury; *ի* - *ածել*, to provoke, to anger, to incense; *զբզեւել* *զ* - *ուրուք*, to rouse or stir up wrath, to put into a passion; *թափել* *զ* - *բարկութիւն*, to vent one's anger or spleen; *մեծապէս ցամաքեալ եւալ* *սիր*, to be aggravated, to become worse; *լինել ցամաքեալ* *թէ* *ուրեք*, to be angry with, to quarrel with a person.

Յաւուցանեմ, ցի *va.* to offend, to rouse the indignation of, to put in a passion, to irritate, to incense, to chafe, to provoke, to exasperate.

Յաւիմ, սեայ *S.* Յամաւմ.

Յաւեղի *s.* point?

Յարասի *s.* bot. broom, genista, birch.

Յարդ, - *եւս*, - *իսկ* *ad.* until now, still, yet; - *եւս ոչ*, not yet.

Յաւ, ոց *s.* pain, ill, suffering; *fig.* sorrow, grief, affliction, displeasure, bitterness; regret; disease, illness; - *ովք* *ad.* painfully, sorrowfully, sadly; *զառնակսկիծ* - *ս*, sharp, smarting, poignant or bitter pain; - *սրբազան*, epilepsy, falling sickness; - *բ* *ցանկութիւն*, concupiscence; *ի* - *ս* *լինել*, - *ս* *կրել*, *առնել* *or* *բերել* - *ոց*, to suffer or endure pain, to feel unwell, to be in pain, full of pain; *զմահու - ջերա* - *նիլ*, to be ill of a fatal disease; *մեղմել* *զ* - *ս*, to calm, to allay, assuage or lull pain; *զժոխմբեր կալաւ զիս* - *ս*, a cruel pain seized me; *փարատեցան յինէն* - *բ* *իմ*, I have no more illness, I am free from pain; - *է* *or* - *է ինձ*, it displeases me, I am vexed, I am very sorry; *S.* *Ըբեմիմ*.

Յաւաբեր *a.* causing pain, dolorous; hurtful, unwholesome; - *զար*, աջ *a.* unhealthy, infirm, sickly, broken down, feeble, weak; - *զին* *a.* painful, doleful, afflicted, sorrowful, dismal, mournful; *ad.* dolefully, dolesomely, painfully, sadly; - *ձայնիւ*, in a mournful tone; - *սիրա*, sorrowful heart; - *աւէճք*, atrocious curse; - *կեանք*, tiresome life.

Յաւազանեմ, էցի, - *զին* *ad.* to

be in pain, to have a pain, to be ill, to suffer; to pain, to be afflicted, vexed, chagrined, sorry.

Յաւազնոտ S. Յաւազար; -եմ, -իմ vn. to fall sick, to be ailing, poorly; -գնութիւն s. pain, grief, affliction, tribulation; condolence, compassion.

Յաւաղ or լից a. painful, doleful, grievous, sad.

Յաւած, ի a. suffering, infirm, ill; afflicted, wretched; -ութիւն s. illness, sickness, pain.

Յաւակից a. condoling with, compassionate, feeling for; -լինել, to condole with, to commiserate, to share in another's affliction, to be compassionate, to sympathise with, to pity; -կցաբար ad. compassionately, sympathisingly; -կցեմ, -կցիմ S. Յաւակից լինիմ; -կցութիւն s. condolence, compassion, sympathy; լուրջ լուրջ, letter of condolence.

Յաւահալած, ից a. antimoribous, curing, dispelling diseases.

Յաւանակիմ, եցայ vn. to last.

Յաւասեր a. merciful.

Յաւասեմ, եցի va. to cut or tear up.

Յաւացածոյց a. assuasive, lenient.

Յաւացուած, ի s. pain.

Յաւեցուցանեմ va. to cause pain or sorrow, to pain, to afflict.

Յաւէ, լեն, լեաց, լեցին, լեցեց v. imp. to be in or to suffer pain or grief; to be displeased, to regret, to be sorry; to be afflicted, to grieve; to be compassionate, to pity, to complain; ջաւէ գլուխիմ, my head aches, I have a pain in my head, I have the headache; ջաւէ զոտիմ սոք իւր, he suffered from a pain in his foot; ոչ ումէք ջաւէ չեմ, nobody pities me; ջաւէ ինձ ի վերայք, I pity you, I weep for you; ջաւէնց ձեզ վն իմ, were you sorry for me? did you feel compassion for me? ոչինչ ջաւէր նմա վն քո, he had no compassion for you.

Յաւիմ, եցայ vn. to have a pain, an ailing; to be afflicted, chagrined; to

Յաւոտ S. Յաւած. [regret; S. Յաւէ-*

Յաւան, ի s. agr. scarifier; -եմ, եցի va. to scarify.

Յեւեմ, լեցի, լեմ, -լում, լի, ջեւեմ va. to rend, to break, to split, to cleave, to cut, to divide lengthways; -լում, լայ vn. to be torn, rent; to be split, cloven; յեւաւ յերկուս, it was rent in twain.

Յեւաւի s. cleaving, rending; cleft, rent. [&c.

Յեւ, ոյ S. Յիւ; -ոտ, &c. S. Յիւտ, Յիւիք ձեռալուայի s. dirty water,

Յեծ, ոյ s. ibis, Egyptian bird. [slops.

Յեզ, ից s. tribe, caste, race, branch; -ից -ից, various, diverse.

Յեզակարգութիւն s. separation of one tribe from another; -կից a. of the same tribe, family or race; -կցութիւն s. identity of tribe.

Յեզապետ s. patriarch; chief of a race, tribe or clan; -ապետ a. patriarchal; -եմ, եցի va. to be chief or patriarch of a tribe; -ութիւն s. dignity of a chief, patriarchship.

Յեզացի, Յեզ եւ յեզ s. various tribes or clans; a. diverse, varied; ad. diversely.

Յեզնախիւր a. of a different tribe or clan; -աւանդ or լինել, to distinguish one tribe or family from another; -արութիւն s. distinction of one tribe from another. [ive from, to take origin.

Յեզիմ, եցայ vn. to descend or derive S. Որովայնածութիւն.

Յեւ S. Չեւ.

Յերբ ad. till when? how long?

Յերեակ, Յերեկ ad. by day, in daytime, during the day, in broad daylight; զցայդ եւ զցերեկ, day & night; զ- զօրն յերեկ, all day long.

Յերեկապահ s. day-sentry.

Յերեկութիւն s. daytime, duration of a day, the whole day.

Յերեկութիւն, ի s. day-school.

Յերեկութիւն s. day-scholar; a. -գալորց, day-school.

Յեց, ոյ s. moth, worm, wood-fretter, moth-worm; med. ring-worm, herpes; -ակեր a. moth-eaten, worm-eaten; -ակերիմ vn. to be worm-eaten; -ամէց S. Յեցակեր.

Յիւ, ջիւոյ s. mud, mire, dirt; չե -գալ, to get splashed, to be covered with mud. [kite-fish, milvago.

Յիւ, ջիւոյ s. zool. kite; - ծովային.

Յիւգ, Յիւկ, ջիւոյ or կի s. bot. meadow-rue, thalictrum.

Յիւ, ջիւոյ, ջիւոց s. onager, wild ass; - խանէ, the - brays.

Յիր, ջրիւ, -ք s. dispersion; vast open space; - or - եւ ջան a. dispersed, scattered about, spread; S. Յան; - չե - լինել, - վարդապան լինել, to be dispersed, scattered about, spread

over; - եւ ջան մտօք, absent-minded, distracted. [scattered around.

Յերապահալք s. guards or sentries

Յիրդ, ջրդոյ, Յրդի s. briar, bramble; bot. pimpernel, burnet: smilax, rough bindweed; S. Գի; ջրդոյ պտուղ, juniper-berries.

Յից, ջցոյ s. pale, stake, pile; peg, pin; a. upright, erect, straight; acute, sharp; դասապարակ ի - , to sentence to be empaled; Հանել, վարսել ի - , to empale.

Յիւ, ջուոց s. tiling, roof; ընդ or զցուոցն կախել, to let down through Յիւակիմ S. Յակիմ. [the roof.

Յիւալուխ a. bull-headed; s. Bucephalus; zool. bull-head; -գէմ a. bull-faced; -ձեւ a. bull-shaped; -մարտութիւն s. bull-fight, --feast, --baiting; -շուն s. bull-dog; -գիւ s. chimera, half-bull-half-elephant.

Յիւզիւր a. tauricornous.

Յիւկ s. steer, bullock; pn. Tzelig.

Յիւս s. chem. taurine.

Յիւստեակ a. muddy, dirty.

Յիւտ a. miry, covered with mire; -եմ, եցի va. to dirt, to bemire; -իմ, եցայ vn. to soil oneself, to get dirty.

Յիւսի, ի s. bot. water-parsley, apium palustre: white hellebore, veratrum; -ասկ s. veratrum root.

Յիւաբար ad. here & there.

Յիւական, Յիւելի a. volatile; -ուի s. volatility.

Յիւեմ, եցի va. to dissipate, to disperse; to volatilize, to exhale, to evaporate, to vanish; - զմտն ուրուք, to distract, to divert from, to turn from or away; - զք յարտօք, to excite a person's compassion, to move, to affect; -իմ vn. to be dissipated, dispersed; to be turned to vapour, to be evaporated, volatilized, exhaled; * to be in one's dotage, to twaddle, to dote, to get heedless; - յարաւսուս, to melt in tears; - մտօք, to be wrapt or absorbed in contemplation, to be absent in mind, inattentive.

Յիւուան s. dispersion, dissipation; volatilization, exhalation, evaporation; - գլուց, մտաց, inattention, distraction.

Յիւալի, լից a. joyful, joyous, merry, cheerful, blithe, gay, exhilarated.

Յիւամ, աջայ, ծա vn. to rejoice, to be joyful, to be transported with

happiness, to be full of merriment. Յիւացուցանեմ va. to rejoice, to gladden, to make joyous, to exhilarate, to delight.

Յիւուութիւն s. exultation, rejoicing, cheerfulness, blithesomeness, mirth, joy, exhilaration; - զլենուի, to be festive, joyous, gladsome, blithe.

Յիւիմ, եցայ vn. to bring forth, to litter, to have young; - շան, to pup; - կատուի, to kitten; - դադանց, to cub; - (ծնանել) կովու, to calve; - (ծնանել) խաւանց, to lamb; - (ծնանել) գրաստուց, to foal; - այծի (ծնանել), to kid.

Յիւր, ի better -ք, բաց s. giddiness, delirium, raving, vertigo, frenzy, madness; phantom, shadow, whimsical fancy, vision, illusion, imagination, fantasy, chimera; -ք անհասկանալի, անժպտօք, horrible visions, fantastic apparitions.

Յիւրական a. imaginary, fanciful, fantastic, illusory, chimerical, extravagant, air-built; -կոծ a. deranged, frantic, delirious, frenzied, raving, mad; - սանել, to strike with frenzy, to torment with madness; - լինել, to be a prey to delirium, to be tormented by a diseased imagination, to be infatuated.

Յիւրեմ, եցի, - եցուցանեմ va. to cause giddiness, to induce to idle fancy, vagaries, day dreams, to building castles in the air, to creating oneself illusions, to running after chimeras or vain show, to seduce, to infatuate, to craze, to drive mad.

Յիւրիմ, եցայ vn. to be delirious, deranged or light-headed, to feel giddy, dizzy, to be crazy, to talk nonsense, to rave; to be beside oneself, to wander, to run mad; to create oneself illusions, to build castles in the air. [lirium, folly; illusion; distraction.

Յիւրուան s. wandering of mind, delirium.

Յիւեմ S. Յուեց տամ; - զձեռս, to shake hands.

Յիւզաձեւ a. perforated with many holes, like the rose of a watering-pot.

Յիւզանամ, Յիւզանամ vn. to gush forth, to spout out.

Յիւսաւոր a. dressed in tatters, in rags; s. tattereddemalion, ragamuffin.

Յիւսեմ, եցի va. to piece, to patch.

Յիւսի, սուց, տեաց, -կ, -տուն a.

worn out, old, ragged, tattered; *s.* old clothes, rags, tatters, rubbish.

Ֆիցուլ, ցլլ, զով *s.* pipe, conduit, duct, tube; watering-pot; besprinkling; dispersion.

Ֆիզուլ *s. phys.* (electric) shock.

Ֆոլ *S. Ֆոլ* *s.* - *ցոլալ*, to shen.

Ֆոլական *a.* shining, sheeny.

Ֆոլամ, ֆոլանամ, ացայ տ. to shine, to sparkle, to glitter; to reflect, to be reflected, to reverberate, to flash.

Ֆոլացիկ *a.* reflecting, reverberatory.

Ֆոլացումն *S. Ֆոլումն*.

Ֆոլամ *S. Ֆոլանամ*.

Ֆոլացուցանեմ *va.* to reflect, to reverberate; to emit, to exhale, to send forth; *-ուցիչ* *s.* reflector; *a.* reflective, reverberant.

Ֆոլումն *s.* reflection, reflex, reverberation; sparkling, flashing, lightening.

Ֆոլ *s.* reflections; flashes; *S. Ֆոլա*.

Ֆոլ, -ուն *S. Ֆոլուն*.

Ֆոլի *s. zool.* millepede; *S. Նեպուկ*.

Ֆոլց, ցուցիչ *s.* showing, indication, mark, index, sign, testimony; demonstration, evident proof; show, appearance, parade, ostentation; spectacle, laughing-stock, butt; *Հաստատուն* - , plain proof; *- բարեկամութեւ*, show of friendship; *- մեծարանաց*, demonstration of respect; *ի - , ի -ս, ի -ս քնչ*, only for show, for pretence, for ostentation; *-ս առնել*, to shew, to show off, to make parade or display of, to display; *առնել քնչ ի -ս մարդկան*, to do any thing so as to be seen of men, ostentatiously, for mere shew, to obtain applause fraudulently; *լինել ի -ս*, to be exposed to mockery or contempt, to be the laughing-stock, the butt of; *զոմանս - առնել ի խրատ պլլց*, to hold up to opprobrium for example to others.

Ֆորեան, էնոց *s.* wheat; corn, grain; *աուրք ցորենոյ*, cornage; *փոխնդ ի ցորենոյ եւ ի կաթանէ*, frumenty; *Հարկանէն քաջիք* - , weevils destroy corn.

Ֆորեկ *S. Ֆորեկ*.

Ֆորեանբաշխ *a.* wheat-distributing; *-բեր* *a.* bearing or producing wheat; *-գոյն* *a.* wheat-coloured; *-Հաս*, *ից* *s.* grain of wheat, grain; *-մորթ* *a.* wheat-coloured, fallow; *-շահ* *a.* profiting by corn; *-շաա* *a.* abounding in wheat; *-վաճառ* *s.* corn-merchant,

corn-chandler; seedsman; *-վաճառութի* *s.* corn trade. [*ցորեամ*, how long?

Ֆորեամ *ad.* till, until, as long as;

Ֆորեալ *S. Ֆորեան*. [*վայր*, how far?

Ֆոր վայր *ad.* where, whither; *ցոր*

Ֆորեան *ad.* as long as, during, whilst;

ցորեան, until when? how long?

Ֆու, ոց *S. Ֆու*.

Ֆուլ, ցուլ *s.* bull; *ast.* Taurus, the Bull; *- վայրի*, ure-ox, urus; *միս, մորթ ցուլ*, bull-beef; bull's-hide; *բաւալ, պոչիւն* or *պոռոչիւն ցուլ*, bellowing, lowing; *- բաւալէ*, the bull bellows; *զոհ ցուլ*, taurobolium. [cavity.

Ֆուլ ախանջաց *s.* auricular tube or *Ֆուլ* or *-ն* *s.* humour, matter, pus, sanies. [shake, to agitate, to stir.

Ֆուլց *s.* shock, shake; *- աւլ*, to *Ֆուլ*, *ցպոյ* *s.* stick, switch, rod; beams or rays of light; *- ծերութեւ ի մոյ ֆց*, the staff of my old age; *- պանդխտաց*, Jacob's-staff; *- Հովուի*, shepherd's crook; *- կաղաց*, crutch;

- Հնդիկ, ebony; *- եպսակոս*, pastoral staff, crosier; *- ի ձեռին*, stick in hand; *շրջել ի ցպոյ*, to go or walk with crutches.

Ֆուր, *ցրոյ* *a.* cold; *ֆց*, eold, senseless, silly, stupid, insipid; vain, frivolous, trifling; *s.* cold, chill; *- մարդ*, cold, frigid, unconcerned, indifferent person; *- ցաւ*, piercing cold; *- պառաւ*, poverty of argument; *- մահաւ*, *Համբար*, chill of death; *- սասանիկ*, a violent or biting cold; *սոսկալի, խիստ, անտանելի, թափանցող* - , horrible, bitter, insupportable, piercing cold; *- է*, it is cold; *սարսուռացեալ դողալ ի ցրոյ*, to tremble all over with cold, to be benumbed with cold; *պատասպարել ի ցրոյ*, to provide against the cold; *վարժել ցրոյ*, to be innred to cold; *- առնուլ*, to take cold, to catch cold; *դի - յերկիր ընկենուլ*, to kill on the spot, to strike, a cold corpse, to the ground; *S. Քնդարմանամ*.

Ֆուց, ցցոյ, -բ *s.* shouts of joy; air, song, glee, ditty, ballad; pomp, show; *- բառալ*, to sing a song.

Ֆուցակ, ալ *a.* showing, indicating; *s.* indicator, sign, mark, token; catalogue, index, table, list; repertory; Ritual; hand, index; *math.* eo-efficient;

- վաճառուց, inventory; *- մեռելոց*, table of mortality; *- կերակրոց*, bill of fare; *- արգելեալ դրոց*, index ex-

purgatorius, list of prohibited books.

Ֆուցական *a.* demonstrative, indicative; *- գերանուն* *gr.* demonstrative pronoun; *S. Ման*; *- առնել*, to demonstrate, to evince, to evidence, to prove, to show; *-ապէս* *ad.* ostentatiously, with vain show.

Ֆուցակուէ *s.* demonstration, proof, reason; *ածել ի - ,* to show, to manifest; *յանէութի ի - ածել*, to create, to give being, to cause to exist.

Ֆուցամասն *s.* forefinger.

Ֆուցամուրթիւն *s.* vainglory, ostentatiousness.

Ֆուցանակ *s.* index, token, sign.

Ֆուցանեմ, ցի *va.* to shew, to indicate, to designate, to point out; to cause to be seen or known, to expose, to declare, to represent; to demonstrate, to prove; *- զանձն թէ ան իցէ*, to pretend to be a god.

Ֆուցիչ *s.* indicator; *a. S. Ֆուցական*.

Ֆուցումն *s.* exposition; indication; demonstration, proof.

Ֆոխ, ի *a.* garrulous, glib, chattering; loose, disordered, dissolute, lewd.

Ֆոխբան *a.* silly-talking, nasty, indiscreet, unbridled; debauched, licentious; *-ութիւն* *s.* coarse language, idle prating; *-բերան* *a.* loose or filthy-tongued; *-գնաց* *a.* leading a dissolute life; *-բ* or *-գնացութիւն* *s.* dissolute life, disorderly conduct; *-կեաց* *S. Ֆոխա*, *գնաց*; *-Հպեաց* *a.* lewd-faced, brazen, shameless; *-միտ* *a.* loose-minded; low-minded; *-մտեմ տ.* to pique oneself extremely; *-նամ, ացայ տ.* to follow ill courses, to lead a dissolute life, to rush headlong into vice.

Ֆոխանք *S. Ֆոխութիւն*.

Ֆոխախրա *a.* lewd, indecent, profligate, licentious.

Ֆոխացուցանեմ *va.* to debauch, to lead into wrong courses, to corrupt, to vitiate, to pervert.

Ֆոխոյի *a.* effeminate.

Ֆոխութիւն *s.* profligacy, disorder, libertinism, licentiousness, debauchery, lewdness, scandalous behaviour.

Ֆուկաթեալ *a.* dripping from snout

Ֆուկ *S. Ֆու*.

Ֆուկախալ *s.* muzzle; nose-band;

-ձեւ *a.* snout-shaped; *-նաւ* *s. mar.* rostral, beaked ship, galley; *- մեծ*, galeas; *- փոքր*, galiot; *S. Հնդաթի*;

-ւոր *a.* long-nosed, snouted.

Ֆուկեղ, ալ *a.* thick muzzled.

Ֆուկիմ, էցայ տ. to jut out, to project, to protrude; to spout or rush out.

Ֆուկ, ցուկ or *կոյ* *s.* snout, muzzle;

mar. rostrum, cut-water, prow; *կաւել* *զ- էգին*, to muzzle the ox; *- Հարկանել ի ջուրսն*, to plunge the nose & mouth under water. [tezek.

***Ֆուս** *s.* dried cow-dung for fuel,

Ֆուս, էցի տ. to graze, to rub the skin off, to scratch, to bruise, to notch, to jag; to make incisions, to cut; to wrest, to extort, to carry off; *med.* to scarify, to cup; *- զՀերս*, to tear out one's hair; *-իմ տ.* to bruise oneself, to rub the skin off, to scratch oneself. [*բաց*, plucking out of the hair.

Ֆուս *s.* scratch, cut, bruise; *-Հե*

Ֆուս *a. chem.* diaphorous.

Ֆուս, ի *s.* squirt, spirt, sprinkling.

Ֆուկեղի, Ֆուկ *S. Ֆուկ*.

Ֆուկ, էցի տ. *S. Ֆուկեմ*; to transgress, to violate, to break, to infringe;

- վարդաւորքս, to reveal secrets; to thwart the projects, to counteract the designs, to baffle the devices of a person; *- զինչս*, to lavish, to waste, to squander, to run through, to dissipate;

- զմիտս, to distract, to divert, to call off; *- զխաւար*, to dispel the darkness.

Ֆուկ *a. S. Ֆուկեւ*; divergent; *phys.* diffusive; *opt.* dispersive.

Ֆուկ *ad.* dispersedly, here & there;

- արկանել, to scatter about.

Ֆուկեմ, էցի տ. to disperse, to dissipate, to scatter, to spread; to rout, to disperse, to put to the rout, to destroy; *- զտառս*, to distribute the letters, to take down the types; *S. Ֆուկ*;

-իմ տ. to disperse, to spread; to be scattered or dispersed; *- մուսց*, to divert one's attention or mind from;

- ք երես երկրի, to spread all over the world. [dissipating.

Ֆուկիչ *s.* dispersor; *a.* dispersing,

Ֆուկում, Ֆուկումն *s.* dispersion, diffusion, scattering; *- մուսց*, distraction;

- ուխտի, violation, transgression.

Ֆուսբան *a.* talking insipidly, mawkish, dull, stupid, silly, witless; *-եմ, էցի տ.* to jest or talk sillily or insipidly, to talk nonsense; *-ութիւն* *s.* nauseous speech or conversation, insipid talk, silliness, nonsense; *-բեկ*, &c. *S. Ֆուսահար*, &c.; *-բեր* *a.* causing cold, frigorific; *-բուխ* *a.* cool, fresh;

-գին *a.* very cold; *ad.* coolly, coldly;
-կէզ *S.* Յրասհար; -կիր *s. phys.* cryo-
phore; -հար *a.* struck, benumbed
with cold; *bot.* blasted, spoiled by
cold; -անէլ, to chill, to benumb
with cold; to dazzle, to blast; -լինել
or -հարիմ, *էցայ տ.* to become rigid,
stiff, benumbed with cold, to be froz-
en; -հարուժի *s.* numbness, stiffness;
-անկոց, blasting, blast.

Յրամ *S.* Յրամանամ:

Յրամային *a.* cold, frigid.

Յրամանամ, *ացայ տ.* to become cold,
to grow cool, chilly; to be seized
with cold, to catch cold; *fig.* to be-
come lukewarm, to grow cool; to talk
nonsense, to prate.

Յրամաշունչ *a.* blowing cold, frosty,
sharp, biting; -չափ *s. phys.* psychro-
meter; -սառույց *a.* freezing, icy, glaci-
al, frigid; -ցուսն *s.* refrigeration; -
ցուցանեմ *va.* to cool, to chill, to freeze;
fig. to cool; -ցուցիչ *a.* frigorific; re-
frigerant.

Յրորմուկութիւն *s.* catching cold.

Յրահ *a.* cold.

*Յրանխած *s.* chilblain.

Յրտուժի *s.* cold, coldness, frigidity,
chilliness; *fig.* coolness.

Յրտունակ կուժ *s.* alcarraza, - ves-
sel, wine- or water-cooler.

Յրցուն *a.* rent, torn, tattered, in rags.

Յրցանմ, *էցի տ.* to rend, to tear or

Յրցնք, *նից ս.* dispersion. [lacerate.

Յրահար *a.* pile-driving; *S.* Մէքէ-

նայ; *s.* pile-driver; - ուղարանար, pile-

driving engine with pincers; - չուս-

նաձիգ, ringing pile-engine.

Յրապատնէշ *s.* palisade, stockade.

Յրասացութիւն *s.* singing a song or
ballad.

Յրեմ, *էցի տ.* to thrust down, to
drive in, to fix, to plant, to set up, to
erect, to raise. [mination.

Յրուժիւն *s. bot.* shoot, sprout, ger-

մանում, *էցի տ.* Յրուժիմ, *էցայ տ.* to

shoot forth, to sprout, to pullulate;

to be planted, set up; - հերաց, to

stand erect, on end, to bristle up.

Յրումն *s.* driving or thrusting in,

standing up. [plumed.

Յրունապարզ *a.* crested; tufted,

Յրունք, *նից ս.* curl, ringlet, lock;

egret, tuft of feathers, plume; - սա-

ղաւարտի, crest of a helmet; - թըռ-

չոց, crest, comb.

Յիսի, *սւղ ս.* serge, camlet stuff,
woollen stuff; *S.* Խարազն; - աշիւ,
shawl.

Յիսկործ *s.* brandy-distiller; - հան
s. alembic, still; - յին *a.* alcoholic; -
չափ *s.* alcoholometer; - վաճառ *s.* bran-
dy-seller.

Յիքի, *քը-ոյս.* alcohol, spirits of wine;
brandy, arrack; - հանեալի *ս.* պողոց,
cider.

Յիւ, *ոյ ս.* dew; շիթ - ոյ, dew-drop;
- քաղցրածաւալ, the gently-falling

dew; - քաղցրութիւն, the benign dew.

Յիւաբեր *a.* roriferous; - բուխ *a.*

rorifluent; - գին *a.* dewy; cool, fresh,

refreshing; *ad.* coolly, freshly; - գնեմ

va. to refresh; - լի or լից, - խառն *a.*

full of dew, wet with dew, dew-be-

sprinkled; - ծին *a.* *S.* Յիւաբեր; born

of dew; - որդ, dew-worm; - կերպ *a.*

like dew, dewy; - հար *a.* mildewed,

blasted; - հոս *S.* Յիւաբուխ; - նամ, *ա-*

ցայ *տ.* to grow cool, to cool, to be re-

freshed; to drop with dew; - պաշնջ

a. sprinkled with dew; - տարափ *a.* as

a dew-drop; *s.* fall of dew; - ըկեմ, *էցի*

va. to bedew, to besprinkle; to re-

fresh; - ցուցանեմ *va.* to cool, to re-

fresh; - լոր *a.* full of or sprinkled with

dew; *ամալ -*, mist, fog.

Յիւեմ, *էցի տ.* to dew; to bedew,

to sprinkle or cover with dew, to be-

sprinkle, to wet, to water; - անձրեւ,

to rain; - արտօսը, to shed tears, to

weep; - բերանով, to sprinkle with

the mouth; *ցուլ*, the dew falls; *ամալ*

ցուլեցին ջուր, the clouds melted in rain.

Յիւկ *s.* fine or gentle dew.

Յիւկէք *s.* fall of dew.

Յիւրումն *s.* falling of dew, roration.

Յիւրուն, *զնոյ* or *զուան* *s.* stalk, stem,

blade; straw: rinsing; *a.* dewy, dew-

besprent.

Ի

Ի (*yune*) *ւիւն* *s.* the thirty fourth
letter of the alphabet & the seventh
of the vowels; *ւ, շ*, seven thousand;
seven thousandth.

— It is used both as a vowel & as
a consonant. As a vowel for example
in the words *իւրաքանչիւր, ուխտ, &c.*,
and as a consonant in the words *հա-*
ւատ, սեւաւ, հիւանդ, &c.

— It is only used as a medial &
final letter, & sometimes serves for
the consonant *վ*; as, *օթեւան-օթեվան,*
երիւար-երիվար, վաւաշ-վավաշ, &c.,
or for the diphthong *ւ*, as, *հաւաւ* in-
stead of *հիւանաւ*.

— There is no proper word begin-
ning with this letter, but on account
of its affinity with the letter *հ*, it is
sometimes substituted for it.

— Joined with *ի* (*իւ*), it is gener-
ally pronounced like the French *u*;
as, *գիւր, հիւր, գիւթ*; & preceding
the *ո* (*ու*) is pronounced like the En-
glish *oo*. Preceded also by *ա* (*աւ*),
was anciently pronounced *o*; as, *աւր-*
հնեմ-օրհնեմ, աւր-օր.

— It is sometimes used instead of
the suffixes *ի* & *յ*; as, *ւայգմանէ-յայգ-*
մանէ, լիւրաքանչիւր-յիւրաքանչիւր.

— In poetry, it is sometimes used
instead of the conjunction *եւ* or *ու*.

— Instead of the Greek *υ*, *իւ* is
frequently used; as *Κύριος-իւրեղ*,
Κυριακη-իւրակէ.

Ի՛ conj. and, &.

Իւթ, &c. *S.* *Հիւթ*, &c.

Իւծիմ, &c. *S.* *Հիւծիմ*, &c.

Իււն *s. Gr.* *ω*, poison: the letter

ւ; - *անգր!* *S.* *Օն անգր*.

Իււս, &c. *S.* *Հիւս*, &c.

Փ

Փ (*pure*) *փիւր* *s.* the thirty fifth
letter of the alphabet, & the twenty
ninth of the consonants; *փ, ք*, eight
thousand; eight thousandth.

— It is used, but rarely, instead of
the letters *բ* & *պ*; as, *փաղաւուժի-*
բաղաւուժ, դերփեւ-դերբեւ; կարափ-
կարապ. փոր-պոր, փայլար-պայլար.

— In foreign words, the Greek *φ*
& the Latin *ph* are changed into *փ*; as,
φλοσοφία-philosophia-*փիլոսոփայութիւն*.

Փագրոս, ալ ս. Gr. w. zool. phagrus
or pagrus, sea-bream.

Փաղամ, Փաղան *s.* head-band, veil.

**Փաթաթ* *s.* patat, tandoorer's pad,
padded disk used by bakers to press
the dough for loaves against the sides
of the tandoor. [packet, pack.

**Փաթաթանք* *s.* fasciation, bandago;

Փաթաթեմ, էցի տ. to wrap up, to

envelope; *տ* bandage, to wind round.

Փաթանք, - թէթք *s.* packet, bundle,

fagot; envelope; amulet.

Փաթեթակ առնում, Փաթեթակիմ

տ. to be fascinated. [ian note (յ).

Փաթիյթ or *ութ* *s. mus.* an Armen-

Փաթուլթեմ *S.* *Փաթաթեմ*.

Փալանգ *S.* *Փալանգ*. god).

Փալոն *s. L. w.* Falcon, (a Sicilian

Փախ *s.* flight; - *ի* -, running away.

Փախառուած *S.* *Փախառայ*.

Փախում, խեւայ *S.* *Փախիւմ*.

Փախուտ, խաւան or *տի* *s.* flight,

escape; evasion, subterfuge, shift,

tergiversation; - *գորայ*, rout, defeat,

overthrow; *ի* - *գարձուցանել*, to put

to flight, to rout; *ի* - *մտաբերել*, to

meditate flight; - *առնուլ*, *ի* - *գառ-*

նալ, առնապարել, *երթայ, մասնիլ*, *լի-*

նել, կալ, to take to flight, to flee, to

run away, to turn one's back, to turn

tail.

Փախուցանեմ, ցի տ. to put to flight,

to cause to flee, to drive away, to dislodge; -ցիւն *a.* putting to flight. Փախչելի *a.* avoidable: fleeting, transitory.

Փախչիմ, խեղ, խուցեալ *vn.* to flee, to run away, to escape, to get away, to evade, to elude, to avoid.

Փախչող, աչ *S.* Փախապան.

Փախուցիւն *S.* Փախուստ.

Փախապան *s.* fugitive, deserter, runaway; *a.* fugitive, fleeing; *fig.* fleeting, transient; - ծառայ, runaway slave; - առնել, արկանել, հանել, վարել, տալ, to put to flight; - լինել, գնալ, երթալ, դառնալ, անկանել, դիմել, to take to flight, to turn tail, to run away; - ութիւն *s.* flight, escape; - կից *a.* escaped or escaping together.

Փախապան, տեղից. - տեղիւն, *S.* Փախապան, &c. [-նիմ.

Փածանելի, -նիմ *S.* Ափածանելի.

Փածուցանել *va.* to put in paper.

Փակ, պ or փ *s.* fastening, lock, padlock; stick; *a.* shnt; - արկանել, to lock, to padlock, to latch, to bolt, to shut.

Փակագիծ *s.* parenthesis; -գիր *s.* monogram; cipher; -թել *s.* phys. reophore; -կալ, աչ *s.* turnkey, doorkeeper; *mus.* key-board, keys; - or -ղակ, աչ *s.* lock; valve.

Փական, փ, -ք, նաչ *s.* fastening, lock, padlock, latch, bolt; key.

Փակարան *s.* cloister, enclosure; con-Փակդուրակ *S.* Փանդուրակ. [clave. Փակեղն, զան *s.* turhan; head-dress, -band, fillet, band; hood, eowl; *S.* վակառ & Ուրար; -, զուռք *s.* head-dress, veil.

Փակել, եցի *va.* to shut, to close; to shut up, to enclose, to fence in, to bar; to shut, to lock; փ ներքս -, to shut up, to beset, to hem round, to encircle, to surround, to encompass; - փ բանտի, to imprison, to put in jail; - դբան, to conclude, to close, to end; - ինչ յուսմքէ, to prohibit, to forbid; - զարգանդ (կնոջ), to procure sterility; - զղբ փ ձեռս ուրուք, to deliver up, to betray; փ ներքս փակեալ, herein enclosed; փակեալ էին ընդ իշխանութիւն մահու, they were subject to death; փառքն Այ դբեւ փակեցին, may divine glory encompass you! *S.* Դուռն, Յոյս. [up.

Փակուում, կեայ *vn.* to be shut in or

Փակոց, աչ *S.* Փակաղակ.

Փակում, կի, փակ *va.* to shut.

Փակումն *s.* shutting, fastening.

Փակուցանել, ցի *va.* to attach, to stick, to cement.

Փակոււտ *a.* sticky, tenacious.

Փահ *s.* horse, stallion. [a. friable.

Փալ, էց *s.* zool. phalarope, sea-duck;

Փաղաղոյ *a.* heterogeneous; -կատա-

րական *a.* perfecting totally; -կերպ *S.* Համակերպ.

Փաղաղել, եցի *va.* to devour, to consume; to burn.

Փաղաղիչ *a.* devouring, ravenous.

Փաղանդ, աչ *s.* Gr. w. phalanx, legion; troop; -ամուշ *s.* bot. lavender, spica.

Փաղանուն *a.* univocal; synonymous; *s.* synonym, pl. synonyma; -աբար, -ակի, -ապէս *ad.* univocally; synonymously.

Փաղառական *a.* syllabic; -աւ *va.* to form syllables, to spell; -ուութիւն *s.* Փաղարիկ *S.* Փաղ *s.* [syllable.

Փաղաքաբան *a.* smooth-tongued, flattering, bland; -բար *ad.* with adulation, blandishingly.

Փաղաքական *a.* flattering, caressing, coaxing; *gr.* diminutive; -բառ, term of endearment.

Փաղաքանք *s.* endearments, caresses, wheedling, coaxing; flattery, adulation, palaver.

Փաղաքէմ, եցի *va.* to caress, to fondle, to coax, to wheedle, to cajole, to flatter, to fawn, to adulate.

Փաղաքոտ, աչ *a.* fawning; seductive; -ուութիւն *S.* Փաղաքանք.

Փաղաքուշ, քաչ *a.* caressing, coaxing, wheedling; *s.* flatterer, fawner, toadeater, adulator, smooth-tongued fellow, sycophant.

Փաղեմ, եցի *va.* to conjoin, to unite.

Փաղերութիւն *s.* frothy whiteness.

Փաղիւթ *s.* zool. phalangium, tarantula, (a venomous insect, whose bite is supposed to be cured by music.)!

Փաղաղական *a.* fig. devouring or burning; lascivious.

Փաղղոս *s.* Gr. w. Phallus; penis.

Փաղութիւն *s.* period of a discourse.

Փաղփ, ք, էց, էւք *s.* sheen, refn- gence, lustre. [to gleam.

Փաղփաղիմ *vn.* to shine, to glitter,

Փաղփաղոյ *a.* hleating; growling.

Փաղփաղուն *S.* Փաղփուն.

Փաղփեցունել *va.* to cause to shine or glitter, to give brightness to.

Փաղփիմ, էցայ *S.* Փաղփաղիմ.

Փաղփիւն, Փաղփուն *s.* brilliancy, brightness, splendour.

Փաղփուն *a.* lustrous, brilliant, shining, glittering; *s.* tinsel, spangle.

Փամփուշտ, փշտի *s.* bladder, vesicle; - ապակեղէն, halloon; - հրետի, gun cartridge; - հրաձիգ, fusee; *S.* Հրա-տիկը; - լողական, air-bladder.

Փայառութիւն *s.* slipping, stumbling.

Փայէթոն, փ, էւ or աւ *s.* Gr. w. Phaë- *Փայիկ *s.* footman. [ton.

Փայլ, էց *s.* shine, brilliancy, lustre, glitter, splendour; *a.* shining, brilliant, glittering; - փ -, extremely bright, dazzling; *ad.* sparklingly; - գիւտաւ *S.* Փայլեմ *vn.* [-ծուն *a.* brilliant.

Փայրածող or ծու, փ *s.* ast. Mercury;

Փայրական, փ *s.* pyramid.

Փայրակեմ *S.* Փայրասակեմ; -էցու-ցանեմ *va.* to cause to flash or flare.

Փայրակ, կան *s.* lightning, flash of lightning; արավար, արագութեւիւ իւրեւ զ, quick, swift as lightning.

Փայրակաբար *ad.* like a flash of lightning; -բորբոք *a.* ardent, vivid as a flash of lightning; flashing, dazzling; -կերպ *a.* like lightning; -հար *a.* striking like a thunderbolt; - առնել, to flmmate, to lighten; - ձեւ *a.* like lightning, very luminous, radiant, coruscant; - նամ *vn.* to flash like lightning, to gleam transiently; - նման *S.* Փայրակակերպ; - նոյլ *a.* bright as a flash of lightning; - տարած *a.* gleaming flashes; extending, diffused as a lightning flash; - տեսիլ *a.* resembling a flash of lightning, flashing, flaring; - ցայտ *a.* emitting flashes, flashing, sparkling. [flash, light.

Փայրակումն *s.* flashing; lightning;

Փայրասակեմ, եցի *vn.* to lighten; to throw out sparks, to scintillate, to sparkle, to gleam, to shine; *va.* to cause to flash or sparkle; - զփայլա-տակուն, to make the lightning flash; բոց անային յաչաց նի - կեր, divine fire flashed from his eyes; - կէ v. imp. it lightens; - էցունեմ *S.* Փայրասա-կեմ *va.*; կայծակուն յաչաց -, to flash fire from the eyes.

Փայրասակն *pl.* -կունք *s.* lightning, flash; spark; brightness, brilliancy; thunderbolt.

Փայրասակումն *s.* lightning, flashing; coruscation, scintillation, fulguration; sparkling; thunderbolt; - կմամբ սա-տակել, to thunderstrike; - կունս տե-լալ, to rain lightnings & thunderbolts.

Փայլեմ, էցի *vn.* to shine, to glitter, to gleam, to flash, to sparkle, to glisten, to be resplendent; *va.* to cause to shine, to give a lustre or brightness to, to polish, to furbish, to hurnish; խնդութիւն փայլէ յաչաց նի, joy shines in his looks; - էցունեմ *S.* Փայլեմ *va.*; * - զկշիկս, to black or polish shoes; - էցունցիւն *s.* polisher.

Փայլիմ *S.* Փայլեմ *vn.*

Փայլիւն *s.* brightness, lustre, refnlgence, brilliancy, splendour.

Փայրող *a.* shining; *s.* S. Փայրածու.

Փայրումն *s.* resplendency.

Փայրուն *a.* clear, polished, bright, shining, sheen, splendid, brilliant; - պղնձ, brass, yellow copper; - ալ *a.* resplendent.

Փայլփայլումն *s.* resplendency.

Փայծաղն, զան *s.* spleen, milt; - ա-ցաւ *a.* spleen-sick, troubled with the spleen, splenetic; *s.* spleen, melancholy; - ոտ *a.* splenetic, splenish.

Փայծեղն, զան or ծղան *S.* Փայծաղն; - փշ *s.* bot. spleen-wort, miltwaste, ceterach; *S.* Տերեւնիւք.

Փայտ, էց *s.* wood; tree; - կենաց, the Holy-Rood, the Cross; bot. tree of life, lignum-vitæ, guaiacum, thula or thuya; - խնկոյ, odorous, scented wood; - էւղոյ, olive-wood, olive; շնչին -, fragile wood; - այրելի, fire-wood; - հարկանել, պատառել, to cut wood; to cut down, to fell; - ընկե-նուլ, to draw or east lots; կախել զ-է, to crucify.

Փայտաբեր, էց *a.* producing wood; *s.* wood-carrier; - գործ *a.* made of wood, wooden; - ծուխ *s.* wood-coal, charcoal.

Փայտակ *s.* chem. pyrolignito.

Փայտակերտ *a.* built of wood, wood- en; *s.* wooden bulding, scaffolding, plank; - կերտիկ *s.* nest made of twigs; - կիր *s.* wood-carrier; - կոյտ *s.* heap or pile of wood; pyre, funeral pile; - կո-տոր, էց *s.* wood-cutter; - կոփ *s.* car- penter, joiner; - հատ or հար, աչ *s.* woodsman, wood-cutter, --cleavor, feller; axe, hatchet; - հատութիւն or -հարութիւն *s.* wood-cutting, felling,

clearing; -մած *a. mar.* planked, covered with wood, wainscotted; յարկ *a.* wooden roofed; *s.* wooden roof; յին *a.* ligneous, woody; -համ, աջայ *vn.* to become wood, to be changed into wood; հց *to be benumbed, to become stiff*; շատ *S.* Փայտաւէտ; -պաշտ, հց *a. s.* tree-worshipper, idolater; -պաշտութիւն *s.* tree-worship, idolatry.
 Փայտատ, աջ *s.* hatchet, axe; hoe, mattock, spade, pick-axe.
 Փայտաւէտ *a.* abounding in forests, woody, sylvan, woodland; -բաղ, հց *a. s.* wood-gatherer; -բար *s.* lignite.
 Փայտեր *S.* Փայտաբեր. [en, woody.
 Փայտեայ, -եղէն *a.* of wood, wood-
 Փայտիկ *s.* small wood. [work.
 Փայտփորութիւն *s.* carpentry, wood-
 *Փայտորիւ *S.* Մուկն.
 Փայտան *s.* easel, wooden horse.
 Փայտփոր *s.* wood-pecker; կա-
 նանէ - , hick-wall, hickway; - ծովա-
 յին, sea-pik, pica marina.
 Փայտայանք *s.* pretty ways, caressing, coaxing; cajoling, fawning, flattering.
 Փայտայեմ, էջի *va.* to pet, to take great care of, to nurse tenderly, to fondle, to caress, to make much of; to fawn upon, to cajole, to flatter.
 Փանաք, ի *S.* Փանաքի; -ապէս *ad.* meanly, poorly.
 Փանաքի, բւոյ, բեայ *a.* weak; mean, vile, worthless, contemptible, poor, miserable.
 Փանաքիմայ *a.* weak- or poor-minded, of slender parts; -ուծի *s.* slender wit, mediocrity, weakness or poverty of mind. [ness, s. allness, meanness.
 Փանաքութիւն *s.* weakness, slender-
 Փանդամ *S.* Փաղամ. round.
 Փանդանդեմ *va.* to enclose, to sur-
 Փանդանդեմ *va.* to rend asunder, to tear to pieces, to dilaniate.
 Փանդան, դան, -գիւ, դուայ, -
 դիւն, դանայ *s. mus.* pandura, three-
 stringed guitar; trumpet. [carpenter.
 Փանդուրակ, սյ *s. Pers. w.* son of a
 Փանդուրակ *s. mus.* jew's harp.
 Փանդանաշար *s.* player on the pan-
 dura, guitar-player, guitarist; trum-
 peter.
 Փաշաման *s. Pers. w.* anguish, affliction; blame, reproach; - կրեւ, to suffer invectives; to receive reproaches.
 Փապ, -ար, աջ *s.* crevice, rift, cleft;

cave, cavity, hollow, hole; *a.* hollow.
 Փապարեմ, էջի, -բիւմ, էջայ *vn.* to become callous, to harden.
 Փառ *s. S.* Մեղեգի; thin skin, pel-
 licle, enticle, film, husk; *anat.* se-
 cundine.
 Փառաբանական *a.* laudable; -էլի *a.* praising with another; glorified to-
 gether; -բանեմ, էջի *va.* to laud, to praise, to glorify; -բանիչ *a.* praising, glorifying; -բանութիւն *s.* laud, praise, glory, honour; -բաստութիւն *s.* happi-
 ness; -զարդ, հց *a.* adorned with glory, glorious; -զարդեմ, էջի *va.* to cover with glory, to load with hon-
 ours, to render glorious; -զարդութիւն *s.* glorious ornament, glory, honour; -զնուի *s. ast.* Mars; -խնդիր, գրայ *a.* seeking for glory, ambitious, vain-
 glorious; -խնդրութիւն *s.* ambition; -կից *a.* equally glorious, having the same glory as another, sharing an-
 other's glory; -կցութիւն *s.* identity of glory; -հեղ *a.* very glorious, majestic; -միւ, հց or աջ *a.* greedy of glory, vain, very ambitious; -միւմ *vn.* to thirst for glory; -միւնութիւն *s.* inordin-
 ate love of glory, insatiate or immoderate ambition; -սէր *a.* fond of glory, full of vanity, ambitious, vain; -սիւ-
 բեմ *va.* to be fond of glory, to as-
 pire but to glory; -սիրութիւն *s.* love of glory, ambition, vanity; -տենչիկ *a.* greedy of fame, thirsting after glory; -տրեմ, էջի *va.* to praise, to laud, to glorify; -տրութիւն *s.* laud, exaltation, glorification; -ցի *S.* Փառաւոր; -ւա-
 զեան *a.* of high family, princely.
 Փառաւոր *a.* glorious, illustrious; -
 առնել, to pay honours to, to glorify, to praise, to celebrate, to extol; -լի-
 նել, to be glorious, glorified, honoured, extolled; -ալից *a.* glorified with another; -ապէս *ad.* with much hon-
 our, gloriously, magnificently, pomp-
 ously; -եալ *a.* glorified, glorious; -
 եմ, էջի, -եցուցանեմ *va.* to glorify, to render honour & glory, to honour, to exalt, to praise, to magnify, to cele-
 brate; -ընկալ *a.* praiseworthy; -իչ *a.* glorifying; -ութիւն *s.* glorification; glory, magnificence, pomp, splendour;
 -թեմիւ *S.* Փառաւորապէս.
 Փառորոսկ *a.* fishing for praise.
 Փառունակ *a.* glorious.
 Փառք, ոայ *s.* glory; honour, praise,

fame, renown, celebrity; majesty, splendour, magnificence; *առաք ad.* gloriously, with glory, pompously, splendidly; շնորհիւ, անառաք or անսպիւք, անեղծ, անկապուտ, շքեղ, յաւերժական - , true, spotless, solid, real, great, imperishable glory; սուտ, փախսական, մոտի, կորսական - , false, fleeting, vain, perishable glory; սիրել զփառս, to love glory; *փառս ստանալ*, to acquire fame or glory; *փառաց ի փառս բարձրանալ*, to be raised or exalted to the highest pitch of glory; *ընծանալ ի փառս*, to be in a fair way to glory; *անկապուտ փառս անձին համարել*, to put one's chief glory in; *որդի փառս ունել*, to be of an orthodox belief or profession, to have a catholic sense; *տալ փառս Աշ*, to glorify God, to give or render glory to God, to thank God; *վն փառաց մեռանել*, to die for glory; *անկանել փառք*, to fall gloriously; *յաւերժա-
 ցուցանել զփառս իւր*, to make one's glory eternal; *կնիք տալ փառաց*, to put the seal to one's fame; *տենչալ փառաց*, զախտիլ զհեռ փառաց, to aim at glory, to pursue glory; *աղար-
 տել զփառս իւր*, to tarnish one's glo-
 ry, to stain one's reputation; *աղոսա-
 ցուցանել, նսեմացուցանել զփառս իւր*, to obscure, darken or efface one's glory; *անկանել ի փառաց*, to abase, degrade or dishonour oneself; *առանց փառաց*, inglorious; *փառաւորեալ փա-
 ռք*, covered with glory, with laurels, renowned, famous; *շքեղապանծ փա-
 ռք*, with extraordinary splendour; *փառս քեզ համարեցիր*, make it your aim & glory to...; *տեսէք, մի գուցէ քաղտեցիր ի փառացդ*, take care not to lose your renown; *անմահական փառս յաւերժ քեզ պս*, this will bring you immortal glory; *նսեմացեալ ան-
 հետանայր գուցես եւ - նր զոյգ ընդ բազմին*, his glory seemed to be eclipsed with his fortune; *ի փառս Աշ*, to the glory of God; - Հոր. &c., the « Gloria Patri », &c.; - Տէն! - Աշ! glory to God! God be praised! thank God! - քեզ, Տէր, glory to Thee, o God; - ի բարձունս Աշ, glory to God in the highest; *Որում միայնի վայելեն* - , to Whom alone glory belongs.
 Փաս *s.* pitcher, jug.
 Փասեան or սիան *s.* pheasant; էգ - ,

hen -; *արու -*, cock -; *ձագ -*, pheasant-poult; - ծովային, sea-pheasant, cracker, pin-tail duck; - արդծ *s.* pheasant-breeder; - արան or - ոյ *s.* pheasantry, pheasant-walk.
 Փաստ, հց *s.* reason, ground, argu-
 ment, proof.
 Փաստաբան *s.* lawyer, attorney, advocate, barrister, counsel; - ալան *a.* argumental, argumentative, oratorical; - եմ, էջի *va.* to reason, to seek or allege reasons, to adduce grounds or motives, to plead, to argue; - ուն *s.* argumentation, reasoning, pleading; advocacy, bar.
 Փաստական *a.* causative; *gr.* accus-
 ative; - պատիր *a.* groundless, cause-
 less, deceitful; - սէր *a.* cavilling, litigi-
 ous, querulous, contentious; - լոր *a.* guilty, culpable, unworthy. [causal.
 Փաստաբանական *a.* blameable; *gr.*
 Փասր *s.* a wind, phasser.
 Փաքուս, բոի *a.* chattering, prattling, tale-bearing, whispering, slan-
 derous, back-biting.
 Փաքեմ, էջի *vn.* to tattle, to repeat, to whisper, to murmur or grum-
 ble, to tell tales, to speak ill of, to slander.
 Փարազ or Փարաձ *s.* scissors?
 Փարազուր *s. Hebr. w.* suburbs, boroughs, market-towns: noblemen, magnates.
 Փարսի, հց *s.* fold, sheep-, pen, cattle-shed; հց. church, convent, hotel, &c.; *Ժողովել ի -*, to bring back to the fold; - ապէս *S.* վանահայր; - եմ, էջի *va.* to stable, to put in a stable, to gather into the fold.
 Փարայ *s.* erotic plant.
 Փարսու *a.* detached, disunited, dis-
 persed, removed; - եմ, էջի *va.* to dis-
 sipate, to disperse, to scatter, to re-
 move, to drive away, to destroy, to take away; *vn.* to be dissipated, dis-
 pelled, removed, to vanish; - զհոգս, to charm away, to beguile care; - է-
 ցուցանեմ *S.* Փարսեմ *va.*; - զգաւ, to soothe, to allay pain; - զարմուռի, to drive away melancholy; - իչ *a.* dis-
 sipating, taking away, dispelling, re-
 moving; - ուն *s.* removing away, dis-
 sipation.
 Փարաւազեմ, էջի, - զս տամ *va.* to comfort, to console, to solace, to cheer, to amuse.

Փարալաթեմ S. Փերեւեւեմ.
 Փարաք s. brach, setting-dog; a. libidinous; -ուսն s. luxury. [sense! Փարգաստ *int.* pooh! pshaw! non-
 Փարեղի a. affecting, moving, touching; amiable, dear; s. offsecum, off-
 securing, S. Չննել, աւել, to conjure, to beseech, to entreat, to beg, to supplicate.
 Փարեմ, էջի va. to embrace, to take in, to encompass, to contain; *vn.* S. Փարթ, *ի* s. grease; tripe. [Փարթմ.
 Փարթամ, աջ a. opulent, wealthy, rich; abundant, copious; -անամ, ա-
 ցայ *vn.* to become or grew rich, to thrive; -աշնորհ a. generous, liberal; -ապէս *ad.* copiously, abundantly; -ապուցանեմ va. to enrich, to render rich, to make wealthy; -ուհի s. riches, opulence, abundance, wealth.
 Փարթար *conj.* at least.
 Փարթմ, էջայ *vn.* to embrace, to clasp in one's arms, to throw one's arms round, to hug, to fold or lock in one's arms; to surround, to encircle; -զմիւսամբ, to embrace mutually; -զիւնի, to apply oneself, to give oneself up to; -զիւսագ, to be ambitious; S. Մունգ.
 Փարթաբար *ad.* like a pharisee; -կան a. pharisaical, hypocritical; -կանութիւն s. pharisaism.
 Փարթեցի, ցւոյ s. pharisee; *fig.* -, hypocrite; -ութիւն s. pharisaism, hy-
 Փարուալ s. Ar. w. skirt. [pocrisy.
 Փարումն s. embrace, hug, clasp, fond pressure. [flagon, tankard.
 Փարչ, Փարջ, *ի* s. water-pot, jug,
 Փարսան s. Pers. w. parasang, ancient Persian measure of length = 4 stadii or about 4 miles. [-խաղալ S. Կոշաա-
 Փարս a. Ar. w. odd, uneven; դար եւ
 *Փարսեմ S. Փերեւեւեմ & Չննել.
 *Փարսիչ or Փարթոյ s. oven-cloth or broom. [ing.
 Փարթառ a. bright-eyed, mild-look-
 Փարթար s. zool. moor- or water-hen, coot, fen-duck, S. Հաւալուն; *bot.* se-
 curidaoa, emerus, hatchet-vetch.
 Փարթալ or Փարթալ, -անք s. desire, wish, eagerness, longing; -էլի a. de-
 sirable, covetable; -եմ, էջի *vn.* to desire, to wish, to long for, to want; -է տեսնել դէտ, he desires to see you; -եցուցանեմ va. to excite the wish for, to render desirous, to in-

spire desire; -ուսն S. Փարթալ; *կոտա-
 րել, ցուցանել* զ-, to content, to sat-
 isfy; որով *ի* - ածէ զին, with which
 he excited desire in their hearts.
 Փարթալ a. more delicate; -ի a. delicious, delightful, charming; -խոս
 a. gentle-voiced, sweet-tongued; -
 կան S. Փարթալ; -կեայ a. tender, delicate, living delicately, leading a
 dainty life, foppish, effeminate, volup-
 tuous; -լինել S. Փարթալ; -կեր,
 աջ a. dainty-mouthed, nice, sweet-
 toothed; -կերութիւն s. daintiness, deli-
 cateness, nicety; -կեցութիւն s. delicate
 or voluptuous life, daintiness, soft-
 ness, delicacy, effeminacy; -ձայն a.
 tender-voiced; -մորթ a. soft-skinned;
 -նամ, աջայ *vn.* to soften, to become
 tender, soft; *fig.* to become nice, deli-
 oate, to get soft or effeminate, to live
 in idleness, in pleasures, to pamper
 oneself, to give oneself up to effemin-
 acy or voluptuousness; - յանկողինս,
 to throw oneself listlessly or lazily on
 divans or couches, to sleep in soft
 beds; - որովայնիւ, to addict oneself
 to epicurism; ածն փարթալեալ, a
 duly kept feast or festival.
 Փարթալ S. Փարթալ.
 Փարթալ a. fond of softness, of
 delights, dainty, voluptuous, effemin-
 ate; -սիրութիւն s. love of delicacy, of
 delights, voluptuousness, effeminacy;
 -սիր a. tender- or soft-hearted, feel-
 ing, sensible; -անոյ a. bringing up
 delicately; -մանչ, -սուն a. brought
 up delicately, petted, delicate, nice;
 - մանուկ, petted, spoilt child, child
 cockered too much, brought up in la-
 vender; - կեանք, softness; -վանկ a.
 child-voiced; -վար a. wanting deli-
 cate care; -ցուցանեմ va. to soften,
 to render tender; to take the great-
 est care of, to pet, to render delicate,
 soft; - զծովական աւուրս, to banquet
 on fast days. [tractable, docile.
 Փարթալ, էջ *a.* soft-mouthed,
 Փարթալ, Փարթալ a. very delicate,
 dainty, most tender, young, fresh, new.
 Փարթալ s. delicacy, tenderness;
 effeminacy, daintiness, delight, plea-
 sure, voluptuousness; - խղճի, scrup-
 ulousness of conscience, scrupulosity;
 - իմաստի, niceties or delicacies
 of thoughts; - սրտի, ախորժակի, de-
 licacy of heart; - of taste; - կերա-

կրոյ, luxurious feeding, delicacies,
 dainty meats, good living; *արոյք* -է,
 pleasant pastures; *պարտէզ* -է, garden
 of delights; *օր* -է, holiday; *ի* հան-
 դերձս -թէ զարդարեալ, tastefully,
 daintily clothed or dressed; ընդդի-
 ի -ս, to revel in voluptuousness; S.
 Հատանեմ.
 Փարթալ, էջի a. delicate, soft, dain-
 ty, voluptuous; delicious, tender,
 nice, exquisite; charming, gentle,
 graceful; holy, sacred; -ս *ad.* deli-
 cately, tenderly, gently; - ախորժակ,
 fine taste; - խղճ, tender or scrupul-
 ous conscience.
 Փարթալ *vn.* med. to wheeze.
 Փարթալ *s. L. w.* February.
 Փարթալ or -գեղայ, էջ *s. bot.* ruta,
 rue; *վարի* -, wild rue, ruta sylves-
 tris, harmala.
 Փարթալ, աջ *s.* hive, bee-hive.
 Փարթալ, էջ *s.* tent-curtain, curtain;
 linen; breadth; - լերանց, side or
 spur of mountains; - պատուհանաց,
 shutter; -իւս *vn.* to be divided in two.
 Փարթալ *s. Chald. w.* phelmeni, such
 a one; *էրմնի* -, or - *էրմնի*, in such
 & such a place.
 Փարթալ, -ձոկ, *ի* or *ոյ* *s.* shell, husk;
 - պաղոյ, rind, peel, paring; - ծառոյ,
 bark; - ընկուղի, nut-shell; - ձուլոյ,
 egg-shell; - ընդգեղնաց, pod, cod,
 husk; - խեցեմորթից, oyster- or tor-
 toise-shell; scale; - արեւելեան, eo-
 nlus Indicus, fisher's berry.
 Փարթալ *s. chem.* pycrotoxine.
 Փարթալ, էջի va. to hark, to peel,
 to pare; - զընկոյզ, to shell nuts.
 Փարթալ *s. Pers. w.* refined sugar;
 candy. [corn-flower; S. Հոգմածաղիկ.
 Փարթալ, *ի* *s. Gr. w. bot.* blue-eyanus,
 Փարթալ *s. bot.* betony.
 Փարթալ, էջի va. to cleave, to
 rend, to tear, to divide, to open, to
 break, to burst; -կիւս *vn.* to be divid-
 ed, separated, to be in discord, to dis-
 agree; -կեալ կոկորդ, open-mouth;
 gaper; -կուած s. lode; -կուսն *s.* open-
 ing, cleft, aperture, chasm.
 Փարթալ S. Փարթալ.
 Փարթալ, էջ *s.* spouse, bridegroom;
 husband; son-in-law; -ածու, աջ *s.*
 bride's man or maid, paranymp; -
 աղան a. pertaining to the bride-
 groom, marital, conjugal; -անամ, ա-
 ցայ *vn.* to espouse, to marry a person's

daughter, to be or become a son-
 in-law; -անուէրք *s.* espousals, nupti-
 als; -ացուցանել va. to marry, to give
 one's daughter in marriage; -արան
 s. wedding-chamber; nuptial bed;
 -իւս S. Փարթալ; -ութիւն s. nuptials,
 marriage, wedding; -օրէն *ad.* like a
 bridegroom. [paranymp.
 Փարթալ, էջի *s.* bride's man,
 Փարթալ, էջ *s.* pluck, pull.
 Փարթալ, էջի va. to pull or pluck out,
 to depilate; - զգետուրս, to pluck or
 strip off feathers; - զհէրս, զմորուս,
 to tear out the hair or beard; * - զըք,
 to fleece a person.
 Փարթալ *s.* tearing out of the hair.
 Փարթալ, արոյ *s.* feather; նուրբ,
 մանր -ք, down, soft feathers; * խոշոր
 -ք, master or longest quills; յարդա-
 ընդ -ս, to preen, cleanse or dress
 the feathers; աւել *ի* փետրոյ, feather-
 Փարթալ S. Փարթալ. [broom.
 Փարթալ a. plumigerous, plumy;
 -թափ a. featherless, stripped of
 feathers, plumeless, bare, plucked; -
 աւնել, to pick, to shake the feathers,
 to pluck; - լինել, to moult, to change
 feathers; -լի, լիւր or լիւր a. well-feath-
 ered, covered with feathers, plumy;
 պաղէզ -, plumeallum; -մորուս a.
 wattled; -ուայր a. feather-edged; -
 տախտակ, feather-edge; -վաճառ *s.*
 feather-seller; -ւոր a. feathery, fea-
 thered, plumous; -ւորութիւն s. plumo-
 sity; -փոխ լինիւս *vn.* to moult; -փո-
 խութիւն s. moulting; ժամանակ -թէ,
 moulting-time.
 Փարթալ *s.* soft feather, down.
 Փարթալ *s.* plumipede.
 Փարթալ *s. L. w.* February. [pedlar.
 Փարթալ, աջ *s.* huckster; շրջող -,
 Փարթալ, թեմ, տեմ or ւերտեմ
 էջի *vn.* to dress oneself with studied
 elegance, with affected neatness, with
 too great attention to effect, to be
 very spruce or smart; to bridle up,
 to strut, to carry proudly, to walk
 with affected dignity.
 Փարթալ, էջ *s.* piece, hit; -եմ, էջի va.
 to tear, to rend, to lacerate.
 Փարթալ *s. bot.* samphire, pars-
 ley-pert, erithum. [laca sativa.
 Փարթալ *s. bot.* purslain, portu-
 Փարթալ, ցւոյ, ցեոյ a. one-handed;
 Փարթալ a. miserable. [one-armed.
 Փարթալ a. in full bloom.

Փթթեմ, էջի *va.* to put or shoot forth, to cause to blow or blossom, to deck with flowers; -իմ *vn.* to sprout, to germinate, to shoot; to blow, to bloom, to blossom, to open; *S. Բնդ.*
Փթթինազարդ *a.* beautifully flowering, bloomy.

Փթթիթ *s.* shoot, sprout, blossoming, blooming; *a.* blossomed, flowered; *ի* -ս *Հարկանիլ*, to blow.

*Փթթիթ *s.* dried cow-dung for fuel.

Փթթուր *s.* powder, dust, sand, &c.

Փթթանք *s.* particle, fragment, grain.

Փթթիւմ, էջայ *vn.* to dry up, to fall to dust. [*friable, frangible.*]

Փթթառուկ *a.* reducible to powder, *Փրակէ* *s. Gr. w.* prison, jail.

Փրաք, Ի, -ս *s. Gr. w. ast.* phylax.

*Փրթայ, էջ *s. med.* lint, scraped lint.

Փրիկնն or կուան, -իպան *s. Pers. w.* large cross-bow, arbalist.

Փրիսոփայ, էջ *s. Gr. w.* philosopher: chorister, singer; -ական *a.* philosophical; -եմ *S. Իմաստասիրեմ*; -ուհի *s.* sophers.

Փրիսոփայեան *s.* chief of the philo-
փրիսոփոս, այ *S. ֓րիսոփայ.*

Փրիւն, Ի *s. Gr. w.* cloak, mantle; priest's mantle; -աւոր *a.* wearing a mantle.

Փիծ, փծի or օոյ *a.* spotted, stained, sullied, dirty; unclean, impure, obscene.

Փիւ, փլաց *s.* elephant; - մասակ, she -, female -; գոչիւն փղի, trumpet-
ing of the -, « barrit »; *S. Ժանիք.*

Փիշի, չւոյ *s. bot.* pine-tree; *S. Հա-
ճարի*, beech-tree.

Փին *s.* excrement; - բերեւ or գալ
ք բերանն, - ք բերան գալ *med.* iliac
passion, twisting of the intestines,
volvulus, *S. Վերադարձութիւն.*

Փինաւ *a. Gr. w.* poor, miserable.

Փիսակ, այ *s.* fir-cone, pine-cone.

Փիւզ *s. S. ֓իւ*; fish-scale; - or -ա-
կէ *s. Gr. w.* arrest, prison.

Փիւնիկ, նիկ or նկան *s. Gr. w. S. Ար-
մաւ*; phenix; Phœnician; - աշխարհ,
Phœnicia.

Փիւսիկեան or փւսիկեան *a. Gr. w.*
physical; *s.* physician; natural philo-
sopher. [*w.* basket, pannier.

Փիւրիւ or րիւս, րոսն, րոսնիք *s. Gr.*
Փլած, Ի *s.* rubbish, rnin.

Փլանամ *vn. ast.* to wane, to diminish.

Փլանիւմ, փլայ, փլեալ or փլուզեալ

vn. to fall, to fall or sink in or down,
to crumble, to fall or go to ruin.

Փլաւ *a.* falling, crumbling; -ակ *S.*

*Փլաւ *s.* pilau, stewed rice. [*Փլած.*

Փլիթ *a.* lazy, cowardly, pusillanim-
փլիւմ *S. Փլանամ.* [ous.

Փլուզանեմ, զի *S. Փլուցանեմ.*

Փլուզումն, Փլումն *s.* destruction,
ruin, waste.

Փլուցանեմ, ջի, փլիւ *va.* to beat
down, to cause to fall, to destroy, to
demolish, to ruin; to rout, to defeat,
to disperse. [*S. Փրիւրեւ.*

Փրիւրն, այ *s.* piece, bit, particle; *a.*
Փրիւրեւ *s.* tufa stone.

Փրիւրեւ *a.* friable, frangible.

Փրիւրեւ, էջի *va.* to pound, to crush,
to crumble, to bruise, to grind; to

roast, to toast, to torrefy.

Փրիւրն *a.* friable. [*contamination.*

Փծանք *s.* spot, impurity, foulness,
Փծեմ, էջի *va.* to stain, to foul, to

sully, to maculate, to contaminate.

Փծիկ *S. Փիծ.* [*contaminated.*

Փծիկ *vn.* to be stained, sullied,

Փծուկ *S. Փծանք.* [*bad, vile, abject.*

Փծուն *a.* soiled, dirty, impure, filthy,

Փզակոյս *a. ad.* with many elephants;

- բաղմունի, herd of elephants; -

Հեծեալ *a.* mounted on an elephant;

- պան, այ *s.* cornac, elephant-driver,

մաութ; - պեւ *s.* chief-cornac; - բալ

s. half-elephant-half-goat, chimera.

Փղըւտ, Փղըւացի *a. s.* Philistine.

Փղձկալ *a.* moving, touching.

Փղձկամ, աջայ, ջեալ, Փղձկիւմ, է-
ջայ, կեալ *vn.* to be deeply grieved at,
to have one's heart full of pity, to be

much touched, moved; փղձկեցաւ
յարտասուաց, his eyes filled with

tears. [*weep, emotion: spleen.*

Փղձկումն, Փղձուկ *s.* inclination to
Փղմոս *s. Gr. w. bot.* mullein, shep-
herd's-club, torch-weed, verbascum.

Փղսկր *s.* elephant's tusk, ivory;

- այ, - եայ, բէից *a.* ivory, made of ivo-
ry; *s. S. Փղսկր.* [*elephant.*

Փղրդի *s.* elephant's foal, young
Փղիջանամ *S. Պղպանամ.*

Փշիւր *S. Փէշեկ.* [*dung-beetle.*

Փնդեան, գան. դռուք *s.* scarab,
*Փնդեմ or Փնառեմ *S. Յուզեմ.*

*Փնթի *a.* dirty, filthy.

Փնչեմ, էջի *vn.* to puff, to blow; to
sneeze; *S. Մնչեմ.*

Փնչիւն *s.* bellowing; sneeze.

Փռաբեր, էջ or այ. -բոյս *a.* produc-
ing thorns, spiniferous; -գգած, -
ղգեսաւ *a.* covered with thorns, thorny;
-իւց *a.* full of thorns or briars, thorny,
braky, prickly, briery; -իւկ *a.* extir-
pating briars; - շըլեւ, to pull up, to
root out thorns or briars; -ծին *a.*
bearing thorns; -կերպ *a.* thorn-like;
-Հիւսակ *a.* woven of thorns; -մոլ,
շեղց *a.* ehoked with briars, full of
thorns; -համ, աջայ *vn.* to grow thorn-
y, to bristle with thorns; *fig.* to have
one's hair stand on end from terror,
to be horror-struck; -նիւթ *a.* made
of thorn; - պսակ, crown of thorns.

Փռաւ, էջ *s.* zizyphus rubra.

Փռառեալ *a.* thorny; *S. Փռակերպ.*

Փռառի *s. bot.* zizyphus lotus, seedra.

Փռաքալ *S. Փռախիւ;* * -իւմ *S. Փռախիւմ.*

Փռեայ, Փռեղէն *a.* thorny, spiny,
made of thorns. [*(շ).*

Փռիկ *s.* small thorn; *gr.* apostrophe

Փռիւտ, Փռի *s.* farthing, mite.

Փռոււ, էջ *a.* thorny, spinous, *S.*

Փռախալ *S. Փռախալան.* [*Փռալից.*

Փռառիք *s. pl.* crumbs, scraps, small

Փռեղի *a.* triturable. [*bits, morsels.*

Փռեմ, էջի *va.* to grind to dust or

powder, to pound, to bruise, to crush,

to triturate, to pulverize; to crumble.

Փռումն *s.* trituration, pulverization.

Փոթ, էջ *s.* fold, plait, gather;

wrinkle; -եմ, էջի *va.* to fold, to plait;

to wrinkle, to contract; -իւմ *vn.* to be

folded or plaited; to wrinkle, to pucker,

to shrink, to shrivel up.

Փոթութ, -ահամ, -ային *a.* astring-
ent, rough, harsh, sharp, acerb; -սւ-

թի *s.* astringency, acridity, acerbity.

Փոթոր *s.* top, whipping-top; -եմ,

էջի *va.* to spin round.

Փոթորիկ, րկաց *s.* tempest, storm,

hurricane, whirlwind; -ս յարուցա-

նեւ, to raise a tempest; - էւ, a tem-

pest burst, a storm arose; *S. Մրրիկ.*

Փոթորկամ, աջեալ, -կիւմ, էջայ,

կեալ *vn.* to whirl, to whirl round; to

rush on like a tempest, impetuously;

-կեալ *a.* stormy, tempestuous; impe-

Փոթորուն *a.* very deep. [*tuous.*

Փոթումն, ոյ, Փոթութի *s.* folding,

plaiting, fold.

Փոթաւում *va.* to irritate or bite the

*Փոռիւ *S. Արկոււ.* [*tongue or palate.*

Փոխ, ոյ or էջ *s.* loan, borrowing;

anthem, response, antistrophe, anti-

phon; - աւ, - * -ի - , by turns, re-
ciprocally, alternatively, mutually;
խնդրել -, to ask in loan; - աւալ, to
lend, to make a loan; - առնուլ, to
receive as a loan, to borrow; ք -ս
մասնել, to be overburdened by loans,
to be obliged to beg; - ուկ կեալ, to
live upon trust, or upon credit.

Փոխաբանել *va.* to retribute, to
requite, to remunerate, to reward;
-բերաբար *ad.* metaphorically; -կան
a. metaphorical, figurative, allegoric-
al; -բերեմ, էջի or րի, րեւ *va.* to
transfer, to transport; to transpose;
to translate, to change: to reward:
to succeed; -բերուի or ումն *s.* trans-
port; translation, removal; allegory;
rhet. metaphor; -բնակ *a.* translocated,
foreign; -բնակեցուցանեմ *va.* to trans-
locate, to change residence or place;
-բնակիւմ *vn.* to emigrate, to remove;
-բնակութի *s.* emigration; -բուսանիւմ
vn. to change nature, to be trans-
formed; -բնացութի *s.* transmigration;
-գործեմ *va.* to execute the like, to
make a copy; -գործութի *s.* taking a
copy, copying; -գրեմ *va.* to trans-
cribe, to copy; -գրեմ *va.* to trans-
fer; -գարծ *s.* reciprocity, return, re-
compense, eompensation; *a.* reciproc-
al, mutual, respective, alternative; -
անկիւնիւր *geom.* alternate angles; -գար-
ճաբար *ad.* reciprocally, mutually,
alternatively, vice-versa; -գարծեմ,
էջի *va.* to recompense, to reward; to
return like for like; -գարծութիւն *s.*
reciprocity; compensation; -գրական
a. contagious, infectious, *S. Տարափո-
խիկ*; -գրապէս *ad.* similarly; -գրելի
a. transmissible, transportable; -գրեմ,
էջի *va.* to transpose, to transfer, to
transport, to displace; to remove; to
copy; to translate; *vn.* to depart from
this world, to die; -գրութի *s.* trans-
port, transposition, transmission,
translation; removal; -կերպեմ, էջի
va. to transform, to metamorphose,
to transmute, to change; -կերպութի
s. transformation, metamorphosis,
change; *rhet.* trope; -կոչեալ *a.* invit-
ed, called on; -Հասոյց լինիւմ or դաւա-
նիւմ *va.* to repay a loan; to reward,
to remunerate; -Հայիք *s.* anthem; -
Հեւեմ, &c. *S. Փոխակերպեմ*, &c.;
-մարքեալ *a.* taken up, translated
to heaven; -մուսնութի *s.* metamery;

allelotomy; allelobasy; յեղեղեմ *va.* to convert reciprocally, to the contrary; յեղեղեմ *s.* mutation, change.

Փոխան *pr.* instead of, in the place of, for; *S.* Փոխանորդ.

Փոխանագիր *s.* bill of exchange, bill, note, draft; փոխանցել *զ-*, to endorse a note or bill; *S.* Բնդոնեղութիւն.

Փոխանակ *pr.* instead of, in place of; in exchange or in return for, as a reward for; - *նր*, in his place; - *նր*, instead of; - *զի*, whereas; for as much as, since, because; *անձն ըստ անձինն*, your life shall be surety for his; *ասել - ուրուք*, to say in a person's name.

Փոխանակ *ի* *s.* substitute; lieutenant; vicar; successor; exchange, barter, compensation; - *աւ* *ad.* by turns, alternatively, reciprocally, mutually; - *արքայի*, vice-roy; - *բռնի*, vice-consul; proconsul; - *հանդերձից*, change of clothes, changes of raiment; *արարի - ըստ զԵգիպտոս*, I have given Egypt as your ransom.

Փոխանակաբանեմ, *եցի* *va.* to answer, to contradict, to gainsay; - *բար* *ad.* in one's name; - *կալ* *S.* Ետեղակալ; - *կալարձուծի*, - *կատուութիւն* *s.* remuneration, recompense; - *կալիր* *S.* Փոխանագիր.

Փոխանակեմ, *եցի* *va.* to exchange, to make an exchange, to barter; to substitute for, to fill the place of; to succeed; to permute, to alternate; to compensate, to counterbalance; - *զտեղի*, to take the place of, to substitute for; - *զանձն ի վերայ շնորհաբանութե*, to give oneself for the truth; - *զոք ի վերայ ապահովութե* *հասարակաց*, to sacrifice a person for the public safety; - *զկեանս իւր ի վերայ ուրուք*, to hazard one's life in defence of a person; *զմահ չէ կենաց - ըստ...*, to die rather than yield...

Փոխանակութիւն *s.* change, exchange, barter, counter-change; supplying the place, substitution; succession, permutation; turn, vicissitude; - *բռնի*, vice-consulship; proconsulship.

Փոխանկիւն *s.* allogone.

Փոխանորդ, *այ* *s.* substitute, representative; vicegerent, vicar; successor; compensation, equivalent; - *արքայի*, vice-roy; - *պատրիարքի*, patriarch's vicar general; - *բանակաց*,

duplicate key; false key; - *եմ*, *եցի* *va.* to substitute, to fill or take the place of, to succeed to; - *զկեանս*, to die; - *ութիւն* *s.* substitution, succession; vicarship, vicariate; permutation, exchange; compensation.

Փոխանուն, &c. *S.* Գերանուն, &c.; - *արար* *ad.* denominatively; - *ութիւն* *s.* *rhel.* antonomasia.

Փոխանցաբար *ad.* transitorily; - *ցալան* *a.* moveable, strolling; *gr.* transitive; - *ցեմ*, *եցի* *va.* to transmit, to hand down; *va.* to be converted, turned, changed or transformed; *S.* Փոխանագիր; - *ցիւց* *s.* endorser; - *ցուծ* or *ցումն* *s.* transmission; transition; endorsement; *mech.* translation.

Փոխապարա, *ից* *s.* debtor.

Փոխառու, *այ* *s.* borrower; - *ութիւն* *s.* borrowing.

Փոխաստեղծեմ *S.* Փոխակերպեմ.

Փոխաձառութիւն *s.* commerce.

Փոխառաւորութիւն *S.* Տառադարձութիւն;

- *տու*, *այ* *s.* lender; - *տուութիւն* *s.* loan; - *տրական* *a.* successive; - *տրեմ*, *եցի* *va.* to retribute, to requite, to recompense; *S.* Փոխադրեմ; - *արուծ* *s.* restitution, restoration, retribution, recompense; change, mutation; lending.

Փոխարէն, *ընաց* *s.* recompense, compensation, retribution, remuneration, reward; return, requital, satisfaction, revenge; *pr.* in exchange or return for, instead of, for; *ad.* reciprocally; - *փաստուն*, amends, indemnity, reparation; - *այցելութիւն*, return visit; *գարձ - ըրնի*, condign recompense; *անեղ զգարձ - ըրնի*, to give like for like; *հատուցանել զ - փաստուն*, to make up to, to indemnify for.

Փոխարէնատրութիւն *s.* recompense.

Փոխարկեմ, *եցի* *va.* to compensate, to return, to reward, to content, to satisfy, to acknowledge; to indemnify, to requite; - *նիւց* *s.* compensator; - *նութիւն* or *նումն* *s.* compensation.

Փոխարկական *a.* mutable.

Փոխարկեմ, *եցի* *va.* to convert, to change, to turn, to transform; - *կիմ* *ի խելաց*, to become mad; - *կիւց* *s.* *phys.* commutator; - *կութիւն* or *կումն* *s.* conversion, change.

Փոխարքայ *s.* vice-roy, vizier; - *աւան* *a.* vice-regal; - *ութիւն* *s.* vicerealty, vicereyship.

Փոխաւորեմ *va.* to borrow.

Փոխելաբանեմ *va.* to talk nonsense, to rave, to dote; - *լանամ*, *այցայ* *va.* to go mad; - *լապատճառ լինիմ* *va.* to adduce or allege pretexts, to make pretence of, to feign, to counterfeit; - *լուծութիւն* *s.* mental alienation, madness, insanity.

Փոխեմ, *եցի* *va.* to change, to convert, to transform, to modify; to remove, to displace, to transfer, to transport; to succeed; to translate; - *զհրամանս* or *զիրաւունս* *S.* հրաման, to transgress God's commandments; - *զհանդերձս*, to change one's clothes; - *զապակի*, to shift one's shirt or shift; - *զընակութիւն*, to shift one's quarters, to remove; - *զկարծիս*, to alter or change one's mind; - *զպատիւ*, (*աւ մոքել*) to commute a punishment; - *զաւա յերկինս*, to raise the eyes to heaven; - *ի հայ լեզու*, to translate into Armenian; *S.* Լեզու.

Փոխիմ, *եցայ* *va.* to change, to be changed or modified; to be transported, to leave, to remove; to go, to pass; - *յնէ*, - *յատեացս*, to depart this life, to cease to live, to die; - *ի կաւապութիւն*, to break or fall into a fit of rage; - *մոքել ի ...*, to transport oneself in thought to ...

Փոխընդեպը *s.* food made of the flour of parched corn, as helvâ, &c.

*Փոխընդիս *s.* hasty-pudding; - *ի կալթանէ*, frumenty.

Փոխինդ, *խելաց* *s.* flour of parched corn; hasty-pudding made of butter & honey.

*Փոխնորդ *s.* change of clothes.

Փոխորդ, *այ*, - *ի* *s.* interest, fruit of loans; - *ութիւն* *s.* tradition.

Փոխումն *s.* change, mutation; - *յնէ*, passing from this world to the next, exit, decease, death; - *Ս. Կուսի*, Assumption.

Փոքորեմ *S.* Պղարեմ.

Փոկ, *ոց* or *այ* *s.* thong, leather thong, strap, girth; leather whip; *zool.* phoca, seal, sea-calf; - *գօտի*, leather belt; - *անվախճան* *mech.* endless strap.

Փոկակապ *a.* bound with thongs; - *հանութիւն*, - *ձեւութիւն* *s.* art or calling of a cordwainer, saddler or harness-maker; *Փոկեայ* *a.* leathern. [maker, &c.

*Փոկէմալ *a.* leather-sieve.

Փոկոտն *a.* web-footed, fin-, fin-toed.

Փոկուռի *s.* *bot.* black-alder, frangula.

Փող, *ից* *s.* throat; neck: street; corridor, lebbey, passage, gallery; - *սրուակի*, neck or gullet of a bottle; *ունել զոք զ-ից*, to seize or take one by the throat, to arrest.

Փող, *ոց* *s.* trumpet, horn; *fig.* apostle; tube, pipe; conduit, canal; reed: asper, mite, sou, halfpenny; money; - *ականջաց*, ear-trumpet; *ձայնատար*, speaking-trumpet; - *երգեհոնի*, organ-pipe; - *ծխաբարի*, shank of a tobacco-pipe; - *գրէի*, barrel; - *հրաւ*, *զինուց*, gun-barrel; - *կապարեայ*, lead-pipe, conduit-pipe; *S.* Խողովակ, *Ե. զէգն*; *հոլով* - *bot.* water-plantain, alisma; *հնչիւն - ոյ*, blast of trumpet; *ի ձայն - ոյ*, by sound of trumpet; - *հարկանել*, *հնչեցուցանել*, to trumpet, to sound the trumpet, to wind or blow the horn, to play on the horn.

Փողաբար *ad.* like a tube; - *գոչ* *a.* sonorous as a trumpet.

Փողակ, *այ* *s.* tube-shaped shrine; *anat.* bronchia.

Փողական *a.* pertaining to the trumpet; - *կապ*, *ի* *s.* cravat, neck-cloth, stock; - *կարգաց* *a.* warning by sound of trumpet; *S.* Փողահար; - *կացաւ* *s.* med. bronchitis; - *կցութիւն* *s.* band of trumpets; - *հար*, *այ* *s.* trumpeter, horn-blower, cornetter; - *հարու* *s.* trumpet sounding; - *ձեւ* *a.* trumpet-shaped; tube-shaped, cylindrical; - *նշան* *s.* trumpet-signal; - *ս* *հարկանել*, to signal with the trumpet; - *պատ* *s.* comfort, comforter.

Փողար, *այ* *s.* minstrel; *S.* Փողահար; - *ական սրուակ*, trumpeter's vocation.

Փողացաւ *s.* med. angina, quinsy, mumps, the croup, diphtheria; *a.* attended with angina, having a quinsy.

Փողաւոր *a.* gluttonous.

Փողեան *s.* *pl.* pence, moneys.

Փողեմ, *եցի* *va.* to trumpet, to announce with the trumpet, to sound the horn, to intimate or warn by sound of a trumpet; to cause to march on to the sound of the trumpet; *va.* *S.* Հորդանան.

Փողերակ *s.* *anat.* jugular vein, aorta. Փողերանոց *s.* the Mint; *ստիկան - ի*, Master of the Mint.

Փողերգեմ *S.* Փող հարկանեմ. [lar. Փողնոց *s.* neck-chain, necklace, col-

Փողորջ *s.* zool. lamprey, murena, suck-
 Փողորսակ *s.* hair-net, --bag. [stone.
 Փողորսեմ, էջի *va.* to cut the throat,
 to behead, to slaughter, to kill; -
 զմիմեանս, to cut each other's throats.
 Փողորսիչ *s.* cut-throat; -տուճի *s.*
 Փողորսիչ *S.* Ագուգայ. [murdering.
 Փողոց, աջ *s.* street; մանր -, nar-
 row-street, alley; -բ վաճառաց, mer-
 cery, mercer's shops; -բ գնացից ջրոյ,
 water-pipe, --conduit; է -ի, in the
 open street; - տալ, կարել, կաղմել,
 թողուլ, to open a way, to fray a way,
 to cut a road through the enemy.
 Փողոցաձեւ *a.* street-shaped; -մէջ
s. middle of a street; յարգար *a.* furn-
 ished with corridors.
 Փողաւա *s.* neck-cloth, neckerchief.
 Փողրակ, աջ *s.* Ս. Ագուգայ; pipe; -
 շնչողական, suction-pipe; - փախախ,
 blast-, eduction-pipe.
 Փողփողեալ *a.* woven, furnished
 with fringes or trimmings, fringed.
 Փողփողիմ, էջոյ *vn.* to play in the
 light, to shine, to glitter, to sparkle,
 to gleam, to sheen, to blaze, to twinkle,
 to scintillate, to coruscate; to trim, to
 adorn with fringes; to cause to shine, to
 Փռնիկ, &c. *S.* Փռնիկ, &c. [emit rays.
 Փրկի, փութիւն or թի, թով *s.* care,
 solicitude, study, attention, eutreaty;
 diligence, promptitude, activity, celer-
 ity, hast, hurry; *a.* active, diligent,
 careful, prompt, vigilant, assiduous;
 - անդուլթ, eagerness, assiduity, in-
 terest, care; - լ, - լ, - լ, - լ, - լ
 փութիւն *ad.* diligently, soon, promptly,
 hastily; փութիւն անդուլթ *ad.* eagerly,
 carefully, earnestly, ardently, passion-
 ately; - առնել, ունել, գնել, - է մէջ
 առնուլ, - յանձին ունել, to be anx-
 ious or zealous about, to apply one-
 self with diligence to, to take to heart,
 to be warm about, to endeavour or
 strive to; - տանել, to take care of, to
 care, to solicit, to watch; - է մէջ
 առնալ, seriously, earnestly; մէջ է
 -, that is no matter to us, what is that
 to us? է -, է էն -, no matter, nev-
 er mind, it is nothing; ոչ զի զարթա-
 ւաց էն - էր նմա, not that he cared
 for the poor; - մեծ էր նր արամ, he
 took great care of that; ոչ - էն առ-
 նեմ, I don't care, it is no matter to
 me; ամ - ն, all their care, effort or
 thought; զի - է, what does that mat-

ter? what does it signify? what of
 that? զի - է, էն, what is that to you?
 what does it matter to you? զի - է
 էն, what does it concern me? what
 does it matter to me? nonsense! -
 էն է առնել, he did not take it into
 account, he took no heed of it; է -
 էն, it is no matter to me, it is all the
 same to me, I don't care about it, I
 am indifferent about it; է առնել էն -
 զիմեք, they care for nothing.
 Փրկարազ *a.* diligent, prompt, live-
 ly, active. [zealous.
 Փրկեռանդն *a.* fervent, ardent,
 Փրկեռնաց *a.* quick, swift, rapid.
 Փրկաշող *a.* the soil of which is as
 the sand of the desert; -ջուր *a.* of
 turbid or muddy water.
 Փռնիկ, - լից, - խառն *a.* covered
 with or full of dust, dusty; - հող *a.*
 mixed with dust; *s.* dusty soil; - տե-
 ւակ *a.* like dust, powdery; very small,
 thin, light; - տեսակութիւն *s.* atom,
 mote, minute particles. [water.
 Փռնիկ *s.* barley-flour mixed with
 Փռնի, շէյ, շէյ *s.* dust; - or - հրա-
 ցան, gun-powder, powder; - կարկոյ,
 tan, oak-bark; - չաբարի, powder-
 sugar; - իւրեփեցաց, sweet-powder;
 - հերաց, hair-powder; առնի փռնոյ
 հերաց, powder-box; ամպ փռնոյ, a
 cloud or whirlwind of dust; գնել էն
 է - է - գարձուցանել, to powder, to
 grind to dust, to reduce to powder, to
 pulverize; ինուլ փռնոյ, to cover or
 sprinkle with dust; է - գանալ, to be
 reduced to powder, to be pulverized;
 to crumble into dust, to moulder a-
 way; - յարուցանել, to raise a dust;
 է - թաւալել, to roll in the dust; թա-
 թափել զ-, to dust, to beat the dust
 out of, to shake off the dust, to free
 from dust; - գէղադէզ ամբառնայր
 յամպ հասանել, a thick cloud of
 dust rose up to the skies; - ամպաձեւ
 մրրկեալ գիզացեալ ծածկէ գերկին, a
 cloud of dust arose & obscured the
 heavens; *S.* Մանրամալ, Վառօղ, Չա-
 Փռնիանամ *S.* է Փռնի գառնամ. [զացք.
 Փռնիացուցանեմ *S.* է Փռնի գարձու-
 Փռնի *S.* Փռնի. [յանեմ.
 Փռնիացեալ *a.* reduced to dust; di-
 gested.
 Փռնոս *a.* dusty, covered with dust;
 - իմ, էջոյ *vn.* to be covered with, or
 full of dust.

Փռնա, է *s.* anal. scrotum; - անկ, աջ
s. scrotocoele; - մեղէն, sarcocoele; - or
 Փռնանկաւոր *a.* affected with scro-
 tocele, ruptured.
 Փռնանկաւթիւն *S.* Փռնանկ *s.*
 Փռն, ոյ or էջ *s.* ditch, pit, foss;
 trench, hollow; grave; - or - ս հատա-
 նել, գործել, փորել, to dig a ditch, to
 ditch, to trench; - հատանել քաղա-
 թին, to intrench, to circumvallate.
 *Փռնահատ *s.* grave-digger; - հերձ *a.*
 excavated, hollow.
 Փռնացուցանեմ, Փռնափորեմ, Փռ-
 ւեմ, էջի *S.* Փռն հատանեմ.
 Փռնուայ, էջ *s.* *Gr.* *w.* fire-fly; -
 անթեւ, glow-worm.
 Փռնոս *s.* measure, 10th part of a pot.
 Փռնիոր, է *s.* *Gr.* *w.* phosphorus, *S.*
 իւրաձին, &c.; - անկ *a.* phosphoric;
 - անկութիւն *s.* phosphorescence.
 Փոր, ոյ or է *s.* belly, abdomen,
 paunch; womb, bowels, entrails; con-
 cavity, cavity, hollow; side, part; *S.*
 իւրա; zool. *S.* Փոր; sea-scorpion, fa-
 ther-lasher, scorpæna; *a.* hollow,
 empty, void; - անթոյ, capacity of
 vases; - նաւի *mar.* keel, ship's bot-
 tom, careen; - սեխի, seed-pulp of
 melon.
 Փորագրեմ *va.* to engrave, to grave;
 - ժանտալորդ, to etch; - գրող *s.* en-
 graver; - է փայտի, wood-; - ժան-
 տալորդ, etcher; - գրուի *s.* engraving;
 - լուսագրական, heliographic; - պող-
 պատային -, steel-; փայտեղէն -,
 wood-, wood-cut; - ժանտալորդին,
 etching; վաճառական - էջ, print-seller.
 Փորած, է or ոյ *S.* Փորուած; - ոյ *S.*
 Փորակ *S.* Չորակ. [Փորուածոյ.
 Փորահան *a.* Caesarian; - միւ *a.* in-
 disereet, light of tongue, tattling,
 babbling; - նիւալ *a.* without seam.
 Փորանց *s.* diarrhoea.
 Փորացաւ, է, - ութի *s.* belly-ache,
 pain in the bowels; colick, gripes;
 - ջուցանեմ զանձն *va.* to bend forward;
 - փողոց *a.* with hollowed streets.
 Փորեմ, էջի *va.* to dig, to hollow, to
 ditch, to excavate, to hollow out; to
 sap, to undermine; to engrave, to
 notch, to jag; - զաւա, to tear out the
 eyes. [menian chasuble).
 Փորիւայ *a.* open in front (the Ar-
 Փորիւ *S.* Նրիւ.
 Փորձ, ոյ or է *s.* trial, test, proof,
 attempt; specimen, sample; experi-

ence, proof; endeavour, undertaking,
 enterprise, expedient; trial, adversi-
 ty, misfortune; temptation; proba-
 tion; *a.* experienced, expert, practis-
 ed; approved, tried, pure; է - ոյ *ad.*
 by or from experience; խիստ -, a
 hard trial; բաղմամբոյ -, experience;
 բնադիտական -, physical experiment;
 - ու ունեալ, taught by experience;
 էնել -, to be experienced, versed,
 exercised; զ- առնուլ, - փորձել, է -
 մանեւ, to experience, to make an
 experiment of, to attempt, to make
 attempts, to try, to assay, to prove,
 to experiment; է - արկանել, to put
 to the trial or test, to torture; - փոր-
 ձել վերստին, to renew an attempt,
 to make a new effort; է վերջին - մա-
 տուցանել զինն, to put to the final
 proof; է մահու - գալ, to prove death,
 voluntarily to encounter death; Հա-
 յաստան նախ զ- առ զորութիւն նր, Ar-
 menia was the first to feel his strength;
 է նոր - հանգիսի էանց նա, he was put
 to a new trial; մատեաւ եւ յարգարան
 - մահու, even the righteous were in
 mortal danger; գիտեմ զ- առն, well
 knowing what a man he is; զգանից զ-
 առ, he was beaten; - է, he is ex-
 perience, he has much practice; -
 արծաթոյ եւ ոսկւոյ է բովա, gold &
 silver are tried in the furnace; *S.* Չէն.
 Փորձական *a.* experimental; empiric;
 tried, proved; - ութի *s.* empiricism;
 - էն *a.* tried or experienced together.
 Փորձան, աջ *s.* proof, assay, trial;
 tentative. [tried, tempted.
 Փորձանակից *S.* Փորձակից; - ուր *a.*
 Փորձանք *s.* temptation; evil, tribol-
 ation, misfortune, disaster, mischance;
S. Փորձան.
 Փորձապետ *s.* arch-tempter, the devil.
 Փորձաւական *a.* experimental; - բ *s.*
 touch-needles, assaying piece or slip;
 - ու, աջ *a.* experienced, expert; -
 ութի *s.* experience.
 Փորձաքար *s.* touch-stone.
 Փորձեմ, էջի *va.* to attempt, to try,
 to experiment, to make an experiment
 of; to prove, to assay, to put to the
 test; to tempt, to sound, to try; to
 tempt, to allure, to entice; - իմ *vn.* to
 be tried, tempted; to try, to endeavor,
 to seek; to be purified, refined.
 Փորձիչ, - ձող *s.* trier; tempter; as-
 sayer; *S.* Հէն.

Փորձուի *s.* temptation; misfortune, calamity; * - ունեւել, to be tempted to; *ի* - արկանեւ, տանեւ, to lead into temptation; յաղթել - թէ, to resist temptation; յաղթել, ընկճել *ի* - թէ, to succumb to temptation.

Փորոն, *ի* *s.* *L. w.* forum. [bellow.

Փորոսամ or տեմ տն. to roar, to

Փորոսի, տւոյ. *p.* տեայ *s.* entrails, intestines, bowels, guts; pith, heart, kernel; -տեայ *a.* intestinal.

Փորոսած, *ոյ* *s.* hollow, cavity, excavation; notch, score, hole; - խեւաց, the ventricles or cavity of the brain; -ոյ, *ի* *a.* hollow. [tien.

Փորոսն *s.* hollowing out, excavation.

Փորոսար *s.* stole. [groove.

Փորոք, *այ* *s.* ditch, cavity, hollow;

Փորէ *S.* Սիկի.

*Փորքու-թիւն *S.* Որովայնածու-թիւն.

*Փու *int.* pooh! fie! fie for shame!

Փու, - *ad.* hastily, soon; - *առ* - նել, to rend, to tear in pieces.

Փու-թաքան *a.* speedy in speech, quick speaking; - *եմ*, *էջի* *vn.* to speak too fast, & too indistinctly; - *բար* *S.* Փու-թապէս; - *ի* *a.* pressing, important, desirable; - *լու* *a.* quick-eared; *fig.* intelligent, sharp-witted; - *կամ* *a.* earnest, diligent; - *ճեմ* *a.* swift of foot.

Փու-թամ, *ացայ*, *ա* or *ացի* *vn.* to make haste, to hasten, to be quick, eager, to hurry; to strive, to endeavour; to be diligent, to apply oneself to; - *չ*, to be slow, not to hurry, to take one's time; *փու-թարով* *առնել* *զիմն*, to do anything in a hurry; *փու-թա*, quick! make haste! *փու-թա*, *էջ* *այտի*, come down quickly! *յայն* *միայն* *փու-թայր*, he dreamed of nothing else than...; *յայն* *առաւել* *փու-թամ* *զի*, my chief desire is to; *եւ* *զիսորդ* *փու-թամ* *մինչեւ* *կատարեցի*, & how am I straitened till it be accomplished!

Փու-թամահ *a.* hastening death, causing death quickly; - *մոռաց* *a.* forgetful, oblivious, of short memory; - *նակի*, - *պէս* *ad.* in haste, hastily, diligently, promptly, rapidly, quickly, soon; - *բան* *a.* diligent, eager, careful, attentive, studious; - *սիրտ* *a.* eager, impatient, in haste; - *ցուն* *s.* haste, eagerness, ardour, zeal; - *ցուցանեմ* *va.* to make haste, to hasten, to urge, to solicit, to accelerate, to dispatch, to expedite; - *ցուցիւ* *a.* urgent, earn-

est; - *ուր* *a.* diligent, careful, attentive, heedful. [quick, speedy, prompt.

Փու-թկոտ *a.* very diligent, active,

Փու-թով. Փու-թոտ *S.* Փու-թանակի.

Փու-թաւոր. [Փու-թապէս.

Փու-թու-թի *S.* Փու-թացուն; - *թի* *S.*

Փու-թ *s.* crumbling, falling, fall; *ast.*

wane; - *թ*, ruins, rubbish; *ի* - *ածէւ*

to ruin, to destroy, to crumble; *ի* - *գաւ*

to go to ruin; *լուսին* *ի* - *է*, the moon is waning.

Փու-թոս *s.* *Gr. w.* smoke; *a.* smoky.

Փու-թ, - *ր* *a.* friable, crumbling.

Փու-թ *a.* soft, damp, moist.

Փու-թ *S.* Սպաւար.

*Փու-թ *S.* Մուլ.

Փու-թ, *փնթի* *s.* root or stalk; bunch, nosegay, bouquet; - *հրէլէն*, bouquet, girandole, crowning-piece; - *ս* *յորթ* - *նել*, to make a nosegay.

Փու-թ, *փշոց* *s.* thorn, spine, prickle; *bol.* thistle; *mus.* an Armenian note (♯);

- *ձկան*, bone, fish-bone; - *պսակ*, crown of thorns.

Փու-թապան, *այ* *s.* *Pers. w.* body-guard, satellite, life-guard; - *զորք*, guard-house.

Փու-թ, *փռան* *s.* oven; bake-house;

kiln; *ծակ* *փռան*, kiln-hole; - *հացա*

զործի, baking-oven; - *խորովածոյ*,

Dutch oven; - *հասարակաց*, common,

parish oven; - *խոհանոցի*, kitchen-

range; - *խնայողական*, economical

stove, soup-kitchen; - *կովնարի*, brick-

kiln; - *կրէլի*, portable oven; port-

able air furnace; *ի* - or *փռան*, in the

oven; *ջեռուցանել* *զ*, to heat the

oven, to charge, to fill; *արկանել* *ի*

ն, to put in the oven; *S.* թի.

*Փու-թնիթ *s.* misshapen loaf.

Փու-թ, *փառ* *a.* rotten, putrid, spoiled; *s.* rottenness, corruption, putrefaction; - *ատամանց*, caries, cariosity;

Փու-թկայ *s.* earavanserai. [S. Ստամ.

Փու-թ *s.* broken piece, bit, chip,

splinter, fragment; - *կտաւոյ*, shear-

ings or flue of linen or cloth, stuff,

hards. [law-suit.

Փու-թիւն *s.* *Pers. w.* process, action,

Փու-թիւն-շայ *s.* poorpoozna, (kind

of grapes).

Փու-թ, *փշոց* *s.* *Pers. w.* breath, wind;

intestinal gas, fart, wind, flatulency,

windiness; swelling, puffiness; *fig.*

turgidness, bombast; - *հպարտութե*,

gust or fit of pride; *անձայն* - noise-

less fart, fizzle, foist; - *ս* *արձակել*, *հանել* - *ս*, to fart, to let a fart, to break wind; (*անձայն*) to fizzle, to foist; - *արձակող*, farter; fizzler, foister.

Փու-թիւն *s.* *bot.* fuchsia; - *ծիրանե* - *դոյն*, - coccinea.

Փու-թ, *փշոց* *s.* bellow, pair of bellows; *mech.* blast, blast engine; *mus.* bag-pipe; *bot.* follicle, seed vessel; - *ձեռաց*, snapper bellows; *պարզ* - single bellows; - *զարբնաց*, smith's or forge bellows; - *երգեհոնի*, organ-bellows; - *կրկին* *հոլովով*, double bellows.

Փոփոգանք *s.* palliation, relief, solace; - *գեմ*, *էջի* *va.* to palliate, to relieve, to lighten; - *գիւ* *a.* palliative, easing.

Փոփոխ *a.* alternate, mutual, reciprocal; *ad.* alternatively, by turns, mutually, reciprocally.

Փոփոխական *a.* changeable, variable, changing, mutable, varying, inconstant; restless, unsettled, unsteady; transmutable, alterable; - *ու* *թի* *s.* variability, mutability; transmutability; - *կի* *S.* Փոփոխ *ad.*

Փոփոխամիտ *a.* fickle-minded, fickle, unsteady, unsteadfast, inconstant, volatile; - *մոռութիւն* *s.* fickle-mindedness, fickleness, inconstancy.

Փոփոխելի *a.* subject to change, mutable; transmutable.

Փոփոխեմ, *էջի* *va.* to change, to alter, to turn, to convert, to vary, to modify, to permute, to transform, to transmute.

Փոփոխիչ *s.* changer, modifier.

Փոփոխութիւն or ունի *s.* change, mutation, alteration, variation, conversion, permutation, transformation, transmutation; change, vicissitude, turn; commutation; season; *փոփոխմունք* *արեգական*, tropic; - *անուանց*, tropology, allegory.

Փոքր, *քու*, *քունք*, *քունց* *a.* little, small; few; inconsiderable, trifling; minor; - *ինչ*, - *մի*, somewhat, a little; *փոքու* *ինն*, in few; almost; *յեւ* *փոքու*, *զինի* *փոքու* *ինչ*, *յեւ* - *ինչ*, shortly after, in a short time, shortly; *ի* *փոքու* *սա*, from small matters; *ի* *փոքուն*, in small things; *ի* *փոքու* *սա* or *փոքու* *սա*, in infancy, yet young; - *առ* - *առ*, *ի* *փոքու* *փոքու*, *առ* *ի* - *առ*, by little & little, little by little, by

degrees, insensibly; - *մի* *յառաջ*, shortly before; - *մի* *եւս*, - *միւս* *եւս*, - *ինչ* *եւս*, little was wanting, there was little wanting to, almost, nearly; - *միւս* *եւս* *եւս* *անկանէի*. I was very near falling in; - *մի* *եւս* *սասա* - *նեալ* *էին* *ոտք* *իմ*, my feet were near sliding; - *ինչ* *համարել*, *վարկանիլ*, - *ինն* *թուիլ* *յաչ*, to hold as trifles, to consider as insignificant; *ի* *փոքուն* *սա* *յարեալ* *հոյիլ*, to stand upon trifles, to lay much stress upon things of no importance; *S.* *ինչ*, *հաս*, &c.

Փոքրաբան *a.* low-speaking; - *ու* *թի* *s.* low expression; - *գիւ* *a.* cheap, of little value; - *գրու* *a.* small-headed; - *գոյն* *a.* smaller; minor; - *կի* *a.* small-eyed; - *հասակ* *a.* short-sized, short, little; - *հոգի* *a.* pusillanimous; impatient, hasty; - *հոգու* *թիւն* *s.* pusillanimity; - *մեայ* *a.* of short duration, transitory; - *մոռութիւն* *S.* Փոքրահոգութիւն; - *նամ* *S.* Փոքրկանամ; - *չեայ* *a.* pink-eyed; - *տար* *a.* narrow; - *տեսակ* or *տեսիլ* *a.* of small size, little; - *ցուցա* - *նեմ* *S.* Փոքրկացուցանեմ; - *ցոյց* *s.* microscope; * - *ուր* *S.* Ջորա; - *քանակ* *a.* retailing; *S.* Վաճառ & վաճառական.

Փոքրեմ, *էջի* *va.* to shave; to trim, to cut the hair; - *զհերս* *իւր*, to cut one's hair, to have the hair cut.

Փոքրիկ, *րկան*, *րկունք*, *կանց* *a.* very little, quite small, tiny, wee, slender, seanty, petty, slight; minor.

Փոքրկանամ, *ացայ* *vn.* to grow less or shorter, to shorten, to become smaller, to be lessened, diminished, to decrease. [degrees.

Փոքրկապէս *ad.* little by little, by

Փոքրկացուցանեմ *va.* to render less, to make smaller, to shorten, to lessen,

to decrease, to diminish; to extenuate.

Փոքրկութիւն *s.* littleness, smallness, tenuity, diminution, decrease, lessening; extenuation.

Փոքրուի *a.* pusillanimous; short-witted, shallow, weak-minded; light, easy; *բեւեւ* - light burden; - *առնել*, to lighten, to lessen, to ease; - *գու* *թի* *s.* lightness, slenderness; pusillanimity; low-mindedness, baseness, coward-

Փոքրութիւն *S.* Փոքրկութիւն. [liness.

Փչեմ, *էջի* *va.* to blow, to breathe; to swell, to inflate; to expire; to die; *S.* *Հոգի* & *Ոգի*; *հոլմ* *փչէ*, the wind blows.

Փչեցուցանեմ *va.* to blow, to swell.
Փչողական *a.* wind; - նուագարանք, wind-instruments.

Փչումն *s.* blowing, breath.

*Փչուլ *s.* blow-pipe.

*Փչոք *S.* Փեշեկ.

Փռանք or նկ, այ *a. L. w.* frank, French; European; աղջն - այ, the Franks, (German tribe who conquered France). [ber of a euria.

Փռաոր, այ *s. Gr. w.* փռատ, mem-

Փռեմ *S.* Սփռեմ. [ness, distraction.

Փռենիա, այ *s. Gr. w.* frenzy, mad-

Փռնքաւմ *vn.* to boast, to become

hanghty, insolent, to fume, to puff, to

Փռիւզացի *a. s.* Phrygian. [chafe.

Փռնապան, այ *s.* baker, oven-keeper.

Փռնգամ, այցի, Փռնցեմ, եցի *vn.* to

sneeze; to ery, to bellow; to neigh.

*Փռաց, ի *s.* cloth, table-cloth; - սե-

զանդ, altar-cloth; սփռել զ-, արկա-

նել - . to lay the eloth; բաճալ զ-,

to remove the cloth; -ակ ի *s.* napkin.

*Փռան, ի *s.* kite, paper-kite.

*Փռամ, այ *s. Gr. w.* psalm.

Փռալո, այ *s. Gr. w.* psalmist.

Փռնաս *s. Gr. w.* fig-insect, cynips,

gall-insects.

Փռնած *s. Gr. w.* mat, rush-mat;

-ադործ *s.* mat-maker; -եայ *a.* made

of mat; woven with rushes; -ին *s.*

small mat; tissue of rushes.

Փռնած, ի *s.* vomit; չռն դառնայ ի

-իւր, the dog returns to his vomit.

Փռնեմ, եցի *vn.* to vomit, to cast

or throw up, to puke, to spew; -ե-

ցուցանեմ *va.* to cause to vomit; -ե-

ցուցիչ *a.* vomitive, emetic; դեղ - med.

Փռնումն *s.* vomiting. [puke, puker.

Փռածաղիկ *a.* pronounced on the

top of tongue.

Փռաղենի *s. bot.* pistachio-tree.

Փռուղ, աղայ *s.* pistachio.

Փռական *a.* corruptible.

Փռանամ *S.* Փռիմ.

Փռեմ, եցի *va.* to rot, to let rot, to

corrupt, to render putrid, to pntrefy,

to spoil; - or

Փռիմ, եցայ *vn.* to rot, to become

or get rotten, to be corrupted, spoiled;

փռեալ առան, carious tooth.

Փաղեմ, եցի *va.* to pinch, to test the

ripeness of fruit.

Փառութիւն *s. S.* Փռւա; - ոսկերաց,

caries, cariosity; - անկոց, brown

rust, cariosity.

Փռանք or նկ, այ *s. S.* Փռանք; frank

(10 pence).

Փրզունք *s. Pers. w.* child, boy.

Փրթանիւմ, թայ, թուցեալ *vn.* to be

detached, broken, to break off, to

come off. [en part, bit, fragment.

Փրթուած, ոյ *s.* detached or brok-

Փրթուցանեմ, ջի *va.* to detach, to

separate, to take away; - դմածու-

ցեալն, to unglue, to unsolder; -

զնեան, to let fly an arrow; - դբեւե-

ւեալն, to unnaill, to unhook; - դբդ-

թայն, to nchain, to unfetter, to un-

shackle. [faggots.

Փրիւայ, ից *s. Gr. w.* dry brushwood,

Փրծանիւմ, ծայ, ծեալ or ծուցեալ

vn. to be detached, taken away, to

escape, to break away, to shake off,

to get rid of; *S.* Յիշատակ.

Փրծուցանեմ, ջի *va.* to detach, to

save, to deliver, to free, to set free.

Փրկադործ, այ *a.* salutary; *s.* saver,

deliverer; redeemer, saviour; -եմ

va. to save, to redeem; -ութի *s.* de-

livery, redemption. [wholesome.

Փրկական *a.* redeeming, salutary;

Փրկան *S.* Փրկանք; -ակ, ի *a.* offer-

ing oneself as ransom for others.

Փրկանաւորեմ, եցի *va.* to deliver or

save by means of ransom, to redeem;

S. Նամակ. [redemption.

Փրկանաւորութիւն *s.* ransoming,

Փրկանք *s.* ransom, price of redemp-

tion; ransoming; redeeming, deliver-

ance; -նամակի, prepayment, postage.

Փրկարան *s.* means of salvation; of

Փրկաւէա *S.* Փրկական. [redemption.

Փրկեմ, եցի *va.* to save, to deliver,

to liberate, to redeem.

Փրկիչ *s.* Saviour, Redeemer, saver,

liberator; թուական or թուականութի

Փրկիչն, christian era.

Փրկութիւն *s.* salvation; liberation,

recovery, deliverance, redemption;

ransom; - or -ք, -թէցն, դո՛ւ -թէ,

victim, peace-offering; -աբեր, -ա-

դործ *a.* salutiferous, causing health,

Փրկումն *S.* Փրկութիւն. [salutary.

Փրկչական *a.* Saviour's, Redeemer's.

Փրիւր, փրոց *s.* froth, foam, scum;

slaver, drivel; - օշառի, soap-lather;

- ի վեր բերել, to froth, to foam; ի

բաց աւնուլ or բաճալ զ-ն, to skim,

to scum, to despumate.

Փրփրադէզ *a.* covered with foam or

froth, frothy, foaming; - ալիք, foam-

ing billows; -լից *a.* full of foam, foamy, frothy; -ծին *a.* born of sea-foam (Aphrodite); -կան *a.* spumous; -հան, ի *s.* skimmer; slice.

Փրփրամ, րեամ, ացայ, Փրփրանամ, ացեալ *vn.* to foam, to froth, to spume, to mantle; to slaver; - օշառի, to lather. [foam-like.

Փրփրատեսակ *a.* resembling froth,

Փրփրեղջիւր *a.* aphriceronous.

Փրփրեմ, եցի *va.* to cause to froth,

to cover with foam; *vn.* *S.* Փրփրամ;

- առ կատաղութիւն, to foam with rage,

to fume with anger. [մեռուկ.

Փրփրեմ, ի *s.* bot. portulaca; *S.* Սն.

Փրփրեբախ *a.* foaming-mouthed,

slobbering, slaving, drivelling; -

երիւար, foaming courser or steed.

Փրփրեցուցանեմ *S.* Փրփրեմ *va.*

Փրփրիմ *S.* Փրփրամ.

Փրբամ, ացայ or ացի *vn.* to spout or

blow water from the nostrils.

Փշնութիւն *s.* inutility, uselessness,

bad quality; *bot.* rust or blight of trees.

Փշուն, ջիւոյ *a.* bad, nseless, vile, ab-

jeet, despicable; *bot.* carious, rotten.

Փշալի or վր *a.* windy, flatulent.

Փշաղիք *s.* artery.

Փշամ *vn.* to hiss; - or

Փշանամ, ացայ *vn.* to swell, to be

swollen; ից. to be puffed up, elated,

to grow proud, to be swollen with

pride, to take a pride in one's success-

es, to be bloated with pride & pre-

sumption.

Փշալի, Փշացումն *s.* swelling, infla-

tion; ից. puffiness, wind, pride, vanity.

Փշացուցանեմ *va.* to bloat, to swell,

to inflate; ից. to puff up, to swell, to

elate; -ուցիչ *a.* windy, flatulent.

Փշին, փշին, նաւ, նաց *s.* shaft, ar-

row, dart, javelin; ի քէն էւ անդր է

-ն, the arrows are beyond thee.

Փշոցուռոյց *a.* swollen, bloated, in-

flated, puffy, turgid, high-flown, fus-

tian, bombastic, emphatic.

Փշումն *S.* Փշանք.

Փշուռոյց *S.* Փշոցուռոյց.

Ք (ke) քէ *s.* the thirty sixth letter of the alphabet, & the thirtieth of the consonants; ք. ք, nine thousand; nine thousandth. Ես եմ այբ եւ քէ, սկիզբն էւ կատարած. (ես եմ այբի եւ քի առջին եւ վերջին), I am Ipe & Ké, the beginning & the ending, (I am Alpha & Omega, the first & the last).

— It is sometimes changed for the letters ք. կ. խ; for example: Հէք-Հէք, թարգմանալիք; ծարք-ծարք, կէլ, պարբեր-պարբեր; Աբաբ-Ախաբ. Հաբեր-Հախաբ.

— The Greek χ is changed by us into ք, as Χριστός-Քրիստոս.

Քալա *int.* I say! holla! hallo!

Քալաք *s.* circle, orb.

Քած, ից *sf.* bitch; Scylla; *a.* female.

Քածաւարոս, այ *a.* castrated; *s.*

eunuch.

Քածոր *s. med.* mange, dog-iteh.

Քակ, ք *a.* unsewed, ripped, disjoin-

od, separated; *s.* separation.

Քակեմ, եցի *va.* to undo, to unmake,

to untie, to loosen, to unbind, to de-

tach; to disjoin, to disunite, to dis-

solve, to resolve; to destroy, to de-

molish, to beat down; to take to

pieces, to take asunder, to dismount;

- զկարեալն, to unsew, to unstitch, to

rip up; - զհիւսեալն, to unweave, to

unravel; - զբեռնն, to unpack; -

զբարձս, to dislocate, to put out of

joint, to disjoint; - զազերս, to make

hip-shot, to dislocate one's thighs;

- զըք յաթուոց, to depose from the

throne; - զբարեկամս, to part, to se-

parate, to sever; զինի քակելոյ առ-

նիցն, the holidays being finished. [&c.

Քակիչ *a.* destroying; *s.* destroyer,

Քակողական *a.* destructive.

Քակար, ոյ *s.* animal excrement, or-

dure; - արջաւոյ, cow-dung, manure.

Քակուած, ոյ or Ի s. dissolution, rupture; unsewing, rip; a. unsewn, ripped. [ling, solution, enodation. Քակում s. S. Քակումն; unravel- Քակում, Քակակի a. dissoluble, dissolvable; destructible.

Քակում, եջի va. to undo totally, to decompose, to destroy; to dissolve; to divide, to separate; -իմ Ի փառաց, to lose one's renown.

Քակակի a. destructive; s. destroyer.

Քակումն or ումն s. dissolution, decomposition, separation, rupture, destruction, total ruin.

Քահանայ, Խյ s. priest, clergyman.

Քահանայադրած a. officiating; -եմ va. to consecrate; to ordain priest; -ուի s. consecration; -թաղ s. priest's funeral; -կան a. sacerdotal, priestly; -ք, priests; -կից s. brother-priest, colleague; -համ, աջայ տ. to take orders, to become or to be ordained priest; to perform the duties of priest; -պետ, աջ s. high priest, chief priest; pontiff; hierarchy; -ն Հռովմայ, sovereign pontiff; -պետաբար ad. pontifically; -պետական a. pontifical; -պետեմ, եջի տ. to be or become high priest or pontiff; to perform the duties of pontiff; -պետութի s. dignity of a high priest, pontificate; hierarchy; -պես ad. like a priest, sacerdotally; -վարութի s. sacerdotal order or function; -բան s. temple, church, holy place; priest's residence; * -յու, աջ S. Ձեռնարկել; -յուցանեմ va. to ordain priest. [office.

Քահանայեմ, եջի տ. to hold priest's Քահանայութի s. priesthood; hierarchy; -ուհի sf. priestess.

Քահեմ S. Քաւեմ.

Քաղ, Խյ s. he-goat, goat; bot. weedings; -հանել S. Քաղահան առնեմ.

Քաղաքիւր or դրոն s. mat.

Քաղածոյ or ծու s. collection, compendium, anthology; chem. extract, spirit; a. collected, compiled.

Քաղակ, աջ s. young kid.

Քաղահան s. weed-hook; - առնել va. to weed, to hoe, to pluck up weeds; fig. to scan, to sift, to pick out, to select, to choose; -հեղձոյց լինիմ տ. to be choked by weeds. [timber.

* Քաղան s. log of wood, beam of

Քաղաք, աջ s. town, city; S. Թա- գաւորեալ, Մայր; Ի -ս -ս, լը -այ -այ,

-ի -ի, in every city or town, every where; -է Ի -, from one town to another; արտաքս ք զ-ն, out of town; բնակիչք -ի, towns-people, towns-folk; վիշակ, սահման -ի, township.

Քաղաքաբերդ s. place, fortress; - բնակ s. townsman, inhabitant of a town, citizen, cit, burgess; - լինել, to live in a town; -գիւղ or գեղ s. small town, village; market town, borough; -գէտ a. s. politician, statesman; մեծ- իմաստ -, great -; -գիտութի s. politics, polity; -գլուխ s. mayor, city magistrate; -գրիմ տ. to be naturalized; -գուռն s. city-gate; -ժողով a. composed of all the towns-people; s. public meeting; popular assembly; - բնիկութի society; -կան a. civil, political, civie; citizen; S. Քաղաքավար; s. politics; -կանութի s. policy, polity; S. Քաղաքավարութի; -կիրթ or կրթել a. civilized; -կից a. of the same town; s. fellow-citizen, fellow-townsmen; - կրթեմ va. to civilize; -կրթուի s. civilization; -կցուի s. fellow-citizenship; -մայր S. Մայրաքաղաք; -մարտութի s. civil war; war between city & city; -մէջ s. the centre or chief square of a city; -մուր s. fortified town; յարգար a. built with taste, embellished; յին S. Քաղաքական; -ք, citizens, towns-people; -համ, աջեալ տ. to become a town; to be peopled like a town; -հի s. towns; -հիստ a. town-like; -նորէն ad. politically; -քնութի s. civic order, police; -պահ, աջ s. policeman; -պետ, աջ s. governor of a town; chief magistrate or mayor of a town; -պետա- բան s. town-hall; -պետուի s. mayor- alty; -ուռ, աջ s. conqueror of a city; -սէր a. loving one's native place, patriotic; -վար, աջ a. political; civil, polite, courteous, mannerly; -վարեմ, եջի, -վարիմ, եջայ տ. to behave well, to conduct oneself honestly; to rule with wisdom; -վարութի s. behaviour; policy; police; good breeding, civility, urbanity, courtesy, politeness, affability; - կենաց, personal conduct; անսոգիւա -, unimpeachable morality or integrity; ծայրացեալ -, deep policy; -առար s. betrayer of the city, traitor; -ցի, ցւոյ, ցեաց a. of the same country; s. townsman, citizen, bur- gess; -ք, towns-people, -folk; -ցու- ցանեմ va. to make like a city; -ւեր a.

town destroying; -ւորութի s. eivility, politeness; honesty, virtue.

Քաղաքիկ s. small town.

Քաղաքիկեալ, երոյ s. pl. small towns.

Քաղաքովն ad. with all the inhabit- ants.

Քաղաքորմ s. wall of a town, forti- fication, rampart; interval between two lines of defence.

Քաղբան, աջ s. Gr. w. galbanum; - երեւելի, transparent -.

Քաղդեայ, գէից s. Chaldean; caster of nativities; astrologer, soothsayer; -գէական a. Chaldaic, astrologieal; -գէարէն ad. in Chaldee; -գէացի a. s. Chaldean; -ք, the Chaldeans; -գէ- ուի s. judiciary astrology, horoscope, Քաղեան a. born of a goat.[nativity.

Քաղեմ, եջի va. to gather, to gather together, to collect, to assemble, to amass; to draw, to extract; to pick, to pluck up, to take away; - գողիս, գողնչ ուրուք, to keep in suspense, to amuse, to keep at bay; - բանս Ի բե- լանոյ ուրուք, to catch something out of one's mouth; fig. to get cunning- ly into the confidence of one, to ob- tain his secret surreptitiously; սկսա- ոգի նր քաղիլ Ի նմանէ, he began to faint away; լոյս Իմ քաղի, my life is consuming; S. Ընկոյղ. &c.

Քաղթիստ, &c. S. Թթով, &c.

Քաղիրթ, դրծաց s. tripe; վաճառա- նոց քաղիրթի, tripe-stall. [ius.

Քաղիկահիկ s. calcedony, calcedon- Քաղհանեմ va. S. Քաղ հանեմ; - ձե- ուք, to handweed.

Քաղոց, Ի s. the fifth month of the ancient Armenian calendar, (Dec. - Jan.). [abstract, epitome.

Քաղուածոյք s. extract, abridgment, Քաղրան s. earthen dish. [lor.

Քաղրթավաճառ s. tripe-man, --sel- Քաղրթեղ a. tun-bellied.

Քաղց, ոյ or Ի s. hunger; a. hungry; - գծիւակ, ուժգին, անհարկն, viol- ent, canine, ravenous appetite or hunger; յուզել զ-, to excite, sharpen or quicken the appetite; -իւ հար- կանիլ, to be hunger-beaten, to be or feel hungry; մեռանել առ -ոյն, to starve, to die of starvation; հարկա- նել զ-, to stay or satiate hunger.

Քաղցական a. where starvation is Քաղցանամ S. Քաղցնում. [felt.

Քաղցաւոր, -ցեալ a. hungry, starv-

ing, famished. [person, greedily.

Քաղցեալբար ad. like a famished

Քաղցնում S. Քաղցնում.

Քաղցեցուցանեմ va. to cause hun- ger, to famish, to starve.

Քաղցկեղ, Ի s. med. cancer, gangrene, mortification; impetigo, moist tetter.

Քաղցնում, ցեայ, ցեալ տ. to feel hungry, to be hungry, famished; fig. to hunger after, to thirst for, to be greedy of, thirsty or eager for.

Քաղցու, ոյ s. must, new wine; -ա- լից a. full of or drunk with new wine.

Քաղցունի a. sweet; gentle.

Քաղցութի or ումն s. hunger.

Քաղցուցանեմ S. Քաղցեցուցանեմ.

Քաղցր, ցու. ցուլք, ցուց a. sweet, delicious; mild, pleasant, agreeable, charming, amiable, affable, dear, be- loved; s. sweetness, honey; - or -ցունա ad. sweetly, softly, gently, pleasantly, nicely; - հայեցուածք, mild looking; - բնասրութիւն, good-temperedness; - բարք, gentle manners; - յիշատակ, pleasing remembrance; - է տեսանել, it is pleasant to see; - է նշ, it is a pleasure for them to; - է Ինձ, I should like; - էր մեզ տեսանել, we saw with pleasure.

Քաղցրաբաժակ a. bearing sweet wine; -բան a. sweet-spoken, mealy- mouthed, smooth-tongued; flattering; -բանուի s. sweet tongue, kind things, honeyed, fine or soft words, flatter- ing discourse, flattery, wheedling, blarney; -բար ad. sweetly, softly, gently, mildly; -բարբառ a. honey- tongued; sweet-voiced, melodiously singing; -բարոյ a. sweet- or good- tempered, affable, condescending; -բարութի s. good-temperedness, mild- ness, meekness; -բեր a. bearing sweets, producing agreeable fruits; -բոյր a. sweet-smelling, odoriferous, sweet-scented, fragrant; -բուխ a. mel- lifluous, sweet; -լից a. full of sweet- ness; -լուր a. agreeable, sweet to the ear; gentle, docile, submissive; -խառն a. mixed with sweetness, sweet; mild, soft, temperate; - բանք, honeyed words; -խառնութի s. temperature; -խորժ a. agreeable to the taste, sweet to the palate; -խօս or խօսիկ a. speak- ing or singing sweetly, sweet, har- monious, tuneful; S. Քաղցրաբան; - ծաղիկ a. adorned with fine flowers;

-ծաւալ *a.* spread or sprinkled gently; -կան *a.* sweet; -կարկալ *a.* purling, murmuring gently; -կն *a.* sweet-eyed; -համ *a.* sweet-tasted, savoury, delicate, delicious; -համբար *a.* sweet, demure, affable, obliging, complaisant, kind; -համուհի *s.* savouriness, relish; -հայեաց *a.* mild-looking; fine, graceful; -հնչակ or հնչեւն *a.* soft-sounding, harmonious; -հոս *a.* flowing gently; -ձայն *a.* sweet-voiced, melodious, tune-ful, musical; -բարբառով, melodiously; -ձայնով *s.* sweet voice, melody, harmony, euphony, music; -թեամբ ելրով, by his harmonious voice; -ղի *a.* well tuned, harmonious; -ճաճանչ *a.* gently beaming; -ճաշակ *S.* Գաղ-ցրահամ.

Գաղցրան *s.* chem. glycium, beryllium. Գաղցրանամ, աջայ *vn.* to become or grow sweet, mild; *fig.* to soften down, to relent; -նինջ or -նիրհ *s.* grape sugar; -նըլ *a.* spreading a subdued light; -նուագ *a.* causing harmonious chants to be heard; -ընչ *a.* gently blowing; -պատիր *a.* flattering, deceiving; -պարզ աչք *s.* soft eyes, gentle glance; -սէս *ad.* sweetly, gently, softly; -պտուղ *a.* bearing or producing pleasant fruits; -սէր *a.* fond of sweets; -սիգ or սիք *S.* Գաղցրաշուշ; -սինձ *s.* chem. gelatine sugar; -մոյց *a.* brought up tenderly, in delicacy, delicate; -վաճառ *s.* confectioner; -տէնչ *a.* sweet & desirable (sleep); -տես or տեսիլ *a.* fine-looking, graceful, handsome; -տուր *a.* given with gentleness, by fair means (order); -բար *a.* producing sweet things; -ցուցանեմ *va.* to sweeten, to render sweet; *med.* to edulcorate; *fig.* to soften, to temper, to calm, to allay; -ցուցիչ *a.* soothing, demulcent, emollient; *med.* edulcorant; -ւենի *s.* sweets, comfits, preserves; -քուն *a.* of sweet sleep.

Գաղցրեմ *S.* Գաղցրանամ. Գաղցրենի *a.* sweet. [hallelujah. Գաղցրերգուն *s.* sweet song, melody, Գաղցրիկ *a.* sweet, benign, dear, Գաղցրիկ *s.* chem. glycerine. [darling. Գաղցրութիւն *s.* sweetness, suavity; saviour; softening; gentleness, affability, meekness, amability, benignity, amenity, urbanity; -թք *ad.* sweetly, softly, gently, mildly; -թք օձնի *ի* ծաւ-

կէն ելանէ, a smooth tongue draws even the serpent out of his hole, (gentleness is better than force).

Գաղցրութեան *a.* teaching with gentleness; pleasant to learn.

Գամ, ոյ *s.* juice; gravy; jelly.

Գամակ, աջ *s.* back, back-bone, spine; -աբէկ, -ակոտոր *a.* broken-backed, bipshot; *fig.* cast down, cowed, craven, dismayed; -ակոր *a.* humped, hump-backed.

Գամահարար *ad.* scornfully, disdainfully, slightlying; -կան *a.* contemptible, despicable.

Գամահանք *s.* contempt, scorn, disdain; -նա առնեմ or

Գամահեմ, էջի *va.* to despise, to scorn, to disdain, to slight, to set at nought, to take no heed of, to make no account of; -հէր *a.* despicable.

Գամահիւ *a.* scornful, contemptuous.

Գամեմ, էջի *va.* to press, to squeeze, to extract, to wring; to strain, to filter; to drain, to cause to flow; *fig.* to exhaust, to drain, to use up, to empty; -ղբաժակ, to swallow up, to drain the cup; -ղբաժակ մինչեւ ցորոյր, to drink the cup to the dregs, to swallow the pill; -ղբ մորաւս դառնութեան բաղդին, to drain or exhaust the rigours of fate; յինքն -, to suck, to imbibe, to draw in; արաստուք յաջայ նր քամէին, he wept bitterly; հողմով -, to winnow; քամիմ *vn.* to be swollen.

*Գամի, մւոյ *s.* wind; flatulency; *S.* Հողմ.

[der, straining-bag.

*Գամոյ, աջ *s.* filter, strainer, cullender; Գամուած, Գամուք *s.* pressing, ooze, residue; chem. residuum.

Գայլ, էջ *s.* pace, step, stride; -մի ոտին, a foot of earth; -առ -, -ad. step by step; ը - -, at each step; հաղար -, mile; առնուլ զառաջին -, to take the first steps, to break the ice; -ս փոխել, to step, to walk; եւ - առ - յուշիկ ընթաց, վարեալ տանի քաջ անդրի բաց, fair & softly goes far in a day.

Գայլափոխ, էջ *s.* motion of the feet, step, pace, walk, gait; -եմ or

Գայլեմ, էջի *vn.* to step, to take a step, to walk, to stride, to go.

Գայու, էջ, -ամանեակ *s.* necklace, collar, carcanet. [ety, mental trouble.

Գայլալանք *s.* Գայլալանք; anxiety. Գայլալանք, էջի *va.* to dissolve, to

undo, to destroy, to take to pieces; to disperse, to break up; -զմիս, to dissipate, to distract; -զմաւար, to chase the darkness; -իմ *vn.* to be dissolved, destroyed; to be dispersed, spread over; -յոք, to be violently fond of.

Գայլալանք or ումն *s.* dissolution, destruction, division, separation; looseness; -մաւոյ, dissipation.

Գայլալանք *a.* wanton, loose, lewd.

Գան *pr.* more than, more, under, beneath, over; as, as well as, as much as; - or - էթէ, - էթ *conj.* that; more, than; անդր -, further, beyond; ոչ ոք - զնա, no one but he; առաւել - զէրեւոնէ եւ հինգ ամբ էն իմ, I am more than thirty five years old; դքեղ ընարեաց - զազգս Զմմ, he choosed thee before all the nations; պատրաստ եմք մեզանք - անցանէ ընդ օրէնս հայրենիս, we are ready to die, rather than violate our country's laws; հառու - զմմ սուր, much keener than any other sword; մըքան խաղաղութիւն է ի տունս շինականաց - ի առնա թագաւորաց, when will peace reign alike in the cottage & in the palace!

Գանալ *ad.* in how many ways?

Գանակ, աջ *s.* quantity, measure; -ազէտ *a.* knowing the quantity; -ա-կան *a.* quantitative; -անամ, աջայ *vn.* to be limited in quantity; -ւոր *a.* having a quantity; -եմ, էջի *va.* to assign the quantity; to measure; to contain, to comprehend.

Գանակիմ *ad.* in how many ways?

Գանակութիւն *s.* quantity.

Գանանացի, Գանանիդաւ or -իտ *a.* s. Canaanite. [ferocious, fierce.

Գանասար, -եան, -իկ *a.* wolf-like, Գանդ, ի, -ակ, աջ *s.* carving, sculpture, chiselling, chasing; notch; cameo; բարձր -ակ, relief, relievo, embossment.

Գանդակագործ, աջ sculpture; chiselling; sculptured or chased object; sculptor, carver; chaser; *a.* sculptured, carved, chiselled, notched; -գործի *s.* graving-tool, chisel; -գործութիւն *s.* sculpture, carving, chiselling, chasing.

Գանդակաւոր *S.* -գանդագործ *a.* [ing. Գանդակեմ, էջի *va.* to sculpture, to carve, to chisel; to notch, to cut.

Գանդակիչ *s.* sculptor, carver; chaser, chiseller.

Գանդեմ, էջի *va.* to demolish, to destroy, to beat, to knock or pull down, to subvert, to overturn, to ruin, to dismantle, to rase; to ravage, to devastate, to desolate; *S.* Գանդակեմ. Գանդիչ *s.* destroyer, ravager, despoiler. [գուհի.

Գանդուած, ոյ *S.* Գանդակ * & Գանդուակ, զկաց *s.* jar, large earthen vessel to contain corn.

Գանդուհի *s.* demolition, destruction, dismantling.

Գանդարդ, աջ *a.* s. what, which.

Գանդի *conj.* for, because, since, considering that, whereas, inasmuch as, though.

Գանի, նոյ or նւոյ. նիւր, նեաց *a.* how! how much! *ad.* what? how much? how many? *s.* quantity; - անգամ? how many times? - առաւել! - եւս! how much more! with still more reason; - ամաց է? how old is he? - ժամանակք էն? how long is it? - մարա պատե-րազմի միջցաք! how often have we fought! ի - առաւել? in how many days? ի - ան ամոյն? on what day of the month? - ինչ պարտիս? how much do you owe? - զնոյ or քանի վաճառեցեր, how much did you sell it for? at what price did you sell it? քանի զնեցեր, how much did you give for it? at what price did you buy it? - մի, some; առաւել - մի, some days; քանի քանի, how! how much! how often! how many times! քանի գեղեցկացար եւ քանի քաղաքացար, how fair & how pleasant art thou! - գեղեցիկ է առաքելութիւն! how lovely is virtue! ոհ, - վէհ է հայրենասիրութիւն! how sublime is patriotism!

Գանիութիւն *s.* quantity.

Գանիպատիւ *ad.* how many more?

Գանիս, Գանիցս, Գանիցս անգամ *ad.* how many times? քանիցս անգամ, every time that.

Գանիսն *a.* *S.* Գանի; -! - եւս! - առաւել? how much more! with still more reason. [measure.

Գանիսնութիւն *s.* quantity, number, Գանի օրինակ *ad.* in how many man-

Գանիակ *s.* table. [ners or ways?

Գանոն or ողմ, ով, աջ *s.* Gr. w. ruler, rule, square; *fig.* rule, guide, model, principle; *S.* Գանոն; -ական *a.* regular.

Գանորդ, աջ *s.* arith. quotient.

Գանուն *S.* Գանոն.

Գանցանք *s.* hard work, hard labour.
Գանցեմ, եցի *va.* to lacerate, to tear in pieces, to rend asunder; to separate, to detach, to divide; - զոսկերս, to bone.

Գանցումն *s.* laceration, tearing.

Գանցատեմ *S.* Գանգատեմ.

Գանգար *S.* Տաղանդ; - ազերծեմ *va.* to take away, to snatch away, to rob, to despoil; - աթաղոյց *a.* hiding one's talent; - աւոր *a.* having talents; of the weight, or value of a talent.

Գաշ *s.* *S.* Գարշ, Սնակուշ; *gr.* *S.* Պատիւ; false religion, sect; *mus.* *S.* Փոշ; * օշ, two pounds weight; *h.* - բերեւ, to cause the coupling of animals.
Գաշեմ *va.* *S.* Գարշեմ; * to graft, to inoculate.

Գաշկազործ *a.* felt, made of felt.

Գաշկէն *s.* barley-bread.

* Գաշկու առնեմ *S.* * Գաշեմ.

Գաշմ *S.* Կապիղեղ. [builder.

Գաշտի *s.* *Pers. w.* ship; - *h.* *s.* ship.

Գառչաւ *S.* Խիժ առաձգական.

Գապրցախ *S.* Կապար.

Գալ, ալ *a.* brave, gallant, valiant, courageous, intrepid, valorous, manful, stout, bold, daring; good, honest, worthy; clever, excelling in, of good abilities, fit for; noble, distinguished, eminent; *s.* hero; tutelar genius; *S.* Միջաւանջ; *ad.* good, well, right, suitably, very, much, very much; - *աւրանց*, emperor, Cæsar, Augustus; - *ի բաց*, very far; very, much, much more; *կարի* -, *կարի իսկ* -, very well, as well as can be; - *է*, that will do, that is settled; well, very well! - *էր*! courage! be of good cheer! *S.* Կարի, Վաղ.

Գալաբան, - *իկ* *a.* well-spoken, abounding in words, eloquent, fluent; - բանութիւն *s.* eloquence, fluency of speech; - բաստիկ *a.* happy, fortunate; - բար *ad.* bravely, valiantly, courageously, boldly, heroically; - բարութիւն *s.* probity, integrity, honesty; fortune, good fortune; - բեր, *ից* *a.* producing much, very fertile, fruitful; - բերութիւն *s.* fertility, fecundity; - բերուն, - բերք *ի* *S.* Գալաբեր; - բուր *a.* well turned; - բոյս or բուսիկ *a.* well sprouted, flourishing; *fig.* good-tempered; well affected; - բուսութիւն *s.* fine vegetation; *fig.* good temper or nature; happy disposition; - բուս *a.* well nourished or fed.

Գալաբանգուր *a.* well curled, curly-haired; - գեղեցիկ *a.* very pretty, graceful, charming; - գնաց *a.* light-footed, nimble; - գոյն *ad.* very well; - գործութիւն *s.* great deed, achievement, exploit, feat; - գօտի *a.* having the clothes well tucked up, or well girdled round the body, agile, brisk, active, alert, lithe.

Գալադարման *a.* well or carefully cultivated; - գէտ *a.* watching, looking well over; - գիպութիւն *s.* opportunity; - *բ* *ad.* opportunely, at the proper time.

Գալադարմ, - գգի, &c. *S.* Գալառահմ, &c.; - գեկ *a.* well warned, very clear, plain, evident; - գէն *a.* well armed; *այր* -, man at arms; - գնեայ *S.* Գալազուն; - զուարթ, - զուարճ *a.* flourishing, full-blown; cheerful, brisk, joyous, merry-looking; - զուգուն *s.* well proportion; - զուն, զնոյ, զունք, զանց *a.* noble, valiant; *s.* hero; - զօր *a.* very strong, powerful, mighty; - զօրութիւն *s.* vigour, valour, power.

Գալաթոյր *a.* of a fine colour; - թուխ *a.* very dark, as black as ebony; - չերք, raven locks; - թուխ *a.* soaring very high. [dustrious.

Գալաթիր *a.* very active, quick, industrious.
* Գալալ *a.* bald, hairless.

Գալալան *a.* high-breasted, broad-breasted, robust, intrepid; - լաւ *a.* very good, excellent, honest, upright; - *այր*, honest man; - լաւութիւն *s.* excellence, probity, honesty; - լեզու *a.* fluent, eloquent; - լեր *a.* encouraging, inspiring; - լինել, - *ս* մատուցանել, աւալ, to rouse the courage, to give heart to, to inspirit; *S.* Գալալերեմ; - *ս* առնուլ, to pluck up courage, to take heart, to cheer up; - լերանան *a.* exhortative, encouraging; - լերեմ, ել *ցի* *va.* to encourage, to give courage, to animate, to reanimate, to invigorate, to incite, to embolden, to cheer up; - լերիմ *vn.* to take courage, to be inspirited; - լերեաց, courage! be courageous, take heart, don't be disheartened, cheer up! - լերիւ *a.* encouraging; - լերութիւն *s.* encouragement, exhortation, comfort; courage; - լուր *a.* attentive, mindful, docile, meek.

Գալախառնութիւն *s.* temperature; good temper; - Գալախառն *S.* Բարեխառն; - Գալ *a.* judicious, wise, prudent; - Գաւ

a. abounding in grass or fodder; - Գալ, չուրդ *a.* giving or suggesting good counsel, wise; - Գալհրդութիւն *s.* good sense, wisdom, prudence; - Գաւ, &c. *S.* Գալաբան, &c.

Գալաճաղիկ *a.* well blossomed, adorned or ornamented with pretty flowers, full-blown, flourishing; - Գալ, նօթ *a.* well known; well versed, expert; - Գաւ *a.* well timbered, abounding in woods; - Գեր *a.* enjoying a vigorous old age; - Գերուն *s.* a prosperous or happy old age; - Գնութիւն *s.* the having many children; fecundity, fruitfulness; - Գնունք *a.* having many children, prolific, fecund; fruitful, rich, fertile.

Գալախաղմ *a.* well prepared, dressed; strong constitutioned; - Գալալան *s.* good furniture; strong or iron constitution; - Գալ *a.* possessed, demoniacal; - Գալալ *a.* well ordered, regulated, disposed; - Գալալութիւն *s.* good order, nice disposition; - Գալալադոյն *S.* Ալ. պարտեղ; - Գերպ *a.* sightly, comely, handsome; - Գերպութիւն *s.* sightliness, comeliness; - Գերթ *a.* well disciplined, educated, instructed, versed or exercised; - Գորով *a.* very robust, vigorous, valorous; *S.* Գալաճիկ; - Գոււ *a.* very solid, well beaten or hammered; - Կրօն *a.* very religious.

Գալաչանդ *a.* very pleasant, most agreeable; - Գալեաց *a.* sharp-eyed, acute-looking; - Գալ *S.* Հօրամոյն; - Գանձար *a.* very talented, full of intelligence, witty; - Գասակ *a.* of lofty stature, tall, well-shaped; - Գասկ *a.* well-eared; fertile in grain; - Գաս *a.* very sharp, keen, edged; - Գաւ *s.* zool. ibis; - Գաւաս *a.* very faithful; most confiding; - Գաւաստութիւն *s.* great faith; - Գմու *a.* very erudite, well versed, skilful, very learned; *s.* bachelor; - Գիտութեց, bachelor of sciences; - Գի նել իմից, to be well acquainted with, to be a connoisseur in, to know thoroughly; - Գմութիւն *s.* vast erudition, great knowledge; - Գալալութեց, baccalaureate of sciences; - Գնար *a.* very clever, ingenious, witty; - Գնել, to task one's ingenuity, to set one's wits to, to exert or strain oneself; - Գնչող *a.* loud, resounding, very sonorous, canorous; - Գոգի *a.* lively, courageous, resolute, determined; - Գոլ *a.* fer-

tile, rich; - Գոլ *a.* very cool, very agreeable, fresh; - Գոս *a.* sweet-smelling, pleasant, balmy, odoriferous; - Գնել, to have an agreeable odour; - Գոսութիւն *s.* sweet smell, scent, perfume.

Գալաճայն *a.* sweet-voiced, euphonic, harmonious, sonorous, resonant; - Գալալութիւն *s.* powerful or agreeable voice; euphony, harmony; - Գի *a.* well-horsed, mounted on a good horse; skilful in horsemanship; - Գի *a.* holding well, dexterous, clever; well-bent.

Գալաղեղն *a.* having a strong bow; skilful in archery.

Գալալանկութիւն *s.* fortune to have good children; - Գաւ *a.* lucky, happy; - Գաւանութիւն *s.* fortune, prosperity, felicity; - Գաւան *a.* skilful in playing (music); - Գալալիւ *a.* endowed with strength, vigorous, strong, robust; - Գալալ or Գալալիկ *a.* *s.* warlike, martial, brave soldier; - Գալալութիւն *s.* bravery, valour; - Գի *a.* sharp-witted, very intelligent, full of wit; - Գու *a.* very shrewd; - Գնել, to penetrate; - Գալութիւն *s.* sharp-mindedness, genius, intelligence, sagacity.

Գալալադ *a.* victorious, bright, signal; *s.* famous conqueror; - Գալալ *a.* very clear, plain, very evident, obvious; - Գալալ, to throw light on, to clear up, to bring to light, to put in evidence; - Գնել, to be as plain as day, to be quite evident; - Գանդալ *a.* very bold, most audacious or daring, hardy, dauntless; *ad.* boldly, daringly, hardily; - Գալալ *a.* very suitable, becoming, very fit or proper, apt, appropriate; - Գալալութիւն *s.* fitness, aptitude, right proportion; adaptability; harmony; - Գալ *a.* full of hope, well secured, in good hopes, full of faith or reliance; - Գու *a.* endowed with a good memory; - Գուսութիւն *s.* great hope or assurance; - Գոճար *a.* well disposed, very willing, very diligent.

Գալալամ, ալալ *vn.* to set forth one's value or worth, to make oneself known, to shew one's courage or energy, to exert one's abilities, to excel; - Գալալ *a.* well membered, strong-limbed, well-shaped; - Գուն *a.* highly renowned, far-famed, celebrated, very famous; - Գունութիւն *s.* renown, celebrity.

Քաջապաշար *a.* abounding in cat-
tles, full of cattle; -սպարաւա *a.* quite
ready; -պէրճ *S.* Գերապանծ; -պէս
ad. bravely, courageously, valiantly,
stoutly, resolutely; -պինդ *a.* very
solid, firm, eonstant; strong, robust,
vigorous; *ad.* stoutly, strongly, vigor-
ously; -պնդութիւն *s.* solidity, firmness;
vigour, sustained effort, unflagging
force; -պսղութիւն *s.* fertility, fruitful-
ness, abundance; -պտուղ *a.* produc-
ing much or good fruits, abundant,
fertile, fruitful. [water, irriguous.

Քաջաւոր *a.* abounding in good
-Քաջաւոր *a.* very abundant; gener-
ous, liberal; -անաւոր *ad.* like a val-
iant man, gallantly, valiantly; -աղջ
a. very healthy, of good constitution,
sound of body, in perfect health; -
լինել *to* be well, to enjoy health; -
աղջութիւն *s.* good health, soundness
of body, plumpness; -աղջ *a.* in the
full vigour of youth, in the springtime
of life, lively, brisk, vivacious, vigor-
ous; -առ *a.* learning with facility,
very intelligent.

Քաջասէւ *a.* very black; -սէր *a.* lov-
ing truly; -սիրտ *a.* stout-hearted,
courageous, intrepid, fearless; *ad.*
courageously; -սլաց -սլացիկ *a.* swift-
ly pouncing or springing on; -անութի
s. good nurture or education; -անու-
թիւն *a.* well nurtured or brought up; -սու-
թ *a.* very pointed, very cutting; -ստուեր
a. shadowy, well shaded, umbrageous;
-որուիք *a.* well-legged, strong-limb-
ed; -սրտեմ, եցի, -սրտիմ, եցայ *vn.* to
take courage, to be animated; -սրբ-
տութիւն *s.* courage, stout-heartedness,
intrepidity.

Քաջալազիկ *a.* light- or swift-footed;
-վայելուչ *a.* very suitable, very de-
cent; very elegant, handsome, charm-
ing; -վարժ *a.* well exercised, well in-
structed, expert, highly versed in; *s.*
licentiate; - օրէնագիտութիւն, licentia-
te in law; -վարժունի *s.* great exer-
cise, great practice; licentiate's degree.

Քաջատես or տեսիկ *a.* far-seeing,
far-sighted; *fig.* far-piercing; -տեսու-
թիւն *s.* far-sightedness, sharp sight; -տոհմ
or տոհմիկ *a.* high-born, of good birth,
noble, illustrious; -տոհմութիւն *s.*
high birth, nobility.

Քաջարի *a.* very brave, valiant, gall-
ant, valorous, courageous; -բշաւ *a.*

light-footed, running swiftly; -լինել
to run fast, to gallop; -բուհաւ *a.* in-
dustrious, ingenious, clever, skilful;
-բուժի *s.* act of courage or valour,
great bravery, prowess.

Քաջացուցանեմ *va.* to render cour-
ageous, brave, to inspire courage, to
give heart, to reanimate, to revive.

Քաջուէտ *a.* very brave, valiant,
doughty.

Քաջափայլ *a.* very bright, brilliant,
splendid, illustrious, superb; -փառ *a.*
very glorious, majestic, magnificent;
-փառութիւն *s.* majesty, magnificence;
-փոյթ *a.* very diligent, active, very
quick; -փորձ *a.* very experienced,
most expert.

Քաջաբարոյ *a.* good preaching. [ous.
Քաջեան *a.* noble, high born, illustri-
-Քաջեւայ *a.* well boiled, overheated.
Քաջերգող *a.* singing well, musieal.
Քաջերէ *a.* abounding in games.

Քաջեփ *a.* well cooked, well done,
done to a turn; - առնել *to* cook well.
Քաջնիւթայ, -իկ *a.* nimble, light-
footed, swift, quick; *s.* courier, ex-
press. [to understand, intelligible.

Քաջնիւթ *a.* comprehensible, easy
Քաջնիւթի *a.* choice, select, picked;
-ղորթ, choice troops, picked soldiers.
Քաջիկ *ad.* well, very well, properly,
as it ought to be.

Քաջիմայ *a.* sharp-witted, acute.
Քաջալիւղ *a.* well loaded with
grapes; - գինի, generous wine.

Քաջողութիւն *S.* Քաջաողութիւն-
Քաջորդի *a.* having virtuous or illus-
trious children; good, dutiful. [ous.
Քաջորեար *s. pl.* the brave, the valor-
-Քաջորկոր *a.* gluttonous.

Քաջութիւն *s.* valour, courage, brav-
ery, manhood, gallantry; stoutness,
vigour, force; exploit, achievement,
heroic acts; virtue, nobility, integrity;
-թք *ad.* bravely, manfully, stoutly,
courageously, valiantly, valorously;
ստոյգ, true courage; - ցուցանել *to*
display courage; - առնուլ *to* take
heart, to cheer up.

Քաջուղէշ *a.* fine-branched.
Քաջունակութիւն *s.* dexterity.

Քաջուշ, -եղ, աջ *a.* very intelligent,
full of wit, ingenious; - է մանուկդ,
there's good stuff in that boy; -աւթի
s. great intelligence, sharpness of wit,
good, happy disposition.

Քաջուսուցի *s.* well instructed, learn-
ed; fond of science; -ութիւն *s.* great
learning, vast erudition, well ground-
ed knowledge; fondness for science,
learning well. [a. keeping well the rules.

Քաջորէն *ad.* bravely, courageously;
Քառ, ից *a.* four.

Քառաբաժ or բաշխ *a.* divided in four
parts; -գիր *a.* four-lettered; -գլուխ *a.*
four-chaptered; four-headed; -գէմ,
-գիմակ or գիմի *a.* four-faced, square;
s. tetrahedron; -թել, -թելեան *a.*
four-winged; -թթուակ *s.* chem. qua-
tracide; -թի *s.* quadrimere; -թիւ *a.*
s. four; -թանի *a.* four-toothed, -tusk-
ed; -ծալ *a. s.* quarto, 4°. [աակի.

Քառակ, աջ *a. s.* four; -աբար *S.* Քա-
Քառականգնեայ or կանգուն *a.* of
four cubits; -կարգեան *a.* having four
strata, layers or tiers; -կերպ, -կեր-
պեան *a.* having four forms; -կի *ad.*
in four manners or ways; -կողմն, -
կողմեան *a.* quadrilateral; square; -
կուսեակ *s.* magic square; -կոյս *S.* Քա-
ռակուսի; -կուսեմ, եցի *va.* to square;
-կուսի, սւոյ *a. s.* square; - արմատ, -
root; - թուոյ, - of a number; -կու-
սուի *s. geom.* quadrature; - բոլորակի,
quadrature or squaring of the circle;

-չառոր *a.* four-volumed, in four vol-
umes; -հոլով *a.* turning or rolling in
four manners; ի - կանակի տարւոյ,
in all seasons; -ձեւ *a.* four-tailed; -ձի
a. drawn by four horses; -ձիք *s.* qua-
driga; -մանակ *a. gr.* tetrachronous;
-մանեակ *s.* necklace, collar; -մաս-
նեայ *a.* having four parts; -մեայ *a.* of
four years, quadrennial; - ժամանակ,
four years; -միլիոն *s.* quadrillion; -նիւ
a. four-wheeled; -նիւթ or նիւթեայ *a.*
composed of four matters or elements;
-նիւն *a.* quadrangular; *s.* tetragone;
- վանայ, eloister; -նիւնի *a.* having
four angles, quadrangular; -շուրթի
a. four-lipped, -pointed, -ended;
-պատիկ *a.* quadruple; -պատկեմ, եցի
va. to quadruple; -պատկութիւն *s.* qua-
druplication; -աւշ or ջեայ *a.* divided
in four branches (river).

Քառապայր, րեան or րի *a.* four-edged;
-անաթիւ *a.* forty; -անակաւոր պաշք
s. lent; -անաշակ *a.* forty-eared; -անա-
ղի *s.* forty-chorded or stringed; -անա-
մեայ, մէից, -մեռն, մեանց *a.* quadra-
genarious; of forty years; -անամու-
s. age of forty years; -անապահ *a.*

keeping lent; -անեակ, -աներեակ *s.*
quarantine; -անեայ *a.* forty; -աներորդ
or մորդ, աջ *a.* fortieth; -բ *s.* lent;
-անեքեան or քին, նեցուց *a.* all the
forty; -անից *ad.* forty times; -անոր-
գական *a.* quadragesimal; -անոր, *ի s.*
forty days; -անորեայ, բէից *a.* of forty
days; -սուն, սնից *a.* forty; սբ -բ, the
forty martyrs of Sebaste; էր ամաց
-սնից, he was forty years old; ամս
երկու չ -սնիւ, forty two years; քա-
ղաքս ութ առ -սնիւք, forty eight cit-
ies; -սուն -սուն զպահէն լուծանել *to*
break the fast once in forty days.

Քառալանիկ *a.* quadrisyllable; -վը-
տակ *a.* of four streams; -տարրեան *S.*
Քառանիւթ; -տեսակ *S.* Քառակերպ;
-տեսիլ *a.* four-faced; -բայլ, -բեայ *a.*
quadruped, four-footed, four-legged.

Քառեակ, եկի *a. s.* four; *mus.* fourth.
Քառեամ *s.* four years.

Քառեակ *s.* dozen.
Քառերանգ *a.* four-coloured.

Քառից *ad.* four times.
Քառոյն *s. Gr. w.* Charon (the ferry-
man of the Styx).

Քառոսանի *a. s.* quadruped.
Քառորդ, աջ *s.* fourth; quarter,
fourth part; quarter of an hour; *qua-
drant; - լուսնի, quarter; *S.* ժամ;
-ութի *s. ast.* quadrature; chem. quarta-

Քառուղի *s.* cross, cross-ways. [tion.
Քառուտակ *a.* four, containing four.
Քառաւաք *s.* carsaph, a wind.
Քառորեայ *S.* Չորեքորեայ.
Քասիոփէ, Կասիոփէ *sf.* Cassiope.
Քասլեւ *s.* Chisleu, the ninth month
of the Hebrews.

Քառքեղի *a.* dreadful, horrible.
Քապնեմ, եցի, -նիւմ, եցայ *vn.* to be
afraid greatly, to shudder with fear,
to thrill with horror, to be horror-
struck; -նեցուցանեմ *va.* to frighten,
to startle, to scare, to dismay, to ter-
rify; -նեցուցիչ *a.* frightful, terrific.

Քասակ, աջ *s.* likeness, resemblance,
conformity, form, proportion; -եմ,
եցի *va.* to liken, to assimilate, to form,
to proportion; -լմ *vn.* to resemble, to
be conformable; -ութի *S.* Քասակ.
Քար, ի, իւ or ամբ, ինք, անց, ամբք
s. stone; - պատուական, precious
stone, jewel, gem; - գծոփային *chem.*
infernal stone, caustic; - կրային, lime-
stone; - ծանրակշիւ, ponderous, heavy
spar, cawk; - մանրիկ, small stone,

pebble, gravel; հարկանեւ -իւ, քար-կոծեւ -ամբ, to stone, to lapidate, to stone to death; հալածեւ -ամբ, to pelt with stones; չիողուել, չմնալ -ի -ի վերայ, not to leave, not to remain one stone standing; հարկանեւ զոտն զ-ի, to strike the foot against a stone; միով -ամբ զերկուս պարսաքարել, (չ աջ եւ չ ահեակ յաղողել), to kill two birds with one stone; S. Կաթն, Շար-ժեմ, &c.

Քարաբլուր s. craggy rock, rough, steep rock; -բոյս s. roeella, alga tinctoria, liehen, cinereus terrestris, white moss; -բուխ a. flowing or springing forth from a rock; -գագաթն, -գրուխ a. craggy topped; -գիր, &c. S. Վիմա-գիր, &c.; -գնաց a. wandering among mountains, among rocks, in craggy places; -գործ, աջ a. stony, of stone, made of stone; s. S. Քարակոխ; med. gravel, stone; -գէզ s. mass of stones.

Քարադր, ի s. Gr. w. zool. plover, pluvialis, lapwing; or jaundice-bird, icterus, galbula.

Քարադրոշ, ից S. Քարակոխ; -թոշ or թոթոշ s. stellion, newt; -ժայռ or ժեռ, ից s. sharp rock, steep rock, crag; a. rough, rocky, craggy; -լեռան s. rocky mountain; -լեռանակ s. rocky hill; -լից a. full of stones, stony; -առնել, to fill or block up with stones; -խաչ s. stone-cross; -խառն a. mixed with stones; -խիւս a. abounding in stones; -խունկ s. bdellium; -ծեծ a. pelted with stones, stoned, lapidated; -պատառել, to be stoned to death; -ծերպ s. cavern, cave. [-trellis.

Քարակ, աջ s. Gr. w. vine-hedge,

Քարակարկառ s. heap of stones; ad. like a heap or pile of stones; -կերա a. stone, built of stone; -առն, stone-house; -կիր s. stone-carrier; S. Քար-ուկիր; -կրտ s. heap of stones; -կոշ-կոշ S. Քարածեծ; -առնել, to stone, to lapidate; -կոշաք s. block of stone; precipice, ravine; -կուռ, -կոխ, աջ a. made or built of stone; s. stone-cutter, -mason; sculptor, carver; -կոխուծի s. stone-cutter's calling or art; -կտուր a. cut from stone; steep, rugged; -հա-լած s. mech. rail-guard, sweeper, fender; -հաս, աջ s. stone-cutter; pav-our's beetle or rammer; -ք or -հանք s. quarry, stone-pit; -հար, ի a. med. troubled with the stone or gravel,

nephritic; -ձգութիւն s. stone-throw; stoning, lapidation; -ձգող or ձիգ a. throwing stones; -ձիգ լինել, -ձիգս առնել, to fling or throw stones; -ձիգ, ք s. stone's throw; -ձիւթ s. petrol-eum; -ձկուշք s. ichthyolites.

Քարալ s. rock-salt, mineral-salt. Քարաման s. cross-shaped distaff. Քարայատակ a. paved with stones; s. pavement; -յարկ a. stone-roofed; -յին a. stony.

Քարայր, ից s. grotto, cave, cavern. Քարանամ, աջայ տ. to turn to or become stone, to be changed into stone, to be petrified; fig. to be stoned, hardened, obdurate.

Քարանձաւ S. Քարայր & Քարածայռ; -ամուռ a. dwelling in a grotto.

Քարանման a. stone-like.

Քարանուխ s. bot. wild-mint, penny-wort; bird's-foot-trefoil. [stone-work.

Քարաշէն S. Քարակերտ; -շինուի s.

Քարապաշտ, ից s. stone-worshipper, idolater; -ուի s. stone-worship, idolatry; -պատուար a. stone-walled, for-tified; s. stone-wall.

Քարաջարդ a. ground between stones.

Քարասերմիկ s. bot. lithospermum, cromil, stone-crop, gold-moss; -տիրա a. stone-hearted, flinty--; hard--; ob-durate; -տրտիմ, եցայ տ. to have a heart of flint, to be stony-hearted, cruel, obdurate.

Քարավազ s. waterfall, eataract; -վէժ a. precipitated, fallen or thrown headlong; struck with a stone, stoned; -առնել, արկանել, to precipitate, to fling or hurl headlong; to stone, to cast stones; -լինել, to fling, cast or throw oneself headlong; -վէժք S. Քա-րաձգութիւն; -վիժեմ, ժիմ S. Քարա-վէժ առնեմ, լինիմ; -վիժուծի s. preci-pitation, falling headlong; steep, preci-pice; -վրէժ առնեմ va. to throw stones revengefully.

Քարացումն s. petrification; -ցուցա-նեմ va. to petrify, to turn into stone, to stone; fig. to harden, to obdurate.

Քարալին s. steepy side, bank or shore, precipice; -ժայռին, edge or verge of a rock.

Քարալոր S. Վիմալոր.

Քարաքոյլ a. cleared from stones; -քիւ S. Քարաքուի; -քոս, ի s. S. Քա-րաքոյս; med. morphew; -քուի s. cav-ern, grotto.

Քար, ից s. aspic, basilisk, cocka-trice; -ածնունդ a. born of an aspic.

Քարբեկ s. bot. stone-break, saxi-frage, alchemilla or lady's mantle.

Քարգանական, Քարգանական a. royal. [stony, stone.

Քարեայ, Քարեղէն a. made of stone, Քարեկարկուտ s. hail of stones.

*Քարեղ S. Քարաձիւթ.

Քարեհաւ s. boat-shaped stone vase used by grape-pressers.

Քարեպարիսայ s. stone-wall.

Քարընդան s. stumbling-block, -stone; -լինել, to stumble over a stone, to trip, to stumble; -եմ, եցի va. to serve as a stumbling-block, to cause to stumble, fail or fall, to trip up, to supplant.

Քարընկէց, կէցի a. throwing, fling-ing or casting stones; s. balista, cata-pult; -բարբառ fig. biting words; իւ-րեւ -մի, a stone's cast or throw; -առնել, to precipitate; -լինել, to throw stones; fig. to fling at one; -ու-լծի s. act of throwing stones, lapida-tion.

Քարթակ, ի s. zool. gudgeon. [tion.

Քարթնդումն s. murmur, grum-

*Քարթուռ a. stale. [bling, murmuring.

Քարիբբ, ի s. Charybdis.

Քարխոս s. bot. the great consound; symphytum, solidago, golden rod; S. Շամիլիտակ.

Քարծէկ s. med. xerion, favus, [թող.

Քարկոթոյ s. obelisk, cippus; S. Կռ.

Քարկոծ a. stoned; -առնել, to stone; -անք S. Քարկոծումն; -եմ va.

to stone, to lapidate, to kill by ston-ing; -ուլծի or ումն s. stoning, lapida-

Քարկուռ s. stone-cutter. [tion.

Քարկոխ S. Քարակոխ.

Քարհատ, ի s. stone-cutter's or quarry-man's pick.

Քարձ, ից a. thin-bearded; -աքին a.

beardless; -ուկ S. Քարձ.

Քարձիկ s. bird's crop, maw, craw.

*Քարձին s. wild pear.

*Քարմաղ s. wire sieve for gravel.

Քարմարցանկ s. litharge; S. Մարգա-ւանկ.

Քար S. Քարումն; ի -, չ - ad. trailingly, creepingly; չ or ի - ածել, արկանել, ձգել, to train, to trail, to draggle, to drag or draw along; ի - գնալ, to crawl, to creep in the belly.

Քարած, ոյ, Քարաձէտ s. serpent's trail.

Քարանք S. Քարումն.

Քարել, եցի va. to draw, to drag, to pull or haul about, to drag along, to lead away; - յինքն, to attract, to win, to gain or bring over; - չ գե-տին, to drag on the ground; - առ-գատուորն, to lead or drag before the judge, to bring to justice; յարաառու - , to stir to pity, to affect, to move; - զոք ից. to defame, to slander, to bite; - իմ տ. to be led, drawn, dragged, trailed; - չ երկիր, to crawl along on the ground, to creep; - չ փռի, to be dragged along in the dust.

Քարողական a. attractive.

Քարումն s. attraction, act of draw-ing to, dragging or drawing along.

Քարոյ, ից or աջ s. herald, crier; preacher; musician; preach, sermon; - լինել, կարգալ, to announce, to pub-lish, to herald, to proclaim; - աալ, to preach, to make or to preach a sermon.

Քարողակ, ի s. caduceus, wand; Aaron's rod; -ան a. preaching; -ն s. proclamer, herald; -եց. s. fellow-preacher.

Քարոզեմ, եցի va. to herald, to pro-claim by heralds, to announce public-ly, to publish loudly, to cry; to preach; թագաւոր -, to proclaim king; - յա-նապատի, to preach in the desert; - օ-րինակաւ անձին, to practise what one preaches, to be the first to set an ex-ample to others.

Քարոզիչ s. herald, crier; promulga-tor; preacher; missionary, missioner.

Քարողութիւն s. act of proclaiming, of publishing by means of heralds, prom-ulgation; preaching; mission.

Քարոս S. Կարոս. [porum.

Քարոկր s. ossa petrosa, ossa tem-Քարոլմ s. stone-wall.

Քարուակ a. infamous, disparaged, disgraced, blasted; - կալ, to bear, to pocket an affront, to put up with an insult, to behave in an infamous man-ner, to behave brutally, filthily; -ա-նուլծի, -անք s. ill treatment, outrage, dishonour, brand or stigma, infamy, disgrace, opprobrium, turpitude, crime.

Քարուկ s. small stone, pebble.

Քարուկիր s. (wall of) cemented stones; a. S. Տուն.

Քարուպայ s. Pers. w. yellow amber.

Քարուռ, *ից* a. full of stones, rough, *Քարուռազ* S. *Քարհատ*. [stony. *Քարսոն* or *Կարսոն* s. bot. parsley. *Քարկատեմ*, *էջի* va. to hack or hew to pieces, to kill. *Քարոս*, *ից*, -*էզ*, *իզուց*, -*էն*, *էնի*, -*էս*, *իւաց* s. Gr. w. card, paper, parchment; cartoon, pasteboard; letter; book. *Քարտուղար*, *աց* s. secretary; chancellor; -*ան* s. secretary's office; -*ութի* s. secretaryship. [*քար*]. *Քարբաշ* s. mus. an Armenian note *Քացախ*, *ոյ* s. vinegar; acid; *Համեմուտ* -, aromatic vinegar. *Քացախածան* s. oxymel; -*ման* s. vinegar-cruet; -*յին* a. acetic; -*չափ*, *ի* s. acetimeter; -*վաճառ* s. vinegar-maker, -seller. *Քացախեմ*, *էջի*, -*եղուցանեմ* va. to sour, to render sour or acid. *Քացախիկ* s. chem. acetine. *Քացախիմ* va. to taste acid, to turn sour, acid, sharp. *Քացախութիւն* s. acidity, sourness. *Քացախուռ* a. acetous, acid, pungent; *ից* corrupt, spoiled; * s. stewed *Քացխակ*, *ի* s. chem. acetate. [fruit. *Քաւ* conj. not, no, never, not at all; *int.* away with! go along! fye! for shame! *pr.* without, besides, except; - *յինէն*, far be it from me, God save me! - *լիցի ինչ ի Տննէ*, God preserve me! - *քէզ*, - *լիցի*. - *մի լիցի*, no! God forbid! - *լիցի քէզ*, far be such thoughts from thee; - *լիցի մէզ*, we will not, we don't like; - *ի մէջը*, God preserve us, God save us; *մի անդր*, - *լիցի*, oh! never! fye! fye upon it! *Քաւարան* s. place or instrument of expiation; purgatory; * catafalco; -*րար* S. *Քաւիչ*. *Քաւիչ*, *ից* s. astrological trifles. *Քաւիչայ*, *դէից* s. magian, magician, wizard; -*դէական* a. magical; -*դէուի* s. magic; astrology. *Քաւեմ*, *էջի* va. to expiate, to atone for; to justify; to propitiate, to satisfy, to conciliate, to render favorable or propitious; ԱՅ. *քաւեա զիս զմեղաւորս*, God, be merciful to me, a sinner; *քաւեալ եմ ես*, I am innocent. *Քաւթարիկ* s. zool. lynx. *Քաւիչ* a. expiatory, propitiatory; - *լինել*, to expiate. *Քաւութի* s. expiation, atonement,

pardon, propitiation; - or *սեղան* -*է*, libation; propitiatory; *զոհ* -*թէ*, sin-offering; -*աբեր* a. expiatory. *Քաւապետ*, &c. S. *Քահանայապետ*. *Քափուր*, *ի* s. camphor; bot. -tree. *Քափրախան* a. camphorate. *Քաբար*, *աց* s. cake, bun, pastry, wafer, simnel, hearth-cake. *Քեզնի*, *Քեզոյն* ad. of or by thyself; *pr.* thou alone. *Քեծ* a. faint, weak, languid. *Քեղակարոս* s. bot. oreoselinum, mountain-parsley; chærophyllum, sweet-fern, chervil. *Քեղանամ*, *ացայ* va. to govern, to be at the helm, to steer. [man, helmsman. *Քեղավար*, *ից* a. steered; s. steers. *Քեղաւոր* a. furnished with a rudder. *Քեղի*, *դէոյ*, *դէաց* s. mar. rudder, helm, tiller; - *կառաց*, pole, carriage. *Քեղլոյսերմ* S. *Կապիւղէզ* pole, shaft. **Քեմն* S. *Չաման*. *Քեմաւական* a. leathern, parchment. *Քեմաւապատ* a. covered with leath-er. [rocco leather. *Քեմիւստ*, *միսոյ* s. leather, Mo-*թեմայր*, *Քեմեկալ* s. brother-in-law (sister-in-law's husband). [sister). *Քեմի*, *նւոյ* sf. sister-in-law (wife's *Քեմադուստր* sf. niece (sister's daughter). [ter's husband). *Քեռայր*, *սան* s. brother-in-law (sis-**Քեռեկին* sf. maternal uncle's wife. *Քեռի*, *նւոյ*, *նեաց* s. uncle (moth-er's brother). *Քեռորդեակ*, -*դի* s. nephew. *Քեապ*, *ի* s. Ar. w. letter, writing. *Քեաուրածին*, -*կան* a. born of, or descended from Keturah. *Քերած*, *ոյ* s. shaving, planing, scrap-*ing*, smoothing; -*ոյ*, *ից* a. scratched out, scraped, polished. *Քերական* s. grammarian; grammar; **spelling-book*, primer; -*ական* a. grammatical; -*ութի* s. grammar; -*օրէն* ad. grammatically. *Քերանց* s. act of scraping, scratch-*ing* or rubbing off; *med.* abrasion; S. *Քերդած*, &c. S. *Քերթած*. [*Քերիչ*. *Քերթին* s. H. w. cherethim, arch-*ers*, bowmen. *Քերմ*, *էջի* va. to erase, to scratch out; to scrape, to scratch, to grate, to graze, to rasp, to plane, to polish; to rub the skin off, to excoriate, to flay, to lacerate, to torture; to take away,

to remove, to annul; to engrave, to inscribe, to write; - *առ*, to graze, to touch slightly; - *առ ափամբը*, to skirt, to coast along, to keep close to the shore; - *զափամբը* mar. to go terra a terra, to sail along the coast; *զաւթնի ի բաց* -, to lay aside all sense of shame; S. *Ուշք*. *Քերթած*, *աց* S. *Քերթուած*. *Քերթեմ*, *էջի* va. to flay, to strip, to excoriate, to peel off: to make, to compose, to write; to versify, to poetize. [grammarian. *Քերթող*, *աց* s. poet; philologer; *Քերթողաբանեմ*, *էջի* va. to speak or write like a poet, to poetize, to versify; -*բար* ad. poetically; -*կան* a. poetical; grammatical; *ազատութիւն* -, poetical license; -*չայր* s. prince or father of poets, of grammarians. *Քերթողութիւն* S. *Քերթուած*. *Քերթողուհի* sf. poetess. *Քերթուած*, *ոյ*, *Քերթութի* s. poe-*try*, poem, verse; grammar. *Քերիչ* s. scraper; rasp, grater, era-*ser*; rake; plane; planer, polisher; iron-harrows, combs or hooks of iron, instruments of torture; - *ճիւղ*, cur-*comb*; - *շաքարի*, sugar-rasp. *Քերծէ*, *ոյ* s. grey hound. *Քերծեմ*, *էջի*, *Քերծում*, *ծի*, *քերծ* va. to strip off, to peel, to bark, to pare; to shave. *Քերթ*, *Քերթի*, *ից*, -*է*, *ից*, -*իմ*, *աց*, *Քերուր*, *ից* s. cherub, pl. cherub-*Քերուրեական* a. cherubic. [im. *Քերոց* S. *Քերիչ*. [rasping. *Քերուած*, *ոյ* s. scratch; scraping, *Քերումն* s. scratching, scraping; excoriation. [insula, (Crimea). *Քերսոն*, *ի* s. Gr. w. chersonese, pen-*Քերքեմ*, *էջի* va. to drive away, to repulse. [-*իմ* va. to be wounded. *Քերքեշեմ*, *էջի* va. to gall, to wound; *Քերքեշ* or *էս* s. bot. acorus, sweet-*rush*, -cane. *Քեց* a. detached, divided, separated. *Քեցեմ*, *էջի* va. to detach, to separ-*ate*, to extrange, to remove, to take away; - *ի ստենէ զորթն*, - *զմանուկն* *ի կաթին սովորուէ*, to wean; - *զսիրա* *յճէ*, *ի Հէլաութեց*, to wean or detach one's heart from worldly matters. *Քեցումն* s. detachment, separation. *Քեցումն* s. horse laugh, loud longh. *Քեցուրս* s. belching, eructation.

Քեքրամ va. to belch, to eruct. *Քէ* s. omega, end. *Քէն*, *քինու* s. rancour, inveterate hate, spite, ill-will, resentment; re-*venge*; *ի* - *զրիժուց*, out of or from hatred; - *պահել*, *ի* - *ս մոռնել*, to bear or owe a grudge, to bear malice or ill-will, to bear hard; - *ի մահու նկէ*, to keep alive resentment for an injury; - *ուշեկ չե ումէք*, to have a grudge or spite against; *Հանել զլիքէժ քինու*, *ինդրել զ՝ զրիժուց*, to be revenged, to revenge oneself. **Քէնի* sf. female of domestic ani-*mals*, she-cat, bitch, &c. *Քէշ*, *ից* s. Pers. w. sect; -*ակարկատ* a. s. sectarian. *Քիւն* s. flax, linen; -*աղգեստ* a. wearing a linen cloth; -*էայ* a. flaxen, linen. [առնուլ զ-, to take -. *Քիւխտա* s. snuff; *տուփ* -*ոյ*, -box; *Քիւնոց* s. oil-filter. *Քիւսիկ* s. nostrils. *Քիւթ* s. flaxen cord. *Քիւր*, *ոյ* s. flower end of fruits. *Քիւթիւք* s. winking, blinking of the eye; twinkling, trice. *Քիւթեմ*, *էջի* va. to wink, to twin-*kle*, to wink, to blink; *ի* - *ական*, in a twinkling, in a trice, in no time, as if by magic; *արագաբոյն ք զլիքէլ մի ական*, swifter than lightning. *Քիւթումն*, *Քիւթի* S. *Քիւթիւք*. *Քիւոց* S. *Կոյով*. *Քիւռեմ*, *էջի* va. to louse; to flea. *Քիւթ*, *քիւթայ* s. nose; - *կենդանեաց*, snout, muzzle; *մեծ*, *փոքր*, *սրածայր*, *շրջեալ*, *տափակ* -, a large, big or bot-*tle*, little, pointed, turned up, snub or flat nose; *զ-ս ի մէր տանել*, to turn up the nose, to look scornful, haugh-*ty*; *այսրէն չեմ դառնալ*, to get into the nose, to go the wrong way in swal-*lowing*. *Քիւլ*, *քիւլ*, *քլաւ* s. space between the tips of the thumb & forefinger; - or *Քիւլ* s. detractor, slanderer, traduc-*er*, informer; spy. *Քիւրս*, *ի*, *իւ* s. Gr. w. aliment, food. *Քիւմեռ* s. Gr. w. chimera. *Քիւմեռոն* s. Gr. w. frigid zone. *Քիւմիա* s. Gr. or Ar. w. chemistry; alchymy; S. *Տարբարանութիւն*, &c. *Քիւք*, *քիւք* s. palate; *ից*, *ից*, ea-*price*, fancy; *ք*, *քիւք*, by whim, hu-*morously*, capriciously, fantastically;

ինքնայն, according to one's fancy, liking, &c.; ընդ քիմս Ժպտիլ, to laugh constrainedly, from the teeth outward; լեզու նորա է քիմս իւր կցեցաւ, his tongue clove to his palate.

Քինաթաղոյց *a.* rancorous, spiteful; -ինդիր *a.* revengeful, vindictive, malevolent; -լինել, էլանել, to revenge oneself; -էղեւ մահու նորա, he revenged his death; -ինդրուել *s.* revenge, vengeance; -կալուել *s.* harbouring revenge or rancour; -հան, -հատոյց, &c. *S.* Քինսինդիր, &c.

Քինամ, Քինանամ, սցայ *vn.* to bear a grudge, to nourish hate, to resent.

Քինայոյց *S.* Քինսինդիր; -պահ *a.* harbouring resentment for an injury, resentful, rancorous; -պահուել *s.* resentment, remembrance of an injury, spite, ill-will; -ւոր *a.* hate-breathing; -ւորուել *or* [cour.

Քինուի *s.* resentment, hatred, rancour.

Քիւ *a.* Pers. *w.* few, some, *S.* Սախաւ.

Քիւ, քոյ *s.* kind of chalk or whitening.

Քիւամիւ, ման *s.* bot. wood- or heath-pease, ervum, orobus, bitter vetch, fitch.

Քիստ, քստոյ *s.* awn, beard of corn.

Քիրան, քրոսան, տամբ, տունք *or* տինք, տանք *s.* perspiration, sweat; ից, fatigue, labour, hard work, toil, hardship; - մահու, death-sweat, perspiration preceding death; առատ, կծու, գարշահոր, թթու, - , copious, acrid, fetid, sour or unpleasant perspiration; լւ - մտանել *or* հարկանել, է քրոսան լւնել, to sweat, to perspire, to transpire, to be all in a perspiration; է քրոսան համակել, ողողել յաւիչ քրոսան, to be all over in a sweat, to be bathed in perspiration; քրոսամբ երեւաց հայթայթել զկեանս, to earn one's bread or livelihood by the sweat of one's brow; հարաց լւ - ցուրտ, I fell into a cold sweat; - ցուրտ լւանդաման իջանէր, a cold sweat ran from all his members; *S.* Սպաժոյժ, թաթաւիմ.

Քիւ, քուոյ, քուաւ *s.* eaves-lath, penthouse, cornice; - տան, eaves of a house; - քարայրի, entrance to a cavern, mouth of a cave; լւ, քուաւ, *ՔիւրՏ. Յոգի. under cover, sheltered.

Քլաչափ *s.* measure, distance between tips of thumb & forefinger extended; span.

Քծիկ *s.* caresses, fondling, endear-

ment, coaxing, fawning; wooing, court, courtship, gallantry; ածել է -նս, to tame, to domesticate, to familiarize; գալ է -նս, to grow tame, to be tamed; -նս տալ, է -նս հարկանել *S.*

Քծնաբան *a.* sweet-spoken. [Քծնիմ.

Քծնի *a.* caressing, affectionate, coaxing, flattering; wooing, courting.

Քծնիմ, էցոյ *vn.* to endeavour to please, to affect, to caress, to flatter, to fondle; to court, to woo, to pay one's court to, * to go a courting.

Քծնուել *or* ունի *s.* *S.* Քծիկ; flattery, affected airs, adulation.

Քծուար, աջ *s.* wedge, ingot.

Քղամիգ, աջ *or* միաջ *s.* *Gr. w.* chlamys, mantle, cloak.

Քղանցաւոր *a.* bordered, hemmed, fringed, edged, trimmed.

Քղանցք, ցից *s.* skirt of a cloak, lap-pet of a coat, border, tail; fringe, trimming.

Քթքծեմ, էցի *va.* to tear, to rend, to tear in pieces, to reduce in tatters.

Քմազարդ, -խորժ *a.* pleasant, agreeable. [watch.

Քմի *s.* *Pers. w.* watch, ambush; *a.* in Քմժապեմ *va.* to quiz, to laugh at.

Քնուից *a.* sleepy, overcome with sleep

Քնած, -եայ *a.* *S.* Քնէած; -ու *a.* sleep-begetting, somniferous, soporific; - դեղ, narcotic, opiate.

Քնակից լինիմ *vn.* to sleep together.

Քնահատ, աջ *a.* sleepless; -ուել *s.* sleeplessness; -չընի *a.* sleep-walking; *s.* somnambulist; -չընուել *s.* sleep-walking, somnambulism; -սէր *a.* fond of sleep, drowsy, sleepy.

Քնար, աջ *or* էց *s.* lyre; viol, harp; *ast.* Lyra; - հարկանել, to play on or sound the lyre.

Քնարական *a.* lyrical; - քերթողուի, lyric poetry. [lyre-playing.

Քնարահար, աջ *s.* lyrist; -ուել *s.*

Քնարաձայն *a.* sweet-toned.

Քնարան *s.* bed, couch, sleeping-room, dormitory; ից, grave, tomb; - մանկան, crib, cradle. [ing awake.

Քնարդեւ *a.* hindering sleep, keep-

Քնարերդ, -ակ, աջ *a.* lyrical; *s.* lyric author or poet; -ուել *s.* lyrics, lyric poetry. [fruit].

Քնարուի *s.* bot. cucio-fora? cuoi (the Քնեայ, Քնէած, էց *a.* sleepy, drow-

*Քնեք *S.* Քուրք. [sy; lethargic.

Քնուել *s.* sleepiness, drowsiness,

lethargy; - մահաքուն, trance, lethargic sleep. [whilst eating.

Քնթմթամ *vn.* to move nose & mouth

Քնթնեցուցանեմ *va.* to move the muzzle about.

Քնթնոյց *s.* folds of serpents; rings or wrinkles in the elephant's trunk.

Քնի *s.* examination; է - առնուել, to examine, to consider, to ponder; to argue, to discuss; է - գալ, to be examined, criticized; է - արկանել, մտա- նել, լինել, to examine, to study, to criticize.

Քննաբան *s.* critic, censor; -ական *a.* critical; -եմ, էցի *va.* to criticize, to censure; -ուել *s.* criticism, censure;

-խնդիր *a.* investigating, making re-searches, seeking inquisitively; - ա- րաւոյ, fault-finder; -խոսուել *s.* criticism; *S.* Քնաքննուել *s.* of examination; -կից *a.* examining to-

gether; յոյզ լինիմ, ինդրեմ *va.* to make a diligent search, to investigate, to make researches; -սէր *a.* fond of examination, desirous or eager to know how, curious; -սիրուել *s.* pas-

sion for research, desire of information, curiosity.

Քննեմ, էցի *va.* to examine, to study, to investigate, to discuss; to censure, to control; to meditate, to consider, to think; *S.* Քնեկադոյն; -իմ *vn.* to be examined, to undergo an examen.

Քնիւ *s.* examiner; inquisitor; con-troller; fault-finder; critic; - գրոյց, censor.

Քննողուել *or* Քննուել *s.* examina-tion; research, discussion; inquiry, inquest, inquisition; control; thorough investigation; - խնդի, self-examina-tion; է - մտանել, to examine; լւ - թիւ անցանել, to pass the censorship; ընդ - թիւ արկանել, to examine, to control; to criticize, to censure.

Քննում *s.* examination.

Քնու, -կ *S.* Քնէած.

Քնցաւեմ *S.* Քծնիմ.

Քնցեղ *s.* clod, glebe, lump of earth;

ից, obscene word or jest.

Քնքական *a.* delicate, soft.

Քնքամ *S.* Քնքեմ.

Քնքանք *s.* pretty ways, mincing manner, smirking, prettiness, nicety, daintiness; caress, endearment, fond-

ling.

Քնքեմ, էցի *vn.* to smirk, to be

treated delicately, to cuddle or in-dulge oneself, to be nice, dainty, to give oneself airs; -էցուցանեմ *va.* to render delicate, to pamper, to pet, to fondle, to coddle, to make much of.

Քնքեմ *S.* Քնքեմ.

Քնքու *a.* delicate, tender, soft, mor-bid, pretty, darling, mincing; *s.* puss.

Քշեմ, էցի *va.* to chase, to drive away or out, to expel.

Քշոյ, աջ *s.* fly-flap, fan; keshotz, flabellum, ringing-instrument agitated by the deacons during the Armenian & Greek Mass.

Քշեմ, էցի *va.* to lop off, to trim, to prune; to cut, to retrench.

Քո, քոյ, քոյով *pron.* thy; *a.* poss. thine; իմե եւ քո պատճառք տմ գասի *or* կուոյ, «mine & thine» are the causes of all law-suits. [ers.

Քոթանակ, աջ *s.* cloth; cover; draw- Քոլ, ոյ, ուլ *s.* veil, cover; - հար- սանեաց, nuptial veil.

Քոլաբոր *s.* *gr.* amphotrac; -գարդ *a.* veiled, adorned with a veil; -խրն- դրեմ *va.* to discover, to unveil, to un-

mask; -ծածակ *a.* concealed by a veil,

Քոլակ *s.* sweet-gum. [veiled.

Քոլածեւեմ *va.* ից, to veil, to cloak, to shroud; -ձիգ *a.* veiled-headed, wear- ing a veil, veiled; ից, coy, shy, mod- est, timid; drawing the veil; -դոս *s.* *gr.* amphibrach; -նոյց *s.* head-veil; - սուգեմ, -րիւմ, էցի *va.* to veil, to con- ceal, to hide, to cover; -րիւն *s.* veil- ing or concealing.

Քոլունից *a.* unveiled, bare-headed, brazen-faced, unblushing, shameless.

Քոյին *a.* poss. thy, thine.

Քոյինադորժ *a.* made by thee or by thyself, thy; -գէն *a.* armed by thyself; -կրն *a.* belonging to thy religion; - հրաման *a.* ordered or imposed by thee or by thyself; -նիւթ *a.* done, produc-

ed by thee; -չուն *a.* inspired by thee; -ջան *a.* done with thy diligent care; -ստեղծ *a.* created by thee; -տուր *a.* given by thee. [ter; nun.

Քոյր, քեւ, քերք, քերք, քերք *s.* sis-

Քոյրագիր, -թիւ *s.* adopted sister;

-տեաց *a.* hating one's sister.

Քոշեմ, Քոշքոտեմ, էցի, -տիմ, է- ցայ *vn.* to scratch oneself, to stretch & yawn.

Քոռ, էց *s.* *H. w.* corus, bushel; strike.

Քոս, ոյ, ուլ *s.* med. itch, scurf, scab.

Քոսաբոյս *s. bot. scabious.*
 Քոսոտ, աչ *a. itchy, scurfy, scabby, scabbed; -իմ, էջայ տ.* to be infected
 Քոսոլթի *S. Գոս.* [with the itch.
 Քոլթար, ուլթ, աչ *s. H. w. epistyle,*
 Քորեմ, էջի *va. to scratch. [capital.*
 Քորեպիսկոպոս *s. chorepiscopus,*
 rural bishop, suffragan; -ուհ *s. dig-*
 nity of a - rural bishoprie.
 Քուական *a. cubic; -Հարցուլթիւն s.*
 cybomancy, indovination by means
 of cubes or dice; -ուր *a. eaved, furn-*
 ished with an eaves-lath.
 Քուեայ, Քուէ, էից *s. Gr. w. cube,*
 die; suffrage, vote, ball, ballot; աուի
 քուէից, urn, ballot-box; միաբան
 քուէիւք, by an unanimous vote; -
 արկանել, ուալ, ձգել *to vote, to bal-*
 lot, to come to the vote, to poll.
 Քուերորդի *S. Գեորդի.*
 Քուերք *s. pl. sisters.*
 Քուզայ *S. Կապիւք.*
 Քուէարկու, աչ *s. voter; -Թիւն s.*
 balloting, voting, ballot; գաղտնի -
 vote by ballot; արգասիք -Թէ, result
 of the poll; - խնդրել, to demand a
 poll; -Թէ ընտրել, to elect by ballot;
 - առնել, to poll, to go to the poll;
 ներկայ լինել -Թէ, to be present at
 the poll; մասնակից լինել -Թէ, to take
 part in the ballot.
 ՔուէՀամար, ի *s. summing up of*
 votes, counting of votes by ballot.
 Քուլ, քլլ *s. tow, thread, string,*
 yarn.
 *Քուլայ *s. wooden water-vessel, pail,*
 bucket; mech. mill-hopper; - կաթին,
 milk-pail. [coarse language.
 Քուճապ *s. coarse or obscene word,*
 Քուճայթ *a. light, bay, chestnut.*
 Քուն, քնոյ, ու *s. sleep, slumber,*
 nap, rest, repose, pause; - մահու,
 sleep of death; քաղցր, ախորժ, հան-
 գիտ, խաղաղ, փրկաւէտ, կենտանորդ
 - , soft, agreeable, tranquil, calm,
 healthy, refreshing slumber; Թեթեւ,
 ընդհատ, անհանգիստ, յուզեալ or
 խռովեալ, գէնդակ, ծանր, փեսասկար,
 մահապոռ, light, broken, agitated,
 troubled, hard, heavy, dangerous,
 mortal sleep; - or ի - լինել, երթալ,
 քնոյ առ զանձն, to sleep, to go to
 sleep, to lie down, to repose; գլխով
 անկանիլ, ի - մտնել, to be overcome
 with sleep, to fall asleep; նըլել - յա-
 լիտնից, to sleep the sleep that knows

no waking; ի - առնել, to send to
 sleep; (յորորանի), to lull or rock to
 sleep; խոր ի - լինել, to be in a sound
 sleep, to sleep soundly; ճաշակել ըզ-
 քաղցրութիւն քնոյ, to enjoy sleep; ի
 - գտնել զոք, to find a person asleep;
 խռովել, ընդհատել, խախտել զ-
 տրեւել, to disturb or break one's
 sleep, to awake, to rouse; իբրեւ - լ
 արթունս լինել, to be half asleep; Հա-
 ասնիլ քնոյ յաչաց, to lose one's sleep;
 - քաղցրանիլ Հատեալ էր յարտեա-
 նաց նր, ealm sleep was unknown to
 him; փախեալ լինէն - , sleep fled far
 from me; այս ի - տանի, that causes
 sleep; ընկղմեալ ի - Թանձրութեան,
 buried in sleep, fast asleep; - Հա-
 տեալ է յաչաց իմոյ զգայիւք եւ զյերեկ,
 I sleep neither night nor day, I am
 sleepless; S. Ձարթնում, Ընդոստ, Թե-
 Թափեմ, &c.
 Քուռեմ, էջի *vn. to sleep, to repose,*
 to take rest; to lie with, to sleep with a
 woman, to know her; - ընդ Հարս, to
 sleep with one's fathers; - էջուցանեմ
va. to send to sleep.
 Քուռք *s. temple, side of the head.*
 Քուռնաբար *ad. like the Tartars.*
 Քուռնէն *s. deaconess' stole.*
 Քուռնայ, ի *s. Pers. w. bot. bitter-*
 vetch; S. Գինձ. [Ըմբիւ.
 Քուռնիգիր or տնդուր *Pers. w. S.*
 *Քուռնիւմ *vn. to squat, to sit as*
 fewls. [male sparrow-hawk.
 Քուլիւք *s. zool. musket-hawk, tarsel,*
 Քուռ *S. Գոռ & Գուռակ.*
 Քուռաթ, ուրթ or ոռութ, ի *s. leek.*
 Քուռակ, աչ, Գուռի *s. colt, foal; sf.*
 *Քուռնիթ *s. rath or rare egg. [filly.*
 Քուսիթայ, ից *s. monk's cap, cowl,*
 capuche, hood, cuculla.
 Քուրական *a. sister's, sisterly.*
 Քուրայ, ից *s. cupel, ercible; S.*
 Քուրասիրուի *s. sisterly love. [Հալոց.*
 Քուրացում *s. cupellation.*
 Քուրձ, քրձի *s. hair-eloth, sack--;*
 sack; - զգենուլ, to put on, or to wear
 hair-cloth. [priest.
 Քուրմ, քրմաց *s. heathen or pagan*
 Քուրք, քրքայ *s. scorpion, knotty cud-*
 gel, iron rod; fig. groan, moan, wail,
 sigh; -ամ, աչայտ. to groan, to moan,
 to wail, to sigh heavily.
 Քչիորիկ *s. tooth-pick. [fetidness.*
 ՔոսՀոտ *s. offensive smell, stink,*
 Քոթենաւոր *S. Թարաղաղեաց.*

Քոթ, քոթաց *a. fetid, stinking.*
 Քոթնետու *Gr. w. S. Գեթն.*
 Քոտեմ գլխու *va. to knit one's*
 brows, to be hanghty.
 Քաւ, աչ *s. purse, little bag,*
 satchel; pack, packet; - արծաթոյ,
 purse, flat-purse, money-bag, bill-
 case, portfolio; - Հասարակաց ունել,
 to have the same, or a common purse.
 Քաւազին *a. bought very dear, at*
 a high price; -գործ *s. purse-maker,*
 -seller; -կալ, աչ *s. purser, agent,*
 major-domo, steward; -Հատու, աչ *s.*
 cut-purse, pick-pocket. [scent-bag.
 Քաւիկ *s. fob, small pocket; sachet;*
 Քան, էջ *a. twenty; -ակորմ S.*
 Քանանիստ; -ամեակ or -եմեակ, էիկ
s. the twentieth year; -ամեայ, մէից,
 -աման, մեից *a. twenty years old;*
 of twenty years; -անիստ *s. icosae-*
 dron; -անիւն *s. icosigone; -ապասիկ*
a. ad. twenty times as much; -եակ a.
s. a score of, about twenty ...; -է-
ման S. Քանամեան; -երորդ, աչ a.
twentieth; -եւհինգամեան a. of twenty
five years; -եւութամի a. of twenty
eight years; -էքան, -էքին, էյունց
a. s. all the twenty; -էյս ad. twenty
times; -օրեայ a. of twenty days, ico-
simeron.
 Քեմ, էջի *va. to whisper, to make*
 false or indiscret reports, to report,
 to tell tales, to detract, to intrigue,
 to denounce, to defame.
 Քեստ, ից *s. Gr. w. sextary; pitcher,*
 jar; measure of 12 bushels, or 2 En-
 glish gallons; -ուլթի *S. Գուլթիւն.*
 Քսիւ *s. plants, vegetables.*
 Քսիւ *S. Գուռ.* [fish.
 Քսիւփիէ *s. Gr. w. xiphias, sword-*
 Քսիք, քսեաց *S. Գուլթի; քսիս մա-*
 տուցանեմ *S. Գուլթի. [S. Գուլթի.*
 Քսոս *S. Գուռ; -եմ S. Գեմ; -ուի*
 Քսու, աչ *a. s. tale-bearer, informer,*
 tell-tale, slanderer, backbiter; -Թիւն
s. tale-bearing, story, report, tale,
 delation, secret accusation.
 Քսուկ *s. bot. oxyacantha.*
 Քսեմ, &c. *S. Գեմ, &c.*
 Քսամեմեմեմ *a. mighty, roaring,*
 awe-compelling (Ocean); -փուշ *a.*
 terrifying, striking with horror, mak-
 ing one's hair stand on end, horrible,
 fearful, awful.
 Քսամեմեմ *S. Քսամեմեմուշ & Սիրալի.*
 Քսամեմ, էջի, Քսամեմ, էջայ տ.

to have one's hair stand on end, to
 feel the hair of one's head stand erect,
 to be horror-struck, to shudder with
 fear; Քսամեմեմ ալ զիղայան բաշք առիւ-
 ծուն, the lion bristled up his mane;
 S. Հեր.
 Քսամեմեմեմեմ *va. to make one's*
 hair stand on end, to cause to shiver,
 shudder, thrill with fear; to jar upon,
 to irritate the nerves.
 Քսամեմեմ or Քսամեմ *s. thrill, great*
 dread, cold shiver or shudder of
 Քսիւն *S. Փաքուռ.* [horror.
 Քրածեփ *s. cement composed of*
 powdered charcoal & clay.
 Քրայ *S. Գուրայ; -ական a. metallic,*
 mineral; -նիւթ, metal, mineral, ore.
 Քրեւ, ի *S. Կարոս.*
 Քրեւական *a. S. Գրայական; criminal,*
 enormons, horrible; - միւլք, յան-
 ջանք, high treason; - մետաղ, mine,
 galleys, place of detention for crimin-
 Քրեւեմ *a. impure, foul, nasty. [als.*
 Քրեմեմեմ *S. Գրեմեմեմ.*
 Քրեմեմեմ, էջի *vn. to murmur, to*
 complain, to growl, to grumble, to
 mutter, to mumble; - ջեւն, ջեւն *s.*
 murmur, complaint, grumbling, hum,
 growling, mumble; - ջուլ *a. grumbling,*
 growling, complaining, mumbling;
 - ջուլ *S. Գրեմեմեմ.* [prusus.
 Քրիստոս, -ոս *s. Gr. w. chryso-*
 Քրիստոսոս, աչ *Gr. w. or*
 Քրիստոսայ, նէից *a. s. christian;*
 -նէաբար *ad. like a christian, christian-*
 ly; - էեալ, to live - , to lead a life
 worthy of a christian; -կան *a. christi-*
 an; * *s. catechism; -նէանման a. christi-*
 an-like; -նէասէր *a. fond of christi-*
 ans; -նէացուցանեմ *va. to christianize,*
 to make christian, to convert to chris-
 tianity; -նէութիւն *s. christianism,*
 christianity; christendom.
 ՔՐԻՍՏՈՍ, Քս, ի, իւ *s. Gr. w.*
 CHRIST, the Anointed, Jesus Christ,
 Messiah, the Saviour of the world;
 առաւ - , antechrist.
 Քրիստոսաբար *ad. like Jesus Christ;*
 -բեր *a. brought by the Savieur; -*
 գործ *a. made by J. C.; -գունդ a. as-*
 sembled by J. C.; -գաւան, ից *a. pro-*
 fessing the faith of J. C., christian;
 -գիր *a. established or ordered by J.*
 C.; -գրում *a. signed by J. C., or with*
 the sign of the Cross, or with Christ's
 name; -զարդ *a. adorned by J. C.; -*

զգեաց, եջից, -զգեստ, էջ a. bearing J.C. in one's soul, christian; քո. Christopher; -զգեստեմ, էջի va. to christen, to baptize, to make christian; -զոր a. strengthened by J. C.; called to be a soldier of Christ; -ծանօթ a. having the knowledge of J. C., knowing J. C., christian; -ծին af. Christipara, Mother of Christ; -կան a. of J. C., belonging to J. C., Christ's; -հաւաք, christianity; -կարգ S. Գրիստոսադէր; -կեցոյց a. saved by J. C.; -կիր S. Գրիստոսադէրեաց; -կոչ a. called or invited by J. C.; -կրօն S. Գրիստոսադէրեաց; living like a christian; -հաշիւ a. pleasing or agreeable to J. C.; -ձեր S. Գրիստոսադէր; -մարտ a. warring against J. C., antichristian; -մարտութի s. war against J. C.; the denying the divinity of Christ; -մեծար a. honoured by J. C.; -մերձ a. near unto J. C.; -մուս Գարուստ s. the first & the second coming of Christ; -նշան a. bearing or representing the sign of J. C.; s. emblem of christianity, the Cross; -նորոգ a. restored by J. C.; -նուէր a. offered, consecrated to J. C., holy, divine; -շահ a. simoniacal; -պատում a. narrated or taught by J. C.; -պսակ a. crowned by J. C.; -ուսք a. sent by J. C.; -սէր, սիրաց a. fond of J. C.; -սէր, սիրաց a. devout, pious; -սիրութիւն s. piety, love of Christ; -սպան, էջ a. crucifying J. C.; -վաճառ u. selling or betraying J. C.; -անեաց, էջաց a. hating, detesting J. C.; -տունի a. planted by J. C.; -տուր a. given by J. C.; -ւանդ a. transmitted, given or taught by J. C.; -փոխան a. s. Christ's vicar.

Գրիստոսեան, ք, ց a. Christ's, of J. C.; christian, faithful.
Գրիստոսեմկալ a. having received J. C.; bound up in J. C.
Գրիստոսեմաս a. sharing in the spirit & knowledge of J. C.
Գրիստոսին S. Գրիստոս.
Գրիստոսեմակ a. having or bearing J. C. in the heart.

Գրիստոսեմաց a. denying J. C.
Գրիստոսեմ, -զգեաց, -զգեստ a. clothed in hair-cloth; -էնիւ, to put on, or to wear sack-cloth. [s.S. Գրիստոսեմ, -էնիւ a. made of sack-cloth;
Գրիստոսեմ a. assembled by heathen or pagan priests; -կին sf. wife of a

heathen priest; -նամ, աջայ vn. to become a pagan priest, to perform the functions of priest of a divinity; -նոյշ, նուշայ sf. daughter or wife of a heathen priest, priestess; -պետ s. heathen pontiff.

Գրիստոսեմ s. son of a pagan priest.
Գրիստոսեմ s. heathen priesthood; մեծ -, pagan pontificate.

Գրիստոսեմ S. Գրիստոսեմ; -հոլութիւն s. pagan priestesshood. [chronological.
Գրիստոսեմ, է s. Gr. w. chronicle; a. Գրիստոսեմ, է s. Gr. w. chronologist.
Գրիստոսեմ, էջ S. Գրիստոսեմ.

Գրիստոսեմակ a. dwelt in by the cherubim; -գումար a. levied or assembled by cherubim; -կան a. cherubic, angelical; -պէս ad. like a cherub, angelically.

Գրիստոսեմ Pers. w. a worship among the ancient Persians; good & faithful minister.

Գրիստոսեմ a. sudoriferous, sudorific, diaphoretic; -զին a. all over in perspiration, bathed in sweat; -զանգ a. steeped in sweat (bread); -էր a. dripping sweat; -է, էր or էջ a. full of sweat, in a profuse perspiration; -խոն a. fatigued to perspiration; -ծին a. born of, or produced by sweat; -հար a. sweat-struck, sweating profusely, too much fatigued; S. Գրիստոսեմ; -շահ S. Գրիստոսեմ; -ցուցանեմ va. to cause to sweat or perspire, to throw into a perspiration.

Գրիստոսեմ, էջի, Գրիստոսեմ, էջայ vn. to sweat, to perspire, to transpire, to be in a perspiration; to work much, to toil, to drudge, to sweat, to strive hard: to sweat out, to exude, to exsude; to transude.

Գրիստոսեմ s. sweat, perspiration; էջ. sweat, endeavour, fatigue.

Գրիստոսեմ S. Գրիստոսեմ.

Գրիստոսեմ s. transudation; exudation; oozing out.

Գրիստոսեմ s. minister, servant.

Գրիստոսեմ, նայ, Գրիստոսեմ, էջ s. hearty laugh, loud or derisive laughter, burst of laughter; - բառակալ, to burst out a laughing, to burst into a loud derisive laugh, to laugh outright or immoderately, to roar with laughter; - կալ, to be laughed at, derided, scorned.

Գրիստոսեմ a. ploughed, soft, friable.

Գրիստոսեմ a. saffron-coloured; -

շահ a. strewn with saffron; -էւս a. abounding in saffron or in crocus.

Գրիստոսեմ s. bol. Arabian bean.

Գրիստոսեմ s. usquebaugh, whiskey.

Գրիստոսեմ, էջայ vn. to vaunt, to boast, to brag, to be proud of.

Գրիստոսեմ, էջայ s. crocus, saffron; chem. crocus; - վայրենի, սուս -, carthamus, bastard or mock saffron, safflower; -հոլութիւն -, curcuma, turmeric, terra merita.

Գրիստոսեմ, էջի vn. S. Գրիստոսեմ; med. to itch excessively, to tickle.

Գրիստոսեմ, էջայ va. to heap up, to accumulate, to increase. [softness.

Գրիստոսեմ s. looseness, dissoluteness, Գրիստոսեմ, էջի va. to search or dive into, to investigate carefully, to examine with care; to agitate, to undo, to destroy; - զմիտ, to excite, to rouse up or awake the mind, to stimulate; - զախորժակ, to sharpen, to quicken the appetite.

Գրիստոսեմ, էջայ va. to excite, to stir up, to agitate.
Գրիստոսեմ s. flaw, agnail.
Գրիստոսեմ s. distraction, upsetting, confusion, agitation, emotion; groaning, complaint, outcry.

Գրիստոսեմ, էջայ vn. to moan, to howl, to sigh; to be agitated, confused: to laugh out loud; S. Գրիստոսեմ.

Գրիստոսեմ s. commotion, compassion.

Գրի, &c. S. Գրի, &c.

Գրիստոսեմ, Գրիստոսեմ, էջի s. ruffle.

Գրի, էջ s. he-goat, buck; -անման a. goat-like; -էմ S. Գրիստոսեմ; -ունի s. leap of a wild beast on its prey.

0 (0) s. the thirty seventh letter of the alphabet, & the eighth of the vowels.

— It was introduced in the Armenian alphabet towards the end of the

XIIth century to facilitate or distinguish the two different pronunciations of the syllable աւ, which is generally pronounced av when followed by a vowel; as, աւետարան, աւագան, աւադ; on the contrary, when followed by a consonant, it is pronounced like the English o; as, աւգնեմ, աւգնեմ, աւգնեմ, աւգնեմ.

Օգն s. help, aid, assistance, succour; Ե-գալ, հասանել, to help, aid or succour a person; Ե-կոչել, to call for help.

Օգնական a. aiding, assisting, helping, auxiliary; s. aid, helper, assistant, adjutant, coadjutor, colleague; -զորք, auxiliary forces, reinforcements, auxiliaries; - էնիւ, to help, to aid, to give help to, to succour; - էնիւ մի-մեանց, to help one another; - էնիւ աւ-նու, to profit by, to avail oneself of; զխաւար - աւեալ, under cover or favour of the darkness; - էմ S. Օգնեմ; -ունի S. Օգնեմ; alliance, league; co-operation, collaboration; - էմ S. Օգնեմ, Ս, Ե or Տ, with the help of God, God willing, God helping.

Օգնեմ, էջի va. to aid, to succour, to assist, to second, to back; to be good for, to serve, to favour, to sustain; - միմեանց, to help one another.

Օգնութիւն s. aid, succour, assistance, help, furtherance, support, stay, prop; favour, relief, resource, means; forces; Գրիստոսեմ -, pecuniary aid, relief, subsidy, grant; Գրիստոսեմ, հասանել Ե- ուրեք, to hasten to a person's aid.

Օգնութիւն sf. august, empress; - Տի-րուհի, Holy Virgin, Queen of heaven & earth; - բնակ a. imperial; - կան a. august, majestic, grand, magnificent; - ք s. cæsars, emperors; - քառ S. Օգնութիւն.

Օգնութիւն, է s. August; ք. Augustus.

Օգնութիւն, օգնի s. utility, profit, interest, advantage, emolument, gain, lucre; a. useful, advantageous; great, much; - or Ե-է, օգնի է, էն v. imp. it is good for, it is useful, profitable; Գրիստոսեմ Ե- էր, to find one's interest; - քա-լել, to derive or reap benefit from; - էնիւ, to be useful, advantageous, to serve; Գրիստոսեմ Ե- էնիւ, to work for the public weal; Ե- արկանել, Ե- էնիւ or է վար արկանել, Ե- անձին վա-

բեւ, յ- իւր շքեւ, աւանդ, to profit by, to avail oneself of, to turn to account, to turn to the best account; յաջ գնեւ զեւմ ի շահ օգտի անձին, to sacrifice all to one's interest; վասն օգտի քո է, յ-քային է, it is for your good, for your interest; ք- ժամն աւանդն, the greater part of the day; S. Շահ.

Օգտաւար *ad.* usefully, advantageously; -բեր *a.* profitable, useful, lucrative, fruitful; -ժողով, -խնդիր, -ծաւաւ *a.* self-interested, selfish, covetous; -կար, աջ *a.* useful, profitable, advantageous, favourable; -կարուծի *s.* utility, usefulness, advantage, good; -մատոյց S. Օգտաբեր; -սէր, սիրաց *a.* fond of one's profit or gain, very interested; -ցոյց *a.* showing profit or utility.

Օգտեմ, եցի *vn.* to profit, to boot, to be advantageous or profitable, to fructify; -եցուցանեմ *va.* to interest, to give an interest, to advantage, to profit, to benefit, to improve.

Օգտիմ, եցայ *vn.* to profit, to derive use or advantage from, to take advantage of, to turn to account, to reap benefit from.

Օգտիք, Օգտուծիւն S. Օգուտ.
Օդ, ոյ or ի *s.* air; weather; wind, light wind, breeze: shoe, boot, half-boot, &c.; կանացի օդք, lady's boot; պարզ, անոյշ or քաղցրասիւք, բարեխառն, հանգարտ, գեղեցիկ, լաւ, զով, ծծեղի օդ, serene, mild, temperate, calm, fine, good, cool, breathable air or weather; ցուրտ, չոր, փոփոխական, անհաստատ, վատ, քնասակար, վատաւողջ, ժանտ, ապականեալ, խոնավ, ամպամած, մրրկայոյզ օդ, cold, dry, changeable, inconstant, bad weather; deadly or deleterious, unwholesome, infectious, corrupt or foul air or atmosphere; damp, overcast or cloudy, tempestuous or stormy weather; արկածք օդոյ, the injuries of the weather; յօդս, ընդ օդս, in vain, vainly, sillily; at venture or random; բանք, խորհուրդք ը օդս, idle talk, silly words, empty discourse, vain, extravagant designs, castles in the air; ը օդս խօսել, հարկանել, to talk idly, to beat the wind, to talk to the winds; - առնուել, to air oneself, to take an airing or walk; - փոխել, to have a change

of air, to go abroad, to go into the country; պղտորի օդն, it is bad or foul weather; թմուռա են օդք, we shall have rain; խաղաղին, պարզին օդք, it is getting fair again, it is clearing up; մեղմանան, զովանան օդք, it is growing mild, eool; օդք զբազից, the extremity or break in armour; S. Նողմ.

Օգտաւորիւն *s.* climate, clime; -բան *a.* idly speaking, talking to the winds; *s.* aerologist; S. Օգտերեւութաբան, &c.; -բանական *a.* aerological; -բանութիւն *s.* aerology; -բեր *a.* aeriferous; -դիտութիւն *s.* aerognosy; -դիր *s.* aerographer; -գնաց *a.* traversing, moving, flying in the air; -գոյն *a.* azure, cerulean; -գործ, աջ *s.* shoe-maker; -գունդ *s.* aerosphere; aerostatic balloon; -գրական *a.* aerographical; -գրութիւն *s.* aerography; -դիւթ, &c. S. Օգահայ, &c.; -դիւթ *a.* variable, changeable, uncertain as the wind; -դիւթութիւն *s.* aerocopy; -գորական *a.* aerodynamical; -գորութիւն *s.* aerodynamics; -թեւ *a.* swift as the wind; -թեւիւն *a.* flying in the air, very swift, like the wind; -խաղաց S. Օգահայ; -խառն *a.* mixed with air; -խիւս *a.* full of or condensed with air; hermetical; -խոնավ *a.* affected by damp, damped by the atmosphere; -կայուն S. Օգահայ; -կան *a.* aerial, ethereal; raised in the air; -կառոյց *a.* situated or built in the air, aerial; -կառք *s.* atmospheric or pneumatic railway; -կերպ *a.* aeriform; -կռական *a.* aerostatic; -կռութիւն *s.* aerostatics; -հան, ի *s.* meeh. the air-pump; -հերձիկ *a.* cutting, cleaving the air; -հմայ *s.* aeromancian; -հմայութիւն *s.* aeromancy; -հոտ *s.* vapour, exhalation; -հրահան *s.* fire syringe; -ձեւութիւն *s.* shoe-maker's calling; -ձիգ *a.* inhaling air; -ջրհան, suction-pump; -մուշ *a.* expelling air; -ջրհան, force pump; -մուշ *a.* open, aired, ventilating; *s.* air-hole, casement, window, door; -յաճ *a.* wandering in the air, in space; -յատակ *a.* whose floor or pavement is in the air; -յիւ S. Օգական; -նամ, աջայ *vn.* to be changed or resolved into air; to be transparent as the air; -նաւորդ *s.* aeronaut; -նաւորդութիւն *s.* aeronautics; -նման *a.* air-like, aeriform; -չուռ *a.* blowing in the air; -չափ, ի *s.* aerometer, air-poise; baro-

meter; -ն բարձրանայ, իրանէ or խաղաղի, the barometer is rising, is falling; -չափութիւն *s.* aerometry; -չուռ *a.* travelling through the air; *s.* aeronaut; -պար, -պարիկ *a.* floating, flying through the air; -պարիկ *s.* balloon, air- or aerostatic-balloon; -պարութիւն *s.* aerostation. [աւթիւն *s.* cold.

Օգաւ լինիմ *vn.* to catch a cold; -Օգասուն *a.* nourished by air, aerivorous; -վախ *s.* aerophobic; -վախութիւն *s.* aerophobia; -վար, աջ *a.* driven through the air; -վարիմ *vn.* to fly in the air; -տեսակ S. Օգանման; -փոխ *s.* ventilator, fan, air-trap; -փոխեմ *va.* to change the air, to ventilate, to air; to aerify; -փոխութիւն *s.* change of air, taking a walk, going into the country, going abroad; ventilation, airing; -քար *s.* aerolite.

Օդեղէն *a.* airy, aerial.
Օդէնի *s.* sheepskin with the wool on; *s.* sheepskin, of sheepskin.

Օդերեւոյթ *s.* meteor; -ութաբան *s.* meteorologist; -ութաբանական *a.* meteorological; -ութաբանութիւն *s.* meteorology; -ութադիտակ *s.* meteoroscope; -ութանման *a.* meteor-like.

Օդընկալ *a.* containing air; *s.* air-vessel; -կէց մարմին *s.* projectile; -կէցութիւն *s.* projection.

Օդի, օդոյ, ք. դեաց *s.* sheep.
Օդիկ *s.* sheepskin; fur coat, pelisse.
Օդորոտ *s.* atmosphere; -ային *a.* atmospherical.

Օդոյի *sf.* goddess of the air, Hera.
Օդոյ *s.* state of the weather.

Օթ, ից *s.* pernoctation, passing the night in a place; sleeping place, lodging, inn; evening; առ -, towards dusk, in the evening; առ - դադարել ուրեք, to pass the night in a place, to make a halt; - առնել, to stop or stay with, to lodge at; գնացեալ ընդ անապատ -ս երկուս, journeying two nights in the desert.

Օթադայանամ, աջայ, յիմ, եցայ - գանամ, աջայ *vn.* to lodge, to pass the night in, to sojourn, to dwell, to stay in a person's house.

Օթակից լինիմ *vn.* to lodge, to dwell together, to live under the same roof.
Օթանոց, Օթարան *s.* lodging or sleeping place, inn, hotel, hostelry.

Օթեակ, եկի *s.* S. Օթ; bivouac; -զգեկայ դռանայ, dressing-room; -ս

առնել S. Օթեվանեմ; to bivouac.
Օթեգանամ S. Օթադայիմ.
Օթեկ, -ան *a.* stale, hard; S. Նաց.
Օթեմ S. Օթիմ.

Օթեվան, Օթեւան, աջ *s.* inn, hostelry; dwelling, lodging, habitation, convent; a day's journey; երանաւէտ - արգարոց, the happy abode of the just; -ս առնել, առնուել or ունել, to lodge in, to dwell in, to reside in, to live in, to inhabit; ուր են -ք քո, where do you live? հէռի երեսուն -ք, thirty day's journey distant. [innkeeper.

Օթեվանաւոր *a.* hospitable; *s.* host, *s.* host.
Օթեվանեմ, եցի *va.* to receive into one's house or hotel, to lodge, to harbour; -նիմ or

Օթիմ, եցայ *vn.* to take up one's lodgings, to stay, to sojourn.

Օթոց, աջ *s.* sleeping-place, bedroom; blanket, carpet, tapestry, hangings, arras; S. վերարկու.

Օթանգակ, աջ *a.* aiding, helping, assisting, auxiliary, subsidiary; confederate, allied; - բայ, auxiliary verb; - գանդ, auxiliary troop; -եմ, եցի *va.* to aid, to succour, to assist, to protect, to favour, to support, to sustain; -ուել *s.* aid, succour, assistance, support, protection. [rier, runner.

Օթնդակ *s.* S. Օթանգակ, &c.; couplet.
Օթիւ, Օթից or Օթաց *s.* marriage-portion, dowry, endowment; gift, present.

Օթաբեր *a.* bearing gifts; - լինել, to bring a portion or dowry; to make a present; -կան *a.* dotal.

Օթեմ, եցի *va.* to portion, to assign a dower, to endow with a fortune; to offer, to make a present.

Օթաութիւն S. Օթիւ.
Օծ *s.* unction; anointing-oil.
Օծակից *a.* anointed together.

Օծանելիք, լեաց *s.* ointment, salve, unguent, pomatum, pomade.

Օծանեմ, օծի, օծ *va.* to anoint; to consecrate; - ուկուդ, to gild; - արծաթով, to silver; - զանձն իւզով առնել, to pomatum, to perfume one's person; S. իւզ.

Օծեալ *a.* anointed, consecrated; *s.* king, priest, &c.; -ն Ա. Յ., the Lord's Anointed; -ն, Christ, the Messiah.

Օծելութիւն *s.* the being anointed; unction.

Օծութիւն, Օծումն *s.* S. Օծելութիւն;

anointing, consecration; *վերջին օծումն*, extreme unction.

Օձ, էջ s. serpent, adder, snake; - or - *աւաղակ*, the devil; - *խարամահի*, dipsas or dipsade; - *չէ*, the serpent hisses; S. *Քաղցրութիւն*.

Օձաբար ad. like a serpent; - *բարոյ* a. cunning, artful; - *բնակ* a. inhabited by serpents; - *բարբ* a. abounding or swarming with serpents; - *դէպ* s. bot. baldmony, S. *Բող*; - *թոյն* a. poisonous as an asp; - *էղու* s. bot. ophioglossum, adder's tongue; - *խած* a. bitten by a serpent; - *խաղացք* s. serpent-charmers: Ophitæ (sectarians); - *խառն* a. infected with serpents; - *խառն* a. snake-haired, Gorgon- or Modusa-headed, having the head bristling with serpents; - *կալ*, *ի* a. holding a serpent; s. *ast.* serpentarius; - *կերպ* a. serpent-like; - *կոխ* a. trampling serpents under foot; - *կոչ* a. calling, charming serpents; - *ք* s. Psylli; - *կուճ* s. serpentine, - stone, ophites; - *հարած* a. driving away serpents; - *հար* S. *Օձախած*; - *հարութիւն* s. serpent-bite; - *ձեւ* a. snake-shaped, snaky; full of turnings & windings, going or running winding about, zigzag, cranking; s. zigzag, crankle; - *ձուկն* s. eel, conger; - *մարտ* a. inimical to serpents; s. ophiomachs; ichneumon; - *նամ*, *այեալ* v. to become a serpent, or like a serpent; to be changed into a serpent, to turn into a snake; - *նման* a. resembling a serpent, serpent-like, serpentine; - *շունչ* a. serpent-breathed; - *պաշտ*, *այ* a. worshipping serpents, ophialatrous; - *պաշտութիւն* s. serpent-worship, ophialatry; - *պատիւ* a. deceived by the serpent; - *պարոյ* a. serpentine, winding, meandering, sinuous, tortuous, cranking; S. *Օձաձեւ*; - *խողովակ*, *chem.* worm of a still; serpentine-pipe; - *ջամբ* a. given by the serpent to eat; - *սանդղ* s. scolopendrene, scolopendra, millepede; - *սերունդք* s. Ophiogenes or -genæ; - *սպան* a. serpent killing; - *տանջ* a. tormented by a serpent; - *տեսիլ* S. *Օձակերպ*; - *ցաւ* s. med. erysipelas; - *փայտ* s. snake-wood; - *փող* s. mus. ophicleide; - *քար* S. *Օձակուճ*.

Օձեակ, *եկի* s. cock, hammer. [um. *Օձի գեղ* s. bot. viper's bugloss, echi. *Օձկը*, *օձեայ* s. collar; - *շապկայ*, shirt-collar; *զօժիս սպասուել*, to rend

one's garments. [ill-naturedness.

Օձութիւն s. serpentine nature; *ֆգ.* *Օձուտ* a. swarming or infested with serpents.

Օձեմ, *էջի* v. to divide, to disunite, to separate, to detach, to sever, to part, to distract, to divert from; to dissipate, to disperse, to scatter; to sow discord or strife; to tear, to lacerate; v. to be divided, dissipated, &c., to dissent.

Օձառմն s. separation, disunion, dissension; dispersion; toaring to pieces.

Օղ, էջ or *ոյ* s. ring, slide; curl, ringlet; - *շղթայի*, link; - *շարմանդի*, button-hole.

Օղաւաք, *այ* s. staple, ring-staff. *Օղակ*, *ի* s. ring, slide; - *աւորք* s. pl. annelides.

Օղակաճիկ s. anat. ericoides. *Օղաձեւ* a. ring-shaped, circular.

Օղամանեակ s. ring; ferrule; - *ոտից որսական թռչնոց*, varvells.

Օղաւոր a. ringed; curled in ringlets. *Օղերձ*, &c. S. *Ուղերձ*, &c.

Օղի, *օղոյ* s. strong drink, spirit, brandy; S. *Յքի*.

Օղեկ s. rossolis, liqueur. *Օղուն* s. S. *Ողուն*; a. delightful, charming, enchanting.

Օջան, *ի* s. assistance, favour, protection, goodness, grace; *առնուել* - to gain one's cause.

Օջաւ, *այ* s. soap; S. *Օջան* & *Աջաւ*; bride's dress, furniture, ornaments.

Օշիւ S. *Ոշիւ* [&c.; means, remedy. *Օն* s. cheer, shout of encouragement;

- *առնում*, to cheer up, to pluck up courage; *օն*, *օն աւ*, *օն առեալ* v. now! come! cheer up! courage! bravo! *օն անդր*, oh fie! for shame! pshaw! *avaunt!* back! stand back! off or away with you! *օն անդր ի բաց կաց*, be off! go away! begone! get you gone! *օն արի*, rise up! come! *օն եկայք*, come along! *օն արիք զնասցուք*, up with you! let us go! *օն եկայք եւ մեք*, let us go too; *օն արիք*, arise! get up! *օն եւ օն*, so, in this or that way, thus, such; certainly, to be sure, assuredly; *օն եւ օն արասցէ ինձ Ած եւ օն եւ օն յաւելցէ եթէ ոչ մահու մեւ անկցիս*, may God strike me if you die not! *օն եւ օն արասցեն ինձ դիք եւ օն եւ օն յաւելցեն եթէ*, the gods do

so unto me, & more also, if...; *օն եւ օն արասցեն քեզ ամբ եւ օն եւ օն յաւելցեն եթէ*, may the gods load or afflict you with every evil if...; *օն եւ օն արասցէ Ած Գաւթի եւ օն եւ օն յաւելցէ եթէ*, so & more also do God unto the enemies of David, if...; *օն ի բաց թողցուք*, oh too much! leave off! have done! [God! God grant it! *Օշ, Օշ թէ* int. would to God! please *Օշ, Օշակ*, *ի* s. gum ammoniac, ammoniacum. [salt, sal ammoniac.

Օշակային a. ammoniacal; - *աղ*, - *Օշակեմ* S. *Յօշակեմ*.

Օշարակ, *այ* s. syrup, sherbot. *Օշեմ* S. *Յօշեմ*.

Օշինդր, *դրի* s. worm-wood, absinth. *Օշնայ*, *էջ* s. mistletoe, lichen.

Օշան, *ի* s. kali, glass-wort, soap. *Օշարք* S. *Աւարք*. [wort.

Օշար, *ի* s. starch; *գործարան* - *ի*, - *manufactory*; - *ական* a. amylic; - *ակերպ* a. amyaceous; - *եմ*, *էջի* v.

Օտիս S. *Ոտիս*. [to starch. *Օտար*, *այ* s. a. stranger; foreign;

remote, distant; other; extraordinary, strange; ad. vainly, in vain, unjustly, wrongfully. [stranger.

Օտարաբար ad. strangely; like a *Օտարադէս* S. *Օտարաւտուչ*.

Օտարադէս, *գւոյ*, *գեայ*, - *գն* a. of an another nation, foreign, outlandish.

Օտարադու a. speaking another language, foreign.

Օտարախառն a. crossed, cross-bred; s. crossing with another species; *աւ* or *խառնել զանասունս յ-ս*, to cross animals, to cross-breed; - *խորթ* a. spurious, bastard, illegitimate; - *խորհուրդ* or - *խոհ* a. excentric, strange, odd, fantastical, extravagant; S. *Այլախառն*. [ger; foreign, stranger.

Օտարածին, *ծնաց* a. born of a stranger. *Օտարակալութիւն* s. foreign yoke;

- *կան* a. foreign, alion; s. stranger, foreigner; - *կերպ* a. of another form or appearance, diverso, different; - *կերպութիւն* s. extravagance; - *կողմնկցս* s. foreign land, abroad; *գործաւորութիւն* - *կուսաց*, to recruit abroad.

Օտարաշարժութիւն s. inhospitality. *Օտարաձայն* a. of a different language; disagreeing, dissenting or - *տիւ*; - *ուսմունք*, strange doctrines; - *ձեւ* a. odd-shaped.

Օտարամահ լինիմ v. to die in a for-

eign land or country, to die abroad; - *մերթ* a. inhospitable; - *միտ* a. S. *Օտարախոհ*; singular, whimsical; - *մուտ* a. adventitious, foreign.

Օտարանալի a. alienable, transferable; - *նամ*, *այցայ* v. to become a stranger, to adopt foreign manners & customs; to estrange oneself, to go away, to leave; *ֆգ.* to be alienated, estranged, disunited, disaffected; - *նշան* a. unusual, extraordinary, strange, singular, out of the way; - *նոց* s. place where strangers are lodged, guest's house, residence for foreigners; hospice for pilgrims or other travellers.

Օտարաշխարհացի, *հեպ* or *հիկ* a. exotic, foreign; - *շխարհիկ երթանալ*, to become a pilgrim.

Օտարապաշտ a. of false religion, northodox, heterodox; - *պէս* S. *Օտարաբար*.

Օտարասեւ, *սեր* or *սերմ* a. heterogeneous, dissimilar; S. *Օտարադէ*; - *սեր*, *սիրաց* a. fond of strangers, hospitable; - *սիրեմ* v. to be fond of strangers, to welcome foreigners, to be hospitable, to entertain strangers;

- *սիրութիւն* s. kindness to strangers, hospitality; - *սպան*, *էջ* a. murdering strangers, hospicidal; - *սպանութիւն* s. stranger-murder, hospicoide; - *ստան* S. *Օտարանոց*.

Օտարասեպ a. hating strangers, inhospitable; - *սես*, &c. S. *Հիւրասեր*, &c.; - *սեռակ* a. of another kind, form or manner, diverse, different; - *սեւտուչ* a. meddling with another's things, bearing envy, onvious; - *սեղութիւն* s. hatred of strangers, inhospitality; - *տուն* S. *Օտարանոց*; - *առնիկ* a. bot. degenerate, wild.

Օտարացեղ a. of another tribe, foreign, heterogeneous; - *ցեղունի* s. heterogeneousness; - *ցուցանեմ* v. to alienate, to estrange; to alienate from affection, to disaffect, to avert, to turn aside or away, to detach, to wean; - *յիւրմէ Զէ*, to send from homo, to remove, to send abroad, to expatriate; - *ցուցիւ* a. estranging, alienating; strange, paradoxical; - *ցուցումն* s. estrangement, alienation.

Օտարախառն a. heterodox, heretic; - *ուլութիւն* s. heterodoxy.

Օտարանալ, &c. S. *Հիւրանալ*, &c. *Օտարին* a. another's, not one's own.

Օտարիւն *Pers. w. S. ֆայլածու.*
Օտարոտի, տւոյ, տեայ *a.* strange, foreign, alien; new, strange, extravagant; diverse, different; *-ք* *s.* false gods, idols.

Օտարութիւն *s.* condition of a strange; alienation, estrangement, separation; unlikeness, difference; strangeness, extravagancy; elimination, proscription; absence, pilgrimage; abroad, foreign lands.

Օտարուհի *sf.* stranger, foreigner.

Օտարութեան *a.* following, holding or teaching new or strange doctrine; չլինել - not to hold strange doctrines.

Օտարութեան, *յ-* *ad.* from another part, elsewhere, from any other place.

Օտարութիւն, &c. *S.* Օտարասիրութիւն.

Օր, աւուր, աւուրք, ուրց *s.* day, daytime; *fig.* time, days, life; արդոյ *or*, week-day; *or* գործոյ, work-day; *or* տօնի, feast-day, holiday; *or* ծննդոց, birth-day; *or* հանդիսի, day of solemnity; *or* միսեօր, flesh-day; *or* պահոց, fast day; *or* միսեօրոց, ash-wednesday; տօն աւուրց յաւուրս, anniversary solemnity; գեղեցիկ, գեղաճիճաղ *or*, fine, splendid day; բարեկեան, երջանիկ, երանաւէտ *or*, fortunate, happy, lucky day; չարագուշակ *or*, unlucky day; այս *or* զայս *or*, to-day; *or* չ մէջ, *or* չ օրն, every other day; *or* յօրէ, from day to day; *or* ի օրէ *a.* quotidian; *ad.* day by day, daily, every day, more & more; *or* աւուր, աւուր աւուր, աւուրց յաւուրս, daily, every day; աւ. օրին, նոյն օրին, the same day, in the same day, presently, soon; զօրն ցերեկ, զօրն ողջին, զօրն ի բուն, all day, all day long, during the livelong day, from morning till night; զօր ամ, every day, diurnal; all day long; մինչեւ յօր հասարակ, till noon; աւուրն, a day; յաւուր միում, ի միում աւուրց, *or* մի, one day, a day, one fine day, some fine day; յերկրորդում աւուր, the day after, next day; ի միւսում աւուր, the day after, to-morrow; հեւտեւեալ օրն, the following day; յետ երկուց աւուրց, two days after; յերկր աւուր, in three days; ի նմին աւուր, the same day; ի նմին իսկ աւուր, the very same day; յօրէ յառաջմէ, from the first day; զամ աւուրս, every day, for ever; յաւուրս մեր, in our days, in these days, in our time; յաւուրս յետինս, in the latter days, latterly; յաւուրսն յայնս, in those times or days; յաւուրս նորս, under him, during his time; *որ օր*, the day that; զաւուրս, many days, long time; միով օրով, of a day; *or* ի յօր *or* *or* յօր առնել, to put off from day to day, to procrastinate, to defer, to delay; *or* սահմանել, to fix a day; կալ զօրս ցերեկ դատարկ, to waste the day, to remain idle all day; համարել զաւուրս, to count the days; մեռանել լի աւուրք, to die full of days; չընել աւուրն, the passing of the day; բաժնալ զճանրութիւն աւուրն, to bear the burden of the day; գեղ. աւուր շատ կայ, it is not yet late, it is yet early; մինչ աւուր կայ, while it is day; զամ աւուրս կենաց իւրոց, for his whole lifetime; երկայնին, կարճին աւուրք, the days grow or are growing longer, shorter; երեք ժամ է աւուրն, it is three o'clock a.m.; ոչ յետ բազումին, աւուրց, in a few days, soon, shortly; ապին նմա աւուրն նկանակ մի, they gave him a loaf daily; արկանէր վիճակ *or* յօրէ եւ ամիս յամիս զի ողջ կորուսցէ, he cast lots to see in what month & on what day he should lose him; եկն *or* յաւուրց, *or* եկել *or* մի յաւուրց, հիւանդացաւ, one day he fell sick; մանուկ ծնեալ աւ. օրին, new-born babe; *or* իստարհեցաւ յոյժ, the day gave place to evening; շատ է աւուրն չար իւր, sufficient for the day is the evil thereof; *S.* Հասարակ, Կառարեալ, Վսխանեմ, Խոնարհիմ, Կարճատեմ, Տարածամիլ, &c. &c.

Օրաբեր *a.* bringing day, luciferous; -բնակ լինիմ *vn.* to sojourn for a day; -գիշեր *s.* day & night, a whole day, twenty four hours; -գիր, &c. *S.* Լրագիր, &c.; -գնաց *s.* a day's journey; -գրութիւն *s.* diary, journal; -թիւ, թուի *s.* day's work; day of the month; -խնդիր լինիմ *vn.* to note lucky & unlucky days; -կան *a.* diurnal; daily; day's or daily earnings or wages; -հաշիւ *s.* day's account; day-book, journal; -հաս *S.* Օրհաս; -հմայք *s.* ephemeracy; -մկրտիչք *s.* Ephionithes, daily baptists; -մուրք *s.* daily service.

Օրան, աղ. *s.* bundle of corn, sheaf, shock, stack.

Օրաջար *s.* fatal, unlucky or inauspicious day; -պակաս *a.* wanting some

or a few days; -պահ *or* հակ, աղ. *s.* day-sentry; -պահիկ *s.* livelihood, daily bread; -պարէն *a.* living from hand to mouth.

Օրաս *s.* *Gr. w. δ'ρασις*; halo.

Օրաւար *S.* Լիւար & Սրաւար.

Օրացի *a.* of every day, daily, quotidian; -գրց *s.* almanack, calendar; -ցու *a.* lasting several days.

Օրաւար *a.* diurnal, ephemeral; *fig.* short-lived, temporary; -ակ *s.* ephemereuta, hebdomadary.

*Օրեմ *S.* Որորեմ.

Օրեր *S.* *S.* Որեար; *days; -ք, աղ. *s.* imprecation, malediction, curse.

Օրէն, օրինի *better* Օրէնք, օրինաց *s.* law; precepts; faith, religion; constitution; rule, regulation; right; principle, maxim; usage, uses, custom; institution; condition, fashion, mode; district, canton, province; -ք, *or* նք, անապական -ք, the Eucharist, the Holy Sacrament or Communion; -աւ. ւետեայ, guerdon or gift to a bringer of good news; -ք քահանայապետականք, decretals; հմուտ քահանայապետական օրինաց, decretalist, canonist; -ք կանանց, menses, menstrea, catamenia; -ք, *or* Գիրք *B.* օրինաց, *or* Երկրորդում օրինաց, Deuteronomy; -ք աղքատաց, the law of nations; -ք մտաց, principles; -պատուոյ, decoration, insignia, badge; -ք անօրէնք, corrupt practice, abuses; -ք հզօրագունին, the law of might, the good old rule; հակառակ, ընդդէմ օրինաց, against all rule, illegally; անպիտան, յաւանական, բնական, հին, նոր, աւետարանական, գրաւոր, քաղաքական, զինուորական -ք, divine, eternal, natural, ancient, new, evangelical, written, civil, military law; գրաւոր -ք, statute law; օրինք, իմ օրինաց *or* օրինի *ad.* according to law, legally, legitimately, lawfully; duly, suitably, regularly, properly; խնդրել -ս, to come to Communion; աւալ -ս, to administer the Sacrament; -ս տոնուլ, հաղորդել օրինաց, to receive the Sacraments, to communicate; արժանի լինել օրինաց, to be worthy of receiving the Sacrament; -ս գնել, հաստատել *S.* Օրինագրեմ; -ս գնել, to dictate or lay down laws; to give laws to, to prescribe laws; -ս տալ, to give laws; պահել -ս, to keep, to obey the laws; ի -ս

համարել, to lay down or state as a principle; անտարեկ յօրինաց, to swerve, to depart or deviate from the laws; անցանել զօրինք, to transgress, to violate the law; բաժնալ, ջնջել -ս, to abolish, to repeal, to abrogate a law; բազում օրինք հակառակել, to resist or oppose in many ways; լինել ի կանանց օրինի *or* ի կանանց -ս, to have the menses; ի կանանց օրինաց պակասել, to cease to be after the manner of women; եթէ - իցէ ասել, if it may be said; -է, it may be, it is allowed, one may; -էր նմա, he was allowed to; -էր քեզ, you might; օրէն իցէ, իցէ -ս, is it allowed to? չէ -ս, it is not permitted to; յետ օրինացն կցորդուլի, after the Holy Communion; -ս իւր կալեալ էր, he holded as a maxim or principle; -ս կործեցին անձանց, they believed themselves permitted to; զամ ինչ - համարի ի բուն ըզճեց իւրոց, he avails himself of every means in order to satisfy his desires; իմ օրինի փարիսեցւոյն, like the pharisee; *S.* Վարք.

Օրէնագէտ *a.* skilled in the law; *s.* legist, jurisconsult, lawyer, civilian; Doctor in Law, L. L. D.; - առնել, to initiate in the laws, to indoctrinate in jurisprudence; -գիտութիւն *s.* Jurisprudence, the Law; ստանել -ս, to study law.

Օրէնագիր, գրաց, -գրիչ *s.* law-giver, -maker, legislator; - *or* -գրական *a.* legislative; -գրեմ, -գրութիւն *S.* Օրինագրեմ, &c.

Օրէնաբէն *a.* following the law; *ad.* according to the old law.

Օրէնազանց &c. *S.* Օրինազանց, &c.

Օրէնախոս *S.* Օրինազանց.

Օրէնաշատիւ *a.* law-making.

Օրէնաւարց *s.* professor of jurisprudence, legist, lawyer; *a.* legislative, instructive.

Օրէնապահ *S.* Օրինապահ; -պահանջ *a.* zealous for the law, exacting perfect observance of the law.

Օրնիթիք *s.* dinner bespoke for a certain day: day's earnings or wages.

Օրըստօրեայ *or* րէ, րէից *a.* daily, of every day, quotidian, diurnal.

Օրթի *s.* *Gr. w. ορθοί*, stand up!

Օրնաբար *ad.* legally, lawfully, conformably; -գէտ *S.* Օրէնագէտ; -գիրք *s.* code, laws; law-book; -գիր *S.* Օրէնա

դիր; -դրեմ, եջի տ. to establish, to give laws; to ordain, to decree, to enact, to emanate, to prescribe; -դրում s. law-giving, -making, legislation; legislature; law, decree, ordinance; constitution; institution; -զանց, էջ a. transgressing, breaking law; s. transgressor, law-breaker, prevaricator, infractor; -լինել, to violate the laws, to prevaricate; -զանցութիւն s. transgression, offence, prevarication, infraction of the law.

Օրինակ, այ s. example, model, exemplar, original; transcript, copy; idea, shadow, image; drawing, design, plan, project, representation; form, manner, way, sort, figure; sample, pattern, specimen; gr. paradigm; pr. as, in imitation of, after the fashion of, by way of, like ...; -զայս, զ-զայս, զայս - զայս ձեւ -ի, իմ սմին -ի, պէս զ-զայս ad. in this manner or way, thus, so; զայն - զայն - ի, իմին -ի, in that way, in the same way, likewise; զոր - ի ազգաւ, - իմն, for example, for instance; - իմն, let us say, we will suppose; ի -ի, after the manner of, according to the example of, in imitation of, like; սովին -աւ, like that, in that way; անհրաժեշտ -աւ, in a divine way; որով -աւ եւ է or էջէ, in whatever way it may be; բարի, չար, չքնաղ, գեղեցիկ - չ, good, bad, rare, fine example; մի նկար զին միով էլէջ -աւ, do not in any way molest them; - տալ, to give or set the example; - առաջի ընծայել, to indicate as an example; - առնուլ, to take for example or for model, to follow; - զանձն ընծայեցուցանել, կացուցանել, to shew or set oneself an example of; -աւ իւրով քաջաբերել, to encourage by one's example; նմանել, հետեւել -ի ուրուք, to imitate, to follow a person's example; անհերք - բարձրանալ, to pretend to be equal to God; -էկաց թագաւորաց, he was the model of kings; S. կամ.

Օրինակաբար ad. like an example; in a figurative sense, figuratively; - գիր a. book-copying; s. copyist, transcriber, scribe; -գիր, գրաց s. writer, author, historian, &c.; -գրութիւն s. composing or writing a work or book, writing; -կան a. figurative.

Օրինական S. Օրինաւոր; -կատար a.

fulfilling the laws (J.C.); -կարգ a. established, sanctioned by the law; -կեմ, էջի տ. to copy, to transcribe; to figure, to trace, to delineate, to represent, to show; to give or present as example or model; - զանձն ի կարգը, to be subject to the law; -գիր S. Օրինաւոր; -կոն s. copying; likeness, resemblance.

Օրինաւոր, այ a. fulfilling, observing or keeping the law; -ութիւն s. keeping, obeying or fulfilling the law; -պատգամք s. the laws or oracles of God; -պատմում s. interpreter of the laws, legist; -պէս ad. S. Օրինաբար; according to the ancient law.

Օրինաւոր a. legal, legitimate, lawful, permitted, conformable to the law or to custom; legal, juridical, canonical; valid, efficacious, in due form; s. legist, doctor in law; - ցուցանել, կա. ցուցանել, to legitimate, to authorize, to sanction; -ական a. legitimate; s. legitimist; -ականութիւն s. legitimacy; -եմ, էջի տ. to legalize, to legitimate; -ութիւն s. legality, legitimacy; legalization, authentication.

Օրինեմ S. Օրինադրեմ.

Օրինու s. ædile; agrinomist.

Օրինու, այ sf. girl, maid, virgin, maiden, damsel; young lady; - աղ-նուական, gentle-woman; - շքադէմ, maid of honour; - Ն Մարիանէ, Miss Marian; -ութիւն s. maidenhood, virginity.

Օրինանց S. Ուրիանոց. [ity.

Օրհաս, ի. աւ s. extremity, last moment, agony, death; fate, destiny, fatality; - մահու, the point of death, death's-door; յ- իւր ճեպել, to run to one's ruin; ժամանէ յ- վախճանին, his last hour is at hand.

Օրհասաբեր a. mortal, deadly, fatal; -կան a. in the pangs of death, at the last gasp, dying, expiring; S. Օրհասաբեր. [tide, twelve o'clock.

Օրհասարակ s. midday, noon, noon-

Օրհ S. Օրհնութիւն.

Օրհնութիւն a. singing hymns, lauding, praising God; -եմ, էջի տ. to sing hymns, to bless, to exalt, to give praises; -ութիւն s. benediction, praise, canticle, hymn.

Օրհնանուն a. Whose name is blessed.

Օրհնաւոր a. blessing, praising, lauding.

Օրհնարան s. chaplet, rosary.

Օրհնեալ a. blessed; holy; consecrated; - դու ի Տէնէ, God bless you; - է ԱՅ, Heaven be praised.

Օրհնեմ, էջի տ. to bless, to shower down or bestow blessings on; to bless, to consecrate, to offer; to bless, to glorify, to sing hymns, to praise; to bless, to prosper, to speed; to salute, to greet: to curse, to blaspheme; - զանգան, to say grace, to ask a blessing; - զոր յերեսս, to curse a person to his face; ոչ օրհնեցի զքեզ, didn't I curse you nicely?

Օրհնեցու or գող S. Օրհնել; -թիւն s. hymn, canticle, praise.

Օրհնել s. blesser, praiser, glorifier.

Օրհնութիւն s. benediction, blessing, doxology; praise, laud, hymn, canticle; blessings, great abundance, plenty, prosperity, wealth; gift, present; consecration; the Eucharist; eulogy; relics; mus. instruments; - թէջ, the Song of Songs, the song of Solomon; - սեղանոյ, grace before meat; - տալ, to bless, to pronounce the blessing; առնուլ, to receive the blessing, to be blessed; to receive presents; յ-ս համարիլ, to consider as a great blessing; հայր, տուր ինձ զ- ըս, father, your blessing.

Օրհնութիւնաբեր a. bringing blessing or benediction; - ցուցակ, Ritual.

Օրհ S. Որորան.

Օրուկ S. Ուրուկ.

Օրոր s. by-by, lullaby.

Օյտեմ &c. S. Օձտեմ, &c.

Օփրան s. Fr. w. offering.

Ֆ (fē) ֆ s. the thirty eighth letter of the alphabet, & the thirtieth of the consonants.

— It was taken at the time of the Crusaders from the Greek, in order to facilitate the writing of foreign words. The ancients used in its stead the letter փ; as, փսիւս-փիւսեան.

— It is consequently pertinent only to modern Armenian, & if found in some early writers, the words are of foreign derivation.

Ֆարսանգ S. Փարսախ.

Ֆարս S. Փարս, կռճատ.

Ֆիլիպպայ, &c. S. Բնագիտութիւն.

Ֆիորին, այ s. florin.

Ֆուսի S. Փուսի.

Ֆրանցէս a. French; S. Քաղղիացի.

Ֆրանք, այ s. frank.

Ֆրեր or Ֆուեր s. Fr. w. brother; -ք, Crusaders; Templars, Knights templars.

Աբաս Abas.
 Աբգար Abgarus, Abgar.
 Աբդիաս Abdias, Obadiah.
 Աբդուլմեսի Abdulmeseh.
 Աբեդնեգոս Abed-nego.
 Աբներ Abner.
 Աբսալոմ Absalom.
 Աբել Abel.
 Աբիատար Abiathar.
 Աբիբաս Abibas.
 Աբիգեյ f. Abigail.
 Աբիկ f. Avice.
 Աբիմելեք Abimelech.
 Աբիս Abia, -h.
 Աբիսակ Abisag.
 Աբիրոն Abiron.
 Աբիդենոս Abydene.
 Աբուբեքր Abubekr.
 Աբրահամ Abraham.
 Ագաբոս Agabus.
 Ագագ Agag.
 Ագաթա f. Agatha.
 Ագաթանգելոս Agathangelus.
 Ագաթոկլէս Agathocles.
 Ագամեմնոն Agamemnon.
 Ագապի f. Agapy.
 Ագար f. Hagar.
 Ագենոր Agenor.
 Ագեսիլոս Agesi-laus.
 Ագիս, Ագիսոս Agis.
 Ագնէս f. Agnes. [Köver.
 Ագոնց Գիւլէր (Գեր. Ստ.) Akontz
 Ագրիկոլա Agricola.
 Ագրիպպա Agrippa.
 Ագրիպպինա f. Agrippina.
 Ադամ Adam.
 Ադդէ Addey.
 Ադոկտոս Adoctus.
 Ադոնիս Adonia.
 Ադոնիբեզէ Adonibesech.

Ադրամելեք Adrammelech.
 Ադրիանոս Adrian, Hadrian, -us.
 Ազաշէլ Azazel.
 Ազարիա Azariah.
 Անիլ Bon.
 Աթանագինէ Athanagenes.
 Աթանաս, -իոս Athanasius.
 Աթանասիա f. Athanasia.
 Աթենագորաս Athenagoras.
 Աթենաս Athena, Minerva, Pallas.
 Աթենոդոր Athenodorus.
 Ասթաշակ Astyages.
 Ալբերտ Albert.
 Ալբինա f. Albina.
 Ալբինոս Albinus.
 Ալեքսիանոս Alexis. [nus.
 Ալեքսիոս Կոմնէնոս Alexius Comne-
 Ալթէա f. Althæa.
 Ալիկ f. Alice, Alicia.
 Ալուիս Alwise, Lewis.
 Ալպերիկ Alperice.
 Ալփէոս Alpheus.
 Ալփոնսոս Alphonso.
 Ալֆրէդոս Alfred.
 Ալֆիէրի Alfieri.
 Ակակիոս Acacius.
 Ակիլոս Aquila.
 Ակիլիսիմոս Achipsimus.
 Ակլայէ f. Aglaia.
 Ահարոն Aaron.
 Աղաթոն Agathon.
 Աղաւնի f. Colomba.
 Ալեքսանդր Alexander, Sanders.
 Ալեքսանդրա f. Alexandra.
 Ալկիբիադ Alcibiades.
 Ալկիոն Halcyone.
 Ամալէկ Amalek.
 Ամասիա Amasia (patriarch).
 Աբակուկ Habakuk.
 Ամբրոսիոս Ambrose, Ham.

Ամեդէոս Amedeus.
 Ամելիա f. Amelia.
 Ամերիկոս Americus (Vespucius).
 Ամի f. Amy.
 Ամիլիար Hamilcar.
 Ամինտաս Amyntas.
 Ամոն Ammon.
 Ամոն Amos.
 Ամփիտրիոն Amphitryon.
 Այաքս Ajax.
 Այետիոս Aetius.
 Այիթալաս Aithalas.
 Այծեմիկ f. Dorcas.
 Անակ Anag.
 Անակետոս Anacletus.
 Անակրէոն Anacreon.
 Անահիտ f. Anaitis, Diana, Dy.
 Անան Anan.
 Անանիա, -ոս Anania.
 Անաստաս Anastasius.
 Անաստասիա f. Anastasia.
 Անատոլ, -իոս Anatolius.
 Անատոլա f. Anatola.
 Անաքարիս Anacharsis.
 Անաքսագորաս Anaxagoras.
 Անաքսարքոս Anaxarchus.
 Անաքսիմանդրոս Anaximander.
 Անաքսիմենէս Anaximenes.
 Անգելոս Angelus, Angelo.
 Անգէ, -ոս Haggai, Aggee.
 Անդրիպոս Antipas.
 Անդրանիկ Protogenes.
 Անդրէաս Andrew.
 Անդրոմաք f. Andromache.
 Անդրոնիկոս Andronicus.
 Անթառամ f. Amaranth.
 Անթիմոս Anthimus.
 Անթուս f. Anthusa.
 Անիկտոս Anictus.
 Անճէլա f. Angela.
 Անճէլինա f. Angelina.
 Անմեղուկ S. Իննովէնտ.
 Աննա f. Anna, Ann, Anne, Hanna.
 Աննիբալ Hannibal, Annibal.
 Աննիկ f. Nan, Nancy, Nanny.
 Աննիս f. Annis.
 Անոշ f. Anosh.
 Անուշաւան Anoshawan.
 Անսելմոս Anselm, -o.
 Անտենոր Antenor.
 Անտիգոնոս Antigonos.
 Անտիոպէ f. Antiope.
 Անտիոքոս Antiochus.
 Անտիպատրոս Antipater. [ny.
 Անտոն, -իոս Antonius, Anthony, Tho-

Անտոնիա, Անտոնինա f. Antonia.
 Անտոնինոս Antoninus, Antonine.
 Աշխէն f. Ashkhen.
 Աշոտ Ashod, Asotus.
 Աշուշայ Ashoosha.
 Ապելլէս Apelles.
 Ապիրատ Apirate.
 Ապոլլինար Apollinarius.
 Ապոլլոդորոս Apollodorus.
 Ապոլլոն Apollo, Apollus.
 Արան Aran.
 Արաքել Arachel.
 Արնոլդոս Arnold.
 Ասանէթ f. Asenath.
 Ասթիի f. Vashthi, Asthiny.
 Ասկանիոս Ascanius.
 Ասկլէպիարէս Asclepiades.
 Ասկլէպիոս Aesculapius.
 Ասոլիկ Asolice.
 Աստարտէ f. Astarte.
 Աստիաքէս Astiades.
 Աստղիկ f. Stella, Aphrodite, Venus.
 Ասատածատուր Theodatus.
 Աստրուբալ Hastrupal.
 Ասքանազ or աս Ashchenaz, Ascenes.
 Ատա f. Adah.
 Ատէլ f. Adela.
 Ատէլայիա f. Adelaide.
 Ատէլինա f. Adeline.
 Ատոլիոս Adolphus.
 Ատոմ Atom.
 Ատտիկոս Atticus.
 Ատտիլա Attila.
 Ատրնէրսէզ Aternarses.
 Արամ Aram, Aramus.
 Արամազդ Jupiter, Zeus.
 Արայ Ara; — Գեղեցիկ, — the Fair.
 Արբակ Arbaces.
 Արգեսիլայոս Argesilajus.
 Արգոս Argus.
 Արեգ, Արիգա f. Herica.
 Արեա Aretas.
 Արէս Ares, Mars.
 Արթուր Arthur.
 Արիադնէ f. Ariadne.
 Արիոքարզան Ariobarzanes.
 Արիոս Arius.
 Արիոստոյ Ariosto.
 Արիստակէս Aristaces.
 Արիստարքոս Aristarchus.
 Արիստիդէս Aristides.
 Արիստիպպոս Aristippus.
 Արիստոբոլոս Aristobolus.
 Արիստոքէմ Aristodemus.
 Արիստոտէլ Aristoteles, Aristotle.

Արիստոփան Aristophanes.
 Արիստոքսէն Aristoxenes.
 Արծրունի Ardzeroony.
 Արկադ, -էոս Arcadius.
 Արմայիս Armais.
 Արմենակ Armenace.
 Արմինիա f. Armenia.
 Արշակ Arsaces.
 Արշամ Arsames, Arsham.
 Արուսեակ f. Mattutina, Aurora.
 Արսէն, -իոս Arsen, Arsenius.
 Արտակ Artace.
 Արտաշէս Artaxias, Artaxes.
 Արտաշէր Artaxerxes; — Երկայնաձեռն, — Longimanus, Macrochir.
 Արտաւաղ Artabazus.
 Արտաւաղք Artabazes, Artavasdes.
 Արտաւան Artaban, -us.
 Արտափիեռնէս Artaphernes.
 Արտեմիս f. Artemis, Diana.
 Արրիանոս Arrian.
 Արփաքսադ Arphaxad.
 Արքիդայոս Archelaus.
 Արքիմէդէս Archimedes.
 Աւագ Magnus. [Aucher.
 Աւգերեան (Հ. Մ. և Յ.) Awker,
 Աւգոստինոս Augustinus.
 Աւգոստոս Augustus.
 Աւետիս Avedis.
 Աւետիքեան (Հ. Գ.) Awedikian.
 Աւրա f. Aura.
 Աւրելիա f. Aurelia.
 Աւրելիանոս Aurelian.
 Ափրոդիտէ, -ոս f. Aphrodite, Venus.
 Աբաաբ Ahab.
 Աբաչ Achaz.
 Աբիա Achia.
 Աբիմէլէս Achimelech.
 Աբիուր Achior.
 Աբիւլէս, Աբիլլոս, Աբիւլէս Achilles.

Բաբ Bab, Babus.
 Բաբիկ Babig. [grat.
 Բագարատ Pancratus, Bagarat, Ba-
 Բագոս Bacchus (St.).
 Բագրատունի (Հ. Ա. Կ.) Bagratoony.
 Բազ Bas or Basus.
 Բազուկ Basook.
 Բալդուին Baldwin.
 Բակուր Pacorus, Bachorus.
 Բաշաղ Baal.
 Բաշլ Bakh.
 Բաղամ Balaam.
 Բալակ Balak.
 Բալտասար Balteshazzar, Baltasar.
 Բայազէտ Bajazeth.

Բառնաբաս Barnaby, Barnabas.
 Բասիլիդէս Basilites.
 Բասիլիոս Basil.
 Բասիլիսկոս Basiliscus.
 Բարալամ Barlaam.
 Բարաքիա Barachias.
 Բարզաճան Bardezanus.
 Բարթոլոմէոս Bartholomew.
 Բարշամ Barsam.
 Բարշամին Barsamina.
 Բարոնիոս Baronius.
 Բարուք Baruch.
 Բարսեղ Basil.
 Բաքոս Bacchus, Dionisus.
 Բելիսար Belisarius.
 Բելփեգոր Beelphegor.
 Բելլենտ Vincent.
 Բելաոր Victor.
 Բենեդիկտոս Benedict, Bennet.
 Բենիամին Benjamin, Ben.
 Բենարդ, -ոս Bernardus, Bernard.
 Բերենիկէ f. Berenices.
 Բերթա f. Bertha.
 Բերիոս, Բերոսոս, Բիւսիոս Berosus.
 Բերսաբէ Berth-sheba.
 Բէլզեբուբ Beelzebub.
 Բէթսաբէ f. Bathsheba.
 Բէլ Bel, Belus.
 Բիբի f. Bibiana.
 Բիւրասպի Piurasby, Byraspy.
 Բոնալդեմուր S. Պոնալդեմուր.
 Բուբուլ f. Bubula.
 Բուզանդ Byzant.
 Բրիարէ Briareus.
 Բրիգիտա S. Պրիգիտա.
 Բրիտաննիկոս Britannicus.
 Բրունոն Brunone.
 Բրուտոս Brutus.

Գաբէլէդէ (Տէր Յ.) Cappelletti.
 Գաբինիոս Gabinus.
 Գաբրիէլ Gabriel.
 Գագիկ Kakig.
 Գազմիր Casimir.
 Գալանո Galano.
 Գալբա Galba.
 Գալիլէոս Galileo.
 Գալուստ Kaloost; S. Պոնալդեմուր.
 Գալենոս Galenus, Galien.
 Գալերիոս Galerius.
 Գամալիէլ Gamaliel.
 Գայետան, -ոս Gajetan.
 Գայիանէ f. Gaianey.
 Գանիմէդէս Ganymedes.
 Գանիկ Garnice.
 Գասպար Jasper.

Գարեգին Carekin.
 Գեգեան Gideon.
 Գելասիոս Gelasius.
 Գելամ Kelam, Speciosus.
 Գելեցիկ f. Speciosa, Bella.
 Գեննատիոս Gennatius.
 Գեննարիոս Gennarius, Januarius.
 Գերարդոս Gerardus.
 Գերմանիկոս Germanicus.
 Գերմանոս Germain.
 Գերարուզա f. Gertrude.
 Գեորգ George.
 Գիարո S. Մաքրուհի.
 Գիլբերտոս Gilbert.
 Գիլիպպոս Gilippus.
 Գիսակ Kisace.
 Գիսանե Gisaney.
 Գիւա Kiud, Kude.
 Գլակ Kelace.
 Դոգիլու f. Clotilda.
 Դոկերիկոս Clericus.
 Դնել Kenél.
 Դոգարդոս Godard.
 Դոթ, Գոթ Goth.
 Դոլմուս S. Աղանի.
 Դոզարին f. Gemma.
 Դոլիաթ Goliath, Goliah.
 Դոնրաու Courad.
 Դորգոն Gorgo, -n.
 Դորդիոս Gortius.
 Դուլիէլմու William, Will, Bill, Billy.
 Դուշար Gooshar.
 Դուրգէն Koorken.
 Դուրիաս Gurias.
 Դրակըս Gracehus.
 Դրասիա f. Grace.
 Դրասիանոս Gratianus.
 Դրիգոր, -իոս Gregorius, Gregory; -
 Լուսաւորիչ, - the Illuminator; -
 Նարեկացի, - Naregatz; - Նազիան
 զացի, - Nazianzen; - Նիւսացի, -
 Դրիգորիոս Gregorin. [of Nyssa.
 Դրոսիոս Grotius.

Դադան Dathan.
 Դալիա f. Dalilah.
 Դամասոս Damasus.
 Դամարիա f. Damaris.
 Դամիանոս Damianus.
 Դամոկլէս Damocles.
 Դամոն Damon.
 Դան Dau.
 Դանիէլ Daniel, Dan.
 Դարեհ Darius.
 Դաւիթ David, Davy.
 Դափնէ f. Daphne.

Դեբորա f. Deborah, Deb, Debby.
 Դեդալոս Daedalus.
 Դեկիոս, Դեկոս Decius.
 Դեմետր Demeter, Ceres.
 Դեմետրիոս Demetrius.
 Դեմոսթենէս Demosthenes.
 Դերենիկ Derenice.
 Դեւկալիոն Deucalion.
 Դեոկլիս Deioces.
 Դիագորաս Diagoras.
 Դիդէ, Դիդոն, Դիդոլ Dido.
 Դիմոկրատէս Democrates.
 Դիմոկրիտոս Democritus.
 Դինա f. Dinah.
 Դինգարէդդոյ Tintoretto.
 Դիոգենէս Diogenes.
 Դիոդորոս Diodorus. [tian.
 Դիոկլետիանոս Diocletianus, Diocle-
 Դիոմիդէս Diomedes, Diomed.
 Դիոն Dion.
 Դիոնիսիոս Dionysius, Denis.
 Դիոնիս Dionysus, Bacchus.
 Դիոս Jupiter.
 Դիոսկորիմէս Dioscorides.
 Դիոսկորոս Dioscorus.
 Դիոնիա f. Diona.
 Դիցիանոս Tiziano.
 Դոլաբելլա Dolabella.
 Դոմեան, -իանոս Domitianus, Domitian.
 Դոմինիկոս Dominic.
 Դոմնա f. Domna. [Dolly.
 Դորոթէա f. Dorothea, Dorothy, Doll,
 Դորոթէոս Doroteus.
 Դրակոն Draco, Dracon.
 Դրուսիլլա f. Drusilla.
 Դրուսոս Druso, Drusus.

Եբէ f. Hebe.
 Եբորա Eboras.
 Եգեսիպպոս Hegesippus.
 Եգերիա f. Egeria.
 Եգիդիոս Aegidius; S. Վազան.
 Եգիթ f. Edith.
 Եդիպոս Oedipus.
 Եդուարդ Edward, Ned, Teddy.
 Եզեկիա Hezekiah, Ezechias.
 Եզեկիէլ Ezekiel, Ekiel.
 Եզնիկ Yeznig.
 Եզր Ezra, Esdras.
 Ելեկարա f. Electra. [nora.
 Ելէանովրա, Ելէանորա f. Eleanor, Eleo-
 Ելիզա f. Eliza.
 Ելոիզա f. Eloisa, Heloisa.
 Ելպիս f. Elpis.
 Ելիա Elijah, Elias, Eliah.
 Ելիազար Eleazar.

Ելիշէ Elisha. [Betty, Lizzie, Lizzy.
 Ելիսաբէթ f. Elisabeth, Bess, Bet,
 Ելիսէ, -է Elishah.
 Եմիլիա f. Emilia, Emily.
 Եմիլիոս Emilius.
 Եմմա f. Emma.
 Եմպեդոկլէս Empedocles.
 Ենէաս Aeneas.
 Ենոս Enos.
 Ենոք Enoch.
 Եպամոնոնք Epaminondas.
 Եպիկուրոս Epicurus.
 Եպիկտետոս Epictetus.
 Եպիմենիդէս Epimenides.
 Եպիփանիոս Epiphanius.
 Եռնէստ Ernest.
 Եսայի, -աս Esaias, Isaiah.
 Եսաւ Esau.
 Եսթէր Esther, Hetty.
 Եսիոդոս Hesiodus, Hesiod.
 Եսկուլապ Aesculapius.
 Եսոպոս Aesop.
 Եսքիլոս Aeschylus.
 Եսքինէս Aesehines.
 Եսկար Edgar.
 Երանեակ, -իւնէ f. Beatrice, Fortune.
 Երանոս Irenæus.
 Երանուհի f. Felicia.
 Երասմոս Erasmus.
 Երատոմ f. Erato.
 Երեմիա, -ս Jeremiah, Jerry.
 Երիդանոս Eridanus.
 Երինէ f. Irene.
 Երինոս Erinius.
 Երմինիա f. Herminia.
 Երմինիոս Herminius.
 Երմոգենէս Hermogenes.
 Երմոկայոս Ermolaus.
 Երմոնէ f. Hermiona.
 Երոստրատոս Herostratus.
 Երուանդ Erwant.
 Երսիլիա f. Hersilia.
 Եւա f. Eva.
 Եւագորոս Evagoras.
 Եւագրիոս Evagrius.
 Եւանդր Evander.
 Եւգենիէ f. Eugenia.
 Եւգինէոս Eugenius.
 Եւդոքսիա f. Eudoxia.
 Եւլալիա f. Eulalia.
 Եւկլիդէս Euclides, Euclid.
 Եւմենիէս Eumenes.
 Եւուիկէ f. Euuice.
 Եւնոմիոս Eunomius.
 Եւոլոս Aëolus.
 Եւպրաքսիա f. Eupraxia.

Եւսեբիա f. Eusebia.
 Եւսեբիոս Eusebius.
 Եւստատիոս Eustathius.
 Եւստաքէոս Eustachius, Eustace.
 Եւստրատիոս Eustratius.
 Եւտիքէս, -քիոս Eutichius, Eutyches.
 Եւտիքոս Eutychus.
 Եւրիդիկէ f. Eurydice.
 Եւրիպիդէս Euripides.
 Եւփեմէ f. Eupheme.
 Եւփրոսինէ f. Euphrosyna or ne.
 Եփրեմ Ephraim.

Չաբուլոն Zabulon.
 Չապէլ f. Isabella, Nib, Tib.
 Չարէհ Zareh.
 Չարմայր Zarmaïr.
 Չարմանդուխա f. Zarmaudookhd.
 Չարուհի f. Zaroochy.
 Չաւան Zavan.
 Չաւեն Savinus.
 Չաւինա f. Savina. [Zachary, Zach.
 Չաքարիա, -ս Zachariah, Zacharias,
 Չաքէոս Zacheus.
 Չեբեդէոս Zebediah.
 Չենոք Zenobius.
 Չենոքիա f. Zenobia.
 Չենոն Zenon, Zeno.
 Չէւս Zeus, Jupiter.
 Չէւքսիա Zeuxis.
 Չոյէ f. Zoe.
 Չոյիլոս Zoilus.
 Չոսիմոս Zosimus.
 Չրադաշտ Zoroaster, Zerdust.
 Չրուան Saturnus, Saturn, Zerwan.
 Չորաբաբէլ, Չորաբաբէլ Zorobabel.
 Չորայ Zorah.

Իակոս Aëacus.
 Իաս S. Այաս.
 Թադուհի f. Thakoohy, Regina.
 Թադէոս Thaddeus.
 Թաթուլ Thathool.
 Թալիլէոս Thalileus.
 Թալէս Thales.
 Թամար f. Thamar.
 Թասոս Tasso.
 Թարա Terah.
 Թարաթայ Tharatha.
 Թեկէ f. Tecele, Thecle.
 Թեոնէոս Theseus.
 Թեսպիո Thespis.
 Թետիս f. Thetis.
 Թերէզա f. Theresa, Tit.
 Թերսիս Thersites.

Թեմիստոկլէս Themistocles.
Թեոդոս Theodosius.
Թեոդորա f. Theodora.
Թեոդորոս Theodorus.
Թեոկրիտոս Theocritus.
Թեոփիլա f. Theophila.
Թեոփիլոս Theophilus.
Թեոփրաստ, -ոս Theophrastus.
Թոմասէն Tommaséo.
Թոմաճան (Հ. Ե.) Thomagian.
Թոմպսոն Thompson.
Թորնիկ Thornig.
Թոմաս Thomas, Tommy, Tom.
Թորգոմ Thorgoma, Thoghorma.
Թորոս S. Թեոդորոս.
Թուկիդիդէս Thucydites.

Ժնըվիէ f. Genevieve.

Իբրահիմ Ibrahim.
Իգնատիոս Ignatius.
Իդա f. Ida.
Իդիպոս Œdipus.
Իդայէլ S. Զայէլ.
Իկարոս Icarus, Icarion.
Ինաքոս Inachus.
Ինգիգիան (Հ. Գ.) Ingigian.
Ինոքենտ, -իոս Innocent.
Իսահակ Isaac.
Իսիդորոս Isidorus.
Իսիս Isis.
Իսկուհի f. Isgoohy, Alethea.
Իսմայէլ Ismael.
Իսոկրատ Isocrates.
Իսրայէլ Israel.
Իրաւափառ S. Թեմիստոկլէս.
Իրենէոս Irenæus.
Իրենէ f. Irene.
Իրիս Iris.
Իփիգենի f. Iphigenia.
Իփիկրատ Iphicrates.

Լաբան Laban.
Լակտանտիոս Lactantius.
Լամարտին Lamartine.
Լամբրոնացի S. Ներսէս.
Լայոկոն Laocoon.
Լանկեմաներ Tamerlane, Timour.
Լարունդա Larunda.
Լաւինիա f. Lavinia.
Լաոմեդոն Laometon.
Լաւրա f. Laura.
Լաւրենտիոս Laurentius, Lawrence.
Լետիկէ f. Lettice.
Լեւկիպպոս Leucippus.

Լեոնիդաս Leonidas.
Լեւոն, Լեւոն Leon, Livon, Leo.
Լեոպոլդ Leopold.
Լեոնորա f. Leonora.
Լեպրեօն Lebrun.
Լիա f. Lia, Leah.
Լիկինիոս or Լիկիս Licinius.
Լիկուրգոս Lycurgus.
Լիդիա f. Lydia, Lydy.
Լիւիա f. Livia.
Լիւիոս Livius, Livy.
Լիւսանդր Lysander.
Լիւսիոս Lysias.
Լիւսիմաք, -ոս Lysimachus.
Լիսիպպոս Lysippus.
Լոբէ f. Love. [Ludovicus.
Լուգովիկ, -ոս, Լուգովիկ Louis, Lewis,
Լուիզա, Լուիզի f. Louisa, Luigia,
Լուկանոս Lucan. [Lou.
Լուկիա S. Լուկիա.
Լուկինա f. Lucina.
Լուկուլլոս Lucullus.
Լուկրետիա f. Lucretia.
Լուկրետիոս Lucretius.
Լուսաբեր f. Lucifer, Mattutina.
Լուսաւորիչ S. Գրիգոր.
Լուսիա f. Lucy.
Լուտեր Luther.
Լոքե Locke.
Լոքման Lockman.
Լորենցիոս S. Լաւրենտիոս.

Խաղ Khat.
Խաչատուր, Խաչիկ Khachiadoor.
Խարիթ f. Charity.
Խոսրով Khosroes.
Խոսրովանոշ f. Khosrovanoosh.
Խոսրովիդուխ f. Khosrovidookhd.
Խորենացի S. Մովսէս.
Խորէն Khoren.

Կադմոս Cadmus.
Կալիքսոյ f. Calypso.
Կալիգուլա Caligula.
Կալիմաքոս Callimachus.
Կալինիկէ f. Calinice.
Կալիստոս Callisto.
Կալիստրատոս Calistratus.
Կալիփոպէ f. Calliope.
Կալպուրնիա f. Calpurnia.
Կալվին Calvin.
Կակոս Cacus.
Կամբիս, -էս Cambyses.
Կամիլլա f. Camille.
Կամիլլոս Camillus.
Կամսար Camsarus.

Կայէն Cain.
Կայիոս Caius.
Կանդակէ f. Candace.
Կանդիատոս Candidus.
Կասանդրա f. Cassandra.
Կասիօպէ f. Cassiope, -a.
Կատարինէ f. Catharine, Katharine,
Kate, Katie, Kitty.
Կատիլինա Catilina.
Կատոն Cato.
Կատուլլոս Catullus.
Կարապէտ Garabed, (precursor, St.
Կարդոս Cardus. [John the Baptist).
Կարէն Caren.
Կարլոտտա f. Charlotte.
Կարոլինէ f. Carolina.
Կարոլոս Charles.
Կելեստինէ f. Celestina.
Կելիկիա f. Cicely, Cecil, Cis.
Կեկրոպ Cecrops.
Կեսար Cæsar; Յուլիոս - , Julius - .
Կեսնէր Gessner.
Կերբերոս Cerberus.
Կեփաս Cephas.
Կիաքսար Cyaxares.
Կիկերոն Cicero.
Կիկլոպ Cyclop.
Կիմոն Cimon.
Կինկինատոս Cincinnatus.
Կիննա Cinna.
Կիպրիանոս Cyprianus, Cyprian.
Կիրակոս or Կիր- Ciriacus, Cyriaque.
Կիբելէ f. Cybele.
Կիրիլլ Կիրիլլ, Cyril.
Կիրոս Cyrus.
Կարա S. Մաքրուհի.
Կայէն S. Ներսէս.
Կելիա f. Clælia.
Կլէմէնտինա f. Clementina.
Կլէոպատրա f. Cleopatra.
Կլիմաքոս Climachus.
Կլարքե Clarke.
Կլէմէնտ Clement.
Կլէարքոս Clearchus.
Կլէոպուլս Cleopulus.
Կլէոպա Cleophas.
Կլորդիա f. Claudia.
Կլորդիոս Claudius, Claude.
Կոդրոս Codrus.
Կոսմոս Cosmo, Cosmus.
Կոլմոն Goldoni.
Կոլմոնի Goldsmith.
Կոճճի Gozzi.
Կոմիտաս Comitas.
Կոմնենոս Comnenus.
Կոնդուպրէ Godfrey.

Կոնոն Conon.
Կոնփուչիոս Confucius.
Կոպէրնիկոս Copernicus.
Կոռնակ Cornace.
Կոստանտ Constantius.
Կոստանդիա f. Constance. [tantine.
Կոստանդինոս Constantinus, Cons-
Կոստանդին Constantinus.
Կոստանդինա f. Constantine.
Կոստանդոս Constant.
Կոստաս Constans.
Կորբուլոն Corbulo.
Կորիննա f. Corinna.
Կորիոլանոս Coriolanus.
Կորիւն Corewn.
Կորի Core.
Կուէնտոլին f. Gwendolen.
Կուինտիլիանոս Quintilianus.
Կուիտոյ Guy; - Գիւիդ, Guido.
Կուպիդոն Cupid.
Կուռնէլիա f. Cornelia.
Կուռնէլիոս Cornelius.
Կուստաւոս Gustavus.
Կուրտիոս Curtius.
Կտեսիոս Ctesias.
Կրասոս Crassus.
Կրատիպպոս Cratippus.
Կրեսոս Cræsus.
Կրիտիա Critias.

Համազասպ Hamazaspes. [poohy.
Համազասպուհի f. Hamazaspe, -zas-
Համամ Hamam.
Համան Haman.
Համասփիւռ f. Hamaspewr.
Համբարձում Hambartzoom.
Համլէթ Hamlet.
Հայկ Haïg, Haicus; Orion.
Հայկանոշ f. Haïganoosh.
Հայրապետ Haïrabad.
Հասան Hasan.
Հարման Hermann.
Հարոլդ Harold.
Հաւանակ Hawanag.
Հեթում Hethoom, Hayton, Aïton.
Հելլետիոս Helvetius.
Հեկտոր Hector.
Հելի Eli.
Հելլենէ f. Helen, Helena, Nel.
Հելիոդորոս Heliodorus.
Հեմմա S. Էմմա.
Հենրիէտտա f. Henrietta, Harryot.
Հենրիկոս Henry, Hall, Harry.
Հերա f. Hera.
Հերակլ, -էս Heraclius.
Հերակլիդէս Heraclides.

Հերակլիդոս Heraclitus.
 Հերմէս Hermes, Mercury.
 Հերշել Herschel.
 Հերոդոտոս Herodotus.
 Հերոնիմոս Hierom, Jeremy, Jerome.
 Հերոդէս Herod, Herodes.
 Հերոդիադա f. Herodias.
 Հերքուլէս Hercules.
 Հեփեստոս Hephæstus, Vulcanns.
 Հիլարիոն Hilary, Hilarius.
 Հիմէն Hymen.
 Հիմիլիոն Himileo.
 Հիպերիքոս Hiperichius.
 Հիպոկրատ Hippocrates.
 Հիպոպոլիտոս Hippolytus.
 Հիսիքոս Hesyehius.
 Հիւրկանոս Hyrcanus.
 Հիւրմիւզ (Գեր. Գ. Է. Ե.) Hürmüz.
 Հիմայեակ Hemajace.
 Հոհենլոփէ Hohenlohe.
 Հոլոփէնէս Holophernes.
 Հոմեր, -ոս, -ոն Homerus, Homer.
 Հոշիոս Hoschius (Sidonius).
 Հումպոլդտ Humbolt.
 Համեսէս Ramesses, Ramses.
 Հաբէլ S. Ռաբէլ.
 Հաբուս Regulus.
 Հաբոն Remus.
 Հաիփսիմէ f. Ripsimia, Sima.
 Հաիքարտոս Richard, Dick.
 Հոդոլփոս Rudolphus.
 Հոմուլոս Romulus.
 Հուլթ f. Ruth.
 Հրաշատ Phraates, Herahat.
 Հրանտ Herant, Oronte.
 Հրաշէայ Herachia (fire-eyed).

Հազար, -ոս Lazarus.
 Համէք Lamech.
 Հարալամպոս Charalambus.
 Հատովա f. Latona.
 Հերոլփա Lerupna.
 Հեւի Levi.
 Հեւոնգ Leon, Leontius.
 Հինոս Linus.
 Հոնգինոս Longinus.
 Հովա Lot.
 Հուկաս Luke.
 Հուկուլոս S. Լուկուլոս.
 Հուսկիանոս Lucianus.

Ճինգիզխան Jenghis or Chingis Khan.
 Ջոնսոն Johnson.

Մաբէլ f. Mabel.

Մագդալենէ f. Magdalene, Madeline,
 Մագիստրոս Magistrus. [Maudlin, Maud.
 Մագոգ Magog.
 Մագիլտէ f. Matilda.
 Մաթուսաղայ Methuselah.
 Մաժան Majan.
 Մակաբէ Macchabæus, Maccabi.
 Մակար Macar, -ius.
 Մակբէթ Machbeth.
 Մակեդոն Macedon, -ius.
 Մահմետ Mahomet, Mohammed.
 Մալաքիա Malachi.
 Մալքոս Malchus.
 Մամաս Mamas.
 Մամբրէ Mambres.
 Մամիկոնեան Mamigonian J.
 Մանասէ Manasseh, -es.
 Մանաւազ Manawaz.
 Մանգալոոնի Mantagoony J.
 Մանեթոն Manetho.
 Մանէ f. Mane.
 Մանի Manes, Manichea.
 Մանիշակ f. Violet.
 Մանլիոս Manlius.
 Մաննոնի Manzoni.
 Մանուէլ Emmanuel.
 Մանուկ Manoog.
 Մանիքեոն Manfred.
 Մաշտոց Mashtotz.
 Մապիլեան Mabilion.
 Մասիլեոն Massillon.
 Մասինիսա Masinissa.
 Մասկարոն Mascaron.
 Մատթիա, -ս Matthias.
 Մատթէոս Matthew, Mat.
 Մարգարիտ, -ա f. Margaret, Margery,
 Madge, Marget, Margy, Meg.
 Մարթա f. Martha, Matty, Patty.
 Մարիամ f. Mary, Maria.
 Մարիամիկ f. Poll, Polly.
 Մարիանէ f. Marian.
 Մարիաննա f. Marianne.
 Մարիբաս (Կասիմա) Mar-Ibas.
 Մարիոս Marius.
 Մարկէղոս Marcellus.
 Մարկիանոս Marcian, -us.
 Մարկիոն Marcion.
 Մարկոս Mark, Marcus; --Անտոնիոս,
 --Antony; --Արեղիանոս, Marcus-
 Aurelius.
 Մարտիալէս Martial.
 Մարտինոս Martin.
 Մարտիրոս Martirus.
 Մաւրիկիոս S. Մորիկ.
 Մաքիավէլի Machiavel, -li.
 Մաքսիմիանոս Maximianus.
 Մաքսիմիլիանոս Maximilian.

Մաքսիմոս Maximus.
 Մաքրուհի f. Clara; Macrian.
 Մեդասագաղոյ Metastasio.
 Մեդէա f. Medea.
 Մեդուսա f. Medusa.
 Մելչիոր Melchior.
 Մելիտոս Melitns.
 Մելպոմեն f. Melpomene.
 Մելքիսեդեկ Melchizedech.
 Մեկենաս Mecenas, Mœcenas.
 Մեհենթէ Mehentace.
 Մեհրուժան S. Մերուժան.
 Մելգոլ f. Milcah.
 Մեմոն Memnon.
 Մենանդր Menander.
 Մենէպաոս Menelaus.
 Մենոր Mentor.
 Մեռիկուրիոս Mercurius, Mercury.
 Մեսիա, -յ Messiah.
 Մեսալինա f. Messalina.
 Մեսրոպ Mesrop, Mesrobe.
 Մետելլա f. Metelia.
 Մետելլոս Metellus.
 Մետրոփանոս Metrophanes.
 Մերովլէ f. Merope.
 Մերուժան Meroosean.
 Մեփիստոփէլ Mephistopheles.
 Միդաս Midas.
 Միլետոս Miletus.
 Միլոն Milo, Milon.
 Միլտիադէս Miltiades.
 Միլտոն Milton.
 Միհր Mithras.
 Միհրան Mibran.
 Միհրդատ Mithridates.
 Միհրապուր Mhrsapore.
 Մինաս Minas.
 Մինոս Minos.
 Միսաք Mishach.
 Միսայէլ Mishael.
 Միրրա f. Myrrha.
 Միւրոն Myron.
 Միքայէլ Michael, Mick, Mike.
 Միքէլ-Անջէլո Michael-Angelo.
 Միքիա Micah.
 Միլիթար Mekhithar.
 Մկրտիչ Baptist, Bap.
 Մնեմոսինէ f. Mnemosyne.
 Մշակ Meshace.
 Մոլիէր Molière.
 Մոլոք Moloch.
 Մոնթի Մոնթի V.
 Մոնիգա f. Monnica.
 Մոնթֆոն Մոնթֆաւոն.
 Մովսէս Moab. [ronese.
 Մովսէս Moses; - Խորենացի, - Kho-

Մորփէոս Morphens.
 Մուկիոս Սկեւոլա Mucins Scævola.
 Մուշէլ Mooshegh, Mushel.
 Մուսէոս Musæus.
 Մուստաֆա Moustapha.
 Մուր Moore.
 Մուրատ Amurath; Moorat.
 Մուրդէ Mordecai.
 Մորիկ Mauritus, Maurice, Morris.
 Յաբէթ Japetus, Japheth. [gerdes.
 Յազդէրա Jezdegerd, Isdegerde, Isdi-
 Յակինթ f. Hyacinthia.
 Յակոբ Jacob.
 Յակոբոս James, Jemmy.
 Յակովքիա f. Jaquet; Joan.
 Յանոս Janus.
 Յանսենիոս Jansenius.
 Յասոն Jason.
 Յարութիւն Paschal.
 Յաւերթ f. Eterne.
 Յաւերթուհի f. Perpetua.
 Յեզաբէլ f. Jezabel, Isabel.
 Յեզանդուխտ f. Jezandookhd.
 Յեսու Joshua, Jos.
 Յեսսէ Jesse.
 Յերոբոամ Jeroboam.
 Յեփթայէ Jephthah.
 Յիսուս Jesus.
 Յոբ Job.
 Յովանոս Jovian.
 Յովնալ Juvenal, -is.
 Յոնիա Jonia.
 Յովաբ Joab.
 Յովսիփ Joachim.
 Յովսա Joash.
 Յովսաք Jehoaahaz.
 Յովէլ Joel.
 Յովիանոս Jovianus.
 Յովիդայէ Jehoiada.
 Յովհան, -նէս John, Johnny, Jack; -
 Ոսկեբերան, John Chrysostom.
 Յովհաննա f. Johanna, Jane, Jinny.
 Յովհաննէս Մկրտիչ John Baptist.
 Յովհաննիկ f. Joan, Jin, Jennet, Jen-
 Յովնաթան Jonathan. [ny.
 Յովնան Jonah, Jonas.
 Յովսափաթ Jehoshaphat.
 Յովսէպոս Josephus (Flavius).
 Յովսէփ Joseph, Joe.
 Յովսիա Josiah.
 Յուդալը Jugurtha.
 Յուդա Judah.
 Յուդիթ f. Judith.
 Յուլիա f. Julia.
 Յուլիանէ f. Juliana.

Յուլիանոս Julian, -us.
 Յուլիոս Julius.
 Յուլիետա f. Julietta, Julia.
 Յուսիկ Jusice, Isichius.
 Յուսուփ Jousouph.
 Յուստինէ f. Justina.
 Յուստինանոս Justinian, -us.
 Յուստինոս Justin, -us.
 Նաբալ Nabal.
 Նաբոլէոն Napoleon.
 Նաբոլթ Naboth.
 Նաբուգոդոնոսոր Nebuchadnezzar.
 Նաբուչասար Nabonassar.
 Նաբուպալասար Nabopalasar.
 Նազար Nazarius.
 Նաթան Nathan.
 Նաթանիէլ Nathaniel, Nat, Natty.
 Նարեկացի S. Գրիգոր.
 Նարկիս Narcissus.
 Նաւում Nahum.
 Նեբրոլթ Nimrod.
 Նեեման Naaman.
 Նեեմի Nehemiah.
 Նեղոս Nilens, Nilus.
 Նեմեսիս f. Nemesis.
 Նեպոս Nepos.
 Նեստոր Nestor, -ius.
 Ներոն Nero.
 Ներուաս Nerva.
 Ներսէս Nerseh; - or
 Ներսէս Narses; - Շնորհալի կամ Կա-
 յէլի, - the Graceful or Clajensis;
 - Լամբրոնացի, - Lambronese; -
 Պարթեւ, - the Parthian.
 Նեւտոն Newton.
 Նեքաւոլ Neco, Necho.
 Նեքտաւինէ S. Կատարինէ.
 Նէարկոն Nearkus.
 Նեոկլէս Neocles.
 Նեոպտոլեմոս Neoptolemus.
 Նիկանոր Nicanor.
 Նիկեփոր Nicephorus.
 Նիկիաս Nicias.
 Նիկոգեմոս Nicodemus.
 Նիկողայոս Nicholas, Nicol, Nick.
 Նիկոմեդէս Nicomedes.
 Նիկոն Nikon.
 Նինոս Ninus.
 Նինուաս Ninias.
 Նիոբէ f. Niobe.
 Նիւքար Nucar.
 Նշան Nishan.
 Նոյ Noah.
 Նոյեմզար f. Noemzara.
 Նոյեմի f. Naomi.

Նովատիանոս Novatianus.
 Նուարդ f. Nooward.
 Նումա Numa.
 Նումերիանոս Numerianus.
 Նունէ or Նի f. Nunia.
 Նուշիրւան Nushirwan.
 Շաքոպրիան Chateaubriand.
 Շահշահ Shahenshah.
 Շամբաթ Shambath, Sabbatai.
 Շամիրամ f. Semiramis.
 Շապուր Sapor, (Shapur).
 Շարայ Sharah.
 Շարաէն Chardin.
 Շէքսպիր Shakspeare.
 Շիլլեր Schiller.
 Շիլայ Silas.
 Շմաւոն S. Սիմոն.
 Շնորհալի Shenorhaly S. Ներսէս.
 Շուշան f. Susannah, Susan, Lily.
 Շուշանիկ f. Sue, Sukey.
 Ոգիգէս Ogyges.
 Ոդիսսէս Ulysses.
 Ոթելլոյ Othello.
 Ոթոն Otho.
 Օլիւեր Oliver.
 Օլիմպիա, Ոլիմպիադա f. Olympia.
 Օլիմպիոգորոս Olympiodorus.
 Օկտաւիա f. Octavia.
 Օկտաւիոս Octavius, Octavianus.
 Օնեսիմոս Onesimus.
 Օնորիոս Honorins.
 Օնոփրիոս Onuphrius.
 Օսիան Ossian.
 Օսիրիս Osiris.
 Օսկան Wosgan.
 Օսկար Oscar.
 Օսկի Wosky.
 Օվիդիոս Ovid, -ius.
 Ուսէ Hosea.
 Ուլքոս Oehus.
 Օւին Odin.
 Օրատիոս Horatius, Horace.
 Օրդենիա f. Hortensia.
 Օրեստէս Orestes.
 Օրիբասիոս Oribasius.
 Օրիոն Orion.
 Օրլանդոս Orlando.
 Օրմիզան Hormisdan. [(god).
 Օրմիզդ Hormisdas (king); Ormnzd
 Օրոգլինէս Origen, -es.
 Օրսուլա f. Ursula.
 Օրփէոս Orpheus.
 Օւաշինկըն Washington.
 Օւսերիոս Usseius.

Ուրանիա f. Urania.
 Ուրբանոս Urban, -us.
 Ուրիա Uriah.
 Ուրիէլ Huriel.
 Ոչոզիա Ahaziah, Ochozias.
 Չամիէան (Հ. Մ.) Chamich.
 Չիլիւ S. Կէկիլիա.
 Պալէոլոգ Palæologus.
 Պալլադիոս Palladius.
 Պալմիրա f. Palmyra.
 Պաղտասար S. Բաղդասար.
 Պայրն (Լորտ) Lord Byron.
 Պանդալէոն Pantaleon.
 Պանդորա f. Pandora.
 Պապ Pape, Papus.
 Պատրիկ Patrick.
 Պատրոկլէս Patrocles.
 Պարթէնոպէ f. Parthenope.
 Պարթէն or Թէր Parthen.
 Պարիս Paris.
 Պարմենիդէս Parmenides.
 Պարբյր Baruir.
 Պարպարոսսա Barbarossa.
 Պաւլինէ, -նա f. Paulina.
 Պաւլոս Paulus, Paul.
 Պաւսանիոս Pausanias.
 Պեգասոս Pegasus.
 Պելագիա f. Pelagia, Pelage.
 Պելագիոս Pelagius.
 Պելասգոս Pelasgus.
 Պելոպիդէս Pelopidas.
 Պենելոպէ f. Penelope.
 Պետաւիոս Petavius.
 Պետրոս Peter.
 Պերդիկկաս Perdiccas.
 Պերիկլէս Pericles.
 Պերոզ Peroses, or -sas (Firoze).
 Պերսէփոնէ f. Proserpine.
 Պերսէոս Perseus.
 Պէսիփոնէ Porphrogenite.
 Պիա f. Pia.
 Պիգմալիոն Pygmalion.
 Պիլատոս Pilate.
 Պիքոս Picus.
 Պինդար Pindarus.
 Պիոնիս Pionius.
 Պիոս Pius.
 Պիսիստրատոս Pisistratus.
 Պիստոս f. Pistis.
 Պիլագորոս Pythagoras.
 Պիլիա f. Pythia.
 Պիլիաս Pythias.
 Պիրոն Pyrrho, Pyrrhon.
 Պիրոս Pyrrhus.

Պիւֆոն Buffon.
 Պլինիոս Plinius, Pliny.
 Պլուտարքոս Plutarch.
 Պլատոն Plato.
 Պլաւտոս Plautus.
 Պլուտոն Plutus, Pluton.
 Պոլեմոն Polemon.
 Պոլիբիոս Polybius.
 Պոլլիքսէս Pollux.
 Պոլիքրատէս Polycrates.
 Պոմոնա f. Pomona.
 Պոմպէոս Pompeus, Pompey.
 Պոմպիլիոս Pompilius.
 Պոմպոնիոս Pomponius.
 Պոնափէնդուրա Bonadventure.
 Պոպպէա f. Poppœa.
 Պոսիդոն Neptun.
 Պոսիդոնիոս Posidonius.
 Պոսիէ Bossuet.
 Պորթիա f. Portia, Porcia.
 Պորփիրիոս Porphyrius.
 Պուալլոյ Boileau.
 Պուլքերիա f. Pulcheria.
 Պուրտալու Bourdaloue.
 Պտոլեմոս Ptolomæus, Ptolemy.
 Պրիամոս Priamus.
 Պրիճիգա f. Bridget, Biddy.
 Պրիսկիլա f. Priscilla.
 Պրոբոս Probus.
 Պրոկլ Procul, -us.
 Պրոկոպիոս Procopius.
 Պրոմիթէոս Prometheus.
 Պրոպերտիոս Propertius.
 Պրոտագորա Protagoras.
 Պրոտէոս, Պրոտէս Proteus.
 Պոլ Պալ.
 Պոլիկարպոս Polycarp, -ns.
 Պոլիկատոս Polyeuete.
 Պոլոս S. Պաւլոս.
 Պոքքաչչիոյ Boccaccio.
 Չախիսիէան (Հ. Մ.) Chakhchakh.
 Չեռնիմոս S. Հեռնիմոս.
 Ռախաբ f. Rachab.
 Ռասին Racine.
 Ռափայէլ Raphael.
 Ռաքէլ f. Rachel.
 Ռեբեկա f. Rebekah, Rebecca, Becky.
 Ռէա f. Rhea.
 Ռէթէոս Retheus.
 Ռէօմուա Reaumur.
 Ռէնէար Regnard.
 Ռոբերտ, -ոս Robert, Rob.
 Ռոբոլամ Rehoboam.
 Ռոդա S. Վարդ, Վարդուհի.

Ռոզալիա *f.* Rosalia.
 Ռոմանոս Romanus.
 Ռոմելոս Romelus.
 Ռոմեո Romeo.
 Ռուպենս Rubens.
 Ռոքոս Roch.
 Ռուբեն Reuben.
 Ռուբինոս Rubinus.
 Ռուսոյ Rousseau.
 Ռստակէս S. Արիստակէս.
 Ռոլէն Rollin.
 Ռոսսինի Rossini.

Սաբա *f.* Sheba.
 Սաբէլ Sabellius.
 Սաբինա *f.* Sabina. [thiney.
 Սաթինիկ *f.* Sathinig, Sathinice, Sa-
 Սալադին Saladin.
 Սալուստիոս Sallustius.
 Սահակ Isaac.
 Սահականոյշ *f.* Sahaganoosh.
 Սաղմանասար Salmanassar.
 Սալմոնէոս Salmoneus.
 Սալոմէ *f.* Salome.
 Սամոնաս Samonas.
 Սամուէլ Samuel, Sam, Sammy.
 Սամսոն, Սամիսոն Sampson, Samson.
 Սանատրուկ Sanatruce.
 Սանդուխտ *f.* Sandookhd.
 Սահա *f.* Sarah, Sal, Sally.
 Սասան Sassan.
 Սատուռնոս Saturn.
 Սարգիս Sergius.
 Սարգանաբադ Sardanapalus.
 Սաուլ Saul.
 Սափփոփ Sappho, Sapho.
 Ստուարտ Stuart, Stewart.
 Սեբաստիանոս Sebastian.
 Սեբերիանոս Severianus.
 Սեդրակ Shadrach.
 Սելեւկոս Seleucus.
 Սելգեստոս Silvester, Sil.
 Սեմ Shem.
 Սենեկա Seneca.
 Սենեքերիմ Sanacherib.
 Սենեկերի Segneri.
 Սեսոստր Sesostris.
 Սեպուհ Sebooh.
 Սերապիս Serapis.
 Սերգիոս Sergius.
 Սերափէ Seraphin, -us.
 Սերենա *f.* Serena.
 Սեւերոս Severus.
 Սէթ Seth.
 Սելիմ Selim.
 Սէկիւն Ségur.

Սիբիլ *f.* Sibyl.
 Սիգիսմունդ Sigismund.
 Սիլլա Sylla.
 Սիմէոն, Սիմոն Simeon, Simon.
 Սիմոնիդէս Simonides.
 Սիսակ Sisace.
 Սիսարա Sisera.
 Սիսիանոս Sisianus.
 Սիլոն *f.* Amabilis; Bella.
 Սիւլէյման Soliman.
 Սիւլիանոս Solianus.
 Սկեւոլա Scævola.
 Սկիպիոն Scipio.
 Սեբատ Sambat.
 Սոզոմենոս Sozomenus.
 Սոկիանոս Socianus.
 Սոկրատես Socrates.
 Սոկրատ *f.* Solomy.
 Սոլոմոն Solomon, Sol.
 Սոլոն Solon.
 Սուարէշ Suarez.
 Սուիդաս Suidas.
 Սուլպիկիոս Sulpicius, Sulpitius.
 Սուրէն Suren.
 Սուրիոս Surius.
 Սուքիաս Sukias.
 Սոփիա *f.* Sophia, Sophy, Soph.
 Սոփոկլոս Sophocles.
 Սոփոնիա Zephaniah.
 Սոփրոնիա *f.* Sophronia.
 Սպարտակոս Spartacus.
 Սպէսիպպոս Speusippus.
 Սպինոզա Spinosa.
 Սպիրիդոն Spiridion.
 Ստանիսլաւ S. Եւստաքէոս.
 Ստանիսլաւ Stanislaus.
 Ստեփանիա *f.* Stephania, Fanny.
 Ստեփանոս Stephen.
 Ստրաբոն Strabo.
 Սրապիոն Serapion.
 Սրբուհի *f.* Serpoohy; Moll, Molly.
 Սքալիկեր Scaliger.

Վախթանգ Vakhthanges.
 Վահագն Vahaken, Hercules.
 Վահան Vahan, Ægidius.
 Վահէ Vahé.
 Վահրամ Vahram.
 Վալարշ Valarses.
 Վալարշակ Valarsaces.
 Վալենտինոս Valentine, Val.
 Վալենտինիանոս Valentinian.
 Վալերիա *f.* Valeria.
 Վալերիանոս Valerian.
 Վալերիոս Valerius.

Վաղէս Valens.
 Վաղինակ Valinace.
 Վառվառէ *f.* Barbara, Barbe.
 Վասակ Vasace.
 Վասիլ Basil.
 Վասիլուհի *f.* Vasiloochy, Basilla.
 Վարադատ Varasdate.
 Վարաժ Varase.
 Վարդ Vard, Rose.
 Վարդան Vardan.
 Վարդէնի, -դուհի *f.* Rose.
 Վարոս Varus.
 Վարրոն Varro.
 Վէշ Superius.
 Վեսպասիանոս Vespasian.
 Վերոնիկա *f.* Veronica.
 Վիկտորիոս Victor, Victorius.
 Վիկտորիա *f.* Victoria.
 Վինչէնտինոս, Վինչէնցիոս Vincent, Vin.
 Վինիֆրէաս *f.* Winifred.
 Վիտրուվիոս Vitruvius.
 Վիրգիլիոս Virgil.
 Վիրգինիա *f.* Virginia.
 Վիքլիֆ Wickliff.
 Վլաս, -իոս Blase, Blasius.
 Վլաստաս Hystaspes.
 Վոլթէր Voltaire.
 Վարան Varanes, (Bahram).
 Վարամշապուհ Veramsapor.
 Վերթանէս Verthanes.
 Վրոյր Vruir.

Տաբիթա *f.* Tabitha.
 Տագէս Tages.
 Տաթէլ S. Եւստաքէոս.
 Տակիտոս Tacitus.
 Տաճատ Dagade, Tagiatius.
 Տանգրետ Tancred.
 Տանդէ Dante.
 Տանտալոս Tantalus.
 Տարագոս Taracus.
 Տարկուինիա *f.* Tarquinia.
 Տարկուինոս Tarquin.
 Տելեմաք Telemachus.
 Տերենտիա *f.* Terentia.
 Տերենտիոս Terence.
 Տերէոս Tereus.
 Տերտիոս Tertius.
 Տերտուլիանոս Tertullian.
 Տիբեր, -իոս Tiberius.
 Տիբուլլոս Tibullus.
 Տիգրան Tigranes: Tygrinus (St.).
 Տիգրանուհի *f.* Tigranoohi.
 Տիմոթէոս Timotheus, Timothy, Tim.
 Տիմոն Timon.
 Տիսիփոն Tisiphone.

Տիտանիա *f.* Titania.
 Տիտոս Titus.
 Տիրանիոս Tyrannio (St.).
 Տիրիթ Tirith.
 Տիրուհի *f.* Diroohy.
 Տիրտէոս Tyrtæus.
 Տիրոն Tiro.
 Տոմինիքինոյ Dominichino.
 Տովէթ Tobias, Toby.
 Տորք Dork.
 Տուբիա *f.* Toby.
 Տուլլիա *f.* Tullia.
 Տրայանոս Trajan, -us.
 Տրիդատ Tiridates.
 Տրիտոն Triton.
 Տրիփոն Tryphon.

Յոլակ Tzolace.

Փաբիանոս Fabian.
 Փաբիոլա Fabiola.
 Փաբիոս Fabius.
 Փաբիլիոս Fabricius.
 Փալարիս Phalaris.
 Փալերիոս Phalerius.
 Փայէթոն Phaethon.
 Փարանզեմ *f.* Pharanzem.
 Փարնակ Pharnaces.
 Փարնաս Pharnas.
 Փարնաւոս Pharnouas.
 Փարաոն Pharaoh.
 Փարաման Pharasman.
 Փաւստինա *f.* Faustina.
 Փաւստոս Faust, Faustus.
 Փեբոս Phœbus.
 Փեբրոնի *f.* Phebronia, Febronia.
 Փեդրա *f.* Phœdra.
 Փեդրաքա Petrarca.
 Փեդրոս Phœdrus.
 Փելիքս Felix.
 Փեստոս Festus.
 Փիբէ *f.* Phœbe.
 Փիդիաս Phidias.
 Փիլեմոն Philemon.
 Փիլիպիմոն Philictimon.
 Փիլիպինա *f.* Philippina.
 Փիլիպպոս Philip, Phil.
 Փիլոկտէս Philoctetes.
 Փիլոմելա *f.* Philomela.
 Փիլո Փիլո the Jew.
 Փիլոստրատոս Philostratus.
 Փենիկ Phoenix.
 Փլաւիանոս Flavianus.
 Փլամինիոս Flaminius.
 Փլորա *f.* Flora.
 Փլորենտիա *f.* Florence.

Փոկաս Phocas.
Փոկիոն Phocion.
Փոտոս Photius.
Փոտինոս Photinus.
Փորտունէ f. Fortune.
Փոքոս Phryxus.
Փսամետիկոս Psammetichus.
Փսիքէ f. Psyche.
Փրանկիսկիա f. Frances, Fan.
Փրանկիսկոս Francis, Frank.
Փրաւորա Phraortes.
Փրեգերիկ, -ոս Frederic, Fred.

Քամ Ի Ham.
Քանան Canaan.
Քանովա Canova.
Քերրեք Cherubin, -us.
Քիապրերա Chiabrera.
Քիլոն Chilon.
Քիրոն Chiron.
Քլարա f. Clara.
Քոլումպոս Columbus.
Քոռնէլլ Corneille.
Քսանթիպպոս Xanthippus.
Քսաւէր, -իոս Xavier, Xaverius.
Քսենոկրատ Xenocrates.
Քսենոփան Xenophanes.
Քսենոփոն Xenophon.
Քսենտոս Sixtus; - Ե, - the Fifth.

Քսերքսէս Xerxes.
Քրիսիպպոս Chrysippus.
Քրիստափոր Christopher.
Քրիստինէ f. Christina, Christiana.
Քրիստոս Christus, Christ.
Քրոմուէլլ Cromwell.
Քորէճճիյ Correggio.

Օգոստինոս, &c. S. Ագոստինոս.
Օթոն Otho.
Օշին Awshin.
Օտայ Ota, Awta.
Օքսենտիոս Auxence, Auxentius.

Ֆանի f. Fanny, Fan.
Ֆարենհայթ Fahrenheit.
Ֆաւստինա S. Փաւստինա.
Ֆենելոն Fenelon.
Ֆերանանտ, -ոս Ferdinand.
Ֆիլոմենա f. Filomena.
Ֆիմի f. Euphemia.
Ֆիրմուսի Firdoucy.
Ֆլէշէ Fléchier.
Ֆլէօրի Fleury.
Ֆլորենցիա S. Փլորենցիա.
Ֆոհի Fohi, Fo, Foe.
Ֆրանկիսկոս &c. S. Փրանկիսկոս, &c.
Ֆոտինէ f. Photina.

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՊՍՏՄՍԿԱՆ ԱՆՈՒՍՆԻՔ

Աբանդ, Հաբանդ Abande, Hapante.
Աբդերա Abdera.
Աբիւզոս Abydos. [ers of Abraham.
Աբրահամեանք Descendants or follow-
Ագուլիս Akoolis.
Ագրականդ Agrigentum.
Ադրիա Adria, Hadria.
Ադրիական the Adriatic.
Ադրիանուպոլիս Adrianople.
Ազոփ Asoph.
Աթենացի Athenian.
Աթէնք Athens.
Աթոս Athos.
Ալման Germany, Deutschland.
Ալանի Alani.
Ալզաս Alsatia.
Ալիս Halys.
Ալճէրի Algiers. [Albanian.
Ալպանիա Albania, Arnaootleek; -ցի,
Ալպեան Alpien; - էրիք, the Alps.
Ալպիոն Albion.
Ալփէոս the Alpheus.
Ախեթոն S. Աքեթոն.
Ախուրեան Akhoorian.
Ակառնանիա Acarnania.
Ահն Aghen.
Ագորի Agory.
Ակուիտանիա Aquitain.
Ալբակ Albach.
Ալեքսանդրիա Alexandria.
Աղթամար Aghthamar.
Աղիկառնիա Halicarnassus.
Ալճնիք Alznick, Alznia.
Ալբանիս Albanese; -ք, Alvania or Al-
bania; the Albaneses.
Ամազոնք Amazons.
Ամալէկ Amalekite.
Ամասիա Amasia.
Ամերիկա America; -ցի, -ն.
Ամիդ Amida, Diarbekir.

Ամստերտամ Amsterdam.
Այրարատ Ararat.
Անատոլիա Anatolia, Natolia.
Անգլիա England; -ցի, English.
Անգոնա Ancona.
Անդրեան կղզիք the Artilles.
Անթափ Anthep.
Անի Any. [Ancyrian.
Անկիւրիա Ancyra, Angoora; -ցի,
Անտալուսիա Andalusia.
Անտիոք Antioch, Antakia.
Անտվերպիա Antwerp, -en.
Աշտիշատ S. Յաշտիշատ.
Ապարան Aparan.
Ապեննեանք the Apennians.
Ապուլիա Apulia.
Ասիա Asia; -ցի, Asiatic.
Ասիալոն Aschalon. [syrians.
Ասորեստան Assyria; -էպք, the As-
սորի Syrian; -ք, Soria, Syria.
Ասպազան S. Ապազան.
Ասիզ Assisi.
Աստապատ Astapat.
Աստրաքան, Աթաքիսան Astrakhan.
Ասփաղտիսէս ծովակ Asphaltites lake.
Ասքանազեանք Ashkenaz.
Ասանա Adana.
Ատիճէ Adige.
Ատլանդական the Atlantic.
Ատտիկէցի Atticus; -կէ Attica. [an.
Ատրպատական Atropatene, Aderbig-
Արաբացի Arab; -քիս Arabia.
Արագոնիա Aragon.
Արածանի Aradzany, Euphrates.
Արամեանք Armenians.
Արարատ Ararat; -էան, of - .
Արբելա Arbela.
Արգոլիս Argolis.
Արգոս Argos.
Արիանոք, Արիոսեանք Arians.

Արծրունի Ardernny.
Արկադիա Arcadia.
Արմավիր Armavir.
Արմորիկա Armorica.
Արշակունի Arshagawan.
Արշակունիք Arsacides.
Արշամունիք Arsamosata.
Արշարունիք Arsharunia.
Արշիպելագոս the Archipelago.
Արտաշ Ardaz.
Արտաշատ Artaxata.
Արտաշիլ Ardebil.
Արշախ Artzakh.
Աւենտին the Aventine.
Աւլիս Aulis.
Աւկապուրի, Աւգոստա Augsburg.
Աւստրալիա Australia. [Austrian.
Աւստրիա Austria, Oestreich; -ցի,
Աֆրիկէցի African; -կէ, Africa.
Աքայիա Achaia.
Աքերոն the Acheron.
Աքուիլէա Aquileia.
Աֆղանիստան Afghanistan.

Բաբելոն Babylon, Babel.
Բագարան Bagaran.
Բագրատունիք Bagratides.
Բագրեւանդ Bagrewand.
Բադակնիստան Patagonia.
Բալերմոյ Palermo.
Բակարիա Bactria.
Բալկ Balk.
Բալէշ Betlis.
Բաղատա Bagdad.
Բասեն Bassen.
Բասոր Bassora.
Բարբարոսայ աշխարհ Barbary.
Բարիզ Paris.
Բարձր Հայք Upper Armenia.
Բարմա Parma.
Բաւիա Pavia.
Բեթլէհէմ Beth-lehem.
Բեթսայիդա Bethsaida.
Բելգիա Belgium.
Բենեւենտո Benevento.
Բէշտ Pesth.
Բերիա Haleb, Aleppo.
Բերուչիա Perugia.
Բէզին Pekin.
Բէթէլ Bethel.
Բեովաիա Beotia.
Բիաչենցա Piacenza.
Բիզա Pisa.
Բիէմոնթ Piedmont. [zantium.
Բիւզանդացի, Byzantin; -գիւն By-
Բիւթանիա Bithynia.

Բոնոնիա Bologna.
Բոսփորոս the Bosphorns.
Բորիսթենէս the Borysthenes.
Բուլղարիա Bulgaria.
Բրանդենբուրգ Brandenburg.
Բրիտոն Briton.
Բրիտանիա Britain; -ցիք, Britanians.
Բրուսիա Prussia, Preussen.

Գազա Gaza.
Գալիլիա Galilee; -ցի, Galilean.
Գալաադ Galaad.
Գալատիա Galatia; -ցի, -ն.
Գաղլիա Gallia, France, Gaul; -ցի,
French, Gaul; -ցիք, the Gauls, the
Գամբուրգ Cappadocia. [French.
Գայիրէ Cairo.
Գանգէս Ganges.
Գանձակ Gantzaek.
Գամանի Garny.
Գարդման Guardman.
Գեթսեմանի Gethsemane.
Գիհոն Gihon.
Գեննեսարէթ Gennesareth.
Գենուա Genoa.
Գերմանիա Germany; -ցի, German.
Գոյնի Բարեյուսոյ the Cape of Good
Գոթենհագէն Copenhagen. [Hope.
Գոթ, Գոթ, Գոթ, Գոթ.
Գոթլանդ Gothland.
Գոլգոթա Golgotha.
Գոլթեն Colthen.
Գոմիլի լիճ the Lake of Como.
Գոմորր Gomorrah.
Գոպլենց Coblenz.
Գուգարիա Gugaria.
Գրակիքեան the Gracchi.
Գրանատա Granada.
Գրեմոնա Cremona.

Դակիա Dacia, Transylvania.
Դալմատիա Dalmatia. [beer).
Դամասկոս Damascus (Sham-el-Ke-
Դանայիդա f. the Danaides.
Դանէցի Dane.
Դանիա Denmark, Danemark.
Դանուբ the Danube.
Դաւրէթ Tauris.
Դարանալի Daranalia.
Դարբանդ Derhent.
Դելտա Delta.
Դեկապոլիս Decapolis.
Դելփի Delphi, Delphos.
Դերթիան Dertchian.
Դիոսպոլիս Diospolis.

Դիէտ Diete.
Դիրոլ the Tyrol.
Դիւսթ S. Տէրիս.
Դոդոնա Dodona.
Դորիա Doris.
Դուին Dwin.
Դուրին Tnrim, Augustus Taurinorum.

Եբրայեցի Hebrew.
Եբրոս Ebro, Hebrus.
Եգէան ծով the Aegean sea.
Եգիպտացի Egyptian; -սոս Egypt.
Եդէմ Eden.
Եդէսիա Edessa, Urfah. [mean.
Եդուս Idume, Idumæa; -այեցի, Idu-
Եթովպիա Ethiopia; -ցի, -ն.
Ելլուա S. Գոնաստան.
Ելէսիա Eleusis.
Ելլեսպոնտ Hellespont.
Եկեատան Ecbatan.
Եմեսա Emessa.
Եուդանուտ Jutland.
Եպիդաւրոս Epidaurus.
Եպիւրոս Epirus.
Ետնա the Aetna.
Ետրուրիա Etruria.
Երասի Araxes, Aras.
Երեւան Erivan.
Երզնկա Arzingian, Erzanga.
Երիզանուտ Eridannus.
Երիննայք f. Erinnyes.
Երիքոլ Jericho.
Երուանդակերտ Erwantacerta.
Երուանդալա Erwantaxata.
Երուսաղէմ Jerusalem.
Եւբիա Eubæa, Negroponte.
Եւոպիա Eutochia, Tokat.
Եւոլիա Eolia.
Եւտիքիանք Eutychians.
Եւրոպացի European; -պիա Enrope.
Եւքսինեան Euxine.
Եփեսացի Ephesian; -սոս Ephesns.
Եփրատ Euphrates.

Չակինթոս Zacynthus, Zante.
Չանկիպար Zanguibar.
Չարեհաւան Zarehawan.
Չելանդիա Zealand.
Չմիւնիա Smyrna.
Չուլսերդէ Zuyderzee.
Չուլսերի S. Հելլէսիա.

Իթիլ Volga.
Էլիա Elha.
Էլմիաձին Echmiadzin.
Էդինբուրգ Edinburg.

Էրզնկալի, Էրզնուլ Erzroom, Erze-
room, Arsdroom.

Թաբոր Tabor.
Թաթարաց աշխարհ Tartary.
Թամիզ Thames.
Թեբայիք Thebais.
Թեբէ Thebæ.
Թեսալոնիկէ Thessalonica, Salonichi.
Թեսալիա Thessaly; -ցի, Thessalian.
Թերմոպիլէ Thermopylæ.
Թեւոնք Teutones, Teutoni.
Թեոդոսիա Caffa, Theodosia.
Թեոդոսիապոլիս, Թեոդոսիա Theo-
dosiopolis; S. Վարին.
Թոլէտոլ Toleda.
Թոլոլա Tolosa; Toulouse.
Թոսկանա Toscan, Tuscany.
Թորգոնեանք Descendants of Thor-
Թորգան Thordan. [goma, Armenians.
Թունիսան Tunis.
Թուրին S. Գուրին.
Թուրք Turks.
Թուրքաստան Turkey, Tnrkestan.
Թրակիա Thrace.
Թրանսիլվանիա Transylvania.
Թրասիմենոս Trasimenus.
Թրեսա, Թրիեստ Triest.

Իբերիա Iberia.
Իդումէա Idumea.
Իթաքէ Ithace.
Իլիոն Ilion, Ilium, Troy.
Իկարիա Icaria.
Իռլանդա Ireland; -ցի, Irish.
Իսլանդա Iceland.
Իստրիա Istria, Histria.
Իսրայէլացի Israelite.
Իվէրնիա Hibernia, S. Իռլանդա.
Իտալացի Italian; -լիա Italy.

Լակեդէմոն Lacedæmon, Sparta, Mistra.
Լակոնիա Laconia.
Լամբասիոն Lampsacus.
Լամբրոն Lambron; -ացի Lambronese.
Լապիթէայք Lapithes, Lapithæ.
Լատին Latin, European; -աց երկիր,
Լաուդիկէ Laodicia, Latakia. [Latium.
Լաւրետոն Loretto.
Լափոնիա Lapland.
Լեբանդոյ ծոց the Gulf of Lepanto.
Լէհաստան Poland.
Լէմնոս Lemnos, Stalimene.
Լէմպերկ Lemberg.
Լէսոս Leshos.
Լեւկադիա Leucadia, Santa Maura.

Լիբանան Libanus, Mount - .
Լիբիա Libya, Africa.
Լեյպցիգ Leipsic.
Լեյդեն Leghorn.
Լիթանիա Lithuania.
Լիկիա Lycia.
Լիմ Lim.
Լիսբոն Lisbon.
Լիվոնիա Livonia.
Լիվերքուլ Liverpool.
Լիւդիա Lydia.
Լիւրիկէ Illyria; -կէցի, -ն.
Լոկրիա Locris.
Լոմպարդիա or Լոմպարդիա Lom-
բարդիոն, Լոմպարդիոն, Լոմպարդ London.
Լորէն Lorain.
Լուզոն, Լիոն Lyons.
Լուչերնա Lucerne.
Լուպանա Laybach, Lubiana.
Լուսիտանիա Lusitania, Portugal; -ցի
Լուստեմբուրգ Paris. [Portuguese.
Լուքսեմբուրգ Luxembourg.
Լուքա Lucca.

Խաղախ Cossack.
Խարքերդ Kharpurt.
Խալէկէ S. Հալէկէ.
Խելաթ Khelath.
Խոյ Khoy.
Խորասան Khorassan.
Խորեան, Խորնի Khorny.
Խուստան Khousistan.
Խրիմ the Crimea.
Խրուաթ Croat; -ք, Croatia.

Չաղկոտն Dzalgoten.
Չոփէ Sophehe.

Կալաբրիա Calabria.
Կալեդոնիա Caledonia.
Կալցիա Galicia.
Կալիպոլիս Callipolis, Gallipoli.
Կալկադա Calcutta.
Կամենից Kamenetz.
Կամպանիա Campania.
Կապադովիա Cappadocia.
Կապան Capan.
Կապուա Capua. [pian sea.
Կասպից or Կասպիական ծով the Cas-
պիական Castile.
Կատանիա Catana.
Կարթագինէ Carthage.
Կարթուսեանք Certusian.
Կարնին Garin, Erzrum; S. Էրզրում.
Կարմել the Carmel.
Կարմիր ծով the Red-Sea.

Կարս Cars.
Կարթեգին Carthage.
Կափառնաում Capernanm.
Կաֆա Caffa.
Կէլեսիւրիա Cælesyria.
Կէլտա Celt.
Կենտաւրոս Centauri.
Կեսարիա Cæsarea, Mazaca.
Կեփալոնիա Cephalonia.
Կիզիկոն Cyzicus.
Կիթերոն Cithæron.
Կիլիկիա Cilicia, Karamania.
Կիկլոպաք Cyclopes.
Կիպրոս Cyprus; -ք, Cyprian.
Կիկլադաք Cyclades.
Կիրենէ Cyrene.
Կալէյ Kaley; S. Հոմիլայ.
Կոկիտոս Cocytus.
Կոլդ Colp.
Կոլոնիա Cologne, Coln, Köln.
Կոլչիս Colchis.
Կոմպոստէլլա Compostella.
Կոստանդինա Constantinople. [Stamboul.
Կոստանդինուպոլիս Constantinople,
Կոստանցա Costance.
Կովկաս Caucasus.
Կորդուք Corduene, Gordyene.
Կորկիրա Coreyra, Corfu.
Կորձաք Corgia.
Կորնթոս Corinth; -թ, -ian.
Կոպենհագեն Copenhagen, Kjöbenhavn.
Կուինէա Guinea.
Կուր Գէա Cyrus, Goor, Kour.
Կուրան Curan.
Կրետէ Creta, Candia.
Կրման Carmania, Kirman.
Հալէպ Haleb, Aleppo.
Հալբա Halbat.
Համբուրգ Hamburg.
Հայ Armenian; -ք, Descendants of
Haicus, the Armenians.
Հայաստան Hajastan, Armenia.
Հայկաշէն Haigashen.
Հայկաւան Haigawan.
Հայք Armenia; Մեծ - . Armenia Ma-
jor; փոքր - , Armenia Minor.
Հաննովեր Hannover.
Հապէշ Abyssinia; the -ns.
Հավան the Havana or Havannah.
Հարպէաք Harpiæ.
Հասսիա Hesse.
Հարք Hark. [Dardanelles.
Հելլասպոնտոս the Hellespont, the
Հելլենէ Hellenes, Hellenists, Greeks.
Հելվետիա Helvetia, Switzerland,

Schweitz; ցի, Swiss.
Հերակլեան արձանք Hercules' Pillars.
Հերակլէա Heraclea.
Հերգուլանս Herculaneum.
Հերձեկովինա Herzegovina.
Հիմալայա Himalaya.
Հիւրկանիա Hyrcania.
Հնդկ Indian, Hindoo; -ք or [Indies.
Հնդկաստան Hindostan, India; the
Հոլանտա Holland; -ցի, Dutch, Hol-
հոնգարիա Hungary. [lander.
Հոնք Hunni, Huns.
Հռենոս Rhine.
Հոդանոս Rhône.
Հոդոս Rhodes.
Հոմիլայ Room-Kaley.
Հոմիլ Rome; -այցի, Roman.
Հրեայ Jew; -ք, the Jews.
Հրէաստան Judæa.

Ջորափոր Tzoraphor.

Ջաւոն S. Յաւոն.
Ջաւա Java, Jahva.
Ջենովա Genoa.
Ջինեւրա Geneva.
Ջիպրալթար Gibraltar.
Ջորոն S. Փիւսոն.

Մազանդարան Mazandaran.
Մաթանի S. Կեսարիա.
Մալակա Malaga.
Մալթա Malta.
Մակեդոնիա Macedonia.
Մակուրան Magooran, Mekeran.
Մակտեմբուրգ Magdeburg.
Մալթեղէթ Amalthea.
Մայորիքա Majorca.
Մանազկերտ Manazcerta.
Մանդուա Mantua; -ցի, -ն.
Մանիքեցիք Manichæans.
Մասիս Masis, Ararat.
Մատակասքար Madagascar.
Մատեա Madeira.
Մատրաս Madras.
Մարիա Madrid.
Մարաթոն Marathon.
Մարանդ Marant.
Մարաստան Media.
Մարգաստան Marcastan.
Մարկիոնացիք Marcionites.
Մարմարա Marmara.
Մարոկկա Morocco.
Մարսիլէա Marseilles.
Մաքէ Medes, Medians.

Մաւրիտանիա Mauritania; -ցի, Moor.
Մեդիան Median.
Մեդիոնի S. Միլան.
Մեքսիկա S. Մաք.
Մեթիւսիա Maltese; -նէ Malta.
Մեմփիս Memphis.
Մեսինա Messina.
Մեդինա Medina.
Մերսին Mardin.
Մեքսիկոյ Mexico.
Մենչեսթըր Manchester.
Մեոնիա Mæonia.
Մեքքէ Mecca.
Միլան Mediolanum, Milan.
Միջագետք Mesopotamia. [the - Sea.
Միջերկրական Mediterranean; - ծով.
Մոսին Nisibin.
Մոնպէր Mayence, Maintz, Mentz.
Մոլդաւիա Moldavia.
Մոնցլէս Mungles, Moguls.
Մունխ Մունի, München.
Մոսկովէ Moscovites; -վայ աշխարհ.
Մոսկա Moscow. Moscovy.
Մոնեա, Մոնաիա Modena.
Մորաւիա Moravia.
Մուշ Moosh.
Մուսայք Musæ, Muses.
Մուսուլ Mossoul.

Յաւոն Japan; -այցի, -ese.
Յաւալիստ Jastishat.
Յաւա S. Ջաւա.
Յուն Greek; -ք, the -s.
Յոնիա Jonia. [sapath.
Յովափաւու Ջոր The Valley of Jo-
րդանիան Jordan.
Յուդայաստան Judæa.
Յունաստան Greece.

Նազարէթ Nazareth.
Նազորացի Nazarete, Nazarene.
Նախնաւան Naxnana, Nakhchivan.
Նայադք f. the Naiades or ds.
Նանսի Nancy.
Նարեկ Nareg.
Նավարա Navarra.
Նաքսոս Naxos, Naxia.
Նիլոս Nile. [litan.
Նեպոլիս Naples; -պոլսեցի Napo-
լէմա Nemea.
Նիակարա Niagara.
Նիսնա Nice.
Նիկիա Nicæa, Ixnik.
Նիկոմիդիա Nicomedia, Iznimid.
Նինուէ Nineveh.
Նովորոդ Novogorod.

Նոր-Երբ New York.
 Նոր-Ջեզանու New Zealand.
 Նորմանդիա Normandy.
 Նորվեգիա Norway; -ցի, Norwegian.
 Նուբիա Nubia.
 Նումանտիա Numantia.
 Նումիդիա Numidia.
 Նպատ Napat, Nephates.

Շամ Sham, S. Պամակոս.
 Շամիրամակերա Semiramacerta.
 Շամրին Samaria.
 Շիրազ Shiras.
 Շիրակ Sirace.
 Շիրակաւան Sciragawan.
 Շիրվան Shirvan.
 Շոշ Susiana.

Ոլինթոս Olynthus.
 Ողիմպոս Olympus.
 Ուէլան Orleans.
 Ոստան Ostan.
 Ոստրոգոթ the Ostrogoths.
 Ովկիան Ocean.
 Ովկիանիա Oceania.
 Որմի Oormiah, Wormy.
 Որոտն Woroten.
 Ուտրեխտ Utrecht.
 Ուէստֆալիա Westphalia.
 Ումբրիա Umbria.
 Ուոշինգտոն Washington.
 Ուտի Oody.
 Ուտիկէ Utica.
 Ուտինոն Utinum, Udine.
 Ուրալ Oural.
 Ուրալի S. Եդեսիա.

Չինաստան, Չինաց աշխարհ China.

Պադաւիա Batavia.
 Պադոս Padus (Po).
 Պալատինա Palatinate.
 Պալդի the Baltic.
 Պալդիմոր Baltimore.
 Պալմիրա Palmyra.
 Պաղեստին Palestina.
 Պամփիլիա Pamphylia.
 Պայազիա Bayazid.
 Պանորմոն Panormus, Palermo.
 Պանոնիա Pannonia.
 Պառնասոս Parnassus.
 Պատաւին Patavium, Padua.
 Պատէն Baden.
 Պարթեւք Parthians.
 Պարէլնա Barcelona.
 Պարս, -ք Persia; -իկ, Persian.

Պարսկահայք Persarmenia.
 Պարսկաստան Farsistan, Persia.
 Պաւիերա Bavaria.
 Պափլագոնիա Paphlagonia.
 Պելլըրա Belgrade.
 Պելասգեանք Pelasgians.
 Պելոպոննէս Peloponessus, Morea.
 Պենկալ Bengal.
 Պերլին Berlin.
 Պեսարապիա Bessarabia.
 Պետրպուրկ Petersburg.
 Պէյրուէ Beyrout.
 Պիժնի Bidlis.
 Պիսիդիա Pisidia.
 Պիրենեանք Pyreneens.
 Պիրման Birman.
 Պլակենտիա Placentia, Piacenza.
 Պլատէա Platea.
 Պոննէա Bologna.
 Պոնէմիա Bohemia.
 Պոմերանիա Pomerania.
 Պոմպէ Bombay.
 Պոնտոս Pontus; ծով -ի, the Euxine.
 Պոսթոն Boston.
 Պոսնիա Bosnia.
 Պոտիդէա Potidæa.
 Պորտոյ Bordeaux.
 Պոխարա Bukharia.
 Պրազիլ Brazil.
 Պրինսիպի Brindisi.
 Պրիսէլ Bruxelles.
 Պրոպոնտիա Propontis.
 Պրուսա Bursa.

Ջուլայ Zulpha.

Ռադիսպոնա Ratisbon.
 Ռադուս Ragusa.
 Ռաւեննա Ravenna.
 Ռիփեան Riphean.
 Ռոմանիա Romagna.
 Ռուս Russian; -ք, -ս; Russia.
 Ռուսաստան Russia.

Սաբա Sheba.
 Սաբաւիա Saubadia, Savoy.
 Սագաստան Segestan.
 Սագուէցիք Sadducee.
 Սալեռնո Salerno.
 Սախսոնիա Saxony.
 Սահարա Sahara.
 Սալամինա Salamis.
 Սալեմ Salem.
 Սամարիա Samaria.
 Սամոթրակէ Samothrace.
 Սամոս Samos, Samus.

Սասոն Sassoon.
 Սարակինոք Saracens.
 Սարակոսա Saragossa.
 Սարդինիա Sardinia.
 Սարմատիա Sarmatia.
 Սաւոնա Savoy.
 Սաքսոնիա Saxony.
 Սդոքհոլմ Stockholm.
 Ստուտարտ Stutgard.
 Ստրասբուրկ Strasburg.
 Սեաւ ծով the Black Sea.
 Սեբաստիա Sivas, Sebaste.
 Սելեւկիա Seleucia.
 Սեյլան Ceylon.
 Սենեկամպիա Senegambia.
 Սեպուհ Sebooh (mount).
 Սերվիա Servia.
 Սիամ Siam.
 Սիդոն Sidon, Saide.
 Սիլեզիա Silesia.
 Սիկիլիա Sicily; -ցի, -lian.
 Սիկիոն Sicyon.
 Սիմ Sim (mount).
 Սինա Sinai.
 Սինեցի Chinese; -ցոն աշխ. China.
 Սինոպ Sinope.
 Սիոն Sion or Zion.
 Սիբերիա Siberia.
 Սիս Sis.
 Սիրակուսա Syracuse.
 Սիւնիք or Սիսական Sünik or Sissagan.
 Սիւրիա Syria, Soristan.
 Սիւքէմ Shechem.
 Սկանդինաւիա Scandinavia.
 Սկիւթացի Scythian; -ք, Scythes.
 Սկիւթիա Scythia, Tartary.
 Սկլաւոնիա Selavonia.
 Սկոթլանդ Scotland.
 Սեմպաւան Sempadawan.
 Սմոլենսքոյ Smolensk, -o.
 Սմրղանդ Samarcand.
 Սոգդիանէ Sogdiana.
 Սոդոմ Sodom.
 Սոկինեանք Socinians.
 Սորենդոյ Sorrento.
 Սուէզ Suez.
 Սուէդք Sweden.
 Սուրաթ Surat, Soorat.
 Սպահան Ispahan.
 Սպանիա Spain; -ցի, Spaniard.
 Սպարտա Sparta.
 Սփիցպերկ Spitzbergen.

Վադերլու Waterloo.
 Վալաքիա Wallachia.

Վալարաւերա Valarsacerta.
 Վալարապատ Valarsapate.
 Վալարաւան Valarsawan.
 Վալենտիա Valencia, Valentia.
 Վան Van.
 Վանանդ Vanant.
 Վանդալք Vandalis.
 Վասակաշեն Vassagashen.
 Վասսուրական Vasbooragan.
 Վարդանակերտ Vartanacerta.
 Վարշաւա, Վարսավիա Warsaw.
 Վենեիկ Venice.
 Վեսուվ Vesuvius.
 Վերոնա Verona.
 Վերսալլ Versailles.
 Վիեննա Vienne.
 Վիշապաքալաք Vishabacalack.
 Վիչենցա Vicenza.
 Վիսիգոթք Visigoths. [տան.
 Վիքք Georgians, Iberians; S. Վրաս.
 Վիւրթեմպերկ Wurtemberg.
 Վոլգա Wolga.
 Վոլսկեանք Volsci.
 Վուլքանոյ Volcan.
 Վրաստան Georgia. [Mare.
 Վրկան Hyrcania; -այ ծով, Hyrcanum

Տաթէւ Datew.
 Տաշիքք the Turks.
 Տաշկաստան Turkey.
 Տամիէք Damietta.
 Տայք Daik (Taoeki).
 Տանայիս Tanais.
 Տանձիք Dantzic.
 Տարենտոն Tarentum.
 Տարսոն Tarsus, Tarsoon.
 Տարսանէլլի Dardanelles.
 Տարոն Taron.
 Տաւալաքիք Dhawalaghiri.
 Տաւրիս Tauris.
 Տենեդոս Tenedos.
 Տեմիսկարինոն Themeschwar.
 Տիարպէլիք Diarbekir.
 Տիբերիա Tiber.
 Տիգրանակերտ Tigranocerta.
 Տիգրիս Tigris, Hiddekel.
 Տիգրոն Ctesiphon.
 Տիտանեանք the Titans.
 Տիրոս Tyros, Sur.
 Տիբերք Dnieper.
 Տնեստեր Dniester.
 Տորոս, Տաւրոս Taurus.
 Տուրուքերան Toorooperan.
 Տրայանուպոլիս Trajanopolis.
 Տրապիզոն Trebizond.
 Տրէզուա Dresden.

Տրիեր Trier, Treves.
 Տրոլադա, Տրոյ Troy; -ցի, -an.
 Տիֆլիս Tiflis.
 Յուրիք Zurich.
 Փայտակարան Païdagaran.
 Փասիս Phasis.
 Փարսալիս Pharsalia.
 Փիլատելիս Philadelphia.
 Փիսոն Pison.
 Փիւնիկէ, Փիւնիկիս Phœnice.
 Փլորենտիս Florence.
 Փիլիստինիս Philistine.
 Փոկէա, Փոկիս Phocæa; -ցի, Phocian.
 Փոփիս Phrygia.
 Քալիֆորնիա California.
 Քալդէացի աշխարհ Chaldea.
 Քալկէդոն Calcedon.
 Քանանու երկիր Cananea, Canaan.
 Քանադայ Canada. [tunate Islands.
 Քանարեան կղզիք the Canaries, For-

Քանաիա Candia.
 Քերոնիա Chæronea.
 Քերսոն Chersonesus.
 Քէնդերպրի Canterbury.
 Քիլի Chili.
 Քոչինչին Cochín China.
 Քորեք Oreb.
 Քորսիքա Corsica.
 Քորֆու Corfu.
 Քրաքովիա Cracovia.
 Քրիստիանիա Christiania.
 Քուպա Cuba.
 Քուրլանտիս Coûrland.
 Քուրախստան Koordistan.
 Օտեսսա Odessa.
 Օքսֆորդ Oxford.
 Ֆերրարա Ferrara.
 Ֆլանդրա Flanders.
 Ֆրանկֆորտ Frankfort.
 Ֆրեյբուրգ Freyburg, Friburg.

ERRATA

CORRIGE

Page	5	Line	40	tast	taste
»	155	»	30	to be fellow-... .	to be a fellow-...
»	168	»	46	laborius	laborious
»	246	»	40	չունենալ	*չունենալ
»	261	»	7	northern lights, &c.	the zodiacal light;
»	417	»	35	barvest	harvest